R0 47

54-132

Tabula Scoti.

BIBLIOTECA PUBLICA
CÓRDOBA

Ut vnusquisq3 p̄sentis opis actabule seqūtis noticiam habeat cognoscere d3
cto: subtilis aliquando tangit materiam prime partis dist. & deinde materiam secunde partis
sm diuersas questiones quas ponit Idcirco primo ponimus textum & deinde questiones & ali
quando primam partem textus & deinde questionem vnam vel duas, & postea secundam partes
textus & deinde alias questiones. sm q̄ inuenti patere potuit. Et in fine cuiuslibet distinctiōis
ponim9 expositiones sancti thome qui per pulchre, v3 ponendo sem per tres conclusiones. textum magistri expo
nit. & illa est expositio vbi inuenies istam sententia3. Ista: exempli gratia. ista est distinctio prima. vel ista est di-
secunda. illa est expositio tertia sm thomam. Item p3o declaratione vintellectione sequentie tabule que aduciit
oēs solempnes propositiones scoti ac etiam aliorum doctorum. Est aduertendum q̄ quando in fine propositio
nis inuenitur. i. intelligitur libro. primo Si inuenit. 2. intelligitur libro secundo. si vo est. 3. intelligitur libro ter
tio. si. 4. libro quarto. si. q. qualibeto. Respicit & reportationes libri3 collationum & tractatū de primo princi
pio & theoremata ac alios tractatus. & nota q̄ hec tabula diuidit questiones scoti per litteras. a. b. c. d. e. f. &c. & p
a. intelligitur prima pars questionis. per. b. secunda pars. & per. c. tertia & sic deinceps. si etiam inueniātur duo
q. q. p: imum. q. significat qualibeto. secundum. q. significat questionem vel primam vel secundam vel tertiā
&c. Item notandus q̄ incipit ab. a. & oēs dictiones incipientes ab. a. ponit & primo ponit dictiones que incipiunt
ab. a. & immediate post. a. sequitur. b. & secundo ponit dictiones que habent. c. immediate post. a. & deinde. d. &
sic consequenter de omnibus dictionibus. vt patet intuenti ordinem tabule.

Abstractio Dō a forma absoluta ꝛ icōmunicabilis relatiua pōt abstrahi sexpē ꝺ istricte tio: vt ſuppoſitum indifferens ad abſoluta ꝛ relatiuum quelibe.q.8.d.

De abstractiua predicatione.q.q.5.d.

Quod facultas abstrahit ab exiſtentia rerum ita ꝙ non includit ipſius in rōe ſcibilis.q.q.7.b.

Quod abstractio abſtractione tam in ſubſtantia ḡ in accidente.tas in absolutis ḡ in reſpectiuis ꝛ quomodo pluribus modis poteſt fieri abſtractio tam in accidentibus ḡ in ſubſtantiis ꝛ in relationibus pluribus modis ḡ in accidētib⁹ absolutis.li.i.di.5.inſol.q.p.

Quid eſt eſſe abſtractum vltima abſtractione ibidem.

Quis conceptus pōt abſtrahi ab vltimis conſtitutiuis ꝛ quis non li.i.di.25.inſol.ſim dubi.

Quomodo nomen vnius abſtractum ſignificans principium agendi conſtructum cum gerundio ſignificat aliquam actionem.natum eſt haberi a ſuppoſito vt ſit principius agendi in actione.q.q.2.f.

Abstractio tripler buius nois.caro.li.5.di.22.q.prima propefines.

Dupler abſtractio ꝛ dupler cōcretio.5.meta.q.i.

Quod abſtractum aliquid neceſſariū includit vt denominat.4.methaphiſice.q.1.g.

De intellectione intuitiua ꝛ abſtractiua li.2.di.3.q⁹.q.9.b.5.li.di.3.q.4.d.e.5 q⁹.q.8.

Quod ab eodē abſtractio poſſunt imponi multa deno mīlatiua li.4.di.11.q.1.articulo.3.b.2 li.4.di.11.q.5. in ſolutiōe.2.argumēti principa.

Quando eſt abſtractio cū mendatio ꝛ quando ſine mendatio li.i.di.2.q.6.in ſolutione primi argumenti principalis.f.in.3.di.14.q.2.ad argumentum principale.

Ites in.3°.di.3.q.i.in obiectione.ad primum argumētum. Item in.4.di.50.q.2.reſpōdendo ad ſecundum argumentum principale.

Absolutum Dō abſolutū pōt māer eſſine re ſpectu ad id qō non eſt pus cōnec ſimul nā cū eo.q⁹.q.11.a.

Dō de rōne abſoluti nō eſt reſpect⁹ q⁹ abſoluti ꝛ reſpectus nō faciūt 2ceptū per ſe vnum ibidem.d.

Dō abſoluti nō trahit relatiū. nec ad genus. nec ad ſpecies. quere ibidem.

Dō abſoluti non includit in ſua rōne ſbali relationem q⁹.q.15.b.

Dō abſoluti ꝛ relatiū nō ꝓſtituūt conceptū per ſe vnū nec vnius generis.ibidē.d.

Quomō ꝓdē.q⁹ q⁹libet abſolutū poſſit produci ꝛ cari abſq; alio abſoluto.q⁹.q.16.b.

Dō abſoluti ſi diſtinguit ſpē p reſpectū.q⁹.q.17.b.

Actio Quomō actio ꝓſuppoſit ſuppoſiti cuius ē: quomō ē ſuppoſiti exitis ꝛ quomō agere ꝓſupponit ē ꝛ quomō ꝓſupponit poſſe agē ē quomō actio nō abſolutū ſed reſpectiuū ꝛ dubitado ad alterus.q⁹.q.4.infi.

De triplici actione generis actiōis.ꝛ q⁹ actio ēt diuina ꝛ q⁹ois trāſmutatio ſine actiua ſine paſſiua eſt ad terminū ad quē accipiēdē ēt illa trāſmutatiōe.q⁹.q.13.d

Dō ois actio quenō eſt ad formā actiuam ē agētis equoci.q⁹.q.15.g.

De actione imanente ꝛ tranſeūte ibidē a quibus ranquā principiis ꝓpendeat actio li.i.di.5.q.7.a.

De actione intellectus agentis ꝛ gō ē terminus actionis eius li.i.di.3.q.7.in reꝓbatione.i.op.

Iterum de actione intellectu agētis li.i.di.3.q.q.inreꝓcitatione.2.op.

De actione imanente quomodo ſufficit ꝙ ſit ſubiectiue in ſua potentia vt agēte ꝙ iam nec oꝙ ſit ſubiectiue i totali li.i.di.5.q.8.b. in ſolutione vltra argumentum ꝓme opinionis.

Expoſitio de actione imanēte ꝛ trāſunte q⁹.q.16.

Quod actiōis realis non poteſt eſſe ens rationis ꝓin ꝗpium li.i.di.25.q.i.in reꝓbatione ſecē opi.

Quomō vnius accidentis eſt vnum principium ex quomodo vnitas ſubiecti ꝛ accidentis eſt accidentalis principio vnius accidentis. quando illud principium nō includit plura ꝑticularia li.i. di.17 .q.2. in ſolutione ꝛ reſpōſione cōtra tertiam op.

Quod actio ꝛ paſſio differunt a relatione.5.metha.q.6.in ſolutione.q.

Quomō tenet ratio philo.5.phificorum ꝙ actiōis nō eſt actio ibidē.

Quomodo actio ꝛ paſſio diſtinguntur iter ſe ꝛ a motu 5.methaphi.q.6.in reſpontione.

Qualiter actio ꝛ paſſio multiplicantur. 5.methaphi. q.6.in fine

Quod actio ſit in agente ibidem in fine. An forme ſubſtantiales ſint immediatum principium actionis. vel agant mediantibus qualitatibus actiuis ꝛ paſſiuiis 4.li.di.12.q.3.b.f.

Qualiter actiones ſunt ſuppoſiti idem in ſolutione ſecundi argumenti.

An actio vt diſtinguitur contra actionem conueniat deo ad intra vel extra li.4.di.15.q.1.articulo.1.b.

An actio ſit abſolutum vel reſpectiuū ſ in quo ē ibidē

Quod actio eſt reſpectus extrinſecus aduenies cui ē aduenies ibidem.f.

Quintuplex eſt equiuocatio huius nois actio. ibidē.a.

Quod actione nō ferēt aliqd ꝙ ſit primo modo dicendi per ſe ſcd ſecundo mō.5.methaphi.q.7.d.

Quod tripler actio poteſt accidentibus conuenire li.4.di.11.q.5.a.

Quod actio de genere actiōis nō ē perfectio agentis li.4.di.49.q.2.g.

Quod actio ꝛ paſſio poſſunt eſſe ſine motu ꝛ mutatione li.4. di.43.q.5.

Quod actio ꝛ paſſio nō ſunt prima fundamenta relationum ſecundi modi q.li.q.15.b.2 li.4. di.15.q.prima.

Quod cui inſunt hec.f.actio ꝛ paſſio eſt motus quomodo deberet intelligi li.4.di.15.q.prima articulo.2mo.c.

Quomodo productio actio indiuinis eſt tantum actio relatiō dicēs in fine.

Accidēs Quod licet accidens coeuum ſubiecto poſſet dici eē a generante. tamen accidens q⁹ quandoq; ineſt quandoq; non.nō poteſt poni in eſſe a generante.q.li.q.15.a

Quomodo declaratur q⁹ accidens poteſt eſſe principium alicuius effectus recipibilis in ſuo ſubiecto li.i. di.17.q.2.in ſolutione rationis cōtra 5.eſſectum.

De accidentibus in ſacramento euchariſtie q⁹ diu ibi poterunt manere ꝛ quomō nō.ꝛ quō ſit. circa ꝗ ꝗbatur opinio godi.li.ſimo di.17.q.5.in reꝓbatiōe ꝓme op. qui eſt eius.c.li.4. di.12.q.5ma.

Quomodo accipitur accidens in ſyllogiſmo accidentis li. ꝓmo di.2.q.4.circa finem.

An plura accidentia eiuſdem rationis poſſunt eſſe in eodem ſubiecto.3.li.di.8.ꝛ.5.metaphi.q.11.

Quod accidens habet duplicem habitudinem ad ſubiectum ꝛ quō vna illarū ſtat imperfectionē in ſubiecto altera non li.3.di.1.q.i.articulo.1.ꝛ q⁹li.q.19.d.

An totum ens per accidens poſſit ſtare reſpectu prodicati: ꝓ rōne totius entis per accidens rone totalitatis. an ꝓ rōne partis ꝓncipalis formalis an ꝓ ꝓcipie ꝓ rōne partis ꝓncipalis.li.3.di.11.q.3.in ſol.

Vtrū ſit poſſibile accidentia tantū numero differētia eſſe in eodem ſubiecto.5.metha.q.7.

Vtrum in euchariſtia ſit aliquot accidens ſine ſubiecto li.4.di.12.q.i.ꝛ nota diſtinctionē accidētis ibidem in ſolutione.q.

Quomodo probatur ꝙ nullum accidens eſt ſingulare

per aliquid alterius generis li. 4. di. it. q. 3. in repto
bratione primi argumenti. i. opi.
Quod loquendo de eo q denominat a per se significato
accidentis. vt est per se reflectus. contradictio est q
sit sine sbo. extendendo subiectum ad fundamentum
ibidem. q. 2.
Ad qō gen. portet illud qō per se significat hoc qō ē acci
dēs ibidem conclusione. i.
Quid sim philosophum. 3. phisicorum c. 8. methaphi
c. accidentia non habēt materiā ex qua. sed in qua vel
si habent ex qua illud non est subiectum. ibidem. a.
in eadem conclusione dubitatione prima c. 7. meta.
q. prima.
An relatio accidētis ad sbm sit eadem illi accidenti ibi
dem dubi. 2.
Quinon sit eadem an sit posterior accidente ibidē du. 5.
aut sit ppria passio accitis ibidē dubi. 4. an accīs dif
finiat per sbam. 7. meta.
Quare sbm ponitur in diffinitione accidentis li. 4.
di. it. q. 1. conclusione. 3. in responsione ad. 2. dubium.
Quomodo ipsa habitudo inhærendi accidentis qualī
ter se habet ad accidens ibidem in responsione ad pri
mum argumentum principale.
An accidens per se subsistens habeat oppositum mo
dum essendi illi quem habet quando est in alio ibidem
in eadem responsione.
An istud accīs ens sua habitudine possit accitaliter in es
si fieri. Da in actu que nata est esse informari.
Utrū accitia i eucharistia possint habere quācūq; acti
ones quā possunt habere in sbo. li°. 4. di. it. q. 3.
Nō accīs nullo modo pōt ē principiū effectiuū agen
di sbam ibidē conclusione. 1. 2.
Quod non pōt per se attingere sbam ī terminum. ibidē
c conclusione. 3.
An in esse sit ppa passio accitis li. 4. di. it. q. 3. in sol. ō
mi argumēti principalis.
Utrū ois transmutatio possit cāri ab agente cāto circa
accitia eucharistia manēte necessario regrat eādē qua
titatem manere. li. 4. di. it. q. 1. articulo. 3.
Nō nihil ēper accīs respectu alicuius qō nō sit ese re
spectu alterius. 6. me. q. 1. 1.
Utrū accīs sit forma simpleq vel sit ppositū exentiali
ter diuersis. 8. me. q. 1.
Utrum forma substantialis suscipiat magis ī minus
ibidem. q. 2.

Actus. Nō actus beatificus nō est amor concu
piscētie sed amicitie ī qualiter li. i. di. i.
q. q. f.
Nō propria bonitas actus moralis est ab obiecto non
a fine vt finis distinguitur ab obiecto li. i. q. v. 6.
Quod primus actus intellectus ī voluntatis non est
a deo. ī qd sufficiat ad actum primū voluntatis. q. 15
q°. q. 17. o.
Quomodo pbatur q actus exterior nō addit aliqd bo
nitatis super interiorē. qōli. q. 18. d.
An ab eodem habeat actus q fit laudabilis vel vitu
perabilis a quo habet bonitatem moralem ibidē. b.
De imputabilitate actus ibidem ī a quo habet q sit
bonus m oraliter ibidem. a.
Utrum actus exterior addat aliquid bonitatis vel ma
licie. super actum interiorem ibidem.
Quod actus ere dendi naturalis ī super naturalis sunt
vnus actus spē ī quomō respondetur ad rationem. i
contrarium qōli. q. 17. in fi.
Quomodo aliter dicitur actus ab actu in genere natu
re ī in genere moris ibidem. o.
Utrum actus dilectionis naturalis ī meritorie sint
eiusdem speciei ibidē.
Quod secundum henricum in actu voluntatis diuie
f. spirandi est necessitas naturalis ī quomodo impu
gnatur qōli. q. 16. d.
Quomodo probatur q actī beatificus pōt naturaliter
cognosci qōli. q. 14 in fi.
Qui potest cognoscere actum potest cognoscere obiectū
ibidem. a.
Quomodo ex maiori perfectione in obiecto est maior p
fectio in actu qōli. q. 13. in fi.
Duplex est actus intellectus vnus operatiuus alius p
ductiuus ibidē.
Duplex est actus intellectus loquendo de simplici ap
prehensione. intuitiuus qui est respectu obiecti pfec
tis in reali existentia. ī abstractiuus qui ē respectu ob
iecti indifferenter se habentis ad presentiā ī absen
tiā qōli. 6. a. b.
Et ibidem quomodo magis experimur scīm actū ex
primum in nobis. ī ratio per quā probatur q prim°
actus in nobis ē nobis possibilis. ī ibidem nota quo
modo actus beatificus necessario intuitiuus ī non ab
stractiuus.
Quod actus notionalis est obiectum voluntatis ī tū
non est obiectum potentie qōli. 4. 7. d.
Utrum actus appetendi ī cognoscendi sint essentiali
ter absoluti vel relatiui qōli. q. 15.
Nō actus ē prior potentia perfectione. ibidē. a.
Quō in actu cognitionis relatio mēsure ferat a relatio
ne attingentie ibidē. f.
Nō actē cognoscendi principat perfectiones ab obo. Et q
actus cognoscendi abstractiuus bꝫ necessario relatio
nem realē annexam accitalē ad obꝫ. Et quō bꝫ relationē
potentialē. ī non ernis que est mensurabilis. ī quō bꝫ
relationē rōis arinexā. Et quō actū cognoscendi realē
consequit relatio rationis. ibidē.
Quō riderur ad rones quibus probat q actus cogno
scendi necessario includit relationē vel ē relatio ibidē. d.
In quo generael in qua ſpē ponitur actus itelligēdi vel
volēdi ibidē. Et quō probat q non est actio nec passio
ibidem.
Quō actus distinguūtur per obiecta ibidē. f.
Quō distinguūtur actus meritorius ī quid addit meri
torio super actum qōli. q. 17. d.
Quō actus dilectionis naturalis ī meritorie nō distin
guūtur spē ibidē. f.
Quō actus moralis ē principiū potentialē respectu ac
tus meritorii otii. ibidem. d.
Quō actē differūt spē eliciti a potētiis, dilicitii spē ī quō
non ibidem. g.
Qualr act° ab obo of bre bonitatē ex gnē qōli. q. 13. a.
Quō in vno actu absoluto pōt esse multe bonitates mo
rales. ī erū multe malitie eodē mō ī a quo bꝫ malici
am ī ēt bonitatē moralem. ibidem.
Utrū in actu ī interiori ēt exteriori sit aliqua bonitas
vel laudabilitas. ibidē. f.
Quō actus vitiosis pōt separi ab actu fruitionis primo
li. di. i. q. c.
De duplici actu viatoris misti respectu finis. i. li. disti.
i. q. 7.
De duplici actu intellectus quo assentit vō ī de dupli
ci actu voluntatis quo assentitur bono. i. li. di. i. q. 5. a.
Qualr actus intelligendi pōt terminari ad infinitū ite
sine ē non ad infinita. i. li. di. 5. q. i. in fol. a. d.
Quō se hꝫ actus ēentialis ad notionalē ī quō essentialis
ī est prior respectu notionalis sicut pōt bēricus li. i.
di. 5. q. 2. in fol. q. c.
Nō actus. itellectus cātur ab obo ī apotentia intelecti
va vt a duabus causis partialib° li. i. di. 5. q. 3. fol. g.
Quis ē iste actus per quem generans dicitur esse pater
li. i. di. 5. q. 2.
Quō ꝫ alios in ꝑticulis notiōalis ēentialis sunt ēdē
ī quō impōbatur ista pō. ī quomodo actus voluntā
tis precedit actum intellectus notionalē. ī quomō

deo eſt vnus actus de genere actionis ꝛ alius de gene re qualitatis ibidē. di.6.q.1. diſſi.i.

Que differentia eſt inter velle ⁊ ſpirare ⁊ que inter in telligere ⁊ dicere li.1. di.6.q.1.

Vtrum actus ⁊ oēs generationes ſint circa ſingularia 1. methaphiſice. q.6.

Vtrus actus intelligēdi ſit ab obo effectiue collone. 155

Vō actus ſit cā ſuffiuens ⁊ totalis bñ 2 col.28. in fine.

Quis actus cōuenit volūtati vt eli paro imaginto. li. 2. di.6.q.1. dif.1.

Quis actus proprius eſt a propria forma ⁊ cōis actiō li. di. 7.q.1. in ſolu. ſecūdi argumēti.

Quō ꝑbatur ꝙ ag⁹ volūtatis ñ ē formaliter liber. ſed ſi oniatiue libertate principii ſui actus. ſ. volūtatis li. 1. di.15.q.1. in reprobatione.7.opi.

De acceptatiōe actus meritorii a quo ē ⁊ q̄ cā i. di.17. q.1. in ſolu.q.arti.1.

De duplici actu volūtatis velle ⁊ nolle ⁊ quō diſtinguuntur li. 1. di.47.q.1. in ſol.q.1 li.2. di.6.q.2.

Differentia inter actū primū ⁊ ſecūdū ibidē in ſolu. q. Quō exponitur illud. 2. de aīa actus diſtinguūt ꝙ obiecta q̄li.q.15.f.

Quō exponitur ꝙ actus ſunt ſingularis li.1. di.3.q.7. in ſolu.1.argumenti p̄incipalis.

Quō probat ꝙ pōt imediate recipere actū li.2. di.36.q. 1.c.

Quō exponit ꝙ nihil vnū ⁊ idē eſt ſimul in actu ⁊ in po tētia li.1. di.5.q.3. in ſolu.1.argumen.2.opi.

Vtrū bōtus ſit p̄cipiū actuū reſpectu actus quo.q.15. Vtrū oīs actus ſit bonus ex fine li.2. di.4.q.1.

Q̄ actus reflexus p̄ſuppōit actū recti. i. di.25.q.1.a.

Vtrū intentio ſit actus ſolius volūtatis li.2. di.25.q.1.

Q̄ duo actus poſſunt cōcurrere ad cōſtitutionē vnius abiqs hoc ꝙ vnus ſit actus alterius li.1. di.5.q.2. in ſo lutione.q.c.

An relatio ſit actus eſſentie ibidem.

Q̄ non oīs actus dare eſſe. li.3. di.1.q.5.b.

Vtrū actus ⁊ potētia opponāt ex vtrū relatiue.9. me. q.2. ⁊ q̄li.q.5.b. 4.4.li.di.2.q.2.a.

Quō actus intellectus cātur a potentia ⁊ ab obo vt a duabus cauſis parcialibus li.1. di.3.q.8. in ſolu.q.2 col.39.

A diectiuus Quod adiectiuū nō pōt ꝑdica ri niſi formaliter q̄li.q.5.

A dulterīū Vtrū adult in cū aliq̄ vinēre viro ꝓpter inpediat matrimoiū cū eadē poſt mortē viri li.4. di.37.q.ꝓma.

A doratio Que adoratio obuet deo ⁊ que ꝓpo li.3. di.9.q.1. ſolutiōe.q.

A nichilatio Que negriū adhoc q aliqua dicāt annchilari quo.q.1.

Quod adnichilatū pōt redire idē li.4. di.43.q.4. ar guendo ꝫ ſōam oꝑ.

Quod forma in corruptiōe nō annichilet q̄li.q.5

A dęctio Quō adęctio ſimplr dr ⁊ quō aliqd dr ad aliqd alti dupliciquo.q.5.d.

A gens Quō agēs creatū ꝑt agere in paſſū ꝓpi quū ⁊ remotū ⁊ quō applicat ad agens increatū li.1. di.17.q.1. in ſolutione.q.

Quō ſēm atiquos vtus agētis nālis pōt agere nō ꝓe ſupponendo aliq̄d cōe ſ̄ vtroq; termino : ⁊ nō non eſt creatio ⁊ quomō inprobat li.1. di.17.q. tertia in reprobatiōe.i.oꝑ. argumenti.6.

Quō ꝑbat ꝙ agens nāle ꝑficit actiōē ſuā ⁊ quō hic de claraī.i. di.3.q.5. in reprobatiōe oꝑ.ꝑbi.

Quod quecūq; ſunt. ſimul in pō agētis ⁊ nō repugnāt adiuuāt. ꝓte ſe cōpari ſimul in effectu q̄li.q.2.b.

Quō nō obſtante ꝙ ꝑmū agēs ꝓtinet eminent vtute actiuā emiſeſiue agētis ſecū. tñ nō pōt imediatē effe ctū agētis ſecū. ⁊ q̄alr regrit agēs ꝑ ꝓb.q.q.7.b.

Quō agētia ēentialr ordiata ſe bit ad inicē ꝙ vnū ac cipit ēe ab alio aliq̄n iſluētia aliq̄n imediate cāt ibid. g.

Vō agēs eq̄ pōt ſ̄ actiōes in actiōes ꝓuertere q̄ vir tute ſūa actiua eq̄ bs vtrumq; terminū totaliter ꝑ ad ēe ⁊ nō eſſe. ⁊ q̄ q̄li.9. quēitās neceſſario vtrū q̄ terminū in agēdo.q.q.13.b. vel ꝓ ne.io.

Quō imurabilitas agentis exludit a ſe ipō poſſe pdu cere aliq̄d ⁊ quō nō q̄li.q.11.f.li.1. di.1.q.2. ipicipio.

Vtrū aliqd agens agit in aliq̄d paſſū quolibet agēs eiuſ dem rōis pōt agere ⁊ paſſū eiuſdē rōnis. li.1.q.3. ꝓpo logi.b.

Vō ſingularitas ſ̄ odicto ⁊ nō ſ̄ agēdi li.1 di.3.q.7 in ſolutiōe ꝑmi argumēti. ꝑncipalis.

Quō idē ꝑt ēe agēs ⁊ patiēs ⁊ de quo agēte habeat veri tatē ⁊ de quo nō ⁊ quō oſtendit ibidē i ſolu. ꝑmi argu mēti op.

De agēte vniuoco ⁊ equoco quō ꝺclarat iſta diſtinctio ibidē in ſolutiōe ſcōe rōnis ſcōe opi.

Quō agēs equinoctij ⁊ ꝑfectius minus aſſimilat ſibi ef fectū q̄ ꝑmū agēs q̄ ſibi aſſimilat ꝑfectius. ⁊ quō ſīlat ⁊ ſoluit li.1. di.3.q.9. in ſolutiōe argumenti.

Quō exponit ꝙ agens ⁊ pacīes oēs cōicare in ma.li.4 di.13.q.3. in ſolutiōe ſcōi argumenti.

An agēs creatū poſſit cōrumpere accidēs ſupernā liter ꝑueratū li.4. di.11.q.4. in ſolutiōe.a.b.

Quod agēs creatū nullo mō agit ſine paſſu in q̄ agat ibidem.b.

Vō agēs itēdit ꝑ ſe inducere formā ⁊ nō intēdit remo tionē ꝑti nil ꝙ accidēs ꝙuomō idēticatas agentis ⁊ mā nō arguit identitaē effect li.4. di.1.q.3.d.

Agilitas vtrus corꝑa bratoꝝ erit agibilia li. 4. di.94.q.14.

Qualis ſit dos agilitatis ⁊ qualis qualitas ibidem.

Quid ē agilitas. ibidē articulo ſcōo.

Affinitas vtrū affinitas impediat matrimo nii li.4. di.41.q.1.

Quid eſt affinitas. ibidem.

Vō in affinitate ꝑt aſſignari gradus lineę ſicut in cō ſanguinitate ibidē.

Affectio De affectione iuſti ⁊ comodi ⁊ diffini tione eoꝝ li.1. di.6.q.2. in ſolutione ꝑmi argumenti ꝫ ꝑm.

Agere q nihil agit niſi ſit in actu. per illd q̄ ē. formaliter rō agendi ⁊ quomodo hoc in telligitur q̄li.q.8.b.

Quō declaratur q nihil ꝓpt agere in ſe ipſum non ē ꝑn cipiū metaphiſicum. ſed in multis ſtus li.1. di.3.q.8. in ſol. ꝑme rationis ſecunde opi.

Vō non obſtāte q aliquid agat in ſeipſum ⁊ ꝑtialis eā non ꝓpterhoc q̄dibet agit in ſe. li.1. di.3.q.8. ſre ſponſione actiūs ſecūde op.

Agere ꝑncipaliter pōt intelligi dupliciter li.4. di.1.q.1. in ſolutione.q.

Aliquid agere in virtute alterius pōt intelligi dupliciter li. 2. di.9.q.1. in ſolu. argumētor.

Vō de rōne cāri ordinatarū non eſt q vna agat in vir tute alterius. ſed ſufficit q vna agat ꝑncipaliꝰ ꝫ alia li.1. di.9.q.2. in ſolu. argumentoꝝ quorum.

Qualiter corpus pōt agere in ſpīm. li.1. di.9.q. 1. in ſo lutione argumētorum.

Qualiter quę agit ⁊ q̄ agit ſunt diſtincta. li.4. di.11.q. 3. in ſol. ſecundi articuli ꝑncipalis:

Vtrū aliquid poſſit agere in ſe ipſum. 9. meta.q.18.

Alteratio Quō intelligitur illud. 7. ꝑhiſi. necꝫ in intellectiua parte aīe eſt alteratio ſciens enim ad aliquid dicitur 9.q.4.5.d. arti.1.

Album Quomodo albū ⁊ albū dicūtur ſimilia ꝑm albedinē ⁊ ſimilitudinē dñerſimo dei.1. di.31.q.1. in riſione ad ad ꝑmū argu. ꝑncipale ⁊ quō inſtatur ꝫ ꝑmū mēbri. ⁊ ſoluitur.

Aliter Quō hec dicitis aliter pōt determinare vl rem intellectam vel modum intelligendi li.4.di.5.q.q.e.

Almo De amore amicicie ⁊ cōcupiscentie quō se brit ⁊ supponēdo se mutuo li.1.di.1.q.3.b. et.li.2.di.6.q.2.arti.1.

Quō amo excedit amorem dupliciter li.3.di.27.q.1.ar ticulo.5.f.

Quō fecditas actus aristotiles in beatis est amor fruentis li.3.di.31.q.2.b.

Angelus Quō angeli possunt plurificari sub vna spē qōli.q.2.b.li.2.di.3.q.7.

Qⁿ angelus de se ipso ⁊ de intellectione sua hz actum cognoscendi intuitiui.q.q.6.b.

An angelus esse creabile sit tria credituū vel possit demōstrari.⁊ quomō aristoteles senut q non.⁊ q non sit de mentecius ⁊ q si posuisset ipsius creatiā posuisset cō tradictoria qōli.q.7.c.f.

Quō probatur ꝑm aristotilē q angelus sit virtutis infinite ⁊ soluitur ibidem.g.

Quō ꝑm anicenam angelus conceditur esse ab angelo effectiue ⁊ quomodo soluūtur auctoritates ibi que videntur dicere oppoⁿ ibidem.

Utrū angelus possit informare materiam.q.q.9?

Quō hoc pōt multiplicīter intelligi ibidē.a.

Quō angelus est perfectus in spē perfectioi cūi sba materialis quecūq; ibidē.b.

Quō an gelus existens in aliquo loco cū corpore aliquo non habet ibi ꝓpriē vbi.q.q.11.g.

De perfectione naturali angeli.q.q.14.a.

Qⁿ angelus hz nouam intellectionem ⁊ quomodo ꝓbatur.q.q.15.a.

Qualis angelus non pōt cia vno actu intelligere.necsi mul habere actus respectu oiuz intelligibiliū ⁊ quō ꝓbo ꝙdicitur murabilitas.li.1.di.8.q.5. in solu.q.

Utrum angelus ⁊ aia differant spē li.2.di.3.q.6.

Quc sit ꝓpria cā distinctionis specifice ibidem.in solutione.q.

Utrū entia actualis angeli sit aliqua successio formalis li.2.di.2.q.2.c.f.

Utrū angelus requirat deter minatū locū li.2.di.2.q.6.

Utrum sit in loco per opationē. ibidē in sol.q.5 .opi.i.

Utrum angelus sit in loco li.2.di.2.q.5.

An sit in loco per applicationē eius ad locū ibidē op.2.

An sit in loco actualiter ibidem arti.2.

An possit esse in loco ḡtiūs magno. ibidem arti.3.

An sit in loco naturaliter. ibidem arti.6.

An sit in hoc loco vel illo determinato ibidē arti.5.

An possit esse simul in diuersis locis li.2.di.2.q.7.

An duo angeli possint esse in eodē loco.li.2.di.2.q.8.

Utrum possit moueri de loco ad locū motu continuo li.2.di.2.q.9.

Utrum angelus possit mouere se.li.2.di.2.q.10.

Utrū angelus possit moueri in instanti li.2.di.2.q.11.

Utrum possit moueri ab extremo ad extremū nō trāseā do per medium li.2.di.2.q.12.

Utrū possibile sit plures angelos esse in eadē spē li.2. di.3.q.7.

Utrū angelus possit se cognoscere p essentiā suā ita q essentia sua sit rō cognoscendi sine aliquo representante precedente actus naturaliter li.2.di.3.q.8.

Utrū angelus beat noticiam naturalem distinctam ō essentia diuina li.2.di.3.q.9.

Utrū angelus ad hoc vt cognoscat distincte alias qddi tates a se requiratur necessario q habeat ꝓprias rōes ⁊ distinctas cognoscēdi li.2.di.3.q.10.⁊ di.11.q.2.b.c.

Plon05 q angelus intelligat ꝓbabili.ibidē li.2.di.11. q.2.c.

Utrū angeli boni fuerūt creati beati in istāti ꝓmo fuerē ationis ⁊ mali miseri li.2.di.4.q.1.

Utrū inter creationē ⁊ bititudinē angeli fuerit aliqua mora.li.2.di.4.q.1.

Utrū angelus ꝓmus meruerit bitudinē ꝙ eam acceperit li.2.di.5.q.1.

Utrū angelus potuerit appetere equalitatē dei li.2.di.6. q.ꝓima.

Utrū ꝓmū peccatū angeli fuerit superbia.li.2.di.9.q.2.

Utrū malus angel nccessario velit male li.2.di.7.q.1.

Qⁿ malus angelus pōt nālr cogitationes nostras cognoscere nisi adeo ꝓpinquerit li.4.di.1.q.8.f.

Utrū angelus possit assumere corpus li.2.di.8.q.1.

Utrū angelus fugio: possit illuminare inferiorem li. 2.di.9.q.1.

Utrū angel ꝓpriū intellectuale log alteri ibidē di.9.q.1.

Utrū ois angeli mittant li.2.di.10.q.1.

Utrū angelus custodiēs possit aliquid cāre in intellectu custoditi li.2.di.11.q.1.

An merentes vias ad nunc ꝓmeriationis in illonūc ꝑ miati sunt li.2.di.5.q.1.in solu. ꝑpōe.1.

Qⁿ meritū angeli duratione ꝓcellerit ꝓmium ibidem ꝑpōe.1.

Qⁿ tota mora ꝑtire vicqubuscūq; angelis erat eis equa lis ibidem ꝓpositione.5.

Qⁿ qi boni vltimate meruerūt in eodē instanti ⁊ malī demeruerunt.ibidem.c.

Qⁿ oēs angeli creati sūt vnifōmes ibidem ōctuōe.5.

Qⁿ quilibet angel ad ōnēs fuit in gratia.siue in instāti creationis siue ꝓt ibidem conclusione.6.

Qualiter ponit duplex cā obstinationis mali angeli ⁊ qualiter improbatur li.2.di.7.q.1.b.

An angelus possit se dispōnere ad gratiam li.2.di.7. q.1.ar. secundi. duuii.

Qⁿ possibile sit angelū assumere corpus li.2.di.8.q.2. arti.2.

An angelus intelligat ꝑ spēs innatas li.2.di.9.q.2. arti.2.⁊ di.11.q.1.

Quō angelus cognoscat singulare li.2.di.2.arti.1.⁊ di. 11.art.2.a.b.

Qⁿ pōt latere alterū intentio angeli loquens vni ibidē arti.2.

Quō angelus distans pōt cāre conceptus in angelo distante li.2.di.9.in sol.q.b.

Quid generatim li intellectus audictis ab angelo loquente li.2.di.9.q.2.in solu.q.b.

Qⁿ angelus pōt loqui vni ⁊ non alteri si sint eque ꝓpe sentes ibidem arti.2.

Qⁿ angelus loquēs pōt cāre in intellectu audictis actu tm ita q non spēm ⁊ pōt cāre simul spēm ⁊ actum ⁊ pōt cāre tm spēm li.2.di.9.q.2.in solu.arti.1. conclusione ꝓima.c.3.

Qualis actus intelligendi angeli dicitur ille actus qui est auditio ibidem.

Quid sit oꝺo auditionis ad intelligentiam in angelis ibidem.

Quid sit auditio angeli li.2.di.9.q.1.in solu.

An supior angelus possit facere inferiorē aliquid videre in verbo ibidem dubio.2.

An angelus possit trasferre fantasma de organo ad organū li.2.di.11.q.1.ar.2.

Utrū angelus possit ꝑficere recipiendo cognitionem a rebus li.2.di.11.q.2.

Utrū angelo sit intellectus agens vel intellectus possibilis li.2.di.11.q.2.b.c.

Anima Quō aia est hec ꝓpriū⁊ vniatur materie ⁊ quō non est hec ꝑ habitudinem ad materiam qōli.q.2.b.

Qualiter aia separata non pōt dici potētia qōli.q.9.b. c.i.di.15.in solu.q.

Quō aia pōt ꝑ se non ꝑ virtutem cāe extrinsece tm ꝑ per naturam sibi debitam.ibidem.

Qualiter aia intellectiua non est formal mersa mate
rie ibidem.c.ē.li.4.di.43.q.2.in solu.q.b.c.
Qualiter aia separata non pōt intuire ꝫ quare separata pōt
telligere.q.9.d.
Qualiter ponitur incorruptibilis ꝫ quomodo separa
ta dicitur imperfecta ꝫ quomodo non li.2.di.4.ꝛ.li.
4.di.43.q.2.c.
De naturali ẽfectione aie ꝫ ꝙ cognoscere pōt itelligi ac
tiue ꝫ passiue ꝫ quō maior plectio regrit ad ꝑmū ꝙ ad
sciacia. ꝫ q̄ficilo nō pōt cognoscere q̄dāq; non ꝑ
mo nō ibidem.a.
Utrū aia sue perfectioni de relicta possit cognoscere tri
nitatē in unitate.q̄li.q.14.b.
Quō ñ dicit tota q̄ditatem hominis li.3.di.22.q.i.b.
Quō aia est tota in toto corpore ꝫ tota in qualibet par
te li.2ꝫ di.2.q.6.in sol.q.
Quotie ꝑmaro distinctiōis specifice iter duas aias.li.2.
di.i.q.6.in solu.q.
Quō exponitur illud ꝑbi tertio ō aia q; aia est quodāmō
oia per sensum li.i.di.3.q.7.in solu.q.
Quō intellectio est motus rei ad aias li.i.di.3.q.7.ſfol.
4.rois principalis ꝓme op.ꝫ fecūde fecūde op.
Utrū imago trinitatis in aia rōnali ꝓsistat in tribus po
tentiis realiter distinctis li.2.di.16.q.i.
Quō intelligit illud terti de aia.q; aia nihil est eorum
que sunt ante intelligē li.2.di.16.q.i.c.
Utrū aia sit ꝓducta ex materia.li.2.di.17.q.i.b.
Utrū aia a deo fuerit creata li.2.di.17.q.i.
Utrum potio superior ꝫ inferior sint potentie distin
cte a essentia li.2.di.25 ꝙli.q.2.
Quomodo ꝓbatur q; aia intellectiua est immortalis ꝫ
incorruptibilis ibidem.d.e.
Quō ꝓbat q; nō remanebit extra totum ibidē fine.
Utrū aia separata possit intelligere quidditates sibi ante
separationē habitualiter notas li.4.di.45.q.i.
Utrū in aia sit necessse ponere ſpēs in ꝑmi ibidē.
Utrū aia separata possit aquirere ſpēm alicuius prius
ignoti li.4.di.45.q.3.
Utrū cognoscat oationes q̄e ꝑ ea offerim⁹ibidē.q.4.

Appetitus. Quomodo ꝛā appetitui natu
rali ꝙ sensitiuo conueniat frui
li.i.di.ꝑma.in solutione.s6.7.q.
Quod ē aliqs appetitus sine cognitione.ꝙmeta.q.2.b
Quod cuilibet potentie appetentiue correspondet ꝑ
prius appetitus li.3.di.17.b.

Appenbile Quod inter oia humane nāe
appetibilia aliquid est simpli
citer ꝫ cēntialiter sup̄mū li.4.di.49.in sol.i.q.a.
Quod ꝑmū appetibile ẽ volubile ꝫ solū, cuius nāe intel
ligibili simpliciter ꝓpe ẽt volendū ibidē pedone.2.
Quod est simpliciter ꝓpe ẽligendū ꝫ appetendū ibidē.
Quod appetitus in volūtate ẽ duplex .ſ. nālis ꝫ libere
ꝫ ꝙ appetitus nālis non est aliquis actus elicitus li.
4.di.q.9.q.14.in solutione .p.
Utrū aliqui possint appetere nō ẽ li.4.di.50.q.i.ꝛ.
Quod nulla nā intellectualis vivi mate ꝫ cōpletus per
fecti nili in habendo sup̄remū appetibile ꝫ hoc per
fecte ſm modū sibi possibile habendi li.4.di.4.q.i.i
solutione odusione.3ª.

Appetudo Quomō appetitudo nihil aliō
absolutū est a nā illius cuius ẽ
appetitudo nec aliquid ꝛrespectu aliqs realis actualis.
sed solus dicit q; illi nāe conuenit vel non repugnat
taliquid li.4.di.ii.q.i.in solutione ꝑmi argumenti
Principalis ad ꝑmum oubium.
Quod appetitudo acittis ad ſbm est eadē res ipsi accidē
ti li.4.di.ii.q.ꝑma.f.

Ars. Quod ars vnius taliꝫ nō ẽ speculativa sed ꝓ
actica ꝫ fi aliquādo inuenīat q; fit speculativa.
quomodo debet intelligi q̄li.q.8.c.
Utrū ex experimētis genet ꝛ ars.i.meta.q.4.
Ad quarta ꝛ ad qd ꝝ cognitio experimentalis ꝛ ꝙ ex
timaīnē facit ibidem
Utrum expertus sol. nō habens ars ante certum operet ꝙs
artifex in expertus.i.metaꝑbi.q.5.
Differentia inter artē ꝫ prudentia ibidē.b.
Quomodo ars actiue dicitur ꝛ de qua arte habet verita
tem dicti philoso..5.meta.ꝛ.ꝛ.phyſicoꝝ.9.meta.qō
ars ẽt potentia actiua coll.4.ꝛ.8.in sol.7.argu.

Argumentum Quō tenet argumentu
philoso.4.ꝓbifico.ſi aer
est in igne ignis est in celo.li.i.di.29.q.2.in solutione
quarti argumenti ꝑncipalis.
Quō ostendit ꝙ nō oportet dꝛe ꝙ argumēta tertii me
thapiſi. concludant.tam ex intentione aristotelis q̄s
commentatoꝛis li.i.di.3.q.3.f.

Attributum Quō fm aliquos attribu
tanō distinguunt nisi ſs cō
parationē ad extra ꝛ quomō ꝓbat ꝙ imꝓbatur li
i.di.5.q.4.in recitatiōe.i.opi.2.q̄li.q.i.d.
Quō ꝓbatur q; attributa sint fundamenta ꝛmanati.
onum diuinaꝝ ibidem in repōbatione.2.opi.
Quō ꝓbatur q; attributa sint in deo ante omnes ac
tum intellectus ꝛ ꝙ bit aliqualē non identitatē an
omnem actus intellectus ibidē.
Quod attributa nō tantū distinguntur rone nec tātū
penes modos diuersos concipiendi nec tātum sunt
duo obiecta formalia.ſs ex natura rei habēta nā nō
identitatē ab oi opatiōe ꝫ dubia sup̄ hoc excludūr ibi
dem in solutione.q.

Utrū aliqua attributa distinguanē ex nā rei q̄li.q.15.

Auersio De duplici auersiōe a fine sue ꝛripli
ci.factuali vel formali ꝫ virtuali.q̄
libeto.q.15.f.

In auersione cōsistit rō formalis pcti.ibidē.
Utrum sit de ratione pcti auersio li.2.di.27.in solutio
one.2.q.
Quomō possit distigui pec cata mortalia spē ſi forma
liter sint in auersione ibidē a do.2.
Quomodo pōt ee vnū pcm grauius alio ſi sint auer
siones ab eodē bono ibidē auersio.3.
Augmentū de quo habet fieri augmētu in creaturis
li.i.di.ꝛ.q.2.in solutione.4.difficultatis.
De augmēto charitatis ꝫ modo augmenti quere vocabu
lo charitatis.
De augmento in quantitate ꝫ quomō habet fieri ſm
aliquos ibidē in impugnatione alteri? modi li.i.di.
17.q.3.in recitatione.i.opi.ꝫ posi.ꝛ.4.di.ii.q.4.in
recitatione opi.

Assumere Utrum possibile sit ꝑsonam di
uinā assumere naturaꝫ humanā
li.3.di.i.q.ꝑma.
Utrum tres ꝑsone possint assumere eandem naturā
numero ibidem.q.2.
Utrum tres ꝑsone possint assumere plures natu
ras ibidem.q.3.
Utrum suppositū creatū possit assumere aliam naturā
ibidem.q.4.
Utrum ratio formaliter terminandi assumptiones nā
turę humanę ad verbum.sit eius ꝓpietas ꝛ rela
tiua ibidem.q.5.
Utrus aliquā nām assumi ꝛ nō frui idudit ꝗdictiō.5.
li.5.di.2.q.i.

An nã nõiata frui possit assumi ibidẽ articulo. 2.
Utrum fuerit medius in ista assumptione ⁊ an mediꝰ intrinsecum vel extrinsecũ li. 3. di. 2. q. 2.
Ita assumpsit corp⁹ mediante anima li. 3. di. 2. in solutione q. articulo. 1.
An assumpsit mediante gratia vr modo congruitatis ibidem in solutione q. articulo. 1.
Utrũ ista assumptio possit fieri aliter ibidẽ articulo. 1.
Utrũ nã diuina assumpsit vel assumẽ potuit li. 3. d. 1. q. 1.
Utrũ persona creata fuerit assumpta vel assumi potuit li. 3. di. 1. q. 2.

Auctoritas Quotuplex ẽ auctoritas pina ⁊ politica li. 4. di. 15. q. 1. a.
Baptismus. Utrũ baptismus baptismo. 1. f. Iohannis ne essent in errore teneãt baptismo tpi li. 4. di. 2. q. 2.
Q⁹ baptismus Iohannis pot intelligi dupliciter li. 4. di. 2. q. 2. in solutione.
Utrũ hec sit pp̃a diffinitio d baptismi quã pot⁹ mgr̃ bap tismus ẽ ẽc. li. 4. di. 3. q. 2. de significato huius nois baptismus ibidem in solu. 2.
Utrũ ille sit forma baptismi ego baptizo te li. 4. di. 3. q. 2.
An aliqua verba possint ẽ verba huius sacramẽti ⁊ q̃ verba ibidem arti. q. 2.
De duplici variatiõe verboꝝ. f. im quãtitate ⁊ qualitate verbi ⁊ sẽam ibidem arti. 4.
Utrũ sola aqua pura q̃lis sit q̃uenies mã baptismi li. 4. di. 3. q. 5. ar.
Utrũ institutio baptismi euacuet circũcisionẽ li. 4. di. 5. q. 4.
Utrũ baptismus fuerit institutus in lege euãgelica li. 4. di. 5. in solu. q. 1. a.
An susceptio baptismi sit simplr necia ibidẽ arti. 1.
Utrũ paruuli fuit baptizandi li. 4. di. 4. q. 1.
Utrũ paruuli baptizandi. susciãt effectũ baptismi li. 4. di. 4. q. 2.
Utrũ qua⁹ in vtero matris possit baptizari li. 4. d. 4. q. 3.
Utrũ adultus non consentiens possit accipere effectum baptismi ibidẽ. q. 4.
Utrũ adultus sic̃ recipiat gr̃az baptismi ibidem. q. 5.
Utrũ tã iustificati teneãt ad susceptionẽ sacramẽti bap tismi ibidẽ. q. 6.
Utrũ eos baptizati equalimẽ recipiant effectũ bapti smi ibidẽ. q. 7.
Q⁹ ad effectũ baptismi regrit tripler ex ibidẽ. a.
Utrũ paruus periculo mortis exp̃situs sit baptizan dus li. 4. di. 4. q. 3.
Utrũ paruuli iudeoꝝ ⁊ aliop infideliũ sint inuitis pa rẽtibus baptizandi ⁊ an ipi parentes sint cogendi ibi dem. q. 9.
Utrũ malicia ministri impediat p̃ferre verũ baptismũ li. 4. di. 5. q. 1.
An sit institutus baptismus q⁹ malitia ministri nõ pol sit impedire ens effectũ ibidẽ. b.
Utrũ recipiẽs baptismum a malo sciẽte peccet morta liter ibidem. q. 2. b.
An bonus laicus malo sacerdoti sit p̃ferẽdus in dando baptismũ ibidem. c.
An aliqs debeat ministrare sacramẽtũ baptismi qñ pũ mitur baptismũ vergere in interitũ vite corporalis q̃ suscipit eiidem di. q. 1.
Utrũ baptizãs ex defectu errõis sit irregularis ibidẽ. b.
An magis sit p̃sonã clerico vel laico baptizare infirmũ constituti ⁊ ar. ministrãdi ẽ.
Utrũ solus sacerdos possit baptizare li. 4. di. 6. q. 1.
An angelus possit ibidem. b.
Utrũ vnitas baptismi necessario regrat q⁹ ab vno mi nistro conferatur li. 4. di. 6. q. 2.
Utrũ aliquis sit baptizatus a duob⁹ baptizantibus qñ vter⁹q; facit totũ ibidẽ arti. 1.
An sit baptizatus vtroq; eorũ sum faciẽte aliquid ⁊ nen

ter torũ ibidem arti. 2.
An possit baptizare actiue plures hoies ibidẽ ar. 2. 3. 4.
An aliquis casus excuset ministrũ baptizantẽ plures a peccato mortali ibidem.
Utrũ in baptismo os simul esse ablutionẽ ⁊ prolacionẽ li. 4. di. 6. q. 5.
Utrũ os baptizantẽ personaliter distingui a baptizato ibidem. q. 5.
Utrũ in baptizato regrat actualis ittio ibidẽ. q. 5.
Utrũ baptizatus possit iterari ibidem. q. 6.
An in baptismo ip̃ius matur caracter ibidem. b. ⁊. q. 8. per totum.
Que sit pena iterantiũ baptismũ ibidem. q. 7.
Quid sit baptismus li. 4. di. 6. q. 10. in fole. q.
Q⁹ beatitudo est summa pfectio nãe organtis vt cã simplr optio ita q⁹ formalis rõ per quã beatitudo ẽ hois summa perfectia. eil relatio ad obm perfectiuũ qõli. q. 3. c.
Qualiter beatitudo creata non est finis relationẽ ad obm beatitudo dei sic. ibidẽ ⁊ excellẽa beatitudis os sup creaturã
An beatitudo sit peccatoꝝ omissiua in vita ista li. 4. di. 45. q. 5. in solutione tertii argu. principalis.
An beatitudo cognoscat obm quas eis offerim⁹ ibidẽ. q. 4.
An cognoscãtes oẽs p̃nonabis ibidem. arti. 3.
Utrũ beatitudo q̃ se sistat i operatõe li. 4. di. 49. q. i.
Utrũ beatitudo imediatius perficiat essentiã vel potentiam. ibidem. q. 2.
Quid sit beatitudo ẽ ⁊ q̃d significatur li. 4. di. 49. in solu. i. q. arti. i.
Q⁹ beatitudo p̃ se cõsistat in pluribus operationibus li. 4. di. 49. q. 3.
Q⁹ beatitudo ẽ p̃mũ ⁊ p̃se appetibile li. 4. d. 49. i. sol. i. q.
Utrũ beatitudo p̃ se cõsistat in actu intellectus vel voluntatis ibidem. q. 4.
Utrum ad beatitudinẽ ptineat securitas ibidẽ. q. 6.
An beatitudo sit perpetua ibidem arti. i.
De cã perpetuitatis eiusdem sit qualis sit equaliter inter beatitudinẽ aut. f. nãtr aut quomodo idem.
Utrũ ad eẽntiã beatitudis pticat gaudiũ li. 4. d. 49. q. 7.
Qualiter ẽ bũs ipeccabilis li. 4. di. 46. in fol. arti. i. d.
Utrũ humana natura sit capax beatitudinis li. 4. dist. 49. q. 8.
Utrũ oes hoies sitme ⁊ de necessitate appetant beatitudinem ibidem. q. 9.
Utrum propter beatitudinem appetatur quicquid appetitur ibidem. q. 10.
Utrũ domo ex puris naturalibus possit consequi beatitudinem ibidem. q. 11.
Utrum corpus beati post rẽsurrectionem sit impeccabile ibidem. q. 13.
Utrũ corpus beati sit darum ibidem. q. 15.
Utrum corpus beati per dotem subtilitatis possit esse cum alio corpore ibidem. q. 16.
Utrum in beato aliquid super naturale requiratur pr̃ operationibus in quibus sistat beatitudo ibidem. q. 17.
An sit repugnãtia iter vitã mortalẽ ⁊ beatitudinẽ ibidẽ. c.
Q⁹ beati ita faciliter leuabũt rerum lapidem magnum vt penna vel palea ibidem. q. 14. d.
Utrũ beati videãt penas damnatoꝝ li. 4. di. 50. q. 3.
Utrum beatitudo omnium beatorum sit equalis p̃m opem sua ibidem. q. 5.
Utrum beatitudo omniũ corpor⁹ sit equalis ibidẽ. q. 6.
Quo intelligendum est illud augustꝰ. 13. de trinitate. c. 15. beatus est qui habet quicquid vult ⁊ nihil malꝰ vult li. 1. di. 1. q. 4. f.
Quomodo in equalitas statum beatitudine in eadẽ specie ibidem in solu. q. arti. 1.
Utrũ est ista in equalitas beatitudinis ibidẽ in sol. q. 5. arti.

Bigamia De bigamia sẽp idicit irregulari tatem li. 4. di. 25. q. 1. arti. 1.

Utrum aliquando in lege nature vel mosayce fuerit licita bigamia li.4.di.33.q.1.
Utrum bigamus ante baptismum possit post baptismum ad sacros ordines promoueri. ibidem.q.2.
Utrum bigamus siue ante siue post se emper sit irregularis. ¶ cum homicida ante baptismum non est post baptismum irregularis. ibidem in solutione.q.2.a.
Homitas. Quid ẽ bonitas moralis actu. .q.q.18
Honor. 4.d.1.li.d.17.q.1.p'ncꝑ.2.op.
Q̃ in bonitate moralis christiana ẽ circũstantia finis. ¶ modi agẽdi. tertia rgis. ḡrta loci. gõli.q.18.b.
An aliqua bonitas vel laudabilitas sit ta in actu interiori ḡ exteriori. gõli.q.18.c.
Duo ¶ aliter in deo ponit bonitas ẽntialis nõ ꝓsonal que vniformiter respicit ẽntia ¶ nõ personã ¶ quõ ipugnat illud tertii li.1.di.1.q.2.f.
De quo bono intelligit illud Aug. tolle hoc bonus &c. ¶ quõ bificant in illo qõ relinquitur li.1.di.8.q.3.in re sponsione ad rõnẽ.1.op.7 dis.3.q.4.in solu.q.f.
Q̃ vltra bonitatem nature cõpetit rei entitati tripler bonitas fm ordinẽ ¶ tripler malicia cõsequẽs ibidẽ li.2.di.7.q.1.in solu.arti.1.
Utrũ verũ sit perfectius ḡ bonũ li.4.di.49.q.4.c.
Quid sit bonitas naturalis li.1.di.40.q.1.ar.1.
Quid sit bonitas moralis ibidem arti.1.
Q̃ duplex est bonitas ¶ vno mõ nõ eo ḡ res sunt bone sunt. li.4.di.49.q.1.f.
Hutum. Utrũ prudẽtia sit butia.i.me.q.5
Character in baptismo imprimat character li.4.di.6.q.8.
Quid significat per nomẽ caracteris ibidẽ ar.1.c.q.9. in solutione.a.
Utr̃ caracter sit aliq forma absoluta. li.4.di.6.q.8.c ¶ q.9
Utrũ caracter sit in ẽntia vel potẽtia aĩe ¶ in qua potentia li.4.di.6.q.10.
An in circũcisione imprimat caracter li.4.di.6.q.4.ii:
Q̃ est primũ fundamẽtũ caracteris. ¶ qualiter sit trĩs tres caracteres. ibidẽ.q.9. dubii secũdi ¶ dubii tertii.
An sit in genere qualitatis ¶ in qua spẽ. ibidẽ in solu.q.
Charitas: Quõ fm aliquos in augmẽto charitatis pertĩs ẽ corrupti ¶ quõ im probat li.4.di.17.q.43.in rñsione.1.op.ḡ godifredi.
An sufficit charitatẽ in ẽ oganti vt actus eius accipiẽtur. quodli.q.17.b.
Q̃ charitas non pot̃ tribuẽ actui sũ modũ q est ẽ meritorium. ibidẽ.g.
Utrũ necesse sit ponere charitatẽ creatã formalẽ ibere tem nãe bificabili. li.1.di.17.q.1.c nõ ibidẽ in solone q.op. magri.¶ qualiter ꝑfimat ¶ impobat.
Utrũ charitas penũs corrũpat ita q nõ realitas eadem numero maneat in charitate maiori vel minori. lib.1. di.17.q.1.. vel.18.q.1.
Utr̃ idẽ positiuũ charitatis pertĩs qõ maneat augmẽto, sit tota ẽntia charitatis in cẽte ita q̃ si ponerẽ tota realitas imẽsa fine sũo nulla realitate positiua bs in ẽ ef sentialiter aliam ab illa que pexuit in charitate remisa. li.1.di.17. vel.18.q.1.
An sit charitas ¶ an sit vt̃ theologica. li.3.di.27.q.1.
Qualr charitas respicit primũ debitũ bindi circa ꝑmũ ¶ qs ille ꝑmus. li.3.di.28.q.arti.1.c.3.
Utrũ eodẽ habitu charitatis diligẽdus sit deus ¶ proximus li.3.di.27.b.
Q̃ rõ formalis obi charitatẽ pot̃ ẽ tripler. li.3.d.27.b.
Utrũ quilibet teneatur ex charitate maxime diligere le post deũ li.3.di.29.q.1.
Utrũ nẽcte sit ex charitate diligẽ inimicũli.3.di.30.q.1
Utrum charitas remaneat in patria li.3.di.31.q.1.
Caro: Qualr ab ia ẽbit infectio carnis ¶ 67ti. 2.di.31.q.1.ar.2.f.3.

Qualiter caro in cõtinua nutritione manet eadẽ li.4. di.44.q.4.arti.2.
Q̃ in omni nutritione ẽ aliqua generatio nouę carnis ibidẽ in solu.arti.ex conclusione.1.
Q̃ in illa generatione forma carnis q̃ inducitur maner ibidem conclusione.2.
Q̃ pars carnis per nutritionẽ aliquomodo fit similis carni re liquę. ibidẽ conclusione.3.
De distinctione carnis fm speciẽm a carne fm mãm. ibidem cõclusione.4.
Q̃ reintegrabunt bs eandẽ carnẽ quã prius habuit li.4 di.44.q.1.ar.1.b.
Q̃ caro pot̃ cõsiderari tripliciter. li.3.di.22.g.
Causa. Quidẽ cã per se ¶ paciẽs ¶ dãs inter eas ¶ quę dicunt̃ eẽ ẽntiali ter ordinate ¶ accitaliter ordiate ¶ dãs iter eas tractatu de pn̄c.a.b.¶ q̃ sit̃ ẽctricitr ordinatis li.1. di.2.q.2. in solu.q.
Quid ꝓprie bs rõnẽ cãe finalis ¶ quõ opationẽ obm qõ attingit ḡ opationẽ fic nõ ẽ cã finalis.c.d.b.
Quõ ꝑbat ḡ ꝑma cã nõ pot̃ imediate in effectũ cãe fede debendẽ dõ per oia genera cãrũ. gõli.q.7.c.
De cã perpetuitatis ¶ successionis ibidẽ. d.
Quomodo sẽbit cãe partiales in causãdo respectu sue cause totalis. quodli.q.8.a.
Q̃ causa remota semper nõ bilius tuo effectu.
De causis concurrẽtibus ad eundẽ effectũ quę diuersi mode se habẽt ibidẽ.b.c.
An due cãe concurrũ in cãndo eundẽ effectũ vna nõ est in potẽtia ꝓpinqua alteri. quodli.q.5.c.
De cã mediata ¶ imediata esse ¶ fornuit. gõli.q.11.f.
Et nõ de cã extrinseca ¶ intrinseca fm Arĩ. ibidem.
Et rõ formalis cẽplaris nõ est̃ sufficiẽtia ꝑficiendi li.1. di.1.q.1. in solu.q.2 quare ¶ quomodo bs ad effi cientem li.1. di.2.q.1. in solu.q.
De causa finali que est̃ eius causalitas ¶ quomodo est eius causalitas ¶ quomodo eius causalitas est simpliciter primalis.1.di..2.in solu.q.c. vbi ostendit q intellectio ¶ volitio primi non est ad eius esse.
De intellectu fm dĩtur sus op. li.1. di.3.q.5. in recitatione op.
Quomodo plures cause concurrunt vt̃rualiter ad eẽ dẽs effectũ ¶ quo aliquando causa perfectior sine imperfectiori potest̃ producere effectum. li.1.di.3.q.4. 5. in solu.q.
Q̃ causa totalis equiuoca sit nobilior: effectu tamen causa partialis pot̃ esse ignobilior: li.1. di.3.q.8. in solmẽ finis opinionis.
Quõ declarat̃ q̃ nulla causa habet simpliciter necessariam cõnexionẽ ad aliquẽ effectũ causatum. sed tñ ex quidli.1.di.8.q.5. in fine.
Qualr cã ẽ tũ bit in cõpossibilitatẽ ita in eadẽ nã ẽ in eodẽ suppõito li.1. di.3.q.8. in solu.3.f.2.op.
Q̃ in quacũq; cã in suo ordine sequtur vnaq; formalis cãndi tñ rõ vna cã totali cõplectente plures ḡtiales sufficit vnitas ordinis in rõne formalis agẽdi sic vnitas ordinis cãrũ partialiũ li.1. di.3.q.8. in solutiõe.a.
Itẽ quomodo iste cause partiales sunt ẽntialiter ordiate. ibidem parũ ante.
Qb effectus producẽs a pluribꝰ cãis ptialibꝰ imediate attingit a qualibet illarũ non ḡ vna cã caet vnã pt̃ ¶ alia ãtãli.1.2.di.37.in solu.i.q.
A quibus causis pot̃ esse effectus vnius rõnis ¶ a quibus non. gõli.q.7.in fine.
Qõ respectu nullius est cã finalis aliq̃ nisi respectu cuiꝰ ẽ cã efficiẽs ¶ ẽ cõtra. li.1. di.1.q.vltima circa finem.
Qõ equiuoca est notior causa vnivoca li.4.di.12.q.3. b.¶ di.43.q.3.¶ li.1.di.5.q.2.b.
Quomodo oẽs quattuor cãe sũt sibi inuicẽ causę ¶ quõ est equiuocatio causalitatis eorũ. ¶ eodẽ modo priorũ tas.5.metha.q.1.d.

Quō cā inferior determiat superiorē ꝛ quō nō li. 4. di. 12. q. 3. p. s per idē totū sicut supra ꝑm hoc tāgit i soluti one rationis. 5. op. 2c.

Quō remota cā et perfectio minus formaliter assimilat sibi effectū q̄ prima ꝛ in perfectior ꝛ quomodo in statur li. ii. di. 5. q. 9. in solutione. 2. argume.

Quod ꝑma cā effectua pōt producere aliquid ex eadē de sub quasi genus cāe ꝛ quō etiā genus cāe materialis reducitur ad genus simpliciter ꝑus cāe li. i. di. 5. q 2. i. opi. articulo 2.

Quomodo probat q̄ omne illud qō hz cās finalē hz ef ficientē ꝛ p ꝑis q̄ oēalind a ꝑmo hz cās efficiētē que ē cālitas cāe finalis li. i. di. 8. q. 5. i rep. 3o dato de. i. opi.

An prima cā causē necessario vel contingenter ꝛ quō per intellectū ꝑbat q̄ nedū ꝛ quō ipsobat ibidē ar. 5.

Quō ꝑbat q̄ cāre necessario ꝛ voluntarie sunt incompossibilia, ibidem.

Quō due cālitates distinctarū causarū ꝓt esse sibi inuicem cāe. li. i. di. 17. q. 2. in solu. 1ᵒ que sunt cōtra op. 2 metha. 5. q. 2. b.

Quomodo pōt eē circulus in causis ꝛ quomodo intelligat q̄ qd est causa causē, est causa causati. ibidem.

Quomodo cā primaplus influit in effectū ꝗs cā secunda. li. i. di. 12. q. 2. in solu. vlt. ꝛ quodli. q. 16. c.

Qualiter ponit causa secūda cōcurrere cā ꝑma ad cāndum. li. i. di. 43. q. 1. in solu.

Utrum necesse sit ponere ſlatū in omni genere cārum 2. metha. 9. 4.

Utrum qd vna cā cōpar aī ad duos effect⁹ ordo centi alio est cāe ad vtrūq; effectū ꝗs vnius ad alterū. li. 2. di. 1. q. 1. arti. 5.

Qō ad idē genus cāe pertinet edificatio ꝛ are. li. i. dis. 7. q. 1. in solu. cōtra. 1. opi.

Utrū ops alicui in actu singulare simul esse ꝛ nō esse cum suo effectu. 5. metha. q. 2. d.

An ꝑus sit in cā relatio rationis vl in effectu rō realis ibidem in fine.

Utrū necessaria bēant cām sui esse. 5. metha. q. 5.

Utrū ad hoc q̄ effectus sit necessarius ops habere cām necessariā in cēndo. ibidē in solu. q. 7.

An ad idē cōcurrit cā vniuoca ꝛ equoca, equoca ē pse ctio. li. 4. di. 1. q. 3. 2dusione. 2.

Quid ē cā ognuitaꝛ necessitaꝛ. li. 4. di. 55. ar. 5. q. 2.

An due cāe partiales cōcurrāt ad effectū aliquē ꝑdu cendū. Nota quō vna eē moues ꝛ quō non.

Causatum. Q. cātum non pōt dici de se nō ens. sed dici non a se ens vtre gatio non neget entitatē sed modū eēndi. q. q. 7. 5.

Qō cātū ꝓs de se eē possībile ꝛ duplicē intellectū vel possībile potēia que est dia entis. vel potēia que est obiectū potentie creatiue. ibidem. 5.

Qō cātū ēse possībile potēia que est obiectū ꝛ tminus potēie actiue ꝛ necessariū formaliter repugnāt. Sed tale possībile repugnat necessario a se. ibidē.

Quō cātū depēdet ad cām. quodlibeto. q. 3. c.

Qō nihil cātū ꝑt esse cām aliqd qō ſt ꝓpriū repūtatiuus deitatis sub ꝓpria rōne deitatis. qōli. q. 14. f.

Quō ꝛ qñ respectus vnius cāti. regraꝛ in cā totali vna formalis rō cāndi. li. i. di. 5. q. 8. in solu. q.

Quō ꝑbat ꝑm Aristo. q̄ nihil cātus qō est formaliter necesse eē pōt esse possībile ab alio ꝛ quō improbatur li. i. di. 8. q. 5. in rectatione secūde op.

Quō qcq est in ꝑsona diuina ꝛ necesse eē a se excludē do per ly a se aliud in rōne cāe aī qcq est ibi ē ineau fatum. non tamē principiatū. quodli. q. 8. f.

Qō eiusdē cāti duas ē cās totales in eodē ordine ē im possībile ꝛ quare. li. i. di. 2. q. 1. in ꝓncipio. 2. ar. ꝑncl.

Causatio. Quō volitas ē cātio vbi necessari am ꝓnentē ad ſuicē. qō. q. 7. g.

Quid ſufficit ad causationē. quodli. q. 14. c.

Causalitas. Q. cālitas nō ēt nisi respectꝰ di nersi intellectꝰ. quodli. q. 7. a.

Quomodo ꝑbat q̄ cālitas mālis ꝛ forme nō ēt ꝑma. li. i. di. 3. q. 1. in solu. q. 2clusione. ꝑima.

De cālitate habitus ꝛ potētie respectu actꝰ ꝛ quō sint rationis alterius. ꝛ qualiter cālitas habituis nun qua ꝓsset rm̄ intēdi vt ſuppleret vicē potētie. li. i. di. 7. q. 2. in solu. 2ᵒ ꝛa secūdam op.

Utrū ꝑma cālitas respectu oīum sm̄ gēnis ē eoū de necessitate ſit in tribus ꝑsonis ꝛ non in tribus. libro 2. distin. 1. q. 1.

Quomodo ꝑbat q̄ quecūq; cālitas in triplici genere ſufficientis ex ꝑlaris ꝛ finalis ſit communis tribus ꝑsonis. quodli. q. 8. 5.

Causare. Qñ̄ immediate cāre duo dicit. 1. cā tiones ꝛ modū cāndi ꝛ quomo paᵗᵉ nō dicit impfectionē sed ꝑm ſic. quodli. q. 7. c.

Casus. Qō nihil est casus respectu alicui⁹ q non ſit per ſe cā respectu alteri⁹. 6. me. q. 2. c.

Celare Utrum quilibet teneatur in quocūq; ca su celare ꝓfessionē. li. 4. di. 21. q. 2.

An glibet teneat celare ſecreta. libidē cōclusione. 5.

Celum. Q. celum non habet aliqd corpus cō tinens. qdli. q. ii. d.

Quomodo probatur celum esse in loco. ibidem.

Quomodo mouet ſm̄ locari ꝛ non ſm̄ locari. ꝛ quomo do est in loco per centrū sicut dicit Auerrois. ꝛ i quo gen. re est illud locare ſm̄ q̄ mouet celū. ibidem lib. 2. distin. 14. q. 1.

Utrum celū ſit ēntia simpler ꝛ vel habeat materiam. li. 2. di. 14. q. ꝓma.

Utrum aliqd aliud celum ꝙcelo ſtellato ſit mobile. li. 2. distinctione. 14. q. 2.

Utrum celum moueatur ab intelligentia effective. ibi dem. questione. 3.

Utrum in indicio vel ꝓsi cessabit motus corporis ce leſtium. li. 4. di. 48. q. 2.

Qō motus celi nec ēt naturalis nec violētus. ibidē; articulo cōtra poſitionem ꝓpriam.

Qō celi nō ē incorruptibile. q. forma ius nō aufert oēs ꝓpatione a mā. q. ſola ſouma infinita pōt hoc facere li. 4. di. 49. q. 6. arti. 1. b.

Certitudo. De certitudine fidei infuſe ꝛ acq ſite. qdli. q. 17. f.

An possumus habere certitudinē de nris actibus. ꝓ mo metha. q. 4. a.

De certitudine cognitionis ꝓncipiorum ꝛ conclusiō nū ex ꝓncipiis. li. 1. di. 3. q. 5. arti. 2.

Qualiter ſit certitudo ꝑ ꝓpoſitionem quiescentes in ea intellectum. c.

Circumcisio Vtr circūcisio ex vi circūcisi o nis ifferat gras li. 4. di. 1. q. 6.

Utrum in tempore legis nāe fuerit aliqō ſacramentuꝫ correſpondens circūcisioni li. 4. di. 1. q.

Utrū ſtituto babtiſmi euacuet circōcisionē ibidē arti culo. 4.

Nota diuersa tempora circumcisionis ibidem arti. 2.

An in circumcisione ipsimet caracter li. 4. di. 6. q. 8. in fine.

Clauis Utrū potestas clauiū effective tantū modo ſe extendat ad penas tēpora lem li. q. di. 9. q. 1

Utrum cuilibet sacerdoti in ſuscꝑtione sacerdotii con ferant claues regni celoꝝ li. 4. di. 19. q. i.

Quod apud sacerdotē rite ordinatū in eccleſia eſt vna clauis que est potestas ſententiandi in foro penitentie ibidem articulo. 1.

Quod apud eum est clauis que est potestas cognoscen di in causa rei consitentis ibidem.

Que clause nō extendit se nisi ad poram corpoalē cui non ratificet actus eius nisi sit cōformis iudicio diuino. ibidē cōclusione. 2.

An pena clause nō errāte impositā teneāt penites admplere. ibidem. c.

An clause scientie errante nō tū potestatis an arbitrius ratificet in celo. ibidē. d.

An iterata cōfessio peccatoꝝ eoꝝdem vi clauū de pena oblita remittat. ibidem.

Cognitio Quomodo ois nīa cognitio dō naturaliter habet per ipēs creaturarum. ꝛ quomō hoc. ꝓbat li. 1. di. 3. q. 1. in sol. q. d.

De duplici cognitione habituali ꝛ actuali ꝛ qd in vtraq; est primo cognitū. li. 1. di. 3. q. 1. in solu. c.

Quomodo ꝓbat q̄ intellectus nī pōt habere certam ꝛ infallibilē cognitionē de primis principiis de cognitis per experientiā, ꝛ de actibus nr̄is. li. 1. di. 3. q. 5. in solu. q. d. e. f.

Quomodo cognitiones obiectoꝝ differentium specie differūt specie. ibidem.

Quomodo cognitione intuitiua sit cognoscit realitas ꝛ modus. ꝛ quō gradus intrinseci realitatis nō sit genus ꝛ nīa. li. 1. di. 3. citra finē.

De cognitione essentie diuine quom3 sim aliquos vt cognoscit eandē aliter beatus ꝛ aliter viator. li. 1. dist. 22. q. 1. in recitatione vel3 one. i. opi.

Quomodo de aliquo pōt haberi quadruplex cognitio. li. 1. q. 3. b.

De cognitione q̄ nō tri3 dependet ab ania. fedet̄ ab obiecto. li. 1. q. 1. e.

Q̄ duplex ē cognitio intuitiua ꝛ abstractiua. ꝛ quō differūt. quodli. q. 6. b. vli. 3. di. 14. in solone. q. a. ꝛ ba bet li. 1. di. 3. q. 9. in solutione. q. a.

Ité de eadē distincta ꝛ cōfusa tam ex parte sensus q̄ ex parte intellectus. quodli. q. 13. b.

De cognitione ffectā siue imperfecta. siue distincta siue i distincta siue im ediata. qdli. q. 14. a.

Ad cognitionē de deo pōt aia per nām sua attingere et de cognitione cōfusa. ibidem.

An cognitio nālis det ꝛ cognitio fidei infuse de eodē sint actus specie differentes. ꝛ an cognitio angelica ꝛ deo differat specie a qualiēq; credulitate de eo. quodlibeto questione. 17. f.

Qō quando cognitiones ꝓcedūt volitionibus distinguunt specie ꝛ notiones distinguunt. nō tri3 ꝓcedūt notionibus nō oportet q̄ notiones sequentes distinguunt specie. quodli. q. 17. f.

Quō probat fm ꝓbos q̄ ista cognitio supernālis. Deus mihi necessaria. li. 1. q. 1. a.

Quō probat q̄ nō pōt haberi ꝓ statu iste distincta cognitio vltimi finis. ibidē.

Quomodo per cognitionē potētie pōt haberi cognitio de obiecto ꝛ quomodo nō. ibidē.

Quomodo cognitio finis intellectē cognitionē eoꝝ que sunt ad finē. ꝛ qualiter non. ibidē. c.

An actus cognitionis nālis possit inuestigari cognitione naturali. ibidē. b.

An cognitio substātiarū separatarū sit nobis possibilis in via. ibidem. c.

Quomō intelligit q̄ cognitio intuitiua est obiecti vt obiectum est ipsa in exīstēcia actuali que est in se vel in alio eminēter cōtincte totam entitatē eius. li. 1. di. 3. q. 4. in solu. q. c.

Cognitio duplex est in ē ꝛ innobis. ꝛ qualis est vtraq; li. 1. questione. 3. b.

Quomodo ex cognitione effectus :non habet cognitio de causa partiali. li. 1. q. 1. c.

Quomodo ꝓbat q̄ quecūq; sunt nobis manifesta ꝓ fidem pōt a nobis cognosci per cognitionem naturalem ꝛ quomodo respondet. ibidem.

Que cognitio est nālis ꝛ q̄ supnālis ibidem. d.

Ad duplex est cognitio infusa ꝛ acquisita. lib. 3. dist. 14. q. 3. in solu. q.

De cognitione in gñe ꝓpria. li. 1. di. 15. q. 4.

Quomodo cognitio intellectiua in nobis sit certior sensitiua. i. metb. q. 14. e.

Utrum ab eminālēs possint cognosci a nobis fm suas quidditates. 2. metba. q. 5.

Utrum ꝓncipia cōplera sicut sunt de qualibet dicitur affirmatio vel negatio sc. huiusmodi sint nobis naturaliter cognita. 2. metba. q. i.

Utrum vniuersalia ꝛ a sint nobis difficiliora ad cognoscendū. i. metba. q. 10.

Utrū infinitū possit cognosci a nobis. 2. metba. q. 6.

Plota de sex cognitionibus sensitiuis ꝛ totidē intellectiuis. 2. metba. q. 3. b.

Item quatuor distinctos gradus in cognitione sensitiua. ibidem.

Q̄ cognitio pōt accipi dupliciter ꝓ ipso actu intelligendi. q°. q. 7. arti. 2.

Quō sit cognitio si est ꝛ qd est ordinate. lib. 4. dist. 2. q. 2. artica. 2. b.

Quā exponit verbū illud. cognitio dei est bona nāliter inserta. li. 1. di. 1. q. 2. in solu. i. arti. ꝓncipalis.

Respectu cuius intellectus exponit. res sicut se hz ad entitatē sic ad cognoscibilitatē li. 1. di. 5. q. 2. in solu. secundi argumenti.

De cognitione simpliciter ꝛ fm ꝓportiones. 5. metba. phy. q̄one. i. d.

De cognitione intuitiua ꝛ abstractiua. libro. 4. di. 45. q. 2. in solu. q. a.

Cognoscere Q̄ qui pōt cognoscere actū pōt cognoscere obiectū. actus. quodlibeto. q. 14. a.

Q̄ aliū ē cognoscē ꝓsiū aliū ꝓsule. li. 1. di. 3. q. 2. 1 sol. q.

Q̄ aliqua possint cognosci a nobis quoꝝ nō habem3 fantasimata. 1. metba. q. 5. f.

Q̄ ista imalia pōt cognosci a nobis ꝓ ꝓpria spēm ibidē q. 1. in qdli. q. 11. ꝛ ibidē articulo. 5.

An in via intē3 nī aliqd cognoscat intuitiue. ibidem. i.

Utrum per naturalē inuestigationē possimus cognoscere de deo qd est. coll. 12.

Utrū ad ꝺ q̄ angelus cognoscat difficiles q̄ditates requirat necessario q̄ habeat ꝓprias ꝛ distinctas rationes cognoscendi. li. 2. di. 3. q. 10.

Q̄ nulla creatura pōt cē vna rō cognoscēdi infinita nec plura. li. 2. di. 3. q. 10. in solu. b.

Quali pōt deꝰ cognosci a nobis. li. 4. di. 49. q. 8. a.

Utrum aliqua veritas certa ꝛ sincera possit a nobis naturaliter cognosci. li. 1. di. 3. q. 5.

Qualiter cognoscat veritas in regulis eternis. ibidē. in solutione. q.

Cognitū. Quid est ꝓ cognitū fm ordinē ozigis fm cognitionē actualē eoꝝ ꝛ cognoscunt ꝓsule. li. 1. di. 3. q. 2. in sol. a. ꝛ ꝓma cōclusio.

Quid ꝓmo cognitū distinctē. ibidem. solutione. 2. ꝛ col' latione. iz. b.

Quid ē ꝓmo cognitū cōparādo ordinē eoꝝ ꝛ cognoscibile distincte. li. 1. di. 3. q. 2. in solu. 2 est cōclusio. 3.

Quid ē ꝓmo cognitū cognitione bituali vel actuali ꝛ qd ꝓnitia bituale. ibidem. ꝛ pōt esse cōclusio. 4.

Cognatio. Utrum cognatio cognatis ipedi

Cognatio. at mīmonū. li. 4. di. 44. q. 1.

Quid consanguinitas. quid stipes. quia linea. ibidem in solutione. a.

Q̄ aliter linea consanguinitati a diuidatur in ascendentem ꝛ transuersalem. ꝛ quid est gradus. ꝛ q̄ gradus ꝓprie inueniatur in ascendente ꝛ descendente. ꝛ vnus ꝓprie in linea a transuersali. ibidem.

Nota ibidem dicta istam materiam regulas.

Utrum cognatio spūalis ꝑdiat mrīm. li. 4. di. 42. q. 1
Quid ē cognatio spūalis. ibidē in solu. q.

Color Quando color ē in potētia ppinq; visibilis ꝙ quando nō. quodli. q. 15. c.
Quomodo exponitur illud. 2. ꝓcanima. q color ē sm se visibilis. quodli. q. 8.

Communicari: Quot modis pōt aliqd cōicari alteri. q. q. 19. c.
Secundū quē modū debet cōmunicari alteri nā humana persone verbi. ibidem.
Quō natura ēt cōmunicabilis dupliciter modo communicabilitatis suppositis. li. 1. di. 2. q. 3. in sol. q.
Quomodo persona ēt incōicabilis dupliciter incōicabilitate oppōita duplici communicabilitati. li. 1. dist. 23. q. 1. in solutione. q.

Commutatio Q dūi rerū iusteeas commutant ñ fine fraude seruante caritatē valeāt incōmutabiliter sm rectā rōnes. li. 4. di. 15. q. 2. ar. 2. 2ꝙlusione. 3.
Nota de regulis seruandis in cōmutationibus fiatim factis ꝙ quādo cōmutans nō statim reapit ꝙ quo cōmutat. ibidem conclusione. 4.
De cōmutatione negociatiua. vbi cōmutās ītedit mercari rem quam acquirit que dicitur cōmutatio pecuniaria vel lucrativa. ibidem. b. c.
De iniustitia que accidit in cōmutationibus. li. 4. di. 15. q. 1. articulo. 3.
Quid requiritur ad stricti iustitiā circa cōmutabilia i contractu mīmoniali. li. 4. di. 33. q. i. a.

Conceptus. Quō ꝓatur q sm diuersis cōis realis cōis cōitate vniuocationis. li. 1. di. 8. q. 3.
Quomodo conceptus entis nō ē finit⁹ nec infinit⁹ ibidē.
Quomodo nullus conceptus ꝑfe vnus est ad ꝑ ad alterum. q. li. q. 6. f.
Quomodo conceptus eminenter includens omnes veritates de deo pōt haberi ꝑfa dārā visionem deī. q. li. q. 7. b.
Quomodo ex pluribus conceptibus cōstituitur conceptus ꝑfe vnus ꝙ quomodo nō. q. li. q. 13. d.
Quomodo conceptus deī ꝓpr⁹ non potest cāri per aliquem conceptum creature ꝙ qualiter. q. li. q. 14. c.
Quid est conceptus simpliciter simpler. li. 1. di. 3. q. 2.
Quomodo potest haberi vniuocus conceptus deo ꝙ creature ꝙ qd ītelligo per conceptū vniuocum. li. 1. di. 3. q. 1. in solut. 4. 5 & 8. q. 1. in recitatione. 1. oꝑ.
Ad quos conceptus ꝓpr⁹ deo possum⁹ naturaliter peruenire ꝙ quomō conceptus entis ifiniti est simpliciter ꝓ ꝑfectior conceptu entis boni. ꝙ entis veri. lib. 1. di. 3. q. c.
Quomodo ꝓbatur q conceptus cōis deo ꝙ creature nō pōt esse conceptꝰ gñis. ibidē in recitatione. 1. oꝑ.
Quis conceptꝰ pōt abstrahi ab vltimis ꝑticularibus ꝙ non. li. 1. di. 33. q. 1. in solu. q.
Quis conceptꝰ sit intentionis ꝙ non⁹. ibidem.
Qualiter nō pōt esse conceptꝰ vniuocus relationis realis ꝙ rōis ꝙ ꝑncipio in diuinis sūpto ēntialiter ꝙ notionaliter. li. 1. di. 29. q. 1. in solu. q.
Quomodo ꝓbat ꝙ conceptus relationis est cōmunis paternitati ꝙ filationi indeo. li. 1. di. 33. q. 1. in recitatione. 1. oꝑ. 2. in recitatiõe. 2. oꝑ. 1 in recitatiõe. 2. oꝑ. 1 in recitatione in ultam solutionis.
Quomodo nō oportet in eodē instāti vel tpe causari cōceptū in audiēte per oratiōnē ꝓlatā. ꝙ veritatē illi⁹ conceptꝰ intelligi sine vnione illor⁹ ex⁹. ibidē 3. ne. 1.
Nota diam inter conceptū complexum ꝙ simplicem. 9. methaphy. q. 3.
Qualiter complexum est verum. ibidē
Utrum conceptus generis sit alius a conceptu generis ꝙ die. 7. metha. q. 19.

Conclusio Q conclusiones practice nō rēdunt ī ꝑncipia speculativa. q. q. 3. c.
Q conclusio dependens ex ꝓmissa necessaria ꝙ contingente non potest esse necessaria ꝙ quare. quodlibeto. questione. 14. b.

Confessio Duplex. laudis ꝙ fraudis. li. 4. di. 14 questione. 4. c.
Utrū necessariū sit ꝓpō sacerdoti oia pcā ꝓfiteri. li. 4. distin. 17. q. 3ma.
Quo ꝓcepto teneatur ꝓpianus cōfiteri vel ꝓcepto iuris naturalis vel positiui. ibidem ar. 1.
Quid includit illud ꝓceptū de confessione. ꝙ qd ē ibidē vlterius explicatū. ibidē ar. 2. ꝙ 3.
Cui cōfitendum Et qñ. ꝙ an layꝰ licet confiteri. ibidem.
Utrum confessio necessario teneat in quocūq; casu celare peccatum sibi in cōfessione detectum. libro. 4. distinctione. 21. q. 1.
Q celare patri in cōfessione detectū tenet confessor ō lege nāe ꝙ de lege positiua diuina ꝙ de lege positiua ecclesie. ibidē cōclusione. 1. ꝙ 2.
Quomodo ꝙaliter tenet. ꝙ realis circunstantiis debitis. ibidē cōclusione. 4.
Q iterata confessio peccatoꝝ non valet ratione dampnati. li. 4. di. 19. q.
An ꝓfessor in ꝓpria ꝑsona loquēs pōt se negare audiisse que audiuit in ꝑsona dei in confessione. ibidem in solu. q. 2dlitione. 1.
An sacerdos possit dicere audiuit illud in confessione. ibidem in solu. ar. ꝓncipalis ꝓtimi.
Nota quid dicēdum est circa varios casus circa confessionē. ibidē in sol. argumētoꝝ.
An oportat in speciali confiteri peccata precedentia tā quam circūstantias aggrauantes post reditū ad cōfessionē li. 4. di. 22. q. 1. ar. 3. q.

Confirmatio Quid est confirmatio ꝙ qd eius materia ꝙ que forma ꝙ quis eius minister. li. 4. di. 7. q. 1.
Utrum sacramentum confirmationis sit necessarium ibidem.
Utrum sit dignius baptismo. ibidē. q. 3.

Confusum De duplici confuso ꝙ duplici distincto opposito. libro. 1. di. 3. q. 2. in solu. q.
Quomodo exponitur illud ꝑbi ꝓmo phy. text⁹. q confusa sunt nobis ꝓius nota. libro ꝓmo. distin. 3. q. 2. in solu. q. 6.

Comparatio Quomodo declaratur q nunquam aliqua comparantur vt mensurata ad mensuram. vel excessa ad excedens nisi in aliquo vno conueniant. li. 1. di. 8. q. 3. i solu. rōnis. 1. oꝑ.

Compositum Que est ratio sm philosophum vnitatis compositi. lib. ꝓmo. distinctione. 5. q. 2. in solutione difficultatis ꝓme.

Compositio Pōt intelligi ꝓpie ꝓut est ꝓ repositiali ꝙ reactuali; minus ꝓpie ꝓut est ꝓ realitate ꝙ realitate actuali ꝙ potentiali in eadem re. li. 3. di. 8. q. 6. in solutione ꝓmi articuli principalis.
Quomodo exponitur illud ꝑbi. q cōpositū ꝓmo ꝓdicitur. li. 1. di. 5. q. 1. in sol. argumētoꝝ.
Quomodo cōpositum generat ꝑ se. ꝙ ꝓmo. 7. methaphy. q. 10.
Utrū cōpositi dicat aliam rem a gtib⁹ cōponentibus. 8. methaphy. q. 4.
Utrum sitalia forma compositi a formis cōponentium. ibidem.
Qualis cōpositio regritur in ente qōest in genere ꝙ q

lis nō. que nō. rei. rei. fed. realitatis. realitatis. q° modo fe habz iſte realitates ad inuicem. libro. primo di. 8. q̃ne. 3.

Nota q̃ cōpoſitio eſt ipſoꝝ cōceptuum apud intellectū tamē eſt pro re extra ſicut ſigna accipiunt pro ipſis ſignatis. li. 1. di. 8. q. 3. f.

Conſequentia. Dō cōſequentia Augu. ſi pater nō pōt genᵗare filium. non eſt omnipotens non tenet niſi gratia mate rie. qōlibeto. q. 7. c.

Quomodo tenet cōſequentia Ricardi ſi duo eānt omnipotēs vnus faceret aliū nullipotētem gratia materie. ibidem.

Quomodo tenet cōſequentia pbi de vacuo. 4. phyſico rum. qōlibeto. q. 11. c.

Quomodo tenet cōſequētia pbi. 8. phyſicoꝝ. ſi virtus infinita eſſet in magnitudine moueret in nō tpe. li. 1. diſtin. 2. q. 1. g.

Quomodo eſt bona cōſequentia. eſt ab alio. ergo deperdens q̃ qualiter non. li. 1. di. 2. q. 5. in ſolu. a. c.

Qualiter non tenet iſta cōſequētia. hoc non eſt homo liter ſimul. ergo formaliter diſtinguuntur. libro. 1. di. 2. q. 4. in ſolu. q. 4. c.

Quomodo tenet cōſequentia Ariſto. 2. de anima. ſi ſen ſus eſſet actiuus ſine ſenſibili ſentiret. li. 1. di. 3. q. 4. in ſolu. ar. pncipalis. 2 qōli. q. 15.

Quomodo non eſt bona cōſequētia ſunt perfecte idem ergo formaliter. qōli. q. 2. in ſol. q. vlti. ſcilicet. i.

Quomodo iſta pōtia nō tenet linea infinita. regreſſus in finitum. 2 quare. li. 1. di. 8. q. 3. p° reprobatione. 2. cōp.

Quomodo tenet cōſequentia Arif. 2. periermenias ad negatiuam de predicato finito ſequitur affirmatiua de pto infinito. 2 econuerſo cum conſtantia ſubiecti. li. 1. di. 25. q. 1. in ſolu. i. argu. principalis.

Nō quedam cōſequentia tenet virtute cuiuſdā falſe ſīs intellecte. 2 quedā nō tenet. li. 1. diſt. 2. q. ii. g.

Conſenſus. Quomodo cōſentire requiritur ad matrimoniū. li. 4. di. 25. 2 qli ter poſſet eſſe cōſenſus coactus. libro. 4. diſtin. 26. q i. in ſolutio. q. a.

Conſcientia. Vtrum cōſcientia ſit in voluntate. li. 2. di. 39. q. 2.

Conſeruatio. in quo differt a creatione. quodlibeto. q. 13. per totus 2. libro. diſtin. i. q. 5.

Conſecratio. que ſunt verba conſecrationis corporis chriſti 2 quot 2 qualiter 2 quid ſignificant. lib. 4. di. 8. q. 2. ar. 2.

Que ſunt verba ꝓcrationis ſanguinis. ibidē ar. eod

Continuum. Quomodo pōt eſſe diuiſio ſm quodlibet ſignum in cōtinuo 2 tā non ſm qa. 2. metha. q. 6. f.

Cōſtituēs. q̃ conſtituens aliqd ſub ratione poſt ipſo ſeparato per rationem ſub ratione poſteriori pōt intelligi manere cōſtitutꝰ quodli. q. 4. ar. 3. a.

Contingens. Quomodo de cōtingētib⁹ ſunt veritates quedam ne ceſſarie. quedā non de actualitate eorū. Sed de poſſibilitate. quodli. q. 7. d. vi. ſcundi. 3°.

Quomodo in contingentibus eſt odo ita q̃ ibi eſt aſſignare ꝑmū. 2c. li. 1. q. 3. in ſol. q. 2.

Contigētia. Quō pulchre inueſtigat contingentia in rebus. 2 quō eſt poſſibilis talis contingentia cum creatura 2 infallibili cognitione de rebus. li. 1. di. 38. in ſolu. q. deſcictia dei reſpectu contingentiū.

Quomodo contingentia 2 nouitas effectus immediate cauſati reducit a deo in deum. quodli. q. 7. c.

Quomodo de contingentibus ſunt veritates quedam neceſſarie non de actu cōmuniter ſed de poſſibilitate. q. q. 7. b. regre vbi ſcia.

Quomodo in contingētibus eſt odōlita q̃ eſt dare ꝑᵐ 2c. li. 1. di. 5. in ſolu. q. 2. 2 li. primo. diſt. 8. circaſi.

Cōtinentia. ria virtualis nō eſt duo ratio non eſſendi in genere. li. 1. di. 8. q. 3. in ſol. q. b.

Quid eſt ꝓmo virtualiter cōtinere. lib. 1. q. 3. b.

Quod eorū que ſunt in diuinis vnū non cōtinet virtualiter aliud. li. 1. di. 2. q. 4. in ſolu. c.

Quomodo diffuſe ꝓbat ꝙ indiſtinctis formaliter 2 ſpecifice poſſunt cōtineri alia diſtincta ſpecie. li. 2. diſt. 1. q. 6. in ſolutione. q.

Virtum perfectiones creaturarum virtualiter contente in eēntia diuina. ſm ꝙ habent ibi eſſe ꝓprium 2 diſtincti inter ſe. 2 ab eēntia precedant omnes rationes ideales in hac. q. 6.

Nota ibidē duplicē diſtinctione de continentia virtuali ibidem articulo. i.

Contractus. Quod ſunt ſex contractus in quibus tranſiert bonum quibus cognōſcit alii cōtract⁹ in quib⁹ tranſfertur vſus ſine ius vtēdi re retēto dnio li. 4. di. 15. q. 2. ꝓcluſioe. 2. b articulo 5o.

Quod ad iuſte cōtrahēdū 05 obſeruare equalitatē ſim pliciter ibidem concluſione. 4.

Quod quandoq; ſi contractu laci accipere vltra capitale 2 quomodo ibidē.

De contractu matrimonii require inſra matrimoᵐ.

Contradictio. Quō non tm̄ refertur ad dem inſtans durationis ſed etiam nature 2 originis q̃li. q. 4. b.

Quod non eſt contradictio aliquod ens habere eſſe ꝓ o inſtanti. quodli. q. 12. d.

Quomodo inter contradictoria eſt dare medium cuius iſta reduplicatione inquantum. libro. 1. di. 5. q. 1. in ſolu. vltimi argu.

Qualiter cum per ſe inter 2 tradictoria eſt dare mediū li. 1. di. 1. q. 4. in fine diſtinctionis.

Qualiter eſt cōtradictio in cōplexis aliter in nō complexis. li. 1. di. 2. 2. 9. metha. q. 4. g.

Vtrum inter contradictoria ſit medium. 4. metha phy. q̃ne. 4.

Vtrum cōtradictoria maxime diſtēt. ibidem. c.

Quomodo ꝓ intelligi iſtud dictū omne 2 q̃ntra dictoria diſtant in infinitū. li. 1. di. 2. q. 1. in ſolutione argumēto. 2 pbantium ſmū habere potētiā infinitam q̃ tra. li. 4. di. 1. q. i. c.

Nō ls contradictoria ſint eque incompoſſibilia inter ſe nō tri eque diſtant. li. 1. di. 1. q. i. c.

Contraria. Q̃ quomodo ſine qualibet oppoſitione 2 contraria non poſſunt ſimul eē in anima. 4. metha. q. 4. b.

Qualiter cōtraria magis repugnāt poſitiue q̃ contradictoria. ibidem. q. 5. c.

Cōuerſio. Vtrū ꝙerſio panis in coꝙ ꝑfit poſſibilis. li. 4. di. ii. q. i.

Vtrū poſſibile ſit q̃cūq; ens ꝙerti i q̃cūq; ibidē. q. 2

Vtrum panis ꝙertat in corpus ꝛpi. libro. 4. di. ii. q. 3.

Vtrū i ꝙerſione illa panis annihilet. ibidē. q. 4.

Quid⁹ ꝓpōnib⁹ poſſit ꝓcept⁹ ſe exprmi. ibidē. q. 5.

Cōuerſio aliq̄ ꝑus enis fieri de duplīr. 2°. e. 4. q. 10. d

Que ſit mā queniēs iſti ꝙerſioni. ibidē. q. 6. 7. 7.

Nō conuerſum pōt redire idē. li. 4. di. 13. q. 5. ar. q̃ndo contra ſecundam opinio.

Cōnerſio. Quō ꝓbat ꝙ nulla ꝓnerſio eſſe 2 cōtraris. ſed tri ſm q̃d. li. 1. di. 8. q. 5. in fine.

Corpus An idem corpus poſſit eſſe in pluribus locis. an duo corpora in eodē

loco.q.io.d.1.li.4.di.io.q.1.1 di.49.q.16.

Quod vnū corpus quācūq; formaꝫ siue quātitatis, vel qualitatis recipiret a duobus agentibus in vno vbi eandem recipereti in diuersis vbis a diuersis agentib⁹. quodli.q.io.d.

An corpori in cōmuni repugnet non habere vbi positi, to loco in cōmuni.qdli.q.ii.

An corpori competat per se ee in loco ita q; corporeitas sit per se ratio eēndi in loco. q; quomodo locatum dependet a locante, ibidem.

An hoc corpus e loco manēte. sed hoc corpus huic loco non pōt esse hoc corpus habeat hoc vbi, ibidem.

An hoc corpus e hoc loco manentibus q; hoc corpus huic loco pōt possibile esset b corpus non haberebīc vbi. q; nota tripliciter intellectū hui⁹ articuli. ibidē. f.

Vtrum corpus non pōt esse primus loco modo quantitativo vbi habeat vbi. q; quare circunscriptio passiua nihil addit vltra b quod est corpus esse presens modo quātitativo. ibidem.

Quod corpus presens huic loco modo quātitativo haberet b vbi si simul cum eo esset b aliud corpus modo extenso. q; quomodo corpus locatum facit distare latera continentia. ibidem.g.

Quomodo duo corpora in eodem loco possiunt habere duo vbi. ibidem.

An hoc corpus presens huic loco non tangẽ coextēsum cōmensurato loco pōt habere b ppria vbi. ibidem.

Quomodo diuersimode cōpetit corpori⁹ actari et cetera. li.i.di.19.q.2. in sol.2.ar.

Quō idē corpus localiter posset esse in diuersis locis simul. li.4.di.10.q.2.

Vtrum corpus bois posit resurrectionem erit impassibile. li.4.di.49.q.15.

Vtrum corpus beati erit clarum. ibidē.q.16.

Quod penetrare competit alicui corpori. ibidē.c.

Quare idem corpus nō pōt ee in diuersis locis q; virtutem cātæ. li°.4°.di.49.q.16.in sol.1.ar.

Corpus ris. Quomodo corpus rpi non dicit ppie succedere pani. q; qd req; reuertur ad hoc q; succedere dicere, quodli.q.io. e. requirit in eucharistia.

Quod corpus rpi est vbi panis prius fuit. q; quanti tas panis non fit ratio formaliter existendi ibi. q; ua re' ibidem.

Quid significant verba q; quid demōstrat per ly hoc. li 20.4.di.8.a.3.

Vtrum possit fic simul esse in eucharistia q; in altari. li 20.4. distinctione.10. q.2.

Vtrum simul possit esse in celo q; in terra. ibidem.q.3.

Quomodo sit possibile corpus rpi esse quantū sine mō quantitativo. ibidē in colonn.2.

Quomodo sit possibile corpus rpi incipere esse in altari sine sui mutatione locali. ibidē.q.1.ar.2. excluſoe.5

Vō quando corpus expellit aliud corpus cōuencū sūt ibi quatuor mutationes. ibidē.

Vtrum corpori rpi naturaliter existēti e eidē sacramēt aliter existenti necessario insint eidē partes q; ppriates. li.4.di.10.q.4. quere in eucharistia.

Corporeitas Quomodo corporeitas est ratio fundamētalis pōa prima respectu buius q; Vō est locabile. q; simili mō locari. fed respectu primi rationis necessaria. respectu secū di ratio non necessaria. qōli.q.11.a.

Corruptio Que est causa corruptionis corporis mixti. li.2.di.19.q.1.b.

Quomodo distinguūtur corruptio q; annihilatio. ibidē.

Creatio Quomodo q; per quid vitaꝫ creatio. qōli.q.io.g.

An creatio q; conseruatio sint idem. libro.2.dist.1.q.3. in reprobatione.1.opi.

Vtrum creatio angelidst idem angelo. li.2. dist.1.q.4.

Quomodo ꝓbatur q; creatio est simplr ṗma mutatio e nichilo sua aliarū. inde in ṗncipio.

Quod non dicit relationem in actu efficiens. sed ordinem ad non ens. e alia circa istam materiam. ibidem in solutio.q.

Vtrum creatio actiua possit aliquo modo cōmunicari creature. li.4.q.1.a.

An creatio sit ṗma ṗductio. coll.9.

Quādiu est creatio pa' increato q; ḍdiu nō. li.4. di.15 qōne ṗrima.e.

Creare Quomodo creare dicit actiue. li.3. dist. ii. qōne.1.

Creatura bona q; de' tri. qōli.q.5.c.

An creatura dicat pars dei. ibidem.

Quō creatura est a tota trinitate sicab vno principio. quodli.q.5.a.

Quō creatura pōt simul dici creari q; cōseruari. q; quō modo non. quodli.q.15.c.

Quomodo ſm aliquos creatura fundat tripliciē relatiōnem sine vnū ad deum sicut ad cām tripliciter. et quō impugnat. li. primo. di.3°.q.6.in solu.q.a.

Quomodo creatura nonreferr ad deum nisi relatiōe tertii modi ris ibidem.

Vtrum aliqua creatura sit simpler. lib.i.di.8.q.1.1re probatione.1.opi.

Vō aliqua creatura est simplr cōpōnerei. 2 rei. 3 q; cum positione est cōpōsita ibide in solu.q.

Vtrum aliqua creatura sit imutabilis. primo li. di.8.q 5.in reprobatione ṗme opi.

Vō impossibile est aliqua creatura ee formaliter necesse esse. q; vno effectuue. q; quomodo declarat fuisse de mente Aristo. ibidem.2 libro.i. di.19.q.6. in sol. ad pmum ar^m principale.

Si creatura sit ita necessaria ee se ſm intentionem phi losophorum sicut et filius in diuinis ſm theologos. ibidem.

Si creatura in esse intelligibili ꝓsupponat ṗductionem verbi. li.1.di.1.q.1.in solu.q.arti.2.2 col.10.

Vō creatura ſm ee intelligibile nō est in memoria patris vt memoria est. 2 quare. ibidem.

Quomodo creatura ichabet ad esse 2 nō esse 2 quō ſm dicit creatura nō ee ex se formaliter. q; ex se habere nō esse 2 quare li.1.di.1.q.1.in solu.q.vbi exponitur ponamus de creatione.

Quomodo ꝓbatur q; creatura potuit esse ab eterno 2 quomodo impugnatur. li.2. di.1.q.3.in reprobatiōe 1. opi. 2 eius improbatione.

Quomodo ꝓbatur q; creatura in esse ſm quid nō ꝓ ductur nisi a solo patre 2 quomodo respondet. li.2. di ſm.1.q.1.in solu.q.ar.2.

Vtrum conclusio sit creatura. li.3. di.11.q.1.

Vtrū ꝑs ſm q; homo sit creatura. ibidē.q.2.

Vtrum creatio de necessitate sit attribus personis. lib. 2. dist.1.qōne.1.

Quomodo filius creat si pater ꝓius origine creat. ibidem. li.2. di 1.q.2.

Vtrū possibile sit deū aliquē creare ab eterno li.2. di.1.q.5

Vtrū possibile sit deū aliquem creare sine ṗncipio. ibidem opinio.ṗma.

Quomodo ꝓbatur q; creare non sit ibi idem q; conseruare. ibidem arguendo cōtra .i.opi.

Vtrū lo creature ad deū sit realis ꝓpria cētia creature.

Vtrū potētia actualis quā ḥs deus de creatura ponat ipsum ab eterno in aliquo ee creato. ibidē.q.4.

Culpa Vtrū remissio culpe sit ſmo gre sine vna mutatio. li.4. di.16.q.1.

Quod post actum cor respondencem culpe remisse remanet pena. ibidē

Vtrum creatio angelidst idem angelo. li.2. dist.1.q.4.

Quomodo ꝓbatur q; creatio est simplr ṗma mutatio e nichilo sua aliarū. inde in ṗncipio.

Quod non dicit relationem in actu efficiens. sed ordinem ad non ens. e alia circa istam materiam. ibidem in solutio.q.

Vtrum creatio actiua possit aliquo modo cōmunicari creature. li.4.q.1.a.

An creatio sit ṗma ṗductio. coll.9.

Quādiu est creatio pa' increato q; ḍdiu nō. li.4. di.15 qōne ṗrima.e.

Quomodo creare dicit actiue. li.3. dist. ii. qōne.1.

Quō creatura 2 de' nō sint plura bona q; de' tri. qōli.q.5.c.

An creatura dicat pars dei. ibidem.

Quō creatura est a tota trinitate sicab vno principio. quodli.q.5.a.

Quō creatura pōt simul dici 2 creari 2 cōseruari. 2 quō modo non. quodli.q.15.c.

Quomodo ſm aliquos creatura fundat tripliciē relatiōnem sine vnū ad deum sicut ad cām tripliciter. et quō impugnat. li. primo. di.3°.q.6.in solu.q.a.

Quomodo creatura nonreferr ad deum nisi relatiōe tertii modi ris ibidem.

Vtrum aliqua creatura sit simpler. lib.i.di.8.q.1.1re probatione.1.opi.

Vō aliqua creatura est simplr cōpōnerei. 2 rei. 3 q; cum positione est cōpōsita ibide in solu.q.

Vtrum aliqua creatura sit imutabilis. primo li. di.8.q 5.in reprobatione ṗme opi.

Vō impossibile est aliqua creatura ee formaliter necesse esse. q; vno effectuue. q; quomodo declarat fuisse de mente Aristo. ibidem. 2 libro.i. di.19.q.6. in sol. ad pmum ar^m principale.

Si creatura sit ita necessaria ee se ſm intentionem phi losophorum sicut et filius in diuinis ſm theologos. ibidem.

Si creatura in esse intelligibili ꝓsupponat ṗductionem verbi. li.1.di.1.q.1.in solu.q.arti.2.2 col.10.

Vō creatura ſm ee intelligibile nō est in memoria patris vt memoria est. 2 quare. ibidem.

Quomodo creatura ichabet ad esse 2 nō esse 2 quō ſm dicit creatura nō ee ex se formaliter. q; ex se habere nō esse 2 quare li.1.di.1.q.1.in solu.q.vbi exponitur ponamus de creatione.

Quomodo ꝓbatur q; creatura potuit esse ab eterno 2 quomodo impugnatur. li.2. di.1.q.3.in reprobatiōe 1. opi. 2 eius improbatione.

Quomodo ꝓbatur q; creatura in esse ſm quid nō ꝓ ductur nisi a solo patre 2 quomodo respondet. li.2. di ſm.1.q.1.in solu.q.ar.2.

Vtrum conclusio sit creatura. li.3. di.11.q.1.

Vtrū ꝑs ſm q; homo sit creatura. ibidē.q.2.

Vtrum creatio de necessitate sit attribus personis. lib. 2. dist.1.qōne.1.

Quomodo filius creat si pater ꝓius origine creat. ibidem. li.2. di 1.q.2.

Vtrū possibile sit deū aliquē creare ab eterno li.2. di.1.q.5

Vtrū possibile sit deū aliquem creare sine ṗncipio. ibidem opinio.ṗma.

Quomodo ꝓbatur q; creare non sit ibi idem q; conseruare. ibidem arguendo cōtra .i.opi.

Vtrū lo creature ad deū sit realis ꝓpria cētia creature.

Vtrū potētia actualis quā ḥs deus de creatura ponat ipsum ab eterno in aliquo ee creato. ibidē.q.4.

Culpa Vtrū remissio culpe sit ſmo gre sine vna mutatio. li.4. di.16.q.1.

Quod post actum cor respondencem culpe remisse remanet pena. ibidē

conclusione tacta.

Damnatus Utrum damnati vel aliq alii possint appetere non esse ad fruendum miseriã. li. 4. di. 50. q. 1.

Utrum damnati appetãt non esse. ibidẽ. q. 2.

Utrum beati videant penas dãnator. ibidẽ. q. 3.

Utrum pena alum damnator. sit equalis. ibidẽ. q. 4.

Delectratio Quomodo probatur q̃ delectatio est qualitas. & non actio nec Passio. & quomodo respondẽt adrõnes in contrarium. 9di. q. 13. f.

An delectatio sit de esse beatitudinis. li. 4. di. 49. q. 1. a.

Quomodo intelligitur illud cõmune dictum q̃ connexiens delectat. & disconuenientes tristat. libro. 3. di. 5. q. 5. prima. c.

Depositio quid est. & quando depositus sive degradatus reseruetur a statu clericali. li. 4. di. 25. q. 1. arti. 1. a.

Depẽdes q̃ nihil est dependẽs ab alio in essen do a quo non habet esse in aliquo genere cause. & quomodo expluditur initia. quodli. q. 7. f.

Demon Dõ remedii est liciti cõtra impedimentum carnalis copule per demones. li. 4. di. 34.

Demõstratio Duplex est. q. & propter quid. & quomodo declarat virtã. quodli. q. 7. a.

Quomodo probatur deum posse mediate vel immediate causare quodcũq; creabile. & quomodo impugnatur ibidem. c.

Quomodo tenetur deus per quam concludit deum non esse infinite potẽte in relle ctuue. ibidem.

Utrum possit demõstrari ratione naturali. q̃ bonum sit capax beatitudinis li. 4. di. 49. q. 1.

Desiderium Quomodo intelligit. q̃ oẽs bonus natura sibi desiderant. i. metha. in progo. a.

Qualiter desiderant. & quis ea que sũt ad finẽ. ibidẽ. b

Dõ desiderii naturale. pone pœnam nõ esse aliquis actẽ. electiuus. sed solum inclinatio ad aliud. li. 4. di. 43. q. 2. in sol. ꝑmi arg. ꝓcipialis. b.

Deus Utrum in deo possint cẽ plures productiones eiusdẽ rõis. quodli. q. 2. a.

An in deo impossibilitas pluriũ productionũ eiusdẽ rationis sola fide teneatur. ibidem.

Quomodo deus pot esse finis realis respectu cuiuscũq; alterius a se in esse reali. & tamen nõ sine esse cuiusdã alterius a se in eẽ diminuto. qdli. q. 8. g.

Quomodo deus est intelligentem creaturam. & creatus dicit quiditatiuã. & se. vtra se excludit cãs. & quomodo deus necessarium nõ ineste realiter. si in diminuto ibi.

Utrum deus sit vnus. li. i. di. 2. q. 3.

Utrum deus sit infinitus. li. i. di. 2. q. 1.

Utrum deus necessario velit aliquod obiectum aliud ab essentia li. ꝑimo. di. 2.

Utrum sit subiectũ in theologia. li. i. q. 3.

Utrum sit subiectũ in theologia sub aliqua ratione speciali. li. primo. q. 4.

Utrum deus sit naturaliter cognoscibilis ab intellectu viatoris. li. i. di. 3. q. 1.

Utrum deus sit nominabilis a viatore. libro primo di. 30. q. 2.

Quod deus non tñ cognoscitur negatiue. sed affirmatiue. & quomodo. libro ꝑimo. distinctione. 3. qõne. 2. in solutione. q.

Utrum deus sit nominabilis a viatore. libro primo di. 22. q. prima.

Utrum deum esse vbiq; sit potentiam necessario inferat ipsum esse vbiq; ꝑm̃ entiam. li. i. dist. 8.

Denominatio Quod aliquando aliquid denominatur ab eo. quod est in eo. aliquãdo nõ. quodli. q. 3. b.

Quod aliquid denominatur ab aliquo vel formaliter vel effectiue. i. metha. q. 14.

Denominatiõ est medium inter equiuocum & vninocum aliquando. & aliquando non. li. i. di. 8. q. 3. i. meta phys. ante rectificationem secũde cõp.

Utrum deus pater genuit deum filium voluntate. li. i. di. 6. qõne. 1.

Utrum deus vel aliquid formaliter dictum de deo sit in genere. li. primo. di. 8. q. 3.

Utrum solus deus sit immutabilis. li. i. di. 8. q. 5.

Quomodo probat q̃ deus debuerit aliquid extra necessario per rationes philosophorum ibidẽ in respõnsione. 1. opinio.

Quod deus aliter intelligit aliũ a se. & aliter vult idẽ. quia necessario intelligit non tamẽ necessario vult.

Quod deus non agit de necessitate nature. i. metaphysica. d.

Quomodo exponitur propositio damasceni. cognitio dei est omnibus naturaliter inserta li. ꝑmo di. 3. q. 2. in solutiõe scdi articuli.

Quomodo exponitur illud anselmi deus est illud quo maius cogitari no põt li. ꝑmo di. 2. q. 1. in solutione. 2. argumẽ. 2. q. ꝑma in solutiõe. a. f

De quo bono intelligitur illõ augustini tolle hoc bonũ &. & quomodo beatificantur in illo quod relinquitur li. ꝑmo di. 8. q. 2. in respõnsione ad reprobationẽ. 1. op.

Quomodo exponit illud augustini deus absque dubio est substantia. & quia substantia dicit a subsistare. & quia substantia. & quomodo ꝓsideratur habet veritatem li. ꝑmo di. 8. q. 2. in reprobationẽ. 2. op.

Expositio multarũ auctoritatũ damasceni boetii cõmentatoris. & philosophe. que videtur dicere q̃ deus est in genere li. 1. di. 8. a 3. in solutione.

Utrum in deo sit iustitia li. 4. di. 46. q. 2.

Quod in deo non est nisi vnica iustitia ratiõe. & reddidẽ in responsione ad. q. a.

Quod in deo sit misericordia li. 4. di. 46. q. 2.

Utrum in punitione malorum deus cõcurrat ex parte dei punientis iustitia. et misericordia ibidẽ. q. 4.

Utrum boe sit verum. pater. & filius. & spiritus sanctus sint vn̄ de. li. 9. di. 4. q. ꝑma.

Utrum deus sit summe simpler. li. ꝑmo. di. 8. q. 1.

Utrum deus habeat noticiam omnium determinatã. li. 1. di. 39. q. 3.

Utrum necessario sciat omnem cõditionem existẽtie omnium ibidẽ. q. 4.

Utrum cum determinatione. & certitudine sue scie sit aliqua contingentia ex parte rerum in existentia li. primo di. 39. q. 5.

Utrum prima ratio incompossibilitatis rei fidẽ sit ex parte dei vel rei factibilis. li. i. di. 43. q. 1.

Utrum deus ab eterno voluit aliquã alia a se. li. ꝑmo. distin. 45. qõne. 1.

Utrum deus potuit aliter facere res: & ordinatum sit fieri. li. i. di. 46. q. i.

Utrum scientia dei sit respectu futurorum. libro primo distin. 38: qõne. i.

Posse dei Utrum deũ esse. & potentem ꝓpositione necessaria demonstrari. quodlibeto. q. 7.

Utrum deum esse omnipotentem vtroq; modo accipiendo omnipotentiam. scz mediate et immediate est demonstrabile in se demonstratione ꝓpter quid & reliquone. i. vli. i. di. 42. q. 1.

Utrum deum esse omnipotentem est verum demẽ habile viatori stante simpliciter statu vie. ibidem conclusione secunda.

Utrum deꝰ esse oip̃otẽt non possit, demõstrari cr nos-
nãliter nobis de lege cõi. qõlibeto. 5.
Utrũ deꝰ ẽt oip̃otẽs oip̃otẽa respiciente qõlibet
possibiles põt demõstrari demõstratione quia ibidẽ
de sole. 4.
Utrum deum ẽt omnipotẽtes põt demõstrari: q: medi-
ate vel imediate. q⁹. 4. a. b. c. d.
An possit imediate cãrcoẽm effectꝰ ꝙd sentẽtiꝭ phi-
losophi ibidẽ. c.
An possit imediate cauſare mortẽ. ibidẽ. c.
Quo ſm Ariſto. quicquid cauſat extra cauſat neceſſario
: naturaliter ibidẽ.
Quomodo per rationem Ari, 8. phyſi. cõducit deꝰ eẽ
infinite potẽs nõ tñ intẽſiue ſz ẽt extẽſiue ibidem.
Utrum deus poſſit facere angelum informare materi
am, qõlibeto. 9. 5.
Quomodo deꝰ põt facere formã nãliter ſine mã: tñ
nõ facere angelũ informare mãm ibidẽ.
Utrũ poſſit cõuertere ſpẽs in euchariſtia in aliqd pre-
exiſtens. qõlibeto. q. 16.
Qualiter põt cõuertere qõlibet. ibidẽ.
Qualiter ponit deus poſſe reduc. re eandẽ formã: nu-
mero plus corrupta. ibidẽ. d.
Quomodo intelligitur ꝙ deus attigerit mãm. ibidẽ.
An deus poſſet cõuertere ſubſtãtiam corporẽ in ſbam
tiã corporeã: ꝙ abſolutũ in reſpectiuũ. qli. q. 1. viii. b.
Utrum deus poſſet facere ꝙ manente corpore: loco eo-
pus nõ bꝫ vbi in loco qli. q. ii.
Utrũ poſſit cõuertere eũ ad nihilandũ elemẽta
qz ad cõſeruandũ prius: magis neceſſariũ non req.
rirut poſterius: minus neceſſariũ. qli. q. ii. c.
Quomodo deducãt per viã Ari. ꝙ deus nõ nouũ põt
cãre: quomodo arguit mutabilitas ꝫ põndo.: quo
modo nõ. q. q. ii. f.
Utrũ deus poſſit aliquid cãre. li. 2. d. i. q. 2.
Utrum deus poſſit ꝓducere aliqd aliud a ſe ſine ꝓnci-
pio. li. 2. d. 1. q. 5.
Utrum deus poſſit de ſua potẽtia abſoluta petere cul-
pas originalem ſine collatione gr̃e. li. 4. d. i. q. 6. ar. i
pas. 2. d. 1. q. 5.

De potentia

Dei abſoluta ⁊ ordinata li.
i. d. 44. q. 4, in ſol. q. 1. ii. ar
di. vii. a. i. ar. 2.
Vtrum deus poſſit facere ꝙ neceſſitate. 5. metha. q. 3. b.
Bõ deus non cãt de neceſſitate. 5. metha. q. 3. b.

Poſſe dei.

Quomodo deꝰ aliter nouit res
notitia ſimplici: aliter notitia ꝓ
ducta. qõli. q. viii. c.
Poſſe dei. Quo deus bẽt dupler velle: dupler nolle
reſpectu obiecti ſecũdarii. ibidem.

Dilectio dei

In ſit aliqs habitꝰ inclinãs
ad diligẽdum deum ſuper
omnia. li. 3. d. 27. vii. q. i.
Utrum deus diligat ola ex charitate li. 3. d. 34. q. i.
Utrum eodem habitu diligendus ſit deus: ꝓximus
li. 3. d. 27. viii. q. i.

Deus homo

Utrum deꝰ ſit vera deus
eſt bõ. li. 3. d. 1. vii. q. i.
Que eſt cauſa veritatis eius: quare dic probatur ibi-
dem ar. i. q. 2.
Qual: predicatũ eſt illud reſpectu ſubi. ⁊ vtrũ ſit pcẽt
per accidẽs. ibidẽ ar. 4. q. 5.
Utrum deus ſit factus homo. li. 3. d. 1. vii. q. 1.

Dictio

Quã dictiones reduplicatiue duplici-
ter accipiuntur. quodli⁹. q. 3. 5 libro. i.
diſtin. 3. q. vi. c.
Quomodo dictio reduplicatiua in ẽtã põt diuerſa re
duplicare. qõlibeto. q. viii. f.
Quomodo dictio cõpoſita ex aliquo multiplici: dictio
ne puriua vt in ſe eſt dicit multipler. li. 1. d. 1. r. viii.
in ſol. i. q. ar. 1. a.
Quid notat b dictio ſm: cũ dicitur ꝓpriũ eſt quãtitati

ſm eam ⁊ qõlibeto. q. vi. a:

Dicere

Multipliciter accipit in diuinis li. 1
di. 52. in ſol. q. 1.
Bõ primũ notionale ſaltẽ ꝙ includit reſpectũ poſitiuũ
ad perſonã aliqua eſt die quodl⁹. q. 1. 4. c.

Diffinitio

De diffinitione limer recte po
ſita. vi. ebopi. li. 1. d. 1. viii. d. 3.
Quomõ diffinitio abſoluta: realiter loquẽdo eſt ipſius
individui: ſz ſm loicas non ſit niſi ſpeciei. vii. metb. q
ipſum quod quid: ẽt ſit idẽ cũ eo cuius eſt in fine.
Bõ deus non diffinit. ibidem.
De duplici diffinitione. 2. metha. in ſol. 5. q.
Luius poſſit eſſe diffinitio: cuius non. libro. iiii. diſt.
1. q. 2. articulo. 1.
An ſacramẽti ſit aliqua diffinitio. li. iiii. di. 1. q. 2. ar. 2

Differentia

Bõ duplereſt differẽtia forma
lis: forma. li. 1. di. 5. q. vii. c.
Quare a nulla ẽfectione diuina poſſit accipi rõ differen
tie: generis. 4. metha. q. 3. ar. iii. c.
Utrum differentia diuiſiua generis ſuperioris natura-
liter: ẽ. iii. metha. q. xvii.

Dilectio

Quomodo inclinatio voluntaꝫ
in bonum poteſt dici dilectio ha
bitualis qõli. q. xvii. a.
Quomodo dilectio ſm Aug. de doctrina chriſtiana eſt
tota merces. qõli. q. i. a.
Quid eſt dilectio meritoria. quodli. q. 17. b.
Utrum ſit virtus inclinans ad diligendum deum ſup
ra. li. 3. d. 27. vii. q. 1.
Quid eſt formalis ratio buius actus: habitus ſclinãs
ad ipſum ibidem art. 2.
An actus diligendi deum ſuper omnia ſit rectus ita q
põt eſſe virtus ibidem ar. i.
Utrum poſſit eſſe a natura ſine habitu infuſo. ibidem
articulo. 2.
Qualiter intelligit deꝰ eſſe diligendum ſuper omnia
ibidem. c.
Qualiter ad hoc teneatur rationalis creatura ⁊ ad quid
ſit habitus charitatis. ibidem. d.
Qualiter dilectio excedit dilectionẽ. ibidem.
Utrum eodem habitu ſit diligendus deus ⁊ ꝓximus. li
b20. 3. di. 27. viii. q. i.
Qualiter habitus ille quo deus diligitur reſpiciat pri
mum. ibidẽ arti. 7.
Utrum quilibet teneat maxime diligere ſe poſt deum
libro. 3. di. 29.
Ad quid bẽt diligere inimicum. ibidẽ in ſol. q:
Quomodo deus eſt dilectio. li. 1. di. 17. q. 1. ar. p⁹. in ſol.
rõnum cõtra opi. magri.
Bõ actus diligẽdi nõ ſit criatũ de rõnie in via ⁊ in pria.
li. 1. di. 26. q. 1. b.

Dimenſio

dimenſio eſt ratio neceſſaria bu
iꝰ quod eſt locale. 2. ednon reſpe
ctu buius nõ eſt locari. ibidem.
Bõ dimenſio non põt habere vicem mãr reſpectu for
me ſubſtantialis. li. 4. di. ii. q. 6. arguẽdo cõtra opi. 3.

Diſpoſitio

dupler per exclusionẽ cõtrarij ⁊
per indiuiſionem conuenientis. li
bro. i. di. 17. q. 2. f.

Diſtantia

De duplici diſtantia poſitiua ⁊ pua
tiua. qõlibeto. q. ii. b. 3 op. 3.
Bõ diſtantia localis impedit intellectionẽ. li. 4. diſt.
45. q. 2. in fine. q.

Diſtinctio

Quomodo excludit multiples
diſtinctio circa cognitionẽ dei
li. i. di. 3. in ſol. a. prime.
Quomodo probatur diſtinctio intellectus ⁊ volũtatis
in deo non preſuppoſita diſtinctione per Ariſtotelem
quodlibeto. q. 14.
Quod prima diſtinctio facta eſt a rectius rationis qõli.

q.2.di.5ma.

An sit aliqua distictio ppriet3 tñ 5ma persona quod libet.q.4.d.

Quo distinctio indistinis est ens rõnis vnitas 7 con tians realis quo.li.q.6.c.

Nota distictione de ee.q.4.g.f.

Quomodo distinguntur vtima ser genera a relatõe que ẽ quarta genus. quodli.q.11.f.

Quadmõ distinguuntur permanens 7 successiuum quodli.q.11.b.

De distinctione bñtiũ ẽ post nõ ẽ quodli.q.11.f.

Quomodo intelligitur. distinctio que ponit inter cognitionem sensitiuas 7 intellectiuam ex parte obiecti quodli.q.13.c.

De institutione de triplici relatiõe ibidẽ.d.

Quomodo distinctio actionũ: in manente 7 intrante untem secundum vnum intellectũ est nominis in significationes secundum a^m ẽ superiorius in 5teriori quodli.q.13.c.4.15.g.

De distinctione actuũ per oppositã.ibidem.

Quomodo distinctio augusti. 7. de tri. memoria 7 intelligentia 7 voluntas correspondet illi aristote. 2. de anima intellectus agẽs possibilis quodli.q.5.c.

De distinctõe potentiaꝝ.ibidem.

De distinctiõe nãe 7 libertatis vt sunt persone diuine principia actuum quodlibeta.q.16.d.

De distinctione actꝰ in genere nãe 7 mois quodlibe to.q.17.c.

De duplici distictione fortune 7 fortunati.q.q.11.b.

De distinctione de theo^ in se 7 in nobis li.1.d.3.b.

Quomodo probaẽ ꝙ distictio rõnis intellectus avo luntate in ee.a generalis distictio rationis in causa non est ratio sufficiens distinctionis realis 7 produ ctis li.1.di.13.q.1.in solutiõe.q.

Quomodo exponitur illud scḋ de anima potẽtie distiguũ per actus tã ꝙ vnius potẽtie ẽ tantũ vnus actꝰ li.1.di.6.q.1.dif.1.b.

Nota distinctionẽ de relatione distituente primã personã diuinam 7 impositur opiniõi thome 7 sequenti um eam 7 istituẽtẽ distinctiones circa pprietatẽ pẽ sõe 7 ipositionẽ li.1.di.14.q.1. in recitatione opi.

Nota distinctiones logicas circa aliquas ꝓpositiones quibus experimur põs ad oppositũ li.primo di.33.7. 39. in solu.q. de scientia dei respectu cõtingentiũ in di.39.in solu.q. 5 in responsionibus.

Quomodo probatur distinctio intellectus a voluntate in deo li.1.di.2.q.4.in solu.q.b.c.

De distinctione relatiõis ab ee quomodo demõstratie cõcluditur li.1.di.2.q.4.in solu.q.b.c.

De duplici distinctione tã in re ẽ in intellectu 7 distinctione maiori 7 minori. 2 quomodo minor ẽ maiori cõcludit.ibidẽ

Qualis danda est distinctio relatiõis ab esse quia non est realis 2 quomodo hoc declarat 7 quomõ instatur 5 soluitur li.1.di.2.q.4.in solu.q.e.f.g.

Quomodo distinguntur ida in accidentale 7 subalem 7 quomõ probatur illa distinctio 7 quomodo impugnatur li.1.di.5.q.6.d.

Nota pulchram distinctionẽ circa pluralitatẽ eãy cõcurrentiũ ad eundẽ effectũ li.1.di.3.q.3.in solu.q.

Quomodo probatur distinctio de agente vnitorio et equiuoco li.1.di.3.q.5.in solu.scḋe opi.

Nota tres distinctiones de hoc noie potentia cũ suis declarationibus li.1.di.7.in soluti.q.

Duo maior: distinctio in alio aliqñ accipitur ꝓ maiori ꝓpugnantia sue in oppositionẽ 7 ordꝰ 5 ppzie. aliquando ꝓ o in paucioribus cõuenientia 7 quomodo distantia magis distinguit ẽ distincta re quibus probatur generationẽ diuinã esse equiuocã li.1.di.7.q.1.i solutione.q.

Duo aliqua equaliter distinguũ pot̃ intelligi dupliciter vel qua equaliter incõpossibilia vel quia equaliter in nullo cõuenium li.2.di.5.q.6.4.c.

Duo distincta specifica in creaturis ẽ perfectior non deo 7 qualiter li.1.di.7.q.1.ibidem.

Utruꝫ cum sim plicitare diuina possit stare aliquo mõ distinctio ẽfectionũ ẽntialium; precedẽs aliquo mõ ormatꝫ cum intellectus li.1.di.8.q.4.

Duo probatur ꝙ di. attributa 7 nõ pot̃ sumi per con paratiõnẽ ad extra 7 quomõ impꝛod li.1.di.8.q.4.7 reprobatione.i.opi.7 cito post.

Qꝫ nulla distinctio realis p̃exigit necessario distiãtionẽ rationis. 7 quõ probatur in recitatione sce oꝝ 7 di.15.in.c.6.opi.

Duo declaratur ꝙ distinctio formalis stat cũ sima simplicitate li.1.di.8.in solu.q.4.

De distinctione relationis ab ee.ibidem.

De distinctione generationis ab alia: mutationibus 7 qualiter distinctio realis nõ ꝓexigit necessariõ distinctionẽ rationis 7 quomodo probatur distinctio attributoꝝ esse nñ in diuinis li.1.di.15.q.1.

Duo declaratur ꝙ nõ ois distinctio formarũ est distinctio formalis li.1.di.17.q.4.in fine.

Qualis ẽ distinctio in diuinis precedens actum intellectue li.1.di.8.in solu.q.4.c.d.

Qualiter non sequitur doc non est idẽ formaliter huic ergo distinguntur.ibidem.c.

Diuisio Quomodo nõ ẽ diuisio i naturale 7 ẽ berum 7 n actum necessario 7 contingenter quodlibeto.q.16.d.

Duo ꝓpo: est diuisio entis infinitum 7 infinitum ꝫ in decem genera li.1.di.8.q.3.d.

Qꝫ multiplex est diuisio generis in species 7 speciei in individua li.2.di.3.q.6.in responsione argumentorũ opi.primo.

Quomodo probatur ꝙ perfectius membrum in diuisione est necessitas ꝫ contingentia li.1.di.8.q.5.in repro batione quarte opi.

Dispensatio Quid est dispensatio li.4.di.3.q.2.arti.3.

Dispositio quedam positiua quedã privativa li.1.di. 17.q.2.f.

Qꝫ non est inconueniens dispositionẽ proximas; simul esse cum forma ad quam disponit lib.4.di.14.q.2.fi

Dolor Utrum in anima xpi fm portionem superiorem fuerit verus dolor.5.di.15.q.1.

Quid est dolor 7 quid tristitia ibidem in sol.ar.3.c.4. 5.di.4.q.2.5 in solu.q.a.

Quomodo differunt dolor 7 tristitia li.4.di.44.q.2.4 in sequenti.q.a.

Donum Quid requiritur ad iustam donationem li.4.di.15.q.2.ar.2.cõcle.2.

Dris Cui iure regis dria distincta 7 illud dica tur meũ 7 illud tuum li.4.di.15.q.2.arti.1.

Quomodo dominia iuste distincta primo transferuntur ibidem arti.2.

Nõ translatio dominiiauctoritate legis iuste iusta ẽ ibidem conclusione.i.

Quod dominus alicuius rei non ꝓhibitus a lege sine superiore a quius voluntate dependet in donando potest donare rem suam alii volenti recipere ibidem conclusione.2.

Qꝫ dominus alicuius rei non transfert dominium nisi feruatis conditionibus quibus transfertur dominium quibus correspondent aliqui contractus in quibus transfertur ius vtendi. dominio retento ibidẽ.d.

Dos De otibus qure beatitudo li.4.di.49.ꝑ totum.

Quid est dos li.4.di.49.7.16. in solu.q.arti.2.

Ecclesia De eccleſie ſtabilitate ⁊ firmitate li. 1. q. 2. i.

Efficiens dupler ex parte effectus ⁊ dupler ex parte effectientis in ſe li. 4. di. 1. q. 4. opi. i.

Quomodo exponitur illud phi. 2. phiſicorum; q efficiés ⁊ materia non concidunt li. 1. di. 3. q. 3. in ſolu. ⁊ reprobatione. 2. opi.

Effectus Q cognitio effectus non facit ad ma iorem cognitionem cauſe. li. 3. di. 14. in ſolu. 2. q.

Quomodo omnis effectus per accidens habet cauſã; per ſe. 6. inct. 4. q. 2. o.

Quomodo probatur tripliciter. q effectus remotior dependet eſſentialiter appropinquiore. in trac. de primo principio. c. 1. b.

Q non eſt effectum non eſt finitum tractatu 20 de primo principio. c. 2. b. vbi nõ. q ſcitide intelligentie ſũt effectiue a prima.

Quo reſpectu vnius effectus requiritur vna formalis ratio in agente li. 1. di. 3. q. 8. in reſponſione ad rationes opi.

Q effectus formaliter magis aſſimilatur agenti imꝑfecto li. 1. di. 3. q. 5.

Vbi quando vna cauſa ordinatur ad duos effectus eſſentialiter ordo cauſe ad vtrunq; effectum ẽ ad aliuꝫ li. 1. di. 1. q. 1. arti. 3.

Electio Utrum dictamen intellectus ſit primus principium actiuũ reſpectu electionis col. 13. q. 1

Qualiter eſt dupler electio ⁊ equaliter electio eſt reſpectu impoſſibilium ⁊ qualiter non li. 2. di. 6. q. 1. in ſolu. 1. argumenti opi.

Elementum Utrum in mixto manent li. actu ſm ſubſtantiam li. 2. di. 15. q. 1.

Quod elementa non ſunt in mixto formaliter, ſed tantum virtualiter li. 2. di. 19. q. 1. c.

Quomodo elementa ſunt incorruptibilia quo. q. ri. a.

Ens Q ens dicitur per ſuũm ⁊ infinitum antecꝫ dividatur per. 3. gẽra quo. q. 5. 7 li. 1. di. 8. q. 3. 4. 7 qu. re.

Quod ens infinitum eſt tantum vnicum ⁊ impoſſibile eſſe eſſe pluralia realiter infinita ibidem c.

Quod ens diuiditur per vnum ⁊ multa quolibeto. q. 6. c.

Quomodo intelligitur dictum commentatoris ſi entia primarentur propꝫijs actionibus primarentur propꝫijs entitatibus. qdli. q. 7. c.

Quod ens a ſe eſt infinitum qdli. q. 7. d. f.

Quod ens infinitum non ſubordinatur alteri nec tanquam terminum nec tanquam principium ibidẽ.

Quomodo ens per ſe dicitur tripliciter ſcilicet ſolitarium, vt diuiditur contra inberens. 2 qõ habet vltimaꝫ actualitatem, qdli. q. 9. b.

Quod aliquod ens poteſt habere eſſe tantum per iſtãs qdli. q. 13. d.

Quomodo probatur q ens non tantum limitatum, ſed illimitatuꝫ ſit motiuũ noſtri intellectus creati. quo li. q. 14. c.

Quod ens indifferens ad illimitatum, limitatum ſit obiectum adequatum intellectui noſtro ibidem.

Quomodo ſm aliquem ens inquantum ens eſt primum obiectum noſtri intellectus li. 1. q. 1. a. 1. vt. 3. q. 3. in ſolu. q.

Quod ens vt eſt obiectum naturaliter attingibile ab intellectu noſtro non a eſt ens formaliter incluſum in quo libet. ſed vt eſt vnum intelligibile vnica intellectione vt homo, vel aliud incompletum libro primo queſtione. 1. q.

Quomodo probatur aliquod ens eſſe ſimpliciter primũ ſecundum efficientiam li. 2. di. 2. q. 1 in ſolutione. q.

Quod ens dicit conceptum vniuocum deo ⁊ creaturę li. 1. di. 3. q. 1. in ſolu. q. 7 diſt. 8. q. 3.

Quod ens diminutum ſiue rationis non poteſt eſſe fundamentum alicuius relationis realis li. 1. di. 30. q. 1. in ſolu. rationis. 1. opi.

Quomodo probatur q ſi ens non ſit vniuoci deo ⁊ creaturę nullius conceptus haberi poterit de ſubſtantia nec de partibus eſſentialibus ſubſtantie. ſ. materia ⁊ forma li. 1. di. 5. q. 3. in ſolu. q. d.

Quomodo iſta ratio per quam probatur vniuocatio ꝺ conceptu certo ⁊ nullo non probat q ſit vniuocum ad vltimas differentias ⁊ paſſiones ⁊ quomodo eus aliquo modo poteſt dici ẽ vniuocum ad illa ibidem.

Quomodo non obſtante q ſit vniuocum tamen non ẽ genus ibidẽ. q. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Quomodo probatur q ens non ſit vniuoci deo ⁊ creaturę li. 1. di. 3. q. 1. in ſolutione. q.

Quod ens dicit conceptum vniuocum deo ⁊ creaturę li. 1. di. 3. q. 1. in ſolu. q. 7 diſt. 8. q. 3.

Quod ens diminutum ſiue rationis non poteſt eſſe fundamentum alicuius relationis realis li. 1. di. 30. q. 1. in ſolu. rationis. 1. opi.

Quomodo probatur q ſi ens non ſit vniuoci deo ⁊ creaturę nullius conceptus haberi poterit de ſubſtantia nec de partibus eſſentialibus ſubſtantie. ſ. materia ⁊ forma li. 1. di. 5. q. 3. in ſolu. q. d.

Quomodo iſta ratio per quam probatur vniuocatio ꝺ conceptu certo ⁊ nullo non probat q ſit vniuocum ad vltimas differentias ⁊ paſſiones ⁊ quomodo eus aliquo modo poteſt dici ẽ vniuocum ad illa ibidem.

Quomodo non obſtante q ſit vniuocum tamen non ẽ genus ibidẽ. q. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Equalitas Utrum equalitas indiuiniis ſit relatio realis qdli. q. 6.

De fundamento equalitatis in communi quid ſit ibidem. a.

Quomodo ſm auguſtinus; duplex aſſignat equalitatis fundamentum ibidem.

De hac materia li. 1. diſtinctione. 19. q. 1. in ſol ꝑme rationis principalis.

Quod equalitas dicit modum proꝑrium ſimilitudinis qdli. q. 6. c.

Quod extrema equalitatis in diuiniis ſunt diſtincte aliter ibidem. d.

Quomodo intelligitur illud ariſtotelis. prima qualitas eſt in termino ibidem.

Quomodo duplex ſcit ſe equalem deo dicendo deum eſſe patrem ſuum. i bidem.

Quomodo deducitur q equalitas non diſtinguitur a relationibus perſonalibus quolibeto. q. 6. f.

Quomodo equalitas non diſtinguitur a ſimilitudine ⁊

identitate sicut simlitudo ꝛ identitas inter se quodlibeto.q.6.d.

De equalitate propsie sumpta ꝛ de equalitate generaliter sumpta ꝛ que equalitas est in deo ꝛ de ratione primi fundamenti ꝛ quomodo equalitas potest esse transiendens ꝛ q̃ fundamentum eius sit acceptū li.1. di.19.q.1.per totum.

De equalitate portie et in diuinis personis quomodo dupliciter intelligit ꝛ quomodo declarat equalitas potentie esse in eis li.1.di.2.q.1.in solutione.q.4.

Quomodo deducitur quod equalitas in deo et relatio realis ꝛ distincta ab identitate ꝛ similitudine li.1.dist.31.q.prima articulo.3.

Quomodo equalia fundamenta erant duo equalia patria alba tac.q.1.

Qualiter potest fundari ista equalitas super duo alba ibidem articulo.1.

Quomodo exponitur illud augustini q̃ prima equalitas est in fine li.1.di.31.q.1.in solutio.q.arti.2.ꝛ quo libeto.q.6.d.

Utrum pena damnatoꝝ ꝛ beatitudo beatoꝝ erit equalis li.4.di.50.q.4.5.6.

Quod in equalitas hac quinquitudine in eadē specie li.4.di.50.q.5.in solutione articulo.1.

Unde sit ista inequalitas beatitudinis hominum ibidem in solutione questionis articulo.2.3.4.5.6.

Equiuocum Quod equiuocū non numeratur in equiuocatis ꝛ quare li.1.di.25.q.1.a.

Equinitas.s. quomodo exponitur illud auicēne equinitas est tantum equinitas ubique.1.distinctione.5.que stione.6.e.

Esse Quid propriissime dicitur de deo inter omnia que dicuntur de ipso q̃dli.q.1.b.

Qualiter esse diuinum ponitur principius causandi res q̃dli.q.3.c.

Quid est esse totius est esse compositi primo ꝛ formaliter q̃dli.q.9.b.

Quomodo piobatur q̃ esse anime intellectue non est esse totius cuius contrariū dicitur ab aliquibus q̃dli.q.9.b.

Quomodo esse accipitur multipliciter ibidem

Quomodo idem est esse ꝛ permanentia create ꝛ cōseruate q̃dli.q.12.a.

Quomodo dare esse vel accipere non importat nouitatem ibidem.c.

An sit possibile aliquid creatuꝝ esse tantum per instans ꝛ quomodo probatur q̃ non per rationem philosophi s.physicoꝝ ibidem.

Qᵒ aliquid accipere esse potest intelligi dupliciter q̃dli.q.12.f.g.

Qᵒ esse primo probatur de essentia diuina li.1.distinctione.2.q.2.c.

Qᵒ esse diminutius vel q̃ non est esse essentie nec existentie est aliquod absolutum quod dicitur esse representatum, ꝛ quomodo declaratur q̃ illud est esse distinctum ab aliis duobus li.1.di.36.questione.1.in solu.ratiois prime opi. ꝛ ibidem nota quomodo illud esse potest fundare relationem ꝛ quomodo istud esse reducitur ad verum esse ipsius intellectionis.

Qᵒ esse essentie q̃ est sufficiat ad hoc q̃ res diff niatur ꝛ de ipsa habeatur scientia ꝛ possit fundare relationem vt scientem li.1.di.36.questione.1.in sol.q.ꝛ rationis 1.opi.

Utrum in christo sit aliq̃ esse verbi aliud ab esse primo li.3.di.6.q.1.

Qᵒ triplex est esse essentie, subsistētie ꝛ actualis existentie ibidem in solu.q.

Qualiter dare esse formaliter necessario ponit mutationem ꝛ quare a fi dare esse imperfecto, non possit separari ꝛ quomodo instatur ꝛ soluitur li.1.di.8.questione.1.in fine.

Essentia Quid intelligitur in diuinis per istum terminū essentia ꝛ quomodo est simpliciter prima ratio essendi.q.q.1.a.

Quem ordinem habuit essentia memoria ꝛ dicere. ibidem.

Quomodo aliqui ponunt essentiam sub ratione essentie vt ei communantur respectus realis esse immediatum principium verbi.s.f. libidē. Et quomodo impugnantur rationes quibus probatur essentiam esse formale principium productiuum ꝛ formales terminum productionis q̃dli.q.2.ꝛ li.1.di.5.q.2.

Quomodo ponit q̃ essentia sit formale principium p ductiuum ualuatur distinctio productiuum ratione alterius ꝛ alterius principii determinatum, vel in ejus illimitatione. ꝛ ad aliquius indiuiin principio p se ibidem.

Quomodo esse ꝛ intellectus concurrunt vt vnū principium respectu verbi ibidem. e. ꝛ col.q.11.

Quomodo essentia vt sola ratione differens ponitur essentia trinitatem personam q̃dli.q.4.d.

Quomodo essentia diuina habet rationem subsistantie p me ꝛ secunde increaturis q̃dli.q.3.e.

Quomodo essentia habet infinitatem formaliter prima ratiam essendi q̃ est ratio.ꝛ quomodo ab ea emanant essentialia ꝛ notionalia ꝛ creaturę ꝛ quomodo est essentia aliquis rō infinitatis ꝛ communicabilitatis ꝛ notionalibus incommunicabilitatis ꝛ non infinitatis q̃dlibeto.1.q.5.

Qualiter essentia yna existens potest fundare plures relationes originis ꝛ inequalitatis quolibeto questione.6.c.

Qualiter essentia diuinaꝛ mouet intellectum beatum ratione obiecti percedit actum voluntatis ibidem. c.

Quomodo essentia diuina prius est principium ꝛ causa spandi q̃ producendi intellectū diuino quolibeto quidtione.14.d.

Qualiter essentia diuina non mouet intellectum ad scituꝝ notiam vel certitudinem cuiuslibet completionis sed primo simplicis intelligibilis secundo completi ne essentie ꝛ q̃ voluntas mouet ad complexas veritates earum gratia ꝛ quomodo a dnrta secundo ad extra quolibeto.q.14.d.

Qᵒ essentia diuina nullius potentie ad extra est mota naturaliter ꝛ quomodo vt prior voluntate mouet intellectum ibidem ꝛ quomodo est mota intellectus non sic vt obi.

Quomodo essentia diuina non prius presentatur intellectui ratione obiecti angeli q̃ intelligatur ꝛ quomodo repetentia prima intellectus non recipitur nisi in intellectu paterno.q.q.15.e.

Qᵒ essentia diuina predicatur primi modi per se li.1.di.1.q.1.

Quomodo probatur q̃ eam vnitate essentie diuine est compassibilis personarum pluralitas.li.1.dist.2.questione.4.in solu.q.

Qualiter essentia diuina non potest pro quolibet statu cognosci mediate sub propria ratione sic q̃ p obiectus mediatum cognitū vel in obiecto mediato cognescat q̃dli.q.14.d.

Quomodo essentia diuina nō est prius in memoria q̃ in intelligentia q̃dli.q.15.g.

Quomodo se habet essentia diuina ad esse li.1.di.2. questione.2.1.

Qᵒ essentia diuina vt hec non est naturaliter a nobis cognoscibilis.li.1.distinctione.3.questione.1.in solutio ne.q.c.

Quomodo ꝛ qualiter essentia diuina ꝛ nulla alia natura creata potest ab eodem supposito communicari p

ductionibus alterius rationis li.1.q.6.g.

Quomodo essentia divina est formaliter ratio producendi li.1.distinctione.7.q.1.in responsione rationis p me opi.2 secunde.

Quomodo est indeterminata ꝙ qua in determinatione ibidem in responsione.2.opi.

Quomodo essentia divina cum relationibus non potest esse principium divinarum emanationū li.2. distinctione.13.questione.1.in repobatione primę opi. 7.2 solū. rationis vsq; ad col.q.16.

Quomodo ex perfectione essentie divine concluditur ipsam esse communicabilem pluribus li.1.di.1.q.4. in sol.q.b.

Utrum essentia divina generet vel generetur li.1. distinctione.5.q.1.

Quomodo essentia divina communicatur ꝛ tamen nō producto .ibidem in solu.argu.

An essentia divina in generatione filii se habet quasi materia ibidem ꝛ quolibeto questione.2.in recitatione primę opi.2 li.1. di.27.q.1.in solu.q.2.in repobationē.1.opi.2 col.q.4.

Quomodo non potest generari subiectiue ibidem.

Quomodo probatur ꝙ essentia divina est formalis terminus generationis ꝛ processionis ibidem difficulta tc.4.

Quomodo per creaturas declaratur ꝙ essentia divina est fundamentum relationum divinarum absq; omni potentialitate in essentia ꝛ absq; hoc ꝙ actuetur per eas ibidem in sol.q.diffi.3.

Utrum ellentia divina sub ratione essentie sit aties in teiligentie ꝛ principium formale intelligendi collaquestione.2.

Utrum filius sit de essentia sicut de communi materia col.q.14.ꝛ li.1.di.27.q.1.in solu.q.3.in repobatione secunde opi.

Utrum essentia divina sub eadem ratione formali sit aties intelligentie ꝛ principium formale intelligendi coll.q.2.

Utrum filius sit de essentia divina sicut de cōi materia coll.q.14.ꝛ li.primo di.27.q.1.in solutione 2.q.2.in repobatione 2cę opi.

Utrum essentia divina sub eadem ratione formali sit obiū intellectus divini.2 intellectus beati.coll.q.38.

Quomodo probatur ꝙ de essentia divina nullum possumus habere conceptum per creaturā li.1.di.3.q. 4.in repobatione.2.opi.

Quomodo probatur ꝙ essentia divina nō potest esse.q. subiectū generationis respectu filii li.1.di.13.q.1.in solutione.2.rōnis principalis.

Quod essentia divina est prima origine sed non adequatione li.1.di.13.in solutione.q.in fine.

Qualiter essentia divina non potest dici generare nec generari li.1.di.19.q.2.articulo.1.in repobatione primę opinionis

Qualiter essentia divina non facit ꝓpositionē cum ꝑsonali.1.di.19.q.2.in solutione.3.rōnis circa finem.q.

Quomodo probatur ꝙ impossibile est essentiā realiter differre a relatione quia aliter necessario faceret compositionem.ibidem.

Quomodo essentia divina ex se determinat sibi primā subsistentiam: ꝛ in ratione cuius principii ꝛ circa illas materiam aliqua pulcra li.1.di.28.q.3.in solu.q.

Quomodo probatur ꝙ essentia divina sub vna ratione distincta ꝓpotest esse rō cognoscēdi distincta li.1.di 35.q.primo in solutione.q.in repobatione quarum primarum rationū.

Essentiale Utrum essentialia sint immediata essentie divine ꝙ notionalia quodlibeto q.1.

Qꝛ aliter accipitur essentiale scḋm theologos ꝛ aliter secundum phylosopos.ibidem.a.

Quod essentialia in diuinis quoddaz dicitur ad extra ꝛ quoddam non.ibidem.

Qꝛ omni essentiali includente respectū ad extra imediatus est aliquid notionale.ipsi essentie.ibidem.c.

Qꝛ essentialia sunt proprietates nature.ibidem.a.

Quomodo sunt perfectiones simpliciter.ibidem.

Quomodo sunt in deo ꝙ natura rei sine omni respectu ad extra.ibidem.

Eternitas an sit in deo ꝙ natura rei.quodl. q.6.c.

Utrum ponens eternitatem mundi possit aliquem saluare esse bene fortunatum quodli.q.11.

Quomodo eternitas mundi stat cum effectibus fortuitis ꝛ quomodo non secundum aristotelē.ibidem.

Quid sit eternitas.quodlibeto.q.6.iuxta finem prope medium.

Quomodo exponitur illud augustini.si ignis esset eternus haberet splendorem coeternum li.1.di.3 .q.9.in solutione rationis.1.opi.2.ibidem.quomodo inducit contradictionem ꝛ vestigium sunt ad eterno.

Exemplar Quomodo est duplex exemplar rei ꝛ secundum hoc duplex comformitas rei ad duplex exemplar.ibidem di.3.q.5.b.

Extremum Quod extremum relationi non habet rationem extremi nisi vt terminat ꝛ dependentiam relationis.quia non competit eis nisi vt habent fundamēta quodlibeto.q.6.e.

Eucharistia eharistia ꝛ quid significatur per nomen ꝛ quid sub eſt rationi nominis li.4.di.8 q.1.articulo.1.ꝛ 2cdo.

Utrum eucharistia sit sacramentum nouę legis li.4. distinctione.8.q.1.

De veritate sacramenti eucharistie.ibidē articulo.3.

Nota quattuor excellentias eucharistie ad alia sacramenta.ibidem.

Utrum ista sit precisa ratio eucharistiae que ponitur in canone misse.ibidem.a.1.

An eucharistia sit aliqua vna ratio formalis ei? ꝛ que sit illa ibidem.articulo.1.ꝛ.2.

Utrū eucharistia possit apponi enigmis accipi.li.4.di.6.

Quod aliquis potest percipere sacramentum eucharistie ꝛ non sacramentaliter ꝛ aliquis sacramentū.sacramentaliter.sed non spiritualiter.aliquis sacramentum sacramētaliter ꝛ spiritualiter.ibidem in solu.q.a

Utrum existens in peccato mortali peccet mortaliter ꝙ capiendo eucharistiam li.4.di.9.q.4ma.

Utrum possibile sit corpus christi sub specie panis re aliter contineri li.4.di.1.q.1.

Utrum possit simul esse in celo ꝛ in altari eucharistia ibidem.q.2.

Utrum corpori christi naturaliter existenti ꝛ eidem sacramentaliter existenti in eucharistia necessario infint eedem partes ꝛ proprietates li.4.di.1.q.3.

Utrum quelibet actio imanens que est in christo existente eadem sit in eucaristia sacramentaliter. existente.ibidem.q.4.

Utrum corpori christi in eucharistia existenti possit inesse aliquis motus naturaliter.ibidem.q.4.

Quod ante incarnationem potuit eucharistia fuisse ita naturaliter sicut nunc li.4.di.1.q.3. articulo secundo ꝓma conclusione cozolaria.

Quod post incarnationem posset corpus definere esse sub modo naturali ꝛ cum eucharistia manere quamtum ad veritatem signati ꝛ contenti.ibidem.secunda conclusione corolaria.

Quod christo vt in eucharistia concomitetur omnis operatio que primo sibi inest in celo libro.4. distinctione.i.q.4.conclusione.1.

Q. corganum sensus non est in corpore vt in eucharistia sub isto modo qui requiritur ad hoc vt immutetur ab obiecto ibidem conclusione. 2.

Q. operatio spiritualis puta intelligere & velle pot̃ in esse pp̃ vt in eucharistia ibidem conclusione. 2.

Vtrũ corpus christi vt in eucharistia possit in esse motus localis naturalis corporis libro. 4. distinctione. 10. questione. 5.

Q. corpus christi in eucharistia non pot̃ moueri primo motu vel mutatione propie dicta ab aliqua virtute creata ibidem conclusione. 1.

Q. pot̃ primo moueri & hoc motu proprie dicto adeo ĩmediate ibidem conclusione. 2.

Q. potest moueri motu extensiue accepto ibidem conclusione. 3.

Q. ĩstantaneo & illo motu non mouetur nisi ĩmediate adeo ibidem conclusione. 4.

Q. potest moueri & mouetur motu omni ad formam absolutam quo mouetur primo in celo & ab eode aggrea quo vt ibi mouetur ibidem conclusione. 5.

Q. non mouetur concomitante motu locali quo mouetur primo vt in celo nec aliquo motu sub motu locali ibidem conclusione. 6.

Vtrum christus existens in eucharistia possit vti aliqua potentia actiua corpora fiue illa sit mere corporea puta consequens naturam corporis sic nuda, siue consequens totum animatum ibidem conclusione. 1.

Q. christus in eucharistia potest habere aliquam actionem mere spiritualem ex parte principii agendi ex parte termini ibidem.

Vtrum intellectus creatus possit videre naturaliter corpus christi vt existens in eucharistia ibidem conclusione. 1.

Q. intellectus noster non potest p̃ro statu vie naturaliter videre corpus christi in eucharistia ibidem conclusione. 2.

Q. intellectus non alligatus sensibus in intelligendo siue angeli siue hominis beati potest naturaliter videre existentiam corporis christi in eucharistia ibidem conclusione. 3.

Vtrum existentia corporis christi possit videri oculo corporali. li. 4. di. 10. q. 2.

Vtrũ transiatio in eucharistia sit possibilis li. 4. distinctione. 11. q. 1.

Vtrum panis conuertatur in corpus christi in eucharistia li. 4. di. 11. q. 3.

Vtrum panis in ista conuersione adnihiletur ibidem. conclusione. 4.

Que sit materia conueniens eucharistie li. 4. dist. 11. q. 6. 5. 7.

Vtrũ in eucharistia sit aliquod accidens sine ꝑbo li. 4. di. 11. q. 3.

Vtrum accidentia in eucharistia possint habere omnẽ operationem quam possunt habere in subiecto ibidẽ questione. 5.

Vtrum transmutatio sit possibilis causari ab agente circa accidentia in eucharistia manente necessario requirat eandem quantitatem manere ibidem questione. 4.

Vtrum possibile sit circa eucharistiam fieri aliquã trãsmutationem corruptiuam li. 4. distinctione. 12. questione quinta.

Vtrum aliqua transmutatione facta circa eucharistiam necesse sit subiantiam aliquam actione diuina reditre ibidem. q. 6.

Vtrum sola actione diuina possit conficiꝫ eucharistia li. 4. di. 13. q. 1.

Vtrum quilibet sacerdos proferens verba consecrationis cuius intentione debita & circa materiam conuenientem possit conficere eucharistiam ibidem. q. 3

Q. tres conditiones requiruntur in ministro conficiẽte eucharistiam ibidem arti. 1. 2 nota illa que requiruntur ex parte ministri ex parte loci. 3 aliorum requisitorum vt vestimentorum tempus & sit presentia celebrãtis sine illis.

An diaconus possit dispensare eucharistiam ibidem in fine.

An ꝛ nici possit ab agente creato vt ab agente principali li. 4. di. 13. q. 1. arti. 2.

An possit competere ei vt sacramentaliter agenti ibidem articulo. 5.

Euum Vtrum omnium quitemonum sit vnus euus li. 2. di. 2. q. 5.

Quid sit euum li. 2. di. 2. q. 3.

Vtrum operatio angeli mensuretur euo li. 2. distinctione. 2. questione. 2.

Euiternum Q. omne euiternum simpliciter potest non esse licet non tali potẽtia intrinseca positiua qualis ẽt corruptibili gl. q. 7. c.

Exclusio De exclusiuis vide li. 1. di. 24. q. 1.

Excommunicatio Qualiter excommunicatio impedit a collatione & susceptione ordinum & qualiter inferat aquo & qualiter relaxatur li. 4. di. 25. q. 1. arti. 1. c. & militer di. 19. q. 1. arti. 5.

An habens iurisdictionem potest ex communicare & reconciliare li. 4. di. 19. q. 1.

Q. raro fulminãda est ex communicatio & ideo inuenitur ab apostolis raro fulminata li. 4. dist. 19. questione 1. articulo. 5.

Experimentum Vtrũ experimentum generatur ars. li. metaphisice questione. 4.

Quam circumstantiã cause notat hec dictio. ex ibidẽ. b.

Vtrum experius solum non habens artem certius operetur ꝙ artifex in experius ibidem. c. 5.

De duplici relatione extremorum ad media li. 2. distinctione. 2. q. 2.

De cognitione per experientiam li. 1. di. 3. questione. 5. articulo. 2. b.

Fallatia Quomodo committitur fallacia consequentis ad consequens cum distributione consequentis li. 1. di. 35. q. 1. in sol. rõis primo opi. g.

Quomodo committitur fallacia fin quid & simpliciter arguendo si ens cognitum ergo est ens. li. 1. di. 36. in solu. rationis 1. opi.

Quod fallacia vel paralogismus accidẽtis sit altera cõditione omissa vel ymitatis medii in se vel extremoꝝ ad medium li. 1. distinctione. 2. questione. 4. in solu. 1. articuli principalis

Facere Quomodo intelligitur illud quod iurisdictionem dicunt q aliquis potest & facere de iure vel de facto quia de facto bene de sua potẽtia absoluta vel de iure boc est de potentia ordinata sm iura li. 1. distinctione. 17. q. 1. a.

Fama Vtrum damnificans aliqum in bono fame teneatur ad restitutionem li. 4. distinctione. 15. q. 4.

Quod triplici ter potest aliquis diffamari & an omnibus modis teneatur ad restitutionem ibidem arti. 3.

Fantalma Quomodo probatur fantasma nõ esse causam actiuam intellectionis li. 1. di. 3. q. 5. in repetobatione. 2. opi.

Quomo fantasma est agens respectu intellectionis nostre & quid est. est ratio agendi & quomodo declaratur li. 1. di. 3. q. 5. in solu. rationum tertie & quarte opi. & improbatur ultro posi.

Quomodo expenitur ꝙ videns concipitur, vs fantasmat intelligendo li. 1. distinctione. 3. q. 7. in solu. secũ

di articuli principalis.

An angelus possit reuelare fantasmata de organo vnius hominis ad organum alterius vel in ode hominē li.2.di.xi.q.i.arti.1.

De intensibe fantasmatis. 5. metaphisice questione .7. in fine.

An anima possit intelligere sine fantasmate li.4.di.45. questione.i.

Quomodo neccessaria est connexio ad fantasmata ibidē in solu. argumenti contra positionem ⁊ in solutione ar principalis .

Fides Utrum ad boc ꝙ fides sit in intellectu necesse sit aliquem habitum esse in voluntate li.3.di.35.q.5.

A quo habet fides veritatem li.3.di.25.q.4.

An possit demonstrari fidem infusam inesse aliquili. 3.di.25.in solu.i.q.

Quomodo fides non est habitus inclinans ad assensē dum ex notitia terminoꝝ; sed eam ꝓsupponit q̄li. q.i.q.a.

De fide acquisita ⁊ infusa ⁊ quomodo se habet vna ad aliam quantum ad actus suos ⁊ quomodo infusa in diuat ad actum credendi ⁊ quomodo non ibidem.

Quod infusa fides non sit sufficicies ad diciendū actū credendi ibidem.

Quomodo probatur ꝙ de eodem possit esse fides ⁊ scia li.i.q.7.

Utrum de credibilibus nobis reuelatis necesse sit ponere fidem infusam li.3.di.25.q.i.

An in nobis sit fides acquisita ⁊ quomo ipsa sufficiat ad credulitatem articulorum reuelatorum ibidem articulo.i.

Quare fides est cum obscuritate. ibidem arti.2.a.

Utrum omnium credibilium sit vna fides ibidem.

Quid respicit fides pro obiecto.

Utrus de credibilibus possit aliquis simul habere fidē ⁊ scientiam li.3.di.25.q.2.

Qualis habitus possit hare cum fide ibidem in solutiarticulo.i.q.2.

Utrum ante ꝙs aduentum fuerit fides necessaria eoꝝ que modo creditmus li.3.di.13.q.i.

Ad argumentum fidei duo conurrunt ibidem articulo .2. in fine.

Quefides sit necessaria viatori ꝓ omni statu circa eadem credibilia li.3.d.4.articulo eiusdem.q.

Utrum fides sit in intellectu li.3.distinctione.25.q.2

Qꝛ habenti fidem deus infundit totam scripturam. ⁊ ipse ⁊ veritas infallibilis certius debet esse quid quid ab eo in scriptura est reuelatum ⁊ aliud quodcūq; quod interius in lumine naturali potest attingi li. 4.di.14.q.2.q.

Fieri Qꝛ aliquid fieri a casu accipitur per operatione effectus ad causam que non est nara causare talem effectum ⁊ non penes ꝺ ꝙ est raro euenire li.i.di.2.q.6.5.

Filius Utrum ꝓa ꝓdestinatus sit esse filius dei li.3.di.7.q.3.

Utrum fuisset inc arnatus ⁊ predestinatus si homo nō peccasset. ibidem in solu.i.d.

Utrum in christo sint due filiationes libro.3.distincti one.8.questione.i.

Utrum filius sit de esse sicut de.q.materia colla.9.2.i. di.5.q.2.

Quomodo exponuntur auctoritates multe augustini ⁊ ricardi que videntur probare filium ꝓduci voluntate vt principio ꝓduciuo libro.i. distinctione. 6. questione.i. difficultate.2.

Quomodo intelligitur illud tertii de anima fantasma ta se habent ad intellectum sicut sensibilia ad sensum li.i.di.3.q.i.in solu.primi articuli principalis.

Quomodo exponitur illud augustini eo est pater quo est filius li.i.di.7.q.i.in solu.q.

Utrus possint esse plures filii in diuinis libro.i. distinctione.7. questione.2.

Finis Quomodo superiorisagentis dicitur esse superior; finis libro.i. distinctione.46.in solutione argumentorum.

Quomodo dicit deus agens propter finē ibidē ⁊ quo modo ratio finis non est ratio fruibilitatis ibidem.

An appetibile vltimo fine in vnius fruibilitatis voluntas necessario feratur li.i. distinctione.i. questione. 4.a.col lan.55.2.34.

Qꝛ finis in aliqua coordinatione non oportet q̄ sit immediate finis omnibus illius coordinationis quolibet questione.7.c.

Quomodo ratio finis ⁊ boni est nobilissima ratior quo modo boc potest intelligi q̄ non est de respectu finis sed de fundamento li.i.q.3.f.

Utrum vltimus finis habeat tm vnā rationem fruibilitatis. li.i. di.i.q.2.c.

Quomodo probatur ꝙ impossibile est esse duos fines eque primos li.di.2.

Quomodo a fine vr finis distinguitur contra obiectu non similiter primo bonitas actus moralis libro.i. questione.5.f.

De causalitate finis ⁊ ꝙ est prima causalitas simplicit er li.i. di.2.q.i.in sol.q.c.

Utrum voluntas velit vltimum finem col.33.

Quomodo intellectus sit principium in speculabi libus scientis in practicis ⁊ in quo est simile li.i. dist. i.q.4.c.⁊ q̄sti.q.16.c.

Quomodo exponitur ꝙ ratio finis ⁊ rō boni est nobilissima li.i.di.3.q.i.c.

Quomodo exponitur dictum auicene si de fine esset scientia esse nobilissima ibidem.

Utrum omnis actus sit bon ꝙ finis li.i. di. 4. quodlibeto primo.q.i.

Quod bonitas moralis sit ex relatione ad finem debitum li.i. di. 41.q.i.a.

Quod actus potest referi a charitate ad finem debitum ibidem.

Utrum finis sit principium ⁊ causa.i.an sit causa efficiens.5.metaphisice.q.i.

Duplex sit causa materia .5. metaphisice.q.i.a.

Respectu cuius finis sit causa .5. metaphisice.q.i.a.

Quod finis aliquando accipitur ꝓ causa finali aliquando ꝓ effectibus rei vltima li. 4. di. 49.q.8.b.

Forma Quod si forma diuisibilis non potest esse principium actium li.i.di.17.q.2.in solutiocre cirationis cōtra tertiam opi.

An forma accidentalis suscipiat magis ⁊ minus quomodo exponitur illud ꝓbi forme sunt sicut numeri ⁊ quomodo circa hoc diuersimode sentiūt ⁊ quomodo improbatur opinio aliorum li.i. di.17.in solu. q.4.

Quod forma potest esse principium respectu transmutationis sui subiecti li.primo di.17.q.2.in rectione contra tertiam opi.

Quomodo improbatur forme eiusdem rationis non multiplicantur nisi per materia quodli.q.6.a.e.

Quod forma materialis potest in duci ⁊ separato a materia ⁊ quomodo exponit philosophus.7. metaphisi. vbi videtur dicere contrarium quolibeto.q.7.

Qꝛ forma materialis non est principium actionis vt perfectio agentis sed babet respectū ad opus quod libeto.q.5.7.i3.c.

Quod forma naturalis actiua est absoluta non relata ut ibidem.d.

Quod forma subsistentialis si sit in materia non tamen dicitur inhærere materie quodlibeto.q.9.b.

Q forma substantialis ordinatur per se ad esse totius ⁊ q nihil potest esse forma substantialis nisi ꝺ sibi coniungant immediate per suam essentiam q3li.q.9. b.
Quomodo intelligitur q forma est magis substantia q compositum ibidem.
Quomodo forma prior non variatur ad variationem posterioris ⁊ forma prior vbi non variantur ad variationem vbi q3li.q.10.d.e.
Q forma in corruptione non adnihilatur ⁊ quare q3 li.q.10.5.⁊ li.4.ꝺi.ii.q.4.g.
Que requirunt ad hoc q ꝺicat aliquid adnihilari ibidē
Quomodo probatur q ad formam absolutam potest esse per se motus quia q.ii.c.
Quomo forma actua in esse alicui ſbo actuo ⁊ fm illam potest actio competere illi subiecto quali.q.15.f.
Quomodo aliqua forma ꝺicitur naturalis ⁊ super naturalis.li.i.q.i.d.
Quomodo quecunq forma fuerit appetitum materie li.i.ꝺi.i.q.i.f.
Q forma eiusdem rei non potest esse principium agendi necessario ⁊ contingenter li.i.ꝺi.i.b.4.c.
Quid est perfectionis in forma perficiente plures partes materie ⁊ quid imperfectiones libro.i.ꝺiſt.2.q.4. in solutione.q.b.
Q forma imperfecta pōt esse totalis cā ſue operatiōis li.i.ꝺi.3.q.3.in ſolu.penultimi arti.i.opi.
Q essentie vere ponitur formalis et ereminus licet nō sit primo terminus ideē adequatus productionis li.i. ꝺi 5.q.2.in solu.argumentorum.
Q ꝺuplici communitate forme ⁊ quomodo a forma p pria est actus proprius ⁊ a cōmuni communis li.i. ꝺi.7.q.i.in ſolu.ſecundi argumenti.
Q non omnis forma que ꝺat actum p mium ꝺat actum secundum ⁊ que sit q3 que non.ibidem.
Quomodo ꝺ quando forma est ꝑncipiū quo actus operationis ſi per ſe est potest agere ⁊ quando non li.i. ꝺi.7.q.i.in ſolutione.i.cōra.i.opi.
An plures forme eiusdē rōnis possunt ee in eodem ſbo secundū.3.ꝺi.i.q.2.c.
Quod forma aliquando est principium passium.7. mata.ꝺi.6.g.
Quod forma perfectissima non auferat a materia omnem privationem li.i.ꝺi.i.q.i.in ſolutiōe vlti.arti.
Quod forum a substantialis potest accipi ꝺupliciter ꝑ ꝺiffe rentia in forma ⁊ ꝺifferentiam formarum li.2ꝺi.3.q.7.c.
Ratio forum alis rei potest vno modo separari ab ea alio modo non quodli.q.11.b.
Quod est ꝺuplex terminus formalis coll.q.11.c.
Quomodo intelligitur q actu pmpn̄ ē forma propria cōmuni li.i.ꝺi.7.q.i.in ſolutione ſecū articuli.
Quod in materia ad aliam formam mino: alia ⁊ alia potentia mino:.1.metaph.q.7.c.
De quibus formis non est incōuenies duas formas eiusdem specie.esse in eodem ſubiecto.ſimul.ibidem in ſolutione.q.a.
Qualiter inter duas formas sunt due mutationes.4 termini per se ꝺicē.c.
An necesse sit plures formas in boce li.4.ꝺi.ii.q.3. articulo.1.ꝙluſiōe.1.
Quod ad duas formas productas de potentia materie sunt ꝺuerse per entie li.4.ꝺi.11.vbi pus.
An ista forma que potest ꝺare esse realit materie ſeor. sum finealia nata est cōstituere ſuppositum.ibidem
An eadem materia sit propria plenibile ipius mixtionis animate forma p2.I.nutritiōis cōsimat pp̄ium receptiuus animę.ibidem.
Quod intellectiua ſcōm aliquos cōtinet in ſe vegetatiuam ⁊ ſenſitiuam ⁊ aūt forma mixtionis cōtinet in ſeoēs formas q possunt esse ſeo:sum in aliis ꝺidem

Quod forma inoteksitet operatiōe sicut materia extraf mutationē li.4.ꝺi.4.3.in ſolutione.1.q.b.
Quod ꝺ corruptionis in cōposito nō ē et hoc q forma fuit totum appetitū materie vel auferit omnem pationē a materia q: sola forma infinita pōt hoc facere li.4.ꝺi.49.q.1.arti.i.b.
Utrum forma sit prior opposito.7.meta.q.6.
Utrum forma a per se generet.7.meta.q.9.
Utrum in materia naturali⁹ sit aliqua pars forme..7. meta.q.12.
Utrum partes organice aialis habeant ꝺistinctas. formas ſubstantiales ipse ꝺifferentes.7.meta.q.5.
Utrum accidens sit forma simpliciter vel sit compositum et aliquibus esse ꝺicitur ꝺiuersis.8.metaphil.q.i
Qualiter forma suscipiat magis ⁊ minus.8.metaphisice.a.3.
Qualiter in inductione forme est successio ⁊ qualiter nō ibidem.q.1.k.
Utrum ex materia ⁊ forma fiat per se vnum.8.metaphisice.q.4.
Utrum sit aliqua forma compositi alia a formis partium li.3.ꝺi.3.q.2.f.
Quod forma totius non est forma que est pars sed est quiditas rei ⁊ quomodo potest intelligi forma tot⁹.li. 3.ꝺi.2.q.2.c.
Qualiter se habent ad inicem formalitates ⁊ realitates.4.ꝺi.46.q.3.c.in que ꝺicitur logicales.

Fortuna. An sit ⁊ an sit causa ⁊ qualis causa an ꝺistincta a natura ⁊ utrum ee et an sit totalis causa aliquius effectus ⁊ an sit bo⁹ fortuna quodlibeto.q.21.a.
In quib⁹ conſistit bona fortuna fm aristotelem ⁊ quo modo ꝺistinguitur.ibidem.b.c.
Et quis bene fortunatus ⁊ de causa effendi bene fortunatū.ibidem.

Frui An sit possibile viatori frui ēntia nō fruēnte ꝺo persona ⁊ conuerso li.1.ꝺi.1.q.2.a.
An possibile sit frui vna persona non fruendo alia ibidem.b.
An voluntas creata de potentia ordinata licet ⁊ absoluta possit frui essentia ⁊ non persona ⁊ conuerso ibidem.c.
Quomodo voluntas potens frui si non fruatur peccat ibidē.
An frui vel fruitio sit aliquis actus elicitus a voluntate vel passio recepta in voluntate li.i.ꝺi.i.q.3.
Utrum necesse sit voluntatem frui finevltimo apprehenso per intellectum li.i.ꝺi.i.q.4.
Utrum naturam vniri verbo ⁊ non frui includat contradictionem li.3.ꝺi.i.q.i.
Utrum natura nata frui possit non frui ibidem articulo primo.
Utrū natura nō nata frui possit assumi ibidē arti.1.
An necesse sit ponere aliquē habitum mediante quo fruatur ꝺeus immediate possit causare fruitiones eodem arti.ẽ li.3.ꝺi.14.q.1.arti.2.ꝺe fruitione ꝑti.

Fruitio Utrum per se obiectū fruitionis sit finis vltimus li.i.ꝺi.i.q.i.
De fruitione in cōi ⁊ ordinata quomodo se habent ad inicem ⁊ de obiecto vtrusq; li.i.ꝺi.i.q.i.b.
Que bonitas ꝺeber esse obm fruitionis ⁊ que nō quia bonitas quiditatiua nō ſuppositi li.i.q.4.f.
Qui vrobo cōtenīe fruitio libro.i.ꝺi.i.q.6.
Utrum peccatori cōuenit fruitio ibidem.q.7.
Utrum beatus ibidem.q.8.
Quomō conuenit frui aliquo creato ꝑs auctenas lib. i.ꝺi.2.q.ib.
Utrum omnibus.ibidem.q.9.
Utrum beatitudo ſimpliciter conſistat in actu qui est fruitio li.4.ꝺi.49.q.5.

Utrū in solo actu qui est fruitio ꝓsistat ibidē q̄clusō.i. In qua fruitione q: non in omni consistit beatitudo eadem conclusione.

Quomodo distinguitur fruitio beatifica a non beatifica ibidem.

Frustra Quid est aliquid frustra.2. methaphice. questione.5.b.

Fundamentum Quid est fundamentū equilitatis incommuni quoli.q.6.3.

Q̄ fundamentum est commune tribus. Et si fundamentum est commune tribus respectus non potest esse proprius vni tm̄ eorum quoli.q.5.

Quid est fundamentum proximum ⁊ immediatum relationis secundi modi ⁊ quomodo fundamentum habeat diuinitas ad deum creantem ⁊ conseruantem non potest esse aliqua ꝓfalsa quoli.q.12.b.

Quomodo fundamentum non est tota causa relationis ⁊ quomodo includit eam inogniolcente ⁊ quomō non quoli.q.14.f.

Quid est fundamentum per appropriationē respectu finis ⁊ quid est fundamentum radicale libro. 1. questione.3.c.

Utrum fundamentum eterne relationis ad deum vere quintu habeat vere esse essentie ex hoc q̄ esse sub tali re spectu li.1.di.26.q.1.

Utrū relatio sit idē fundamento li.3.di.5 insolu.q.d.

Futurum De scientia dei respectu futuroꝝ li.1.di.36.q.1.2.3.4.q.5.

Gaudium Utrū ad essentiā beatitudinis pertineat gaudium.

Q̄ gaudiu; differt ab operatione vel delectione. ibidē a.2.li.4.di.49.q.7.

Generatio An generatio diuina sit forma infinita quoli.q.5.e.

Quomodo est in comprehensibilis intellectui finito ibidem nec tñ est infinita.

Quomodo generatio salutaris ⁊ diuinis ⁊ nulla alia ratio ⁊ fm̄ q̄ generatio est muratio imperfectio alius ⁊ fm̄ q̄ non li.1.di.2.questione.5.in solu.q.5 distincti one.9.in solu.q.

Quomodo differt generatio diuina ab omnib⁹ mutationibus possibilibus reperiri li.1.di.5.q.3.Recitatio ne.i. opinionis.

Quomodo intelligitur q̄ generatio non est li.4.dist.11. questione.5.f.

Quomodo fm̄ aliquos pl⁹ vno modo generat filios vo tens sed mere necessitate naturali ⁊ quomodo probat ⁊ improbatur li.1.di.6.in solu.q.dif.1.

An generatio in diuinis sit vniuoca vel equiuoca li.1. di.7.in solu.q.1 in repobatione di.7.q.1.

Quomodo generatio et primo distinctiua ꝙ assimilari tus in qua ꝓpriotate li.1.di.7.q.1.in solu.3.rois contra primam opi.

Utrū generatio filii sit eterna li.1.di.9.q.1.

Quō generationi diuine ut ꝓbuitur quicquid est perfectionis in aliis mutationibus ibidem.

Utrū potencia generandi in vno patre sit absoluta vel ꝓ poteas relatiua ibidem di.7.q.1.

Quō in generatione ⁊ corruptione naturali est dare ꝑm̄ in esse. ⁊ ꝑm̄ non esse ⁊ fi vltimū in esse vel non in esse quoli.q.11.e.

Quomodo actus eiusdem rationis pōt esse vniuoca generatio ⁊ equiuoca ⁊ quomodo hoc ꝓbatur ⁊ quō valt ratio commentatoris contra auicennas ostem̄ li.1.di. 2.in solutione.6.a.

Quō generatio ē dupler. ⁊ obiectiua ⁊ subiectiua ⁊ quomodo ista distinctio improbat ⁊ quō approbatur li. 4.di 11.q.1.c.1.f.

Quomō probatur q̄ generata equiuoce ⁊ vniuoce sunt eiusdem speciꝝ tam per augustinum ⁊ per ambrosiꝝ ⁊ etiam per aristotelem ⁊ per commentatorem ⁊ per rationem ibidem in soluti .ad primū argu. principale li. 1.di.2.q.6.

Per q̄ differt generatō ab aliis mutationibus li.1.di. 15.q.1.a.

Qualiter generatio ponitur vna numero: quō in omni generatiō in creaturis est duplex mutatio.r.4.ter mini li.1.di.27.in solu.1.2.3.4.5 in repobatione.1. opinionis.

Quō generatio vnius est corruptio alterius vera li.1. 2.di.1.q.3.in fine.

Utrū materia per se generetur.7.meta.q.9.

Utrū compositum generetur per se ibidem.q.10.

Genus. Quomodo probat q̄ genus sumit ab una realitate ⁊ differentia nec genus pōt differre realitate speciei li.1.di.8.q.3.in repobatōne.1.opi.4 in solu.rationis.

Quō probatur q̄ dicta ꝓdicatur ⁊ in genere ⁊ quomō ſupiꝝa dicta de, deo non est in genere sed transcendēs ibidem.

Quō exponunt multe auctoritates dam. boetii philosophi ⁊ commentatoris q̄ videntur dicere q̄ deus est in genere li.1.di.8.q.1.in solu.5.rationes.

Quō exponit illud in ꝓsicamētis q̄ idē pōt esse in generibus diuersis quoli.q.15.f.

Qualiter a nulla perfectione diuina pōt accipi rō diffe rentie ⁊ generis. 4.meta.q.5.arti.4.c.

Quō distinguit genera respectiua li.4.di.13.q.1.ar.1.c. An in quolibet genere sint ꝓpria principia. f. materia ⁊ forma priuatio.7.meta.q.14.b.

Utrū differētia diuina q̄ generis superioris ſcludat dif ferentiam ꝑm̄.7.meta.q.17.

Utrū conceptus q̄ generis sit aliꝰ a conceptu speciei.7. meta.q.19.

Gratia Qs̄ summa gratia potuit cāri sm̄.ut vna canone li.3.di.15.q.1.ar.1.

Im̄ summa gra potuit conferri sine ꝓ. ibidem arti.1.

Im̄ posse fieri aliqua gratia equalis aie rōi ibidem.b.

An deus posse de potentia absoluta vel ordinata dele re culpam originale sine infusione gre li.4.di.1.q.6. ar.1.c.2.

Quō exponit illud augustini q̄ voluntas respectu gra tie est sicut equus ꝙ pedisequ ⁊ gratia sicut ſſeſſor: ⁊ dña li.1.di.1.a.1.arti.1.circa finem.

Utrum gratia sit in essentia anime vel impotentia li. 2.di.27.q.1.

Utrum gratia sit virtus ⁊ an sit caritas.li.2.distinctio ne.26.q.1.

Utrum libertas arbitrium hominis sine gratia posse cauere omne peccatum mortale li.2.di.29.q.1.

Utrum remissiua culpe ⁊ infusio gratie sit vna mutatio. li.4.di.16.q.2.b.

Q̄ non sint due mutationes reales ibidem.

Q̄ peccati nō̄ fossē priuatio gratie ibidem.e.

An ad gratia sequatur remissio ⁊ expulsio culpe ibidem tuſta finem.

Q̄ ordine hīc ad inuicem gratia ⁊ non culpa ibidem.

Gradus Q̄ nobilitas gradus attendi pōt re ſpectu duorum li.4.di.24.c.

Quis gutta non cauat lapidē in infati.8.meta.q.2.c.c li.2.di.2.q.9.

Habitus Q̄ nullus habitus est eciam potentialis ꝙ pōt habere obiectum q̄ extendat primū ⁊ adequatum obiectum potentie quoli.q.14.c.

Quis dinus est ꝙ modi in actu quoli.q.17.g.

Quomodo habitus distinguitur penes obiecta aliquā do penes principia li.1.q.1.f.

Al quo obiecto sumitur vnitas habitus ſm̄ genus ⁊ a quo ſumitur vnitas habitus ſm̄ ſpēm li.1.q.3.b.

Habitus Q. habitus moralis pōt generari ēt si non bēatur mā
ereius. fed sufficit p̄ virtē in fantasmate. li. 1. q. 5. d.
Q. habitus speculatiuus ꝛ practicus non possunt esse
circa idē obm. li. 1. q. 5. 1. 2. 6. in etha. q. 1. c.
An aliqs habit⁹ vsq; in veritate p̄actic⁹ possit dici spe
culativus. ibidem.
An habitus distinguāt per obiecta. li. 1. q. 5. 4.
Quis vnus habitus pōt esse plurīū obiectō; specie ꝙ
qua vnitas talis habitus est vnus. lib. 1. di. 3. q. 8. in
fine. q. 7 diffusius. 6. metha. q. 1.
Utrum necesse sit ponere habitū charitatis create for
maliter inhærentem nāe beatifice. li. 1. di. 17. q. 1.
Utrum necesse sit ponere in habitu rōnem p̄incipii acti
ui respect⁹ actꝰ secūdi. li. 1. di. 17. q. 1. c. ol. q. 2.
Vtra gratuit⁹ cōditiones q̄ attribuuntur habitui. ibidē. 2.
Quomodo habitus non potest ēē p̄incipiū intēdibile ac
tus. ibidē in repōdatione op. 2.
Quō habit⁹ est cā partialis respectu actꝰ p̄fecti. ibidē.
An habit⁹ moralis sit fin⁹ actiuū respectu bonitat⁹ mo
ralis. ibidē in recitatione. 4. op.
Sō sup subdam habitus vel absolutū addit virtūs mo
ralis. ibidem.
Sō non pōt cōcludi aliqs habitū supnaturalē in esse
nobis. li. 1. di. 17. q. 1. in folu. q.
Quomodo ꝙbaf q; ista ꝓditio habit⁹ que ē ēē meritō
pncipaliter ēt ab habitu ꝫ pncipaliter ꝫ a voluntate
no obstāte ꝙ habit⁹ sit min⁹ pncipalis causa. ibidem.
Quomodo negat. fin magis⁹ habitum charitatis sic
mare animam. ibidem articulo. 3.
Quę sunt de rōne habitus practici ꝙ qs in deo respectu
scibilium non est habitus. li. 1. di. 28. in folu. q.
Utrum sapientia. scientia. intellectus. consilium. sint
habitus intellectuales. li. 3. di. 35. q. 1.
Qualiter obiectum habitus possit ēē plus tang; reple
dēs. li. 2. di. 3. q. 1. in repōdatione op.
Sō vnius habitus nō pōt ēē rō cognoscēdi ꝙdditates ꝰ
nec plures. li. 2. di. 3. q. 8. in repōdatione opinionis.
Utrū habit⁹ moralis inquantū virt⁹ sit aliquō pncipia
tiuū respectu bonitatis in actu. li. 2. di. 7. q. 3.

Habuudo Q. dō habitudo virtutis trīn
in vitā agentis annihilatione
quodlibeto. q. 19. q.
Sō habitudo rei creatę ꝑseuate ad creantē ꝙ ꝑseua
rem ēt essentialis creature. quodlibeto. q. 12. b.
Sō habitudo ifā non pōt fundari sup passionē. ibidē.

Hereſis Q. de quo hereſis damnātes sacrā
scripturā vel in toto vel in parte. et
eorum impōbationes. li. 1. q. 2. a.

Homo Utrum hoc sit vera deus est homo. li
bro. 3. di. 7. q. 1.
Qualiter sē habet hoc prædicatū hō in solu. q.
Utrum⁹ deus sit factus homo. li. 3. di. 7. q. 1. c.
Quod anima non dicit quidditatem hominis. libro. 5.
distinctione. 21. b.

Humanitas Quomodo deducitur fin⁹ in
tentionem Boetii ꝙ humā
nitas non potest conuerti in diuinitatem. quodlibeto
questione. 10. b.

Idea Quomodo idea Platonis non requiritur
ad generationem. nec tamen deus potest ēē
causa generationis. quodlibeto. q. 7. c. li. 4. di. 1. q.
3. in solu. 4. argumenti principalis.
Sō idee sunt cōmunes cuilibet persone ꝫ appropriē
tur verbo. quodlibeto. q. 8. q.
Sō idea habet perfectius esse ꝫ ideatum ꝙ quomodo
hoc declarat. li. 3. di. 5. in repōdatione. 6. op.
Quomodo probatur ꝙ non ē necessaria pluralitas ide
arum in deo ad distinctam cognitionem aliorum a se
li. 1. di. 35. q. 1. c colla. 4. q.
Quomodo fin aliquos distinctio idearum ponitur prę

cedere distinctionem creaturarum in esse quidditati
uo. ꝙ hoc p̄ patur ꝫ impōbatur. ibidem in solu. q.
Quomodo idea ponitur obiectum scibilarium cogniti
fin mentem Augu. ibidem.
Quomodo probatur ꝙ idea mere naturaliter est rep
sentativa. li. 1. di. 38. in solu. q. de scientia dei in repso
bationē primę opinionis.
An in intellectu patris fint idee practice aīi generatio
nem filii. li. 3. di. 1. q. 1. arti. 3.
Utrum pena habeat ideam in deo. li. 4. di. 50. in solu
tione. q. 3. b.
Utrum ratio philosophi contra platonem de ideis va
leat. li. 1. di. 35. q. 1.

Idem Quomodo aliquid est idem alteri ident
tate adequata ꝙ aliquid non. quodlibe
to questione. 1. b.
Quomodo intellectus siue intellectualitas aliter ē idez
essentie dīne ꝙ attributa. ꝙ quomodo vita est idem
essentie. ibidem.
In quō ēt idē ꝙ quid est eum eo cuius est. ꝙ quomodo po
test hoc intelligi. quodli. q. 2. d.
Q. magis idem est aliquo modo in deo ēt ꝙ magnū esse
ꝫ esse ꝫ sapiente esse ꝫ quomodo probatur. q. q. 6. c.
Quō idē pōt repugnare eidē ꝫ plesrōes. q. q. 9. 5.
Quō idem pōt moueri se ꝫ ē ē simul actu ꝙ potentia. et
quomodo dissoluuntur difficultates oppolite maxi
me godifredi. q. q. 15. 5.
Quod aliqd idē sit formaliter alii. lib. 1. di. 2. fol. q. 4. d.

Idēticum Que est cā pdicatiōis idētice. li.
1. di. 8. q. 4. in fine.

Idēitas Sō nō regit extrema realiter diffi
ta. q. 4. d. 6.
Quomodo imp̄obat ꝙ idēitas in deo nō sit relatio re
alis. ibidē. 5. ēt. 1. di. 31. q. 1. arti. 5.
De duplici idēitate. ibidem.
Quomodo ē idēitate medii inferī idēitas extremo
rū ꝙ non. ꝙ nō inferī qn medius ēē illimitatum.
li. 1. di. 2. q. 4. in solu. q. 2.
An pfecta idēitas sim̄ plicitatis stat cum nō idēitate
formali. li. 1. di. 5. in solu. q. difficultate. 6.
An idēitas sit relatio realis. 5. metha. q. 15. b. 2 li. 5. di
stinctione. 31. q. 1.
Sō idē ꝫ diuersum reperiunt in omni genere. ibidē. c.

Ieiunium Q. duplex est ieiunium nāe ꝫ ēc
clesie. li. 4. di. 5. q. 3. 2. fol. q. 2.

Ignis. Quō ꝛpōnit illud Aug. si ignis ēēt ce
lestis. nus spiritus ēēt ęternus. li. 2. di. 9. in fol.
q. 1. 2 li. 1. di. 4. q. 3. in solutione rōnis primę op.
Utrum ignis infernalis cruciat malignos. spūs. li. 4.
di. 44. q. 1.
Utrum homines dānati post iudicium cruciabuntur
igne. ibidem. q. 3.
Utrū iudicus sit purgādus p ignē. li. 4. di. 47. q. 1.
De productione illius ignis ꝫ de loco productionis ꝫ
conseruationis illius ignis. ibidē. 3. d.

Ignorātia. Tripler. 5. metha. q. 4. b.
Utrum peccatum primi hominis fuerit ex ignorātia
li. 2. di. 22. q. 2.
Quod peccatum ex ignorantia est tripler. ibidem in so
lutione. q.

Imago Ubi reperitur imago. lib. 1. di. 3. q.
10. ꝙ qdli. q. 15. a.
Sō pres imaginis fm Aug. bit distinctiones ꝙ plo
nis dīne. li. 1. di. 3. a. 6. 7 li. 4. di. 5. q. 3. in solu. ar. 1.
Utrum imago trinitatis in anima rōnali ꝓsistat in tri
bus potentiis distinctis realiter. dist. di. 16. q. 1.

Incarnatio Quō est tota trinitate esse
ctiue. q. q. 3. 8.
Utrum sit possibilis. li. 3. di. 1. q. 1.

Utrum sit aliquod medium inter verbū ⁊ nām in ieranatione. li. 3. distinctione. 2. q. 2.
Utrum incarnationem præcesserit corporis organizatio. libro 3. distinctione. 2. q. 3.
Utrum præcesserit corporis animatio. ibidem ar. 1.
Utrum filius dei fuisset incarnatus si homo nō peccasset. li. 3. di. 7. in solu. 3. q. in dub.

Inclinatio. Duplex est inclinatio naturalis li. 3. di. 15. c.
Qe inclinatio rei ad aliam rem nō est aliqō absolutum aliud ab ipsa re. li. 3. di. 17. b.
Duplex est inclinatio ad habitum ⁊ formā. li. 4. distinctione. 17. q. 2. a.
Qe duplex est inclinatio naturalis ad actū primum et secūdum. li. 4. di. 43. q. 2. f.

Incorruptibile. Que est cā corruptiōis cōpositi ⁊ qr irrōnabile ponere cōpositū esse incorruptibile q: forma satiat totum appetitum māe. vel q: aufert oēm potentiam a materia. qr posset facere sola forma infinita. lib. 4. di. 49. q. 6. in sol. b.
Quomodo intelligit illud dictum Aristotelis. io. metha. q corruptibile ⁊ incorruptibile differūt plus ꝙm genus q: de genere physico. 2 B. q: nulla duo sunt eiusdē. 4. meta. niſi sint trāſl atiue ad inuicē. li. 4. di. 6. quæstione. 9. f.

Individuum. Quid addit persona super ꝓpriam individuam. libro 3. q. 1. articulo. 3. b.
Utrū ſba mālis ꝙ eſſe ſit individua. li. 2. di. 3. q. 1. 2. 7. metaphy. q. 4. i.
Utrū ſba mālis per aliqd poſitiuū intrinſecū ſit individua. li. 2. di. 3. q. 2.
Utrū ſit individua per quantitatē. ibidē. q. 4.
Utrū ſit individua ꝑ mām. li. 2. di. 3. q. 5. 7. 7ᵐ. me. q. 15
Utrū ſba mālis ſit individua ꝑ aliquā entitatē poſitiuā determinatē nām ad ſingularitatē. ibidē. q. 6.

Indibile. De individibili mathematico et nāli. li. 4. di. 49. q. 16. c.

Indeterminatio De duplici indeterminatione ſubſtātie ꝓprie ⁊ negatiua ⁊ qd magis indeterminatē ⁊ prius cognitū. li. 1. di. 3. q. 8. in ſol. q. a.
De duplici determinatione mālis ⁊ actūs. primus eſt determinatū ſecūdū non. li. 1. di. 3. q. 8. in ſolu. rationis op. 2 di. 7. q. 1. in reditudē ſcīdē op. 2 di. 28. q. 1. ſolo. q.
De indeterminatione vniuerſalis reſpectu inferioris 7. metha. q. 5. e. f. g.

Inequalitas Requirit ſup. 2 æqualitas

Infamia. Quid eſt infamia ⁊ qualiter incurritur ⁊ propter quam cauſam. lib. 4. di. 15. q. 1. arti. 2. b.

Inferius Inferius non eſt precīſe ſuperius, ſed ſuperius cum aliqua differentia addita. li. 4. di. 15. q. 1.

Infidelitas. Utrum infidelitas alteri⁹ cōiugum impediat matrimoni um. li. 4. di. 39. q. 1.

Infinitas Q infinitas in eſſiua nō cōpetat eo tiōbis nec alicui rei creati. q. 4. i. 9
Quō infinitas intēſiua ſe. 3 ad ens qd ē infinitū ⁊ quō ē modus magis intrinſec⁹, entie diuine ꝙ aliqs modꝰ attributalis. q. 4. 5. b.
An infinitas intēſiua ſit modus intrinſec⁹ ꝑnitatē ſm ſuā ꝓpriā entitatē qe eſt ēs ad alterū. ibidem.
Quō infinitas cōuenit entie ⁊ natura rei ⁊ eſt⁹ magnitudo. quodlibeto. q. 6.
Quō infinitas intēſiua nō ꝓuenit enti rōnis ⁊ qē modus intrinſec⁹ obi diuiſi vt beatitudi ē ⁊ qō eſt ius

possibilis intellectus ⁊ voluntatis. ibidem.
Qe infinitas potentie extenſiue non repugnat magnitudini. quodlibeto. q. 7. c.
Qō potentie actiue intenſiue infinitas nō infert omnē potentiam immediate. ibidem.
Qō infinitas potentie nō eſt ad ꝓbandū intelligentiam non habere magnitudinem. quodlibeto. q. 7. g.
Quomodo infinitas eſt poſſibilis ſm ꝓbos ⁊ que ipoſſibilis. li. 1. di. 2. q. 1. in ſolu. q. b.
Quō ꝓbat q infinitas in ēntialiter ordinatis eſt ipoſſibilis. ⁊ ſi negēt ordo ēntialis. ibidē. c.
Quō quadruplici via ꝓbatur infinitas de ꝓmo ꝓncipio effectiuo. ibidem.
Qō infinitas non tollit rationes formales extremoꝝ. li. 1. di. 5. in ſol. 2. 4. mdi. i. reprobā. 2. ob.
Utrū ſit aliqd ſimūl ens actu. li. 1. di. 2. q. 1.
Qō infinitas ē gradus ꝓprie ⁊ realitatis in deo. ⁊ iō ꝓprie nō cōmunis qualis. li. 1. di. 8. q. 3.
Qō infinitas nō eſt rō qūr deus nō eſt in genere. ibidem in reprobationē rōnum quibus oriditur qđ eſſe in gne.
Qō infinitas formaliter inclusa in intellectu eſt rō pcti ſi ſūter in abſtracto ⁊ idē alteri ſpecīoni. li. 1. di. 15. q. 1. in reprobationē. 7. ob. bene. b.
Qō infinitas formaliter ⁊ materialiter cōuenit ēntie diuine alteri intellectui. ibidē. c.
Qō infinito repugnat omnino ratio componibilis. qō. libeto. q. 5. b.
Qō finitū ⁊ infinitū ſe habent ꝓ⁹ immediata circa qđ diſtatem abſolutam. quodli. q. 6. b.
Qō plures nature non poſſunt eſſe infinite. quodlibe to. q. 5. c. 1. q. 7. f.
Utrū in entibus ſit aliqd reſpectus infinitū. li. 1. di. 1. q. 1. 2. metha. q. 4. 5. 6.
Utrū aliqō infinitū eē ſit ꝙ ſe notum. lib. 1. diſtin. 2. q. 1.
Q ens infinitum eſſe non pōt deri monſtrari ꝓpter qđ quoād nos. ſed tri quia non eſt deri monſtrabile ex natura terminoꝝ. libro 1. di. 2. q. 1. in ſolutione. q.
Quod duplex eſt infinitas. quedam fundamentalis. ⁊ quedam formalis. libro. 4. diſtinctione. 15. f.
De quo infinito intelligitur quando dicitur ꝙ finitum ⁊ infinitum quantitati congruit. 2. metha. q. 6. e.
Qualiter non poteſt eſſe infinitas in cauſis ⁊ qualiter i effectibus. 2. methaphy. q. 4. 5. 6.
Utrum infinitas poſſit intelligi ab obis. 1. metha. q. 6.
Qualiter non ſequitur infinitas in actu ex infinitate in ſentia ⁊ in antimabus in diviſione continui. ſecundo methaphyſic. in ſolutione. 5. q.
De infinita diſtāria iter cōtrādictoria. li. 4. di. 1. q. 1. d
Qō repugnat vnitas intellectionis finite q; poſſit eſſe di ſimte infinitoꝝ obiectoꝝm. ibidem. b.
De quo infinito intelligitur q infinitum eſt ignotum. libro. 1. di. 3. q. 1. in ſolu. tertī argumenti.
Qō vnum infinitū ē cōpoſſibile cū alio. li. 1. di. 8. q. 1. b

Inherere. Quō nō poſſe ihērere nō cōpleri ſecundum quam rationem conuenit ſubſtantie nō ihērere ⁊ ſm quam conuenit deo, ihērere. c.
Quid eſt ꝓpie inherere ⁊ que ſint conditiones inherentis. quodlibeto. q. 9. b.
Utrum inherentia ſit de eſſentia accidentis. 7. metha ꝓbrſice. q. 1. i. li. 4. di. 12. q. 1. ſolutione. 5. dub. 1.
Duplex inherentia. ibidem.

Immaterialitas. Quod immateria litas eſt ratio communis intellectui ⁊ voluntati. quodlibeto. q. 7. b.

Immateriale Quod immateriale ꝓpt intelligere tranſmutare materiam ⁊ quomodo ꝓpter hoc. 7. met. q. 16. c.
Quod eſſe immateriale ⁊ eſſe intelligibile eſt medium ad concludendum intelligentiam non habere magni

tudinem ⁊ vna sine alio non sufficit. ibidem. q.

Quomodo ex immaterialitate operationis angeli q̃ intelligere concludatur angelum non posse informare materiam ⁊ quomodo impeditur ratio. q. 4. 5. c.

Vnde est causa quare non possum⁹ immateriatia cognoscere p̃o statu ista. li. 1. di. 3. q. 4. in fol. q. c. 2. 2. metth. q. 3. a. 2. b.

Quod immaterialiter intelligitur tripliciter. li. 4. di. 45. q. 2. in fol. b.

Quomodo intelligitur q̃ illud q̃ est in intellectu oportet q̃ sit imãle. 2. metha. q. 3. c.

Innascibilitas. An sit propriꝫtas constitutiua persone patris. libro. 1. di. 28. q. 2.

Inquantum pot̃ dupliciter teneri. 1. methaphy. q. 1. c. ⁊ primo sententiarum. di. 2. ⁊. 28.

Ingenitum. Vtrum ingenitum sit propriꝫtas patrie. libro. 1. di. 28. q. 1. ⁊ quodlibeto. q. 4. b. c.

Quomodo est propriꝫtas cum videatur dicere solum negationem. libro. 1. distinctione. 28. in fol. q. ⁊ quodlibeto. q. 4. c.

Innocentia. De statu innocentie. require. status. li. 2. di. 29. ⁊. 30. ⁊. 31.

Immediatius. Quomodo immediatius aliqd alicui dicit positiue vel priatiue. q. 3. i. b.

Vtrum sit ⁊ necessitate diligere inimicum. libro. 3. di. 30. q. 1.

Vtrum deus possit facere voluntatem creaturꝫ rationalis impeccabilem per naturam. libro. 2. distinctione. 23. q. 1.

Quomodo beatus est impeccabilis. libro. 4. di. 49. q. 6. articulo. 1. c.

Immediatum. Dō immediatum p̃t accipi dupliciter. ibidem.

Dō immediatum p̃t accipi dupliciter. ibidem. q.

Inimicus. Vtrum corpus homis sit inimicum. libro. 3. di. 30. q. 1.

Quomodo probatur q̃ intellectus agens pertinet ad memoriam imaginem. ⁊ q̃ est nobis possibilis. ibidem. e.

Quomodo probatur q̃ intellectus agens non est instans immediatum in instanti. libro. 2. di. 45. q. 5. c.

Quod aliquid causatum p̃t solum durare per instans quodlibeto. q. 12. in tertio articulo. ⁊ ibi nota multa pulchra de instanti ⁊ de incipere esse.

Impossibilitas. Vtrum impossibilitas sit priatiue vel negatiue p̃ma fit ex parte dei vel ex parte factibilis. li. 2. di. 43. q. 4.

Impeccabilitas. Dō impeccabilitas est priatiue vel negatiue. ibidem. f.

Impeccatio. Quomodo aliqua imperfectio p̃t cõperire alicui dupliciter. quodlibeto. q. 3. f.

Dupler imperfectio negatiua ⁊ priatiua. quodlibeto questione. 15. g.

Dupler est imperfectum. in genere. ⁊ extra genus. li. 1. di. 2. q. 3. c. ⁊ in reportatione. q. 4. g.

Impedimentum. Quot sunt impedimenta matrimonii li. 4. di. 42. q. 1. c. vide duos versus.

Quomodo impedimentum p̃ demonem. li. 2. di. 34. q. 1. b.

Impossibilitas. Vtrum impossibilitas sit priatiue vel negatiue. ibidem. f.

Imputabilitas. A quo formit imputabilitas in actu. quodlibeto. questione. 15. g.

Quomodo est alia imputabilitas in actu exteriori. alia in actu interiori. ibidem. f.

Instãs. De instanti. quodlibeto. q. 12. b.

Quomodo manet idem in toto tempore. libro. 2. distinctione. 2. b.

Quomodo est forme per se terminatꝫ successum mensurari instanti. li. 2. di. 2. q. 4. b.

Quomodo in resurrectione non est instans immediatum in instanti. libro. 2. di. 45. q. 5. c.

Quod aliquid causatum p̃t solum durare per instans quodlibeto. q. 12. in tertio articulo. ⁊ ibi nota multa pulchra de instanti ⁊ de incipere esse.

Instrumentum. De instrumentis potest poni quinq; modis. li. 4. di. 6. q. 4. a. 2. li. 4. di. 12. q. 1.

Quomodo est instrumentum intrinsecum ⁊ extrinsecum libro. 2. di. 26. q.

Quomodo est in deo ex natura rei. quodlibeto. q. 1. d.

Quomodo nullus intellectus potest habere plura obiecta prima. nec pssimitate adequationis nec primitate virtutis. q. 5. c.

Dō intellectus diuinus non habet obiectum communem cõmunitate predicationis aliquin vilesceret. sed cõmunitate virtutis. ibidem.

Dō intellectus est nullius partis corporis actus. quodlibeto q̃ne. 9. c.

Dō intellectus noster non quietatur nisi in aliquo obiecto in quo est tota perfectio primi obi. q. 4. b.

Dō intellectus dicit intelligere ex hoc q̃ recipit intellectionē non ex eo q̃ dicit. q. 11. q. 14. a.

Dō intellectus habet duplices operationes ⁊ quomodo vna se habet ad aliam. q. 4. q. 14. a.

Dō intellectus creatus non potest attingere ad cognitionem imediatam dei ex natura rei. ibidē. b. c.

Quod intellectus diuin⁹ sua ⁊ principia p̃ducit ⁊ operandi ad intra q̃ ad extra. ibidem

Vtrū intellect⁹ possibilis. sit nec passiue ⁊ productiue q̃ di. q. 1. ⁊ coll. q. 19.

An intellectus agens vel possibilis sit causatius intellectionis. ibidem. d.

Quomodo probatur q̃ intellectus agens pertinet ad memoriam imaginem. ⁊ q̃ est nobis possibilis. ibidem. e.

Quomodo probatur q̃ intellectus agens non est instans immediatum in instanti. libro. 2. di. 45. q. 5. c.

An intellectus noster indigeat aliqua cognitione supernaturali li. 1. q. 1. a.

Quod intellectus possibilis est passiua potentia naturalis respectu cuiuscũq; intellectionis. ibidem.

Et sic in intellectu est dupliciter. 7⁹ meta. q. 5. c.

De intellectu agente. Quomodo probatur secundum henricum q̃ actio eius non extendit se ad materiale ibidē. d.

Quod intellectus est in potentia ad aliam perfectionē q̃ non potest per agens naturale reduci ad actu libro. 1. d. 1. g.

Quod intellectus habet duplicem actum quo adhereat vero ⁊ similiter voluntas bona li. 1. di. 1. q. 1. f.

Quomodo probatur de intellectu possibili q̃ intelligit semper ⁊ distincto actu quodcunq; intelligibile cõ naturali cõ illud sit in seli. 1. di. 2. q. 6.

Quomodo alr se habet intellectus ⁊ voluntas in deo ⁊ in nobis ⁊ qualiter in deo non sit in nobis possunt esse principium cõmunicati nãs li. 1. di. 1. q. 6. g.

Quomodo intellectus ⁊ nã sunt p̃cipia distincta p̃o ducentia ⁊ quomodo non ⁊ quomodo respondetur ad vbm secundo philicor. ibi dem.

Quomō probat q̃ intellect⁹ noster p̃t cognoscere de

um sub rationibus infinitis. li.1. distinctione.22.q.in reprobatione.1.op.

Quod intellectus noster habet esse passivum respectu primi actus in solutione.1.q.5 collatione.q.19.

Utrum intellectus viatoris possit cognoscere aliquas veritates sine earum abstr. speciali illustratione lucis eterne. li.1. di.3.q.5.

Quod de primus principiis cognitis per experientiam et notitis actibus possumus habere infallibilem cognitionem. ibidem. d.5.

De actione intellectus et termino actionis. libro.1. di stin.5.q.7. in solu. fecidi argumēti.1.op.

Quomodo intellectus duplici passione patit ab obiecto et que passio est intellectio. li.1. di.3.q.7. in sol. 4. argumenti principalis.

Quomodo intellectus est locus specierum et qualiter. ibidem in solu. fecidi argumēti.1.op.

Utrum intellectus sit totalis causa gignendi notitiam actualem. li.1. di.3.q.8.

Q. intellectus agens nihil causat actiue nec in intellectu possibili nec in fantasia. ibidem in recitatione secūdo.p. primo metha.q.4.5.6.

Qualiter intellectus noster non potest esse causa totalis sue intellectionis nec cum aliqua forma imperfectionis possit esse totalis causa sue operationis. quomodo hoc accidit ex alius perfectione cum imperfectione tamen annexa. ibidem in solutione secundi rationis op. prime.

Quomodo recipitur de potentia essentiali ad accidentalem. quomodo nihil est eorum que sunt ante intelligere. ibidem in solu. rationis.5.op.

Utrum intellectus noster respectu suorū actuum sit determinatus. quo modo determinatione. quomodo determinatur ab obiecto. quomodo non. ibidem.

Q. intellectus est quodāmodo facti. ibidem in solu. secundi argumenti principalis.

Q. resp. cui intellectionis sue possit intellectus totalis causa. ibidem in solu.1. argumēti ad oppm.

Utrum intellectus sit principalior causa notitie genite quam sensus in se vel in specie. li.1. di.3.q.9.

Causa quare intellectus est idem voluntati in abstracto est finitas. ibidem.

Q. in deo est intellectus ex natura rei. et est formaliter infinitus. ibidem libro.1. distinctio. 15.q.1. in 2e. 7.op

Quomodo indicat intellectus quis sensus bene dispositus. quis non. quis est verus. quis errat. ibidem. f

Utrum diff. caltas cognoscendi rem sit ex parte intellectus nostri. 2. metha.q.1.

Quomodo probatur q ens inquantū ens non est obiectum intellectus. 2. metha.q.5.b.

In in via intellectus noster aliquid cognoscat intuitive. ibidem.1.

Q. idem est obiectū intellectus et voluntatis. ibidem

Utrum intellectus paternitas sit principii formale pro ducendi verbū in diuinis. colla.q.2.

Utrum essentia diuina vt hec distincta a seipsa vt cōcipitur sub omni ratione attribuitali sit principius intellectus. coll.q.3.

Utrum intellectus possit quietari in aliqua relatione. colla.q.7.

Quod intellectus possibilis non est passivus. quem philosophus dicit eo.tumpti. 3. de anima. libro.4. distinctione.41.q.1.5.

Utrum intellectus possibilis sit activus in causando actum intelligendi. colla.q.19.

Utrum voluntas possit amouere intellectum ab vna in vno dictamine ad aliud. colla.q.30.

Utrum dictamen intellectus sit primū principium actuum respectu electionis. colla.q.31.

Utrum intellectus circūscripto omni actu voluntatis possit assentire omni per se scibili. colla.1.q.36.

Utrum ad hoc q intellectus videat deum in patriare quiritur lumen infusum. col.q.35.

Utrum essentia diuina sub eadem ratione formali sit obiectum intellectus diuini et intellectus beati. colla tione. trigesima quinta.

Utrum intellectus agens sit nobilior intellectu possibili. quodlibeto.9.5.c.

Quomodo exponitur q intellectus agens est nobilior intellectu possibili. et qō est quo est omnia facere. qō libeto.9.15.c.

Quomodo intellectus videt in quadā luce sui generis. ibidem.

Unde expositionem omnium auctoritatum philosophi quibus videtur dicere q intellectus est passivus. et q intellectus noster de potentia essentiali reducitur ad accidentalem. et q intellectus noster nihil est eorum que sunt ante intelligere et quomodo circa istud exclu ditur vna expositio. libro.1. distinctione.3. in sol.1. op. et li.1. di.16.q.1.c.

Quomodo exponitur illud philosophi q intellectus est quo est omnia fieri. libro.1. di.3.q.8. in sol. secundi argumenti principalis.

Quomodo exponit commentator illud philosophi. sicut oculus nocte &c. et quomodo eius opinio non valet et quomodo aliter exponitur. melius. libro primo distinctione.5. questione.8. in solutione secundi argumenti principalis.

Q. omnes philosophi posuerunt intellectum esse partem essentialem hominis preter Auerrois. li.4. dist. 43. questione.2.b.

Q. intellectus habet speciem intelligibilem post actum intelligendi. et q species in int. lectu eo mō potest informare intellectum separatum sicut conjunctum libro.4. di.45. in sol.q.1.

An intellectus sit nobilior potentia vel voluntas. lib. 4. distinctione.49.q.4.

Intelligere

Quomodo omne intelligere in nobis est per aliquod dice re non autem in deo. q.q.2.

Quomodo contingit aliquid multipliciter intelligere scilicet per accidens per se invniuersali in particulari consule 2 distincte. quodl.q.7.b.

Quomodo intelligere intelligentie causat a primo mobili. q.q.9.c.

Quomodo tripliciter potest intelligi q intelligere est operatio immaterialis. ibidem.f.

Quomodo intelligere non est forma absoluta quod ipm non est motus per se. q.q.15.c.

Quomodo probatur q intelligere non cōuenit anime q excedere materiam. q.q.9.c.

Quomodo potens intelligere principium potest intelligere conclusiones. libro.1.q.1.c ol.q.27.

Quomodo intelligere est motus rei adanimam. libro primo. distinctione.5.q.7. in solutione quarti argumenti principalis.

Quomodo intelligere est grammatice si significatur actus tamen est vera passio. quomodo hic declaratur. q quomodo impugnatur. libro.1. di.5.q.5. in reprobatione secunde op.

Quomodo q a quo causatur intelligere in nobis. ibidem in sol.5.q.4.op.

Quomodo sim aliquos intelligere q dicere sunt idem in patre q quomodo impugnatur. li.1. distinctione.6. in sol.1.q. dif.1.

Utrum substantie immateriales possint intelligi sm ea as quidditates. hoc ab intellectu conuncto. 5e. metaphysice.q.5.

Quomodo probatur q anima separata nihil intelligit nisi per abstractionem a fantasmatibus. ibidem.b.f.

Utrum intellecto lapide a deo necessario concomite-

tur in lapide aliquod esse reale, colla. 49.
Quomodo non oportet qui intelligit antecedens itel ligat consequens intelligatur consequentia. li. 1. di. 6. q. 1. in solu. secundi argumenti.
An intelligere sit nobilius q velle. libro. 4. distinct. 49. q. 4. & 6.

Intellectio. Quomodo intellectio non significatur per vocem significatem vnū solū sic aliq; plā vnū sic aliter aliud cōtando. 7 quare &. quodlibeto. q. 15. f.
Q. intellectio est aliquo entitas absoluta. ibidem. 8.
Quod intellectio diffinitiua rei vel est verbum vel nō est sine verbo quodli. q. 15. a.
Quomodo prima illectio est a causa quodli. q. 21. d.
De causa actiua intellectionis actualis in verbo prio flatu ito. ibidem 7 etiam angeli.
Quomodo probatur q intellectio 7 volutio primo non differat ab ente nāli. i. di. 2. q. 1. in solutione. q. c.
Q. intellectio est motus rei ad animam li. 1. di. 3. q. 4. in solutione argumenti. 4. principalis.
Quomodo secūdum aliquos intellectio non est aliud q̄ species receptio 7 similiter visio 7 quomodo proba tur li. 1. di. 3. q. 8. in recatatione. 6. opi.
Quomodo intellectio non causatur ex q totali cā nec ab intellecto pcise nec ab obiecto pcise 7 quomodo probatur li. 7 quomodo ista duo se habent ad inuicē libro primo di. 3. in solutione. q. 8. 7 nota ibi septem opi. circa hoc 7 li. 2. di. 3. q. 8. o.
Q. intellectio est actio imanens non obstante q eius p fectibilis causa sit obm. ibidem in solutioe vltimi ar gumenti. 1. opi.
Quomodo probatur q intellectio angeli non est sua essentia li. 1. di. 8. in solutione. q. 2. 4. 5.
Quomodo probatur q intellectio non est actio produ ctiua alicuius termini sed est vltima perfectio li. 2. di. 17. in solutione. q. 1. in reprobatione opi. 2. 3.
Quomodo probatur q tria concurrunt ad intellectionē li. 1. di. 35. q. 1. in solutioe.
De intellectione abstractiua 7 intuitiua li. 1. di. 3. q. 9. b.
Utrum ad intellectionem qua deus intelligit lapidem 7 asinum exigantur respectus diuersi coll. 4. 5. 8.
Quod repugnat vnice intellectioni finite esse infinito rum obiectorum li. 4. di. 1. q. 1. a.
Q. duplex est intellectio absoluta 7 comparatiua sue collatiua li. 2. di. 6. q. 1. in solutione 8ōi argumenti.
Q. tripliciter pōt intelligi 7 intellectio sit operatiō materialis. quodlibeto. q. 9. c.

Intelligentia. An intelligentia sit infinita fm mentem Aristotel. quodlibeto. q. 7. o. 5. g.
Quomodo soluuntur auctoritates quibus ostendit q sit infinita. ibidem.

Intellectuale. Utrum sapientia 7 scientia sint habitus intellectuales li. 3. distinctione. 35. q. 1.

Intentio. Quid sit intentio secūda 7 quomodo nec persona nec trinitas in diuinis sunt intentiones secūde. li. 1. distinctione. 25. in re probatione opi. 1.
Quomodo vna intentio secūda non obstante q sit re spectus rationis pōt fundari in anima 7 quare. quodlibeto. questione. 6. b.
Quomodo intentio entis est prima respectu verbi. li bro. 1. distinctione. 3. q. 5. a.
Quid est intentio 7 quid sufficit ad intentionem rationis. li. 2. di. 3. q. 1. ar. 2. in solu. tertii argumenti.
Quomodo se habet vniuersale ad primam 7 secundam intentionē. li. 2. di. 3. q. 1.
An lumen in medio sit intentio. libro. 2. di. 15. q. 1. ar. 2°.
Utrum intentio sit solus actus voluntatis. libro. 2. distinctione. 35. q. 1.
Q. prime intentiones non variantur propter varis tionem secūdarum non ecouerso. 5. metaph. 7 sic. q. 6. in solu. q.
Mota de triplici intentione. f. actuali. habituali. 7 virtuali. libro. 2. di. 6. q. 5. a.

Interdictum. Quid est. 7 quomodo impedit collationem 7 susceptionem ordinum. li. 4. di. 15. q. 1. ar. 1. b.
Qualiter 7 cui 7 quare debet indici. ibidem.

Irregularitas. Quid est 7 qualiter seruatur 7 ex quibus causis. li. 4. di. 25. q. 1. ar. 1. b.
Qualiter ipedit a collatione 7 susceptione ordinū. ibidē
Q. bigamus siue ante baptismum siue post semper irregularis 7 tamen homicida ante baptismum nō est irregularis. li. 4. di. 25. in solu. q. 1. 7. di. 25. q. 1. ar. 1. c.

Judicium. Utrum vniuersale iudicium sit futurum. li. 4. di. 47. q. 1.
Utrum in iudicio mundus sit purgandus per ignem. ibidem. q. one. 1.
Utrum christus in forma humana iudicabit. libro. 4. distinctione. 48. q. one. 1.
Q. multiplicater accipitur iudicium. li. 4. distin. 47. in solutione. q. prime. a.
Quid sit cōpletissima ratio iudicii. ibidem.
An fiet in tempore vel in instanti. ibidem.
De loco iudicii. ibidem.
Utrum in iudicio vel post cessabit motus coporum celestium. li. 4. di. 48. in solu. q. 5.

Judex. Quo vider debet gaudere de pena inflicta li. 4. di. 50. in fol. q. 5.

Juramentum Quodda est iuramentum assertiuus iurati 7 quodda promissiuus. li. 3. di. 39. q. 1. ar. 1. b.
Q. duplex est iuramentum assertoi 7 promissorium. ibidem articulo. 2.
Juramentum triplex. dolosum. incauta 7 coactū. ibidē
Juramentum incautum duplex. f. q̄ transit super materiam omnino illicitam. aliō modo sup licitam in se. non tamē respectu iurati. ibidem.

Jus Quid est ius naturale vel positiuū 7 diuinū. 7 quid vnumquodq; sit 7 quomodo distinguntur. li. 4. di. 17. q. 1. ar. 1.

Justitia Quod filii procreati in statu innocentie fuissent statim cōfirmati in iustitia 2. distinctione. 16. q. 2.
Utrum Adam transgrediendo istam iusticiam. ibidem dubio secundo.
An filius fuisset confirmatus in illa. ibidē dubio. 3.
Utrum iustitium originalem in Adam necesse sit pōe re aliud donum supernaturale. libro secundo. distinctione. 29. questione. 1.
An iustitia tollebat omnem rebellionem virium inferiorum. ibidem. b.
Quod iustitia est tripler. habitualis. scs gratia 7 charitas actualis. 7 recitando nata inesse alicui dicitur. lib. 4. di. 14. q. prima. articulo. 1.
Deiustitia cōmutatiua. li. 4. di. 15. q. 2.
Utrum in deo sit iustitia. li. 4. di. 46. q. 1.
Qualiter distinguitur 3 diuiditur iustitia. libro. 4. di. 46. q. 1. in solu. q. 2.

Justificatio Utrum possit fieri post primum instans. li. 3. di. 3. in solu. q. 1. arti. secundo.
Utrum possit esse in instanti. ibidem.

Latria Utrum christo debeatur latria solū fm naturā diuinam. li. 3. di. 9. q. 5.
Qualiter accipitur latria 7 qualiter debeat alicui 7 fm quam naturam. ibidem articulo. 1. 2. 5.

Laycus Utrum layco liceat cõfiteri. libro ẽr to distinctione. 17. questione prima. articulo. 5. c.

Lex. Utrum precepta decalogi sint de lege nature li. 3. di. 37. q. 1.

Q. aliqd̃ pot dici de lege nature stricte vel large ibidẽ in solu. q. 1 li. 4. di. 17. q. 1. a.

Utrum lex nouaꝫ sit grauior lege veteri. libro. 3. distinctione. 40. q. 1.

Ad ẽr duobus dependet grauitas legis. s. ex onere imposito ⁊ ex defectu remedii. ibidem in solu. 3.

Utrus sacramenta noue legis habeant efficaciã ex patti quid est lex. q. 1. di. 1. q. 1.

Q. congruum sit legem euangelicam sacramẽtis perfectissimis adornari ibidẽ coclusione prima.

Quod de lege nature siue diuina non sunt rerum. domina pro statu innocentie distincta libro. 4. distincti one. 15. q. 1. arti. 1.

Q. illud preceptus noue legis de habendo omnia cõmun a rationabiliter reuocatus est post lapsus ibidem conclusione. 2.

Ad iustitia requirit in legislatore ⁊ prudentiaꝫ ⁊ auctoritate ibidem conclusione. 4.

Libertas. Utrum libertas voluntatis ⁊ necessitas naturalis sic possint cõparari respectu eiusdem actus ⁊ obiecti q. 81. q. 86. ⁊ li. 2. di. 10. q. 1. in solu. dubii secundi.

De libertate voluntatis ⁊ ad que sit ⁊ quomodo libertatem voluntatis sequitur possibilitas siue cõtingentia li. 1. di. 38 in solu. 5. q.

Quomodo libertates voluntatis nostre sequit̃ cupiscentia ad opposita ⁊ libertas voluntatis diuine ad que sit cõtingentia respectu voliti. ⁊ alias distinctiones logicas circa propositiones enũciantes cõtingentia rerus. ibidẽ.

Quomodo intelligit illud Anselmi q̃ posse peccare nõ est libertas nec. ⁊c. li. 1. di. 23. q. 1.

Utrum deus possit peccare in soluti. tertii argumenti principalis.

Licere. Aliqd̃ licere aut regulariter aut i aliquo casu li. 4. di. 3. in solu. q. 5. b.

Limitatio. Q. duplex est limitatio distincti onis ⁊ perfectionis in gḋus diuinis. 4. metha. q. 2. c.

Linea Una linea infinita posse esse in genere quãtitatis li. 1. di. 8. q. 2. in repobatione rationũ quibus oditur deum non esse in genere.

Locus. Q. locus non est prior natura q̃ corpus nec simul sed posterius quodli. q. 11. b.

An repugnet locu in oĩ esse siue vbi. ⁊ sel non circũscribere ⁊ hoc posito corpore in oĩ quodli. q. 11. c.

Q. locus habet cõtinuitatẽ ⁊ an maneat idem respectu diuersoꝝ locatoꝝ. ⁊ an maneat hoc loco ⁊ hoc corpore. ⁊ hoc corpore non presente huic loco hoc corpꝰ habeat ẽ vbi. quodli. q. 11. e. f.

Quomodo eides loco pot competere alia ⁊ alia circũscriptio actua. ibidem. g.

Quomodo exponit illud q̃ generaꝫ non est in loco sed bene illud q̃ augmẽtat aut illud q̃ alteraꝫ. libro. 4. di. 11. q. 3. b.

Quo vbi differat a loco ⁊ quomodo sunt diuersoꝝ genera. 5. metha. q. 7. d.

Quomodo illa que phia loquitur de loco in pdicamẽtis non sunt fm opinionem propriã. 5. metha. q. 9. g.

De loco angeli requirit supra. angelus. li. 2. di. 2. q. 5. 6. 7. 8. 9.

Nota quinq; conditiones essendi in loco. ibidem in solutione. q. 5.

Quare manet locus translatus locato. ibidem b.

Quomodo idẽ corpus possit esse simul localiter in tot diuersis per virtutes finitas. li. 4. di. 49. q. 16. in responsione ad secũdũ argumentũ principale.

Lux lumen Un requiritur lumen ad cognoscendum materialia ⁊ immaterialia entia. libro. 1. distinctione. 3. q. 8. c.

Ad fm̃ habere in lumine medio inter lumen fidei et lumen gratie poterit esse scientia de credibilib⁹ ⁊ quo modo impobaf. li. 3. di. 23. q. 2. b. coll. 38.

Quomodo exponitur illud Augu. super Genesis aer non est factus luciduꝫ sed fit lucidus. q. 4. q. 45. b.

Utrus lux signat lumen tanquã propriam speciem sui libro. 2. distinc. 13. q. 1.

Quid est lux ⁊ quid lumen. an subsistantia. ibidem articulo primo ⁊ secundo.

Quomodo causat lumen a luce fm̃ triplicẽs radius. li. 2. di. 13. q. 1. arti. 3.

Magis. Utrũ forma accidentalis suscipiat magis ⁊ minus. 4. metha.

Utrum forma substantialis suscipiat magis ⁊ minus. ibidem. 4. 5.

Magnitudo. Quare magnitudo ponit in diuinis.

Utrus in deo sit quid er natura rei cuius sit magnitudo q̃li. q. 6. b. ⁊ ibi nota. q̃ est magnitudo trãslatiue. ibidem ⁊ li. 1. di. 31. in solu. q. 1.

Quomodo exponitur illud quantas magnitudines contingat esse in potentia tantam in actu. 2. metha. q. 4. 5 6. ⁊ li. 5. di. 15. in solutione. q. 1.

Quomodo probatur q̃ in deo non est magnitudo virtutis siue perfectionis. non solum in deo sed etiã in quo libet transit per ideratẽ illud cuius est. q̃libet. q. 6. li. 1. di. 31. in solu. 1. q. ⁊ in repobatione fm̃ eopie.

Magnum Quomodo magnus ⁊ parvum sint ꝓprietates quantitat̃ transiatiue tamen sunt passiones transcendẽtes. q. 4. 6. b.

Quomodo magnus ⁊ paruũ propriæ ẽs pbm ⁊ q̃ma gnus ⁊ molle fm̃ Augu. non est in aliquo spirituali. ⁊ quomodo magnus trãslatiue fm̃ philosophum q̃ ẽ magnum perfectione est fm̃ Augu. ꝓpriæ in deo. quodlibeto. q. 6. b.

Malum Utrum angeli mali sint obstinati in malicia. li. 2. di. 7. q. 1.

De triplici malitia correspondẽte triplici bonitate. libro. 2. distin. 7. q. 1. in solu. arti. primo.

Q. quilibet vitarii malicias̃ pot accipi priuatiue ⁊ negative. ibidem.

Manere Quomodo aliqua quantitas dicit tripliciter manere. ⁊ quomodo non opponuntur manere ⁊ transire, ⁊ quomodo non sequitur fm̃ propriam quantitatem. igitur maneꝫ realiter distinctum. quodlibeto. q. 6. c.

Maria. Utrũ pecta sit in peto originali. li. 3. di. 3. q. 1. s.

Q. mater sit habet actiue respectu. plus. quodlibeto. q. 4 ⁊ 5. ⁊ li. 3. di. 4. in solu. q. 1. a.

Quomodo Maria fuit mater dei ⁊ hominis. libro. 3 distin. 4. q. 1. in solutio. q. b.

Quomodo mater se habet actiue ⁊ respectu prolis q̃ vis sibi collatam fm̃ aliquos. li. 3. di. 9. in solu. q.

Utrum inter Mariam ⁊ Joseph fuerit verum matrimonium. li. 4. di. 30. q. 1. ⁊ quomodo b pot esse. ibidẽ Ad vouerat virginitatem cum conditione. libro. 4. di. 30. q. 1. articulo. 2.

Materia Quomodo materia accipit multipliciter fm̃ philosophum. q̃libeto. questione. 2. d. 2 nota ibi bene. q. ad multa vale ter distinctio.

Quomodo materia aliqua priuatiue est prior forma.

quodlibeto. q.10.c.
Q materia non est violēter sub forma ꝛ si nō satiatur eius appetitus per eas li.1.di.1.q.4.g.
An materia accipitur p̄o obiecto vel subiecto li.1.di.2 q.6.in solu.q.
De qua materia est illud versū secundi phyſicorum ens ficiens ꝛ materia non coincidūt li.1.di.3.q.8.in sol. sed eōrūis secūde op.
Q materialitas nō est prima rō formeessendi hācnec prima ratio pluralitatis q̄li.q.2.b.
Utrum sit in entibus li.1.di.12.q.1.ꝛ.7.metha.q.5.
Utrum materia per aliquam potentiam pōt eē sine forma li.2.di.12 q.1.
Quo materia ꝛ forma si sint duo conſtituūt p se vnū li.2.di.12.q.1.in solu.q.
Quomodo distinguuntur materia ꝛ forma ꝛ quomodo faciunt vnū si sint primo diuersa.ibidem.c.
Q materia habeat p̄priā ideā in deo li.2.di.12.in solutione ter. rōnis op.
Utrum celum habeat materiā li.2.di.15.q.1.
Quo in materia ad aliā ꝛ aliā formā est alia ꝛ alia potentia numero.5.metha.q.7.c.
Utrū solus deus respiciat materiā vt qd lib.4.dist.11. q.5.ar.2.cōclusion.1.c.
Quomodo probat q̄ in natura humana ꝓpi nō sit nisi materia prima ꝛ aia intellectiua lib.4.distin.11.q.5. articulo.2.
Q eadem materia est principiū perfectibile ipsi⁹ nutritionis ꝛ ipsius animę.
Quomodo intelligit illud cōmentatoris q̄ numer⁹ potē tiarum in materia est ꝑm numerum formarū libro.4 di.11.qōne.4.
Quomodo dimēsio non pōt habere vicem materie respectu formę substantialis li.4.di.44.q.1.in solutiōe primi argumenti.
Utrum potentia possit reddire eadem numero.ibidem.
An materia sit ens.7.metha.q.5.
Utrum forma sit prior cōposito ꝛ mā.7.metha.q.5.
Utrū in materia rerum naturaliū sit aliqua pars forme 7.metha.q.15.
Utrum in rebus naturalibus materia sit pars quidditat 7.metha.q.16.5.2.li.di.21.b.
Utrū ex mā ꝛ forma fiat per se vnū.9.metha.q.4.
Nō materia ſm se est in loco diffinitiue ꝛ ſm quātitatem est in loco circūscriptiue li.4.di.11.q.2.b
Quomodo intelligitur q̄ materia eſt qua res pōt eē et non esse li.4.di.44.q.1.c

Matrimoniuꝫ

Utrum matrimonium fuerit a deo institutus li.4.di.26.q.1.
Nō ad prolem procreādam debite educendā; maremꝫ feminam sibi mutuo copulari bonestum est.ibidē. conclusione.1.
Marem ꝛ feminam potestatem corporuꝫ suorum sibi mutuo tradere ꝓo suo perpetuo ad procreandam ꝓlem debite educendam bonestum est.ibidē 2ª ne.2.
Iſtam dationem mutuam a deo institui ꝛ appropriari congruum est ibidem cōclusione.3.
Iſti rationi mutue aliaꝫ sacramentū annecti cōgruū est ꝛ sic sacramentū est ibidē cōclusion .5.
Nō in matrimonio plura distincta concurrunt ꝛ q̄ ibidem conclusione.5.
Quomodo differunt matrimoniū ꝛ contractus matrimonii ꝛ sacramētum matrimonii.ibidē.
Utrum diffinitio matrimonii quam magister ponit in littera sit conueniens li.4.di.27.q.1.
An consensus coactus sufficiat ad matrimoniū verus li.4.di.27.q.2.
Utrum ad contractū matrimonii regrat consensus sequens apprehensionē non erroneaꝫ li.4.di.30.q.1.
Utrum inter Mariam ꝛ Joseph fuerit verū matrimonium li.4.di.30.q.2.
Utruꝫ ista sint tria bona matrimonii que magi⁹ ponit in littera li.4.di.31.q.1.
Utrū in matrimonio sit impliciter necessariū debitū reddere petenti li.4.di.31.q.1.
Nō reddere debituꝫ matrimonii pōt intelligi dupliciter ibidem in solu.q.a.
Nō dupliciter pōt aliquid iuste nō reddere ibidem.
An post ingressum religionis extrahendus sit aliquis ꝛ reddendus.ibidem.
Nō contrahentes sub cōditione aliqua repugnante alicui trium bonorum matrimonii nihil faciunt libro.4. distin.31.q.1.c.
Utrum in potentia ad actū carnalem impediat matrimoniuꝫ li.4.di.34.q.1.
Utrum adulteriū cum aliqua viuente viro impediat matrimoniū cum eadē mortuo viro li.4.dist.35.q.1.
Utruꝫ seruitus impediat matrimonium .libro.4.distin.36.qōne.1.
Utrum etas parualis possit impedire matrimonium. li.4.dist.37.q.1.
Utrum votum continentie impediat matrimonium. li.4.di.38.q.1.
Utruꝫ carnalis cognatio impediat matrimonium .li. 4.di.40.q.1.
Utrum affinitas impediat matrimonium .libro.4.di stinctione.41.q.1.
Utrum cognatio spiritualis impediat matrimonium. li.4.di.42.q.2.
Recollectio in suma cium ꝑdimētoꝝ ibidē in 10.q.2.
Nota ꝙrius ꝛ ibidem impedimēta circa finem.q.
De filium maria ꝛ causa eius li.2. di.14.q

Mare

3.in solutione.q.
Nō in deo est dare mediū inter sub

Mediuꝫ

stantiꝫ et accidēs.qōli.q.5.c.
Nō est dare mediū iter ad se ꝛ ad aliud in conceptione in re.quodlibeto.q.4.
Quod medium adequatum ad ꝑbandum intelligentiam non habet magnitudinē non est infinitas potentie sed est immateriale ꝛ intellectuale. qōli.q.8.g.
De duplici medio actuali ꝛ positiuo potentiali ꝛ priuatiuo. quodlibeto.q.ii.c.
De duplici medio in cognoscendo quodli.q.14.f.
De duplici medio concludendi extremum de extremo libro.1.q.1.c.
Nō est medium ꝑbi ad ꝓbandū.7.phyſicoꝝ q̄ ad huꝫ pertē qualitatis non est motus libro.1.dist.17. q.1.in solu.contra secundam op.
De duplici medio ꝛ q medium est inde cus extremis ꝛ quō nō li.1.distinctione.7.q.1.in sol.quarti argumēti principalis.
Q principium quo non est prope medius inter gnās ꝛ genitus. Sed generatio pōt dici medius.ibidem.
Utruꝫ fuerit aliqd medius inter verbum ꝛ naturaꝫ humāna in incarnatione li.3.di.1.q.2.
Nō duplex medii quo ꝛ qō.ibidē ꝛ li.4.di.45.q.1.g
Duplex est medium vnus qō est aliquod extremoꝝ ꝛ aliud qō non est li.2.di.5.q.13.a.

Memoria

Que sunt conditiones memorie obiectum conseruare ꝛ notitiaꝫ exprimere qōli.q.5.d.
Quomodo declaratur q̄ memoria ſm rationem formalem sui ꝛ non vt finita.est principium productiuum notitie ꝛ quomodo respondetur ad instantiam que fit contra hoc libro.primo distinctione.2.questiōe.5.in solutione.q.a.
Quomodo ad ꝑfectā rōnez memorie cōcurrūt duo.scz rō obiecti ꝛ rō potētie ꝛ quomō memoria vt includēs ista duo est principium completum productiuum

per modū nature ꝛ quomodo eſt ꝓpria cauſa actus eſſen
tialis ꝫ notionalis li.1. di.1. in ſolu.q.4.
Utrum in parte intellectiua ꝓpie ſumpta ſit memo
ria habdas ſpēm intelligibilē naturaliter ꝓrioꝛ actu in
telligendi li.1. di.3.q.7.ꝛ li.4. di.45.q.3.ar.1.ꝛ.2.
Dō non ꝓt ſaluari in parte intellectiua vt diſtinguī
tur contra ſcīam ſenſitiuā non ſolum ꝓmā actū intellectus.
ſed etiā ꝓmū actum voluntatis. ibidem. 3.q.1.ar.1.
Uide de memoria ꝛ recordari li.4. di.45.q.2.
An memoria ſit in brutis li.4. di.45.q.3.ar.1.
Menſura. Quid eſt menſura ꝛ de rōne men
ſurāe. 2.q.1.
An ſit ſucceſſio in mēſura ab ip̄a hoc ꝙ ſit in menſurato
li.1. di.1.q.1.c.
An in angelo actualiter exiſtente neceſſe ſit ponere ali
quod mēſurās ēntiam eius vel durationē exiſtētie
eius ꝛ realiter aliud ab ipſa exiſtentia libro.2. diſtin
ctione.2.q.1.
Quid eſt menſurare ꝛ quid mēſurat. ibidem. 2. ꝛ qu
pliciter accipitur menſura ibidem ꝛ.3. metha. q.9.a.
Utrum operatio angeli menſuretur euo libro.2. diſti
ctione.2.q.4.
Q menſurat̄ū non poteſt eſſe ſine menſura eſſentiali ꝫ
bene accidentali li.4. di.48.q.1.c.
Quomodo ꝑ priuatio vt diſtinguit̄ contra actualem
exiſtentiā menſurari tempore. ibidem. d.
Q eſſe formę per ſe terminās fluxum menſurat inſta
ti ibidem.c.
Mendacium. Utrum omne mendacium
ſit peccatū li.3. di.38.q.1.
Q mendacium eſt tripler. officioſum. iocoſum. perni
cioſum ibidem arti.2.
De mendacio Abraam. Jacob. Joſeph. Yſaac. Raab
obſtetricis Judith ibidē in ſol. argumēto.
Q mendacium eſt materiale in periurio li.3. di.39.q.
1.ar.1.in fine.
Meritum. Quomodo pōt intendi alicui in
certo gradu et de merito perſona
li ꝛ generali ꝛ quomodo merito ſimul ꝛ cōrreſponder ꝑ
mium ſim gradum determinati. qōli.q.20.a.
Cui merito cōrreſpondet bonum rēddendum virtute
facrificii ibidem.d.
Utrum ſit aliquod meritū prædeſtinationis ꝛ reprobā
tionis li.1. di.41.q.4.
Quid eſt meritum ꝛ qd eſt radix meriti. ibidem in ſo.
Quomodo chriſtus meruit ꝛ quibus ꝛ quid. li.3. di.18
in ſolu.q.1.ꝛ di.19.q.4.ſm quam partem meruit.
Quod merentes vſq; ad nunc ꝓmiationis in illo nōdū
ꝓmiati ſunt. li.1. di.5.q.1. in ſolu. ꝓpoſitione prima
Meritorium Quod meritoriū duplicem
relationē ordinis addit ſu
per actum ꝛ duplicem habitudinem ꝓexigit in actu
quodli.q.17.b.ꝛ li.1. di.17. in ſol.q.2.c.
Mathematicum. Utrum ens verum
debeat excludi a cō
ſideratione mathematici. 6. metha. q.9.
Quod methaphyſica non attingit ad ꝓncipium ꝓo
ꝓrium de deo niſi qz eſt. quodli.q. a.b.
Quomodo methaphyſica tractat de omnibus cogno
ſcibilibus ꝛ quomodo nō li.1.q.4.f.
Quomodo in methaphyſica efficacius probatur deū
eſſe ꝫ in phyſica li.1.q.5.e.

Quomodo methaphyſica conſideratmaxime ſcibilia.
1. metha. in prologo.b.
De cauſis methaphyſice ibidē.c.
Oſt ſiſtūm methaph̄ 1. methaphy. q.1.ꝛ.6. methap:
queſtione.4.
Utrum methaphyſica ſit practica. 1. metha.q.7.
Utrum ad methaphyſicum inquantum talis pertine
at cognoſcere omnes quidditates particulares in par
ticulari. 2. metha.q.
Minimum Quod non ſit dare minimum
naturale ſicut nec minimū quā
tum. 5. metha. q.9.g.
Miraculum Qualiter miracula cōfirmāt
fidem li.1.q.2.c.
Miſericordie An ſit ceſſone necioꝛ remedi
oſi qui bibiano adeo ſemp cō
currāt mīa ꝛ veritas. li.4. di.29.q.1. in ſolu.b.
Utrum in deo ſit miſericordia li.4. di.46.q.1.
Quid eſt miſericordia ibidem in ſolu.q.
Utrum in deo diſtinguantur iuſtitia ꝛ miſericordia ibi
dem.q.2.
Utrum in punitione malorū concurrat a parte dei iu
ſtitia cum miſericordia ibidem.q.4.
Miſſio Quomodo mittere ꝛ mitti conueniꝫ per
ſonis li.1. diſtin.14.q.1.in recitatione
oꝝ magiſtri.
Miſſa Quomodo miſſa valet nō tñ virtute me
riti perſonalis ſed virtute generalis ec
cleſie quodli.q.20.a.
Utrum miſſa dicta ꝓ duobus tātum valeat iſti quā
tum illi ſi ꝓo eo ſolo diceret ꝛ hoc merito perſonali
celebrantis quodli.q.20.b.
Dō miſſa ſine ſacrificium non acceptat in rōne eccleſie
triumphantis ſed militantis. ibidem.
Mixtum Utrum in mixto remaneāt elemēta
in actu ꝑm ſubſtantiā li.2. di.15.q.1.
Modus obiect. beatifici vt beatificus eſt in
re ꝛ nō ſtatura rei quodli.q.6.b.
Q modus habendi aliquid vt correlatiuū non ſufficit
ad hoc vt dicatur agere formaliter. quodli.q.8.b.
Quis modus vnitatis ponitur nature aſſumpte ad ꝑ
ſonā in verbi quodli.q.19.a.
Quod modus ſubſtantie poteſt competere accidenti ꝛ
e converſo. ibidem.g
Mors Que ſit cauſa mortis li.2. di.19.q.1.b.
Mora Utrum machinatio in mortem coniū
gis impedit matrimonium li.4. di.3.5.q.1.
Mora Utrum inter creationem ꝛ beatitudi
nem fuerit aliqua mora li.1. di.4.q.1.
Quot ſunt more li.1. di.4.q.1. di.5.q.4.d.
Mobile Quomodo tripliciter conſideratur ꝛ q
modo eſt idem ſcōm ſubſtātiam ꝛ di
uerſum ſcōm eſſe li.2. di.2.q.2.c.
Quomodo debet intelligi q̄ omne mobile ꝓſuppoſit
aliquid im mobile li.1. di.1.q.4.5.
Motio eſt naturali quodli. 4.q.14.d.
Motus cauſa perpetuitatis motus ẽ infinitas
virtutis in ꝓmo ꝛ immediato moto
re ꝛ cauſa ſucceſſionis motus eſt infinitas ꝑtitis in ſe
cūdo ꝛ ꝑ motore mediato. qōli.q.7.ꝛ li.1. di.2.q.8.
Quomodo nullo motu exiſtente poſſet eſſe quies ꝓo
priaccepta quodli.q.11.c.
Quomodo ſcōm intentionem philoſo. motus non eſt
ad relationem que eſt quartum genus ꝛ qualiter pōt
tamen poni eſſe ad eē ſer genꝛ. ibidem.f.
Quomodo ꝓbatur ſcōm ꝑ̄s q̄ ſolus motus loca
lis ꝛ nullus alius poteſt perpetuari quodli.q.12.c.
Quomodo probatur q̄ motus nō eſt idē velocitati
ꝛ tarditati quodli.q.13.e.

De duplici motu. 2 de mobili. 3 in quo differunt. 4 quemodo motus localis. 5 movet. qõli. 4. 2. b.

Quo. 5 qñ sit motuũ differẽtiũ spẽ terminũ differẽtes spẽ. 2 qñ. 3 quõ ista ꝓpositio depẽdeat a duabus prioribꝰ li. 1. di. 15. q. 7. in responsione ad 5mũ argumentũ. 7 li. 1. di. 15. q. 1. in solutione 5cdi argumẽti ꝓncipalis Quare ad aliqd nõ põt magis eẽ ꝓncipiũ motus qꝫ terminus li. 1. di. 17. q. 1. a.

Quõ ad 3ciũ spẽm qualitatis nõ ẽ motꝫ. ibidẽ li solutiones 2 ꝫ 3 tertiam opinionẽ.

Qꝫ in motu locali ẽst successiõ ex duplici causa li. 1. dist. 2. q. 9. articulo. 3.

Quare põt cẽ motꝫ in vno. ibidem.

Quõ exponit illõ ꝑbi. 2. motus distinguũt per terminos li. 1. di. 15. q. 1.

Quõ exponit qñ motus differẽtiã spẽ sunt termini differentes spẽ li. 1. di. 2. q. 6.

Quõ actio ꝫ passio realiter distinguũt inter se ꝫ a motu 5. meta. q. 6. in solu. argu.

Qꝫ motus ẽ tẽpus sunt per se quantitates. 5 meta. q. 9. in fine.

Qꝫ motus dupliciter sumitur li. 4. di. 10. q. 6. a.

Qꝫ motus localis põt cẽ in substãtia li. 4. di. 43. q. 5. b.

Qꝫ motus cẽli nõ ẽst eius ꝑfectio li. 4. di. 48. q. 2.

Quõ quies vno mõ ẽst ꝑfectio? motꝰ alio mõ nõ ibidẽ.

Qꝫ motus ẽst de rõe formali ꝑfectionis. 2 quõ non. 6. meta. q. 1. 5.

Utrũ qualitas qua motus ẽst quantus sit formaliter tẽpus. 5. meta. q. 10.

Qꝫ in motꝰ potiꝰ cẽ sine mobili li. 4. di. 11. q. 4. oct. 2.

Utrũ in iudicio vel post cessabit motus corpoꝝ celestiũ li. 4. di. 48. q. 2.

Qꝫ in hoc ẽ in quolibet sensitiuo ẽst duplex motꝰ. 2 qꝫ tripler differentia in eis li. 4. di. 49. q. 14. a.

An in alali sit aliqua virtꝰ motiua ad aliqd motiõẽ absqꝫ organo ibidẽ arti. 3.

An ista virtus motiua alicui separate. 2 ista qua ẽst organi ea sit eadẽ virtus ibidem.

Mouere Quomodo vnũ. 2 idẽ põt mouere se ipsum. 3 tñ nõ qlibet põt mouẽ se ipm li. 1. di. 5. q. 8. in solu. 8 dis. 2. opi. 1. 9. meta. q. 15.

An angelus possit mouere se li. 2. di. 2. q. 10.

An grauia moueatur a se. ibidem. a.

Aliquid moueri a se ꝑmo põt intelligi dupliciter ibidẽ. d.

Qꝫ non sẽ quod aliquid ꝑ se mouet per accius ẽ ꝙd ẽst in eo li. 4. di. 10. q. 6. c. d.

Utrũ angelus possit moueri in instãti li. 2. di. 2. q. 11.

Utrũ possit moueri ab extremo ad extremũ nõ trãseũ do per medium li. 2. di. 2. q. 11.

Quomodo exponitur illud 5. ꝑhicoꝝ. mouet ẽst ꝑ hoc motus non ꝑ 20 termino. 2 quõ hoc ꝓbatur li. 1. dist. 5. q. 2. in recitatione additionis. 1. opi.

In quibus bꝫ veritate qñ mouẽs partim ẽst in termino a quo. 2 partim in termino ad quẽ. 4. meta. q. 1. b. 7. 8. q. 2. in responsione ad vltimũ argu.

Qꝫ illud qõ mouetur motu alterationis ẽst in loco li. 4. di. 11. q. 3. vltimo dubio.

Mouens Qꝫ primũ mouẽs põt concludi in finite potẽtie. 2 qꝫ mouet a se. 3 habꝫ virtutẽ mouẽdi a se. 4 qꝫ tꝫ infinito. in oẽ ens. 5 qꝫ mouet a se. 6 qꝫ nõ ẽst a se tota plenitudo potẽtie actiue non ꝑ gradu certo limitata. quodli. 9. 7. 6.

Quõ non includitur infinite potẽtie per hoc qꝫ mouet in tꝫ infinito. sed 2 qꝫ mouet ibidem.

Quõ nõ põt immediate mouere celũ ibidẽ. f.

Quõ 3 ꝫ mouẽdo fuit ꝓpꝫ mo. mouẽdi. 2 nõ determinatur ad mouẽdũ ꝑ secũdaria mouẽs sed ecdẽ vtꝫ quodli. 4. b.

Quõ mouẽs. 2 motũ sunt ꝓpossibilia in eodẽ ẽse. 2 non ꝙ producens. 5 ꝓductum nec causa. 5 causatur li. 1. di. 5. q. 8. i fol. rationis. 2. ob.

Mundus Utrũ mundus sit purgabilis ꝑ ignẽ. 3. li. 4. di. 47. q. 2.

Mutatio Qꝫ denominatur ꝑ se a termino. 2 quodli. 9. 10.

Quõ in aliqua mutatione requiritur aliqõ cõmune vtrigꝫ termino ibidem. 5.

Quõ mutatio ẽr boc non sequitur qꝫ in ẽst aliqua. 2 nõ ẽ de tota ratione sẽd requirit. 2 aliquid insit alicui cui ante inerit oppositum li. 1. di. 2. q. 5. g.

Quõ fiat rõe mutationis intelligitur rõ ꝓductiõis. 2 quõ in creaturis includũtur. ibidẽ.

Que ẽst rõ mutationis ꝓprie accipiẽdo mutationẽ. li. 1. di. 5. q. 2. in solu.

Quõ ad primã spẽm qualitatis põt ẽ motus vel mutatio. 2 quõ põt ẽst ꝓncipium motus li. 1. di. 17. q. 2. in solu. contra tertiam opi.

Quõ qñ de calido ẽt frigidũ fiũt due mutatiões. 2 quot tuor termini per se. 5. meta. q. 7. in solu. c.

An mutatio possit ẽst. ad formã relatiuã li. 4. di. 6. q. 1. arguendo 3. 2. rõnẽ opi. 1. 2. 5. meta. q. 7. 5.

Dñs corpus mouet. 2 expellit aliud corpus consequenter sunt tꝫ quatuor termini motus. 2 mutationes li. 4. di. 10. q. 1. ar. 2. conclusione. 1.

Quod tranbatio non ẽst mutatio subiectiua sed obiectiua li. 4. di. 11. q. 1. arti. 3.

Quod expulsio culpe. 2 infusio gratie non sunt vna mutatio li. 4. di. 16. q. 2.

Duplex mutatio vna includẽs terminũ alia non li. 2. di. 1. q. 11. 5.

Quõ ꝓbatur ꝙ aliud adeo ẽst mutabile li. 1. di. 5. i fol. q. 5.

Quõ accipit illud aliter qui ponit in diffinitione mutꝫ vel mutationis li. 4. di. 2. q. 1. d.

Mutuum Qñ in mutui datione eo seruare ꝙ litatem simpliciter in numero vel in pondere exceptis quibusdam casibus in gb. 1. accipere vltra capitale li. 4. di. 15. q. 2. arti. 2. conclusiõe. 2.

Natura Quomõ natura sẽbs ad ꝓpriam suppositũ. 2 ad ꝑfectes. 3 ꝙ est. q. 1. a.

Quõ bs intelligiã determinat ad vnũ qõli. q. 2. b.

Quõ nã vna numero vel spẽ in creaturis põt esse plurium ꝓductorum. 2 ꝓductiõ de pluribus materiis licut aliqui ponunt ibidẽ. a.

Qꝫ nã quẽ ẽ sẽ infinita. qõli. q. 7. f.

Quõ mutationẽ põt nã facere circa spẽm 4 qõli. q. 1. g.

Qꝫ nã. 2 libertas sit prime ordinis ꝓprie accipiendo. beto. q. 6. d.

Quõ. ꝓbaꝫ ꝙ nulla nã põt depẽdere ad nãm diuinã. vt suppositũ in extrinseci qõli. q. 19. di. 2 quomõ solunt rationes

Quõ nã singularis ẽ cõicabilis 2 quõ non qõli. q. 19. d.

An posito ꝙ nã possit carere. ꝓpria gionalitate possibi le sit eã gionari gionalitate aliena in qua possit persõnari qõli. q. 19. c.

Quod nã aliqꝫ accipit. ꝓncipio actiuo aliqꝫ ꝓncipio ꝙd intrinseco li. 1. q. 1. c.

Quõ nã nõ deficit in necessariis. 2 in quibus habet veritatẽ. ibidem.

Utrũ nã. 2 intellect. sint ꝓncipia. ꝓductiua. 2 quõ non. 2 quomõ intelligit ꝓbus. 2 quõ ꝓbatur. 2 ista duo. 3 solutiones li. 1. di. 2. q. 6. 3.

Quare sola nã increata põt cõtari pluribus ꝓductiõbꝰ altcrius rõnis ab eode suppositõ nõ obstãte. 4 inobis sit duplex ꝓncipiũ intellect. 2 voluntas li. 1. di. 2. q. 6. g.

Quomõ nã sẽbs ad suppositũ. 2 quomõ duobus modis est cõmunicabilis. 2 suppositũ duobus modis oppositis in cõicabili li. 1. di. 2. q. 4. in solutione. q.

Quare eadẽ natura numero pot saluari. 2 diuersis suppositis numero relatiuis nõ absolutis li. 1. di. 26. q. 1.

in recitatione opi.2.
Quomō deber intelligi q aliqua sunt nota nature.6. metaphi.q.3.d.

Naturale: Quod naturale equinoxe accipit apparet er boc q diuersis oppor nitur li.4.di.43.in solutione.q.4.
Necessariū quomō necessariū a lepot ee sine re fpectu reali ciuiuſcūq; nō necessarii a se ꝛ tamē nō pōt esse sine ee cognito cuiuſcunq; alterius ꝛ vnde boc accidit qō li.beto.q.15.5.
Quō necessariū a se in ee nō exigit secū aliquid aliud i esse reali.licet cognat aliud in ee cognito vel dimi minato ibidem.

Necessitas De duplici necessitate ꝛ q est necessitas imutabilitatis ꝛ oio ineutabilitatis ꝛ cā necessitate ad volēdū stat libertas in voluntate.quodli.q.16.c.
De necessitate essentiali ꝛ notionali.ibidē.5.d.
Quomō filī in diuinis bꝫ necessitatē ꝛ ab alio ꝛ quō differt necessitas filii in diuinis scōm aliquos a necessitate creature necessario pducte scōm pbos li.i.di.2.q.5.in solutione.q.
Quō necessitas nobilior ꝙ ditio in ente cui est cōpossibilitas ꝫꝫ possibilitas ꝙ quomō necessitas repugnat oi respectui ꝑteis ad posteri.ꝙ posteri? ꝙ possibile li.i.di.8.q.5.in solutiōe ois pbilos.

Necesse esse.,ditiones eius ꝙ est necesse esse ꝛ quō ipli necesse ee repugnat diuidi et quō relatio in diuinis ē necesse ee ꝛ quō repugnat eē plura necesse eē li.i.di.2.q.4.in fine.q.
Quō nulli necesse ee pōt ee cōpossibili.i.di.8.q.i.d.
Quō necesse ee a se ꝙ possibile ab alio ic ludit ꝛditione ꝛ quomō ostēdit oppositū fuisse de mēte aristotelis li.i.di.8.q.5.in recitatiōe pme opinionis.

Negatio Q̄ licet negatio entitatis in cāto repugnat necessitati tamē negatio modi essendi q est nō eē a se nō repugnat ei.qdli.q.7.5.
Q̄ negatio alterius ꝑ se nō repugnat ei.qdli.q.7.5.
Q̄ negatio q̄ quoe possint eē in ipo repugnantie ad affirmatio nē oppōsita.ꝛ ē vnū sit repugnātie adequata illō erit medīū adequatū ad ondendū talē negationē.qdlibeto q.7.5.
Quō se bēt negatio in genere ꝛ negatio extra genus et negatio q̄ dicit ꝑfectū qdlibeto.i.q.i.5.
De negatione in genere ꝛ extra genus ꝛ quomō ꝑt mul tipliciter accipi li.i.di.25.in solutiōe.q.i.articulo.i.
Quō negatio nō pōt eē illud quo ꝑsona ē ꝑsona quodli beto.q.19.d.
Quō negatio distinguit a ꝓuatiōe ꝛ quomodo negatio in genere ē idē ꝙ ꝓuatio i genere ibidem.
De triplici negatiōe dependētie ibidem.
Quō negatio quā addit sup̄positū sup̄ naturas ſingulare ꝑ ſuenit nature ſingulari ꝫꝫ terminare de pendentiā accidentis conueniat ſuppoſito vel ſbo ſin gulari.quodlibeto.q.19.d.
Quō negatio ē vnius rōnis ꝛ q̄ nō li.i.di.22.in ſolu tione.q.i.ꝛ quomō ē cōis pluribus vniuoce ꝛ quomodo non idē.
Quomodo nemo dicit aliqd ad dignitatē pertines ꝛ ꝑ negatiōe in genere ꝛ extra genus ꝛ quō negatio in ge nere diſtinguit ab illa que eſt extra genus ꝛ ꝓuationes li.i.di.25.in ſolutione.q.
Quō negatio pōt cōperere aliqui tripli li.i.di.36.q.i.
Quō aliud ē negatio ꝙ ſeitas ꝛ ꝙ ſeitas negatōis .4. metā.q.4.ſi.i.di.2.q.4.g.in ſolu.intātiari ꝓ ſolutione ad ꝓmū articuli ꝓncipale.i.q.

Negatio. De cōmutatiōe negatiua li.4.di.15.q.1.arti.2.ꝛclusiōe.4.b.c.d.
Nihil quō nihil dicit equoce qdli.q.5.a
Quō ꝓnū nō pōt eē magis nihil ꝙ aliud li.i.di.36.q.i.in ſolutiōe rationis.
Quō aliqd eē de nihilo pōt intelligi tripli ꝛ ſcōm anſel mū li.di.5.q.2.in recitatione.2.opini.

Notio Quō inſpirabilitas ponit notio coinq ꝑi ꝛ filio ꝛ ꝑ ſpās ſit notiones ꝛ quomō rēſpōdet li.i.di.25.q.i.in ſolu.q.articulo.i.
Quō notionalia nō ſunt ꝑfectios ſimpli qdli.q.i.a.
Quō se notionale in diuinis eſt relatiuū ad intra ꝛ eō uerſo.ibidem.c.
Quō notio ꝓpria ꝛ immediatius cōuenit eēntie ꝙ em nipotentie quodli.q.7.b.

Nomen Plura cōditiones nois ꝛ de boc nole de nas a quo bs inponi.ꝛ q requirit ad ſi gnificandi rei nomē ꝓponat li.di.22.q.i.in recitatione, ꝓme opini.

Noticia Quō noticia ſpeculatiua non ſufficit ad pdu cendū.qdli.q.8.c.
De triplici noticia quā bs artifex reſpectu artificiati ꝛ quō vna ſine alia nō ſufficit ꝛ quomō noticia ēntia lis diuina ē ſpeculatiua ꝛ talis practica ꝓpter ideas quodli.q.8.6.
Quod noticia in memoria ꝛ noticia verbi nō differunt ſicut ſpeculatiua ꝛ practica nec in verbo nec in deo bꝫ ſicut habitualis ꝛ intellectualis.ꝛ q noticia in pte ꝛ noticia in filio nō differāt ſicut ſpeculativa ꝛ practi ca ibidem.
Quod intelligiī ꝓnoticiā diſpoſitiuā in deo.q.9.d.
De noticia fidei acgiſte ꝛ infuſe ꝛ quō ſe bēt ad intui tē quodli.q.14.a.
Quod noticia per ſe ꝓpria ꝛ immediata nō pōt haberi de deo ex perfectiō ē nāli ꝙ quecunq; ſtatu cōcurren tibus quibuſcunq; nāturę montis intellectus ad co gnoſcendū quodli.q.14.c.
Que noticia eſt verap ꝛ que non quodli.q.14.c.
Quod notitia diſtinctiua nō requirit ſucceſſiones du rationis .li.q.3.g.
De duplici notitia habituali ſeu virtuali ꝛ actuali ba bituale ſiue virtuale.ꝛ quid eſt primū cogniti eorum ꝑ cognoſcīē cognitōe virtuali li.i.di.3.q.i.ſol.d.5.
Quō probatur q notia confuſa ꝛ imperfecta non ꝑ eſſe formalis ratio generādi noticiā diſtictā ꝛ perfectā li.i. di.3.q.8.in reꝓbatione.3.opi.
Quō noticia genita a memoria bꝫ duplicē relationes ad ipſam memoriā quodli.q.13.in ſolu.q.a.
Quō ſe intelligitur illud auguſtini.9.de tri.cōs res quas cognoſcimus cōgenerant in nobis noticiam ſui quo li.q.4.c.
Utrus principiū vel cā noticie genite ſit obm vel intel lectus li.i.di.3.q.9.

Nunc Quō nunc non eſt ide q mobile ꝛ quō ſepo nitur ꝑbs li.2.di.2.q.2.d.

Numerus Qō numerus minor eſt pars mā ioris numeri ꝛ quomodo creatura dicitur pars dei quodli.q.5.d.
De ſimplicitate numeri ꝛ ſuo primo ſubiecto.ꝛ q vni tas non eſt pars diſtinctionis.4.metā.q.3. arti.4.c.
Qō numerus eſt vnus vniuoce ꝙ eſt paſſio ſua ibidē conuiſione.9.d.c.
Utrū in diuinis ſit ꝓprie numerus li.i.di.24.q.i.ꝛi reꝓbatione.

Nutrimentum Qualiter caro in cōtinua ꝛ non eade li.4.di.44.q.i.arti.i.
Qō in nutritione eſt aliqua generatio ertēdēdo ad oēm inductionē forme ſubſtātialis in mām poſt ꝓuatio nem li.4.di.44.q.i.in ſolu.i.argu.ꝛ oclusione.f.
Qō in continua generatione forma carnis iduā ſi mām nutrimēti ibidē oclusione.2.
Qō para aduēiens per nutritionē eſt aliquo mō ſimi lis parti que inſuit per generationē ꝛ aliquo mō ē dif

similis ibidem cõclusione 3.

Obediential Vñ est obediẽdus superiori li. 4. di. 4. q. 8. a.

Obligatio De multiplici obligatione ⁊ de vera obligatione quoli. q. 4. c.

Secundum quius inte^m. Cobligatus se vel illius cuius est obligatio debeat sumi obligatio ⁊ intelligi verba obligationis ibidem.

Obiectum Quõ habitus distinguũt̃ per obiecta li. 1. q. 5. g.

Quõ probatur ꝙ opatio ad obiectum ꝓ relationem realem quoli. q. 3. b.

Quõm primi intellectus infiniti ⁊ obs eius distinctio est ens infinitũ quoli. q. 5. c.

De duplici ꝓmitate respectu potẽtie ⁊ quid ⁊ vtrag; ꝓmitas ibidẽ 3.

De quodlib. obo ale pot haberi cognitio distincta abstractiua citra intuitiuã quoli. q. 7. b.

Quõ aliquid ẽ obs intellectus nostri primũ ⁊ ad quod tam pot intelligi duplicater. Sad ꝙ ⁊ ꝙ inclinatus ad ꝙ attingẽt ⁊ quõ impugnatur thomas de quiditate rei materialis ꝑ pot^m quo. q. 14. c. 2 li. 1. d. 3. q. 3. a.

Vtrũ obm scibilis videt in essentia diuina ⁊ quõ mouẽs intellectum. ibidẽ. e. 2 li. 1. q. 5. in solu. q. 9.

Quõ probatur ꝙ obm primũ ⁊ adequatus intellect^i sit ens indifferens ad limitatum ⁊ illimitatũ ⁊ quõ probatur ꝙ primũ illimitatũ sit naturaliter motiuum intellectus nostri quoli. q. 15. a.

An obm in se ꝓis intellectui vel in spẽ beatitudinem actiuam respectu intellectionis vel pọ quoli. q. 15. b. ⁊ li. 2. di. 28. d. 2 col. q. 27.

Quõ probatur ꝙ obm est tota cã actiua respectu intellectionis quoli. q. 15. b.

De actuitate obi ⁊ passibilitate potentie ſm aristotelẽ ⁊ quare magis attribuit actuitatem obo ꝙ potentie quoli. q. 15. c.

Quõ aliquid esse nale intellectus pọt intelligi dupliciter li. 1. q. 1. g.

Q ens vt est attingibile ab intellectu nostro non accipitur vt includitur in obibus sed vt est ẽnũ intelligibile vnica intellectione sicut bõ ibidem.

Vtrũ aliquid cõe per predicatione ad ẽs immateriales ⁊ males est obm intellectus angelici li. 2. di. 11. q. 2. ⁊ ire ꝓnsione opi. thome.

Vtrũ ẽs immateriale non est adequatũ obm intellectus angelici li. 2. di. 11. q. 2.

Vtrũ ꝓmi obiecti habitus est continere in se primo veritates istius habitus ⁊ quõ hoc probat ⁊ quõ istat ꝑ primũ obm habitus. Debẽ esse aliquo cõe ⁊ quomo respondetur li. 1. q. 3. b. ⁊ in reportatione. q. 1. a.

Utrum obs fruitionis sit vltimus finis li. 1. di. 1. q. 1.

Quam relationem habet obiectum ad potentiam ibidẽ alia obiecti ad habitum ⁊ quare obiectus potentie potius naturaliter obm cõ obiecta habitus ⁊ aliquando sit ⁊ quomodo ſm istud cõe iste habitus non est vnus ſm spẽm li. 1. q. 3. a.

Q primũ obm theo^e in se ꝙ ad veritates necessarias ẽ deus ⁊ quõ hoc probatur li. 1. q. 3. b.

Vtrũ idem obm numero pọt esse duorum habituum spẽ differentiũ aũ ab oppositis eorũ ꝓ abstrahi ali qõ cõe sed ꝓs tale obm non dicitur habitus vnius speciei ⁊ hoc modo in scientiis assignatur obm ibidẽ li. 3. di. 14. q. 1. in responsione ad rõnem. 1. opi.

An obiecto beatifico ꝓsentato voluntati non habenti habitum super naturalẽ posset voluntas frui eo ſma li. 1. q. 4. c.

Q obm approximatũ cãt intensiue actũ sed. non necessitat li. 1. di. 1. q. 4. c.

Quõ de aliquo obo pọt haberi quatruplex gen^s cognitionis li. 1. di. 2. in solu. q. 1. b.

Quõ aliqõ aliud intẽndẽs ab ente sit ẽnũ obm intellectus nostri li. 1. di. 3. q. 4.

De primo obo intellectus nostri ⁊ quõ impugnat thomas ibidẽ di. 3. in solu. q. 3. ⁊ quoli. q. 14. c.

Quomodo ẽm philosophum nullum obiectum ꝓcedit mogere intellectum nostrum nisi habeat ordinem ad fantasma ibidẽ.

Quõ in ente qõ ponit primũ obm intellect^s nostri non currit duplex ꝓmitas. f. cõitatis id ⁊ virtualitatis li. 1. di. 3. q. 4. in solu. q. d.

Quõ probat ꝙ verũ non est primum obiectum intellectus nostri ⁊ quomodo soluitur ad rationes quibus pobatur ⁊ de ducendo eas ad oppositam li. 1. di. 3. q. 4. in solu. q. c. d.

Q ens ẽm suam communissimã rationem non ẽ primum obiectum intellectus nostri alioquin posset nus cognoscere quãs contentum sub eo sit deũ ⁊ sbas materiales nec impederet defectus luminis viatoris in talia nata cognosci ſm aliquos et quo hic cẽ iudicatur ⁊ quomodo quiditatas rei sensibilis ponitur obiectum primum intellectus nostri pot statu ille li. 1. di. 3. q. 4. in solu. q. 4.

Vtrũ obs pna pọt duplici ꝓmitate. f. reali ⁊ intentionali ⁊ q ordinem habent inter se ſte due ꝓsentialitates per primo ⁊ posterius li. 1. distinc. 3. q. 7. in sol. 1. argumenti principalis.

Quõ ſm aliquos obiectum est totalis cã intellectionis ⁊ quõ hoc probatur li. 1. di. 3. q. 8. in recitatione. 2. opi. ⁊ est godifredi.

Utrum obiectum se vel in specie prelens sit principalior cã parcialis respectu noticie genite ab intellectus li. 4. di. 49. q.

Quõ obm qõdãs excepto beneficio est minus cã principalis respectu intellectionis nostre ab intellect^o ⁊ quõ hoc probatur li. 1. di. 3. q. 9. in solu. q.

Quõ obiectum ꝓcedit speciem ⁊ quomodo non li. 1. di. 3. q. 7. c.

Quõ realitas ⁊ modus intrinsecus non sunt obs forma liter sed vnũ non ẽ genus ⁊ differentia ⁊ quõ cogno scens imutitur videt virtutes. ⁊ realitatem ⁊ modum li. 01. 6. 3. in fine.

De obo primo voluntatis diuine ⁊ secundario ⁊ quõ pbatur ꝙ ẽntia ⁊ non suppositũ est ꝓmũ obm eius li. 1. di. 1. q. 1. in recitatione. 1. opi.

Q idem est obm ⁊ sub eadẽ rõe intellectus dei ⁊ voluntatis li. 1. di. 43. q. 1. in infinitis que fiunt in fol. argumẽti principalis.

Q deus potest esse obiectum scientie ꝓtice quolibet q. 7. c.

Q obm intellectus nostri terrat intelligẽtiã sub rõe absoluta li. 1. di. 15. in solu. q. 1.

Utrũ ꝑ se obm sensus sit aliquid sub ratione singularis. 1. meta. q. 6. d.

Q scia ꝓtica ⁊ speculativa non distinguũtur penes obiecta ibidem. c.

Q ens in quantum ens non est ꝓmũ obiectũ intellectus nostri. 2. meta. q. 3. b.

Q idem est obiectum intellectus ⁊ voluntatis ibidẽ.

Utrũ ẽ esse vel ẽ distincta a ſ ipsis vt concepta sub ratione attributali sit obiectum intellectus diuini ⁊ intellectus beati col. q. 3. ⁊ li. 1. di. 2. q. 2.

Utrum essentia diuina sub eadem ratione formali sit obiectum intellectus diuini ⁊ intellectus beati colla. q. 3. g.

Q obm non attingit ad cognitionem spẽi in intellectu li. 1. di. 9. q. 2. d.

Quõ potentie distinguũtur ꝙ ba ⁊ ꝙ duplex est obm li. 2. di. 11. in solu. 2. argu. principalis.

Quõ intelligitur ꝙ obm transfertur de ordine ad ordinem li. 4. di. 45. q. i. b.

Ō esse habet obm. 5. meta. q. 9. b.
Quō obiectum intellectus precedit actum intelligendi tempore. 7. meta. q. 5. 4.
Q vnitas obi non arguit vnitatē actus li. 3. di. 14. q. 1. in responsione ad. 5. argu.

Oculus. Quare oculus cecus non est oculus nisi ꝑ quid q. li. q. 9. c.

Omnipotentia sed actiua non quecunq; sed creatiua ꝛ respectu creabilis non productiua in diuinis quoli. q. 7. a.
Q omnipotentia non conuenit deo imediate q; dicit respectum ad extra. ibidem. b.
De duplici omnipotentia vt de eo loquunt ſi q; est tantum potentia creatiua non respicit actum notionale intrinsecum quoli. q. 7. c. li. 1. di. 20. q. 1. in solutione. 1. argumenti.
An omnipotentiam esse ſit possibile dō nāli cognosci li. 1. di. 41. q. 1. in principio.
Q omnipotentia pōt vno modo cognosci de deo ꝓ alio modo non ſm philosophos ꝛ secūdo modo est ita tum creditā ꝛ quomodo secundi modo tolleret os cā litatem cause secūde ibidem in solu. q.
Quomodo exponuntur auctoritates augustini contra arianos ſi pater non pōt generare non ē impotēs li. 1. di. 20. q. 1. in solu. 1. rationis.

Operatio Quomodo ex potentione immanenti actus ꝺ ſcientiæ potentia imanētialis quo li. q. 9. c.
Quō opatio imanens in agante pōt intelligi compere re alicui ꝺ pluriter ibidem. f.
Quō probatur q opatio beatifica ꝺ clarit respectu ꝙ solunt quoli. q. 13. d.
Q opatio non est ad aliquem terminum accipientem esse per eam ibidem.
Quō probatur q relatio nō est opatio precise ꝙ os opatio nona non est ſine nouitate alicuius absoluti tā ex parte termini q; ſubiecti ꝛ quomodo operatio est ꝓprima fundamentꝫ relationis actualis pertinentis ad obiectū quoli. q. 13. b.
Quō probatur q opatio ad obm b; necessario relatio nem realem ibidem.
Quō potentia opatiua non concludit habente posse opere rari ſm quid. ſ. quantum est ex parte ſui li. 4. dist. 49. q. 6. arti. 1. c.

Oppinio Quare oppinibꝰ contrarie nō possunt esse in aia. 4. meta. q. 4. b.

Oppositum Oppositum ꝑfectionis est in entibus. quolibeto. q. 6. 5. ꝛ q. 7. d.
Quō intelligitur regula ō oppsito li. 2. di. 30. q. 1. in fine
Quō oppositorum. est eadem scia li. 1. di. 3. c. vel. f.

Opponi In quo differt oppōi actiui contrarie ꝙ oppōi priuatiue li. 1. di. 19. b.

Ordinatio Quō ordinatio dei est immutabilis li. 4. di. 16. q. 1. d.

Ordo Quem ordinem habent essentialia ꝛ noticonalia respectu essentie diuine quoli. q. 1. c.
Ordines sunt ordines essentiales quattuor causati ad eam sam. quintus eminentie. sexꝫ causati ad causatum ꝓ principiū qui diuiditur inter duos tractatu de ꝓmo principio. 6. 3.
Idē non habet ordinem essentialem ad se cum sua ꝓpositionem ibidem. a.
Quē ordinem bit aliqua vbi distinguūtur realiter ēidem bit ordinem vbi distinguūtur ſm rationem quoli. q. 1. ꝛ tione. 1. c. 2. c. 3. q. 6. c. 7. q. 7. a. 1. in reporta one. q. 1. f.
Quō ordo originis ſtat cum simultate nature quē est inter relatiua quoli. q. 4. a.
Quō ſe bit ordo nature ꝛ durationis ꝛ quō ordo nāti re includit ꝑfectionem in altero extremo ordo originis non ibidem.
Quō in eodem ordine ad ꝓmus precedat ordinem ad posterius ꝙ quō non quoli. q. 4. c.
Quō in ordine ēentiali assendendo semper itur ad vnū quoli. q. 5. c.
Quō ordo ad conceptuꝫ fibilium inesse ꝓpietates entium ꝛ ꝓprietates partiales ꝛ tōes relationes quo li. q. 6. c.
Q er ordine cālitatis nō cōcluditur ꝙ ꝓma possit in effectū imediate in quē pōt scda quoli. q. 7. c.
Quō non ſm est ordo in efficiētibus sed in aliis generibus cārum ibidem.
Quō oia entia ſā inter ſe q; ad vnū primū bit ordinem essentialem quoli. q. 6. c.
Quō ē bit ad inuicē ordo nāe origis ꝛ durationis. ꝛ quō sunt in diuinis ꝛ quō in creaturis li. 2. dist. 1. q. 1. ꝛ li. 1. di. 17. q. 2. quoli. q. 4.
De ordine ꝓductionis intrinseco ad extrinseca in diuinis quoli. q. 3. c. ꝛ li. 1. di. 14. q. 1. arti. 2.
Quō ordo in cāndo pōt ꝓplicater itelligi vel vt ē ad ꝓductū vel ad ꝓducens ibidē. f.
Quis ordo oriis que significat hoc nō verbū. q. q. 5. g.
Quō ordie mouet ēentia ad noticiā creaturis ſimplicēs veritatis intelligibilis complexi necessarii ꝛ complexi contingentis ibidem.
Secūdū quē ordinē potētia sobm ēant intellectionem quoli. q. 15. b.
De ordine primitatis ēentialiū ibq ꝛ de rōne formalis in ea respectu accidētis quoli. q. 19. c.
Quē ordinē bit quidditates create ꝛ veritates contente in eis in tōpatione ad intellectum diuinum.
De triplici ordine intelligibilis. ſ. originis ꝑfectiōes. ꝛ adequationis li. 1. di. 3. in solu. q. 2.
Q totus ordo ꝑfuse concipiendi est ꝓior toto ordine distincte cōcipiendi ꝛ quomodo bi ꝓbatur ꝛ soluitur ibidem.
De duplici ordine ꝑfectionis ſimpliciter ꝛ secūdum ꝓportionē ibidem. g.
De ordine intentionū transcendentiū ꝛ quōmodo ꝓbatur ꝙ intentio entis ē prima. li. 1. d. 3. q. 3. a.
Quomō se habet ꝙ ordines ad ens ꝛ ꝑt icipatio entis li. 1. di. 2. q. 1. c.
Quomō ordo ꝑfectiones ꝛ generatiões in diuinis ēt in creaturis ꝓio mō habēt ꝛ quare li. 1. di. 5. q. 2. dist. 3. cullar.
De ordine ꝓductionū diuinarū ad intra li. 1. di. 5. in solutione. q. 1. c. li. 2. di. 1. q. 1.
De ordine actionū intellectus ꝛ voluntatis in patre in diuinis li. 1. di. 6. difficultare. f.
De ordine actiõis formē ſm alis ꝛ accidētis li. 1. d. 8. 5. in solutione. q. 1.
De ordine ꝓductionis filii ad ꝓductione ſpūs sancti li. 1. di. 15. q. 1. in solutiõ ad tertiū ꝛ quarti. ꝛ ricardi.
Quo ordine cōueniꝫ ꝑi ꝛ filio ſpirare li. 1. di. 11. q. 1. in solutione. q.
Quis ordo sit cum ꝑfectione ꝛ el pater ꝛ quis non li. 1. di. 19. q. 1.
Quo ordine quedam pullulant in essentia diuina, relationes cōmunes ꝛ ꝓpie. 1. di. 26. q. 1. in recitatione secunde opinī.
Differentia inter essentialiter ordinata ꝛ accidentaliter. 5. meta. q. 8. a.
Q duplex pōt inte li gi ordo in diuinis. ſ. nature ꝛ originis que sunt alterius rōnis ꝛ in quocūq; gradu vnius ordinis pōt totus ordo alius assignari li. 2. di. 1. q. 1. articulo. 2.
Quid ordo li. 2. di. 5. q. 7. circa finē.
Q nō est idē habere ordinē in ēt obiectiuo ꝛ in obiect

li.4.di.16.q.1.d.

Ordo sacramenti. Vtrū sacri ordines impediant matrimoniū li.4.di.37.q.1.

Vtrus in ēntia sint septē ordines li.4.di.24.q.1.

Quid ē ordo scīm q̄ lo loquimur de die. ibidē arti.i.

An ordo sit sacramentū, ibidē q̄rtculo.3.

Quotnō est ynū, ibidē articulo.4.

Vtrū pena canonica impediat a suscreptione ē collationē ordinis li.4.di.25.q.1.

Qualiter incurrat iure pene canonice. ibidē articulo.1.

Vtrū sexus mulieris aut eas puerilis impediat hūoi li.di.25.q.2.

Quod nō posse suscipere ordines pōt intelligi tripliciter. ibidem. in solutione.q.

Originale. Vtrum deus de potentia absoluta possit dimittere peccatū originale absq; collatione cuiuscunq; ponit in repugnantia illi pcō li.4.di.4.q.6.articulo.1.2.3.

Oratio. De oratione iter opa bs magnā rōnem meriti applicabilis alteri quodlibe. q.20.a.

De oratione quō in.5.gradu pōt valere alteri, ibidem ē li.4.di.45.q.4.in solutiōe argumēti.5. pncipalis.

Vtrū iustificā originalē in adā necesse sit ponere aliqd donū supernaturale li.2.di.19.q.1.

Vtrū per eam tollat ois rebellio. ibidem.b.

Organizatio Dupler pōt intelligi organizatio in corpore libro.3. di.2.q.5.c.

Organizatum Quomō est possibile q̄ eadē potentia sit organizata ē nō organizata li.4.di.49.q.14.b.c.

Paradisus Vbi sit locus pueriles beati ori, dum ane li.2.di.17.q.2.

Panis Vtrū panis concurrat in corpus xpi li.4.di.11.q.1.

Vtrū panis in in ista cōsecrone addititur ibidē in 2.membro.d.q.2.

Vtrū cōsecratione expaīmat panis sit vel factus est corpus christi. ibidem.q.5.

Vtrū solus panis triticeus sola aqua elementaris cōgregatus sit materia pueriles. ibidem.q.6.

An panis azimus vel fermentatus ē an pascha. ibidem.a.b.

Pars Quare pars homogenea non dicit ordinari ad cē totius sicut ad cē perfectus pōs ēntialis ē sic quodli.q.9.g.

Vtrū pars possit supponere p toto.4.meta.q.6.

Q̄ queda est pars cōm ipēm ē queda cōm materiā ē quomō hoc pōt intelligi tripli li.2.di.2.q.9.b.c.4.di.44.q.5ima.

Quod quedā pars denominat totū ē quedā non.5.di.11.q.2.in responsione ad cōm argumentū.

Quod quedā pars extra totū ē in perfecta ē quedas nō li.4.di.45.q.2.f.

Q̄ aliter est in potentia pars in quanto ē aliter aliqd ante generationē.5.meta.q.4.b.

Palea. Q̄ pasa uiot quinq; modis li.4.di.21.q.6.c.

Passio Quod cādē passionē recipiat idem corpus in duob⁹ vbi a duobus agentib⁹ ē in vno vbi ab eisdē agentib⁹ quodli.q.10.f.

De passione vera ēt q̄ est extra rationē ibi ē nō q̄ in diuinis nō bs veritatē.1.meta.q.1.b.c pmo sententia rū in glo.a.3. in responsione ad argumēta pncipalis

De passio tñ pdicat formalī li.1.di.5.q.1.in solu.cōi argumenti, logici.

Q̄ sis ppia passio cādē li.4.di.4.ē di.49.q.1.d.

Q̄ obm scīs effectiue respectu ppriē ponas li.4.dist.1.q.5.b.7 di.15.q.1.§.li.1.di.3.q.8.c.

Passum Vtrū passa eque perficiāt agētē sicut totū ē pte qñ nō qdli.q.1.b.

Pater Quomō pbat q̄ pater in diuinis nihil intelligit nisi in ordo ē quomō probat ē solunt rōes ghus probatur quodli.q.1.

Item pater nō dr pater scōm se ē tñ dicit equalis secundū se nō obstante q̄ ēntia fiāt veraq; relatio nem quodli.q.6.f.

Quomō sequit pater nō pōt generare filiū.ergo est oi potens quodli.q.7.d.

Quomō quecunq; facit pater hic ē filius facit quolibe to q.8.a.

Quō pater nō bs verbū vt actū ē formā sed vt cōcepta tamē quodli.q.8.b.

Quomō pater pius origine creat creaturas q̄ filius ē tamē filius simul creat quodli.q.8.b.

Quomodo pater pōt accipi ībstantiue ē adiectiue li.1.di.5.q.1.in solutiōe scdi argumēti logici.

Quō nō pōt teneri nisi adiectiue ē quomō circa hoc in pugnatur opinio alexandri ē pzepositui li.1. di.5.q.1.in solutione tertii argumenti logici.

Vtrū pater generat filiū volūtate li.1.di.6.q.1.

Quis est ille actus ē quibus pater dicitur esse pater li.1.di.5.q.2.in solutione.q.octauione.2.

Vtrū pater sit sapiēs fapia genita, ibidem. q.1.

Quomō probat q̄ pater nō distinguit p se toto a filio ē ipā scō li.1.di.16.q.1.in responsiōe.2.opi.

Quomō exponit illud augusti.9 matrimonii si pater nō pōt generare filiū sibi equalē nō est oipotens ē ignum vs li.1.di.2.q.in solu.1.rōnis.

Vtrū.b sit vera solus pater est deus li.1.di.21.q.1.

Quomō exponitur illud augusti. nō eo pater quo deus li.1.di.5.q.2.in.solu.3° dubitatiōis.

Vtrū potentia generādi in pater sit aliquid absolutum li.1.di.7.q.1.

Vtrū ingenitū sit propietas ipsius patris libro pzimo di.25.q.2.

Vtrū pater pius intelligit filiū ē ipsum differentie q̄ filius generē ē reprobatiōe li.1.di.6.q.2.c.

Vtrū pater assistat in eē gloriali aliqua relatiōe positiua ad filiū li.1.di.28.q.5.c.

Paternitas. Quomodo paternitas q̄ gne ratio actiua in diuinis sit vna relatio originis ē distinguitur ratione aplo.q.4.d.

Nō paternitas nō est formaliter infinita intēlige quoliberto.q.5.b.

Peccatum Quid est peccatum ē in quo consistrō formalis peccati quodli. q.18.b.

Nuō ynū peccatū est graui⁹ alio ē quō peccata possūt continuari in dānati ē tñ natura non cōtinuatur nec libertas naturalis ē quō peccatū additur quodli.q.19.f.

Vtrū oē mēdantiū sit peccatū li.3.di.38.q.1.

An sit peccatum mortale ibidem.

Quale peccatū sit ibidem arti.2.

Nō triplex est mendatium. scīl officiosum iocosum ē pernitiosum ibidem.

Nō peccatum distinguitur persone perfecte vel imperfecte ibidem.

Vtrū periurii sit peccatū mortale li.3.di.39.q.1.

An deliberatio excuset a peccato mortali ibidē ī solu.i. dubii.

An aduersus deum testēad aliquid q̄ nō sit credite ē verum sed bs aliquā opi.tū magis assentit oppositō pectat mortaliter ibidem.2.du.

Vtrū beatus videns deū possit non velle eū sic peccatio latione.q.22.

Vtrū volitas creata possit peccare col.25.q.

Vtrū deo possit dimittere peccatū originale absq; collatione cuiuscūq; positiui repugnātis illi peccato li.4.di.i

4.q.6.arti.1.q.2.
Quō exponit illud eccliasticū peccatūm est motum
fīrū adunū ꝺ bono quodl.q.15.f.c.li.2.d.22.q.in fol.q.
Utrū peccatū primi hominis potuit fuisse veniale in
statu innocētie li.2.di.31.q.1.
Qualiter peccatū veniale ꝛ mortale distīnguūtur li.2.
di.21.q.1.in solu.
Utrū peccatū ade fuit grauissimū.ꝛ di.21.q.1.
Utrū fuit ex ignoscātia ibidē.q.2.li.2.di.19.
Utrū deus posset facere voluntatem creature rōnalis
in peccabilem li.2.di.33.q.1.
Quale fuerit peccatus primi ade ꝛ ꝙ grauc li.2. di.22.
q.1.ar.1.ꝛ.2.
An peccatū eue fuerit grauius peccato ade ibidē ar.3.
Qualiter peccatū pōt aggrauari ex circūstātia accidēs
li.2.di.22.q.1.ar.3.
Utrū quilibet fin legē cōm propagatus ab adā ꝥbat
peccatū li.1.di.30.q.1.ꝛ di.32.q.1.c.
Utrū peccatū originale sit carētia originalis iusticie li.2.
di.30.q.1.ꝛ di.32.q.1.c.
Utrū alia ꝥbat originale effecta a carne li.2.di.31.q.1.
Utrū in baptismo remittatur peccatū originale li.2.di.
32.questione.1.
Utrū peccatū originali debeat fola carētia visiōis dei
pro pena li.2. di.33.q.1.
Utrū peccatū sit a bono sicut a cāli.2.di.34.q.1.
Utrū peccatū sit pena peccati li.2.di.36.q.1.
Utrū peccatū posīt cē adeo li.2.di.37.q.1.
An magis sit de rōne peccati ꝙ uerso ꝙ auersio ibidē
articulo.1.
Quō peccata mortalia pōt distīngui spēi si formalis rō
sit in auersione.2.di.37.q.1.ar.1.
Quō vnū peccatū pōt esse grauius si sint auersiones ab
eodē bono ibidē arti.3.
Nō peccatū sit priuatio boni li.2.di.37.q.1.b.
Quō volitas est cā peccati li.2.di.37.q.1.ꝛ in soluti.1.
q.di.5.4.
Quō peccatū pōt esse absolute creatū li.2.dist.37.q.2.c.
An volitas diuina sit cā peccati li.2.di.3.q.2.d.
Utrū distinctio septē peccatoꝝ sit ꝑ grua li.2.di.42.q.1.
Utrū in cogitatione pōt cē rō peccati.2.dist.42.q.2.
Utrū in fermone pōt esse peccatū ibidē.q.3.
Utrū peccatū sit ſitat in opatione ibidē.q.4.
Utrū illa diuisio hieronymi sit sufficies ibidē.q.5.
Utrus possibile sit volitatē peccare in spiritu sancto li.
2.di.43.q.1.b.
An possit esse peccatū in vnā personaꝝ non in aliam
ibidem.a.
Nō ad peccatū in spū sancto tria requiruntꝫ ibidem. b.
Utrū volitas creata possit peccare ex malitia li.2. di.
43.questione.2.
Utrū potētia peccandi sit adeo li.2.di.44.q.1.
Nō poētia peccandi pōt accipi dupliribidē.q.1.a.
Nō actualiter peccans mortaliter in aliquo actu pōt ē
illo actu pliere preceptū affirmatiui li.4.d.4.q.5.ffi.
Utrū enīs in peccato mortali peccet peccādo sacramē
tū eucharistie li.4.di.12.q.1.
Utrū quilibet peccatū actuali cōmittat ꝓpa satisfactio
li.4.di.15.q.1.
An possit satisfieri pro vno peccato non satisfaciēdo p
alio ibidem ar.5.
Quid manet in peccatore transeunte actu.q quo dicitur
peccator li.4.di.14.q.1.arti.1.
Utrū pria virtus requiratur ad delectinoēs peccati li.
4.di.14.q.1.
Quō rōe nālipossit cē notū peccatū aliqs sub rōe pecca
ti cē in actibus humanis li.4.di.14.q.3.b.5.
Quō possit cē notū peccatū cē offensiū dei ꝛ auersiuꝫ
ꝫ impeditiū eterne beatitudinis ꝛ dispositiuꝫ ad
penam ibidem.

Q peccatū si est formaliꝫ fuatio gratie li.4.d.16.q.1.c.
Quō ostenditur illud peccatū admitt de bono ibidem
Utrū post hāc vitā possit aliqs peccatū dimitti li.4.
di.21.q.1.
Nō de peccato dimisso in hac vita pena pōt solui post
hāc vitā ibidē in sol.q.ar.1.ꝛ similiter de pena q̄ cōti
det peccato veniali sīm iusticia ibidē arti.2.a.
Nō nūsi atinad et remissio peccati vtialis ꝙ solutio pe
ne ſsoralis debet ibidē conclusione.2.
Qualiter remittantur peccata venialia ibidē.b.
Quō confessor in quōcūq. casu necessario tenetur celare
peccatū sibi per ꝓfessionem detectū li.4.di.21.q.2.
Q celare peccatū sibi p confessionem detectū tenet si
cerdos de lege nature ibidē conclusione.2.
Q ad̄ tenetur de lege positiua diuina ꝛ de lege positi
na ecclesie ibidē conclusione.1.ꝛ.3.
Qualiter ꝛ qñ tenetur ꝛ de circūstātijs ptinētibus ad
peccatū arti.4.
Utrū peccata p penitētiā dimissa in recidiuāte redeāt
eadē numero li.4.di.22.q.1.
Quid sit de ꝺ deperdita absoluta ꝛ ordinata ꝛ quō red
dit peccatū dimissum tāq̄ circūstāta aggrauās ibidē
arti.1.ꝛ.3.

Pena Utrū peccato originali debeat pena carē
tie visionis dei li.2.di.33.q.1.
Qualiter ois pena est adeo li.4.di.37.q.1.in solu.3.q.
Que pena celebritās sint̄ ꝓdicionibus debitis li.4.dis.
33.q.2.arti.2.b.
An aliqua pena possit esse voluntaria cū dē rōe pene. sit
esse in voluntate li.4.di.14.q.1.arti.3.
Nō pena reordinās peccatū ꝑ se pōt esse vna vnius or
dinans sīm in ordine ad tertiū ꝙ offendit pōt cē multi
plex li.4.di.14.q.3.iusta finem.
Nō post actum culpe trāsiūt̄ trīs remanet alia obliga
ta ad penā li.4.di.16.q.2.conclusione.2.
Nō uis damū ecclesie non se extendit ad penā eternam
sed ad̄ ꝓpalē li.4.di.18.q.1. in solu.q.4.b.
In penam dāne non errante impositam teneatur pe
nitens ad implere ibidem.c.
Nō ꝓa peccato dimisso in hac vita pena debita po
test solui post hanc vitam li.4.distinctione.21.quictio
ne.1.arti.1.
Utrum qualis pena sit omniū damnatoꝝ li.4
di.50.4.
Utrum pena canonica impediat a cel.ꝛ susceptione oꝛ
dinis li.4.di.25.q.1.
Nō ser sunt pene canonice ꝛ qualiter incurruntꝫ ꝛ qua
liter remittuntur ꝛ de ordine istarum ad inuicem sīm
grauitatem ꝛ per materiam ibidem in solutione.q. ar
ticulo.1.
Quod beati videant penas damnatoꝝ in li.4. destinc
tione.50.a.3.
Que est rō cognoscendi eas ꝛ an pena habeat br̄eam
in deo in solu.q.
Quod index debet gaudere de pena iuste inflictam ibi
dem.b.

Penitentia Utrum penitētia requiratur ad
delectionem peccati mortalis
li.4.di.14.q.1.
Plota quadruplicem distinctionem eius ꝙ est penitere.
ibidem articulo.3.conclusione.2.ꝛ quadruplicem si
gnificationem.
Utrum penitentia sit actus virtutis li.4.distinctione
14.q.2.

Penitere Utrum sit actus virtutis requiratur
arti.3.
An penitere ꝛ et est actus virtutis requiratur ad delectio
nem peccati mortalis ibidem arti.3.
An penitentia virtus sit tantum vnius penes influxum
li.4.di.14.q.4.

Utrum penitere secundo modo sit virtus, acquisita. ibidem. b.
Utrum per sacramentum penitentie culpa deletur. li d20. 4. di.14. q. 4.
Nu: rō nominis pnie: q̄ subest rōni nominis. ibidem ar. 1. r. 2.
Q: nihil prīnes ad rōnē pnie pōt aliquo mō a layco dispensari. ibidē arti. 2. b.
Nō doctrina de sacropnie subalternat doctrine de iudiciis: etiam doctrine de sacramentis. libro 4. di stinctione. 14. q. 4. c.
An q magnā partē pnie: plenit in pctō mortali: p̄ite rā pnie: de pctō nouo: sit sibi iterato iniungēda satisfactio p pctō primo: p quo fecit pniam. li. 4. di. 15. q. 1. ar. vltimo.
Utrū ista cōritio: confessio: satisfactio: sint partes penitentie. li. 4. di. 16. q. 1.
Nō pnia potest multipliciter accipi. r q̄ penitere pōt nam tenere. ibidem in solu. q. 4. b.
Utrum penitentia in extremis valeat. r q̄ vir est tūc vera pnīa. ibidē ar. 1. r. 2.
Nota q̄ penitentia est differre pniam. sano ptua dēdū est q̄ penitear. r q̄ infirmus laboret ad hūdā pniam: odia tā in fine conclusionū.

Penitere. li. 4. di. 14. q. 1. s.

Periurium. Utrū de piurio sit pctm mortale. li. 3. di. 39. q. 1.
De rōne iuramēti. ibidē arti. 1.
Dō in periurio agit̄ est duplex peccatū. f. mēdacium tanquā mālē. r assumptio nominis dei in vanum. ibidem arti. 1. in fine.
Duplex periurium assertorium r promissorium. ibidē articulo secundo.
Periurū promissorii tripler. dolosum. incautū. coactum. ibidem arti. 2.

Perfectio. Duō pbāt q̄ nulla pfectio simpliciter est incōpossibilis alteri pfectioni simplr. q. 4. 5. c.
Nō perfectio simpliciter cuilibet cōpossibili sibi in eo dē suppōsito ē eadē realiter ita vt in abstracto vti alia dicat. q. 4. 5. d.
Quod perfectio in actu nō est informare materiam. q̄ō libeto. q. 9. c.
Dō aliq̄ ē pondūs in deo q̄ nō est perfectio simpliciter ꝛ necessario dicerē imperfectionem in deo esse sibi non esse.
Dō vltima r ūma pfectio nāe vīētis nō pōt ēe aliq̄ relatio pcise r q̄ vltima r ūma pfectio talis nāe non pōt esse fine relatione realī ad obiectum perfectissimum quodlibeto. 6. d. 3.
De perfectione nāli angeli r anīme. q. q. 14. a.
Nō perfectio simpliciter non cōuenit ideūtatē q̄ddita tiue hypostatice r qualiter non. q. q. 9. c.
Nō perfectionis est in forma nō distīgui r perficere partes plures. libro 1. distinctione. 3. in soluti. q. 4. b. r di. 5. q. 2.
An vna perfectio simplr vt sapīa r huiusmodi dicta dēo sint tran: cendētes. li. 1. di. 8. q. 3. in recitatione. r. 09. r in fine. q.
An aliq̄ qs nō ē pfectio simpliciter sit pfectī alio qs est pfectio simplr. libro 1. distinctione. 17. q. 1. in soluī. rationis pncipalis.
Utrū perfectiones creatur arū virtualiter cōtēte in essentia divina sīn q̄ hāt ibi esse propriū r distinctum inter ē r ab ēntia precedāt rōnes ideales. Jac. q. 6.
Dus̄ epnit illud Anselmi perfectio simpliciter ꝛc. li. 1 di. 8. in solu. q. 1. conclusione. 5.

Utrū potētie alē distīguunt realiter. li. 2. di. 16. q. 1:
Dō duplex est perfectio rei intrinseca forma r extrīseca. li. 1. di. 11. in solu. q. 1. a.
Duplex perfectio prima r secūda. secūda duplex. li. 4. di. 49. q. 2. r primo metha. in principio.
Dō inter perfectiones ēntiales est nō idēntitas forma liter: natūra rī vt sapia nō est formaliter bonitas ꝛc. li. 1. di. 8. q. 4. in solu. qōnis primo cōtra op. scōam in recitatione. pp̄ie opi. scoti.

Perfectus. Quod aliq̄d ēē pfectī pōt intelligi duplr. f. passiue r positiue. li. 4. di. 45. q. 1. c.
Dō aliq̄d pōt dici pfectī positiue r p̄uantiue. li. 4. dist. 45. q. 1. c. in solutione secūdi argumēti Ɔ potentiam.

Perse. Quod er quibuscūq̄ distīnctis nō fit se vnū nisi vnū sit sicut actus. r alterum sit sicut potentia. quodlibeto. q. 1. a.
Dō alia ē ēntias negōnis r negō pseitatis. li. 1. di. 2. q. 4. q. in fo. instātiarū ad primā argm̄ incipiale qōnis. 1.
Nota duos gradus primi modi dicēdi p se ꝙ quis pm̄ 4. metha. q. 1. c.
Quod ois propō per se vera secūdo mō reducit ad aliam per se primo modo. ibidem.
Quod nihil est per accidēs respectu alicuius qō nō ē p se respectu alterius. 6. metha. q. 1. c.

Persona Qualiter persona nō cōponit cus̄ persona in deo ꝛs vna sit in alia. li. 1. di stin. 19. q. 1. arti. 1. 2. 3.
An psona dicat aliqd positiuū vltra hāc nām singlem quodlibeto. q. 13. d. 2 libro. 1. distin. 33. q. 1. r li. 3. di. 1. q. 1. ar. 3. b.
Utrum persona sit de secūdintiua. vel per aliqd addi num. 7. metha. q. 15.
Utrum sint tres psone in essentia divina. libro primo distinctione. 2. q. 5.
Quō pbatur q̄ pluralitas personarū est cōpossibil vnitati essentie. li. 1. di. 2. in solu. 4. q. 4. a.
Dnō in persona ēntia nō ꝙs rōne materie nec relatio est actus essētie. quō est hoc deducit ex creaturis. li. 1. di. 5. in solu. q. 2. r. 1. r. 2. difficultate.
Q: naliter pone sunt equales in potentia. libro 1. dist. 20. questione. 1.
Utrum persone diuine sint equales fm imaginationem. li. 1. di. 20. q. prima.
Utrum persona diuina possit constitui per relationem originis aut repugnet sibi. quodlibeto. q. 4. a.
Que conueniunt diuinis personis fm̄ substantiam nō distīnguntur in eis. q. q. 6. c.
An quelibet persona diuina potest dici artifex r ars eū actualiter r eque particulariter ꝙs verbum dicatur appropriate ars. q. q. 8. g.
Utrum quelibet persona diuina mutat quamlibet. libro 1. di. 14. questione. 1.
Utrum persona fm q̄ dicit aliquid cōmune patri r filio r spi. l. dicat aliquid p̄cise fecūde intentionis. li. 1. di stin. 25. q. 1. art. 3.
Quid requiritur ad rationem persone. r q̄ persona dicat pluriē cōmunitatem r incōmunicabilitatem quomodo arguitur contra. r quomodo soluitur. libro 1. distin. 23. in solu. q.
An persona in diuinis dicat essentiam vel relationes li. 1. distin. 25. q. 1.
Quod persona est cōmunis personis diuinis non equi uocē. q̄ aliter persona non dicēretur ppriam communem. ibidem in solu. q.
Utrum persone diuine cōstituantur in esse per relationes originis. libro 1. distinctione. 26. q. 1. r. q̄dli. q. 4. a. r colla. q. 15.
Utrum persona sit idem quod essentia. libro 1. distinctione. 34. q. 1.

Utrum ẽma persona cõstituat in esse personali aliq̃ relatione originis ad secũdam. li. i. di. 28. q. 3.
Quomodo declarat gḷonas diuinas ec̃quales in potentia intẽsiue ꝛ extensiue. li. i. di. 20. q. 1. ar. 1.
Quo declarat q̃ persone diuine sunt equaliter potẽtes ꝛ tamẽ vna non impeditaliã nec pot impedire nec facere eam nolli potẽte ficut potẽtia ſi cẽt uno dii. lib. i. di. 20. q. 1. in ſolu. rõnis principalis.
An persona dicat aliq̃d poſitiuũ. ꝛ an dicat ens ſcẽ intentionis. li. i. di. 23. q. 1. in medio. q.
Quo probat perſona cõſtituit realitate alia relatiua alia abſoluta ꝛ quo impugnat ꝛ quo cõfirmat. li. i. di. 26. q. 1. in recitatione. 4. op. ꝛ eius improbatione.
Utrum tres perſone poſſint aſſumere eandẽ naturaꝫ numero. li. 3. di. 1. q. 2.
Utrum perſona creata fuerit aſſumpta vel aſſumi potuit. li. 3. di. 5. q. 2.
Utrum perſone diuine ſint relatiue. col. q. 15.
Utrum ꝓpietas ſit idẽ cum perſona. lib. i. di. 33. q. 1.
Utrum perſona ſit idem cum ẽntia. li. i. di. 24. q. 1.

Perpetuitas. An ad beatitudinẽ pertinet perpetuitas. li. 4. di. 49 q. 6. ar. 1. a.
Que ſit cauſa perpetuitatis beatitudinis temp⁹ vel eus ibidem condu. 2. vel dub. 2.
Qualiter perpetuitas ſe habet ad beatitudinem. ibidẽ concluſione. 3.

Permiſſio. Utrũ permiſſio diuina ſit ali⁹ quis actus volũtatis diuine. li. i. di. 45. q. 1.

Plurificabile. Nullũ plurificabile eſſe ẽt rõnis determinate ſe ad certum numerũ. q. q. 2. c.

Pluralitas. Cuius rationis neceſſario ꝓ exigit pluralitatẽ alterius ſm quam determinet. q. q. 6. c.
Quomodo ꝓbatur ꝙ pluralitas perſonarũ eſt cõpoſibilis ỽnitati ẽntie. li. i. di. 2. in ſolu. q. 4. a.

Poſitio. In quo differt poſitio vt ẽ predicamẽtum ꝛ vt eſt ſpẽs quãtitatis. li. 4. di ſtin. 10. q. 1. ſ. 5. q.

Poſterius Dõ non eſt poſterius ſine prioze. nec ꝑus ſine poſteriore tractatu de ꝓmo ꝓncipio. c. 2. a.
Quomodo poſterius generatione eſt perfectius ꝙ quomodo non. q. q. 15. d.
Quomodo poſterius pot eſſe ſine prioz. li. 4. di. 15. q. 3. in ſolu. i. rationis ꝓncipialis.

Potentia Dõ eadẽ potentia bñs actum cir ca idẽ obiectũ in quocũq; ſupp̃oſi toſtic bꝫ eandẽ rõnẽ cãlitatis. q. q. 8. b.
De actualitate potentie reſpectu intellectionis. quodli beto. q. 15. b.
Quomodo ꝓbat ꝙ potentia bñs aliq̃d obiectũ cõmunẽ pot tendere in quoddiq; cõtentũ ſub eo. tanq̃ in perfectibiectum. li. i. q. 4. a.
Q potentie naturali paſſiue correſpondet potẽtia naturalis actiua. ibidẽ. a. c.
Q potentia aliq̃ diſtinguit per nãle ꝛ violẽtum. ex violenti aliq̃ per mãm ꝛ agens. li. i. q. 1. in ſolu. q.
Q aliqua potentia pot eẽ naturaliter ordinata ad aliq̃d obiectum q̃ non pot eẽ naturaliter attingere. ibidẽ. g.
Dõ differentie accidẽtales a potẽtie productiue ſunt ac tiuũ ꝛ factiuum. li. i. di. 2. q. 5. in ſolu. q. c.
Que potẽtie diſtinguunt̃ per obiecta ꝛ que non. li. i. di ſtin. 2. q. 4. in ſolu. a. c. d. e. i. medꝛa. q. 5. d.
Dõ prime potẽtie actiue nõ cõtidet potẽtia ſubiecta li. i. di. 5. q. 2. in ſol. argumẽtoꝝ.
Utrũ potentia generãdi in patre ſit aliq̃d abſolutũ vel ꝓductus patris. li. i. di. 7. q. f.

Nulla potentia habet ſuum ꝓximum eſſe, ꝓpter operationem. quodlibeto. q. 1. b.
Dõ perfectionis eſt in potẽtia attingere ſuum ꝓximum obiectũ in ſe. q. q. 6. b.
Q nulla potentia beatificabilis pot beatificari niſi in aliquo infinito, ibidem.
Q potentia eſt imediatum fundamentũ omnipotentie intellectus vel voluntatis. quodlibeto. q. 7. b.
Q potentia infinita actiua ſit obiectibilis. nõ tñ pot̃ferri expoſito infinita. q. q. 7. c.
Quõ potentia infinita ſm mentem Ari. non pot mouere tẽpore finito. ibidem.
De duplici potẽtia actiua. ſ. creatiua ꝛ ꝓductiua ꝛ quõ potentia generatiua filii cadit ſub omnipotẽtia ꝛ quomodo non. ibidem.
Q vna potentia non pot habere duo obiecta eque ꝓxima ꝛ q eadẽ potentia non pot apprehendere duo obiecta infinita. q. q. 7. f.
Nulla potentia in aperfecte apprehendit naturã alterius ſicut ſuam. niſi eminẽter contineat eam. ibidem.
De duplici potentia ꝛ q̃ ponit in cauſato repugnat neceſſitati ꝛ q̃ non ꝛ potẽtia que eſt differẽtia entis oppoſita actui nõ neceſſario inuenitur in cauſato. qõ libeto. q. 7. g.
Q potentia nõ diſtinguit̃ per actiuũ ꝛ paſſiuum. ꝛ Ꝫ qõ ſubiect reſpectui ſed accipiẽdo potentiã ꝓ reſpectu quodlibeto. q. 15. c.
Q indifferenter ſe hꝫ creaturis potẽtia actiua ꝛ factiua. ꝛ in diuinis operatiua ꝛ ꝓductiua. li. i. di. 10. q. 1. a
De duplici potẽtia. ſ. logice ꝛ methapyſice dicta. ꝛ q̃ modo pot accipi ꝓ reſpectu vel fundamẽto rõnis. li. i. di. 10. q. 1. in ſolu.
Quõ ꝓbat ꝙ potẽtia generãdi pertinet ad oipotẽtiã eadem. q. in recitatione. 1. op.
Q potentia non extẽdit ſe ad cẽ ens ſcia ficut ibidem in ſolu. rationis principalis.
Q potentia generãdi eſt potentia actiua ꝛ quõ non cadit ſub oipotentia. ibidẽ in ſolu. 1. argumenti.
Q potentia eadẽ pot habere duos actus ſimul vnum adequatũ, aliũ non. li. 3. di. 18. f.
Que potentia actiua in deo eſt oipotẽtia ꝛ que nõ. lib. 1. di. 45. q. 1. in reꝓbatione. 1. op.
Q potentia logica dicit qd ꝛ quõ non regnitur principium actiuum in ſe. ꝛ quõ iſta eſt in deo. ꝛ de potentia diuiſa contra actum que non eſt in deo. ꝛ de potentia reali ꝛ quomodo hoc nomen potentia nõ eſt abſtractũ vltima abſtractione. q̃ concernit fundamentũ. li. 2. non obiectũ. li. i. di. 7. in ſolu. q. i.
Quõ ꝓbat ꝙ potentia generatiua ꝓ fundamento ꝓximo non eſt relatio. ibidem.
Quõ potẽtia ꝛ act̃ pertinent ad idẽ genus ꝛ de q̃ potẽtia eſt hoc verũ. li. i. di. 7. in ſol. 5. argumẽti ꝓcipal.
Quõ ſm Ari. 5. phy. c. 11. mecha. potẽs a infinita non pot eẽ in magnitudine finita ꝛ quõ oſtẽdit rõna valere. li. i. di. 8. in ſolu. i. q. concluſione. 2.
Quõ ꝓbat q̃ in deo nõ eſt potẽtia paſſiua. li. i. di. 27. in ſolu. ꝓmo ſecũde di. in reꝓbationẽ. i. op.
De potentia ordinata ꝛ abſoluta quõ diſtinguuntur nõ in deo tñ. ſed in omni agente libere. li. i. di. 44. q. 1. in ſolu. q. 2. 3. li. di. 7. q. 1. ar. 2.
Q ꝺ quecũq; potentia habet naturaleindinationes ꝛ ad ſuam perfectionẽ nec debilitat in ipſa cum habeatur i. methaphy. q. 2.
An ſit in diuinis quaſi potentia. colla. 14.
Quale ex duob⁹ formaliter diſtinctis nõ ſit vnũ niſi aliquid ẽ tertium ſit actus ꝛ alterũ potentia. ibidem. 9.
Utrũ potẽtia que eſt ỽſia entis ſit obiectiua vel ſubiecti na. li. 2. di. 12. q. 1. in ſolutione.
Dõ potentia pot accipi ꝓ reſpectu vel fundamẽto reſpectus. ibidẽ. a. ꝛ li. i. di. 7. in ſolu. q. i. a.

Quomodo differt potentia obiectiua ⁊ fabricatiua. ibi dem arti. i.e quomodo diuidit ens. ibidem ar. 2. 2. 3 et 4. di. 11. q. 1. a.

Utrum potio superior ⁊ iferior sint distincte potentie li. 2. di. 22. q. 1.

Qualiter potentie distinguuntur per obiecta. li. 2. di. 23 q. 2. in solu. fecidi. argumenti principalis. ⁊ 1. meth. questione. 5. e.

Qualiter idem pot simul esse in actu ⁊ in potentia. lib. 3. di. 15. q. 1. & 2 di. 1. q. 14. c.

Q. in ma ad alia ⁊ alia forma numero est alia ⁊ alia potentia numero. 3. metha. 9. 7. li. 4. di. 43. q. 3. in solutionis contra primu arg.m

De infinitis potentiis actiuis. in colla. ibidem.

An eadem potentia in materia possit redire. li. 4. di. 43 q. 3. in solu primi argumenti. b.

Utrū differentia quam assignat Aristo. inter potentias reales ⁊ irrōnales sit sufficies. 9. metha. q. 6.

Utrū actus ⁊ potentia opponant. ⁊ vnū relatio. 9. me tha. q. 1. 2. 7. 4. li. di. 6. q. 2. a.

Qualiter diuidit potentia. 4. metha. q. 2. 4.

Qualiter distinguunt potentie. 5. metha. q. 5.

Quomodo potētia vt opponit actui pōt applicari principio actiuo. 9. metha. q. 6.

Utrū potētia actiua ⁊ passiua inq̄ hoc est naliter vnū piato inclinādat aliquā respectū. ibidē. q. 7.

Utrū potētia actiua fūdet in quolibet ente. 9. met. q. 8

Utrum potētie actiue fundent immediate in aliqua forma substantiali. ibidēs. q. 9.

Utrum aliqua quantitas prime speciei sit forma actiua. 9. metha. q. 10.

Utrum potentia passiua possit terminari ad quodcun q. ibidem. q. 13.

Q. potentia ad formā fiat cum forma. nec tñ opposita sunt simul. li. 4. di. 43. q. 3. f.

Quomō dī intelligi illud verbū de sono ⁊ vigilia quē est ac̄ de actu ⁊ potentia. 1. metha. q. 5. c. 7. g.

Utrum sit in quolibet ente. ibidē. q. 12.

Utrū potentia actiua possit terminari ad quodlibet. ibidem. q. 5.

Qualiter diuidit potētia actiua. ⁊ qualiter passiua. ibidem. q. 14. 15. 16. 17.

Utrus aliqd sit in potentia respectu subiectiui. 7. 9. metaphy. q. 19.

Potestas. An potestas vt ponit fundamentum equalitatis sit in deo ex natura rei ⁊ quomodo potestas importat relationem ad possibile. ⁊ quō est relatio rōnis. q. 4. 6. d.

Possibile Quō differt possibile logicum a possibili reali. ⁊ qd est vnūqḋ. ex quō aliquo mō filius in diuinis pōt de possibilis. lib. 1. di. 2. q. 5. in solu. q. f.

De multiplici possibili. ⁊ quid est illud possibile qō est correlatiuū potētie actiue. li. 3. di. 20. q. 1.

Quō probatur q̄ possibile obiectiuū qō est terminū ad potentie differt a necessario ex se. ibidem.

Utrū possibilitas rei fiende sit ex parte dei vel ex termini factibilis. li. 1. di. 43. q. 1.

Practica Quod extēso cognitionis practice consistit in duplici relatione aptitudinali qua est illa duplex relatio. li. 1. in prologo. q. 5. b.

An ab eadem habeat intellectus q̄ sit practicus ⁊ habitus. li. 1. ibidem.

Q. practicū ⁊ speculatiuū sō nō dīe ēntiales scie. ⁊ quō hoc probatur. ibidē. q. 5. g.

Quid est praxis ⁊ cui actus ⁊ cuius potentie. ibidem q. 5. a. b. ⁊ primo metha. q. 7.

Utrū methaphysica sit practica. 1. metha. q. 7.

Q. deus pōt esse obiectū scientie practice. ibidem. e.

Q. scia practica sit nobilior speculatiua. 1. metha. q. 8

Preceptum Utrū oia pcepta decalogi sint de lege nature stricte loquendo. li. 3. di. 37. q. 1.

Q. omnia pcepta sint de lege nāe. ibidem.

Que sunt pcepta moralia ⁊ cerimonialia. li. 3. di. 37 q. 1. in solu. q. 1. 2. 3. 4. q. 5. infine. a.

Q. dī actualiter peccās mortaliter in aliquo actu pōt ac tu implere pcepta affirmatiua. ibidem.

Predestinatio Utrū predestinatus pot sīne dānari. li. 1. di. 40. q. 1

Quid dicit predestinatio. ibidem in sol. q. 1. li. 3. di. 7. q. 3. in solutione.

Utrū sit aliqō meritū predestinationis ⁊ reprobationis. li. 1. di. 41. q. 1.

Quid circa dām predestinationis asserant Aug. ⁊ magister figuras eius ide intercitatione op. ⁊ pos.

Quomō probat q̄ predestinationis quia est ca reprobationis ti aliqua est ca. ibidem.

Utrū ipa predestinatne sit ex filij dei. li. 3. di. 7. q. 3.

Quomodo differāt predestinatio ⁊ adoptio. li. 3. di. 10. q. 4. in responsione ad. 1. principale.

Predicamentum Utrū ens diuidi tur in decem predicamenta. ⁊. metha. q. 6.

Utrum decem predicamenta realiter distinguantur. 1. methaphyfice. q. 6.

Qui modi variant predicamēta. ibidē in solu. q.

Q. fin diuicēna non sunt solum decē predicamenta. 5. methaphy. q. 7. b.

Predicatio Quomodo predicatiōe formalis in vna premissa et identica in alia inferre in conclusione predicationē formalem cōmittitur figura dictionis. q. 9. 5. d.

Q. si predicatio incōcretis est primo modo abstracti ēt de abstracto est primo modo. q. 9. 5. d.

Q. predicatio ēntie de pte nō est primo mō. ⁊ quō re sponder ad instātias li. 1. di. 5. in solu. 1. argu. loici.

Q. alia est predicatio pr generat ⁊ alia pr ēntia ideo ē falacia accidētis pr. ēt ēntia. pr generat. ēntia generat. variat. n. pdicatō. q. prima ē idēptica rebus ē formalis li. 1. di. 5. q. 1. in solutione. 1. argumenti.

Q. dī dare pdicationē mediā inter q. ſe ⁊ per accidēs ibidem.

Que sunt illa que possūt pdicari trīs formaliter. ⁊ que idētice li. 1. di. 5. q. 1. in solutione argumentoꝝ.

Quō pdicatio de nominatiua vno modo ē media inter vniuocā ⁊ equiuocā alio mō vniuoca ⁊ equoca fit im mediata libro primo di. 8. q. 3. imediate ante reditatio nē. 2. opi.

Quō ⁊ quādo pdicatio idemptica nō reperit ī creaturis li. 1. di. 8. q. 4. in solu. argumēti pncipalis.

Que est ca predicatiōis idenpricie ibidem.

Q. genus nō prīr de differētia in creaturis. nec in diuinis vna relatio de alia in abstracto ibidē.

Qualiter predicatio duorū vltimatē abstractoꝝ quorum vtrumque vel alterum sit formaliter infinitus: est vera per idēptitatem. sed nō duorū quorum neutrum est infinitū. ⁊ que est ca predicationis idēptice li. 1. di. 8. q. 1. in responsione. 7. opi.

Quomodo aliquando est predicatio denominativa primo modo aliqñ ſcdo mō. ⁊ quare in deo nō cōcidit predicatio denominativa. ⁊ quare qua est q. forme de sui ceptuo quodlibeto. q. 5. di. d.

Quomodo predicatio infiniti de quolibet sibi possibili in eodē ē vera ⁊ abstracto quodli. q. 5. d.

Que ē causa predicationis affirmative vere ⁊ qualiter in diuinis sint alique predicationes vere in concreto ⁊ alique in abstracto ⁊ solutiones. ibidem.

Qualiter non est vera creatio est conseruatio quodlibeto. q. ii.

Predicatum. ra q. 4. 5 quo soluit ad phi losophū qui vid& trā quattuor ponere 5 qualiter tot possit 5 pon plura. li.1. di.8. q.3. in repetabile. 2. op.
Quomodo aliqū predicatū gd cōuenit toti primo conue nit ei parti illius totius aliqui nulli parti. 2 quō pt pre dicatū gd cōuenit toti primo cōuenit alicui pmo 2 quō non. li. 1. di. 19. q. 1. in fol. argumēti. fecūdo op. ppone.
Qualiter predicata pnuncia toti entiteterogenea pri mo non conuenit alicui parti. conuenies aūt toti hō mogeneo cōuenit parti. ibidem.

Premium Dō merentes vsq; ad nunc pre miationis in illo nunc premiati sunt. li. 2. di. 5. q. 1. in solone. q. ppōne prima.
Dō meritum precedit primū. ibidē cōclusione. 1.

Prepositio Quō ista prepositio. de. ci dī at filius est de substāia patris. notat ordinē 2 habitat. li. 1. di. 5. q. 2. in solu. q.

Presentia De duplici pntia ad intellectus 2 reali 2 de intētionali. 2 de oēdie potis 2 posteriotis inter eas. li. 1. di. 3. q. 7. in solu. fe cundi argumēti pncipalis.

Philosophus. Quō intelligit illū phi, 5 intelligere p.fi cet cā tumab alio extra fetunc nō cēt substātia eius optima 2 q̄ continuatio cēt laboriosa. li. 1. di. 2. q. 1. in respon sione ad 1am. c.
Quō ppōnit illud phi q̄si mouet infinito motu hs po tentiā infinitā intēsiue ibidē. 2.
Quō declarat a pho q̄ virtus infinita mouet in nō tem pore. ibidē. 3. q.

Primitas De duplici primitate. f. cōitatis 2 virtutis cōtētē in obo pmo in tellectus nostri. li. 1 di. 5. in fol. q. o.
De duplici primitate. f. imediationis 2 adcōtionis. li. 1. di. 18. q. 3. in solu.

Principium Dō principia imimediata euidētia ex terminis non pūt demōstrari demōstratione q. 2 quare. b. q. q. 7. a.
Dō nō obstāte q̄ pncipia sint cāe cognitionis cōclusio nū in aps. q fine cāe imediate cognitionis cuiuscūq; cōclusionis. li. 4. q. 7. f. c.
Quō probat q̄ principii formale agēdi nō respectus nec includit q̄ se in formali principio sed pm̄ forma le est absolutū. q. q. 5. d.
De duplici principio actiuo 2 naturali. f. 2 libero. q5 libero. q. 16. f.
Quō principiorū differentibus specie dicunt act& spe cie differentes 2 quō nō. q. q. 17. g.
Quō fm aliquos pncipia prima non possunt applica ri ad terminos non sensibiles 2 quomodo impugnat. libro. 1. questione. 1.
Dō in primis pncipiis non indudumē virtualiter oēs cōclusiones fabiles. 2 quō b declarat. ibidem.
Quō aliqd pōt& pncipiū p fectissime cognitionis ae tus 2 non simplr cognitionis. 2 quō tenet fi pfectissi me est aliqd cā cognitionis. fi simplr 2 in gbus non: li. 1. di. 3. q. 2. in solu. fecūdi argumēti.
Quō ops principia simul esse principia subiecti in se. et quomodo declarat. li. 1. q. 5. d.
Dō academo realenō pōt& pncipiū entis rōnis. lib. 1. di. 7. q. 1. in repobatione. 2. ob.
Quō 2 qñ principiū quo aliquis operationis fi per se est per se potest agere. quando non. libro. 1. di. 15. q. 1. in solu. rationis. 7. ob.
Vtrum pncipiū vno mō dicat de principio fupto pbā ter 2 notionaliter 2 entialiter. li. 1. di. 29. q. 1.
Vtrum prima pncipia cōplexa sint nobis naturaliter co gnita. 1. metha. q. 4.
Vtrum intellectus paternus sit principiū formale pro ducendi verbū in diuinis. colla. q. 1.
Quomodo exponit& illa exponibilis. 2 nō est maior distinctio in principiis q̄ in principiatis. li. 1. di. 7. q. 1. in fine. rationib. quas probatur generationem diuinam esse vnius oam.
Dō non sit principiū nec diatū per se notū 2 q̄ idē pōt esse in potentia 2 in actu. li. 1. di. 25. q. 1. d.
Vtrū hoc principiū impossibile est idē& 2 non& sit fir missimū. 4. metha. q. 4. probatur primum principiū 5 esse falsum. ibidem.
Qualiter pbat aliqd& nōtūmo pncipio. ibidem. 4.
Tres cōditiones pmi principii. ibidem.
Vtr in quolibs genere sint propa principia. 7. met. q. 10.

Principatus Duplex. li. 4. distinctione. 15. q. 1. a.

Primum. Q̄ probat primū effectiuū esse infinitū quattuor viis. 2 quō va leat rō Aristo. 8. phy. 2. 11. metha. libro. 1. distinctione 2. in solu. q. 1. c. f. g.
Quō probat pmū effectiuū& ineffectibile 2 incasibi le. q: nō finibile, nec mabile nec formabile. li. 1. di. 2. q 1. in solu. q. 1. & fi conclusio fectida.
Quō pbat q̄ pmū efficies 2 vltimus finis. 2 pmum fm eminētia sunt idē. li. 1. di. 2. q. 1. articulo. 2. 2 sunt due cōditiones.
Quō pbat q̄ pmū efficiens est necessarie& ex. 2 ex hi cludit tm esse vnū fm nām 2 q̄ditate. ibidē artī. 3.
Quō pbat q̄ primū efficies sāt cōiugēter 2 est cogno scens 2 volens. ibidē in fola. q. c.
Quomodo probat q̄ eius intēlus 2 volitio nō differāt ab eius essentia. ibidē.
Dō semper& distincto actu necessario intelligit q̄dam q̄s intelligibile pmo naturaliter q̄s fit illud in se. ibidē.

Primum finem Quomodo probat q̄ est dicere primum fi nem 2 nec est finibilis nec necessitate alterius finit. li 1 tio. 1. di. 2. q. 1. in solu. q. 2. est quarta conclusio.
Q. pmū finē& ineōicabiles. ibidem conclusione. 5.
Quomodo probat p̄ finiti& esse actu existens. ibidē 3 conclusione. 6.

Primum secundū eminē tiam. Quō pbat q̄ pma nā est simpliciter eminēs fi pfectionē. li. 1. di. 2. q. 1. in solu. q. conclusione. 7.
Quomodo probat q̄ pma nā fm pfectionē est incau fabilis. ibidem conclusione. 8.
Dō pbatur q̄ est actu existens. ibidem conclusione. 9
Primi articuli questionis.

Primo: Quomodo aliquid moueri primo pōt dupliciter accipi. libro. 2. distinctione 2. questione. 10. f.
Quod dicitur aliqd conuenire alicui primo 2 per se 2 nō primo. 7. metha. q. 15. a.

Prioritas De duplici prioritate essentia li. 5 quomodo prioritas essentialis potest esse inter entitates hypostaticas, quodlibe to questione. 9. d.
Qualiter in diuinis inter intellectum 2 voluntat& non est prioritas nature. libro primo distinctione. 2. qone 6. in solu. q. c.
De duplici prioritate fm causalitatem 2 fm consequē tiam 2 q̄ prius fm consequentiam non est prius fm causalitatem. libro. 1. di. 7. q. 1. in solu. 5. rationis cō tra tertiā op. 2 li. 2. di. 2. q. 2. g.
De duplici prioritate. f. originis 2 adequatiōis. 2 quo modo essentia diuina prius origine communicatur fi lio 2 notitia actualis. libro. 1. distinctione. 15. questiōe prima in fine. q.
Quomodo probatur q̄ cum aliqua prioritate stat simul tas relatiua. 7. li. 1. di. 7. q. 5.

Quid est prioritas nature. li. 2. q. 1. a.
De prioritate cause respectu causati fm Auicennam
& quomodo prioritas perfectionis stat cum simultate
nature que est correlatiuorum. ibidem.
De duplici prioritate, scilicet immediationis & adeq
tionis, & de correlatiuo vtriusq. lib 20. i. di. 28. q. 3. in
solu. bene post.

Prius. Quid est pius nā. q. 9. 2. 2. li. di. 1. q.
fecūda. 2.
Quid est cāre prius origine. ibidem.
Nota q qcq nō repugnat poni nisi fm posteriꝰ aliqd
non repugnat poni simplr. ibidem.
Q̄ an aliqd & ab aliquo vel ab ipso. pius est illud a quo
est & illud qō est ab ipso. q. 9. 4. b.
Q̄ prius nō variat ad variationē posteriorꝭ. quodl.
quæstione. 10. d. 2. e.
Vtrū ꝺ sit ratio posse q prius est qō est primo ppingꝰ
us. 5. metha. q. 9.
Quō posteriꝰ pōt esse fine priꝰ & qualiter destructo priꝰ
destruit posterius. li. 4. di. 15. q. 1. in solu. 1. ar. 3ncipalis. c. 9. metha. q. 7. 2. li. primo di. 17.
Si aliqua sint prioꝛa generatione alicui perfectione. &
ille positiones cōtet eōdem subiect habēt. libro. 4. dist.
16. q. 2. iuxta finem. q.
Quō eiusmodi & posteriora sunt simplr prioꝛa. fm eodē
genere. li. 4. di. 49. q. 7. b.

Priuatio. De duplici priuatione. li. 1. di. 19
q. 1. in solu. q. arti. 1.
Quō sit per qd pñatio distinguit a negatione. & quomō
pñatio in genere & negatio sunt idē. & quō ponit priuatio in deo & quō nō. ibidē.
Q̄ ad vnitatē priuationis non sufficit vnitas subiecti
vel habitus. li. 4. di. 12. q.

Priuilegium. Q̄ priuilegiū cēt vanus vbi aliqd cōferret alteri nō habet. li. 4. di. 15. q. 3. arti. 2. b.

Productio Rerum in esse intelligibili q̄d est pducti in tali esse. li. 1. di. 36. q. 1. 2. 45. i. op.
Quomodo productiō filii dicit generatio non pductio
sancti. ibidem.
An productiones ꝺiuine sint vnius oe intēc. li. 1. di.
15. q. 1. in solu. fecūdi argumēti principalis.
Quid regrit ad hoc q̄ pductio sit equiuocā. ibidem in
fine questionis.
Quō pdatur q productio intrinseca ꝓsupponit extrinsece. ibidem. & diffusius li. 2. q. 1. 2. q. 2. 8. d. e.
Quomodo fm aliquos productio in ꝺiuinis p modus
nāe est nīs fm similitudinariē. & vere. & quō hoc impoba
tur. li. 1. ꝺ. 2. i. in repobatione. 1. 2. 1. op.
Quomodo aspis scūs necessario producit ꝑpter ꝺuplicem infinitatē concurrentē in duplici ꝑncipio. f. in
voluntate & in obiecto. i. in essentia ꝺiuina. li. 1. ꝺ. 10.
in solu. ꝺubiorum. q. prime.
Vtrū in ꝺiuinis ꝓsit esse plures productiones eiusdem
rationis. q. q. 1.
Quō pductio in esse & in genere. q. q. 2. a.
Vtrū in deo possit esse aliqua pductio intrinseca. libro.
1. distinctione. 2. q. 5.
Vtrum in ꝺiuinis sint nīs due pductiones intrinsece.
libro. 1. distin. 2. q. 6.
Quō rones aliqꝛ quibus nituntꝰ ꝓbare pductionē intrinsecā concludunt & quomō ipse ꝓbat instat. & ſolut.
li. 1. ꝺi. 2. q. 5. a. c.
Quō ꝓbat modus ille rici de q̄ ꝺauo q̄ ꝓbat qualitatē
pductiōni in ꝺiuinis. ubidē in solu. q. 6. a.
Et distinctione ꝑncipioꝝ & ꝑpctoꝝ ꝓbat ꝑtialitas
pductoꝝ in ꝺiuinis. ibidem.
Quō & q̄ pductiones alterꝰ rōis ꝓsit terminari ad ter
minos eiusdē rōnis & quō ꝓductiones nō semp distinguūt ꝑ terminos sed aliqñ ꝑ ꝑncipia & de ꝓportione pductionū ad terminos. libro. 1. di. 7. q. 1. in
solutione rationum quas ꝓbat generationē ꝺiuinam
esse equinocam.
De pductionibus ꝺiuinis quē ordinē bnt inter se & quomodo ꝓbat & quē pductione producit ꝑsus sanctꝰ
a patre & filio. li. 1. di. 11. in solu. 1. q.
Qualiter productio actiua nō est ita cōmunicabilis sicut passiua. ibidem in fine.
Vtrū possibile sit deū producere aliqd aliud a se finēpcipio. ibidem op. 1.
Vtrū intellectus paternus sit formale ꝑncipiū producē di verbū in ꝺiuinis. colla. 2.

Producens. Quō & qliter producēs & ꝑ
ductū sint correlatiua ꝺsibilia & ea
dem nā non in eodē supposito & cā eāmen nec in eadē
natura nec in eodē supposito. li. 1. di. 3. q. 3. in sol. 1. op.
Q̄ producētis & forme que producit est eadē relatio &
quō nō. li. 1. di. 7. q. 1. in solu. 2. rōnis 3. i. op.
Quō ꝺcarat q producēs productio & pductū possiūt esse eoꝝ. li. 1. di. 9. q. 1. & ibi nota quō ꝺcarat per exē
plum ẽlug. si ignis est eternus ꝺs ipse ẽt coeternus.

Productum. Quomodo producti & vi productionis sue est notitia
genita & quō nō. li. 1. di. 15. q. 1. in fine.

Proportio De proportione obiecti ad habitus & obiecti ad potentiā. q. q
3. ꝺ. 1. li. di. 3. q. 4. & in prologo. q. 1. e.
Que ꝓportio productionis ꝺsiguāt ad terminos ꝓductos. li. 1. di. 17. q. 1. in rationibus quas ꝓbat ꝺe generatione ꝺiuinam esse equocam.
De proportione cōmutatiua & in qbus stet & in qb
non. & quomodo sit modus arguēdi nō semp tenet.
& ad aliquando est fallacia cōsequentis. li. 1. di. 36. q. 1. in
solu. rationis. li. 4. di. 45. a. 3. c.
Qualiter dei ad creaturā est ꝓportio & q nō geome
sed qualis est inter marime ꝺistantia siue inter perfectionē & perfectibile. li. 4. di. 49. q. ii. ꝺ.

Propositio Q̄ propositio falsa & natura
extreme & qualibus reꝺuplica
tione facta semp est falsa. li. 3. ꝺi. 11. q. 1. in solu. q.
Q̄ veritas propositiōis nō ꝺt ex veritate extremoꝝ eus relationibus superadditis sed ex vnitate fundamentoꝝ. quodlibeto. 9. ii. f.

Proprietas. Q̄ ꝑpietas personalis ꝺs
esse oīno formaliꝛ incōicabili.
q ꝑmio. q ꝺi. 4. 4. c.
Quomodo probat ista ꝺistinctio vt ꝓprietas & vt relatio. ibidem.
Q̄ propietas vt ꝺistincta cōtra paternitatē ꝺicit ꝓsi
se respectum rationis. ibidem. d.
Quare fm aliquos ꝓpietates in eadem ꝑsona ꝺifferunt ꝑ natura rei. q. q. 5. c.
Q̄ ꝓpietates essentiales conueniuntur de ꝑsonis q ꝓpietates personales. & per ꝓpietates ꝑsonales cō
ueniunt pp quid relationes cōes. q. q. 6. e.
Quō probat q in ꝓpetate cōstitutiua verbi nō cōcu
dit per se aliqs respectus ad creaturā. & quō probat
oppm & ſolutur. q. q. 4. f. g.
Q̄ ꝓpietas fma incōicabilis cōstitutiua ꝑsone ꝺiuine per se ꝺistinguit per generatiuitatē & potēs gnā
re. 5 ꝑnitas. & quō impugnat. q. q. 4. e.
Quomodo ꝓpietas personalis ꝺs non ꝺicat perfecti
onē simplr tm non est imperfectio. q. q. 10. ꝺ.
Q̄ ꝓpietas personalis ꝓ se esse ratio repugnātie in
finitas perfectionis. & tm non esse perfectionem simpliciter. ibidem.
Quomodo probatur q ꝓpietas q̄ est substitutiua secūde tertie persone non sit formaliter incōicabilis. li.
4. di. 19. q. 1. in repobatione. 2. op.

Quomodo probat q̄ proprietas constitutiua nō habꝫ ab essentia incōicabilitatem. ibidem.
Utrū ppietas sit idē cū pſona. li.1. di.33. q.1.
Utrū sit idē cum essentia. ibidem. q.2.
Quę sit ꝓpetas pſtitutiua pſoꝝ trinitatis. li.1. di.28. q.1. a.2
Proximus. Utrū eode habitu sit diligen-tia moralis cum prudētia. li. 3. distinctione. 33. q.1. ar.2.
De prudentia cōmuni ⁊ ppria cuiuslibꝫ virtutis. ⁊ de connexione cum vtraq; ibidem.
Utrum prudentia sit in brutis. i. metha. q.5. b.
Utrū tm sit in ꝑa prudentia directiua respectu omnium agibilium, colla. q.16.
Quō ds intelligi dr̄ iustio prudētie. 6. metha. q.1. f. vlt. 1.a. vltima. ploqo sententiarum. g.
Punitio. Quid delectionē pcti regrit pena vel punitio. li. 4. di. 14. q.1. ar. 3.
Nō in punitione volūtaria cōtingit multa cōseruare ibidem conclusio. 2.
Quid est punitio. li. 4. di. 46. q. 4. a.
Q̄ iustitia punitiua est quedā cōmutatiua ⁊ hꝫ latitudinē. li. 4. di. 15. in solone. q. prime. c.
Utrū in punitione maior⁹ concurrant ex parte dei iustitia cum misericordia. li. 4. di. 46. q. 4.
Purgatorium. Utrū mōdus purgādus sit per ignem. li. 4. dist. 47. questione. 2.
Puer. Utrū ętas puerilis possit ipedire matrimōnii. li. 4. di. 36. q. 2.
Utrū ipediat a susceptione ordinū. li. 4. di. 25. q. 2.
Punctus. Utrū punc⁹ dicat aliqd positiuū ad solā carentiā positiui. li. 1. di. 24. q. 9. d. in rōsione ad 5cdm. ꝑ hōc arist⁹ ꝓncipalit⁹ ar.
Qualitas. Q̄ qualitas sit aliqua ā tribꝰ. metha. q. 6. in solutione. 2.
Q̄ distinctio qualitat⁹ in spēs nō ē ꝑ se ꝙ in spēs. ⁊ ē primō sm aliquos modos diuersos. li. 4. di. 6. q. 9. in solutione. b.
Quō itelligēda illud in ꝓdicamētis albū sola qualitate significat. li. 4. di. 4. q. 1. in sol. 4. argumēti principalis
An ista sit⁹ sit perfectio⁹ q̄ qualitas. li. 4. di. 13. q. 2. ar. quarto cōtra op.
Utrū aliqua qualitas sit me ꝑfi sit potentia actiua. 9ª. methaphy. q. 4.
Qualitas. Q̄ qualitas virtualis nō cōuenit nisi qualitati q̄ditatiue vt dicit quer⁹ 5 idcirco ab hac ꝓpositione nec ē finitas vel infinitas alię qualitas virtualis nō cōuenit nisi tm absoluto. qō libeto. q. 6. 8.
Q̄ qualitas nō est formalis ratio corpoꝝ rōi essendi b. quodlibeto. q. 10. c.
Quō ꝓbat q̄ in deo est quantitas ⁊ quō solut. li. 1. di. 19. q. 1. in solu. q. c.
Quō quantitas realiter distinguit a substantia 5. met. q. 9. in solu. q. c.
Quō mod⁹ a tipo sunt per se quātitates. q. 4. 9. c.
Quō in quantitate sunt duo numina. 5. metha. in sol. 5. argumenti questionis.
Utrum ꝓpria rō quātitatis sm ꝙ generalissima est. sit diuisibilitas vel rō mensure. 5. metha. q. 9.
Utrum quantitas qua motus est quantus formalis sit tempus. 5. metha. q. 10.
Nota ordinem quatuor passionum quantitatis. 5. metha. q. 9. c.

Utrum omnis transmutatio possibilis causari ab agente creato citra accidentia eucharistię manente necessario requirat eandē quantitatē manere. li. 4. di. 13. q. 4
An sit alia quantitas in rarefactione ⁊ condēsatione ibidem. conclusio. 1.
An quantitas sit alia actiua. ibidem.
An alia finita requirat alią quantitatem. li. 4. di. 13. q. 4. in solutione. q. a.
Nō quantitas ē separata non habet aliquē modum positiuum sibe sed tm̄ priuatiuū. ibidem. q. 6. in rōsioni one ad primum argumētum principale.
Quō gri differt a relatione. 5. metha. q. 6. in solu. q. d.
Quando. Quod quādo est quedā forma successiua per accidēs. 5. metha. q. 6. iuxta finem.
Quęstio. Dē b quęstione qd est quomodo non semper querit de quidditate. lib. 1. di. 25. q. 1. in solu. q.
Quicūq; Boęs qui quicūq; non distribuat. 2. quęstione. 6. c.
Quidditas. Q̄ anima non dicit totam quidditatem hominis. li. 3. distin. 21. q. 1. b.
Q̄ ima nō est extra q̄ditatē rei. ibidem. c.
Utrum ad metha ꝑtineant cognoscere q̄ditates i particulari. 1. metha. q. 9.
Utrum q̄ quod est sit idem cum eo cuius est. 7. metha. physice. q. 7.
Quietatio. Quomodo aliter quietatur potentia per aliquid intra. aliter per aliquid extra. li. 1. di. 1. q. 1. c.
Quod duplex sit gen⁹ actio. li. 4. di. 49. q. 7. ar. 2.
Ratio. Quomodo aliqd est ratio b⁹. quodlibeto. 10. q. 5. d.
De rātione philo. ⁊ eius solutione de natura ibidem.
An ois ratio sophistica possit solui. naturaliter ⁊ quō mō. ꝓbat ꝙ sic ⁊ ꝙ nō li. 1. di. 42. q. 1. in solutiōe rōis.
Ratio seminalis. Utr beata vir⁹ ē habuit respectu plis aliqs rationē seminalē li. 5. di. 4. in solu. q. i. c.
Utrū in materia sit rō seminalis aḋ formā li. 2. di. 18. questione. 1.
Quid ē rō seminalis. ⁊ quō ē ad qd li. 2. di. 18. q. 1.
An costa adę de qua fuit formata mulier fuerit ratio seminalis. ibidem.
Ratio formalis formalis duplex li. 4. di. 1. q. 3. f.
Radius. Q̄ rubor radii transeuntis per vitrū rubeū no est spēs rubedinis vitri. 5. meta. q. 7. b.
De radio recto facto ⁊ reflexo li. 2. di. 15. q. 1.
Raptus quidē rapt⁹ ⁊ quomō cātur li. 2. di. 11. in solutiōe. q.
Rarum Quomodo cātur raritas ⁊ densitas et quomodo quelibet pas rari est rara ⁊ multa de densō ⁊ raro li. 4. di. 12. q. 3. c.
Quō non oē quidē raro cui⁹ rit ē ppbo⁹ causale li. 1. di. 2. q. 7. in solutione. 1. argumenti.
Ratihabitio. Q̄ in malefitijs ratihabitio retrotrahit ad ꝓ mandato q̄ad li. 4. di. 35. q. 1. b.
Receptum Q̄ ꝓpriꝰ receptiuum ⁊ priuum intellectionis ē formal⁹ que est simpler ⁊ altera pars ꝓpositi ⁊ quomō est forma totius quodlibeto. q. 9. d.
Recidiuatio Utrū pcta dimissa ꝑ penitentiam in reciduāte redeant eadē numero li. 4. di. 22. q. 1.
Nō petri ꝙd dimissa redditꝝ tanq̄ ex circūstātia agra

uans petrũ in q recidiuit ibidem articulo.1.
An os recidiuanté specialiter ꝓteri pcẽdẽtia tanquã circũstãtias aggrauãtes ibidẽ.3.b.

Recordari Utrũ ala separa possit recordari ꝓteritorũ que ipsa nouit con tuncta li.4.di.45.q.5.
Record ari non est cumillibet imediate ꝙ vnius alicuꝰ actus qui infuit illi suppositꝰ recordãtes ꝛ qui fuit in ipso actus bum anus cadẽ.q.b.
Utrũ recordatiua poẽtia beat actũ post tps alioquin si esset ꝓteriti vt ꝓteriti ei ibidem conclusione .1.
Q̃ po recordatiua ꝓcipit illud qõ est obm recordati ois, qñ obm recordationis non est ꝓis in se, sed per spẽm põ ꝛ recordatiua est ꝓsentia spẽi., ibidẽ.2ª.4.
Qõ recordatio est duplici obi vnius vt remoti. s. alicuꝰ ius circa qõ recordãs qñq; habuit actũ humanũ ꝛ ꝓximi. s. actus cognoscẽdi ꝓteritũ ibidem in solu.q.b.
An recordatio sit actꝰ ꝓtis ſſitiue li.4.di.45.q.3.ar.1.
An recordatio ꝓteriti sit ꝙ ꝓ intellectiua ibidẽ ar.2.
An bti recordẽtur peccatoꝝ mulloꝝ in vita ilia ibidẽ in solu.3.argu.principalis.

Redemptio Utrũ necesse sit genus humanum reddimi per passionem xpi li.3.di.20.q.1.
Q̃ necesse est boiem reddimi ibidem ar.1.
An potuit reddimi sine fatisfactõe ibidẽ ar.2.

Reddere Q̃ adnihilati põt reddire idẽ nũero li.4.di.12.q.6.arguendo 3.2. oꝑ.
Qõ cõuersum põt reddire idem ibidẽ.
Qõ corrupta põt reddire idẽ nũero li.4.di.43.q.3.ar.1.

Reduplicatõ Quõ reddupplicatio fu mẽ ꝓpissime ibidẽ.q.a.
Quõ ꝓpria reduplicationẽ inquãtũ põt aliqñ aliquid reduplicari ꝓximo mõ aliqñ secũdo mõli.1.di.3.q.6. ꝛ quoli.q.5.ꝛ.7.5.met.q.7.in sol.ad.3.ar.ꝓcipale
Qõ propositio falsa ẽn a extremorum quacũq; reduplicatione facta semper est falsa li.5.di.11.q.1.in solu.

Regula Qõ regula est dupler li.1.di.3.q.5.in solu.q.
Qualiter cognoscitur veritas in regulis eternis põt intelligi quadrupliciter ibidẽ.b.c.
Quõ ds illa regula veritatem si oppositum est obligẽdã eius oppositum est fugiendum.1.met.a.q.2.
Quõ intelligitur illa regula qõ est ꝓpinquius simpli citer tali est magis tale. ibidem.q.10.c.
Quõ dupliciter exponit illa regula de secũdo thopicoꝝ qõ deoiarur a genere denoiatur ab aliqua spẽ. 4.met ta.q.4.g.
Quõ ꝛ illa regula quicquid est cã cãe est cã cãti q; solũ in eodẽ genere cãe.5.met.a.q.2.c.
Quõ illa regula non est vera.5.thopicoꝝ. qñ vna est eq uocum ꝛ aliud vnitoꝝ vel cõuerso rotiens dicitur vnã quatenus ꝛ reliquã.5.met.a.q.6.a.
Quõ exponitur illa regula q; per supbaudãtiam dicit vni soli.5.met. q.6.in solu.2.arti.principalis.
Quõ teneat illa regula quecũq; vni ꝛ eidem sunt eadẽ inter se sunt ita.1.di.1.q.4.in solu.1.argu.ꝛ in reportati one di.2.q.8.g.

Relatio Utrũ deo deo dicatur aliqua relatio li.1.di.30.q.2.
Quõ declaratur q̃ nulla relatio sit in deo ꝛ est opi.gan dan.ꝛ quõ ꝓpugnat li.1.di.30.q.2.in recitatiõe.2.opi.
Quõ differant relationes ꝓmi ꝛ secũdi modi ꝛ dicatio nibus tertii modi ꝛ quõ generaliter probat q̃ nullus relatus ꝛ relatiuus terminat dependentia alterius. nec vnã diffinitur per aliud sed per absolutũ li.3.di.30.in solu.q.i.
Quõ relatio rõis nova põt poni in deo per actũ intellectus nostri ꝛ nullo modo per actum intellectus diuini ꝛ quõ hoc probat ibidẽ.

An relatio fundata mediante relatione creata vel increata. possit esse realis ꝛ quõ arguit q̃ sic ꝛ quõ soluitur ꝛ de ea cã relationis inter extrema li.1.d.30.in fine.q.2.
Utrũ relationes cões in deo. ſidẽtitas ſimilitudo ꝛ equalitas sint relationes reales li.1.di.31.q.1.
Quę requiruntur ad realẽ relationẽ in solu.q. ibidem.
Quõ probatur q̃ relato in diuinis sit infinita ibidem. ꝛ cola.q.7.
Q̃ relationes originis ꝓpius pululãt in essentia q̃ cõmunes ibidem in fine.q.2 li.1.di.36.q.1.circa finem
De duplicis relationis quam babet actualis notitia ge nita a memoria ad ipsum memoriatum li.1. dist. 32. q.2. in solu.
Q̃ relatio tertii modi distinguit ꝙ ad relatiõb⁹ primi ꝛ secundi modi li.1.di.35.q.1.
Quõ probatur q̃ nulla relatio rõnis est ꝓior in intellectu diuino q̃ intelligat quidditates rerum sed est posterior li.1.di.35.q.1.in solutione argumentorum que fiunt contra.i.opi.
Utrum in deo sint relationes eternę ad omnia scibilia ꝛ cognita quidditatiue li.1.di.35.q.1.
Quomodo super relationes communes possunt funda ri relationes ꝺiſpertite actiue ꝛ passiue q̃ quomodo hoc declaratur li.1.distinctione.19.q.1.in solu. rationis principalis.
Quomodo aliquid potest esse relatio rationis ꝛ suum oppositum relatio realis li.1.distinctione.25.questio ne.1.in fine.
Quomodo fm aliquos relatio vt ꝓpositas non vtre latio vel fm aliquos vt origo non vt relatio cõstituit ꝑ mã ꝓsonã ꝛ quõ impossibile vtrũ sit.1.d.25.q.3.in recitatiõe.2.obm oꝑ.
Quõ probat q̃ relatio nõ põt terminari ad relationem li.1.di.32.q.3.in solutione.4.opi.
De duplici relatiõe quãbs amee ad volũtates ꝛ ad obm ꝛ quõ vna ẽ mutua ꝛ alia nõ li.1.di.31.q.1.solu.
De relationib⁹ cõibus. ſidẽptias ſimilitudie. ꝛ eqlita tes ꝛ de fundamẽtis eaꝝ vt accipiũ generaliter ꝛ specialiſſue ꝓprie li.1.di.19.q.1.a.ꝛ li.1.di.6.q.9.arguẽdo 3 ſedam opinionem.
Quõ ſſter relatiões ꝓmiſſe ſtricte ſumpte non dimitiũt de deo. ibidem.
De duplici relatiõe quã ꝓportat boc q̃ ẽ participare et quõ ẽ realis ꝛ alia rõis li.1.di.3.q.2.in fine.
Quõ in creaturis ẽ ꝑmus terminꝰ adequatus q̃ formalis terminus relatiõis realis refert ad pduct̃s. in ultimis aũt relatio ꝓducti adequati ẽ realis ad ꝓducẽt relatio cõmunicati vt formalis terminus ẽ rõnis ꝙ cõmitenti relatiões reales originis li.1.di.15.q.1.in solutiõe argumentoꝝ
Q̃ relatio creature ad deũ ẽ realis li.1.di.3.q.1.in solutione.q.
Quõ relatio actiui ad passiuũ est ꝓr relatiõe actiui ẽ passiui ad ꝓducti li.1.di.5.q.1.in recitatiõe.2.opinionis argumento.3.
Q̃ relatio nõ est actus ẽntie. sed ꝓsone ꝛ quomõ nõ cõponit cũ ẽntia. ibidem. in solutione.q.
Quõ relatiõi in cõmuni repugnat ẽ ꝑfectionẽ simpliciter ſſpecialiter relationi rõnis. ibidem.
Utrũ illa sint ꝓpossibilia relatio cõparata ad oppositus est res vt cõparata ad ẽntia ẽ res tm quodli.q.3.
Quõ relatio originis sit res ſſe ꝛ q̃ res quodli.q.3.a.
Utrũ ẽ ꝑpata ad ẽntias ꝓsimat ꝓsonã quodli.q.7.c.
Quõ scõm aliquos ẽ ordine ad fundamẽtũ ẽntia ẽ relatio q̃ sit realis ꝛ ẽ ordine ad oppositũ q̃ distincta ab alia ꝛ quomõ illud inpugnatur. ibidem.
Quõ relatio nõ denominat ẽntia q̃ non sit in essentia ibidem.
Quõ relatio in creaturis ẽ alia res a fundamento. ibidem. ſ.ꝛ li.3.di.8.q.1.in solutione.q.d.

An circūscripta relatiōe originis possit manere pſona diuina constituta ꝛ distincta quolibeto. q.4.
Q relatio originis ꝓme persone ad ſcdam multiplicetur ꝑtibꝫ quitur. ibidem.
Quō alique rōnes oppoſite ſint icōpoſſibiles. aliqué nō ē code ſuppoſito nō in eadē nā li. i. di. 3. q. 8. in ſolutiōe. 3. argumenti ſcde opi.
Quō ponēdo relationē originis vt relatio ē ꝓſtitutiuū ꝓme pſone nihil minus ſalnat ſimultas nāe quā requirit correlatiua quoli. q. 4. c.
Q relatio originis ē relatio oō in diſſicta in ſe inter ꝑ mā ſpōnā ꝛ ſpōnā. ibidem. d.
Quā relatiōe originis ſepata a ꝓma persona ꝛ quomō non ibidem. e.
Q relatio in deo nō ē relatio cēndi ſed in communica liter cpſtēdi. ibidem. f.
Quō ꝛ qualiter relatio originis non ē formaliter finita nec infinita quoli. q. 5. in ſolutiōe rationis ꝓncipalis.
Quō probarī pōt q relatio nō pōt ſundarī in relatione ꝛ quo vna relatio rōnis vt ſunt intentiones icōe pōt fundarī in alia ꝛ ratio quare quodlibeto. q. 6. d. 7. li. 4. di. 6. q. 9. c.
Quō relationes cōmunes ꝑdunt de ꝓnis propter quid per relatiōes originis quolibeto. q. 6. e.
Quid fuerit ad hoc q aliq; relatio ſit realis quoli. q. 6.
Quō de relatione nō cē mot quoli. q. vi. f. 7. li. 4. di. 11. q. 9. arguendo ſ rationē ꝓme opi.
Quō relationes ſcī modi non ſūdant ſup actionē ꝛ paſſionē ? di. 13. q. 1. li. 4. di. 6. q. vltima.
Qualiter relatio non ē vltima affectio ſubſtantie quod libeto. q. 15. a.
Quō relatio non ē nouū loquēdo de relatiōe ꝓprie dicta ſine nouitate alicuius abſolutꝫ ꝓpoſitis. ibidem.
Quō operationes neceſſarīo ē aliqua relatio realis et quō probatur quodli. q. 13. b.
De duplici relatione ſundata ī actu cognitionis intuitiue quodlibeto. q. 15. c.
Quō ī 3 modo relationis relatio inducitur in ſubſtātia alterius extremi. ibidem. d.
Quō ſe hꝫ rō ad actū intelligēdi ꝛ an ſit ībi cēntial. ibi
Quō relatio tripliciter ſe hꝫ ad abſolutū ibidem.
Quō ēt aliqua ꝓpoſitio relatiua ꝛ an illa denominat ſubiectū ſi actu ēt ꝛ quare quolibeto. q. 13. g.
Q naliter inducātur in fundamento rā in entitate cū in cognoſcibilitate quodlibeto. q. 14. f.
De duplici relatione rationis ꝑ actum intellectus quolibeto. q. 17. b. li. 1. di. 45. o. f. g.
Q oīs relatiō ē realis vel rationis. ibidem.
Q probaꝫ ꝑ relationes ꝓducentis ꝛ ꝓducti poſſunt fundarī in eodem ſuppoſito ls magis repugnant
Q relatio motūs ē mot. i. di. 3. q. 1. in ſolu. q. e.
De duplici relatiōe. f. accidētali ꝛ ꝑdali li. 1. di. 3. q. 6. in ſolutione. q. e.
An relatio originis ſit formaliter neceſſe ēe li. 1. di. 2. q. 4. in fine ꝛ collatione. q. 7.
Quō relatio originis cēntialiter pōt cē in aliqua alia ꝛ alia dependētia ad icōs li. 1. di. 3. q. 7. ī probatiōe. i. o.
An ēt eadē relatio ꝛ qui nō ꝓdicit formē qua ꝓducit ad ꝓducēdū li. 1. di. 7. q. 1. ī ſolu. icōe rōnis 3. q. qui.
Quō probaꝫ q relatio nō eſt ꝓncipiū cēntie reſpectu ꝓductionū omniū ꝛ tibi ī reprobatiōe. 2. opini.
Quod relatio nunc eſt abſoluta nūc relatiua ſed ſolū ratio faciendi. 5. meta. q. 7. in ſolu. ad. 2. argu. ꝓncipale
Qualiter relatio nō ē mūl ſbue ꝛ oē aliō cōcauſatū li. 1. di. 9. q. 5. in ſolutiōe. q.
Quō relatio manet ēt̄ ſine cēntia diuina ꝛ quomō nō eſt formaliter diuina cēntia li. 1. di. 21. q. 1. in fine.
Quō nō oīs relatio ē rei vel rōnis ſtricte accipiēdo relationē li. 1. q. 45. q. 1. in ſolutione.
Quō id actio creature ad deū nō accidēs ſed per idem

tiratē eſt illud cuius eſt. i. 2. di. 1. in ſolutione. q. arti. 2. 2 collatione. d.
Quō eſt relatio tranſcendēs nō aliqui generis determinati. ibidem.
Utrū relatio creature ad deū ſit eadē ſundamento li. 2. di. 1. q. 5. ꝛ collatiōe. q. 6.
Quō poteſt probarī q relatio differt ab entia vel ſundamento in creaturis ibidē in recitatiōe reprobatio ne ꝓme opi.
An relatio ſit vera an ens rationis vel modꝰ rei ibidē.
Quō probaꝫ q relatio nō ſis q ſit res ꝓ finiti ibidem.
Quō ad relationē eſt motus ꝛ quō nō. 4. 5. in ſolutione 2. rōnis. i. opi. 2 li. 4. di. 6. q. 9. arguendo ꝓ ſcdam ratiōe opi. 2. 5. meta. q. 7. g.
An plures eiuſdē rationis relationes poſſint fundarī in eodē ti. di. i. q. 1. in ſolutione ſcōi argumenti.
Utrū ꝓpne diuine ſint relatiue collationib⁹. q. 15.
Utrū formalitas rō terminādi vnionē nāe ad verbū ſit eius ꝓpria relatiua li. 3. di. 1. q. 5.
Utrū intellectus poſſit getari ī aliq. relatiōe coll. q. 7.
Utrū cū ſima ſimplicitate ꝑne diuine poſſit ſtare pluralitas relationū realem collatione. q. i.
Quō relationes ite poſſūt cē diuerſe ꝛ ꝓuenīre in ēi potentia collatione. q. 15. q.
Quō exponīr illud. 5. meta. cōmentatoris q ꝑ in. 3. mō relationis dicatur ē in ībi ater⁹ extremi ꝛ illud alibidē bis dicerē. quolibeto. q. 13. d.
Quō relatio nunc abſoluta nunc relatiua ſit aliquis abſolutꝫ li. 1. di. 3. queſtione tertia. a.
Q relatio ſit aliud a ſundamēto. 5. meta. q. 6. i ſolu. c.
Q actio ꝛ paſſio qñ ꝛ vbi differūt a relatione. 5. meta ꝓi. q. 6. in ſolutione. c. d.
Quō ꝑ habitus diſtinguūtur a relatione ibidem.
Quō relatio nec eſt abſoluta nec relatiua. 5. meta. q. 6. in reſpōſione ad. 2. argu. de relatione.
Utrū relatio ſit aliqua res cui cōuenit modus eſſendī 5. meta. q. vi.
Quō relatio ar ceteris ſatur a ſundamēto ibidē. b.
Quō relatio eſt aliqua res nature ibidem condu. i.
De relatione rōis ꝛ modo cauſandi eam. 5. meta. q. vi. concluſione. 2.
Quō relatio rōis non eſt cā entis realis li. 3. di. 8. q. 1. in ſolu. ad. 2. argu. i. q. 1. li. 4. di. 46. q. 5. c.
Plura ibi multas conduſiones de relatione ꝑ ordines.
Qualiter intelligitur q relatiuū non eſt cā ſui correlatiui li. 4. di. 25. q. 1. in ſolu. 4. argu. contra i. art. 2 li. 1. di. 7. q. vnica.

Relatiuum Quō aliqua ſunt relatiua que nō relatiue opponuntur. 4. meta. queſtione. 3. c.
Quō non ſemper vnus correlatiuū dat intelligere aliū li. 1. di. 21. b.
Quō relatiua ſunt ſimul natura ibidem.
Utrus philoſophus conuenienter poſuerit tres modos relationis. 5. meta.
Quō relationes bñt ꝓprias differentias ibidem. a.
An identitas ſit relatio realis ibidem. b.
Utrū primus modus oīt a ſecūdo. 5. meta. q. 15.
Utrū non oīs relatio preter a continentiar ſub aliquo triū modorum. 5. meta. q. 13. e.
Quō relatio pōt fundarī in relatiōe. 5. met. q. 3. circa fine

Reſpectus Quō reſpectus non pōt eſſe ꝓnapriū actiuū nec incliatus ipſone principio ſed abſtractum relatiui dicitur ē principii actiuū quoli. q. 7. d.
Quō probatur q reſpectus non pōt eſſe forma actiua ꝛ in fm illam rationem non concluditur quin poſſit eſſe termi nus productionis ibidem.
Q reſpectus ꝑci ad creaturā eſt ens rōis quoli. q. 8. f.
Q nō probatur q nullus reſpectus ad creaturas pōt ꝑ

le induci in pstitutiõe pſone verbi.
Nõ respectus dei ad creaturã nõ põt ee necesse ee ibidẽ
Nõ respectus realis ꝛ rationis nõ faciũt per ſe vnum ẽrũ quoli. q.8.5.
Nõ respect⁹ intrinſecus ꝛ extrinſecus aduenientes ꝙuo mõ ad respectũ extrinſecus aduenientẽ põt ee mot⁹ ꝛ non ad intrinſecus aduenientẽ ꝛ quã acquiſitio respect⁹ põt esse ſucceſſiua quoli. q. ri. f.
Utrũ idẽ ſit respectus ad deũ creantem ꝛ conſeruantem quoli. q. 12.
Nõ in respectu reali creature bñtis eſſe ad deũ concurrunt ſimiliter reſpectꝰ rationis ibidẽ. ar.
Duõ respectus creationis ꝛ conſeruationis in ſunt reſpectus rationis ibidem.
De tripli respectus creature ad deũ ſicut ad tripliceꝫ cãm ꝛ quo ipugnatur li. 1. d. 3. q. 6. in ſolu. q. a.
Nõ vnus reſpect⁹ põt fundari ſup alii li. 4. di. 12. q. 1. b.
Duõ ois reſpectus creature ad deũ eſt terni modi tantum ibidem.
Nõ reſpectus veſtigalis pontificẽ q̃ actitudo rei ꝛ quo mõ dot probat ꝛ improbatur ibidẽ li. 1. di. 3. q. 6. c. d. f. ꝛ di. 16. q. 1. in ſolu. rationem principalẽ.
Nin reſpectus creaturã ad deũ ſit formaliter idẽ creatur⁹ ꝛ quo p⁹ ipſa li. 1. di. 3. q. 6. d. f.
Duõ p⁹ reſpect⁹ actiui ad paſſiuũ ẽ prius reſpectu vtriuſq; ad productiuum li. 1. di. 5. q. 2. in reprobatione. 1. opinionis argu. 3.
Duõ probat ꝙ reſpect⁹ dei ad creaturas q̃cũq; ẽ cõnis tribus li. 1. di. 27. q. 3. in ſolu. q. circa finem.
Utrũ ad intellectionẽs quas deus intelligit ſapide ẽ aſſi num preexigantur reſpectus diuerſi col. q. 17.
Duõ ſit ſingulꝰ genꝰ reſpectuũ li. 4. d. 15. q. 1. ar. 1. c.
Nõ ſuper aliquod fundat nichil⁹ prit fundãtur infiniti ꝛ ſpectus ꝛ ſuper aliquod non li. 3. di. 14. q. 1. opi.

Reminiſci Duõ differt a memorari li. 4. di. 45. q. 3. arti. 4. a.

Reminiſcẽtia Utrũ q̃ ſit ipoſſibile remi ſci li. 4. di. 45. q. 3. ar. 4. a

Repugnare An repugnet ſpes & ipatiper in aliq̃ obẽntis quo. q. 10. a
In repugnet termino præziſteri aliquod conuerti ad ip ſum ibidem. b.
Duõ non eodem mõ repugnat ineſſe eſſentia finita ẽ in finita ꝛ finiti corpus ꝛ infiniti li. 1. di. 3. q. 1.
An repugnẽt cã ẽ cãtum in eadẽ natura ꝛ ſuppoſito pro ducẽtis ꝛ pducti in eodẽ ſuppoſito ꝛ quõ repugnãt are lationi realiꝫ in eodẽ prodũcẽdo eſt ad priore repu gnantiam li. 1. di. 3. q. 8. in ſolu. rõis. 2. opi.
Q̃ aliqua repugnãt formaliter ꝛ aliqua virtualiter li. 4. di. 49. q. 11. c.

Repudium Utrum in lege moſaica licebat vi ro repudiare vxorẽ li. 4. diſtinc tione. 33. q. 3.

Repreſentare Duõ repreſentatio eẽntie di tellectione eiuſdẽ q̃ie dicit repreſentare ꝛ quõ repreſen tatio eẽntie vt priorinteligatur non inuenitur in ſcd lectu paterno quoli. q. 14. e.

Res Quomodo dicitur equinoce quoli. q. 3. a.
Duõ res põt dici vel literãri vel ſũari quo. q. 11. c.
Duõres non diſtinguit agẽ ꝛ reſpectũ rõis. q. q. 17. c.
Nur ẽ differẽtia inter rẽ ꝛ realitatẽ li. 3. di. 21. q. 1. c.
Dualiter in eadẽ re põt eſſe realitas ꝛ realitas ſi tũres ꝛ res li. 1. di. 3. q. 6. in ſolu. ad primũ principale.
Utrũ ońia rerũ ſint diſtincta li. 4. di. 15. q. 2. arti. 2. c. f.
Duõ ońia rerum in ſe tranſferuntur. ibidem ar. 2.
Nuꝫ miſſa occupatio relatiue fiue dãnificatio alteri⁹ in re ſpꝛali vidit ar. 5.

Reſiſtentia Uõ aliqua reſiſtentia eſt ex ſu ceſſionis in mota ẽ aliqua nõ li. 2. di. 2. q. 9. 5.

Reſtitutio Utrũ quicunq; abſtulit vel detiet rem alienã teneatur illã reſtituere ita q̃ non poſſit vere ſa. 4. ſi aliter ab eo rati reſtituõe li. 4. di. 15. q. 1. pp quã tõe eſt reſtituto facienda ꝛ quis teneatur reſtituere ꝛ quicqd 05. r. ſtitut ꝛ cui ꝛ qñ ibidẽ arti. 4. concluſione. 5.
Utrũ dãnificans aliũ in bonis pſõ puta corporis vel alie teneatur ad reſtitutionẽ li. 4. di. 15. q. 3.
Utrũ dãnificans aliqm in bono fame teneatur ad reſti tutionem li. 4. di. 15. q. 4.

Reſurrectio Utrũ reſurrectio generalis ſit futura li. 4. di. 43. q. 1.
An ſimplr corruptũ poſſit reddire idẽ numero ibidẽ ar. 1
An iterũ poſſit redire idẽ numero ibidẽ.
An redeat eadẽ numero vno partiũ in reſurrectiõe li. 4. di. 43. q. 1. in ſolu. vltimi arg.
Utrũ poſſit eſſe motꝰ per tõnẽ nãle reſurrectionẽ boiuꝫ generalẽ ẽ futurã ibidẽ. q. 4.
Utrũ reſurrectio fiat in inſtanti ibidẽ. q. 5.
Utrũ in quolibet boie reſurget totũ q̃ fuit ꝛ veritate na ture humane li. 4. di. 44. q. 1.
Duõ ſit aliqua concluſit reſurrectionẽ 05 q̃ ſumat⁹ forma ſpecifica dolis vel ab operatione quouũte hominꝫ ſm iſtam formam li. 4. di. 43. q. 1. in ſolu. q. a.
Notatres propoſitiones per ſe notas quas accipit ad probandũ reſurrectionem ibidẽ.
Nõ collectio partiũ corporis in reſurrectione fiet mini ſterio angelorũ. 4. di. 43. q. 6. ar. 1.
Nõ formatio corporis in inſtãti in reſurrectione fiet di tina virtute arti. 2. c.
Duõ aliatio corporis erit in inſtãti ibidẽ arti. 3.
An in eodẽ inſtãti erit oĩum reſurrectio ibidem. b.
In qua hora diei vel noctis erit reſurrect⁹ ibidem. c.
Utrũ corpus hominis poſt reſurrectionẽ erit i paſſibi lali. 4. di. 49. q. 1.

Sacerdos Utrũ ſacerdos ad diẽdũ miſſã poſſit ee obligatus ex 050 vno ẽ obligatus ctiã ꝙ alio ad diẽdũ miſſã ſuffr. cãter ſatisfaciat ꝙ abos⁹. q. q. 20.
An in prãte ſacerdotes ſit applicare bonũ certe pſone q̃ debet eccleſie vel alicui in eccleſia virtute ſacrificii. quoli. q. 20. b. c.
An bona applicarũ q̃ ſacerdot eſſẽt ẽ illi tñ valet alteri ꝛ ſibi ſiut ſi ſibi ſoli applicaret ibidẽ. d.
An ſacerdos curatus pius debeat applicare parrochi anis ẽ parẽtibus ibidẽ.
Duibus ds fieri applicatio viuis vel mortuis iuſtis vel in iuſtis ibidem. g.
Duõ põt ſacerdos obligari ad dicendum miſſam ꝙ ali quo dicitur ibidẽ.
Si aũt ola verba conſecrationis ſanguinis contingeret ſacerdotẽ mori nunquid veneradus eẽt ſanguis cõ ſecratus li. 4. di. 8. q. 2. arti. 2. b.
Utrũ ſol⁹ ſacerdos poſſit ꝑficere corp⁹ rpi li. 4. di. 15. q. 2.
An miſſa melior ſacerdotis ſit melior ibidẽ arti. 4.

Sacramentum Utrus hoc ſit diffinitio ſacramẽti quã ponit ma giſter li. 4. di. 1. q. 2.
Utrũ pro tpe cuiuſcunq; legis date debuit inſtitui alq̃ ſacramentum ibidem li. 4. di. 1. q. 5.
Al quo debuit ſacramẽtũ inſtitui ibidẽ ar. 2.
Duõ põt ordiũgu ſacramentum ibidem ar. 4.
Utrũ poſſibile ſit in aliquo ſacramento eſſe aliquam virtutem ſuper naturaleꝫ. q. 5.
Utrũ q̃ legis nature ſit aliquod ſacramẽtũ correſpon dens circũciſioni li. 4. di. 1. q. 1.
Nõ congruit ſit legem euangelicam ſacramentis per fectiſſimis agonarii ibidem concluſione. 1.

De actione diuersa ꝛ effectu sacramentoꝝ. ibid. 5.
Quo ꝺ ia uisitata sunt in deo p̃ ꝛ te huius legis ibidē conclusione. 2.
Q̃ sacramēta ꝺr̃ ee efficacia ipsā efficaciter ꝛepꝛesentare effectū significatiū concomitanter ad̃ ee in solu.
Quare ponit effectum concomitari sacramētum ꝺu pliciter ibidem. b.
Quare in collatiõe sacramētoꝝ remediū generi humano concurrit mīa ꝛ ueritas ibidē. b.
Quō pōr aliquos ꝓpere sacramēta ꝛ sacramentaliter sed non spiritualiter aliquos sacramēt aliter ꝛ spiritualiter. 4. di. 8. q. 3. a.

Sanguis De ꝙbus cōsecrationis ꝛ de eoꝝ cōsecrationis ia. 4. ꝺ. 8. q. 2. ar. 2.
Quid agēdū q̃ ex negligentia ꝓ uino in fundit aqua ibidem. q. 3. in solu. q. b.
Utrū solū uinū uitis expressum de ꝛua sit ꝙueniēs mā conuersionis in sanguine li. 4. ꝺ. 11. q. 7.

Sapientia Utrū sapientia. scia intellectus et cōsilium sint habitus intellectiua les li. 3. ꝺi. 35. q. 1.
Quid est formaliter sapiam ꝺicē ꝓfectionem simpli citer col. q. 15. b.
Utrū põ sit sapiens sine gr̃a. 3 ꝙnita li. 1. ꝺi. 17. q. 2.

Satisfactio Utrū quilibet peccato actuali cooꝛ pondeat ꝓpa satisfactio li. 4. ꝺisti ctione. 15. q. 1.
Satisfactio uno mō accipitur generaliter alio mō ꝓpe ibidē 15 in solu. q.
Quer̃ nolꝝ satisfactionis ibidem ar. 1.
An sit possibile ista mō ꝓo peccato ꝛ in quo consistit ibi dem art. 1. q. 3.
An una satisfactio ꝓpter separi ab alia ibidē ar. vltio.
Q̃ satisfactio magis ꝛesistit in actibus penalibus ꝛ paſ siombus uolūtatis ꝙ̃ in aliis actibus bonis nō pena libus li. 4. ꝺi. 15. q. 1. ar. 3.
De satisfactiõe stricte sumpta que rō nois ꝛ aliis sicut ꝓius de satisfactione generaliter sumpta li. 4. ꝺist. 15. q. 1. parte. 1. q. 5.

Scia est quoꝺi. q. 7. ꝺ.
Quō ꝺ intelligit ꝛ quō accipitur ꝺi ersitis ibidem.
Quō scia põt ee ꝺ corruptibili ꝛ ꝺe contingenti ibidem.
Quō scia põt esse de uno per accīs li. 1. q. 5. c.
Conditiões quas ꝛ ꝺicit scia ꝓpe dicta li. 1. q. 3. ꝛ li. 3. ꝺi. 34. q. 1. in solu. 1. opi. ꝛ in ꝛeportatiõe. q. 1.
An possit esse ꝺe contingentibus ibidem.
An scia ꝺicatur practica ex ꝺine ad ꝓaxim ꝙ ad finē li. 1. q. 5.
Quō scia una põt esse pluriū sciarum spē ꝺifferentium ꝛ qua unitate erit illa scia una li. 1. ꝺi. 3. q. 3. in solu. 5. rōnis ac oppositum ꝛ 1. meta. q. 6.
Quid sit scia simplicis notitie ꝛ uisionis li. 3. ꝺi. 14. q. 2. in solu. q.
De scia aie rōnis uide in. r.
Utrū ꝺe credibilibus possit aliquis simul habere sciaꝫ ꝛ fidem li. 3. ꝺi. 24. q. 1.
Opinio thome q̃ scia sub alterata stat cū fide ibidem.
Opinio ꝺenrici. Quod ꝺecredibilibus sit scia in lumine meo ibidem.
Q̃ scia multipliciter põt accipi ꝛ quatuor conditiões sue ibidem in solu. q.
Qualiter oriatur nobilitas. i. meta in ꝓologo. b.
De causis scie ibidem. c.
Quotuplex sit ꝺiuisiõ ꝓpter ibidem.
Quō meta. consideratur maxime scientia ibidem.
Quō scia non uidet ee solū circa aliquid tanq̃ circa sūm ꝓincipaliter ꝺiceratur sed et circa causas ꝛbi. i. me ta. q. i. ꝺ.
Quō ꝺupliciter generatur scia. f. per inuentionem ꝛ ꝺo ctrinam. i. meta. q. 4. a:
Q̃ sit ꝺistinguātur ꝙ eba. i. meta. q. 1. f.
Tres opiniones negāte modū ponēꝺi aristotelis ꝺe ge neratione scie per inuentionē ibidē.
De gradibus in aquitēdo sciam ibidē.
Utrū meta. sit scia practica. i. meta. q. 7.
Q̃ ꝺeus põt ee sūm scie practice ibidē. ꝺ.
Quō scia practica ꝛ speculativa ꝺistinguāt penes oba ibi.
Utrū scia speculativa sit nobilior: practica. i. q. 6.
Quō scia ꝛ scibile referāt ꝛ simul sunt ꝛ nō sunt. 5. me ta. q. 3. 5. c. q. 15. 5.
Quō non sufficit ad habēdā sciam de aliquo q̃ effect⁹ bē at cām necessariā. ſi 05 q̃ sit necessaria habituꝺo inter cām ꝛ effectum. 6. meta. q. 2. 5.
Quō exponit ꝺictū aniceēne ſi ꝺefine eēt scia nō biliſſima li. 1. q. 5. e.
Quō exponit illud augustini q̃ ꝺuplex scia quā memo ria teneмus signat in nobis ꝺ p scias nō itelligit bitū ſi ꝓsꝺ obi li. 1. ꝺ. 3. q. 7. in solu. 2. argu. 1. opi.
Utrū ꝺiuiſio scie quā ponit aristoteles. 6. meta. in ꝓhiſ cā matbamatică ꝛ ꝺiuiná ſit ſufficiēs. 6. meta. q. 1.
An scia ꝛ intellectus sint vn⁹ bitus ſim rē ibidē oꝓ. 2.
Quō oppositorū ꝛ una scia li. 1. ꝺi. 17. c. f.
Unde ꝺistinctionē scie tradit in solu. q. ſim ꝓpꝛ opi.
Nota q. ꝺuas ꝛitates scie. 6. meta. q. 1. b. 1.
Nota ſufficientiam ꝺiuiſionis ibidem. k.
An ꝺe ente per accīs põt ee scia. 6. meta. q. 2.
Utrū ſit necessariū ꝓs ſtatu ſilo aliquā sciam ſignāliter bomini inſpirari li. 1. q. 1. in solu. q.

Scire Qualiter intelligendi ē q̃ oēs boēs nā scire ꝺesiderāt. i. meta. in ꝓologo. a.
Utrū bec ſit vera oēs boies nāliter scire ꝺesiderār. i. me thabpbice. q. 2.
An visus factat maxime scire ibidem. f.
An possum⁹ bre certitudine vel certā scias ꝺe actibus noſtris ibidem. b.
De scia ꝺei reſpectu futuroꝝ li. 1. ꝺi. 39. q. 5.

Secretū Utrū ꝺe scientijs ꝺeberet ee aliquis secretus li. 4. ꝺi. 21. q. 2. ꝛ conclusione. 5.

Securitas Utrū ad cēntias ꝺeartitudinis ꝙ̃ tineat securitas li. 4. ꝺi. 49. q. 6.
Q̃ securitati opponit trimō. ibidem articulo. 2.

Semen Utrū in materia ſitrō seminalis ad ꝙ semi li. 7. ꝺi. 18. q. 1.
Quid est semen ꝛ seminalis ratio. ibidem. d.
In quo ſitrō seminalis ꝛ ad quid ꝛ quare. ibidem. b. c.
An semen ſit actum generationis. ibidem. d.
An ſit alteratiuū. ibidem.
An coſta ade ꝺe qua formata fuit mulier fuerit ratio seminalis li. 2. ꝺi. 1. q. 14.

Sensus Quare quantū ad ꝓfectionē ad quaꝫ ꝺucere ad actū nō ſit intellectus li. 1. q. 1. g.
Quare ꝺe mēte ꝓsset itellect⁹ ee ꝙ̃ us. i. meta. q. 1. c.
Q̃ cognitio intuitiua sensus i nobis ſit certio cognitio ne intellectiua. ibidem.
Quō iudicabit intellectus quis sensus ſit ꝙ̃ us ꝛ qs erat. ꝛ qs eſt bene ꝺispositus ꝛ quis nō ibidem. f.
An ꝙ̃ us ꝙ̃ beat iudicari teſtimonio sensuū pluriū ibidem.
Utrū obs sensⁱ ſit aliqd ſbrē singularis. i. meta. q. 6. ꝺ
Quō singulare nō sentit a sensu aliquo per se. 7. meta. q. 3. c.

Sensibile Quō exponitur illd terri ꝺe aia ſi erat. ꝛ cut sensibilia ad sensus ſit sanaꝫ mata ad intellectū. q: nō ꝺe quocūq; actu sed ꝓmo tū li. 1. ꝺi. 3. q. 1. solutiõ. f. argumenti.

Separatum Q̃ separatū a materia non põt transmutare materiam quolibeto. q. 7. c.

Q bec ẽ falla q̃ad ẽpa rãs abalio in suo eẽ alind ab eo realiter li. 4. di. 26. q. 1. c.

Serutus Utr̃ ſeruit ſpeciat matrimoniu li. 4. di. 36. q. 1.

Utr̃ ſuite inducta tit ſeruitus ibidẽ in ſolu. q. 1.

Utr̃ ſeruus pot ſhere matrimoniũ inuito dño. ibid. 9

Dato q̃ ſeruus nubat cũ uolũtate dñi nũqd p ſeruitute pot ipedire ad uotũ ibidẽ inſta finem.

Simile Q̃ ſimilitudo pbatur̃ extrema realit̃ diſtincta quoli. q. 6. d.

Quo deducit̃ ſimilitudo eſt relatio realis ꝛ de pluribꝰ ei ſimilitudine li. i. di. 2. i.

Simonia Quo ſimonia pot eẽ in ordine vel in bificio li. 4. d. 25. q. 1. ar. 1. b.

Quãter incurrit q̃s dispenſat ẽ ſimoniacis ibidem.

Simplicitas Quo probatur̃ ſimplicitas opponit compoſ ex partibus quantitatiuis ibidem concluſione 2.

Utr̃ eẽ diuina ſimplicitate poſſit ſtare aliquo mõ diſtinctio perfectionũ eſſentialiũ precedẽs oẽm actũ intellectus li. 1. di. 8. q. 4.

Q̃ ſit ſimplicitas ſit perfectio ſimpliciter non tñ creatura ſimplicior eſt perfectior non ſimpliciter ibidem.

Quo eã ſimplicitate ſtat ydentitas formalis attributorum ibidem in ſolu. q.

Utr̃ eã; ſimplicitate perfone diuine ſtet pluralitas relationum realiter eod. q. 1.

Utr̃ deus ſit ſũme ſimpler li. 1. di. 8. q. 1.

Utr̃ aliqua creatura ſit ſimpler ibidem. q. 2.

Utrum cã ſimplicitate diuina ſtet aliqua acceptio nouitatis uocis deo ẽ creature ibidẽ.

Simul Quo ſimul pot aliq̃d dici creari ẽ conſeruari. quoli. q. 11. c.

Quo exponitur illud philoſophi illa ſunt ſimul quoꝝ non eſt meritum quoli. q. 11. c.

Q̃ eã doc q̃ relatiua ſit ſimul ſita priozitas originis li. 4. di. 13. q. 1. in ſolu. 4. argu. otra articulũ ſimum ẽ li. 1. di. 7.

Q̃ aliq̃ ſimul eſt intellectu ſit intelligi duplr ibidẽ prĩ pꝰ.

Simultas Qua ſimultate relatiua ſunt ſimul. 7 quomõ boc declaratur li. 1. di. 28. q. 3 in ſolutiõe q.

Que ſimultas relationis ſit realis, ibidem.

Sinderesis Utr̃ ſinderẽſis ſit in voluntate li. 2. di. 39. q. 1.

Singulare. Q̃ ſingularitas nõ eſt rõ agendi in ſingulari ſed actio agẽtis li. 1. di. 3. q. 7. in ſolu. 1. argumẽ. pncipale. ibidem

Quo actus ſunt ſingularis ibidem.

Utr̃ actus ẽ cognitiões ſint circa ſingularia. i. met. queſtione. 6.

Utr̃ obs g̃le ſenſ̃ ſit aliq̃d rõe ſingularis ibidẽ. d.

Quo in ſingularib⁹ eſt ordo ſeõm ordiné vniuerſaliũ li. 4. di. 8. q. 1. articulo 3. cõcluſione. 9.

Utr̃ ſingulare ꝑ ſe intelligat. 7. meta. q. 14.

Utr̃ ſingulare ſit ꝑ ſe intelligibile. ibidẽ. q.

Sol. De finitis poẽtijs actiuis in ſole. 5. meta. queſtione. 8. c.

Quo ſol ẽ indeterminat̃ ad effectus diuerſos non tñ cõtradictorie li. 1. di. 7. q. 1. ꝛ li. 4. di. 15.

Solus Q̃ pot teneri categoꝛematice vel ſincategoꝛematice. li. 3. di. 9. q. 1. i ſolu. q. 3. a.

Sonus Quomõ ſit ſubito ſucceſſiue. 8. meta phi. q. 2. c.

Species Utr̃ ſpẽs ſit virtus theologica diſtincta a fide ẽ charitate li. 3. diſtinctiõe. 26. q. 1.

Quo ꝑbat q̃ neceſſe ſit ponere ſpẽs eẽ virtutẽ theologicam. vidẽm. b. c.

Quo ꝑbat q̃ neceſſe ſit ponere duas vires in voluntate. ibidem. d. e.

Species Quo probat̃ q̃ ſpẽs nõ eſt in oſſo ſubiectiue ſꝫ in actu ꝓpinquo quolibeto. q. 15.

Quo pot probari neceſſitas ponendi ſpẽm impſſam quolibe. q. 15. b. 5. li. 1. di. 3. q. 7. in reꝑobatiõe. 1. opi.

Quo ꝑbat q̃ ſequẽs intelligibilis nõ pot repꝛeſentare vele ea ſit gẽia a ſingulari ꝛ quo ſol ẽtur duplr. ibidem in ſolu. 1. argumẽti pncipalis.

Quo obiãte pluralitate ſpecierꝝ apud intellectũ vnĩti ꝛ nõ oia intelligim⁹ ſimul illũ cuius ſingulare fori. us mouet ſenſũ. ibidẽ. in ſolu. ſcõi. argu. pncipalis.

Que eã ſpẽs aſſignat̃ ponẽdi ſpẽs in ſenſu nã ſenſus ẽ potẽtia oꝛganica. ididem in ſolutione. 1. argu. 1. opi.

Quo ſpẽs intelligibilis ẽ minus delectabilis q̃ ſenſibilis ꝛquare ꝛ quo eã doc intellectus dicitur locus ſpecierꝝ ibidẽ. 2. arti. in ſolutione opi.

Quo ſpẽs nõ ẽ ꝑ intellectũ rõ receptiua act⁹ ꝛ quez ordiné bñt inter ſe actus ꝛ ſpẽs. ibidẽ in ſolutione argumẽti. 2. opini.

Quo ꝑbat q̃ ꝑ nullã ſpẽs creatã poteſt repꝛeſentari diuinitas ſub rõne ꝓpa diuinitatis quoli. 15. q. 14. c.

Quo ꝑbat q̃ ſpẽs nõ ꝑt ẽ partialis ẽ ſi intellect ẽs eo mõ quo ponit ſ quo reſpõdẽ ad rõnes li. 1. di. 3. quaſtione. 8. in ſolu. q.

Quo ſpẽs intelligibilis põt intẽdi ẽ actũ intellectus li. 1. di. 17. q. 3. in reꝑobatiõe. 1. opi.

Quo ꝑbat ꝑ ſpẽs ſpecialiſſimã inferiorem ſpẽ nãe puta ẽ inferiozem ſpẽm que cãlitas ẽ ſiue albedo in ſeſt̃ bare alia ſpẽm inferiozẽ. puta caliditatẽ in tali gradu ꝛ quõ ſotuit li. 1. di. 17. in reꝑobatiõe. 1. opi. rõe. 5.

Q̃ diſtinctio ſpẽi que eſt ꝑdicari de ꝑdicato ꝓ eñ ẽ fede intentiões ſꝫ ſme li. 1. di. 23. in recitatiõe opi. 1.

Quo ꝑbat actũ ſpeciei ꝛ formalis eẽ intellectiõis informare ſ̃ diectiue intellectũ li. 1. di. 3. q. 2. i ſol. q.

Quo ẽdm aliquos ſpẽs ẽ intellectũ ẽ rõ formalis ſigne di noticiã genita ẽ intellect⁹ ẽ rõ materiale ẽ quomõ impꝛobatur. ibidẽ in ſolutiõe gnte opi. 2 poſt.

Quo ſpẽs eſt inſtrumentũ intellect⁹ reſpectu intellectionis li. 1. di. 3. q. 6. in ſolu. q.

Ed ſpẽs cãtur ab intellectu agente agente ſunt a pncipalioꝛe ꝛ a tantasmate ſicut a minus pncipali. ibidẽ in ſoluti. 1. argumenti pncipalis.

Quod ſpẽs accipit tripliciter li. 3. di. 23. q. 1.

Quo requirit ſpẽs repſentãs ẽntiã diuinã intellectum angelico li. 2. di. 3. q. 1. in ſolutione.

Q̃ in oẽm nõ agit ad cognitionẽ ſpẽi intellectus li. 2. di. 3. ꝑte. 2. q. 2. b.

Quo rubor ꝛadii tãſeuntis ꝑ ſe vitrũ rubeũ nõ eſt ſpẽs. rubozis vitri. 5. meta. q. 7. b.

Quo ls ſpẽs multe mouẽt intellectũ ſimul. tñ vna ẽ us alia intelligit, ꝛ qd cã dut⁹ li. 4. di. 45. q. 1. d.

Utr̃ vnitas ſpẽi ſit aliqua vnitas realis alia ab vnitate realĩ indiuiduali. 7. meta. q. 13. 2. a. 15. 2. li. 2. di. 3. q. 5. ma.

Utr̃ cõceptus generis ſit aliꝰ a cõceptu ſpẽi. 7. meta. q. 3. 5 li. 2. di. 3. q. 1.

Spera An ſpera ꝓma vſcina candele ꝓpinque vel mnus illuminet̃ ẽ ſecunda diſtans. q. q.

Spirare. An prius ſpirare ꝓueniat patri ẽ filio quomodo non li. 1. diſtinctione 12. q. 2. in ſolutione. q.

Utrum pater filiũ ſpirent vnifomiter li. 1. di. 13. q. 2.

Spiratio Quomodo probatur q̃ ſpiratio ſit poſterioꝛ intellectione creature quo libeto. q. 10. d.

Spirator. Utrum pater ẽ filius ſint vnus ſpirator. vel ſpiratoꝛes li. 1. di.

i.q.i. circa medium.

Utrū voluntas concors sit primum formale spirandi spiritum sanctum col.13.

Spiritus siue vtrum eius productio sit genitus Utrū spiritus sanctus sit genitus i.distinctione.11.q.1.

Utrū procedat per modum voluntatis li.i. di.17. q.1.

Utrū procedat a patre & filio li.i. di.18. q.1.

Quomodo probatur q̄ ſpūs ſanctus est productio eadē productiue a patre & filio ibidē. in solu.q.

Utrū distinguatur personaliter a filio si non procederet ab eo li.i. di.11.q.2.

Utrum pater & filius spirent spiritum sanctum in quātum vnum vel inquantum aliquomodo distincti li.i. di.12.q.1.

Quomodo ſm aliquos spiritus sanctus producitur vo luntati concordi patris & filii ibidem in recitatione. i. opi. & post.

Quomodo probatur q̄ spiritus sanctus non producit volūtate vt intelligitur sub actu secundo vt est actus primus ibidem.

Quomodo tripliciter potest intelligi spiritum sanctū spi rari procedere li.i. di.12.q.1. in sol. auctoritatis ricardi.

Utrū voluntas concors sit principiū formale spirādi spiritum sanctum li.i. di.12.q.2.

Status De triplici statu nature humane quo. q.14.a.

Utrum p̄ statu isto necessarium sit homini aliquam doctrinam supernaturaliter infūsam ad quā non pot sit attingere lūce naturali intellectus li.i.q.1.

Utrum in statu innocentie habuisse corpora immortalia li.2.di.19.q.1.

Utrum filii procreati in innocētie statu fuissent statim pārati in ætatis ibidem. q.2.

Utrū in statu illo fuissent illi soli generati qui nūc sunt electi ibidem.q.3.

Utrū ceu ssent in corpore & scīētia sicut modo li.2. di. 19.q. vltima.

Utrum peccatum primi hominis potuit fuisse veniale li.2.di.20.q.1.

Stella Utrum stella moueatur motu proprio alio a motu sui orbis li.2.distinctione.14. questione.2.

Utrum stelle agant in hec inferiora ibidem.q.4.

Substantia Q̄ substantie ſ perfecte pōt pōtere motus accidētis & eō uer ſo accidenti motus substantie quelibet.q.19.f.5.

Quomodo probatur q̄ substantia non potest immedia te immutare intellectum nostrum & quomodo insita tur & solutur li.i. di.3.q.3. in solu.c.

Q̄ quidditas substantie materialis non est primō obj intellectus nostri.2. meta.q.3.5.

Q̄ substantiam est ſm in metaphisica.1.met. q.1.e.

Utrū substantie segate immateriale possint intelligi a nobis ſm suas quidditates & hoc ab intellectu coniunc to.2. meta.q.3.

Q̄ substantia materialis de se ex natura sui non sit in diuina vel singularis li.2.di.3.q.1.5.7.metaphisice. questione.13.

Utrum sit in diuina per aliquid positiuū intrinsecum ibidem.q.2.

Utrum per actualem existentiam ibidem.q.3.

Utrum per quantitatem ibidem.q.4.

Utrum substantia materialis sit bec & in diuidua & ma teriam ibidem.q.5.

Utrum per aliquam entitatem positiuam per se deter minantem naturam singularem ad singularitatē ibi dē questione.6.7.7.metaphisice.q.17.c.9.me. q.9.

An forma substantialis sit immediatum principium & p̄dmū actionum li.4.di.12.q.3.5 di.13. questione .i.articulo.3.

Q̄ actus non pōt esse per se attingēs ſbaz vt terminus ibidē conclusione.1.7.2.

Q̄ mēta. q̄sideratū ſbam corpoream vt indudit principia quantitatis.6.meta. in solu.q.b.

Utrū ſba sit primū oium entiū tpe.7. meta.q.2.

Utrū ſba sit pot & ente congnitione.7.meta.q.3.

Utrū sit primū entiū diff. nitio ne ibidem.q.4.

Utrū forma ſbal suscipiat magies & minus.8.meta.q.3.

Quid dicit aut quid sit ſba mālli.2.di.3.q.5.

Utrū relatio potentie actiue fundet immediate in aliqua forma ſbali.9.mata.q.9.

Subiectum Utrū de se sit ſbm in theo.& vtrū sub aliq̄ rōe ſpāli li.i.q.3.a.b.

Q̄ aliquid est ſbm vnius ſm gen & aliud vni⁹ ſm spe cies ibidem.

Q̄ est ſbm ſm rōem diuinitatis ibidē.c.

Q̄ sit ſbm theo⁹ vt pōnet veritates ibidem.d.

Q̄ est ſbs theo.bs partes subiectiuas & passiōes ibidē.

Quō ſbm sic pōnet ad gen⁹ cāe efficētis nō mālis ibi dem.d.e.2.meta.in declaratione ppositionis.

Quō intelligit illud verbū doctū forma simplex nō ē ſbm ibidē.5.d.i.f.

Quō q̄ ēs p̄incipia scibilia ēt p̄incipia ſbi in se ibidē.d.

De ſbo mera quō probat q̄ deus non est ſbm & quō ad rōnem cōmenta. ibidem.

Quō pbat q̄ ſbm respectu pp̄e passionis ñ ēnū cā mā lis ſ̄z efficiēs li.i.di.3.q.7.in solu.2.rōis.2.opi.

Utrū pbum ſbm meta. sit ens sicut poluit aūcēna ved deus & intelligitur sic fuit positū cōmentato⁹ vel nec trū.1.meta.q.i.

Q̄ ſbm accidētis accipitur dupl̄ p vltime depēdētia terminate vel primoli.4.di.12.q.1.in solu.

Qualiter accidēs est in ſbo & qualiter sine ſbo. ibidē.q. 1.7.q.2.

Q̄ adrōm ſbi requiritur ser pōtiones in repotatiōe q.1.b.

Q̄ tria sunt triatria ſpecialissima p̄e realia.6.meta.q.i. in solu.q.fm.1.opi.

Q̄ nullū predicamēta est ſbm ibidem.

Qualiter ſba corpo⁹ea est ſbm ibidem.

Subsistere Quō subsistere est equiuocū ad p se esse & sociabiliter existere quo li.q.4.di.7.5.f.

Q̄ subsistēt per se nō pōt esse forma alicuius.q.q.9.b.

Quid est per se subsistere ibidem.

Subalternatio Quid regrit ad subalter nationē li.1.q.5.

Subtilitas Utrū corpus bti per dote subtili tatis posit ēē cū alio corpore li. 4.di.49.q.16.

An subtilitas sit aliqua qualitas ibidē in solu.q.arti.5.

Succedere Quō corpus ꝛpi nō dicitur p̄e succedere pani & quid requiritur ve aliquid propie dicat succedere quoli.q.10.e.

De cā successionis motus qui ē diuersa appōrionatio modius ad montes & resistentia mobilis admotiuū li.f. di.2.q.1.g.

An possit ēē successio imēsura absq; hoc q̄ sit nouatio imēsurato li.2.di.2.q.1.in argu & 3.i.opi.

Q̄ in motu locali ē successiō & duplici cā. f.ex diuini sibilitate mobilis & ex indutibilitate spacii quarū vera q̄ per se sit ēēt per se posse ēēt cā successionis li.2. di. 2.q.3.arti.5.

Q̄ in trāsmutatiōe est successiō & quare.8.met.q.5.

Sūmū Dicit aliqd duplr vel q̄ oia alia excedit vel q̄ a nullo succedit ita ñ oia excedat li.i.di.3.q.i.in solu.q.i.

Superficies Quō probatur q̄ superficies cō tana ecti pōt ēē absq; pditiōe

situe aliquo corpe pcto ꝙ quomodo istatur ꝙ soluit. qō libeto. q. ii. c.

Supernaturale. Quō ꝙ qñ aliq̄ forma dicit naturalis ꝙ qñ is libro. i. q. i. d.

Utrū ad doctrina supnālis sit necāria viatori. li. i. q. 1. ꝙ li. 4. di. 10. q. 3. ꝙ.

Qō supernaturale dicatur dupl̄r. ibidē in solu. q. 8.

Utrum doctrina supernaturalis necessaria viatori sit tradita sufficienter in sacra scriptura. li. i. q. 2.

Suppositum Quomodo ad ūpositus potest vltimate termina ri dependentia accidentis non obstante ꝙ dicat nega gationem tñ. q. q. 19.

Quomodo declaratur ꝙ ratio suppositi cōsistit dupli citr respectu icōicabilitatis. li. 3. di. 22. q. 4. i sol. q. a. b.

Quō ꝓbat ꝙ ad suppm̄ diuinū nō pōt terminari depē dentia nature ad verbū. q. q. 19. d.

Qualiter suppositum creatū pōt sustētificare aliquā naturam creatā. li. 3. di. 1. q. 4.

Sustētificare pōt esse dupliciter effective vel formaliter ibidem in solutione qōnis.

Suspensio: Quid est ꝙ qualiter distinguit ab aliis penis canonicis. lib. 4 di. 15. q. 1. articulo.

Qō quādam suspensio est ab officio. quedam a beneficio. quedam ab ingressu ecclesie. ibidem.

Tempus. An sit ponere tēpus discretum. li. 2. di. 2. q. ii. op. 2.

Qō motus ꝙ tempus sunt per se quantitates. 5. metha phy. q. io.

Qr nunc est ꝙ nunc tēporis sint idem. ibidem.

Qr verbum pōt significare tēpus vel instans cuiuscūq; temporis. li. 4. di. 8. q. 1.

Qr verbum ꝓsignificare instās vel tēpus ꝓprie dictū siue loquendo de verbo ꝓsenti siue de ꝓterito siue de futuro pertinet ad multiplicitatem modi essendi modi ex actionis qui est fin diuersa assignata dictionis idē significantis. ibidem.

Tentio. Qō tētio est quadrupler. libro. 4. dis. 49. q. 6. ante finem.

Theologia Qō theologia pōt esse scientia in intellectu viatoris stāte simpliciter statu vie. q. q. 7. b.

Quomodo ꝓ theologi verificari opinio dicens theologiaz esse eam inter lumen gloxie et lumen fidei. ibidem.

Utrum theologia sit sufficiēter tradita in sacra scriptura. libro. 1. q. 2.

Differentia theologie ab aliis scientiis ꝙ ad cōcordi tiam scribentium. ibidē. b.

De auctoritate scribentium theologiā. ibidem. c.

De diligentia et recipientiam theologiam ꝛ de rōnabili tate eorundem ꝛ irrationabilitate contradicentium. ibi dem. d. e. f.

Quō declarat ꝙ per octo mās theologia ē sufficiēter tradita viatori. li. 1. q. 2. diffuse.

Utrū theologia sit de deo tanꝙ de ūbo. li. i. q. 3.

Utrū sit de deo sub aliqua ſpāli rōne. li. 1. q. 4.

Deve theologia in se qualis sit cognitio ꝛ de theologia in nobis. libro. 1. q. 5. b.

Qō theologia continet veritates necessarias ꝛ contin gentes. ibidem.

Quō theologia dei ē de ois ꝑ sibilib̄ aliter vile secret. et intellectus. li. 1. q. 3. f.

De theologia btōr ꝛ ētiā quē hr terminū ꝛ an sit de omnibus. ibidem.

De theologia an in se sit scientia. li. 1. q. 2. ꝙ.

An theologia habeat habitudinē subalternātis ꝛ subal ternate. ibidem.

An theologia nostra vel beatorū vt est de contingētib̄ possit esse scientia. ibidem.

Utrum theologia sit speculativa vel practica. li. 1. q. 4.

Qō theologia continet verba ꝛ qp sit sufficiens. libro. 1. q. 2. iuxta finem.

Utrum theologia sit de omnibus ex attributione eorum ad finem ꝓmum. li. 1. q. 5.

Terminus Qō non oportet q̄ terminus ad quem conuertionis habeat cō dem modum essendi bicquem habuit termin̄ a quo quodlibeto. q. 10. d.

Quomodo declarat ꝙ aliquid habens idē esse qō ꝑ tus facta tamē aliqua nouitate cōtra ipsum pōt ee termin̄ conuersionis ꝛ quō ꝓpugnat. q. q. 10. d. f.

Quō idē nulla facta nouitate contra ipsum pōt ee termin̄ conuersionis ꝛ actionis noue. ibidem.

Qō termin̄ ad quē excludit ee termini a quo. q. q. 10. f

Quid ē rō formalis depēdētie nāe humane ad verbum quodlibeto. q. 19. b.

Totum De toto bomogeneo ꝛ heterogeneo ꝛ in comparatione ad partes. libro. 1. di. 19. q. 2. in solu. 1. articul.

An totū sit aliud a partib̄. li. 1. di. 2. q. 2. ar. 1.

Qr totū dicat̄ entitatē a ꝓtib̄. ibidē. 2 li. 3. di. 22. q. 2. f

Totum accipit cathegoreumatice ꝛ sincathegoreumati ce. quodlibero. q. 10. a.

An entitas totius sit alia forma absoluta ꝛ ēpe. ibidē.

Qō simul totū accipit tripl̄r. li. 3. di. 12. q. 1. c.

Transcēdens. Utr̄ possit poni aliquod ꝓmum obiectū intellectus nr̄i. li. 1. di. 3. q. 4.

Qō aliquod transcendens est ōibus entibus. 2° aliqō non. li. 1. di. 8. q. 3.

Trāsubstātiatio li. 4. di. 11. q. 1.

An transbatio sit mutatio. ibidē ar. 3.

Quid ē qō significat ꝓnomē trāsbatrone. ibidē arti. i.

Qj pōt fieri trāsbatio in corp̄s ꝓpriē dictis. li. 4. di. 11. q. 3. articulo. 2. conclusione. 1.

Qō pōt ee fin̄ vnio ad quē ist trāsbatiōe. ibidē. 2°. 2

Trinitas: Qō non pōt cognosci demōstrati one q. 1. q. are. q. 4. io. b.

Quomodo ꝓbat ꝙ circūscripta trinitate remāeat suf ficiens principiū ꝑducendi creaturas. ibidem.

Qō trinitas ex nālib̄ nō pōt cognosci pp qd. q. q. 1. 4. e

Utrū intellectuales creature ꝓsupponat trinitatē; per fonarū, colla. q. 1. o.

Utrū imago trinitatis in aīa rōnali cōsistat in tribꝫ po tētiis distinctis realiter. li. 1. di. 16. q. 1. ꝛ li. 1. di. 3. q. vl.

Tristitia Quid est tristitia ꝛ qd dolor. ꝛ vbi est subiectiue ꝛ qꝫ nō est actiuolitas li. 3. di. 15. q. 1. arti. 1.

Qō dolor ōpatibat rpō. ibidē arti. 1. conclusione. 1. b.

Vacuum Quō exponuntur auctoritates ꝓbi per quas ꝓbat vacuū nō esse. qō libeto. q. ii. c.

Qō vacuū esse non includit ꝛdictionē. li. 4. di. 43. q. 5. c

Vbiq; Utrū deꝰ ē vbiq; ꝓtenē ẽm potē tiam necessario inferat ipsum ee vbi cu ẽm cētiam. li. 1. di. 37. q. 1.

Velle Qō velle diuinū est ratio terminādi ha bitudinē rei create ꝛ conseruate. q. q. 15. b.

De velle efficaci ꝛ remisso ꝛ nolle tam in nobis q̄ i deo li. 1. di. 47. q. 1. in solu. 2 di. 1. q. 4. f.

ꝯ primū velle est in potestate nīa ꝯ nō est ita cauſabl
le ſicut prima intellectio. q. 4. ſi. c.

Quando ꝯ conditione aliqua nolita aliquis nō ſimpli
citer vult ſed magis vult ſicut patet in proiicientes
merces in mari. libro. 4. diſtinctione. 20. q. 1. c. 4 libro
3. diſtinctione. 15. q. vnica.

De velle libero ꝛ deliberatiuo ꝛ quare voluntas poteſt
non velle. ſi non ſit in eo defectus bon ꝛel aliqd ma
li. li. 4. di. 49. q. 9. in ſolu. c.

Utrum damnati vel quicūq; alii poſſint ꝑm̄ re cas ra
tionem velle non eſſe. li. 4. di. 50. q. 1.

Utrū damnati vellent nō eē li. 4. di. 50. q. 2.

Utrū deus ab eterno voluit alia a ſe li. 1. di. 45. q. 1.

Verbum In in deo ſit verbū cēnti ale li.
1. di. 27. q. 2. in ſolu. q.

An verbū cadē ꝓprietate qua eſt verbū dicat reſpectū
ad creaturā. ꝛ quō declaraſ li. 1. di. 27. q. 3. in ſolutio
ne. q. 1. quolibeto. q. 5. 8.

An ſit ꝓpriū vbi declarare oia formaliter li. 1. diſtin.
32. q. 2. in ſolutione. q.

Uīo verbū ſit magis ars ḡ pt. quolibeto. q. 1. f. 7 quo
libeto. q. 8. c.

Uīo verbū eſt expreſſiuū oīum que ꝓtinent in eſſen
tia. ibidem.

Uīo verbū nō ꝓducitur ꝑ actū intelligendi, ibidem et
collatione. q. 2.

Uīo vbus diuinū bēat aliquā cāliratem ꝓpriā quoli
bet. 9 queſtione. 8.

Uīo verbo diuino ſit cōceptū et exemplar eberein ſe ide
as oīum factibiliū quodlibeto queſtione. 8. 3.

Uīo probaē q̄ in verbo ē aliqua ꝓpria rō cāndi reſpe
ctu creature pōt intelligi dupl̄r. ibidem.

Uīo conueniat aliqs modus ꝓpriꝰ ꝛ aliquis ordo
ꝓprius ꝛ cauſalitate creature. ibidē.

Uīo verbū nō pōt includere reſpectū realis. 2. rōnis
ſed vnū ſignificat ē aliud connotat. ibidem. q.

Uīo nō ſolū verbū nō dicit aliquā cālitates ꝓprias
reſpectu creature in genere cāe efficientis ſed nec for
malē nec finalem. ibidem.

Uīo verbū dicit ars ꝛ noticia ꝛ quare idē ꝓpropri
ané verbo ls ſint cōmunes cuilibꝫ ꝑſone. ibidem.

De rōe vbi ē q̄ ſit ſimiliſudo ad aliū naliter genita rō bea
tus videns deū nō formaē vbus de deo quoli. a. 14. d.

Ut p̄o eodē accipit auguſtinus ḡnī de memoria ꝛ de
icia memorie ꝛ de re nota ꝛ quō ꝛ ponitur quolibeto
queſtione. 15. c.

Q. intellectus creatus pōt habere vbū de creatura. co
gnita in genere ꝓpriō. q. 4. ſi. f.

An vbi formaē de creatura vt ā ens ē entia diuina. ibiē

Uīo ꝓbaē ꝙ actualis notitia ē rō ḡnēdi verbū ꝛ quō
vbum nō eſt magis notitia declarativa ḡ notitia actu
alis patris que nō eſt verbū. ꝛ quomodo verbū ē no
titia de notitia. ꝛ quomodo debet intelligi. ibidem.

Quare verbū perducit ꝙ dicere ꝛ nō ꝓ intelligere. ꝛ quō
dicere nō eaē intelligēdi. ſi et act intellectus. ibidem

Quare vbi nrm non eſt ꝓductiuū amotis ſicut diuinū
libro. 1. di. 11. q. 1. in fine. q.

Uīo verbū diuinū ſit ue filius ex vi ꝓductionis ē noti
tia actualis ꝛ quō nō. li. 1. di. 23. q. 1. circa finem.

Uīo vbi creatū ſit notitia actualis. li. 1. di. 27. q. 1.

Utrū vbū in diuinis dicat ꝓpriē ꝑſone gentie. libro. 1
diſtinctione. 27. q. 1.

Utrū dicat reſpectū ad creaturas. li. 1. di. 27. q. 5.

Uīo ſm aliquos ponit intellectio actualis ꝛ nō ḡūqs
ꝛ quō declaraē verbū eē primū ꝛ non ēntiale ꝛ quō
ſita impugnaē. li. 1. di. 27. in ſolu. q. 1. ꝛ. 2. in recitatiōe
i. opi. ꝛ poſt.

Uīo ꝓbaē ꝙ vbū ſignit̄ per actualē intellectiones. ꝛ q
generatio verbi nō eſt neceſſaria iſta cōcluſio inteē quas
ponit Dūcius nec nobis nec in deo. li. 1. di. 27. in ſol.
1. ꝛ. 2. q. nec in recitatione i. opi.

Uīo ſcḫs verbū ingſtio ꝓpria ꝛ quō talis ingſtionis ē
de rōne verbi. li. 1. di. 27. in ſol. 1. q. dubio primo.

Uīd ē vbū ꝛ circa hoc ſūt quę. ſo. li. 1. di. 27. q. 1. ſol.

An volūtas concurrat ad rōnē verbi. ibidē dubio. 2.

Que ſunt cōditiones que cōueniūt verbo ſuptē ab Au
guſtino. ibidem in ſol. q. ꝛ in ſolu. rationis. 2. oꝑ.

Uīo ſm aliquos verbū ſimiliū perfecit intellectionem
ēntiale ꝛ quō ipugnaē. li. 1. di. 1. q. 1. fre. pobde. 1. oꝑ.

An verbū ḡnatur de notitia creature. libro. 1. q. 4. in ſo
lutione articulo. 1.

De incarnatione verbi ḡre vnitas aſſumere incarnatio
nem. libro. 3. di. 1. ꝛ. 2.

Utrum inteē pin̄ ſit ꝑn̄ formale producendi verbum
in diuinis. col. q. 2.

Uīo ꝛponit Aug. volēs vbū ḡni de memoria ꝛ ſci
entia in memoria ꝛ de re nota. q. 4. ſi. c.

Utrum per rōnes nāles poſſit cognoſci nō ē vbū ēntia
le in diuinis. li. 1. di. 27. q. 4.

Veritas Utrū in collatione neceſſariorū re
mediorum generi humano adeo cō
currant miſericordia ꝛ veritas. li. 4. di. 1. q. 1. ſi. fo. a. b.

Uīo veritates cōingentes contente in deo poſſint ſci
ri ꝛ quomodo non. q. 6. ꝛ. 7. d.

De veritate quadruplici ꝙ ponis neceſſarie. q. 4. d.

An aliqua veritas certa ꝛ ſincera poſſit cognoſci ab in
tellectu viatoris abſq; lucis increate ſpecialis illuſtrati
one. libro. 1. di. 3. q. 5.

De duplici veritate rei ſm duplicem conformitatem
eius ad duplex exemplar. ibidem. c. d.

Quomodo veritates infallibiles cognoſcī in regulis et
nis pōt intelligi dupliciter. ibi dem. c.

Tres conditiones pertinent ad veritatē theologicas. li.
3. di. 26. d. vide in precedenti coluna in theo°.

Quomodo veritas concluſionis non eſt alia ſed partia
lis reſpectu veritatis ꝑncipii. li. 1. di. 3. queſtione. 5.
in reſponſione. 5.

Uīo exponit Auguſtinū dē° eſt veritas. noli que
rere quid eſt veritas ꝛc. libro. 1. di. 3. q. 4. in ſol. c.

Verum. An verum ſemp habeat iudicari te
ſtimoniū plurium. 1. metb. q. 4. f.

Quomodo aliqō verum accepta ab effectu eſt cuidens
ē verum accipiuntur a cā non. q. 4. 7. a.

Quomodo probaē ꝙ verum non eſt ſimū obiectum in
tellectus nri. ꝛ quomodo rōnes quibus ꝓbaē reducun
tur ad oppoſitus ſoluuntur. libro. 1. diſtinctione. 3. q
4. in ſolu. q. c. d.

Utrum ens verum ſit de cōſideratione metaphyſi. 6.
metba. q. 5.

An verum ſit ꝓprium obiectum intellectus. ibidem.

Qualiter ꝛ per quam cōparationem ad intellectus di
citur res vera. ibidem. a. b.

Nota diam de verbo ꝛ veritate. ibidem. b.

Quomodo verum non eſt ḡ nobilius ḡ bonū ꝛ quo
do cōparantur ad inuicē. li. 4. di. 49. q. 4. d.

Dō vero aliquando opponit falſitas. aliquando igno
rantia. 6. metba. q. 5. d.

Veſtigium. Utrum veſtigium ſit raritū
do rei. col. q. 17. ꝛ li. 1. di. 3. q.
6. c. d. e. f. ꝛ di. 36. q. 1. in ſolutione rōnis ꝓpatium.

Quid eſt veſtigium. colla. 17. a.

Differentia inter veſtigium. imagiē. vmbam. ē ſimi
litudinem. ibidem.

Utrū creatura ſit veſtigiū trinitatis. li. 1. di. 3. q. 6.

Que aſſignatur ratio veſtigii in corporalibus ꝛ quomo
do aliter repreſentat veſtigium ḡ imago. libro. 1. di.
3. q. 6. in ſolu. q. a.

Uīo impugnatur alia ratio veſtigii aſſignata. ibidem

Uīomō ſm aliquos rō veſtigii integrat ex tribꝰ reſpe
ctibus quos habet creatura ad deū ꝛ in quo fundatur

ratio vestigii in creatura ꝛ respectu cuius in deo ꝛe stigium in creatura. ibidē.
Depede ꝛ vestigio ꝛ quo includit cōtradictionē vestigii fuisse ab eterno. li.1.2.di.1.q.3.in fol.ratiōis.1.o9.

Viator. Quomodo viator manens viator potest habere conceptum de deo qui nenter includēs oēs veritates necessarias circa visionem dei. quodl.q.7.b.

Quomodo pbat ꝙ viator et nālib⁹ pōt ꝑpter qd cognoscere istā ꝓlonē de⁹ est omps ꝛ quo ſolut.q.q.7.c.

Vinum. Quid agenda est quādo er negligētia ministri p vino infundit aqua in calice ꝛ facer dos percipiat in peoptione. libro 4.di.8.questione.3.b.

Utrum ſolū vinū virtꝰ expressum de vna ſit mā queni ens ꝓcessionis in ſanguiné. li.4.di.11.q.7.

Violentum. Dupler violentum. libro 3.di.16.q.1.c.

Quō ergo nō diffinitio violēti. li.4.di.19.e.5.43.dif. questione.4.

Vis. An vna potentia distinguat per vires. li 1o.5.di.34.q.1.f.

Virginitas Utrum bta virgo cōcepta fuerit in originali peccato. libro.3.di.3.q.1.

Quid debet virginitati. li.4.di.1.q.6.b.

Utrū fuerit virgo Maria di ꝛ hois mſi. li.4.di.4.q.1.

Virtus Utrū virtutes dona ꝛ dirūdines. sint idē bit⁹. li.3.di.34.q.1.

Nota diuisionē virtutum. ibidem.f.

De cōnexione virtutum. li.3.di.36.q.1.

Quō exponit illud pbi.7.phicor. ꝙ virtus nec est ſn ciplā motus nec mutationis q: ē ad aliqd. li.1.di.17. q.1.in ſol.rationis 5.3.o5.

Quid est virtus qui ē natura rei cōuenit impare. li.4 di.14.arti.1.q.2.conclusione.5.

An penitere vt est actus virtutis regrif ad odetiones peccati. ibidem arti.2.

Virtus theologica: An virtutes morīs sint in voluntate sicut in ſbā. li.3.di.33.q.1.cōclusio.1

Utrū virtutes ꝛ dona bitudines ꝛ fructꝰ sint inter se idem habitus. li 3.di.34.q.1.

Utrū virtutes morales sint cōnexe. li.3.di.36.q.1.

Nota quattuor gradus in virtutib⁹. ibidē arti.1.qd est de cōnexione virtutis moralium inter se.

De cōnexione virtutis moralium cum ꝓudētia. ibidē

De generib⁹ ſpēcies virtutū. ibidē articulo.1.

Quō declarat ꝙ virtus moralis nihil absoluti addit ſup ſbam habit⁹. li.1.di.17.post rectitudinē.4.op.

Utrū virtus moralis ſit aliqua mō ꝓncipiū respectu bonitatis moralis in actu. li.2.di.17.q.5.

An respectus ad o⁹ⁿᵃ rationalia⁹ virtuti. ibidē extra.c.

Videre An aia ꝛpi possit ꝓpriā visionē pfectissima verbi. li.3.di.14.q.1.ar.1.

An possit videre abſq; alia forma media ꝑus ꝓdiente ib idem articulo.2.

Quō 6ꝫ Aug. aliqn accipit visiō ꝓ actu ꝓmo. aliqn ꝓ actu ſecundo. q.q.15.b.

Utrū bti videāt penas dānator. li.4.di.50.q.3.

Quid est ratio videndi penas illas. ibidem in ſol.q.3.c.

Vita Quomodo vita duplicitꝫ accipitur. gō libeto.q.16.g.

Unctio. Utrū extrema unctio ſit ſacramentum noue legis. 4.di.23.q.1.

Qꝛ extrema unctio ei ſignū efficax finalis remissionis venialium. ibidem arti.2.

Unitocatio Aliud est vnitocā ꝓdicti ꝛ aliud vnitoce. li.3.di. 7.q.1.in ſolu.q.arti.4.

Modus ꝓpendi vnitocatiōē entis. 4.met.q.1.c.

Utrum dicat ens vnitoce de oibus. 4.metda.q.1. et colla.q.4.c.li.1.di.5.q.1.c.di.8.q.1.

Qualiter viretur nugatio ponendo esse includi in quolibet. ibidem.c.

Utrū ens sit vnitocum. colla.4.c.q.15.

Quō ꝓbatur ꝙ ens nōest vnitocū ꝛ ꝙ vnitocatio nō se extendit ad ola q: nō ad vltimas differentias. nec ad ens passiones. li.1.di.5.q.5.in ſolu.

Quō vnitas attributionis ſit nō inferat vnitatē vnitocationis ti est ſibi cōpoſibilis ꝛ quō hoc declarat. li. 1.di.8.q.5.in ſolu.rōnis.1.o9.

Qꝛ aliqua ꝓt dici vnitoce denoīatiue de aliq⁹ ꝗ de eis nō dicunt ſngt vnitoce. 5.met.in ſol.arg⁹ 2.q.4.

Utrū ſit aliqe cōceptus vnitocus deo ꝛ creature. libro 1.distinctione.8.q.5.

Unio Utrū possibile ſit mān humanā vnīri verbo in vnitate ꝑſone. lib.3.q.1.

Utrū ꝛs formalis terminandi vnionē nāe humanead ꝑſōā ſit ꝓprietas relativa. li.3.di.q.5.

Utrū aliqua natura vniri verbo ꝛ nō frui ſncludat cōtradictionē. li.3.di.2.q.1.

Utrū fuerit aliqō medīū ītrinsecū vnionis. li.3.dis.2.q.2.

Utrū fuerit medīū intrinsecū vt anima ꝛ an extrinsecū vt gratia. ibidem.

Utrum vnionē ꝓcesserit corporis organisatio. libro.5 distinctione.3.q.5.

Utrū natura diuina possit ſibi vnire. li.3.di.5.q.1.

Q. debeat intelligi per vnionē ꝑſonalem. libro.3.di finctione.1.q.2.arti.1.

Qualiter vnio ſit ꝓssibilis ex ꝑte nāe ꝙ assumit ita ꝙ ex ꝑte ei⁹ nō inuniat repugnātia. ibidem ar.2.

Utrum ꝓus videbat ꝙ vnio ad verbū vel gloria ſumma. li.3.di.7.q.1.in ſolu.1.dubii.

Qꝛ vnio nature ad verbum dicit relationē realē in nā assumpta. q.q.q.19.a.

Quō ꝓbat ꝙ vnio nāe humane ad ꝑſonā verbi ē ꝓssibilis ex ꝑte nature assumentis. ibidem.b.

De triplici vnione per informationē aggregationē ꝛ vbidinem. q.q.19.a.

Qꝛ non esse vnum esse nō est dīa distinctionis per se angeli ab anima. ibidem.b.

Quō ꝓbat ꝙ vnio ſimp absolutoīs est respect⁹ extrinsecus aduenies. li.4.di.11.q.1.c.

Quomō in resurrectione pōt eadē vnio redire ꝛ quomō non. li.4.di.45.q.2.

Qꝛ vnio est aliqd positiui in portatione. li.3.di.f.a.3.b

Unitas Eius vnīri significant eandē naturā. 9.metda.q.1.

Qꝛ vnitas de genere quantitatis. ibidem.

An vnū dicat aliqō positiui. 4.metda.q.1.ar.1. sed non vnū qō est principiū numeri. ibidem ar.3.

An vnū connertat cum ente. ibidē arti.2.

Qꝛ in omni creatꝰ vnitas quę ꝑuertit ū ente non differt realiter ab vnitate de genere quātitatis. ibidem.

Qꝛ vnitas cēdēs dicat aliā nām ab ente. ibidē arti.4.

Quō ꝓbatur ꝙ ſi ois vnitas realis ſit numeralis ꝛc. li.2.di.3.q.1.c.2.1.metda.q.6.b.

Quid intelligit ꝙ vnitate numerale. li.1.di.3.q.4.b.

An vnitas ſit formale in fundamento equalitatis ſimilitudinis ꝛ identitatis. sicut innuit ꝓbs.5.metdap.c in gradibeto.q.6.a.

An ꝓsito ꝙ ꝓtineret ad fūdamētū ꝓdicatū relationū impoſtet ſolam negationem. ibidem.

Q. vnitas requisita ad fundamētum equalitatis ꝛ realis magis ē in albis. q.q.q.6.c.

Qꝛ ens Dama. vnitas ꝛ cōitas quę est in diuinis est realis. distinctio autem est rationis. ecōuerſo de ſit in creatꝰi. q.q.q.6.c.

Quę vnitas ponit materie assumpte ad ꝑſōn ꝛ de mul

tiplicitvnitate.q.q.19.a.
De pluribus gradibus vnitatis que est minima & que maxima. & quid est aliquas habere vnitatē formaliter li.1.di.2.q.4.in solu.q.c.
Nō vnitas attributionis is nō inferat vnitatē vnionis ti est sibi cōpossibilis. & quomodo declarat.li.4 di.5.q.3.in solu.rōnis.1.op.
Qr vnitas nō ē pa discretionis.4.metha.q.5.ar.5.d.
Maxima vnitas sō ouplr.li.3.di.o.q.1.a.
De diuisione vnitas in vnū numero.sic.spē.& ppōtione.an sit diuersiens.5.metha.q.4.
Q ois vnitas cāta ab intellectu habet vnitatē in re a q̄ oritur.ibidem.
Vtrū ex mā & forma fiat vnū per se.4.metha.q.4.
Quomodo vnitas in diuinis est entialitas & personalitas li.1.di.1.q.2.5.

Vniuersale. Vtrū vniuersalitas sint nōs difficilima ad cognoscendus. primo metha.q.10.
Quid sit vniuersale.li.1.di.3.q.1.in solu.q.
Duplex vniuersale.in potēia & in actu.1.metb.q.6.d

Vniuersale. Vtrū sit in rebus vel in intelle ctu.7.metha.q.18.

Vnitiue: Nō vnitiue cōtinēs nō numeratur sim illud q̄ vnitiue cōtinet.4.metha.q.1.arti.4.d.
De cōtinēte vnitiue si cōparet ad multa ad q̄ vnita spā sim cōparantur qualiter cōparant ad ipsa.4.m.tha.q.3.articulo.4.d.c.

Voluntas. Vtrū in rpō fuerint due voluntates tri.li.3.di.17.q.1.
Et q voluntas nālis & libera sit vna potēcia nō due.ibidem in solu.q.
Vtrū voluntas possit cōtra dictamē rationis.li.3.di.36.ar.1.& colla.q.5.2.
Vtrū apprehensio in vniuersali sine vltimo voluntas possit non velle ipsum.coll.q.1.& q.5.2.
Utrum apprehensio per intellectum bono in cōi possit voluntas non velle illud.coll.20.q.
Utrum voluntas creata informata charitate possit nō velle deū visum.col.q.11.
Nō voluntas nō ē ipeccabilis.col.12.& li.1.di.24.q.1.
Vtrū necessario velle & libere velle necessario stent simul.col.q.12.& 2 quodlibeto.q.16.
Nō voluntas pōt simul bēre duos actꝰ.li.3.di.26.c.
Utrum voluntas in diuinis vt concors sit principius formale spirandi.quodl.q.13.
Vtrū beatus videns deū & amans eum possit nō velle eum. & sic peccare.q.q.2.
Utrum alia a deo sit vna voluntas ab eo necessario quantus ad actum existentiæ.col.24.
Vtrū voluntas creata possit nō peccare.col.q.25.
Utrum voluntas possit monere intellectū ab vno dictamine in aliud.col.q.30.
Utrum voluntas possit peccare eligendo contra dictamen rationis.col.32.
Vtrū voluntas per aliqd aliud a se vt per habitū gloriæ q̄ se possit necessitari vt non possit velle vel nō velle finem vltimū sibi ostensum.col.q.34.
Vtrū supposito q̄ voluntas sit actiua & passiua respectu actus actiui & passiui fundet super eandem rem. vel super aliam. Jac.q.16.
An voluntas creata sit per se actiua respectu sui actꝰ.li.2.di.24.q.prima.
Nō duplex sit volitio.f.absoluta & cōparatiua vel collatiua.li.1.di.6.q.1.in fol.fecūdargu.c.3.argumenti.
Qr voluntas est vis collatiua sicut intellectus.ibidē in solu.3.argu.7.q.q.17.b.
Quod voluntas potest velle se non esse actualiter. ibidem in fol.quarti argumenti.

Nō non oportet q̄ si velit antecedēs q̄ velit cōsequēs nisi velit consequentiā.ibidem.
De multiplici actu intellectus & voluntatis & ordine eorum.li.2.di.6.q.2.articu.1.a.
Nō voluntas diuina vel intellectus est proxima & immediata ratio formalis terminandi creaturā.q.q.8.b
Nō & qualiter voluntas diuina mouet intellectus diuinum & nō cēntia diuina ad notitiā veritatum cōplexarum contingentium.q.q.14.d.
Q si voluntas nō esset in deo nihil posset causare ad extra & qualiter.ibidem.
Qr voluntas diuina pōt ee principiū sufficiēs ad mouendum cēntiam vt essentia nō obstāte q̄ sit posterior: essentia.q.q.14.e.
Qr voluntas pōt ee principiū odicādi cēntia.ibidem.
Quomodo probat q̄ voluntas habet aliquā causalitatem respectu intellectionis.q.q.15.b.
Utrū in voluntate necessitas & libertas respectu eiusdem obiecti & actus sint cōpossibilia.q.q.16.
An voluntas necessario velit finem.q.q.16.b.
An voluntas diuina necessario velit aliquod obiectus ab essentia diuina.q.q.16.c.
Quomodo voluntas est principiū necessario spirandi spiritum sanctum & quomodo impugnat Ocam. & sim aliqua b.ibidem.b.
Nō quando voluntas concurrit cum intellectu in productione effectus sicut est in productione artificialium & tus effectus dicitur liber & quare.q.q.16.f.
Quod si cum voluntate concurrat potentia naturaliter actiua sicut est in potentijs inferioribꝰ totum dicitur liberum. & q̄ si cum voluntate concurrat oīno naturaliter tamen voluntas est causa actiua naturaliter. & vnde est q̄ si voluntas agit necessario. non tamen naturaliter.ibidem.
Quomodo potest compari are & quomodo illa comparatio dicitur relatio ration is & quomodo non quotibe to.4.17.b.
Quo voluntas nō b; p mū actū a deo & quid sufficit ad habendū p mū actū quodli.q.21.d.
Qr voluntas ē ca mediata formiti mediata qstī.q.21.d.
Quod voluntas potest mereri aliquo actu quem tamē non haberi potestate sua libro.5.distil.16.q.1.c.2.li.4. di.21.q.1.5.
Quo voluntas respectu artificialiū & agere differēt & respectu sui prop̄ii actus li.1.in repotatione.di.f. questione.1.5.
An voluntas nō habens habitū supnaturalē possit frui obiecto beatifico pñe li.1.di.1.q.4.d.
Utrū cōpetat voluntati dei et creature peccatoris qui erant in fine vltimo li.1.di.1.in solutione.q.6.q.8.9.
Quo probat q̄ in deo ē voluntas et nāra & q̄ in rōe principi productiui voluntas & intellectus nō possunt reduci ad aliqd vnū principiū li.1.di.2.di.1.q.10.1 solutiōe.q.
An voluntas in deo sit principiū odicandi natura & anne cessario pducendi in solutione.1.dubii scdi.
Quo voluntas habet triplicē actionē.ibidem
Nō probat q̄ voluntas infinita nō dat amorē produ cto respectu cuiuscunq; obi sed nō infinitū nec obm infinitū dat necessitatē actui respectui cuiuscunq; voluntatis li.1.di.10.q.1.in solu.scdi dubii.
Nota cām precisas necessitatis actus voldi in deo et quo probatur q̄ voluntas vt libera nō vrnā velit finē ibidem.
Nō probat q̄ voluntas diuina vt intelligit in ē tub actu sicdo nō est principiū producti spūs scī sed vt est tus primus & quid est obiectum voluntatis diuine p̄ma li.1.di.12.q.1.in repotabatione.2.opi.
Quomodo probatur q̄ voluntas non est potentia propinqua ad producendum nisi in duobus.ibidem in solutione auctoritatis ricardi.

Q uō voluntas respectu grē ē sicut equus ꝛ pedisequa li.i.di.37.q.i.arti.i. circa finem.

Duō volitas ḡ actū suū pōt remittere intellectione tota lit̄ cessādere. ibidē.q.4. in repobatōe. i.op.q̄ ē godi.

Duō phaē ḡ volitas diuina ei libera ē in filio sicut in patre ꝛ pus origine sit in patre ḡ. in filio. li.i. di.20.q. i. in solu. rōnum principaliū.

An volitas cōcurrat ad rōnē vbi. li.i. di.37.q.i. in solutio. dubii fcūdi.

Duō volitas pōt care in obiecto relationē rōnis. libro i. di.45.q.i. in solu.q.

Utrū volitas bipliacitī dei ipleat semp. li.i. di.46.q.i

De volitate bipliaciti ꝛ si gni. ibidē in solu.q.

Utrū volitas ꝛ creatas sit bona qñ cōformat̄ volūtati increate. li.i. di.48.q.i.

Utrū volitas dina dicat̄ expectare ep̄s in agēdo. ꝛ quō ñ ? et de volitate nā sicut ipsamet volitas. q.q.16.b. ꝛ quomodo hoc intelligit̄.

Duō exponunt̄ multe auctoritates Ricardi de voluntate cōcordi. li.i. di.11.q.i.

Utrū deus possit care volitate nāliter ipeccabile. li.i. di.24. questione.i.

Utrū aligd aliud a volitate cāt actū volendi effectiue in volūtate. li.i. di.25.q.i.

Duō ipobat de pfinctione volitatis in quātū appetib⁹ vel ignātā libā. ibidē in sol.ꝛ gr̄ōe. p.i. oō.

Duō volitas cā peri. li.i. di.35.q.i.c.d.

Utrū volitas creata sit tota cā imediata sui velle. li.i. distinctione.37.q.i.

Utrū intrīo sit solus act⁹ volitatis. li.i. di.39.q.i.

Utrū synderesis sit in volūtate. li.i. di.39.q.i.

Utrū sit in volūtate. ibidē.q.i. corelario.i.

In iustitia sit in volūtate. li.i. di.42.q.i. sol.i.q.ar.i

Duō volitas vt nā pōt dupl̄r cōsiderari. li.i. di.45.f.

Duō intellectio nā sit in ptāte volitatis ꝛ quō volitas possit mouere ad illā ti ad nihil mouet nisi ad cognitā li.i. di.42.in solu.i.q.arti.i.b.

Duō infinite ꝛ extēsiue pōt volitas cōplacere in ea et velle. ibidem in solu. articuli. ppōne.i.

Duō volitate cōplacēte in aliq̄ intellectione ipa intēdit tur ꝛ firmat nō placēte remittit̄. ibidem propositōe.i

Duō fmo ē in ptāte volitatis. li.i. di.42.in sol.q.i.

Duō opationes aliarū potētiarū sunt in potestate volūtatis. li.i. di.42.in solu.q.3.

Utrū possibile sit volitatē peccare in spūm scī. lib.i. di.43. questione.i.

Utrū volitas sit simp̄r passiua. 5. metha.q.i.c.

Duō volitas pōt dupl̄r cōsiderari. vno mō inquantum ḡ electiua sue opatiua. alio mō inquātum ē receptiua passionū spūalū. li.4. di.49.q.7. in solu.q.a.

Duō volitas mālis nō ē aliq̄. li.3. di.17.q.i.g.

Duō est dupler appetit⁹ in volūtate. i. naturalis ꝛ liber li.4. di.94. in solu.q.4.a.

Duō appetitus nālis nō ē aliqs actus dicitus in voluntate. ibidem.

An oēs boies sūme ꝛ de necessitate velint̄ beitudinē. velle libero. ibidem articulo.2.

De voluntate libera ꝛ deliberatiua. ibidem.b.

Duō falsum est qđ dī ꝙ volūtas nō pōt aliqd nō velle nisi q: est in ea defectus boni. ibidē.b.

Q. tripler est actus voluntatis. li.i. di.10.q.i. in solu. secundi dubii.

Utrum volitas bipliaciti semp ipleat. li.i. di. 46. q.i.

Utrū ꝓmissio dei sit aliqs act⁹ volitat̄. li.i. di.47.q.i.

Voluntarium Duō aliqd dicit̄r meꝛe volitariū. q.q.18.g. li.4. di.14.q.i. arti.3.

Quomodo voluntas causat voluntarie penā quē ꝛtristitia. ibidem.b.

Votum An ad sacros ordines sit votū cōtinētie annexū li.4. di.47.q.i.

Utrū votū ptinētie ipediat matrimoniū. 4. di. 38.q.i.

Utrū votū pōt ee publicum ꝛ priuatum simpler ꝛ solene. ibidem in solu.q.

Xpūs Utrū in xp̄o sit aliqō ee verbi aliud abeē ī creato. li.3. di.6.q.i.

Utrum xp̄s sit aliqua duo. ibidem.

Utrum xp̄s sit ꝑdestinat⁹ ee filius? dei. li.3. di.7.q.2.

Utrum in xp̄o sint due filiationes. li.3. di.8.q.i.

Utrum xp̄o debeat latria solū fm nām diuinam. li.3. distinctione.9.q.i.

Utrum xp̄s sit filius dei adoptiuus. lib.3. di.10.q.i.

Utrum xp̄s sit creatura. li.3. di.11.q.i.

Utrum xp̄s fm q̄ homo sit creatura. li.3. di.11.q.2.

De ſanctificatione ē corporis xp̄i quomodo nō trahit originale. li.3. di.3.q.2.

Utrum xp̄s inceperit esse. li.3. di.11.q.3.

Utrum potuerit peccare. libro.3. di.12.q.i.

Utrū xp̄o debuit ꝓferri ſumma gr̄a. li.3. di.13.q.2.

Utrum potuit fieri aliqua ſanctificatio aliquātis animę christi. ibidem in solutione.

Utrum de facto fuerit collata anime christi ſumma gr̄a possibilis fieri. libro.3. distin.45.q.2.

Utrum possibile sit voluntatem anime christi habere ſummam fruitionem. ibidem.q.3.

Utrum alia xp̄i potuit ſūme ſruisse ea gr̄a. ibidē.q.4.

Utrum possibile sit intel⁹ alię xp̄i ꝑmo ē imediate ꝓpici visiōe dei. ꝑcisiua possibili creature. 5. li. di.44.q.i.

Utrum alia xp̄i nouit oia in genere ꝓpio. ibidē.5.q.4.

Utrum possibile sit intellectum anime xp̄i videreoia i verbo que videt verbum. ibidem.q.2.

Utrū in aia xp̄i fm portionē fuit ee verē⁹ dolor. li. 3. distinctione.15.q.i.

Utrum in parte ſensitiua. ibidem articulo.2.

Utrū xp̄s habuit necessitatē moriendi. li.3. di.16.q.i.

Utrum in potestate aie christi fuit non mori. ibidē.3.q.2

Utrum in xp̄o ſint tria due voluntates. li.3. di.17.q.i

Utrum in xp̄o sit xp̄s una voluntas creata. ibidem.b.

Utrum christus meruit in primo instanti. ibidem.

Duobus meruit. ibidem.c.

Utrum meruit oibus ḡram ꝛ gloriam. lib.i. di.19. q.i.

Quomodo meruit fm efficaciam, ibidem ar.3.

Utrum necesse fit ḡnus humanū reparari per passiōes christi. li.3. distinctione.20 q.i.

Q. oportuit xp̄m ſanissacere per mortem. non tamē qz debuit mortis. ibidem articulo.4.

Q. oia que circa ipsum nō fuerūt necessaria. nō ſuerūt ꝓpter ꝓpria ordinatione diuina. ibidē in sol. 85. ꝓpriam op.

Utrū corpus xp̄i fuisset putrefactum si non fuisset resurrectio accelerata. libro.5. distinctione.21.q.i.

Utrum xp̄s fuit bonus in triduo. libro.3. di.22.q.i.

Utrum ad auctū xp̄i fuerit fides necessaria. li.3. di.25.q.i

Utrū in xp̄o vnitas nāe humanę ad ybi sit sola ꝓpendentia nāe assumpte ad ꝑsonam verbi. quodli.q.19.

Nota qđ xp̄s ꝓblatus a iudeis ꝑ nolēs siue nō ꝓ volēs non tantū fuisset acceptus patri ſicut ꝓfto q̄ ipse ſpō te ſe obtulit. quodli.q.20.d.

Utrum xp̄s in forma humana iudicabit. li.4. di.47.

Utrum christus vel homo habet potestatem eminentissimam cōmissuam sed non principalem. ibidem in solu.q.ad primū argumentum principale.

Explicit tabula doctoris subtilis Scoti.

Primus sententiarum doctoris subtilis scoti

Apienes ali/ qd de penuria ac tenuitate fn̄a cū paupcula in'ga zophilatius vñi mittere ardua fc̄adere.op⁹ vltra vires nostras agere pñ̄i/ pſumus. cōſummationis fiduciam: laboriſq; mercedem in ſamaritano ſita tuēres: qui platis in cura tionem ſeminui duobus ꝺenarijs: ſuperro gāti cūcta reddere pſſus eſt. Delectat nos Vitas polliceres: fz terrz im̄elitas laboris. ꝺſi derit̄ hortatur ꝑficiendi: fz ꝺehortatur infirmitas deficēdi. quā vincit zelus ꝺom⁹ ꝺei. Quo in ardeſcētes: fidem n̄ſam aduerſus errores carnalii atq; aialium hominum: ꝺauid dice rurris clypeis munire. vel poti⁹ munitā oſidere ac theologicar⁹ ingſitionū abdita ape rire: necnō ꝛ facr⁹ ecclesiaſticorū ꝓmodulo intelligēcie noſtre noticiā tradere ſtuduimus. nō valētes ſtudioꝝ fratr⁹ votis iure reſiſtere eor⁹ in ꝓlo laudabilib⁹ ſtudiis. lingua ac ſtilo nos ſeruire flagitātium: quas bigas in nobis agitat ꝛpi charitas. Quāuis nō ambigamus oēs hūani eloquii ſermonē. catīnie atq; oīa dictionū emulor⁹: ſemp fuiſſe obnoxia. Quia diſſentientib⁹ voluntatum morib⁹: diſſentiens quoq; fit affor⁹ ſenſus. vt cū oē dictū veri rōne pfectū ſit. tū ꝺū aliud alius aut vſ aut cō placet: vitati vel nō intellecte: vel offēꝺēn: i pietatis error: obnitat: ac voluitatis iudicia rei ſultet. quā ꝺe⁹ ſeculi hui⁹ opaſ in illū diſſiꝺen tie filiis: q nō rōni voluitate ſubiicīt: nec doctrine ſtuꝺiū impēꝺit: fz his q ſōnitarū ſapie Vba coaptare nituntē nō vi fz placiti rōnē ſectātes. Quos inīq; voluitas nō ad intelligētiā Vitatis fz ad defēſionē placēti⁹ inclinat: nō ꝺe ſiderātes ꝺoceri Vitate: fz ab ea ad fabulas cō uertētes auꝺiti. Quo⁹z pfeſſio emagis placi ta ꝺ ꝺocēꝺa ꝙuirere. nec ꝺocēꝺa ꝺeſiderare fz ꝺeſiderata doctrinā coaptare. hiſt rōnē ſa pietie in ſuꝑtitiōe. q fidei oſeſſionē ſegtur hypocriſis mendax. vt ſit vel in vbis pietas: quā amiſerit ꝺſicētia: ipa⁹z ſimulatā pietatē oī vbozū mēdacio ſpā redūt falſe ꝺoctrie inſtit utos: ꝺiſci facitates corrūpere molīētes auriūz⁹ pruriginem ſub nouello ſui ꝺeſiderij ꝺogmate alios ingerētes. qui ꝺefectioni ſtuden tes: contra veritatem ſine federe bellant.

Inter veri nanqꝫ aſſertionem ꝛ placiti ꝺefen ſionem: pertinax pugna eſt: ꝺū ſit ꝛ veritas te ner. ꝛ ſe volūtas errozis tueatur. Quoꝛ igit ꝺo ocibilē eccleſiam cuertere atq; oza opulare: ne virtus nequitie in alios effūꝺere queant: ꝛ ſu cernā veritatis in cādelabro exaltare volētes: in laboze multo ac ſuꝺore. hoc volumē veo ſſiante ꝺpegim⁹: re teſtimoniis vitatis i ter nuin fundatis: in quatruoꝛ libris ꝺiſtinctum

In quo maioꝛ exempla ꝺoctrinā repites; i quoꝛ ꝺiſtce fidei ſincerā. pfeſſiones. vipere ꝺoctrine fraudulentiā. ꝓꝺidimus: additū ꝺe monſtrande veritatis cōpleri. ne piculo ipie profeſſionis miſcrit: tēperato inter vtrunq; mo ꝺeramine rrentes. Sicubi vo⁹ paꝛ vor nſa inſonuit. non a paternis diſceſſit limitibus.

Nō igit ꝺebet hic labor cui⁹ pigro vel mul tum ꝺocto vꝺeri ſupſluus. cui⁹ multis impi gris: multiſq; indoctis: inter quos etiā mibi ſit neceſſarius: ꝺrexi volumine ꝙplanas pa trum ſniās: appoſitis coꝛ teſtimonijs: vt nō ſit neceſſe querēti: lib⁹ quoꝝ numeroſitatē euol uere. cū breuitas quod queritur offert ſine la boze. In hoc autē tractatu: non ſolū puis lecto rem. ſed ēt liber⁹ correctoꝛes ꝺeſidero: marie vbi ꝓfunda verſatur Vitatis qō. que vtinam tot ꝺēret inuētores. quot ꝺēt contradictores. Vt autē quod queritur facili⁹ occurrat: titulos qbus ſingulo⁹ capitula ꝺiſtinguūt: ꝓmiſim⁹.

i

Dte liber dicti⁹ ſenteri arius. eo q ſeꝛtias antiquoꝛ patrū ꝛ ꝺoctorū ꝺe catholicis vitatib⁹ hinc inde collectas ſūmarijs ꝓſiꝺet. Et ꝓina ſui ꝺiuiſiōe ꝺiuidit in tres partes. i. in ꝓoemiū. tractatū ꝛ epy logū. Prima pars ꝓoemialis incipit in ꝓncipio li bri. ꝛ ẽndit ſe vſq; ibi. Verē⁹ ac noue. Tractatus vero ab inꝺe vſq; ꝓope finē libri vbi ꝺicit. Hoc ꝺe pcdis ꝓfectis ſup ſolū excelſa. Epylogus ab eo inꝺ vſq; ad fines libri totius. Proemiū inquantū q reſtat ad pſis legēꝺis ꝺiuidit in tres partes. In quaꝝ ꝓma reddit ſnd̄tes beninolos. Et ꝺhoc a ꝓncipio li bri vſq; ibi. Dociles. Et hoc aloco ꝺicto vſque ibi. Nō igi tur ꝺebs hic labor. In tertia facit cos attētos. Et ꝺa tertia ꝺ vltimo allegato vſq; ad ſi. ꝓmiſi. Et hec ē ſnia mḡri in hoc ꝓoemio in generali. In ꝑtli ār ei⁹ ſnia ſūmaria ſtar in hac ꝺclusione tripartita. Dicut ꝓ hoc ḡ mḡrm ad ꝓpitatiō⁹ huius libri cās attraben tes cauſis attrahēꝺ⁹ plus moucrit: ipſius libri au ꝺitoꝛ beninolus efficit. Sic ꝙ quatruoꝛ cauſaꝛ ei⁹ aſ ſignatiōes ꝺocilis reꝺdit. ac ꝙ eſſe⁹ vtilitatis expſ ſiōes attentus ꝓfituit. Prima pars hui⁹ ꝺeluſionis ꝓbat ſic. Quilibꝫ bon⁹ diſcipulus ꝺebs tri beniuolentie alicui⁹ ꝺoctrine ſtudio impēꝺere. Sꝫ⁹ mḡr in us ſtuꝺet beninole tradere. q: alis eſſet ingrat⁹. ꝛ ꝺper ꝓis nō bon⁹ diſcipulus. Sed mḡr tam beniuolus ad tradiciōes ꝺi⁹ libri ꝺoctrie ertit⁹: q cās retrahēꝺ tes nō ꝓderās vt ꝺoctrinā traderet ꝺilcibꝫ ꝓpila uit. Ꝙ ẽ ꝺo eq cauſis recrrahēꝺ⁹? cās attrahētes mḡr in huius voluminis edicīōe ꝓremiſit. quēliber ſtudētes ꝙnā beniuolētā beniuolū ad ei⁹? ſtuꝺij effi cit. vt inꝺcit ꝓma pars hui⁹ ꝺeluſionis. Dato: hui⁹ rōnis ẽ manifesta. Minoꝛ ait ꝓnit mḡr in ſra ꝺi cens q ꝓm cupiente aliquid mittere ꝺe penuria ac tenuitate ſcie ingenij in gazophilacium ꝺū. i. in ꝺoc trinā facre ſcripture. in quo oēs ſcī ꝓpes ꝓpoſiuit ſua opa. attrahēꝺ⁹ ad ꝺeſiderū ꝓficiēꝺū: ꝛ retrahit eā ꝺefect⁹ ſcie ẽ ingenij. vel retrahit eā alia cā. Ali tudo materie huius opis: ꝛ magnitudo labois. Et ꝓpoſitū ſtatī ſubiūgit cām ꝺrū mouēte ꝛ attrahē tes q ſit ꝑfidentia ꝺiuini auxilij. ꝛ ꝓmiſ a ꝛpo ꝓmiſſa. Sed ꝑdictas cās mḡrm retrahentes ab huius opis cōpliatiōe vincit. amoꝛ iuſtitie. qnē mḡr⁹ ad eccleſia. quo inflamat⁹ opus aggrediti⁹. Et ſiā inē tiōs ꝓpcipaliter ꝺuci circa tria verſari. f. circa fidei

defi͡nies, catholice veritatis explanatiõ, ꝛ sacroꝝ manifestatiõ. Sed̃a pars huius pclusiõis ꝓbat. ꝛ assignatiões quattuor: ex ijs̃ libri audito: ex. ficiẽ docilis: ꝑhat fic. Tanto cuiusliber scie seu doctrine auditor: reddit magis docilis: ḡto ipsa scia habuerit cas. finale fructuosiorẽ. efficiẽtẽ ineffabiliorẽ materiale certiorẽ. ꝛ formale apiorẽ. Ds̃ libri, scia hꝫ cas finale fructuosissimã. materialẽ certissimã et. ficientes ineffabilissimã. ꝛ formale aptissimas. ḡ cãm huius scie assignat. o cius auditoib⁹ docibilitatis ministratiõ. vt fonat sed̃a pars pclusionis ꝓmisse. Maior huius rõnis est euidẽs. sed minoꝛ ꝑmit mgr in ista cã dicit. Idoũ igit deo odibile. ꝛc. Primo ponit cãm finalẽ duplicẽ. s. destructionẽ erroꝛis ꝛ manifestationẽ veritatis. Sed̃o ponit causã efficientẽ sup duplicẽ. s. principales sicut est deꝰ. ꝛ minus principalẽ cui similiter̃ assignat sicut scripsit. Tertio materialẽ. s. auctoritates sacri canonis: sanctoꝝ ꝑm sibas. Quarto cãm formalẽ. s. formã tractatus. quę ꝓsistit in distinctione huius opis: in lib⁹ os. distinctiones ꝛ capitula. Et etiam formã tractadi qua est idẽ qđ modus agẽdi. i. diuidẽdi vel exemplaꝛ ponendi Tertia pars finalẽ pclusionis. s. ꝓ pessionem vtilitatis doctrine huius libꝝ: discipulis eius attentus cõstituatur. probatur sic. Quanto maioris vtilitatis existit doctrina alicuius libri seu scientie cunctis eius auditoꝛibus: tanto reddit magis attentos. sed huius libri scia seu doctrina est maxime vtilissima ꝫ p̃ma⁹ vtilitates suos auditoꝛes reddit attentos. Maioꝛ huius rõnis ẽnota. Minoꝛ ꝓbatur ex ipsa ꝛa in qua mgr dicit: ꝙ iste labor nõ est supfluus sed ẽne cessarⁱ. eo ꝙ illa q altibi ꝑfatis ꝛ diffuse ꝑcontant⁹ ipso breuiter tractant. ita ꝙ nõ sit necesse lib⁹ eꝝ nec ofitates ꝓurrere: cũ breuitas ea ꝙ collecta fuit in hoc libro. ꝓmpte offert quasi sine labore. Et hoc est ſnia huius ꝓmissi in ꝓncipali.

Incipit scriptũ sup ꝓmo ſtentiaꝝ editũ a fratre Ioanne duns⁹ ordinis fratꝝ minoꝝ doctoꝛe subtilissimo: omnium theologoꝝ principe.

Apiẽtes ali/qd de penuria. ꝛc. Circa ꝓlogũ istius ꝓmi libri sunt duo quę quinq. Primum de necessitate huius doctrine: ꝛ spectat ad genꝰ cause efficitris. Sẽd̃o vtr necessarium sit hoc ꝓ statu isto aliquã doctrinã sp̃alem supernaliter inspiratã. Tertio vtrum spectat ad genꝰ cãe formalis. Et est questio vtrum cognitio supernaturalis necessaria viatoꝛi tradita sit sufficienter in sacra scriptura. Tertium spectat ad genus cause materialis. Et est qõ. vtr theologia sit de deo tanq̃ de ſbo primo. Quartum ꝛ Quintum pertinent ad genꝰ cause finalis. Et ẽ quarta qõ: vtrum theologia sit practica. Quinta vero qõ vtr eo ordie ad ꝓxi vtad finẽ. dicat ꝑfr scia ꝓtica.

Rimo queritur. vtrum ꝓstatu isto sit necessariũ aliquã doctrinã ꝑfatas supnaliter inspiratã ad quas vim non possit attingere lumine nãli intellectus. ꝛ vꝝ non sit. Dis ꝓpositis habẽs aliqđ cõe ꝓ primo obiecto naturali potest in quodliber contẽtus sub illo. sicut in ꝑ se obiectum naturale. Il̃o patet per exemplum de primo obiecto visus ꝛ aliis contẽtis sub illo. Et ita inductiue in aliis obiectis ꝓmi⁹ ꝛ potentiis. Patet etiam ꝓrationem ꝙ ꝓmus obiectum ꝓprium cuiꝰ quod est adequatum potentie, sed̃a fm aliquo esset rõ eius. s. ꝓmi obiecti vel circa quod nõ posset potentia habere actum naturaliꝰ nõ non esset potentie adequatum: sed obectum excederet potentiam. patet ꝑmaior. Sed ꝓmum obiectum intellectus nostri naturale est ens inf̃inum ens. ḡ intellectus noster pot naturaliꝰ habere actus circa quoꝫcũq ens ꝛ circa qđcũq intelligibile ꝛ ẽ ita ꝙ ens ꝛ q̃cũq ens cognoscit ꝑ affirmationẽ. ḡ ꝛc. ꝓbatio minoris. Aliud̃ ꝓmo metha. c. 5. Ens ꝛ res ꝓmia impꝛssiõe impꝛimunt in aiam nec possunt manifestari ꝛ et aliis. Si aũ esset aliquid aliud ab illis ꝓmum obm istã ꝓssent manifestari ꝑ rõnes illius ꝫ hoc est impossibile. ḡ. Preterea sensus nõ indiget alio cognitiõe supnaturali. ꝓ isto statu. ḡ nec intellectus. Antecedens ꝓbatur ꝑ hoc ꝙ illud nõ deficit in necessariis ꝫ. 8 aia ꝛ ſ in impfectis ꝫ deficit multo magis nec impfectis. ḡ ſ nõ deficit in potẽtijs inferioꝛibus ḡ tus ad necessaria eis ꝓpter actus suos habẽdos ꝛ ſ. nẽ eaꝝ cõsequendum, multo magis nõ deficit in ne potẽtijs superioꝛi ad actũ tus ꝛ finẽ nõdũ ḡ. Preterea si aliqua talis doctrina sit necessaria doc et quia potentia in puris naturalib⁹ est impꝛoportionata obiecto vt sic cognoscibili. ḡ os ꝙ per, aliquid aliud a se hat ex̃ ꝓportionata illud aliud aut est naturale: aut supernaturale. ſ est naturale: ergo totum est impꝛoportionatum obiecto ꝓmo. ſ supnaturale. ergo potẽtia ẽt impꝛoportionata illi. ꝛ ita sequit ꝙ per aliud os ei ꝓpꝛoportionari ſ sic in ꝓmis. ḡ nõ sit ꝓpe modum ꝛ ſ ꝓportionata. os stare in ꝓmo dicendo ꝙ potẽtia ẽt elligibilis ꝛ ẽt ſ ꝓportionata ei cognoscibili ꝛ ꝫ omnẽ modũ cognoscibilis. ḡ ꝛc.

Ad oppositum 2ª Thimo. 3º. Omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docendũ. ad arguendũ. ad corripiendũ. ad instituendũ in iustitia vt ꝑfect⁹ homo sit. ꝛc. Ergo multo magis ad ea ꝙ sunt necessaria ad hoc ꝙ homo sit ꝑfect⁹ in hoc statu. ꝛ ꝙ ita ꝓbatur ea ꝙ cognoscibilia ꝛ ꝫ omnẽ modũ cognoscibilis. ḡ ꝛc. ꝓbatur ea ꝙ omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docendũ. ad arguendũ. ad corripiendũ. ad instituendũ in iustitia vt ꝑfect⁹ homo sit. ꝛc. Ergo multo magis ad ea ꝙ sunt necessaria ad hoc ꝙ homo sit ꝑfect⁹ in hoc statu. ꝛ ꝙ ita ꝓbatur ea ꝙ cognoscibilia ꝛ ꝫ omnẽ modũ cognoscibilis. ḡ ꝛc. ꝓbatur ea ꝙ omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docendũ. ad arguendũ. ad corripiendũ. ad instituendũ in iustitia vt ꝑfect⁹ homo sit. ꝛc. Ergo multo magis ad ea ꝙ sunt necessaria ad hoc ꝙ homo sit ꝑfect⁹ in hoc statu. ꝛ ꝙ ita ꝓbatur ea ꝙ cognoscibilia ꝛ ꝫ omnẽ modũ cognoscibilis. ḡ ꝛc.

In ista questiõe videt cõtrouersia inter ꝓbos ꝛ theologos ꝛ tenent. n. ꝑfectionẽ nature ꝛ negãt ꝑfectiones supernaturale. Theologi vero cognoscũt defectũ a ture ꝛ necessitatẽ gre ꝛ ꝑfectionẽ supernaturali. Decret ꝑ ꝓbus ꝙ nulla est cognitio supernaturalis bomini necessaria ꝓ isto statu. sed ꝙ omne noticiã sibi necessariã possit acquirere ex actiõe causãm naturã tũ. Ad hoc adducit simul auctoritas ꝛ rõ ꝓbat ꝓ diuersis locis. ꝓmo per illud. 5. de aia vbi dicit ꝙ intellect⁹ agens est ꝙ ẽ ola facere ꝛ intellect⁹ ꝓssibilis est ꝙ ẽ ol ola fieri. Et hoc arguit sic. Actiuo naturali ꝓ passiuo nebite apꝓximatis ꝛ nõ impedit⁹ necessario sequit actio. ḡ nõ dependet essentialiter nisi ab eis tanq̃ a causis ꝓbus. Actuũ aũt respectu obm intelligibiliũ est intellect⁹ agẽs ꝛ passiuum ſ intellect⁹ ꝓssibilis. ꝛ hec sunt naturaliter in anima. nec sunt simꝓr impedita ꝓ ergo ꝓ virtute naturali istoꝝ ꝓ sequi actꝰ intelligẽdi respectu cuiuscũq intelligibilis. ſ. confirmat rõ. omnis cognitiõ ꝑfalis naturalis cõsequit̃ a ꝛ ꝫ actiuũ naturale alicuius videret̃ potentia ꝓssiua esse frustra in naturali ꝑ nihil in natura ꝓsset reduci ad actũ. ſ. intellectus ꝓssibilis est potentia ꝓssiua ꝛ naturalis respectu quorũcũq intelligibiliũ. ḡ cosequẽs ꝛ ꝫ aliqua ꝓtẽtia actiua nãlis sequit ꝓssibile. minoꝛ ꝓs. ḡ intellect⁹ ꝓssibilis naturaliter appetit cogni

Augus. sup gen. ad lit. ra me tũ cus sus tuet id qđ ẽ ꝓ tuatiõe qđ ni sit

Opini. phyticorum.

tionē cuiuſcunq; cognoſcibilis . nāliter etiā ſpeciē p quācunq; cognitionē ſe cā naturali recepturus cuiuſcunq; intellectionis . Preterea . 6. metha . diuidit ſcientia ſpeculatiua in methaphyſicā 2 ꝫ phyſicas ſine naturalē 2 mathematicā. Et ex pbatōe ei⁹ ibidē no videt poſſibile plures dari ſcias ſpeculatiuas. qz illis cōſideranꝫ ex toto ente ⁊ inſe . quo ad oēs ꝑtes cuiꝰ ſcie ſit aliꝗ poſſet eſſe aliqua alia ſcia ſpeculatiua ab iſtis. ſi nec ꝑ practica aliq; alia a practicis acquiſitis actiuis ⁊ factiuis. ſi cle practice acquiſite ſufficiunt ad perficiendū intellectā practicā ⁊ ſpeculatiue acquiſite ſufficiūt ad pficiendū intellectū ſpeculatiuū. Preterea pōtē nāli intelligēt ꝓncipiuꝫ pōt naturaliter cognoſcere ⁊ intelligere cōcluſiones in claſſis in ꝓncipio. ibāc ꝑbo. qꝛ ſcia cōcluſionis non dependet niſi ex intellectu ꝓncipiꝫ ⁊ ex deductiōe cōcluſionū ex ꝓncipio . ſicut ꝑz ex diffinitiōe ſyloſimi pfecti ꝑimo ꝑoziū q; nullus eſt indigens vt appareat euidenē neceſſari⁹? ſi ꝓncipia intelligimꝰ ⁊ deductio manifeſta eſt ex ſe habentibꝰ ꝙ ꝙ hec neceſſaria ad ſciam cōcluſionis ꝑz ergo maior. Sed natura ait intelligim⁹ ꝓncipia ꝓma in quib⁹ virtualiē includunt̄ omnes cōcluſiones ſcibiles. ergo naturaliter poſſum⁹ ſcire omnes cōcluſiones iſtas ſcibiles. ꝓbatō ꝑme partis minoris. q; termini ꝑmo ꝓncipioꝝ ſunt cōiſſimi . ergo iſtos naturaliē cognoſcimus vt poſſimus naturaliter cognoſcere ſine naturaliter ea ꝙ ſunt ꝓncipia ꝓma ⁊ nobis ꝓma ꝑ intelligim⁹ . q; ſint ſicut ꝓma in domo ꝓmo metha. ergo terminos dictos naturaliter cognoſcimus ꝓncipia aūt cognoſcimus inquātū terminos cognoſcimus ꝑimo poſteriorū ergo ꝓncipia ꝓma poſſumus naturaliter cognoſcer . ꝓbatō ꝑ ꝑis minoris. q; termini ꝑimoꝝ ꝓncipioꝝ ſunt cōiſſimi. q; ens ꝑ ſuū ꝓdicatū ſibi ꝑ ſuū ꝓdicatū ꝑ oībus conceptibus inferioribus. accipiunt aūt tales termini vniuerſaliter in ꝓmis ꝓncipiis. ⁊ ita extenditur ad omnes ꝑticulares. ⁊ ꝓ ꝑis ad extrema omniū ſpecialiū cōcluſioni. quare ⁊c.

Contra iſtam poſitionē ꝑ ſit argui primo ſic. omni agēti ꝑ cognitionē neceſſaria eſt diſtincta cognitio ſui finis. hāc ꝑbo. qꝛ oāgens ꝓpter finꝫ agit. ergo ꝑ appetitū finis ⁊ omne ꝑ ſe agens agit ꝓpꝛ finem. ergo oē ꝑ ſe agens ſuo mō appetit finē. ergo ſicut agenti nāli eſt neceſſari⁹ appetitus finis ꝓpter quez ꝺz agere. ita agēti ꝑ cognitionē oꝙ etiam eſt ꝑ agere. ⁊ ꝓbatur. ꝓ ꝺz. de forma. neceſſari⁹ ꝑ appetitū ſui finis ꝓpter quē ꝺz agē qui ſeqtur cognitionē. ꝑz ꝙ maior. ꝑz ꝺ̄ non pōt ſcire ex nāli⁹ finem ſuū ⁊ diſtincte. ⁊ neceſſaria ꝙ ſibi ꝺe hoc tradi aliqua cognitio ſupnāl. minor ꝑz. ꝑmo q; ꝑbus ſequēs nātem rationem auponit felicitatē ⁊ ꝑfectam in cognitione ſui ⁊ aliorū ſeparatorum a quibus ſcit ⁊ ſcire ꝑ etbi. 1. 3. aut finꝫ determinate aſſert iſtā ⁊ ſi ſupremā ꝑfectionē nobis poſſibilem aliquā aliā ti rōnē nāli non ꝑcludit: ita q; ſoli rōni nāli innitendo vel erabit circa finē in particulari ⁊ vel dubi⁹ remanebit. vñ ꝑ etbi. c. 4. dubitādo ait. Si ꝺes igit ⁊ aliud aliquod deorum eſt dominꝰ hūāꝰ quārā optimū. 1⁰ ꝑbat ea de mīa rōne. q; nullus ſe ꝑfert ꝓpter cognoſcibile a nobis niſi ex actu bus ei⁹ nobis manifeſtis: ex qb⁹ ꝛndit ꝙ talis finis ſit conueniēs nāli nāe: nullos aūt actus expimur nec cognoſcim⁹ ineſſe nāe noſtre in ſtatu iſto ex quib⁹ cognoſcam⁹ ꝑſonē dās ſeparatas ex ſuenientē nobis ⁊ nō poſſum⁹ naturaliter cognoſcere diſtincte q; ille finis non ſit conueniēs nāe noſtre. Hoc ſaltē certuꝫ ē. q; quedam ꝓditiōes finis ꝓp quas ꝑ appetibiliꝰ ⁊ ſeruen

tiuis ingrendus nō poſſunt determinate cōdūci rōnāli. Et ſi. n. oāret ꝓ rōnālis nra ſufficeret ad ꝑbandū q; viſio nuda ⁊ fruitio dei ē finis bōus. tūc nō cōducēt renuꝰ ⁊ illa appetno quenit bōi ꝑfecto in corꝑe ⁊ alia ſicut dicef in. 4. di. 43. Et tri ꝑpenitas bui⁹ boni ē q; ꝑditio reddē finē appetibiliōr ⁊ ꝑ ſi ē ſtr ā fitozinus. Coſequit er hec bonus in nā ꝑfecta appetibili⁹ ē ꝙ ut alia ſepata. ſic ꝓp ꝑ Aug. ꝛc. ſup Geneſim. Itas ergo ſi illa ē ditiōes finis ne ceſſe eſſe ad efficaciter inquirēdū finē ſtr ad eas nō ſufficiat rōnā lis ſed requirit doctrina ſupnāliter tradita. ꝛc. ſic. oi cognoſcetꝰ agēti ꝓpter finē neceſſaria ē ꝑma cognitio ſui finis. ꝓmo quō ꝙ qualiꝛ finis acgrat. 2⁰ cognitio omniū que ſunt neceſſaria ad fines. 3⁰ ē neceſſarium cognoſcere ꝙ oia iſta ſufficiāt ad talē finē. Q̄ tamen ꝑz. q; ſi neſciat quō finis acgrat neſciet qualiꝛ ad conſecutionē illius ſe diſponat. 4⁰ ꝑbat ꝙ ſi neſciat oia neceſſaria ad iſtm finem ꝑ ignoꝛātia aliqui⁹ neceſſa ri⁹ poteriꝛ a fine deficere. Et ex iſtum ad 5⁰ ſi neſciat iſta neceſſaria ſufficere dubitandō ſe ignoꝛare alī quod neceſſariū nō efficaciter proſequet illud qō eſt neceſſariū. Sed dc tria nō poteſt ꝛtari rōne naturali cognoſcere. ꝓbatio nō ꝑmi⁹. q; beatitudō cōſertur tanꝺ ꝓmeruꝫ ꝑ meritis eius quem ꝺeus acceptat tanꝺ⁹ dignū tali ꝓmio. Et ꝓ ꝑ ꝑis nullā naturali neceſſitate ſequitur ad actus noſtros qualeſcū q; ſed cōtingenter ꝺaf a deo ꝓp actus aliquos in oꝛdine ad iſtam tanquaꝫ meritoꝛios acceptante. hoc autem non eſt naturaliter ſcibile: vt ꝺicetur. q; nō ſit errabāt ꝑbi ꝓnentes oia ſūt a deo ꝓ meritate ⁊ ab eo neceſſario ſalte alia duo mēbra ſint manifeſta Mō. n. pōt ſciri naturaliter acceptatio voluntatis diuine vt puter tanꝺ⁹ ꝓtigenter acceptātis talia. vel talia digna vita eterna. Et ꝓ etiā illa ſufficiāt ꝺeꝺendet mere ex voluntate diuina circa ea ad que cōtingenter ſe habet ergo ⁊c.

Contra iſtas mō ꝓ ꝑmas ſic. Omnis natura creata eſſentialiter ꝺependet a qualibꝫ ꝑ ē. Et ꝓpter talē ꝺependentiā et cāto cognito poteſt ꝺemōſtrātiue q; alibꝫ eius ꝑ ē cognoſci. ergo cuꝭ natura bōis ſit bōnim naturaliē cognoſcibilis. quanō eſt poteſtie cognitiue ip⁹ ꝓportionalis ſequit ꝙ ex iſta natura cognita poſſit naturaliter cognoſci finꝭ illius nature. ℭ̄ Confirmat ratio. q; ſi ex natura ſuperioꝛi cognita cognoſcetur eius finis nō minus boc eſt poſſibile in ꝓpoſito: q; ia nec minoꝛ dependentia eſt finis in ꝓpoſito ad ſuus finem ꝙ in aliis. Et hac rōne videt ꝙ ſalua ſit iſta ꝓpoſitio. finis ſubſtātie nō cognoſcit niſi ex actibus eius que aſſumebat ꝑ potatione minoꝛis: ex cognitione nature in ſe poteſt finis eius cognoſci ꝺemōſtratione q̄ali. ℭ̄ Si aut̄ ꝺicaꝭ ꝙ rō cōcludit boiem naliter poſſe cōgnoſcere ſuus finem nālem: non aut̄ em ſupernaturalē. Contra. Aug⁹. ꝓmo ꝺe ꝑfectōne iuſtōꝝ ſanctoꝝ cā. 4⁰ ꝓpinde ingt poſſe habere fideꝫ ſine ꝑfectōne ſpei ⁊ charitatem nāe eſt bōum. hēre aūt em fidem q̄ſi ad modū hēre charitatē gratie eſt fidelium. Si igit natura bōminis eſt naturaliter cognoſcibilis bomini: naturaliter ⁊ ex ꝛte cognoſcibilis. ita ꝓtēia vel eſſentialis nāe ⁊ ꝓpꝛia ordinabilis ꝛ talis nature ad finē ad ques ſcies ⁊ charitas ꝛ ꝺiſponit. ℭ̄ Preterea bom⁹ naturaliē appetit finē iſtum. qui ꝺicit ſupnāturalē. igit ad iſm naturaliē ordinat. ℭ̄ ꝛ tali ꝛdit ꝓt ꝛcludi iſte finis ex cognitiōe nāe ꝛdiate ad iſm. ℭ̄ Tēnāli⁹ cognoſcibile ē ꝺm⁹ oīm intellectꝰ ⁊ ē ens ꝑ ſe. Augtc. 5⁰. metha. ꝛnāliter eſt cognoſcibile in deo ꝑfectiſſime ſaluari rationē entis finis q̄ſ cuiuſcunq; potentie eſt optimū cōſq; que cōtent ſub eius obo ꝓmo: quia in illo ſolo eſt ꝑfcā quietatio ⁊ delectatio ꝛ. io. etbi. igit naturaliē

cognoscibile est hominẽ ordinari ſm intellectũ ad
deũ tanq; ad finẽ. ¶ Confirmat ratio quia cui natura
liter est cognoscibilis potẽtia aliqua ſibi naturaliter
est cognoscibile quid ſit eius obm primũ. Et vlteri-
us pot cognoscere in quo ꝓfectiſſime ſaluat rõ iſtius
ꝑmi obi q̃ rale ſpectiſſima eſt finis, potẽtie: mens ãe
nota est ſibi ſm ſuã. 8. de trí. c. 8. vel. i. cũ igit nouit
est ſibi quid ſit eius ꝑmus obm. Et nouit deũ nõ ẽ-
cludi a rõne illius ꝑmi obi, q̃ tñ nullo mõ esset ab
ipsa mente intelligibilis. ergo nouit deũ eẽ optimũ
in quo ſalua rõ ſui ꝑmi obi. Et ita nouit ipsius esse
finẽ potentie. Contra: ⁹ rationẽ arguit ſic. Si per
vnũ extremũ cognoscit aliũ. ergo ⁊ mediũ, ſed nece
ſaria ad ꝑfectionẽ ſpiritus mẽtis inter naturã ⁊ fi
nẽ ſũ ꝓsequendã. igit cũ et cognitiõe nature poſſit
cognosci finis nature ſm ꝑius ꝓbata, videt ꝙ ſibi
possunt cognosci media necessaria ad finẽ. ¶ Confir
mat ratio. ita. n. in ꝓposito entiũ ad finẽ videt esse
necessaria conexio ad ipsius finẽ sicut in aliis sed ꝑt
talẽ ꝓnexionẽ in aliis ex fine cognoscunt illa que sunt
ad finẽ necessaria, sic ⁊ ꝓ rationẽ finis anitatis ꝙ ceditur
talia ⁊ talia requiri ad anitatem. ergo. ſic.

Ad primum

ligẽt ꝓcedat de fine qui est
cã finalis. nõ tñ de fine attigendo per opationẽ quo ꝓ finiũ distinctio dicẽ infra
di. ꝑma. q. 2ª. ⁊ di. 49. ārti. q. vtrũ natura bũana ſit
nãtis imꝑa cap. ꝑ se ad intellectũ. Potẽt tñ ad iſtũ ⁊ ad
ſequens dr ãus. Et ad tertiũ de potẽtia ⁊ ꝑmo obo
dici vnica respõſione. q. ola recipiunt nostrã naturã
vel potentiã intellectualẽ esse nobis cognoscibile naturaliter. quod falſus est ſub illa rõne. ꝓpria ⁊ ſpeciali
ſub qua ralẽ finẽ ordinat. ⁊ ſub qua capax est gre cõ
mate ⁊ ſic ⁊ ꝑs deũ. ꝑ ꝑfectiſſimo obo. Nõ. n. cognoſcit anima nr̃a a nobis nec nr̃a ꝑ ſtatu iſto nec ſub
tali rõne aliqua ſpeciali ab ipſis habili a ſenſibilibus.
ſicut patebit infra. di. 3ª. ¶ Et ſ eõm talẽ rationẽ gene-
ralẽ nõ cõcidit ſibi ordiari ad talẽ finẽ. nec posse capere gratiã. nec habere ſic deũ ꝓ obo. ¶ Tunc ad ſor
mã cũ dicit ꝙ ex ente ad finẽ cognito pot cognosci finis demõſtratiõe q. ꝺ cendũ q̃ nõ est vez nisi cognito illo ente ad finẽ ſub illa ꝓpria ratiõe ſub qua habet finẽ iſtũ. Et tũc minꝰ ens est falſa. Et cũ ꝓbatur ꝙ
ꝓportionalitatẽ. dico ꝙ ꝑs mens ſit eadẽ ſibi non ni
ſi tatu ſto est ꝓportionalis ſibi tanq̃ obiectum nisi
secundum rationes generales que possunt abſtrahi
ab imaginabilib⁹. ¶ Ad ꝓrmatationẽ dico. ꝙ nec
aliꝙ ſubſtantiaꝙ fines, ꝓpriꝙ cognoſcunt qui ſcilicet
ſunt ꝙ ex ſm rõnes ꝓprias nisi aliqui ſint ac⁹ manifesti ex quib⁹ ſcãlid ordo eaꝙ ad talẽ finẽ. Et ex ꝑs
patet ad illud qõ adducit ꝑ ꝓbationẽ minoris ꝙ ita
ꝓpositio nõ est falſa. ¶ Non cognoscit modo a nobis
finis ꝓprius ſubſtãtie niſi ꝑ act⁹ eius nobis manifeſtos. ¶ Nõ enĩz accipit ꝓpositio illa ꝙ nõ possit aliter cognosci finis bene. n. est verũ ꝙ ſi ſubſtantia ſub
ꝓpria rõne cognoſceret ex natura ſic cognita posset
eius ꝺ ꝑfe cognosci demõſtratione ꝙ. ſed nõ ſic cognoſcit a nobis aliqua ſubſtãtia nãe. ideo nullis finꝙ
possumus nãe cõcludere ꝓprius ſubſtãtie niſi ꝑ ac
tus eius denẽ de illa ſubſtãtia vt ſic nõ. in vniuerſali
r cõſuſe. ꝺ ꝓposito autẽ deficit vtraq̃ via. Sed
ꝓbatio minoris tetigit vnam viam de ignorantia
actus ſupponendo aliam de ignorantia nature inse.
Ad ſecũdus de Augſtino dico ꝙ illa potentia bñdi
charitatẽ vt ꝺa est ꝺſpositio ꝑ relpectu vel in eſſẽ ꝓ
ꝓria rõne amandi ouenit nature hois ſm rõnes ſpãles non cõmunẽ ſibi ⁊ ſenſibilibus: ⁊ ideo nõ est illa
potentialitas nãliter cognoſcibilis de hoie: ſicut nec
bõ cognoſcitur ſub illa ratiõe ſub qua est eius bec potentia. Et ita reſpondeo ad illud in ꝓtum pt̃ adducti ad cõclnſionẽ principale. ſ. oppoſitam minori ꝓ

mer õnis. Sed in ꝓtum adducitur ꝓ tra illã reſponſionem de fine naturali ⁊ ſupernaturali: cõcedo ꝺ eum esse finem nãlem hominis: ⁊ non nãliter adipiſcendum, sed ſupnaturaliter: ⁊ hoc ꝓbat ratio ſequens de deſiderio naturali quam concedo. ¶ Ad aliud ne
gãndus est illud q̃ aſſumit: ſcilicet ꝙ naturaliter cognoſcimus ens et ꝓprium obm intellect⁹ noſtri: ⁊ ſ
ſm totã indifferẽtiã ad ſenſibilia ⁊ inſenſibilia.
Et hoc q̃ dicit Aust. nõ vidẽtur ꝙ ſit naturaliter notum. Vnde cit. n. ſectã ſuã que fuit ſecta machometi
ꝑticis. Et quedã dicit vt ꝑticã ⁊ rõne ꝓbata. alia vt cõſona ſue ſecte. Unde ipſe expreſſe ponit libꝝ 3º
methaphyſ. ſue. animã ſeparatam cognoscere ſubſtãtias immateriales in ſe. Et ideo ſub obo primo intellectus ꝑ ponere ſubſtantiam immaterialem ꝓ ntieri.
Non ſic Aristo. ſed ẽm ipm. videt ꝙ ſit naturaliter obs
intellect⁹ noſtri quidditas rei ſenſibilis: ⁊ hoc vel in
ſe ſenſibili vel in ſuo inferiori hoc est quidditas ab
ſtrahibilis a ſenſibili. ¶ Ad aũt ad dicit de Augu
ſtino in cõfirmatione illi⁹ rationis. Rñdeo ⁊ dico ꝙ
dictum Augſtini ꝺ intelligi de actu ꝓmo ſufficiẽ
ter ex ſe solo ad actum ſui ſecũdum. ſed ni nunc impe
ditur ꝓpter q̃ impedimentum actus ſecũdus nõ
elicitur nunc a ꝓmo. de hoc aũt amplius dicetur
infra. Si vero obiciat contra iſta: homo in ſtatu in
nocentie vel nature inſtitute potuit cognoscere nãs
ſuam. igitur ſinem nature ex deductiõe ꝓme rõnis
igitur ſita cognitio nõ est ſupnaturalis. ¶ Item ꝓtra
reſponſionẽ ad vltimã rationem ſi ideo nõ cognoscit
hr quia est obm ꝓmi intellectus. q. non cognoscitur intellect⁹ ſub rõne ꝓpria ſub ꝙ reſpicit tale obiectum: ergo non pot cognosci de quocũq; ꝙ ipſius ſit
intelligibile: q. nõ cognoſcit potẽtia ſub illa ratione
ſub qua reſpicit quodcũq; vt obiectũ intelligibile.
Rñdeo. ad primũ, requirere ꝺ dici qualis fuerit cognitio homis inſtincti ad vſus alis ꝺ illa reſpectiue. ſal tem
reſpectu viatoris ꝓ ſtatu iſto eſt dicta cognitio ſup
naturalis. q: facultatem eius nãlem excedens: nãle
dico ẽm ſtatũ nãe elapſe. ¶ Ad ſcm̃ ꝺcdo ꝙ nõ bẽ
mõ cognito de aia vel ꝺ aliqua eſt potẽtia ita diſtincta q̃ ex ipſa poſit cognoſci q̃ aliq̃ obm tale intelligibile ſibi cornideat: ſed ex ipſo actu q̃ experimur cõ
cludim⁹ potẽtã ⁊ nãm cuius iſte actus eſt illudq; ſcipere. ꝙ obiecto quod ꝓcipim⁹ artigi q̃ actita. q. vbz
potẽtie non concludit ex cognitiõe potentie ſi ex cognitione act⁹ quez experimur. Sed de obo ſuperna
li neutrã cognitionem possumus bẽre, ideo ibi deficit vtraq; via cognoſcẽdi finem, ꝓpium illius nãe.

Ad argumentum

cõtra ſecũdã rõnẽ
patet. ꝙ ſupponit quoddã iam negatũ. ¶ Ad cõfirmationẽ illius rõnis
dico ꝙ quado finis ſequit naturalẽ ea que sunt ad finẽ ⁊ naturaliꝙ ꝓcipit illa: tunc ex fine possunt ꝑcludi
ea q̃ ſit ad finẽ. hic ãt nõ ē tal⁹ ꝓsecutio nãlis. ſ. tñ acceptatio diuine voluntatis compensantis iſta meritatanq̃ digna tali fine ⁊ tali ꝓmio.

Tertio arguitur principali

ter contra opinio. ꝓbatur. 7. metha. cognitio ſubſtãtiarum ſeparatarum est nobiliſſima quia ẽ circa nobiliſſimum genus. ergo cognitio eorum que sunt ꝓpria eis est maxime nobilis ⁊ necessaria: nam illa ꝓpria eis sunt nobiliora ⁊ perfectiora cognoſcibilia q̃s illa in quibus conuenit cum ſenſibilib⁹. Sed illa ꝓpria non possumus cognoscere ex ꝓpria naturalib⁹. ꝓbo. q: ſi in aliqua ſcia naturaliter possibili traderẽt
tur ꝺ ꝓpria. hoc esset in methaphyſica. ſed in ipſa
est possibilis naturaliter a nobis haberi de ꝓpriꝙ
paſſionib⁹ iſtarũ ſubſtantiarũ ſeparatarũ vt ꝓs duplicit:
ⁿ. ꝓmo ſic: q: illa nõ includunꝫ virtualiter i ꝓmo

subiecto methaphysice. scilicet in ente. Hoc etiã ẽ quod dicit philosophus ꝑmo meta. q. oportet sapientem oia cognoscere aliqualit. ſ. in vniuersali. nõ in particulari. Et dicit. Qui enĩ nouit vniuersalia no uit aliquid oia subiecta. sapiẽs autẽ vocatur methaphysicus sicut methaphysicã pbat dicẽs esse sapientias. Q. ꝑbo rõne: q. nõ cognoscitur talia cognitione ꝑpter quid nisi cognoscant eor. ꝑpria subiecta: que subiecta includũt talia ꝑpter quid. Sed ꝑpria subiecta cognoscũtur a nobis naturaliter cognoscibilia. g. cc. Hec cognoscunt illa ꝑpria eor. demõstratiõe. q. videlicet ex effectis. q. ꝑbat. ita effect. vel ex quidditate illius cui debĩ quo ad ista vel adducunt illa in errores. qs apparet ex ꝓpositis. ita. ꝑme subiectanie imaterialiter in se. ꝓprietas. n. nãe eius est. q. sit cõicabilis trib. effect. nõ ostendũt ista ꝓprietatẽ. q. nõ sunt ab ipso in ẽsse trinus. Et si ab effectibus arguat ad cãm magis ducũt in oppositũ. in errorẽ. q. in nullo effectu in tenit. vna nã tota nõ ostendit nisi in vno suppposito. ꝓprietas etiã istius nãe ad extra est cãre ꝓpinqnte. ad oppm huius magis deducũt effect. in errores sicut ꝑs per opiniones ꝑbo. ꝓponentiũ ꝑmi. necessario cãre. De. ꝓprietatib. etiã aliaꝝ subſtantiaꝝ. ꝑbo. idẽ. q. effect. magis ducunt in sempiternitatẽ. et eternitatẽ. necessitatẽ. eaꝝ. ẽ. in cõtingẽtia. nouitatẽ. ẽ. m. cõ. Similr videnꝫ. ꝑbi. er. motibus. cõcludere. q. numerus istaꝝ subſtantiaꝝ. separatarũ. sit ẽm numerus celestius. Similr. q. ille subſtantie sunt naturaliter beate. impeccabiles. necessarie. sicut philosophi posuerunt que omnia absurdissima sunt.

Contra istãrationẽ. argno. ꝑbo. q. quecũq; necessaria de subſtantiis separatis cognoscunt. a nobis nũc per fidẽ. siue ꝑ. cõem. vel ꝑ. specialẽ. reuelationẽ. possũt cognosci. cognitione naturali. Et hoc. ſic. Quoniam. necessarioꝝ. reuelatoꝝ. terminos naturaliꝫ. cognoscimus. ſ. illa possum. naturaliter. cõprehendere. ſ. omniũ necessarioꝝ. reuelatoꝝ. terminos naturaliter. cognoscimus. g. cc. ꝑbatio maioris. Illa necessaria aut sunt mediata aut immediata. Si immediata: ergo. cognoscunt. cognitis terminis. ꝑmo. posterioꝝ. Si mediata. g. cũ possum. cognoscere. extrema possum. cipe. mediũ. inter ea. tũc. ꝑ. g. cõ. illo mediũ. cus. vtroq; extremo aut. bñ. ꝑcipisse mediate aut immediate. Si mediate: tẽ. g. ꝑ. Si mediate. ꝑcedem. cipiendo. me diũ inter extrema. ꝑ. iungendo. cũ extrematis. quoniꝫ veniamus ad immediata. igit. tandẽ. veniemus ad necessaria immediata. que intelligemus. ex terminis. quoꝝ. ꝑ. cognit. omnia necessaria. mediata. ſ. ista mediata. ꝑ. ipsi. mediata. ſcire. poterimus naturaliter. ꝑbatio. minoris. ꝓpositaliꝫ. q. ꝑbatis fidei. nõ. babẽs. fidẽ. ꝑ. dicentes. ibi. imuicẽ. ꝑtendit. q. de nominib. tantũ fed de cõcepti. ſ. sicut. ꝑ. cap. ibi. Sophus. theologꝰ. dicunt. ibi. inuices. de ista deus est trinus. et vnus. vbi. nõ. in. idẽ. nomẽ. fed. eundẽ. ꝑcepti vnus negat. et alius affirmat. g. omnẽ cõceptũ simpli cẽ. qui. ille. hꝫ. et. ille. habet. Ad. illũ. respondeo. dolub stantijs. separatis. sunt. aliqne. veritates. si. immediate. accipiõtunc. ali. qua. veritate. tale. ꝓpinũ. ſ. media tã. ſit. a. in. ista. includunt. multe. veritates. mediate pura. omnes. que. particulariter. enunciant. cõmuna. ad. ꝓdicatũ. de. cõmunibus. ad. subiectũ. dicanꝫ. b. c. ista. vera. mediata. nõ. habent. euidentiã. nisi. er. ali quo. immediato. g. nõ. sunt. nata. sciri. nisi. er. isto. immediato. intellecto. Si igit. aliquis. intellectus. possit. ime diate. intelligere. terminos. b. c. r. cõponere. eos. ad i nicẽ. nõ. aũr. posset. intelligere. terminos. a. nec. ꝑsis. tpũ. a. b. r. c. intellectui. ſuppositio. neutra. Ita. ẽ. nobil. q. ꝑcep. quoꝝ. cõmunes. erit. habem. de. substãtijs. imaterialib. et. materialib. ita. possum. adinuicẽ cõponere. Si. ſite. cõpleriões. nõ. bñ. cuidẽ. tiam. nisi. er. veris. imediatis. que. sunt. de. illa. q. dditarũ. rõne. eay. ꝓpria. ſ. ꝑtialis. sub. qua. rõne. nõ. concipim. istas. quidditates. ſ. ideo. nec. scimus. illas. veritates. gnales. de. cõceptib. generalibus. Et. empli. si. ipe. ſi. bile. est. ali. qui. cõcipere. triãgulum. sub. ꝓpria. specie. põt. ri. abstrahere. rõnem. figure. a. quadrangulo. e. cas cõcipere. ipossibile. est. ista. fibi. cõcipere. ꝓmitatẽ. vt est. ꝓpria. passio. triangulꝰ. ita. q. sic. nõ. concipiturꝫ. nisi. vt abstrahitur. a. triangulo. tam. põt. ꝓmitatẽ. abstrahi. ab. aliꝫ. ꝓpinuitatib. puta. inumeris. ite. intellect. ꝑs. posset. conformare. hãc. cõplexionẽ. aliqua. figura. ẽ. ꝓpria. q. tertminos. eiꝰ. põt. apprehendere. tri. illa. compositio. formata. erit. ibi. neutra. q. ista. ẽ. mediata. in clusa. in. ista. imediata. triangulus. ẽ. tic. primus. ꝛ. hãc. imediatãnõ. potest. intelligere. q. nec. terminos. eiꝰ. ideo. mediatã. non. põt. scire. que. ex. ea. hic. imediata. habet. euidẽtiã. ꝑ. hoc. ad. argumẽtum. nego. mato rem. ad. ꝓbationẽ. dico. ꝙ. illa. necessaria. sunt. media ta. Et. cum. dicis. igitur. cus. possimus. cognescere. ex trema. ꝑ. possim. cõcipere. mediũ. inter. extrema. ne. go. ꝑtiam. q. mediꝰ. inter. extrema. quãdoq; est. ef sentialiter. ordinatus. ꝑpura. quod. ꝙ. est. alter. ius. extre mi. vel. passio. ꝑ. ioz. respectu. posteriorꝰ. ꝑ. passionis. ꝛ tale. ẽ. mediũ. ad. cõcludendũ. vlr. vtrũq;. extremũ. de extremo. Ꝯcedo. igitur. q. quicũq; intellect. põt. in telligere. extrema. põt. intelligere. rale. mediũ. inter. ta lia. extrema. cus. ꝓpria. intellect. eius. includitur. in. altero. er. tremo. vel. est. de. altero. extremo. Si. autem. mediũ fit. particulare. contetum. sub. altero. extremo. ꝛ. non essentialiter. ordinatum. inter. extrema. tunc. nemo. q. potens. cõcipere. extrema. generalia. ꝑ. posit. cõcipere mediũ. ꝑticulare. ad. illa. extrema. gnãlia. ita. ẽ. hic nam. ista. quidditas. sub. rõne. ꝓpria. ꝑticulari. bis passionem. aliquas. fibi. imediate. inherentẽ. est. medium. inferiꝰ. ad. ꝑcepta. fibi. cõem. de. quo. ꝑ. illa. ꝑ. sio. in. cõ. accepta. ꝛ. ideo. non. ẽ. medium. essentiale. vel. vnile. inferens. passionẽ. de. cõi. ſ. tñ. ꝑticulariter. bo. ꝑs. in. exẽplo. illo. q. nõ. os. q. peccãtes. ꝓcipere. figu ram. in. cõi. ꝓ. imitarate. in. cõmuni. posse. cõcipere. tri angulũ. in. ꝑticulari. q. triangulus. ẽ. mediũ. ꝑtenti. sub. figura. mediꝰ. inquã. ad. cõcludendũ. ꝓmitates. ꝓticulariter. de. figura. Ideo. rõnem. a. q. adducta. ẽ. ꝓra opinionẽ. ꝑbo. ꝓ. tiss. ime. cõcludit. de. prima. subdam ma. imaterialiꝫ. et. ꝑtãs. obiecti. beatifici. potiſſimũ. est. cognitio. necessaria. nobis. Et. tũc. rñdeo. ista. ad. ob iectionẽ. contra. ipsam. ſupponit. vnum. q. naturaliter. in. ſe. non. cõcipimus. deũ. nisi. in. concepty. gnãli. cõi. ſi bi. ẽ. ſensibilibus. q. ꝫ. inferiꝰ. ut. ꝑ. 5. q. 1. exponetur. si. ẽt. neget. illud. ſuppositũ. adhuc. opponeret. vlcere. concepti. mi. qui. põt. scire. deo. virtute. creature. ẽ. impe cium. qui. aũr. scire. respectu. dei. ꝛ. virtute. ipius. ẽntie. in. ſe. ẽ. effectiũ. sicut. ergo. dictũ. ẽ. de. cõcepti. gene rali. ſ. fieri. dicitur. ꝑa. dicatur. ꝑm. alia. viam. de. imperfecto. ꝛ. perfecto. conceptu.

Quarto principaliter arguitur sic. Deꝰ. ꝓ. parte. dinatum. ad. aliquẽ. finem. ad. quẽ. ẽt. se. indipositum. necesse. ẽ. paulatim. ꝑmoueri. ad. diſpõnem. respectu. illius. finis. ſed. homo. ordinat. ad. finẽ. ſupnaturalem. ad. quẽ. ẽt. se. ext. indispositus. ẽ. ergo. paulatij. dispo nendi. ad. habendũ. illũ. finem. nõ. dor. aũr. ſi. per. cognitionẽ. aliquam. ſupnaturalem. impfectã. qualis. ponitur. in. ista. ria. g. cc. Si. inſtet. q. agens. pfectũ. potest. statim. re mouere. iper. fectiones. ꝛ. statim. agere. Kridef. q. ſi. posset. de. potentia. absoluta: tunc. pfectius. est. cõcedẽdũ. aliquã. actiuitatẽ. respectu. ſuę. pfectiõis. ꝛ. actiõis. ꝑsequẽdę. ꝫ. non. communicare: potest. autez. hõ. bẽ. actiuitatẽ. aliquã. respectu. ſuę. pfectiõis. finalis. g. per fectius. est. ꝙ. hoc. sibi. cõicetur. quod. nõ. põt. fieri. sine

S. tho. ſue. q. ꝑ. ar°. ꝑ. io lutione. ꝓncipa li.

aliqua cognitione i inperfecta p̄cedente ista perfecta ad qua ordinat finaliter.

Pen. in 5ua gu. varo li. pino. q. 2°.

Quinto arguit sic. Omne agēs vrē instrumento in agendo nō pōt per illud i strumentū in aliqua actione q̄ excedit p̄ria illi⁹ instrumēti. iam ēst intellect⁹ agēs est instrm quo anima nāc vtitur in intelligēdo naturaliter, g̃ nō pt per illud lumē in aliquā actionē q̄ excedat illud lumē. sed illud de se est limitatū ad cognitionē habitā per viā sensūs ⁊ fantasmata ergo alia nō pōt aliquas actionē q̄e non pōt haberi per viā sensus. sed multoū aliorū cognitio est necessaria pro illo vt dicebās. g̃ nō possunt haberi p viā sensus. igit. &c. Ad rō vr cōcludere ptra eū qui fecit cā: fm. n. dductiones ista lux in q̄ reta nō poterit vti intellectu agente vt in strumento ad cognitionē aliquā⁹ sincere veritat. q̄ talis fm eū nō pōt haberi via sensūs sine speciali illustratione. Et ita sequit q̄ in cognitōe veritatis sin cere lumē intellect⁹ agētis nullo mō habeat aliquas actionē q̄s vide fic inconiens ⁊ q̄ ista acto perfectios est omni intellectione: ꝑ illud quod perfectius est in anima inquātū intellectiua os cōcurrere aliquo⁹ ad ista actionē. Ista due rōnes vltime nō videtur plurimi efficaces. p̄ma. n. esset efficax si ēet pbatū q̄ bō ordinat finaliter ad cognitionē supnaturalē cuius pbatio petitur ad questiones de beatitudine i. 4. di. 49. Et si cū bo ofendere cognitionē naturales nō sufficient sibi ponere, p statu isto ad cognitionē sup naturalē p̄sequēdā ⁊ ratio petit duo. f. aliquo⁹ cogni tionē ēē necessariā. ⁊ nō posse cognosci p viā sensū. ⁊ q̄ lumē intellect⁹ agēt. ē ad talia cognoscibilia limitatū. Tres ergo p̄mes rōnes. pbabiliores apparēt.

Ad questionem igit respondeo dicēdū q̄ primo quaḷ ter aliquid dicit supnaturale. potentia. n. receptiua cōparat ad formā vel ad actū q̄ē recipit. vl ad agēs quo recipit. C Primo mō ipsa ēst potentia naturaḷ vel violenta vel neutra. d naturalis ⁊ naturaliter ēt elicetur. vocat ⁊ si cōtra inclinationē naturalē. ne utra ⁊ neq; inclinatā ad illā formā q̄ā recipit. neq; ad oppositā. In hac aūt cōparatione nulla ēst supnaturalitas. Sed cōparando receptiuū ad agēs a quo recipit formā ēst naturalitas quando receptiuus compara tur ad tale agens quod natum ēst naturaliter impri mere tale formā i tali passo. Supernaturalitas aūt quando cōparatur ad tale agens quod non ēst naturaliter impressiuū illius formę i illud passū. g̃ Ad ꝓpositū dico q̄ cōparando intellectū possibilē ad noticiam actualem i ſe. nulla ēst sibi cognitio supernaturalis: quia intellectus possibilis quacunq; cognitione naturaliter ꝓcitur ⁊ ad quancunq; naturaliter inclinat. sed ꝛ° modo loquendo ſicē supernaturalis quia generatur ab aliquo agente quod non ēst natus monere intellectum possibilem ad talem cognitionem naturaliter. ꝓ statu aūt em isto fm pbm intellectus possibilis natus ēst moueri ad cognitionem ab intellecto agente ⁊ fantasmate. igitur sola illa cognitio naturalis ēst que ab istis agentibus potest in primi. virtute aūt istorum potest haberi omnis cognitio inclpiendo que secundum legem cōmunē habetur a viatore sicut patet in instantia contra tertias rationem principalem ⁊ ideo licet deus possit per reuelationem ꝑ cialem cognitionem alicuius incōplexi causare sicut in raptu non tamē talis cognitio ſupernaturalis ēst necessaria de cōmuni lege.

C De completis autem veritatibus secus ēst quia sicut oſtensum ēst per tres rationes primas contra p̄mam opinionem adductas posita tota actione intellectus agentis ⁊ fantasmatis multe cōplexibles remanebūt ignote ⁊ nobis neutre. quare cognitio ēst nobis necessaria. ista; igit̃ noticiā ēst necessē nobis supnaturaliter tradi: q̄ nullus ea⁹ noticiā potuit naliter inuenire: ⁊ eam aliis docēdo tradere: q̄ sicut vni ita cuilibꝫ ex nāllibus erunt neutre. Plures autē posit primā traditionē doctrine de talib⁹ possit aliqs assentire naliter doctrine tradite de hoc in. 3° libro di. 25. bec aūt prima traditio talis doctrine de reuelario que ideo ēst supnaturalis: qa ēst ab agente: quod nō ēst naliter motiuū intellect⁹ nostri ꝓ statu isto. C Aliter ꝓ posset dici supnaturalis q: ēst ab agente supplēte vicem obiecti ſupernalis. Nam obiectum natus cāre noticiam duplex ē. f. principalis ⁊ minus principalis. Principalis ēst essentia sub propria rōne cognita. ipa enī sub tali rōne cognoscibilis ēst obm nobis supnāle. Secundō igitur agens causat noticiā aliquarum veritatum, que per tale obiectum sic cognitum nate sunt esse cuidentes illud agēs in hoc supplet vicem illi⁹ obiecti. q. si ꝑm agens causaret noticiam per sectas ſtarum veritatum qualem ꝑm obiectum in se cognitum causaret tunc imperfecte supplet vices obiecti ꝓ quanto ſcilicet imperfecta noticia quam facit virtualiter continetur in illa perfecta cuius obiectum in ſe cognitum ēsset causa. Ita in proposito. nā reuelans hanc deus ēst trinus causa⁹ in intellectu ali qualem noticiam huius veritatis: ⁊ obscuras quia causat de obiecto non sub ꝓpria ratione cognitionis obiectum ſi cognitum ēsset notam ēsset causare noticiam perfectam ⁊ claram veritatis illius. ꝓ quo igitur hec noticia obscura in illa clara includit̃ eminenter ſicut imperfectum in perfecto: ꝓ tantō revelans hanc obscuram ⁊ causans supplet vicem obiecti illius clare noticie causatiui precipue cum non possit noticiam alicuā⁹ veritatis causare nisi vsq; plens vicem alicuius obiecti nec veritatum taliu⁹ de illo obiecto noticiam causare posset vt supplēs vicem obiecti alicuius inferioris naturaliter motiui intellectus nostri: ⁊ quia nullum tale virtualiter includit aliquam noticiam istarum veritatum etiam nec obiectum: igitur eposset ꝙ in causando eti am illam obscuram aliqualiter supplear vicem obiecti supernaturalis. C Differentia autem istorum duorum modorum ꝑcendi supernaturaliter noticie reuelate ꝑs separando vnum ab alia: puta si agēs supernaturale cāret noticiās obiecti naturalis: vt ſi in funderet geometrib alicui: illa ēsset supernaturalis ꝓmo mō ⁊ nō ſcdo modo. ſi ait infunderet noticiā huius deus ē trinus vel similiū per supernaturalis ēsset vtroq; modo: q; ſcdo infert primū: nō econuerso vbi ait ꝓmus trin ibi non ē necessē q̄ sit ſic supernaturalis. qn naliter posit haberi: vbi vere ēst ſccūd⁹ modus ēst necessitas vt supernaturaliter habeatur q: naturaliter haberi non potest.

Tres rationes prime facte supi pbor quib⁹ imittitur ista solutio cōfirmantur per auctoritates. primo p̄ncipaliter Aug. de ciui. dei. li. 18. c. 41. iuxta finem vbi ait. Philosophi inquit nescientes ad quē finem referēda sita ēssent inter talia que fortuni sunt verum videre potuerūt. Scda rō cō firmatur per Aug. li. de ciui. c. 2°. Quid. pdest nosse quo eūdū ſit: ſi ignoratur via qua eūdus ſit. in hoc enī errabāt phi q: ſi aliqua de virtutib⁹ vera tradidē runt: tñ falsa miſcuerūt ꝑ quibus ꝓcedentes. Aug. ꝛ ꝑs er eoſū libris. Impossibat. n. Arī. pollitias ꝺispo sitas a multis aliis. 2° pollit. ſi nec illa Arīt. ē irrep bēsibilia 7° pollit. c. 7. vbi docet deos ēē bonos an dos. Decet igit cultū exhibēdis. Et ibidē. c. 5. Ter ullū ꝺbatū tradit nutriri, et i eodē li. c. 8. dic q⁹ ſic ri abosum in cāſu. 3° ratio confirmatur per. Aug. vndecimo. de ciuitate. capitulo. 2°. C Nue remota

sunt a sensibus nostris que testimonio nostro fcire nos possumus de his aliosq; testes requirimus. Et hoc co firmat totam solutionem pncipalem, q: enim veritates illę de quibus argumentum nobis ipse exfe sunt neutre nr̃as pōt fne testimonio credere de ipsis: fs oportet testimonium super naturale requirere alcuius superioris tota specie humana, Qualiter autem pma reuelatio fiue traditio talis doctrine fieri potuerit: s facta fit eſt dubium an. f. locutione interiore an exteriore: an cum aliquibus fignis adhibitis fufficientibus ad cāndū aſſēſū ad ꝓpoſitū ſufficit ꝙ vtroq; mō ponit fignālitter ſe tāri talis doctrina: ſ neutro modo potuit ab homine fine errore poni tota.

Contra iſtas tres rationes

inſtatur ſimul ꝙ ſeipſas deſtruant: q: quo d oſtendit eſſe neceſſarium cognoſcendum hoc oſtendituꝝ eſſe verum: quia nihil ſcitur niſi verum, ergo quicquid iſte rationes oſtendunt intellectui eſſe neceſſarium, cognoſci: puta ꝙ fruitio dei in ſe eſt finis hominis quo ad pmam rationem. Quod via deueniendi ad ipſa eſt per merita que deus acceptat vt digna tali pmio quo ad ſecūdam. Quod deus eſt trinus: contingenter cauſans: huiuſmodi quo ad tertiam totum iſtud oſtendatur eſſe verum. vel ergo ille rationes nō ſunt niſi ex fide vel ex ipſis concluditur oppoſitum eius: qđ probant. C Reſpondeo naturalis ratione oſtenditur neceſſarium eſſe fcire alteram partem de termi nate huius contradictionis fruitio eſt finis, fruitio eſt finis: hoc eſt ꝙ intellectus non fit mere dubi⁹. vel neuter in hoc problematice an fruitio ſit finis: quia tales dubitatio vel ignoratia impediret inquiſitiones finis. non aūt oſtēdit ratione nāt ꝙ hoc pare ſit neceſſario cognoſcenda, r hoc modo rōnes ꝓdicte vt ſūt nāles concludūt de altera parte contradictionis hac vel illa non determinate de hac nihil ex creditis tñ.

Ad argumenta ꝓo opi.

Ari. C Ad ꝓmum dico ꝙ cognitio depēdet ab ania cognoſcente ꝙ obo cognito. q: ſm Aug. 9. de tri. c. vl timo, a cognoſcēte r cognito pariē notitia. Is ergo aīa habeat ſufficiens actiuū ꝙ paſſiuus intra ſe ꝑ quanto actio reſpectu cognitionis eſt cōuenit aīe nō tñ ḃs intra ſe ſufficiens actiuū ꝑ quātō actio ꝓuenit obiecto q: ſic ē vt tabula nuda: vt dicit. s. de aīa. eſt igit intellect⁹ agens quo eſt oīa facere veri eſt inquātus factio ſiue actio cōpetit aīe reſpectu cognitionis: nō inquantus obiecti eſt actiuū. C Ad ſm rationē rōnis: dico ꝙ matoꝛ ꝑ natura q̃ntas accipit ꝑ pncipio irriſeco motus vel getis, put deſcribit. 2. phy. q̃ntas ꝑ pncipio actiuo naturali, put natura diſtinguit cōtra artes ſiue ꝓpoſitū ꝑter oppoſitum modū pncipiandi: ſine ſit intrinſeca ſiue nō dicit nō ſit tale. ꝓmo modo nō eſt vera maioꝛ: q: nō cōſtat de q̃ paſſiuo nāli pncipiū actiuū intrinſecū q: ſic ſit natura q: multa ſunt naturali ter receptiua alicuius ꝑfectionis cuius nō habēt pncipiū intrinſecū actiuū. ſed o modo etiā ꝓpoſito maior eſt falſa in quibuſdam quibꝰ. f. natura ꝑter ſuā excellēriā ordinat naturaliter ad recipiēdum ꝑfectionem ita eminēte q: non poſſit ſubeſſe cauſalitati agēntis naturalis ſecūdo modo dicti. r ita eſt in ꝓpoſito cum ꝓbatur maioꝛ dico ꝙ potētia paſſiua nō eſt fruſtra in natura: q: is ꝑ agens naturale non poſſit pncipaliter reduci ad actum. nī pōt ꝑ tale agēs diſpoſitio ad ipſum induci: pōt ꝑ aliq̃d agens in natura. i. in tota coordinatione entium puta ꝑ agens ꝓmū ſupnaturale cōpletē reduci ad actum. Si autē obijciat q̃ illud vltimicat naturā q̃ ipſa nō poſſit conſequi ꝑfectionē ſuam ex nālibus cum natura min⁹ ꝑfectā in nobilioribus ex ſecūdo celi tmādi. C Ad. ſi felicitas nr̃a ꝓſiſteret in ſpeculatione illa ſuꝑma ad quā poſſumus nūc naturaliter attingere non diceret ꝓbs nām deficeret in neceſſarijs. nūc aūt poſſumus poſſe naturaliter haberi r vltra hoc dico aliam eni nentioꝛ poſſe naturaliter recipi. ergo in hoc magis dignificat natura q̃ ſi ſuꝑema ſibi poſſibilis ponerꝛ ſolum eſſe illa naturalis. Iſtec murū q̃d maioꝛem ꝑfectionē ſit capacitas paſſiua in aliqua natura q̃ eius cauſalitas actiua ſe extendat vt ꝑ ſe ad corporē humanū. C Illud aūt q̃d addit de ſecdo celi r mundi non eſt ad ꝓpoſitum. q: ꝑbs loquitur ibidē de organis cozēdentibus potentie motiue ſi ipſa ieſſet ſtelliſ q̃ natura ndēſſet eis organa. r cōcedo vniuerſaliter q̃ cui datur potēta q̃ nata eſt eſſe organica ei datur a natura organum in non obatis dicoſecdo ꝙ ꝓpoſito dico ꝙ data eſt potēta ſed nō organica: nō tamen ſunt nāliter data oia alia ꝑter potentiā cōuertentia ad actum: a ꝑbo igitur ibi tbēr ꝑ natura ordinata ad aliquem actū vel obiectū naturaliter habꝫ potētiam ad illud r ad organū regitum ad actum ſi potentia eſt organica, ſed non ſic eſt de poſterioribus requiſitis ad actum. C Aliter tamen poſſet dici ad maioꝛem q̃ ipſa non eſt vera loquēdo de potēta paſſiua naturali vt paſſiua comparatur ad actuam ꝛoñ autem vt paſſiua comparatur ad actum receptum, differentia mēb:ꝛeñ paret in ꝓncipio ſolurionis iſti⁹ quęſtionis. minoꝛ vero eſt vera ſcdo modo nō ſmo. C Poſſet aūt tertio modo facilius dici ad minoꝛem negando q̃ls abſolute intellectus poſſibilis ſic naturaliter receptiuus talis intellectionis: non tamen ſtatu iſto cauſa cuius dicctur inferius diſtinctiōe ſtia

Ad ſecundum dicitur qđ

diuerſa ratio ſcibilis diuerſitatem ſciarum inducit. eādem eniꝫ cōcluſionē dem⁹ſtrat aſtrologus r naturalis puta ꝙ terra eſt rotūda: ſed aſtrologus ꝑ medium mathematicum. i. a materia abſtractū, naturalis aūt ꝑ medium circa materiam cōſideratum. vnde nihil ꝓhibet de eiſdem rebus de ḡbus phyce ſcientie tractant fīs ḡ ſint cognoſcibilia lumine naturalis rationis etiam alia ſcientia tractare fīs ḡ eo cognoſcunt lumine diuine reuelationis. C Contra ſ. de cognoſcibilibus in theologia ē cognitio tradita vt poſſibilis tradi cognitio in aliis ſcientijs ſ. in aliolumine. ergo nō eſt de eis neceſſaria cognitio theologica: nīa patet in exēplo eius: q: ꝑ medium phyſicum cognoſcens terrā eſſe rotūdam nō indiget cognitione eius ꝑ mediū mathematicū tanq̃s ſimpliciter neceſſariū. C Dicta tū riſio ad ſecūdum exponit ſic q: ſ. habitus r eſt habitus ꝛ eſt forma. in quātus ḃa bitus habet diſtinctionē de obiecto. ſed inquātum ē forma ꝓ tali diſtingui a ꝓncipio actiuo, reſpectu autem habitus ſcientifici ꝓncipia ſunt cauſe effectiue: ſ. igit vbi eſt idē ſcibile puta ꝙ terra rotunda non eſt diſtinctio ꝑ obiecta. tñ eſt ibi diſtinctio ꝑ ꝓncipia quibus mathematicus ꝓhyſicus hoc oſtēdunt. r ita eſt diſtinctio habituum inquantum ſunt forme r non inquantum ſunt habitus. C Contra illud. forma eſt communis ſeu conſequens ad habitum. ga omnis habitus eſt forma: s non econuerſo. impoſſibile eſt autem aliq̃ ea eſſe diſtincta in ratione ſuperioris: r non eſſe diſtincta in ratione inferioris. ergo impoſſibile eſt aliqua eſſe diſtinctam ratione forme r tamen eſſe diſtincta in ratione habituum. hoc enī eſſet ac ſi aliqua eſſent diſtincta iu ratione animalis r indiſtincta in ratione hominis. C Dicterea ſupponit ꝙ principia ſunt diſtinctiua habitus concluſionis in aliqno alio genere eſſe ꝙs vt principia effectiua. q: ad falſum eſt. quia ſi aliquam rationem cauſe ſcibilis tincte habent ad habitus iſtos non habent.

S.t. in ſū. gte. i q. 1. ar. 3 i ſolone p. srti.

S.T. ꝑ maſcde q. 54. ar. 2. ſol ūdo^m artā.

pisi rõne cause effectiue. ¶ Preterea semper stat rõ
g: quãtũcũq; possẽt poni dñs cognoscitiui distincti, nõ
tñ saluat nẽ cessitas ynius habitus quasi alia cogni
tio sit impossibilis ponẽdo possibilitatẽ alterius ba
bitus vndecũq; distincti. ¶ Ideo ad argumẽtum re
spondeo q̃ in illis scientijs speculatiuis : si tractetur
de obus specialibus nõ ni quasi ad oĩa cognosci
bilia de eis q: nõ quãtũ ad ppria rõe cognoscibilia,
sicut patuit pius in tertia rõne pncipali cõtra opinio
nem pborum.

Ad. 1ũ. **Actertium respondetur sic**
q̃ prima pncipia nõ sũt applicari ad pclones aliquas
nisi sensibiles, tum q: termini eorũ sunt abstracti a
sibilibus: ita supiũs nãm eor, tum q: intellect' agẽ,
q̃ué bedet fieri applicatio limitat ad sensibilia.

¶ Contra, certum est intellectui q̃ illa pncipia prima
sunt vera, non tñ in sensibilibus sed in insensibilibꝫ?
non enim magis dubitatur q̃ tradictoria non sunt
simul vera de eodem imateriali ẽ materiali quare
rẽpõnsio nulla. ¶ Tr deo aliter dicit q̃ terminus p
mi pncipij est ens quod vnudit in decẽ genera. ¶ il
lud non extẽdit se ad obm theologicũ. ¶ Hoc nihil
valet: q: nõ magis dubitamus: q̃ pradictoria non
sunt simul vera de deo q̃ de altero vt q̃ deus est be
atus ẽ nõ beatus: verus ẽ nõ verus q̃ de alio. Illa
vero li. 3. q. 2. in solone ẽrti'ar. dicit: ens nõ est pmũ obm intellectus nisi quoad pclones: sed cum intellectus addiscat per obm q̃ sibile
res nõ sint naturali' manifeste que debẽt illis adiun
gi. ¶ Contra. minor ea sumẽde sub pmis pncipijs q̃
dicant de sumptis sub terminos subiectos pmorũ
pncipioꝝ, sed notũ est terminos pmorũ pncipioꝝ nun
dici de quolibet: q: sunt cõmunissimi, g. Ideo respõ
deo q̃ secũda pars minoris est falsa, dec. 8. q. 1. in pri
mis pncipijs includunt' virtualiter oĩa cõclusiones
scibiles. ¶ Ad 3ũ pbationẽ dico q̃ sicut termini subie
cti sunt cões: ita termini pdicati, qñ igit termini sb
iecti fic distributi accipiunt' p oib⁹ nõ accipiunt' nisi
respectu terminoꝝ pdicatoꝝ qui sunt cõmunissimi:
q: per ꝓs virtute talũ pncipioꝝ nõ sciunt de inferio
ribus nisi pdicata cõmunissima. Hoc pz: quia quẽ
dam nõ põt ẽ pter q̃ respectu alicuius passionis
nisi illa passio includit' virtualiter in rõne illius medii,
in rõne aũt subi pncipii cõmunissimi non includitur
pter q̃ aliq̃ passio particularis: sed nisi passio com
munissima ides subm nõ põt ẽ mediũ vel rõ cogno
scẽdi alia nisi subilla rõne cõsimia, q: per ꝓs non est
rõ cognoscẽdi nisi passiones cõsimias. Sed pter
passiones cõmunissimas sunt multe alie passiones
scibiles ad quas non pũt rõnes pmorũ terminorum
pncipioꝝ ẽ media q: nõ includãt illas, ergo sũt mul
te virtutes scibiles que nõ includunt' in pmis pncipi
is. Hoc pz per hoc exẽplo: q: istud oẽ totũ est maꝰ? ita
gte ẽ silincludat istam ẽternart' ẽ maio: binario, q̃li
as esiles de eode pdicato nõtñ includit' istas, q̃ter
narius ẽt duplus ad binariũ: ternarius se hꝫ in p
portione sequlatera ad tñtatẽ. nas ad ista pdicata oꝝ
bẽre media ꝑpatia oĩa dẽ tia ipsa, q̃ phatiologica
est q: hꝫ tingat delectẽre sub ꝑso vlis affirmatiue, ñ
tñ sub pdicato, nulraaũt pdicata ptẽra sub pdicatis p
mor pncipioꝝ fũt scibilia de inferioribꝰ ad ista illoꝝ
tã: illa pdicata p pma pncipia nõ sciunt de illis nisi
¶ Contra istud obiciẽ de quolibet affirmatio vel ne
gatio ẽ bene ẽte vera: ergo de nullo obm ẽt. sequtur q̃ ne
cessitate sẽ ẽ albũ vel nõ albũ ita q: licet ibi delectẽ
sub pdicato ẽ sub ꝑso. ¶ Rn. illo ꝑm⁹ de quolibꝫ affir
matio vel negatio ẽ, valet ista de quolibet cuiuslibet
subictõis alia ꝑs ẽ vera: altera falsa. vbi dupler ẽ
distributio ex pte ẽti, s. de quolibet cuiuslibet, sub
utroqꝫ distributo licet delectẽre. igit de lib⁹ dicto
nis altera ꝑs ẽt vera altera falsa. Sz sub pdicato ista
te ꝑsue rñ nõ licet delectẽ. q: nõ sequit de quolibet
cuiuslibet altera ꝑs ẽt ẽ bene ẽte, ẽ ita ẽ in aliis pncipi
is semp pdicatũ vlis affirmatiue stat ꝑsue rñ. sue
stat ibi due distributiones in subiue vna. ẽ rñ ꝑpoſi
to exẽplo adhuc p. ꝓpositio ẽt de hoc scibile: vere ꝑ
ẽ sit rñibilis nisi q̃ ẽt ꝑ ẽ pncipiũ ẽ de quolibet ẽ.
de hoc vero põr plus inferri nisi rñibile vel nõ rñi
bile, altera igit ꝑs pdicati dñsi ẽt immẽ. sicut ẽ subo
pb ꝑm⁹. sed regrit aliqd ꝓpncipiũ spãle. vr ostendatur
sũ vel passionis q̃s de me⁹ rõ ad sciẽdũ risibile dẽ
minare de hoc.

Ad argumenta principalia

Elbo li. 1. q. 2.

¶ Ad 1ũ distinguo de obo nãli q̃ põt accipi vl̃ p eo
ad q̃ nãliter fiue ex actione cãrũ nãliter actiuaꝝ pot
potẽtia attingere. vel. pssit illud nãliter attingẽ fiue nõ pos?. g̃
maioꝝ negari intelligẽdo obs nãle ꝑ⁹ q: obm pmũ ẽ
adeqtũ potẽtie, q: ẽ abstractũ ab obꝰ illis circũ q̃s
potẽtia opari. nõ aũt ꝑ ps ẽ mẽ? possit nãliter intelli
gere tale obe q̃ possit nãliter ẽtelligẽ q̃ dicũ: ptẽ sub
ille: q: intellectio alicuꝰ ptẽ multo excellẽtior ẽ in
tellectione ꝑsue talis cõis: ẽ sic occẽsa minoꝛ ẽ vtro
q: rẽu. dclo intẽta nõ bi. ſ. de nãliter attingibili q: ẽ
maior fuit falsa. ¶ Contra, hãc rñonẽ argit q: ẽ sũru
in se ipsam. pmũ. n. obm ẽ adeqtũ potẽtie ẽ ꝑ ipsũ: ergo
verũ ẽ ꝑ ẽ q̃ nihil relinquit potẽtie ꝑ ẽ obm nisi in eo est
rõ illi? pmi. ẽ in quo cõsistẽ rõ illi? pmi illud respectu po
tẽtie ꝑ obꝰ: ẽ ipossibile est aliqd ẽ obm pmũ nãliter
gn q̃tibet ptẽu sub illo sit ꝑ se obm nãliter. Da enim
oppm? ẽtũc nõ est adeqtũ vniuersali' fiue nãliter sed
excedẽs ẽ aliqd ẽ inferi? est adeqtũ. ẽ ita ꝓximum.
Ratio ait que adducit. prisione falsit ẽ fallaciam
figure dictionis. Iz enim ens ẽt obꝰ illi intelligibile
vno actu sicut hõ ẽ intelligibilis vna intellectione:
sit nãliter attingibile, illa. n. vnica intellectio ens vt
vnũ? obi ẽ nãlis nõ ni ens vt pmũ obm. i. adequatus:
põt poni ꝓ mũ obm nãliter attingibile nisi q̃tibꝫ sub
eo ptentis sit nãliter attingibile: q: ẽ pmũ obm vt inclu
dit in obus q̃ẽ obis. ¶ Omnat' igit hoc aliqd in q̃
cum argũt fiue nãliter attingibile. ẽ ens vt pmum obm ẽt sed adeqtũ ẽ nãliter attingibile q: ante
cedens est verũ vt ens est vnũ intelligibile singula
re sicut albũ: sed ꝑs concludit de ente vt includitur
in omni intelligibili nõ vt ꝑsonã albilis intellectum.
Ad argumẽtum igit̃ ẽ ẽ alia rẽsponsio realis ꝙ mi
nor est falsa de obiecto naturali. i. naturaliter attingi
bili, vera alio modo de obiecto ad quod nãliter ẽti
natur? potentia: ẽ ita debet intelligi auctas Auicẽ.
Quid autẽ sit ponendum obus ꝓmum naturaliter
attingibile. ẽ hoc infra di. 5. ¶ Confirmat rñio per
Anſel. de li. ar. c. 4. ¶ Bullam inquit vꝙ puto habem?
ptãre que sola ꝓficiat ad actũ: ptãre aũt vocat quod
nos cõiter dicim? potẽtia: sicut ꝓ ẽ exẽpli ei? de ẽsu
visus. ¶ Set ista rñcinatio ẽ potẽtia cẽ nãliter ordina
tã ad obm ad q̃ nõ ꝓt nãliter ex causis nãlib⁹ attingẽ
sicut ẽ libet ex se sola ordinat ad actũ. ẽ tñ nõ põt ex se
sola attingere. ¶ Ad 2ũm argumentũ nego ꝓtium
ad pbationẽ ꝓz: dictis ad 2ũm arg̃m in rñione. p
opi. pbi q̃ supiora ordinant ad pfectionẽ maioꝛ? pat
fiue recipiãt q̃ ipsa possint actue pducere. ẽ ꝓ ꝓs
sitoꝝ plectio nõ pt pduci nisi ab aliqua agenti ſuper
nãli nõ ẽt ẽ de pfectione inferioꝝ quoꝝ perfectio vl
tima pot sibẽ actõi agẽtũ inferioꝝ. ¶ Ad 3ũm dico q̃
veritati cõplete alicui firmiter tenende intellectus
possibilis ẽ imꝓportionatus: hoc ẽ nõ ẽ ꝓportiona
tum mobile respectu talũ agẽtũ q̃ ex fãtasmatibus

ę er lumine naturali intellectus agētis: non possunt
cognosci. Cum autem arguis sigi ꝑt ꝓportionatu ꝑ
aliqd aliud ꝓcedo ꝙꝑ aliud in rōne moꝝtis q ꝑ
mouens ſuper natural e reuelans aſſentit illi veritati
ꝙ per aliud in rōne formę q ꝑ uſū aſſenſum factus
in ipſo qui eſt quaſi qđa inclinatio in intellectu ad
illud obm ꝓportionās illud illi cuꝫ vltro de illo alio
querīs an ſit nāle vel ſupnaturale, dico ꝙ ſupernatu
rale ſine intelligat ex se agēte ſine de forma. cū infers
ergo intellectus eſt timp o ꝓportionatus ad illud ꝑ
aliud ꝓportionat, dico ꝙ ex ſe eſt in potēia obediēn
tialiſeſi agens. ꝛ ita ſufficiēter ꝓportionat illi ad h:
ꝙ ab ipſo moueat. Similiter ex ſe eſt capax illi⁹ aſ
ſenſus cāti a tali agēte & nāliter capax. nō ops ſ ipſus
per aliud ꝓportionari illi aſſenſui in recipiēdo. Ita
tur igit in ſco nō in ꝑmo q ꝑitas iſtā reuelata nō eſt
ſufficiēter inclinata intellectus ad aſſentiēdū fibi:
ꝛ ita eſt imp o ꝓportionale agēs ꝛ paſſim fibi ꝓpor
tionale. Sed agens ſupnaturale eſt ſufficiēter inclia
tiuū intellect ad iſtā veritat cāndo in ipſo aſſenſū quo
ꝓportionat huic veritati: ita q nō ops intellectū a pali
ꝓportionari tali agēte nec forme ab ipſo impſſe ſicut
oportet ipſum ꝓportionari tali obiecto per aliud ob
jlicimodo predicto.

CTrum cognitio ſu/
pernaturalis neceſſaria viatori ſit ſuffi
cienter tradita in ſacra ſcriptura videt
q nō: q cognitio neceſſaria nūq̄ defu
it generi humano: ſed ſacra ſcriptura nō
erat in lege nāe: q Moyſes ꝑmo ſcripſit pentateu
cum nec tota erat in lege moſayca ſed tm̄ ver teſta
mētum. ℣ ℟. Itē quicūq̄ auctor: ſciarum humana
rum q̄dto acutio: intellectu tāto plus vitat ſuperflu
itatē in tradendo, ſed in ſacra ſcriptura videtur cōti
neri ſuperflua vt cerimoniæ: hiſtoriæ multę q̄rum co
gnitio nō videt neceſſaria ad ſalutē. ℣ ℟. Iē mul
ta ſunt de q̄bus nō cognoſcitur certitudinaliter ex ſa
cra ſcriptura vtrū ſint ꝑtā mortalia vel nō: quorum
tñ cognitio eſt neceſſaria ad ſalutē q: neſciens illō eē
ꝑctū mortale nō ſufficienter vitabit illud: ℣ ℟.

Contra Auguſtinus ii. de cui. c. 2. loquēs de ſcriptura canonica ait. Nūc fidem habemus de his rebus quare ignoare nō expedit nec per nōſuſ pos noſſe idonei ſumus. Ja iſta q̄ne ſunt bereſes in numere dānantes ſacra ſcriptura vel parte ei⁹ ſicut ps in laudi Damaſceni ꝛ Auguſt. de hereſib⁹. Quidā vō hereticī nihil de ſcriptura recipiūt. Quidā nō vetus teſtamētū vt manichei ſicut in libro Aug. de vtilitate credendi ꝓ dicētes vetus teſtamētū eſſe a malo ꝓncipio. Quidā vō tm̄ teſtamētū vetus accipiūt vt iudei: quidam aūt aliqd vtrūq̄ vt ſarraceni q bus machometus imiſdus alias imundicias inumeras imiſcuit. ℣ ℟. Quidā aliqd dicūt in nouo teſta mento: puta hereticī diuerſi qui diuerſas ſententias ſcripturarū male intellectras ꝓfitēs. ꝑ fundamento alias negligerēt. vbi gratia ad ℟o. 14. Qui infirm⁹ ē olera mādūcet. Itē Jacobi. 5. Cōfiteīmi alter utr⁹ ꝑcā veſtra. Et hoc errarunt circa ſacrm̄ pnie q dam dicēdo illud poſſe diſpēſari a quocūq̄ nō ſace rdote: vel aliis baiuſmodi auctoritatibus innitendo male intellectis.

Contra omnes iſtas hereſes in cōi octo ſūt vie eas rōnabiliter ꝓuincēdi que ſunt ꝓuīciatio ꝓpo ꝑbetica ſcriptura ꝛ cordia: auctoritas ſcribentius: diligētia recipientiū: rōnabilitas ꝓtēdentiū: rōnabilitas ſingulo⁹ error: eccleſie ſtabilitas: miraculoꝝ claritas.

De ꝑmo patet q: ſolus deꝑ teſt nāliter ꝛ ab alio futura ꝛ ingētia certitudinaliꝫ ꝑcipere. ſ ſolus il le vel ab illo inſtructus ꝑt ea certitudinaliꝫ ꝑdicere talia ait mta ſubtilia ꝑticularia in ſcriptura impleta ſunt ꝑ ꝑ ſideratī libros. ꝑ ꝑtelates et quos nō eſt dubiū quin ſequātur pauca que reſtāt fīn. ℣ ℟. Deꝫ. in omeſ. q aduentu. Jſta vīa tāgit Augu. ii. de ciui. c. 10. vbi ait vera ſe narraſſe ꝑterita ex his que futura ꝑnuncia uit cum tanta vtitate impleꝫ ſit ordinē.

De ſecundo ics ſcripturarū concordia ſic ꝑs. Jn nō euidentibus ex terminis nec ex ꝑncipijs euidētib⁹ diſtribuo: non ꝑsonāt firmiter ꝛ inſallibiliter multi diuerſi modo diſpoſiti nīſi a cauſa ſupiore ipſoꝫ intellectus ſcilnent ad aſſenſum ſed ſcriptores ſacri canonis varie diſpoſiti ꝛ diuerſis ꝛptibus ernes in talib⁹ ſi euidētibus oīno ꝑsonabant. Ida vīa ꝓtractat Aug. 18. de ciui. c. 2. iuxta ꝓncipii capti. Auctores nīſi ſane paueri eſſe debuerūt qe multitudie vileſceret qđ religioſe ea rum ita eē oporteret: nec tñ pauci vt eoz nō mira da ſit ſenſio. Alleꝫ enis in multitudine pbox qui labo re & litterārio monumenta ſuoꝝ dogmatā reliqrūt facile quis inuenerit q inter cūcta que ſenſere ꝓueni ant. ℣ hoc Aug. ꝑbat in expſitis iii. matio: & aſſūpta nōtii. ꝑoat per exēplum de ꝓphetis ve videt ꝑbare Aug. ſed & per nōīe: q cum intellectus quantum ad aſſenſum ſit natus moueri ab obiecto euidēte in ſe vel in ordine ad aliud ab obiecto videt talem aſſe ſum poſſe cauſare niſi virtualiter includat euidētiaꝫ. obiect. nam ſi nihil tale moueat intellectum remanebit ſibi theologia neutra: nihil aūt eſt tale de non euidentib⁹ ex terminis niſi intellectus ſuppoſitū ſno. ni hil aūt intelligēs ſupius hoie ꝑt hoīem effectiue do cere niſi deus. Si aūt dicaf hic ꝙ poſteriores ꝛs alter ſuꝫ poſiti ꝙ ꝓres fuerīt in aliis ꝛptibus ꝑtes: ti habuerūt doctrinas ꝓcedētiū in ſcripris ꝛ acquieue runt credēdo ſicut diſcipuli ꝓtris magiſtroꝝ: ita ni hil ſcripturet ꝓfunū a ꝓtibus ꝛ ꝙ deus non docet ꝛ hos ꝛ illos. ℣ ℟. Contra hoc videt Aug. obiecte vbi ꝑ ius. dicens de ꝑbis qui labore litterārio monumenta ſuoꝝ dogmatā reliquerūt ꝛc. qđ diſcipuli legētes ꝛs in aliquib⁹ eēnt aſſentientes ꝓtib⁹ ꝑ diſcipuli. aliq tū impobauerūt vt ꝓs ibidē de ariſtippo ꝛ antiſthene g ambo ſocratici: tñ in gnibus ſibi ꝛ dixerūt. Et q⁹ diſcipuli magiſ. vt Ari. Platoni. quō igit nō cōtra dixiſſent poſteriores niſi ꝓtib⁹? in aliqbus ſi nō habu iſſent doctoꝛ cōs eoz intellectus inclinatā ad eadē non euidētia. Rndeo q: nō euidētia tradiderūt ꝓtio res ideo poſteriores nō potuerūt eos ꝑ rōnes im ꝓbare ꝛ noluerūt eis diſcredere niſi poſſent rōnem cogere ꝑ ſe habere reuerētes eos vt magiſtros ꝑaces ſed ꝑh diſcipuli ꝑ rōnem potuerūt magiſtꝝ ipoba re: q: mā circa qua altercabant potuit habere rōnē ſuptas ex terminis. explā. Jō ita ꝑdicit diſcipulus hiſtoriographus magiſtro hiſtoriographo ſicut phi loſophus philoſopho: quia hiſtorie de ꝓterito non poſſunt eſſe euidentes vt aſſertanti diſcipulum a ma giſtro ſicut poſſunt eſſe ꝓphetice rationes. ℣ ℟. Contra illud, falterī Ezechiel prophetans in Babylone eo tempore quo Hieremias in iudea ꝓphetauit: cum non ſolum illa dicerent que a Moyſe quaſi commu ni eoz magiſtro habuerunt: ſed ꝛ alia multa in illo tuiſſent diſcordare aut diſſentire eum non eſſent eui dentia ex terminis niſi habuiſſent aliquem eoz do ctoꝛem ſupra intellectum humanum.

De tertio ſcilicet auctoritate ſcri bētiū ſic ꝑs. Aut libri iſtoꝝ ſcripturę ſunt iſtoꝝ auctoꝝ quoꝝ ec dicunt aut non. ſi ſic eā ꝺāne mēdatiū ꝑcipue i fide ꝛ moriꝫ

gus est verisimile eos fuisse mẽtitos: dicẽdo hoc dñs si dominus non fuisset locutus. Aut si dicas eos fuisse deceptos nõ mẽtitos vel ꝑpter lucrũ meneri voluisse. ꝑ illud impossibile ex dicto Pauli. 2. cor. 12. Scio hoiem in xpo ãt. 14. fabulãtibꝫ viba archana audisse que nõ licet hoi loq, que assertiones nõ videntur fuisse fine mendacio si asserens nõ fuit certus, q; asserere dubiũ vel est mẽdacij vel nõ longe est a mendatio. Si ista reuelatione ꝑ Pauli ꝛ multis aliis reuelationibꝫ factis diuersis scis oculdit ꝙ intellect eoꝝ nõ potuerũt iduci ad assentẽdũ ita firmiter ill quoꝝ notitiã nõ potuerũt habere ex nãlibus fuit asserit nisi ab agẽte signãti, sẽm impossibile. ſ. q nõ fuerunt ꝑpter lucrũ mentiti. q; ꝓ illis ad que voluerũt homines inducere ad credẽdũ tribulationes maximas sustinuerũt. ℭ Si aũt libꝫ non sunt illoꝝ sed aliorũ, hoc videt incõuenies dicere q; negabil quicũqꝫ lib eẽ illius auctoris cuius dicit esse. quare enim sol ille falso asceripti sunt auctoribus quoꝝ nõ erãt. ℭ Pterea aut illi qui asceripserũt libros illos eis fuerũt ꝓximi aut nõ. Si nõ, nõ videt ꝙ voluerant tales libros ascribere ꝛ alios ascribere ꝛ ex hoc magnificare secta cuius ꝛtũ tenuerũt. Si fuerũt ꝓximi quomodo illi ꝓpiani mendaciter tales eis ascripserũt ci ler eorum dãnet mẽdatiũ fuit ꝑus. ꝛ ꝑpter idẽ quomodo asserent deũ locuti ꝛ et multa que ibi narrant, ꝛ hoc pro nis gibus libꝫ istitulant fi talia nõ accideruit illis ꝓ nis. quomodo erlibꝫ isti fuissent ita auctentici ꝛ diuulgati et talij auctoꝛ nisi fuiſſẽt eoꝝ ꝛ ipsi auctores aucrentici fuissent. de quo ℞ icar. ꝓmo de tri. c. 2. ℭ Certe a fume scitatis viris sunt nobis tradita. de hoc etiã Aug. ii. de ciui. dei. c. 2. loquẽs de ꝑpo dicit sic. Dici quit ꝑus per ꝑphetas deinde per seipꝫ postea ꝑ apo stolos quãsi fatis eẽ indicauit locuꝫ scriptura ꝙ dicit que canonica nolatur eniñtẽ illime auctoritatis tẽ. Et Aug. in octaua epla ad Hieronymũ. habet hi. 9. Si ad sacras scripturas admissa fuerint vel officiosa mẽdacia qd in eis remanebit auctoritatis. ꝛ idẽ ad eũdẽ in eadem epistola. Ego solus eis scripturum libris qui canonici appellant, didici hoc bonoꝛes timoꝛes ꝙ refere ve ꝛ veraũ auctoꝛ eoꝝ scribendo aliquẽ mdcam credere: cum si aliquid in eis offẽdero qõ vi deaꝫ otrarũ vitati nihil aliud existimẽ ꝙ mẽdosum de codice: vel nõ eẽ assentũ interpretẽ qõ dictuꝫ vel me minime intellexisse nõ ambigã, aliof aũ ita legi ve qũtalibet scitate qũtaue doctrina polleãt nõ ibo verũ putẽ. q; ipsi ita senserũt. sed q; mihi ꝙ alios auctoꝛes vel catholicas vel ꝓbabiles rões qõ a vero nõ abhoꝛreat perhalere potuerũt.

Quartum scilicet recipien/

tium diligẽtia sic ꝓs. Aut nulli credis de xtingẽti qõ non vidisti. ꝛ ita non credes mũdũ fuisse ante te nec locũ eẽ in mũdo vbi nõ fueris. nec illi eẽ ꝑdem tum q illi eẽ infem tũ. ꝛ talis incredulitas eẽ ꝓbat oꝝ vitã pollitica. Si igit vis alicui credere de xtingẽte qõ tibi nõ eẽt nec fuit cuicẽs maxime credẽdũ eẽ cõtati fuie illis que tota cõitas approbat: ꝛ maxime q cõitas famosa ꝛ famosa ei marima diligẽtia approbata recepit: talis est canõ diuine scripture. tãa enim apud iudeos scilicũdo fuit de libris bibliꝫ in canone. ꝛ tãa apud ꝛpianos de libꝫ recipiẽdis tanqꝫ auctẽricis q de nulla alia scriptura bibla. ꝙ auctẽrica tanta foll icituꝫ fuit inuẽta pcipue cũ tã solẽnes cõitates de scriptura ipsa curauerũt tanq̃ de ꝓinentibus necessaria ad saluẽ. de hoc Aug. de ciui. dei. 18. c. 38. Duõ scripturꝫ Enoch de q Judas in epla sua ta cit mẽtionẽ nõ recipit in canone ꝛ multe alie scripture de quibus fit mẽtio in libro ꝛegũ, vbi immo ꝛ ipsa illa recepta sint in canone que auctoꝛes nõ sicut hominẽs sed sicut ꝑphete diuina inspiratione scripserunt. Et ibidẽ. c. 41. Isti israelite quibus tradita fuit eloquia dei nullo modo ꝓsunt ꝓphetas eum veris ꝓphetis pariliate sic entie ꝛ fidei, nec tamen inter se atq; in nullo dissentiẽtes sacrarum litterarũ veraces ab eis agnoscebant auctoꝛes.

De quinto scilicet rationa/

bilitate ꝓtoꝝ ꝑs sic. ꝙd rationabilius ꝙ deũ tanquam sint vltimũ fup eũ diligi ꝛ ꝓximũ sicut seipsum ideſt ad id ad qd se ipm. Deꝛ. 10. in quibꝫ duob ꝑpeceptis vniuersa lex ꝑdet ꝛ ꝓphete. Matth. 22. Jtẽ Matth. 7. Sia ergo quecũqꝫ vultis vt faciant vobis homines ꝛ vos facite illis. ex istis ꝙs ex ꝓcipitis ꝓacticis alia ꝓactica ꝓsequnt in scriptura tradita honesta ꝛ rationi cõsona: sicut de eoꝝ rationabilitate patere potest singillatis cuilibet ꝓceptoꝝ. ꝛ de ꝓceptis ꝓfitis ꝛ sacramentis q; in omnibus vtꝛis ꝛ ꝙ quasi ꝙdã explicatio legis nãe: que ꝑs. Aplin. ad Ro. 2. scripta est in cordibus nris. hoc de moribꝫ de hoc Aug. de ciuita. dei li. ꝓmo. 8. ca. Nibilnrpe ac flagitiosum spectãdũ inuitãdũq; ꝓponit vbi vt dei aut ꝓcepta instituntur aut miracula narrant: aut dona laudant: aut bificia ꝓbulant. ℭ De credibilibus ꝓs q nihil credimus de deo q; aliquã impie ꝛ contumaciam impugnat ꝙ credim? verũ ꝛ magis attestatur ꝓfectioni diuine ꝙ eẽ oppositũ: ꝓs de trinitate ꝑsonarũ ꝛ incarnatione vbi ꝛ hi. nihil eni ere dimus incredibile q; tãc incredibile eẽt nisi nõ eam credere sicut deducit Aug. de ciui. dei. li. 22. c. 5. mũdũ eñ ea credere nõ eẽt incredibile: q; hoc videmus. de hac aũt lege ꝛ honestate ꝛpianoꝝ ꝑs Aug. de vtilitate credẽdi. li. 6. c. 8. vulgus marũ ꝛ feminarum ꝛc.

De sexto scilicet de irra/

tionabilitate fingulo; error ꝓpter sic. Quid pagani ꝓ o idolatria sua adducent colẽtes opera manuum suarũ in qbus nihil est num inis sicut satis ostendunt philosophi. Quid sarracẽni illius vsussimi ꝓcitat ꝛ chonesti discipuli ꝓ suis scripturis allegabũt expe cantes ꝓ o beatitudine qõ ꝓcis contenit. ſ. gulas ꝛ coitum quam ꝓmissionem despicientes ꝑbs qui fuit quasi illius secte. Luic. 9. matha. c. 7. aliumsinem quasi perfectiorem ꝛ homini magis congruentem asserit ꝓces. Jeꝛ nostra quam ꝓdẽit machometus oi dit dispositionẽ infelicitatis ꝛ miserie que sunt se ꝓs ꝓpus ꝛ eñ alia ꝓmissio nisi appetendi tur intellectu ꝛ sequit ibi Sapiẽtibus magis cupiditas fuit ad ꝙ sequendum banc felicitatẽ ꝙ corpoꝝ: que quãuis dꝫ retur eis non tamen attendũt nec appetcari sunt eã in optione felicitatis que est conuicta ꝑme veritati ℭ Quid iudei qui nouũ testamẽtum damnant qõ ꝛ suo vetcri ꝓmittit. vt ostendat apostolus ad Hebꝛos. etiam ꝙs vnigenite sit eoꝝ ceremonie sine chsito ꝛps etiam aduenisse: ita nouum testamẽtum ab eo ꝓmi cipaliter ꝓmulgatum sicut aut ceruicaꝫ foꝛe recipi entium ꝑphete eoꝝ ostendunt. Non auferet eit Jacob. 49. gen. ꝛ ipse erit expectatio gentium. ſcepirũ nec tus de femoꝛe eius ꝛc. et similiter illud Daniel. 9. c. Cum venerit sanctus sactoꝝ. ℭ Quid ajsi ma nichei fabulantur ꝓ mumum malum cum ipsi ꝛ si non ꝓximi tamen valde mali essent omnes videnꝫ nõne ens in quãtum eos bonum esse: nonne etiam in nouo testamẽto ꝓuerũt videre esse vetus auctẽricus ꝛ approbatum. Quid singuli alij heretici qui vnum verbum scripture male intellexerũt ex Augu. ut li bro. 83. questionum. q. 40. Non potest inquit error oriri pallatur nomine chsti ianonis si de scripturis si intellectis. ꝛ bis q; ꝓcedẽtia ꝛ sequntia si ꝓsulerit. vt ibidem infra. Solꝫ circũsitia scriptura ꝙ illuminare

sententiā: nec etiā alia loca scripturāru cōtulerūt vnde berēses oriē sit ꝑ se legēdo q̄ oferendo repulse sint: q̄ sperēres q̄ hereses finias adueniēte q̄ ex se inuicē mutuo videri poterāt q̄d̄ō cōtēdūt. ⁊ illud vbi Aug⁹. ꝓtra ꝑpi tola fundamēti. Non credere ingt euangelio nisi ga ecclesie catholice. credo igit irrōnabile est aliqd ca nonis recipere ⁊ aliqd nō. cū ecclia catholica cui ere dendo canonē recipio recipiat totū equaliter vo⁹ tum. ¶ Item doctrina ꝓbosa aliqd ꝓtinet irrōnale: pur de pollutijs diuersis ordinatis a diuersis ꝑbis ꝑ bāt Arist⁹. 2. politi. fed ēt sia politia in q̄dā est irrationabilis sicut patuit ex sofone. q. precedentis. ipse. n. tradens politiā suā dicit. Expedit re ad tem perantiā cōtū facere semibus. ¶ dicit⁹ ꝙ ordinatum debere nutriri. ſ. dicit ꝙ ſigs generaliter vt vltra ſufficientiā viuēdi nō ametōs ſnitat. vna ſiat obſcuri ponit ēt deo ꝓpluralitatē nullius de natura deorum.

De ſeptimo ſes de eccle ſtabilitate ꝑs quo ad caput ꝑ illō Aug⁹. de vtilitate credēdi quaſi in fine ſi dubitam⁹ nos eius eccleſie credere gremio q̄ue vſq; ad ſiumationem ſeculi humanitas ꝑ catholica ſede ꝓpagata eccleſijs ꝙ firmata fruſtra hereticis circūlatrātib⁹ culmē auctoritatis obtinuit: ꝑ pot poſt. q̄d eſt aliud q̄ tam ingratū pōt ēt opi atqs amplio diuino ꝙ tāto labore ꝓdicte auctoritati velle reſiſtere. vnde Gamaliel ac tuā. ſ. Si eſt ex ōibus ꝓſilium hoc aūt opus diſſolue tur. Si vero ex deo eſt nō poteritis diſſoluere ne forte deo videamini inducere⁹ miſi deus. Et Luce. 22. ait ſūs Petro. Ego rogaui ꝓte Petre vt nō deficiat fides tua. ⁊ tu aliqñ ꝑcuſſus ꝓfirma ſres tuos. firmitas. ꝙ eccle in mēbris ꝑs ꝑ illud Aug⁹. de vtilitate credē di:8. vulgus maria ⁊ feminarū ⁊c. Silem ſententias dicit ſ eſſam fundamēti. Quis en⁹ tāram multitudinē ad peccata. pnam ad legē ꝓtarī am carni ⁊ ſi guim ſeu videam⁹ inducere⁹ miſi deus. Et ꝓfirmat ga ſecta vide⁹ nō manet in vigore ſicut ꝓra eos obſcit Aug⁹. in ꝓmo ſermone de aduentu. Eios inquā co uenio⁹ iudei. Si obiicit de ꝑmanētia ſecte machometi. ſ. n. illa incepit ꝑ⁹ ſs ſercentū annis poſt legē ꝓpt⁹ in breui deo coopante finiet⁹ que multū debilita ta eſt anno ꝓpi. m⁹. ccc. ſ. eius cultores multi mortui. ⁊ plurimi funt fugati ⁊ ꝓpheria dicitur eſſe apud eos q̄ eito finienda eſt ſecta illa.

De octauo ſcilicet de miraculoſa claritate ſic ꝑa ret. Non pōt eſſe teſtis falſus deus. ſed de⁹ inuocat⁹ q̄ dicit⁹ ſcriptura vt oſtēdaret doctrinā eius eſſe ve ram facit aliqd opus ſibi ꝓpriū: vt ꝓpte miracula ac ꝑ doctes tificat⁹ eſſe illud eſſe verū q̄d ſit ꝓdicaut. q̄ firmat hoc ꝑ Ricar. ꝑmo de trini. c. 2. vbi ſupra. Dnes eſt error ⁊te deceptiſſumus: nas tantis ſignis ꝙ firmata ſunt, quē nō niſi ꝑ re fieri poſſent. Quod ſi dicaſ miracula nō fuiſſe facta aut ēt q̄ ipſa nō retinetur vitaſ q̄ antiqꝰ ſacta ꝑ mi racula. ¶ Cōtra ꝓmū adducī ꝓ ſiſia Aug⁹. de ciui. li. 22. c. 5. Si iſta mi racula facta eſt nō credūt hoc nobis vnū grāde mira culū ſufficit q̄ tam terrarū orbis ſine vllis miraculis credidit: nota valde illud capīm: q; ſi q̄q̄ dō credi mus dicaſ incredibile est nō minus eſt incredibile: boies ſine ſignis nobiles inſimos, pauciſſimos imꝑtos rem tam incredibilē: tā efficaciter nūdo ⁊ in illo ēt doctis ꝑſuadere potuiſſe vt mundus illud credat ſi cut ſi credidiſſe videt⁹ niſi ꝑ illos aliq̄ miracula fie rent ꝑ que mūdus ad credēdus inducere⁹ vñ ſubdit ibi. Sut ꝓptera exiguo numero ignobilia ſimo rū imꝑitoꝝ ōium credidit. q; in eā ꝓpulibus reſtibus multo mirabili⁹ diuinitas ſeipſa ꝑſuaſit. Quid eſt inq̄ credibilius q̄ vt ad legē ſuā carni ⁊ ſanguini; doctores pauci ⁊ rudi ⁊ pauperes poſſent plurimos ꝓteres ac ſapientes q̄uerter q̄ ſpaliter ꝑs de multi ſapientibus ꝓmo ſideri rebellib⁹ poſtea ꝓphetas q̄ris: vr de Paulo ſui perſecutore: poſtea ꝑtū doctore. ⁊ de Augſtino ꝑpus ꝑmanicheos ſeducto: poſtea doctore ẽa ꝓbolico. De Dionyſio ꝑpus ꝓbo poſtea ꝑpauli diſcipulo. Et de Cꝑriano ꝑpus magꝰ: poſtea ꝑtianiſſimo epo. ⁊ de innumeris alijs q̄ris. ¶ Cōtra idē ſcōdo dicit⁹ illud Aug⁹. de ciui. dei. li. 10. c. 18. an dicet ali quis iſta falſa eſſe miracula. nec ꝓbanda ſunt ſuꝑflua citer ſcripta. quiſqs hoc dicit ſi de his reb⁹ negat oō illius fis eſſe credēdū. pōt ēt dicere nec deos vllos cu rare mortalia ⁊c. ⁊ ibidē Bzego. de eodē. Stilibis magicas fuiſſe ꝓ bonestius putāt ꝓtoticis credunt. qd ēāe eſt cur illis fis nolūt credere ita facta eē. ¶ Contra idē ſcō. q̄dā fcā nō niſi a nimis ꝓterītib⁹ negari ꝑt: vt ſunt miracula facta a Silueſtro eo rum. Cōſtantino tam in curatione lꝛe⁹ eius ⁊ in di ſputatione eius cōtra indeos que facta ꝓſecta tanꝫ celeberrima mūdum nō latuerūt. ¶ Contra ſcōs di ci pōt ꝙ ſigs inuocatus in teſtē ſignū ſiuerū teſtifica tionis ꝑmittat adduci ⁊ ꝓbis nō ſ̄dicat, talis tracta turnitas ſem⁹ nō ſtat cū virtate ſpecta. miraculū aūt eſt tale ſignū de⁹ vt teſtis. igit ſi ꝑmittat miracula fi eri a demonib⁹ nō ſdices annūciās. ſ. illa nō eſſe teſtio nia ſua nō videt eē ſpecte verar q̄ ſ̄ ipſi ꝓbile. ⁊ p ꝙ d⁹ ad illud de antixꝓ q̄ ꝑdixit illa miracula faci dans eē teſtimonia virtutis. ſicut ꝑs Matth. 24. c. ad finē illud. ¶ Reſpōdet ſ̄ dicta miraculoꝝ que fuit a dō ⁊ ſi fuit a diabolo. de qua dicit tractat Aug⁹. de vtilita te credēdi ꝓpe finē. Miraculū ingt voce q̄ ꝙd ardū um aut inſolitū ſupra ſpēm vel facultatē miratiſ ap parct q̄ueda ſolū facilit admiratione: q̄uedā magna ⁊ fam beninolētiaꝫ recōcilitā qualia fuerūt xpi mira cula vt ꝓtractat ibi diffuſe. Ite ſtra vtrāq; pōt di ci ꝙ ſunt aliq̄ miracula facta in lege ꝓpriā in quibus nō pōt eē deceptio q̄ ſunt facta nec ḡn ſunt teſtimōia vitatis q̄i a deo facta. ſ. raptus ꝑpauli ⁊ eneleab eo tingētiū futuroꝝ. ¶ Primū ꝑs q̄: impoſſibile eſt alt quem decip: in credendo ſe videre eōntiam dei. ergo impoſſibile fuit ꝑaulum credere ſe illā videre: niſi eam videret. ſed hoc aſſerit de ſe ad Corin. 12. c. 11. fm expoſitionem ſanctorum. illud igit⁹ fuit ve re factum ⁊ non ſm apparenter. ꝑbario ſm̄ ante ce dentis. q̄: nullus poteſt decipi circa aliq̄ꝰ principiū ꝓmum credendo ſe intelligere illud cum non intel ligat tale ꝓncipium quia tūc non conſtaret ex termi nis apprehenſis q̄ eſſet ꝓncipium ⁊ q̄ non. ſ. mul tomagis non poteſt decipi circa primū ꝓncipium. conſequentia iſta patet quia plus videt⁹ vidus qui ab vno ꝓcedit intellectione cuiuſlibet obiecti etiam quantum ad p ceptionem intellectus iudicantis. ſi diſtet intellectꝰ ꝓncipij completi ab intellectione cuiuſcūqs non ꝓncipij. Item qualiter intellectus crederet ſe quietari ſi non quietaret? nonne poterit ſe cognoſcere ſine alia rationem ſuam ad verum q̄ non videt. Si crederet ſe videre deum crederet ſe quietari in deo. ſi non vi deret non quietaſ. Stultius air Aug⁹. nihil dici poteſt q̄ falſa op. anima ſit beata. ⁊. de ciui. c. 4. primum ſ. q̄ a ſolo deo fieri potuit eſt manifeſtum. quia nulla creatura poteſt animam beatificare nec ſimpliciter nec ad tempus. Secūdum patet ex multis. ꝓphe tis in vtroq; teſtamento. vnde contra illa ſimiliaria antichriſti poſſet ſibi obici ſaltem de ſtis deob hoc modo, Si tu es deus fac me videre eſſentiam diuinam nude. ꝓ poſt viſionem memoriā certā habere viſionis. certitudinem habere ꝙ illa fuit viſio entie dei. ⁊ tūc credā tibi. Ite ſi tu es de⁹ dic mihi q̄d facta vel q̄d cogitabo vel ꝙperā ꝙ tali hora. ⁊ hi vie efficaciā er miraculis innit ſaluator Jo. 5. oga

que eo facto ipla testimoniū phibēt de me, si mihi nō vultis credere ogibus saltē credite.

Nono quoq; loco

pōt addaci testimoniū eoꝝ qui fois fuit. Josephus in li. 18. antiquitatū pulcherrimum testimoniū ponit de xp̃o vbi inter alia de Je su ait. xp̃s hic erat. vbi eius verā doctrinam & resurrectionē z mortē ꝓfitet in his verbis dicēs: fuit autē his rpibus iesus sapiens vir si tū eum virū nomina re fas est. erat enim mirabilium operus effector: & doctor: bonum quē libēter ea que vera sunt audiūt: multos q̃dem iudeos: & multos & ex gētib⁹ sibi ad iunxit xp̃s hic erat. hunc accusatione eoꝝ nr̃e gentis viroꝝ cū pilat⁹ in crucē agēdum esse decreuisset non desiñt hi qui ab initio dilexerūt eum tertio die iteꝝ viuēs sīm q̃ diuinit⁹ inspirati. ꝑphe vel hec vel alia de eo mirabilia de quib⁹ & alia mirabilia futura ēē ꝓdixerāt & in hodiernū diē ꝓpinoꝝ q̃ ab ipso nūcupat⁹ ēt nō gēneraret genus. Ite de ꝓpheta Sybille nota illud 8 etii. 18. c. 15. Jesus xp̃s dei filius saluator. Ite contra eplam fūdamēti nota quomodo singuli heretici de catholicis ingiti nos ad suos mittūt sed ad veros catholicos quasi ēt illi foli ab omnibus etiaꝫ hereticis catholici nominentur.

Decimo z vltimo potest

adduci q̃ deus nō deest q̃rentib⁹ toto corde saluē multi aūt diligētissime ingrentes saluē ad hanc secutam nō erūt salue. Ito fer̃ctiores sactī sunt in ingrendo ctā in hac secta amplius ꝑfirmati fubitoqꝫ in ea penitētes de malitia ad bonā vitā mutati sunt. Ter tio quoqꝫ ꝑ plures in magna cꝫtatione ſpūs per pesti sunt q̃nō videnꝫ ꝓbabilia nisi deus hāc sectam sacre scripture inniteretem irrefragabiliter approbaret z ordinaret ad salutem.

Habito igitur contra hereticos

q̃ doctrina canonis est vera. videāt & secundo an sit necessaria z sufficies vitaroꝝ ad viā sīm suū. Dico igit q̃ ista tradit q̃d sit finis bois in ꝑticulari: q̃ vitio z fruitio dei. z hoc quātū ad circūstātias eꝰ appetibiles: puta q̃ ipsa hi post resurrectiones ab hoīe i mortali z in corꝑe z in alia simul fine fine. Ipsa ēt determinat q̃ sit necessaria ad finem: z q̃ illa sufficiāt q̃ ꝑcē mādata. Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi sua mādata. de gb⁹ bi in Exo. Mous explicatio: z quātū ad credēda z ꝯtum ad spanda z ꝯtum ad opanda explicat ex diuersis locis scripture. Ꝓpꝫterea quos deus subtrahit a materialiū trahēdūnē sūt ꝓ sibi possibile ēē z vile viatori nosce. Ita ergo ꝓferendo ad tres rones gb⁹ innitit solo. q. precedentis: ꝓ q sacra scriptura sufficiēter cōinet doctrinam necessariā viatori.

Ad primum argumentuz

ꝓncipale ad minoꝝ rideo q̃ lex nāe paucioribꝰ fuit data q̃ mēto aliter ad filios ꝓphes deuenerūt: illi et hoies magis erāt ꝑdti in nātib⁹. z tō modica doctrina inspirata potuit eis ſufficere vel aliter ad illud z ad aliud de lege moysi pōt dici q̃ ordinat⁹ ꝑcessus scripture ondit eius doctorē ſm Aug. 8. questionuꝫ q. 18. Ad 2m dico ꝙ pulcius capit. q̃ latet sub aliqua ſmla ſfali. q̃ ſt ēt exp̃ſſe dictū. z tō ad deuotionē cōferūt illa z exꝑssa ſunt in nouo testamēto sub figura velata fuisse in vetere. hec quo ad ceremonias: sed quo ad ꝓfessias in gbus exꝑssa ſunt legis declaratiua: similiter ex toto ꝓcessu scripture patet ordinata dei gubernatio respectu bois z totius creature. Ad 3m dico sci. in omel. de archa noe dicit nulla scia omnia sacra explicare. sed illa ex gbus pōt alia sufficienter elici. vnde multe vitates necessarie nō ſnt mīnē in scriptura. z si ibi virtualr̃ ſtineātur: sicut ꝓclones in ꝓncipijs. circa quarū inuestigatiōnē vtilis fuit labor. expositor⁹ z doctor. Et si obijcias multa in actib⁹ hūanis ſnt dubia vtrū ſint ꝑcā mortalia ēt supꝫ ſitis oibus doctrinis doctor⁹ z expositor. Cōn. non est dubia via ſalutis ſimplr̃: q̃ a ratibus tangā. z ꝑpiculosis debet hō ſibi cauere z custodire ſene hō dum se exponit ꝑiculo incidat in ꝑcm. q̃ si nolnerit querere talute sed nō curādo exponat se ꝑiculo vbi forte de genere actus nō est ꝑcm mortale: tñ peccabit mortaliter se ſit ꝑiculo exponēdo.

Crum theologia sit

de deo tanq̃ de ſubiecto ꝓmo. Videtur arguit duab⁹ vijs. Prima est offendere ista negatiua in se que ꝑbat ꝓmo z auctoritate Boetij ꝓmo de trin. Impossibile ſubiectū nō ꝓt. Ite. 2. mā nō coincidit cū aliq̃ causis: neqꝫ idē numero neqꝫ ſpē ex. 2. ꝓbꝫ. Deus aūt est finis buius ſcie z effectus. non igit materia. Item tertio ex ꝓmo posterioꝝ subiectum ſcie bꝫ ꝓtes ꝓncipia z passiones. deus aūtem non bꝫ partes integrales cum ſit ſimpler. neqꝫ partes ſubiectiuas cum ſit ſingulare ex ſe. neqꝫ habet ꝓncipius cū ſit ꝓma ꝓncipia neqꝫ passiones: q̃ passio est subiecto ita q̃ ēt extra eius ēentiam. nihil aūtem ſit ext deo. Scōa via est ostēdere q̃ aliud ē subiectum ſcie nō ergo illud. añs ꝑbatur multiplr̃. ꝓmo ꝑ Aug. de doctrina xpiana ꝓmo li. c. ꝓmo. Sīs doctrina vī rerū est vel signoꝝ. igit res vel signa ſunt subiectum Item ſcio ſcriptura bꝫ subiectum ſenſus. ſ. anagogicū tropologicū. allegoricū. z fralem. sed cuilibet ſ. ſui cozndet aliqꝫ ſubiectū ꝑmum sicut alij ſcientie habenti vnum ſensum cozndet ſubiectū ꝑm illum ſen ſum. igit bi ſunt quattuor subiecta. Item tertio q̃ homo ſit subiectū ꝓbatur auctoritate Cōſtantinopmo ethico. in ꝓlogo. q̃ ꝑm eum ſcientia moralis ē de homine q̃o ad aiam. medicinalis est de homine quo ad corꝑa. ex hoc ergo accipit ista ꝓpositio q̃ omnis ſcientia ꝓractica habet ꝓ subiecto ꝓmo illud cui accipit finis ꝓractice z non ipsum ꝑm. finis autem ſtius ſcienie acgritur homini z non deo. ergo ꝛc. Item aliter q̃ quasi in idem redit: finis ſcietie ē ꝑ actū ſtium attingere obiectū ꝑmum inducendo in ipsum formā ꝓncipaliter intētam a ſcientia. puta i ſpeculativa inducere in illud ē cognitum: q̃ cognitio ibi itēdit ē in ꝓactica inducē formā ad qđ vl finē ad quem ordinat eius ꝓpria. finis aūt ē hic intent⁹: est bonitas moralis que non intendit indui in deo: sed in homine. igit homo est obiectū ꝑmum eius. Contra Aug. de ciui. dei. 8. c. ꝓmo. theologia ē ꝓmo vel ratio de deo.

Secundo quero utrū

theologia sit de deo sub aliqua ratione speciali. q̃ sic: arguitur. Quīo de sacramentis in ꝓncipio vult q̃ opera restau rationis sint hic subiecti. ergo ſi deus ē hic subiectum boc erit sub ꝑticulari ratione. ſ. inquantum restaurator. Item Cassiodorus super ꝑsalmū ſtam vult q̃ xp̃s ꝓpter cum membris ēt hic subiectum. igitur ſpeciāliter vt incarnatus z caput eccle sie erit hic subiectum. Item deus abſolute est ſub iectum metaꝑhyſice. igitur ſi hic est subiectus boc erit sub aliqua rati. ne speciali: ꝓtia ꝓbatur: q̃ non ſub eadem ratione oīno hic z ibi est subiectum. añs ꝓbatur ꝑ ꝑbm. 6. metꝑa. Honorabilissimā sciam oꝑtet esse circa nobilissimum genus: illa ſm ꝙ huiusmodi boc ētiā cōfirmat q̃: ibi vocat metꝑa-

physicę theologię. Ité argumentator ꝓmo physicę cōtra vltimo dicit ꝙ Aluc. multis peccauit ponēdo methaphysicā probare ꝑtim a causis cē ei genus subiūctū: a separatarū sit ibi subiectū: nulla scientia ꝓbat suis principiis esse. ratio ait nō valet nisi intelligeret ꝙ ipa esset ibi ꝑtim subiectū ergo cē. Item ista scientia est bono: abilissima ergo est de bonorabilissimo subiecto sub ratione bonorabilissima, but. sumo dit autez ratio est ratio finis: cū bonū, de fine autē em ꝓbatur per Aluc. 6. metha. dicentē: si scia esse de omnibus causis illa que esset de fine esse nobilissima. Er hoc cōcludit de bono. q: ẽm phm. 2°. meth. qui ponit infinitatē in finibus destruit naturā boni q: destruit naturā finis. er hoc ergo accipit q rō bōi est ratio finis. Contra cognitō cōtracta ꝓpponit cognitionē absolutā: absolutū est certius: ergo in metha. ſi ergo ista est de deo sub aliqua rōne ꝑticulari alia est ꝓior: certior de deo absolute talis nō ponitur ergo. cetera.

Trum ista scientia sit de omnibus ex attributis de ipsoꝝ ad primā eius subiectū. nō ſic. 4° metha. Sed ex effectis eius de aliquo de attributis ad ipm: explicitat ibi de fano. sed omnia alia attribuunt essentialiter ad subiectū primū huius. ꝙ cē. Contra Aug. 14. de tri. c. primo. neqꝫ huic scientie tribuendus est aliquid ꝙ scit ab hoc ꝓpter in rebus hūanis vbi plurimū ſupercaccne vanitatis obnoxie curiositatis est. cē.

Circa solutionē istaꝝ questionū ſic. Pecdo. primo diſtinguā de theologia in ſe: ⁊ de theologia in nobis. 2° assignabo rōnem primi subiecti. 3. diſtinguā de theologia ꝗtus ad partes eius.

De primo dico ꝙ cognitio qualibet in ſe eſtilla notitia quenata est habere deo de eo ſm ꝙ natū est manifestare ſe intellectui ꝓportionato. Cognitio aut eadē in nobis est illa que nata est haberi in intellectu nostro de obo tiō intellecto. Theologia ergo in ſe talis est cognitio qualē natus est facere obiectū tre cognitiō in intellectu sibi ꝓportionato. Theologia ꝙ in nobis talis est cognitio ꝗlem intē ꝓ natus est habere de illo obiecto. explicā ſi aliqs intē nō posſit intelligere genꝰ tricatia. posset aut aliqui credere de geometricalib⁹ geometria est sibi ſides nō scia. cētui in ſciētia. qa obiectū geometrie natum est facere de ſe ſcientiam in intellectu ꝓportionato.

De secundo dico ꝙ nō primi ſibi est primū in ſe ẽmo virtualiter ēs veritates illius habiti⁹ cuius est. Nō ꝓbo ꝓmo ſic: q: obm primū ⁊tinet ꝓpōnes immediatas: q: ẽm istaꝝ ⁊tinet ꝑdicatum. ⁊ ita evidentia totius ꝓpōnis. ꝓpōnes aut immediate cōtinent ꝓpositiones. ergo ẽm ꝓpōnum immediataꝝ ⁊tinet ꝰ veritates illius habitus ad quā inclinant.

Probo idē ſecō q: primitas huic accipit er ꝓmo ꝑ ſteriꝰ er diffinitione vniuersalis ſm ꝙ dicit adcō tionē. obm aut ſe habituabilis ſicut cā ad effectū, non est enim causa adequata nisi cōtineat primo virtualiter totum effectū, igit obm non est adequat habituabilis nisi contineret virt ꝙ ia illa ad que ordenata habitus talis inclinat. q: aliter talis habitus excederet obm illud. ꝙ cē. Et pōno q: dixi primo virtualiter. q: illud primū est ad nō perdēter ab alio sed alia ab illo. ita ergo primo virt' continere est ab alijs nō dependere in cōtinēdo. sed alia ab ipso hoc est ꝙ per im possibile circūscripto omni alio manēte intellectu ei⁹ adhuc cōtineret ⁊ nihil aliud cōtineret nisi ꝓnē eius. Contra illud arguit ꝓpter primo ſic. Sicut se habz obm primū potētie ad potētia: ita obm primū habituabilis habz ad habitū. sed obm primū potētie est aliqd cōe ad ola per se obla eius ⁊ nō aliqd virtualiter cōtinēs alia. Ité ſc̄do quia ſciētijs assignat obiter ꝙ habituabilis primo aliqd qō est cōe ad oia illa que cōſiderant in illa ſcia. sicut in geometria linea: in arithmetica numer in methaphysica ens &c. Ad primum rideo ꝙ ꝓpio obi ad potētia est ꝓpius motꝰ ad mobile vel actiui ad passiuū. ꝓpositio obi ad habitū est sicut ꝓpositio cāe ad effectū. Nichōs aut aliqd agens agit in aliqd passum ꝑt qōlibet agēs ciusdē rōnis in qōliber passum eiusdē rōnis agere. ergo ſm a extrema ꝓportionalitate actiui ad passiuū ſit cōia ad oia per se extrema illius ꝓportionis. nā inter illa cōmunissima ē adeqō qz in quocūqz ēns rō vnius illius reſpicit qōlibet contentū in quo ēns vniuſ. sed ꝓma extrema ꝓportionis cāe ad effectū nō sunt cōſimilia q: inter illa non ē adequatio. non. n. legitur ꝙ cōe pōt care habitui q ſpi le possit. ꝛ ecōuerſo. nō enim qōlibet cōtentū ſub illo cōi reſpicit habitū illū vt affectū eius ſ: tm aliqō primum contētiuū qō virtualr cōtiner oia ad que habituabile extēditur. Ad ſēm rideo ꝙ multoꝝ habituū ſpecie differentiā pōt es aliqod obiectum cōmune: ſicut ab obiectis eoꝝ pōt abstrahi obiectū cōmune. er hoc modo in ſciētijs assignat obiectū cōmune a quo nō est habitus vnus ſm ſpēm ſ: tātum ſm genus.

De tertio dico quod theologia eſt talis ꝛ nō nisi cōtinet necessaria: sed etiā ꝓtingētia. qō patet q: oēs veritates de deo ſue vt trinꝰ ſue vt aliqua ꝑona diuina vt cōparat ad intra ſunt ne cessarie. vt qō deus est trinus ꝙ filius est genera ri a patre ⁊ huiusmodi. illa vo in q bus cōparatur ad extra sunt cōtingētes vt ꝙ deus creat ꝛ ꝙ filius ſit incarnatus ⁊ huiusmodi. oēs autem veritates de deo vt trinus. siue vt de ꝑsona determinata sunt theologice ſcientie. Similiter veritates cōtingentes quia ad nullam cognitionē naturalē ſpectat itaqs prime ꝓtes integrales theologie ſunt duę. ſ. vitates necessarie ⁊ veritates contingētes.

Ex dictis patet responſio ad primā q̄ſtionem. Et primo loquendo de theologia in ſe quantum ad veritates necessarias ipſius. Dico ꝙ primū obiectū theologie i ſe non potest esse nisi deus qꝫ ꝑbo per tres rationes. Prima accipitur ex rationē primi obiecti. et argnotic. Primū obiectū cōtinet virtualiter omnes veritates illius habitus cuius est primū obiectum sed nihil continet virtualiter omnes veritates theologicas nisi deus. ergo cē. ꝑmo minoꝛ. nihilali ud cōtinet eas vt causa sue vt illud ad qō habeant attributionem nisi deus: q: deus nulli alteri attribuitur. nec aliquid cōtinet eas vt effectus demonstratione q: nam nullius effectus demōſtrat sed esse terminum que est potissima vita sathcologica ⁊ similia. 1°. Theologia est de his que sunt ſoli intellecto divino naliter cognita. ergo est de aliquo ſoli deo naturaliter noto. sed solus deus est ſibi ſoli naliter notus ꝛ cē. ꝑmo ꝑmi. ſ. antis si illa ſcia ē de aliqō alicui alij intellectui naliter notis. ꝙ ſter ita aliq alia sunt cognoscibilia naliter ſoli intellectui diuino. q: inſinitus est: ideo plurimū cognoscitiuus ꝙ intellectus finitus. igitur adhuc aliaqd a ſit ſupios ꝙ ita que est de naliter notis intellectui increato. probatio minoris: q: omnis ēntia creata alicui intellectui creato potest ēe naliter nota. ꝙ ſoli intellectui increato ē essentia incognita naliter nota. 3°ſic. In nulla ſcia tradit ira diſſicra cognitio de aliquo alio qōnē ſm ea ꝑtes ſicut tradit ur in illa que est de illo vt de ſuo eius.

ꝑmo q: in nulla ſcia tradit iſta diſtincta cognitio de
ꝓbꝰ ſit ſbo: ſicut de ꝑſe et ſubo. tũc enim nõ eẽt rõ
ſre illuꝰ ſubm eẽt magis ſubm et ꝙ aliud. igit ſi de
uno non fit bic ſbm tũc nõ tradit ita diſtincta cognitio
de deo ſicut tradeꝝ de eo in aliq̃ alia in qua poſſet
eſſe ſbm. ſed ꝓt eẽ ſbm in alia ſcia. igit illa ꝓt eẽ ſb-
ꝙcta. ¶ Preter ait iſtas tres rõnes ſunt aliq̃ ꝓpiaſi
ones. Prima talis theologia ſm Aug. 14. de trini
ta. c. ꝑmo. ꝑ aliq̃ parte fui eſt ſapia. ꝓ aliq̃ ꝑte fui eſt
ſcia. ſi ait eſſet nꝝ de aliquo nõ eterno formaliter de
allo eſſet formaliter ſcia: nõ ſapia aliquo modo. qa
nec ex ꝑmo ſillo nec ex attributione q: eterna nõ at-
tribuunt ſpalibus. ¶ Secõda perſuaſio. q: ſuperio
portio rõnis hꝫ aliquã perfectionẽ ꝓpia ſibi corri-
dentrem. iſta aũt ſi eſt ſubo non eterno: vt de ꝑmo
ſubo cum eternum nõ attribuat ad nõ eternũ: ſequi-
tur ꝙ nullo modo eſt de eternis. ⁊ ita nullo mõ ꝓficit
portionẽ ſuperiorem rõnis. ⁊ ita eẽt aliqs habitus intel-
lectus oino nobilior iſto perfectiens iſtam portionem
q̃ eſt incõplete. ¶ Tertia ꝓnſio eſt q: ꝑm beatus
Aug. 14. de trini. c. i. vel. 4. iſta ſcia eſt de illis ꝙnis
fides ſignit. defendit. ⁊ roborat. ergo eſt de illo eodẽ
ſubo q̃ eſt ꝑmã ſubm fidei. ſed fi des eſt de veritate
ꝑmæ: ergo q̃ra ꝓnſio eſt q: nobiliſſima ſcia eſt cir-
ca nobiliſſimã genus er. 6. metha. ⁊ ꝑmo de anima
hec ait: ꝙdeſt nobiliſſima. ergo ops q̃ ſit de deo vt
de ſubo ꝑ ꝑmo.

Er his dictis reſpondeo

ad ſcãm. q. ad intellectũ cuius ꝓno exemplũ. Bo-
mo intelligit vt ala rõnale: vt ſuba. vt mãſuetã nã:
vt nobiliſſimã ala talis ſi ꝑmo intellectu intelligit ꝑs
rõnem. q. d. ſit tantã. ꝓpria in ſecũdo in oẽm tertio
per accius. i. in ꝓpria ſpecilõne. in quarto in relõe ſcia
ad aliud. Sed perfectiſſima notitia de bõe non ꝑt
eſſe in reſpectu ad aliud. q: iſta ꝓſupponit notitiã
abſoluti nec de bõe ſub rõne paſſiõis. q: notitia paſ
ſionis ꝓſupponit notitiã ſubi nec de bõe in vniuerſa
li. q: illa eſt ſnſa. ⁊ nobiliſſima cognitio de bõe ẽ ſm
rõnem. q. d. tertiarium. Tia etiã poſſet poni aliq̃ ſcientia
de deo ſub rõne reſpectiua ad extra vt aliq̃ ponit de
rõne reparatoris vel gubernatoris vel capitis eccle
ſie vel poſſit poni de deo ſub aliqua rõne attributali
que eſt quaſi paſſio ſui actꝰ ponũt de deo bãc ſciam
eẽſub rõne boni vel poſſet poni de deo ſub rõne cõi
vniuerſali vt entis vel entis infiniti vel neceſſe eſt
vel alicuius talis. ¶ Contra iſtas oẽs poſitiones ar
guit. ⁊ ꝑmo arguit ꝓra iſtam de rõne cõmuni nulla
ceptus cõis de deo ꝓtinet virtualiter oẽs veritates
ꝓprie theologicas pertinẽtes ad pluralitatẽ ꝙnaꝝ
nam ſi ſic cum illi conceptus cões nãliter ꝓcipiantꝰ
nobis. ergo ꝓpõnes imediate de illis ꝓceptibus poſ
ſent a nobis nãliter ꝓcipi vel intelligi. Et per illas ꝓ
poſitiones imediatas poſſemus ſcire concluſiones ſ
ta totã theologiã nãliter acquirere. ¶ Et ꝙ et quo cõ
ceptus cões nõ ſit ſufficiẽs ad deo nãliter noti. ergo nec veri
tates incluſe in illis cõibus conceptibus de ꝙbus ẽ
theologia. ergo ſi eſſet de deo ſub rõne tali cõi non eſ
ſet ſoli deo nãliter nota. cuius oppoſitũ oſtẽſum eſt in
ꝑma queſtione. ¶ Rõra aliã poſitionẽ de rõne attri
butali poſſet argui per eaſdẽ rões. ¶ Sed adhuc ar
guo ꝙ alias ſi ales. ꝑ cognitio eius ꝙ ꝙd eſt ſuffi
ſectiſſima vt dicit ꝑbs. 7. metha. ergo cognitio illi⁹
ſub rõne eſſentie ẽ perfectio: cognitio de deo ꝑ cõ
gnitio alicuius ꝓprietatis attributalis que ẽ habet
quaſi paſſio huius nature ẽm Dama. li. ꝑmo. ca. 4.
¶ Secũdo q: ſi iſte ꝓprietates realiter differrẽt ab
eẽntia: eẽntia eẽt realiter ꝙnſa ipſarũ. ergo ſicut diſ
ferũr rõnes ita eẽntia de ſua rõne hꝫ rõnem incauſati.
Elle aũt hꝫ per identitatẽ cum eẽntia ſint incauſate ins

Egi. q°
3. q. 2. ꝛ
li. ꝑ°. q.
3.
Caro li
hz. i. q.
6 Plogi
bẽ in
ſumma.

trĩ ſm ſuam rõnem formalẽ ſmo includũt incauſatũ
nem ſui. ¶ Tertio q: illud ſm ſuam ꝓpriam rõnem
formalẽ videt eẽ actualius in ſe cui magis repugnat
cõcabilitas ad plura ad extra, ſed eſſentie repugnat
cõcabilitas ad plura ad extra. ergo eſſentia eẽt ꝓpri
us ratiõnis quã eẽntia eſt illius eẽntie vel idem illi eſ
ſentie in quãtum infinite. ¶ Si ſo dicat ꝙ queliber
ꝓprietas eſt infinita. et deo incõcabilis ꝓpter infini
tatem. ¶ Contra infinitas ſita eſt in eis ꝓpter iden
titatẽ earum cum eẽntia ſicut ex radice ꝛ fundamen
to omnis perfectionis intrinſece. ¶ Contra vias ẽt
de reſpectibus ad extra ꝓt argui ſicut ꝓt arguit de
uas vias. ¶ Sed factoriõnes ſpales. ꝑmo q: reſpect⁹
ad extra eſt reſpect⁹ rõnis. ſed ſcia non cõſiderat ſi
ctum ſuum ſub rõne realiñ eſt realis. ſicut nec lo
gica eſt realis hꝫ ſideret de rebus vt eis attribuunt
intẽtiones ſecũde. ergo theologia nõ eſt realis q̃ eſt
falſum. ¶ Secũdo q: abſolutum ꝛ reſpectiuum non
faciunt aliq̃d vnũ ceptum per ſe. ergo concept⁹ aq
gregãs illa deo inſe eſt ceptus vnus per accidens.
nulla aũt ſcientia ſm a eſt de ceptu vno per accẽs
q: talis ꝓſuppONit ſciam de vtraq; parte. ⁊ ideo ſi
ſcienti a ſubalternata ſit de aliquo vno per accidens
ꝓſupponit duas tractãtes de partibus illius toti⁹ ſe
paratim. Si igit theologia eſſet de tali vno p accẽs
poſſet eẽ alia ꝓnſo: ea que eſſet de ceptu vno per ac
cẽs. ¶ q: nullus reſpectus ad extra videtur ſecũdario
cõuenire. ergo nihil theologicũ neceſſario ꝓuenirz
deo vt eſt ſubm theologie. ꝓbatio ꝓtie q̃ conuenit
alicui ſub rõne nõ ſibi neceſſario inhẽrẽtis nõ ꝓuenit
illi neceſſario. ſed oĩs reſpectus ad extra eſt huiuſmo
di. ergo ẽ. ⁊ ita nulla veritas theologica neceſſaria
eſſet. Item de concluſiõ ꝓbatur per ꝑmam ⁊ ſecun
dam rationes poſitas ad ꝑmam quelibet concluſio
der rõne ſimi obiecti ẽ de nobis ſoli deo naturaliter.
Conc edo igitur quartum membrũ. i. q: theologia ẽ
de deo ſub ratione qua eſt hec eſſentia ſicut perfectiſ
ſima ſcientia eſſet de homine ſi eẽt de deo ſm q̃ ho
mo non autem ſub aliqua ratione vniuerſali vel ac
cidentali.

Ad

primũ oñem de theologia nra dico q: ſũ
do habitus eſt in aliqno intellectiuo habens
euidentia er obiecto. ꝑmum obiectũ illius habitus
vr eſt illius nõ trñ cõtinet virtualiter illum habitũ
ſed vt notum illi intellectui ꝓtinet ꝑm habitum ita
q̃ notitia obiecti in illo intellectu ꝓtinet euidẽtia illi
us habitꝰ vt in illo intellectu. q: intelle⁹ cognoſcens
tale obiectũ pr eliceꝛe oẽm cõcluſionẽ huius habit⁹
¶ Sed habitꝰ vere nõ hñre euidẽtiam er obiecto ſed
trñ cauſaram aliũde ẽ ab obiecto noto: nõ ops dare
ꝑmum obiectum eius habẽs duas dictas conditiones: imo neutram oportet dare q: ꝑmde eſt habitꝰ
vt in hoc aci eſſet de ꝙngtibus que neutro modo ſit obiectum ꝑmum. tali ergo habitui non euidenti er obiecto datur ſubiectum ꝑmum de quo nõ
ſo ꝑmo. i. ꝑmiſſimo. vel ꝑmo. i. cui immediate
ſiuunt ꝑme veritates habitus illius. theologia autem noſtra eſt habitus nõ habens euidentiam er obiecto. etiam illa que eſt in nobis de theologicis neceſſarijs nõ magis vt in nobis habet euidẽtiã er obiecto cognito ſi illa que eſt de ꝙngentibus. ſi theologie noſtre vt noſtra eſt non ops dari obiectũ ꝑmũ
niſi ꝑmum notum de quo noto immediate cognoſcãtur ꝑme veritates. illud ꝑmum notum eſt ens infinitum: q: iſte eſt cõceptus perfectiſſimus quem poſſumus habere de illo q̃ eſt in ſe ꝑmum ſubiectum.
q̃ tamẽ neutrã ꝑdictarũ cõditionũ habet q: non cõtinet habitũ noſtrũ virtualiter in ſe. nec multo magis vt nobis notum ꝑmum ſibi habitũ. tum quia
theologia nra de neceſſarijs eſt de eiſdẽ de quibus

est theologia in se ideo sibi assignatur subiectū primū quo ad hoc q̄ est veritates attinere in se ? hoc idē q̄ est primū subiectus theologie in se sed q̄ illud nō est nobis euidēs tōn cōtinet alias vt nobis notū imo nō est nobis notū. ⁊ Si arguis ḡnō est primus obm nostri habitus. ⁊ Rn̄ verū est nō est primus subiectus dans euidentias sed est subiectū primū attinens omnes veritates nārū dare euidentia ī ipsum cognoscere ? hec dicta sunt ad duas questiones de theologia necessarios.

Nunc autem videndus est de veritatibus attingentibus theologicis q̄d sit primū subiectū theologie. Et quo ad istas dico q̄ nulla subiectū virtualiter cōtinet veritates nisi necessarias de ipso q; ad attingētes de ipso equalitter se habet esse ⁊ ad oppositas. Tū respecu cōtingentiū est q̄ quelibet q̄ est prima vera cōtingēs ita subiectū primū multis; veritatis attingentiū pōt poi illud de quo primo. i. immediate pdicatū prime contingentis que est quasi primū principiū in ordine contingentiu; vel de quo sibi immediate dicunt pdicata plurīū primaꝝ cōtingentiū si plures sint primę attingentes. Dicit aūt primū subiectū prime veritatis cōtingentis q̄ vsiū vt tale natū est primo videri cōtigi cū pdicato illo: q; primum notus ī attingentib⁹ nō est nīl per intuitionē extremoꝝ. ḡ primus intuibile cui instt primū predicatū prime veritatis cōtingentis est primū subiectū oīus veritatū cōtingentiū ordinatā. ⁊ Et his ad ppositū dico q̄ entia diuia est primū subiectū theologie attactis. ⁊ Bn̄ sīgna quo predicti est ipam esse subiectū primus theologie necessarie ? hoc tam huius theologie cōtingentis in se q̄ vt ē in intellectu diuino ? beatoꝝ. Totius igit theologie in se ? dei ? beatoꝝ primum subiectū est essentia diuina na vrbec cuius visio in beatis est sicut ī methaphysica cognitio entis. ⁊ Ib beata visio nō est cathegoria sed est quasi perfecta in complexa apprehēsio sibi ꝑcedēs naliter sc̄ias cathegoriā sīs. vero theologia nostre cōtingentis videt idē sibm primus gō est nec el sarie ? hoc modo supra exposito q: nō vt cōtinens virtualiter in se habitū ei⁹ ī intuitiue videret ſ⁹ vt cognoscibile a nobis proximus illi cui intuitiue noto na tū esset predicari prime cōtingent euidenꝫ inesse.

Contra videt ꝙ verbū sit subiectū ad quatus theologie attingētū tā illius attingentis in se q̄ vt ē ī intellectu diuino q; est primū subiectū oīus articulo⁹ re parationis nre. ⁊ Rn̄. aliqō cōtingens pōt primo dici de pre ⁊ aliqō de spiritualcio ⁊ aliqō de deo ori no vt creare. erūt igit ꝑse ḡti pres subiecti. sicut etiam aliqua necessaria sūt primo vera de diuersis personis.

S. Bonauentura q. 1. a. 1. f. 1. ar. 1.

Ex predictis apparet impōbatio illius opinionis que ponit rpm esse primū sim̄ q̄ttūc veritates necessarie de pre ⁊ spiritu sancto nō essent theologice. puta pater generat. spiritus sanc⁹ procedit. nec veritates attingentes de eis puta pat̄ creat per filiū. filius redimit humanū genus. ⁊ nec spiritus sanc⁹ sanctificat. ⁊ hmōi. nec veritates necessarie de deo trino vt ꝙ est oipotēs imensus, nec cōtingentes vt deus creat. gubernat mūdus. ⁊ remittit peccata. punit premiat. ⁊ hmōi nec eos. ꝑpone: q; ad nulla istarū pers̄e ꝑtinet aliqua veritas nisi sit de ḡsecto primo vel de eis ꝑ parte subiectiua vel integrali vel essentiali. vel de aliquo essentiali. vel de aliquo essentiali ad subiectū attributo sed patꝛ q; pater vel spūs sanctus vel trinitas nō est rpsn̄ nec ꝑs aliqua alicuoꝝ dictoꝝ modoꝝ nec attributū ad rpm essentialiter. ⁊i qrps cū dicat duas nās ⁊ hoc īngtū est subiectū eius ꝑ ponētes illud sequit ꝙ vt habēs naturā creata erit essentialiter ꝑ patre vel ꝑ spiritu sco vel trinitate q; essentialis attributio nō ē nīl ad essentialiē ꝑsum. tū q; rps sm̄ diuinitate et non hs aliquā talē ꝑsonitā te ꝑm quā posset pat̄ vel trinitas ad christū attribui. ⁊ Contra istā ē opi. sit due rones vtime posite. ⁊ in solutiōe sc̄de. q. 5. opi. de respectu ad extra. ⁊ Contra ides est prima rō ꝓsita ad solutiōē prime. q; virtates necessarie de patre ⁊ de spūsancto. ⁊ de trinitate impossibile ē omneri virtualiter ꝑmo i rpo. q; si ver bum icarnatū nō fuisset ille veritates necessarie nil minus fuissent. Tertia ī tbidē valet ad hoc q; ñ effert tradēda bic aliqua notitia de deo nisi vt inclinat ī in rpo hoc est vt de verbo diuīo ita non est distinctissima notitia de deo que tradi posset ipsi ē aliq alia ꝓpo: requirēda. Ad ī bēt faciunt aliq̄e ꝓsitiones ibi posite: q; ista ỽnitas que ē ꝓpi vt ē suppositū vnī⁹ ḡnāb⁹ naturis nō ē vnitas eterna: ista aūt ꝯpone re formales vnionē primi subiecti: ergo primus subiectū vt primus non est aliquid eternū. ⁊ Illa etiaꝫ ꝓpositio de fide videt ꝯcludere nō. n. est creditum vt vere theologice bum deum esse crucifixū non impliciando verbū in ihū: q; bunc hominem in cruce potuerunt iudei nāliter videre. Sc̄ creditū ē vere theologice verbū esse deum de virgine natū. verbū esse hominē crucifixū. verbū esse hominē resurgēte: ⁊ sic de aliis articulis primerib⁹ ad humanitatē: primeres ad diuinitatē ꝑs q; non cōuenīt primo rpo vt rps ē. sed aliqui aliis ꝑsonis aliqui trinitatis. ⁊ ois adequata ꝑs theologie nō ē rps sed aliquid quasi de verbo. de quo primo tradūt articli primetes ad repationē. ⁊ patri ⁊ spūisancto. ſ. de quib⁹ sūt aliqui theologice veritates. Sēd igit dicēdū q̄ sicut ſ⁹ i medicina cōpus humanū sit primum sbm de quo cōsideratur ibi vt passio. sanitas ⁊ infirmitas ſ⁹ ꝑs cop⁹ is bñani ēnt cop⁹ sic mixtū: ſ⁹ ꝑs pura cop⁹ sanguineum ⁊ cop⁹ pus fleumaticū ⁊c. hoc totū cop⁹ sanguineū ſ⁹ sanū nō ēt primū sbm. tū q; in mis particulare: tus q; includit passionē ꝑsiderādā de ꝑso que nō pōt ēse ro sbi. q; sbm vr sbm ē ꝑsna passione. ⁊ ita passio esset primū sb̄pas: ḥeuiter ḡcquid dicer et de alīq medicina tradita. ⁊ q; esset de rali particulari. ⁊ ē enet per accīs falte ꝑpossibile ee ēt ꝑma sciam de cop⁹ de bois esse de cop⁹ de nominis sanguineo sano immo sigua esset de ipo alia poss̄ esse prior. ſ. de cop⁹ de bois in cōi q; ī m in cōi bs aliquas passiones cognoscibiles de ipo ꝓmem cōem vt ē ꝓpio: inferiō: bus siue de cop⁹ de sanguine o eminās ēt naliter ꝓprio: cop⁹ de sanguineo sano: ⁊ ista rō ꝓpio: cōtinet virtualiē aliqs passiōes de cop⁹ de bois sanguineo. q; sic ꝓcedit cop⁹ sanguineū sanū. Itaiꝫ ꝓpoito ꝓpio dicit vbum bolem fm Damasc. li. 3. ca. 4nte igitur noticiaꝫ que ēt de ipo vt ve ꝑmo sbo nata ēt alia ē ꝑpi q; de verbo sigua sibi insit ꝓpōnēt aqua verbū: ali ista alia de deo ḡtā ad illa que insūt sibi per rōnē dei vt ē cōis trib⁹ ꝑsnis. Si igit theologia tenet ꝑ se ee ꝑmā noticiā rpa nō erit ꝑmo de rpo. ⁊ si eā ē de veritatibus cōib⁹ ꝑ ꝓprijs trib⁹ ꝑsonis ipsa nō erit de aliqua ꝑsona vt de subiecto adcēto. sed de deo vt ē cōis tribus ꝑsnis. Et tunc saltabit ꝙ ois vitas theologica vel ē de ꝑmo sbo pata que inest deo ꝓ rōnē dei vel ḡ de parte subiectiua ꝑmi sbi. puta ḡ ell ꝑpia alicui ꝑsone: aut ḡ aliquo quod attribuitur ad sbm ꝑmū vel ḡ ytē ḡ ytā de creatura ḡtus ad respectū quē hs ad deū vt de⁹. ⁊ de nā allupta ḡtum ad respectū que habet ad verbum.

Opinio dominī sancti.

Aliter tamen ponitur christum esse primum primū fm Lincū. in exameron: ⁊ boc vt rps est vnū triplici vnitate. qua: ꝓpria est ad ꝑsonitatē ad spūs sanc. scōa vbi ad nām assūpta. tertia rpi ca pitis ad membra. Et ꝑ ista opi. de rpo vt ē ꝑma rō

posita ad ꝑmã. q. Et penultima q septẽ articulos fi
de ꝓtinẽtes ad hũanitatẽ nõ ꝓtinet de⁹ vt ſim: q p
nãm diuinitatis nõ ꝓtinuit deo. Illud aũt ſim ꝑmiſ
ꝓtinet paſſionẽ p eũ⁹ formã paſſio ſibi ineſt. ꝛps aũt
z iſtos ꝓtinet. q: ſm hũanitatẽ ſibi inſunt: z ꝑter boc
ꝛps ꝓtinet realiter alios ꝓtinẽtes ad deiratem. q: ſz
diuinitatẽ illa dicũtur ineſſe ſibi. Ité ſba ꝓtia doctri-
ne debẽt ꝓtineri ſub ſto tor.⁹ vel vt ꝓtes ſubiectiue:
vel vt quaſi ꝓtes integrales, nõ aũt ꝓtinẽtur ſub do-
ctrina grã ſacre ſcripture. Add ꝓbat⁹ gõ. multas
in ꝓncipijs libꝛo⁹ aſſignãtes cãs males aliquaſque
nõ ſũt aliquid dei. vnde ſup Oſee dicit glo⁹ q mare-
ria libꝛi Oſee ſ decẽtrib⁹. Preterea ſ aliquo libꝛo
ſcripture nihil ꝓpriũ de deo narrat. q: nullũ ſcñ tbi
narrat⁹ vbi requirat er gte dꝛ aliquid niſi iſtuẽ tia tñ
generalis. q: talis liber nõ ſ de deo. C Ad ſmũ dico
q⁹ veritates enũciatoꝛ ꝛptas de deo in multis ſũ obſt
nent ꝓualr ſicut ſbm de ꝓtinere paſſionẽ: q: tũc inel
ſent neceſſario. tñ bñt aliqđ ſbm de quo immediate
enũciant. c ꝓmo illud ꝛ verbũ: nã veritates theolo-
gice de incarnatiõe: paſſiõe: natiuitate ꝛc. ſũt ſte: ſ
bũ ſcñ bõbũ ſ hõ nat⁹. vbũ ſ hõ paſſus. ꝛc. Ad di-
cis. paſſio liberet ẽ hm̃ hũanitatis. Ad. hũanitas
nõ ſ hm̃ ſ bt: ad qõ ſtet reſolutio: ſ ſ quaſi paſſio p
oꝛ mediãs int hm̃ ſbm iſtaꝛ ꝛitatũ qđ ẽ vbũ. z alias
poſterioꝛes paſſiões vt nat⁹ ꝛc. ꝑs. n. q hũanitatis n
ꝓt eẽrõ ſbi reſpectu paſſiõis ꝑme q ẽ eſſe incarnatus
q illud ſt de verbo nõ ꝓinelleẽta bumanitate ſ ipo
vt in ſbo. C Ad. ⁊m dico q ſufficeret ſcie ſbouam pa-
tialiũ attributo⁹ ſm̃ ſbm qualis attributio ad
deũ ꝑt ſalutari cauſe ſm̃ ſbm ſ ſ gloꝛ as ad-
ductas. Aliter tñ põt dici q mã cuiuſlibet libri ẽ ius
de quo ibi narrat⁹ quo genus bũanum gubernauerit:
ſed gens ſeu ꝑſona gubernata ẽ mã remota. z ita ſtel
ligende ſũt gloſe tales. Ꝑter boc ꝑs ad. ⁊m. q: ls eſt
aliquis liber nullũ dei miraculũ cõtines. rñ q libꝛ⁹ cõ-
tinet ꝓuidẽtiã q⁹ gubernationẽ dei circa boies in eõi:
vel determinãtã gẽtẽ vel ꝑſonã: intantum q ſi cande
hiſtoꝛia de Pharaone ſcribat Moyſes in Exo. z ali
gs egyptⁱ⁹ in chronicis egyptioꝛ⁹ ſũs hiſtoꝛie Moy
ſi eſt deus de quo tradit⁹ ibi gubernatio boium miſi
cozdie liberado iudeos oppſſoꝛ ſuſte puniẽdo egypti
os oppreſſoꝛes ſapiẽter ordinãdo formã liberãdi eo
gnũ ad hoc vt populus liber nat⁹ legẽ ſtatamẽ accipe
ret potẽter ſibi. ꝑ tã ſigna facẽdo. ſbm vero hiſto-
rie hiſtoriographi cẽtregnũ vel rei: vel populus egy
ptiacus cuius actiões ẽ cauſas circa ipos cõtingẽtes
ipſe ſtẽdit ſcribere: ita q incidẽs ẽ ſibi quid dens fe-
cerat. ſ principale quid gens ſua fecerit vel paſſa ſit.
ꝓncipale ẽ ẽ moyſi qđ de⁹ egẽt vt ꝓmiſcit. ſ ſm inci
dẽs ẽ ſibi circa quã mã ſ ꝓtigẽt. Et dato q aliquibi
nullũ ꝛmiacu⁹ ꝛmerat: tñ qđ de⁹ ꝓmiſerit affliẽdo
ꝑs cões ſluẽtiã ꝛ ñ ſpedicẽdo ſ ꝓncipalr ſtẽdit in lꝰ it
lo inꝛgñũ ꝑs ſcripture ꝛ ſtiter illud ꝓuenieñ ordina
tus ſit ad bonũ alioꝛ ſi fuit ordinabile vel iuſte puni
tus ſi fuit malũ: hoc frequẽter addit ſm̃ iſto eodẽ vt
alio. aut ſi pmiſſus ſuit nec bic punitur: non tacet
ſcriptura alibi de illo in generali qđ alibi puniet ur.

Ad primum argumẽtũ ꝓme qõnis ad
Boetiũ dico q loquit⁹ ibi ſ
ſbo acceptis ⁊ nõ ſt bo ꝓſiderationis. Ad aliud ne 2⁹
pby. dico q ſtelligit de mã ſt qua q ipſa ꝛ efficiens
nõ coincidit ⁊ nõ ſt eſſentia ſ mã in qua vel circa qđ.
Vel melꝰ ꝑ ſubiectũ ſcientie ſm̃ veritatem nõ ꝓ
tinet ad genꝰ cãe mãlis ſed ad genꝰ cãe effectiũ: ꝺ
tñ ſbm ſcie mã ꝑ quãda ſilitudiñẽ ad factionẽ vbi ſi
ꝙcurrit⁹ obiecti circa qđ. ⁊ rõ mãe ſuſceptiue, quia
factio ẽ act⁹ trãſiẽs extra nõ ſic ẽ de actu ꝓpꝛio ſcie
tiarelligit trãſire q nõ terminat in ſe ſed ad aliđ cir
ca qđ eſt ſ nõ recipiat in illo circa qđ eſt ſ manet in
ſcie̅te. Et ꝑpter hãc ꝑtate mãe. ſ. ẽ circa qđ ſbm
dꝛ mã reſpectu ſcie ⁊ act⁹ eiꝰ. q: z artifex circa aliqđ
opat. ⁊ in eodẽ recipiẽ ſ factio rõe ꝓmi ſ ſbm mã
in ſcia nõ rõe ſcõi q: act⁹ ſcitiis nõ trãſit. C Ad illud
de ꝓmo poſterioꝛ dico q ſbm cuiuſlibꝛ ſcie nãliter i
uentẽ ẽ aliqđ vniuerſale ſ ſbm talis ſcie ⁊ ſ q habe
at ꝑtes ſubiectiuas. ſ ſtius ãrſcie ſbm ẽ cẽtia bec vt
ſingularis q: ꝑfectiõis ẽ in mã creata vl q ⁊ mul
tis ſingularibus diuiſad. ſtia igit ꝛmpfectior ablata
remanꝭ q ſtia ẽ ſcie. ⁊ nõ ẽ ſcia. ſ ſubiectiue. ⁊ ẽ
in ꝑtes ſubiectiuas. Tñ poſſet dici q ꝓpone diuiſe ſtã
ſſã ꝑtet ſubiectiue ipſi⁹ cẽntie diuiſe ꝛ cẽntia ⁊ eis nõ
numerat. Vbi aũt addit de paſſionib⁹ dicit aliq⁹ Varo
attributa ſũt ſſi paſſiões huius cẽntie. Sed boc non li.ꝑ. di.
valꝛ. q: oꝛ attributi vt boc ꝑt ꝑſe ſciri theologice ꝺ 2.q.3.ar
deo ꝛ aliqđ vt ꝑſue cognitũ ſit metaphyſice cogni ticlo.i.
tus ꝛ de ipo. Sicut. n. nõ ſ ſc. ⁊ vbi vt ſtinſe co
gnitũ ꝓtinꝛ ad theologicã. ⁊ metaphyſicã ita ẽt qđs
attributũ ſic ſumptũ eſt ſſi ꝓcedẽtio attributoꝛ⁹
nãliter a nobis intelligibiliũ ẽ ſideratio metaphy
ſica nõ ſic aũt attributa tñ ꝓuenitẽtia huic cẽntie vt
hec ẽ nõ ſt vt a nobis nũc nãliter intelligit. ſ. cõſufe.
Quod aũt addit ꝙ paſſio eſt extra cẽntia ſubiecti ſ
eſt vera vna paſſio eſt realiter cauſata a ſbo. ſ. in di
uinis illud qđ bs rõe paſſionis eſt cauſa ꝙ ꝓdẽtia
ꝛ trãſit in eſſentiã: nĩ ꝛtũ ad ſcibilitatẽ ſcie ꝙ ẽntie
rõnẽs ac ſi eſſet realiter diſtincta ab cẽntia. Ad 5⁹ dꝛ
ꝺ ꝓncipio ſbiecti. dico q nõ oꝛs ꝓncipia ſcibilis eſſe
ꝓncipia in ſe ꝓpius ſubiecti q: entis in ꝛtũ ens qđ po
nit⁹ ſbm metaphy. nulla ſit ꝓncipia q: tãc eſſent cau
ſalitꝛ entis. ſ oꝛs cauſalitas ſtii eſt ꝓpria q pne de
mõſtrãt⁹ paſſiões ꝺ eo ex qb⁹ ꝓncipijs ſtãs ẽ medi
is demõſtratiõis formant ꝓncipia ꝓplexa ſicut ꝓpo
ſitiões ꝑ ſe note. ſ nõ cuiuſlibꝛ ſbi poſſũt eẽ ꝓncipia
ꝛtũcunq; in ꝓncipijs reſpectu ſue ꝛ paſſionis. C Ad
alia ꝛ⁹ vie ad ꝑmũ dico q ſtia ãntias exꝓimit mã
bus⁹ ſcie ⁊ eis nõ ſbiecti ꝓmus formale ẽ res ꝛ ſigna
tiũ⁹. C Ad aliud dico q genus ſenſus in vna ꝑceꝑi
ꝑture nõ ẽ talis in alia ꝑte ẽ talis ⁊ eõ ſs aliq ꝑs ꝑcꝛi
ꝑture habeat dines ſenſus ꝛ tũ tota ſcriptura bs oẽ
ſenſus iſtos. ꝑ ſenſu ſi rali. C Ad ⁊m dico q argumẽtũ
ẽ ad oppoſitũ duplicit. ꝓmo qđ bõ ponit⁹ bs⁹ mãlis
ſcie vel medicine. ꝑ eo qđ ꝓtinet virtualit⁹ eos verꝛ
tates tũ⁹ ſcie. nã oꝛp⁹ humanũ cõtinet virtualit⁹ ra
tiones ſanitatis in eis ſanitas bois ẽ talis q⁹ corpus
humanũ ẽ ꝓpletionatũ. Sm̃ ſic alia bois ꝓtinet vir
tualit⁹ rõem felicitatis nãlis bois ſicut ꝑs ꝑ ꝓmo
ethi. vbi ex rõne aie ꝑcludit⁹ rõ felicitatis nãlis boĩ
nõ ſic bõ ꝓtinet rõnes ſinis bus⁹ ſcie q: finis ſupnãlis
vel obm ẽ⁹ nõ includit⁹ in rõne boĩs: ⁊ nõ põt eſſe
ſbm bus⁹ ſcie ꝓnum. C ſic bõ ẽ finis vltim⁹ vltarũ
ſtiarũ ad qđ ẽ ſanitas ꝛ felicitas nãlis ordinat ꝑ
batio: q: eos amo: ꝙ ꝑficẽtie ꝓpꝛ ꝓpõitꝛ amoꝛẽ amici
cie ſanitas aũt vel felicitas amat amoꝛe concupi
ſcẽtie is illud qõ amat amoꝛe amicitie a eõcupiſcen
te ẽ vltimi⁹ finis ẽ⁹ aliqđ illoꝛ. ſed iſtud corp⁹ ẽ
vna ꝑte ꝛ alia ẽ alia. igit ſ bõ ẽm corp⁹ vl alias ẽ bs
buius ſcie ſequit⁹ q finis ẽ ſbm bus⁹ ſcie. C Ad 4⁹ dꝛ
co q ꝓma ꝓpoſitio ẽ falſa. q: nihil aliud eſt finis ſcie
ẽ attingere ꝑ actũ ꝑfus. ꝺ ſm illũ ſcie. nõ q inducat
aliq̃ formã ꝑactũſuum ẽ obm. q: ſcia nõ eſt aliq̃ qua
litas ſ factiua.

Ad primus argumẽtũ ꝓce qõnis q⁹ argu
it ꝑ Augonẽ ꝛ cassiodoꝛ⁹ di
loquunt⁹ bnũ de formali ſbo ſed de mã prima de q
diffuſi⁹ tractat in ſcriptura ꝑpter ordinẽ imediatio
rẽ que bs ad finẽ. C Ad ꝑm dico q metha. non eſt de
deo tanꝺ de ꝑmo ſbo qđ ꝑbat. q: ꝑter ſcitias ſpe
ciales os eſſe aliq̃s cõmunẽ in qua ꝓbent in eõi oia ꝛ
ijnt cõia illis ſpecialib⁹. igit ꝑter ſcitias ſpe ciales

os ꝯ aliā cōem de ente in qua tradat cognitio passio. nū de ente que supponit ad istas scientias ꝑticulas. si igit aliqua est naliter de deo ꝙer ista est alia de ente naliter ficta inquātū ens. ¶ Ad vero ꝓbat ꝙ est ficta de deo ꝓbm. 6. metha. dico ꝙ rō eius sic concludit nobilissima scia ē circa nobilissimū genus vt ꝓ pmū obm. vel vt cōsideratū in illa sciēia perfectissimo mō quo pōt cōsiderari in aliqua scia naliter accidentia: debet vero ē si nō ex his ꝑm ꝓmū in metha. est nū sideratū in illa scia nobilissimo mō quo ponit in aliq̄ scia ꝑsideratū naliter acquisita. Ad oppitatorē ꝓ phy. dico ꝙ Auic. cui ꝑdixit bñ dixit ꝯ cōmen. male. qō probatur ꝓmo ꝙ si aliquas substātias sepatatas esse est ꝑ suppositū in scia methaphysice ꝓ cluisis in nāli scia. ḡ scia nālis esset simpliciter dotata methaphysica. q̄ nālis ostenderet de subiecto methaphysice si esset ꝙ supponit set cognitionī scientie methaphysice. ¶ 2ᵒ q̄ ꝓmū cōditionē effectꝰ pōt demōstrari de cā q̄ē q̄ ipossibile est inesse effectui nisi cā sit ꝑ multe passiões ꝑsideranti methaphysica quas impossibile est inesse nisi ab aliqua cā ꝑma talis entius. ergo cā illis passionib⁹ methaphysicis est ꝑ demōstrari aliqs ꝑma cām ipsor entius esse mino. ꝓbat. q. multa do entia dependētia a ꝓpositio. hꝫ sunt passiones methaphysice. oēdunt aliquod esse actu simpler indepēdens. necesse est multo etiā ꝑfecti⁹ oēdit ꝓma cām esse ex passiōib⁹ cātor. ꝑsideratis in metaphysica ḡ ex passionib⁹ nālibus vbi oēdit ꝓmū motꝰ esse ꝑfectio. n. cognitio. time dicit de ꝑfecto. de ꝓmo ente cognoscere ipꝫ vt ꝓmū ens vt ne essecte ē. cognoscere ipm vt ꝓmū motꝰ.

Ad aliud dico ꝙ respeᷓ finis nō est rō nobilissima cognitiōis sed illud quod ē finis sicut rō fundamentalis illꝰ respeᷓ: debitas aūt rō fundamentalis respectꝰ finis vt finis ad creaturas. igit de ē ꝓmū obs. qō sedeo ē tā ta argumētū ē in oppositū. Cū aūt oēdit de bonitate ex ꝑ metha. dico ꝙ ipa aliqua appropriatiões bonitatis sit fundamentū finis ꝑ nō tñ diuinitas ē radicale ꝓmū fundamentū ipꝫ bene aūt sequit si nō ē finis vltim⁹. ꝛ nō ē bonū ḡ nō ē bonū aliqō ḡ si nulli est ꝑfectū bonū: nullū ē bonū nullū aūt bonū est ꝑfectū qō oēdinaf ad aliud ḡ qō ē rale hꝫ bonare diminutā. Sꝫ ḡ nullꝰ ordinaf ad aliud nihil ē bonū nonops aūt bonitatē ex ꝓpiatiōnes finis ꝙ ē entia magis erit ꝓpria ꝛ fundamētalis rō ꝛ ꝓbec patet ad dicti Auice. 6. methaphy. qō ꝓ⁹ intelligi de fine. sed ō rōne fundamētali respectꝰ ipꝫ finis.

Ad. 3. q. rndet ꝯ Mearī. qᵗ. 5ᵒ. q. 9.

Ad tertiaꝫ questionem

videt ꝓbabilit ꝑ posse dici q theologia nō ē de oibus scibilib⁹ ꝙ q. ddditates distincte ab entia diuina: vt ē bec entia singularis ꝛ inter ꝓmo multas veritates de se ꝙ ꝑbat: ꝙ impossibile circūscripto oī alio: ꝑ ille q. ddditates esse increate adhuc ꝛ inter tales veritates: ficut ꝑ de linea ē veritas mere ꝛ ꝑfecta ꝛ ḡ ita ꝙ ꝓnes imedi atas de eis. ꝛ fm ꝑ posset poni q ꝛ intellectꝰ diuino ēent bimus difficili ficitiales ꝑm rationē: vppote theologia ēēt quā cāret ēntia diuina vt bec in intellectu geometria aūt in intellectu eius ēēt ꝑ virtute linee ēēt in intellectu ēē⁹. ꝛ sic de arismetrica virtute nūeri, ꝛ fic de aliis. ¶ 2ᵒ arguit illō argut triplicit. ꝓmo q. vnesceret intellectꝰ diuinus ꝙ q. posset ēē ab aliquo alio obo ab entia sua. nā in isto ꝛnstati natura in quo intelligit linēā adhuc ēēt ꝑ se ꝛ ꝑ virtutē illius q. ddditaf cognoscit ēes ēntes ꝛ linea ꝛ virtute illius q. ddditaf cognoscit eas. ḡ linea ḡ ꝑ effectiue ꝑ inmerēt cognitionē ꝛ tarū veritatū in intellectu diuino: ꝛ ita linea ē motiua intellectus diuini. ¶ si cōcedꝰ potētie acquabilis a diuersis obis ḡ ꝑ virtute ꝓpria ēoꝫ ꝑ oēm ē aliqō ēde eis. hꝫ linea virtute sue cāet ꝑfectē in intellectu diuino ꝑa-

ri rōne ꝛ alie res cābunt ꝑfectē in intellectu ei⁹. ¶ ita ḡ nus obm intellect⁹ diuini ēet ens cōmune eis. ꝛ in ēntia diuina. singularis: nec oba alia attribuit ad essentia sua. ita. n. alia entia attribuit ad sua. ꝛ tri obs ꝛ intellect⁹ nī ē ens. ꝛ q. entia sua ꝑmū obm: ꝑs ḡ nō cōtrarie ꝑdicarētis. ḡ ꝑmū ēm virtutē nō aūt ēēt ꝑmū obm virtualiter ꝙ oīb⁹ aliis virtute ꝓpria immutatꝰ intellectui ei⁹. ¶ 3ᵒ dico alr. ꝙ diuina theologia ē de oibus cognoscibilib⁹. q. ob: ꝑmū theologie fie facit oia alia actu cognita in intellectu suo: ita q in ꝑmo signo nature ē ēntia sua ꝑmo cognita in intellectu suo ꝛ in ꝑmo signo nature q ddditates ꝙalr. ꝓnēes virtates. ꝓpriās. in. 3ᵒ aūt signo sue ite virates virtualr. ꝛnt ēn illis ddditatib⁹ ibi note: ꝛ nō ē ode scōl ad ttiū ꝑm cātra tem ḡ si ille quidditates causēt aliquid intellectu ei⁹. hꝫ tñ ode effectuū ēntialiter ordinatorum respectu ei⁹dē cāe. puta q essentia sua ḡ ꝑ pus nā cāt illas ḡd dditates ꝑ illi notas ḡ virtates de eis ḡ nat nore. ¶ ꝑm si fol illuminaret aliqua ꝑ. ꝓpinqua ꝑ bi: ꝛ alia ꝑ remotior. nō ēēt illuminabilis nisi a sole ꝓ ei⁹ opationes. fol ḡ illuminaret ꝑ ētalia remotā nō aūt ꝑ illuminata ꝑ illuminatio sole: ēēt tri ordo int ꝓ. ꝓpiqua ꝛ remota ficut ordo effectuū eiusdē cāe. ita nō ordo cāe ad effectū. ꝙ illuminata nihil agit in ꝓ opacā remota. ¶ Ite in ꝓposito bec ēntia dei in intellectu suo facit alias q ddditates actu notas ꝛ ḡ si posteri⁹ nāturaliter facit virates alias in ipis cōtrias notas intellectui. nō aūt illis q ddditates ꝛ virtutes nullas virtutem bñt respectꝰ intellect⁹ diuini imurādi. q. intellect⁹ diuin⁹ nō ē natus ꝑcī ab illis quidditatib⁹ q. ille ē infinit⁹. ꝛ ille quidditates finite. ꝛ infinitū a finito nullo mō ꝑficit. ita q si in trio intellati nāc. nā dina nō mouetur ad vlteriorē noticiā virtutū nūq̄ intellect⁹ intelligeret eas. q. a nullo alio mouebo illā noticiā posset bīe. Sic ḡ de⁹ de oibus cōscibilibus ꝙ sū bs cognitionē theologicā: q. tñ virute ꝑmi obi theologici actualr. intellectꝰ ei⁹. ita ꝙ theologia dei nō est tri de oibus: ē ēt oīs cognitio possibilis bīi. a deo de eis: absolute ipa ḡ de quocūq⁹ oīs cognitio non ē clausa aliquā impfectionē ex qua ipa sola de quocū q. cognoscibili nō ēclusa limitationē: ḡ is aūt alia ḡ esta cā limitata ineludit noticiā limitationē. ¶ Sed de intellectib⁹ creatis bīōe alicē. q. intellectus cognati sint immurati a quidditatib⁹ creatis ad cognitionē veritatuꝫ inclusar in eis. ꝛ iō ꝑter istā veritatē theologicā. quā bñt de illis quidditatibus ꝙ ossis ēntia de ꝑpria bīe nāle cognitionē de eis ꝛ ꝑ ꝓmptiōe eaꝝ. theologia igit bīōe de quibuscūa creatis nō ē omnis cognitio possibilis de ipis tali intellect. Sꝫ dubiū ē an sit de omnibus cōscibilibus: ꝛ aliq̄ alia sit de quibuscūa cōscibilibus. Dic distinguendū ē de theologia in se ꝛ vt ē bitus ꝑfectꝰ intellectū creatū bñs: ꝑmo mō est de oibus scibilibus ꝙ ois alia natia sit ꝑ ei⁹ virtute ꝑmi obi theologicī. ꝛ mōdo dico ḡ possibile ē ēā ee de quocūq⁹. immo ꝛ de omnib⁹ scibilibus: ꝑs ꝙ scibili a oia nō sint infinita. ¶ De facto aūt nō bs limitationē nisi ex voluntate dei ordentis aliquid in ēntia sua ꝛ is actualr theologia ēoꝫ ē de tot quot voluerit ee deus. ode eis in ēntia sua. ¶ De theo⁹ ār ꝛa dico: ꝙ ipsa nō ē actualr oīum scibiliū ꝑ statu illo. q: sicut theo⁹ bīōe bs fm ꝛnātā ꝛ ꝛsā ex voluntate dei ꝛ euelatiis: ꝛ mimus ār ꝑ ipsus a voluntate diuina ḡtiā ad reuelationē eoꝝ ḡ ſūt in sacra scriptura: q ficut bs in Apoc. vltimo capitulo. Qui apposierit ad hec apponet ei deus plagas que apponunt in li. isto igit theologia ꝛa ē de facto nō nisi de bis que cōtinent in scriptura. ꝛ de bis que ꝑt elici ex ipis. ¶ De possibilitate theologie si nō dico ꝙ nō ꝑt esse de omnib⁹ tum ꝓpter defectū intellectus nr̄i nō ꝓtentis in ꝑfāi ꝛcipere multas q ddditates. reuelaᷓ aures

ꝫ cōem legēdo est nisi de bis quoꝫ ſmini naturalit
pūt scipi a nobis: tum ꝑpter defectū theologie nfe:
q: nō pōt esse cū cognitioe euidēti de eisdē cognosci-
bilib⁹ ſm aliquos ſ ꝑ ꝓs de nālit nobis cognitis
nō pōt stare theo⁹ nr̄a reuelata. Tamē ois theologia
sūr nr̄a sue beatoꝝ sue dei. ſ de omnib⁹ entibus ꝫ
tis ad aliꝗ de eis cognoscibilia. ſ. ꝗtus ad respectus
quos bīt ad eēntia diuīna vt ē bec eēntia q: ꝛspect⁹
nō pōt cognosci sine cognitioe ambox extremox: ꝛ
ita respect⁹ qui ē ad bāc essentiā vt b non pōt cogno-
sci sine cognitioe b⁹ eēntie vt b. ¶ Dic ḡ vt vere dica
tur theologia ē de omnib⁹ ꝫ omnis cognitio non in
eludēs impfectionē⁹ in intellectu nō ꝙ nō pōt habere
aliquam cognitionē impfectā eſt omnis cogni-
tio. nō tū intellectui creato ē omnis cognitio simpli
ꝗ ꝑter eā pōt haberi alia cognitio de alia quidditā
te ſpāli mouente intellectū creatū. Ipsa etiā sola ē co
gnitio de oib⁹ ꝫtia ad aliꝗ cognoscib: tia. ſ. ꝗtū ad re
spectū ad ꝛ ad bāc eēntiā vt b sūt b eēntia vt b sūt
nec respectū ad nec ꝛ nō sūt nec aliquius attribu
tī nāliter a nobis intelligibilis. Et ipa ē forte rō vna
quare nō possūm⁹ scire de intellectu creato qō ordi
nāt ad bāc sine vt ipa: nō possūm⁹ cognoscere re
spectū fundatū in nā intellectuali ad ista essentiā tan
quā ad sine. ꝑ ꝓs: q: nec extremū ad qō est respect⁹
iōnec rēm imaginis respectu illius nāe in ſ. sicut
ſcī iocundē de imagine. ¶ Ad ꝓmū argumētū dico
ꝙ eludit de theologia nō ſ ē ſ. put tradit ſ sacra scri
ptura, ꝛ de bac loquit Augustinus.

Arta hoc quero vtr theolo
gia sit scia in se. Et
vtr ad aliquā scias bēat ditūdine aliꝗs
subalternātis vel subalternate. ¶ Ad pri
mā q̄stionē dico ꝙ ḡtuor ois scia vt scia vni
ctē sumpta ꝑmo ꝙ sit cognitio certa hoc est abſq; de
ceptioe ꝛ dubitatioe ꝛ ꝙ sit de cognito necessario cā
ta a cā euidēte intellectui ꝛ ꝙ sit 4° ꝙ cā sit applica
ta ad cognitū ꝑ discursū syllogisticū. Hoc apparēt ex
diffinitioe scie ꝑ posteriora vltima. ſ. cātō scie ꝓ di
scursū a cā ad effectū inducit ipsa effectum ex ꝓtecie. ſ.
ꝙ sit effect⁹ equinocuus ꝛ etiā ꝓ effectualitatē ex ꝓte in-
tellect⁹ recipientis. ḡ theologia in se ē scia quātus ad
vltimā ꝑditionē scie: ꝫ quātū ad aliās tres ꝑditiones
est scia in se ꝛ in intellectu diuino. ¶ Circa aūt scia sit
quantū ad quartā ꝑditionē in intellectu b⁹ ꝛ dubi
tum ē, ꝛ vi ḡ nō ꝙ augu, ꝛv. de tri. c, v vii, vel, xii, for
tasse inquit nō erūt ibi voluntates nr̄e cognitiones ab
aliis in alia ciues atq; redeūtes. ſ. ꝙ eēntia nostrā vni
co intuitu videbim⁹ ꝫ intellect⁹ b⁹ nō discurret,
ꝛ tanꝺ sit scia ꝫtū ad istā quartam ꝑditionē scie,
¶ Sed oppositū vi: ꝙ quidditas ſbi in quocuꝫ lu
mine vi ꝛtinet visuali veritates quas pōt facere no
tas intellectui passiuo a tali obiecto. Sī igit̄ addita/
tine e vtia in lumie nāli pōt notas facere veritates i
se inclusas intellectui nostro ꝑ ari rōne ꝛ vt visa in ef
sentia diuīa: fed ois veritas cāta in intellectu nro ꝑ
aliquid ꝑtus nāliter notū causat ꝑ discursū. q: discur
sus non requirit successiones, tpis nec ordinē ipius:
sed ordinē nāe. ſ. ꝙ ꝓncipiū discursus sit nāliter ꝑ⁹ no
tum. ꝛ vt ista sit cātiū aliius extremi discursus. Idcir
pōt accidi ꝙ ꝙ ista vere ꝓbāt de scia theologica ꝫ
ꝫtū ad oēs ꝑditiones scie, que oēs ꝑditiones scie vere
ocurrūt in cognitioe ei⁹. Auctas Augusti. non cogit
q: loqr dubitative: ꝛ cā forte nec illud ītēdit asserēre
sed ꝙ verbū nostrū nō sit equale verbo dei quātūcū
que verbū nostrū sit ꝑfectū. ¶ Aliter pōt exponi au
ctoritas augu. de visiōe bā quæ respicit nō eēntia-
lis in deo. ¶ Sed aliud dubiū est in ista q̄one: q: sicut
ad theologiā ꝛtinent necessaria. sic ꝛ ꝛtingentia qō
ꝙ de theologia nostra: q: oēs articuli de incarnatio
ne sunt de ꝛtingentib⁹. In theologia b⁹ ꝓ. q: oia
cognoscibilia de deo in respectu ad creaturas extra
sunt de cōtingentib⁹ nō videt posse esse scia ex diffi-
nitione scientie. ꝛ nō videt ꝙ theologia vt ētēdit se
ad oia ista ꝛtenta posset hīre rōnem scie sine cā dicun
tur sunt. ¶ Hoc dico ꝙ in scia ꝑfectior est ꝙ sit euī-
dens ꝛ. q: scia est necessario vīus ita ꝙ idē manēs
pōt esse quōq; ver⁹ quōq; falsus: sicut nec quōq; scientia ꝛ
quōq; non scia m. ꝛ⁹ metaꝑh. in necessario ē obm ne
cessarij ita ꝙ necessitas non ē ꝑ aditio obi. ḡ autēs
sit de necessario obo bec est aditio obi nō cognitioī:
q: ꝫstūcūq; scia sit de necessario ipa ita ē ꝑfecte ꝑtin
gens. ꝛ ꝓbilionē delert. Sī igit aliqua alia cogni
tio ē certa ꝛ euidēs. ꝫtus ē de ꝑpetua: ipsa vī ise
formalit ꝑfectio: ꝫ scia ḡ regrit necessitatē⁹ obiecti.
Sꝫ cōtingētia vt ptinēt ad theologiā nata fut bie co
gnitioné certā ꝛ euidētē: ꝛ ꝫtum ē ex ꝓtesi euidētia
ꝑpetua. hoc ꝓ q: oia ꝛtingētia theologica sunt nata
videri in ꝑmo obiecto theologico. sin eodē nata est
videri conclūtio illa: vertitatē cōtingentium. visio
autem extremoꝝ veritatis cōtingētis ꝛ vnionis
eorum necessario causat euidētem certitudinēs de
tali veritate enidente: quātum est etiam ex parte ob
iecti theologici ostendentis talia vera nata sunt vi-
deri in tali obiecto perpetuo quātum ex se. ei igitur
cōtingentia vt ptinēt ad theologiam nata sunt be-
re perfectionem cognitionis. scia ex necessariis ac-
quisita. Sed nūquid eorum cognitio est scientia: di
co ꝙ sm illam rationē scientie posita in primo posse
riorum, que requirit necessitatē obiecti nō potest de
eis esse scientia: quia cognoscere contingēs vt necessa
rium non est cognoscere contingens: tamen ex ḡ ac-
cipit ꝑpius scientiam. ſ. etbi. vt dinditur cōtra opt
nionem. ꝛ sufficienter bene potest esse scia ꝛa de eis
ḡ est bēns quo determinate vertis dicim⁹. ¶ Du
gis tū proꝑie potest dici ḡ theologia ꝑm se est sapia:
q: necessarijs contentis in ea ipsa habet euidētias ꝛ
necessitatē ꝛ certitudinem ꝛ obiectum altissimus ꝛt
ꝑfectissimum ꝛ nobilissimum. ¶ Quantum autem
ad contingentia habet euidētia manifesta de cōtin
gentibus in se ꝛ vīs se, vt in obiecto theologico vt in
se vīsis. non euidētem mendicata ab aliis proiori-
bus, vnde noticia contingentium vt dētur in ea ma
gis assimilatur intellectui principioꝝ ḡ scientie co
clusionum.

Ad secundam quēstionē dico ꝙ bec sci
scia nō est certa nulli subalternate
q: ꝫ sbm eius posset aliquo mō ꝛcinerī sub subiecto
meth aphysice: nulla ꝫ ꝑ cipia accipit a metaꝑhysi
co: q: nulla passio theologica de mō sīrabilis est in ea
ꝑ ꝓncipia entis vel ꝑ rationē sumptā ex rōne entis
¶ Nec ipsa alias sibi subalternat: q: nulla alia scia accī
pit ꝓncipia ab ipsa nā ꝫ alia in genere cognitionis
nālis ḡ ꝛ elorum ordē sui vltimo ad aliꝗ ꝓncipia ime
diata nāliter nota. ¶ Contra. reſolo nō stat in cogno
scibilib⁹ nisi ꝑ ꝑfectissimū cognoscibile nec ḡ odē
nisi ad seipsū vt ꝑfectissime cognitū, linea ꝑfectius
cognoscit in verbo ꝫ ꝑ motionē ſuipsius. ergo reſo
lutio ꝛclusionū de linea nō stat ad quidditate linee,
vel ad ꝓncipia de ipsa nisi vt videnī in verbo. illa
aūt bī ꝑ verbū visū ergo reſolutio vltima quæricun
que ꝛclusionis ꝓncipio ꝛ stat ad visionē verbi. igit
ista subalternat alias notitias quibus omnibus dat
euidentiam. ¶ Ad hoc respondeo ꝙ ē ī methaꝑhy
sicus cognoscens distincte quidditatē linee vel tot⁹
us ꝑcti⁹ cognoscret aliaꝙ principia imediata de
linea vel de toto ꝗs geometer sit cōsule cognoscens
linea vel totus. ni geometro mathe⁹ falla ꝓpositio
imediata ꝑ se nota: nec ꝓbat ꝑ illa methaꝑhysica ꝗ
ꝑ ceptu cōsulo ſminoꝝ sit oplepio euidēter vera: ꝗs

tū methaphysic᷑ eandē p se notā p fectī cognoscit. ꝛ
B magis est euidēs. ſi tm̄ p diuersa motiua: vel me
dia cognoscere linea a diuersis ꝛ eque distincte ex
pte obiectiuis nō cē clare. Ita in ꝓpoſito ſpeciēs im
mediatā de linea pōt cē euidēs intellectui moto a li
nea ad notitiā linee ꝛ clarī⁹ euidēs intellectui moto a
verbo ad noticiā linee ſicut linea clarī⁹ vī. tū ꝓncipi
um vnomō cognitū nō demōſtrat ſe alio mō notum
ſi⁹ vtrogs mō p se nōtū ſi⁹ clarī⁹ ſic vel ſic: ſubalterna
tiue aūt requirit q̄ noticia ꝓncipior᷑ ſcie ſuplozis ſit
cā noticie ꝓncipior᷑ inferioris ſcie. q̄nō ſ̄ biēs de
theologia in ſe. ⁊ ſ̄ gd de theologia nr̄a cēt ne ſuſ
altna ſi talis noticia dar̄et alicui vel ſi cē data. Ad ꝟ
dicit gd̄az q̄ ſubalternatio: ſubaltnat᷑. n. ſcie dr̄ꝫ bnō
s. Tho. rus. ⁊ Cōtra ꝟ argnt fic. ſiti alibi ponūt q̄ ſcia nō pt
pma p flare ei fide ſed vt dicūt q̄ ſubalterna ſtat cū fide.
te sume ⁊ ſtat ſm eos ⁊ nō ſtat: igit̄ ꝟ dicit ſ̄ ibi. ꝓterea ſcia
ꝟ ſ̄ pōt cē nīſi vna. igit̄ nulla ē ſubaltnata. ¶ Preter ea
ſcia ſm rōnes cās non depēdet nīſi ab obo vel ſ̄ho vt
lumie. ſ̄ reſpect᷑ intellect᷑ viator᷑ vīſio bt̄oꝝ nulla
bꝫ rōem. cāe. ⁊ cē. ¶ Preter ea ſcia ſubaltnās ꝛ ſubal
ternata nō ſtāt ꝑ ꝺ eiſdē vī ratiō⁹ vel ꝑdicatis ſcitis
bꝫs q̄ vbi ſubaltnata icipit ibi ſubaltnās deſinit. ſ̄
hoc pt cē de eiſdē de quibus ē ſcia bt̄oꝝ. ⁊ cē. ¶ Preter
ea bñs ſcias ſubaltnātā pōt bñe ſcias ſubalternāte: ⁊
e⁹. ſ̄ in ꝓpoſito ſ̄ poſſibile vtrūq; ⁊ cē. maior ꝑ
quo ad vtrūq; ꝑmo q̄ bñs ꝓncipia de ꝛclone pōt ſci
re ſcłone. Silr ꝑ 2ᵐ. q̄ ꝓncipia ſubalnātis ſūt vli
ora. ſ̄ ſic de cognitiōis intellectualis ſ̄ nota: q̄ ibi
ſm q̄ ſ̄ nō ꝓcedit amin᷑ notis ſ̄ aſſetu. mior ē ꝑ
quo ad vtrūq; membrum: q̄ ſicut viator non pōt
clare videre ſic deitatē ſic nec pōt bēre fides.

Q Utrum theologia ſit practica: q̄ nō arguit. Jo. 1ᵒ. ¶ Dec autē
ſcripta ſūt vt credatis: ſ̄ credē ē ſpecula
tiuū. q̄ ei ſucc᷑dit vīſio. ⁊ cē. ¶ Preterea practica pōt
cē circa ꝛtingēs. ſ̄ de aīa. ⁊ ī. ethi. ſ̄ oīm bꝫ ſcie nō
ſtingēs ſ̄ neceſſariū. ⁊ cē. Itē Boeti⁹ de trīn. aſſig
nat tres ꝑtes ſpeculatiuarū quar᷑ vna ē theologia ſ̄
eā ⁊ q̄ lōgē de vita vī q: ſubdit ibi de ſ̄ho illī⁹ q̄ ſm
eū ē ꝑma ſ̄ha de qā dicit q̄ ſba dei mā caret. Item oī
practica aliqua ſpeculatiua ē nobilior: nulla aūt ē no
bilior iſta. ⁊ cē. ꝓbō ꝑmc: tū q̄ ſpeculatiua eſt fūi gā
practica vero gā vſus: tū q̄ ſpeculatiua ē certior. ī.
methaph. Itē bc ineſta eſt eiꝰ neciꝫ enitib᷑. ꝑpter
ſuga ti: ātie q̄ appet: q̄ ſollicitudo circa neceſſaria
ſpedit ab ignitiōe bn᷑ doctrine. q̄ ipa ē ſpeculatiua.
ſic. n. argnt ꝓbs ꝑmo methaphy. q̄ methaphy vſica
ē ſpeculatiua. Cōtra do. xiii. finis leguꝫ dicit⁹ eſt
Itē Matth. 22. In bis duob᷑ ꝓceptis tota lex pen
det ⁊ ꝓphete. ¶ Item Augu⁹. de laude charitatis.
Ille renet quicquid latꝫ ⁊ q̄cq̄ ꝓs in diuīs ſermōib᷑.
qui charitatē ſeruat in moꝛib᷑. Ide ät auctoritates ꝓ
bant q̄ iſta ſcia nō eſt ſcibe ꝑpter ſpeculari. ſpeculati
tiua aūt vltra ſpeculari nihil requirit ſm Auice. ꝑi
mo methaphyſice.

S Ecundo quero vtꝝ er᷑
die ad pria
rim vt ad fīnē dicat᷑ ꝑ le ſcia practica. ar
guitur q̄ ſic. ꝑ de aīa dicit ꝑba: intellect᷑
extenſione ſit ꝑ actiuus ⁊ ꝑfect᷑ a ſpecu
latiuus fine. Itē ꝑmo methā. practica eſt minus nobi
lis ⁊ ſ̄ ſpeculatiua q̄ eſt gra vſus. hoc arg⁹ non tene
ret niſi vſus eſſet ꝑ ſe finis illius habit⁹. ¶ Itē. 2.
metha. finis ſpeculatiue veritas: practice aūt opus
¶ Cōtra. 6. meta. diſtinguit ꝓbs practicua a ſpecula
tiuis penes oīa ⁊ nō penes: ſicut ꝑs ibi. diſtinguit. n.
ſciam tā actiua q̄ factiua a ſpeculatiua penes oīm
Itē. 6. ethi. diſtinguit rōcinatiua a ſcientifico penes
oīm neceſſarius ⁊ ꝛtingēs. Et. 3. de aīa aſſignat obs
practice bonū nō q̄cunq; ſed agibile ē cōtingens. ſ̄
ſcia eſt practica ꝑ ſe et obo. nō igit̄ a ꝑari vt a fine.

Ad iſtas queſtiones ſolūdas ac
cipio vnum
generale q̄ ab oibus ꝺ̄cēdū ē: q̄ bitus ꝓpt̄ actus aliq̄
m̄ ordinat᷑ ad ꝑarim. ¶ In ꝑali igit̄ ſmo videdū
eſt q̄d ſit ꝑaris: ad q̄d dicit cognitio practica extēdi.
ꝺ. q̄ quilt cognitio practica extēdat᷑ ad ipam ꝑari
ꝛ⁹ a quo cognitio ꝑs talē extēſionē.

¶ Dico igitur quod ꝓpria ꝑ ad q̄d cogni
tio practica extēdit᷑ eſt actus
alteri⁹ potētie q̄ intellect᷑ nāliter poſterior᷑ intelle
tiōe: nat᷑ elici ſfomiter ei⁹ rō recte ad boc vt ſit act⁹
rect⁹. Prima cōditio apparet: q̄ ſtādo ꝑ ſe in ac
tibus intellect᷑ nulla eſt ꝑaris: q̄ nulla eſt extēſio in
tellect⁹: q̄ nō extra ſe tēdit niſi vt act⁹ eius reſpicit
actū alteri⁹ potētie. Et ſi dicas vnū actū intellectus
extēdi ad aliū directū ꝑ illū. nō ꝓpter hoc eſt ꝑa
ris vt nō loquimur. nē ꝑmus eſt cognitio practica
quia tunc logica eſſet practica: q̄ dirigit in actibus
diſcurrēdi. Secūdo ꝑ q̄ act⁹ non bēntes ordinē
ad inte⁹ cuiuſmōi ſūt act⁹ vegetatiui: aut act⁹ nālit
ꝑcedētes intellectiōes vt act⁹ ſenſitiui nō dicunt ꝑ
tes nec ꝺ ad eos extendi notio practica vt ſunt ꝑ
tes intellectūe. Silr act⁹ appetit⁹ potētie ſenſitiue
ſtēn⁹ ꝑcedūt act⁹ intellectiue⁹ non ſunt ꝑtes. ſ̄. n. mō
cōiſi nobis ꝛ bunis nec reſpcū mōdi actiuū. ē cogni
tio practica niſi vt aliquo mō ē moderaria iſtoꝝ ac
tū. ⁊ iſti act⁹ ſequnt intellectōes moderatiuā vt ſūt
ꝑtes moderati. Et bis duab᷑ cōditionib᷑ ſequit⁹
cō⁹ ꝑ ꝑaris ad q̄d extēdit bitus practicus nō eſt
niſi actus voluntatis elicit⁹ vel imꝑat⁹. ¶ ꝺ ꝑ. nam
nullus alius act⁹ ab actu voluntatis elicito vel impa
to ē cēntialit ꝑfectior᷑ intellectiōe: q̄ quicunq; aliuſ
dec aliquis eiuſdē rōnis cuꝫ illo poſſet eſſe ꝑfectior
ꝑs diſcurrēdo p eſſe act⁹ aliaꝝ potētiaꝝ. Hoc ꝑ
ꝛ⁹ fic: q̄ ꝑaris ē act⁹ q̄ eſt in ptāte cognoſcēt⁹: q̄ ꝑ
baſ ēt. vi. ethi. q̄ artifex eget vtute. i. arte ad recte
agendū. nō aſſt in diſigēt vtute reſpectu illī⁹. q̄ nō eſt
in ptāte ſua. ⁊ artifex in ptāte ſua bꝫ factionē. ⁊ mul
to magis prudens bꝫ in ptāte ſua actōem quo eſt fō
mali⁹ vtuoſus. Et hoc vltra: ſi ois ꝑaris ē in ptāte
cognoſcētis ⁊ nihil ē in ptāte et⁹ nīſi act⁹ voluntatis
elicit⁹ vel imꝑat⁹. ſequit̄ ꝓpō⁹ vꝝ⁹. Cōtra iſtas
ꝓclonē vī ſeq̄ q̄ tīc aliq̄ intellectio erit ꝑaris: q̄ ali
q̄ intellectio pōt ē ac⁹ imꝑat⁹ voluntatis ſi pt̄ actū ꝑ
teri⁹ poſ ipat ab ipa. Et tūc vltra. q̄ma conditio ē
falſa. ſ. q̄ ꝑaris ē opario alteri⁹ potētie ab intellectu
¶ Ri⁹ ſpeculatio ſit quedā opatio: ꝛ ita ꝑaris ſic er
tendēdo nomē. nñ vr ꝑaris oſ ſola opatio ad quaꝫ
intellēs ꝑ extēdit nulla intellectio ē ꝑaris. ꝛ hoc mō
accipit q̄ ad ꝑaris cognitio practica extēdit. Cū
igit̄ a⁹ intellectio ē imꝑata a voluntate ē eſt ꝑaris. ſ̄ ſe
quit: ſ̄ ſequit ē eſt ꝑaris vel ꝑactica. ipſa. n. nata
ē denoiari ſ̄ ab accēſtalit a ꝑari ad q̄ extēſibilitas ē. ſi
aūt eſt terminꝰ talis extēſionis. tū ē ouerſo bñ ꝑcēdi
tur q̄ ois ꝑaris eſt act⁹ elicit⁹ voluntatis vel imꝑa
tus. vnde et iſta ſcia cōtinuē inferre oppō⁹ ꝑme
eſt facere ſallam ꝑ itis ponēdo cōſequēs. ſ̄. cōditio
probatur ex dicto ꝑbi. 6. ethi. q̄ electio recta ne
ceſſario regrit rōem rectā q̄ nō rm̄ vey eſt de ele
cibe ſtricte ſūpta: ſ̄ pari rōe de oī voluntate recta: q̄
ipa regrit rōes rectā cui ſfoꝛmit᷑ eliciat. Silr ꝑ⁹
vel eſt voluntio vel ſequēs voluntionē vꝝ⁹ ex conclu
rio ꝑcedēte. ergo ois ꝑaris ad boc vt ſit recta: nata
ē ſfoꝛmiter elici rōi recte. Itē dicto aug. 15. de tri
c. 7. Intellect⁹ intelligit ſibi ⁊ aliis. ergo ſicut ꝑ⁹ iu
dicare de actu ſuo: ita ꝑ⁹ iudicare de actib᷑ aliaꝝ
pōtm. ergo de actu nāliter poſteriore actu ſuo pōt

iudicare prius naturaliter ante q̃ act⁹ ille eliciatur. ꝛ per cõsequens si recte iudicet: oportet illum actus cõformiter elici rõni recte. si debeat esse rectus. Et duab⁹ conditionibus virtus moralis sequit q̃ actus impatus a voluntate nõ est primo prarie si quid. q. ac. cedes: q. nec primo e posteriori: intellectioe, nec primo na t⁹ elici cõformiter rõni recte. o3igit aliquē aliū actū ēē primo prarie: iste nõ ēnisi volitio. q. p istā 3 act⁹ impatus dictas ꝓditiões. ꝑ prima rõ prarie saluat i actu elicito volūtatis. Tūc vltra. q̃cunq; aligd est ꝑ se pīncīū eī alio posteriōr sī pōt separi ab illo ad huc esse rale. cui sīgr act⁹ volitat⁹ pt separi ab actu alt⁹ potētie sc̃ānt sepat⁹ ab illo posteriori ille ē prius: sepatur aūt circa q̃cūq; obm circa quod potest esse actus voluntatis circa q̃s non pōt esse actus inferioꝛis potentie: cuiusmōi sunt omnia imaterialia. ergo circa omne tale obiectū est actus volitatis. ꝛ iste solus ē prarie. ꝛ hoc idē ꝑbatur ex intentiōe ꝑbi. iij. de anima. vbi inquirens prin⁹ motiui posīs. cōclusit duo esse motiua. videlicet appetitū ꝛ rationem. subdit. Intellectus non mouet sine appetitu: voluntas aūt appetitus est. Et consequenter ostendit q̃ appetitus duo q̃s sunt sibi contrarii. ideo ē ponere quasi vnā mouens speciē: q̃ duobus appetitibus communis est ratio ꝑficiendi ī tertio die: videlicet ratio appetitus. vult ergo ex ꝑdicte q̃ sicut appetitus sensitiu⁹ habet rationes ꝓncipii: motiui cū sēlu ꝛ fātasia: ita volūtas hȳões ꝓncipii motiui cūintellectu ꝛ ratione. igitur sicut actus appetitus sensitiui sine quocū q̃ transiūt ad extra est vera prarie quando sequitur actum intellectus: ita ꝛ actus voluntatis qui ponit eque principium motiuū ad vere prarie. q. semper sequitur actum intellectus. Et hoc etiā si sit solus sine actu imperatoꝛis: mo cum actu appetitꝰ sensitiuo oppositoilli quem imperaret: q̃ ipa vt habens appetitum sensitiuum. q̃cq; cōtrarium est principium motiuū ꝛ opatiuū cuius opatio sit prarie.

Ex hoc articulo patet secundus

dus nā illa extensio consistit ī ꝓportiōi relatione apti tudinali: scilicet conformitatis ꝓ ꝓximitatis naturalis. De ꝓximitate naturali patet per illud quod iam adductū est in primo articulo de. 6. ethi. De conformitate autem habetur ibidem vbi dicit. q̃ veritas considerationis practice est cōforme sē habens appetitui recto. Dicit aptitudinaliter: quia neutra relatio requiritur actualis. Sēd aut̄ prarie actualiter sequat̄ ꝑsideratiōem que ꝑformis sit ipti ꝑsideratioñi: hoc omnino est accidētale ipti cōsideratioñi: ꝓtigens si igitur ab actuali extensione vicereꝰ practica nulla esset necessario practica: sed eadem quandoq; practica ꝛ quandoq; speculatiua quod nihil est. ergo sufficit duplex aptitudinalis extensio siue aptitudo ad extensionem. Hoc declaratur. quia cōmuniter conceditur cognitionem practicam extendi ad prarim vt directiuam ad directum siue vt regulatiuam ad regulatum. Cognitionem autem esse priorem naturaliter prari ꝛ conformem non est esse conformatas: prari quasi priori sed esse conformatum prarisi posteriori siue esse cui prarisit conformanda: q̃ est cognitionem dirigere ꝛ regulare in prarim. vtrū autem sit dirigere vel formare sibi prarim sit aliq; efficētia ī cognitione respāa prarisde hoc. xvv. dist. 36. ꝛ ibi. Et ista secunda ꝑs. q̃ practicū ꝛ speculatiuū nō sunt differentie essentiales scientie vel noticie cōmuni que est quodda⁹ absolutū: quia practicum dicit duplicem respectum noticie aptitudinalē que est qua si quodda⁹ forma ad prarim vt ad terminum. Speculatiuus autem ꝓuat illum respectus duplicē. nec re ꝑspectus nec ꝓuatio eius ē de entia absoluti, sed est quasi diuisio generis per ꝓpriates passiones ꝑspecierum: sicut si diuidatur numerus per pares ꝛ impar vt linea per rectum ꝛ curuum aliqui aūt noticie ponūt practicā ꝛ speculatiuā. ꝛ cā intrinseca ꝑtiū subiecto aliqui vero speculatiuā.

Gotif. q.1ª.q. 11.

Q Ircatertium articulus sunt

opi. Una ētalis q̃ ab alio dicit intellect⁹ practicus. ꝛ ab alio habitus vel actus. Ostendituꝛ quia verus operabile ꝛ non operabile sunt obiecta specifica formaliter distincta: ideo pertinent ad diuersas potentias. Sed verum ꝛ bonum differunt sicut ens ꝑ se ꝛ ens ꝑ accidens. ergo ꝑ se ꝛ ꝑ accidens differunt. Maior ꝓbatur. q̃ ens ꝑ se ꝛ ens ꝑ accidens sunt obiecta specifica formaliter distincta: ideo ꝑtinent ad diuersas potentias. Minor ꝓbatur. q̃ ens ꝑ se ꝛ ens ꝑ accidens differunt sicut substantia ꝛ accidens. Sed substantia ꝛ accidens sunt obiecta specifica formaliter distincta: ideo ꝑtinent ad diuersas potentias. Maior ꝓbatur. q̃ substantia ꝛ accidens differunt sicut ens completum ꝛ ens incompletum. Sed ens completum ꝛ ens incompletum sunt obiecta specifica formaliter distincta: ideo ꝑtinent ad diuersas potentias. Maior ꝓbatur. q̃ ens completum ꝛ ens incompletum differunt sicut ens ꝑ se ꝛ ens ꝑ accidens. Sed ens ꝑ se ꝛ ens ꝑ accidens sunt obiecta specifica formaliter distincta: ideo ꝑtinent ad diuersas potentias. Maior ꝓbatur. q̃ ens ꝑ se ꝛ ens ꝑ accidens differunt sicut substantia ꝛ accidens. Sed substantia ꝛ accidens sunt obiecta specifica formaliter distincta: ideo ꝑtinent ad diuersas potentias. Maior ꝓbatur. q̃ substantia ꝛ accidens differunt sicut ens completum ꝛ ens incompletum. Sed ens completum ꝛ ens incompletum sunt obiecta specifica formaliter distincta: ideo ꝑtinent ad diuersas potentias. Maior ꝓbatur. q̃ ens completum ꝛ ens incompletum differunt sicut ens ꝑ se ꝛ ens ꝑ accidens. Sed ens ꝑ se ꝛ ens ꝑ

eiusdem speciei essent in eodem: non enim propter ordinem voluntatis 2 non ordinem potest poni differentia specifica actꝰ huius 2 illiꝰ: similiter nec hicꝰ. Ité frio 3 opt. in se arguo sic: sum magis denoiaꝫ a ꝙ se ꝙdrie sui accidentia 2 essentiali ꝙ a ꝙdrie sui accidentali. ꝙ si intellectꝰ pót dici pctcus ex ꝙditione accidentali sui habit⁹: puta ex ordine voluntatis ordinantis actū eius ad aliud: multo magis pót dici pta eticus ex ordie essentiali actꝰ quo actꝰ dr ee ẽntialiꝫ practicꝰ. Ideo ab eodẽ vꝫ intellectus dici practicꝰ, a quo habitus 2 actus: iꝫ non ita accitaliter dicaꝫ illꝫ de habitu 2 actu illius de intellectu respectu cuius est accidens per accidens.

Henri. qr°8.q. prima.

Aliter dicitur q illud a quo

habitꝰ 2 actꝰ dicũr practici. ẽ finis 2 exẽplo cogniti onis practice ad practim quo ẽ extensio ad finẽ. Pro hac opt. sunt auctoritates posite ꝙ. Aliquiꝫ ẽ practo nes sic ꝑmo: q⁹ aut habit⁹ ꝙ practicꝰ ab obiecto aut a fine: ꝙ nõ ab obiecto, ꝑbo ꝙ: intellectꝰ extenditꝫ ẽ practicus: ꝙ nonꝫ verum nisi de eodem intellectu prius speculativo 2 postea practico exẽplo ad opus. igitur circa idem obiectum pót esse cõsideratio practica 2 speculativa. 2ᵒ ꝓ fic: q medicina dividit̃ speculativa 2 practica: 2 ꝓbꝫ fe de aliquo eodem subiecto: vt de sanitate vl de corpe sanabili. Ité actus dicitur practicus: quia bonꝫ vel malus: mo alꝫ. bonitaꝫ 2 malicia moiꝫ ꝑpetit actui ex circũstãtijs: fi cir cũstãias ab ꝓxima 2 precipua est circũstantia finis.

Contra istam positionẽz ar

guo sic. quero aut habitus 2 actus dicantur practici propter extensionem actualem ad opus vel propter tñ extensionem aptitudinalem: non propter actua lem: vt bẽtur in. 2 arti. 2 ipñ cõcedunt: q: tunc faber non actu operans non habꝫ cognitionẽz practicas: ꝙ pp exẽplum apte mitinalẽ. f. aptinudo nõ conuenit vni nisi quꝫ repugnat alteri nisi ꝓter aliꝙ absolutum in tali nã: q: n. hoc nã est tale: sed eo sibi cõuenit talis aptitudo: igit ꝑpponit in ista cõsideratione ale quam ꝙditionẽ intrinsecã ꝙã fibi ꝓueniat aptitudo talis: ista cõditio cõsideratioñis in se est ab aliqua causa efficiẽ ꝓter eẽ alit eius ꝓres sint intellectus 2 oẽm. ẽ fibi ꝓuenit ab aliquo obiecto vel intellectu: nõ ab intellectu: q: tunc eis ꝑsideratio esset practica cum eẽs sint in intellectu 2 oium sit vnus intellect⁹. Si dicatur, q ẽt finis sẽ cã ꝑtio: imo ꝓxima inter oẽs cãs fm Auice. vi, metaꝑh. 2 ita ab ipo pót eẽ ꝙditio talis nãe vt ei ꝓueniat talis aptitudo. ℞ Contra: finis non ẽt cã nisi inquãtus amat⁹ 2 ꝺsideratus moꝫ efficiens ad efficiendũ. sed aptitudo dicta ꝓuenit cõsiderationi sue ẽt finis amat⁹ siue nõ. ꝓt. n. in intellectu esse talis cognitio qualiter cunq; volitas se ba beat: imo ẽt si voluntas nõ esset ꝓuncta intellectui: ẽ ita a fine tanꝫ a finali causa non conuenit appetitꝰ do ista cognitioni. nihil enim mẽt ab aliqua causa qñ inest illi causa non causanteꝫ. Si dicas finis apt⁹ natus ẽt amari ante ꝙ aptitudo ista insit cognitioni. Contra. hoc non salnat propositus: q: effectus nihil habet ab aliquo causante: quia illud natus ẽt causa re nisi actu causet: ꝙ cognitio non habet aptitudinẽz siue naturam ista m quam consequitur talis aptitudo a fine aptitudinali: causante in ista actu causet: non autem causat actu vt causa finalis: nisi vt actu amatus 2 ꝺsideratus mouet efficiens ad agendum.

Ꝓterea aut finis vt elicitus 2 habitus extra facit habitum esse practicum: aut finis consideratus: aut intentus: non vt elicitus 2 habitus extra: quia sic ẽ posterior habitu 2 effectus aliquo modo effectus amatem non distingui causam. Si vt cognitus: sic habet rationem obiecti. ergo obm distinguit. si aũ intẽtus 2 amat⁹: hoc ẽ ẽ impbatũ. q: nãr aliꝙ ideã tur est cognitio talis. ℞ Ꝓterea si cias esse ꝓracti cam 2 cognitionẽz ad ꝓarim vt ad finem 2 certantur ꝙ moalis scia non est practica: cõsequens est ꝑ ꝑbm 1. ethi. c. 1°. 2. ꝓ. 3ª ꝓtia arguit. q: finis cius est cognitus: que fm ipm. 2. ethi. ꝓfitit in speculatõe non in ꝓxi. ℞ Si dicatur q̃ felicitas est finis remot⁹, sed finis ꝓpinquus est ꝓaxis. f. ꝺrigere in actũ virtutis ꝑpter felicitates. ℞ Contra ad ꝺrigere nõ ordinaꝫ ne cessarionis aptitudialiꝫ nẽ tirio ãt est pctica 2 fi cut fm dicta ꝓfessionẽz: q: aptitudinaliꝫ ordinaꝫ ad ꝺrigere: hoc est idem ꝙ ꝺrectiuus. eẽ igit est practica q: ꝺrectiua, sed esse ꝺrectiuã 2 esse practica ide sũt ex 2° arti. ex dicta igit rnsione seqũt ꝙ ipa ẽ pctica: q: est pctica. 3 nihil ẽ. ℞ Ité ꝺrigere ẽ actꝰ intellect⁹. q: ei⁹ ẽ habit⁹. f. ꝓuidẽtia a quo ẽ iste act⁹ elicit⁹ null⁹ ãt act⁹ intellect⁹ ẽ ꝓris erꝫ⁹ arti. 10 ꝺalit ꝙ finis scie moral fic ꝓuidẽtie 2 actꝰ. igit moalis ad que ordinaꝫ 2 il le act⁹ ẽ ꝓtia. ℞ Contra: nõ ois cognitiõ ẽ fine finis ẽ ꝓris. alia. n. 2 intellectio ꝓctica respcñ ꝓris pos⁹ierio ris: puta appetit⁹ ẽ sitiui vl motiue po⁹. null⁹ ãt act⁹ potẽtie ẽ ioris ẽ finis ac⁹ intellect⁹. q: nihil ignobili⁹ ẽ ꝑ se finis nobiliozis act⁹ intelligẽtie 2 nobilioꝛ: ꝓfec tior quocũq; actu cuiscũq; po⁹ ẽ ioris sesitiue. ℞ ꝙ is intellectio ẽt nobilioꝛ ẽ nãe ꝙ ꝓarto po⁹ ẽ ioriozi ti nã in genere motis: q: mẽt⁹ moalis ẽ actiue agere ẽ cogitat fortiꝫ agere. ẽ tota 3 ꝺupli: ꝙ ẽ: falsꝫ sup ponit, nã act⁹ po⁹ ẽ ioriozis nõ ẽ bon⁹ moalis ẽ nisi. q: ꝺformat rõi recte vr regule sue. ẽ rectitudo rõis ẽ cã bonitaꝫ talis in actu isto 7 nõ ecouerso. ꝺ; actũ rõpis ẽ fic recte ẽ ipm ẽ bonũ moale. fic intellectio ꝑ ẽ bona moalit. ℞ ꝺformaꝫ q: prudẽtiaꝫ simplr nõbi lioꝛ vtute moali vr ẽ i appetitu sensitiuo. igit 2 act⁹ eius vt eius ẽt melioꝛ actꝰ illiꝰ vt illius. igit ẽt vt ꝑctiꝰ sicut ꝑ intellectio ẽ practica ẽt melioꝛ illo vt ꝑctico sue bone moalit. ℞ Ethoc ꝑ 9. ꝓbo de cogitat fortiꝫ age nõ valet qñ. n. qrit excellẽtia vni ad alterũ ꝑs cõpari optimũ ad ẽntiã ꝑ optimũ ad optimũ ꝑ simplr ad simplr. ẽ ẽ ac⁹ cogitatiꝫ ista puta fortiꝫ agere ita ẽ accipẽ intellectu dicare fm pudẽtia fortiꝫ agere intra. 12ᵐ ẽ melioꝛ ẽtia moalit 2 formaliꝛ: q: vt regula ẽ bonitatẽ moalẽ forma tẽ quẽ ẽ rectitudo ꝓpria: aliud. f. fortiꝫ agere ẽ ẽtia bonũ mãle: q: ex ẽno ẽ bonũ moale circũscribẽdo ordinẽ ad regulã ista 2 ad voluntatẽ ꝑ entes. ℞ ꝓfsõio nõ vꝫ ad ꝓpositũ. querit̃. n. vtẽ intellectio sit ꝓractica nõ tã ꝓponẽdo eã ẽ ꝓractica: potiꝰ ẽ cã nec ꝓpinquaꝫ de ipa ꝑma circũstantia quẽ finis sed inquirat̃. igit cũ querit̃ de intellectiõe ꝓractica ẽ ꝑma circũstãria a qua fiat ꝓractica: ista tñ acci pitur vt ẽt illud qõ ẽ in esse nãe. igit sic ꝺsinguere de ipsa ꝑs bonitatẽ motis: nãe nihil aliud ẽ ꝙ ꝑpo ponere qõ querit̃: ꝺsinguere aliquid. pur⁹ ꝺsera tur ꝑcise sub altero mẽbro ꝺstinctiõis. Ideo cozi git ista opinio ab aliis: ꝙ ꝙ habit⁹ ꝓ practicꝰ ẽt ne qui ẽ ꝑsideratio ꝓractica. ꝓpꝫ⁹. n. finis cuiuscũ que habit⁹ ẽt actꝰ eius. ℞ Sed cõtra illud: si cõsidera tio illa qua ẽ finis habit⁹ ẽt ꝓractica. ẽ ipa habs eãm ex qua dicat ẽctica. aut ẽ fines illius cõsideratiõis. ẽ si ta impbatũ ẽt: aut obm: ẽ tũc sequitur ꝙ ipsiõbm est ꝓtio: causa a qua tam habitus ꝺ ꝓractica ẽ cõ sideratio ipsa ẽ tũc habeẽ propositũ ꝙ ab obiecto ẽ habitus licet mediate ꝙ actus ꝺ ꝓracticus.

Henri. qr°8.q. prima.

Idẽ ẽ. f. suma.

Iaroli bzo ꝓ° q. 4.

Joanes roditon q. 6. ar t. 1°. 2 bac ise ocham

Concedo ergo

ꝙ habitus non ꝺ ꝑsi mo practicꝰ ab actu ꝓpositio: quia ille ẽt ꝓracticus a causa ꝓtose ne co gnitio aliqua habitualis vel actualis ẽt ꝑse ꝓxa tica quia ordinaꝫ ad ꝓaxi vt ad finem potest tamẽ quandoque habere ꝓmam extensionem scilicet

sformitatem ad prarim a fine ipsius praxis: non tñ inquantum est finis: ſz inquantum est pmũ obm. Primus ps. qđq; est pma ꝓncipia practica sumũt a fine praxis: z ita ille finis vt cã ꝑ in genere ito includit virtualr totã noticiã: z ita ipa noticia ꝑs qddatares suã aptitudines ab illo fine. C Dom ps. ideo. n. finis praxis dat tales aptitudinẽ fiue naturã habentem talem aptitudinem: q; vt obiectum pmũ includit ꝓncipia. z mediatiꝫ illis ꝑsones: z ita totaz noticiã practicã: nõ aũ tñ stus finaliꝫ: tus q; a fine vt finis est nulla nã vol aptitudo nãlis bꝫ nisi vt amato z desiderato: z sic mouẽte efficiẽs. ſua aũt nã ꝗs amatur includit talia ꝓncipia z ꝑsones: veritas. n. ꝓncipii practici necessarij nõ depẽdet a volitate magis ꝙ veritas ꝓncipij speculatiui: nec ꝑsones necessaria illatę ex tali ꝓncipio: tã q; qđcũq; aliud qđ includet vel virtualr talẽ noticiã eodẽ modo daret noticiẽ cõformitatẽ talẽ: puta si ipa praxis includeret pmo ignere isto talẽ noticiã: vel illud circa qđ talis opatio fiet: qđq; cõtigit, sicut fuit tactũ i rõne ad tũ. in qõne illa de fino theologię: bõ. n. fore ẽ fom tã mo ralis scię ꝙ medicine: nõ aũ felicitas vel ſanitas. qz vtrius q finis rõ includit in rõne illi circa qđ est praxis. Si dicaꝫ ꝙ ꝓncipia pma practica semp iumunt a fine. ꝙ semp finis pmo includit virtualr noticiã eorus. Si ꝓcedere ꝑ ois ti ſtare ꝙ nõ in quus finis fed ſepe opinit ee cedens fic. prima ꝓncipia. cõ. vera est inter illa que ſimuntur er circũſtantijs moralib⁹ preſuppoſito actu bono ſm genus. quia ſic obiectuꝫ nõ ẽ circũſtãtia. alio accipiẽdo actũ vt ſit obiectũ est circumſtantia. Er iſto vi aũs impoſibatus. a quo n. ſumit pma circumſtãtia act nude ꝓſiderati, vt ẽ ꝑsa quocunq; alio: z ita obm a quo ſpecificat pmo act vt dicaꝫ bonus er genere circũſtãtiarũ abſtractarũ alijs circumſtãtijs vt ſit plene moralis videl eio ſmũ i cognitiõe practica. de hoc nõ os mõ. ꝓſeq an deludat vel nõ. q; in ſcõ libro dbꝫ loca. Breuiter ẽ ad hũc artm dico ꝙ ſcia ꝑtica nõ bꝫ ꝑ exẽtionẽ ſi bi operatẽ a fine inq̃ſita finis ꝓ rões ꝑmo adductas ſolutio ſcõe queſtionis poſite autus teneo partes negatiuas: ſed ꝓmã relationẽ. f. cõformitatẽ bꝫ perſe ab obo q̃ vel eſt rectitudo ꝑaxis vel aliqd virtuaĩt includẽs ipam rectitudinẽ: z ĩ cogniriõi illi ꝑtis eſt cõformabilis vr ſit recta: q; cognitio eſt talis cognita. C Sed de alia relatione. f. de poſitate eſt dubiũ vnde cõueniat cognitiõi. duo q; ꝓ parte necessario nãlter ꝓcedit aliqua cognitio ſicut patet ex ꝓmo articulo: r ſm hoc ꝓxis ꝓuẽit poſterioritas z cognitioni ꝑoritas ex ratiõe potentiarũ ordinatarũ naturaliter in agendo. f. intellectus z voluntas ſz nõ ſemper ita intellectio ꝓior eſt practica: ſed tantus quãdo eſt determinatiua rectitudinis reſpectu ipſius praxis: de hoc vel formaliter vel virtualiter: ꝗdo in apphẽſione ſuia nulla eſt determinatio formalis vel virtualis de rectitudine ꝓxis: ſz ibi ſit ꝓprietas deficit cõformitas: q; ipa non eſt cui debeat praxis cõformari vt ſit recta: q; nihil determinatiũ diẽ vel oꝛdiẽ de rectitudine praxis. Dñ erã in apprehenſiõe ſua eſt determinatio de rectitudine praxis: ſz potẽtia cuius ẽ praxis nõ ẽ aliqua mõ determinabil aliudẽ: tũc illa cognitio ꝓ determinatiua nõ ẽ ſformatiua ſua ꝓxis ſue poſ ꝑticang: iõ nõ bꝫ ſformitatẽ poẽ ĩ rõne regule dirigentis: nec ſic eſt plene practica. Potẽſt igit dici ꝙ ꝗ ſ ablolute exnã intellect z volitag ſic cognitio ꝑ: tã ꝙ cognitio ꝑmis. i. ꝓma tiua ſit ꝓior: boc ſit ee obo z ordie põus z rõne potẽtie ſic ꝑticãt. f. volitag ſi ſit aliquo mõ regulabilis aliudẽ: nã ẽ obm determinat intellectꝰ ad cognitionẽ rectitudinis ꝓxis nãliter ꝙ volitas velit z volitas ſit aliquo regulabilis aliudẽ: nõtri apphẽſio ꝑcedit ꝓxim. ſi apprehẽſio ꝑmis. ſ. it accidit quãque determinata rectitudo ꝓaxis ẽ circa cognoſcibile neceſſariũ: ſiue vt ꝓncipiũ practicũ: ſiue vt cõcluſio ꝓ ſciam. Qđ aũt rectitudo determinata cõtigẽ ꝓuẽir ꝑtic nõ ẽ obm aliqđ determinat intellectũ ad cognitionẽ rectitudinis determinate ad ꝙs volutas velit: r ꝺ lo quẽdo de intellectu z volitatei cõi. nã illud ꝓtigẽs nõ determiaꝫ ad alteꝛ ꝑte ad oẽs actꝰ volitatis: ꝑpãdo tñ in ſpali ad intellectũ buc z volitatẽ bãc: ſiſta ꝓim ꝑt ꝑcedere cognitio ſformis. quas ꝑ ꝑcedit cognitio determinatiua rectitudinis: z q; nõ nõ. nõ ꝑot aꝛ ꝑcedere in ol intelligẽte ſed in illo ſolo cui cognitas nõ ẽ pmo determinate rectitudinẽ illi ꝓxi. Er empli predictorum: rectitudo huius praxis amare deum est neceſſaria: r includit virtualiter in ratione dei: hanc praxim in quocunq; non tñ nata eſt ꝑcedere ex ſimpliciter apphẽſio: ſed etias cõformis apprehenſio. cui ſcilicet praxis eſt conformanda vt ĩ regia. Et obiectus amoꝛ quod vt primus ẽ determinatiuum intellectus ad noticiã rectitudinis determinate ipſius praxis: r ex ordine intellectus z volitatis in operando. habetur hec noticia ꝓior praxi z conformis: r ita in qualibet alia cui conuenit neceſſario rectitudo determinata: ſed rectitudo huius praxis ſilicet colere deũ i ſacrificio altaris. ẽ ſigẽs aliqs cuis eſt act rect vt mõgitis non ẽ ſic veteri teſtamẽto q; nõ eſt aliqđ obiectũ determinatuũ in rellect ad noticiã hui rectitudinis ante omnẽ actũ volitatis: r iõ nec ſita ꝑcedit vt ꝑmis oẽs actus volitatis: aliqđ ꝑcedit puta illi ſoli que nõ prius determinat rectitudinẽ huic ꝑticularis voluntas humana: nec eni rectitudo determinat a volitate ꝓuina acceptãte illa talẽ actũ: z als nõ. C Sed arguꝫ ꝙ dicta ſunt de hoc videlz vñ duples relatio. f. conformitatis z ꝑoritatis cõueniat notiẽe practice ĩtelligant generaliter nil oꝛdeat ꝓ intellectu diuino aliquid addere: videlicꝫ ꝙ ꝑtia practicãs cuꝰ ꝑtari noticia cõformis ẽ ꝑ: ſit aliqua mõ determina bilis aliquãdo ſiue alij tangẽs regule cõformabilis in agẽdo. qđ an requiraꝫ ad talẽ noticiã nõ tangẽt in rñione ad ẽrã obiectiõẽ que ſit ſolutionẽ qne ſtiõis ꝓncipalis.

Er hoc patet Ds visis respon ꝺ ad ꝓmaz qõnẽ vbi ſunt quinq; vie tenẽtes partẽ negatiuã qõnis. Vna dicit ꝙ relatio ꝺ ad ꝙ ſupleꝛ ẽ act volitatis. f. vnus pficies volitatẽ alius qui ꝑcif a volitate. ꝓximus act eſt reſpectus finis: r eſt opatio ꝑfecta qua intra ſe volitas elicit z fini vltimo ſe vnit. C Sed actus ẽ reſpectu eoꝝ que ſunt a ẽ finẽ. vñ eſt actio bona qua volitas egra ſe in aliud tendit: cuꝰ ẽ qualiber actio directiua in finẽ. Sm ꝓmo actu nõ idiget volitaꝛ directiuo: ſi ſola obi oiſio ſuffic, i ipo. n. ẽ. Er ſecũdo ſolũmõ vt volitati obs ſue opatois ꝑfecte oꝛdat vt ipſe ſtati ꝑfecta opatõe tẽdat. tal ẽ act ad ſcias ſm plicit ſpeculatiua ꝑtier. in alio ẽ act auꝺ volitatẽ diget directuo: ꝛ ꝺ ad ſcias ꝑtica ꝑtier: q; ipo ẽ ſpeculatiõ vt actꝰ dirigat qđ ẽ ꝑfus ꝑtice. act ẽ q ꝑficit a volutate non eſt finis humus ſcientie nil finis ſub fine. ſed alius qui perficit volutatem. C Et ex hoc habet ſta ſcientia perfectiſſime q ſit ſpeculatiua

q: actus ꝓncipaliter intẽsus in ista scia est actus volũtatis circa finem in quo nõ iditur directius: ꝯ ſſn oñione obij: nõ ẽ ꝓactica scia ſed ũ ſimplr ſpeculatiua cum in actu nõ ꝓncipali nõ indigeat directuo.

¶ Ꝑo hac via est auctras ℟n. in ꝓmõe de Ja. 2 eſus Sia ingẽpania fiat vr mitdef ocultus qui videat eſus. ℣ꝑ ꝑot argui ſic, nõ regrif directiuũ vtiñ nõ ꝑot ẽ S.bẽr. q°.5.q. 4.2.q°. 8.q.pzia error: scia ꝓactica est ẽ directiua, igit scia bt̃ nõ ẽ ꝓctica: q: bti errare non ꝓt, ẽ nec ira ẽ ꝓactica q: est eadẽ cum illa bt̃. ¶ ℣ꝑ ꝑot argui ſic ꝑm intellecta ista ꝓactica q: de° nõ bs ſciam ꝓcticã: ſed maxime bs ſciam vel ſolus: ẽ cẽ. ¶ Contra hoc ſic arguit ꝑmo rõnem poſitionis eoꝝ quos opp̃ſitis quadruplr citer ꝑmo ſic, Et ſi volũtas non ꝑt errare circa finem in vniuerſali oſtenſum, nõ tñ ꝑm eos errare circa fines in particulari oſtẽſum. ℣ꝑ ad hoc vr recte agat circa ſinem ꝓticulariter oſtẽſum regrit oſtẽſio directiua ſ nis. ciſſio alr finis in theologia eſt finis nõ in vniuer ſali ſed in particulari q: ad metaꝑyſicus ꝓtinet ilia oñio in vniuerſali. vñ ſi bti errare nõ ꝑt circa oẽm theologici in alijs actu. ergo nãliter bẽt cognitionem directiuã reſpectu alicuꝰ actus eliciti circa oẽs theologicõs. ¶ Ꝑeterea habitus directiuus nõ ꝓnitur ꝓpter ſbam actus. ſed ꝓpter circũſtantia: ſicut ẽperãtia nõ ꝓnit ꝓpter ſubam actus cõmedendi: vel alterius bi ſed ꝓpter circũſtias. ergo ꝑs volũtas ẽt determinata ꝓpter ſubam actꝰ nõ indẽs in ſi nem in particulari regrẽt tñ directiõ quãũ ad cir cũſtiam illius actus ad quã non extendit̃ directio que eſt circa ſubam actus. Et iſtis duabus rõnibus arguit: q: vbicũq; ꝓtingit in ꝓrti errare ꝛ recte age re ibi eſt notitia ꝓactica neceſſaria ad dirigẽdus. in iſta autꝑrti que eſt dilectio finis gtinet ad theologi am ꝓtingit errare ꝓpter vt oſtẽdit rõnes iſte. tũ rõne obi oñis in ꝑticulari: tum rõne ſbarũ actus: ẽ cẽ.

¶ Ꝑeterea tertio ſic, cuius dilectio ꝓncipaliter intẽdit extra genus cognitionis eius cognitio ꝓncipaliter intẽdit intra genus cognitionis. dilectio vero finis ꝑ est eos ꝓncipaliꝝ intẽdit extra genus cognitõis ẽ cognitio finis ꝓncipaliꝝ intẽdit in genere cognitõis ſed in qualibet ſcia ꝓncipaliꝝ intẽdit cognitio ſui obiecti ꝑmi. ẽ finis eſt ꝓncipale ſbm iſtius ſcie. a fine autẽ ſumunt ꝓncipia ꝓactica. ꝓncipia ꝓactica ꝑcludunt ꝑclũſiones ꝓcticas. igit iſta ſcia que ꝑmo intẽdit di lectionẽ finis extra genus cognitionis eſt ꝓctica.

¶ Ꝑeterea ad idẽ genus ſm ꝓarium vel ꝑculario nẽm ꝑtinent ꝓncipia ẽ conclũſiones. ꝑclũſiones eni ꝓcticeresoluunt in ꝓncipia ꝓactica nõ ſnpeculari ua. ẽ cum cognitio finis ſit directiua in actibus circa ea que ſunt ad finẽ: ẽ cognitio eoꝝ que ſunt ad finem ſit ẽ ꝓclũſa in cognitione finis: ẽ finis ſit quaſi ꝓncipii ẽ cognitio eoꝝ que ſunt ad finẽ ſit cognitio ꝑclũſionũ ꝓcticarũ cognitio finis erit cognitio ꝓctica q: de ꝓncipio ꝓctico. ¶ Sic ꝓ riſio ad rõnem eſ ꝑmam: q: fallum accipit ẽ volũtas ẽt determinata ex ſe: q: ꝑbant que rõnes ꝑme. Siſi ſi volũtas eſt ſe terminata ad huc ti cognitio eſt ꝓctica ſicut ꝑbant vltime que rõnes. ¶ Ad auctoritatem eoꝝ dicẽ ꝙ videt̃ ꝑcludere ꝙ viſio dei ſit finis huius ſcientie: q: ipſi nõ ꝑcedit. ¶ Rndeo igit ꝙ auctoritatꝰ quit de illis opationibꝰ exterioribꝰ que ſũt teiunia vi gilie ꝛ ꝓones: tñ act⁹ quicũq; exterior: nat⁹ ẽ ꝓmari aliqui actui interiori ꝛ quo ꝺs ſuam ꝓnitatẽ ꝛ cita ad aliquẽ interiorẽ ordinari ꝛ finaliꝛ ad velle. ¶ Ad ſcõm rndeo ꝙ ſicut agens ꝑ ſe intẽdit inducere formam nec intẽdit remotiones ꝓrarũ niſi ꝑ accidẽs ita habitus ꝑ ſe dirigit; ꝑ accẽs aũ excludit̃ errorẽm. ẽ habitus eſt ꝑfectus nõ ẽpatiſ ſecũ errorẽ imo ſi cõpatiſ eſt imꝑfectus. beati igit̃ ls non poſſunt errare nõ ſequtur ꝙ nõ habeãt habitũ ẽ. ã directiuum

Aaro li.i.q.4

Ernest brito q: de° i.q.5 arti°.4

q: cooꝑr impoſſibile circũſcripto errare poſſent. ſed eo poſito ꝓpter ꝑfectiones eius excludit̃ omnis error. ¶ Ad tertium dicẽ infra poſt ſolutionem huius queſtionis ꝓme ſoluendo q°tã obiectionem 5 cas.

Secunda uia ponit quod ls

dilectio finis recte poſſit eſſe ꝓcta ẽ nõ recte negatiui dilectionem finis eſſe ꝓactiꝝ q: non eſt circa bonũ ꝓnigens. Dicit̃ait cõmẽta. i. etbi. q: ꝓaris eſt o̅patio ſ electionem: electio aũr eſt rõs circa ꝓntes er. 5. etbi. co. q: eſt appetitus ſſilitatiuus, ſſilium vero non ẽni ſi de ꝓntes. Et hoc etiã imꝑobat deſcriptio ꝓaris poſita in ꝑmo arti. queſtionis eſſe inſufficiẽs. qa omittit obiectũ ꝓcipium. ¶ ℣ꝑ dicit hec via nullas notitias eſſe ꝓcticam que ſpectãtur ad volũtatẽ ꝛ vltimi finis ſit ꝙ nõ eſt verum ꝓntes. ¶ Contra iſta viam eſt quarta ratio poſita ꝓra ꝓcedentem. ¶ Ꝑ ꝑeterea eſt iſta operatio ad quã inclinat virt⁹ ap ꝑetitiua. q: quelibet talis virtus eſt habitus electiuus er. 2. etbi. electio autem eſt ꝓtes ꝛ ꝓt oſtendetur ꝓra tertia via ſtatim. ſed ad dilectionẽ finis inclinat non tñ charitas ſed amor: acquisitus habitualis q eſt virtus appetitiua q: eſt habitus appetitiuus acquisitus ꝑ nos ꝓrationi recte. ¶ Motiuum vero bus⁹ vre ſoluetur in ſolutione ſecunde rationis ꝓncipalis ad ꝑmam queſtionem.

Tertia uia ponit q uel uo

litio nõ eſt ꝓpie ꝓaris ſed tñ act⁹ ea poſteriꝰ. vel ſi ipſa eſt ꝓaris boc nõ eſt niſi in ordine ad actus alique imꝑati ꝓtentie inferioris: puta appetit⁹ ſenſitꝰ ui vel ꝓtentie motiue vel butiuꝰ modi. ¶ Ꝑo hac via tertia arguitur: q: ois ꝓaris ſegtur electionem: q: ꝓbatur ꝑ ꝑbm. 6. etbi. ꝓncipium actus eſt electio: non quiꝫ gratia ſed vtile uel ꝺe notus. i. non ſimaliter ſed effectiue. ꝓncipium aũr effectiue naturaliter ꝓcedit effectum: ergo ꝛc. ¶ Ꝑeterea habitus ꝓacticus generaꝫ ex ꝓactibus. ſed habitus ꝓacticus generaꝫ ex actibus ſequtibus electionẽ. igit illi ſunt ꝓares. ¶ Item cõmentator ſuper ꝑmo etbi. cons ꝓaris eſt operatio ſm electionẽ. ergo ꝓaris ſequitur electionẽ. ¶ Contra illud. ſ. q: nõ in actus ſequs electionem ſit ꝓaris ꝓbatur q°. 6. etbi. dicit ꝑbs q: non eſt electio recta ſine ratione recta: habitu virtutis. ergo virtus ꝑ ſe requiritur ad electionẽ rectaꝫ non requirẽt autem ſi eãt habitus generaꝫ ex actibus poſteriꝰ bus actibus electionis. q: tunc non inclinaret per ſe niſi ad actus iſtos poſteriꝰ os electionẽ.

¶ Ꝑeterea ſub alia forma arguitur idem, q: habit⁹ eiſdem actibus generaꝫ ad quos inclinat er. .. etbi. ſed virtus moralis per ſe inclinat ad electionem recteam, quia vt apparet per diffinitionem eius. ſcdo etbi. virtus eſt habitus electiuus. ẽ igit ex electionibus per ſe generaꝫ virtus moalis. ẽ per ſequens non ſm actus electionem ſequentes ſunt ꝓares.

¶ Ꝑeterea nõ ſolum falſum eſt negare electionem eſſe ꝓaris q: arguitur ratione iam facta. ſed ſicut ꝓbatum fuit in ꝑmo articulo: actus voluntatis elici tus eſt ꝑmo ꝓaris ẽ imꝑatus non niſi ꝓpter ipſum. ergo ſi electio ſit ſola ſine ordine ad actum imꝑat an dum: puta ꝓpter defectum actus vel materie exterioris: ipſa ſola vere erit ꝓaris. hoc declarat ſic. nõ babens pecunias cui tamẽ in fantaſmate ꝓſentantur pecunie: antequam alicuius actus electio ſit ꝓncipium effectuum. vel ordinetur ad aliquem actum imꝑadum ſi eligat illas liberaliter diſtribuere ſi baberet quãũ ad actũ habitũ virtutis nõ reg rif vltterior. ꝑcutio vel diſtributio q: aliquo obo ꝓſentato in fantaſmate circa quod ꝑt eſſe actus liberalitatis complete habetur electio ẽ qua generatur

liberalitas vel que elicit er liberalitate ⁊ nō sequit vlterior⁹ ꝓsecutio nec aq aliqd exterius nec ordo ad exterius si ñ mā actus exteriozis deficiat. ¶ Pterea ordo istē elicitiue electionis ad actū impandi nō pt esse nisi vt cās ad cāndum effectū ⁊ causa non sit in istis ex se vt pot esse effectu. sed ñ sq actualiter ordinat ad efficiēdum vnde incōuenīs cum nihil bēat causa ab effectu ex ordine ad ipsum. ¶ Tūc ad aucto ritatem. 6. ethi. dico ꝙ ibidē pbs statim subdit. Electionis aūt appetitus ⁊ ratio que ḡa alicuius. i. practica sunt. suppḷe ꝓncipium. ad hoc aūt vt electio sit recta requiritur virtus in appetitu. vnde sequitur. Hoc⁹ sine habitu moali est electio. ſ. recta. igit virtus habet actū elicitū immediatioē sibi ꝙs sit ille eius electio est ꝓncipium vt imperans. pus enim actus voluntatis elicit qui est electio est actio bona ꝙs actus exterior⁹ imperatus ab electione bona sit bon⁹ qđ ꝑbatur per pbm. ibi enim statim post illud. Hec sine habitu est electio subdit. bona acto enim fine amor⁹ non est. sed si ita sit maior ad pbandum qđ p dixit de electione sumc̄ ista minor sub. bona electio est bona actio. Concedo igit auctoritatē affirmatiā ꝙ electio est ꝓncipiū actus. vnde motus ꝙ actus ab ipsa imperans est actus moalis. sed ex hoc nō segitur ꝙ solus ille sit actus bonus sue ꝓpaꝛis: imo est electō bon⁹ paꝛis. ꝓpter quam etiā ista est bona ꝓaꝛis. ¶ Ad secūm si mai⁹ est vera dico ꝙ habitus ꝓacticus generaḷ er electionib⁹ sicut ꝓdictum est de eligente frequēter liberaliter dare etiam sine actu imperato si facultas nō adsit posset in ipso generari libe ralitas. ⁊ tū quādo illi actus imperati sunt impossibiles vel⁹ istas nō cōiter eligit frequēter recte circa materiā illoꝝ actuum. q. qđ non credit aliqui possibile. aut ipsum non vult aut nescit vult⁹ ꝑm Aug. ſ. cōtra non generaḷ habitus ꝓacticus qui est virtus sine ꝓaꝛibus imꝑaris sequentibus electionem: non tamen generaḷ er illis sequentibus. sed er electiōibus in quibus est formaliter bonitas moalis in ꝓaꝛib⁹ autem impaꝛis est ⁊ materialiter. ¶ Ad tertiū ad cōmūtatorem ops q sit ibi non bonitas elicē effectiuis si descripto debet esse ꝑtibilis cum descripto vt ꝓbatum est ꝑ Aristo. 6. ethi. sed debet intelligi ſm effectiue vel formaliter. vel electio accipit ibi ꝓ libertate fiue ꝓrāte ꝓtestatiua. vel accipit electio ꝓ electitione actus volēdi qui nō est electio vel volitō ali quasi ſ. ecto de genere actionis ſm istam elationē q ſm ꝓncipii actiui est ois ꝓaxis fiue sit electio fiue ꝙues electionem: q: actio de genere actionis redu cit ad ꝓncipium effectiuum.

Iste tres uie ponunt theo / logiam eē pure ꝑspeculatiuam non obstāte q extenda tur ad vlectionem finis fiue ad illā quasi volitā ina turaliter determinet ꝓcedente ostione fine ille ⁊ contingenter ad illamle habeat: non tñ circa obm ptingēs ⁊ agibile. fiue tertio circa quodcūq; obiectus quomodocūq; se habeat non tñ operādo ideſt non ta men in ordine ad actum impatiſ sed ſtendo in ꝓpio actu elicito. Ad aūt talis extensio non cōcludat ꝓacticum ꝑsinadet: q: tile quelibet notitia ess ꝓa ctica: q: qualibet acomitat aliqua dilectio vel delectatio. Sili⁹. io. eth. felix est dei emārisſimus. ⁊ tam istam felicitatem ponit philosophus ꝑspeculatiuas nō ꝓacticam.

Contra hanc conclusionez

eōem istis tribus viis instat. videl sequi q aliq opa tio est in ꝑtē bois ita ꝙ vere sit actus humanus. et ſm nec ſit ꝑpie speculatio nec ꝓaxis. puta amor finis ꝓs vi incōuenīes. ¶ Pterea ꝙ cognitio directiua in volitione quacūq; nō sit ꝓactica cū sit vitas cō fesſe se bis appetitui recto vr incōueniēs q: talis vi tas est ꝓpriū opus mētis ꝓactice ex. 6. ethi. Quod addit de delectatione nihil est ad ꝓpositū. q: delectatio est passio ois inliter ꝓpatione ꝓcedā. sine sit pe lectatio de speculatione sine de ꝓsequtione. sine de speculato ꝓpter extensionem ad illā nulla ex isto ponit cognitio ꝓactica q ne nec ista est ꝓaxis ꝓpie loquendo. hoc tange t dif. 25. tertij libri. amare aūt vel deſiderare obiectū cognitū ⁊ hoc sic vel sic circūſtantionale ē vere ꝓsi nec naliter ois appḷhensionē fed libere recte vel nō recte electibilis. q. Ad aūt additur ꝙ extenſa ꝓ ſe ſpeculatiua q: felix est dei amātiſſim⁹. dico ꝙ auctoritas non cogit: q: logtur paſſiue quasi maxime ama tus a deo nō actiue sicut ꝓz ibi subdit. n. Siqđē cura humanoꝝ a diis ſit rōnabile eſt gaudere ipſos ſupple deos optimo ⁊ cognatiſſimo. hoc aūt ē intellect⁹ ⁊c. diligentes igit hoc. i. intellectuin rōnabile erit deos rebñſticare vt amicos ⁊c. ¶ Sed ꝑtermiſſa aūctate illa maiꝝ dicit ꝓspeculatiuas ſm Ariſt. amat finē vt amare diſtinguit ſ delectari ſiue de obo ſpeculatiuo ſiue de ſpeculatione. ¶ Rndeo. 12. metaph. vult ꝓbs q ꝑmum mouens mouet vt amatū. igitur intelligentia inferio: amat ꝑmum. ⁊ tñ ipſius ſelicitatez ponerent in ſpeculatione. ſicut ꝓz in. 10. ethi. igit ſi in ſpeculatione cōſpehēdit nō tñ delectatione ſed ama re. igit nec ꝓpter ꝓfectionē ad illud erit notitia ꝓctica ꝑm illud ſed ꝓspeculatiua. ¶ Sz ꝛre nō tenet ꝛ hoc cū ſcie ꝓactice ⁊ ſpeculatiue accipiāt ab ipſo. q ita dne ꝑme vie ponētes theologiā eē ſpeculatiuā bñ po nunt ⁊ ſm pbm. ¶ Rndeo illud amare qđ ponerent ī intelligētia ponent necessitatē nāl⁹ volitati ieſe ita q nō ꝓtingeret ibi eam errare. ⁊ recte vel non recte agere ita q respectu illius notitia eſt tñmodo oſtēſiua nec directiua. nec quantū ad obm in particulari. nec quantū ad aliqđ eius cōditionē vel aliqđ circūſtantiā actꝰ volēdi. hoc mō non dicerent theologi de amare creaturarū intellectualiū respectu dei in particulari ⁊ quārum ad circūſtātias actus ſicut ar quitz ē ꝓra ꝑmum vtā in ſinis duabus ſimbus. Si igit̄ cōueniſſet nobiſcū ponēdo amare respectui ſinis ſine re recte ⁊ nō recte poſſe elici nec recte elici nisi elicita tur ꝓformiter rōni recte: nō tñ oſtendēti obiectum: ſed etiam dictanti illud ſic eſſe eligendum: ſorte po ſuſſet reſpectu talis notitiam ꝓactica: q: conſeſſe ſe habēt appetitum recto. igit melius eſt theologo qui hs ab eo diſcendare in minoꝝ: nō ab eo diſcedare ꝙ pelone ꝙ conuenire cum eo in concluſione qua ipſe non poneret ſi minoꝝm ci theologo nō teneret. Cū igit dicis ꝙ ab ipſo accipimus rōnem ſpeculatiui et ꝓactici verū eſt. ⁊ in maiori etiā cōuenimus ꝙ illaē ſpeculatiua. que ḷz ad electionez extēderet vr obs ordens ſi nullo mō eēt directiua in actu vt circūſtātia lis eſt ⁊ vt bñ. oñi ꝓtiendi. ſed minoꝝ quā ipſe aſſumeret ſub. habemus negare in ꝓpoſito. ¶ Ds beato q: talis neceſſitas ponaē in intelligētia ex nā volitatis amādi dei: nunqd ita ponerent in volitate bominis ſapiēris qđ ipſe nō ponit nāliter felicē. ſi non igit ille poſt virtigi ī tali actu. ¶ Rn. ꝓactica a tali nō negauit nisi q: felicitatem eius virtutelle ſpeculatiuā

S. bon. ip⁹. q. 3. ⁊ Egid. roma.

Suarta via dicit

ctiuā: qđ bñ intelligi ꝓt ſi affectiua ponaē eē ꝺā ꝓactica. ſi aūt affectiua ponaē eē ⁊m̄ mēbū diſtinctū ꝓ ꝓacticū ⁊ ſpeculatiuū ſic ꝺs ꝺa in ꝓ⁹ art. vbi oſtēſe dilectionē eē ve rā ꝓaxi ⁊ ꝺ ſ auctes multas ſ ſcitū ꝓſeſcias dilligunt in ſpeculatiuā ⁊ ꝓactica: q nullū eē ctiū membꝝ

Claro li. j. q. 4 opi. vl

Suſta

ta via deducit Aug. li. de tri. c. 14. vbi vult q ſapientiaeſt reſpectu contemplationis,

scia vo respectu actionis. cum igit theologia sit ꝑpe
tapia ꝛ non scia ipsa no erit practica sed ꝓemplatiua
¶ Ro. illug. dr. trin. c. 7. dicit q ipse sue potentie
alie superiores ꝛ inferiores no distinguntur nisi penes offi
cia: ꝛ in virtꝰ stam in supiores ꝫ in inferiores est trini-
tas. in supiori aut imago trinitatis increate. ꝛ tn sola
supior: potio est ꝓplatiua q: respicit eterna. igit ista
ꝓplatio de qua loquitur no determinat ad specula
tionē intra gen⁹ scie. ꝓnter en im illud ꝓplatiuꝰ me
mor elligentia ꝛ voluntas: ꝛ tn ipa ꝓplatiua no
lo potest esse extensiue extra genus scientie sicut potest
esse in actiuo: boc est in portione inferiori respicien-
te patia que etiam ꝫs trinitatē. Si igit ista est ꝑtem
platiua vt dogtur ibi illug. nō ꝓbibet ꝓpter boc esse
practica ꝛ extenditur ad ꝓaxim in portiōe superiori

Gott. q⁰. 13r q. 9ma.

Alia est opinio discordans

a ꝓcedētibus in cōclusione dicit q ista scia est specula
tiua ꝛ practica: q⁹ ꝑbatur dupliciter. Uno mō sic: fi-
cut doctrina illa in qua scriberent aliqua de iure: ali
qua de ꝑbia est ꝑcultiua ꝛ practica. siue scriberen
tur in distinctis libris siue capitls siue interscaliter:
cōmixtim: ita in ista doctrina simul speculatiua ꝛ ꝑ
tica tractant nō in diuersis libris ꝛ capitls: sed inter
scalariter ꝛ cōmixtim: ita ipsa est speculatiua ꝛ practi-
ca. ¶ Sic ꝑbat q: nulla speculatiua cognitio distincti
us tractat de operabilib⁹ ꝫ eoꝝ cognitio sit necessa-
ria ad speculationes: nec aliqua practica distinctius
tractat de speculabilib⁹ ꝫ eoꝝ rōgratur cognitio ad
cognitionē practicā siue ad ꝓaxim ad quā extendit.
ista aūt tractat de opabilib⁹ distinctius ꝫ cognitō eo
rū regrat ad speculationē: ꝛ distinctius de speculabi
libus ꝫ cognitio eoꝝ regrat ad cognitionē practicas.
igit ipsa est speculatiua ꝛ practica. maior ꝑbat: quia
speculabilia non cōsiderant in scia practica: niſi ꝓp
fideriationem practicā nec operabilia in speculati-
uam nisi ꝓpter ꝑsideration⁹ speculatiuā: minor ꝑz
q: bic tractat de opabilibus ista distincte: ac si eēt de
eis scise ꝛ ert de speculabilib⁹ ac si eēt de eis precise.
¶ Contra ista opinionē arguit sic: habit⁹ nō habens
euidētiam ex obo nō distinguit ꝼm distinctionē obo-
rū. tunc enim oporteret ponere duas fides ſiuas. ille
ait habit⁹ non bs euidentiā ex obo. igit nō distinguit
ꝼm distinctionē oboꝝ opabiliū ꝛ speculabiliū. igit nō
erunt habit⁹ ꝓpter distinctionem opabiliū ꝛ specula
biliū. ¶ Preterea ella opinio de duob⁹ habitibus ꝙs
mis possit ꝑbabiliter aliquā habere de theologia vt
tradita est in scriptura: tamē de theologia in se cuius
ſiūm ꝙnii est essentia una ꝛ de essentia sicut dicti
est de ſto theologie nō vider ꝙ ꝑbabiliꝫ nā de ſto theo
cum sit verissime vnū cognoscibile nata est bēri pri
mo aliq notitia vere vna. ſi vo det aliqua que nō sit
de ipsa essentia: sed de aliquo alio ꝼm: ista alia nō erit
theologia in se. theologia igit erit vnus habit⁹ ſm
pliciter ꝛ sic forte eus ipsa ponit in scriptura eē aliq alia
notitia que sit de alio ſubo. ¶ Idem ꝑz: quodcūq; ſtiaz
ſm eminentia ſtat ad aliqđ vnū ſm q: nō ꝓit due ꝛ de
scie simpliꝫ ꝑme ſtam vna eminentissima ꝛ sola dico
eē theologia que sola est ſm⁹ de ſmo ſto theologie.
¶ Preterea deduco nōē eius ad oppositum. illa co
gnitio est practica in qua non determinat de specu
labilibus magis ꝙ cognitio eoꝝ pertineat ad ꝓaxis
vel ad cognitionē practicā. ſi cognitio ista nō tractat
de speculabilib⁹ distinctius ꝙ cognitio eoꝝ requirat
ad cognitionē practicā vel ꝓaxim dirigēdā: ꝛ tē. ꝓ
batio minoris. aliter cognitio de ꝓditionib⁹ appeti
bilitatis finis. ꝛ de ꝓditionibus eoꝝ que sunt ad finē
ꝙ mis sunt ad finem. ꝛ tertio de conditionib⁹ ꝙbus
cūq; huius vel illoꝝ circa quas ꝛingit potentia opa
tiuam errare nisi dirigaꝛ est necessaria ad practicam

cognitionē. nulla aūt ē cognitio tractata de fine. nec
de bis que sunt ad finem ꝙ nt talis: ꝛ ē. vel saltem
circa ista ꝛingit volitatem ignorāt errare. sicut di
cetur in solone ē rte obiectionis. ꝛa solonē. ꝛ ꝓbi
palē. Ideo trinitas ꝓponarā nō ostēdat finē appetibili
oem ꝫs ſi eēt nō trinus: q: est finis inquanta est vn⁹
deus nō inquātū trinus: tn volitatē ignorāt trinita-
tem ꝛingit errare in amādo vel desiderādo finem.
desiderando frui vna ꝑsona sola. Sitr ignorantes
deū fecisse mūdum ꝛingit errare nō repēdēdo animo
rem qualē gratitudo requirit⁹ ꝛ. ꝓpter tria cōcerto-
nem bonitatis sue ad volitatē nām facta ita ignoti
do articulos pertinētes ad nām reparationē cōtin
git ignorare ꝛ errare etiā nō rependendo amorē debi
tum ꝛ tanto ꝼficio. ꝛ ita de aljs theologicis. assum
ptum ꝑz q: quecūq; additōes traduntꝰ de fine magis
nate sunt ostendere appetibilitatē finis ꝛ cōditiones
eoꝝ que sunt ad finē ꝙ magis nate sunt ostendere ea ꝙ
sunt ordinata ad finē ¶ Ad arᵐ eoꝝ patet q minor ē
falsa. ad ꝑbationē dico q nō ꝓt ita distincte tracta-
re de fine cognito: ꝛ de bis que sunt ad finē ꝙn tota illa
cognitio est ꝑ tractata intellectui creato qn tota illa co
gnitio nata est ostēdere finē sub rōne appetibilis ꝛ ea
que sunt ad finē sub rōne ordinis. eoꝝ ad finē. vel cir
ca quecūq; ꝓtest volitas non circa ea errare.

Alia opinio tenet eandem

Opio tdo. ꝓ⁹ pe ſſa. q. 3. ar. 4.

clusionem. Sed ponit cum boc theologia esse ſm
pliciter vnum habitum.

Ad questionē igitur respō

deo q cū actus volitatis elicitiuus sit verissime ꝓaxis
etiam ſi non concomitet aliquis actus imperatus.
vt patet ex ꝓmo articulo. ¶ Et extensio cognitionis
practice consistat in conformitate ad ꝓaxim. ꝛ posi-
tate aptitudinali. boc ꝑz ex ꝑcedo articulo: sequitur
q illa est cognitio practica que est aptitudinaliꝫ con-
formis volitioni recte. ꝛ naliter ꝓioꝛ ipsa. sed tota
theologia necessaria vel de necessarijs in intellec
creato est sic conformis actui volitatis create. ꝛ ꝑ
or ꝛ. ꝓbatio minoris quia ꝓmum subiectū theolo
gie est virtualiter conforme volitioni recte: q: arōe
eius summum principia ꝓma rectitudinis in volti
tione. ipsum etiam determinat intellectū creatum
ad notitiā rectitudinis determinate ipsius ꝓaxis:
quo ad omnia theologicalia necessaria pus naturā
liter ꝫ aliqua voluntas creata velit alias nō eēt ne-
cessaria. ꝛ ex ꝓmo subiecto sequit tam ꝑ ormitas ꝫ
ꝑoꝝ theologie ad volitionē. ꝛ ita exēplo ad ꝓaxis
qua extensiue ipsa conformis theologia sit ꝓactica.
¶ Confirmat ro ista: q: cum oēm theologie ſie vltī-
mus finis ꝛ ꝓncipia in intellectu creato sumpta a fi
ne vltimo sint ꝓncipia ꝓactica. igit ꝓncipia the
ologie sint ꝓactica. ergo ꝛ cōclusiones sint ꝓacti
ce. ¶ Sed obijcitur qui ex questione precedēte de
us non est ſs ꝓmus subiectum in quantum finis: sed
vt bec essentia. ꝓncipia autē sumpta a fine vltimo
est sunt solum ꝓactica. ¶ Tres cognitio finis vltimi
non est immediate conformis. nec nata est esse con
formis immediate ꝓaxi eliciende. ergo non est ꝓ
pinqua ꝓactica. ¶ Item ꝓmum obiectum includit
virtualiter conformitatem ad ꝓaxim rectam. non
tamen solum cognitionem sic conformem. aliquin
non posset de ipso esse cognitio speculativa. quod vi
detur inconueniens. Qualiter enim est ista veritas
ꝓactica deus est trinus vel pater generat filium. er
go ꝓmum obiectum includit aliquam notitiā spe
culatiuā. igit ex ꝓmitate illa virtuali ꝓmi obiecti
ad ꝓaxim. non sequit theologiam eē ꝓacticam ci
multe veritates que sunt ꝓmitate theologice: in

quantū theologia distinguit a metaphysica sint speculatiue. ℭ Item tūc scia dei est practica q̄ de eodē subiecto primo. ꝛ etiam videtur q̄ ratio solutionis gōnis possit applicari ad intellectū diuinū sicut ad creatū. ℭ Ad pmū dico q̄ respect⁹ finis nō est illud a quo pincipia sumunt in alią scia, sed illud absolutum in quo fundat respect⁹ illud est ēentia dei. ℭ Ad secundū dico q̄ virtualr̄ ꝓinēs cognitionē ꝑclmes ē virtualr̄ ꝑclme, ita cognitio eius est practica q̄ conclusiones practicę bñ ꝓtinent ad practicā: prima autē cognitio isti quę est de fine est cognitio fruitionis finis, ista nata est ēe ꝑclmis formalr̄ ꝑtari fruitionis.

Ad 3ᵐ dico q̄ pmū obm solūmodo includit notitiam ꝑclmē volitionis recte: q̄ virture ei⁹ nihil ē ipsi cognoscil q̄ nō sit vel recti tudo volitionis alicuius vel virtualiter includēs notitiā talis rectitudinis.

Et ꝓcedo q̄ inferē in ꝓme q̄ de ipso nulla pōt ēe scientia speculatiua, necessariō ei⁹ noritia eius ꝛ cuiuscūq; intrinseci per ipsum cogniti ꝑclmis est ꝑtari aptitudinalr̄ ꝛ ꝓs ſi cognitū ēt necessariū. ℭ Cum instatur de illis vitandus q̄ videnē maxime theologię ꝛ nō metaphysice. vt deus est trinus ꝛ ꝑsonerat filium. dico q̄ ille sunt practice ꝓma enim includit virtualiter notitiā rectitudinis dilectionis ꝛ dēctis ꝛ trēs ꝑsonas: ita q̄ ſi act⁹ eliceret circa vna ſolā ꝑsonam excludēdo alias: sicut infidelis eliceret ēēt act⁹ non rect⁹, ſcḋa includit notitiā rectitudinis act⁹ ꝑs q̄ act⁹ ē circa duas ꝑsonas q̄rum vna est ſic ab alia. ℭ Si obiciat⁹ ꝓ tā ſic q̄ nihil nīſi ēntiale est ſb ēminati actū illius dilectionis, theologia ēt ē magis ꝑpe de ꝑsonalib⁹ q̄ de ēntialibus. q̄ ēntialia pluritia ꝑsita nobis in metaphysica cognoſci. igit theologia vt distinguit a metaphysica quātū ad ꝑpitissima ſibi nō est ꝑpractica, ꝓma ꝓpositio ꝑbat: q̄ als ēt aliq̄ rō diligibilitatis in vna ꝑsona que nō ēt in alia. q̄ falsum ē q̄ nihil nulla bñficaret in ſeipſa. ℭ Ad ēs ēntiale ēt rō absolute ēminēs dicat ēminātiā: vt ꝓpter qua: ſed ꝑsone terminat vt que amātur. nō ait ſufficit ad rectitudinē actuꝰ q̄ bēat rōnē formalē quenē rem in obo, ſed ēt regir̄ q̄ bēat obm quenies in quo ſit talis rō formalis. ꝑter igit ista notitia rectitudinis quā includit ēntiale in actu amādi dei, ꝑsonalia iclu dunt ꝓpria notitiam ulteriorē rectitudinis requisite

Ad quartū ꝓcedo q̄ theologia dei ꝛ necessariꝰ is ſit practica. q̄ in intellectu fuo natū ēt ꝓmū obiectus theologicī quaſi signere notitiā ꝑclmē volitionis re cte ꝑsonā naliter ipſa volitione. q̄ cōformē ꝑs. q̄ ꝓ rem ꝑbat: q̄ ꝑsnaliter intellect⁹ intelligit obm ꝑmū q̄ volitas velit illud. igit ꝑsnaliter volitione pōt bēre oēm notitiam ſufficiēter virtualr̄ includam in intellectione ꝑmi obi, talē ē quecūq; notitia necessaria de ꝑmo obo. ꝓtia ſuppoſita ꝑs: tum q̄ ꝑtim possibile exclusa omni volitione poſſet intellect⁹ habere oēm notitiā ſufficiēter virtualr̄ includam in intellectione ꝑmi obi cum illa intellectio ꝑcedat oēm volitionē. tum q̄ intellectus diuin⁹ non discurrit. igitꝛ ꝑsnaliter intelligit ꝑmū obm ꝑ aliqd virtualiter ꝛ illo includam quo ad notitiā. ſ ꝑsone intelligit ꝑmum obm ꝑ volitas velit aliqd ꝑus intelligit quodlibet includum quo ad notitiam in ꝑmo obo ꝑ volitas velit. hec ſcḋa ꝑbatio ꝓprie min⁹ valet. ℭ Si tūc obiciat⁹ q̄ tūc volitas diuina no erit ꝓma regula reſpcū ſui in actibus ſuis ſi eius actib⁹ ꝑcedat notitia cui⁹ agdo debet cōformari ad hoc vt recte agat. ꝓtia ait vt inōpuenies q̄ tollit ſummā libertatē volitatis diui ne ſi ab alio ſi mineꝛ: nōer ſeipſa ꝓrimo quo adꝰ ad tum ſuum ſi ait ꝑcedit oēm actū ſuum cognitio ꝑcta ab intellectu determinabile ad ꝓnum actū q̄ non pōt ei diſſentire: tūc enim poſſet peccare. ℭ Item ſu ꝑpa dicta eſt ꝑbm bñ dicere ꝑter ſi intelligētia nāliter amat deū vſum: ſi notitia oḋens deum non est ꝓractica, fiat ait ſimilis ꝓtia de deo naturaliter am a te ſe. ℭ Item nūquā aliqua cā eſt reſpectu directi, igitur eſt diſtinctio realis inter ipſa, nō eſt ait tal diſtinctio intellectionis ꝑ actū deū volitē. ℭ Et confirmat rō q̄ intellecto iam velle eſſe elicitum intellect⁹ non dirigit nīſi enim dirigit circa actū elicitū quaſi ꝑ ꝓ ipſo ſed in deo velle ſuū nō ſequit volitatē eſſe. igit nunq̄ eſt ibi ſīi elicitū ſed ſemp quaſi elicitū. ꝛc.

ℭ Dic videtur ꝓcedere dicta dicendā q̄ accipiēdo regulam ꝓ rectitudē ꝓmā ꝓma regula eſt ſimꝰ ultimus q̄ virtualr̄ includit ꝑmo notitiā oīs rectitudinis nece ſſarie cuiuſcūq; ꝓtis ſicut ꝓmus ſubm ſcie ſpeculative ꝓmo virtualiter includit notitiā oīm num veritatū ſpeculabilium. hec ait ꝓma regula q̄ eſt finis ordinate rectificat intellectū ꝛ volitatē ſicut ipſe ꝓ ꝓtie nate ſint agere ordinate ita q̄ ꝓbus quaſi ſignit notitiā ꝑclmē recte ꝓtari q̄ rectificat ꝓtis ꝛ ita ꝓtētia ꝓracticate alia erit ꝓtētia ꝓ ꝛ ꝓus recta: ita q̄ ꝓmum oīs illarum in ꝓma rōne videt con cedēdum. ℭ Cum vō impoſſibile poſſet dici. q̄ ſicut vniuerſaliter ſtat cum ſumma aꝑhenſione ꝓuia, aꝑprehenſio autē ꝓtis ꝑfectiſſimā includit notitiā cōſummatis quāḋ ipſa nec eſſaria cōuenit ꝓtari. cōtra vel terius additur q̄ determinate ſit aliūḋe, hoc negandum eſt loquēḋo de determinatione que ſit ꝓagens ſufficiens. ꝛs enim non poſſit diſſentire a notitia rectificatiua ꝓtis ꝛ ꝓioꝛi ꝓtari. hoc tamē non ē qua ſi intellectus per notitiā ſit cauſa ſufficiēter actiue de terminationis determinās ipſam ad actū. ſed ꝛpſe ctione volitatis ipſa ſit cauſa ſufficiēs ad ꝓpoſitum. nec re potentie ꝓri in agendo quāḋ ille ꝓior ſus pone ete agit circa obiectū. hoc eſt tñ nouit ꝓius quātum poſſet noſſe. quod dico ꝓ cōtingēribus quoꝝ intellectus diuinus non habet omnem notitiaꝫ ſibi compoſſibilem ante oēm actum volitatis: ideo circa ſi la non oportet q̄ cōformiter agat potentie ꝓioꝛi qa ꝑa nō ꝑus cōformiter nec ꝓioꝛi obiecti. ſed ſecundū aliter accidit circa cognoſcibilia neceſſaria eſſe. qa ſita ꝑfectiſſimam ſui notitiam habēt abſq; actu volūtatis. ℭ Ibe respōnio videatur eſſe adere argumentum. ꝛ per eam etiam ſequētia argumenta poſſent euadi. tamen aliter poſſet dici q̄ theologia neceſſaria in intellectu diuino non eſt ꝓpractica: q̄ nō ē ꝓioꝛitas naturalis intellectionis ad volitionē quaſi conformatiui ad ipſum conformādum ſue directi ui ad dirigendum aliquid: q̄ poſita notitia quacūq; rectitudinis ipſius ꝓtis quātus ista ex ſe poſſit eos formare poſtēam conformabilem ſeu rectificabilē, aliūḋe non tamen voluntatem diuina reſpectu ſui ꝓmi obiecti q̄ ex ſe ſola rectificat reſpectu ſuiipſi obiectitia q̄ vel talis naturaliter tendit in illud. vel ſi libere nullo modo eſt de ſe quaſi indifferens ad recti tudinem ꝛ quaſi aliūḋe aliquo modo habens eam. ita q̄ notitia determinatiua rectitudinis nō eſt neceſſaria ꝓr volitione quaſ illud volitio requirat vt re cte eliciatur. ſed nīſi ꝓtexigit oſtensionem obiecti. ꝛ alii notitiam ex ſe directiuā nō ꝓtexigit vt directi uam: ſed tñ vt oſtenſiuam. ita q̄ ſi poſſet precedere volitionem ſola oſtenſio obiecti. ſequi notitia recti tudinis neceſſarie ipſius ꝓtis ſicut dicetur de ꝓa ti circa contingētia eque recte eliceretur volitio ſic ſicut nunc. nullo ergo modo intellectio eſt ꝓioꝛ ꝛ formatiua ſeu regulatiua volitionis. ℭ Ad argumē tum igitur ꝓbans ꝓioritatem rectitudinis ad ꝓa ꝑm rectam, reſponderi poteſt q̄ is ſit de aliqua ꝓioritas intellectionis ad volitionem, non tamen eſt ſic ꝓioꝛ ꝛ requirat rationem rectā ēt ꝑe ꝓr ꝓati. q̄ta ſis ꝓoitas eſt regule ad regulatū ſalis eſſe nō poteſt.

quãdo volitas est oim oda regula sui in agẽdo. Huius cõtroueꝛsie de scia dei reſpectu ſui an ſit practica ſiuma in hoc ꝓfitl ſi notitia que de ſe eſt directiua in ꝓxi dato q̃ poſitia practicas in ſcite nõ eſt dirigibilis in agẽdo ſit practica ex ſe ſolo eſt ſe ſe ſcire etiam vel nõ practica et hoc q̃ poſitia practicas ſi ſcite non eſt dirigibilis qui alteram partẽ tenet dicat conſequenter.

Et er hocintroducatur ſecũ

dus articulus. q. ſ. de theologia ꝺtingẽtium an ſit practica. dico q̃ primodo in illo intellectu theologia cõtingẽtia practica pot̃ eſ qui dẽre pot determinatiuas notitias contingentiũ ipſius praxis an ipam praxis elicitas: q; ſolũmodo ibi theologia ꝺtingẽtiũ pot̃ eſ ꝓxis praxis r ꝺ ea. talis ẽ in intellectus creatus. ga nullus intelligẽs creati voluntas ꝓmo determinat rectitudinẽ ꝺtingẽtem cõuniter om praxi ſue. Inſtet lectus igit diuino nõ pot̃ eſ theologia cõtingentium. practica tenẽdo iſta duo. ꝓmũ q̃ cognitio practica ꝛ praxis ad qua extẽdit debẽt eſſe neceſſario reſpectu eiuſdẽ ſuppoſiti: q; ſi aliꝰ ẽt̃ eſt practica q; ẽ dirigibilis ſue determinabilis potẽtie alterius ſuppoſiti. ſ. potẽtie ſuppoſiti cuiuſcũq. 2ᵐo q̃ dei vt opantis nulla ſit praxis niſi volutio ſequẽs eo ꝓnẽde in ipſo potẽtia ꝛtiam. ſ. executiua aliã ab intellectu ꝛ volitate. nã nulla cognitio ꝛ formi volitioni ꝺtingẽti recte precedit ipam volitionẽ ꝺ eo: ꝓmo volitone determinat ꝓxim ilt talis rectitudo. ❡ Illud ꝓmũ eſt dubiũ. probat̃ ſi cupiſcat. nam ſi cognitio quecũq; de praxi alterius eſt practica. ꝙ cognitio nea de hoc q̃ eſt deũ creare mãdum. vel de hoc q̃ eſt intelligẽtiã mouere eſt erit practica. q̃ videt falſum ſalte hoc videtur. ꝙ ludere ꝙ cognitio practica nõ pot̃ eſ intelligentis inferioris opante ſupioꝛe ſm illã praxim ſi nihil ſm illa inferiuis opat. ſupioꝛ rõne neſcipiens vel eẽ. ſi nihil facit ad praxim opantis. ſi enim aliqd facit ſam ſupioꝛ hꝰ praxim. pꝛria reſpectu cuius fit cognitio ſit practica. ❡ Preſi cognitio practica habs aliqd cãlitatẽ reſpectu praxis ad qua extẽdit ꝛ ſi nata bẽre talẽ cãlitatẽ ꝓmo niſi reſpectu praxis q̃ ſit in intellẽte videt ſeq. ꝓpoſiti. ❡ Contra. igit de eodẽ vn intellect haberet notitia practicã alius ſpeculatiuas. ſi praxis eſt poſſibilis vni intelligẽti nõ ali. ❡ Ad hoc pot̃ dici q̃ ꝓfecta rectitudo praxis in lucẽ circũſtãtiam opantis ſicut ꝛ alias circũſtantias. ita q̃ finẽ. iſta nõ eſt rectitudo. Si enim accipiaꝛ q̃ de eadem diuſnis addaꝛ a quo puta a volitate nõ eſt vere praxis cõpleta: q; deus a tuto nõ eſt amãdus. itaq; ſi verũ perfectũ deus eſt amãdus a volitate etiã ſm ꝺctãs intellectu eſt practicũ. ita ẽ ſtituẽ hoi ghs ẽ ictũ mãdum: nõ eſt ni practicũ hoi cognoſcẽti. ſed etiam angelo ꝛ deo: ẽ ẽt hoi ꝛ deo eſt hoc practicabꝫ angelo celum eſt mouẽdũ ꝛ pcedo illud ꝙ ꝓma ꝓbatio infert tanq̃ inconuenies. Et ſi obijciaꝛ q̃ nõ ſalnat̃ ꝓpositas practice cognitionis ad praxim. puꝫ enim dulcetio de reſpectu ſui eſt recta. ſi hõ vel angelus poſſit intelligere q̃ deus eſt amãdus a volitate. ❡ Rndeo iſta poſitas ꝙ eſt ex obo ꝛ intellectu hoc eſt q̃ obs natum ſit determinare intellectũ ad notitiã determinate rectitudinis praxis. ſ. quãti eſt ex ſe ad praxis iſtas ita obm ſi natum eſt quẽcũq; intellectũ determinare ad notitiã iſtã: deus ẽ amãdus a volitate quatenus ẽ ex ſe praxim ſ. aliqs intellectus ex impfectione ſui nõ ꝑuis determinet̃ ꝺ potẽtia organa ex perfectione ſui operet̃. ❡ Ad aliã obiectione dico q̃ ſicut volitas ſpotẽtiã eſt cã ſupioꝛ hoc eſt in cedẽ intelligẽte ꝛ opaꝛte reſpectu praxis. ſ. potentie motiue illius in quo eſt talis volũtas ſic in diuerſis pot̃ eſ: nec ops q̃ in a ligno ſit non practica niſi accipiendo ſtricte practicũ ꝓ immediate applicabili ad opus quantũ eſt ex ideãtate ſui poſiti agẽtis ꝛ opantis. q̃le ẽ mediationẽ ꝺnotat intrinſecus ſignificãs praxim ꝛſtruct̃ cum ſtare. ſic enim ꝓcedit q̃ ſolus deus ſcit ſe infinite ꝺligere ꝛ ſ. angeliciat ipſũ infinite a ſe ꝺligẽdũ. ❡ Dnſic rndit a pncipio ꝓ. ꝓcedere oẽs vitates de praxis q̃ agitis eã ꝺnoſcognoſci a quocũq; intellectu practice. q. oẽs ite ſi te ab obo vt neceſſarie. ſiue aliũde vt ꝺtingẽtes nate ſunt ꝓs eẽ ꝓximei praxibus ſiue ꝓs determinare rectitudinẽ praxim ẽ ipſe praxes eliceant. Oẽs aũt vitates de volitione diuina neceſſarie ſut practi ee ꝺtingẽtes aũ nõ: q; an ipam praxim elicitã ad quã extendunt nõ ſolũ eſt intrinſecatus q; nulla determinatio nem rectitudinis: vbi gra. de ꝓpoſitione cognoſcat hoc ẽ penitẽdã ẽ angelo eẽ mouẽdã celũ. ſed nõ ẽ ꝺ deo volẽdã hoiem ſuũ penitere vel angelũ celũ mouere. ❡ Si queris q̃lis eſt theologia ꝺtingentiũ in ſe non cõparata ſe ſolũ vel illi intellectui. Dici pot̃ q̃ ipa talis eſt in ſe ſi lis eſt ex obo. nõ eſt aũt ex obo conformis praxi ad oẽm praxim q; ex obo nulla naꝛa eſt habere notitia determinate rectitudinis ꝺtingentis. ſ. ꝺ ex obo nõ eſt practica. igit ſpeculatiua ſi ſufficienter diuidãt notitiã. Nuꝫ cõgruit ꝙ in intellectu diuino vere eſt ſpeculatiua: in nõ aũt practica ẽ. talis aũt videtur res ẽ in ſe cẽlis eſt in ꝓpio genere illo nõ in imperfecto. ❡ Si obijciaꝛ q̃ rne cognitio in ſe ſpeculatiua ẽ alcui practica puta intellectui creato. ꝙ practicã nõ repugnat ſpeculatiuo. ❡ Rndeo q̃ ſicut eſſe ex obo ſpeculatiuũ eſt per ſe ſpeculatiuũ. ita eẽ practicũ ex obo ſufficienter determinate intellectũ ad notitiã rectitudinis eſt eẽ ꝑſe practicũ. ꝛ ſic opponuntur iſta duo practicũ ꝛ ſpeculatiuũ vt ſita duo vtnõ exẽſtibilis ad ꝓximꝰ extenſibilis ad praxim. Dy eſſe practicũ alicui de q̃ eſt ſcibile puta a creatura ꝛ a volũtate determinate intellectũ ad notitiã praxis ẽ ẽ accidentaliter practicũ. ꝛ ita ꝓcedit theologia cõtingentium eẽ practica nobis ꝛ in ſe ſit ſpeculatiua. ❡ Contra hoc eni conuenit vnũ oppoſito; per ſe et alind oppoſitaꝛ nec ꝓ nec ẽ accidẽs cõuenit. igit nõ itia per ſe ſpeculatiua nec per ſe nec per accidẽs eſt practica. ❡ Rndeo ꝙ ais poſitꝛ expõ de per ſe ꝓme modo vel ſecũdo mõ non ait tertio modo put dicit idẽ q̃ ſolitarie. Tũ ꝓcedo q̃ nullo modo inerẽdi ibereet oppoſita ꝓdicti buꝫ q̃s eſt per ſe ſpeculatiuum. q; theologia cõtingẽs per ſe ẽ o modo eſt per ſe ſpeculatiua. ita q̃ inherẽtia ſit per ſe ẽ dicti dei mine rurper ſe. Sed per accẽs eſt practicus per accẽs nõ opponit illi ſicut eſſe nigrũ ſimplr ẽ eſ albũ ſim quã nõ opponunt ſm qd. n. ; ſimplr determinant ꝑdicta vt denoiantia. ❡ Si arguit per ſe eſt ſpeculatiua per ſe. ẽper ſe eſt ſpeculatiua. cõcedit ne buic ꝑdicatoꝛ repugnat bo ꝑdicatus per accẽs practica. ❡ Si vo aiteri illoꝝ duoꝝ q̃ rne eſt talis nõ ẽ nõ teneatur tũc ꝑ ꝓcedi theologia ꝺtingẽs in nõ ſit ẽ ꝑ ſicut obo tũ in oi intellectu creato ꝛ increato eẽ ꝓctica ꝛ practica ꝓcedẽs: q; vt ipſa eſt in intellectu diuino pot̃ eẽ conformis praxi pus ꝓ praxis illa elicitã. volitate creata: pus. n. intellectus dei nouit peccatoꝛ adultꝰ. in nouia lege debere cõteri ꝓ peccatoꝛ cõteraꝛ. ſi ſic non tenendo ꝙ ſit ilꝛ cognitio ꝛ ſit per ꝓxi alteri ꝰ ꝓpẽ ratis eſt practica. nõ tenendo etiã cõi puta ponendo agere dei ad extra eſſe praxim eius aliam a volitione formatꝛ ꝛ intellectus dei non ꝓs nouit a eſſe creãdum ꝙ volũtas ſua velutran ꝓs nouit ꝙ creet ẽ ita praxim ad extra ꝓcedit notitia ꝛformis ꝛs nõ ex obo ſed aliũde ꝛformis. ❡ Dec ſalte tenẽdo ꝺtheologia ꝺtingentiũ nõ eſt per ſe practica ſiue ẽ obo. ꝓcedit intellectui creato ẽ ꝓctica ꝛ accẽs. ẽ hoc in illo intellectu cui ẽ praxim praxi cui determinat ꝛ cuius a volũtate dina. ❡ Ain vo intellectũ dino ſit ꝓctica: ꝓs

tenẽ do illa duo vel oppoſita qđ dicẽdum ẽ ꝑtor.

¶ Probabilitati videnť hec tria, ꝓmo q ꝓractica ẽ rectificatiua in ꝓxi ꝓtingẽtis. ſcdo q ẽ rectificatiua ꝓtice ꝓacticatiſ alicuꝺe q ẽ a ſe rectificabilis. Et tertio q in deo no eſt ꝓctica ꝓacticãs alia niſi volitas. Et ꝓmo ꝛ tertio ſequit q ſi diuina noticia eſt ꝓractica ipſa eſt rectificatiua in volitione diuina. hoc auť fallum eſt er ſecuđo iſto. q volitas diuina eſt ſe ꝑfecta. non recte elicit vel eſt reſpectu ꝓmi obi. reſpectu auť illo. q quo eſt tẽgtter er ſe ſola determinat nõ per aliqua noticia determinatiua rectitudinis precedẽtes

Argumenta princi

palia ꝓnẽ. q. ¶ Ad ꝓmũ rndeo q ſides nõ eſt habit⁹ ſpeculatiꝰ. nec credere eſt actus ſpeculatiuus: nec viſio ſequẽs credere eſt viſio ſpeculatiua ſꝫ ꝓractica. nata eſt eni iſta viſio ſoꝛmie eſſ fruitioni ꝛ ꝑfus naliter dit in intellectu creato ꝛ fruitio recta illi ſoꝛmiter elicẽat. ¶ Ad ſcõm dico q ẽtingẽs circa qđ eſt ſcien tia ꝓractica eſt finis vel ens ad finẽ. in agibili⁹ auť actio eſt finis vltim⁹ ſm pbm. 6. ethi. q cõtingẽtia actionis ſufficit ad ſciam ꝓractica vel ad obm ſcietie ꝓractice. ¶ Contra hoc arguit ꝓmo q ſcia eſt neceſſario. q circa ẽtingẽtia nõ eſt ſcia: añs ꝓs er diffinitione ſcie. 1. poſteri. Stir. 6. ethi. ſcient ſicũ diſtinguitur a rõcinatiue ꝓnes neceſſariũ ẽ cõtingẽs. q. ſed ꝑ hãc ẽtia ſcientie ſcientie ſunt circa neceſſariũ. ethe⁹ añs habitus illius partis. q. ¶ Preterea ſi theologia eſt circa ẽtingẽs agibile. q eſt habitus actiuꝰ cũ rõne vera. hec diff. nitio eſt quidẽ vt pz. 6. ethi. q theologia ẽ ꝓudẽtia ꝛ nõ ſcia. ¶ Ad ꝓmũ rndeo q ẽtingẽtibus ſit multe veritates neceſſarie. q. ac ꝓ ẽtingẽte eſt eſſe ꝑdicte neceſſarie. debere eſt alis ad hoc vt ſit ſcia. de ipſo ꝑ ſcia ſcitũ ad ꝑfectionẽ. the⁹ añs ꝓbatur. illius partis. q. ¶ Preterea ſi theologia eſt circa ẽtingẽs agibile. q eſt habitus actiuꝰ cũ rõne vera. hec diff. nitio eſt quidẽ vt pz. 6. ethi. q theologia ẽ ꝓudẽtia ꝛ nõ ſcia. ¶ Ad ꝓmũ rndeo q ẽtingẽtibus ſit multe veritates neceſſarie. q. ac ꝓ ẽtingẽte eſt eſſe ꝑdicte neceſſarie. debere eſt alis ad hoc vt ſit ſcia. de ipſo ꝑ ſcia ſcitũ ad ꝑfectionẽ. et ſ. ad obm vt ſtricte ſumpt. ſcia eſt habitus neceſſarius ꝓ concluſionibus ꝑ ſe notis ex neceſſario ꝓcedentibus. ſed ſcia eſt habitus neceſſarius ꝓ ꝑtibus ſui ſubiecti. q. ¶ Preterea ſi theologia eſt circa ẽtingẽs agibile. q eſt habitus actiuꝰ cũ rõne vera. hec diff. nitio eſt quidẽ vt pz. 6. ethi. q theologia ẽ ꝓudẽtia ꝛ nõ ſcia. ¶ Ad ꝓmũ rndeo q ẽtingẽtibus ſit multe veritates neceſſarie. q. ac ꝓ ẽtingẽte eſt eſſe ꝑdicte neceſſarie. debere eſt alis ad hoc vt ſit ſcia. de ipſo ꝑ ſcia ſcitũ ad ꝑfectionẽ. et ſ. ad obm vt ſtricte ſumpt. ſcia eſt habitus neceſſarius ꝓ concluſionibus ꝑ ſe notis ex neceſſario ꝓcedentibus. ſed ſcia eſt habitus neceſſarius ꝓ ꝑtibus ſui ſubiecti. q. ¶ Preterea ſi theologia eſt circa ẽtingẽs agibile. q eſt habitus actiuꝰ cũ rõne vera. hec diff. nitio eſt quidẽ vt pz. 6. ethi. q theologia ẽ ꝓudẽtia ꝛ nõ ſcia. ¶ Ad ꝓmũ rndeo q ẽtingẽtibus ſit multe veritates neceſſarie. q. ac ꝓ ẽtingẽte eſt eſſe ꝑdicte neceſſarie. debere eſt alis ad hoc vt ſit ſcia. de ipſo ꝑ ſcia ſcitũ ad ꝑfectionẽ. et ſ. ad obm vt ſtricte ſumpt. ſcia eſt habitus neceſſarius ꝓ concluſionibus ꝑ ſe notis ex neceſſario ꝓcedentibus. ſed ſcia eſt habitus neceſſarius ꝓ ꝑtibus ſui ſubiecti. q.

Ad argumenta secunde q.

¶ Ad auđm. 1. de ala dico q logtur de fine vt cognito. nõ intellecto. ꝓpter aliqđ rõcinãs rõcinaꝫ. ꝓpter finẽ cognitũ ꝛ vt ꝑdicit ꝑ dem⁹ ſtrationis. ¶ Ad 2ᵐ de ꝓmo metha. dico q ꝓractica nõ ẽ ꝛa viſus vt ꝓ ſe ſitis. nꝫ atiqđ bitudinel⁹ ad viſũ. ſic q viſus ẽ ꝓ ſe obs eius. vel aliqđ virtualiter includẽs viſũ ſic ꝑhs non ꝓnit eẽ aliqđ ens niſi ens ad finẽ. Et ꝛ tale obiectũ ẽ ignobili⁹ ꝑ ſe ſpecialibꝫ. Et ita dico ꝙ ad ꝓrim ꝓdicit ignobilitatẽ ꝓractice reſpectus ſpeculatiue.

¶ Ad 3ᵐ de. 2. meta. dico q ſpeculatiua ꝓractica hit diuerſos fines loquẽdo de ꝓ ſe finib⁹ infra genus cognitionis. ſi illi fines nõ diſtinguũt ꝓmo. ſed ꝓo. ẽ diſtinctio ex obiectis ſicut dicti eſt.

Ad rationes pro opinione

oppoſita. ¶ cum arguit cõtra diſtinctionẽ p obiecta.

¶ Ad ꝓmã dico q nõ pũt eẽ circa id de obiecti hit⁹ ꝑ ſe cũ alis ꝓ ꝓactic⁹. q. ũ ꝓbat oppm ꝓ illo ꝓbi. 5. añ q. intellectus extẽſione ſit ꝓactic⁹. dico q. Arſtil. nũ qđ dixit q intellectus ſpeculatiꝰ extẽſione quaꝫcũq; ſit ꝓactic⁹. Sꝫ Arſtil. ponẽs tres gradus intellectus quoꝝ ſm ipſe ſpeculatiꝰ ſolũ ponit. Sed ſi dicẽ rare agibilia nõ dictãdo de illis ꝑceq vel fugẽ. Tertius vt dicit q. amplius extẽdẽdo ſe vnbet ꝑceq vel fugẽ ita q illa extẽſio ẽ ite⁹ impfecte ꝑcici ad ꝑfectionẽ ꝑfecte ꝑcẽ. ꝓ ita ab apphẽſione ẽ ꝑibilis ad dictam ꝑfectionẽ eis. ꝓpiſcõ fugã vel ꝑſecutionem.

¶ Tenceſſo ſi q intellect⁹ ſpeculatiꝰ extẽſione fiat

practicus non est ad propositum quia speculatiuum ꝛ practicum sunt differentie accidentales intellectꝰ ly sint essentiales habituum ꝛ actuum. ꝛ ideo habitꝰ ꝛ actus non extenditur. ¶ Ad illud de medicina dicit quidam q habitus vniuersalis est speculatiuus, sed quādo est ea acquiritur habitus particularis tunc fit practicus. ¶ Contra tunc expr̃incipijs speculatiuis sequeret ꝯclusio practica qđ est inconueniens. ⁊ aliter dicendum est q quando sunt aliqua duo extrema opposita quanto aliquid recedit ab vno oppositorum tanto magis accedit ad aliud. modo actualissima rationem practici habet consideratio que nata est immediate esse conformis formaliter p̃ari eliciende, ergo quanto aliquid magis recedit ab isto tanto magis accedit ad speculatiuum. igitur habitꝰ vniuersalis qui non est immediate natus eē conformis p̃ari eliciende potest dici aliquo modo speculatiuus respectu alicuius habitus qui immediate natus est esse conformis p̃ari eliciēde. Ita potest dici ars speculatiua respectu habitus experti, q; arstanꝫ vniuersalis: habitus non est ita immediate directiua sicut apparet. j. meta. artifex frequenter errabit: exp̃ns autem non ita errabit. Ita potest distingui medicina in speculatiuam que. f. est de vniuersalibus rebus causis ꝛ curis que cognitio est remotior a p̃ari eliciēda. ꝛ in practicam que est de particularibus ꝛ p̃pinquioribus p̃ari ꝛ immediatius conformibus p̃ari eliciende: tamen fm veritatem illam vniuersalior que in comparatiōē dicitur speculatiua est simpliciter practica: q; vitam later inclu dit illam particularem formaliter conformes p̃ari. ¶ Ad aliud de bonitate ꝛ malicia: dico q non omnis actus bonus est p̃mo bonus a circunstantia finis vt finis. immo ē ali quis bonus a circunstantia finis vt finis. immo ē ali quis bonus a circunstantia obiecti: puta vbi finis est oīm ꝛ ibi circūstātia finis vt obi p̃mo tribuit rectitudinem actui. ille enim actus ex obiecto solo est simpliciter bonus: vt amare deum sine aliis circunstātijs est simpliciter bonum. falsum est igit q a fine vt finis est put. f. distinguitur contra oīm accipiat p̃mo bonitas actus moralis. imo secūdo illud est falsum. q; actus circa ens ad finem ly habeat p̃o p̃ma circūstantia finem, tamen ab obiecto est aliqua bonitas p̃ o2 a quo actus dicitur bonus ex genere. ¶ Tertia rēsponsio est directe ad propositum: q; etsi circunstātia

Bē. q° 6. a. 2. c 9°. 12. q 2.

formaliter circūstet p̃actum vt sit bona. non tamē formaliter circūstat intellectionē practicam. non enim intellectus moderate siue medio modo dicat actus ita q dictare circunstantionē hac circūstātia medio criter. sed intellectus dicat fm vltimū siue potentie est autem illud dictare rectum a p̃incipio ꝛ p̃incipiū sumitur a fmo obo. ¶ Contra istud arguitur q nō sit distinctio per obiecta q; omne formaliter tale est ta le per aliquid sibi intrinsecum. ergo si habitus ē formaliter practicus hoc est per aliquid sibi intrinseci, sed nō erit oīm: g cē. expl̃um. sol non est formaliter calidus: ly sit virtualiter calidus. ¶ Preterea oīm nō est distinctiuum habitus nisi vt causa efficiēs: cum sic autem efficientes nō distinguit effectus specie: q; a causis diuersis specie potest esse ipse effectus specifice cut calidū idem specie generatur vnius ē equinoce ab igne ꝛ a sole. ¶ Ad p̃mum dico q esse practicū dicit aliquid intrinsecum notitie sicut respectus aptitudinalis est intrinsecus fundamento. ꝛ q notitia aliqua sic sit apta nata referri. hoc est per naturam in trinsecam notitie quam natura; habet ab obo ꝛ a cā extrinseca. dico ergo q habitus est practicus per intrinsecum: vt patet per causam formalem ꝛ per obs vt per causam efficientem. ¶ Ad secundum dico q ly a causis essentialiter ordinatis quarum vna ē vnioca: altera equoca posset esse effectus vnius rationis sicut exemplificatur de calore: tri quando cāe efficientes p̃time eiusdem ordinis ad effectum causatis aliqua in quantum ipse cause sunt distincte. matime si vtraq; sit vniuoca effectui siue vniuocatione completa siue diminuta non potest a causis talibus distinctis esse actus vnius rationis vniuocationem completam dico quādo est similitudo in forma ꝛ in modo ēndi forme. diminutam quādo est similitudo in forma ly habeat aliam modum essendi: quemodo domus extra est a domo in mente. vnde ꝛ generatiōnem istam vocat aliquo modo philosophus vniucam. 7. metaph. Quia igitur obiectū est causa p̃ima respectu notitie ꝛ vniuoca ly diminute. sequitur q distinctio formalis obiectoꝝ cum causent notitias inquantum ipsa sunt distincta necessario concludat distinctionem formalem notitiarum. De obiecto fruibili anerende sunt due questiones de ipso fruitione ꝛ de fruente plures.

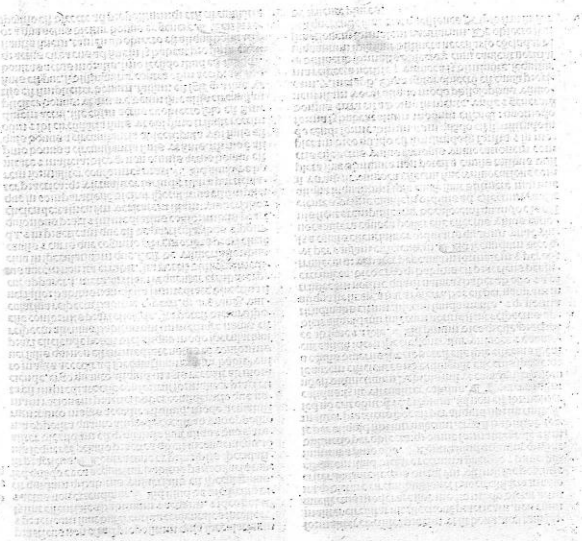

Incipit primus liber de mysterio trinitatis.

Di. f.

Uteris ac noue legis cōtentā diligenti indagine ēt atq; ēt cōsiderātibus nobis huius rē grā intuit. facre pagine tractatū circa res vl signa p̄cipue versari. Ut enim egregiusl doctor Aug. ait in lib. de doctrina p̄diana. Dis doctrina: vel rez ēvel signoz. Ds res ēt p signa discimus. Proprie aūt hic res appellāt que nō ad significādū aliqd adhibētur. Signa vo quoꝝ vsus ēst in significādo. Louiz aurē aliqua sunt quoꝝ ois vsus ē in significādo nō institūcādo. i. qb⁹ nō vtimur nisi aliqd significandi gratia vt aliqua sacramēta legalia. Alia que ēi solū significāt. ſ. cōferūt q̄ intus adiuuet sicut euāgelica sacramēta. Ex quo apte intelligitur que hic appellētur signa res. ille videlicet que ad significādū aliqd adhibent. Ceteris signiū ēt res aliq̄. Qd. n. aliq̄ res ēvel eodē Augu. ait oio nihil ēst. Dō aūt ez ois res signū ēst. qz non adhibetur ad significādū aliquid. ē. ſi q⁹ bis intēderit theologoz speculatio studio sa tis modesta diuinā scriptura formā p̄scripta in doctrina tenere aduerter. Debis ergo nobis aditū ad res diuinas aliquatenꝰ in telligēdas deo duce apire volentibus differēdum est: z primuz de rebus. postea de signis differemus.

Augu⁹.

De rebus communiter agit.

Id ergo in rebus considerandum est vt in eodē. Augu⁹ ait. Quod res alie sunt quibus fruēdum ēst. Alie quibus vtēdum est: alie que fruuntur z vtūtur. Ille quibus fruēdum ēst nos bōs faciunt. Istis qui bus vtēdum est tēdētes ad bītudinē adiuuamur z quasi animiculamur vt ad illas res q̄ nos beatos faciunt peruenire, eisq; inherere possimus. Res vero que fruuntur z vtuntur nos sumus quasi inter vtrasq; constituti: z angeli sanct. Frui autez est amore alicui rei inherere propter seipsam. Uti vero id qđ in vsum venerit referre ad obtinendum illud quo fruendū ē. al's abuti ē nō vti. Pāvsus il licitꝰ abusus vel abusio noiant vz. Res igitur quibus fruēdū est sunt pater z filius z spiritꝰ scūs. Eadē tri trinitas q̄da sūma res ē cōiūgs omnibus fruētibus ea. si tū res dici debet. ēt non rerum omnium causa. Si tamen z causa Non enim facile potest inueniri omne quod tante excellentie conueniat: nisi quod melius dicitur trinitas hec vnus deus. Res autem quibus vtendum est mundus ēst: z in eo crea ta. Unde Aug. in eodē. Utēdum est boc mūdo non fruendu: vt inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspicientes. i. vt de tem poralibus eterna capiantur. Item in eodem In omnibus rebus quibus ille tātum sunt q̄ bus fruendus est que eterne z incōmutabiles sunt. Ceteris autem vtendum est. vt ad illaz pfruitionez perueniatur. Idez Aug. in li. r.

Augu⁹.

dum est

Augu⁹.

De rebus que fruunt z vtūtur.

Quid sit frui z vti.

De rebus qb⁹ fruēdū e

Augu⁹. de reb⁹ qb⁹ vtē

Fruimur cognitis in qb⁹ ipis ꝑpter se delectata volitas conquiescit. vtimur vero ei que ad aliud referimus quo fruēdū est.

Ircā distinctionem p̄mam i qua magr tractat de frui z vti. gro primo de obo ipius frui. z p̄mo vtrū per se obm fruitionis sit tri finis vltimus.

Et arguit q̄ nō. q. Augu. 83. qōni. q. 8. fruēdum ē bonus inuisibilitꝰ. sed plura sunt bona inuisibilia. ſ. nō ē fruēdū tri vltimo fine

Item capacitas fruētis ē finita. q. nā subiecti ē finita. q. capacitas alīus po test satiari aliquo obo finito. Sed fruēdū ē quocunq; satiante capacitatē fruētis. g. ē. ē. Ad aliqd ē maius capacitate aie. vt deus qui sufficiēs ipsi. ē. aliqd ēst minus capacitate eius. vt corpus. g. aliqd ēst medius. ſ. eē capacitati eius. illud erit minꝰ deo. g. ē. Ad ēē q̄cūq; forma nālis satiat capacitatē mātē. igit q̄cūq; obm satiat capacitatē potētie. finia phaſ. q. potē tia per formas in ipsa receptam respicit obm. z ita fi formas ꝑ na recepta satiat appetitū intrinſec. sēgt q̄ obm q̄ respicitur a potētia per ipsā formā ētiā satiat appetitū extrinſece seu terminatiue. aliꝰ arguitur. q. ſi aliq̄ forma nō satiaret. g. illate ista forma materia ī cliuaret ad alīa naturaliter z per ois sub ista qesecz violēter. Item q̄cūq; p̄dibens aliqd ab illo ad qđ ēst inclination nālis ipius ēst violētꝰ sibi sicut ap̄pet de quiete grauis extra locū suum. Item firmꝰ ēst ille tri intellectus alij vero q̄ ꝑmo vero. g. a sili intensiue pōt volitas assentire alij bono q̄ ꝑmo bono. Ad oppm ē Aug. ꝑmo de doc. ꝓtiana. c. j. Res qb⁹ fruendū ēst sunt ꝑ nlius z spūs sanctus. z bt res sūt vna summa res ego. ꝛc.

Ad istam questionem primo distingua de fruitione ordinata z in eōi sumpta. 2° dicam de obiecto fruitionis ordinate. 3° de obiecto fruitionis in cōmuni: 4° quomodo sit intelligendum fruitionem esse circa finem: siue vere vltimus vt in secundo articulo. siue non vere vltimum vt in tertio articulo.

De primo dico quod fruitio in cōi recedit fruitionē ordinatā: q. quādocūq; potentia non determinatē ad actū ordinatū ēst: actus eius in eis vniuersaliter loquendo ēst actus eius ordinatus. volitas aūt nō determinatē ēst ad fruitionē ordinatam qđ patet: q. summa puerilitas pōt eē in ea: vt quādo vtit fruendis z fruit vtēdis sm Aug. 83. questionuz q. 30. ergo ꝛc. Ēst aute fruitio ordinata qualis nata ē ēsse recta: quādo. ſ. ordinatur sm circūstātias obitas fruitio autem in cōmuni ēst siue habeat illas circunstantias siue non.

Quantum ad secundum videt esse opinio Aulē. q. ordiata fruitio pōt circa ali-

ud a fine vltimo. qō ꝑbatur ex dictis eius. 9. meth. c. 4. vbi vult ꝙ intelligētia superior ꝓ actu finis in telligendi. pducit inferior. ē. tunc aūt videt pducitus esse perfectū quādo attingit finum ꝓncipij ꝓducti num finꝫ illum. ꝙ positiones. 55. ꝓcul. ꝙ vniuersaliꝰ natū est quērti ad illud a quo ꝓcedit. In tali aūt̄ ꝛ ditu videt esse circulus cōpletus: ꝛ ita ꝑfectio. ergo t telligentia ꝓducta ꝑfecte q̄rat in intelligentia ꝓducte. ¶ Contra istud ꝓtēdit nō ꝙrandum nisi vbi et ob iectum finum ꝓfectissime ē in finito obiecti ꝓtenti. ꝙ finitus est ens in cōmuni fm Auic. metaph. c. 5. ergo non quietat̄ ꝓtēria fruēs nisi vbi est ꝑfectissimū ens: hoc est summū ens. ¶ Cte ꝓtentia q̄e inclinat ad multa obiecta ꝑ se non quiesc̄ in aliquo vno ꝑfecte nisi illud includat oia ꝑ se obiecta q̄rūs ꝓt sunt includi in aliquo vno. sed ꝓtēria fruēs non includit ad omne ens sicut ad ꝑfectibile obiectū. ergo non q̄rat̄ ī aliquo vno ente nisi illō includat oia alia entia q̄tum ꝓt includi in aliquo vno. ꝓt aūt̄ ens sic liq di in vno ente infinito. ergo ꝓtēria ꝓt ꝙ quietari ibi in fine. Item intelligentia inferior: videſ supꝛ rem aut videt eam esse finitam: aut credit ea esse in finitam: aut nec videt eius finitatē nec infinitatem. Si credit eas esse finitas. ergo videt eas esse in eo q̄ finitius nihil ꝓt dici ꝙ falſa ꝙ. alia fit ibi fm Aug. 2. de. ciui. dei. c. 4. Si aūtem nec videt eā finitatē nec infinitatē nō videt eam ꝑfecte nec ſic eſt beata. Si aūtem videt eam esse finitam igit̄ ꝓt intellige re aliqd posse eam excedere. ita enim exprimur in obis ꝙ possimus apprehēdere aliqd vltra quod dcīus bonū aliud ꝙ ostendit maius bonus: ꝛ per ꝙs ꝓt appetere vel amare illud maius bonū: ꝛ ita nō quie tat in illa intelligētia. ¶ Item ducorōnem eius ad oppositū: q̄ fecūda intelligētia ſi cōcedat ſibi ꝙ cau sat tertiam nō causat eam in virtute ꝓpria: ſed vir tute primę ergo nō finit eam virtute ꝓpria ſed in virtute aliena. q̄ aūtem finit aliqd in virtute alterius ſ. Bo ſ. ſ. ſ.

tinus materie ad formas: sed vna faciat specitiſſime
ſ. forma preciſſima. illa ri nō ſatiat oēs appetit⁹ ma
terie niſi in illa vna forma oēs forme includerentur.
¶ Ad propoſiti dico q vna oēs pōt includere oia ob
iecta aliquo modo: ō illud oēs obiecta ſpecte quie
tat potētia quātū pōt quietare: ſicut fuit argutus in ſe
cūdo articulo 3 Aluic. nō tri eſt oio ſimile de quiete in
tus ⁊ extra: q: quodcūq; receptiuū quietat intra aliq
quo finito recepto: ſ extra ſiue terminatiue nō opoz
tet q finito geret. q: ad pfectī extra potest ordinari
ſ poſſit in ſe recipere ſe ſm aliter: q: finitū nō recipit
formā: niſi finitā. ſi denō bs obiectū infinitū. ¶ ſ po
baſ: q: quelibet forma getat materiā ſuā. q: alie ſub
quacūq; quieſceret violeter: dico q ges violenta nī
quā eſt niſi geſtes determinate inclineſ ad oppoſitū
ſicut exemplificaſ de graui reſpectu deorſus vel de
ſcēſus ⁊ gete et ſuper trabes: materia aūt prima ad
nullā formā determinate inclinatur: ⁊ ideo ſub qua
cunq; quieſcit non violeter ſed naturaliter getcit pp
determinatam inclinationē ad quācūq; ¶ Ad. 5ᵐ
dico q intellect⁹ aſſentit vnicuiq; vero ſm euidētia
ipſius veri. quā natū e de ſe facere in intellectu: ⁊ ſi
nō ē in pātē intellect⁹ firmi⁹ vel minus firmiter aſ
ſentit ē vero ſed tñ ſm portionē ipſius veri mouen
tis intellectum. in potestate voluntatis ē intēſius aſ
ſentire bono vel nō aſſentire: ſ imp ſecū? vñ: ideo
cōſequētia non valet de vero reſpectu intellect⁹ ē
de bono reſpectu voluntatis.

Secundo quero vtrū vi
tinus ſi
nis habeat trīa rōnes fruibilis: an in
ipſo ſit aliqua diſtinctio ſm quā voluntas
poſſit ec frui ſm vnā rōnem ⁊ non ſm ali
am. ¶ Et q ſit in eo talis diſtinctio ppa
bo: q: primo ebi. c. 7. amplius aute q: bonū equalit
er ent. ꝛc. dicit ꝓba ⁊ cōmentato: q ſicut ens ⁊ vnū
ſunt in oī genere ita ⁊ bonū: ſ ꝓpr ibi logtur de reſoe
ſ relo ſic bs ꝓpriā bonitatē. igit ſ ꝓpriā fruibilitatē.
¶ p hīs cū ſit ipa in deo alia ⁊ alia. etri: ſ deo alia ⁊ alia
rō fruibilis. ¶ Preterea ſicut vnū puertit⁹ cus ente:
ita ⁊ bonū. ſ cū trāſferant ad diuia egliter trāſferent
ſ ſicut vnū eſt ibi ēentiale ⁊ ꝓsonale: ita bonū ⁊ bon
tas. ſicut igit in eo ſunt tres vnitates: ſic ⁊ tres boni
tates. ⁊ p hīs bꝫ ꝓpoſiti. ¶ Preterea act⁹ nō ſmia
tur ad oēm ingtus nūerat niſi ob⁹ vt ē formale ob⁹
numeret. ſed actus fruēdi terminat ad tres ꝓsonas
ingtum tres. ſ oēm fruitiōis inquātū oēm formale
numerat. ꝓbatio maioris: credim⁹ in dcā inquātus
trin⁹. igit videbim⁹ deū inquātus trin⁹. q: viſio ſic
cedit fidei ſm totā ſua ꝓfectionē. ſ fruemur deo in
quantū trinus. ¶ Ad oppm in omni oēdie ēentiali
eſt trīa vnū ꝓmā. igit in oēdine eſſentiali finius ſ trī
vnus finis. fruitio aūt eſt reſpectu finis. ſ ꝛc. ¶ Item
primo efficiēti co:ſeqūdit vltim⁹ finis: ſed eſt trīa
vnū efficiens primū. ⁊ ſub vna rōne. igit trīa vn⁹
finis. ¶ Cōfirmat rō: q: tāta ē vnitas efficitis q:
non pōt efficere vna ꝓsona nō efficiente alia. igit ſi
tāta erit vnitas finis q non poterit vna ꝓsona finire
alia nō finiente: ſ ſic ſequtur ꝓpoſitus. Sīa etiā ſecūda
rō ſtmat ꝑ aug. 5. de tri. c. 17. vel. 14. fatendus in
quit eſt ꝓsm ⁊ filiū: vnū eſſe ꝑ nᵐ. ſpūs. ſ. ad creatu
rā: ꝛo ⁊ filī. ⁊ ſpūs. ſ. nᵐ. ꝑ nᵐ ſicut vnus creato⁹
⁊ vnus dñs. ¶ Item ſicut deus ē vna maiestas: ita
eſt vna bonitas: ſ. ꝑpter vna eius maiestatē debet
ē vna tñ adoratio ꝓ tota. ſ. li. c. 9. ita q nō cōue
nit adorare vna ꝓsonā nō adorādo alias. ⁊ ēnā nō
contingit frui vna ꝓsona nō fruendo alia vel alijs

Ista questio poſſet habere quadruplices
difficultat ꝛm ꝙruplicem
diſtinctionē in diuinis quaꝫ prima eſt diſtinctio eſſen

tie a ꝓsonis. 2ª diſtinctio ꝓsone a ꝓsona. 3ª eſſentie ab
attributis. 4ª ēentia ab ideis. de 5ª ⁊ 4ª mō dicā
q: nō eſt oſtenſa qualis ſit illa diſtinctio. nec vtrum
ſita diſſicta pertineat ad fruitionē. nī ſeiſ de tma⁹
diſtinctionib⁹ ꝓmis nunc dicendus eſt. Et quantū
ad iſtas diſtinctiones videndū eſt ꝓmo de fruitione
viatoris quantū ad poſſibilitatē ei⁹: ſecundo de fru
itione cōprehensoris. 3 hoc loquēdo de poētia dei
abſolute. 5ᵒ de fruitia ab ꝓbatis loquēdo ō pō crea
ture. quarto de fruitiōe cōprehensoris ⁊ viatoris lo
quendo de tacto.

De primo dico q poſſibile eſt viato
re frui eſſentia vnā ſm fruendo
ꝓsona. 2 hoc fruitione ordinata: q̄ ꝓbaſ q: fs
aug. 7. de tri. c. 1. vel. 4. ſi eſſentia relatiue dī nō eſt el
ſentia: q: eis eſſentia que relatiue dī eſt aliquid exce
pto relatiō er quo ꝓcludit 3ª. c. dū ergo queret ſi pater nō
ſit aliquid ad ſe nō erit aliquid q̄ ad alterū dicaſ. eſt
igit eſſentia aliq̄ ōbm cōceptibile in cuius cōceptu
nō in cludit relatio ergo ſic pōt cōcipi a viatore. Sꝫ
eſſentia ſic cōcepta habet rōem ſūmi boni. igit ſ pſe
cta rōes fruibilis. igit ōtinget ea frui etiaꝫ ordinate.
¶ Et cōfirmat rō: q: poſſibile eſt eſſ cōdutē ex puris na
turalibus eſſe vnū ſūmuꝫ bonū. ⁊ tñ ex illis natura
libus nō cognoſcet⁹ bō deū vt trinus eſt ergo circa ſū
muꝫ bonū ſic cognitū pōt bē aliqđ actū voluntatis
⁊ nō neceſſario inordinati. igit habebit actū fruitio
nis ordinatū circa ēntiā: nō circa ꝓsas: vt nos cō
cipimus ꝑſonas eſſ querio autem non eſt poſſibile
q fruaſ odiate ꝓsa nō fruēdo ēntia. ¶ Sꝫ dicas q ꝑ
ſona eſt correlatiua. igit ſi cōcipit⁹ ſ ſuū correlatiuus
cōcipit. ¶ Rñ: q: ſi cognitio relatiui requirat co
gnitionē correlatiui: nō tñ ꝙs cognoſcente ⁊ fruente
vno relatiuo cognoſcere ⁊ frui ſuo correlatio: q: poſ
ſibile ē frui deo inquātū creato: nō fruendo creatu
ra quet⁹ minare illā relatiōs. ¶ Niſi ly dicat pater
relatiue ad filiū: ſ nō ꝓpoſſet intelligi inquantū ꝓ fi
ne filio: nō tñ dicit relatiue ad ſpīn. ſ. inquantū ꝓ ſ
poſſibile erit cōcipere patrē vt patrē: ⁊ frui eo nō co
cipiendo ⁊ fruendo ſpiritu ſancto.

De ſcdo articulo dcō nō eſt poſſibi
le ꝙ vt de ꝑ oēi abſo
luta q aliquis cōprehēdēs: fruaſ eſſētia nō fruendo q
ſona. ¶ Et hoc ꝓbaſ ꝓmo de viſione q. ſ. nō ſit poſſibi
le abſolute aliquē intellectū videre eſſentiā nō vide
do ꝓsonā. ꝓbaſ ꝓmo ſic. cognitio cōſula eſt impfecta
viſio aūt illius eſſentie nō pōt eſſe cognitio imperfe
cta. igit non pōt eſſe cognitio cōſula. ſed ſi eēt tamen
viſio eſſentie ⁊ nō perſone eēt viſio cōſula: q: eēt vi
ſio alicuius cōis ad ꝓsonas: ⁊ nō illarū perſonarū q
vī incōeuentes. ſ. ſic: viſio eſt exitis vt exitis eēt ⁊
vt exitis eſt videnti ꝑm exitiam ſuaꝫ: ⁊ in hoc diſtin
guit viſio ab intellectione abſtractiua: q: pōt eſſe nō
exitis: vl exitis nō exitis. ſ. ſpīs. ⁊ ſi intellectus iſta
diſtinctio inter intellectiōes intuitiuam ⁊ abſtractiuā
ſicut in parte ſenſitiua eſt diſtinctio inter actū viſus
⁊ actū fantaſie eſt. q: alia cognitio eſſentie diuine intu
itiua ab illa q̄ ē cognitio abſtractiua eſſentie diuine
eſſentie ei⁹ vt exitis eſt ⁊ 2ᵐ ēntiā ei⁹ pūs vtuti cogni
tiue nō exiſtit aūt eſſentia diuina niſi in ꝓsonis. ergo
nō pōt eſſe viſio eius niſi in ꝓsonis. ¶ Iſte non pōt ali
quid cognoſci cognitōe intuitiua in quo ſint aliqua
plura diſtincta ex nā rei niſi etiā ola illa diſtincte vī

deant. Ex⁹: albedo nō videt distincte niſi videant oēs partes eius que ſunt i baſi piramidis que partes diſtinguunt ēt nā rei ſed perſone ſūt eſſentia. ꝯ diſtinguunt ēt nā rei. igit nō diſtincte vī ēntia niſi etiaꝫ videant plone. ⁊ Et bis arguit ad ꝓpoſitū ſ̄tum ad ſecundā diſtinctionē. ⁊ plona ꝙ ine ſe: qꝫ ſi nō pōt videri ēntia niſi in plona: ⁊ nō magis videt in vna plona ꝙ in alia: qꝫ eque imediate videt ſe ibi ad ꝯ. ſibet plona. ⁊ nō pōt videri niſi videat in ſlibet plona ⁊ tota videt in vna plona niſi videat in alia ⁊ ſ̄. Et terius etiā arguit ad ꝓpoſitū ſ̄tum ad ſecundū: qꝫ volūtas nō pōt magis abſtrahere ab vna ꝑſona ꝙm ſuū ꝯ intellect⁹ oñde re. igit ſi intellect⁹ nō pōt diſtincte oñdere eſſentia ſine plona vel vna plona ſine alia. ⁊ Hoc etiā cōfirmatur ſic: qꝫ volūtas ſi pōt habere actū diſtinctū circa oēs ꝑte obi niſi ꝓnat diſtinctio in obo vel re vel rōne ſed ſi intellect⁹ appꝛehendit indiſtincte eſſentiā ⁊ glōriā nō erit diſtincto ex ꝑte obi nec rei nec rōnis. ⁊ volūtas nō pōt hīe ibi actū diſtinctū ex ꝑte diſtinctionis obo ꝑmo. q nō rei ꝑ. q nec etiā rois. ꝑbo: q: intellect⁹ non diſtincte apꝛehendit ſ̄ illō. igit nec vdiligunt ēt illud. ⁊ Et ꝑte fruitionis arguit ſic fruitio ḡtat fruentē. ſed vna plona nō ꝑfecte ḡtat ſine alia nec eſſentia ſine plona: ergo fruitio ꝑfecta ḡtata illā nō poſſet vīteri⁹ in aliquo alio quietari. qꝫ vltimate ḡtata nō eſt vīterius ḡtabile: ⁊ ꝙ ꝑfecta ꝓ nō poſſet vīteri⁹ ḡtari in alia plona nec frui ea. q̄ falſū. ⁊ Ite ſi ḡtaret in vna ꝑſona ſola. ⁊ ꝓtz ꝙ pōt frui alia. vel igit fruitio nō ꝑfecta ꝑ ꝯ fruitōe alteri⁹ vt erit incōpoſibiles ita ꝙ vna nō erit ēt alia. Si pōt mo nō ꝙ nec ꝙ. nec ꝙ fruitio ēt erit ad ꝯ ēntia ſimul quoꝝ vtercꝫ equat capacian illi⁹ pōtie q̄ ē impoſſibile. ⁊ Dī⁹ mō: igit neuter actꝰ ē fruitio qꝫ neuꝫ actꝰ poterit ee eternus. ⁊ Ite in alia nā ē nālis imago trinitatis ergo nō pōt ḡtari niſi trinitate. ḡ nec pōt frui aliquo ordinate niſi deo trino. ⁊ Quan tū ad iſti articulū nec ꝺo ee poſſibilē ſolutā ſ̄tū videt ꝺicētia quin poſſibile ſit ee ꝑte intellect⁹. ⁊ volūtaꝫ ꝑ virtutē ſpā actꝰ ēminet ēntia ⁊ nō ꝑſona: vel vna ꝑſona ⁊ nō alia: puta ꝙ intellect⁹ videat ēntiā nō ꝑſonā: vel vna ꝑſonā ⁊ nō alia. ⁊ ꝙ volūtas fruat ēntia nō ꝑſona: vel vna ꝑſona ⁊ nō alia. ⁊ Hoc ꝓbatur ꝺef ſic ꝑ: plus ee cognite ḡ generat filiū ꝑfecte ḡtū: ergo filiū ꝑfectione ſpā intrinſeca. ḡ ꝑſona ꝑducta ḡtuando ꝑfectio intrīſeca ꝑſone beate. ⁊ ſ̄ in illo ꝑte ꝑ ꝑfecte beat. igit in illo ꝑte: ḡ nō ꝑfecte beatificās. nō videt ā in illo ꝑte habere ēntiā cōcreā trib⁹ vbīs: ſed vt ēntia videt vt ēntia absolute vel ēntia vt ē in vna trib ꝑſona ꝑcise. ḡ nō ē de rōe ēntie vt ē obm beatificā ꝑ beatificē. ingtū ē cōcreata trib⁹: ⁊ ita nō videt ꝑ tradicto ſue ḡtū ad fruitiōnē ſue ḡtū ad viſionē. ⁊ Rndet ꝙ ꝑbs ēntiā vt in trib⁹ ꝑſonis. ꝙ obo: ⁊ tñ ꝑmo ſm originē: qꝫ ex hīs illa ēntia obam ſibi: ⁊ hoc ē eſſe ꝑus oꝛigine. nō ḡ. n. ibi ꝺo ritas aliq̄ ſm quā obiciāt ſibi ēntia vt ē in vna ꝑſona nō vt in alia: ſicut nec ipa in aliq̄ ꝑoni nāe obi eit vni plone. ⁊ nō aliꝭ ſed tri. vni obiciāt ee ſe alii ſi eſſe. ⁊ Contra: ſlibet plona itelligit ſe. ⁊ nulla ſ̄ intellectu vt eſt in ipa nō vt eſt in alia nec vt ē in trib⁹ vt pater et. ꝛv. de tri. c.18. vel. ir. ꝙ quelibet ꝑſona intelligit ſibiſpī. igitur ita videt ꝙ ſlibet intelligit ꝑfecte per ſe intelligēdo eſſentiā vt ē in ſe formaliē igit ꝑfecta intellectio quē ē ibi beatifica nō neceſſario ē ſe regrit ēntiam vt in trib⁹ ꝑbs ꝑ ꝑtitē. nō minus ad intellectionē requirit intelligibile ꝙ. ſ̄ intellect⁹. igit in ꝑfecto intelligēte ee ſe nō minus regrit ꝙ beat in ſe obiectū vt formaliter intelligibile ꝙ ꝙ beat intellectū vt quo intelligat. ⁊ Confirmat⁹ ro: qꝫ ſi ꝑat intelligat beatifica viſione ēntiaꝝ vt in filio, igit aliquid ā ſit recipert a filio vel ab aliquo vt in filio. ꝓtia ꝑbat per argumētum ꝑbi. 12. metaphyſi. quo probat deum non intelligere aliquid aliud a ſe. qꝫ tunc vileſceret ei⁹ intellectus. ⁊ q̄ ꝑfectionē recipere ab intelligibili. igit ita ḃ:imo quod eſt maius in conueniens ꝑfectionem ſimpliciter puta viſionem beatificam ā ſit recipert ꝑ a tribus perſonis vt obiectis: vel ab aliquo vt in tribus. ⁊ tunc videnſ̄ ſequi duo abſurda: ꝓmo ꝙ nō oēs ꝑfectionē hꝫ ꝑt a ſe. ꝛt ſic nō eſſet ꝓmus ens ſm ꝓpriū ꝙ ꝓpriū ꝙ ꝓfectionē ſm ꝓpriū ꝛ eſſentialis ſit aliquo modo ꝺo: ꝓpꝛietatibus: ſed aliqua qualī poſſet ꝛeꝺ ipſis ꝑſonis: puta iſta que eſt ab obiecto vt in tribus ⁊ ſ̄. ⁊ Oꝺoſ ꝓonendi eſt iſte: actus omnis habens ꝓmum obiectum a quo eſſentialr ꝺependet ⁊ obꝫ 2ª a quo ēntialr nō ꝺepēꝺet. ꝛ tenꝺit in illud etiam ꝑt ſm obi. ſ. ergo non poſſit manere ſine actꝰ niſi habeat habitudines ad ꝓmus obm: pōt ſi manere ide ſine habitudine ad 2ᵐ obm ꝙ ab eo nō ꝺepēꝺet. Exᵐ: ide eſt actus viſionis ēntie ꝺiuine ⁊ aliaꝝ rez: in eſſentia. ſed eſſētia inſe eſt ꝓmum obm res vīe ſecundarius obm. nō poſſet aūt manere eaꝺē viſio niſi eſſet ciuſꝺē eſſentie. poſſet aūt manere abſq; hoc ꝙ ēntia reſiſcin ea. ſicut igit ꝺe abſq; ꝺiuīo ⁊ pōt cooperari ad actū illū ingtū tēdit in ꝓmū obm nō cooperando in ipm inquantū tendit in 2ᵐ. ⁊ tantꝰ eſt actus idem ita ſine ꝓꝺictione poteſt cooperari ad viſionem eſſentie vt fruitionē ꝙ ēntia hꝫ ꝛi rōes ꝓmi obi nō cooperādo eiꝺē actui viſionis. ⁊ ꝛi fruitionis ingtū tendit in ꝓnā: ⁊ in vna ꝙ nō in alia: ꝙ ꝓpīe hīt rōnem obi quaſi ſecūdarij. ꝺe hac ꝓbāꝺ argumētū. ⁊ ꝓmo ꝺi de viſiōe cōſequētie. ⁊ ꝓtz ꝙ vīe in creaturis diuidit in ſuis ſingulꝫ bus: ꝺoc ꝙ eſt diuidi impfecti onis ē: nō nō cōpetit ei quoꝺ ē cōe in ꝺeo: imo ēntia diuīna q ꝺeſe eſt cōis ꝑſonis ē de ſe ꝺec. ideo igit eſt cognitio alicuꝰ vlis abſtracta a ſingularib⁹. ꝑſula ⁊ impfecta. q̄ obm ē ꝑſuſꝫ diuiſꝫ in illis q̄ē in ꝓpſuſe capiunt. hec aūt cognitio ēntie vīe diſtincta eſt q: ſ. ꝺoli q ē ſe ſe ꝺec: ⁊ tñ ꝺs in illo diſtincte cōcepto ꝑſona diſtincte ꝺcipꝫ: igit vīe nō eſt ꝑm. terminus viſionis vel fruitionis vt ꝺictū eſt. ⁊ Ad 2ᵐ cum ꝺr ꝺe ēntia exiſte ⁊ ꝺico ꝙ neceſſariū ē terminū viſionis eſſe exīs inquātū exīs: nō tñ oportet ꝙ ſubſiſtentia. ⁊ inō catibilis exiſtia ſit de rōne ēminī viſibis. ēntia aūt ꝺiuina eſt de ſe ꝺec actus exīs ſ̄. nō includat de ſua rōne ꝺicibilē ſubſiſtentia: ⁊ ita ipa vt ꝺec poſſet terminare viſionē abſq; hoc ꝙ viꝺeantur ꝑſone. ⁊ Exēꝑtū: albū vī intuitiue inq̄tū exīs ē ꝑſe vīiuſ ſm exiſtia ſuā: nō ꝓ ꝛi albus: viꝺeri tanꝙ ſubſiſtēs vel inq̄tum hꝫ rōnem ſuppoſiti. qꝫ non hꝫ rōnem ſuppoſiti. nec ſuppoſitū in qua eſt viꝺet. Ad ſoꝛmā argumēti ꝑs ꝙ ꝛi non ſit viſio niſi exiſtentia. ⁊ ſ̄tum exīs eſt ⁊ non ē exīs niſi in plona: non ſequit igit eſt exīs inquātū in plona eſt. ſed tñ ꝓ. inferri ꝙ eſt ſubſiſtētis vel exiſtis in ſubſiſtente. ⁊ Ad terti um ꝺico ꝙ ꝓma ꝓpoſitio eſt falſa: niſi q̄ in illis ex natura rei ꝺiſtinctis ꝛpm ꝓimus viſum ꝺiſtinguit ſicut ꝓs in exẽplo tuo ꝺe baſi piramiꝺis: nā albedo ⁊ albꝺ viſum ꝺiſtinguunt in ꝓes in quib⁹ viꝺet. ꝛt ꝺico non ꝺiſtincte viꝺeretur album niſi ille partes in quibus ꝺiſtinguitur album viſum ꝺiſtincte viꝺerent. ⁊ in ꝓpoſito aūt ⁊ ſi ꝑſone ex natura rei ꝺiſtinguant: tamē eſſentia vīa non ꝺiſtinguit in eis. qꝫ ē de ſe ꝺec: ideo pōt ꝺiſtincte viꝺeri ſine illis viſis q̄ ſubſiſtunt in ea. ⁊ Ad alia ꝺe ꝺectione vlteriores ꝺe voluntate ⁊ ſi non oportet rehōꝺere aꝺ anteceꝺens eſt falſū. ⁊ tam negatū: tamē quia ꝓtia nō viꝺet ne ceſſaria: pōt ꝺiceri: cum ꝺicit ꝙ voluntas non plus abſtrahit ꝑ ſ̄ intellect⁹ oſtēꝺit. ꝺico ꝙ intellectus poſſet oſtēꝺere aliquoꝺ obiectum ꝓmū voluntati: et

in isto primo obiecto ostendere potest aliquod per se obm sed nō primū. ꝛ vocat hic obm primū totū illud ad qō terminat actꝰ potētie. ꝛ obm p se illud qō icludit ꝑ se vnitiue in obo termināte pmo vtraqꝫ autes rō ibi ostēsa sufficit ad ly qᵈ volūtas habeat actū finꝫ circa illud. nō enim os q volūtas velit illud nisi pri mū ostensū sed pot velle illud qō ostendit in illo ante so. ꝛ etiā nō velle. Exemplū ponit tale: in epistola quidā dicit facer dotū, talis ostensio sufficit ad ly q volūtas habeat velle vel nolle circa facer dotū: ita q et tali ostēsione potīt habere velle circa epatus. ꝛ nō circa sacerdotū: nī nō et nisi vna ostensio: ꝛ ostensio vnius obi pmi in quo nī includit aliquid vt p se obs dico tūc q volūtas nō abstrahit vniuersaliter a particulari vel singulari: sed volūtari ostendunt plura obiecta p itellectū q aliquoꝫ plurū icluso. in primo obo quoꝫ vtrunqꝫ vt sic ostensus pōt volūtas velle

Ad cōfirmationē cū dicit: obm aut differt re aut rōne: dico q differt rōne. Et cū ꝓbat q nō q: intelle ctꝰ nō distinctē cōcipit sibi obs. dico q nō ex hoc sequit ētiōez rōnis q intellectꝰ habeat illa ficta ꝓ ostensa. sed sufficit q in primo obo cōcipiat aliquid aliud.

Ad illud de quietatiōe dico q pater eternus qui etat in essentia sua vt est in se nō q sequit ergo nō pt quietari in essentia vt est in filio vel spiritusancto imo quietat in essentia sua vt cōicata ꝫ eis. ꝛ hoc eadē qui etatione qua quietat in essentia vt est in se qđ. n. quietat primo in aliquo obo: quietat in illo in quocunqꝫ fim illā modū. ita hic si beatꝰ primus fruat essentia potestea plona nō quietat vlterius: quietatiōe tñ primus quietabat: sed eadē quietatiōe in quantū obiectum quietans terminat vt in aliquo ꝫ primus non terminabat vt in illo. Per hoc ad vltimum arꝰ dico q nō erūt ibi duo actꝰ q quietās actꝰ est ibi fruitiōis vel visionis ē obm simꝫ sub una rōe formali, sed iste actꝰ nuus pōt esse obm p se virtute p̄mi obi vel pōt esse tm ipsius obi primi. nec ergo erūt duo actꝰ eiusdē speciei simul nec successiue. Ad illud de imagine respōnē quere.

Quantum ad tertium articulus de poten tia creature dico q intellectꝰ nō pōt de potentia sua nāli videre essentiā nō videndo plonas: q: cū itellectꝰ de se sit potēs nālis ꝛ nō liber a: agēte obo itellectus agit ꝗtus pōt. q. si obm ex parte sui agit manifestādo tres plonas itellectui: nō ē in potestate intellectꝰ vt videat aliquid cōfuse ꝛ aliquid nō videat. Similiter nō est in ptāte volūtatis ordinate frui sic nō fruēdo sic: q: sicut nō ē ꝑtē volūtat ordinate manēris vt nō fruat. si. n. nō fruerer si ipe dita ī ꝫ pecca rer ꝛ mereret nō frui. ita nō ē in ptāte volūtatis vt ordine fruat aliquo ꝛ nō fruat quocunqꝫ pōt frui. ꝛ tñ nō est in ptāte volūtatis ordinate manēris sub aliq̄ rōne nō frui sub qua pōt frui. Sed de ptāte absoluta volūtatis ē magis dubiū ri ibi pōt dici q nō est in ptāte volūtatis frui sic ꝛ nō frui sic: q: licet in ptāte volūtatis sit aliquis actꝰ vt ponat in esse vel non ponat: tñ non est in ptāte eius vt actus positus in esse habeat illā cōditionē vel nō habeat quę naturalit cōpetit actui ex rōne obi. Exemplū: ista in ptāte volūtatis sit elicere actū pcti vel nō elicere: tñ ex actus positus in esse habet deordinationē ex nā sui: nō ē in ptāte volūtatis vt actus sic positus in esse sit vel nō sit deordinatus. actus autē fruitiōis quantū est ex nālia ꝑtimi obi natus est vt sit tria perfoarū in entia: quia nō ponendo aliquod mīr actūs ex parte obi erit de se tria. ergo nō videt esse in ptāte volūtatis vt actus positus in esse sit essentie vt in tribus vel nō sit vt in tribus. Si dicas ꝙ ista rō concludit ꝙ nō est in ptāte dei vt actus sit essentie ꝛ non tria per

II

sonarū dico ꝙ nō sequit. nā actus alicuius elicitus est in ptāte dei quantū ad aliquā conditionē que naturaliter sibi cōpeterer ex obo: ꝛ tñ nō est in ptāte creature quantū ad illā cōditionē. Exēplū: in ptāte dei est vt actus elicitus a voluntate peccante referatur ad deū: quia deus refert illus actū ad deū nō tamē est in ptāte voluntatis quādo positus est in esse vt illo modo ad deū: quia illo actu frui creatura, nō pōt aūt simul eodē actu vti ad deū ꝛ frui alio ad deū. Ergo pōt simul nō videt bonū: quia actus iste voluntatis peccatis refert frequēter ab vna pcti na ob ab alia Dimittat ergo exemplū illō ꝛ teneat rō: quia accūs necessario pōs actus positā pōt nō inesse manēte actu. nec subest voluntati diuine nō aute volūtati creature eliciēti actū. Ita dicat de cōditione quā act⁹ natus est habere respectu obi fecidari necessario positis est ex se nō tamē essentialiter: iō subest voluntati dei unde vt illa ꝙditio insit vel nō insit.

Quātum ad quartū articulū de facto: dico ꝙ de facto erit vna fruitio ꝛ vna visio essentie in tribus personis. hoc dicit aug. ꝑmo de trī. in. c. 10. vel. 25. in fine: q: neuter fine altero ostendi potest. ꝛ loquitur de ꝑte filio: quod intelligendū est de potētia ordinata de qua locut⁹ ꝑ philippus vōes patres: ibi ostēdi quasi potuisset de facto vidisse filiū sine patre. ꝛ Aug. tractat ibi ō ver bis ꝑbilippi ꝛ mīsione ꝛpi. hoc ꝑt vult augustī. 15. de trī. c. 17. vel. 41. Dēm inquit scias nostrā vno simul ꝓspectu fore videbimꝰ. ꝛ qđ sicut forte nō refertur ad obm beatificā sed ad alia beatificabilia in eo. Similit dico de viatore ꝙ de facto fruitio bitualis ordinata necessario simul est trib ꝑsonar: ꝛ aliqñ nō actualis. nullus. n. viator nec ꝓpe beatus ordiate pōt frui vna persona nō fruēdo alia: hoc est nisi bituliter fruatur alia hoc ē ꝙ si in prima dispositiōe fruēdi, alia si dsiti ete hoc cōcipiat ab illo. ꝛ ideo non stat fruitio vnius plone cu odio alteri⁹ plone: q: sicut dicit saluator in Jo. c. 15. Qui me odit ꝛ patrem meum odit.

Ad argumenta principalia. Ad primum de primo etbi cor. dico ꝙ bonus vno mō querit ci ente. ꝛ isto modo bonū pōt poni in qualibet genere sed bonū vt ste non habet rationē obiecti fruibilis: ꝛ ideo non opotet ꝙ in quocunqꝫ sit bonū hoc modo sumptum ꝙ sit ibi ꝓpr ie rato obiecti fruibilis. ratio. n. boni fruibilis non est ratio boni in cōmuni sed boni perfecti: quod est bonū non habens defectum. vel saltē ꝑs ap parentiam est tale. vel ꝑm positionē volūtatis qua lis nō est relatio. Ad secūdum dicitur ꝙ illa ꝙm formiter rēpiciunt ēntiam ꝛ ꝑsonā trī sunt essentialia: sed quī cōuenīūt ꝑsone sunt ꝑcile ꝑsonalia, que autē sub alia ratiōe rēpiciunt essentiam ꝛ sub alia ratiōe ꝑsonas: sunt ꝛ ēntialia ꝛ ꝑsonalia primo modo se habet bonū. secundo modo se habet paternitas. tertio modo se habet unum: quia dūsio sub vna ratiōe pertinet ad essentiā: ꝛ sub alia ꝓpria ratione pertinet ad ꝑsonas. Sz contra. quia istius causas querit argumētum. Arguit. n. cum bec duo videātur esse eque cōuertibilia cas ente: ꝛ ad dūna trāsferri. q equaliter vtrūqꝫ erit essentiale tñ: vel vtrunqꝫ essentiale ꝛ ꝑsonale. Ideo ē alia rēsio q obiectū fruitionis oportet q sit aliqua bonitas quidditatiua ꝛ non perfectio suppositi. q: perfectio suppositi vt distinguitur cōtra perfectiones quidditatiuas: nec est formalis ratio termini alicuius actiōis: perfectio autē qđ ditatiua nō est nisi ꝑfectio abstracta a suppōito que de se dicit vel rēspicit omne suppositū indifferēter: ideo bonitas vt terminat actum fruēdi oportet q sit tñ perfectio quidditatiua: vnitas autes pōt esse

Henri. qᵗ. 1. q. puma.

ꝛ ratio quidditatiua ꝛ rō ſuppoſiti. qꝫ vnitas non dicit de ſe rationē p̄incipij actus nec rationē formalē termini alicuius acꝫ. eſt igitur bonū non quomodo cunqꝫ ſumptum ſed bonuꝫ quidditatiue ſumptū ter minus fruitionis: qꝫ eſt perfectio qdditatiua que ſcilicet eſt ratio eſſentialis ꝛ nō ratio ſuppoſiti: ſi vnitas vno modo eſt ratio eſſentialis alio modo ratio ſuppoſiti. ſecūdo modo nō eſt ratio formalis nec terminꝰ formalis actus fruitiōis. qꝫ nō habet q̄ ſit rō formalis p̄incipij vel termini actiōis. Ad tertiū dico qđ inquantus poteſt ſolūmodo denotare illud quod ſequitur acqui rim ſuā rationē formalem vel aliquo modo vltra hoc etiā denotare poteſt illud quod ſcilicet ſequitur eſſe formale rationeꝫ inherentie predicati ad ſubiectū. ſecūdo modo illa quātūm ad vtrumqꝫ iſtoꝝ accipiaſ in maiori ipſa ſ vera: a minori falſa. Si vo p̄rimo trī ꝛ nō ꝓ ſecūdo minor: eſt vera ꝛ ma ior falſa. Cū probaſ minor: ſm primū modū accipiēdi ea: dico ꝙ videbim⁹ tres inquantū tres: hoc ē ratio formalis trinitatis videbitur. Sed ipa trinitas non erit ratio formalis videndi vel cauſa inherentie predicati ad ſubiectū. ſ. fruitiōis vel viſiōis. ſed vni tas eſſentie. Cum probatur vltim⁹ p̄cedere. q̄ tri um inquātum tres. dico ꝙ nō ſ ſimile. qua eſſentia divina nō cauſat in nobis imediate actū credēdi ſicut cauſabit imediate actuꝫ videndi. ꝛ hoc ē propter imperfectionē intellectiōis noſtre. p ſtatu iſto. quia intelligim⁹ perſonas diſtinctas ex creaturis ꝛ diſtinctis actibus: ita q̄ntū ad cognitionē noſtrā poteſt modo trinitas eſſe ratio formalis cognoſcēdi. tunc autē zet erit precise cognita ſicut ē ꝛ nō ratio formalis cognoſcēdi: quia tūc videbitur per rationē eſſentie ſue vt per rationem obiecti.

Ad rationes in oppoſitum

Ad p̄imā dico qꝫ ē vñ vn⁹ vltimus finis in ſe. trī illud h⁹ in ſe diſtinctas rones aliquas q̄ nō ſūt forma lit rōnes vltimi finis: ita poſſibile ē frui eo ſb rōne vltimi finis ſormalī nō fruēdo illo ſub illis rōnibus Ad. 2⁹ dico ſicut dictū eſt in ꝓcēdēti qōne ꝙ p accīs eſt q̄ in eodē cōcurrāt rō efficiēcis ꝛ rō finis. tū de facto vna rō ſormalis ipſius finis. ſicut vna rō ſor malis ipſius efficiētis ſed in illa vna rōne poteſt poſtēa quierari: ſi non qeterur i rationibus ꝓlonatis qꝫ ſunt in illo fine. Ad cōfirmationē cum dī nō poteſt vna perſona creare niſi alia creet: dico ꝙ nō ſequitur. ergo vna nō poteſt finire actū fruitionis niſi alia finiat. bene. n. ſequit ꝙ vna ꝓlona ex natura rei nō ē finis niſi alia ꝓlona ſit finis: ſed non ſequ de fine act⁹ vt ē elicitus a potentia: act⁹ finis act⁹ vt elicit⁹ eſt ad quem potentia eliciēs ordinat actū ſum: ꝓpter qđ elicit ip̄s: ſed finis ex nā rei ē bonū ad qđ act⁹ ex nā ſui natus ē ordinari nō qđē i rōne obiecti qō attin gi ē p actū. ſed ſicut oēs nāe create in ſuo gradu ad ſi nē vltimū ordiaē. Ad auctoritatē. ſ. de tri. p̄s ꝙ ibi loquit de facto ꝛ formali rōe ei⁹ Ad vltimū de adoratiōe dico ꝙ vna ē adoratio habitualis trīū ꝓlonatū ꝙ quīqꝫ adoratvnā habitualiſ ſe ſubiicit totī trinitati. ſ nō os ꝙ actualiter cogitet de alia ꝓlona qñ adorat vnā ꝓlonā ſicut ꝓs de oratiē vnā ꝓlonā oratiōe q̄ſi dirigit actualiter ad alia. ſicut p̄s ō illo hymno. Gloria creatori ſpiritꝰ ꝛc. ꝛ de mulꝫ oratiōib⁹ i eccleſia iſtitutis vñ oratiōes eccleſie frequent dirigunt p̄ri ꝛ ſine iducit filiꝰ ſicut mediatorē. ꝙ duꝫ aliqs refert actualis ātionē ſuā ad oratiōē patrē nō os ꝙ actualit tūc cogitet ē filiꝰ vel de ſpiritu ſco nitī bitualiē quouſqꝫ p̄ idu cat filiū in cogitatiē ſua tanꝝ. ſ. mediatorem. Et ſi cut eſt eadē adoratio bitualis nō rī actualis: ita ē ea des fruitio bitualis ſ nō neceſſario eadē actualis.

Itē quid iterſit iter frui ⁊ vti aliter q̄ ſupra.

Notandum vero ꝙ idem

Augꝰ. in li. 1. de trini. aliter q̄ ſupra accipiēs vti ⁊ frui. ſic dicit. Vti ē aſſumere aliqd in facultatem voluntatis. frui autem eſt vti cū gaudio: non adhuc ſpei ſed iam rei. Jdeoqꝫ omnis qui fruitur vtitur. Aſſumit enī aliquid in facultatem voluntatis cum fine delectatiōis. Nō autem omnis qui vtitur: ꝛ fruitur ſi id quod in facultatem voluntatis aſſumit: non propter ipſum: ſed propter aliud appetit Et attende qꝫ videtur Aug. dicere illos frui tm̄ qui in re gaudēt nō iam in ſpe. ꝛ ita in hac vita non videmur frui ſed tm̄ vti: vbi gaudemus in ſpe. cum ſupra dictum ſit frui eē amore inherere alicui rei ꝓpter ſe. Qualiter etiā hic multi adherent deo. Augꝰ.

Determinatio eoꝝ que videntur contraria.

Hec ergo que ſibi contra / dicere videntur ſic determinauim⁹: dicentes nos ⁊ hic ⁊ in futuro frui: ſed ibi ꝓprie et pfecte ⁊ plene vbi per ſpeciem videbim⁹ quo fruemur. Hic autē oūs in ſpe ambulam⁹ frui mur quidē. ſed non adeo plene. Unde in lib. 1. de trini. Fruimur cognitis in quib⁹ volūtas eſt. Idem in li. de doctrina chriſtiana ait. Angeli illo fruentes ias beati ſunt: quo ⁊ nos frui deſideram⁹. ⁊ ꝙm in hac vita iam frui mur: vl ꝙ ſpeculū i enigmate: tāto ir̄as pegri natione ⁊ tolerabilius ſuſtinem⁹. ⁊ ardenti⁹ finire cupimus. Augꝰ.

Alia determinatio.

Poteſt etiā dici qđ qui frui

tur ēt in hac vita nō tātū habet gaudū ſpei: ſ ēt rei: qꝫ tā delectat i eo qđ diligit. ⁊ ita ia rez aliquatenus tenet. Conſtat igit ꝙ debem⁹ oo frui ⁊ nō vti. Illo. n. vt ait augꝰ frueris quo efficieris beat⁹: ⁊ in quo ſpē ponis vt ad id q uenias. Se quo idē augꝰ in li. de doc. ꝛtiana. Dicim⁹ nos ea re frui quā diligim⁹ ꝓp ſe ⁊ ea re fruēdū nobis eē tātū qua efficimur bti ceteris vero vtēdū. Frequēter tri dī frui cum delectatiōe vti. Cū. n. adeſt qđ diligiē. ēt de lectatiōē ſecū gerit. ſi tri ꝓ ea trāſieris ⁊ ad illud vbi permanēdū ē eā retuleris. vteris ea ⁊ abuſiue nō ꝓprie dicer⁹ frui. Si vero in heſeris atq; ꝓmāſeris finē in ea ponēs leticie tue: tunc vere ⁊ ꝓprie frui dicēd⁹ē. Quod nō eſt faciendū niſi in illa trinitate. i. ſummo ⁊ in cōmutabili bono. Augꝰ.

Consequenter quero ꝑ frui
in fe. ꝫ ꝓmo
ſuppoſito o ſit aliqd voluitatis ꝓſe.
Quero an ſit aliqs act⁹ elicit⁹ a voluita
te vel paſſio recepta in voluitate. puta
aliqua delectatio. nō ſit delectatio ꝓho. qꝫ fructus
eſt vltⁱᵐ⁹ qꝫ expectat⁹ ex arbore. ꝫ ſimilit⁹ in ſpiritua
lib⁹ fruct⁹ eſt vltimū qꝫ expectat⁹ ne obo. fed vnꝰ de
delectatiō qꝫ delectatio ſequit actū. io. ethi. ꝫ 2c.
Ite ad gall. ſ. fruct⁹ ſpūs ē charitas gaudiū par 2c.
qꝫ numerant ibi videnſ paſſiones vt ꝑ5 de gau
dio aut ſaltez nō ſunt act⁹ ſed ꝑfites actū. fructu aūt
fruimur ꝑſe. ꝫ fruī ē aliqd ꝑſe ꝑfis actū vt vi. ⁊ 2c
tra voluitas actu elicito amat deū. aut igit ꝑpter ali
ud. ⁊ tunc vtiē ⁊ ita ē puerla. aut ꝑpter ſe. ⁊ tūc fruiē
ex diffinitiõe de frui. ⁊ ſic frui ē act⁹ ⁊ ⁊ In iſta. q. pri
mo videndū ē de ipſis cõceptib⁹. 2° de ſignificato
nominis.

Quantum ad ꝓmū dico ꝙ ſicut in intel
lectu ſunt duo act⁹ aſſentiendi
alicui vero cõplexo. ⁊ hmoi quo aſſentit alicui vero
cõplexo ꝑpter ſe ſicut ꝓncipio alicui⁹ vero quo aſſen
tit alicui vero nō ꝑpter ſe. ſed ꝑpter aliud. vez ſicut
cõcluſioni ꝑpter ꝓncipiū. ita in voluitate ſunt duo ac
tus aſſentiēdi bono ynus quo aſſentit alicui bono ꝓ
pter ſe alius quo aſſentit bono ꝑpter aliud bonū ad
qꝫ illud bonū refert ſicut cõcluſioni aſſentit ꝑpter ꝓn
cipiū. ꝛcluſio. n. veritatē ſuā ꝫ ſ. a ꝓncipio. ꝫta illiꝰ
do accipi ꝑt⁹ a pho. 6. ethi. vbi dicit illud qꝫ in me
tē affirmatio ⁊ negatio. hoc in appetitu ē ꝑſecutō
ꝫ fuga. ⁊ ita vltra ſicut in mēte ē dupler affirmatio
ꝑpter ſe. ꝑpter aliud. ita in appetitu ē dupler ꝑſe
cutio vel adheſio ꝑpter ſe. ꝑpter aliud. Et hꝰ dic
dupler differētia. ꝓma q⁹ illi duo aſſenſus intellec⁹
diſtinguunt ex nā obiect⁹. ſimt. n. alter. ꝑpter eni
dentiā alterā bu⁹ vel illius veri. ⁊ tō bñ diſtincta
oba ſibi cõcreſpōdētia ꝛ ipos cauſatia. ſ. bñ bmõ aſſe
ſius nō ſunt diſtincti ex diſtinctiõe obiect⁹. ſ. ex di
ſtinctio actu ꝑtis vbi libere ſic vel ſic acceꝑtātis obꝫ
ei⁹. qꝫ ſicut dicit eſt ꝓtius in ꝑtate ei⁹ eſt ſic vel ſic
agere vel reſtdo vel nō referēdo. ⁊ tō nō cõtrahꝫ diſtī
ctus actiū⁹ ꝑpria oba diſtincta. ſ. nō cõuncꝫ bonū vo
libile ꝑpt voluitas habeat oēm ꝑmiꝫ ſm bñe actu.
vel ſm illā. 2° dica eſt. ꝙ illi duo aſſenſus intellec⁹
ſufficiēter diuidit aſſenſū intellec⁹ in cõi. nec inter
ipſos ē aliqd medīū. qꝫ nulla ē cauſalitas media ex
parte obi a qꝫ poſſit accipi aliꝗ alia veritas ꝙ veri
tas ꝓnepti vel ꝓclonis. ꝓpter ā tit⁹ duos aſſen
ſus voluitatis ē aliqs alius aſſēſus medius. qꝫ volū
tari ꝑt⁹ ondi aliqd obm bonū abſolute. appbenſum
nō ſub rone ꝑpter ſe bonī. nec ꝑpter aliqd aliud bo
nū. voluitas ā tit circa tale fic oblis ꝑt⁹ be aliqđ actū
ꝛ nō neceſſario iocdinatū ꝙ ꝑt bñe aliqđ actū voli
di illud abſolute abſqꝫ relatiõe ad alid. aut abſqꝫ fru
itiõe ꝑpter ſe. ⁊ vlterius ꝑt imperare intellectui vt
inquirat quale illud bonū ſit ⁊ qualiter voledū. ⁊ tūc
illi ꝑt aſſentire ſic vel ſic. Et tota rō differētie binc
ē de libertate voluitatis ⁊ neceſſitas nālis ex ꝑte
te intellect⁹. ⁊ Et bis vltra act⁹ aſſenſus bono ꝓ
pter ſe ⁊ act⁹ ꝑfectus actꝰ aūt ꝑfectꝰ cõſequit delec
tatio ex. tō. ethi. ꝫ actū voledi bonū ꝑpter ſe cõſeqꝫ
aliqua delectatio. Nabem⁹ igit ꝙtū ad ꝓpoſitum
quartuoꝛ difficta acta impfectꝰ voledi bonū ꝑpter
aliud qui vocat⁹ vlus. actꝰ ꝑfectꝰ voledi bonū ꝑpt
ſe qui vocat⁹ fruitio. ⁊ actum neutrꝰ. ⁊ delectatio
onẽ ſequentē actum.

De ſecundo principali cui. ſ. iſtoꝝ cõue
niat iſtō nomẽ frui. ſic pōt
colligi ex auctoritatib⁹ loquentiū de iſto vocabulo
frui. planū ē ꝙ fruitio nō eſt act⁹ neut. nec act⁹ vlus

⁊ act⁹ fruitionis ſ. tm̃ ē altercatio de actu ꝑfecto ⁊ ꝺ
delectatiõe ꝑtez actū ꝑfectū. Ratio ē ꝙ aliꝗ aucto
ritates videnſ dicere ꝙ frui ē act⁹ ꝑfectus tm̃: aliꝗ
ꝙ delectatio tm̃. aliqꝫ ꝙ includit vtrūqꝫ: ⁊ tunc nō
ſignificat aliqđ eius ꝑs ꝑ vim. ſed vnã aggregatum ex
duob⁹ entib⁹ vt ens ꝑ accidẽs: nec ꝺ eſt inconueniẽs
ꝙ vnū nomen ſignificet multa: q⁹ ꝓbatur ex. 7 ꝓtion fm ꝓhm. 7.
mera. ꝓb ſignificare tota bella troianus. Nō tm̃ fit
act⁹ vti⁹ auctoritas Aligu. dicere. 85. gonum. q. 30.
Dis itaq; bñana puerlio eſt ꝙ etiã vicia vocat frue
dis vti velle atq; vtilitatis frui. puerlio vt ꝙ puerlitas
ē formal⁹ in actu voluitatis elicito ꝺ illa delectatiõe
q; delectatio nō ꝓpria niſi q; actus ē ꝓprius: nec ꝺ
lectatio eſt in ꝑte peccātis niſi q; actus eſt in ꝑte
agentis. ꝑcñ aũr iniquitas; ꝑcñ eſt formaliter in pa
tẽtate peccātis. Hoc etiã; videt manifeſte dicere
Aligꝰ. ꝓmo de doctrina ꝛpiana. c. ꝓmo. frui enim
eſt amore inhere re alicui rei ꝓpter ſeipſam. Jtẽ etiã
inhebio videt eſſe ꝓpotentiã motiuam inhertias. ſi
cut in corꝓoib⁹ a quib⁹ trãſlatus eſt hoc nomẽ inhe
rere: inhebio ē virtute inhertis. Similiter inhebio
alicui ꝓpter ſe nō videt eſ̃ per delectationẽ: q; de
lectatiõis cauſa efficiẽs ⁊ nō finalis videtur eſ̃ obiec
tum delectabile: ita nō ẽt delectatio obiectus
ꝑpter ſe: ſi ita rō non concludit. ſ. neceſſe. n. ac ſi obie
ctum non poſſit eſſe efficiẽs ⁊ finis delectatiõis ſ. ſol
ū ẽt a tenẽte in quarto delectatiõẽ eſſe de ẽntia
beatitudinis. Ab⁹ autez frui eſt ſm delectatio videt
ꝺcere illa auctoꝛitas Aligu. ꝓmo de trini. c. 10. vel
23. in fine. hoc eſt enis plenū gaudiū noſtrum quo am
plius nō eſt frui nr̃i rate ſi nō re. q; eſt illa auctori
tas ad cauſalitatem vel ad alius; intellectꝰ qui nō ſo
nant verba gaudiū ē formaliter delectatio. Simili
ter ⁊ in. 30. queſtione ꝓcallegat a. frui dicimur ea re
de qua capim⁹ voluptates: ſi fit locutio ꝙ idẽptitate
vel quaſi diffinitio: nẽ capere voluptatẽ ẽ frui eſſen
tialiter. ꝓb autez frui ac ꝓpriꝰ ꝓ vtroqꝫ ꝓ actu. ſ.
ꝛ delectatiõe ſimul, ꝓbatur ex diffinitiõe illa de frui
ꝛ. de trini. c. ꝛ. vel. 15. fruimur enis cognitiõ qbus
voluitas ꝑpter ſeipſa delectata cõquiſcit. ad actus
enis ꝓtinẽt dicit fruimur cognitis: quia actui vo
luntatis ꝓſpponit actus intellect⁹ in obiectū cogni
tum: ſed poſt hñbitur. In qb⁹ voluitas ſ. ē ſi delecta
tio acciderit fruitiõi nō debet eſt poni in eius diffini
tione. Similiter ſi ꝓnaꝫ ad beatitudinẽ ꝑtinere
ẽntialiter act⁹ ꝛ delectatio. tunc oēs auctoꝛitates ſi
dicit frui eſſe ſimũ ꝑtemiũ vel beatitudinẽ noſtrã:
dicit eam ẽtndere vtrūqꝫ ꝛ actum ꝛ delectationes
illam minores dicit illa auctoꝛitas ꝙ mo de doctri
na ꝛpitiana. c. 8. ſ. in fine. Ibi. ſic ſumia mercoꝛa eſt vr
ipſa perfruamur. Nō autẽ ſit magis ꝓprium ſignifi
catus vocabuli difficile ẽ ꝑbare: ita aliquo mõ ꝑt co
ſici ex vsu vocabuli. ſ̃tud. n. vocabula frui ꝓtuit
cũs ablatiuo ſignificate obiectū ex vi trãſlatiõis. qua
lis ꝑtuacio ꝓpꝛopriat verbis ſignificatibus actū:
nō ait ꝑtruit cum obo in ablatiuo ex vi cauſe. quaꝫ
ꝑtructio debet ꝑtmittꝰ ꝑ ſubſtantiua ſignificatiua ꝓ verba ꝓmo
paſſiua. nō. n. ita dicit fruor deo ſicut dicit delecto
deo. vel de⁹ delectat me. ſed dicor frui deo. tranſiti
ue. ſicut dicor amare deũ. ⁊ iſtud videt eſſe magis
ꝓpriũ ſignificatũ vocabuli. Sed de vocabuli ſignifi
cato non ẽ ẽtendendũ. qꝫ ſm Aug. ꝓmo retractatio
nũ. 14. Cuꝛres cõſtat. non ẽ vſus facẽdi in nob⁹.
res ait ꝑſtat ꝙ voluitas ꝑ triplicẽ actus. ſ 4ᵒ. ꝑua
paſſionẽ ꝑfites. ꝛ ꝑ5 ꝙ duob⁹ acrib⁹ nullo mõ cõuenit
hoc nomen frui. Sed ꝓ altero alioꝝm duoꝝm ꝛ
ꝓ ambobus ſimul videntur aliqui vti iſto voca
bulo: ⁊ tunc erit nomen equiuocum: vel ſi eſt vnũ
cum oꝑoꝛet auctoꝛitates quaſdã exponere ꝙ loqui
tur cauſaliter vel concomitanter.

Ad primum argu^m. dico q fruct^s ē vlti
mus q̄ operat̄ ꝫ arbone
nō vr positū dēdū corporaliter sed vt bndū p actū po
tētie attingētis illud vt obm: pomū. n. nō ē fruct^s in
ētū operat̄ vt possū dēdū sed inquātū operat̄ vt
gustandū: ꝛ actu gustātis attingēdū: qđ gustatione sē
tur delectatio. ꝛ si igit fruct^s dicat̄ quo fruēdus ē tor
lectatio nō ē fruct^s sed illud vltimū operandum
ꝫ nec delectatio ē set fruitio. Ad secundū: di
cō q aūctas ē vt oppo^m. cū. n. dicit̄ diuersa nō act^s
fruitionis sed potius passiones. sequit̄ q fruitio nō ē dele
catio: q. fruct^s ē vt obiectum fruitionis: passio aūtem
ita ē pōt p̄mū obm sui ficut pōt ē p̄mū obm actus.
sō fruitiō ē passiōis vt sōat auctoritas: nō erit
passio ꝫ ē act^s aliqa potens hēre istas passiones. pio
obiectis quasi proximis sic̄ primo obiecto. Et cum
dō q p ꝫ ē fructu fruitur: nō ē hoc intelligēdum in ro
ne cē formalis. vel cē formum principij formalis sic
ignis calore caleꝛ. sed in rone obiectis sicut si diceret̄
q amabile amam^r: sed in rone cāe formalis fruitio
ne fruimur. auctoritas aūt nō dicit aliqđ cōsequens
actū ē fruitionē ꝫ fructū. t. fruitionis obiectum.

Veritur adhuc circa fruitionē
macte lectū. dicit q actus
liū vtrū. ſ. fine appetebilo p intellectū neces
sario sit volitate fruitio. eo. vō sic Auic. 8.
meta. delectatio ē cōiunctio cōueniēn
tis cū cōueniēti finis necessario cōuenit volitati. ꝫ
ēt cōiunctio eius cū volitate sequit̄ delectatio. ꝫ fruitio. Ite finis mouet metaphy. sic efficies mouet
ꝑpe ꝫ efficies appetitum passiōnē ipediti ne ce
ssitate mouet ꝑpe. ꝫ finis appetitum at^r. Ḥ ē ꝑpe
sens volitati nō impedit^r necessario mouet meta.
Ite ꝫ ē mobile ꝑsupponit aliquid imobile. ꝫ actus
volitatis varij ꝛ mobiles ꝑsupponit aliqđ actus
imobile. ſ. tatis nō ēt nisi circa finē. ꝫ ille ē necessa
rio imobilis. Ꝑ dō oppositū necessitas nāles nō stat
cū libertate. q̄ pbo q nā ꝛ necessitas nāles ꝓpria
actiua hītia oppo^m modū p̄cipiādi ēi cui mō ꝓcipi
andi volitatis nō stat modus p̄cipiādi nāe. ſ. vo
luntas libere vult finē. ꝫ nō pōt necessitate nāli vel
le finē. nec p̄ns aliqo mō necessario. Ad̄uptus. ſ. q
volitas libere velit finē ꝑbat. q. cadē est potētia q
vult finē ꝛ illud q̄ est ad finē. ꝫ hs eundē modū agē
di. q. vnius modi operādi argu^t diuersas potēti
as: libere aūt operat̄ circa ea que sūt ad finē. ꝫ ē circa finē. Sō aūt ēt eadē potētia ambo ꝛ ꝑs. q. actus
ꝛ dē ꝑ^e vnus act^s ꝫ ꝑe vnius potētie respiciē
tis ꝑse vtrunq; extremū. q. alias nulla ēt potentia
entis ad finē voledi illud ꝓpter finē, os. n. illā esse
vnā potētiā hītes actū circa vtrunq; extremū sicut
ꝑbs argu^t de cognitiōe sensus cōis. in ꝛ^o de a.

Ista questio pōt intelligi vel de fine ob
scure apprehenso in vniuer
sali. sicut cōcipim^s beatitudinem cōi vel de fine ob
scure apprehenso in particulari. sicut cōcipim^s beatitudinē in deo trino. vel de fine clare viso in hīte
volitate ſupnaturali ꝛ elenata. vr in hīte volitate
ꝑfecta ꝑ hītus ſupnaturalē in volitate. vel quarto ō
fine clare viso in nō hīte hītū ſupnalē in volūtate.
ꝛ hoc posito q̄ ne ꝛ de potētia absoluta oſte derer ſe i
tellectui nō ꝑdo hītus aliquē ſupnaturalē volitati

Henri. qt^o 5°. a. 37. ꝛ qt^o

Quantum ad istos quattuor articulos dī
ꝑmo quātū ad ꝑmū q volitas
de necessitate fruit̄ vltimo fine sic apprehēso obscu
re in vlt q̄ō tripliciter ꝑbat: ꝑmo p illud scō ꝑbi.
Dicit̄ se ꝫ ꝓncipiū in ꝑceptibilib^s sic finis in opa

bilib^s. sed intellect^s de necessitate assentit ꝓncipijs
ꝑmis ꝑspeculabilib^s. ꝫ volitas de necessitate assen
tit vltimo fini in operabilib^s. ꝛ^o hoc ide ꝑbat. q. vo
litas necessario vult illud cuius participatiōe vlt
quicquid vult sed participatione vltimi finis vult
quod vult. ꝛ ꝛ. ꝑbatio minoris. q. nihil aliud vult
nisi inquātū ē quodā bonū. sc. aliq aliud bonū vidēt
ēē quēdā participatiō vltimi finis qō ēt finis; bo
nū vt videt ꝑbari paugu. 8. de tri. c. 5. vel. 8. Tolle
hoc ē illud. ſ. ē vide ipsum bonū si potes: itaqs de
um videbis nō alio bono bonū sed bonū eōs bonū.
3° ꝓbabē idē sic. volitas nō pōt nō velle aliquid ni
si in quo ē aliqs defect^s bonī vel aliqua rō mali. in
vltimo fine in vlt apprehēso nō apprehēdit aliqs
defect^s bonī necaliq rō mali. igit ꝛc. Ꝛfeaug. 15. 5
tri. c. 5. dicit q quidā minus dixit se scire de multis
ēxitibus in theatro quodā quid oēs vellēt, hoc vo
les intelligere de beatitudine. ꝫ nō oēs illi vellent
beatitudinē si ꝛingerēr ēi vellēt. ergo necessario ea
voluerūt. Quārō ad 1^m articulū dō q fine sic obscure
apprehenso in particulari pōt volitas nō fruī hoc
pōt ꝓbari. q. pōt fruī aliquo qō ē incōpossibile tali
fini. sicut ꝑs. de peccāte mortaliter. Quārō ad 3^m ar
ticulū dō q̄ necessario fruit̄ fine sic viso ꝛcpt ratio
nē tertīa ad ꝑmū articulū adducta: q. nulla rō mali
inuenit̄ in eo. nullus ēt^a defect^s bonī in eo reperit̄
ꝛ hoc si videat illus fine visibe practica quicqđ ētō
volūte ſpecultiua. Ad 4^m dō ē dūe q ētia in cōtēpo
ne necessitas ilsoū actuū intellect^s ꝛ volitatis se
ꝑcti vltimi finis clare ostēſi q. de ꝑ potētia absō
luta nō pōt ſeparare visionē a fruitiōe. Quantū ad
4^m dō q ꝑ possibile ē volitatē charitatē nō ēluatas
fruī fine ēt clare viso. q. agere ꝓpponit esse. ergo
agere supnale ꝓpponit esse supernale. volitas aūt
illa nō hīt supernāle. ergo nō pōt de actu fruī ꝛ.
Ite si actus pcedit^a volitatis ex ētā fine charita
te. ꝑis fīm. q. tūc charitas nō erit necia ad fruitiō
nē volitat̄. ꝓtia ꝑbat. q. fruī fine ꝑticulari viso vē
ex beatitudo vel ꝛcludere formaliter beatitudinē.

Contra ꝓmus articulus argu^o ꝓmo sic. Aug.
ꝓmo retractationi. c. 9. ꝛ. 22. dicit q
nibil ētā in ꝑtā ꝑte volūtatis. ꝫ ipō volūtatis. q. nō
intelligit nisi quantū ad actū eliciti. si igit actꝰ volū
tatis circa finē est in ꝑtē volūtatis mediante actu
alicuius alterius pōtie multo fortius est in ꝑtē
volūtatis immediate. ꝫ in ꝑtē volūtatis ē velle vl
nō velle finē mediāte actu intellect^s. ergo bē in po
testate eius immediate. minor ꝑs. q. ipotestate volū
tatis ē aūt̄ere intellectū a cōsideratiōe finis q̄o
facto volūtas nō voler finē q. ri pōt habere actū cir
ca ignotū. cōfirmat̄ ītar ro ꝛ pōt ēē fecunda ratio q.
quodcunq agens non ipeditum rō necessitatur ad
agendum de necessitate remouet omne ꝓ hibens
actiōes ꝑ ꝓ. ꝫ si volūtas nō ipedita necessitēt ēt nā
fna ad volēdū vltimū fine nēcto remouet oē ꝓhibē
tiā volūtionē ꝑ ꝓ remouē. ꝓhibēs aūt hc volūtes
ēt ꝑsidera^a finis. ꝛ hāc ꝑ volūtas ꝛ ꝛoue facīē dn in
tellectū ſtat̄ ꝑsideratiōe finis. ꝛ volēdo finē nēcio fa
cit itell^m stat̄ ꝑsideratās finis: maioꝛ ꝑ argu. ꝑs.
q. rō ex ꝛe necessitatīē ad agēdū nāꝫ ꝓhibēt nisi ꝑ
aliqđ repugnās vicēs vtur ēt^a actuā: si ꝑs de grani
ꝓhibēt. n. a. desciū gq aliqđ ꝛpugnās vicēs ēt^a ꝛelsa
tionē. ſ. ꝑi necessitate remouet ꝓhibitū. ꝓhibēs ꝑ
q^o amoto nō ipedītū sequit̄ ēffectū. q. ita necio remouet
repugnās effectui. sic ꝓbit^r esse^m cui illud repugnat.
Ite oē necessario agēs de necessitate agit fīm vltīm^m po^t
sic. q. si sic ē ꝑ ētē ei^s actio ita necessitēo ei^s. ſ. volū
tas ꝑ necessitate voler finē ītēsitīme. c^o oppo^m experi
mur. Ite ꝑ^o libera ꝓticipatiōne nō magis tēdit in
obm ꝑfectus ꝫ in alitās obs. ꝛ nec potētia libera ꝑ

essentiam. nō aīe ē differentia inter finē volitū ⁊ alia volita nisi ex parte perfectionis obiecti. adcedens patet. q. visus qui est potēcia libera per participationem quatenus actus eius subest imperio voluntatis nō necessario magis videt pulcherrimum. visibile. q minus pulchrum: q3 ꝑbo: q. ab utroq; equaliter auertit ⁊ utrūq; eque contingēter videt. ¶ Contra secundum articulum videntur q. rationes ꝑmi articuli destruant secundum articulum. nam illa ratio de fine q̄ fine volitno nō ē defect⁹ aligs boni ne actu qua malitia vī eq̄ efficaciter ꝓcludere de fine in particulari apphēdo ſcut de fine in vlī apphēdo vel efficiens: q. in fine vltimo in ꝑticulari apphēdit tota rō finis in vlī. ⁊ ita nullus defect⁹ boni nulla ē malitia. ¶ Sile illari ꝯ 2a p̄ma medo de ꝓticipatiōe ꝓcludit de fine in ꝑticulari apphēdo. nam bona creata ⁊ finit bona ꝓticipationē veri⁹ sit bona ꝓticipatio nē vltimi finis in ꝑticulari ꝙ ꝓticipationē ei⁹ vlī. ꝑbat. nō. n. ꝓticipat illū in vlī: nisi q. apphēdit in ꝑticulari ꝙ ꝓticipās bēat ꝓticipatiō. p cā vel mensura a q̄ dependet ēntialr. ⁊ dependēntia entiū ealis ē finis ad ens reale. ⁊ ea ad aliq̄ singulare. ¶ Contra 3m arti⁹ arguit q̄ ꝓncipiū eliciti nō necessario ei⁹ cit bus ꝓncipiū illud nō necessario elicit ꝑncipiū elicitiū. codē mō se bus q̄ ꝑ bus eliciebat ꝓtingēter actū mō nō elicit necessario. ⁊ nec agēs bus illud ꝓncipiū nec io bs. volitas aūt bus eadē charitatē quaz mō ꝑ bus actū ꝓtingēter eliciebat illū actū fruēdi. mō ē nec io elicit actū illū. ⁊ illa fuit cā mutatiō ex parte ꝑ. ꝑbs in raptu pauli si ꝑ bus fuit eadē vel eqlē charitatē ca eq̄ habit in raptu illo nulla ēt mutatiō ex parte volitatis nec ꝓncipij eliciti. nulla ē necessitas eliciēdi tale magis q̄ nūc. nec ꝑ ꝑbs necessitas agēdi eū sale ꝓ motorie eē eqlia charitas in raptū ⁊ in raptū: q̄ sbs habitas. ¶ Sic aut finis in motis ad actū sūt. aut ꝓ mouet ſi finis ꝑ q̄ nō ē necessitas q. ille finis ad mouendū actū creatū nēcio mouet. Si volitas ⁊ illa nō bz dūam ēt pte obi nisi appꝛoximatiōe maioꝛ ⁊ vel mi noꝛ ētic arguo fc. diuersa appꝛoximatō passi ad agēdū nō ēt necessitat⁹ ꝑ intellectū actione ſicut ꝓs de calido respectu calefactibilis plus ⁊ min⁹ appꝛoximatū. diuersa aūt ꝑtia obi cognitū. puta visū: nō vult nō vī ēt nisi q̄da appꝛoximatio ꝑuersa ei⁹ circa q̄d ꝑfect ēt act⁹ volitatis ad volitatē. ſi illud nō diuersificat necessitatē ⁊ nō necessitat: ꝑ tm facit intellectū em ⁊ min⁹ intēsū actū. ¶ Ité q̄ dicit ī isto articulo q̄ impossibile ē cūo actū virtuosū ꝓtice ēt fruitio ne in tali agēte. hoc nō ꝙ verū. q. quecūq; nāe dilīm ēte absolute ſic se bit ꝙ ꝓ: ēntialr. nō dependet a posteriori ꝓ ꝓt ē ēte posteriori absq; dictione. actus aūt ſisti. ſ. visio ⁊ fruitio sunt due nāe absolute. q̄ n dictione visio q̄ ꝓ: nāliter ꝓt ēē ne fruitione q̄ ꝓ: o. ſi nō ēt q̄ maioꝛ ⁊ vā de illis absolutis. quoꝛ neutra dependet ab altero nec ambo a 3o. in proꝓsito aūt ambo dependēt a tertio. vt ab obō monēte cante. ¶ Contra ſi nō dependēt a tertio necessario cāte ambo nec ēt necio cante vnū ꝫ cāet alterū. adbue maioꝛ erit vera q. ſine dictione ꝓsit ēē ꝓ: ſine posteriore. vel ſic arguit: q̄d ē sus ēentialiter alio ꝓtest fieri ab illo agēte a quo nec ambo ꝑdicunt in necessario nec necessario ꝓsteri⁹ ē ꝑ sus. ista aūt non dependēt a tertio necessario simplr cāte ambo ꝓ nec necessario cāte ꝓsteri⁹ ꝑ cāet ꝑ ue: q̄ q̄d absolutū ꝓt nō necessario cāre ī mediate ꝓt nō necessario cā re ꝑ cām mediāte cātā q̄ illa cā media cāta non necessitat ipam ad cāndū effectū illi⁹ cāe medie absoluti. vt ꝓ 5 e sole. igit ſi nō cāt ī mediate necessario absolutū ꝓsteri⁹ nō cāt necessario illud ꝓsita cā ꝓxime ſi qua sit cā. ¶ Contra 4m arti⁹ q̄ dicit q. volitas non eleuata p habitū ſupnāte nō ꝓt fruī fine vltimo clare vīso. arguo ſic. illud quo aliq̄d ꝓt simplr agere illud ē ꝓb. ſi volitas ea circa finē vltimū vīsū nulla ꝓt bie actū ēr nālibus ſuis. bis aūt charitatē ꝓt. charitas vel erit simplr ꝓ volitiua circa obm illud vel ꝑt ꝓe volitiue quoꝛ vtrūq; ē falsum. ¶ Tertio ōm. voluntas ſufficiēter appꝛoximatū volitati ſufficiēter ꝓt ēē terminare actū volitatis. multo magis ſi illud ē ꝑfect⁹ appꝛoximatū ſiue ꝑfect⁹ ꝑitatū volitati. ſi aliq̄ bonū ſub rōne obscura appꝛehēsum ꝓt esse volitū a volitate nō eleuata ꝑ habitū ſupnāle multo magis id ē obm clarū. vīsum ꝓt ēē aliquo mō actu volitū a tali volitate. concedo igit ꝯclusiōes istaꝝ rationum.

Quantum ad primum arti,

culū dico q̄ volitas ſicut nō necessario fruit bis que sunt ad finē ſic nec finē obscure apphēso ꝛ in vlī. q̄tū ad ſcōm articulū dcodo cum ꝑmo q. q. nō necessario fruit finē apphēso ꝑ ꝑticulari obscure. nec ēstis ad ꝛclonē argūi ſ illā. ⁊ rōnes ꝓsite in ꝑmo arti⁹ ꝛcludūt. ſ ſcom ſi ꝙd ⁊ sti nō reputo valere. nec ſimplr ꝛcludere. ⁊ inūtes eis in ꝑmo articulo non vrget dco quōd liet ealdē in ſcdo articulo. ¶ Quātū ad 3m arti. de fine clare vīso dico q̄ volitas eleuata nō necessario fruit quātū ēt ex ꝑte ſua. ¶ Quātū ad 4m dico q̄ volitas nō eleuata ſuper naturaliter ꝓt esse fruī illo fine.

Ad quantum pro opi. di

co ad ꝑmū q̄ illud ſit ꝛcludere multa falſa: q. ꝛcludere ꝙ ſicut aſſētim⁹ necessario actōi ꝓprie ꝓticipatie necessario aſſentirem⁹ ſ illis q̄ ſit ad finē. ꝑter finē q̄ ē falſū. nō dico q̄ ſit ē quo ad 2uo. ſ. quo ad ordinē ſitoꝛ ⁊ illoꝛ inter ſe. ⁊ ēt quo ad ordinē ſitoꝛ cōparati ad ꝑos ordinate ēcliētes in illa. ⁊ intelligo ſic. ſi ēt ordo in illa vā ſic ⁊ inter illa bona. ſicut illa vera ſic ordinate cognita. ita ē illa bona ſit ſic ordinate volita: ſi nō ē ſic. ſi aūt ad ordinē necessitat⁹ in vno ⁊ in alio cōparādo ad pos absolute. nō. n. ops q̄ volitas ſeruet illi ordinē in actū ſ tuis q̄ ē nata fāt volibilia bie exnā fua. nec ē aſſensus ſiſis ꝓncinde: quia ne cessitas ēt in intellectu ēr euidentia obi necessario cauſante illum aſſensum in intellectu. nō aūt bonitas aliq̄ obi cauſat necessariū aſſensum volitatis: ſi volūtas libere aſſentit cuilibet bono. ⁊ ita libere aſſentit maioꝛi bono ſicut minoꝛi. ¶ Ad ſcōm. cum arguitur de ꝑticipatione dico q̄ maioꝛ: ēt falſa. q̄ nihil volitas necessario vult. ⁊ iō nō ops q̄ necessario ve lit illud rōne cuius omnia alia vult ſi q̄d ēt tale. minoꝛ ētia ēt falſa. q. ſ. virtutes ꝑticipatione vltimi finis vult q̄d vult: q. virtute ꝑticipatione alicuius volitatis velle aliqua pōt intelligi ꝓpliciter vel virtute ei⁹ vt ēfficiētis. ſiue ꝓticipatione ei⁹ vt cōtinētis virtualr. vel virtute ei⁹ vt ꝓmi obi. ꝓpter quod volitū vult alia. ſi ꝙmo mō intelligat non ēst ad ꝓpositū minoꝛ aſſūpta ꝙ maioꝛ. q. illud cui⁹ virtute vt efficiētis aliq̄d volitū nō ops ēē volitū: ſicut illud q̄ ē efficiēs alicui⁹ visi nō ops ēē visū. nō. n. ops q̄ ꝑmo videā ꝺeū oculo corpali ſi videā colorē q̄ ēā ꝑtem ꝯpatio dei vt cāe efficitiis. Si intelligat ſcō mō ꝓticipatione vt ꝑmi obi volitū tūc minoꝛ ē falſa. nō enim virtute dei volitū volo quodcūq; obiectū volitū. quia tunc omnes actus volūtatis eſſet actualit vīsus referendo illud ad ꝑnum obiectum volitum.

¶ Ad tertium dico vno modo q̄ ꝛs non ſit ibi aliquid defectus alicuius boni vel aliqua malicia. ēr ideo non poſſet ꝓste voluntas nolle illud. quia obiectum actus nolendi ēt malum. vel defectiuum. pōt tñ illud bonum ꝑfectū nō velle q. in ꝑte voluntatis ēst non ētum ſic vel ſic velle. ſed velle non velle quia

sibertas ei? est ad agẽdũ vel nõ agẽdũ, si. n. pot alias põs impando mouere ad agẽdũ nõ tñ sic ẽ sic sed ad determinate agẽdũ vel nõ agẽdũ nõ vt? minor? sit libertas sui? respectu sui motiui ad act? determinationẽ. ¶ Is posset ondi per illud Aug. ꝑmo rerum actationũ vbi. s. Ipm? arti?. ¶ Aliter dicit ad tertiã rõne ꝓcedẽte ꝙ nõ ẽ ꝑbatũ ꝙ volũtas possit bonũ nolle in quo nulla in ꝑnẽ rõ mali vel defect? boni sicut nõ ẽ ꝑbatũ ꝙ pot? sit velle illud in quo nõ inuenit aliq? rõ boni. ¶ Is vel pẽ nas inre vel in apprehẽsione puis ꝙ illud terminet ac tum volẽdi, de his forte alis erit ꝑ. s. in scdo di. 6. q. vltima, c. in. 4. di. 49. q. 10. ¶ Ad anctoritatẽ augi. is, de tri. c. 5. Des volũt ẽ bi igit necessario voluit vltimũ finẽ in quo ẽ bitudo. dico ꝙ non intelligit de volitione actuali. vult enim ꝙ mim? ille bo quoq; ibi verũ dixisset qd oẽs ꝑcurrẽtes volueres ibi dixisset oiẽ?. bri oẽs voluis ẽ. nõ oẽs aũt ꝑcurrentes ad illud spectaculũ habuerit tñc actuali? velle bitudinẽ. qa nõ actualẽ cognitionẽ, de boe, logtur ꝙ de volitione habituali ꝛ aptitudinali? qua videlicet ipsa volũtas ꝑna ẽ vt ſtatim inclinet ad actũ volẽdi bitudinem. si actuali? offerat sibi ab intellectu. ¶ Dili? auctoritas nõ est ad ꝓpositũ. q; si certũ ẽ oẽs velle bitudinẽ boe nõ ẽ actus amicitie volẽdo. f. bonũ bri fco illud. f. brifi cari sine bnũ ẽ. sed actus ꝙpisc̃entie volẽdo illo bo? sibi vt? fficiẽs sibi bonũ. q; nõ est certũ volũtates sit ordinatas bene dilectionẽ ordinata ꝑmi obi in se. sed oẽs volẽtes sue ordinate sue ioordinate sint volũtate ꝙpisc̃entie vel ẽdo sibi bonũ. act? aũt ꝙpisc̃entie nõ ꝑt ee act? fruitionis. q; ois ꝙpisc̃es concupiscit aliq̃ sub amat? amore amicitie. ꝛ ita act? ꝙpisc̃entie nõ ẽ act? fruitionis sed solus act? amicitie. ¶ Dicẽ ꝙ quat Aug. de actu volẽdi bitudinẽ nõ bi ẽ actu amicitie ꝛ ꝙpisc̃entie. ꝛ ita nõ ẽ de fruitione. ꝛ ita nõ ẽ ad ꝓpositũ. ¶ Ad ar?m ꝑ. 4? arti. eo ꝙ ciuit ẽ dicit de agere ẽ de ee dico ꝙ ille act? nõ ẽt fupnãlis sed nãlis. q; actũ aliq̃ ꝑpt volũtas eliceꝛ nãliter circa obm q̃libetcũq; ẽ ab intellectu ordinatũ. ꝛ q; ille act? nõ excedit facultatẽ potẽtie nãlis. q; obm vt terminatũ ad illã potẽtiã excedit. ¶ Cum dicẽ ꝙ volũtas cẽt bitã fine charitate. dico ꝙ nõ legitur qr? m Aug. de tri. li. 15. c. 5. vel. 15. bti? igit nõ est nisi q? bs oia q̃ vult ꝛ nihil male vult ita intelligẽda est hec distinctio ꝙ bti? ẽ ꝙs quicq; ordinate pot velle nõ tñ qcq nũc actu vult. tñc enim aligs viator posset ẽ bs. p̃ter eũ de quo nõ ẽ dicta rõ habito cogitat. ꝙd nõ est volũtas ordinate velle bitã charitatẽ. q; pot velle nõ tñ here sbam act? fruendi. ſ. ꝑpt velle here fruitionẽ deo acceptã. q; si nõ bs illud nõ bs qcq ordinate pot velle. ¶ Dualiter etiã charitas regrat nõ tñ. ꝑpter gratificationẽ act?. sed ꝓpter aliquẽ gradũ ꝑfectionis intrinseci actiui, de hoc infernus di. 17.

Ad principalia

argumẽta respõdet ¶ Ad ꝑmum dico ꝙ aligd ẽ quenies alicui aptitudinali? vel actuali?. quẽniens aptitudinali? ẽ aḋ quenit alicui ex se. ꝛ quatum ex nãrei ꝛ tale quenit actuali? oi ei in cui? ꝑtẽ nõ ẽ ꝙ ei actuali? quenit. vel diciõ quenit. ꝛ iõ qcq cõuenit aptitudinali? appetitui nãli vel appetitui sensitiuo. quenit ẽ ei actuali? nisi nõ det? defect? ex ꝑte alteri? ꝛ ex ꝑte ei? actuali? quenit vel diciõ quenit. ꝛ iõ qcq cõuenit aptitudinali? appetitui nãli vel appetitui sensitiuo. quenit ẽ ei actuali? nisi nõ det? defect? ex ꝑte alteri? ꝛ ex ꝑte ei? actuali? quenit ꝛ nõ quenit. nihil enim actuali? quenit ꝑ nisi nõ qõ actu pli. ꝑpter boc nego minoꝛ ẽ cũ ꝛ. finis necessario quenit volũtati: boc nõ ẽt verũ de quenietia actuali sed aptitudinali. ¶ Aliter dico ꝙ si aptitudinalis sola sufficiat ad delectationẽ nõ ẽt ad fruitionẽ. imo in fruitione ops ꝙ p̃ sit cũ eis actualis actualr fiue aptitudinaliter queniat fiue nõ. Si ꝑmã ꝓpositũ in bac rõne ẽ verũ negãda ẽ ꝑntia delectatio. ꝙ fruitio. ¶ Ad 2m dico ꝙ alius modus agendi in agere, ꝑpter ꝛ metaphoꝛice dr fruit illi? fruitionẽ. ꝙ ad ee necessitatẽ. vl' aliꝛ ficiat aliq̃ agẽs. ꝑpe necessario mouet aliq̃ ꝛtingẽter: sic aligs finis metaphoꝛice necessario aliq̃ cõtingenter. ille. n. finis q mouet necessario efficies puta agens nãle mouet necessario metaphoꝛice. q; necessario amat. vel appetit nãliter. qui aũt mouet efficiens ꝛtingenter mouet ꝛtingenter metaphoꝛice. Baũ efficiẽs ꝛtingẽter efficit ẽ finis ꝛtingẽter metaphoꝛi ee mouet. ¶ Ad 3m dico ꝙ illud imobile nõ ops esse aliq̃ actu elicitiũ. nõ. n. plures calefactiones varie ꝛ mobiles ꝑsupponũt aliq̃ vna calefactionẽ imobi le. f. ꝑsupponũt actũ ꝑmũ puta caliditatẽ. ꝙ si ꝑncipi um elicitiũ eis ilsos act? varios ita ꝙ volitiones nõ ꝑsupponũt aliq̃ volitionẽ vna imobile: q; tñc volitas vel oẽs aligd ad finẽ eẽ semꝑ sub duob? actib? aut salte sub vno actu referẽte hoc ad illud. ſ. ꝑsupponũt actũ ꝑmũ puta volitatẽ que eũ ꝑncipiũ sufficiẽs vel rõ eliciendi oẽs illas varias volitiones.

¶ Utrum boibus sit vrẽdũ vel fruendum.

Cum autem homines qui

fruuntur ꝛ vtunt aliis rebus res aliq̃ sunt. Querit? vtrũ frui debeãt an vti aut vtrumq;. Ad q̃ dicendũ aug. in li. de doctrina ꝓtana Si ꝑpter se bo diligẽdus ẽ fruimur eo. s. ꝓpter aliud vtimur eo. ¶ Ideꝛ aũt milbi ꝓpter aliud diligendus. Quod enis ꝓpter se diligendũ est in eo ꝑstituitur bta vita. cuꝰ ẽt spes hoc tpe nos ꝑsolatur. In hoc aũtez spes ponẽda no est. q; maledictus est qui hoc facit Ergo si ligde aduertas nec seipso q̃q̃ frui debẽs qr nõ se debet diligere ꝓpter se: sed ꝓpter illud quo fruendũ est. ¶ Huic aũt ꝓtrariꝰ vide tur quod apls ad ꝑhiemonẽ loquens ait: Ita frater ego te fruar in dño. Quod ita deter minat aug. Si diuisset tñ te fruantur ꝛ nõ ad dicitset in dño. videretur fines dilectionis esse ꝑsum ꝑstituisse in eo. Sed q; illud addidit in dño se finẽ ꝑsuisse eodem q; frui significauit. ¶ Cum enim vt idẽ aug. ait homine in deo fruẽtis. deo potius ꝙ homine frueris.

Vltimo circa distincti

onem istã ꝑmã q̃rit de fruitione cui. s. vel bo queniat fruitio. Et ꝑmo vtrũ deo cõ queniat frui. vel q; nõ. q; fruitio ẽ respectu finis: si ze nõ bs finẽ: q; nõ cõpetit sibi frui. ¶ Cõtra ze amat se ꝛ nõ amat se. ꝑter aliud. q; tñc videret se ẽ frui se. q; istia est ꝑlana q; si amat se aut vtendo aut fruendo.

¶ Hic queritur an deus fruatur an vtatur nobis.

Sed cũ deus diligat nos

vt frequenter scriptura dicit. quẽ eius dilectõ nẽ erga nos multũ cõmendat. Querit augꝰ quõ diligit. an vt vtẽs an vt fruens. ꝛ procedit ita. Si fruitur eget bono nostro. Quod nemo sanus dixerit. Ait enim propheta. Bonoꝛ meoꝛ nõ eges. Omne enim bonũ nr̃m vel ipse est vel ab ipso est: non ergo fruitur no bis ſ̃ vtitur. Si. n. nec fruitur nec vtitur nõ ꝛuenio quõ diligat nos. ¶ Deꝛ tñ sic vtitur nob vt nos alis rebus. ¶ Deꝛ. n. res ꝙbꝰ vtimur

Aug. in

Aug. in li. de doctr. ꝛpti.

ad id referimus vt dei bonitate perfruamur. Deus vo ad suā bonitatē vsū nrm refert. Ille enim miserē nri, ppter suā bonitatem. nos aūt nobis inuicē ppter illius bōitatē. Ille nri miserē vt se pfruamur. nos vo inicez nostri miserem vt illo fruamur. Cū.n. nos alicui⁹ miſerim⁹ z alicui⁹ ꝯſulimus. ad eius gdez facimus vtilitatem eāqs intuemur. ſz z nrā ſit ꝯſis cū miſericordiā quā aliis impendimus nō relingt deus ſine mercede. Nec aut̄ez mercedes ſima est vt ipſo perfruamur. Item q: deus est ſummus. z inquātū ſumus boni ſumus. Dōzo etiā qz iuſtus est nō impune mali ſumus. z inquātū mali ſumus intātum etiā minus ſumus. Ille ergo vſus quo nobis vtitur deus. nō ad eius ſed ad noſtrā vtilitatem refertur. ad eius vo tāmodo bonitatem.

Utrum utendum an fruendū ſit vtutibus

Hic considerandū est utruz

virtutibus ſit vtendū an fruendū. Quibuſdā videtur q eis ſit vtendū z nō fruendū. z hoc
Augus. cōfirmāt auctoritate Aug. q vt ptarati eſt dicit nō eſſe fruendū niſi trimitate. i. ſūmo z incō mutabili bono. Item dicūt ideo nō eſſe fruendum eis qz ppter ſe amāde non ſunt. ſz ppter eternā beatitudinem. Illud aūt quo fruendū eſt ppter ſe amādū eſt. Sz q virtutes ppter ſe amāde nō ſint. imo ppter bñtudinem ſolā ꝑāt auctoritate augu. q in li. xiii. de tri. cōtra quoſdā ait. Forte virtutes quas ppter ſolam bñtudinem amamus ſic nobis ꝓſuadere audent: vt ipſam beatitudinez nō amemus. Q ſi facūt etiā ipſas vtiqz amare deſiſtimus qñ illā ppter quā ſolā iſtas amauimus nō amamus. Ecce bis vbis videt aug oſidere q vtutes nō ppter ſe ſed ppter ſolā beatitudinez amāde ſint. Nō ſi ita eſt ergo eis fruendū nō eſt. Aliis vo ōtra videt. l. q fruendū eis ſit. qz ppter ſe petende z amāde ſunt. Et hoc cō firmāt auctoritate ambro. qui ait ſup illū locū eccl. Bal. Fructus aūt ſpūs eſt charitas: gaudiū: pax: patiēna ꝛc. hic nō nominat opa ſz fructus. qz ppter ſe petenda ſunt. ſi vo ꝓpter ſe petenda ſunt. ergo z ppter ſe amanda. Nos aūt barū que videnē auctoritatū repugnātia vo medio erimere cupientes dicimus q virtutes ppter ſe petende z amāde ſunt. et nō ppter ſolā beatitudinem. Propter ſe qui dēm amāde ſu nt. qz delectant ſui poſſeſſores ſincera z ſancta delectatiōe z in eis pariūt gaudium ſpūale. Meritūtem non eſt hic ꝓſiten dum ſz vltra gradiendū. Non hic hereat di lectionis greſſus. neqz hic fit dilectionis terminus. ſed referatur hoc ad illud ſummuz bonum cui ſoli omnino inherendum eſt. qz illō ppter ſe tātum amandum eſt. z vltra illud nihil querendum eſt. illud eſt enim ſupremus finis. Ideo augu. dicit q eas diligimus ꝓo pter ſolam beatitudinem: non quin eas ꝓo pter ſe diligamus. ſed qz idipſum q eam di ligimus referimus ad illud ſummū bonum cui ſoli inherendū eſt z in eo permanendum. finiſqz letitie ponendus. quare virtutibus ſi eſt fruendū. Sed dicet aliquis. Frui eſt amare inherere alicui rei. ppter ſeipſam vt ꝑdictū eſt. Si ergo. ppter ſe virtutes amande ſunt et eis fruendus eſt. Ad quod dicimus in illa de ſcriptione vbi dī. ppter ſeipſam. intelligendū eſt tantūmodo. vt. ſi ametur ppter ſeipſas tan tū vt nō referatur ad aliud. ſed ibi ponatur finis vt ſupra oſtēdit aug. dicens. Si inhęreris atqz permanſeris finem ponens letitie tunc vere z ꝑprie frui dicendus es quod nō eſt ſa ciendum niſi in illa trinitate. i. ſūmo z incommutabili bono. Attendūs eſt ergo virtutibus z peas fruendum ſummo bono. Ita z de vo luntate bona dicimus. Ait augu. in lib. 10. de
Augus. tri. ait. Voluntas eſt p quam fruimur. ita z p virtutes fruimur nō eis niſi forte aliqua ꝑtuſ ſit deus vt charitas de qua poſt tractabitur.

Epilogus.

Omnium igitur que dicta

ſunt ex quo de rebus ſpecialiter tractauimus hec ſumma eſt. Quod alie ſunt quibus fruendum eſt. alie quibus vtendum eſt. alie quę fruuntur z vtuntur. z inter eas gdā vtendum eſt etiam qdam fiunt p quas fruimur vt virtutes z potentie animi que ſunt naturalia bona De quibus omnibus ſañ de ſignis tractemuſ agendum eſt. ac primus de rebus quibus fruendum eſt. ſcilicet de ſancta atqz individua trinitate.

Quero ſecundo utrū

q uiator fruat. q nō vī. q. uiator tñ habz actū deſiderij reſpectu boni abſentis: ſz act⁹ deſiderij nō eſt act⁹ fruitionis: cuiꝰ ꝑbatio ē. q: deſiderij eſt act⁹ ꝓpriſcētie. fruitio aūt ē act⁹ amicitie. ꝛ. Cōtra augu. z hi in ſra: frui eſt amore inherere alicui rei ꝓpter ſe. ſed ſic vtitur hęret deo: ergo. ꝛ.

Queritur tertio utruz

q petō: fruat. z vī. q nō: qō nō initiē ali cui bono imobili nō fruit nec gelcit. ſed petō: nō intit alicui bono imobili qz ini tiē creature q ē mobilis: qz ois creatura vanitati ſſ iecta. ē: nō gelcit nec fruit. Itē qui vult aliqm vri actu ſuo nō fruit eo. ſz petō: vult deū vri actu ſuo. ergo fruit eo. maior oſtēdit: qz q vult aliū vri actu ſuo ia nō appciat illū vt ſummū boni. ſz non fruitur illo. minor oſtēdit: qz peccator vult eſſe actum ſuum. igitur vult ipm eē a deo cū nihil poſſet eē niſi a deo. ſz ſi hoc igit vult deū vri illo: qz de⁹ vtit eo qō eab eo. Contra aug. 83. qō. q. 30. ois ita qz humana gueriio ē qō vi

cuī vocat fruendis vti velle atq; vtēdis frui. ꝯpo-
sibile est peccatorum frui vtendis.

Queritur quarto vtrum
q buta
fruant. Et vi q fic p Aug. vbi ꝑius. 83. q
q. 30. frui dīcit corporali voluptate nō
absurde estimant ꝙ bestie. Cōtra frui
talicui rei amo; re ibere re ꝑter se. ſz bruta nō habēt
amorē q; nō volūtate nec inhereūt alicui rei ꝑter se:
sed ꝑter bonum corꝓ. ꝛc.

Quinto queritur vtrum
q oia fru
antur. Sēd sic. q; oia bonū appetūt amo
re nāli. i. etbi. ; aliq̄ bonū nō ꝑter alī-
ud. Cōtra fruimur cognitis: sed non
omnia cognoscunt. ꝙ.

Ad solutionem istarum q̄onū
pmit
to ꝑmo q̄dam exꝓlū quō vs corꝓa diuersimode ge
tant vltim⁹ fimin⁹ getis grauiū corꝓo; ē cētrū. buic
aūt cētro tanḡ termino vltimo adheret aliq̄ corꝓ
graue p se ; ꝑmo puta terra. q̄ nō p nām alterꝭ corꝓ
ris adheret alicui a quo ꝓticipet grauitatē sibi ami ad
hesione. Aliq̄ aūt corꝓus adheret cētro imobili p se
ſz nō ꝑmo q; adheret p grauitatē z adhesionē ꝓticipa
tā a tra. p se tri adheret q; p formā intrinseca ; firmit:
vltimobili q; ēqñ intrinsecū terre q ꝑmo gescit: vtpo
te lapides ; metalla in visceribꝰ tre: ; talia ſz nō ꝓxi-
mo tñ ꝑfecte gescūt: q; ꝑfecte gescūt fūt cētro media
te ꝑmo gescēte cui sūt ꝑfecte gescta. Aliq̄ corꝓ⁹ fmo
mō adheret cētro mediāte dicta cui vnit⁹ ſz mobili
e nō firmit⁹. vt grauia aliq̄ ens in supficie re: : tale
ſz ẽ gescat ad tps nō tñ ita determinat ad gescēdum
corꝓ gescēs scdo mō. Quarto mō ꝑt aliq̄ corꝓ⁹
adherere vnifor mi corꝓ primo ; respectu illi⁹ quie
scere: : tñ nō gescere respectu vniuersi fi illud cui ꝙ ri
mo adheret nō vnifor mit adhereat cētro. vbi gra ō
bote iacēte in mari. : tñ ꝑtes corꝓis eē. ꝑfectꝑm ge
tare illud corꝓus graue quod seipsum ſinaliter quie
taret in aliqua tali mobili: nō aūt in cētro nec media
te nec immediate: nō ordinate se getaret: q; ſi quātus
est ex se getaret se ꝑter suā firmā adhesionē tali co-
ꝓori mobili: tñ nō adheret illi cui ſm nātū suas ad
herere deberet vt se getaret. Ad ꝓpositū aplicādo
ꝑdicti corꝓis corꝑi⁹ corꝑ volūtas in ſpūali⁹ ꝙ: sicut
corꝓ⁹ pōdere sic alius ; volūtas amoꝛe ferꝛ quocūq;
ferꝛ. vt ait Aug. li. de ci. c. 28. ē cētrū q̄ ex nā sui ē vl-
timate quietari tñ finis vltim⁹ ꝑm. vere tat buic ce
tro volūtas d na ꝑmo ; p se: q; nō ꝑticipatione alic⁹
alīꝰ a se immobili: nec ido adheret: q; ipa volūtas ei
p habiti nec p actū differēt ſz nec in vnite alic⁹ cau-
ſe ſuprioris ꝑfectissime amat illud ſūmū bonū: nec ido
vlt aut ille ſap. q̄ de ꝑfa ꝑt ellectualis ; cētrū vbiq; ē
; circūferētia nunq̄. Jn ſcō gradu ; volūtas crea
ta q̄ nō ꝑmo ſz ꝑticipādo a deo p se. tñ q; p formā ſua;
intrinseca adheret firmit⁹ huic bono. ; ſz q; fcā ē q̄s iri
seca volūtati ꝑmo gescēti q; in ei⁹ displacito semper
manēs. In tēio gradu ; volūtas sanctⁱ viatoris q ſz
imitat⁹ dīnā volūtatē. ; mediāte illa ſūmo bono ; quo
gescit ipla volūtas. tñ nō firmit⁹ adheret illi bono vel
displacito ist⁹ volūtat⁹ vt nūc adheret illi nūc auertit
ab illo. sed ſz q̄da diſſitle in corꝓib⁹ tñ mēbri. quia
ibi manēte forma ꝙ corꝓ gescit ꝓt ipm nō gescere ꝓ
ponit⁹ forma ꝙ gescit destrui ſil ei auersiōe volūtatis
a cētro suo. In tēio gradu ; peccās mortaliꝭ ſz ẽ ꝓ-
titū ē. ꝛte. ꝛc⁹ volūtat⁹ ſz getātis vehemēter inhere
at. alicui bo; a deo ita q; nec mediāte illo nec imediā
te inhereat deo. tñ ex ꝛte obi nō ꝑt simplr getari: im
mo fic gescēs respectu nīalis ; nō respectu cētri ꝙ e
scit simplr ꝙ nō gescit respcū vltimi getātis in vni-
uerso. ita volūtas getās ſz tñ ꝑt in aliquo obo alio
a deo nō simplr getat: q; nō respcū bui⁹ q̄ vltimate
; ꝑfectissime ē in vniuerso getantiū volūtatis. Jō
ē ꝑs: q; ibi volūtas nunq̄ fatiat⁹ ẽ tñ cūq; firmiter se
imergat in illud ꝑpter se amādo illud.

Er his ad ꝓpositas q̄ones dico. q; frui ꝑ
dicit delectationē. vel actū in
berēdi obo ꝓpter se q̄ se comitat. delectatiōis getato
siue ges ꝙ ipsa delectatio. Jō aūt ē act⁹ vltimate ſmi
nus ꝑmo in q̄tū ꝓ seipsa ſtminat actu suo: ita q; de
rone fruitiōis ſi dicit ac⁹ nō vī ēt q; ipsa geter ꝑm:
tñ ē ex ꝛte obi: ſz in q̄tū ē ex ꝛte ꝑse alicui obo ꝑse in
berētis. ita ꝙ dico. q; volūtas sīna fruit simplr ; ne-
cessario ex ꝑse ꝑmo. volūtat aūt creata frui ſm
pliciter ꝛ ꝑpetuo ꝑ se ſz nō ꝑmo. volūtas viatoris
iusti fruit simplr ꝛ ꝑ se nō ꝑmo. volūtas viatoris
iusti fruit simplr ꝛ ꝑ se nō ꝑmo. neq; ꝑmo volū
tas peccātis mortaliꝭ fruit simplr tñ ē ex ꝛte volun
tatis getātis seipsam: q̄n getat in obo q̄ ꝑse amat
ſz nō simplr getat tñ ē ex ꝛte obi nec frui illud requi
rit: sed q; obm nō ē de se getatiui sīt potentia actu
suo se getat in ipso ito ē fruitio inordinata. Sīc tunc
ē dubitatio quo obo peccās mortaliꝭ mutur an. ſ. actu
siō. an obo sit act⁹. Rn. q; cōit fruit seipso. q; obm act⁹
sui amat amoꝛe cupiscētie. ; p ꝑis aliq̄d aliō amat
amoꝛe amicitie. q; obm amoꝛe cupiscētie ꝓcedit
amoꝛ amicitie. illud aūt aliud ē ipsemet cui vt ama
to amoꝛe amicitie appetit illud obm vī nō fruit obo
sui act⁹ nec ꝙ nīs ipso actu ſup quē nō ꝙ ꝑmo reflectit.
hec ē ſnia aug. de ci. Dei li. 14. c. 28. ē ſup gen. li. 2. c.
8. q; duas ciuitates fecerūt duo amoꝛes. ciuitatē dia
boli amoꝛ sui vſq; ad ꝛptū dei. ciuitatē dei amoꝛ di
vſq; ad ꝛtemptū sui. ergo ꝑma radix ibi est q̄ peccāt
frui tur se.

Ad questionem penultimā ꝛs dicī ꝑot
q̄ appetit⁹ ſensitiuus
ſz aliq̄liter alicui inhereat ꝑpter se. : nō ꝑpter alterū
negatiue q; nō ē. ꝙ referre ad aliud. nō tñ ꝑtie: q; nō
applicat obm vt nō referibile ad aliud. iō abusiue dī
frui ꝑpter nō relationē nō tñ ꝑptie: q; nō ireferibili
ter iberet. Silr nec amoꝛe inheret: q; ei⁹ ꝑptie nō ē
amare. Silr nec ꝑptie inheret q; nō ſe applicat obo
ſz ſm infigit⁹ vi obi. q; nō ducit ſe ſz ducit ſm Dama.
li. 2. c. 14. Et in ſequēdo ꝑpria ꝙ getatione corꝓs
posſ. sici q; appetit⁹ ſēſitiu⁹ ſimilat ferro ſit adamā
ti insito vi adamātis attracto. ; ſi ens ec in cētro medi
ate vel imediate getat vel in aliquo alio vī illa q̄ ſe
ſset getatiua in cētro vel intrinseca getatiua in aliquo
q̄si in cētro: sed tñ q̄si vi extrinseci getātis: ita ꝺ vis
obi getat. nō aūt illa intrinseca getatiua in cētro: vel
q̄si in cētro que est ꝑs libertatis que appetitiui sensitī-
uo non conuenit.

Er his ꝑ. ad vltimā q̄nēm. q; ſi ab appetitu
sensitiuo negef frui ꝑptie q; tñ magis
ꝓuenit ex volūtate cui⁹ ꝑptie ē frui. q; appetit⁹ nālis
q; act⁹ appetit⁹ ſensitiui fegitur actū cognoſcēdi ſicut
actus volūtatis: nō ſic aūt act⁹ appetit⁹ nālis ſigs ſit
act⁹ ei⁹. fegitur q̄ hīti ſoli appetit⁹ nāle ſi ꝓuenit frui
ꝑptie: imo nec ſic abusiue: sicut competit appetitui
ſensitiuo.

Ad argumenta ad illud ꝑme. q. dico si
cut dictū ē. q. ꝑma hu
ius diſti. arti. 4. Obm finis nō ē ꝑptie rō fruibilitꝭ
rō illi⁹ boni absoluti cui ꝓuenit rō finis ſz ligit de rō fi
finis ſui rō respectu volūtatis sue. ex illud obis cui ma
ta ē competere rō finis q̄ ē ſuū finis. non tñ ꝑt sibi
competere rationē finis respectu sui ſi nec respectu sui
ē finis: ſz respectu oiu⁹ fruibiliū q̄ ita ſūt bona ordina
bilia ad aliud. Si obiciat quō q̄ deꝰ dī agere ꝓpter
se. ē q; ſupiorius agētis ſ upio: finis. Rn. respectuni
ti⁹ ē ca finalis aliq̄ nisi respectu cui⁹ ē ca efficiēs. q; cā

litas ẽt finalis ẽt mouere efficiẽs ad agẽdũ. dei igitur effectibilis nihil ẽt cã finalis: fed illud ꝑ̃ dictũ vulgata ꝺs̃ intelligi ꝺ agit ꝓpt finẽ effect̃ nõ ꝓpter finem. fui: q nõ ẽ agẽs fui. Silr ſcõm dictũ ꝺs intelligi ꝺ finẽ effect̃. q agẽs fuũ ordinat nõ ſe ſ effectũ ꝺ finẽ vliorẽ vel ſuũ ꝓpriũ. ꝛ ita ille finis fuũ ꝓpriũ ẽ agẽtis non vt finis eius ſed ad quem ordinat illud quod agit.

Ad argumentum 2°.

ar^m. 2°. q. pũ ẽ actũ deſiderij ẽ eſt reſpectu non habiti quo viator ſuũ appetit deũ actu ꝓpulcẽtie ꝺs̃ ſuũ: alijs actũ amicitie volẽdo deo in ſe ẽ: ꝛ hic act̃ amicitie eſt fruitio: nõ aũt ille q ẽ deſiderij. ſ ille ſcõs. ꝓpue eſt charitatis nõ aũt ꝑ̃ q eſt act̃ deſiderij ſicut ẽ tcef libꝛo tertio. di. 29. matꝛ ergo eſt falſa.

Ad primum

ar^m. 3°. q. põt cꝛponi maioꝛ: q liberẽs mobili non geſcit ſimpliꝛ ꝺ ſtũ ẽ ex pte ſui ſic geter ſe in i°. ꝛ ita ꝓceden da ẽ hec ꝓ̃ q peccãs moꝛtaliter nõ ſimpliꝛ geteat: ꝺ quã tũ ẽ ex pte ipſi ſic actus ſuus ẽt ſe tare volẽris vltimate ſe geꝛ aũt in aliquo inmobili. Sꝛ addat ꝙ nihil fruit niſi ſimpliꝛ geteſm illo negãdũ ẽ ſ; ꝺ os adder cuiſi ſimpliꝛ geteſ quãtũ eſt ex pte ipſi⁹ act̃. quo. ſ. liberet obꝛ. ẽt ẽtũ ẽ ex pte obi in fruitione ordinata. nec ꝺ ꝺs̃ in telligi ge tatio ſũma: q̃ oẽm geratione vie ſegtur ma ioꝛ pẽ: ſ; ꝓpter actũ irreſeribilẽ ita acceptãẽ obm.

Ad 2cõs ꝓ̃ maioꝛ negari: q ꝺs amoꝛe ordiato mil lus fruit aliquo niſi quoniõ vult aliquẽ vti ſ; fruꝛ: ſi amoꝛe ordinato ꝺ ꝺs̃ qs frui aliquo quoꝛi vult alijs frui ſ; vti. vel illud nullo mõ amare ſicut ꝓ̃ ẽ lotꝛipia ꝺordinata. Ad. ꝑbationẽ maioꝛis ꝓ̃ ꝺ ci q; fruies ap̃cief fruibile tanꝝ ſumus bonũ: nõ ti vult illud ab obꝰ ſic appẽtari q̃ ordinare ſic fruiturꝰ nõ ꝙſ ſegtur vult illud ẽ ſimũ bonũ vel amat illud q̃ ſimũ bonũ. q vult alios ſic amare illud. ¶ Aliter põt rideri negado minoꝛ ad. ꝑbationẽ ſ; ſegtur vult fruibile eẽ. q vult illud eẽ a deo. Nec ſegtur ẽ vult illud eẽ a deo. q vult deũ vti illo. ꝛ cã defect̃ vtriuſq; ꝑtis ẽ q; nõ ops volẽre ans velle ꝙs q̃ ꝙs nõ icluꝺit ꝑ ſe in ante ſed in ſti ſequitur ꝑ locũ extrinſecũ: ita eſt in ꝓpoſito.

Ad auctoritatem augu

ad 3ũ q. ꝑs q̃ exponẽ dã auctas ei⁹ de fruitone abuſiua ſiue exten ꝺo fruitionẽ. q. apperit ꝑſentiu⁹ nõ refert ẽ intelligẽ do negatiue nõ ꝺs̃ q; nõ inheret obo tanꝝ irreferibiliter. ꝙ ſ; irreferibilis a ſe ẽ in potẽtia nãli in ipſo. nõ rõne bonitatis obi ſe vel in acceptatione poẽtie. ꝺ ditia iſtoꝝ nõ referri negatiue ꝑtarie ꝑ ꝑinatiue dicitur. 2. lib. di. 41.

Ad argumentum queſtio

nis vltime ꝑs q̃ ꝙ appetit⁹ nãlis aliqui inhereat ꝓpter negatiue nõ ꝺs̃ ſue vt in ꝓpõ. 2 ẽ q̃ ſic ẽ non tam amoꝛe liberti ſ; nec ẽt ꝓpue inherens ꝺs̃ ab ipſo ꝺãe nã tura ſ; ſit ifigit illi obo: nõ q̃ ꝺ ꝓper actũ eliciti aliũ a nã ſicut ẽ in appetitu ẽt ſenſitiuo: ſ; ꝙ inclinatiõe bituales nãe. Un ſicut ꝓdictũ ẽ min⁹ ꝓuenit ſibi fruiq; appetitus ſenſitiuo q̃ actũ eliciti ꝺ obo iã cognito inherẽt ẽ nõ ſibile. appetit⁹ aũt nãlis ſine oi cognitione ꝓpemo dicinaf. Et dicẽ ꝺ fruiꝛ ſ; ꝓhiberi in q̃ne ſ; ꝺ. huiuſmõi actionis ꝓpatere põt ꝺ vt ꝙ ẽ ac^ꝺ q̃dã voluntaꝛ impfectio: ꝺ fruiſic ꝺ act̃ actũ ꝑfectioẽ eiuſdẽ põe ꝺ diatus

Ista eſt ſecunda pars prin

cipalis buius libꝛi. In qua magiſter determinato ꝓ emio in cuius ꝓſui tractatũ in ãtuoꝛ libꝛos ꝑtiales diuidere. Luius ſcõm pbm eſt. q. ſeie ſecunꝺ q̃ꝺã modũ ꝛes de gbus ſunt. In quoꝛ ꝓmo ſtuꝺio magiſt agit de deo abſolute ſm rõnẽ ſue nãlis perfectionis.

In ſecũdo agit ꝺ deo in ãtum eius potẽtia reluꝛet in effectu creationis. In tertio agit ꝺ ipſo inquãtũ clarꝛet ei⁹ ſapia in ope redẽptionis. In ãrto agit de eo in quãtum eius bonitas ſeu clemẽtia refulgeꝛt in fructu ſiſicationis. Quantũ igit ad ꝓmum libꝝ magiſt duo facit. ꝓmo ꝓmittit q̃ꝺ generalia quã to⁹ ius ope ris ꝑſibꝛ ima. Scꝺo ſua intẽtione exꝑgit. Et ꝺ ci ꝓncipio ſcꝺe ꝓ̃ diſtinctionis que incipit ibi. Ꝺoctaꝝ vera. In ꝓma enim butus libꝛi diſtinctione magiſtria facit. ꝓmo determinat ſuum intentũ. Scꝺo mouet q̃nes circa determinata. Tertio determinata breuiter recapitulat. ꝓmũ facit a ꝓncipio diſtinctionis vſq; ibi. Cum ait boẽs. Scõm vꝺ ab inde vſq; ibi. Dia igit q̃ octa ſũt. Tertiũ vꝺ ab vnde vſq; aꝺ fine diſtinctionis iſtius. Et in iſtis vꝺ eſt ſtare ſententia ꝓ̃tis diſtinctionis in generali. In ſpali vo intẽtio magiſt ſtat in tribꝰ ꝓpitionibus. quaꝛũ ꝓma ẽ. Totã ſacꝛam paginam ꝙſtat ſpaliter circa res ꝛ ſigna verſari. Et hãc ꝑbat magiſ aũcte ꝺri Augu. ſexto capitulo de doctrina ꝛpiana ꝺcẽtis. Sic doctrina vel rerũ eſt vel ſignoꝝ. Et intelligiſ hic ꝑ ſigna nõ terminos ſignificates aꝺ placitũ ipſius inſtitutiõis: ſꝺ eadem res exteriores ex ꝓuina ordinatione aliquãꝺ ſignificates cuiuſmoꝺi ſunt ſacꝛa cum ſuis materijs: tam veteris ꝙ nouelegis. Per res vo intelligiꝛ ref abſoluras per terminos ſignificabiles q̃. ſ. ita cadunt ſub determinatione cõſiderationis facre ſcripture. q vlterius nihil ꝑtinet deſignaꝛt vel eꝺ ocẽ. ipſa ꝛe ẽtura ẽt. Ꝺ aũt ſacꝛa ſcripture ſunt res ꝛ ſigna. Et quia aliquiꝺ ſignificat: patet q̃ ſacꝛa ꝛe ſcripture ſunt ſignificabilia. Et intelligiſ ꝺ ꝑ ſigna nõ ꝺterminos ſignificates ꝙ ꝑma ꝺ ordinatione aliquiꝺ ſignificat: patet q̃ ſacꝛa ꝛe ſcripture ſunt ſigna ꝺ ꝑma ꝺ ordinatione. Et ſimiliter

De mysterio trinitatis ⁊ vnitatis.

Di.2.

Hoc itaq; vera ac pia fide tenendum est: q; trinitas sit vnus solus ⁊ verus deus: vt ait Augu. in primo lib. de trinitate. scilicet pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus. ⁊ hec trinitas vni⁹ eiusdemq; substantie vel essentie dicitur: creditur ⁊ intelligitur que est summum bonum. quod purgatissimis mentibus cernitur. Abditis enim humane acies invalida in tam excellenti luce non figitur nisi per iustitiam fidei emundetur Idem in lib. retractationum. Non approbo quod in oratione dixi. Deus qui no⁹ nisi mundos verum scire voluisti. Responderi enim potest multos etiam non mundos multa scire vera. De hac ergo summa ⁊ excellentissima cum modestia ⁊ timore agendum est. ⁊ attentissimis auribus atq; deuotis audiendum vbi queritur vnitas trinitatis patris. s. filij ⁊ spiritus sancti. q; nec periculosius alicubi errat̃ur. nec laboriosius aliquid queritur. nec fructuosius aliquid inuenitur. Proinde omnis qui audit ⁊ legit ea que de ineffabili ⁊ inaccessibili luce diuinitatis dicuntur studeat imitari atq; seruare. quod venerabilis doctor Augu. in primo libro de trinitate de seipso ait. Nõ pigebit me inquit sicut hesito querere nec pudebit ficubi erro discere. Quisquis ergo audit hoc vel legit: vbi pariter certus est pergat mecum: vbi pariter hesitat querat mecũ. vbi errorem suu⁹ cognoscit redeat ad me. vbi me cum reuocet me. Ira ingrediamur simul charitatis viam tendentis ad eum de quo dictus est. Querite faciem eius semper.

Augu⁹.

Augu⁹.

Que fuerit intentio scribentium de trinitate.

Omnes autez catholici tractatores vt in eodem primo libro Augu. ait. qui detrinitate que deus est scripserunt hoc tenuerunt ꝑm scripturas docere. q; pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus vnius sint substantie ⁊ inseparabili equalitate vnus sint deus. Augu⁹ in lib. retractationum. vbi dixi de patre ⁊ filio. qui gignit ⁊ quem gignit vnum est. dicendum fuit vnum sunt. sicut ipsa veritas aperte loquitur dicens. Ego ⁊ pater vnu⁹ sumus vt sit vnitas in essentia. ⁊ pluralitas in personis. Ideoq; non sunt tres dij sed vnus deus. Is pater filium genuerit. ideo filius non sit q; pater est. filius q; a patre sit genitus. ideo pater non sit qui filius est. ⁊ spiritus sanctus nec pater sit nec filius. sed tñ patris ⁊ filij. spiritus vtriq; coequalis: ⁊ ad trinitatis pertinẽs vnitatem. Teneamus ergo patrem ⁊ filium ⁊ spiritum sanctum vnum esse naturaliter deum: vt ait Augu⁹. in lib. de fide ad Petrum. Nec tamen ipsum patrem esse qui filius est. nec filium ipsum esse qui pater est. nec spiritum sanctum ipsum esse qui pater est aut filius. Una est enim patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti essentia quam greci homosion vocant. in qua nõ est aliud pater: aliud filius: aliud spiritus sanctus quãuis sit personaliter: alius pater: alius filius alius spiritus sanctus.

Augu⁹.

Augu⁹.

Quis ordo sit seruandus cum de trinitate agitur.

Ceterum vt in primo libro de trini. Aug. docet. primum fm auctoritatem sanctarum scripturarum. vtrus fides ita se habeat demonstrandum est. Deinde aduersus garrulos ratiocinatores elatioresq; magis q; cautiores rationibus catholicis ⁊ simplicitudini bus congruis ad defensionem ⁊ assertionem fidei vtendum est vt eorum inquisitionibus satisfacientes. manuetos plenius instruamus. illis nequiuerint fuentire quod queritur: de suis mentibus potius q; de ipsa veritate. vel de nostra disertione conquerantur.

Augu⁹.

Testimonia sanctorum de trinitate.

Proponamus ergo in medium veteris ac noui testamenti auctoritates quibus diuine vnitatis atq; trinitatis veritas demonstretur. ac primum ipsa legis error dia occurrant. Vbi Moyses ait. Audi israel dominus deus tuus deus vnus est. Item. Ego sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti. non erunt tibi alii dii preter me. Ecce hic significauit vnitatem diuine nature Deus enim ⁊ dominus. vt ait Ambro⁹ in primo libro de trinitate. nomen est nature. nomen est potestatis. Item alibi. deus loquens ad Moysen ait. Ego sum qui sum. ⁊ si quesierint nomen meum: vade ⁊ dic eis. Qui est misit me ad vos. Dicens enim ego sum. non nos sumus. ⁊ qui est non qui sumus. apertissime declarauit vnum solum deum esse. In cantico etiam Exodi legitur. Dominus omnipotens nomen eius. Non ait domini. vnitatez voluens significare. Personarum quoq; pluralitatem ⁊ nature vnitatem simul ostendit dominus in Geneſi dicens. Faciamus hominem ad imaginem ⁊ similitudinem nostram Dicens enim faciamus ⁊ nostram. pluralitatem personarum ostendit. dicens vero imaginem vnitate essentie. Ait. n. dict aug. in li. de fide ad petrum. Si in illa natura ꝑis ⁊ filii: et

Ambr.

Augu⁹.

spūs scī vna cēt tātū persona: nō diceret facia
mus hoiem ad imaginē ⁊ filiationem nr̄am.
Nā. n. dicit ad imaginē, ondit vnā naturā eē
ad cuius imaginē hō fieret. cū vo dicit, nr̄as:
ostendit eūdem deū non vnam ꝫ plures esse
personas.

Apte ondit ꝙ nec solitudo nec diuersitas
nec singularitas ibi est sed similitudo.

Hylar⁹. **Hylarius quoq; in lib.**
3. de tri. dicit his vbis significari ꝙ in trinita
te nec diuersitas ē nec singlaritas vel solitudo
ꝫ filiationis ⁊ pluralitas siue distinctio. Ait eni
sic. Qui dixit, faciam⁹ hoiem ad imaginē ⁊ fi
militudinē nr̄am: iuicē eē sui files in eo ꝙ di
cit imaginē ⁊ filiationē nr̄am ondit. Imago
eni sola nō est, ⁊ filiatudo nō sibi ē neq; diuersi
tatē duobus admisceri, alterius ad alterū filitu
do pmittit. Itēidē in. iiii. li. Absolut⁹ voluit
intelligi significationē hanc nō ad se ē referē
dā tātū: dicēdo faciam⁹ hoiem ad imaginem
⁊ similitudinē nr̄am. Professio. n. p̄sonū fi
stulit intelligētiā singularitatis, qz p̄sortiū alı
qō nec pōt ēē sibiipsi solitario, neq; rursū soli
tudo solitarii recipit faciam⁹, neq; qsq; alieno
a se logtur nr̄am. vtergz ergo sermo, f. faciam⁹
⁊ nr̄am: vt solitarii eūdēqz nō patiē. ita neqz
diuersū a se alienūqz significat. Solitario qne
nit facīa ⁊ mea. Pō solitario vo cōuenit dice
re, faciamus ⁊ nr̄am. vtergz sermo vt nō soli
tarii tātū. ita neqz differētē eē vel diuersū esse
significat. Nobis quoq; nec solitarius nec di
uersus ē ꝓfitēdus. Ita ergo deus ad cōem fi
bi cū deo imaginē eādēqz similitudinē hoiez
repit opan. vt nec singlaritatē efficiētus admit
tat intelligētiā solitudinis. nec opatio ꝓfituta
ad eandē imaginē vel similitudinē patiat di
uersitatē diuinitatis. In his vbis Hylarius
pluralitatē p̄sonarū, voluit intelligi noie p̄sor
tii. atqz significauit noie p̄sortii vel pluralita
tis nō poni aliqd sed remoueri. Pluralitas
enī vel p̄sortiū p̄sonarū cū dī. solitudo vel sin
gularitas negat cū dicimus plures ēē p̄sonas
Quid et vbis hyla. in tetligi ō beat. significam⁹ ꝙ nō ē vna sola. Iō Hylar⁹ vo
lens ista subtiliter ⁊ sane intelligi ait. Profes
sio p̄sortii fustulit intelligētiā singularitatis.
Non dicit posuit aliqd. Ita ēt cū dicim⁹ tres
p̄sonas singularitatē ⁊ solitudinē tollim⁹. Et
ꝙ p̄ nō ē solus nec fili⁹ ē solus. nec spūs scūs
ē solus, significam⁹ ꝙ nec p̄ tātū ē ⁊ filius nec
p̄ tātū ⁊ spūs scūs. nec filius tātū ⁊ spūs scūs
Sē boc aūtin ſeqnti plenius agē. vbi ē fm
qd similes dicātur tres plone. ⁊ vtruz aliquo
modo sit ibi diuersitas vel differentia osten
detur

Ad idem qō ꝙ peradit redit vt alias auctoritates supponat.

Nunc uero ad propositum

redeamus ⁊ ad ondendū p̄sonarū pluralitatē
atqz essentie diuine vnitatem. aliaſ scḡ auctoritates inducamus. Moyses dicit. In pncipio creauit deus celū ⁊ terrā. p deū significauit
p̄sem. p pncipium filium. Et ꝙ ḡ apd nos
deus dicitur: hebraica ꝓpitas hz heloym. qō
est plurale hui⁹ singularis qō est hel. Quod
ergo nō est victus, hel qō est deus: hz heloym
quod interp̄tari pōt dij sine indices ad plura
litatez p̄sonarum referrūt. Ad qđ etiaz illud
attinere videtur quod diabolus p̄ponēs di
xit. Eritis sicut dij, p quo i hebraico hi heloym. ac si diceret. Erūtis sicut dine p̄sone. Ille
etiā marimus pphetaz ⁊ regiz Dauid, g fu
az ceteris p̄fert intelligentiā dicens. Sup senes
intelleri. vnitatez dine nāe ondens ait. dñs no
men est illi. non dicit ꝓli. Alibi etiaz eiusdem
vnitatez ⁊ eternitatem simul ondens ait ex p̄
sona dei. Israel si me audieris nō erit inte de
us recens: neqz adozabis deū alienum. Audi hoz: vt dicit Ambr. in. i. li. de tri. significat Ambr.
eternitatez, aliud vnitatez sube ꝺifferentiꝫ vt
neqz posteriozem p̄ferneqz alterius diuinita
tis filium vel spiritus ſcīum esse credamus.
Nā si p̄ie posterioz est filius vel spiritus san
ctus nec eros est. ⁊ si vnius nō est diuinitatis:
alienus est: hz nec posterioz est: qz recens nō ē:
nec alienus. qz ex p̄fe natus est filius. ex p̄ie p
cedit spiritus sanctus. Alibi quoq; distinctio
nem p̄sonaz insinuās ait. Verbo dñi celi firmati sunt. ⁊ spiritu oris eius omnis vius eoꝝ
rum. Alibi etiā ait. Dñs dicit nos deus deus
nr̄: dñs dicit nos deus ⁊ mutant ei oēs fines
terre. Trina. n. ꝓfessio dei trinitatem exprimit
p̄sonarū. vnitatē vo ēternitatē aperit cum singulariter subiungit eum. Esaias quoq; dicit:
se audisse serapbin clamātia. Sācus sanctus
sāctus dñs deus. Per hoc quod dicit ter sā
ctus trinitatem significat. per hoc ꝙ dicit do
minus deus vnitatez essentie. Dauid quoq;
eternā filij generationem aperte insinuat ex p
sona filij dicens. Dñs dixit ad me. filius me
us es tu ego hodie genui te. De hac generatō
ne ineffabili Esaias ait. Generationem eius
qs enarrabit. In lib. quoq; Sap eternitas fi
lii cum p̄fe mōstratur vbi sapientia ita logtur
Dñs possedit me ab initio viaz. suaz. asſq;
qcḡ faceret a pncipio. ab eterno ordiniata sum
asſqđ terra ficret. neddum erāt abyssi. ⁊ ego tā
cōcepta eram. neddum fontes. neddum mōtes
aut colles. ⁊ ego parturiebar. adhuc terrā non
fecerat ⁊ cardines orbis terre. quādo prepara
bat celos aderaz. quando appendebat fundamenta terre cum eo eram cuncta componens
⁊ delectabar p singulos dies ludens coā eo.
Ecce aptus de eterna genitura testimonium
quo ipa sapia perbibz se ex mundū ꝺcepta eē
parturiri. i. genitam. ⁊ apud pīes eternaliter

tristere. Ipsa etiã alibi ait. Ego ex ore altissimi pdij pmogenita ante oẽm creaturã. Alibi eadem quoq; pphẽta eternã vbi generationẽ tpale ex Maria simul insinuauit dices. Et tu bethlee ephrata pusilus es in milibus iuda ex te egredief qui sit dñator i israel. ⁊ egressus eius ab initio a diebus eternitatis.

Specialia testimonia de spiritu sancto.

De spiritu sancto etiam ex / pressa documẽta in veteri test. hẽm⁹. In Gene. n. legit. Spūs dñi feredat sup aqs. Ba / uid dicit. Quo ibo a spũ tuo. In li. Sap. dr. Spūs scīs discipline effugiet ficta. benignum enī est spiritus sapientie. Esa. quoq; ait. Spiritus domini super me.

De testimoniis noui testamenti.

Nunc vero post testimonia

veteris testamẽti de fide scẽ trinitatis ⁊ vnitatis ad noui testamẽti auctoritatẽ accedam⁹ vt in medio oñ aliã. i. testiõ ꝛ cognoscatur vitas ⁊ forcipe dñ altari sumatur calculus quo tãgãtur ora fideliũ. Spūs itaq; ꝑs vnitatem diuine ẽntie ac personarũ trinitates apte insinuat dicens apls. Ite baptizate omnes gentes in nomine ꝑis ⁊ filii ⁊ spūs scti. In nomine vtiq; ait vt Ambr. ait in ꝓmo li. de tri. nõ in omnib⁹ vt vnitas essentie oñdatur pernomina tria que fuppositũ tres esse ꝓsonaꝫ declarauit. Ipse etiã ait. Ego ⁊ ꝑ vnũ sumus, vnũ dixit: vt ait Ambr. in eodem ne fiat discretio ptãtis nature ⁊ addidit sum⁹. vt ꝑsem filiũq; cognoscas. l. vt effectus ꝑ filiũ ꝑfectus genuisse credatur. ⁊ q; ꝑ ⁊ filius vnũ sint. nõ ẽ fusione ꝓsonaꝝ vnitate nature. Joã. quoq; in epistola canonica ait. Tres sunt qui testimoniũ ꝓhibent in celo ꝑ: ẽbum. ⁊ spūs sanctus. ⁊ bi tres vnũ sũt. Ipse etiã in initio euãgelii fui ait. In ꝓncipio erat ẽbũ ⁊ ẽbũ erat apud deus ⁊ deus erat verbũ. vbi apte ostendit filium semp ⁊ eternaliꝫ fuisse apud patrem vt aliũ apud aliũ. Apls quoq; apte trinitatez distinguit dicens. Multi de ꝓpũ fili fui in corda nra. ⁊ alibi. Si spūs eiꝰ q suscitauit iesũ habitat in nobis &c. Ite alibi trinitatez atq; vnitatẽ euidentissime cõmendat dicens. Omẽs ex ipso ⁊ ꝑ ipsũ ⁊ in ipso sunt omnia ipsi gla. Ex ipso ait vt aug. in li. de tri. ait. ꝓ ꝑem. ꝓ ipsũ dicit ꝓ filiũ. in ipso ꝓ spũm scm. Ꝑter hoc vero ꝙ nõ ait ex ipsis. ꝙ ipsos: ⁊ in ipsis: nec ait ipsis glia. ⁊ ipsi. insinuauit hanc trinitatez vnũ deum esse ⁊ ꝙ singule pene syllabe noui testamenti: panc ineffabilis vnitatis at ꝙ trinitatis vitatez ꝓcediter insinuant inductioni testimoniorũ sup hac re supsedeamus;

⁊ rõnibus ꝙ ruisꝙ fit ut dnibus ita esse ꝓpter infirmitas nra valet ostendamus.

Ambr.

Augu⁹.

Circa secundaz di

stinctionẽ ero ꝓmo de bis q̃ ptinẽt ad vnitatẽ dei. ⁊ ꝓmo vtrũ in entib⁹ sit aliq̃ actu exis infinitũ. q̃ nõ fic arguit. si vnũ ẽ sũ ẽt in nã actu infinitũ nihil sibi ẽ. ⁊ nihil sibi ẽ. ⁊ nõ nãc ẽ sũ. quod bonũ sit mali infinitũ nihil mali ẽt in vniuerso. Rñdet ꝙ maior ẽt vera de bonis formalit. nullus malis ẽ. deo formalit. Contra: siue formaliter siue virtualr ẽ fi ẽ infinitũ nihil patit ẽ sũ fui effectus. q; ꝑpter infinitã virtutẽ destruet oẽ inconpossibile suo effectui. ⁊ maior ẽt vera. vere de ꝑtario virtualiter sicut formalr. ⁊ ex⁹ fi sol ẽt infinitus formalr. ⁊ virtualr nihil retinẽs rẽ frigidi ẽ vniuerso. sic ut nec ẽ esse finite calidus formalr. ⁊ ex⁹ infinitũ nullus aliud corꝑ sicꝫ cõpatit ẽ nec ens infinitũ aliud ens cũ eo: ꝓbõ ꝑitie. tũ q: sicut repugnat dimẽsio dimẽsio: ita vi actualitas actualitati repugnare: tũ q: sicut ẽt aliud corꝑ ab infinito facere ex illo aliqd maius finitũ. ita fi ẽt ens aliud ab infinito facẽ aliqd. i. maius finito. Ꝑterea qõ ita ẽ ẽ ab alibi ẽ finitũ respectu vbi ⁊ qñ ita ẽ nũc qñ nõ alis ẽ finitũ respectu qñ. ⁊ ita dalis: ⁊ qõ ita agit ẽ qñ nõ aliud ẽ finitũ ẽm actionẽ. ẽ qñ ita ẽ aliqd ẽ nõ aliud ẽ finitũ ẽm entitatẽ: ꝺe ẽ finem me ẽ. q: ens ẽ ẽdã singlitas: ẽ nõ ẽ infinit⁹. Ite. 8. phy. vt infinita fi ẽt mouẽt in nõ ꝑe: nulla vt ꝑ nõ mouere in nõ ꝑe: ẽ. ⁊ ẽ ita rõe ꝑe. 8. phy vt ẽ ꝑe ꝑfecta. ꝑ mũ mouẽs ẽ ꝑe infinite: q: mouẽs motui infinito. ẽ hec ꝓclo nõ ꝑt intelligi tũ de infinitate durationis: q: ꝑ infinitatẽ ꝓbat. q: nõ ꝓssit ẽ i magnitudine. nõ repugnat aliã magnitudini ẽm eũ ẽ ita ꝑ tũ infinita ẽm durationẽ sicut ponit in celo. Ite in ꝑs. magn⁹ dñs et laudabilis nimis. Ite Dani. c. 4. Esi pelagus infini rarum perfectionum.

Ecundo quero an ali

qõ infinitũ sue an deũ ẽtit ꝑ se no ũ. q: sic ꝓmo. Dam. li. i. c. i. 5. ei⁹ qõ ẽ deũ ẽ cognitio olꝺ ẽ nãliter ẽserta: ẽ illud ẽ ꝑ se notũ ẽt nõ notitia olꝺ ẽserta ẽ. si ꝙs ẽr. 2. me ta. q ꝓma ꝓpositia ẽ sit ẽ ẽ ita ma sit ꝑ se nota. ẽ. ꝑ ẽ ca illud quo nihil mai⁹ cogitari põt ẽ ꝑ se notũ ẽt. de⁹ aũt ẽ hec ꝓma Anſel. ꝓslo. 2. illud aũt nõ ẽ aliqõ finitũ. ẽ finitũ. ꝓma. ꝓbat. q: oppo⁹ ꝑdicati rcpugnat bo. si. n. ire nõ ẽ nõ ẽ quo mai⁹ cogitari non põt. q: si ẽt ire mai⁹ ẽt. q̃ si nõ ẽt in rẽ: tñ in intellcũ. Ite sitare ẽt ẽ ꝑ se notũ: de⁹ aũt ẽ sitas: q̃ deũ ẽt ẽ ꝑ se notũ. ꝓbõ maiꝰ: q: aliud ẽ ẽ sitas ẽ oppositũ. ꝓsi nulla sitas ẽ q̃ vera ẽ nulla sitate ẽ: q̃ sitas ẽ. Ite ꝓpõnes hites necessitate ꝓmi qd ẽ ẽminus hitiõ ẽn sitate ẽ. q̃ fit ꝑ se note: sicut ꝓma ꝓncipia q̃ fit ꝑ se ẽ ẽminus hitiõ ẽ in intellcũ: q̃ multo magis ẽ ẽ rẽ. q̃ fit ꝑ se nota. q̃ hz necessitatẽ ẽ terminus simplr nec ipse ẽ ita de⁹. Assũpt ꝓ: q: necitas ꝓmo ꝓncipio rũ ẽ nõ obstitas eo: nõ ẽ ꝑ ẽnit ẽ rẽ ẽminꝰ in rẽ: ẽ tñ. ꝓpꝑ ẽnerion ẽ extremo: vt fit ẽ ll cõcipiente. Contra ꝑ se notũ nõ põt ab aliquo negari: ẽ ꝺicitur in scipies. ẽ corde suo nõ ẽ de⁹. q̃ ẽ. Ite Anicẽ. i. meta. õ um ẽ nõ ẽ ꝙ nor⁹ nec ꝺeꝑat⁹ cognosci.

Quoniam secundum phi /

losophũ. 2. meta. abhur ꝺis ẽ fi ẽ rere scire ẽ modum sciẽdi. ẽ ꝓmo ꝛideo ad sc ꝺas gõnẽ ẽ ingrit de mõ co gnoscẽdi ẽ illã de⁹ ẽ: ꝙ quãtũ ad istã ꝓmo allignoꝛõnes ꝓpõnis ꝑ se note. ⁊ ꝺico fic. cũ ꝺr ꝓpõ ꝑ se nota ti ꝑse ꝓs excludit qualibet cãm: q: nõ excludit terminos ꝓpõnis. i nulla. n. ꝓpõne ꝑ se nota ẽ excluꝺa notitia ẽmi

notū: q̄ pnci ꝑ cognoscim̄ inquantū terminꝰ eo
gnoscim̄. fed excludit' quecūq; ea rō que ē extra p
se cōcepti mino: ppositiōis ps note. ¶ Dicit igit
poꝑs p se nō que extermínis peoꝑris qui fūt ei
ei' or fūt ei' ꝑs veritat' enūciate. nō ꝑ aliqd aliud
q̄ sit extra terminos ppois h ē p per nulla alia vtu
te cōplexa cuiuscūq; alicuius ꝓpositiōis ps euidēta
fed ex se tm vt oē totū ē manus fua pte. Cēterusq;
fūt illi termini, pnci ꝑ quib' debēt ēe euidēs: dico
q̄ quo ad ſ alius terminus ē diffinitio alius diffini-
tꝰ. ſ fiue accipiat' ſimini poſitis p vocib' ſignifica
tiꝫ fiue ꝑ cōceptib' ſignificatis q̄ ꝑ vocē ꝑ mino po
ſitionis: q; q̄ q̄d ē alter rius extremi ē mediū ſ demō
ſtratiōe: ergo altera p̄miſſaꝝ nō differt a ꝑclone niſi
ſicut diffiniēs a diffinitiōe: ꝛ tū p̄miſſa ē pncipiū ꝑ ſe
notū: ꝛco adit nō ēſt ps nota ſi demōſtrata: ꝙ quātus
ad hoc. ꝓpoſitiōis ps ē note alius ē minus ē diffini-
tio a diffinito ꝙ vel ali' modꝰ diffinitiōis a ꝓceptu dif
finiti: quia ſi eſſet idem conceptus diffinitiōis ſ rei
finiti: ſ dmōſtratiōe poſſima ēet petitio pncipii. ita
tic eſſent ibi duo termini tm q̄ ē falſū. ¶ Doc̄ probat
2ª ſic: q̄ ariſt. pmo phyſi. ꝙ noia ſuſtinēt ad diffi
nitiōes, hoc q̄d tota ad partes. i. q̄ nomē eſt pus notū
diffinitiōe. nomē aūt ꝓpoſitiōis importat q̄d diffinitiō di
ſtincte: q̄ diffinitio dividit in ſingularia ē cōceꝑ
q̄ditatis. put importat pnomē ꝓpoſitiōis nō ꝓ na
turali ſ cōceꝑt' ei' vt importat diſtincte ꝙ poſſunt
tione ſ rei aliūs ꝓceꝑt' aliud extremū pōt ēt forma
ri rō ſic poſſibile ē eundēs ꝓceptū ēe poſt ꝙ poſterio-
rē ſ nō ipſi de eadē rei ſ idē ꝑ cōcipi ꝑ ius ſ nō
mē ſ. ſ diffinitiōes ꝑ ꝑmo phyſi. ꝛ ꝑ ꝑncipiatoꝝ ſmē
to ꝑmo. ſ ceꝑt' ipoſitat' ꝑ nomē. ꝙ diffinitiōne nō
idē. ſ ꝙ duob' declaratis ſicro ꝓpoſitiōis: cū ꝓpoſi
ꝓſe nō queꝝ. ꝓpiꝫ ſe terminis bs euidētes veritatē
z alij termini fūt cōceꝑt' q̄ddit̄at' diſtincte vt im
portat ꝓ diffinitionē ſ cōceꝑt' q̄ddit̄at' cōſule ve
importat ꝓ nomē. ſequit' q̄ ꝓpoſitio nō ē ſe nō de
q̄ddit̄ate cōſule accepta que nōē nō niſi eadē vtiti
ete cōcipiat ꝙ diffinitiōes. Dec etiā eadē rō ꝓbat
q̄ alis diſtꝫ ꝓpoſitō q̄ ē vera ꝑmo mō vt hō ē aial
r cor pus vſq; ad ſbam ēet ꝓ ſe nō q̄ tū nō ē vez. nā
ſi rō veritaſq; extremi aſſignat er rōib' extremoꝝ
diſtincte cōceꝑt' apparet manifeſtū q̄ vnū extremū
ſcludit aliud. ¶ Diſt' aliās ꝗdam. ꝓpoſitꝫ ꝑ ſe nota
in ſcientijs ſpecialib' q̄ metaphyſice' poſſ; bꝫ ē
ſe nota ex diffinitiōib' extremoꝝ q̄ nō ē vez. q; ſe
ometer nō vtit aliquib' ꝓncipijs tāq; ꝑ ſe notis niſi
que bñt euidentē veritatē ex terminis cōſule cogni
tis: puta ocipiēdo linē cōſule euidēs ē ꝙ linea ē tā
tūdo ſine latitudine nō ocipiēdo acliue diſtincte
ad q̄ genus ꝑtinet linea ſicut ꝑſideret metaphyſi
cus. alis aūt ꝓpoſitiones ḡs metaphyſicus poſſet
cognoſcere puta q̄ linea ē ſpēs quātitatis continue
diſtincta ſ ſuꝑficiē z corꝑ ſ hmōi tales ꝓpōes non
bs geometer ꝑ ſe notas. ¶ Patet ꝑ 3ª q̄ bñ ſtat ſ
mōſtratio alicuꝰ ꝑdicati te diffinito ei' ſ q̄ illud ꝑ-
dicatū ſit ꝑ ſe notū ſ diffinitiōe ſicut bꝫ tres ē ve-
mōſtrabile ſ triangulo cūti notū ſit ꝑ ſe de ei' diffi
nitione. q̄ oīs figura ꝑlana ē. eſt igit oīs ſ ſola illa
ꝓpoſitꝫ ſe nota ex qua ex terminis ſic ꝓceptis vt ſtant eius
terminꝰ nata ē bñre euidentē veritatē complexionis
Deruc uſi. 3ª dī. 3. ar ticu. 2º. ¶ Doc ꝓpoſitꝫ q̄ nō ē diſtinguere inter ꝓpōe eſſe ꝙ
ſe nota ſ ꝑ ſe notabile. q; idē ſunt: nas ꝓpōnō ſit ꝑ
ſe nota: q; ab aliquo intellectu cognoſcat ꝑ ſe. tunc
enīs ſi nullus intellect' actu cognoſceret nulla ꝓpō
ſet ꝑ ſe nota: ſ ꝓpoſitꝫ nota. q; ꝛtū ē de ꝛ terminꝰ
nata ē bñre euidētē veritatē ꝑtā in terminis ēt quo
cunq; intellectu ocipiēte termios ſi nō aliqs intellec
tꝰ nō cōcipiat terminos ſ ita nō ocipiat ꝓpōnes nō
minus ſ ꝑ ſe nō ꝙtū ē de ſe: ſ ſic loqmur de ꝓpōne ꝑ
ſe nota. Et his ꝓs q̄ nulla ē diſtinctio de ꝑ ſe nota ſ ſe
z in nobis. q; q̄cūq; ē in ſe ꝑ ſe nota cuicūq; intellectui
ē ꝑ ſe nota: ſ nō actu cognita: ꝛtū ē terminiſ ē eui
deter nota. ſi mī ocipiāt ſic ꝑs de ſyllogiſmo ꝓtecto
q̄ nullꝰ idiget vt appeat necios. Ire ꝓp idē nō valet
illa diſtinctio q̄ aliq̄d ē ꝑ ſe nota ſapiēti ꝓ vel ſimpli-
bus: q; ſ tm ꝓtinet ad cōceptionē ſmīoꝝ. q̄ ſimpliciꝫ
ad itell'. ꝓpōnis ꝑ ſe note. ſ ſic diſtiguat Boeth' de
hebdomadib'. Cōem ai cōceptionē ſ vel nō ē idez
ꝓp ſe nota. ꝛ cōis ꝓceptio. vel ipe itelligit de cōce
ptu rā de ocipibili. Nec illa diſtin' vals ꝙ aliq̄ fūt
ꝑ ſe note ꝑm ordis aliq̄ ſcd: q; q̄cūq; fūt ꝑ ſe note. ꝑ
pōnes ocipris ſmis ꝓpriis ſicut fūt termini ex' bēnt
euidētes veritatem in ordine ſuo.

Et his

Ad qōnē dico ꝙ ꝓpō illa ē ꝑ ſe nota. q̄
ꝓdigit illa extrema ex' ē entia diuinaꝝ
vt ē bec. ſine dūe ex' ſibi. ꝓpriū. quō de' videt illam
entiā ex' ſibi ꝓpriſſima rōne q̄ ē ſ deo bē ē. quō ſic
ē a noīs nec itelligit nec entia ſis ab ipo deo ꝛ a dtis.
q: ſ ꝑpō ex' mis ſine bs euidēte vitatē. q̄ illa ꝓpō
nō ē ꝑ ſe 2ª q̄ ꝑdicatū ſit ex' rōne ſbi: ſ ꝑ ſe ꝓ ē ime
diata: ꝛ ex' mis euidēte: q; ē ime diatiſſima ad quaꝝ
reſolutiō ēt oēs ꝓpōnes enūciatas aliq̄d ſ deo ſſrcūꝙ
ꝓcepto. ē igit illa de' ē. vñ entia ꝑ ſe nota. q; illa
extrema nata ſit facē euidētia de ipſa: ꝓpter oēs cauſ
apḃēdēti ꝑfē extrema illi' ꝓpriōis: q; ē ꝑfēctiſ
ctꝫ ꝓuēit ꝑ buic cēm: ſic ē itelligēdo ꝙ nomē ei' ali
q̄d nō nos nō ꝑfē cognoſcim' nec cognoſcem' vt hāc ēn
tiā dīnā: ſic bē ꝑ ſe nota. de' ē. ¶ Dō ſi arīſ an ēē ſit
aliq̄d ꝓceptuꝫ q̄ē nos ocipim' de deo ita q̄ ſit ꝑ. ꝓpō
ꝑ nō in q̄a cnūciat' ex' de tali ꝓcepto: puta i tali ꝓ
pone cur' extrema ꝑht a nob ocipi. ꝑt. n. in itellectu
nō ex' aliqs ocept' de deo nisi' nō cōis ſibi ē creatu
re: put a nec io ens vel ens ſimitū vel ſimū bo'. ꝛ de
tali ꝓcepto poſſum' ꝑbare ex' eo' q' a nob ocipit: di
co q̄ nulla talꝫ ꝑ ſe nō ꝑ tria. ꝓ q̄ aliḃ; talis ē actꝰ
ōm rabilis ex' pp q̄d. ꝑbatio. q̄cqd ꝑmo ꝛ imediate
ꝓuēit aliq̄ de quoꝝ q̄ē in eo ſine ſibi ſupiori ſine i-
ferioꝝ vel ꝑ ſuā ſpēm ꝑ ſe ꝓ demōſtrari ꝑ q̄d ꝑ illi cui ꝑ
ꝓuenit tāq; ꝑ media. ex' ſ. ſ. ſ. triāgulꝫ ꝑmo bꝫ tres an
gulos eq̄les duob' rectis de quoꝝ cōcto in triāgulo
ꝑ demōſtrari ꝑ hēat tres anḡlos demōſtatōe. pp q̄d ꝑ
mediū gō ē triāgls. puta q̄ aliq̄ figura bꝫ tres ex' ſ. ſ.
ſ. ſ. ſ.

q altera cõtineat altera fortuitalit. ita quantũ ad veri tatẽ ꝓpositionis cuiuscunq; eẽ os cognoscere partes ꝓ nias sibi vel ꝑdicati vniri actualit. Exemplũ q̃ead modũ ista hõ irrationalis ẽ aial, nõ ẽ ps nota loquendo de ꝑdicatione quidditativa. q; ibm in se includit falsũ. q; ꝓpositionẽ icludentẽ in se ꝯdictoria. ita ista hõ alb ẽ nõ ẽ ps nota nisi ꝙ ps nota sit hoiem ẽ albũ actu cõiungi. q; ille cõiunctũ in actu vel in actua li existẽtia hec ẽ vera. nihil ẽ hõ alb. ꝙ pons ista cõ uersa ẽ vera nullus hõ albus ẽ aliqd vl eius ẽ ista cõ tradictoria falsa hõ albus ẽ aliquid. ꝑbatio minoris quẽcunq; cõceptũ cõcipiũ ꝑ siue boni siue veri ſi nõ cõtrabit ꝑ aliqd vt nõ sit cõceptꝰ simplr simpler. vt dicẽdo ſtimũ boniũ vel infinitũ bonũ vel increatũ vel immensũ ẽ hec de aliis nullius talis ẽ ꝑpa. Item. ſi. ꝓ. ꝓpter hoc voco aũt cõceptũ simpliciter simplicẽ quia nõ ẽ resolubilis in aliquos cõceptꝰ simplices quoꝝ glibs pot sit actu simplici distinete istas cognosci. Exẽplr ratione vltima ps ad instãtias cũ arguit hec ẽ ps nota necesse ẽ eẽ ꝑbatio: q; oppositũ ꝑdicati repugnat ſbo ſi. n. nõ ẽ nõ ẽ nec eẽ. hec ẽ ſi ẽ ps nota de ẽ. q; ſm eõem expositionẽ qui ponit Damal. li. ꝛ. c. 9. de ꝺiuiſ. ab operatiõe actuali fouere vel ardere vel cõſiderare. ꝙ ſcõm eõem opationẽ idẽ ẽ de ẽ. ſicut opans actu ẽ, qz videt ps nota. qz vt ps oppoſitũ ꝑdicati repugnat ſbo. ſ. ꝙ ſit actu opans ꝯ q; nõ ſit.

Dicit ꝙ hec ꝓpoſitio operãs actu ẽ ꝑ ꝑdicare eſſe ꝫ aũctores vel ſecundũ. ita ꝙ ꝑdicari eſſe vt nũc vel eſſe habituale. primo modo nõ eſt per ſe nota ꝛᵒ ẽ ps nota. Sed hoc nõ ẽ logice dictũ. q; ſm phs ꝑ pter. ee nõ ꝑdicat ꝫ miſi q; ꝫ aũctores ſibi tamq; ꝑdicatũ q; aũ nullũ adiacet ſibi tertiũ ꝑdicat eẽ. ꝓ ut q; ẽ ꝑdicari ſcõm aũctẽs. hic nihil adiacet ſibi tertiũ ꝑdicat ꝑdẽ q; ẽ in ſe. eſt ꝫ ita ꝑdicat eẽ ſcõm.

Ad ſi aliꝫ rndeo ad inſtãtias q; nulla iſtarũ ꝓpoſitionũ ẽ ps nõ. neceſſe ẽ vel opans actu ẽ. q; nõ ẽ ꝑ se nota ꝑtes q; ſunt in ſbo vniri actualit cũ dicit oppoſitus ꝑdicati repugnat ſbo dico q; nõ ſequit. ex ꝫ ꝓnẽs ẽ ꝑ se nota nihil ẽ ſua repugnãria ſit euidẽs, vel cõ ſbo ſit euidens vniõis extremũ hic cõceptũ ſimpliciſſimũ vel cõceptꝰ partiũ vniri ſi nõ ſit cõceptꝰ ſimpliciſſimpler. Ex hoc ꝓ ſtat ꝙ oppoſitũ ꝑdicati repugnat ſbo vt ẽ ſua vel ſua repugnat homini. ſeqꝫ ſi hõ ẽ aial eſt. ꝙ ꝓia ẽ bona poncõs ſbm in aliquo alite. ꝛ ꝑdicatũ in aliquo ſite inferendo ꝓia ẽ tali ſite puta. a. ẽ nec eẽ ẽ. a. ẽ ꝙ oppoſitũ ꝓtis repugnat aũt. ſed eis ꝓ neceſſaria tenet virtute actuatus cathoꝛ neceſſarie illa cathegorica eſt ꝙ vnit extrema ꝛ oe quoꝝ tenet ꝓia. ꝫ talis ꝓ ẽ neceſſaria puta illa neceſſe eſſe eſt: vel operãs actu eſt. Ex hiſ ꝙ in aſte includunt duo oppoſita ꝛ ifert ꝓia nõ in ferꝛ roe aliciuus toti extremi. qz totũ extremũ nulli vni cõceptũ facit. ſed tm rõne alteri ꝰ patris extremi. puta ſequit hõ irrationalis ẽ. ꝫ aial eſt. rõ ne nõ ẽ hõ irrationalis ꝙ nulla vꝰ cõceptũ facit. hiſ dicit in aſte inferꝛ aial in ꝓte. ita cathegorica ꝙ ẽ neceſſaria debet formari ex illis extremis que ſunt iſta hõ ẽ aial. Ita in ꝓpoſitoſi ꝓpoſitio habeat extremũ nõ ſimpliciſ ſimpler cuius partes nõ ſunt ꝓ note vniri ꝛ aliquid inferꝛ rõne talis extremi nõ ſimpliciſ ſim plicis inferꝛ rõne alteri⁹ ſ partis que includit illud qõ inferꝛ in ꝓte. ẽ rõ ꝛ ter vniri virtute cathegorice cõiũgẽtis illa duo, alterũ. ſ. partẽ ſimi aũtis ẽ alteraꝫ partẽ ꝓtis ita eſt hic ẽ eẽ. nõ ait neceſſe ẽ eẽ.

Ꝑter idẽ ad aliud ſi nõ ẽ actu nõ eſt operãs ꝙ ꝓpoſitum, ſi eſt operans eſt ens actu. Reſpondeo in ſub iecto includũtur plura: quoꝝ tm alterum eſt preciſe ratio conſequẽtie: nõ autem totum. ꝛ ideo non eſt ꝓpoſitio neceſſaria: vniẽdo totuꝫ extremũ antecedẽtis cum extremo conſequẽtis.

Ad argumenta principalia. Ad ꝓmũ

(Ad Damal. ꝓt ex ꝓpoſitione cognitiua nihil nobis nata ꝓ quã ſtatim ex creaturis poſſum ꝓ cognoſcere deꝰ eſſatẽ in rõnibus gnalib⁹. ꝛ ibi ſtudit cliter cognoſcit ex creaturis vel de cognitiõe dei ſub rõnib⁹ ẽoib⁹ cõuenientib⁹ ſibi ꝛ creaturis ꝙ cognita perfecti ꝛ eminẽtius ſunt ī deo ꝙ in aliis. ꝙ aũt nõ loquat de cognitiõe actuali ꝛ diſtincta dei. ps ꝓbo de qõ ꝺicit ibi. nemo nouit eus niſi ꝑtũ ꝑ reuelauit. Ad ſecundũ dico ꝙ. Anſelm nõ ꝺicit illã ꝓpoſitionẽ eſſe ꝑ ſe nota. qõ apparet. qa nõ ꝑt inferri ex deductiõe eẽ ꝑ iſta ꝓpoſitio ſit ve ra niſi ad minus per duos ſyllogiſmos. quoꝝ ſi alter iſte eſt. oĩ nõ enti ens ẽ maius. ſũmo nihil ẽ maius. ſ ſũmũ nõ eſt nõ ens. eꝛ obligꝫ in ꝛᵒ. Aliꝰ ſyllogiſmus ẽ iſte. qđ nõ ẽ nõ ens ẽ ens. ſũmũ nõ ẽ nõ ens. ꝫ eſt ens. qđ aũt rõ eſt ꝓ valeat dicẽ ſi in ſequẽti ꝙ ne ar ticulo. 6. qõ fiet ad infinitat ꝛ dei ꝓbandã. Ad ꝓpoſitionẽ maioris dico ꝙ maior nõ ẽ ꝑ se nota. cum ꝓbat ꝙ oppoſitũ ꝑdicati repugnat ſbo. dico ꝙ nõ eſt ꝑ ſe euidẽs oppoſitũ ꝑdicati repugnare ſbo nec ꝑ ſe euidẽs eſt ſbm habere cõceptũ ſimpli ſimplicẽ vel ꝙ p teos illius cõceptꝰ vniant in effectu. ꝛ ambo ſit a requrint ad hoc ꝙ ꝓpoſitia eſſet ꝑ nota. Ad ꝛᵐ dico ꝙ veritatẽ ẽ in cõi ẽ ꝑ notã. ꝙ deũ eẽ. nõ ſequitur. ꝫ eſt fallacia conſequentis. Aliter poteſt negari ma ior. cum ꝓbatur: ſi nulla veritas eſt ꝙ nulla ꝫitatẽ eſt verus. ꝓtia nõ valet. ꝙ veritas aut accipitur ꝓ fundamẽto veritatis in re. aut ꝓ veritate in actu intellec ꝙ ꝓponente aut diuidẽte. eſt aũt nulla veritas eſt: nec veri tatem rei. ꝙ nulla res ẽ nec veritatẽ eſſe in intellectu cõponente ꝛ diuidẽte. ꝙ nullus eſt. bene tñ ſequitur ſi nulla veritas eſt. ꝙ nõ eſt verũ aliquã veritatẽ eẽ. ꝙ nulla eſt. ſed non ſegꝰ vltra. ꝙ verũ eſt aliquam veritatem nõ eſſe. ẽ. n. fallacia ꝓtis a negatiua bõte quas cas veritatis ad affirmatiua ꝫ eſt vna illaz Ad vltimũ dico ꝙ ꝓpoſitiões nõ ꝓbãt ꝑ ſe nate. q; extrema bñt maiozem neceſſitatẽ in ſe. vel maioꝛez in re extra intellectũ. q; extrema vt ſũt extrema talis. ꝓpoſitiõis oſtendunt euidẽter ꝓplexionẽ cõ formes rõnib⁹ terminoꝝ. diſtinditi eoꝝ. q; hoc qualitẽ ſit termin bẽantſiue in re ſiue in intellectu. euidẽtia. n. huius cõiunctiõis ẽ euidẽtia veritatis in ꝓpõne. quod ẽ. ꝓponẽs eſſe ꝑ ſe notam. nec aũt iſta ens inf ẽ eſt in intellectu noſtro nõ nata ẽ bab euidẽtia ex ꝛminẽtijs. iſta cõ totũ ẽ mal ꝓ ꝓte. vl aliq cõſtilis ꝙ cãqs intellectu ꝓcipiẽte ꝛminos nata ẽ bie talẽ euidẽtia ex ꝛmis. q; ex ꝛmis ẽ euidẽs ꝙ iſta ꝓpoſitio ẽ cõformis bindi ꝛ rõni ꝛminoꝝ ſpecifis. ẽ ꝛmi nõ bẽant. ꝛ ideo ꝛminos ſit neceſſitas ꝛminoꝝ nõ ſeqꝫ ſi ſit minor euidẽtia ꝓpoſitionis.

Ad primam

queſtionẽs ſic. Deeꝺo q; de ente infinito nõ poſt ꝺemõſtrari eẽ ꝺemiatiõe ꝓpa ꝙ ſũt ad nos. ſ. ex nã ꝛmi noſ. ꝙ ſit ens infinitũ. ꝙ poſitio eſt ꝺemõſtrabilis ꝓpter qd. ꝛcd ꝺtus. ad nos ꝓpoſitio ẽ ꝺemõſtrabilis ꝺemõſtratiõe. q; ex creaturis. ꝓpietates aũt infiniti entis relatiue ad creaturas ꝺimediatẽ. ſi ſbit ad illa qui ſunt media in ꝺmtatiõe q;. ꝫ. ꝓpetates absolute. ita ꝙ ſ illi ꝓpetatib⁹ relatiuis ꝺimediati ꝓpt ꝑcludi eẽ ꝑ ꝙ ſi media ī tali ꝺmõſtratiõe ꝫ. de ꝓpietatib⁹ absolutis. nam ꝺimediate ex eẽ vnius relatiui ſequitur eſſe ſui correlatiui. ſ ꝑ declarabo eẽ ꝺ ꝓpetatib⁹ relatiuis ens in finiti. Et. ſedo de his declarabo eẽ de ente infinito. q; iſte ꝓpietates relatiue ſoli enti infinito cõuenit ꝛ ita erunt duo articuli principales.

Quantũm ad primum arti

culuꝫ ꝺico ꝙ ꝓpetates relatiue ifiniti entis ad crea-

turas aut ſint p̃prietates cauſalitatis aut eminẽtie

Henri. q. 4. arti. 4.

Cauſalitatis duplicit̃er: aut efficientis aut finis. q̃ addit de ea ſpẽcialit̃er nõ eſt aliud genus cãe ab efficiẽte. q̃ tñ cẽt. 5. gnã cãrus. vñ cã exẽplaris ẽ q̃dã ẽfficiẽs. q̃ ag̃es pintellectũ diſtinctũ ꝑ ag̃es ꝑ nam de quo alias. ℭ In ꝑmo g̃ articulo ꝑncipali tria ꝑncipa lit̃ eſdãt ibi. ꝑmo videl. q̃ aliq̃d ẽ in effectu inter entia q̃ ẽ ſimpliciter ꝑmũ ẽs efficiẽtia. ℭ aliq̃d ẽ ſimpliciẽ ꝑmũ ẽs rões finis: ẽ aliq̃d ẽ ſimpliciter ꝑmũ ẽs finis. ℭ ſecundo ꝑncipalit̃ oñdas q̃ iſta tripleꝛ ꝑmitas vni ſo lñãe ꝑuenit: ita q̃ nõ ꝓlurib⁹ naturis differẽtib⁹ ipſe vel additiue. ℭ tertio ibi ꝑmo articulo erũt tres articuli minus ꝑncipales. ℭ ꝑmꝰ articulus ſtor in eludit tres ꝛõnes ꝓ cluſiones ꝓncipales ẽs tres tripliciẽ ꝑmitat quels aũt iſtaꝛ trib⁹ cõcluſionib⁹ tres ꝛõnes ẽs q̃ ꝰ bus depẽdet. ꝑma ẽ q̃ ẽ aliq̃d ꝑmũ ſic. ſcda q̃ illud ẽ incauſabile. tertia q̃ illud actu exiſtit in entib⁹. Ita que in ꝑmo articulo ſũt nouẽ cluſiones. ſed tres ꝑncipales. ꝑma ẽ ꝰ iſtaꝛ ẽ iſta. q̃ aliq̃d effectiuũ ꝑt ꝑmũ ſimpliciter. ita. ſ. q̃ nõ ſit effectibile nec effectiuũ vir tute alteriꝰ a ſe: q̃ ꝑpo ſic. aliq̃d ens ẽ effectibile aut igit̃ a ſe aut a nullo. aut ab aliquo alio nõ a nullo. q̃ nullus eſt cã illud q̃ nihil ẽ. nec a ſe: q̃ nulla res ẽ q̃ ſeipſa faciat. vel ſignat: ang. ꝑmo de tri. c. j. q̃ ab aª effectuo illũ aliud ſit. a. ñ. a. ẽ ꝑmũ b⁰⁰ expoſito: ba beo q̃ ſit ñ ſe ẽ ꝑmũ. q̃ ẽ poſterius effectuũ. q. ẽ ſectibile ab aª vel virtute alterius effectuũ. ñ. n. ne gẽ negatio ponit affirmatio. ꝺe illꝫ alterũ eſt ſt. ꝺ. de quo arguit ſicut ꝺe. a. arguit ẽ. c ita aut ꝓcedere tur in infinitũ quoꝛ qõlibꝫ reſpectu ꝓoꝛis erut ſcõm aut ſtabit in aliquo nõ ꝓtte ꝓus. infinitas ãt ẽ ꝓpꝫ fibilis i accẽdẽto. q̃ ꝑmitas nõcia. q. nõ bñs ꝑus nullo ꝓoꝛe ſe ẽ poſterius nã circuli in cauſis ẽ eſt ici oẽnies. ℭ ẽtra ita rõnes inſtãt duplicit̃ ꝑmo q̃ ꝑs ꝑbi loſophãtes infinitas ẽ poſſibilis in aſcendẽdo ſicut ponũt eꝫ̃ de generationib⁹? infinitis vbi nullũ eſt ꝑmũ ſed q̃lꝫ ſcdus. c ti boc ab eis ſine circulo ponit ℭ Secdo videt̃ q̃ ꝓcedat cõtr̃ gẽtib⁹? c ita nõ ſit de mõſtratio. aiũ. ꝑbat. q̃ ꝑmiſſe aſſumũt ẽ de ali quo cãto. oẽ aũt tale cõtingẽnt ẽ. ℭ Ad ꝑmã inſtãtiã excludenda dico q̃ ꝑbꝫ poſſe ſit infinitatẽ poſſi bilẽ in cauſis ẽntialiter ordinatis. ſed tantũmõ in accẽtaliter ordinatis ſicut ꝑs ꝑ Mũc. ò. meta. c. 5. vbi loquit̃ de infinitate in dinidnoꝛ in ſpẽ. ℭ Et ad ꝓo poſiti melius oñendũ eſt ciendũ q̃ ſic cãe eſſen tialit ordinate ꝛ que accidẽtaliꝫ ordinare. vbi nota dus q̃ aliud ẽ loqui de cauſis ꝑ ſe ẽ ꝑ accẽs. c aliud ẽ loqui de cauſis cẽntialiter ordinatis. nã in ꝑmo tri ẽ cõgatio ynus ad vnũ cãe videl. ad cauſatũ. c ẽ cã ꝑ se ẽ q̃ nã ꝓpꝫ. c nõ ſ. aliq̃d ſibi accẽs cãe: c cã ꝑ ac cẽs. cõuerio. Inſecõdo ꝓpatio duaꝛ cãrũ ꝛ ter ſe ẽ ig tus ab eis eſt aliquid cãtum ℭ ẽ differẽt cãe ꝑ ſe tiue cẽntialiter ordinate. a. ꝑer accẽs ſine actualiter or dinaꝛ in trib⁹. ℭ ꝑma ꝛõia eſt q̃ in cauſis ꝑſe or dinatis cã ꝺa inq̃t cauſat ꝺpẽdet a ꝑma. ſ. p acci dẽs nõ. Is in eſſe vel in aliquo alio depẽder. ſcda eſt q̃ in ꝑſe ordinatis eſt cauſalitas alterius rõnis ꝛ al terius ordinis. q. ſuperiꝰ. ℭ ꝑfectior. in accẽtaliter ordinatis nõ dec ſequit cr ꝑma nã nulla cã a cã ẽ des rõnis depẽder cẽntialiꝫ in cãdo. q̃ ẽ cãnis ẽ ali cuiꝰ iuffiẽ ynũ vnꝰ rõis. ſ. ẽ q̃ oẽs cãe ꝑ ſe ẽ ſſenti aliter ordinate ſimꝫ neceſſario regriꝫ ad cãndũ aliũ q̃ aliq̃ ſe cãitas ꝺeeſſet effectui. in accẽtaliꝫ ãt or dinatis nõ ſic ẽ. q. nõ regriꝫ ſimultas eay in cãdo.

℣ his oñdiꝫ ꝓpoſiti ſic. Infinitas cẽntialiꝫ ordina toꝝ ẽ impoſſibilis. ſiꝫ ſcd⁹ a ſimitas accẽtaliꝫ ordina toꝝ ẽ impoſſibilis nil ꝓnaꝛ ſtaꝛ in cẽntialiꝫ ordina tis. ℊ oi mõẽ impoſſibilis infinitas in cẽntialiꝫ ordi natis. ꝰ ſi ẽ neg̃et ordo cẽntialis adhuc infinitas ẽ ipoſſibilis. ℊ oi mõẽ aliq̃ ſimpliciter ꝑmus effectuum. ℣ ita ꝛ tiũ ꝓpoſitionẽ aſſumpta: ꝑ ꝓ bceuitaẽ ꝑti ma dicaꝛ. a. 2ª. b. tertia. c. ℣ ꝓbatio ſitaꝛ ꝑ⁹. a. ſ. q̃ infinitas cẽntialiter ordinatoꝝ eſt impoſſibilis. ꝑbaꝫ tum q̃ vniuerſitas cãtoꝝm cẽntialiter ordinatoꝝm eſt cauſata. ℊ. ab aliqua cã que nõ eſt aliq̃ ſibi vni uerſitatis. q. ꝛũc eſt ſ cãſa. tota. n. vniuerſitas ꝺpen dentium ꝺpendẽter. a nullo illius vniuerſitatis. ſũ ſcõ q̃ cãe infinite eſſent ſimul in actu ex ẽtia ditẽ re tia. ſ. ꝓis nullus ꝑbs potuit. Tum ſ. q. ꝓmus eſt eis eſt ꝓmo. ꝑmq̃ꝰ ex. ſ. meta. ℊ vbi nulli eſt ꝑmũ nihil ẽ cẽntialiter ꝑ. Tum quarto q̃ ſuperioꝝ cauſa eſt effectiuo in cauſado ex ſecũda ꝺifferentia. ℊ in infi nitum ſuperioꝝ ẽ in infimtum ꝑfectioꝝ. ꝛ tas infinite p fectionis in cauſando. ẽ q̃ cõſequens non cauſatis in ẽ tute alterius. q. ꝑ ibꝫ talis in virtute alteriꝰ cauſas: eſt ipſe rfecte cãns. q. ẽ ꝺepẽdens ab alia in cauſado. Tum. ſ. q. ẽ effectiuũ nulli ẽ ꝑfectionẽ ponit neceſ ſario. ℊ ẽt eſſe in aliquo ſine ꝑfectione. ſed ſi in nũo eſt ſine ꝺepẽdentia ad aliq̃d ꝑius in nullo ẽ ſine im perfectiõe. ergo effectiuas ind ependẽs poteſt ineſ le alicui natuꝛe: ꝛ illa ẽ impliciter ꝑma: ergo effecti uitas ſimpliciter ꝑma ẽ poſſibilis. ꝛ hoc ſufficit. quia inferius ex hoc cõcludetur q̃ tale efficiẽs ꝑmum ſi eſt poſſibile ẽ in re: ꝛ ſic ꝑs a quiqs rõnibus. ℊ. ꝓbatur ſic. ſ. q. infinitas in accidẽtaliter ordinatis ſit im poſſibilis nil ꝓnaꝛ ſtaꝛ ẽntialiter ordinatoꝝm: q̃ infinitas accidẽtalis ſi ꝓnit̃ hoc no ẽſt ſimul ꝑs ſed ſucceſſiue tñ. vt alter ꝓpoſit alegẽtia q̃ ſi ſcm ſtaat aliquo mõ a ꝓuẽte nõ ẽ depẽder ab ipo in cãndo. ſt enim cauſare ipo non cr̃ite ſicut filius gnãt ꝑle mos tuo ſicut ipſo vino: tatis infinitas ſucceſſiuis eſt im poſſibilis niſi continuet̃ vel ꝓtenetur ab aliqua nã infinite ꝺurãte a qua tota ſucceſſio ẽ quoꝺibꝫ eꝫ̃ de ꝑdeat nulla. n. ꝺiffoꝛmitas ꝑtenet niſi in virtute alicuiꝰ ꝑmanentis. q̃ nihil ẽ illius ſucceſſionis. ga omnia ſucceſſiua ſunt eiuſꝺẽ ratiõis: ſeꝺ ẽ aliquid ẽ ꝺs eſſentialiter. q̃ quoꝺlibet ſucceſſiois ꝺepender ab ipſo: ꝛ boc in alio ordine ẽ a cauſa ꝓxima que ẽ aliquid illius ſucceſſiois. ꝑs. b. ℭ ꝓbatur etiaꝫ c. q. ſi negetur ordo eſſentialis ab aduc infinitas eſt impoſſibilis. ꝑbatio. q. cũ ex ꝑtis rõne hic adduc cta. ſ. q̃ a nihilo nõ ꝓteſt ẽ aliquid ſequit̃ q̃ aliqua natura ſit effectiua: ſi negetur ordo ẽntialis actuꝝ rum: igit̃ur ſilla in nullius alteriꝰ virtute cauſat: ẽ ſ ipſa in aliquo ſingulari ꝓnaꝛ cauſata: ꝛ an in aliquo eriꝝ nõ cauſata: quoꝺ ẽ ꝓpoſitus ꝺe natura. ſi. n. ſ quo liber ꝓonaꝛ cauſata ſtatim implicatur contradictio negando ordinem eſſentialem: ꝛ quia nulla natura poteſt ꝓoni ſ quoliꝫbꝫ cãta tta q̃ ſit ordo accẽtalis ſub ipa ſine ordie eſſentiali ad alia ꝛ aturam ſicut ꝑs ex b. ℭ Ad ſcdam inſtãtiã. ſupza que ꝺicit q̃ rõ ꝓcedit er cõtingentib⁹? ꝛ ita nõ eſt ꝺemõſtratio. ℭ Rño q. poſſet ſic argui. aliq̃ nã ẽ effecta q̃ aliq̃ ſibi ẽ mu tatũ ꝛ ita er minus mutatibꝫ incipit ẽ ſ ſico: ꝛ ita il le terminus vel ꝓpoſitũ ꝓducit̃ ſine effect̃ q̃ aliq̃ ẽ efficiẽs ꝓ nãm cõuelatiuoꝝ: ꝛ tunc ꝑma rõ eſt ꝺm. veritaẽ ꝓtingentis: ℊ manifeſtat̃ nã ſic arguit. ꝑ bando ꝑmã cõclusionẽ: ſed boc mõ aliq̃ nã ẽ effecti bilis: q̃ aliq̃ ẽ effectiua. antecedens ꝓbat: q. aliquod ſubiectum eſt mutabile q. aliquod entiũ eſt poſſibi le accipiendo poſſibile ꝓ ꝺiuiditur cõtra neceſſari um: ſic. ꝓcedeo eſt er neceſſarijs: ꝛ ſic ꝓbatio ꝓ me cõcluſionis ꝓcedit vel cõcludit de eſſe quoꝺ ꝛ tatiuo ſue de eſſe poſſibili. nõ aũt de exiẽtia actuali: ſed ꝛ de quo nũc oſtendiꝫ poſſibilitas ꝛ ultra in tertia cõcluſione actuali exiẽtia oſtendiꝫ. ſcda cõcluſio de ꝑ mo effectiuo eſt ita ꝑ ſimpliciẽ ꝑmũ effectiuũ eſt in cauſabile: boc. ꝑbat. q. ẽ ineffectibile ẽ ꝛ independẽ

effectiuū: r hec ps ꝑus: q: si sit virtute alteri⁹ causa
tiuū vel ab alio effectibile: ꝫ vel pcedet in infinitū
vel erit circulus vel status in aliquo ineffectibili: r i
dependẽte effectuo illud dico ꝑmū: r aliud ps ꝙ ri
ꝑmū er datis tuis. Et vlterius cōcludit si illō ꝑmū
est ineffectibile ergo erit incausabile: q; non fin tibile
nec materiabile nec formabile nec mutabile, pro
bat ꝑma ꝑia videl; ꝙ si ex ineffectibile ꝙ nō est fini
bile: quia causa finalis nō cat nū ꝙ methaphorica
mouet ips efficies ad efficiēdū nā nō alio mō depē
det ab ipo ēntiali⁹ entitas finiti vt a poze: nihil at ē
cā ps tiū vt ab ipo tanꝫ a poze ēntialit depēdet
cātū. Due aūt alie ꝑe videt; ꝙ si ē ineffectibile ꝫ in
mābile cī nformabile, pbant fil q; cuiuo nō est ca er
mfecta eius nō ē cā intrinseca nꝫ cālitas cāe extrinſe
ce dicit pfectione fine pfectiōe. cālitas aūt cāe intrin
fece nec requirit impfectionē annexā qcā intrin
seca ē ps cāti: grō cāe extrinſece ē naliter ꝑo: rōe cāe
intrinsece negato ꝙ poze negat posteriꝰ. Ulliter
ꝑbant eedes ꝑtie: q; cāe intrinsece sunt cāte ab ex
trinseca vel fm ē cari: vel inquātū cāt ꝑfitū vl
vtroqꝫ mō: q; cāe intrinsece nō ſe ꝑpis sunt agēte cau
sant ꝑpositus vl cōstituūt. ex dictis ꝫ scda cōclusio
ꝑpōita fatis ps, tertia cōclusio de ꝑmo effectuo est
ita. ꝑmū effectꝰ est in actu exis: r aliqua nā exis ac
tus sunt ē effectiua, pbatio. cuius rōni repugnat fim
pliciter esse alo actu: illō si ꝑt ē ꝑt ē: a se. Ista rōni ꝑma
effectui fimiliꝫ ꝑpugnat ē ab alio. ſic ps ꝛ: 2° pe tone
r ips ꝑt ē ſicut ps ꝛ. 5. rōne ꝑpōita ad a. ꝙ vi mū⁹ cō
cludēr. tū ſ. cludit, alie ār ꝑbatiōes ipi⁹, a. ꝑit tra
ctari de ex⁹ ꝙa ꝑbt b. 5. 2°: ſ. ſit ille ꝑbones ex ꝑti
getib⁹ tū mā ſſeſtis: vel ſi accipiāt ō nā r q̄ddtate et
poſſibilitate ſut re nec his. ē effectiuū ſimplr ꝑ ꝑt ē
a ſe. ē a ſe. q; qđ nō ē a ſe nō pōt ē a ſe. q; rtio ē enſ
ducet re aliq̄ ad ē qđ ē ꝑpoſſibile: r adhuc ad cārē
ſe: r ita nō erit causabile ꝺo. Illud vltī⁹. ſ. ō epitia
ꝑmi effectui aīr declarat. q; icōuemēs ē vniuerſo
ē ſe ꝑmū gradū poſſibilē i eēndo. Et iurta iſtas tres
ꝑ⁹nes oſtas ō effectiuo ꝑ⁹ nota qōdas core⁹ qō q̄ſi
ptinet tres ꝑ⁹nes, pbaras. qđ ē illd. ſ. q; ꝑmū effectu
us ſit nō cārus ſ. nū ſ. q; ē ſit ꝑ⁹ ſ. aliꝫ aliqđ ē ꝑpo
ſo cludit ꝺdictionē. r. ita q; ſic inquātū ꝑmū erit ſic
ꝑbaſ vt pcedēs nā in rōne tal ꝑmi ēt marie ſcludit
icabile: vt ꝑbaſ ex fa. ſ. qđ ꝑpōt ē q; nō ꝺdicentitas i
vt ꝑbaſ ex ꝑma. ſ. qđ q̄pōt ē a ſe: r ita ēt a ſe.

Jurta tres ꝛclusiōes ꝑmas de cā effectiua,
ꝑpono tres ſiles ꝑ⁹nes de cauſa finali
ꝑma ꝙ ē aliqđ finitū ē ſimplr ꝑmū. ſ. nō ē ad ali
ud ordinabile: nec in virute alteri⁹ natū finire aliaꝛ.
ꝑbaſ gnꝰ rōnīb⁹ illis ꝙ ponebant ad ꝑmā ꝙ⁹
nem de ꝑmo effectuo. 1° ē hec. ꝑmū finiꝫ ē icabile: ꝑbaſ q; ē infinibile. alis nō ēt ꝑmū: r. ſimplr. ſi
effectibile. ꝺ ꝑitia. ꝑbaſ. q; qđ ꝑ ſe agēs: agit ꝑ finē
r ſcō ꝑpter. vbi ē vult ꝺ ꝑbs de nā ꝙa min⁹ vi
q; ꝺ ſe agēte a ꝑpoſito ſec⁹ ē⁹ nō aliqđ ꝑ ſe effectiū. illud nō ē effectibile. q; i nullo gnē pōt p accūs ē ꝑ⁹
ſicut ꝑ⁹, ꝑpoſito ſpāt ꝺ cāis agētib⁹ ꝑ cāis agentib⁹ ſiut ca
ſus r fortūa que ꝑm itentionē ꝑbi. 2°. phi. reducūtur
ad cauſas neceſſario per ſe agentes vt ꝑpoze. ſcili
cet ad naturam r intellectum vel ꝑpoſitum. cui⁹
nullꝰ ē ꝑ⁹ ſe agēs. et⁹ nullꝰ erit agēs ꝑ. cui⁹ non eſt
finis eius nō ē aliqđ ꝑ ſe agēs. ē ꝑm ē ineffectibile. r
tūc vltra vt ſupra oſtēſus ē cā ꝑma effectiua. 5° ꝰ
eſt ꝙ ꝑmū finitū ē actu exis: r alicui nāe neceſſario
actu exiſti cōuenit iſta ꝑmitas. ꝑbaſ ſicut tertia ꝑ⁹ ō
ꝑmo effectuo in ꝑma via. Ex ꝛclaria ſequit ꝙ ꝑ
mū finitum ē ita ꝑmū ꝙ impoſſibile eſt aliqđ ē ē ꝙ
⁹ns. r ꝑbaſ vt ꝛclariatuū in via ꝑioze de efficiēte.

Conclusionibus tribꝰ de vtroqꝫ oc-

ſcce iā poſitis ꝑpono tres ſiles de ordine eminētie
Ꝙ ꝑma ꝑ⁹ ē ita. aliꝫ nā eminēs ē ſimplr ꝑma ꝑs
ffectionē ꝑ⁹s in ordine eēntiali. q; ēs arit. forme ſe
bit ſicut numeri. 8. meta in h ordine ꝺbaſ. qđ ꝑbaſ
illis quinqꝫ rōnīb⁹ qđ ue ſtatu in effectuis ſuī ſupe
rius adducte. Ꝙ ſcda ꝛclusio ē ita ſupma nā eſt in
cābilis. ꝑbaſ q; eſt infinibilis. nā infinibile excellit a
fine in bonitate r ꝑ⁹s in ꝑfectiōe r vltra igī ē inef
fectibilis. r vltra ē incibilis ue poſitiue vltime ꝑba
te ſunt in ſcda cōcluſiōe de ꝑmo effectuo. Ꝙ ē ſu
ma nā ſit ineffectibilis ꝑbaſ. nā oē effectibile ꝺ ali
quā cām ēntialit ordinatā ſicut⁹ ex ꝑbatiōe ipſius
b. in cōcluſiōe ꝑma de ꝑmo effectio cā ait ēntialit
ordiata excellit effectū. igī ſi eſt effectibil nō eſt ſu
ꝑema. Ꝙ Tertia ꝛcluſio ſupma nā ē aliqđ actu exiſ
ꝑbaſ ex ꝑcedētib⁹ virtutia de effectuo. Ꝙ⁹ aliꝫ
ē nām eminētioꝛ vel ſuperioꝛ ips ꝑi⁹ tradi cōn
tradictionē. qđ ꝑbaſ vt cor⁹ de efficiēte r fine.

Quantum ad ſcām articulum dico ꝙ
ſta tripler ꝑmitas que
ē ſparſim ꝑbata de ſta qddirate cōpetit eidē qddi
tati. qđ oīdit ꝺuabꝰ cōcluſionib⁹ oñis. Ꝙ ꝑma ē
ſta ꝙ ꝑmū efficiēs ē vltrin⁹ finis. ſcda ē ꝙ ꝑmū effi
cies ē ꝑmū eminētiſſimū ita ꝙ ulte articulus ꝺu
as ꝛcluſiones ꝑt⁹ ꝑbaſ ſic. q; oē ꝑ ſe efficiens agit
ꝑopter finē: r ꝑt⁹ efficies agit ꝑter finē ꝑotē. ꝙ ꝑi
mus efficiēs agit ꝑpter vltimū fines: ſ. ꝑpter nihil
aliud a ſe principaliter r vltimate agit: quia nil ali
ud a ſe poteſt eſſe finis etus. ē agit ꝑopter ſe ſicut ꝑpt
vltimum finē. ē ꝑmū efficiēs eſt vltim⁹ finis. ſcda
ꝛcluſio ꝺ ꝑtib⁹ ꝑbaſ ꝑt. ſ. ꝑmū efficiēs nō ē vni
uocū reſpectu illaꝛ nāꝝ effectaꝝ ſ. equocū ē eminē
tius r nobili⁹ eis. ē ꝑmus efficiēs ē eminētiſſimum.

Quantum ad tertium arti/
culuꝫ dico ꝙ nō tñ ſta tripler ꝑmitas ſic ineſt eis
nāe ē qđ vna ineſt ſiunt alie. ſed ē ē ibi talis idepti
tas: ꝙ ꝑmū efficiēs ē tñ vnū ſm quidditate r nās
ad qđ oſidendū qđo ꝑmo quādā cōcluſione ꝑmbu
lā. ſcdo principale. Ꝙ ꝑdabula ē ꝙ efficiēs qđ eſt
ꝑmum tripliciꝫ ꝑmitate ꝑcedſenſa eſt ex ſe necef
ſe eſſe. probatio, quia eſt ꝑpentius incausabile. nam
cōtradictionem includit aliquid eſſe ꝑ⁹ ex ſe qđ ē
efficientis vel finis: r per ꝑns in gnē cuiuſcūq; cau
ſa. ſ. ſolo incibile. Ex hoc arguo ſic. nihil pōt nō ē
niſi cui aliqđ incōpoſſibile poſitiue vl ꝑuatiue pōt ī
eſſe. ſed et qđ ē a ſe ꝑpentiꝰ incibile nō pōt aliqđ in
eſſe qđ ſit ei incōpoſſibile poſitiue vel ꝑuatiue. ſ. cē.
maioꝛ ꝑs. q; nulla ens pōt ꝑfrui niſi ꝙ incōpoſſibi
le ſibi poſitiue vel ꝑuatiue. minoꝛ ꝑbaſ. qꝛ illud in
cōpoſſibile aut pōt eē a ſe aut ab alio. ſi a ſe. ꝙ ē a ſe. ꝙ
duo incōpoſſibilia ſiꝰ ſimul. vel neutꝛi erit qꝛ vtrū
que deſtruit ab alteri⁹. ſi ab alio. ſ. nulla cā pōt ſiſtru
ere aliqđ ens ꝑpter repugnātia ſui effect⁹ ad illd ni
ſi huo effectui oꝛ ꝑpter⁹ intēſi⁹ eſſe. ſi ſit ē alteri⁹
deſtructibil. nulli⁹ aīr entis ab actio ē ſubiti⁹ ē a ſua
cauſa. ſi ſit eſſe entis a ſe. quia oē cauſatum ꝺ ſe ꝑ
pendens. ſed quod eſt ex ſe habet eſſe in dependens
ē. Ex hoc vltra ad ꝑpoſitum probatur vnitas na
ture ꝑmi ē qđ eſt principale intētus in iſto ſtio ar⁹. ē
ad hoc ꝺduco tres rōnes. ꝑma ē talis: q; ſi due
nature ſint neceſſe eē aliqđ⁹ rōnīb⁹ ꝑoꝛtis realib⁹
ꝺſtinguūtur: ꝺ dicanꝫ a. r ꝺ. illæ rōnes aut ſūt rōnes
formaliꝛ neciꝺ eēndi aut non. ſi ſic. ꝙ ſter hec illa duo
ꝑ illud in quo cōueniūt ſunt formaliꝛ neꝺia. ꝙ vtrunq;
ꝺuab⁹ rōnibus formaliꝺ⁹ erit neceſſe eē. qđ eſt ꝑpoſ
ſibile. qꝛ ea rōnes illaꝛ rōnis ꝑ ſe includat aliam
vtraꝫ illaꝛ cīrcūſcripta erit neceſſe eē ꝑ aliꝗm
ꝛita erit aliqđ neceſſe eē ꝑ illud quo circūſcripto non
minus eſſet neceſſe eē. ſi vero ꝑ illas rōnes gb⁹ for-

maliter distinguñt neut: formali˜ sit necesse eē. g ille rones nō sint formali˜rones nēcio eēndi: ita sequtur g neut: includit in necesse eē: q necesse eē nihil includit q̄ non sit necesse eē vel ratio necessario essendi. q; quecūq; entras q̄ non ē de se necesse eē est possibilia. sed nihil possibile includit in necesse eē. g ℞. C Secūdo probat idē: q; dne nāe seminētilime nō possunt eē in vniuerso. g nec duo prima effectiua ꝑtio afficedentis: q; species se habet sicut numeri ex 8. meta. q ꝑtis si due nō possunt eē in eodē ordine: multo magis nec due ꝑme prie esse ꝑme. vel due eminentissime. C Hoc ꝑs tertio prōem de rone finis: quia duo finea ultima si esset hñrent quandā relationes entiuꝫ ad se ita q̄ illa entia alterū ordinatōis ad ista nullō ordiné haberēt: q; nec ad finē illoꝝ: nec q; ordinarent ad vnū finem vltimū nō possunt ordinari ad aliū: q; eiusdē rei duas esse cās tōles vel pfectas in eodē ordine est impossibile: tunc. n. esset aliquid in aliquo ordine ꝑfectum: quo nō posito nihil minus esset id pfecte causatū: ordinata ad vnum finē nullo modo ordinant ad aliuꝫ nec ꝑ nis ad illa q̄ ordināt ad alia: ita et hic ꝑ his ꝑ illis non fieret vnū vniuersum. C Hoc ēt confirmat in cōmuni. q; nulla duo possunt esse terminātia totaliter dependentia ad aliquod vnū. ꝑ eiusdē: q; tunc illud terminaret de pendentia: quo sublato cō minus terminaret illa dependētia: ꝫ ita nō esset dependentia ad illud sed ad efficiēs ꝫ eminens: ꝫ ad finē dependent alia essentia liter: ergo nulle due nature possunt eē ꝑmo terminātia alia entia fm ista triplicē dependentiam: ꝑcise est ergo aliqua ꝑma natura terminās entia fm istas tri plicem dependentiam. ꝫ tta habens istam triplicem primitatem. ergo. eē.

O Stenso eē de ꝑpiectatibus relatiuis primi entis. vltr̄ius ad oīdendū infinita te vltima ꝑmi. ac per ꝑns esse de ente infinito. pcedo sic. ꝑmo cas tertia ꝑmitas ꝑ ista: que ē medius ad oīdēdū infinitate oīdendo. q̄ primū efficiēs ē vt intelligēs ꝫ volēs ita ꝙ fiat intellectio ē infinitor̄ distinctē. ꝙ fiat ēntia ē repetētia tua infinitor̄ distinctē. ꝫ ex hoc ꝓcedo tā ꝙ ex quodam me˜ adūctis tñ ꝫ aliis mediꝫ cōcludit tua ꝑfinitas Circa ꝑma quattuor oīdunt ꝑmū ꝙ ꝑmū efficiens tit intelligēs ꝫ volēs ꝙ oīdit. ꝑmū agēs ē ꝑse agēs cū oī eā ꝙ accūs poꝫ ē aliq̄ cā ꝙ ē se ipso ꝑpter. sed de agēs ꝑse agit. ꝑpter finē ex ipso ꝑbi. vbi hoc ꝑbus vult ꝓ nā de qua minus videt. g ꝑmū agēs agit ꝓpter finē. ℣ ex hoc arguit duplicit. ꝑmo ꝓ. de agēs nāle ꝑcise cō sideratū vt nā ex necessitate ē eque agere ꝫ ad nullū finē agere sicut ꝫ eēt in depēdēter agēs. ꝫ ergo nō agit ꝓpter finē. hoc ē q̄ depēdet ab agēte aman te finē. tale at ꝙ quo depēdet tota natura in agēdo nō videt eē nisi ꝑmū efficiēs. g ℟. ipso ꝓncipialit ar guit ꝓ. fi ꝑmū agēs agit ꝓpter finē aut ꝫ finis ille mouet ꝑmū efficiēs vt amat˜ actu volūtatis aut vt nīl nāliter amatus fi amat˜ actu volūtatis habetur ꝓ ostio fi nīl amatus nāliter hoc ē falsū. q; nō amat natur aliē alīs finē a se vt grauc gravis ē mā forma. tic n. esset aliquo mō ad finē. q; inclinat˜ ad illū. fi aut nīl amat nāliter finē qui ē ipse. ℣ nihil ē nisi ipsum eē ipsū ℟. n. nō videt saluare rōes cās in ipo. ℣ arguit quasi cōfirmādo rōnes ꝫ ta factā ꝑmū efficiēs dirigit effectū suū ad finē q̄ vel nāliē dirigit vel cognoscēdo ē amādo illū finē nō nāliē. q; nō cognoscēs nihil dirigit nisi in virtute cognoscētis. sapientis. n. est ꝑma ordinatio ꝑmo metaphy. sed ꝑmū efficiēs in nullius ꝑtute dirigit. sicut nec cāt tic. n. nō esset ꝑmū. g ℟. ℣ tertio arguit fic. aliqd cātur cōtingēter. g ꝑma cā cōtingent cāt. ergo volēs cāt ꝑpatio ꝑme ꝑie quelz cā cōa māet˜ cāt in aliq̄ mouet a ꝑma. ergo fi ꝑma necessario mouet ꝫ causat quelibet alia necessario mouetur ꝫ quelibet necessario causatur: ergo fiat˜ qua secunda causa cōtingenter ē pt˜ cā contingēter mouebit: q; nihil cāt secūda causa nisi in virtute ꝑmi ea cāt in fm̄ mouet ab ipa. ꝙ patio secūde cōsequēter nulla ē ꝑncipii operādo cōtingēter nisi volūtas vt aliqd cōcomitās volūtatē. q; qlibet aliud agit ex necessitate nāe ꝫ ita nō cōtingenter. g. C Contra istas ratiōn̄ instatur. si ꝑmo cōtra ꝑmā cōsequētia fcō ꝑ sam ꝓsequētia ꝓtra ꝑmā arguit fic. q; nostrū velle posset adhuc aliquid cōtingenter causare. ꝫ ita nō re quirīt ex ꝑma causa illud cōtingenter causet. C Ates ꝑbs antecedens cōcessit. ℣ q; aliquid cōtingenter causat ꝫ negauit cōsequēs intelligendo de velle nec. s. q ꝑma causa cōtingēter causetur posuit enīm nō ꝓpter cōtingenter deꝰ velle cōtingētia ꝫ inferiora sed ex motu qui necessario causatur in fm̄ sus vniformis. sed de formitate sequit ꝫ partib˜ ei˜ ꝫ ita ꝓsequēn C Contra secundam cōsequētia ē ꝙ causat ꝓ ingenter. g volens: ista ꝓsequētia nō vidēt tenere: q; aliqua natura liter mota potest ꝑficiēre ita opositum contingent˜ violēter pōt euenire. C Ad ꝑmū dicēdū q; ſi deus est ꝑmus mouens vel efficiens respectu volūtatis nostre idem sequit de ipa quod de aliis. q; sine ꝑmediate necessario mouet ea sine aliud im mediate ē illud necessario motum necessario moue at volūtatē: q; mouet ex hoc q; mouet sequit tandē q; ꝑmum volūtati necessario mouet volūtate. etiā si illud ꝑmū sit ipsamet volūtas: ꝫ erit volens nec ꝙ ita nec ꝙ volet: ꝫ sequ vltr̄ ipossibile q; nec ꝙ causat quodlibz causatum: ꝫ non ē aliqd cōtingens. C Ad fcm dico q; non voco hic contingēter causatum quodcunq; non necessarium vel non ſempiter num: sed cuius oppositus posset fieri qñ ille fit. ideo dixi aliqd ꝓtingēter causat: ꝫ nō dixi aliqd ē ſtingēs. Nūc dico q; ꝑbus non pōt negare cōsequens saluando antecedens ꝙ motū: q; ſi iste totus motus necessario est a causa ſua qualibz ꝑs eius necessario causatur qui causat: ꝫ ineuitabiliter: ita q; oppositū nō posſet tic aliter causari: ꝫ vltr̄ius qō causat ꝙ qualibz ꝑte motus necessario causat: ꝫ ineuitabiliter. vel igit nihil fit ꝓtingenter. i. cuitabiliter causet vel ꝑmū fic causat ineditate ꝙ posset eē nō causare. C Ad tertiū dico ꝙ ſi aliqua causa pōt ipedire istā hoc nō pōtnſi in virtute ſuperioꝝ: is cause: ꝫ ista ſuperio; in virtute ſuperioꝝ: ꝫ fic vsque ad ꝑmā cām que ſi ineditatē cās tibi necessario mouet vsq; ad ista erit necessitas: ꝫ necessario impedict ꝫ per ꝑns nō pōt alia causa nāc causare. Sic ē videt triplici via ostēſus ꝙ ꝑmum agēs est intelligēs ꝫ volēs quz ꝑma est ꝙ nā agit. ꝓpter finē. nō ſnīſi ꝙ depēdēs ꝫ directa a cognoscēte finē ꝫ est ꝙ ipm ꝑmum agēs agit ꝓpter finem. ꝫ ꝙ aliqs effect˜ ꝓtingent fit qñ causat. Nūc vltr̄i˜ quo ad ꝛclusiōes ꝑambulat˜ ad ꝑmitatē ꝑbo ꝛo ꝙ ei˜ intellectio ꝫ volitio nō est aliud ab essentia eius ꝫ ꝑmi ꝑbo de volitiōe ſinipins vt obiectiſic: causalitas ꝫ causatio cause finalis ſ ſimplr ꝑma ꝑs Auic. 6. metaphy. dicentē ꝙ ſi de qualibz causa eēt ſcia illa que eēt de causa finali eēt nobilissima. ipa. n. ꝛtus ad cālitatem ſ̄ecit cām efficiens: q; mouet eam ad agēdum: ꝫ ideo cālitas ꝑmi finis ē eius causatio ē penitus incauſabilis fm̄ qualibet causationē in qualibet genere cause: cālitas aut ꝑmi finis est mouere efficiē ꝫ ꝑmus ſicut amatum: idē ē aut ꝙ finem mouere ꝑmū efficiēs vt amatū ab ipſo: ꝫ ꝑmum efficiens amare ꝑmū ſinem. q; nihil aliud ē obm amari a volūtate. ꝙ volitas ē amare obiectē. ꝫ ꝑmum efficiens amare ꝑmū finem est penitus incauſabile: ꝫ ita ex ſe necesse eē. ꝫ ita erit idem na-

ture p̃me: q quasi cõgertiẽ ratio ex opposito cõclusionis: q si p̃mus amare ẽ aliud a natura p̃ma. ẽ sit consabile: q cõseques effectibile. ẽ ab atquo per se efficiẽte amãte finẽ. ẽ p̃mum amare se esse causatũ si ab aliquo amore finis p̃ore ito eãdo quod ẽ posibile. Hoc constat aristoteles. 12. metaphysice. de tel ligere p̃mi: p̃mo q: aliter p̃mũ non esset optima substantia: q: per intelligere ẽ bonoz abile. Secũdo. qa alis esset laboriosa cius continuatio: q: si nõ ẽ idẽ illi erit in potẽtia ad actiõis ad illud: ad illã aut̃ potẽtiam sequit labor p̃m ipsum. Ihe rones philosophi possunt declarari: puma fic. cum ens entis in actu p̃mo phctio est vltima sit in actu fo. quõ ꝑsungit optimo maxime si fit actiuus ẽ nõ tñ factiuum. omne autem intellectuale est actiuũ: ẽ prima natura est in tellectualis ex p̃missis: sequit ꝙ vltima ei⁹ perfectio sit in actu secundo. q si ille actus non sit eius substantia: substãtia ei⁹ non erit optima: q: aliud ẽ simus optimũ. Secũdo rõ põt declarari sic: potentia solũmodo receptiua ꝑ ortẽtia cõtradictiõis: cũ ergo hec sit hmõi. q ẽ. sed ꝑs aristotelẽ nec ista ẽ rõ demõstratiua sed tñ. ꝑbabilis. Aliter ondũ ꝑ positus ex idẽptitate potẽtie ẽ obiecti in se fic. potẽtia ẽ obs fũ dabilis q ẽ. Similiter velle ẽ intelligi quasi potẽs ꝙ voluntate. ẽ tñe velle ẽt idẽ illi nature. ẽ multoma gis volũtas. Scõo sequtur ꝙ intelligere se ẽ idem illi nature. q: nihil amat nisi cognitũ. ergo si amare se ẽ ex se necesse ẽ sequit ꝙ intelligere se ẽt ex se necesse esse. ẽ simili rr intellectus ẽ quasi ꝙ principium: illi nature ẽ velle. Tertio sequ ꝙ intellect⁹ ẽt idẽ illi nature ẽt tñ p̃ius de volũtate ẽ velle argutat ẽt. Quarto sequ ꝙ ipa rõ intelligendi se ẽt idẽ tibi: q: necesse ẽ rõnes intelligẽdi esse ex se necesse ẽ. si intelligere ẽt ꝺ se necesse ẽ. ratio. n. intelligẽdi se quasi ꝑntelligit ipũ intelligere. Ostensõ de intelligere ẽ velle sequitur p̃mi q: tñt ẽt essentie p̃mi ostẽdo ꝓpositũ de aliis generali⁹. ꝺ. de intelligere ẽ velle respectu aliorũ q: tñt essentie p̃mi: idem ẽ tñt excluso tñt tertia ad infinitatem p̃cambula. Ihultum intelligere põt esse accẽs p̃me nature. ꝓbatio. quia de ista natura p̃ma in se ostensus ẽt q: ipa in se ẽt p̃mum esse ctium. g. ex se ẽ. vnde possit quodcunqꝫ causabile causare circũscripto quocũqꝫ alio saltez vt puma cã illius causabilis: sed circũscripta cognitione illius nõ habẽ vnde possit illud causabile causare ꝙ cognito cuiuscunqꝫ alterius nõ tñ aliud a nã sua. ꝓbatio vltimi assumpti: q: nihil põt causare nisi ex amore vltimi finis vel tñ illud q: nõ põt aliter esse per se agens q: nec agerer ꝓpter finẽ. ipsi aũt velle alicuius ꝑpt finẽs ꝑntelligit intelligere illud ꝑ ante p̃mũ signũ in quo intelligit causans sue volẽs a necessario ꝑ intelligit intelligens a: ẽ ita sine hoc nõ põt p̃se ei ficere: ẽ ita de aliis ꝑ. probat idẽ q: ex oẽs intellecti eiusdẽ intellect⁹ habẽt ẽ miles ꝓbatiõnẽ ad intellecti ẽm idẽptitate ẽssentiale vel accidentale: sicut ꝑs de ei intellectu causato ẽ eius intellectionib⁹ q: videntur ꝑfectiões eiusdẽ generis: sõsi aliqne hñt ꝓportiõnẽ. oẽs ẽ si aliqua ẽ accidẽs ẽ quelibꝫ: sed a liqua nõ põt ẽ sse accidẽs in ꝑmo ẽt ꝑfectiõe eccliõis one: q: nõ intellecto suũ ꝑsing: ẽ nulla est ꝑbi accidẽs

Tertio fic intelligere ẽ põt esse accidẽs recipere tur in intellectu vt in ꝺo: ẽ tñ intelligẽ quod ẽt sdẽ intellectui: ẽ ita ꝑfectiua intelligẽi erit in potẽtia receptiua respectu imꝑfectionis qõ est absurdũ.

4° ficidẽ intelligere põt esse ꝑ plurib obiectoz ordinatoz: ẽ sto ꝑfectius tanto ꝑ plurib. ergo ꝑfectissime⁹ quo impossibile ẽ ꝑfectus intelligi erit idẽ ciuum intelligibili. intelligere ꝑmi fic est ꝓfectissimus ergo idẽ est omnibꝫ intelligibili. ẽ illud qõ ẽ ẽt ẽ idẽ tibi ex ꝓpositione ꝓcedente. ẽ intelligere oium est idem tibi. ẽ ꝑ posset fic argui. ẽt intellectui nõ est nisi quoddã intelligere: sed ẽt intellect⁹ est idez oiuzit a. g: nõ põt esse alt⁹ alic⁹ obi ẽ nec intelligere alti. g. ẽ intelligẽ oiuz. ꝑ Sophisma ẽ accidens ẽ ẽ idẽptitate aliquo: inter se absolute cõsidere idẽmptitate respectiua tñ: respectu cuius extraneus tur. vt ꝑs a simili intelligere ẽ idẽ qõ velle. si ẽ intel ligere ipsum est alicuius: ẽ ipsum velle erit eiusdẽ. nõ sequit sed tñ. mõ sequit intelligere illius rei vel illã rem ẽ qđã velle qõ qđã velle ẽt aliquid qõ ẽt eiusdẽ. q: intelligere ẽt aliqđ eiusdẽ: ita: ꝙ diuisis in ferri põt nõ ꝓuncti, ꝓpter accẽs. Ité sic argui⁹ intel lectus ꝑmi bs vnã actiõ adequatã sibi ẽ coetern⁹ mus: q: intelligere se qua act⁹ ẽt idẽ sibi tñt nõ põt bẽ a lũ: sed ꝓsequentia non valet. ẽ exemplum de beato qui simul videt deum ẽ alia etiam si videat deum secundum vltimum capacitatis sic ficut de anima ꝑi ponit ⁊ tñ ad hoc põt videre alind. Ité sic arguit. intellectus ẽt bs in se ipẽptitate ꝑfectionẽ magias intelligẽdi ẽ ꝙ omnẽ aliã. Ratio ⁊ ꝺ. differt ab intel lectu in causabilinõ sequit ꝙ alia que mino: est ꝑ ma põt cẽ cãbilis maxia ait nõ põt cẽ sit incabilis 4° cclusio ꝑncipalis ꝑambula de intellectu ꝙ volitate ẽt ad infinitatẽ ꝑbanda sit tis intellect⁹ ꝑmi t telligit sp⁹ difficto actu ẽ. necessario qõcungꝫ intelligibile ꝑs nãle ẽ illud sit in se ꝑma pars ꝑbat. ſ. ꝙ posit intelligere quodcunqꝫ intelligibile fic boc enim ẽ ꝑfectionis ẽ intelle ctu posse distincte ⁊ actu cognoscere oẽcungꝫ intelligibile imo boc posse ẽne ceſſariũ ad intellect⁹ rõnem: q: omnis intellectus est totius entis: omnissime sũpti vt declarabit in di stinctione tertia. nullã aũt intellectionẽ põt habere intellectus ꝑmi nisi ea mãdẽ sibi ꝓprias oclusione ẽ cuiuslibꝫ intelligibilis bs intellectus actiue volitẽtiũ ⁊ docidẽ sibi ẽ ita sp⁹ necessario scõa ps videti cet de ꝑoratre. ꝑbat fic. q: quicqd est idẽ ꝑmo est ne ceſſarie eẽ sicut ꝑ ut ꝑus: sed eẽ altoꝛũ a se intelligi bilis nõ ẽ necesse esse nece aũt eẽ ex se ẽt ꝑus nã oi n necio. Aliter ꝑbat: q: eẽ cuiuslibꝫ alterius a se depẽdet ab ipo sic a cã ⁊ vt cã aliqđ cãbilis nec ꝺ ꝑtet ligiẽ cognitio ẽt ex pre cãe: ẽ illa cognitio illi⁹ ꝑtus ẽt nãliter ipso esse cogniti. ꝑtima etiaꝫ pars cõclu sionis. ꝑbatur alit: arguit ꝑfectus distincte cogno scit eia agenda aniõ fiant. aliter nõ ꝑfecte operaret: quia cognitio ẽ mẽsura iuxta quam opatur. ẽ deus re spectu oium. ꝑdictibiliũ a se bs noticiã distinctã actualem vel saltem habitualẽ ꝓportionis. ẽ. Contra istam ĩstaꝫ de arte q: ara vniuersalis ẽt ꝺcit ad vni uersalia vel singularia ꝓducenda. g. ẽ.

Ostensis igitur his preambulis argũo infinitatẽ quattuor viis. Primo per viam efficientie: vbi ꝑbaꝫ propositiõ duplicaꝫ: primo quia ipsum est primum efficiẽs omnium. secũdo qa est ſe efficiẽs: puta ꝺsticte cognoscẽs omnia tactibi lia. tertio oñditur infinitas ꝑ viaꝫ finis. quarto ꝑ viã eminentie. ꝑmia viaim ex parte efficiẽtis sit ꝑbs. 8. ꝑhysicoꝛ. c. 12° metaphisicoꝛ. c. argunt sic. ꝑmũ mouet motũ infinito: ergo habet potẽtiam infinitã. hec rõ ꝺcitur ꝑtum ad aũctem sic. ⁊ eque cõcluditur ꝓpositus si ꝓsitt mouere ꝑ infinitus ẽt ẽ mouetur ꝑ infinitũ: q: eque ꝺs ipm esse in actu. ſ illud posse ꝑs de primo quãtum ẽt ẽ se. hꝫ ꝑmum

T. ꝺ ꝑ tẽsume q. 14. ar ti. 4° T. i ꝺ ſcti. di 23. q. ꝑ ſolocẽ ti. arti. 2 cgi° q° 5°.

Egidi. qli. 3. q. 10.

Ric. de meauilla ꝑ hiaruz di. 35.

Henri. qe°. 4.

Henri. qli. 4°. q. 5.

no mouear motu infinito sicut arist. 8 tellig. tri si ac
cipiat aliquod ens illud q quanta ẽ re sua pt̃e mo
re habet aliquod ens verũ: que sufficies ad inferẽdũ
positũ ꝑia ꝑbat sic: q si ens sit ens nõ virtute alteri⁹ mo
uet motu infinito q si ab alio accipiãt moueret ꝫ in
virtute sua actiua ꝫs tortũ effectũ sui simul. q: idep̃
dẽter. sed q3 simul ꝫs in virtute infinitũ effectũ in
finitũ. q. Illud ꝑbat ꝑma ꝓpria sic. ꝑmũ motus si
mul ꝫs in virtute sua oĩs effectus possibiles. ꝑducẽ
per motum: sed illi sunt infiniti ꝑ potẽtiã motus esse
infinitus: ergo ꝫs mouet in infinitum est infinitum.

S. bo
na⁹ in
p⁹ di. 35
q. p⁹. ar
ti. p⁹

Contra istas declarationes ꝓmis arist. ibi at̃ q cod sit
de antecẽdẽte cõsequẽtia ꝑmã nõ vi dene ꝑbari: non
ꝑm omodo q: duratio maior nihil ꝑfectionis addit
nã albedo q3 vno anno manet non eſt ꝑfectior ꝙ si nũ
vno die manet: ergo⁹ motꝰ quãrecunq; duratiõis nõ
est ꝑfectior ꝙ motꝰ vnꝰ diei. igit ex hoc q3 agẽs bẽt
in virtute sua actiua simul mouere motu infinito nõ
cõcludit maior ꝑfectio hic ꝙ ibi: nisi q agẽs diutius
moueret ẽ re. ita ẽt ondendũ q3 eternitas agẽtis
cõcluderet eꝰ infinitate, sic ex infinitate motus non
posꝫ cõcludi eꝰ infinitas. Tũc ad formã illi⁹ argumẽti
ꝓpõ illꝫ colorationis negat nisi ꝺ infinitaⁿ duratiõis
Scõa declaratio cõsequẽtie ẽt ip̃o ꝑbat: q: nõ ma
ior ꝑfectio ĩtẽsiua cõcludit ex ꝺ q agẽs ciuſde ſpẽi q3
cunq; plura ꝑ ꝑducere ciuſde ſpẽi ſucceſſiue ꝙ viu
manet ex ſi tm vnũ vel duo ꝑducere q: q3 pot̃ ite
rare vnũ vnã tale ꝑ ꝑdẽ ꝑ eadẽ ẽtate ĩ mille talia ſi in
mille tẽporibꝰ manerẽt. nõ ẽt possibilis apud philo
ſophos ĩfinitas nisi virtualis effectuũ ꝓducibiliũ
ꝙ motũ. ſ. generabiliũ ꝛ corruptibiliũ: q: in ſpẽbus ſi
nitatẽ ponebãt: ẽ nõ magis ſequit infinitas ĩtẽſiua
in agẽte ex ꝺ ꝙ pot̃ in ĩfinita numero ſucceſſiue q3 ex
ꝺ q in duo tñ poſſet rñ ẽ. n. possibilis infinitas mã
liaſ⁹ pbos. / Si quis at̃ ꝑber infinitatẽ ſpeciey pot
ſibilẽ ꝑbãdo aliquos motꝰ celeſtes ee incõmenſura
biles: ẽ ita nũq; poſſe redire ad ỽnifoꝛmitatẽ ẽtr̃ ꝑ
infiniti duraret: ẽ q infinite cõuictiões ſpecie cãret
infinita generabilia ſpẽ de ꝺ q cquid ſit in ſe: mbil tñ
ad ĩmerionẽ philoſophi qui infinitatẽ ſpeciey nega
ret. Ultima ꝓbabilitas q occurrit ꝓ ꝓpoſita ẽ arist.
declarãda ẽt ita. q: quidã põt in aliqua multa ſimul
ita ꝑfecte ſicut in q3libꝫ eoꝝ ſcoſſũ quoꝝ quodlꝫ cã
requirit aliqua ꝑfectionẽ ibi ꝓpria. illud cõcludit eſ
ſe ꝑfectiꝰ ex pluralitate taliũ ex ꝺ q pot̃ ſi in plura: e
ꝓ nia infinitis ſi ſimul pot̃ in infinita: ẽ vlterius ẽt ſi
nã effectꝰ nõ ꝓmittat ſimultatẽ eoꝝ: ni ca quãti ẽ er
ſe poſſet ſimul in infinita adhuc ſequit ꝙ ſit infinita ex
pluralitate talii: ẽ ita vidẽt ee ꝓmo agente ex cõce
dendũ q: poſſet cauſare infinita ſimul q: eſt virtꝰe⁹
infinita ꝙ ꝓ nis ſi ꝑmã agẽs ſimul habeꝛet virtutẽ
cauſandi infinita: ita q: ſtũ eſt ex ſe poſſet ſimul. pdu
cere ſi nã effectꝰ nõ ꝓmittat adhuc ſequit infinitas
virtutis ciuſdẽ. hoc ſequentia ẽ firma ꝑbat: q: nõ
potẽs care ſimul alba ẽ nigra. nõ ẽt mutuꝫ ꝑfectiꝰ
ſi nõ pot ea ſimul cauſare: q: ita nõ ſit ſimul cabilia
q: hoc nõ ſimulras ẽ ex repugnãtia eoꝝ: ẽ nõ ex defe
ctu agẽtis: q: agẽs ſimul ex virtutẽ ꝛfectꝰ ambo
rũ ſi ita ẽre eſſent oppoſibilia. Si igit ita maior:
quodcũq; agẽs ex virtutẽ ꝙ tus eſt de ſe poſſet in
infinita ſimul ſi ĩnoppoſibilitas effectuũ impediat
ita ſimꝫ poni tale agẽs eſt infinite virtutis: ꝑma eſt
butuſmõi: q maior: ẽ declarata iam: q: pluralitas ita
ꝙcludit maiorẽ ꝑfectionẽ in cauſa que quãti eſt er ſe
ꝑ tũ in illa ꝙ infinitas illoꝝ in que pot̃ ẽtũ eſt er ſe
ſimul. ꝙcludit infinitũ eius virtutẽ. Si tis pot̃ ꝑ
poſiti ſic oſtdi. ſi ꝑmũ baberet omnẽ cãtatem ois
cãe poſſibilis formaliter ſimul. ꝺ ſi nõ poſſet cãdita
ſimul poni in eẽ eſſer infinitũ: q: ſimul ẽtus eſt ex ſe
poſſet infinita ꝑducere: ꝛ poſſe ſimul plura ꝙcludit

malos põ ĩntẽlue. ẽ ihs ꝑfectius ꝺ ſi biet oẽ cã
litatẽ formaliꝛ magis ſequit infinitas ĩtẽſiua. ſ. ihs
omnẽ cãlitatẽ cuiuſcuq; rei ꝑm totã q3libẽ ĩnꝑfe
ẽ eminentius ꝺ ſi eẽt in ipſo formaliꝛ. ẽ eẽ ĩfinite poſ
tie ĩtẽſiue, ꝫ ꝺ ipotẽtias, ꝑpũe dicta ẽm ĩntentione
theologoꝝ tm̃ credita eẽ ꝛ nõ mali rõne credã poſſe
ꝑbari ſicut dicẽ di. 42. ꝑbat ti infinita ꝑo que ſit
ẽ tum eſt er ſe ihs eminenter oẽs cãlitatẽ q ſimul poſ
ſet in infinita ſi ſimul eẽt facibilia. Sꝺ obiicit ꝑi
mũ ip̃o poſſe er ſe ſimul in infinita q3 ihs ꝑbat emine
tius oẽs cãlitatẽ cauſe ſcõe ꝙ ſit in cã ſcõa. tñ ꝺ poſ
er ſe ineffect⁹ oĩus cãz ſaz q: nõ eſt. ꝑbatio q ipm
ſi totalis cã infinit oꝛ. Ꝺoc nihil ꝺbitat q: ſi cã pt̃ba
beret ſimul vi eſſet totalis cã nihil ꝑfectius eẽt ꝙ
nunc eſt gñ habet vñi ꝑma cãtũ, tũ ẽt. q: ille ſcõe
cãe nõ requirunt̃ pp perfectionẽ addenda in cauſa
do q: tic remotius a ꝑma ci eẽt ꝑfectius. q: ꝑfecti
oꝛ requirẽt cãs, ſed ſi requirunt̃ cãe ſcõe cã ꝑma ſe
cundũ ꝑbos ꝺ ſe pp imperfectionẽ effectus vt ꝑma
cã alia cã impfecta poſſit cauſare impfectũ q: ꝫ ip
ſos nõ põt imediate cauſare. tũ ẽt. q: tore ꝑfectionẽ
cãs ꝺ aruz eminentius ſit in ꝑmo ꝙ ſi ipſe forma
liter ſint ineſſent ſi poſſent ineſſe: q3. ꝑbat. q: cã ſe
cũda proxima ꝑme tota ẽt ꝑfectione cauſarũ ꝺ bꝫ
a ſola ꝑma ꝙ tota ꝑfectione illã eminentius ꝺ ꝑma
cauſa. ẽ cã ſcõa ihs formaliter ipſas, ꝑtia ꝑs: q: ꝑma
ꝛ reſpectu illius cãe ſcõe ẽ totalis cauſa ꝛ equinoꝛ
ca. ſil⁹ arguit de tertia cã ꝛ reſpectu ſcõe vel reſpectu
ꝑme. ſi reſpectu ꝑme bꝫ ꝑpoſitũ ꝛ reſpectu ſcõe ſeq
tur ſcõam eminenꝫ oĩnere totalẽ ꝑfectionẽ que eſt
formaliter in tertia. ſed ſcõa bꝫ ꝑma q3 ꝺ ꝑfec
ſectionẽ tertie eẽ poſtenſis. ergo ꝑma eminetius bꝫ
cõtinere eminẽter ꝑfectionẽ tertie cã ſcõa ẽtat. ẽ ſic
ꝺ omnib⁹ cauſis vſq; ad vltimã ꝙcludit ꝑmã bꝫ
eminenter totalẽ ꝑfectionẽ cãtiuꝫ oium ꝛ ꝑfectius
ẽ ſi biet cãitatẽ oĩus formaliter ſi eſſet possibile ꝛ
ſic vi dicto mõ poſſe cõcludere rõabi, ne potẽtia in
finita que fuit. ſ. in ꝑn⁹ ꝺ vie poſita que accipit ex
8. phi. ꝛ ti meta⁹. / Iuxta iſta via efficientie argu
mẽtuꝫ ꝑmus ẽtat pos. ĩnitã q3 creatura. nã inter cre
actiõis extrema ĩfinita eſt diſtãtia. ſ. ꝺ⁹ ains ponitur
tũ creditũ. ẽ ves ẽ vr nõ eſſe quasi duratiõe ꝑcedit
eſſe. vtrũ ſit nã fini vtã anie. nõ ẽ ꝑcedit ee, ania oĩ
dit⁹ q: ſalte ꝑma nã poſt ꝺus ẽ ab ipſo ꝛ nõ a ſe. nec ac
cipit eſſe aliquo ꝓſuppoſito. ẽ illud creat: ſed ſic acci
piendo ꝙ nã tãn ẽ ee ẽ nõ ſunt ibi extrema muta
tionis q3 cauſet tilla ve⁹ nec illud efficiꝛ regrit mutari
Si q3d ſit ee ante ꝑtia nõ ꝓbat: q: qñ int extre
ma n ẽ diſtã⁹ media ꝫ ꝑia dicit ꝑcise diſtare rõne
extremoꝝ inter ſe. ẽ ita eſt diſtãtia ꝺ⁹ eẽ mai⁹ extre
mus. Et⁹ ne⁹ diſtat in infinitus a ꝙcuꝫ et ſuꝑma
poſſibili ſigna dareẽ nõ ꝓp aliquã diſtãtiã media int
extrema ſed ꝓpter infinitatẽ vnius extremi. ita con
tradictoria nõ diſtant ꝑ aliq; media. q: ꝓtradictoria
ſunt in media: ita q: quantũcunq; ꝑs recedit aliqd
ab vno extremo tantꝫ eſt ſub alio ſed diſtãt ꝑ ipſa
extrema in ſe, ita ẽt igit ita diſtãtia ꝺ⁹ eſt illiꝰ ex
tremũ q3 ẽ ꝑfectiꝰ illi⁹ ẽ n⁹. ẽ. Confirmat. q: poſſ⁹ ca
taliter ſup ter⁹ poſitũ bꝰ diſtãtie ẽ poſſe ſupza diſtã
tiã ſiue ſup rãtium ab vno extremo in aliud extre
mum. ẽ ex poſſe ſup iſtã rãtium nõ ſequit infinitas
niſi ſequat ex poſſe totaliter ſup iſti cui⁹ poſitũ, tal⁹
termin⁹ eſt finitus. ẽ. ꝺꝺ ait ꝺ cõmuniter ꝺ dicto
ria diſtare in infi⁹ põt ſic intelligi. i. finde minate: q
ſicut n⁹ eẽ ita pua diſtãtia que nõ ſufficiat ad ꝺdicto
ria, ita n⁹ eſt ita magna ẽt ſi eẽt maio; marima poſſi
bili qn ad illã ꝺdictoria ſe extẽdãt: eẽt igit eoꝝ diſtan
tia ĩfinita, i. ĩdeterminata ad quãcũqꝫ magnã vel par
uam diſtãtia. ẽrtali. n. infinitate diſtãtie non ſequtur
ꝑſequens de infinita potentia ĩtẽſiua, ſicut nec ſequ

Ioanni.
qꝰ. 4. q
ultima
Et ri.
de me
dia uti
lia pa d
i. q. 4.
arti. 1.

ad minimū distāt̄ia in qua falsa⁹ sic fin̄ita distāt̄ia. q3 a. nō sequit ad infcedens nō sequit ad cōsequēs.

Stensio propositi per viam pme efficācie p rō.

nēpsbi. q: illa pma efficācia ifert infinitate. Sed 2ª via ex hoc q: eīt intellig⁹ is diffinite ola facultas vel intelligibilia: vbi argūo sic: intelligibilia sunt infinita q hoc actu in intellectu oia intelligente g̃ fine⁹ illa sit actu intelligēs ē infinit⁹ talis eīt inte⁹ diuinus vt. s. p batū ē in cōclusionib⁹ de intelligere pmi buius tenthy me natis. pbo ans ꝛ pnam. ans sic: quecunq; sunt infinita in p̄s ita g̃ accipiēdo alterū p⁹ altez nulluz pñt hz fine illa oia fi sint sit actus sit infinita actu. intelligibilia sūt infinita in po⁹ respectu intellect⁹ creati. satis p3. ꝛ in intellectu creato sunt sil⁹ ola intelligibilia intellecta actu q̃ a creato sunt successiue itelligibilia. g̃ sūt ibi actu infinita intellecta. h⁹ fyll⁹ maiozem sic pbo. is satis euidēs videat. q: oia talia acceptibi lia q̃ sūt sil⁹ entia aut sunt actu finita aut sūt actu infinita, fi actu finita. g̃ accipiēdo alterū⁹ alterū eadem pñt oia eē accepta actu. g̃ fi pñt oia actu eē accepta fi actu sil⁹ sūt actu infinita. ꝛ nihil primi enthymema tis sic pbo: q: vbicūq; pālitas regrit vl̄ ꝛcludit ma iozē ꝓfectionē q̃ paucitas ibi infinitas nūeral⁹ cōclu dit infinitā ꝓfectionē. ex⁹ posse ferre. ro. maiozes pfe ctiones regrit vtutis motiue q̃ posse ferre. 5. ꝛ. 6. posse ferre infinita ꝛcludit infinitā vtute mutuate: q̃ppter to cū itelligē. a. sit aliq̃ ꝓfectio ē itelligē. b. sit a⁹ ꝓfectio nūq; idē itelligē erit ipe. a. ꝛ. b. eq distincte vr⁹ duo ꝛ telligere eēt sm̄ illi ꝓfectiones illoz duoz intelligere i illo vno emineter ꝛcludanē. ꝛ sic de trio⁹. ꝛ sic vltra de infinitis. cōstat ꝛ de ipa rone intelligēdi arguet sicut de intellectu ꝛ actu argutū est. q: maioꝛ ꝓfectio ꝛcludit de ipa rōe intelligibilis et cognitabilitate. illoz q⁹ rus ē rō intelligēdi distincte. q: os q̃ ꝛcludat eminen ter ꝓfectōes oius, ꝓpriaz rōum intelligendi quaz q̃z fm̄ ppas rōs aliqua ꝓfectionē ponit. q̃ infinite ꝛcludūt infinitā ꝓfectionē. ꝛ iuxta ista via de itelligere pmi ꝓpo⁹ sic oido. cēp⁹ cui fm̄ vltimū fie cālitat cā ꝛ aliqd ꝓfectiois addit in cādo nō vī sola posse fine scōa ita ꝓfectū effectū cāe ficut ipa cā fecit q: q⁹ rus ē rō intelligēdi distincte. q: os q̃ ꝛcludat eminen ter ꝓfectōes oius, ꝓpriaz rōum intelligendi quaz q̃z fm̄ ppas rōs aliqua ꝓfectionē ponit. q̃ infinite ꝛcludūt infinitā ꝓfectionē. ꝛ iuxta ista via de itelligere pmi ꝓpo⁹ sic oido. cēp⁹ cui fm̄ vltimū fie cālitat cā ꝛ aliqd ꝓfectiois addit in cādo nō vī sola posse fine scōa ita ꝓfectū effectū cāe ficut ipa cā fecit q: q⁹ cā ꝛ ꝓma sit fit mul to ꝓfecti⁹ a sola ꝓma: cā scda nihil ꝓfectionis addit ꝑme. ꝛ ꝛmne fi⁹ ei finito additū addit aliq̃s ꝓfectionē. nō adit finiti⁹ infinito additū addit aliq̃s ꝓfectiones. ꝛ talis ꝓma cā ē infinita. Ad ꝓpo⁹ no⁹ cuiuscūq; obi nata ē gigni ab ipso fm̄ cā ꝓma. ꝛ mari me illa que est visio fine intellectio intuitiua. g̃ fi illa alicui intellectui ines fine actiōe ꝛcūgs talis obi. ſs tēs ex virtute alteri⁹ obi potis q̃ natū est eē cā supe rio⁹ respectu talis cognitiōis sequit q: illud obs supe ri⁹ fini⁹ in cognoscibilitate q: inferi⁹ nihil fibi ad dit in cognoscibilitate. tale obm supi⁹ ē nā ꝓma. q: er ſola ꝑ⁹ ē⁹ apud intellectum ꝑmi nā⁹ obo scaliter ē nota cuiuscūq; obi in intellectu ei⁹ sicut ꝑbat. ſ. in cōclusionib⁹ de intelligere ꝑmi. igit⁹ nō aliud intel ligibile aliqd fibi addit in cognoscibilitate. g̃ ei⁹ in cognoscibilitate: sic g̃ z in entitate. q: vnūq̃dq; fi cat ad eē sbe ꝛ sic ad cognoscibilitatē er. 2ª metaphi.

Tertia via ex qte finis arguit sic: volitas nīa finitū obiūto aliqd nat⁹ pōt aperte ꝛ ama re sic ſ entē⁹ ꝛ intelligē⁹. q: ab plus ꝛ vī inclinatio nālis ad ſume amādū bonū finitū: nā ide arguit⁹ iclinatio nāl⁹ ad aliqd ꝛ volumtate: q: ex ſe sine bitu ꝓmpte ꝛ dele ctabilī⁹ vult illud volitas libera: ita vī q: eximur o actu amādi bonū finitū. imo nō vī volitas ai aī⁹ ꝑ fecte getat: ꝛ quo ultī⁹ aī nālī⁹ odiret si eēt oppo⁹ fini obi: ſic nālī⁹ odit nō eē fm aug. de libe. arbi. c. 12. vī fi finitū repugnaret bono q̃ nullo mō volūtas getaret ꝛ bono sub rone infiniti, nec in illō facilit⁹ tenderet: ſic nec ꝛ repugnās suo obo. Confirmat̄ ista rō in sequēti via p similie de intellectu.

Quarta via ex qte eminentie arguo sic emi nētiōr mō icōpossibile ē aliqd eē ꝑfe ct⁹ sic ꝑ⁹ patuit. finito ā ti ē icōpossibile aliqd eē ꝑfe ct⁹ sic ꝑ⁹ patuit. ꝛ ꝛ. 2. mio⁹ ꝑbat. q: finitū ē ꝛepugnat enti ſ. ei enti. finito ma⁹ ē infiniti. ꝛ ꝛ. 2. Alt⁹ ar gui ꝛ ē id ē. cui no repugnat simili⁹ ineſſe illi ē fm̄ me ꝑfcñ nisi ſit ill⁹. q: ſi ē fi⁹ ꝑ⁹ ex cedi vl̄ excelli. ſi infinitas sibi ſi ꝛpugnat. enti ā ti ꝛpugnat infinitas. g̃ ꝑfecti⁹ ē⁹ ſi⁹ mi. h⁹ sne q̃ ei ꝑpedēti arg⁹ accipit nō vī a pot posse ꝑbari vel ondi. q: ſic ꝓdictoia ex rōi b⁹. ꝓpis ꝓdictū. nec ꝑt p aliqd mālfect⁹ ꝑbari: ita fi repugnātia ex rōib⁹ ꝓpis ſi repugnāt: nec vī posse oi di nisi explicādo eos ꝓpos: eos ā tq̃ nihil nen⁹ expli cat. ifi⁹ illigim⁹ ꝑ⁹. ſ. b vulgaris ſic expono: ifi⁹ ē q̃ aliqd finitū dari⁹ nulla habitudinem finitam ꝓ ecise excedit sed vltra eēm bitudinē aliſſimas ꝛ excedit adhuc: ſi ctī ꝓpo⁹ ſi adeē ſic q̃ls ponēdū eſt eē posſe. ꝛ ā appet ꝓpositibilitas: ita ꝛ ꝓpoſſe. ꝛ ſi ap pet icōpossibilitas. ſ. nīla appet icōpossibilitas. q: ō rōe ctis ſi ſe finitas nec appet ꝛ ē rōe ent. q: ſi ꝑa⁹ uer tibil⁹ ei ctē. alter. n. illoz ſigrit ad rīpugnā. ꝑdcis pa nes vo ꝑ⁹ ens. q: uertibil⁹ tat. vīr sibi notrei ē. ꝛ. ſte ſic ſuadet: ifi⁹ fuo⁹ ꝛpugnat ꝛtitati. i. accipiēdo ꝓtes p⁹ ꝓtē. g̃ nec ifi⁹ fuo⁹ ꝛpugnat ꝛtitati. i. in ꝓfectioe ſil ēcido. ꝛte ſi ꝛtas ſnue ē imꝑl⁹ ꝓfectio. q: ꝛtas mol⁹ ꝛ erit ꝓpo⁹ ſibil⁹ infinitas. ſi mole ē ſi ivute. q: ſi eſt ꝓſibil⁹ ē actu ſic ꝑ. ꝛ. ꝛ. 2. nec ꝛ. 3. de ꝓmitate effectui. ꝛte ꝛte inte⁹ ē⁹ obm ē ens nulla imꝑfe ctio gnātia ſi intelligēdo aliqd ifi⁹ ꝛimo vī ꝑfecti⁹ intelligi⁹ mi⁹ ē ſi nīli ſtellectui tal⁹ ꝺi⁹ pat⁹ es ſiat circa eiuſ ꝑ⁹ ob⁹ cā dīs cōdia. i ſono ita facilr offēdat auditū. ſi n. dīcūq̃es ſi tari ꝓcipit ꝛ offēdit. cur nīl⁹ ite⁹ ab itel ligibili. ſiunto nāt⁹ ſtigere ā ſi ꝓ aīte. imo ita ſunt⁹ o⁹ ſ⁹ ꝑ⁹ ditruēre. p illō ſit colōari ꝛ ⁹ o anſel. ꝺ ſimo co gitabili. p⁹ ꝛ intelligēda ē ei⁹ ꝺſcriptō ſicōus ē q⁹ co gnito mai⁹ cogitāi⁹ ꝑ ſin ꝺictio. ꝛ q̃ addēs ſit fin ⁹ ne⁹ ps. nā ē⁹ cognitōe ſi cludit ꝺi⁹ ſi cogi⁹ ē rēt. 2. cogita⁹ oppo⁹ nullo⁹ facientia vnū cogita⁹: q: neuro ꝺ mai⁹ ater. ſūmū cogitabile ꝺcs ſin ꝺi cōe eē ire. ꝑbat ꝑ⁹ oe ē q̃ ꝺditatiuo q: in tali cogita ti ſūmo ſime geſtire ē. q̃ in tpe ꝛ eō rō mi⁹ eſt ire⁹ creat. ſ. ens. ꝛ bī ſimo. q: arguī⁹ vltra q: illō ſit lo ūndo ſe⁹ cēntie: q: ſume cogita ñe trīi ſ ittellectu co gitāte: q: tūc poſſet eē: q̃ ē cogitabile poſſibile: ꝛ non poſſet eē q: repugnat rōi eius eē ab alia cā ſicut pa tuit ꝑ⁹ in rōa ꝛcone de ⁹ effectio mai⁹ igit⁹ cogita bile ē q̃ ē in re q̃ ē ⁹ trīi in ittellectu: nō ē ā ſi ſic ire. ligēdū q: idē ſi cogitet ꝑ ſi tt mai⁹ cogitabile eſt ere. ſtat: ſi q̃ ō in ittellectu trīi maius aliqd cogitabile. q̃ cxiſtit. Et alit colozat ſic mai⁹ cogitabile ē q̃ ex iſtit. i. ꝑfecti⁹ cognoſcibile q: viſibile ſue intelligi bile intellectōe intuitiua q̃ ab nō cxiſtit nec in ſe nec in nobili⁹ cui nihil addit nō ē intellectualr vī ſibile q̃ ab ē viſibile ꝑfectius cognoſcibile nō vī ſibil⁹ ſi trīi intelligibili abſtractiue. q̃ ꝑfecti⁹ cogīci⁹ exiſtit de ꝺa intellectōis ſtuitiue ꝛ abſtractiue. q̃ntō intuitiua ē ꝑfectio: tāgeſ: ꝺi. ſ. ⁹ alis q̃ſi locū ꝺbit.

Ultimo oſtēdit ꝑpo⁹ ex negatiōe cāe intri ſece: q: fō finit ꝑ mās: q̃ que nō eſt nata eē in mā ē finita. ꝛ ꝺe rō nihil valet: q: ſm ip ſos angel⁹ ē im mātis q̃ in mā erit infinit⁹: nec ꝑt di cere q: eē angeli finiret ei⁹ entiā: q⁹ mo eſſe ē ac cidēs ēntie ꝛ poſſet⁹ ñnālis ē ſic in ꝑmo ſignon ē eſſe tia ſm̄ ſe vt ꝑpo eē vī eſſe intēſiue infinita ꝛ ꝑ⁹ is in ⁹ fignon nē erit finiti⁹ ꝑ ſe. ꝺ: euit rūdeo ad ar⁹ nā ſis entitas bs ſtrinſecū ſibi gradū ſue ꝑfectōis in q̃ē finiti⁹ ſi eſſitiui. vel inſi⁹ ñ ſe finiti⁹ ſi q̃ ſit finiti⁹ nō⁹ aliū eno finiat̄ ſi⁹ ter arguit ſi ⁹ ſinit ad mās ſi ñ ſi ē ad illā nō finiſ falla⁹ ē ꝑitis coꝑ⁹ finit ad cor

Tho. in 1. ſcpto diſ. 43. q. pma.

pus: ꝫ ſi nõ ſ ad corp⁹ ſ inſinitũ vltimũ celũ ꝫ erit in finitũ. Sophiſma ſ tertij phyſicor. q: ſi ꝙ⁹ corp⁹ un ſe ſi nitur ꝫ ſ finiatur per aliud corp⁹ ita ſ: finita in ſe ꝑ ſinitur: q: ſ. eſt talis nã i entibus ꝙ finit ꝫ finiat per mãm: nã ſ ea finitas ꝓpluꝑonit ꝑmã ẽ nõ cãt ea: ꝫ in ꝓ ſigno nõ ſ eſt entia angeli finita. ꝫ nõ finibil ꝑe. ꝫ ſi cõ ſo ſignon ſ finit ꝑ ee. Tertiũ dico vna ꝓpõe ꝙ ꝙ cũq; entia aliude finita in ſe finita vt ꝑtinet ligit ei cõparationi ſui ad aliam entiam.

Ex predictis

ꝑz ſolo. q. nã ex ꝑmo arti⁹ ſ ꝙ aliq⁹ ens ſ ſimplr ſ⁹ tri plicꝫ ꝑmitate. ſ. effi⁹ finit⁹ ẽ minẽtie. ꝛ ita ſimplr ſ⁹: qõ ſ ꝓſſibile aliqd ẽ ꝑus. ꝛ in ſ ꝑbatũ ẽ. de deo: ꝗa ad ꝓꝑietates reſpectiuas dei ad creaturã vl in qñtũ determinat reſpect⁹ ꝙdẽ dicas creaturarũ ad iſtã. ⁊ Ex. 2⁹ arti⁹ ſ ꝺ dr uplici via q illud ꝙ⁹ eſt iſ⁹mo ꝝ q: ſ⁹ efficiõs. ⁊ q: ꝑ⁹ cognoſcens oia co gnoſcibilia. ⁊ ꝑpter ſcõam via ꝑmittebant ꝙdones qtuio: de ſ intelligere ꝑmi. ⁊ q: finis vltim⁹. 4⁹ q: emi nẽtiſſimũ. Iuxta ꝑmã via excluſa ẽ qda via intllis de creatione. iuxta ſcdam tãgit alia via de ꝓfectione ꝑ mi oſis in ſ intelligere iuxta ꝗrã ꝓponit rõ Auſtet. ꝓclogio de quo magis cogitari nõ ꝓt. Vltimo ex dcis dit via intllis er im Alitate iſeres ſinitate. ita qs inge ne ꝙdones duo ẽ articulo⁹ ꝑncipaliti⁹ ſ aliqđ enſ tri plr. ꝑ⁹ in entib⁹ ſ exiſtit in actu ſitud tripl⁹. ꝑ⁹ in entibus ẽmi⁹. ſ aliqđ inſ⁹ens actu exiſtit. ⁊ in ſ ꝑbatũ ẽ ee de deo ꝗtũ ad illud abſolutũ qđ ẽ ꝑmus ꝓfectiõe ciũ. ꝑ modũ ſcꝛiptibile ee de deo ſic dicẽ. ⁊ ſ. ee ꝑ⁹ ſe ꝑbatũ ẽ ee de ꝑ⁹ ſe ꝑbatũ ẽ ꝙ ſ neꝑtũ ꝑfecti⁹ ꝙ ꝙcptibile vel poſſibile a nobis bẽri de deo.

Ad primũ

argu⁹ bui⁹ q. ꝓcipale dico ꝙ nã ſ inſinita actiua ex nẽcate nãe nõ cõpatit ſ ibi aliqđ ẽtũ ſine fit ei ẽtũ formalr. ſine ſm aliqđ qđ ẽnient ſibi eẽntialr ſine vtnalr ſine ſ⁹ rõ nẽ effect⁹ ſui qđ vtnalr ſ includit. vtrocq; n. mõ ꝓdicrat ꝙ ſ ibi incꝓpoſſibile ſuo effectui ſicut argutis eſt ſ⁹ us. de ẽtie ⁊ volũtarie ag⁹ reſpectu oiuꝫ ſ ſunt et ipſi: ⁊ ſ cõpatit malũ. ⁊ Totra. nunqđ ꝑi ꝓtenes deũ agere ex neceſſitate nãe nõ ꝓnebat ee aliqđ malũ ſ vniuerſo. ⁊ Rn. ſicut patuit, ꝓbãdo deum eſſe ag⁹ ꝙ cognitione nõ ꝓtuerit ſaltare aliqđ malum poſſe ſieri. ꝛtingẽter in vniuerſo ſi ꝑmitt⁹ ag⁹ ex neceſſario ſed trñ cum vnus ordo cãꝛũ ꝓduceret aliqđ qõ eẽt receptiuũ alicuꝰ ꝑfectionis. alis⁹ ordo de neceſſitate ꝓduceret oppoſitũ illi ꝑfectionis ita ꝙ illa ꝑfectio nõ poſſet tic induci cõcurrentib⁹ oibus cãſis ⁊ abſolute ꝓbãdo ab aliqđ ⁹ideranti ſm rõnẽ ſue ſpẽi ei ſet receptiuũ illi⁹ ꝑfectionis cui⁹ oppoſitũ nõ eue nit. qđ aũt ꝑbi ꝑit dicere de libero arbitrio noſtro et malitia motis dicẽdũ ẽ als. ⁊ Ad ſcõm dico ꝙ coſe qũtia nõ valet ad ꝓbationẽ ꝓtie dico q nõ ſ ſilis in cõpoſſibilitas dimẽſionum in replẽdo locũ ⁊ ẽntiarum infiſ ẽndo. nõ enim vna entiras ſic cõplet tota nãm entitatis qn cum ſita alia entiras poſſit ſtare. ſi aũt nõ ꝓ itelligi de repletione locali ſi ſi cõmẽſura tione ẽntiali. ſed vna dimẽſio replet eũdẽ locus ſm vltimã capacitatem ſue, ⁊ ſo aliud nõ ꝑt ee cũ eo re ꝑles locꝫ. ſed bn ꝓſſet ee cũ eo aliud corp⁹ replens lo cum: ita q vna entitas ſit ꝑt ee cum alia ſicut poſſ⁹ reſpectu loci ei⁹ ꝙ ꝑpter replẽte locũ aliud corp⁹ ẽ non replẽs locũ. Sillr alia ꝓia nõ vs. q: corp⁹ finiti ſ ẽt eũ alio ſi eret tota mal⁹ vtro q rõne dimẽſionũ: q: ni mẽſiones alẽi⁹ corpis ẽnt alie a dimẽſionib⁹ corpis finiti ⁊ cinſdẽ rõnis cũ ens: ⁊ ſ totũ mal⁹ ẽt ꝑtes dinerſitate dimẽſionũ: ⁊ totũ nõ mal⁹ q: dimẽſio ſ inita nõ ꝑt excedi. hec aũt tota qũtitas infinite ꝑfectõis nulla recipit additionẽ in rõne talis qũntitaꝫ ex ea exiſtẽtia alicuꝰ finiti ſm talẽ qũtitaꝫ. Ad tertiũ argumẽtũ dico q ꝓtia nõ valet niſi illud qđ demõſtra

tur in aſte a quo alia ſcpant ſit finitũ. exꝑtũ. ſi ẽt ali qđ vbi ſ finitũ ꝓ poſſibile ⁊ corp⁹ infiniti repleret illud vbi nõ ſequ⁹ hoc corp⁹ ſ hic ita q nõ ſ ab illo ⁊ eſt ſi nitũ ſm vbi: q: ſi hic nõ ꝺemõſtrat nulli infiniti: ita ſm ꝑbm ſi mot⁹ eẽt infinit⁹ ⁊ tẽp⁹ infinitũ non ſequtur. ille mot⁹ ẽt in ſpe ⁊ nĩa ⁊ ẽ finit⁹ ꝑ tps. Ita ad. ꝓpo⁹ os ꝑbare illꝺ qꝺ demõſtrat ꝑ b ẽ fi⁹. qđ ñ aſſumat ꝑpetit. ꝛ ꝑmiſſa. ⁊ Ad⁹ dico ꝙ ꝑbs ẽt mouci ſi n ſ ꝑe ẽt ſ aſte a ꝙ ſ ſinita ẽt in magnitudine ⁊ mẽſu rati in ſ ãte mouẽt. ꝓ ite vt ꝓbat ſuppoſitũ ⁊ mutatiõnes ⁊ ſ mõ ꝓ ns ſicudũ ſ dictionẽ ſ ẽt ſinita. ⁊ ſic ſi tualiſ ãtr teneat hec ꝓnia ſic declaro. ſi ẽ infinita ꝑs ⁊ agit ex neẽitate nãe ꝙ agit in nõ tpe. q: ſi agat ꝑ tpe ſit illꝺ tps a. ⁊ accipiat alia ꝑt⁹ finita ꝙ agat in tpe finito. ⁊ ſit il lud tps. b. augmẽtẽ aũt vt⁹ finita ꝑs ꝓportionẽ illã ꝙ ẽ. b. ad. a. puta ſi. a. ẽ ctuplũ vel milleuplũ ad. b. ac epiat vt⁹ ſi ẽ ctupla vel milleupla ad illã vtute ſi ntiã datã. igit illa vt⁹ finita augmẽtata mouebit in. a. tpe ⁊ ta illa ⁊ ſinita mouebit in eẽ tpe qõ ẽ ꝓſſibile ſi vt⁹ infinita mouet ꝑs vltimũ ꝑe ſue ⁊ necio. Et hoc igit ꝙ vtus illa ẽ infinita ſequtur ꝙ ſi agat ex neẽitate nãe agit in nõ tpe. ⁊ Ib ait qõ ponit in ãte q ẽ in magnitudine, ſequtur ꝙ ſi agat circa corpus qđ, ꝑpe mouat illud corpus q: vtutẽ in magnitudine vocat ꝑbs ẽ tutẽ extẽſa ꝑ accns. talis aũt ſi agerẽt circa corpus bs gres illius corꝑis diuerſimode diſtãtes reſpcũ eius. puta vna ꝑt corꝑis ꝓpinq⁹ ẽ alia ꝑ remotiõr. bs ẽt reſiſtẽtia aliquã ẽ corꝑe circa qđ agit. ẽ due cãe. ſ. reſiſtẽtia ⁊ diuerſa appꝛoꝓriatio ptũ mobil⁹ ad ips mouẽt facilr ſuccediõnẽ ẽ in motu ⁊ corpus ꝑpe moueri. ꝗ ex ẽ ꝙ in ãte illꝺ ꝙ nõ ſ infinita in magnitudine ſequit ꝙ ꝑpe mouebit. ⁊ ita ſuggẽo ibi ꝙ duo ſit. ſ. ꝙ ẽ infinita ⁊ in magnitudine. ſegtur ꝙ ꝑpie mouebit ⁊ in ſi tpe qõ ẽ dictio. ſi ſtud nõ ſequtur de vtute infinita ẽ nõ ẽ in magnitudine. ipſa. n. ſi nõ tpe agat ſi neceſſario agat: qꝺ ſi ſequtur ad infinitat. ẽ. nõ ꝙ ꝑpie mouebit: qn ꝺ hẽbit in paſſo illas ꝺuas rõnes ſucceſſionis. nõ ſtit vult ꝑbs ẽ infinita ꝓ ꝑpie mouẽt in non tpe. ſicut argumẽtũ ꝓcꝺit. ſ ẽ infinita ꝑ in magnitudine. ꝑpie mouẽat ⁊ nõ in tpe ſi ſũt dictionia. ⁊ eẽ ſeq tur ꝙ ans includit ꝺictionia. ⁊ ꝙ vtus infinitius ſit in magnitudine. Sꝛũc ẽ ꝺubitatio cũ ꝑõm motiuã po nat infinitũ ⁊ nãtur agẽtẽ vi ſeq ꝙ neceſſario agerẽt in nõ tpe ſi nõ mouẽtur in nõ tpe, immo tũc nõ ſi mouebit. ꝓpie loquẽdo. ⁊ q ẽ ſequat ꝓ: ⁊ ſtud ꝓua ꝓbati ſuit ꝓnẽ ꝑõe infinite neciõ agẽtis. Kn det com mẽ. ix. mcta. q ꝑter ꝑmũ mouẽs qꝺ ẽ infinite ꝑõe requirit mouẽs ꝑiũctũ ꝑõe finite. ita q ex ꝑmo mouẽte ſit infinitas motus. ⁊ ex ſcõo ſit ſucceſſio ꝺſi aliter nõ poſſet eẽ ſucceſſio niſi ꝙ curreret illud mouẽs ſinitum q: ſi ſolũ infiniti agerẽt: agerẽt in nõ tpe. ⁊ Ihud im ꝓbabit ꝺi. 8. q. vlt. vbi in ẽ argues ꝓbos q ꝓnõit ꝑmã agere ex neceſſitate gõlibꝫ qꝺ immediate agit ſed ẽ ꝑianis nõ eſt ars⁹ difficile. q: ꝺicũt ꝓꝺ ẽtingẽter agere. ipſi. n. ꝑit facilr rideres: q: ꝓ virtute infiniti tã neceſſario ages agat ſm vltimũ ſui. ⁊ ita in nõ tpe ꝙad immediate agit. nõ ñ ſmus infinita ẽtingẽter ſibe agẽs. ſicut. n. in ꝑtie eius ẽ agere ⁊ nõ agere. ita in ꝑtie eius ẽ agere in tpe ⁊ agere in nõ tpe. ⁊ ita facile ẽ falũare ꝙ⁹ mouere corp⁹ in tpe ſi ſit infinite ꝑõe: q: nõ neceſſario agit ſm vl⁹ põe ſue ẽtiã. ſ. poſſ age re. nec in tã ꝺicit tpe in quo ꝺicit poſſet agere.

Veritur tertio

an ſit tñ ens ſ ens ſ ẽ ꝙ ſ argutt. ſ. ad. ⁊ ẽi. c. 8. Sꝛadem ſunt ꝓbi multi ⁊ ꝺij multi. Ite ſic deus ẽ ſ ꝺij ſit. ꝑbaꝫ ꝓtia: q: ſingulare ⁊ plura le idẽ ſignificãt. ⁊ ꝺifferãt in mõ ſignificandi. ⁊ ginclu ꝺũt idẽ ꝑdicatũ ꝓportionalr acceptum. ⁊ ſicut ſingu tare includit ſingulare. ita plurale includit plurale.

Preterea scō q: sicut de ē quo maī cogitari nō pōt ria diī sut qb⁹ maiores excogitari nō pnt. illa aūt qb⁹ maiora cogitari nō pōt sūt in effectuūs vr q: ñ nō ēnt in effectu maiora pōt ēs cogitari. Preterea de ens p̄ticipationē reducīt ad ens tale p̄ entia: sed diuīdua in ccās spē creata sūt entia p̄ticipationē aliog̃ nō ēnt multa: ḡ reducunt ad aliqd tale p̄ entia, ḡ aliqs bō per entia ē aliqs bos p̄ entia. ſ; ḡ quidē p entiā nō p̄ticipationes ē de⁹. ḡ ē. Preterea plura bona sūt melioza pauciozibus bonis: ſ; ccōs melioza sūt possībo in vniuerſo. ergo ſc.

Contra Deut. Audi iſt dñs de⁹ tuus vnus ē. Et Ysaie. 5. Extra me nō ēt deus.

Iniſta questione concluſio

Certa. sed priūs aliq̃ dr bec scdo nō ēt demōſtrabile. sed tm accepta per fidē, ſ ad hoc habeī auctoritaſra bi Moyſi lib. 3. c. 6. p vnitas dei accepta ē a lege.

Hoc ēt arguit per rōnē: q: ſi prōne nāles posſet cognoſci deū ēt vnicū, ḡ posſ; nāliter cognoſci deū ēt ſe ēt ſingulare: ḡ posſet cognoſci nāliter ſingularitas dī ē entia dei p̄ ſingularis: q̄d falſum ē: ſ; dicta ī ēs ne de ḡo theologie. Videt mī q: ilta vnitas posſit rōne nāli ogōſci: hoc ſimēdo vīa p̄mo ex infinito ītēt tectu. Scdo ex infinita volūtate. Tertio ex infinita bonitate. Quarto ex rōne infinite potentie.

Quinto ex rōne infiniti ſūpti absolute. Sexto ex rōne necesſe ēt. Septimo ex rōne oipotentie.

Prima vīa ex pr̄cipue infiniti arguit p̄mo ſic. Intellect infinit⁹ cognoſcit oēs intelligibīles p̄fectiōs ītē me q̄ntū ē intelligibile in ſe. ḡ ſi ſint duo diī ſint, a. ꝛ. b, a. ḡ cognoſcet ē. in. b. q̄ntū ē intelligibile q̄ntū. ſ. b. ē cognoſcibile, ſed hoc ē ipoſſibile, ꝑbō, q: aut cognoſcit. b. p̄entiaꝫ b. aut nō. ſi nō: ꝛ. b. ḡ cognoſcibile p̄ entiā. a. a. nō cognoſcit. b. p̄fectiſſime q̄ntū, ſ. b. eſt cognoſcibile. nihil ēni cognoſcibile p̄entiā perfectiſſime cognoſcit nīſi cognoſcat p̄ entiā ſuā vel p aliqd p̄fectiōs ītēlectus ēſſentiā ſuā p̄fectā: ḡ ipſa ſit in ſe, ēentia aūt. b. in nullo p̄fectiōs ītēlect ē in. b. q: tūc. b. nō ēt de⁹. ſi aūt cognoſceret. b. per ēentiā ipſius. b. ḡ act⁹ ipſius. a. ēpo ſterio nāliter ēentia ipſi⁹. b. ꝛ ita. a. nō ēt de⁹. Et ſic aūt act⁹ ipſi⁹. a. ſit poſterio ipſo. b. ꝑbō: q: oīs actus cognoſcēdi. q nō ē ēt de⁹ ē poſterior oēo. bono. n. ꝑbō nec ōs ſimul nā ēt act⁹ cū oīo alio ab actu. q: tūc actus poſſet itelligi ſine oīo ſicut ecōuerſo. Si dicas q a. intelligit. b. p̄ entiā ipſius. a. q: ſimilima ēſt ipſi b. ſic q. a. ītelligit. b. in rōne ſpēi cōis ipſi. a. ꝛ ipſi. b. Contra. Neutra riſio ſaluat q. a. ītelligat. b. p̄fectiſſime. ſ; p̄ quā nō ēt de⁹. q: cognitio alicuius in ſiſtīs ſine in vnitate nāli nō ē cognitio p̄fectiſſima ē intuitiva ipſi⁹ rei in ſe, ita nō ē cognoſcit. b. intuitiue ſ; p̄fectiſſime q̄ntū ē ꝑ ipoſſibī. Scdo ex rōne inte⁹ arguit ſic act⁹ aliqs intellect⁹ nō pōt ēe ſimul duo oīa adeq̃ta a. ēobm adeq̃tū ſue intellectioni. ꝛ. b. ēēt adeq̃tus ei dē ſitde. q. posſet itelligere. b. ḡ impoſſibile ē q. a. i telligat vnica intellectione ſimul p̄certe. a. ꝛ. b. Si a. b; duas intellectiones reali⁹ diſtinctas ēnsē de⁹. Maior p; q: aliog̃ act⁹ adeq̃ret aliq̃ oīo quo ſub tracto nō min⁹ getaret potēcia ꝛ adeq̃ret. ꝛ ita frustra ēēt tale obm. Quātū ad ſcdam vīa arguit ſic. volūtas infinita ē recta. ḡ diligit gōlibet diligibile qđ nō ēſt diligibile. ſi igit. b. ēalⁱ de⁹ ēſt diligibilis in in ſiſtū cū ſit bonū infiniti⁹ ḡ infinite a volūtate potēte ſic diligere. ergo volūtas. a. diligit. b. infinite. ſi hoc ē impoſſibile. q:. a. nāliter plus diligit ſe q̄. b. ꝑbō, qđlibet. n. nāliter plus diligit ēē ſuū q̄ ēē alteri⁹ cuiuſ nihil ēt ex pa vel effect⁹. a. aūt nihil ē ipſius. b. nec vt ps nec vt effect⁹. ergo plus diligit. a. ſe nāliter q̄ ipſ b. ſed volūtas libera ḡi ē recta cōformat volūtati nāli, aliog̃ volūtas nālis nō ēt ſemp recta. ḡ. a. ſibs volūtatem liberam ē recta acti elicito plus diligit ſe q̄. b, ergo nō. b. infinite. Secūdo ſic de volūtate aut. a. finit⁹. aut. vel ſ. ſi vltim⁹. ergo. a. habet volūtatem inordinatā. ſi finit⁹. b. ꝛ fruitur. a. ergo. a. ē beatus in ꝺuob⁹ obiectis quoꝝ neutrū depender ab alio q: ſicut. a. eſt btūs in ſe: ſic ē in. b. ſed ꝓequēs ē impoſſibile, q: nihil pōt eſſe beatum actu in duobus obiis beatificātibus totalibus. ꝑbatio q: vtrobiet eoꝝ destructo nihilominus eſſet beatus. ergo in neutro ē beatus. videtur etiam rationabile. q: illud q̄ō quē tat totaliter in vno obiecto adequato non posſit i ob iecto aliq̃o getari. De tertia via. ſ. de rōne infiniti boni arguit ſic. volūtas ordinata pōt appetere maī bonū. ꝛ magis amare maius bonus. ſed plura bona infinita ſi ſint poſſibilia plus bonitati ēcludit ꝗ vnū infinitū. ergo volūtas ordinate poſſet plus amare plura bona infinita ꝗ vnum. ꝛ per conſequens in nullo vno bono infinito quieraret. ſed hoc ēſt cōtra rōnem boni ꝗ ſit infinitū ꝛ nō quietatiuū cu iuſlibet volūtatis. Quātum ad quartam viam. ſ. de infinita potēcia arguo ſic. nō poſſum eſſe due cauſe totales eiuſdem effectus in eodem ordine cauſe, ſed infinita potēcia eſt cauſa totalis reſpectu cuiuſli bet effectus in rōne pme cāe. ergo nulla alia potentia pōt eſſe cauſa in rōne cauſe pme reſpectu alicuius ef fectus. ꝛ ita nulla alia eſt cauſa infinita in potentia. ꝑ mam. ꝑbō. ꝑbo. q: tūc aliqd ēēt ēt aliquīus. a quo i lud nō dependēret. ſ. a quo aliquid dependēret ēt i talit er quo nō ēxiſtēte nihilominus ēēt: ſed fl. c. habz duas cās totales. a. ꝛ. b. in eodē ordine cāe. ergo illē bet eoꝝ nō exiſtēte nihilomin⁹ ēēt ipm. c. ab altero eo rum. q: nō ēnte. a. nihilomin⁹ ērut. c. ab ipſo. b. ēnō ēnte. b. nihilomin⁹ ērit ipm. c. q: ab ipſo. a. Iuxta idē arguit de vnitate cuiuſcūq; ꝑmi in ḡenꝰ ꝑmita re ꝑfecta. nihil. n. ēxceſſū ēxcedit a duob⁹ ꝑmis ipſis ex cedētib⁹. ꝛ nihil finiti ēentialiter ordinat ad duos ꝑmos fines. ēēt. n. aliqd ad finē q: nō ēnte nihilo min⁹ ēēt finitū. vt pus argutū ēſt. ꝛ ēēt aliqd ēxceſſus ēentialr ab aliquo nō ēnte nihilomin⁹ ꝑēet ēentiale ēxcedens quo mēſurarēt ēentialr ꝛ a quo acciperet ſua ꝑfectio ēentialr. qđ ēt impoſſibile. ḡ poſſibile ē aliquos duos ꝑmitos duos fines ꝑmos ꝛ quoꝝ duo rum ēxceſſor duo ꝑma ēminēria ēē. De ḡnta via dico ḡ infinitū abſolute nō pōt ēxcedi ꝛ arguo ſic.

Quecūq; ꝑfectio pōt numerari in diuerſis plus p fectionis hz in ꝑfō q; in vno. ſicut di. 7. de rri. c. 12. ḡ infinitū in ꝑfō nō numerari nō pōt. De ſexta via ꝑmo arguo ſic. Spēs ꝑficabilis in individuis nō ḡ rminat ſe ad certū numerū individuoꝝ. ſ; ḡnus ē ex ſe cōpatit infinitatē individuoꝝ ſicut ꝑs in ſpēb⁹ oīb⁹ cōtruptibilib⁹. ḡ ſi rō neceſſe ēēt plurificabilis in individuis nō ḡterminaret ſe ad certū numerum ſi cōpatit infinitatē ḡni ex ſe. ſed ſi poſſet ēē infinita neceſſe ēēt ſit infinita neceſſe ēē ꝑmis ēſalſū. ḡ ſis ꝑq̄ ſequit. Scdo arguo ſic ſupra ita vīa. ſi ſit plura ne eſſe ēē aliqbus ꝑfectionibus realib⁹ diſtinguibilibus ſint ꝑfectiones iſte. a. ꝛ. b. tūc ſic. aut iſta duo poſſitca p. a. ꝛ. b. ſint formalr neceſſe ēē p. a. ꝛ. b. aut nō. ſi nō ergo. a. nō ē formalr frō neceſſario ēēndi, nec. b. ergo per cōſequens nec includēs. a. ēt neceſſario ꝑmo: q: includit aliquā entitatē que nō ēt neceſſitas formaliter eſſendi nec neceſſaria ēſe, ꝛ ita ꝑmis de. b. Si aūt iſta ſint formaliter neceſſe ēē p. a. ꝛ. b. ꝗter bec, vtrūq; ē neceſſe ꝑ illud in quo ꝓuenit vnū ēt alio, ergo vtrūq; hz in ſe duas rōnes. ḡrū vtraq; formaliter eſt neceſſe ēē. ſed hoc ēſt impoſſibile: ḡ neutrū illarū includit alterā. vtralibz igit illarū circūſcripta ēēt tale neceſſe ēē ꝑ reliquā ſita ēēt aliqd formaliꝫ neceſſe ēē

per rõne aliqua qua circũscripta nihilominus est necesse esse q̃ ob eã impossibile. ¶ De septima via. 5.ō ostentata videt q̃ illa nõ sit per rõne nisi ab demõstrabilis. q: oipotẽtia vt alis patebit nõ pot ocludi rõne nãli vt catholici credũt oipotentia. nec concludit ex rõne infinite potẽtie. tamẽ ex oipotẽtia credita arguitur sic. positum: si a est oipotẽs ergo pot facere circa q̃cũq; aliud iplũm esse vel nõ esse. c. ita posset dici tu ere. b. s ita facere. b. nullipotẽs. q. b. nõ est deus.

¶ Ista rõnõ valet: q:. b. nõ est õm oipotentie sicut q dam videt ad eã: q: omnipotẽtia. p objecto respic possibile cõtingẽs. b. aũt ponebat necessarii sicut. a.

¶ Ideo ex oipotentia credita arguit aliter sic declarando rõnem sic. a. de tri. c. viti. oipotens sicut fuit velle pot producere. c. nõ posse omne possibile. nõ plus pot impedire vel destruere omne possibile si tam habs esse. a. ergo omnia possibilia pot sic velle in esse producere: non autem est necesse q. b. velit omnia illa esse sed potest nolle illa esse que. a. vult: q: volũtas. b se hs ptingẽter ad illa que vult. a. sicut volũtas. a. ad illa q. b. vult si d̃ vt. si aũt. b. nolit illa esse ergo nullus eor ẽ. igit si fint duo oipotẽtes vterq; illor facere alterũ nullipotẽte: nõ destrudo illas fed faciẽdo vel pohibẽdo p fuũ nolle ee volito: ab alio. ¶ Vlt si dicas forniãdo q̃ concordãt in volũtate sua: ẽquis de hoc nulla sit necessitas: sed quasi fecerũt pacta de concordare volẽdo. ¶ Aliter pdo q; neuter eor q; erũt oipotens. nã si. a. eſt omnia pot. pducere suo velle q̃cũq; aliud possibile volita a se: ex hoc sequit q. b. nullum eor pot pducere suo velle. r ita nõ est omps. ¶ Vlt hoc sequit ps ex 3ta via. q: impossibile ẽ duas cas ẽt totales vni⁹ effect⁹. q: er quo cãtus est ab vna im possibile est q̃ fit ab alia. ¶ Argumẽta q̃dam alioũ ad scḗm pdictã nolo hic addũcere q̃ nõ ops intẽtio: sunt solubilia. q: que fodan pcludẽtia vni⁹ ẽ angeli in vna specie si angelus ẽ simpler in ẽntia sua. aut si ocludat nõ tñ ex naturali nobis notis. nec ops illa addũcere. vt fol ocluda. quia nõ sunt 3tra pclusiones quam teneo. Ad argumẽta rñc 1 primo.

Ari. circa me⁹ 8. phsi. vnũ inquit p⁹ moueſ meli⁹ q̃ milta os eſtimat ibiis. n q̃ſit nã 1.i reſpõdẽtur ſufficiẽti⁹ ẽ q̃s vnũ p⁹ mouẽte

Ad illa que ſit pro alia opinione rñdeo ad auctoritatẽ ſ. Rabi Moyſi. dico q̃ de um eẽ vnũ credit in lege. q: pplis indaic fuit rudis. pnus ad idolatriã. r ideo indiguit inſtrui pleges de vnitate dei. tã pr̃one nãle poſſet demõſtrari. ita etiã acceptũ a lege q; de dẽo. ſ. exod. 5. E go ſum q; ſum vr apſis ad Mſen. dicit. ii. q; ops accedẽtem ad deũ credere q; eſt. r tñ nõ negat deũ eẽ demõſtrabile. ẽ pari rõne negandũ nõ eſt poſſe demõſtrari deũ eẽ vnũ. 1i acceptũ fit a lege. Illa ẽt que pñt demõſtrari vtile eſt cõitari tradi per vi auctoritatis. r ꝑpter negligẽtiã cõitatis in ingrendo viatge. r ꝑpter impotẽtiã intẽ. r ꝑpter erroes ingrentiũ per demõſtrationẽ. q; vitatis ñ fuit multa falſa pmitenr vt dicit Aug. 18. de. deꝛ. c. 41. r ideo q; ſimplices ſequẽtes tales. r demonſtrationes ſibi poſſent dubitare cui eẽt aſſentiendum ideo tuta eſt via r facilis. r cõmunis. auctoꝛ. tas certa que non poſſ fallere nec falli. ¶ Ad ſecũdam rationem de ſingulari dico. q: aliud eſt ſingularitatẽ ẽ cõceptam vt obiectũ vel vt parẽ obiecti. aliud eſt ſingularitatem ẽ poſſe modũ concipiẽdi ſiue ſub quo cipit obiectũ. Exemplũ. cum dico plurale obiectum cõceptum eſt pluralitas. ſed modus ꝓpiendi. ideſt modus ſub quo cõcipit eſt ſingularitas. ita in intẽtionibus logicis cum dico ſingulare q̃ cõcipit eſt ſingularitas. ſed modus cõcipiẽdi ſub quo ꝓpitur. eſt vniuerſalitas. quia q̃ ꝓcipit vt conceptus habs vim ferentiam ad plura. 3ta dico in ꝓpoſito q; ẽntia dina pot cõcipi vt ſingularis ita q; ſingularitas ſit ẽ cepta. vel vt obiectũ vel vt pars obiecti. nec tamen

sequitur quãtum ẽntia poſſit cognoſci vt ſingularis ita q; ſingularitas ſit modus cõcipiẽdi. cognoſcere. n. fic aliquid vt ſingulare. eſt cognoſcere illud vt hoc. ſicut albũm videt vt hoc. s hoc modo vt predicti eſt. nõ cognoſcitur ẽntia diuina ſub ratione ſingularitatis. r ideo in argumento eſt fallacia figure dictionis: mutando rem in modum.

Ad rationes principales.

ad ꝑmam dico q; apla logtur de idolis. r ideo ve dẽ is nũcupatiue. r ſubdit tbi. Nobis aũt vnus ẽ deus. q; omnes dii gentium demonia. in pſal. ¶ Ad ſecũdam dico q; ꝓsequentia nõ valet: q; numeriũs nõ eſt talis modus ſignificãdi grãmaticaliter: quales alij modi grãmaticales qui pr̃eciſe dicũt modi cõcipiẽdi rem abſq; aliquo reali cooperãte ad tales modi cõcipiendi. ſed nume rus vere includit rem ſubſtrãtã. vnde ſequit homines currũt. ergo plures boies currũt. ſed non eſt ſicũ alis cõſignificatis nominis vel verbi. q; non ſequitur. deus eſt generis maſculint. ergo deus eſt maſculus. q; ad maſculinitatẽ ſufficit aliqd ẽ re: q; duo iſte modus cõcipiendi poſſit accipi. puta actualitas. dico igitur q; illud ſubm dũ cõceptum ſub modo plurali t cludit cõtradictionẽ. q; modus cõcipiendi repugnat ei quod cõcipit ſub modo. cum igit ꝑbatur cõſequẽtia: q; idem includit ſingulare ẽ plurale. dico q; ſingulare includit illud ſub modo cõcipiendi conuenienti ipſi ꝓcepto. ſed plurale includit illud ſub mõ incõpoſibili illi ꝓcepto. r ideo illud ſingulare includit rõnem ẽ ipſi in ſe verã. put includit ꝓceptũ r modũ concipiẽdi plurale aũt. put includit illa duo includit rõnem in ſe falſam. r ideo nõ ſequtur q; plurale ſit verũ de plurali ſicut ſingulare de ſingulari. q: de eo cuius rõ eſt in ſe falſa nihil eſt verum. ¶ Per ide ꝓs ad alia. ꝑbatoꝛ quo matius cogitaraſ. ſ. ꝓpter quod non ſunt dij cogitabiles ſine ꝓtradictione. q: modus repugnat rei concepte. r ideo maior eſt gloſanda ſicut ꝓdin q̃ne ꝓcedẽti. ¶ Ad 3tiam aũt. ꝓpõnis regrit q; ſbi nõ icludit ꝛ dictionẽ ſ. ſit in ſe va ſicut dicũ ẽ in. q. 2. b. dilli.

¶ Ad 4tam dico q; maior ꝓpõnõ ẽ ꝑma ſ. reducitur ad 1tã. q; impfectũ reducit ad ꝑfectũ. r q; ẽ ens g̃ptẽ patione ẽ impfectũ. r tñ illud ens ẽ ꝑfectũ q; ẽ ens g ẽntiã. ſ. ſegtur. ꝓpõ illa maior. ẽ ꝓticipatione. hec aũt maior. ẽ impfecto ſic. ſ. ſtelligi aliqd ẽ impfectũ ẽm ꝑfectione ſimplr q̃ nõ neceſſario hs impfectionẽ ꝓcomitãte q; nõ includit in ſe limitationẽ vt hoc. ſ. hoc verũ. hoc ens. r hs impfectũ reducit ad ꝑfectum eiuſdẽ rõnis. ſ. homũ ens verũ. q; impartꝑfectione. r ſimplr. aliqd aũt ẽ impfectũ ẽm ꝑfectionẽ nõ ſimplr hs ẽm ꝑfectionẽ que de rõne ſui includit limitationes. r ideo neceſſario habet impfectionem annexam vt hic homo. r hic aſinus. r ꝺnſiue modi impfecta non reducuntur ad perfectum per ẽntiam abſolute eiuſdem rationis ſicut ad rationem ſpecifice. q: adducit includit impfectionem q; limitationẽ. ſed reducitur ad ꝑfectum ꝑmum quod cõtinet omnia ſupereminenter. r equoce. quod igitur impfectum eſt primo modo reducit ad ꝑfectũ ſimplr ẽm ꝑfectionẽ illius rõnis q; aliqd ẽm illam rõnem ꝑfectionis ẽ ſimpliciter ꝑfectum. Quod aũt eſt impfectũ ſecũdo modo reducitur ad aliquid ꝑfectum ẽm ꝑfectionem eiuſdem rõnis. q; entiam iſta impfectionem includit ido ẽm illam non poteſt eſſe aliquid ꝑfectum ſimpliciter ꝓpter limitationẽ. fed reducitur ad aliqd ꝑfectũ ſimpliciter equocum ẽminẽter includẽs illam ꝑfectionem. r ideo bonum impfectũ reducit ad ꝑfectũ bonum: ficut lapis qui eſt impfect⁹ nõ reducit ad lapideꝫ ꝑfectũ ſimpliciter. ſed ad ſummum ens. r ad

Vltimū bonū q̄ includāt virtutes int̄ species. ¶ Ad vltimū dicit̄ q̄ plura bona finita melioꝛa sunt pauciora: bonis infinitis. non aūt plura sūt bona finita

Vlaro li. j. di. 2 q. 2. Solutione 6ti argti cuiꝰ.

¶ Sed hoc nō videt̄ rideꝛe ad argumētū. q. q̄cūq; sī entē cēnt melioꝛa. vtꝝ virtutes ponēda sūt entia? ꝛ. ma trime in ente sup: emo q̄ est necesse esse. q. ibi q̄cūq; posset esse bonū est. ꝛ necesse est ibi esse. sed plura bona sūt finita sī entē cēnt melioꝛa. videt̄ igit̄ q plura bona sūt finita sunt ponēda in natura sui bonī. ¶ Ad illū dicēdo. q. cum dicitur in maiori illa que sī entē cēnt melioꝛa sunt ponēda ibi: dico q̄ aut pꝛtꝛ fi implicatur positio possibilium: aut positio incōpossibilū. si primo modo: dico q̄ maior est vꝛa ꝛ minoꝛ falsa. q. impliciatio illa in minoꝛi nō est possibilium sed incōpossibilium. si aūt sī fi implicet positionē incōpossibilius. minoꝛ est vꝛa ꝛ maioꝛ falsa. que enim non essent melioꝛa nisi ex positione incōpossibilium nō essent melioꝛa nec etiam sine bona. sed illud q̄ non est nisi ex positione incōpossibilū nō est. sicut nec illud positum est a quo illud dependeꝛ.

Circa secundam partem huiꝰ di. q̄ritur ꝓmo. vtrū possibile sit cum vnitate cētie diuine stare pluralitatē psonaꝝ. ¶ Nō nō: q. quecūq; vni ꝛ eidē simplr sunt simplr eadē inter se sunt oino eadē. ꝛ addit simplr ad excludēdā identitatē ꝑm quid q; sī sunt eadē eidē nō simplr sed sm qd. vel sī eidem sunt eadem sibi sm qd nō ꝛps illa eē simplr eadem: sed ꝑsone diuine sunt simplr ꝛ oino idē cētie diuine que en se ꝛ oino est simplr eadē. ꝛ cē. maioꝛ ꝑs. tm; ga per ea; tenet ois forma syllogismi ꝑfecti. que forma de se est euidēs. q; in ꝑmissis notāt extrema ꝛ medio ꝛnngi. ꝛ er boc solū excludit identitas extremoꝝ in tertia in conclusione. tñ q; oppositū ꝑdicati destruit sm q; sī nō sunt eadē inter se nō sunt simpliciter eadē alicui eidē. nam oē ꝑs. ſ. q̄ ipsa cētia sit simplr eadem ꝑsonis diuinis ꝛ ecōtra. q; ipsa cētia diuina ꝓpter suā sīam simpliciratē est quicq̄d hꝫ sm magīm di. 8. ſ hm Aug. 18. de ciui. c. ii. Sil aria pars minoris ꝑs q; ipsa cētia se oino simplex ꝛ indiuisibilis: ergo cē. ¶ Deo sic. cētiale ꝛ accitale dīuidit totens. ergo quid ergo est in aliquo eē hūles ꝛ cētialiter aut accitaliter. sed q̄ distinguit ꝑsonas nō est accidēs. ergo est cētiale: ergo nihil sibi accidit. q; est cētiale. ergo ē sibi idē cētialiter. sed q̄ cētialr est idē cētie multipli cato illo multiplicat cētia. q; si sunt plures ꝑsone sut plures cētie. ¶ Tertio sic. nihil est ponēdum in entibus ꝛ marime in sīma bono quo nō ꝓsito nihil ꝑfectionis deficit in vniuerso. sed ꝑsonalitas nihil nō entis in diuina cētia nihil ꝑfectionis deest ꝛ vniuerso. ergo pluralitas talia nō est ponēda in deo. ꝓbatio minoꝛis. ¶ Si secūda ꝑsona nō eēt quid perfectionis eēt in ea eēt in ꝑma ꝑsona. ꝛ ita nihil ꝑfectionis deesset ꝛ vniuerso si ꝑ ipsa nō eēt. q; si tñ sint due ꝑsone in cētia diuina q̄d ꝑfectionis simplr ē in vna ē in alia. ergo abstracta vna ꝛ manēte alia nihil ꝑfectionis tollit ab vniuerso. ¶ Videt̄ q; nō sub omni modo q̄d ꝑfectionis ē in vna est in alia. ¶ Contra iste modus ꝓbādi vel eēndi aut ꝑfectio aut non. si sic eritigit̄ in deo. ꝛ ꝑ cōsequens ꝑsona ꝑma non erit simplr ꝑfecta que nō hēbit illū modū: si nō ꝛ stat argumētū q; nō manēte secūda ꝑsona manet tota eē ꝑfectionis ꝑsona ꝑma. ergo nihil ꝑfectionis ꝛpectit ad vniuersa amota ꝑsona ſcda. ¶ Ite. 4. si sunt ꝑsa necesse eē quoꝝ ꝑsone formaliter distinguunt sunt. a. ꝛ. b. sed q̄ plura sint necesse eē includit ꝛdictionē. q. aut ille rōnes ꝑsonas distinguunt sunt necesse eē ꝛ necessitates eēndi. ꝛ tunc erit duo necesse eē que etiam quoꝝ in necesse eē. ſ. ꝑ ꝑsonas ꝑ ne esse eē non distinguuntur. si aūt ille rōnes sunt ꝑsibiles: ergo illa que istas distinguūtur nō sunt necesse eē. ¶ Ad oppositū oē illud ē ꝑsibile q̄d nō includit ꝛdictionē. hꝫ nō includit ꝛdictionē q̄ sit vna cētia in trib; ꝑsonis: q. nō ē idētitas ꝛ trinitas sm idē ꝛ ꝛdictio ē sm idem. hic aūt nō ē ꝛdictio sm idē. q. hec ē vnitas essentie: ꝛ pluralitas ꝑsonaꝝ relatiuaꝝ: ergo cē.

Vlta hoc quero vtrū sint tñ tres ꝑsone in cētia diuina. Et arguo q̄ nō. ¶ Primo sic. Relationes oppositę sunt eqlis dignitat. si ergo ꝑmi ꝑducētis tñ ꝑstituūt vnā ꝑsonā cōsimilr ꝑfectā sibi alia ꝛelatione ꝑstituēs ꝑsonaꝝ vnā ꝑducā. ꝛta tñ erit vna ꝑsona ꝑducta. ¶ Deꝛtera duab; ꝑsonib; ꝑductoꝝ cōsimilr que ꝑducētis ꝛ eque distinguunt illa extrema inter se sicut illa trie se: si iste due ꝑsones ꝑstituunt duas ꝑsonas. ꝛ alie due ꝑstituēt alias duas. ꝛ ita erit tñtuoꝝ pone diuie. ¶ Deterea potētia finita durās in infinitū ꝑfis hē re effect̄ infinitos. sicut ꝑ3 de sole ſm vlas ꝓbi. 2. de generatione. q̄ potētia infinita pōt hēre infinita ꝓducta simul. ergo ꝑbat. q. q̄ potētia finita simul nō pōt in tot sīl in quot successiue hoc ē ꝛpter finitatē ꝛpter quā ꝛ nūc adeptus sibi iste effect̄. q potētia infinita ī quot ꝛpt successiue in tot ꝛpt simul successiue pōt infinita. q; sicut finita ꝛpt sic infinita. ¶ Oppositū videtur ꝛ Mat. xiii. In mōte ꝑli ꝛ ꝑsis sci. ꝛ Joan. 5. Tres sunt qui testimoniū ꝛt. Augn. de fide ad ꝑetꝝ. c. 1. ꝛ ponitur in littera.

Tq̄ia pluralitas diuinaꝝ ꝑsonaꝝ declarat ex ꝓductōne. ideo ꝛ de ꝓductione in nā diuina.

Primo in cōi vtrū cētia diuina ꝓsiue ꝑsiue in aliquo ē ꝑm eē ꝓductiū. argumento hꝫ. ſm ſic: q; nullū ꝓductū eē ꝛ necessariū. ſ. q̄ gd subsistit in cētia diuina ē ꝛ necēsiū. ſ. eē. ꝓbō maioris ꝑ quīq; vias. ¶ Prima q; nihil sit eē ꝛ ꝛ necessariū. ꝛ ab alio. ſ. q̄ ē ꝓductū. ſi ē necessariū. ē necessariū. ē necessariū ab alio. ſ. q̄ ē necessariū ab alio nō a se. maioꝛ hui⁹ syllogismi ꝓbo. q. sit necessariū ex se. q. ē necessariū cui repugnat ꝓpositio alio. ſ. q̄ ē necessariū ab alio nō ē necessariū illi repugnāt ꝓpositio. ¶ ꝑbat maioꝛ. ꝑma q; oē ꝓductū possibile sint ꝑducti. alioqn possibile ꝑducti est ꝑductū. q̄ē ꝓductū aliqua ꝓssibilitatē includit. ꝛ cūs possibilitas repugnat necessario ese. q. ē. ſ. ꝛ ꝛ. ſic. termin⁹ ꝑducꝛ est aliquo mō posteꝛio; ꝑducētes: ꝛ nō ꝑt intelligi ꝑdūctio sine aliquo ordine ꝑ3 ꝛ posteꝛiori. in illo ꝑt in quo ꝑducēs intelligit nō intelligi ꝑductio. q; ꝛ tūc nō esset ꝑsus. ergo intelligit in illo ꝑsi. ꝑductū nō ē. ꝛ in signo posteꝛioꝛi intelligit ē. q̄ mutatio. ¶ ꝑbaf: q; cētia diuina circūscripta ꝓductione nō ꝛs illud ꝓductū. habeꝛ eni illud ꝓductum per ꝓductionē. ergo ꝑ illā sit cētia diuina de nō hīte illud hīs. ꝛ ita mutatio. ¶ Tq̄a ognātio vi ē ē cētialr mutatio ſm ꝑs essētiaſ: nō includit gen⁹. ꝓductio q; ē ad esse p modū nāe est gnātio. igit illa nō ꝑt intelligi sine mutatione. ¶ Deo ad ꝓncipale. si ē ꝓductū ge ꝑdeꝛ. nis ē ſaltū ē ānis. ꝑbō ꝑtite: q; si nullo mō ꝑdeꝛet ꝑductū a ꝓducēte. ē vtrunq; ex quo hēret nās. ꝛ ex ꝑ vltra nō magis ꝑtigeret ꝓductū ad sui ꝓductionē ꝛ eē. q. ꝓducēs ꝑdeꝛet sua nām. ꝑ eōseqns q̄d ē nām ꝓductioīs. ¶ ꝛpondet sic. q; alie mutatiōes ē si ponūt de rōne sui tātā impfectionē. q; ꝛ ponit gnātio nō ꝑt eē. diuinis: ē nec gnātio. ꝑna ꝑs. q; remouet. a deo q̄cd ē impfectōis. ꝑbō aītis. ga latio ꝛ alteratio ſm Ari. 8. ꝑhy. nō ponūt tātam impfectionē q̄ꝛ ponit generatio: q; multa entia perfecta ꝑt alterari. vel localr ferri que nō ꝑt gnāri. sed nō

pcedit in deo loci mutatio vel alteratio. ℊ nec gnātō
ad oppe Aug. 4. de tri. c. 18. vel. 5 4. pie ꝑn̄
totius diuinitatis no inſi per ꝓductione. ℊ ꝛc.

Arta hoc quero in

ſpāli. Utrū ſint tibi trīa due ꝓductiones i
trinſece. ℭ Dō nō arguo ſic: q vni⁹nāe
vi ee vn⁹ modus cōcādi ſm Aueroyn. ℊ
phyſicoꝝ. cōmento. 46. 2 Aluic. qō ꝑbat ꝑ rōnes
ſuas ibidē. ℭ Prima q. Alteri⁹ nāe eſt altera for-
ma, aliogn̄ mō eēt dec forma ꝓpria huj⁹nāe. ergo
libet generaret ex quolibet. ergo vniuerſali nāe ſi-
ſent ocioſe: ſed māe cōſequentes diuerſis agēibus ſ
ꝓducentib⁹ ſunt alteri⁹ alteri⁹ rōnis. qō ꝑs ita gnātō
ne ꝑ ꝑpagatione ꝛ putrefactione. q. ꝑpagatā genera
tur ex ſemine, aliud nō ſ; ex alio coꝑ ore putrefacto.
ℊ alteri⁹ ꝓductionis ℰ alteri⁹ forma ꝛ ſic alteri⁹ forme
alterius modus cōcādi. ℰ Dō arguit ſic ex oppo
ſito inferēdo q eadē ſpēs tīe eēt a nā ꝛ a casu. ex quo i
fert q bō poſſet generari a ſemine aſini ꝛ ex iſmīe ma
teriīs. ꝑbat ait ꝑmīa ꝑis eē incōueniēs. q. qō ſit a ca
ſu ℰ oppoſiti ei qō ſit a nā. ꝛ ꝑtereaſeo nulla ſpēs ℰ a
casu. q. que euenīt a casu ſint mōſtruoſa. hoc totum
ē manifeſtū per ſe. ſed ñ mā liberet diuerſos modi cōi
cādi: tīe ſm vnā modū cōcādi poſſet alia ſpēs eē a
nā, ꝛ ſm alia modū cōicandi poſſet eē a casu vel a fo
tūa, arguit ſic ꝙ cōmētator. ex cōmēto illo. gnābile b
generat equocenō ex ſemine, aut ℊ ō neceſſitate aut
vt in plīb⁹ aut raro. ſi generat equoce de neceſſitate.
ℊ nunq̄ ex ſemine qō falſū ē. Si aut vt in plīb⁹ equo
ce ex ꝑ ter refactione generat. ſed ℊ ciō, vt in plīb⁹
accidit nāliter accidit. ℊ naliter generat. ℊ vlterius
ſegtur ℊ vt raro pagnāt ex ſemine qō falſū ē. ſi aute
vt raro generat equoce. ſed ℊ raro euenīt a casu eue
nit vt casualiē. ꝛ qz caſualia ſiāt mōſtruoſa ꝛ ℊ ſiāt b⁹ ſi
fūr eiuſde ſpēi nec iō b⁹ nā ē cōcabilis nīſi vno mō.
ℭ Ite arguit ꝓ ꝓclone cōmētatoris. qz diuerſoꝝ mo
nūſ ſpē tm diuerſi termini ſpē. ſ. phyſicoꝝ. ℊ ñ cōcā
tiones vel ꝓductiones ſunt alteri⁹ rōnis: ℊ ꝛ termini
Sz termini nō ſit alteri⁹ rōnis ℊ. vna ē ceñtia ℊ ē ter
min⁹ formalis ois ꝓductionā. ℭ Dō nō tm ſint due
ꝓductiones. ſ. phyſicoꝝ diſtinguit nām ꝛ intellectū:
ſm ℊ diuerſa ſūcipit actiua. vtriuſq; autēm ſe inue
nit in deo: ℊ neutri⁹ includit in perfectione ꝛ ad ſtra
q: neutrū eſt ꝓductiuū ad extra. ℊ ꝑter ꝓductionē vo
lūtatis erit due ale ꝓductiones ad intra. ℭ Doc ēt
ꝑ firmat ꝓbm. 9. meta. c. 5. vbi videt expſſe dicere
q potētia rōnalis valet ad oppoſita. q: ſcia ē oppoſi-
toꝝ. ſicut intellectus ē: nā ſit eiꝺ indeterminatus ad
oppoſita, ꝛ natura ē determinata ad vnū. ſ. intellec
debit aliā rōnē ꝓncipii ꝙ nā. ℭ Preterea potētia vo
lūtatis ē libera. ℊ ꝓductio ei⁹ ē libera. ℊ ñ deter mi
nat ad vnā. ſed ex libertate ſua ꝑt eē ad oppoſita. ſ
tm creatura ꝑ poſſibilis eē ꝛ nō eē. nō ait ꝓona dna.
ℊ volūtas ē rm ꝓncipiū ꝓducēdi creaturā nō ꝙnam
diuinā. ℭ Ad oppoſiti ſi nō ſit tm. due ꝓne ꝓducte
ℊ vel erit plures ꝓne ꝓductes vel paucioꝛ ēs tres.
ꝙ eſt falſū. ℊ ille auctes que oñdit tm tres eē ꝓsas:
in diuinis oñdit ꝙ ſunt tm due ꝓne ꝓducte.

Quia ſicut diri pluralitas

declarat ex ꝓductione. iō ꝑm⁹ rideo ad. q. de ꝓdu
ctione ꝙ eternia in ordine. ꝛ dico ꝙ in diuinis ē ꝛ ꝓt
eē ꝓductio. qō probo ſic. gcḡd de rōne ſua formali eſt
ꝑn̄ ꝓductiuū illud in quocūq; ē a ſe ſine impfectōe
in eo ē ꝑn̄ ꝓductiuū. ſ tm. ſed tota. ſ. intellect⁹ diuo obm
actu intelligibile ſibi ꝑ ſua rōne ſua formali ē ꝓnci
piū ꝓductiū notitie generate. ℊ in quocūq; ē illud. ſ.
inte⁹ diuo obm actu intelligibile ſibi ꝑ ſe ibi erit ꝓnci
piū ꝓductiū notitie generate. ꝛ doc ſm ꝓportio

nem ſue ꝑfectionis. ſ; in deo ē illud ſm verā rōnem
ſui. ℊ vē ibi ꝓductio notitie gnāte. ℊ ꝑ ꝓt argm̄ ō
volūtate. q: volūtas diuo obm actu cognitū ſibi ꝑfta
tā ex rōne ſua ꝑ ꝓductiua amoris ꝓcedi ꝓducti.

ℭ Contra iſtā rōnē inſto vt declaret ꝛ maioꝛ ē dem
rōnis ꝓcedo. ſed ad mīnoꝛ dicere ꝙ illud totū nō ē
expſſe ꝓncipiū ꝓductiuū. ſed ꝑti quando intellectus
pōt habere extra ſe notitiā ꝓductā. doc aute ē quā
do pōt habere notitiam alia ā qua perficiat. intel-
lectus autez diuinus nō pōt habere notitiam diſtin
ctam a ſe qua ꝓficiatur. ꝛ ideo non videt ꝙ ibi debe
at poni ꝓncipiū ꝓductiuū. ℭ Tz confirmat iſta ra
tio ꝑm⁹. notitia genita fruitiua ponit. ℭ Secundo
q: impoſſibile eſt eam poni. ſm um probatur. in no
bis eſt neceſſaria notitia genita. q: per eam intellec
tus ꝑficit qui ſine ea eēt imꝑfectus. intellectus aūt
infinitus ℔ habeat obm ſibi ꝑpīs. tñ nō formaliter ꝑ
citur ꝙ notitiā genitam. ſed per notitiā ingenitas ea
dem ſibi realiter qua ctiā formaliter intelligit. ſcōm
ℓ. impoſſibilitatē ꝓbo ꝙpliciter. ꝑmo q: ꝓducti
um vel ꝓducens ibis ꝓductiū adequatū non po
teſt aliud ꝓducere. ergo cum totū illud intellectus
bis obm actualiter ſibi ꝑpīs habeat in intellectu pa
terno notitiā ingenitam ſibi adequatā quaſi ꝓducta
re ſe. q: aliquo modo fm rōnem intelligendi poſſet
eo eſt tali ꝑtia obiecti videt ꝙ nullā virtute vlterio
rem habeat ad ꝓducendam notitiā diſtinctā aliam
ab ipſa. ℭ ꝓbaꝛ q: intellectus eſt potentia actiua
non factiua. vt dicit. 9. meta, igitur ſi pōt ꝓducere
ꝓductū pōt ꝓducere in ſe illud. ꝛ nō extra ſe. alio-
quin nō bēret rōnem actiui. vt diſtinguit ꝓra rōnes
factiui. ſic igit intellectus qui nō pōt ꝓducere no-
titiam in ſe nō pōt ꝓducere aliqā notitiā. vt videt
ℭ Ista rōnes excludēdo ꝑmo rōnem. ℊ ad exclu
dendū reſponſionē ad minoꝛ in ſe. dico ꝙ intellect⁹
nī reſpectu genite notitie habet potētiam receptiuā
ꝛ ita potentialitas eſt imꝑfectionis q: eſt potentia-
litas paſſiua. nihil aute tale facit per ſe ad rationem
ꝓncipij ꝓductiui. q: nulla imꝑfectio formaliter eſt
per rōnē ꝓncipij ꝓductiui. ꝛ maxime qñ ꝓncipiū ꝓ
ductiuū pōt in ſe eē ꝑfectū. hȝ et intellect⁹ nī rōnē ꝓn
cipij ꝓductiui reſpectu notitie genite. ꝛ doc ē ex ꝑ-
fectione eius ḡten⁹ actus ꝑmus virtualiter ꝓtinet illā
actū ſcōm. ꝑmū ſilog. ſ. recipe intellectionē ꝑs: q: cō
nenit intellectui poſſibili. de ſcōo nō eſt ita certus an
quenitat paſſibili vel agēti. ſ. hoc alis ingreſſ nūc an
tem hoc indiſtincte accepīt de intellectu q eſt ꝓncipi
um ꝓductiuū notitie genite: ſatis puto verū. ꝛ de-
clarabit di. 3. q. 1. 2 intellect⁹ ſic eſt in deo q: hȝ intel
lectū ſm oēm rōnē inte⁹ que nō ponit imperfectiōes
nunc arguo ſic. quādocūq; in aliquo cōcurrit duo per
accīa. ſ. rō agēdi ꝛ patiēdi. vbi illud qō eſt rō agēdi
eſt per ſe ſi ſeparet a rōne patiēdi ꝛ ponaꝛ per ſe nihil
minus ſ rō agēdi. qō ꝑs ex. 2. phy. de medico ſanan-
te ſe ſi ſeꝑet medicina ab infirmitate nihil min⁹ erit
rō ſanādi: igit ſi ſeparent ꝑdicta duo in intellectu ab
inuicē remanēte eoḡ ō erat per ſe rō ꝓncipij ꝓductiui
adhuc erit rō. ꝑducēdi. ℭ tm ecio nō ſit ibi potētiali
tas paſſiua receptiua. ℭ Solum⁹ huius pater. q: ſi in
intellectu noſtro eſſet concreata vel cōſubſtantialiꝰ notitia ſui ſm q: quidam intelligunt Auguſtinus de notitia abdita. 14. de tri. c. 7. tunc ils intellectus non poſſit habere notitiam genitam qua cognoſcat ſe ſe-
maliter. tamen in alio intellectu pure angelico vel humano beato in patria poſſet gignere notitiam ra
tione obiectiuqua ſic gignere competit ſibi. vnde ē
in actu ſi nō ſit receptꝰ ſi ꝑ pōt habere aliqō obm ac
tu intelligibile ſibi ꝑ ſens pōt aliquam notitias gi
gnere in paſſo approximato ſi quod tale ſit. aut per
ie ſtantem: ſi haberet virtutem gignendi aliquid:

Bde. q.º 9. q. 15. Caro li. 3. oi. 50. q. 1.

pse stās: er go ab intellectu diuino circūscripta rone
receptiui notitie si remaneat ro producti notitie, ꝛ ꝫ
pse stātis poterit talis notitia gigni, ꝛ no recipiat in
intellectu q est pncipiū signēdi, er ꝑps ꝙ glosa illius
minoris in se nulla ē. ¶ Ad ꝓmationē illi⁹ glose ꝙ
frustra dico q in oi ordine agēti pcipue vbi pncipiū
actiuū se ten̄ simpl̄r est ⁊ stat ad aliq̄ pncipiū ac-
tiuū simpl̄r perfectū, q̄d ſ. agēs agit ex plenitudine p
fectionis. ꝛ ꝺ agēs er liberalita. ſm Auic. 6. metha
phy. c. vltimo. Nulli⁹ ait agēs agit liberal̄r ꝓter ꝺ
q ex actione ſua expectat ꝑfici. ſicut enim in actibus
humanis liberalis ē ille q agit nō expectās reddītio
nem. ita ſimil⁹ agēs dr liberale eo q nullo mō ꝑficit
a ꝓductione vel ꝑfectō. ¶ Et hoc arguit ſic. in om
ni genere pncipiū ꝓductiui nō includēt⁹ ꝑfectione
possibile ē stare ad aliq̄ ꝑmū simpl̄r ꝑfectū. ſed intel
lect⁹ ē tale pncipiū ⁊ volūtas ſilr. ḡ in illo genere pōt
stari ad aliq̄ ꝑmū simpl̄r perfectū. ſed nihil ē simplicir ꝑ
fectū agēs q̄ dō non agit liberaliter ꝑm ꝑdictū modum.
ḡ ſi aliq̄d agēs liberal̄r mō ꝑdicto. igit in genere pn
cipiū ꝓductiui est aliq̄ pncipiū tale q̄ nullo mō ꝑfi
cit ꝑ ſuā ꝓductionē talis ē inte⁹ ꝑmos obm sic ſibi pne
sens. ⁊ nullus alt⁹ nīſi ille q nō recipit nec ꝑficit ꝑ in
tellectionē q̄ gignit ſue q̄ in vtute ei⁹ gignit. ḡ non
ops intellectū oēm ꝓducere notitiā vt eapercipiat. r
ſi ops ē aliquē ꝓd ꝓducentē nō ꝑfectibilē ꝓductui
ē. ergo stāte erit frustra nō segetur. nam erit ſūmū bo
nū ſed nō ꝑfectiū a ꝓductōe vt ꝓductōs per ipſius
ꝑficiat. fed er plenitudine ꝑfectionis ꝓducētis, ꝛ⁹
ſit arguit ꝓst de impossibilitate ducō ad oppositū:
q: ꝛ ſi aliq̄d obm ꝑs memorie intellectiue ꝑtis hē
at ibi aliquā notitiā actualē ꝑtis ꝑfi ꝓducta non ti
ꝫ notitia actualē adeq̄ta in ꝑse ꝓducta. nulli ait ꝑn
cipio ꝓductiuo erit ꝛ ſolūt̄ ꝓducere vt ei⁹ in aliquo
nīſi intelligat illud ꝑncipiū ꝓducere vel ꝑficibile sit
qua ꝓductione adeq̄ta virtuti tatis ꝑncipii ꝓducti
ui. ⁊ ꝺ ſtātibus memoria vt in ꝑse bēat ꝑfi ꝓducti
adhuc ꝑ ꝓducere ꝓducta. ſed verū ē q̄ cū hoc
rit ꝓducta adeq̄ta no poterit aliud ꝓducere. ¶ Tus
arguit vlterius de actiuo ⁊ factiuo. dico q̄ ille ꝺiffe
rentie sunt accidētales ꝑ se ꝓductiue. factiue vel fa
ctiua, vniuerſaliter. n. ois potētia ex se ꝓductiua al
cuius receptibilis in aliquo in quolibet receptiuo ꝓ
portionato ⁊ approximato ꝓducit: vel ꝑt ꝓducere
illud ꝓducibile. q̄ ſi ꝓducibile nō ſit natū in aliquo
recipi potētia ꝓductiua ꝓducit illud ⁊ nō in aliquo
fed ꝑ se ſubſiſtēs. ſi tñ ſit potētia ꝓductiua ſufficien
ens ad ꝓducendū nullo alio ꝓsuppōsito. tūc ſimpo
posito ꝙ ꝑbs notitia genīā nō agendo. ꝛ ꝓduciē
do aliqd in ſe. nec facīdo. ⁊. ꝓducēdo aliqd ꝺiſtin
ctū ēntiali⁹ extra se. ſed q̄ ꝓducta in nullo natum:
ſ recipi ⁊ intellect⁹ est pncipiū ꝓductiuū ſufficiens
q: infinitū ſit ꝓducit notitiā genīā in ſe ſubſiſtētem
ꝑ ſe ꝑsona. ḡ ſi tra riſſiones ad inſtātias ſint declara-
tiones ꝑme cōnis. ⁊ per ꝑns ꝑ ꝓpoſiti ꝓncipalis.

¶ Pncipaliꝫ ad q̄ones pncipale arguo ſic. Obm ve
est in memoria ꝓducit ſeipſum vt ē in intelligētia:
vel est ſtō ꝓducēdi ſeipſū vt est in intelligētia. q̄ au
tē obm bēat ē⁹ vtrobiq; ſm q̄d vel ab eis ꝺifferens:
hoc est impfectionis: q: ſi memoria est ꝑfecta ⁊ tel
ligētia ꝑfecta obm est simpl̄r vtrobiq; ide virtq; er
go ablata ei⁹ impfectione relerualo illud q̄ ēst perfe
ctionis simpl̄r obm ide simpl̄r memoria gignet ali-
quid in intelligētia eui est simpl̄r ide q̄ est ꝓpoſitū
¶ Preterea tertio ſic. in ſlibet⁹ oditione entiꝭ q non
est er rone ſua imperfecta necessitas est simpl̄r perfe
ctionis. igit in ꝓductiuo q̄ illud nō ꝺicit er se imp
fectionē. ꝓbatio antis. q: ſicut necessarium est ꝺditio
pfectionis in ente inq̄ntū ens. ita ēt est perfectionis.
quolibet ꝺiuidente ens q̄ nō est ex ſe necessario im

perfectis sue limitati. sicut enim quādo ens ꝺiuidit
ꝓpoſita alterū ꝺiuidēti⁹ est perfectionis in ente al
terum imperfectionis. ita in quolibet q̄d est perfectio-
nis cuiuslibet ꝺiuiſionis alterū membrū est poſſibi-
le. q̄d est imperfectionis: q̄d est perfectionis ē necef
sarium. produces aut̄ inquātum tale nō includit im
perfectionem. ergo nō est produces ꝑfecti in ratiōe
producētis nīſi sit necessario producēs. producēſaūte
pinum non pōt esse necessario producēs aliud ſ se er
ad extra. ſicut ꝺicet ꝺistinctione. 8. ergo aliq̄d ad intra
Sīſt arguit ꝺe productione nāli. q: productio nālis
est ꝑma productio. ē ꝛ ꝑfecta ꝓmo producti. nō aut̄
ſ ꝑfecta ꝓmo producēti ad extra vt patebit alſ. ergo
ad intra. ¶ Preterea rsones opposite ꝺe ſcō modo
relationis ꝓſ ꝛ ꝑfecte eide nāe limitate. ſicut eides
volūtati ꝛ ꝑfecti nō motui ⁊ mobili. ⁊ volūtas nō
uet ſe. sed relationes producētis ꝛ producti ſ magis
repugnāt ꝛ relationes mouētis ⁊ moti. nī sint rela-
tiones eiusde mōis ꝑm ꝑbm. ſ. meta. c. ꝺead aliq̄d. ibi
enī ꝑo er ꝑplo ponit motiuū ⁊ mobile: calefactiuum
ꝛ calefactibile. ꝑtem ꝛ filium sine genitū ⁊ eum q ge
nuit. ergo relationes producētis ꝛ producti sunt com
possibiles in eadē ſ. ¶ Confirmat ꝛ q̄ sicut volū-
tas est quodāmodo illimitata quatenꝰ fundat relatō
nes oppositas ſcōi modi ex hoc ꝙ virtualiter cōtinet
illud ad q̄ formaliꝫ hītū est in potētia. ita mīꝰ ma
gis eēntia simpl̄r illimitata pōt simpl̄r fundare rela
tiones oppositas eiusde mōis magis repugnātes: q̄
les sunt rones producētis ⁊ producti. plus enim ex
cedit infinitas ꝺiuine eēntie illimitatione qualēcūq
euiuscūq; creati ꝛ repugnātia quarūcūq; rationum ſe
cūdi modi excedat repugnātiam ꝛrūcūq; earū rela
tionū eiusde modi. ¶ Confirmat ētr̄ q: ola relatiue
opposita esſiter includūt ꝛradictionē. ſed tūc aliq̄ſe
cūdi modi nō includūt ꝛradictionē. igit nec alie. Ibi. q⁹ 6. q. 1.

¶ Sīſt arguit ſic. q̄dam doctor ſic. ꝑma ꝑsona ꝑfitui
tur prelatione ad ſcām. ⁊ nōnīſi ꝑ rōnē originis ga
ꝺistinctiō nō ē certa nīſi ꝑ relationes originis. ergo
ops ponere in ꝺiuinis ꝺuerſa ſuppoſita quoꝝ vnus
ſit ab alio. ꝑma ꝑsona ꝓbat. q: ꝑma ꝑsona est rela-
tiua ad ſcām. ⁊ ſi nō ꝛstituere ꝑ illā relationē. ergo
accideret ſibi relatio illa q: aduenirer illi ꝑsone. ſili
ter q̄ ēst incōmensis. ¶ Sed̄o arguit ſic. virtus ſi
me actiua ſūme ſe ꝺifficilē ſed̄o nīſi ꝺifficeret ſe ſūme
nīſi ꝓduceret aliq̄ſ ſīmū. q̄ nō facit nīſi cōcas do
alicui ſūmam nām. ḡ ēt. ¶ Sīſt arguit alij ꝛ rōnē boni.
q: bonū est de se cōicatiuū. ḡ ſūme bonū ſūme cōica s. ꝺoc.
tiuū nō nīſi ad intra. q: nihil aliud pōt esse ſūmū bonū d. 11. q. 1. ꝛ. 2.
ſiſt arguit ꝺe rone ꝑfecti. q: ꝑfectū ē q̄d pōt produce
re ſibi ſile ex ꝑsone nāe. 7. 4. metha. ḡ ſūmū agens Tho.
q̄ est ꝑfectiſſimū pōt ꝓducere ſibi ſimile vnitoce
ꝛ eqnoce. q: ꝓductio equoca est impfecta. ꝛ ē.

¶ Ste rones nō ꝺeclarāt ꝓpoſitū p manifeſtū. neq;
fideli neq; infideli. ſm q̄ accipit q: ꝑma ꝑsona cō-
ſtituit ꝛ relationē. ⁊ vult ꝓsuadere infideli accipit mi
nus notū ꝓncipali ꝓpoſito. min⁹. n. notū ēt tali. ſi.
fideli ger se ſubſiſtēs ꝓ ſtituit ꝑ relationē ꝙ ꝓductio
nē in ꝺiuinis ē. ſi ēt vult ꝓsuadere fideli ꝺ hoc ꝓ
cedit ex minus notō. q: ꝙ ꝓductio ſit in ꝺiuinis ē cui
ꝺās articulus fideli. nō aut̄ est ita cuiꝺās hoc ē⁹ arti-
culū fideli ꝙ ꝑma ꝑsona ꝛstituat ꝑ relationes. ¶ Et cus
ꝓobat. quia aliter illa relatio aduenīret ꝑsone cō-
ſtitute. ⁊ ita illa relatio esſet accidens. ꝓbatio non
videtur valere: q: ſimili⁹ modo posſet argui de ſpi
ritione actiua de qua oēs tenēt q̄ nō ſpirituū ſpi ꝛa
nec tamen est accidens. q: perfecte est eadem ſubſta
mento q̄ est eſſentia in ꝑsona. ¶ Et cum arguit vl
tra q̄ ꝺistinctiō nō sit cētra ꝺi nīſi ꝑ relationes oſi
ginis. hoc nō ētra manifeſta ſtari ex ſide ſicut conclu
ſio quam intendit ꝛstenꝺere nec etiaꝫ ē necessaria

ad ꝓpositū in cōtr; ꝫ ſi aliter eſt ibi diſtinctio poſſet
ſi ſaluari oꝛdo. ¶ Et ſi ſcō arguit ꝙ ſume actiuum
eſt ſume diſſiſſiuū ſui. ¶ Renſio q᷑ veriſ ꝙdā poſſi-
bile eſt aliqd diffundi. Sꝫ poſſet vꝛ ꝑbare ꝙ poſſi-
bile eſt aliqd diffundi ſine cōicari in vnitate nature
¶ Per id ad tertiū de rōne boni: q᷑ oportet ꝙ ꝑba-
re ꝙ cōicatio eſſentiē rei vel nāe eſt poſſibilis. q᷑ ad i-
poſſibile includēs ꝺictionē nō eſt potētia nec cōicatio bonitatis. ¶ Silr ad ḡrū ꝑfectū ē natū. ꝓducere
ſummū ibi ſiſte. veriſ eſt ita ſūmū ibi ſiſte ſicut pōt p
ducī. op; ſigīt. ꝑbare ꝙ ſume ſiſte vnmoce. i. in vnita
te nature eſt ꝓducibile.

Tenēdo igitur quattuor ra

tiones ꝓmas ꝓ cipue duas ꝓmas ꝓ pelone affirma
tiua. q. rndeo ad argūēta in oppoſitū. ¶ Ad ꝓmū
negādo maiorē. cū ꝑbaꝫ ꝓmo per neceſſariū eſſe: ex
er alio. dico ꝙ ſi q᷑ ens cāe imꝑfecte ꝑ hec duo
erſe ? ex alio: veriſ eſt ꝙ nihil ſic eſt neceſſarius ex ſe
? ex alio. ſi aūt aliud gen⁹ cāe ꝓ poſſet puta ꝙ illud ex ſe
cā formalis. ? per illud ab alio cā effectiua vel ꝓdu
ctiua nō eſt incōueniēs idē eē neceſſariū ex ſe. vno mō
? ab aliquo alio alio modo. cū ꝑbaꝫ maior. ꝑ ſyllogiſ-
mi. dico ꝙ illud ḡd eſt neceſſariū ex ſe formaliꝫ nō ꝑot
nō eē circūſcripto quocūq; alio cui⁹cūq; circūſcripto nō-
cludit incōpoſſibilitatē ponēdo illud eē. ſed ex ſe ne-
ceſſariū formaliter ſegtur poſſe ſi eē circūſcripto quo
cūq; alio ꝑ ipoſſibile. ſicut ex vno incōpoſſibili poſi
ſo ſegtur aliud incōpoſſibile: ita de filio. hoc declara
tur ꝑ regulā. ꝑbi ponēdo creaturas neceſſario ꝓduci
di bit dicere ꝙ ipſe hēret entitatē ꝙa formaliꝫ ēnt
neceſſarie ls in illa entitate ꝺepēderent a cā neceſſa-
rio ꝓducēte. filꝫ aūt hēs entitatē formaliꝫ neceſſariam
ꝛ eāde cū ꝓducēte. creatura igit ſi eēt ex ſe neceſſaria
nō poſſet nō eē circūſcripto oī alio cuius circūſcripto
nō implicat ꝛ ꝺictionē. ni circūſcripta cā alia a ſe ꝙ in
cōpoſſibile poſſet nō eē. filꝫ aūt nō poſſet nō eē circūn
ſcripto quocūq; alio ſm entitatē a ꝓducente: q᷑ non po
teſt nō eē niſi circūſcripta ꝑſona ꝓducēte. ꝫ ꝓducens
nō aliud ſm entitatē a ꝓducto. vñ ſi ꝑ creaturā na-
liter ꝓduceret a neceſſario ꝓduceret eā formaliꝫ ne-
ceſſariā. tū nō eēt tāc neceſſaria ita a neceſſitate quan
ta ē illa: illius neceſſarij. ſtatꝫ de filio ꝙ ſit a ſe forma
liter neceſſarij ?. tū ab alio ꝓcēdēte neceſſarius ꝓduc-
tiue vel effectiue a quo hꝫ ſm effectiue eāde entī-
tatē neceſſariā. ¶ Ad ſcōam ꝑbationē maiorīs dico
ꝙ poſſibile logicū differt a poſſibili reali: ſicut ꝑ ꝑ
ꝑbm. ſ. mera. c. de poētia. poſſibile logicū ē modus
cōpoſitionis formatꝫ ab intellectu illius gdes cuius
termini nō includūt ꝺictionē. ꝛ ita hoc mō poſſibi-
lis ē hec. ꝑ ſ deū poſſe ꝓduci ? nichil ē deū. ꝫ poſſibi
le reale eſt ḡd accipit ab aliqua potētia ꝛ re ſicut a po
tētia inhērēte alicui vel terminata ad illud. ſicut ad
terminū. filꝫ aūt nō eſt poſſibilis poſſibilitate reali.
nec poſſibilitate inhērēte alicui nec terminata ad ip
ſum ſicut ad ḡrminū. q᷑ poſſibilitaſ ſiue actiua ſiue paſ
ſiua ē ad aliud ſm id ſicut ꝑ ſ diffinitionē potētie ac-
tiue ? paſſiue. ſ. 2. 9 meta. q᷑ ꝑncipiū trāſmutandi
aliud vel ab alio inquātū aliud. ṙn filꝫ ē termin⁹ poē
tie. ꝓductiue q᷑ abſtrahit a rōne poētie effectiue. ꝛ ſi
filia potētia dicaꝫ ſimplr potētia termin⁹ illi⁹ potēie
pōt dici ſimplr poſſibile. ꝫ poſſibilitas illa non requi
rit neceſſario formaliꝫ ꝫ poſſibilitas de qua pbi to
quinꝺe de potētia actiua ? paſſiua. ꝑ poſſe requiꝝ at ne
ceſſitati eſſe. Sꝫ du⁹ ē de actiua ꝫ ꝑ poterē ꝙ aliqꝺ ne
ceſſariū ḃe ꝓncipiū ꝓductiui. ¶ Ad tertiū. ꝑbonem
cū ꝺicit ꝺoctoꝛ: ꝺ intellꝫ ꝑma ꝑſona nō intellecta ſcōa.
¶ Rn. q᷑ nō ſic ꝑma intellectione intellꝫ ſcōa ꝑſona:
ſic ꝑma ꝑſona ꝑ illa ꝑma ꝑſona ē abſoluta. ꝫ nō ſequi
tur ex ꝺ q᷑ illa ꝑma ꝑſona ē intellꝫ ē ſcōa ꝑſona intelligaꝫ

nō ē: ſicut nō ſequitur illud aliꝺ qꝺ ē in hoc intelligit ꝫ
ſ intellectꝛ rōnali. igit intellꝫ nō ē rōnale. ¶ Cū aūt
infers mutationē ex terminis oppoſitis accipis acti
intelligere ſ ꝓductū nō ē: q᷑ ꝓductes eſt qꝺ falſum ē.
abſtractione igit ſine mēdacio q᷑ nō conſideraꝺo illud
a quo ſit abſtractio cōmutas in abſtractionē mēdacē
q᷑ conſideraꝺo illud nō ē a quo ſit abſtractio. ¶ Ad q᷑
tam ꝑbonē bico ꝙ illa ꝑſona nō eēt ita ēntia ſine ꝑo
ductione. hꝫ. n. illā ꝓductionē. nō ſegtur ꝙ ēntia
deſe nō hꝫ ꝑſonā. ſ ēntia de nō hāre ſit hīs. ſed ſegt
ſ ēntia de rōne ſua nō hꝫ illā vel nō includit illā ꝑſo
nam. qꝺ hꝫ ſi ꝑſona ē relatiua. ꝑbaꝫ. q᷑ tunc eſt ali-
quid excepto relatiuo ſm Aug. 7. ō trini. c. 3. vel. 6.
q᷑ relatiō eſt de ratione abſoluti. ipſa aūt ēn ēn-
tia hꝫ illam ꝓductionē. ſine ēntia illa ꝑ ꝓductes
haber ꝑſonam in qua ſubſiſtit. que tamē perſona vꝫ
ꝓductionē eſt de ratione ēntie. nō aūt ſegtur muta-
tio ex hoc ꝙ aliquid ineſt alicui. qꝺ non eſt de ratione
eius. ſed mutatio regrit ꝙ aliqd inſit alicui cui ꝓus i-
ſuit oppoſiti. qꝺ nō habeꝫ in ꝓposito. ¶ Ad q᷑tam
ꝑbationē dico ꝙ in generatione in creaturis concur
runt due rōnes. ſ q᷑ ipſa eſt mutatio ? eſt ꝓductio. vt
eſt mutatio ē forma ſbi mutati. vt ē ꝓductio eſt ter
mini producti in via. Ite rōnes nō includūt ſe ēnti-
aliter etiā in creaturis. ḃuerſa enim reſpiciūt ꝑmo.
ergo ſine ꝓdictione pōt intelligi rō ꝓductionis ſi
ne rōne mutationis. ita generatio trāſfert aḋ diui-
nā ſub rōne ꝓductionis ? nō ſub rōne mutationis.
¶ Ad ſcōm ꝑncipale dico ꝙ nō ſegtur ē ab alio. ē de
pēdēs. cū ꝓbaꝫ. ꝛcedo ꝙ eque ineꝺepēdēter ē natu
ra in ꝓducēte ? producto. cum arguit ex inꝺepēꝺa
ta ꝙ nō eſt ꝑfectā. nego ꝑtiam ꝙ ꝺependētia ſe
quitur entitatē formaliꝫ ꝺepēdētis. alia ab illo a quo
ꝺepeꝺet. qñ igit hꝫ aliḋ entitatē nō eſt ibi ꝺepēden
tia. pōt ibi eē ꝑfectia ſi vnū ſuppoſiti ḃeat illud
ab altero. ¶ Ad vltimū dico ꝙ mutationes alie a ge
neratione ex rōne ſua formaliſ ſut impfectiones ge
rationē: q᷑ rōne termini ? inductꝰ impfectiōis
ḃſt maiores impfectiones q᷑ termini generatiōis.
ita alie mutationes igit aḋ aliḋ qꝺ ꝑsupponit nō re-
quirūt tā am impfectionē in ſbo quātam regrit gene
ratio. ? hoc ē mutatio: q᷑ generatio regrit in ſubiecto
entitatē in potētia. ? hoc ad eſſe ſm plicitер: alie mu
tationes non. ¶ Ad propoſitū applicādo dico ꝙ gnā
tio nō transſert aḋ diuina ſi illud qꝺ ꝓsupponit ge
neratio: puta ſubm mutabile qꝺ eſt impfectionis.
q᷑ vt eſt mutatio nō eſt in diuinis. ſed transfertur aḋ
diuina inquantū gen eratio eſt ꝓductio ſub ratiōe:
qua eſt ꝓductio terminī: q᷑ terminus eius eſt ꝑfe
ctior. terminus aūt alterū mutationū. ſ ſic bi poteſt ꝑ
generationē accipi ēntia tanꝝ. terminus perfecti-
ſſimus in diuinis ſi non poſſit ꝑ alia mutationē ac
cipi aliquis alius terminus aūt alterū mutationū. quia
hoc concluꝺeret cōpoſitionē ? impfectionē: q᷑ term
inus cuiuſlibet alterius mutationis eſſet accīs cōpo
nibile cum ſubiecto.

Ad queſtionem quartaꝫ de

numero ꝓductionū ꝑ vītas. q᷑ fuit tri ḋue ꝓduc-
tiones. ? ḃeclarat. ab aliqꝺ ſic. actus notionalef ſi
ḋant ſm act⁹ ēntiales: ſed tri ſunt duo actus ēntia
les manentes intra qui ſunt intelligere ? velle. ꝙ tri
ſunt duo actus notionales q᷑ ſut ꝓductiui itra. ¶ Co
firmaf rō: q᷑ act⁹ notionales ſudati ſup act⁹ ēntiales
equant eis. ? iō nō ſpt plurificari act⁹ notionales ſu
ḋati ſup eſſēdē ēntiale. ¶ Et modus ponēſ iſte ? colligi
tur ex multꝰ dictꝫ ſpſim in ꝑſōb⁹ locis. q᷑ ita ſme ? ꝫ vo
lītas in quocūq; hrit eē ꝑ ſepationē ſi loq a mā ꝑsō
ꝙ ḃabuerint eē in actu ſuo ꝑmo ſimplicis intelligen
tie aut volitionis ſūt ſuꝑra ſe ſuerſue: ? ſuper actus

Ḋer. in
ſū. q. 6.
q. ꝑma.

eor3 simplices ꝛ sup oba eor3 per act9 uersuos intelligendi ꝛ uolẽdi. Intellect9 eni nõ solũ intelligit ueruꝫ simplici intelligẽtia: ꝫ et intelligẽtia ꝓ uersuꝫ intelligendo se intelligere ꝛ uertẽdo se sup obm intellectũ ꝛ sup actũ simplicẽ intelligẽdi ꝛ sup se intelligẽte ꝑ ac nõ sui ꝑ uersuꝫ: q̃ actus intelligẽdi ꝛ eli in vno nõ solũ fit ꝛ intelligit rem. ꝫ ic scit ꝛ intelligit eã, et ic iam se scire ꝛ intelligere eã. silr uolũtas nõ solũ uult bonũ simpliciter uolitione, sed et uolitione uersuꝫ uolẽdo se uel se uertẽdo se sup obm uolitũ ꝛ sup actũ uolẽdi. simplicẽ ꝛ sup se uolẽte ꝑ actũ sui uersuꝫ. sed ista uersio partim vno ꝛ eodẽ mõ quenit intellectui ꝛ uolũtati, ꝛ partim alio ꝛ alio modo. q enim ambe se conuertũt. vt dñt nude pure ꝛ sole potẽte boc vno ꝛ eodẽ mõ quenit eis quanta est ex parte ipsarũ se uertẽtium. ambe enim se solas uertunt ista q̃ alio ꝛ alio mõ quantũ est ex parte obozum ad que se uertunt. intellectus. n. potẽs est uersus ad illa ad que uersus est se hs vt potẽtiale ꝺ dam ꝛ pura potẽtiale. ꝛ hoc q intellect9 nudus ꝛ purus natus est recipe ab illis sicut ꝑpiũ passium a suo ꝓpio actiuo nati. q̃ quidẽ actius est id ez intellectus informatus notitia simplici. ꝛ hoc respe ctu formationis notitie genite. Volũtas aũt posita uersa ad illa ad que uersa est se hs vt actiuũ q̃ dã ꝺ hoc vt volitas nuda ꝛ pura nata est exprimere de illis sicut ꝑpium actiuũ de suo ꝓpio passiuo. eiusmodi est eadẽ volitas informata amoze simplici. ꝺ qua sic informata eadẽ volitas vt nuda nata est exprimere amoze quẽdã incẽtiuum qui est ispũ sanctũ in diuinis qui hs eẽ a. paucẽtibus ipsum nõ ꝑ informationẽ eius ꝺ quo est quasi subiectum nec ꝑ aliam impressionẽ factam eidẽ fm modũ quo verbũ fine filius procedit a ꝑre per quãdam quasi informationem fine impressionẽ facta intellectui paterno connexo. vt sit sic notitia ꝺclarãtia de notitia simplici. sed per quãdam quasi excussionẽ vel expulsionẽ aut progressum. aut magis ꝓprie loquẽdo per quãdam expressionẽ ꝑducti de eodẽ quo subiectiue ꝑducit. Egrete ergo intellectus causat actus nouos a notitia ꝑpria simplici in intellectu nudo uersus supza se ꝛ sup sua notitia fiam simplicẽ: ita q̃ intellectus informatus notitia simplici est ꝑncipiũ actiuũ ꝛ elicitiuũ actus notionalis intellect9. ipse aũt nudus intellectus uersus nõ est nisi quasi ꝑncipiũ passiuũ de quo quasi de mãi ꝑducit verbũ quasi per impressionẽ. Eꝑparte aũt volũtatis cũtur actus notionales ab ipsa volitate nuda uersa supza se ꝛ sup amoze fium simplicẽ ꝛ super ipsam volitatẽ informatã amoze simplici: ita q̃ volũtas nuda uersa supza se ꝛ ꝑncipiũ actiuũ ꝛ elicitiuũ act9 notionalis volitatis. ipsa vero volũtas informata amoze simplici est ꝑncipiũ quasi passiuum de quo ꝛ si de mãi ꝑducit ipsa scias fm quãdam expressionẽ ꝺ hinc apparet ꝺfferentia intellectus vt intellect9 ꝛ intellectus vt natura: q̃ intellect9 vt in pze existes vt notitia ẽẽntialis. fiue q̃ idem est in actu intelligẽdi fiũ ẽẽntiam, quẽ actũ ipsa ẽẽntia opaz in ipso intellectu fiuo vt est quasi in potentia ad notitiã ẽẽntialem. fm rõnem intelligẽdi: secũdus est ꝺ secundũ tate nãli ad. pducẽdum de ꝺ ipso sibi simile ad qđ est ipsa ꝺ in potentia per hoc q̃ est actus illa notitia ẽẽnti ali. intellectus enim vt est ãdã notitia ẽẽntialis fm actum: vel per hoc q̃ ꝺ est actus sub notitia essentiali. est nã ꝛ ꝑncipiũ actiuum quo pater de eodẽ intellectu vt est intellectus purus ꝛ nõ intellectus vt ꝺ puro passiuo formaz notitiã q̃ est verbũ. que fm res est eadẽ notitia cum illa de qua formaz. ꝺfferẽs solum ab ea inquãtum ꝑcedit ab ea vt manifestãtiua ꝛ ꝺclaratiua ipsius. Et ꝑ ogm eãdem modum debemus intelligere verbũ formãri in nobis. obm enis cognitũ fmo sui simplicẽ notitia impmit intellectui nõ reꝑntando se illi ꝛ pure passiue. ꝛ sub illa ratione qua est inte9. Inte9 aũt sic perfectus simplici notitia ꝑ obiectum cognitum q̃ in se cõtinet: expellẽse facit us est secundus ꝛ ꝑncipiũ actiuũ vt natura im primens in seipm vt inte9 tri ꝛ ꝑncipiũ passiuum ad formãdus in se notitia ꝺclarãtia de notitia simplici. vt fm hoc quando ꝺcit verbum formari ꝑ inte9. q̃ inte9 fit in formatione eius actiuus hoc ꝺ intelligit de intellectu actu informato simplici notitia. ꝑ quam enim vt ꝑ rationẽ formalẽ agendi inte9 est ꝑncipiũ actiuũ. ꝛ necessariũ est ꝺ eo vt inte9 est passiuus respectu notitie simplicis quã recipit ab obiecto ꝛ ratio eius fm quã est nã ꝛ actiuus per notitiam simplicẽ inhẽrẽtem. ꝛ ideo ordine rõnis ꝑus ba bet esse vt est inte9 ꝛ vt est nã ꝛ fundat actus notionalis quem agit vt nã sup actum ẽntialẽ quem pat9 vt inte9. ſ. super notitiam simplicem obiecti quã recipit vt est nudus.

Ista q̃nto punit tres artículos quos nõ credo esse veros.

¶ Primus est q̃ intẽ9 vt nudus ꝓuersus supza inte9 formatum notitia simplici formaz ab eo notitia genita. ¶ Hoc impono sic. inte9 non cõuertitur nisi vt est in aliquo suppoſito. q̃ cõuerso ponit actio: actiones sunt suppositoz. Tunc quero cuius suppositi vel cuius persone est vt cõuertit super inte9 formatũ. q̃: ſi vt cõuertit est ꝑsona filii. ꝛ ꝑcedit ista cõuersio generationẽ verbi: ergo ani generationẽ verbi fiunt due ꝑsone. q̃ est de reticũ. Si aũt ꝛ vt uertit super inte - formatum est ipsius ꝑris. tunc arguo sic. cuius est vt cõuertit eius ẽ ꝛ notitia genita informaz vt ꝑbabo. igit inte9 ꝛ ꝑ patris formaz notitia genita. ergo notitia genita ẽ ipsius ꝑsone patris. q̃: cuius ꝑsone est inte9 vt forma tus eiusdẽ est notitia qua formaz. Assumptũ ꝑbandum ꝑbo sic. cuius est vt cõuertit sup inte9 formatum eius est vt hs inte9 formatum. ꝺ obiecto actu ꝑ sente. ergo eius est vt ab illo obiecto formaz. ꝑbatio huius ꝓsequẽtie. passiũ ꝓportionatum ꝛ ꝺficiẽtum ꝛ appꝛoximatum actiuo ꝺficiẽti ꝓportionato. natũ est immediate ꝑfici ab illo actiuo ꝑ ꝑbm. 9. meta ꝑbi. c. ꝑmo vel ſecũdo. Quenã aũt possibile ez. Tũc enim est aliqd in potentia. prima q̃ nihil ops addi subꝛabi vel minui ad hoc q̃ actus insit ꝛ inte9 autẽ nudus vt ꝓuersus ꝛ hic inte9 formatũ vt obiectum ꝑis est passiũ ꝺficiẽti ꝓportionatũ ꝛ appꝛoximatum intellectui formato vt obo sufficiẽter actiuo. ergo intellect9 nudus vt ꝓuersus nulla facta variatiõe circa ipm ẽt subsistẽtie vel cuiuscunq̃ entitatis vt sic formaz notitia genita. ꝛ ꝑc ꝑbatur ꝑma cõsequẽtia. ¶ Dic ꝓsser poni vna rõsio: q̃ intellect9 nudus q̃ hoc q̃ de seipso actualr formaz illa notitia. sine ex hoc q̃ est quasi materia informata notitia genita habẽt ẽẽ in ꝓpria genita. ¶ Sed ꝛra ista rõsiones sunt duo argumẽta quẽ ponẽtur ꝺfinctione. ſ. q. vltia. cõtra opi. ꝺ quasi materia que ibi ꝑsaliter impꝛobatur. ¶ Secũdus articulus ẽ q̃ intellect9 informatus notitia actuali essentiali est ꝑncipium actiuum ꝛ elicitiuũ notitie genite. Hoc impono sic. verbũ nõ ginitur ab intellectu ista sed a memoꝛia fm Aug. ſ. de tri. c. ii. vel. ij. ergo ls in parte cõcurrit memoria intelligẽtia ꝛ volitas pater nõ gignet verbũ formaliter intelligẽtia vt quo. sed memoria. vt aut ẽbet notitiã genualẽ quasi elicitã ꝛ vt actum secũdũ est in actu intelligẽtie cuius est omne intelligere actuale. ꝛ vt sic nõ gignet vbum: sed vt est in actu memorie idest vt hs obm intelligibile ꝑis intellectui fuo. in hoc enim intelligit actus ꝑmus quasi ꝑcedẽs actus secũdum qui est actu intelligere. ¶ Secũdo sic. ꝓo

ductū nūcis quenit actui ꝑmo vt ꝓncipio ꝑductiuo
q̄ actui ſcō. q. q̄ ratiões ꝓferr de rõne ſui ſūt fines
nõ ſūt g̃ a alio v. finiti, ſ. intellectio vtẽ. q̄ntio ꝓpo
nõ rõ ſormal. ꝑductiua alicuꝰ termini. ſ. vt ab ipa
mus cuꝫ ꝑuenit elicit illa opano erit ꝓncipiū ꝑducti
um. ad 3ū ſic. ſi intellectio ꝑtis actualis ẽ rõ formal
ꝑducẽdi verbuꝫ: adhuc obm vt ꝑsens intellectui
ꝑtis vt habẽti rõẽs memorie erit ꝓncipiū ꝑus pdu
ctiū notitie gentis eꝫ in nobis apparet q̄ illud ẽna
tis imediati? gignere ꝺ̃s actꝰ intelligẽdi. ẽ aliqđ ver
bū ꝺ̃s erit genitū a ꝑre vt a memonia ꝺ̃s vt ab ipa in
telligẽtia nosceñte. ⁊ Preterea. vbi ẽ illius imedi
atius verbū a quo imediatꝰ expeimit. g̃ ſi rõ eli-
citiua verbi ſit actualis noticia vt in intellectu ꝑtis
formato lequit g̃ verbi ſit imediatius verbus in
intellectiõis ꝑtis q̄ genite patris q̄ videt incõuẽi-
ens: q. tũc ẽt aliud ꝑus verbiq̄ q̄ vt declaratiui ef
ſentie patris imediate. vel opportebit dicere g̃
ipa ẽntia nõ ꝓt imediate declarari ꝑ aliud verbū
q̄ videt incõuenies cũ ꝑm Auguſt. i de tri. q. 15. c.
21. Nõ format ab ea re q̄ memoria ꝓtiem? ẽ vbi
ſimũ. n. obm memo? dicẽ ẽntia. ⁊ Preterea ſi ac
tualis intellectio patris eſſet genita vel ꝑducta ꝓo
ducere? virtute ẽntie nõ vt ia cognita ſed vt poſi ci
cognitione. hoc ꝓz tũ ſm veritatẽ: q. alias eſſet ꝓo
ceſſus in infinitũ act? intellect? ante actũ intelligen
ditũ ſm illũ q̄ ſupradixit q̄ in patre actus intellige
di eſſentiã operat ipa ẽntia in intellectu ꝑtius. ⁊ c
hoc arguo ſic. actual noticia ẽntie nõ ꝓt ee forma
lit alterꝰ rõnis q̄ ꝑ g̃ ẽ ab alio cõmunicata. q̄ tũc deitas eſt formaliſ alte-
rius rõnis i ꝑſonis q: illa vna hꝫ a ſe? nõ alia. g̃ ac-
tualis notitia ẽntie eſt eiuſdẽ rõnis in ꝑre ⁊ filio q̄
ig̃ natus ẽ eſſe ꝓncipiũ quo reſpectu vni? ſi eſt ꝓnci
pabile ídẽ erit ꝓncipiũ reſpectu alteri? ſi ꝓncipiat
⁊ Tertius articulus ẽ. q. nter ſio intellect? mudi ſup
ſe formatiũ ẽ neceſſaria ad hoc vt intellect? mudus ſo-
metur ab intellectu formato. ⁊ Hoc non video. q.
intellect? patris hnis obm ſibi ꝓpis eſt nãle ꝓncipiũ
nõ ſolũ opatiuũ reſpectu intellectiõis patris ſ. etiã
ꝑductiuũ reſpectu noticie genite. adhuc g̃ circũſcri
pta illa reflexiõe eſſet ꝓncipiũ ꝑductiuũ. ⁊ Deinꝺ?
etiã articulus ẽ falſus in nobis. tũ q. notitia cõſula ſi
põt eſſe ꝓncipiũ elicitiuũ notitie diſtincte ſicut nec ip-
ſecti põt eſſe ꝓncipiũ elicitiuũ ꝑductiõis alicuꝰ perfe
cti. tũ q̄ illa noticia actualis cõſula eſſet ſi mul cũ no
ticia actuali diſticta. ⁊ ita duo actus eiuſdẽ ſimul vꝫ
act? cõſulus q̄m nõ eſſet generaret actũ diſtincti. cuꝫ
q̄ ois act? intelligẽdi ſcḗs eſt genit? a memoria vt
memoria ẽ in actu ꝑmo ꝓpotionalis ſibi ꝑtus ꝑfec
tus a ꝑfecto imperfect? ab impfecto. ſicut diſtin. 3.
patebit. ⁊ Tertius articulus etiã eſt falſus in nobis
q̄ verbũ ꝑfectiſſimũ erit in ꝑſia ſ. Auguſ. i 5. de tri.
c. tũ nõ erit illud verbũ genitũ q̄ actũ reflexũ ſine con
uerſiõe ſup actũ ſm̃ vt ꝑ illũ verbũ generat? ſit ac
ct? reflexus ſicut ſit de q̄ nõ ꝺ̃s q̄ ẽ in verbo ⁊ vꝫ
illũ ſciat quis ſe ſcire vel intelligere q̄ aũ nõ erit no
ticia re fleꝛa. p̃. q. verbũ ꝑfectiſſimũ creatũ non hꝫ
ꝓ obo ſuo ꝑmo aliqđ creatũ ſi increatũ.

Dico tunc ad queſtionem

q. tñ ſunt ibi duę ꝓductiones diſtincte ſm rõnes ſũ
males ꝓductiõnũ. ⁊ hoc q. ſit tantũ duo ꝓncipia ꝓpo
ductiua habentia forma les rõnes ꝓducẽdi diſtin
ctas. ꝺ̃s ꝓbo ſic. omnis pluralitas reducit ad vni-
tatẽ ve lad paucitatẽ tantã ad quantã reduci põt. g̃
plalitas ꝓncipiorꝫ actiuorꝫ vl ꝓductiuorꝫ ſdu ct ad
vnitatẽ vl ad tãs paucitatẽ ad q̄s ꝓfert reduci ſi
ñ ꝑt. ſdu ct aliqđ ꝓncipiũ vnũ ꝑductiuũ, ꝑbatio.
q. ꝓncipia ꝓductiua que ſunt nã ⁊ volũtas habent

oppoſitos modos ꝓncipiãdi. q. alterũ inclinat er ſe
ad agendũ nãliter, alterum libere ⁊ in poteſtate ſua
habet ꝓducere. ita q. ad hoc er ſe nãliter nõ inclina
tur ſi autem ꝓducere tur ad aliquod vnum ꝓncipiũ
ꝓductiuum illud haberet determinate alterum
modum ꝓncipiandi: vel enim eſſet ꝓductiuum
er ſe determinato ꝓ modũ nãe vl non er ſe determi
nate ſ. libere: ⁊ ita per modũ voluntatis. Et ideo ſi
ꝑt reduci ad aliquod ꝓncipiũ, q̄ſi tertiuꝫ ab illis. ſ.
q. in ꝓducendo neutrũ iſtoꝝ ꝓ rationẽ. nec vnus
reducitur ad aliud. q. tũc alterꝫ ſm totum gen? ſuus
eſt impfectus. Quod ſalſum ẽ. q. cum er eadẽ perfe
ctione cõueniat vtriq; eoꝝ eſſe ꝓncipium operatiuũ
⁊ ꝓductiuum: ⁊ neutꝫ ſit er ſe impfectus in actu ꝓ
tiuum eſt: q. tunc nõ erit formaliſ in deo. igit nec in
q̄ſti ꝓductiuũ ẽ impfectus ꝓncipia ꝓductiua g̃ nõ
poſſunt reduci ad paucitatẽ maiorẽ q̄ ad dualitatẽ
ꝓncipii. ſ. ꝓductiui ꝓ modum nãe ⁊ ꝓncipii ꝑducti
ui ꝓ modũ volũtatis. hec aũt duo ꝓncipia ſm rõnes
ſuas ꝓncipiãdi debẽt ꝓoni in ꝓncipio ꝓductiuo. q. in
ipo eſt ois rõ ꝓncipii q̄ ſũ reducit ad aliud ꝓncipiũ
ꝑtius. igit ſunt tria duo ꝓncipia ꝓductiua alterius rõ
nis in ꝓncipio ꝓductiuo. ſ. vnũ ꝓductiuũ ꝓ modũ
nãe ⁊ vnicũ ꝓ modũ volũtatis libere. Hec aũtem
ſunt ꝓducẽda ad intra. ꝓbõ. memoria ꝑfecta ẽ ꝓdu
ctiua ad intra ꝓ modum nãe ex ſolone ꝑcedente. in-
tellect? ꝑfect? ſicut ingẽtus eſt ꝓfecta ꝓ actua
natus ẽ intelligere obꝫ ſtãꝫ ẽ ꝑm nociſibile. ita ingẽ
tũ ẽ potẽtia ꝓductiua noticie genite nat? ẽ eſſ ꝓncipiũ
tãe noticie ẽntia põt eſſe obi. ⁊ Intellect? aũt in ꝓtimo
ẽt ve ꝓncipiũ ꝓductiuus eſt ſimꝫ ꝑfect? q̄ꝫ ꝑs q.
nõ reducit ad aliud ꝓncipiũ ꝑtius. ⁊ omne impfectũ
reducit ad ꝑfectũ ꝑius ſc. hoc ẽt obm primũ intelle
ct? eſt infinitus; intelligibile. g̃ intel? vt ẽ ꝓncipiũ ꝓo
ductiuum nat? eſt ee ꝓncipium ꝓducẽdi noticiã infi
nitam. ſili? argu? de volũtate reſpectu amoris obi i-
finiti. mbil aũt finitũ ẽ formaliſ nĩ de? ex. q. illa vtꝫ
deus ſit. g̃ ilta ꝓncipia tunt ꝓductiua aliquoꝝ in ꝓ
ximo. Alteri? ſequr ſi nõ ſunt ibi niſi duo ꝓncipia
ꝓductiua alteri? rõnis. ergo tñ ſunt due ꝓductie-
nes numero. ꝓbõ. q? vtrũq; ꝓncipiũ ꝓductiuũ ꝺ̃t
productionẽ ſibi adequatam ⁊ coeternam. ergo ſtan
te illa non põr babere aliam.

Obiicitur contra iſtam de

ductionem ſic. nã ex ſe eſt ꝓncipium determinatum
ad agendum. in diuinis ait inte?. vñ intellect? non
tñ vi ex ꝓncipii ꝺ̃t determinatꝰ ad agẽdus ſ. ẽnã. vt
eſt quodãmo ꝓnce intellectus ſit radix ⁊ fundamẽtũ
ſient eſſentia ſ. iſtoꝝ vi ex fundamentũ potentie. g̃ nõ
erit intellectus ſed ẽtia ipa eſſentia debet ꝑoni habe
re rõnem ꝓncipii illius. q̄ ẽnã vt diſtinguit ꝺ̃ volit
tatem. ⁊ 2o dubiũ ẽ de iſtis actib? ꝓductiuis quꝰ
ſint iſtoꝝ ꝓncipiorum ꝓductiuoꝝ quoꝝ ſunt actus
ẽntiales. cũ. n. actus diſtinguãt potẽtias. ſ. de aia.
vi q. iſtia potẽtias qb? ꝑuenit act? ẽntiales non cõ
petit actus notionales ſue ꝓductiui. ⁊ 3o ꝓ
bo, illa non videtur valere que adducitur ad oſten-
dendum dualitatem in ꝓncipijs ꝓductiuis non
poſſer reduci ad vnitatẽ. nã ꝓncipiare neceſſario:
⁊ ꝓncipiare ꝓtingent ſunt oppoſiti modi ſpicipiãdi c
diuerſi. ⁊ tñ hec dualitas reducit ad vnitatẽ. ⁊ pce-
do q. illud vnũ ꝺ̃s determiare alterꝰ iſtoꝝ duoꝝ mo-
doꝝ. alii. ſ. q̄ ꝑfectior ⁊ prior ita diceret in ꝓpoſito.
q. ad ꝓncipiũ q̄ ẽ nãe q. illud ẽ ꝑfectus in rõne ꝓncipi-
andi; reducit volũtas ꝭ̃ beãt oppoñ modũ ſpicipiã
di. ⁊ Quarto. ſ. vltimũ ꝓpoſitione ꝑdicte deductio
nis arti. Quero. ſo. vñ ꝓbat illa ꝓpoſitio ꝺ̃cit: q.
ſtante vno actu ad equato ꝑtẽte: ipa nõ ꝓt ſil bere
aliũ ſi intelligat ad equatũ ſm extẽſionẽ ꝑtiſ ꝓnci-

pius: si fm intellectum vt falsus. ñ. 15. visio ibi ad-
quę potętię intellectiue aię rpi, tm pt nosci re etiaꝫ
actu elicito aliud intelligibile a se. ps etiã ꝙ de nouit
se noticia ad equata ităllectui suo fm intellectꝫ: ꝙ ni
nouit alia se: si sit ităta est de actu ad equato potentie
opatiue ꝙ opatif alium: multo magis vi de potętia
pductiua. ꝙ eius pductũ vel pductio nõ ẽ in po
tentia pductiua: sicut opatio ẽ in potętia operativa.
¶ Sic. pncipiũ non ẽ pncipiũ in actus pncipiatus
tam intelligit positũ in esse sed in actu est prius pnci
piato: vt aũt ẽ pus pncipiato nõ aliter se habet per
hoc ꝙ pncipiatum ponit in esse. si fi visio non posito
posset ẽ pncipiũ alteri? pari rõne vi: ꝙ visio posito
fimul pot ẽ pncipium alteri?. ꝙ tilo posito pncipi
um inquãtus pncipiũ hoc ẽ inquãti pt? pncipia-
to nullo mõ aliter se h. ¶ Solutio istaꝫ duaꝫ rõnũ
vltimaꝫ ꝛ declaratio rõnis illi? otra quę fiunt: ꝓ po
batio cõclusiõis ad quã illa rõ adducit. vs ꝙ sint tri
bue pductiones dumtaxaꝫ vsqꝫ ad pñt. 7. q. illa an
possent ẽ plures filij in diuinis. ¶ Ad primũ rndeo
ꝙ doctorum intellect? bñs obm actu intelligibili si
bi pis bs rationẽ memorie pfecte in actu primo. ñ. f.
ẽ in mediatũ pncipiũ act? scũdi ꝛ noticie genite. ¶ In
hoc aũt pncipio ꝙ ẽ memoria concurrit duo que
stituit vnũ pncipiũ totale. vs ẽntia in rõne obi
ꝛ intellect? vt potętia quoꝫ virtuꝫ per se ẽt ẽ ptia
le respectu pductiõis adequate dicte totali pncipio
¶ Si sit arguit: ꝙ rõnale nõ tm ẽpertit intellectui sed
ẽntie. ẽ ꝙ tale pncipiũ includit in suã rõnẽ vt obm
ꝛ intellectum vt potẽtiã bñtem obm sibi pfectis ẽt
pncipiũ pductiuũ quod est nã ꝛ pncipiũ comple-
tum. pducẽdi ꝙ modum nãe. ¶ Si. n. essentia vt obm
non bẽret rõnem pncipij in pductiõe vbi nõ videre
tur rario quare magis dicerẽt verbus essentie ꝙ la-
pidis si ea sola ꝑmittatur intellect? vt pncipij pro-
ductiui posset produci verbũ intuitiũ quoniã alio
obo pñte. ¶ Ad secũdum dubium dico ꝙ memoria
in patre ẽ pncipius operatiuũ patris quo. ſ. vt actu
primo pater formaliter ităligit vt in actu secũdo est
etiã eodẽ modo memoria patri pncipii pductiuus
quo pater exiſtes in actu primo. pducit vt in actu 2°
noticiã genitam: ꝛ actus ꝑmus pñs ẽ pticularis ori
ginis actu. 2°. nõ fiuntur ĩq̃ actus pducẽdi. q̃ sup
actũ essentialem qui cõsistit in actu scõdo. videl. ꝙ est
opatio quasi ſuper rationes formalem eliciẽdi illum
actus secũdus. sed quodãmodo pcrigit illi actum: ꝙ
actus ꝑmus pcrigitur qui ẽ opatiuus ꝛ pductiu?. ẽ
ro ꝓficiendi suppositũ in actu scõ suppositus qui est
operatio suppositi in quo ẽ quodã ordine prius añq̃
ităligat pducit illum. quod pducẽdi. operatus, n.
ꝛ pduces per idẽ pncipii ꝑmus ẽ operãs q̃ produ
cens. ẽ ꝙ fili. si lucre ponerẽ aliqua opatio in ĩnõ
noso: ẽ illuminare ponerẽ pductio luminis a lu
minoso. tur in luminoso ẽt pncipius quo ꝛ respectu
operatiõis quę ẽ lucere ꝛ respectu productiõis q̃ ẽt
illuminare. nec fili lucere quod ẽ operatio ẽt rõ fo-
malis illuminationis. quod pducẽdi actio, fed ẽt tbi o-
do quasi effectuũ ordinatoꝛ ad eandẽ causas cõem
amboꝛ a qua imediatius ꝓcedit vnus effect? q̃ ali
us. Ita in propositoad eundẽ actus ꝑmũ qui ẽ me
moria patris ordinẽ quẽdam intelligitur habere in
telligere quod est opatio patris, ꝛ dicere quod ẽ pro
ducere patris, respectu noticie genite. non talẽ tarn
ordinẽ q̃ intelligere patris sit causa vel pncipium
elicitium dicere verbi. sed ꝙ imediatꝫ intelliget
sit quasi productum a memoria patris q̃ dicere vl
q̃ verbum sit productũ ab eodẽ. nõ igitur est ibi ta
lis ordo qualẽ ponit opinio prior in ratiõe obiecti p̃
suppositi vel ratiõe pncipij formalis agendi: sed tñ
ordo ꝓrior quasi productus ad productũ respectu eiꝰ

dem pncipij cõis ad quasi productũ ꝛ vere produ
ctum. ẽ tunc ad illud secundi de anima de distinc
tione potẽtiarũ per actus pñt dici ꝙ quasi producere
ꝛ producere ſint act? eiusdẽ rationis: si. n. aliud q̃ nõ
producit sed quasi producit cẽrealiter sistinctum
a producente cẽt vere producti. igit q̃ modo sine
productiõe insistẽ virtute pncipij q̃ cẽt producti
num esius si posset distingui ꝛ prorãto dicatur quasi
productum non ꝛpat formaliter quasi ab illo quo
producere si cẽt producibile. Alia rnsio cẽr si intellectꝰ
agẽte ꝛ possibili. ſs mõ transeo q̃ nõ stri adhuc cui
ităllectui cõuenit producere noticiã vt pncipio ꝓtiali
hoc dicetur infra. sed nunc de intellectu indistincte
locutus sum. ¶ Ad tertiũ dico: ꝙ sui ꝙ pncipia
habent modos oppositos pncipiãti quoꝫ neuter
importat aliquã imperfectionẽ neuter reducit ad
alterũ vt ad ꝑtius neutra. ẽ. ſs. possit ibi esse aliqua pi
oritas quãi originis nõ aut neutrũ istoꝝ pncipi
oꝝ includit aliquã imperfectionẽ non magis inq̃s
tũ pductiuũ q̃ inquantũ operatiuũ. nec q̃ vnũ ad al
terũ reducet vt ad ꝑtius natura. nec ambo ad terti
us ꝑpter id q̃ neutrũ est imperfectiꝰ. ẽ etiã quia tl
lud tertiũ esset pncipius ꝑm rõnem alterius istoꝝ
quia inter ista nõ cſt medius in pncipiando. ẽ ita si
ambo reducerent ad tertiũ: vnũ reduceret ad alid
ẽ idẽ ad se ipsum. ¶ Contra ista instatur. ꝛ primo sic
intelligentia ẽ in patre sub ꝓpria rõne intellectie
ꝛ ꝓpria perfectio intelligẽte: vt intelligentia est
verbũ. ẽ verbũ est intelligentia patris vt patris est
quod est negatiũ ad ꝑtius. Antiquũ. 15. pe. in. c.
15. vel. 37. verbũ est visio de visione. ẽ actualis no
ticia est ratio gignẽdi verbũ. ¶ Preterea nõ videt
differentia inter memoriã ꝛ intelligentiam in pa
tre ergo non videtur aliud esse impiobare patrem
vt intelligentiam esse pncipium verbi ꝛ patrem
vt memoriã. idẽ igit approbanis ꝛ improbans.
Sharra instantia est quare pater ilis actus ꝓducit
noticiã genitã: ꝛ ñ illo nõ videt ratio, cum vterque
sit actus secundus ꝛ pncipiẽt virtute eiusdẽ actus
primi. ¶ Ad primũ dico ꝙ pater formaliter est me
moria intelligentia ꝛ voluntas. Augusti. 12. de tri.
c. 7. fine. ſs. de patris. in illa trinitate quis audeat
dicere patrẽ nec ſeipsum nec filiũ nec ſpiritũ ſactus
intelligere nisi per filiũ vel obligere nisi per ſpiritũ
ſanctũ. ꝙ ſe aut memipſe tantũmõ vel filij vel. ſ. f.
ſequiſ quis autẽ boc in illa trinitate vel opinari vel
affirmare ꝑsumat. si. n. solus ibi filius intelligat nec
pater nec ſpiritus ſanctus sibi intelligẽtes ad illam
abſurditatẽ redit ꝙ pater nõ sit ſapiens de ſe ſed de
filio bec ille. ¶ Intelligit igit ꝙ pater formaliter est
memoria sibi intelligentia sibi ꝛ voluntas sibi. ẽ in
hoc est dissimilitudo inter personas ꝛ partes ima-
ginis in nobis fm ipſum cũ igit dicit ꝓprius act?
intelligentie ẽ verbus. nego immo de rõne verbi
est ꝙ sit noticia genita cũ dicis sufficit ꝙ sit noticia
declaratiua. nego ităligẽdo per declaratiuũ et relati
onẽ rõnis ꝛ ẽ intelligibilis ad intellectũ. talis enis
relatio ẽt noticie declaratiue actualis patrinet ẽ ſa
pater formaliter intelligit ad noticiã habitualẽ pa-
tris vt est memoria. ita q̃ obm pñs intellectui pa-
tris declaratur eque ꝑfecte per noticiã actualẽ pa-
tris. sicut per noticiam actualẽ que est filius ꝛ tamẽ
noticia actualis patris non ẽt verbus. q̃ nihil pñt
esse formaliter in patre nisi nã genitũ. ¶ Tũ vero
dicit ſed o q̃ est noticia de noticia. ẽ q̃ ipſemet ẽ
quid, exponit se. ſs. de tri. c. 15. vel. 23. similima
est visio cogitationis visiõi ſcie. ꝛ eodẽ. c. ii. fiue. 52.
de patris sunc. n. est verbũ ſimilimũ rei note de q̃
signatur ꝛ imago eiꝰ q̃s de visiõe scie visio cogita-
tionis exoiẽ. ſste cõstructiones sunt intranſitiue, nã

sient visio sciet nihil aliud est q̄ cognitio. ita visio sciēt nihil aliud est q̄ scia. Idē est igit dicere de visione scie nasci. visionē cognitionis q̄ d scia nasci cognitionē. scia aut̄ est forma habitualis pficiens memoriā ſm eundem .15. de tri. c.15. fine .48. vbi dicit q̄ potest esse in anima scia sepiterna, sempiterna no p̄t esse visio scie cognitā. illis igit̄ piterna ſm eū pertinet ad memoriā non sempiternus: ad intelligentiā. nihil igit aliud vult dicere visionem de visione noticiæ de noticia nisi actū ⁊ q̄ est visio vel cognitio in intelligētia nasci de actu primo qui est in memoria que est visio habitualis vel scia ſm eū. Ad tertiū inſtāta eius dicit de differentia memorie ⁊ intellectus. q̄ dicit̄ q̄ aderrari nō ponit differentiā realē inter intellectū ⁊ voluntatē patris ⁊ tamen bñt cōcedere tantā differentiam ⁊ altera pōt esse p̄ncipiū eliciti⁹ aliquius pductionis cui? altera no pōt esse p̄ncipiū eliciti⁹ formale. filius ens no pducit formaliter modū voluntatis ſi intellect⁹ igit̄ ſi non differant realiter memoria ⁊ intelligentia patris ⁊ eius tanta differentia inter illa ⁊ altera posset poni ſm̄ elicitā alicui⁹ pductionis cuius reliquā no ponat ſm̄ elicitiū formale. talis differentia ps ſm Aug⁹. .15. de tri. c.8. ⁊ vbi p̄ius ralis est ens q̄ ſi pater est memoraliter nosces no aūt intelligēs no est pater ſm̄ ph̄m 12 metaphy. nō obstante illa identitate memorie ad intelligentiam sue recordatiōis ad intellectionē. Ad 4.⁹m in tantū dico q̄ b est immediata p̄ingens. calor calefacit. ⁊ sīla immediata nec̄ia. calor est calefactiuus. quia inter extrema neutrius ſit⁹ inuenit aliq̄s medius ita dico q̄ sīla est ps operatio inquantū operatio est⁊ pductiua. q̄ operatiōes iunt fines ⁊ perfectiones op̄ātis. pductio aūt vt pductio est nō ſ pfectio pducentis sed babet terminā pductus. extra ē enīa pducētis vel saltē nō includit formaliter in plena pducentē. Quare igit actus ?⁹ quo pater intelligit vel operatur formaliter nō pducit. 8.⁹ q̄ illud intelligere ex ratiōe sua ē op̄ari patris ⁊ nō est pducere productiōe aūt sue dictōe pducit sicut aliquid calefactione calefacit formaliter cuius nō est alia cā pot. 26 aūt dicit idē ēē p̄ncipiū istoꝝ duoꝝ actuū nō alter cando mō de intellectu agēte ⁊ possibili pōt cōcedi q̄ expleni tudine pfectiōis pōt cōpetere alicui q̄ opet ē pducat aliq̄d aliud a se. magis tñ hoc patebit q̄n dicet q̄ dicere nō est aliqs act⁹ intelligendi formaliter. est tamen aliquis actus intellect⁹. null⁹ aūt act⁹ intelligēdi formaliter est pductiu⁹. ſ aliqs alius act⁹ forma liter nāliter p̄cedēs vel subsequēs pōt ēē pductiuus qualis est actus dicēdi.

Ad primum argumētū p̄ncipale dico q̄ Auerroys in cōmēto. .c.⁸ 3 phy. cui⁹ termus incipit. vtr aūr vniuocoda. nō log tur expsse nīi vt bo doīe. ⁊ quo ad ſ̄ ꝓdicit Auer. ſic ipse dicit ibidē. impossiū aūt Auicē. q̄ posuerit q̄ bō potuerit generari equoce. ⁊ tūc pclusio Auerro. vera nihil. n. generabile vniuoce pōt generari equoce nisi ſit ita imp̄fectū q̄ equoca sīue vniuoca ſuffi ciat ad generationē eī⁹. ⁊ ita impfecta entia pōt generari equoce ⁊ vniuoce ꝑfecta aūt nō nī rōnei Auerrois videnf cōcludere nō tñ de boie ſ̄ de q̄cunq̄ ſpeci e nāte generabilī. ⁊ ſi hoc intēdat pclusio ei⁹ ē falsa⁊ rationes nō cōcludūt. 23 pclusio ſua ſit falsa ps 29 aug⁹⁹. 3. de tri. c. 7. vel. 10. rō Aug. ibidē est. q̄ generatio p̄ putrefactiōes ꝓpagat alia. ꝓpagantia ab sīt vniuoca generatia ſ̄ē. ⁊ ꝓpagata ⁊ generata per putrefactionē sīt vniuoca. q̄o ſi negat Auerro. assūptū de apib⁹ ⁊ aialib⁹. nō pōt negare de plātis quia equoce genīte boe ⁊ ex femine posita. pducāt vni noce femē ex quo generant plante alie eiusdē ſpēi.

C Cōtradicit etiā ei Aug⁹. in epla ad deo gras vbi dicē multa genera aialiū sine genitiis ex terra p̄erā que ti coeundo pducūt ēt ipa sīb similia nec p̄ si uersitate nationū tatis successīt aliqd ad nām eoꝝ que p̄erata sint extra ⁊ eoꝝ que ex illis coeūtib⁹ orta sit Silr. n. viuūt ⁊ similr mouūt q̄uis dissīmilr nata sint rōe ⁊ Ambro. de incarnatiōe verbi in ſi. Sed ⁊ ipe met Aristot sblūpsī in alīs locis de hac dclusione nā de generatiōe accidentiū ex equoce. 12. metha. 1.⁰ de ee. ⁊ mun. ꝑmēto. 42. vbi cōcedit q̄ accidentib⁹ nō semp̄ generatio ab vniuoco. ⁊ ponit exēplū de calore. ps. n. q̄ calor generaf equoce et motu ⁊ concursu radioꝝ. ⁊ etiā calōe vniuoce. Jn subtātijs etiā ps. 42 ignis generaf equoce ⁊ vniuoce. q̄ equoce ps. 3.⁰ de ee. ⁊ mū. ⁊ auerro. ꝑmēto. 5.⁰ . exīt ignis a lapide ſ̄ē de ca⁹. tranſlatiōis ſ̄ē de ca⁹ alterationis. hoc ēst nō ge neraf per lationē ſed ꝑ alterationē. generaf etiā per motū locale. ex. 12. metha. ꝑmēto. 18. ⁊ ꝑmo metha. 10. ⁊ de vegbe videf fieri de corpib⁹ equoco motuoco ⁊ apes de corpoib⁹ putrefactis. Ad 1.⁹m aūt oia p̄dicta ignis equoce sint ciuſdē ſpēi et ignis vniuoce pbat. q̄ bñt opatiōes eaſdē ⁊ circa eadē obi⁹. ⁊ ab eisdē. ſ̄nāltr ⁊ ab eisdē cozūpunt. eosdē bñt mot⁹. sīue quātus ad ſurſus sīue quātū ad deorſus. sīue quātū ad motus pgreſſiuū. ⁊ eadē organa motus pgreſſiui. ex vnita te aūt motus cōcludit Aristo. ꝑmo de celo ⁊ mūdo vnitatē nature. ⁊ ꝑmēto. ibidē cōmento. 8.⁰. motꝰ vnus nō ꝓuenit nīſi ex vnitate nāe. bñt etiā hec ⁊ ilā membra eiusdē ſpeciei. ꝑ mēbra leonis nō differt a membris cerui. nīſi q̄ aia ab aia. ꝑmo de anima. ⁊ generalit q̄ecūq̄s media possūt cōcludere vnitatē ſpecifica sīue sumpta ex actibus sīue sumpta ex operibus concludit ꝓpositum de vniuocatiōe generato rum ſic ſ̄ic. Cōtradicit etiā sibi magister ſi⁹. 7. me taphy. vbi vult q̄ sicut aliqua eaſdē sunt ab actu ⁊ a casu quādo principium est simile in materia illi q̄ esset principiū motus factionis ſi idem fieret ab arte. ita vult q̄ dā naturalia sunt a natura ⁊ a casu. ⁊ q̄ das non. ⁊ ibidem Auerro. ⁊ incipit ter. ergo sicut di cus est. vult ibi. q̄ illa possunt generari sine semine equiuoce in quoꝝ materia potest iduci virtute ce lesti aliqua virtus similis virtuti seminis in propagatis. ps igitur multipliciter oppositū conclusionis Auerro. ſi generaliter ⁊ vniuerſaliter itelligat. Rationes etiā sue nō cōcludunt. Ad ꝑmus respōdeoꝝ materia sīm ꝑmo ph̄m. 2.⁰ metha. ē ex qua sit res cum insit ad differētiam oppositi ex quo transmutato ⁊ corrupto sit res non aūt in rei facte. ſi ergo accipit q̄ forma eiusdē rōnis. ꝓpie loquēdo de materia q̄ ē ps rei inexistēs. ꝓcedo. ſed ſi accipiat mās ꝓ opposito et quo corrupto gnātur oppo⁹⁹. ne go. ignis. n. eiusdē ſpēi generaf sīue externa corrupta sīue ex aere corrupto. in ꝓpagatis aūt ē ꝑ defectus ē mā eiusdē rōnis ꝑmo ſed nō ſcōo. Ad cōm oi co⁹ nō dī aliqd fieri raro vel vt in plurib⁹ q̄ ipsum in se cōringat frequēter vel raro: frequētius. n. lapis cadēs frangit caput ſ̄ luna eclipſet. ſed ista differen tia debet itelligi ꝑ cōparatiōe alicuius ad ſuā causā ⁊ dicit ille effectus cuius ē in materie ꝓe que habz causā determinatā ad ſuū eūtum que vt in plurib⁹ ꝓducit effectum. Raro dicitur euenire quando non bz certam cām determinatā ad ſuū eūtum sed tantum ꝓuenit ex aliqua cā ordinata ad alium effectus impedita tamē ab illo effectu ad q̄d ordinat⁹. ⁊ tam et tali impeditiōe prouenit istud raro accipitur etiā raro vel vt in plurib⁹ ꝓout dīsungit inter oppoſita contradictoie. nō put inter dispersa dīsungit. Jst cōtradictio. quia vt in pluribus ⁊ in maiori parte ſi

solappropriñet tali materie generabiliter mus ẽ⁹ Inter diuersa distincta ⁊ tã ad diuersas mãs ep⁹, q; rari⁹ fit mus per putrefactionẽ q̃ p generationẽ. ℒ Ex igitur arguitur generabile hoc ſi generaſ equiuoce ⁊ non ex ſemine aut igitur ex neceſſitate aut vt in pluribus vel raro ex neceſſitate, concedo q non aut in maiori parte vel raro, cõcedo q in maiori parte cõparãdo ad cauſam determinatam ⁊ etiã vt ꝺiſtincto inter cõtradictoria comparando ſcilicet effectũ equiuocũ ad cauſam equiuocã ſub diſiunctione ad contradictoria, Is rari⁹ euenit ꝺ q̃ generetur non ex ſemine ꝺ q̃ generet ex ſemine vt videlicet comparãtur inter ꝺuo diſpara. ℒ Vꝺ aũt primo mo euenit vt in pluribus ꝑdt. ita. n. perſe eſt ſol cã ordinata ad generãꝺa non ex ſemine ſicut propagãꝺa eſt cã ordinata ad generãꝺa illud ex ſemine. ℒ Si inſtat hic q ſi 2° modo raro euẽit. ꝺ a caſu non ſequtur: ⁊ tñ ita arguit vlterius ꝺe cauſalitate put cauſalia dicunt illa que euenũnt tñ ex cã alteri⁹ effect⁹ ipedita: ꝛ ideo vt ꝺicẽ cauſalia ſũt mõſtruoſa ⁊ non p fecta in aliqua ſpecie: q; ppter loquẽ de cauſalia non euenũt ab aliqua cã ordinata: ſed cã ordiata ad pduc̃onẽ alter⁹ impedita, ꝺuc cauſale. ℒ Tũ arguꝫ ⁊° motu ⁊ mlo, nõ q ipſa, ppõ motuũ ꝺifferẽtiã ſpecifice ſunt termi ſpe ꝺifferentes nõ eſt imediate ſed ꝺepẽꝺet ex aliis ꝺuab⁹ ꝑma ẽ motuũ ꝺifferẽtiã ſpecie ſunt fluꝫ⁹ ꝺifferentes ſpecie vel forme ꝫ quas ſunt fluxus ꝺifferũt ſpecie, ſed a forma ſũt vel forma ſm qua eſt fluxꝫ⁹ ꝺifferentes ſm nõs, 7 phyſicos: hoc aũt eſt q̃nia forma que ẽ tminus fluꝫ⁹ nõ ẽ ꝺiſtinctionẽ ſpecifica ſicut⁹ fo ma q̃ ẽ fluẽs vel ꝺ q̃ ẽ fluxus. Qualitercũq; ſit ꝺe ereplo ſoſan⁹ eos ibi exponere pbum ⁊ tenere: q; vbi fluens ſm circulꝫ ⁊ lineam recta ſint eiuſꝺẽ ratiõis inq̃tũ vbi fluẽs. Is recti ⁊ circulare ꝑ accidunt lineę ſeu magnitudini ſup quã mouẽ ſm quẽ eiuſꝺẽ ratiõis, ⁊ ideo quo ad illa ſit ſcõparabilitas: nõ aũt quo ad vbi ⁊ vbi fluens p ſe, ⁊ ideo nec quo ad mot⁹ per ſe alte illud ad quod ſ exẽplu⁹ adducit: vey ẽ q; ſoa ma fluente exiſtẽte alt⁹ rõnis a forma terminãte nõ eſt ex ꝺiſtinctione motuũ ꝺiſtinctionẽ ꝺcludere ẽmino rum, in ꝓpoſito ꝺuctio ꝺ alt⁹ rõnis ab eſſentia tminãte, vt a termino formali accep⁹ ex q̃ ꝺuctio ẽ relatio ẽntia aũt ad ſe⁹ ideo plalitas ꝺuctionũ nõ excluꝺit ꝺiſtinctionẽ formalẽ tmini ſparum. ℒ Ds adhuc vi remanere ꝺifficultas iſtoꝝ argumẽtorum Querr, Is. n. eaẽnã poſſit cõmunicari vnĩuoce ⁊ eq uoce: nõ tñ ab aliquo eiuſꝺẽ ſpẽ: ſed ab iꝺiuiduo vni us ſpẽi tñ vnĩuoce cõmunicat: eq uoce aũt a cẽ ſupe ore. ſed tñ ab aliquo in eaꝺẽ nã ẽ vẽ p nã illa nõ ſũt at cõmunicationẽ nili vni⁹ rõnis. ℒ R⁹ nã creata nõ põt ſe cõicare niſi cõicatiõe vni⁹ rõis a ſuppo⁹ illius nãe: ⁊ rõẽ. q; effect⁹ nõ excedit cãm: effectus aũt cõ carus tali ſuppoſito ẽ nã. ſ o. q ꝓcipiũ cõicandi ſit nã, q; ꝓcipiũ effectiũ ipa nãe in tali ſuppoſito cõican te. nec aliqd eque effectũ natur. nã aũt ꝓcipiũ cõi can⁹ vnius rõnis, ſ ſuppoſito agẽti virtute nãe cõ petit cõmunicatio tñ vni⁹ rõnis, Oppoſitũ ẽ in po poſito: quia ſuppoſitũ illius nature pt̃ habere ꝓncipia alteri⁹ rõnis in pducẽdo: quoꝝ vtrũq; fit eque perfectũ cĩnã: ⁊ ideo vtrũq; põt ex ꝓncipiũ cõicãti nãm: ⁊ ita hic põt ex ꝺupler communicatio ab illis ſuppoſitis que ſunt ſunt huius nature. ℒ Vlterior ratio giuꝰ quoꝺ ſupponitur hic ex ꝺuplici ꝓncipio cõican

di natur⁹ in ꝺiuinis, non aũt in creaturis poteſt eſſe talis, Is in nobis ſit ꝺupler ꝓncipiũ operatiũ volũtas ⁊ intellect⁹ ⁊ ambo ſine ꝑfecta ⁊ poſſint habere pfectas operatiões ſibi adequatas in rõne operatiõis nõ tñ ſine operatiões adeq̃tas ſibi ineſſe hoc eſt Is p intellectũ noſtrũ poſſumus habere intellectionẽ ita ꝑfectã ſicut aliqua põt nãe nĩſi ꝑpetere. nõ tñ intellectio illa erit ꝑfecta ens⁹ nã, q; intellectio ꝺebet eſſe ꝑfectiua vt ꝑpetit⁹ vel obo ieſſe. ℒ Intellect⁹ igit⁹ volũtas in creatura ⁊ ſi ſint ꝓncipia ꝓducẽꝺi operatiões adeq tas ſibi in rõne operatiõis nõ tñ ineſſe, ⁊ p ſequeꝫ mẽ tomagis ne realiter adequatas nãe cũ⁹ ſunt intel lect⁹ ⁊ volũtas ita põt argui ꝺe quibuſcũq; ꝓncipiis ꝓductiuis in creaturis quoꝝ ꝺiſtinctio ſtat in eẽde, ſuppoſito alteriꝰ nãe. in ꝺiuinis aũt q; ꝓncipia opa tiuus nõ tñ equal nãe in rõne ꝓncipii operatiui: ſ etiã in eſſendo, opatio etiã equal ꝓncipio opatiuo ⁊ hoc eſſedo. ⁊ ꝓnꝺ equal nãe ſimiliter ꝑſ⁹ ꝺuctiuũ equa tur nãe in eẽndo ⁊ ſo ꝓpius ꝑpt cõicari termin⁹ formalis ꝓductiõis adequat⁹ ſibi ⁊ nãe in eẽndo.

Ad argumenta

quoꝺ ꝑbãr q nõ ſit tñ in ꝺeo ꝑncipiũ ꝓ ductiu. Cũ ꝑmo arguit ſ nã ⁊ intellectu ⁊ ſuſt ꝺuo ꝓncipia ꝓductiua ꝺiſtincta p ꝑbs 2°. pbr. 8°. q; ꝑbs pa rũ ꝺeo ẽ ꝺe volũtate vt ꝺiſtinguit ꝓtra intellectuꝫ Is cõiter in rõne ꝓncipii actiui ꝺiuit intellectũ. ad vo lũtat⁹, ⁊ ſũt 2°. phyſi. vbi ꝺiſtinguit ſũta ꝓncipia ac tiua in nãm ſ ꝓncipia ꝓductiua ꝓ intelligi⁹ vt intelle ct⁹ ꝺiſtinguit ꝓtra volũtat⁹ vt ꝑtebit ſtatim. ꝺicit, ꝓcurrit cũ volũtate ꝺiſtinctõ ꝺe ꝺnc̃ipiũ reſpectu ar tificialiũ boc ꝑtebit reſpõꝺendo ad inſtãtiã ꝑbi ꝺe 9°. methaph⁹ſice. ad q̃ ꝺico ꝙ intellectus com paraf ad ſuã natur⁹ ⁊ ad ſuam ꝓpriã operatiõnẽ cui⁹ ꝓncipiuꝫ eſt cinus ⁊ ꝓductiui aliquo mo. ⁊ cõpara tur ad opationes aliarũ potentiarũ reſpectu quarũ ꝓpotẽtia ꝺirectiua vel regulatiua ſit ꝓmo mo accipi piaf ꝺico ꝙ: ẽ mere nã ⁊ cliciẽꝺo ⁊ in pducẽdo, que cungs. n. actũ intelligẽꝺi, ꝓducit cũ obo ꝑſente: ⁊ me motia mere naturaliꝫ, ꝓducit ⁊ quancũq; opationes operaf mere naturaliꝫ opatur. volũtas aũt reſpectu operatiõis ꝓprie vt ꝓductiue hꝫ oppoſitũ moꝺũ ꝓducẽꝺi ⁊ ꝺe facto apparet ꝑbm 9°. methaph⁹. c. 4. vbi tractat quo moꝺo poſſũt rõnalis ⁊ irratio nalis ꝓducere ad actũ. ⁊ arguit ꝙ rõnalis q̃ ẽ ſe eſt ad oppoſita: nõ põt ex ſe exire i actũ. tũc. n. ſimil exiret in oppoſita. q: ſimul eſt oppoſitoꝝ. ⁊ ex hoc ꝙ cludit ꝙ ꝑter illã potentiã rationalẽ. os ponere alia potentiã rationalẽ determinatiuã q̃ qua ꝺetermine tur ⁊ illa ꝺeterminata põt exire i actũ. ⁊ ex hꝫ ſequit ꝙ intellect⁹ ſi ẽ oppoſitoꝝ ſic ẽ oppoſitoꝝ ꝙ moꝺũ nãe q̃ quantũ ẽ ꝺe ſe nec ꝺario ẽ oppoſitoꝝ: nec põt ſe ꝺeter minare ad alterũ illoꝝ. ſed regrit alt⁹ ꝺeterminãs q̃ ſi ꝺeter põt exire in alterũ oppoſitoꝝ hoc eſt appe tit⁹ ꝫ eundẽ vel ꝑo bereſis. Et⁹ ſol⁹ hꝫ virtutẽ ꝓ ducẽꝺi oppoſita. ſ liquefactionẽ ⁊ congulationẽ. vñ ſi eſſent ꝺuo paſſa approximata quoꝝ alterũ ẽt liq factibile ⁊ alterũ coagulabile ſol ꝺe necẽtate nãe ha beret eliere illos ꝺuos actus in illis. ⁊ ſi ꝺicẽ ẽt ap proximati q̃ ſimul natꝰ eſſet recipere oppoſita illa ſol ꝺe neceſſitate ſil. ꝑduceret oppoſita vel neu⁹ eſt q̃ ſolis mere nãlis ẽ oppoſitoꝝ q; eſt illoꝝ mere et ſe ita q nõ põt ꝺeterminare ſe ad alterũ tñ. talis potentia eſt intellect⁹ vt intellect⁹ ẽ pneciſe reſpectu oppoſitoꝝ intellectoꝝ. ⁊ nõ ẽt ibi aliqua ꝺeterminatio ad alterũ tñ illoꝝ nõ ad reliquũ niſi quatenus vo lũtas cõcurrit. ꝑbs ait cõiter loquitur ꝺe intellectu ſm q; eſt volũtate aſſituit vnũ ꝓncipiũ reſpectu arti ficialiũ, ⁊ nõ vt eſt naliter elicitiuus ſue operationis ⁊ nõ eſt q; aliquãꝺo cõtra neutrã ꝺiſtinguit intellectuꝫ

aliquãdo arte aliquãdo ꝑpositũ idẽ intelligẽs ꝓia
ri vltio dicit de volitate. q ẽ ꝑncipiũ respectu cre
aturaꝝ dico q ꝑpus nãliter volitas dei ẽ ꝑncipiũ ꝑ
ductiuũ alicuius producti sibi adequati ꝙ sit pdu
ctiuũ nõ adequati. adequatũ infinito est infinitũ. ita
creatura nõ ẽcudariũ volutũ ꝙ productũ a volitate dei

Ad secundã quẽ quæstionẽ: cũ querit de tri
nitate plonaꝝ in diuinis
ſẽ. q sunt tñ tres plone in essentia diuina. ℭ. 2o ꝑ
baſ ſic ſunt tñ due pducte. r tñ vna imꝓducta ꝙ
tñ tres sunt persone. ℭ. Circa ꝓmã ꝓbo ꝙ sint due
pducte. r ꝙ nõ plures. ℭ. Ad ꝓbandũ ꝙ sint due p
sone pducte ꝓmo ꝓbo ꝙ est aliqua plona pducta ac
tu intellectuale. hoc ſic intellect⁹ rẽ ꝓfecta memo
ria. i. habes obiectum actu intelligibile sibi plena. ꝙ
aliquẽ actũ sui ẽ pductiuus termini adequati. i. infi
niti et ꝓcedẽti quæstiõe nihil aũt feiꝑm pducit ꝓmo
de tri. c. ꝓmo ℊ. ꝙ pducit actu intellect⁹ aliquo mõ
distinguit a pducẽte. ẽntialiter nõ vtiſiguit. qꝫ eñ
tia diuina ꝑ quecunq; essentialia ꝓfectio intrinseca
sibi ẽ indistinguibilis. er. q. de vnitate dei tigit diſti
guit ꝑsonaliter pducti a pducẽte actu intellect⁹.
ℭ. Similiter arguit de pducto actu volitatis.

Quod aũt plona pducta actu ſto r illo ſit alia r alia
ꝓbo. qr nõ pot eadẽ plona pduci duab⁹ ꝓductiõib⁹
totalib⁹ ſufficiẽtib⁹. hec aũt productio alia ẽ ab illa
er q̃ne pcedẽti. ℊ hec r illa nõ ꝓducit eadẽ plona
ſed tm. ꝓbõ maioris. ſi id ꝑ ꝓducẽtes duab⁹ ꝓdu
ductiõib⁹ totalib⁹: vtraqꝫ acquiẽpere eſſe ſufficient.
ꝙ ſi ſufficiẽt acciꝑere et ẽ a pducẽte hac ꝓductiõe ba
beret eẽ ꝑfecte nulla alia ꝓductiõe ꝓstita. igit ñ ꝑt ac
cipe ſẽper aliaꝫ ꝓductionẽ q: tãc nõ eẽt ſine il
la. ℭ. Literaꝝ q nõ ꝓssit eſſe plures plone ꝓdu
cte ẽ ẽſite due. ꝓbo ſic. nõ ꝓsit eſſe plures ꝓducti
ones intra aõ aliquatlit fuadeba⁹ in q̃ne ꝓcedẽti ꝙ
differaꝝ vltra ad diſtinctionẽ. 7ᵐ finaliter declarã
dus hoc igit ſit centrũ nũc q tñ ſunt due ꝓductio
nes intra nulla aũt ſtarũ põt terminari nisi ad vnaꝫ
ſonã q: plona ꝓducta est terminus adequat⁹ illi
pductiõi. ℊ. ℭ. Hãc reſtat ꝓbare q vna tñ ſit nõ
producta. vbi dicit vnus doctor q illud ꝛfendit ſi
cut offendit vnitas dei. hoc etiã ꝓbat ꝑ Hylla⁹.
e. de fynodo. vbi vult q qui dicit duos innafcibiles
cõſtet duos deos. ℭ. Poꝛet ꝛa argumt ſic ꝓlura ſup
posita absoluta nõ ꝓssũt esse in hac nã. q: nã nõ est
in pluriꝫ ſuppositis absolutis ſine diuiſione natu
re eẽ igit plura ſuppositꝫ relatiua aut igit relatio
ne mutua inter ſe. aut ad alia. ſed ñ plura eẽt ſuppo
ſita nõ ꝓducta nõ diſtinguerent relative ad alia ſup
posita. q: nõ relatiõe ad alia ſuppoſita producentia
q: nulla ſunt ex hypotheſi. nec ad producta. q: ad il
la baberent relationẽ eandẽ ſicut mõ pater r filius
habẽt eandẽ relationẽ ſpiratiõis actiue ad ſpiritũ ſã
ctũ. ſ relatione inter ſe diſtinguerent. 2o hoc relatio
ne originis q̃ ẽ ꝓpoſita. ℭ. Contra iſte ꝓbatio
nes nõ videnť ſufficiẽtes ꝓma nõ ꝙ vnitas dei ꝑ
baꝫ ex hoc ꝙ diuina ifinitas nõ diuidit in plures eẽ
ſentias. nõ aũt ita manifeſtũ eſt q: ratio ingẽiti vel
inafcibilis nõ ſit ꝑ pluriꝫ ſuppoſitis. tñ q: rõ inaſci
bilis dicit aliũꝫ ꝑfectionẽ ſimpliciter q̃ ẽ ſine ꝑmiſſi
poſſit ꝛcludi vnitas inaſcibilis. ſic er ꝑfectiõe infi
nita cõcludit vnitas diuine eſſentie. Similiť au
ctoritas Hyllarij quã adducit dicit q: ita ẽ nõ tamẽ
probat eẽ ita: r ẽ accipit in ratiõe ſua ꝙ plures ꝑõe
absolute nõ ꝓſſunt eẽ in eadẽ nã. qualiter eſt hoc no
tãdũ. ℭ. cõcluſõe. qui enim ponerent plures ꝑsonas inge
nitas nõ dicerent eas formaliť cõſtitui aliquibus re
lationib⁹. ℊ accipere cõtra eũ q nõ poſſit eſſe plures
ꝑsone absolute videť nõ accipere manifeſti⁹ cõcluſo
ne. ℭ. Cũm vltra dicitur ℊ non diſtinguitur re

Henri. qr°. 6 q prima.

lationibus inter ſe. quia hoc non eſſet niſi ꝑ re
lationes originis. hãc ꝓbatiam os probare. ꝓceſſo. n.
illo ℊ nõ ſit diſtinctionis niſi ꝛelationes originis. cito
hẽretur ꝓpoſitus. ℭ. Aliter ꝓsudeo cõcluſionẽ tenta
ſic. q:quid põt eſſe in pluriꝫ ſuppoſitis ẽ non deter
minatũ ad certũ numerũ ſuppoſitoꝝ ꝙ aliud a ſe ẽtiã
eẽ de ſe põt eẽ in infinitis. ſ ñ ẽ nec eẽ eſt in infinitis
ꝙ ꝙd põt ibi eẽ eſt. ſed ingentiũ ſi põt eſſe in pluri
bus ſuppoſitis non determinatũ ab aliquo ꝙ quot ſup
poſitis ſit. q: determinatũ ab alio ad eẽ in ſuppoſito
ꝛel in ſuppoſitis ẽ ꝓra rõnem ingentiũ. igit de rõne
ſua põt eẽ in infinitis. r ſi põt eẽ eſt: q: eẽ ingentiũ
eſt ex ſe necesſe eẽ ꝓtis eſt ꝓſſibile. ℊ illud ex quo ſe
quit. ℭ. Scõo ſic. nũꝫ pluralitas ponẽda eſt ſine ne
ceſſitate. nulla aũt necesſitas nec ad ſe intra nec ad
extra cogit plea eẽ inafcibiles. ℊ ẽtia vn⁹. ℭ. Tertio
q: ẽntia vna actu reſtens nõ vꝛ ſe ꝛs in mediate ha
bere ꝓles modos eẽndi. oppo⁹ ſeq⁹ ñ pla cõ ſup
poſita ingenita. nõ aũt ſeq⁹ mõ. q: ẽntia diuina nõ
hꝫ ꝓles modos eẽndi imediate ſine ꝓductiõe. hꝫ tñ
vnũ modũ eſſendi ſine ꝓductiõe. r alios duos me
diantibus ꝓductionibus.

Ad argumenta principalia

ſcõe. q. Ad ꝓmũ cũ arguit eque nobiles ſunt. ℊ tot
fallacia ẽ figure dicitiõis cõmutando qualẽ in quot.
Et nõ defect⁹ ꝓſitę eſt iſta. nõ. n. eſt ꝙ nobilitatẽ vl
ignobilitatem relatiõis vel rõnis ꝓncipiꝫ vel ꝓinci
piati ꝙ mꝛ tiplicẽt vel nõ multiplicetur. ſed de rõne
ꝓncipii eſt vnitas. ſ is in ꝓncipiatis poſſit eſſe pluraꝫ
tas. q: ſemp ẽ reductio ꝑ laditatis ad vnitatẽ. r ideo
ſtante equali nobilitate põt eẽ mꝛtiplicatio vel diſti
ctio in relatiõib⁹. ꝓductoꝝ: ſ nõ in relatiõibus ꝓdu
centiũ a ſe. ℭ. Alia eſt rnſio q: ſ ibi ꝙ ibi rs relatio vni
us rõnis ſit de ſe. hec ſit a pluriꝫ relatiõib⁹ ꝓducti
ni põt ſoſtan abſtrahi vnũ cõe puta ꝓductiuũ: r ita a
pluribus relationib⁹ ꝓducti põt abſtrahi vnũ cõe: pu
ta ꝓductiũ. ſ ñ igit eſt vna relatio ſ cõi ſi eſt cõe abſtra
bile que vi ſi cõi relatio ꝑsone. pducẽtis. ſunt tamẽ
due relatiões ꝓducẽtis ſic r ſic. ſicut due corrẽden
tes eis ꝓducti ſic r ſic. ℭ. Ad tertiã rõnẽ cõcedo. ꝙ
relatiõibus ex ꝛte ꝓductionis. vel ꝓductionũ cozrn
dent relatiões ex ꝛte ꝓductoꝝ. r cõ. ſed non ſeq
tur ſi relatiões ꝓducti diſtinguũt. ℊ. r relatiões ꝓ
ducentis cuius ratio aſſignatur: quia relatiões ꝓ
ducti poſſunt diſtingui ꝑter diſtinctas ratiões ꝓpo
ducendi: que ſunt in ꝓducente: ꝛs ſit idẽ ſuppoſitum
ꝓducens. ſicut ꝓductio artificialis. r naturalis. di
ſtinguuntur ꝑ ꝓncipia ꝓductiua ꝑ artem. r na
turam. ꝛs iſta cõcurrant in eodẽ ſuppoſito. relatiões
autem ꝓducti non poſſunt ita concurrere in eodẽ
ſuppoſito r vna perſona: ſed ſunt diſtincte perſonali
ter. q: ꝓductum eſt ꝙſe ſubſiſtẽs r ſuppm. ℭ. Alia
ratio ꝑ ex ſuppoſitis ratiõe. quia nõ poteſt idem ꝓdu
ci duab⁹ ꝓductionib⁹ totalib⁹ ꝛs idem poſſit ꝓdu
cere duas relatiões totalibus: r ideo relatiões
ꝓducti non ꝓducuntur in eodem. ꝛs ratiões ꝓ
ducẽtis poſſunt ꝓdurificari in eodẽ. ℭ. Ad tertiũ po
tentia finita nõ poteſt hẽre vim duos termios ade
quatos in ꝓduci. ꝛs poſſit habere vnum ꝓducẽ
t alium in ꝓducto eſſe. pot⁹ia aũt infinita habet
terminum ſuũs intra ſe ſm ꝓ in ꝓduct: r ſic ẽ ade
quatus. r ideo non poteſt habere plures terminos.

Ad primam questionem di

co ꝙ ſimul ſtãt vnitas eẽntie r pluralitas ꝓnarum
quod apparet ex ſolutiõe quæſtiõis ꝓcedẽtis. quia
ſimul eſt ibi pluralitas cum ſita vnitate. ℭ. Ad hoc
aũt aliqualiter declarãdum. nr tandũ eſt. q: ſicut re
pugnãtia repugnãt ex ꝓpoſitis ranõib⁹ in cõpoſibili

um: ita nō repugnātia sine incōpossibilitas ee pos-
sit̄ rōnib⁹ cōpossibiliū. Ad 2ᵘᵐ dicendū aūt ista cōpos-
sibilitatē videēa eē rō erroneā. q. nāe ꝛ suppositi
vbi nō addū gnā nō sic bs. ad suppositū sicut vniuersa
le ad singulare q: in accidētib⁹ inuenit singularitas
sine rone suppositi ꝛ in isba ꝛc videt nā athoma aliū
pta ea verbo ſm. Dam. nō tñ suppositū nisi nāe. ne-
que se bs nā ad oppositū sicut quo ad qōnz cuiusq;
quo cognōscer, ppriū qd̄ vel quia. ꝛ ita ficut nā est q⁹
ita bs. ppriuz, qd̄ vel quia qō nō cōrahit ad suppo-
sitū ꝛ sicut suppositū est qd̄ vel quis ita bs suū quo p-
priū quo subsistit. ꝛ tñ suppositū cōcitant de necessi-
tate ē singulare. ꝛ etiā nō pōt esse q⁹ respectu alteri
us. q: est subsistēs nō potēs eē act⁹ alicuius subsistēn
tis. ꝛ sistit rō suppositi ꝛ dupliciter incōcabilitate. vbi
scilēdū q: cōmunicabile dicit aliquid vel p idēpitate
tē ita q illud cui cōmunicat sit ipm. vel p informati
onē ita q illud cui cōmunicat sit tōn non ipm pmo⁹
vle cōmunicat singulari. 2ᵈᵒ. forma materie nā igi
tur q̄unqꝫ ẽ igitū ẽ rse de rone nāe ẽ cōcabil' vtro
que mō vꝫ plurib⁹ suppositis quoz quodlibꝫ sit ip-
sū ꝛ etiā vt quo ranḡ forma qua singulare. vl suppo
sitū sit ens quid dicitur ue vel bñt nām. Suppositū aī
ẽ cōmunicabile duplici mō communicabilitate vlibi op
posita. q. Et bis declarat. ppositū ꝛ pmo sic nā que
cunqꝫ ẽ cōmunicabilis plurib⁹ p idēritatē igit nā di
uina est cōmunicabilis hoc etiā ps ex questione ẽpo
sita. nō est aūt diuisibilis ex quelibꝫ de vnitate dei
igit cōmunicabilis sine diuisiōe. Hoc etiaz arguitur
sic nā diuina ẽ quicquid in nāe vt nā ẽ igit̄ effectio
simplr. olis effectio simplr ẽ deitabilis plurib⁹. q. cō.
mino⁹ ꝑbo. effectio simplr ẽ que melius est ipm ee
se q̄ nō ipm. Anſ. mono. c. 15. q⁹ sic intelligit. q⁹ per
fectio simplr ẽ melius quocunqꝫ sibi incōpossibili i
quolibꝫ supposito absolute cōsideratō: hoc est nō de-
termnādo in quā nā sit illud subsistens. Sed si nā di
uina determinaret se ad subsistētiā cōmunicabilē
ipa in nullo esset melior quocunqꝫ sibi incōpossibili
nisi ꝛ. ꝑ subsistētia ad quā se determinaret q: cirtis alij subsi
stētie eēt incōpossibil', igit̄ n eēt pfectio simplr. ꝑ Hoc
ẽt arguit ex pte rōnis suppositi. q: enis suppositū de
rōnis ẽ ẽ incōmunicabile simplr. ꝛ id rō suppositi ni
ẽ pfectio simplr' nō ꝑdicto nō o: illā rōnes includere
ẽ illib⁹ rōnes ens ꝑ idēpitatē ꝛ ita pōt stare alia rō
distincta suppositi. Si aūt pōt stare que rōnes di-
stincte suppositi. igit ꝛ duo supposita distincta. etiā
sine diuisiōe nāe. q. ẽ. Hoc ẽtō declaratur ex infini
tate que est conditio nature. ꝛ hoc sic. forma que
est aliqua mō illimitata in perficiendo materiāle
sui distinctiōe ꝛ extēsiōe qualicunqꝫ pōt pficere plu-
res partes materie. ex quib⁹ ita intellectiua que nō
est limitata ad pficiendū hāc partē corporis organi
ci sine sui diuisiōe ꝛ extēsiōe qualicunqꝫ vel p se vel
per accidēs pōt perficere alīā partē corporis orga-
nici ista. n. ꝑprietas vꝫ q⁹ forma nō distinguat. ꝛ tñ
pficiat plures partes corporis vel māe non cōperit
anime rōne imperfectōis. q: ipa pōt forma pfectiōi
ma inf. eē formas nāles. q⁹ aūt alie imperfectiones
careāt ito gradu ꝑfectiōis eē. n. limitātur ad pfi-
ciēdū vnū nec pficiūt plres ptes māe sine extēsiōe p
accidēs. ex hoc aūgr hoc sic, si tātis vnitas sit cū plalita
te. ꝛ nō ex impfectiōe illi⁹ quod ẽ vnū. igit subtracto
omni eo q⁹ ẽ sī ipfectiōis ex vtraqꝫ pte pōt stare per-
fecta vnitas cū plalitate. sed q⁹ alia pficiat mām boc
est impfectiōis in ea. q: etias illa pōt̄ pfecta sint ptes
einsdē totius hoc ẽ est impfectiōis. Si igit totalitar
ab alia boc q⁹ est pficere mām. ꝛ a plurib⁹ illis distī
ctis. hoc q⁹ est eē ptes vni⁹ totī. remanebit forma
his perfectā vnitatē. sed nō informās māz ſ. duas
totale esse. hoc pluribus distinctis q̄ nō erūt partes

vnius totius sed erūt p se subsistētes. ꝛ tunc erit vna
nā duas totas ee plures suppositis distinctis. Esse
tia diuina que ẽ pmō ẽ illimitata a qua auferē quic-
quid ẽ sī impfectiōis poterit dare totale esse pluribus
suppositis distinctis.

Sed hic restat vlterius dif

ficultas. nō. n. vbi intelligibile q⁹ ẽntia nō plurificet
ꝛ suppositā sint plura nisi aliqua distinctiōis ponat in
terōnem ẽntie ꝛ eōrum suppositi. ꝛ id ad illud augus
tinam cōpossibilitates ꝑdictā os videre de illa distin
ctiōe. Et dico sine assertione ꝛ ꝑudicio sine melio
ris q⁹ qua formali⁹ suppositum est cōmunicabile
rō essentie vt ẽntia: bit aliqua distinctionem pce
dentem oēm actus intellect⁹ creati ꝛ increati. Et ꝑ
hoc sic. ꝑmus suppō⁹ bz realit' entates cōcabilem.
aliqn nō posset eā cōcare. bs Exaltiter entitatem
incōcabilē. aliqn non esset positiue ꝛ in entitate re
ali suppō⁹. Et intelligo sic realit' q nullo⁹ actus in-
tellect⁹ os deartis: imo q talis entitas eēt ibi ñ nul
lus intellect⁹ os dearet ꝛ sic esse ibi ñ nullus intelle
ctus consideraret hoc. dico esse ante omnē actus in
tellectus. nō est aūt aliqua entitas aī os actū intel
lect⁹. ita q nō q actū intellect⁹ os cabilis ꝛ aliqua en
titas sic de se incōcabilis ita q sibi ꝑdicat cōcari in
si an actus intellect⁹. Bē q nō ꝓcise ꝑtelligere sit aliq
distinctio inth bc entitates ꝛ illā. q. ẽ. Si dicas q
aī oēm actū intellectus ꝑtis nō ẽ aliqua ꝑdictio: ꝑ
entitas olo vnꝫ ẽ eisdē rōnis. Cōtra. igit entitates
istam vnꝫ rōnis torā cōcat̄ pater filio: ꝛ ita nulla en
titat̄ positiua in bs pater q nō cōcat filio. ꝛ ita es
cat ei pat̄ernitat̄ ẽ sua essentia. Vꝫ arguit sic, distin
ctio vna in intellectu est penes diuersas modū cōci-
pīdi idē obm formale. a boc sine cōcipiēdo grāma
tice vt hō ẽ hois: sine logice vt hō ẽ buanitas. Alia
maio: distinctio ẽ in intellectu ocipiēdo duob⁹ actib⁹
duo obā formalia. a boc sine illis cōsidēat diuerse
res. vt intelligēdo colozē ẽ disgregationem. Et boc ar
guo sic: pater intelligēs se in illo ꝑmo signo originis
aut intelligit ẽntiam ꝛ a. ꝑprietatē. vt diuersa obā
formalia aut ꝑcise vt idē obm sub alio ꝛ alio modo
cōcipiendi. 2ᵈᵒ non. q: tñc non est maior differentia
inf deī ꝛ relationē ẽ ocipiendo vnam ꝛ deitat em ꝛ
ẽ tamen ocipere a. ꝑprietatem q: ẽ deitatem. ita
q tamen ocipere a. ꝑprietatem magis incōmunicabi
les ẽ deitatem ẽ cōcabilē. nā homo nō est incōcabi
lis si buanitas est cōcabilis nec eōuerso. ita in ꝑpo
sito ſmili. tñc non magis eēt ẽ tlectus patris in eē
sentia diuina brūs ẽ in a. que dicit ꝑprietas ꝑpis.
nec magis in a. ẽ in ꝑprietate filii. ꝛ ita in duobus
obis vt in ꝑpetatib⁹ ꝑpis ꝛ filii ꝑmo ẽt beat⁹. Et si
dec ſmus modus o: pat̄ernitas intellect⁹ beat essen
tiam ꝛ a. tñc duo oba formalia: tñc argu o: tñ intellec
tus ille nihil intelligit nisi intuitive. q: vt patebit
di. 3ᵗ. q. 3ᵉ. omnis intellectio abstractiua ꝛ nō intuiti
va ẽ aliquo modo imperfecta: cognitio autez intuitiua
est obiecti. ꝛ obiectū est presens in existētia actuali:
ꝛ hoc in se. vel in alio eminēter cōtinente totam en
titatem ipius. ex quo cognoscitur intuitive vt ob
iecta formalia distincta: vel vnum eminenter conti
netur in alio: vel vtrunqꝫ ꝑ ꝑpriā existētiā termīat
actū vt est eius. nihil aūt intrinsece ꝑsone diuine ꝑ
prie cōtinet in aliquo eminēter. q: tñc esset ens per
priciationis illius cōtinētis. igit quecunqꝫ intrinse
ca sunt diuersa obiecta formalia intuibilia sīm ꝑpri
am existiam actualē termināt intuitiones. vt obiecta
ẽ ita habent aliqua distinctionē ante actū intelligen
di. Si dicas q essentia de se facit vnū oceptū in
intellectu patris: sed circa illaz potest intellectus pa
ternus facere diuersas rationes ẽ precise. 1ᵒ. mō di-

stingunt essentia s a. in intellectu paterno ⁊ nō primo modo. ¶ Contra, quicquid intellect⁹ causat sine actione obiecti circa obiectū precise hoc est virtute p̄pria intellectus ⁊ hoc loquendo de obiecto vt habēs esse cognitū in intellectu precise ⁊ de intellectu precise ⁊ de intellectu vt cōsiderans est. illud est precise relatio ratiōis: nunc autē illa ratio quas facit essentia de se p̄s est absoluta aliter nō deberit icare intellectū patris ergo p̄ter istam rationē absolutā nulla alia in re ante actū intellect⁹, habet, p̄positū. nulla etiā est alia per te in intellectu patris nisi per actū in tellectus negotiantis ⁊ nō per impressionē factā ab obiecto. qn̄ō impximit per te reniti vnū conceptus, ꝙ quelibs ratio alia a ratione absolute essentie erit p̄re eiser relatio rōnis. ꝙ propter eas patris quē incōcebitilis erit relatio rationis. ꝙ ⁊ absolutā nulla. ꝙ videre qualis sit ista differentia que ponit̄ fiende rē omnē actū intellect⁹. ¶ Dico ꝙ ⁊ in rebus ꝯ in i tellectu differentia maior manifesta est. ⁊ ex illa fre quenter cōcluditur differentia minor; que est imani festa sicut ex differentia creaturaꝝ cōcluditur differentia ydearū in intellectu diuino sicut ps p Augu. 83. questionū. q. 46. in re aūt manifesta distinctionis rerū. ⁊ hoc dupler. suppositoꝝ. ⁊ naturaꝝ. in itelectu manifesta est differentia dupler modoꝝ. ⁊ cōcipiendi ⁊ obiectoꝝ formaliū. ¶ Et his cōcluditur differētia de intenta que est manifesta quia minima in suo genere. ⁊ inter omnes que precedunt intellectionē cōcludit aūt ex differētia realī sic. difficile inuenit̄ suppositoꝝ est realis cū ipsum suppositū idē eodem formaliter cōuenire realiter ⁊ differre realiter concludit aliqua differētia essentie in qua supposita conuenīt ab illis rationiꝫ⁹ quib⁹ suppōsita distinguūt. Similiter ex differētia obiectoꝝ formaliū quo rum neutrū cōuenit in aliquo eminenter. ⁊ hoc i intellectu intuitiue cōsideratę cōcludit aliqua differētia ante actū intellect⁹ cōiū que cognoscuntur intuitiue Sed nunquid hec distinctio dicet realis? Rndeo nō est ppria realis actualis intelligēdo sicut cōmuniter dicitur realis actualis illa que est differentia rerū ⁊ in actu qz in vna persona nō est aliqua differentia re; ppter simplicitatē diuinā, ⁊ sicut nō est realis actualis ita non est realis potentialis. quia nil est ibi in potentia quod non est in actu: potest tam vocari differentia ratiōis sicut dicit doctor. q. Guiel. parro. li. p̄mo di. 5ª. q. 2ª. S. bo⁷ª li. p⁹ di. 5. q. p⁴ dam nō qr̄ō accipiaꝫ. p differentia formata ab intellectu sed vtrō accipiaꝫ. p quidditate rei p̄s q quidditas est obiectū intellect⁹ vel alio mō p̄t vocari differentia virtualis quia illud quod habet realē distinctionē in ēsse nō habet rem ⁊ rem. sed est vna res habens virtualiter sue eminenter quasi duas realitates quia vnaquaq; realitati vt est in illa re cōpetit illud ꝓprius quod inest tali realitati ac si ipa esset res distincta ita. n. hec realitas distinguit̄ a illa nō distinguit: sicut ſ ista est vna res a illa. ¶ Sed. ppriꝰ ista me dicaꝫ sicut possumus inuenire multos gradus in vnitate in primo minima vnitas est vnitas aggregatiōis in 2º gradu est vnitas ordinis que aliqd addit supra vnitates aggregationis. in 3º est vnitas per accidēs. vbi vbra ordinē est informatio licet accidentalis vnius ab altero eoꝝ que sunt sic vnus in 4º est vnitas p se cōpositi ex principijs essentialibus per se actu ⁊ per se potēcia in 5º est vnitas simplicitatis: que est vera idemptitas. quicqd enim est ibi est realiter ideꝫ cuilibꝫ nō rō est vnū illi vnitate vnionis, sicut in aliis modis. sta adhuc vbra oēs est idemptitas formalis voco aūt idemptitatē formalē vbi illud qō dicit̄ sic id̄ includit illud cui dicit̄ id̄ in ratiōe sua formali. ⁊ p̄sequens p̄ se p̄mo mō. in proposito aūt ēntia nō includit in ratione sua formali ⁊ qddditaliaꝫ ꝓprietatē suppositi nec eōuersō. ⁊ ideo p̄t accidi ꝙ ai oēm actum intellect⁹ est realitas entitie que est cōcabilis. ⁊ realitas suppositi qua suppo⁹ est incōcabilis. ⁊ ante actus intellect⁹ hec re alitas formaliter nō est illa vel nō est eadem formaliter illi: sicut ꝑs exp̄ositiō quid̄ formaliter ē idem. nūqꝫ igit̄ ds accidi aliqua diuinitatis. ds. hēt ⁊ vti ista negatiua. hoc nō ē formaliter idē. q̄ ē sic ⁊ sic distinctus Sed nonne ēquit. a. ⁊. b. nō sunt idē formaliter. ꝙ sunt formaliter distincta. ¶ R⁹ qn̄ ds seq. qr formalitas ē ante negatur: ꝛi ꝑte affirmat. Beuter igitur loco omnī tendo illa verba de distinctiōe rationis ⁊ de distinctiōe virtuali nō q: sint male dicta. ſ. q: nō sc eis vti: dico ꝙ in ēntia diuina aī actus intellectus est entitas a. ⁊ ēnitas. b. ⁊ hec formaliter nō ē illa. ita q: intellect⁹ paterꝰ ꝑsideras a. ⁊ ꝑsideras. b. hs ex nā rei. vnde vlta cōpositio sit vera. a. non ē formaliꝫ. b. nō ait ꝑsit ex aliqbo actu intellect⁹ circa. a. ⁊. b. ¶ Ista differēia manifestat ꝑ exēpla. p̄mo si ponaꝫ albedo spēs simplex non dbis in se duas nās. est tm. in albedi ne aliqd realiter. vnde. bs rōnem coloris ⁊ aliquid vti bs rōnes differētie: ⁊ hec realitas formaliter nō est illa realitas. nec econuerso formaliter, imo vna est extra rōnē alterius formaliter loquēdo sicut ſ essent due res. ꝛs modo p idēntiatez ſite due realitates sint vna res. hoc exēplus ls aliqualiter sit simile ad ꝓpositus quantū ad hoc. ſ. q idēntitas realis nō necessario cōcludit idēritatem formalem cuiuslibꝫ quod ēt ibo eodem ad quodlibet qō ē in ipo. nōn est oio simile. qr aliqua ꝓpositiō ē in albedine ls non res ⁊ rei. ni ta tis qualis nō cōcedit in deo. ꝓpter non idēritatē formalem. vbi aūt nō idēritas formalis aliquoꝝ in eo dem regrat aliquā compositionez ⁊ portēialitatez ⁊ vbi nō. dicet di. 8º. q. de attributis. ⁊ in questione il la an de⁹ sit in genere. ¶ Posset etiā poni exēplus ꝺ toto quātitatiuo subrabēdo illa q̄ sunt impfectiōis ⁊ ponēdo illa que sunt pfectōis sed in pluribꝰ esset dissimile ꝺ ꝑs simile. ideo omittaꝫ. ¶ Ista aūt distinctio sue nō formalis idēritas q̄ ꝑbata ē ꝑius per duas vel tres rones. pōt etiā ꝑbari p duas vel tres alias Aug. 6º. de tri. c. 2. 8 magnis. vi. 6. 8 par uis. ois ēssentia q relatiue dicitur est aliqd excepto relatiuo. 5. c. 5. in pncipio. ē ꝑter nō est aliqd ad se. non est oio q relatiue dicatur ad aliqd. Et igit ēssentia in re ad se. ⁊ non ad aliqd: ⁊ in re ꝑter in ēsti pa ter relatiue ds. nō ē aūt formaliꝫ eade entitas ad se et non ad se. igit ⁊c. ¶ Item ꝛc. 4. vi. ii. nō eo ver bus quo sapia. q: vbus nō ad se dised nm relatiue ad ei cantus vbi ds. sicut filꝰ ad ꝑtez. sapia vero ē eo q⁹ ecn⁹. Intelligit Augus ꝙ ꝑ ipm eo⁹ ē sapia ꝑ entia. ⁊ p ꝑis eodē ē ꝑ te deus. Et ex hoc ꝑcludit. c. 14. de minoꝝ⁹ ꝙ ꝑ nō. qz ꝑ nō ē filꝰ. ⁊ filius nō ē ꝑi. aut ille ingenit⁹. ille aūt genit⁹. ideo nō ē vna essentia. q: bis noiꝺ relatiua eoꝝ oēdunt. vterq; aūt simul vna sapia ⁊ vna ēntia. est igit fm ipm tal nō idēritas relationis ad absoluta in diuinis q ꝑ si vnus erit que respectu alicui⁹. alterius nō erit que respectu eiusdēs. ēt autem quo cōuenit alicui fm ēs ratio nem formales. ꝙ vnū eoꝝ non est de ratiōe forma li alteri⁹. ꝑs extra eam. ⁊ p cōsequēs non est idem formaliter alteri. sicut supra exposita ē ratio ei⁹ quod ē nō esse formaliter idē: ⁊ tamē ex hoc nō sequitur fm pliciter diuersitas vel nō idēritas realis essentie et relatiōis. nō. n. illud quo pter ē pter ē aliud ab essentia. ꝑs idem ꝑs Aug. 7. li. de ci. dei. c. 10. ideo fm pter pter de⁹. quoniam quod hēt hoc est. excepto ꝙ relatiue quecūq; persona ad alteram dicit nec ē ipa sicut pter habet filium. ⁊ non est filius. sed quicquid habet pter in se ad quod p consequēs nō dicit relatiue illud ē ipe vera idēritate ls nō formali.

Ad primum argu^m ꝓncipale dico ꝙ mia
tio sic ē intelligēda quecunq;
aliqua idēntate sunt eadē alicui illa tali idēntate inter se sic sunt eadē. q; nō potest concludi aliqua identitas extremoz inter se nisi ſm illaz idēntatem sunt eadem medio ꝫ medium in se sic sit idem. ꝙ per hāc propositiōem sic intellectam tenet ois forma syllogistica omissa. n. altera cōditione vel vnitatis medii in se vel extremoz ad medium non est syllogism^s. sed syllogism^s accidit. ci aequitur in minori. g. qd̄ equid est in ēntia divina est idē illi ēntie. nō ē verū intelligēdo de idēntate formali. ꝫ ideo nō pōt concludi formalis idēntitas extremoz inter se. ꝫ diu autē tat formalis distinctio relationū suppositi fat formalit distinctio suppositoz. ℭ Et si dicat ꝙ falt ē ei idēntita te realis. eo; ad ēntiam concludā idēntitatē realē. eo rum in se. dico ꝙ ēntia non bz idēntitatē talē vnicā subsistentie. put ponē vel ponalia vt extrema vni unt in ēntia. ꝫ tō nō pōt concludi idēntitas subsistentis vel subsistentie p rōnem idēntatis eoū in ēntia vt in medio. ℭ Per b ꝑz ad talia sophismata. hic dē ē pater. filius ē hic de^o. ē filius ē pat. q; ō. affirmat. quia me^o epite ē aliqd nec ē eorū. ꝑ 8ci. & ^o ꝙ ēci creatu ris cōe se hz vt ql̄e qd. singulare. vt hoc aliqd. ita dic ēntia cōis personis bz rōnem ql̄is qd ꝫ ꝑsona hz ra tiōes buius alicui^s. mediū ḡ hoc est quale qd ꝫ nōli aliqd. ꝙ ludit autē idēntitas extremoz in ꝙlusiōe. ac si mediū fuiſſ hoc aliqd. Similr ibi videt esse fal lacia accidētis ꝫ ꝑtis. q; dic. duos accipit ꝑ mensu ris ꝑtis ꝫ alio ſuppōito. ē similr fallacia est figure dictionis cōmutando quale qd in hoc aliqd. ℭ Ad si ā arguas. deitas ē ꝑater filiꝰ ē deitas. ḡ. ē. & ^o ly dei tas nō ſupponat ꝑ alio ſuppōito in maiori ꝫ in mi nori. tūc ibi fallacia figure dictiōis cōmutādo quale qd in hoc aliqd. nihil aūt aliud est sic cōmutare ḡ ex vi illatiōis iter ꝑtari illud hic rōnem buī^s alicui^s quod bz rōnes qualis cui^s ita fit ꝺ eius ſuppo^o de ſuppo ſito interꝑtat medio eo ꝺ eodem ℭ Ret̄ndeo de ter mio quo habente veram idemptitatem sed non tantum vnicam realitatem formalem necesse est idem ra tione vnius realitatis vere ꝓdicari formaliter de illa. ꝫ de alia realitate formali formaliter non ꝑ dicari. sicut albedo ratione alicuius realitatis quaꝫ habet in se connexitē cum ingredine. ratione alteri us non realiter conuenit fed differt. nec affirt ꝙ na negatio de eodem ratione eiusdem realitatis for maliter dicuntur. Item ꝺ pater ratione essentie est idem quidditatiue filio ratione ꝓpriet atis non est idē formalit nec ꝓpriet as filio nec ꝺir affirmatō negatio de eodem respectu eiusdē. Et ly paretur affirmatio negatio eiusdem identitatis de eodem non tamen ratione eiusdem pura. Si paretur ꝙ pa ter non sit idem filio quidditatiue ratione paternita tis. fed ratione essentie. ℭ Si contra hoc arguas. ꝙ affirmatio differt ab affirmatione cuius vnius ne gatio dicitur ꝺ alia vel stat cum alia. quia neutrus est verum de affirmatione contradicente illi negati oni. ergo ꝺ deitas stat cum non paternitate. puta in

alia ꝑsona scilicet filij: ipsa deitas differt a paternitate quę nunquam stat in eodem cum non paterni tate. ℭ R^o. maior posset concedi de non identitate formali vel de non adequata. quia vnum illoz non determinatur ad alterum. ex quo stat cum eius oppo sito. vel sub aliis verbis de non identitate conuerti bili ꝫ precisa. Sed ſi maior accipiat distinctionem realem simpliciter negando esse. ſicut pater in albedi ne accipiendo ꝓpriam realitatem vnde similitur genus illi est ſic nō ꝓpugnat differentia oppoſita. ſci ceet nigredinis. tamen realitati vnde ſumitur dif ferentia ſpecifica albedinis differentia nigredinis repugnat ista responſio debet intelligi quantus ad secundam partem maioris que dicit ꝙ altera affir matio stat cum negatione. fed prima pars maio ris que accipit negationem de affirmatione dicitur ſic illa maior concedi quo ad illā ꝑtem. ſi intelligatur de dici necessario. vniuerſaliter. ꝑ rōnem. ꝓpriaꝫ huius de quo dicit. ꝛ hoc ꝙ ꝑdicatio illa de ꝺ. ē mio est realis siue rei ad nō rem. nō aūt ratiōis ad nō ra tionē nā tunc nō sequit nisi ꝺsiliciter ratiōis affirma tionis ad affirmatione. Applicando istā ꝑmā par tē maioris vt vera est ad ꝓpositū sequit ꝙ filius re aliter distinguit a patre. nō aūt ſm ꝙ deus vel dei tas ꝙ ꝺ deo nō dicit nō pater necessario. vniuer ſaliter. nec ꝓpter rationē ſui. Is ſm aliquos dicāt particu lariter rōnes ſuppositi illius ſibi. ℭ Quod ſi arguas ſi tud quo pater distinguit a filio ſit a. inquantū a. aut est ide essentie aut aliud ſi aliud hoc est inōtientes ꝓpter ſimpliciter. quia ſi inquantū a. est idē. sequitur ingtū distinguit ē idē. ꝙ ꝑis essētia distinguit ℭ R^o ꝺico ꝙ nec verū est a. inquantū a. est idē essen tie. nec a. inquantū a. est aliud ab essentia. ꝺ hoc intel ligendo illud quod sequit reduplicationē inquantū accipi ſm rationē ſuā formalē. ꝛ cuꝫ hoc etiā esse ra tionē formalē inherentie ꝑdicati. sicut dilūm ſupe rius in talib^s fermo nibus in questione de vnitate obi frubilis. respōdendo ad tertiū articulū hoc etiā ꝑs in exemplo bō enis. ꝛ nō bō sunt opposita im media ta. ꝛ ti formaliter de aliquo cū reduplicatione neu trā dicit sic albū nec inqtū albū ē bō nec inqtū albi est nō bō. ℭ Et si dicas. idē valeāt circa enis ē imedia te oppoſita dico ꝙ nō sequit sint imediate oppoſi ta. ꝫ alterū ꝑdicat de quolꝫ alterū. ita ꝙ nō subiecti sit formalitas ratio inherentie alterius ꝑtis ꝑdicati onis. fed ſufficit ꝙ alterū ꝑdicatoꝝ vere inſit cui libet ſibi bz nō ꝑ se nec ſibi. Si ait accipiat ꝛ inquan tus. puto mō vt tñ notet accipi ſm ſua rationes formalē dico ꝙ a. quocunq; mō accepta formaliter est idē essentie. nō sit formaliter idē esse. fed ſi ꝛ sequit. a. formaliter accepta est idem essentie. a. formaliter distinguit. ges ētia distinguit. fed est falla cia figure dictionis. ℭ communtando hoc aliquid in quale quid. ℭ Si adhuc inſtes. quia. a. inquantū a. est vel res quero quę res vel quod ens. ſi el ētia ha betur ꝓpositū ſi res. non essentia ergo alia res. Respondeo. concedo ꝙ el ens ē res. ꝛ hoc vtroqꝫ mō accipiendo inquantū. q; ſi aliquod ꝑdicatū ꝑ ꝙmo modo inest alicui: inerit ſibi eodē modo per se siue illud subiectū sit res distincta a quocunq; q est extra rōnem eius siue cōtineatur ꝑ idēptitate in ali quo q; ē est extra rationē eius. continentia enis talis non tollit ratione formalitatē nec ea quę inſunt ꝓmo modo per se. ℭ Sed cus queris q; ens. nico q; ens q; ē. a. sicut ſi subſtantia ē per se ens. ſi queras q; ens descendendo sub ente est per se subſtantia non aliud. Ultra. ſi ꝺras ē ne ꝑe ēntia. ꝺcis ēq nō. ℭ Si sers ē ē alia res fallacia est ꝑtis. nō est ꝑ se nec res. ē est ꝙ sers ē ē est aliares. q; in antecedente negatur per se idemptitas in cōsequēte idemptitatis sim

pliciter ſupta ꝫ ita deſtruit añcedens. Sꝫ probiciter
ꝫ ſe res ꝫ nõ per ſe ẽntia. ergo per ſe alia res: ꝫ vltra
ergo alia res, pbatur prima conſequentia. nam circa
ẽnſ idẽ ꝫ aliud ſunt imediate oppoſita: ergo ſi eſt per
ſe res eadem ẽntia, ꝫ ita per ſe ẽntia vel alia res.
Secunda conſequẽtia pbaf: q; per ſe non eſt determinato vi bralbes. Q Dꝛeter ea pbaf prima ꝓpõtia ꝫ ead ꝑncipale. ſi. n. ẽper ſe res aut per ſe res que eſt
ẽntia. aut per ſe res ꝫ nõ ẽ ẽntia ſi per ſe res ꝫ ẽ eſſentia
ẽ per ſe ẽntia. ſi ẽ per ſe res ꝫ nõ ẽ ẽntia. ꝫ ẽ per ſe res alia
ab ẽntia. Q Dꝛeter a tertio ẽntia ẽ per ſe res ꝫ ꝑpetas
eſt per ſe res. ꝫ nõ ſit ꝫ eadẽ res. ꝫ ſit per ſe due res. et ita
vltra ẽ per ſe res alia ab altera. Q Ad ꝑmã ꝛ dꝫ ꝓpõtiõ ꝑma argumẽti oſtingui ꝫ dit eẽ altietas ꝑpetatis. vel ꝑpetas alietat. ꝫ ꝑmo mõ negaret ly ꝑ ſe per
negatiõẽ inclusa in alietate. Q 2° mõ affirmaret ꝙ
ꝓcederet vis negationis. ꝫ ꝑnis ꝑmo mõ ꝓclo ꝑme
ꝑme ꝓcederet. ſed tũc ſeqꝛ ꝑntia peccaret ꝑm ꝑnis a
deſtructione antis. ꝫ mõ ꝑma ꝑntia peccaret ꝑm cõ
ſequẽs. Q Tũ ꝙ nõ vi bñ logice dictũ ꝙ negatio ſic
includat in alietate poſſet aliqd attingere ꝑter terminũ reſpectus ꝛ formã in qua vel ꝑm quã notat ẽ alietas. nec vi bñ logice dictũ ꝙ ly ſe qđ dicit modum
inhereñ ẽ ꝓpõ determinat cõpoſitionẽ poſſit negaꝛi ꝙ negationẽ aliqua in ꝑdicato. Q Ꝓ pot dici aliter
q; in ꝓme ꝑme ꝑntie tñ pot̃ḃr de vi ſermonis vñ
ſenſus. ſ. q; boc ꝓdicaꝛi ẽ ẽ aliã ab ẽntia ꝑ ſe ipſa ꝑpietati. ẽ ſite ſenſus ẽ falſus: q; ſic bñ ſegtur falſũ illũ
q̃ ſonat in iſcõs ꝑntia: ẽ ſimplr nego ꝑmã ꝑntiã. cus
due ꝓpões in añte ſint ve ẽ ꝑnis falſa. Q Ad ꝑmã ꝓ
bationẽ ꝑntie ꝓclo q; idẽ ẽ dꝫ ſũ ſũ ſit imediate oꝓ
poſita circa qđcũq; ꝓdicaꝛi vt ꝑ ſe dictũ de ſbo. imo
nec ꝓdicaꝛia ſic ſũt imediata. nec. n. bõ ꝑ ẽ albus.
nec per ſe ẽ nõ alb⁹. ꝑnter ꝓdictoria abſolute ſumpta
vel abſolute dicta de quocũq; nõ ẽ mediũ. ita ẽgit ſi
ꝓpietas ſe res eadẽ vel alia. verũ ẽ q; eadẽ: ſed tunc
nõ valet ꝑntia: q; ſit ꝑ ſe eadẽ vel alia. Q Ad ſecũdas
ꝓbationẽ dico ꝙ añs ꝑt oſtingui ꝑm cõponẽ ꝛ dimiſionẽ. ẽ inſenſu cõpõnis neutrũ dãda eſt. ſicut enĩ nõ
eſt dãda diſiũctiõ ꝙ ſit per ſe ẽntia vel ꝑ ſe nõ ẽntia. ita nec altera illoꝝ illius diſiũctiue cẽ accipi ẽ
ſenſu cõpõnis. Cũ vo dicidẽ ſicut res per ſe agit. ẽres
ꝙ ẽ ẽntia aut res que nõ ẽ ẽntia. nec ex hoc negaꝛi
oia ꝓdictoria. q; ſi accipias de incõplexis bi q̃ neutꝛ
illoꝝ dig ſe de hoc ꝓcedo. Si aũt vis hẽ ꝛdictoria cõplexa dico q̃ erũt ita: aut ꝓpietas ẽ ꝑ ſe res q̃
ẽ ẽntia, aut nõ eſt ꝙ ſit res que eſt ẽntia. ẽ hec negatiõ
ẽ va: ſed nõ ſnfert. ẽ ꝑ per ſe res que ꝑ ſenõ ẽ ẽſſentia
ſicut nõ ſegtur hõ nõ eſt ꝑ ſe albus: ergo ꝑ ſe ẽ nõ albus
In ſenſu diuiſionis dãda ẽ affirmatiua pare diſiũctiue. ſ. ꝓpietas ẽ ꝑ ſe res q̃ eſt ẽntia: ſed nõ ſegtur vltra: ẽ ſit ꝑ ſe ẽntia. q; ex idẽtitate reali infert idẽtitas formalis. nã añs in ſenſu diuiſionis tñ notat idẽtitatẽ realẽ ꝑ ꝓ que ẽ. Q Ad ꝓpõtiõ oſtingũtur añs ꝑdicti vel ꝑticipatione illã ẽ ꝑ ẽ ſe intelligat inhereñtia formalis vel tñ idẽtica. ꝑmo mõ neutra ꝑs eſt danda.
q; neutrũ oppoſitoꝝ ꝑ ſe infert illi rei q̃ per ſe dicit de
ꝓpietate. ſcdo mõ eſt dãda pars affirmatiua: ſed nõ
ſegtur vlterĩ, ꝓpoſitũ ꝓpter ꝓnem ꝑntia. Q Nec ſe
cũda diſtinctiõ nõ habet ex vi ſermonis. q; illa cum
poſitio implicata nõ determinat per aliqd q̃ notat
ea dicere formalẽ inhereñtiã ſ tñ idẽtica. Q Prima
diſtinctio habet ex vi ſermonis. ſ. ly ſi ly ẽ eſt nõ no
tat in ſenſu cõpõnis formalẽ inhereñtiã tñ ex vnitate
extremi rei ẽ q̃ ſi ſpecificatiua ẽ determinatiua cõſtructio ẽ ſenſu ꝺenoiari ꝙ ſe ineſſe ſbo. Q Ad tertiũ ps. Q Ad ſcm ꝑncipale dico ꝙ accidale ꝓpte
aut accipiẽ. ꝑ extraneo. aut accipiẽ. ꝑ eo q̃ quaſi per
ficit aliqd accidaliter q̃ ꝓ exiſtit in ſe perfectũ. ſi ſe
cundo mõ dico ꝙ nõ omne ens omni enti in quo ẽ eſt
ẽntiale vel accidale. eſt enim mediũ inter eſſentiale ẽ accidale. vt cõtrabẽs ſicut dña ꝺbit genus q̃ nec
eſt ẽntiale nec accidẽtale accipiẽdo hoc mõ. ꝛ ſic in
diuinis nihil eſt accidale ſed ꝑter ẽntias eſt aliquid
nõ ẽntiale. Si aũt accipiẽ accidale ꝑmo modo quic
quid nõ eſt de rõne eius formalis: ẽ extraneũ ſ; non ꝓ
prie ſic dicaf accidale ſicut differentia eſt accidalis
reſpectu generis. ꝛ hoc modo accipit ꝑbs accidale ꝙ
extraneo in fallacia accidis. ſic ꝑõt dici accidentale
alicui ꝙd eſt ei extraneũ vi illud comparaf ad aliqd tertiũ ꝓdicatũ. ꝛ ſito mõdo eſt incõueniẽs diffictta ꝑonaꝝ accidere ẽntie. ꝙ ſit extra rõnem eius.
Ad 3ũ dico ꝙ ſi in maiori ꝓlud ſi intelligat ꝺdi
tio poſſibilis maior. ẽ vera. ꝛ minor falſa. nulla enim
poſitione poſſibili poſita ꝑõt deeſſe ſcda ꝑona in diuinis gn ſũmum bonũ ꝛ ſũma ꝑfectio deeſſet ſibi ẽ eſſe. Et ſi ꝑbes ꝙ ſi illa deeſſet ſũma ꝑfectio eſſet in
parte. dico ꝙ ſi illa deeſſet ſũma ꝑfectio deeſſet. ꝛ
ſi illa deeſſet ẽ pnõ deeſſet ſũma ꝑfectio adeſſet. ꝛ ſi
adeſſet. ẽ ita ipſam deeſſe includit contradictionem
Si aũt in maiori ꝑly ſi ponaf poſitio incõpoſſibilis.
dico ꝙ maior eſt falſa. illud enim ponẽdũ eſt in ſũmo
bono q̃ nõ põt poni nõ ẽ ſine ꝑne incõpoſſibilis.
Ad vltimũ dico ꝙ illa rõ ꝓcedit de neceſſe ẽ ꝺ ſic intelligi ꝙd eſt ex ſe neceſſe ẽ ẽ ex ſe ẽ actualiſſimum
ita ꝙ ꝑ nihil ẽlecẽs aliud a ſe ꝓpectat aliqua actua
litatẽ ẽndi. ẽ ideo ex ſe eſt indiuiſibile. q; ſi poſſet di
uidi tũc ab illo ꝑ ẽ diuideret ꝓpectaret aliqua actu
alitatẽ ẽndi q̃ haberet in illis diuiſis. ꝛ oporteret
tũc illa diſtinguẽta ita ẽ neceſſe ẽ ẽ ẽnt formaliẽ
neceſſitates ẽndi q; ẽnt vltime actualitates ꝛ neceſſitates in illis diuiſis neceſſe ẽ. ſine ꝙbus illa nõ
haberet actualiſſimam entitatẽ: q; diuiſibile nõ habet actualiſſimã entitatẽ ſine exiſtian actualiſſimaꝝ
ante ꝙs intelligat in q̃ diuiſum illoꝝ in que diuiditur.
Et ꝑ hoc tẽnet illa rõ ſupius poſita in q̃nẽ ẽ vnitate dei ex ratione neceſſe ẽ q̃ue enĩ tacta fuit in q̃
ne ꝑmabuius ſcde dĩ. q; neceſſe ẽ nõ diuidif in plura. q; a. ꝛ. b. ſi nõ ẽnt formaliſ neceſſitates ẽndi antecẽ ẽ intelligerent neceſſe ẽ ei aliquo illoꝝ in q̃bꝰ
neceſſe eſſe diuidif. ẽnt vltime actualitates ſine q
bus illa actualitas cõis nõ eſt neceſſe ẽ. q; regreꝛet
aliquo mõ aliqd aliud a ſe per q̃ eſt. Sed boc nõ
ꝓcidit de diuerſis ꝓnis in eadem entitate necia.
nam illa entitas ex ſe neceſſario nõ ꝓpectat aliquas
actualitatẽ ab ipſis diſtinguẽtibus ꝓnas. q; non dꝰ
uidif per illa diſtinguẽtia ꝓnas. ꝛ ita diſtinguentia
ꝓnas nõ ſunt ẽſſ vltime actualitates ꝙbus talia entia exiſtit. Cum ergo argnitur. a. ꝛ. b. intelligendo ꝺ
per ipſas duas ꝓpietates ꝑſonales aut ſunt formaliter neceſſitates eſſendi aut non. conceꝺi potest
q; non ſunt formaliter neceſſitates eſſendi. nec ſequi
tur igitur ſunt poſſibilitates. quia per identitatẽ ſũ
illa vna neceſſitas eſſendi. ſed ꝺ. a. ꝛ. b. ẽnt in diuerſis indiuiduis oꝓoꝛtet dicere q; a. ꝛ. b. eſſent ſoma liter neceſſitates. vel entitates poſſibiles. quia non
poſſent eſſe eedem alicui entitati ex neceſſe eſſe. illa enim entitas cõmunis cui ẽnt eedem: eſſet quaſi
poteñtialis ad exiſtendum vt ꝓxintelligit ante illas
rationem contrahentem vel diuidentem. Contra boc ipſi. a. inquantum. a. aut repugnat poſſe deſi
cere. aut non. ſi ſic. a. ergo inquantum. a. eſt neceſſarium. ꝛ ita cui eſt forma eſt ei ratio neceſſario eſſendi. ſi non. igitur per nihil aliud poteſt ipſi. a. peꝛ
inquantum. a. repugnare igitur per nihil aliud tolli
tur quin ipſi. a. ꝓcedit inquantum. a. ſit compoſſibile deſicere. ergo ſemper preciſe ſumptum eſt poſſibile deſicere: ergo repugnant neceſſario eſſe. quere
ſolutionem ad hanc obiectionem. Et ꝺ ſcda diſt.
ſequitur tertia.

Hec est secunda distinctio

huius pmi libri. In qua magr ingsita ⁊ inuēta materia de qua est agendū in hoc volumine. incipit ꝑ ordinē pmi⁹ ium in pmi distinctione tractare de rebus Et pmo de rebus ytilibus in pmo libro. Secūdo de rebus vtilibus in ſcdo libro. Tertio de illis reb⁹ que vtilia ordināt ad fruibilia. in tertio libro. Desiginis vo postea agit in quarto. Primus itaq; liber diuidit in duas partes ꝓncipales. In quarū pma determinat de re fruibili. ſ. de deo ſm ſuam ꝑfectionē in eēndo. ſ. de eēntie diuine vnitate ac ꝑsonarū distinctione ⁊ emanatione. In ſcda tractat de deo ſꝫ ſuā ꝑfectionē in cāndo. ſ. de attributis diuinis ⁊ appoꝓ atis: scia: volūtate: ⁊ bonitate. In pmi distinctione magr ria facit. Primo enim ostendit modū inuestigandi vnitatem in trinitate ⁊ trinitatem in vnitate Secundo ꝓbat vnitatē trinitatis ac trinitate veteris testamēti. Tertio declarat cuiusde trinitatis vnitatē per noui testamēti auctoritatē. Primum quidē facit a ꝓncipio huius distinctionis vsq; ibi. Ꝓponamus ergo in medio. Secundū aūt ab inde vsque ibi. Hunc vo post testimonia. Tertiū vo ab inde vsq; ad finem distinctionis. In ſpāli enim ſentētia magistri in hac distinctione ſtat in tribus conclusionib⁹ quarū conclusionē pma est hec. Necesse est quēlibet catholicū ſola ⁊ ꝑ se ꝑ ſe esse pia fide eternā trinitatē in ſūma vnitate affirmare. Et ꝓbat ſic. Hoc op; quēlibs catholicū ſola ⁊ pia fide affirmare qđ sine fide. vel non nisi credendo pōt ſciri vel inuestigari. Sed talis est eterna trinitas in ſūma vnitate. igit eternā trinitatē in ſūma vnitate oporteret quēlibet catholicū ſola et pia fide affirmare. Tenet argumentū. Quoniā po nit magister in pmo capīo duo distinctiōis. Et primo nosē ꝓbat magr ibidē rāsumēdo auctoritatē bri Augu. pmo de tri. c. 2. dicētis. Trinitas est vn⁹ solus deus pr⁹ filius ⁊ ſpūs ſanctus. Hoc trinitas vnius eiusdem ſubē vel eēntie dicit credit ⁊ intelligit igit conclusio vera. Secūda ꝓlo est hec. Multi bono catholico ⁊ in diuinarū ꝑsonarū alietate seu distinctiōe vltatenus ꝓbatur. Que ꝓbatur sic virtualr. Ih illo nullus bon⁹ catholicus pōt ꝓpter mām arduitatem dubitare in quo videt oēs catholicos doctores eē in tentione vnanimiter cōcordare. Sed talis est diuinarum ꝑsonarū alietas vel trinitas in vnitate eſſentie. ergo nulli bono catholico licet vltatenus distinctionē diuinarū ꝑsonarū dubitare. Tenet argumentum. Sed maior ⁊ minor ꝓnit magr in ſcdo capitulo huius distinctionis. igit ꝓclusio vera. Tertia ꝓclusio est hec. Non obstat catholicū pluralitatē diuinarū ꝑsonarū auctoritatibus scripture vtriusq; testamēti posse cōꝓbare. Ista ꝓclusio ꝓbatur sic. Illam dicit deus. i. faciamus hoiem ad imaginē ⁊ ſtitudinem nr̄am. In hoc qđ dicit. faciamus pluraliter oī dinr pluralitas ꝑsonarū. Sed ꝑ hoc qđ dicit imaginē singulariter oñdit vnitatē eēntie. Et hāc expositionē cōfirmat magr aucto. Aug. que habet in littera Et hoc idē ꝓbat etiā magr auctoritatibus noui testamenti que patent in textu. Et hec est ſnia magri ſpāli huius distinctionis.

¶ Incipit ostendere quomodo per creaturam potuerit cognosci viator.

Di. 3. a

Postolus namq;

ait. q; inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conſpiciuntur. sempiterna quoq; virtus eius ⁊ diuinitas. Per creaturam mundi intelligit homo ꝓpter excellentiam qua excellit inter alias creaturas. vel ꝓpter ꝓuenientiam quam habet cum omni creatura. bono ergo inuisibilia dei intellectu mentis conſpicere potuit vel etiam conſpexit per ea que facta sunt. i. per creaturas visibiles vel inuisibiles. A duobus enim inuadatur. ſ. a natura que rationalis est. ⁊ ab operibus a deo factis vt manifestaret homini veritas. Idcoq; apostolus dixit. Quia deus reuelauit illis. ſ. dum fecit operatū quibuſ artificis aliquatenus relucet indicium.

¶ Prima ratio vel modus quomodo potuit cognosci deus.

Nam sic ait ambrosius.

Ambr.

Ut deus qui natura inuisibilis ē: etiam a visibilibus posset sciri: opus fecit quod opificem visibilitate sui manifestauit. vt per certum in certū posset sciri. ⁊ ille deus omniu⁊ esse crederet qui hoc fecit quod ab homine impossibile est fieri. Ꝑ otuerūt ergo cognoscere esse cognouerūt vltra omnem creaturam esse illā qui ea fecit. que nulla creaturarū facere vel destruere valet. Accedat quecūqs vis creatura ⁊ faciat tale celum ⁊ terram ⁊ dicam qz deus ē Sed qz nulla creatura talia facere valet cōstat super omnem creaturam esse illum qui ea fecit Ac per hoc illum esse deum humana mēs cognoscere potuit.

¶ Secunda ratio qua potuit cognosci. vel modus quo nouerunt.

Alio etiam modo dei ue

ritatem ductu rationis cognoscere potuerūt: vel etiam cognouerunt. Ut enim augu. ait in li. de ci. dei. Viderūt summi philosophi mundum corpus esse deum. ⁊ ideo cuncta corpora transcendere querentes deum. viderūt etiam quicquid mutabile est non esse summum bonum deum omniu⁊ principium. ⁊ ideo omnem animam mutabilēqs ſpiritus trāſcē derunt. Deinde viderunt omne quod mutabile est non posse essē niſi ab illo qui incōmutabiliter ⁊ ſimpliciter est. Intellexerunt ergo eū ⁊ omnia ista fecisse ⁊ a nullo fieri potuisse.

Augu.

Idē eo dem.

¶ Tertia ratio vel modus.

Conſiderauerunt etiā quic

quid est in substantijs vel corpus esse vel ſpiritum. melius qz aliquid ſpiritus ē ꝙ corpus Ideoq; meliorem qui ſpūm fecit ⁊ corpus.

¶ Quartus modus vel ratio:

Intellexerunt etiam co:

potius speciem esse ſenſibilem. ⁊ ſpiritus ſpeci

Augu.

em intelligibilem: ꝛ intelligibilem ſpēm ſenſibili p̄terierunt. Senſibilia dicimus q̄ue viſu tactuq; cognoſcimus ſētiri q̄unt. Intelligibilia q̄ conſpectu mentis poſſunt intelligi. Cum ergo in eorū conſpectu corpus ꝛ animus ita magis minuſq; ſpeciosa eſſent. ſi autez omni ſpecie carere poſſent omnino nulla eſſet. videriſt eſſe aliquid quo illa ſpeciosa facta ſunt. vbi eſt p̄prīa ꝛ incōmutabilis ſpecies. ideoq; incōparabilis. ē illud eſſe rerum principium rectiſſime crediderunt quod factum non eſſet. et ex quo cuncta facta eſſent. Eccē tot modis potuit cognoſci veritas dei. Cum ergo deus vna ſit ꝛ ſimplex eſſentia q̄ ex nulla diuerſitate partium vel accidentium conſiſtit: pluraliter tamen dicit apoſtolus inuiſibilia dei: q; plu ribus modis cognoſcitur veritas dei per ea q̄ facta ſunt. Et per penitatē nāz creaturarum intelligitur conditor: eternus ex magnitudine creaturarum omnipotens et ordine ꝛ diſpoſitione ſapiens. et gubernatione bonꝰ Nec autem omnia ad vnitatez veritatis pertinent monſtrandam.

Quarta tertiam diſt. quero primo de cognoſcibilitate dei. Et quero p̄mo. Vtrum deꝰ ſit naliter cognoſcibilis ab intellectu viatoris. ¶ Arguo q̄ nō. pbl. 5. de aia fantaſmata ſe habt ad intellectū ſicut ſenſibilia ad ſenſū. igit intellectꝰ nihil intelligit niſi cuius fantaſma pōt per ſenſus apphēdere. deꝰ aūt nō ēs fantaſma. ꝯ. ¶ Ite. 2. meta. ſicut ſe hꝫ oculus noctue ad lucem ſolis. ſic intellectus nr̄ ad ea q̄ ſūt manifeſtiſſima natura ſed ibi ē ipoſſibilitas. ꝯ hic. Ité p̄mo phyſicoꝝ. infinitū inquātū infinitū eſt ignotū. 7. 2. metha. infini ta nō ſtingit cognoſcere. ꝯ nec infinitū. ꝯ: eadē vide tur ēe ꝓportio intellectꝰ finiti ad infinitū ꝛ ad infinitā. q: ēqlis excellus vel nō minor. q: vrobigis eſt in finitas. ¶ Ité Boeg. ſup Boecibiel. Quātūcūq; mens nr̄a in ꝛplatione dei ꝓficerit nō ad illud q̄ ipſe eſt ſed ad illud q̄ ſub ipſo ē attingit. ¶ Cōtra. 9. meta. metaphyſica ē theologia de deo. ꝯ. Silr̄ i actu eſt ſm conſideratione eꝰ actuali ſibarīs ſepatarū ponit felicitatē humanam. 10. ethicoꝝ.

Quarta hoc quero vtrū deꝰ ſit p̄mū cognitū a nobis naliter p ſtatu iſto. Et arguit q̄ ſic. vnūqđq; ſic ſe hꝫ ad eē ſic ad cognitionē. 2. meta. ſed deꝰ eſt ſūmē ens. q̄ vᵐ cognitū. Jtē nihil pfecte cognoſci tur niſi deo pfecte cognito. q̄ nihil ſimpliꝰ cognoſcitur niſi eo ſimpliꝰ cognito. q̄tia appet. q; in hiis q̄ ſūt per ſe ſic ut maximū ad maximū ſic ſimpliꝰ. ad ſimpliciē ꝰ eo. 2. topi. Jē pfectiſſimꝰ actꝰ potētie ē circa obs ſimpliꝰ p̄mū. perfectiſſimꝰ autem actꝰ ē circa deū. 4. ethi. ḡ deꝰ ſimpliꝰ pᵐ obm cognoſcibile. Cōtra. ens nr̄a cognitio oriē a ſenſu p̄mo meta. 2. 1. poſte. in fi. ḡ deꝰ q̄ ē ſenſib̄ remotiſſimꝰ nō eſt p̄mo cognitꝰ ab intellectu nr̄o. ¶ Jn p̄ma. q. nō ē diſtinguēda q̄ deꝰ poſſit cognoſci negatiue nō affirmatiue. q: nulla negatio cognoſcit niſi p affirmationem. 2. pier. in fi. 7. 4. metha. ps ēt q; nullas negationes cognoſcim̄ de deo. ni ſi ꝑ affirmationes ꝓ remouem̄ incōpoſſibilia aliqua ab illis affirmatiōib̄. ſicut enim remouemus cōpoſitionē niſi q; attribuim̄ ſimpliciter vel aliqđ aliud. negationes ē nō niſi finē amamus. Silr̄ ēt aut negatio ꝓcipit ꝑcīe. aut vt dicta de aliquo. ſi ꝑcīe ꝓcipit negatio vt nō lapis. boc eque ꝑuenit nihilo ſicut deo q; pura negatio oī de ente ꝛ non ente igitur in boc nō intelligitur deus magis q̄ nihil vel chymera. Si intelligit nō lapis de aliquo tūc ḡro it le ꝓcept̄ ſubtract̄ de quo intelligit iſta negatio ē ēt vra aut ē ꝓcept̄ affirmatiuus ens negatiū. Si ē affirmatiuꝰ ḅt ꝓpoſitū. Si negatiuꝰ ergo ꝑtis. aut negatio ꝓcipit ꝑcīe aut dicta de aliquo. Si ꝓmo modo eq̄ ꝑuenit nihilo ſicut deo. Si vt dicta de aliquo tunc eſt cut pus. Et ſtūcūq; ꝓcedcrek in negationib̄ vel ſi intelligeret deꝰ magis q̄ nihil. vel ſtabit in aliquo ꝓcepto affirmatiuo q̄ ēſt. Nec ſecūdo ē diſtinguēdū de cognitione ſi ē. q:ē. q;in ꝓpoſito ſpo ꝓcepto ſimpliciē de quo cognoſcat ēq̄ntū intelligēdo ꝯcipientis ꝛ diuidēdis. nunc ḡ. n. cognoſco de aliquo ſi eſt niſi bēas aliqđ ꝓceptū illī? errem̄i de quo cognoſco eē ꝛ de illo ꝓcepto q̄rit ḃ. ¶ Nec ; ꝯ ops diſtinguere ḡ ſi ē. vt ēq̄ de vitate. ꝑpōis vel vt ēq̄ de eē rei. ḡa ſi pōt eē q̄ de vitate ꝑpōis in q̄ eē tanḡ ꝑdicatum q̄rit de illo ad ꝓpcīdū vitatē illī? q̄nis ops ꝑdcipe terminos illꝰ q̄nis. ē de ꝓcepto ſimpliciē illī? ſubiti ſi ꝑ poſſib ilis naliter nūc ē q̄. Nec q̄rto valet diſtinguere de cōcepto nālis ſignāli: q: q̄rit de nāli. Nec 5. vs diſtinguē de nāli loquēdo de nā absolute vel ſi nā ꝑ ſtatu iſto. q: q̄rit ꝑcīe de cognitione ꝑ ſtatu iſto Nec ſexto valet diſtinguere de cognitione dei ſicut atura vel in ſe. q: ſi cognitio beatur ꝑ creaturā ita q cognitio diſcursiua incipiat a creatura. ḡro ita ꝯmino ſtiſtitur ſtia cognitio. Si in deo in ſe habeo ꝓpoſitū: q: illū ꝓceptū dei in ſe quero. Si nō ſiſtitur in deo in ſe ſed in creatura tūc idem erit terminꝰ ? ꝑncī pium diſcurſus. ē ita nulla notitia habeē de deo. Eſt igit mēs q̄nis iſta. Vtrū aliquē ꝓcepti ſimpliciē poſſit intellectus viatoris naliter habēre in ꝓcepto ſim plici ꝓcipiat deus. Ad hoc dicit q̄dam doctor. Et ḡ loquēdo de cognitione alcuius diſtinguī pōt ꝑ partē obi per ſe vel per accīs. Jn ꝑticulari vel in vniuerſali realiter ꝑ accīs non cognoſcit deꝰ: q: ḡcḡd de ipſo cognoſcit eē ipſe deus: ſi cognoſcēdo aliquid attribuīt eius cognoſcimus quaſi ꝑ accīs gdē. vñ ne attributis deiē Dam. li. ꝑmo. c. 4. q̄nō nām dicunt dei: ſed que circa nām. Jn vniuerſali ē pura in aliquo attributo cognoſcit nō gdem in vniuerſali ſm ꝓdicationem q̄ dicat de ipſo in gd nullis eſt vniuerſale: q: gdditas illa eſt de ſe ſingularis. Sed in vl'i q̄ ſibi ammoloyce cōe eſt ꝛ creature. tñ quaſi vnum a nobis cōcipit ꝓper ꝓmitate cōceptuū ſi fint diuīc ſi ꝓcept̄. In ꝑticulari nō cognoſcit ex creaturis q̄ creatura eſt ꝑgrina ſtitudo ei? q: tñ ei ſfoꝛmis eſt quo ad aliqua attributa q̄ nō ſint illa nā in ꝑticulari. igit cum nihil ducat in cognitione ꝙ alteri? niſi ſub rōne ſilis. ſegtur q̄ deus nō cognoſcit in ꝑticulari ex creaturis. Jtē in vl'i ꝛiplr cognoſcit. gnāliſſime. generalius gnāliter. gnāliſſime ḃ tres gradus. cognſcendo enim quodcūq; ens vt boc ens indiuiduū. me concipitur deus q: concipit ens quaſi ꝑs conceptus. ē eſt ꝓimus gradus. Amato boc ꝛ cōcipiendo ens eſt ſecūdus gradus. Jam enim ens vt concepti non vt ꝑa cōceptus concipit cōmune analogum deo ꝛ creature. Quod ſi diſtinguatur conceptui entis qui deo ḋuenit. pura conceipiendo ens indeterminatum negatiue. i. non determinabile a cōceptu entis qui conuenit creature analoyce. q̄ eſt ens ideterminatum ꝙatiue. iam eſt tertius gradus. ꝓmo modo indeterminatum abſtrabitur vt forma ab oī materia vr in ſe ſubſiſtēs ꝛ imparticipabilis. ſecūdo modo indeterminatū eſt vniuerſale abſtractū a ꝑticularibus ſic: q̄ non eſt actu ꝑticipatum in illis

Tho. j. ꝑte ſū. q 3. arti. 5

Ibi. iiū. art. 12. q 1. ar. 2.

Tho in ſū. j. ꝑte ſū. q. 3. arti. 3.

Poſt iſtos tres gradus ocipiēdi generaliſſime cōcipit deus generalius cōcipiendo qōcūq; attributum nō ſimpliciter ſua: ſed cū peminētia ſuma. ¶Naliter aūt cipit de cōcipiēdo qōcūq; attributū eē ideo ſuo pmo attributo. f. ipſi eē, pter ſimpliciter. nec pſpes ppriā cognoſcit: q; nihil eſt eo ſimplicit: ſed admō eminatiue p ſpēm aliēnā, ſicut. n. eſtimatiua in bruꝭ ſub intētionib⁹ ſenſatis ſubſodiētis cognoſcit intētiones nō ſenſatas nociui: p pficui ſicut ouis vel agnus ſub intētionibus ſenſatis cognoſcit inimicitia lupi ſibi fodiendo. ric intellect⁹ ſub ſpē creature q̄ non repiritat niſi creatura: ex ſuo acumine ſubſodit ad cognoſcēdū eą que ſunt: e dicunt de deo q ſpēs aliena ex creaturis hoc eſt deus tribus modis p dicti.

Quo ad ſecundam

gōnē fm iſtam opinionem dī ſtinguēdū ē de mō ocipiendi naliter ꝛ rōnaliter pmo mō deus eſt pmum obiectū intelligibile a nobis ex creaturis. q; naliſ cognitio ꝓcedit ab indeterminata ad determinatā. ¶Indeterminatū negatiue eſt ma gis indeterminatū q̄ puatiue indeterminatū ergo p cōcipit illi. ꝛ illud indeterminatū puatiue ſm cognitionē nr̄am ꝓcēdicit determinato. q; ens ꝛ res p ma impoſitione imꝑmunt in aia nr̄a ſm Auicen. j. metha. c. ſ. ergo indeterminatū negatiue omnino p mum eſt oīm nr̄o intellectui ſm modū cōcipiēdi naturalē. ¶Onaliter aūt eſt deus poſterius creatura ab iecta cognitū ſm tres gradus. ſm̄o generaliſſime. ab inde generalius. ꝛ vltimo generaliter: q; ꝑmo conci pit hoc bonū. deinde bonū vniuerſale abſtractū ſecū da abſtractione. puta q; eſt indeterminatū puatiue. deinde bonū ſm̄a abſtractione abſtractū. q̄d. f. eſt in determinatū negatiue. q; via rōcinatiue deductionis pus op⁹ cognoſcere illud a quo eſt abſtractio: q; ab ſtractū. Exponit ꝑmum mēbū. f. naliter quō eſt ſic cognitū ꝑmo. q; deus vt eſt ſic ꝑmum cognitū nō di ſtinguit ab alijs. ꝑrer ſimpliciter. Et q; non eſt pri mum cognitū niſi tm̄ quo ad uos ꝑmos gradus ge neraliſſime ocipiendi. quo; neuter pingit ad alijs rōnem determinātem illud attribuēs deo. qualiter aūt poſſet eē ꝑmum cognitū ē nō diſtingui ab alijs p intellectū cognoſcētem exꝑlificat ſicut oculus ꝑmo videt lucē ſed nō diſtincte diſcernat de ipſa. ꝑꝑ ſub tilitatē: ſicut ꝛ diſcernit de color. ꝑ lucem.

Reſpondeo aliter ad ꝑr/

mam q̄nem. Et in ghuſtā ꝺdicam poſitioni prędē te. rōnes enim mee poſitionis oſtēdūt oppoſitū illi⁹ poſitionis. ¶Dico ꝑmo q; nō tm̄ habeti pōt co nc ptus naliter in quo quaſi per accēs concipit de⁹. pu ta in aliquo attributo. ſed etiā aliqs ꝺceptus in quo per ſe ꝛ q̄ditatiue ocipiat deus. ꝑbo. q; ocipiēdo ſapiēter ocipit ꝑpietates ſm eum: velūt ꝑpie tas in actu ſecūdo perficiēs nām. ergo intelligē do ſa piēter oporter ꝑcintelligere aliq̄d q̄ſi ſubm cui ltet ligo illud quaſi ꝑpietatē ineſſe. ꝛ ita aī ꝺcept⁹ oium paſſionū. vel q̄ſi paſſionū ops ingrere ꝺceptū aliq̄ē q̄ditatiui cui intelligat iſta attribui. ꝛ ille cōcept⁹ alius erit q̄ditatiues de deo. q; in nullo alio pōt eſ ſe ſtatus. ¶Sed nō aſſentiēdo q; nō cōſonat opio ni cōi dici pōt q; nō tm̄ in ꝺceptu analogo conceptui creature cōcipiē deus qui. f. ſit oino alius ab illo. q de creatura di. ſed in ꝺceptu aliquo vniuoco ſibi et creature. Et ne fiat ꝓtēio de noie vniuocationis cōceptū vniuocū dico qui ita eſt vn⁹ q̄ eius vnitas ſufficit ad ꝓdictionē affirmādo ꝛ negādo ꝑm de eodē. Sufficit etiā ꝑmedio ſyllogiſtico vr extrema vnita in medio ſic vnoſine fallacia equocatiōis cō cludātur inter ſe vniri. Et vniuocationē ſic intelle cta ꝑbo tripli. ꝑ. Primo ſic oīs intellect⁹ cert⁹ de vno ꝺceptu ꝛ dubius de diuerſis hs conceptū de quo eſt certus aliū a cōceptib⁹ de ḡbus eſt dubius ſm̄ ꝛ lucidit p dicatū. ſed intellect⁹ viatoris poſt eē certus de deo q ſit ens dubitādo de ente finito. vel infinito. creato vel increato. q ꝺcept⁹ entis de deo eſt a ꝺceptu iſto vel illo. ꝛ ita neuter ers: ſed in veroq; illoꝝ includit q vnioc⁹. ꝑbatio maioris: q nullus idē ꝺceptus eſt ꝛ cert⁹ ꝛ dubius. igit vel alius q̄ē. ꝑpoſitū. vel nul lus. ꝛ tūc nō erit certitudo de aliquo ꝺceptu. ꝑbo mi noꝛem. q libet ꝑba eſt cert⁹ de ꝑdicato ſuo q̄ē. ꝑmus ꝑm⁹ eē ens: ꝑa vnus de igne. alis de aq. cert⁹ erat q erat ens. nō aūt fuit cert⁹ q eēt ens creatū vel increa tū. ꝑmū vel nō ꝑmū. Rō. m. erat cert⁹ q erat ens ꝑm⁹. q tūc fuiſſet cert⁹ de falſo: e falſū nō ſcibile. ¶Nec q erat ens nō ꝑmū. q. tūc nō poſuiſſet oppoſiti. Con firmat ẽtrō. nā aliqs vidēs ꝑbos diſcordare pōt eſſe cert⁹ de quocūq; eoꝝ q libet poſuit ꝑmū ꝑm⁹ eē ens ꝛ tū. ꝑpter ꝺtatē opinionū eoꝝ potuerit ſil dubita re. vtrū ſit hoc ens vel illud. ꝛ tali dubitāti ſi fiert de māſtrato ꝺcludēs vel deſtruēs aliquē ꝺceptū ſi ferio rem. puta q ignis nō erat ens ꝑmū ſed aliq̄d enſ po ſteri⁹ ꝑmo ente nō deſtrueret ille ꝺcept⁹ ꝑm⁹ ſibi cer tus q̄ habuit de ente: ſed ſaluaret in illo ꝺceptu pti culari. ꝑbato de igne. Et p b. ꝑbaf illa. ꝓpoſitio ſum pta in vltima ꝓtia rōnis q̄ fuit q ille ꝺcept⁹ q̄ē erſe neuf dubioꝝ in vtroq; illoꝝ ſaluat. ¶Ad ii nō curet de auctre ita accepta ex diuerſitate opinionū philoſo ꝑbātū. ſed dicas q ille duos vnos ꝺcept⁹ intelle ctu ſuo ꝑpinquos q. ꝑpt ꝑpinquitatē analogie videnī eē vn⁹ ꝺcept⁹. ¶Contra ꝑ vī eē q tūc ex illa euasione videret⁹ deſtructa ois via ꝑbādi vnitatē alic⁹ conc pt⁹ vniuoc⁹. Si. n. dicis ſolem bīe vnū ꝺceptus ad ſortē ꝛ plato. negabit⁹ ꝛ dicet⁹ ſit duo. ſed videret⁹ ꝺ ꝓpter magnā ſilitudinē. ¶Principali⁹ arguo ſic. Pul lus ꝺcept⁹ realis cātur in intellectu viatoris naliter ſi ſi ab his q̄ ſit naliter motuꝝ intellectꝰ nr̄i: ſed illa ſit fantaſma vel obm reluctꝰ in fantaſmate. ẽ intellect⁹ agēs. q nullus ꝺcept⁹ ſimplex fit mō naliꝰ in intellectu nr̄o mō niſi q pōt fieri vtute ſui ꝛ. ſed cōcept⁹ qui nō eſt vniuoc⁹ alicui ob reluctē in fantaſmate ſi oino ali⁹ ꝺ aq quem. ſte haberet analogiā nō poſſ fie ri virtute intellectus agentis ꝛ fantaſmatis. vt ꝓ ba bo: ergo talis ꝺceptus alius analogus qui ponit⁹ naturaliter in intellectu viatoris nunq̄ erit. ꝛ ita nō poterit naliter haberi aliqs cōceptus de deo. q̄ eſt falſum. ꝑbatio aſſūpti. obm q̄ciqs ſue reluctē i fan taſmate ſue in ſpē intelligibili ci intellectu agēte vt poſſibili cognante ſm vltimū ſue virtutis facit in in rellectu ſicut effectū ſibi adeq̄tū cōceptū ſui ꝑpriū q̄ditatiuū ꝛ ꝺcepti oium ēentialiter vel virtualꝰ i cluſoꝝ in eo: ſed ille alius ꝺceptus q ponit analog⁹ nō ẽ ēntialiꝰ nec virtualiꝰ incluſus in iſto nec eſt ſibi. er go iſte nō ſit ab aliquo tali mouēte. Et ꝺfirmat ratō q ꝑter. ꝺceptū ſui ꝑpriū ad eēs ꝛ inclusum in ipſo altere⁹ ꝺdictoꝝ duoꝝ modoꝝ. f. vel ēentialiter vel ꝛ tualiꝰ nihil pōt cognoſci ei iſto obo niſi ꝑ diſcurſum ſed diſcurſus ꝓſupponit cognitionē iſti⁹ ſimplicis ad q̄ diſcurrit. formef ḡrō ſic. Nulla obm facit conce ꝑti ſimplicē ꝛ ꝑpriū ſui in aliquo intellectu ꝛ ꝺceptū ſimpliciem ꝛ ꝑpriū alterius obiecti niſi ꝓtineat illud aliud obm ēentialiꝰ vel virtualiter. obiectū aūt crea tum nō ꝓtinet increati ēentialiter vel virtualiter. ẽ ꝛ. ¶Sed ꝑbatio maioris. f. ꝑ obm creatū nō ꝓtine at virtualiter increati. ꝛ hoc ſub ea ratione ſub qua con ceptus creatus cōceptui increato attribuit ſibi attri buit ꝛ ꝓ poſterius eſſentialiꝰ attribuit ꝓ ēentialiter ꝑbat. q ee cōtra rationes poſteriores eſſentialiꝰ inclu dere vtualiꝰ ſui ꝑius. ꝛ ꝑ ꝺ. q obm creatū nō ꝓtinet ēn tialiꝰ increati ſm aliqd oino ſibi ꝑpriū ꝛ nō cōcipiē fa cit ergo ꝺceptū ſimplicē ꝛ ꝓꝑpriū enti increato.

¶ Tertio arguit sic. Sis ingſtio nata. de deo procedit sic. f. conſiderando formalē rationem alicuius ꝫ auferendo ab illa ratione formali imperfectiones, quā habet in creaturis: ꝛ referuādo illā rōnē formalē ꝫ attribuēdo ſibi oīno ſummā pfectionē, ſ. ſic attribuit do illud deo. Exēplū de formali rōne ſapiētie vel intellect⁹ vel volūtatis ꝓiderat ꝑmo in ſe ꝛ rem ſe. ꝛ ex hoc ꝙ rō illoꝝ nō includit formalē imꝑfectionē alicuā nec limitationē ꝛ monetur ab ipſis imꝑfectionibꝰ quę ꝓcomitātur eam in creaturis ꝛ reſeruata eadem rōne ſapientie ꝛ volūtatis attribuātur iſta deo perfectiſſime. ergo omnis ingſtio de deo ſupponit intellectū habere cōceptū eādem vnīuocū quę accipit ex creaturis. ¶ Quod ſi dicas nō: ſed alia eſt formalis rō eoꝝ quę nūeniūt deo. Et hoc ſegtur inconuēniēs. f. q̄ nulla rōne ꝓpria deo ꝑueniūt ſibi ꝓpria creaturis ꝓ celudi aliqd de deo. q̄ oīno alia ꝛ alia reſeruata eadē rōne ſapiētie ꝙ deus eſt formalr ſapiēs. poteſt enim cōcepī aliqs alius a cōceptu ſapidis creati formari ad quē cōceptū ſapidis vel ē deus in deo. hs ſapiēs iſte attribuit rionem. ꝛ ita dicere ꝙ deus eſt ſapiēs ſm iſtū ꝓceptus anologicū: ſicut ſapiēs ſm illū ꝓceptū anologicum.

¶ Qualis aūt ſit vnīuocatio entis ꝛ ad quāta ꝛ ad que dicē magis inferius in q̄ne de ꝓmo. ¶ Sēcundo ꝓcedit ars. ¶ Tertio dico ꝙ nō cognoſcit deus naturaliter a viatore in particulari ꝛ ꝓprie. hoc eſt ſub rōne buius entis vel hic ⁊ nūc. ſed ratio illa poſita ad hoc in ꝓcedēti opinione nō ꝛcludit. Quia. ſm illū arguitur ꝙ non cognoſcit aliqd niſi ꝑ ſimile. aut intelligitur ꝺ ſimilitudine vnīuocationis aut imitationis. Si ꝓmo modo igitur nihil cognoſcit de deo: q̄ ſm opinio nem illā in nullo habet deus ſimilitudinē vnīuocationis aut imitationis cum creatura quā deberet a nobis cognoſci ſm iſtū modū. Sīsecūdo modo erit creature non tñ imitanē illam ēntiam ſub ratione gnālis attributi ſed etiā hanc ēntiam: vr eſt hec ēntia ſiue vt nuda ⁊ vt in ſe ſm eā q̄ ſic eſt magis exēplar ⁊ ydea q̄ ſub rōne gnālis attributi eſt exīſtes. ergo ſm eum ꝓpter talem ſimilitudinē poſſet creatura eſſe incipiū cognoſcēs ēntiā diuinam in ſe ⁊ in ꝑticulari. ¶ Tertio igitur alia rō buius ꝓclusionis ꝙ deus vt hec ēntia in ſe nō cognoſcit naliter a nobis q̄ ſub rōne talis cognoſcibilis eſt obm volūtarium: ⁊ nō nāle niſi reſpectu ſui intellect⁹ trīi. ⁊ ideo a nullo intellectu creato pōt ſub rōne huius ēntie vt hec na turali cognoſci nec aliqua ēntia naliter cognoſcibil a nobis oīdit ſufficiēter hāc ēntiā vt hec. nec ꝑ ſimilitudinem vnīuocationis nec imitationis. Omnīo tio enim nō eſt niſi in genere alibus rōnibus. imitatio ētā deficit q̄ imꝑfecta eſt. q̄: creatura imꝑfecte eaꝫ imitatur. Itrū aūt ſit alia rō buius impoſſibilitatis ꝓpter rationē ſm obiecti vt alij ponūt illud eſt qd dicitat reī milis. ⁊ de hoc in. q. de ꝓmo obiecto intellectus. ¶ Quarto dico ꝙ ad multos cōceptus ꝓprios de deo poſſumus ꝑuenire qui nō ꝑueniunt creaturis cuiuſmodi ſunt ꝓceptus oium perfectionū ſimpli citer in ſimo. ꝛ perfectiſſimus conceptus in quo qua ſi in quadā deſcriptione ꝓfectiſſime cognoſcimus oīa eſt ꝓcipiēdo eos perfectiones ſimpli ⁊ in ſimo. ⁊ ꝓceptus ꝓfectior ⁊ ſimpliciꝰ nobis poſſibilis ē cō ceptus entis ſimpli ſimpli ⁊ infiniti. Ille enī ē ſimpliciꝰ q̄ ꝓceptus entis boni vel entis veri vel aliquoꝝ ſiliū ꝙ infinitū nō eſt quaſi attributū vel paſſio entis ſiue eius de quo dī: ſi dicit modū intrinſecū illius entita tis: ita ꝙ ſi dico infinitū non habeo ꝓceptū quaſi ꝑ accīs ens ſiue ꝓpaſſione. ſed ꝓceptū ꝑ ſe ſubiecti ⁊ cer to gradu ꝓfectionis. ſ. infinitatis. ſicut albedo intēſa non dicit ꝓceptū ꝑ accīs ſicut albedo vſibilis im mo itēſio dicit gradū intrinſecū albedinis in ſe. ⁊ ita ꝑs ſimplicitas huius ꝓceptus. ſ. ens infinitū. ¶ Perfectio aūt iſtius ꝓceptus multiplr ꝓbat. tum q: iſte ꝓceptus inter oēs a nobis ꝓcipibilis virtualr plura includit. ſicut ꝓ enim ens includit virtualr bonū er verū in ſe. ita ens infinitū includit verū infinitū. ⁊ ꝙ ꝑfectionē ſimplr ſub rōne infiniti. tum q: demōſtratione q: vltimo cōcludit eſſe de ente infinito vel eſſe infinitū de aliquo ente ſicut apparet er qōne ꝓma ſecūde viāe. illa aūt ſunt perfectiones q̄ vltimo cognoſcunt demōſtratione q: ex creaturis: q. ꝓpter eoꝝs remotionē a creaturis difficiliꝰ nouit eas. q. creaturis cognoſcere. Si aūt dicis de ſūmo bono vel ſūmo ente q̄ illud dicit modū intrinſecū entis ⁊ includit virtualiter aliquos ꝓceptus. ſ. ndeo q̄ ſi ſummū intelligatur ꝑ aratiue ſic dicit reſpectū ad extra. ſed infinitum dicit ꝓceptū ad ſe. ſi aūt intelligaē abſolute ſum mū boc eſt q̄ extra rē nō poſſit excedi ꝓceptū illa ex ꝓceſſus ꝓcipī in rōne infiniti entis. nō enim ſūmus bonū indicat in ſe vtrū ſit finitū vel infinitū. Et ꝺ ap paret imꝓbatio illius q̄ dicit in ꝓcedēti opi. q. ꝓfectiſſimā q̄ poſſumus cognoſcere de deo ē cognoſcere attributa reducēdo illa in ē diuinū. ꝓter ſimplicitatē diuinā. cognitio eni ē diuini ſub rōne infiniti eſt ꝓfectio ſub rōne ēt cognitione ſimpliciſtiani. q: ſimplicitas cōicat creaturis. infinitas aūt nō ſm nō dū quo ꝓuenit deo. ¶ Quinto dico q̄ iſta q̄ cognoſcitur de deo cognoſcunt ꝑ ſpēs creaturaꝝ. q: ſine vni uerſalitas ⁊ minus vniuerſale cognoſcanē ꝑ eādez ſpēm min⁹ vniuerſalis ſiue vtrūq; beat ſpēm intelligibilē ſibi. ꝓpria ſalē illud q̄ pōt imꝑmere vel cāre ſpēm min⁹ vniuerſalis in intellectu. pōt etiā cauſare ſpēm cauſiſcūq; vltioris. ⁊ ita creature que imꝑmunt ꝓprias ſpēs in intellectu pōt etiaꝫ imꝑmere ſpecies tranſcendētiū que cōtēr quenti eis de deo. ¶ Et rūc intellectus ꝓpria virtute pōt vti multis ſpēbus ſimul ad ꝙcipiendū illa ſimul quoꝝ ſūt iſte ſpēs: puta ſpē boni. ſpecie ſimi: ſpecie actus ad ꝙcipiendū ſum mum bonū ⁊ actualiſſimū ꝙ apparet ſi per locum a minozi. imaginatiua enim pōt vti ſpēbus diuerſoꝝ rum ſenſibiliū ad imaginādā cōpoſitum ex illis diuerſis: ſicut apparet imaginādo mōrem aureum.

¶ Et hoc apparet imꝓbatio illius q̄ dicit in ꝓcedenti opinione de illa ſuffoſſione q: ſuffodiēdo nū qua illud q̄ nō ſubeſt ſuffoſſioni inuenīt per ſuffoſſionem. nō aūt ſubeſt ꝓcepti creature aliqs ꝓceptꝰ vel ſpecies repꝛeſentās aliqd ꝓpriū deo q̄ ſit oīno alterius rōnis ab eo q̄ ꝓuenit creature vt ꝓbatū ē ꝓſecūdā rōnem in ſecūdo arti. ergo ꝑ ſuffoſſionē nūlis ratis ꝓceptꝰ ueniē. Et q̄ adducit ſimile de ertimā tiua, dico q̄ videt adduci falſum ad cōfirmationem alteriuſ falſi. q: ſi manet cuius m. ꝓpria natura ⁊ i eo dem affectu nāli ad agnū mutarē ſi nouis vt eſſet ſimilis lupo per miracula in oībus accīdibus ſenſibilibus: puta coloꝛ. figura: ſono: motu: t hꝰ. agnus fugeret eum ſic muratam ſicut fugeret lupum. ⁊ tam en que ſic mutata nō eēt intēctio nocīui. ſed ꝓficui ⁊ cō uenīēs. ⁊ ita ertimatiua agni nō ſuffoderet ad inue niendū intēctoné ꝓuenientis ſub ſpecieibus ſenſibilibus. ſed ꝓcise ita moueret ꝑm appetitum ſenſitiuum: ſicut accidētia ſenſibilia mouerent. Si dicas q̄ intēctio ibi ꝓuenientis non multiplicat ſe: q: nō fūt talia accidentia cōueniētia tali intentioni. ⁊ intentio conueniētis cōmuniter non multiplicatur ſine accidentibus ſibi conuenientibus. Docnibil eſt. quia ſi agnus bic fugeret lupum ꝓpter ꝓceptionē no cui conceptum ab extimatiua ⁊ illa non multiplica tur cum accidentibus iſtis ſenſibilibus. q̄ nō eſt cus eſt nētio ſtāte iſto caſu. q̄ aut bic eſt ſuffoſſio agni ad intentionem nocīui que nulla eſt. aut ſi nō fugeret p

ſuſſoſſionem. ergo nec alias.

Ad argumenta

Ad pmū dico ꝙ illa cō
parario ꝑbi ꝺ intelligi ꝯtū ad primā motionē intel
lectuꝫ ab obiecto. ibi. n. fantaſmata cū intellectu agen
te hñt vicē ꝑmi obiecti mouētis, ſed non ꝺ intelligi
quātū ad omnem actū ſequētē motionēs pmam. ꝑ
enim intellectꝫ abſtrahit ex obiecto ſuo ſpēm in aliqua
ꝑmo momente ꝛ ꝑſideratē illud abſtractū nō ꝑſideꝝ
do illud a quo abſtrahit. ꝛ cōſideradō illud ſic abſtra
ctū ꝑſideratē cōe ſenſibili ꝛ inſenſibili. ꝛ ꝑ ꝺ ſideratē
ſic inſenſibile in vtꝝ ſicut ꝛ ſenſibile. Et ꝑ ꝺ ſideratē
illud abſtractū ꝛ aliud abſtractū cū quo ſit ꝑpriū alti
ſi in ſenſibili. ſed ſenſus nō ꝺ abſtractiuꝫ. ꝛ ideo ſi actu
tam ſmo ꝙꝫ ſcdo ꝓprie eſſem ſꝝ nouēs. quō nō
ſe hꝫ fantaſma ad inteꝫ.

Ad ſcdm dico ꝙ comen.
ꝓpter illud ſiſe ꝓbi ꝺ difficili ꝛ nō ꝺ ipoſſibili. ꝛ rō
ſua eſt: ꝙ tūc nā feciſſet ociose illas ſpās abſtractas ſ
telligibiles ꝛ nō ꝓpoſibiles intelligi ab aliquo intellcū.

Sed ſtaꝝ cī nō vꝫ: ꝙ nō eſt finis illaruꝫ ſpāꝝ in
quātū intelligibiles ſunt vt intelligant ab intellectu
nō, ꝛ ideo ſi ſ nō ſuenirēt eis nō ꝓꝑ ſ cūt ſruſtra intel
ligibiles. tū ꝙ nō ſequit nō ſūt intelligibiles ab intellcū
nō. ꝛ a nullo ꝓſit. n. ꝛelligi a ſcipſis, ꝛ ideo ꝛ fallacia ꝑtis.
Cūi ꝛ multipliꝫ poſſet exponi auctas ꝑbi. ideo tū
ꝙ oculus nocturnē nō ꝙgnitionē niſi intuitiuā ꝛ nā
lē. ꝛ ꝺtū ad iſtas duas cognitiones ꝓpt exponi auctō
ritas ꝑbi ꝺ ꝓpoſibilitate. q; ſicut ipoſſibile ẽ illi ꝙ
ſo intuitiue ꝓbetur ex eo q; intelligit illud, ſic intelligendo ꝓ-
poſſibile nāliter ẽ intuitiue cognoſcere deū.

Ad 3ū
dico ꝙ infinitū ꝓtēriale ẽ ignotū, ꝙ vnūqꝺq; eſt co
gnoſcibile in ꝙtū ẽ in actu. nō tū ita eſt ignotū ꝙ repu
gnat ſibi intelligi ab intellectu infinito. ſed nō ꝓpt hīni
tū cognoſci ab aliquo intellectu cognoſcēte ipſ; ſs mo
dum ſue infinitatis. Oēdo enī ſue infinitatis ꝛ ac
cipiēdo alterū ꝓ ſuꝑ alterū. ꝛ inte ꝓ ſe ꝙ cognoſceret ſe
mō alterū ꝓ ſuꝑ alterū cognoſceret ſemꝑ aliq; finitū ꝛ
nūm; infinitū. inte ꝓ ſe infinit ꝓt cognoſcere totuꝫ il
lud ſīl nō ꝛe poſt ꝓt.

Et cū arguit .2. metha. de in
finitis ꝛ infinito. Dico ꝙ nō ẽ ſiſc; ꝙ cognitio obiꝫ
infiniti ꝛ numerabiliꝫ eſt infinitatē ꝓtēre cog
ſcētis. ſicut patuit in .4. ꝓbi.ar. 2ꝰ obl.ar. 4. ad infinitate
videlicet: ꝙ ibi ꝓpluralitas ex ꝑte obi ꝛclndit maiori
tatē virtutis in intellectu. ſed intellectio alicui⁹ infi
niti intēſiue nō ꝛclndit infinitatē actꝰ: nō ops actus
bēre talē modū realē qualē hꝫ obm. q; act ſub ratiōe
finiti ꝓt ẽ ad obm ſub ꝛōne infiniti niſi eēt actꝰ com
prehēſiuꝰ. ꝛ ꝓcedēdo ꝙ talē actū circa obm infinitum
nō bēmus nec ẽ ꝓſsibile nobis hābere. Ad 4ū. Dego.
dico ꝙ nō ꝺ intelligi ꝙ ꝛeꝑtatio ſiſtat ſub deo i alīq
creatura: ꝙ hoc eēt ſrus vt ꝺcīs. q; eſt ſūma puerſio:
ſm Zuing. 85. q. 30. ſed ꝓcpt illiꝰ ẽ ꝯtie ſub rō eni
ẽ impfectio: ꝓceptu illiuſmet ẽntie vt hec eſſentia ẽ
ꝛ q; impfectio: ẽ tō ẽ inferio: in intelligibilitate, ꝛtē
platio aūt de lege oſi ſtat in rati ꝓceptu cōi, ꝛ tō ſtat in
aliquo ꝓceptu q ẽ minꝰ in intelligibilitatis q; deus
in ſe vt ẽ entia. ꝛ tō ꝺ intelligi ad aliud q; ẽ ſub. ſcꝺ
deo. hoc eſt aliq ſub rōne intelligibilis. cui⁹ intelligi
bilitas eſt inferio: intelligibilitate ꝺei in ſe vt hec eſ
ſentia ſingularis.

Ad argumenta pro prima

opinione cū arguit. ꝙ deus nō ꝓt intelligi in aliquo
ꝓceptu vt cōi vniuoco ſibi ꝛ creaturis. q; ſingſtas
q̄dā. Rndeo ꝓpria nō ꝛs. Sortes. n. ingſtū ſor. eſt ſin
gularis. ꝛ tamē a ſorte plura ꝑt abſtrahi ꝑdicata. et
tō ſingſtas alicui⁹ nō impedit gn ab eo q̄ ſingulare
ẽ poſſit abſtrahi aliqs ꝓcpt cōis. ꝛ ſ q̄q ẽ ibi in re
ſit ſingulare ergſe in entitēdo tra q nihil ꝺbat aliud ibi
ad ſingularitatē. ſi intellig idē pōt ꝓcipi vt dic tm re, vl
quodas; aliō mō indiſtinctē ꝛ ita vt ſingulare vel vt
cōe. Dō dicit de cognitione ꝓ accūs nō ꝺs ipobare:
q; ſīl ꝓ accūs cognoſcit in attributo ſs nō ꝑcīſe ſic, ſic
ſuꝑia, ꝑbatū eſt.

Secundam queſtio

nem dico ꝙ tripler eſt ordo intelligibili
um in ꝓpoſito. vn⁹ ẽ ordo originis vl ꝛ
gnationē. alius ẽ ordo ꝑfectionis. tertiuſ
ẽ ordo adaptationis ꝑfectiue ꝓcīſe. Ad ꝺe duabus
ꝑmis ꝑmitatis habet. 9. meta. c. 7. q̄ ſunt ꝓora ſm
gnātionē ſunt poſteriora ſm ſubam. Dē terna aūt
ꝑmitate habet ꝑmo poſteriora in diſſinitione vniuer
ſalis. q; ꝑmo dicit ibi ꝑfectionē ꝛ adeptionem.

Loquendo igitur de pri/

mo ordine. l. originis videndū eſt ꝺ ꝓne de cognitione ac
tuali. ſcḋo de cognitione habituali. ꝛtio de virtuali.

Quātū ad ꝑmū ꝑmitro duo. ꝙꝫ ꝑ ẽ q; aliꝫ ẽ ace
ꝑ ſimpliꝫ ſimpler. ꝛ aliꝫ ẽ ꝓcpt ſimpler. q nō ſimpli
pliciter ſimpler. ꝓceptu ſimpli ſimpliciꝫ vt ꝺco qui
nō eſt reſolubilis in ꝑles ꝓcpt. vt ꝓcpt entis vel
vltime ꝺtie. Ꝓcept ſimpler ſs nō ſit ſimpli ſimpler
ẽ. q̄dā ꝓt ꝓcipi ab intellectu actu ſimpliciꝫ intelli
gētie ꝛ poſſit reſolui in plures ꝓcpt ſeoſū ꝓceptibi
les. ſicut ẽ ꝓcpt ꝺ ſimili vt ſpē. ſcḋo ſ nō ſimpliciter q̄ ali
nō ẽ ꝑſe intelligere ꝛ aliud ꝑſe intelligere. Cōſi
ſum. n. ẽ eſt q̄dā indiſtincti. ꝛ ſicut eſt ꝺ ꝑ vel ꝺ ſuꝑ ꝛ indiſti
guibilitas ad ꝓpoſitū. ſ. tori ẽntialis in partes ẽntia
les ꝛ totius vniuerſalis in partes ſubiectiuas. ita eſt
ꝺ ꝑ ꝺiſtinctio ꝺpliciter tot⁹ ꝺicti ad ſuas partes
Cōſuſum igit intelligit q̄ intelligit aliq̄ indiſtincti
altero ꝺicto ꝛ modoꝫ. Ss ꝑfuſe ꝺ aliq̄ ꝺ ſcipi q̄ꝺ
do ꝺcipit ſicut exprimitur per nomē. diſtincte vō quā
do ꝺcipit ſicut exprimit per ꝛtiuū nomē. Ꝺ ſis ꝑcipi
tellectus ſmo pono eōdē ordinis in cognitione eo
rū actuali q̄ ꝺcipiunt ꝑfuſe. ꝛ quo ad hoc dico ꝙmum
actualiꝫ cognitū ꝑfuſe eſt ſpēs ſpāliſſima cui⁹ ſingula
re efficaci⁹ ꝛ fortiꝫ ꝑmo mouet ſenſū ſine ſit audibile
ſine viſibile ſine tāgibile aūctus ꝛ indiuiduū fortiuſ
mouet ſenſū ei⁹ ſpēs ꝑmo cognita ꝛ cognitione cōſu
ſa. ꝛ hoc ſuppoſito q̄ ſingulare ꝓpoſſibile ꝓcipi ꝑ ꝛe
intelligi ꝺ quo ala. Loquo. n. mō ꝺ illis q̄e certū
ẽ poſſe intelligi ſm cōem opinionē, ꝛ ꝑbo ꝺcluſionēs
ꝓpoſita ſic. Ꝙ naturalis agit ad effectū ſuū ſm vi
timū ꝓtēre ſue q̄ nō ẽ impedita. igit ad effectū ꝑfe
ctiſſimū q̄ꝺ ꝑmo pōt, ꝑducere ꝑmo agit. ola aūt con
currentia ad iſtā actū ꝑmi intellectꝰ ſiſt cāe mere na
turales: q; ꝓcedit cēm ad volūtatis ꝛ non ſūt im
pedite. vt ꝑs. ergo ꝑmo ꝓducit perfectiſſimū con
ceptū in q̄e ꝑt. ille aūt nō eſt niſi ꝓceptus ſpēi ſpāliſ
ſime. Si. n. aliqs alī ẽr puta ꝓceptus alicui⁹ cō
munioris ille eēt ꝑfectiſſim⁹ in q̄e ſita poſſent. ꝛ cuꝫ
ꝓceptus illius cōmunioris ſit impfectior ꝓceptu ſpe
ciei ſpāliſſime ſicut pars eſt impfectior toto ſequitur
q; illa nō poſſent in ꝓceptu illiꝰ ꝑfe. ꝛ ita nunq; ꝛ
rent ꝓceptus illi. ſcḋo ſic; q; ẽntia. c. 3. me
taphyſica eſt vltima in ordine doctrine. q; ꝓncipia ꝺ
um aliarū ſci entiarū ꝑt ꝺcipi ꝛ termini illarū ai ꝑn
cipia metaphyſice. ſed hoc nō eēt ſi ꝓsteret poſt cō
cipi actualiꝫ conceptus cōmuniores ſine ꝓres q; cō
ceptus ſpeciei ſpecialiſſimi marū. tūc enim oporꝛ ens
ẽ ꝑ ſine ꝓcipi. ꝛ ita magis ſequit metaphyſica eſſe
ꝑmam in ordine doctrine. ſ. tē. Ꝺ quāſi ꝺ ꝓsteret
ꝑcēdere ꝑe ꝓcpt vniuerſaliores ad ꝓceptum talis
ſpēi tūc ſuppoſito ſ ſu in actu vel ſuppoſito casu de ſin
gulari in quēte ſenſū ꝛ inte ẽnſte ſoluto oporꝛ po
nere magnū ꝑs antea. ꝺ ꝓcipet ſpēs illa ſingſtas ꝑmo
ſcḋm; q; ꝑs oporꝛ ſrelligẽ ola ꝑdicata cōia ꝺ ſi qd
de illa ſpecie ꝛ ita vniuerſaliter. Et hoc apꝑt cā ꝛre intel

lectus intelligit prius vnum intelligibile q̄ aliud: ꝛ ipse plura sit vna: ꝛ ipse plures. hoc enim nō est a volitare cum sic nō beat intellectū actū intelligēdi, sibur" dat: q singulare vnius fortius mouet q̄ singulare alterius. hoc dictū est de cognitione ꝑsua. ¶ Scdo dico de cognitione actuali distincte ꝓceptor. ꝛ dico q̄ ē cognitus de ꝓceptu gnali. q: primā sic ꝓceptū est cōmūi simū. ꝛ que sunt ꝓpingora sibi sunt ꝓpiora. ꝛ que sunt remotiora posteriora sunt. hoc ꝑ. ꝑbo. q: ex secūdo primi sequit ꝓcipi distincte nisi q̄ ꝓcipiant omnia que includunt in rōne eius ēntiali. ens includit q̄ditatiue in omnib" ꝓceptib" q̄ditatiuis inferioribꝰ q nullus ꝓcept" inferior distincte ꝓcipit nisi ꝓceptus ente. ens ait nō ꝑ se ꝓcipiri distincte. q: hꝫ ꝓceptus simpl" simplicē: ergo ꝑ se ꝓcipi distincte sine aliis et alijs nō sine eo distincte ꝓcepto: ē ens est ꝓim" conceptus ꝓtius distincte ꝓceptibilis. et hoc sequit' ꝑ ea que sit sibi ꝓpingora sunt ꝓiora: q: cognoscere distincte habet ꝑ distinctionē que ingrit ꝑ via diuisionis inciꝑiendo ab ente vsq; ad ꝓceptū diffinitiuū in diuisione ait' prius occurrit ꝓcept" cōmuniores deinde ge nera ꝛ dēe in ghus cōcipit distincte ꝓcept" cōmunior. ¶ Scdo ꝑbo dē. q: metaꝑysica ſm Auic. vbi prius. ſ. primo sue metaꝑysice. c.3. ēt prima ſm eo dīē sciendi distincte. q: ipsa hꝫ certificare ꝓncipia aliaꝝ sciarum. ē eius cognoscibilia sur prima distincte cognoscibilia. nec ib" dicit sibi Auic. q ponit ea in ordine doctrine. vltima ꝛ prima in sciendo: vltima ēt. q: sicut patuit ex rōne illa de ꝓpositione ꝑ se nota. ꝓpositū q̄ metaꝑysica aliaꝝ sciarū sunt ꝑ se nota et cōceptus ꝑbi ſ. termino: ſ. sed ex metaꝑysica fata potest esse ꝓssibilitas a ingrendi q̄ditate ſ. termino ꝑ distincte. c hoc mō termini sciētiaꝝ ſpālis nō ꝓcipiunt q̄ distincte nec ꝓncipia earū intelligunt distincte ab metaꝑysicas. ſic. n. multa ꝑt patere metaꝑysico q̄ mettre que nō erāt nota ꝑus geometre ex ꝓceptu ſubⁱ. ¶ Tertiū geometer inquāri geometer nō vtit ꝓncipijs ꝑ se notis nisi illis q̄ statim ſut euidētia ex cō fuso ꝓceptu termino: q̄ualis occurrit ꝑmo ex ſensibꝰ lib". puta linea est lōgitudo ēt. nō curās ad q̄ genus ꝓtineat linea. puta vtrū sit ꝑba vel q̄titas. sed nō cognita geometria ꝛ aliꝭ sciētijs ſpālib" sequtur meth. de ꝓceptib" odibus et gb" ꝓt fieri rediꝛio ꝑ via diuisionis ad ingrendū q̄ditates terminoꝝ in sciētijs ſpālib". ꝛ tūc et illis q̄ditatib" sic cognitis distinctꝰ cognoscunt ꝓncipia ſpālia sciarum ꝑ quas cognoscebant. Cognoscunt ēt multa ꝓncipia q̄ nō erāt ꝑus nota ex terminis ꝑsue cognitis. ꝛ hoc mō ꝑs quō meta ꝑysica ēt ꝓma vel ꝑor: quō nō ꝑ. ¶ Sed cōparādo totū ordinē ꝑsue cōcipiēdi ad totū ordinē discere cꝑiēdi qs ꝓr ē. Dico q̄ tot" ordo ꝑsue ꝓcipiēdi pri or ē. ꝛ iō ꝓma in illo ordine ē simpliciter ꝑ". ꝛ hoc ꝑbat' ex auctoritate predicta Auic. de ordine metha" ad alias scientias speciales.

Contra istud obiicitur pri/

mo phy. di q̄ ꝑsua. ī. magis vlia ſūt ꝑus nota nobis q̄ ꝑbat: q: pueri ꝑmo appellāt oēs hoies ꝓes. ꝛ femina mīes. ꝓstea discernūt vnūqōq;. q ꝑus cogno scit ꝑem ſub rōne nobis q̄ ſub rōne bnius hois. hoc ēdē ꝑbat Auic. de eo q̄ videt a remotis. q: ꝑus cognoscit aliq̄d ſub rōne corꝑis q̄ alalis. ꝛ ꝑus ſub rōne alalis q̄ hominis. ꝛ ꝑus bois q̄ bnius bois. Dico ēt am videt q: in arguēdo via cōpositiua ēt reſoluti uā. ſ. ira est in intelligibilib" ſimplicibus. ¶ Ad ꝑmū dico q̄ ſicut ē duplex ꝑsuſum. ſ. totū vniuerſale ꝛ totū ēntiale. ita ꝑr⁹q; in ſuo ordine est ꝑmum. sed ſimpliciter ꝑmū est illud q̄ ēst ꝑmum in ordine cōnsuse cognoſcendi. q: ꝑcessus nālis ab imperfecto ad ꝑfectum est ꝑ me dū. ¶ Confuſe aūt cognoscere est qua

si medīū inter ignorare ꝛ distincte cognoscere. ſ. ſōe ꝑsue cognoscere est ante q̄dās q̄ distincte intelligere. Et q̄ dicit de puero q̄ecdo q̄ ꝑs ꝓintelligit ai ſingulare. q: dīr q̄ ꝑs est ꝑmus intelligibile. sed ratiō nō ꝑcludit q̄ genera ſ. ꝑe. ꝑe. n. nāliter actualr̄ concipit albedo q̄ color: in ordine cognitionis ꝑsue. q: color ſub rōne coloris nō cognoscit nisi ſub matoꝛa abſtractione q̄ ſit abſtractio albedinis ab hac albedine: illa, abſtractio aūt maioꝛ ē difficilior: q: ē a minus ſimilibus. ¶ Ad Auic. dico q̄ qñ obs nō est debite approximatiō non mouet ad cognoſcēdū se ſub perfectiori ſimaꝛ rōne: sed ſub alia imꝑfecta. ſ. tūc inte" sequet ſe ſum talis obiecti ops q: ſit talis obi. vlis cuius ſilis erat ſub rōne ſingularis: sed q̄ obm ēt in debita ꝓportione vt possit mouere ſenſum ſub rōne ſua, ꝓpria ꝛ ꝑfecta. tunc intellectus ſequēs ſenſum ſuū hꝫ tales notitiā vel nāe ꝑus ſub rōne ſpecifica ꝑsue q̄ ſub rōne generis ꝑsue. ¶ Ad tertiū dico q̄ vtrobiq; ꝑcedit ab includēte ad includsum. ita in ſimplicibus ſicut in cōpleris. sed in ſimplicib" includēs ē inferꝰ in cōpleris. includēs vo ē ꝑ" respectu conclusionis.

Quantum ad notitiam ha

bitualē sue virtualē: ꝑmo exponо q̄ intelligo ꝑmi nos. habitualē notitiā voco q̄ qñ obm ſic est ꝑs intellectui in rōne intelligibilis actu. vt intellectus ſtatis possit habere actū elicitū circa illud obiectus. Eloco virtualē q̄ aliq̄d intelligit in aliquo vt ꝑs intellecti ꝑmi. nō ait vt ꝑmū intellectū ſue vt totali termināns intellectione sicut cum intelligit hō intelligitur aīal in hoīe vt ꝑs intellecti nō vt intellectū ꝑmū ſue totale terminās intellectionē. hoc ſatis ꝓprie vocat intellectū virtualiter. q: est ſatis ꝑmū intellecto in actu: nō enim ꝑsset ee actualius intellectus nisi est ꝓpria intellectione intellectum que est ipsius ꝑmi vt terminī totalis. Quātū ad istā notitiā habitualem. vel virtualē dico q̄ cōmuniora sunt ꝑius nota via originis vel generationis q̄ ꝑbatur: q: sicut diuerſe forme perficiūtes idē ꝑfectibile ordine quodammodo sunt mediatius ꝛ immediatius informatiue illud vel ꝑficere ita ſi eadē forma cōtineat in ſe virtualiter ꝑfectionē illarum formarū ordinatarū quaſi ſimili ordine nature ꝑficiet illud ꝑfectibile. ſicut ſi forma corꝑis ꝛ ſubſtātie ꝛ cetere alie forme eēnt diuerſe a ꝑ ꝑius informaret forma ſubſtātie ꝛ deinde forma corꝑis ꝛc. ita ſi vna forma ſcludat virtualiter oēs alias ipſa quaſi ꝑius ꝑficiet ma teriā ſub rōne ſubſtātie corꝑis. ꝛ ſemp in illa via generationis imꝑfectius erit ꝑus q: ꝓcedit a ꝑotentia ad actū. ergo ſicut conceptus plures cōmuniores ꝛ minus cōmunes habituales vel virtuales nati ſe ꝑficere intellectum via generationis vel originis: ita q̄ imꝑfectius ſit ſemꝑ ꝑius. ita ſi venus cōceptus virtualiter includat omnes istos ꝑius ꝑficiet ſub ratione conceptus ꝑioris ꝛ vniuerſalioris q̄ ſub rōne conceptus ꝑticularis hoc de ordine originis ſiue generationis.

Nunc de ordine perfectio

nis distinguo q̄ ꝑfecti" a nobis ꝑt itelligi duplr aut ſimplr aut ꝑs ꝓportionē. ē exemplum vnius agle ē sole ē ſimplr ꝑfectior respectu ſolis ē vīſionis ꝛ vrespectu cādele: ꝛ ni vīſio nā ꝑfectior ē ꝓportionalr. ſ. ē plus bis ipſa de rōne vīſionis ē, ꝓportionē ad iuiſibilitatē cādele. ē vīſio agle bēat de rōne vīſionis respectu vīſibilitatis ſolis. ſīta diſtinctio habet a ꝑbo. ii. de aīa libus. vbi vult q: ꝛ de imaterialibus habeam" mūi mam cognitionē. q̄ ēt intelligēdā. ꝓportionaliter. tamen illa est deſiderabilio: cognitione magna que potest haberi de materialibus. que est magna in

separatõe ad illa cognoscibilia, Lequẽ dõ de ordine pfectionis simplr vico q pfectissimũ cognoscibile anobis st naliter est. 2m in boc pponit pbs fe licitate nale, io. Etbi. q post ipm spes spalissima pfectio in vniuerso. 2 deinde spes prima illi. 2 sic vsq; ad vltimã spem. 2 post oes spes spalissimas genus p rimũ abstrahibile a spe pfectissima. 2 sic semp resoluẽdo. 2 rõ oium istor ẽ q attingere actualius obm ẽ intellectio pfectio simplr. q3 hs ẽ naturale pfectiones eaſẽ ex pte intellect ẽ quacũq; alia intellectione vel nõ minoze. 2 hs pfectione multo maioz ẽ pte obi: q duo. f. pfectio potẽtẽ 2 pfectio obi sunt cã pfectissime cognitionis sue intellectionis. Si log̃mur de notitia pfectioze sm ppriones ad aliq̃ cognoscibile, dico q pfectioza sensibilia a sensus efficaz' mouẽtia sit pfectius cognoscibilia sm ppriones. q3 intellectiua ut plus attingit ad illa sm gradus cognoscibilitatis eorum. 2 que sunt remotioza ab illis sunt min' cognoscibilia sm ppriones sue cognoscibilitatis de tertia p mitare. f. adequationis dicetur in sequẽti. q.

Ad argumenta huius questionis.

¶ Ad pmũ dico q pstia nõ valet. f. est pmũ ens. q est pmũ cognitũ a nobis. 2s sequat igit ẽ pmũ cognoscibile sue ẽ de se. 2 ita dz intelligi veritas. de q̃ log̃tur pbs. 2. meta. ficut res de se hñt ad entitatẽ ita ad veritatẽ p euidẽtiã rei in se sue. p intelligibilitatem rei ex pte sui. nõ opz aũt q res sint sic de hs ad entitatẽ sic de beãt ad cognoscẽtiã nisi intelligat cognosci ab illo intellectu q respicit intelligibilia oia sm gradũ ppriũ cognoscibilitatis eoz qualis nõs nr intellect⁹. 2 ma rime cognoscit sensibilia. ¶ Ad scõm dico q pstia nõ valet nisi in causis precisis qõ pz in exẽplo ſ eclipsis ẽ cognoscibilis ex duplici ca per duas potẽtias. f. per sensũ ẽ intellectũ hñt demõstrationẽ nunq̃ cognosci tur perfectissime nisi cognito principio vem̃ stratiõis pfectissime nõ tñ segtur. q nunq̃ cognoscit nisi cognito principio demõstrationis. hz enim alia cãm qua cognosci põt: q3 ista nõ est pcisa cã. m per aliã nõ põt ita pfecte cognosci sicut p ista. q3 ista cã. f. demõstratio q põt cognosci ab intellectu est pfectio: cã cognitionis sue ẽ alia qua pot cognosci p sensũ. ita ẽ in pposito ſliber creatura pter eã cognitionis sue que ẽ essentia divina bz alia cãm illius cognitionis. f. ẽntiã ppriaz q nata est cognere notitiã sui. nunq̃ tñ per motionez sua ita pfecte cognoscit res sicut per ẽntiã divinam. nõ igit segtur ab effectu ad cãm arguẽdo ẽ pfectissime pfectissime. q3 simplr nõ est cã pcisa effectus in genere. ¶ Ad tertiũ dico q maioz ẽ vera loquẽdo de pmita te pfectionis. sed nõ de pmitate adequatiõis. ¶ Exẽmplũ. nunq̃ est visio circa aliqd sub rõne coloris pcisa ita q nõ sub rõne huius vel illius coloris puta albi vel nigri nisi illud videat a remotis vel impleare visio aũt alicuius sub rõne coloris ad ẽ pfectissima: sed impfectissima. pfectissima igit opatio potẽtie est circa pmũ obm eius vere ẽ nõ pmũ adequate, sed pmũ pfectiõe q vz ẽ pfectissima pter q sub pmo obo adequato. 2 ideo dicit pbs. io. etbi. q delectatio pfectissima ẽ in opatione circa optimũ obm eoz que sũt ſ potẽtia. hoc ẽ circa optimũ pter sub obo adequato illi⁹ potẽtie. q3 igit ista rõ q p ne est pmũ cognitũ hoc ẽ pfectissimũ q3 pcedo sed non pmũ adequatum. de quo in sequẽti. q.

Quod autem dicit ista opinio.

recitata. 2 hoc quãtũ ad secũdã. q. de indeterminato generatiue ẽ pstatiue ſ intelligat de pmutate originis ſ dixi in pmo meb̃o secũde qõnis. 2 cã arguit q̃ inde terminatũ negatiue est magis indeterminatũ q̃ indeterminatũ pstatiue. nego de interminatione ad ppositũ. 2 quãdo. qualis. f. est in pmo intellectu q̃ indeterminatũ negatiue ẽ singulare. 2 tale nõ ẽ magis indeterminatũ q̃ indeterminatũ pstatiue. Indeterminatio aũt negatiua. f. repugnãtia ad determinari. 2 si sit aliquo mõ maioz q̃ determinatio pstatiua. nõ tñ tale indeterminatũ pus occurrit intellectui. q3 tale nõ est ofuium obm̃ q̃ sit ens. 2 ens determinatum. f. deus ẽ. ¶ Ad arguit ẽ in secũdo mẽbo q notitia rõna lis de⁹ fit vltimũ cognitũ. q3 pus cognoscit illud a quo fit abstractio q̃ abstractũ: hoc nõ ẽ verũ nisi ponẽdo abstractionẽ quẽdã discursiũ a notiozi ad aliud ita q̃ illud a quo fit abstractio ẽ pmo cognitũ ad aliud cognitũ pius. 2 si ita intelligat abstractionẽ talis cognitio p abstractionẽ 2 discursũ talis cognitio abstracti. f. in. ita cognoscat deus per creaturã opz aliquẽ accẽptũ phabere de deo ad quẽ discurrit. q3 discursus phipponit aliquẽ accẽptũ de termino ad quẽ. vel igit. ppõ quã accipit est falsũ. vel si sit vera ꝑcludit deũ cẽ pus cognitũ ante q̃ cognoscat rõnabiliter. qõ forte concedere tur. Qõ ẽt addit q de⁹ vt ẽt pmũ cognitũ a nobis nõ liter nõ distinguit ab aliis q nõ concipit in alumno in quo distinguat a creatura. 2 hoc videt cõtradicere sibi ipsi. pdicit. n. q est pmũ cognitũ ab intellectu naliter ẽt indeterminata negatiue. 2 dicit q in hoc cõcepti distinguitur a creatura quia ille non conuenit creature.

Vtra illud quod ta/

cẽũ ẽ in tertio articulo secũde quẽstiõis. de obo adequato intellect⁹? 2 pcõ querit. vtrũ deus sit obm̃ naliter pmum boc ẽ adequatũ respectu intellectus viatoris. ¶ Arguit q̃ sic. q3 ex pcedẽti qõne deus est pmum boc est pfectissimũ inter oia oba cognoscibilia. primũ aũt in quo cũq; genere est cã ẽndi aliis in illo genere. 2 meta. ficut primũ ẽliũ est cã caloris in omnibus aliis ergo deus est cã cognoscẽdi omnia alior. igit est primũ obm̃ intellect⁹. ¶ Cõtra. Cõfirmo sic. Illud quo sic se habz ad eẽ sic se habz ad cognitionẽ. sed nihil est ens p participationẽ nisi ab ente imparticipato. igit nõ cognoscit nisi ꝑ illud ens cognitionẽ imparticipato. q ens imparticipatum est rõ cognoscẽdi alia. ¶ Hoc pbr̃ma per Ang. 8. de tri. c. 5. de magnis. vel. 8. de parũl. Non dicerem⁹ aliqd ee melius alio cũ vere indicat nos. 2 ꝑcipit vide ipsum bonũ si potes. 2 deũ vi. q3 videbis. q̃ nisi vere videris vere nisi ee bono indeterminato negatiue. qõ. f. nõ est determinabile. sile est primũ bonũ. ¶ Contra primũ obm̃ ꝑmitate adequationis recipit ꝑdicationẽ omniũ ꝑtoz sub eo. deus aũt nõ. ergo ꝛc.

In ista questione ẽ una opi

nio. q dicit q primũ obm̃ intellect⁹ nri ẽ qdditas rei mãlis. rõ ponit ad hoc: q potẽtia ꝑportionat obiecto, tripler aũt ẽ potẽtia cognitiua. ¶ Quẽdã ẽ omnino separata a mã. 2 in cẽndo. 2 in opando. vt intellectus separ⁹. ¶ Alia ẽiuncta mãe. 2 in cẽndo. 2 in opando. vt potẽtia organica q̃ pficit mãm. 2 nõ opat nisi mediãte organo cui pozzati a quo in opando nõ sepat. sic nec in cẽndo. Alia aũt ẽiuncta mãe in cẽndo sed nõ vtitur organo mãli in operãdo vt intellectus nr. Istis correspondent obiecta ꝑportionata. nam potẽtie omnino sepate vt primũ cognitũ de⁹ qddiras omnino separata a mã. secũde singulare omnino mãle tertie q cognitũ qui qdditas rei mãlis: que ẽ si sit in mã tũ cognoscit nõ vt in mã singulari. ¶ Contra istud non pot

subſtinerí a theolo. q⁹ intellect⁹ eſtilles eadē poſtia naturali cognoſcet p se quidditate ſbe im materialis ſicut p⁹ ſm fidē de aia beata. potētia aūt manens eadē nō pōt habere actū circa aliquid q⁹ nō ⁊ntet ſub fino ꝓxio obo. ⁊ Dōi dicas eleuabi plumē glu rie. ad hoc q cognoſat illa ſubſtantias imateriales ⁊ Cōtra obm ꝑmū habit⁹ cōtinet ſub ꝑmo obo potē tie. vel ſalte nō excedit: q: ſi habit⁹ reſpicit aliqđ ob iectū quod nō cōtinet ſub ꝑmo obo potētie ſed excedit tūc ille habit⁹ nō eſſet habit⁹ illius potētie ſed fa ceret eā nō ē illā potētiā ſed alias. ⁊ Cōfirmat ratio q: cā poſtia in ꝑmo ſigno nāe in quo eſt poſtia habeāt tale ꝑmū ꝑmū ꝓbiliū nō ſtinet ſub illa ratione potētie poſtieri aliud ꝑmū obm. q⁹ omnis aūt habit⁹ nāliter ꝓuꝑponit poſtiā. ⁊ Dicas q⁹ hec etiā opi. ponerē a ꝓbo puta q⁹ intellectus noſter ꝓpter ſui infinitate inter alios intellect⁹ ⁊ ꝓpꝛ cōnūentia ſine cōumctionē eius cū virtute ſarāſica in ſuppoſito cognoſcente hꝫ ordiné i mediatā ad ſan tāſia ſicut ſarāſia hꝫ ordines imediatā ad ſenſus cōes ⁊ ſic ſicut ſantaſia cā mouet ab aliquo niſi q⁹ ē obs ſenſus cōis: ſ; alio modo idē obm cognoſcat: ita dice ret q⁹ intellect⁹ noſter nō tñ ꝓpter ſtatū aliqđ ſ; ex nā poſtie nō poſſet aliquid intelligere niſi abſtrahi bile a ſāſamate. ⁊ Cōtra ſ; arguit tripli. ꝑmo ſic. q: oēs deſiderii nāle eſt in intellectu cognicte effectū ad cognoſcendū cām ⁊ in cognoſcēte cās in vñ eſt deſide rius nāle ad cognoſcendū illā in particulari ⁊ diſtincte. deſideriū aūt nāle nō ē ad impoſſibile ex nā deſiderātis q: tunc eſſet fruſtra. ꝫ nō eſt ꝓſſibile intellectui ex parte intellect⁹ cognoſcere ſubſtantiā imaterialē in particulari: ergo cognoſcit mā: quod eſt effect⁹ eius. ⁊ ita ꝑmū obm intellect⁹ nō excludit illud in materiale. ⁊ Tertio. Nulla potentia pōt cognoſcere obm aliqđ ſub rōne coloris ꝫ ſit rō ſui ꝑmi obi. q⁹ ꝑs ꝑmo rōnes q: tūc illa rō ꝑmi obi nō eſſet ade quata. ⁊ Tiā ꝑs per exemplū. Visus nō cognoſcit aliquid ſb rōe coloris ꝫ ſit rō coloris. vel lucis. nec ima ginatio aliquid ſub rōe coloris ꝫ ſit rō imaginabilis q⁹ ſi ꝑmū obs ſ; intellect⁹ cognoſcit aliquid ſb rōe coloris ꝫ ſit rō entis mālis q: cognoſcit aliquid ſub rōe entis in cōi. alioquin metaphyſica nulla eſſ; ſcia intellectui nro. ⁊ Preterea 5° reddit in idē ꝫ cū 2°. Suicgd per ſe cognoſcit a poſtia cognitiua vl ē ēt obm ꝑmus. vel ꝑtinet ſub illo obo. eius aūt vr̄ē communius ſenſibili per ſe intelligitur ab intelle ctu nō. alis metaphyſica nō ēt magis ſcia rāſcēdēs ꝑs phyſica. ꝫ nō pōt aliquid eſſe ꝑmus obiectū intel lectus niſi q⁹ ſit particularius ente. q: tunc ens in ſe nullo modo intelligeretur a nobis videtur igitur q⁹ ſalum ſupponitur in dicta oppoſitiōe. de obiecto ꝑmo. hoc loquēdo de poſtia ex nā poſtie ē. ⁊ Et hoc apparet q⁹ ſi per vias iſtī⁹ opi. ſoluat prima que ſtio dicēdo q⁹ quidditas ſenſibilis eſt ꝑmū obm in intellect⁹: ꝛ ideo nō intelligitur deus vel ens imateriale ſolutio inmittur fallo fundamento.

Congruentia etiam illa ꝫ adduci tur ꝓo illa opi. nulla eſt. ꝓpoſtia. n. ꝛ obm non os aſſilari ꝛ mō eſſendi. ſe hīt. n. vt motiuū ꝛ mobile. ꝛ ita ſe hīt ꝛ vt diſſimilia: q: vt act⁹ ꝛ potentia. ſūt tri ꝓportionata. q: ita ꝓportio regrit diſſilitudiné ꝓportionato⁹. ſi cut cōter oſ in oſ. ꝓportiõe. ſicut ꝓs de mā ꝛ forma. gte. ꝛ toto ca ꝛ cato. ꝛ ceteris. ꝓportionalib⁹. igitur eo modo eſſendi talis potentie nō pōt cōcludi ſimilis modus eſſendi in obiecto. ⁊ Contra hoc obiicit. q: ls agens factiuū poſſit eē diſſile obiecto quod eſt ibi paſſum. tñ operans in cognitiua operatione os aſſi milari obiecto. circa quod opatur quod nō eſt ibi paſ ſum. ſed magis agens. ꝛ aſſilians. oēs. n. antiqui con cordant in hoc q⁹ cognito ſit q⁹ aſſilatiõe⁹ nec ārist. in hoc eis ꝛradixit. igit ꝛbrequirit. non tñ ꝓpoſito ſed ſilitudo. ⁊ Rndeo. aliud. loqui de modo eẽndi ipſius poteie in ſe. ꝛ aliud ē log de ipa inquātum eſt ſub actu ſcie. vel cognitiõis. Primo modo ad actus ſcie. q⁹ ſit aliud a nā poteie. Nunc aūt q⁹ poteia cognoſcet aſſilatur cognito. ve. eſt per actum ſui cognoſcēdi q eſt ꝺam obiecti ſilitudo vel ꝑſpēs ꝓportiõem de ꝓximo ad cognoſcēdum. ſed ex hꝭ ſcludere ipm in tellectus in ſe bēre nāliter modū eſſendi ſimiles mo do eſſendi obi. vel cōueꝛſo eſt fallacia accidentis. ⁊ figure dictionis ſicut non ſequit. ſanat. aſſimilat. Celari q: ꝑſpicra idicta aſſimilat igit ea ſe hꝫ ſiſile modū eſſendi mō eſſendi celaris. vel magis ad ꝓpoſitū. ydea in mente diuina q ſe ſimiliudo obi ē imalis igit ꝛ lapis cuius ē ydea eſt imaterialis. igit. ꝓpter illā cōgruentiā nō videt cōgruā arrtare intellectus ex nā poteie ad obiectū ſenſi bile vr̄ nō excedat ſenſus niſi ſit in mō cognoſcēdi.

Alia eſt opinio ꝓbabilis. ⁊ Dicit q⁹ intellect⁹ cap⁹ rō- Henri. nes ſundamētales ſunt ille q⁹ adducte ſunt ad pri mam ꝓtem opinionis arguēdo ad ꝓncipiale. ꝛ ꝓpter eaſdē ponit q⁹ eſſe ꝑmum obm volūtatis. q: hꝭ rō nes volēdi ola alia ſicut adducit auctes Aug. 8. de tri. c. 1. de magnis. vel. 17. de paruis. cur ꝛ alium diligi mus quā credim⁹ ſnlus ꝛ non diligim⁹ nos ⁊ pōt ꝓ nos ipſi eſſe poſſim⁹ ipam formā vbi videm⁹ quid ſit in ſtus animus an veroniſi iſtā diligeremus nullo⁹ eū diligeremꝰ quē credim⁹ eē iuſtū qñ ex iſta diligim⁹. ⁊ Cōtra iſtā opi. arguitur ſic. Primus obm nāle ali cuius poteie ibet naturalem ordinem ad illā poteiā. am. deus nō hꝭ nālem ordinem ad intellectum. no ſtrum cuius ē obm ſub ratione motiui. ſ; ſub ratione motiui niſi forte ſub ratione alicuius gnālis attribu ti: ſicut pōt illa opi. ꝫ nō eſt obm ꝑmū niſi ſub ratiõe illius attributi. vel ſm illam opi. quam ꝓius tenui ꝙ deus non intelligitur niſi ſub ratione entis non ba bebit naturalem ordinem niſi ſub tali conceptu vni uerſali. ſ; ꝑticulare q⁹ nō intelligit niſi aliquo cōi nō eſt ꝑmum obiectū itellect⁹ ſ; magis illud cōe q⁹ ē. ⁊ Preterea. certū eſt q⁹ de⁹ nō hꝭ ꝑmitatē adequa tionis. ꝓpter cōitatem ita ꝙ dicat de oi obiecto ꝙ ſe intelligibile a nobis. ꝫ ſi aliꝗs hꝭ ꝑmitatē adequatio nis hoc erit. ꝓpter virtualitatē q: ſ. virtualiter. cō tinet ola in ſe ꝙ ſe intelligibilia. ſ; ꝓpter hoc nō erit obiectū ꝑmū adequatū intellectui nostro. q: alia en tia mouēt intellectū nostrū ꝓpria virtute: ita q⁹ en tia diuina nō mouet intellectum noſtrum ꝓximo ad ſe. ꝛ ad omnia alia cognoſcibilia cognoſcenda ſicut autem ꝓdictum eſt in queſtione de ſubiecto theo loge eēntia diuina ſ; eſt ꝑmum obiectum intellectus diuini. quia ipſa ſola mouet intellectum diui num. ꝛ ad cognoſcendum ſe. ꝛ ola alia cognoſcibilia ab ipo intellectu. ꝓper eaſdē rones. ꝓbat. q⁹ nō poteſt poni ꝑmū obm intellect⁹ nī ſubſtantia in oſi ꝓpter attributionē obium accītium ad ſbam. q: accītia ha bent. ꝓpriā ⁊ trē morina intellectus. ſ; ba nō mouet ad ſe. ꝛ ad omnia alia cognoſcibilia.

Ad queſtionez igitur reſpō

deo. q⁹ nullus poteſt poni ꝑmū obiectum intellect⁹ noſtri naturale ꝓpter adequationē talē virtualem ꝓpter rationē tactā. ꝛ contra ꝑmitatē obiecti vir

tualis ñ deo vel in substãtia. vel igitur nullũ ponẽt
p̃mũ; obm. vel os querere p̃mũ adequatũ ꝓpt cõi
tatem in ipo: ꝙ ens ponat equiuoce creato ꝛ incre
ato sic ꝛ accidit. cũ oia ista sint ꝑ se intelligibilia a no
bis nullũ vẽ̃ ꝓpt̃ p̃mũ obiectũ intellec⁹ nĩ
nec ꝓpter virtualitatẽ nec ꝓpter cõitates. sed ponẽ
dũ ꝑ ponem quam ꝓsui in p̃ma q̃one hui⁹ dist. de
vniuocatione entis ꝓt aliquo mõ saluari aliq̃ esse ꝑ
mum obm intellect⁹ nostri. ad q̃ dicẽdũ ꝓmo
declaro quales sit vniuocatio entis: ꝛ ad q̃e est. ꝛ. 2⁹
er hoc ad ꝓpositum. ꝙdãmũ ad p̃mũ dico ꝙ ens
non est vniuocũ dictum in quid de omnibus per se
intelligibilib⁹: q; non ẽ de differẽtijs vltimis nec ꝑ
prijs passionib⁹ entis. p̃mũ 9⁹ de differentijs vl
timis dupl̃. ꝑbo ꝑmo sic. Si dr̃ie icludãt ens vni
uoce dictus de eis ꝛ nõ sunt oio ides, ꝙ sũt diuersa ali
quid idem entia. talia sunt ꝓprie dr̃ia. ex. 1⁹. ꝛ 10. me
tha. ꝙ dr̃ie ille vltime ꝓprie trãt differentes. ꝙ alijs
differentijs differũt. ꝙ ille alte includãt ens qdditi
tatiue arguit de eis sicut de ꝓoib⁹: ꝛ ita erit ꝓcessus
in infinitũ in differẽtijs vel ꝛtabit ad aliquas oĩno ñ
includẽtes ens qdditiue: quod ẽ ꝓpositus. ℂ 2⁹ sic
sicut ens ꝓpositũ in re cõponit ex actu ꝛ potẽtia in re
tia; ceptus cõpositꝰ sic ꝙ vnus cõponit ex cõceptu po
tẽntiali ꝛ actuali. siue ex cõceptu determinabili ꝛ ter
minante: sicut igitur resolutio entis cõpositi ꝛ fit vl
timo ad simplr̃ simplicia. ſ. ad actus vltimũ ꝛ poten
tiam vltimã que sunt ꝓmo diuersa: ita ꝙ nihil vni⁹
includit aliqd alterũ. alioquin hoc nõ ẽt ꝓmo act⁹
nec illud ꝓmo ẽt potentia. q̃s. n. includit aliqd po
tentialitatis nõ ꝓmo est act⁹. ita es in cõceptib⁹ cẽm
ceptus non simplicit simplicẽ. ſ. nĩ per se vnum re
ſolui in cõceptum determinabilẽ ꝛ determinãtem:
ita ꝙ ita resolutio stet ad cõceptus simplr̃ simplices
ſ. ad cõceptus determinabile trĩs: ita ꝙ nihil determi
nans includat. ꝛ ad cõceptum determinãtẽ trĩ. qui ſ.
non includit aliqđ cõceptus determinabile: ille con
ceptus trĩs determinabilis ẽ cõceptus ens ꝛ determi
nans trĩs ẽt ꝓcept⁹ vltime dise. ſ. trĩ. erit ꝛmo diuer
ſi: ita ꝙ vnũ nihil includit alterũ. ℂ 2ᵐ. ſ. ꝓpositꝰ de
passionib⁹ ens. ꝑbo dupl̃. ꝓmo sic. passio ꝓ se 2⁹ ꝓ
dicat de hoc. ꝑmo posterioꝛ. ꝙ hm ponit in diffiniti
one passiõis. ſic additũ. et codẽ ꝑmo ꝛ 7⁹ methaphy.
ens igit in rõne sue passionis cadit vt additum. bẽt
n. passiones ꝓprias. vt ꝓ ꝑbm 4. metha. c. 5. vbi
vult ꝙ sicut linea. ingẽs limes dise. ſ. ita passiones
ꝛ numerus ingẽs numerus ita sunt alique passiões
entis ingẽs ens sed ẽ ens cadit in rõe hoꝛ vt addi
tus. ꝙ nõ ẽ ꝙ ſe ꝑmo mõ in rõe qdditiua eoꝛ. Hoc
ẽt cõfirmat ꝙ ꝑbm ꝑmo ꝓpter. c. de statu ꝓncipiorũ
vbi vult ꝙ ꝑdicatiões pers se nõ cõuertunt: ita ꝙ ſ ꝙ
dicatũ dicat de illo ꝓ se nõ cõuerſo dicẽ subiectũ de
ꝑdicato ꝑ se sed quasi ꝑ accõs. ꝙ ſi est per se 2⁹⁰ ens ẽ
vnũ hec vnus est ens nõ est ꝑ se 2⁹⁰ sed quasi per ac
cidens: sicut ita ꝓpositio est ꝑ accõs rribile est hõ:
2⁹ sic ens sufficient diuidit tanꝯ in illa que includũt
quidditatiue ipsum in ens increatũ ꝛ in. io. ge. ꝛ in
partes essentiales. io. genera ſaltez nõ videt habe
re plura diuidentia quidditatiue quicqd sit de ifinis
igit ſi ynũ vel veri includat quidditatiue ens con
tinebit sub aliquo istoꝝ sed verũ vel vez nõ est ali
quod. io. generũ. ꝑs. nec ex se est ens increatũ. q; con
uenit entib⁹ creatis. igit esset ſpẽs in aliquo genere
vel ꝓncipiũ essentiale alicuius generis sed hoc ẽ fal
sum. q; oĩa pares essentialis in quocũq; genere ẽt oĩa
ſpẽs cuiusc̃unq; generis includit imitationes. ꝛ ita
q̃dcunq; transcendẽs esset de se finitũ. ꝛ per ꝓns re
pugnaret ẽ infinito nec posset dici de ipso formalitẽ
q̃ ẽt falsum. q; oĩa transcendẽtia dicunt ꝑfectiões
simpliciter ꝛ cõueniunt deo in sũmo. ℂ 3⁹ argui ꝓt

ꝛ in hoc ẽt ias cõfirmat ꝑmara⁹ ad cõclusionẽ illam
q; ſi vnũ includitens quidditatiue nõ includit ꝑfe
ens. q; illud tunc esset passio ſuiipsius. ſ. includit ens
ꝛ aliquid aliud. ſit illud. a. aut igit illud. a. includit
ens aut nõ. ſi ſic vnũ bis ſcilꝯ erit ens. ꝛ esset ꝑfec
ſius in infinitũ vel ꝛbi cungs ſtabit illud vltimũ q̃ ẽ
de ꝛe vni⁹ ꝛ nõ includit ens vocẽ. a. vnus rõe en
tis icludit nõ ẽ passio ꝙ idẽ nõ ẽt passio ſui ꝛ ꝙ nõ ẽ il
lud aliud includ⁹ aq̃ ẽt. a. est ꝓmo passio ꝛ ẽt tale
quod nõ includit ens qdditatiue. ꝛ ita quicqd ẽt
ꝑmo passio entis hoc nõ includit ens qdditatiue.

Quantum ad ꝑm articuli principales. q̃
sequit cũ nihil ꝓsit esse cõtus ens ente ꝛ ens nõ ꝓsit ẽ
se cõmune vniuoci dicũ in q̃d de oĩbus per se ꝓ
ligibilib⁹ q; nõ de differentijs vltimis nec de paſſi
onib⁹ suis sequit q; nihil ẽ ꝑmus obiectũ intellect⁹ nr̃i
ꝓpter cõtrariũ quod i ꝑsius ad oẽ ꝑ se intelligibi
le. ꝛ nĩ hoc nõ obstante dico ꝙ ens est ꝑmũ obiectus
intellectus nr̃i q; in ipso concurrit duplex ꝑmitas. ſ.
cõitatis ꝛ virtualitatis. Vñ cẽ ꝑ se intelligibile aut i
cludit essentialiter rões entis vel cõtinet virtualit
vel ẽntialiter in cludẽte ẽntialiter rones entis. Dia
enis genera ꝛ ſpẽs ꝛ indiuidua ꝛ oẽs ptes eẽntiales
generũ ꝛ ens increatũ includit ens quidditatiue oẽ
differentie vltime includunt in aliquib⁹ istoꝝ esſe
tialiter vel quidditatiue oẽs passiones entis inclu
dunt in ente ꝛ in suis inferioꝛibꝫ virtualiter. igit illa q
bus ens nõ ẽt vnũ oĩ in quid includunt. ſ. in illud
bus ens ẽ ſic vnũ oĩ ꝛ ita ꝑs ꝙ ens hꝫ ꝑmitatẽ cõi
tatis ad ꝑma intelligibilia hoc ẽ ad cõceptus qdditi
tatiuos genere ſpeciei ꝙ ẽ indiuiduoꝝ ꝛ partiũ eẽn
tialiũ olim ſtoꝝ ꝛ entis increati. ꝛ hꝫ ꝑmitatẽ vtua
litatis ad intelligibilia ſcluſa in ꝑmis intelligibilib⁹
hoc ẽ ad cõcept⁹ qualitatiuos differentiarũ vltima
rũ ꝛ passionũ ꝓpriarũ ℂ̃ de ſupposito cõitatẽ en
tis in quid ad oẽs cõcept⁹ quidditatiuos ꝓdictos. ℍ
ꝓbat ꝺ oĩb⁹ ſil⁹ ꝺuab⁹ rõnib⁹ ꝓsitis i ꝑ. q. ꝺuꝭ ꝺi.
ad. ꝓbãdi cõitatẽ entis ad ens creatũ ẽ ens icreatus
q̃ vt ꝓbatius pateat ꝓtractato eas aliqñ ꝛ ꝓxima
fie de quocunq; ꝑdicatoꝛi cõceptui quidditatiuo
rus cõtingit intellectũ certus ẽ ipꝭ ẽ ens dubitãdo
de differentijs cõtrabentibꝫ ens ad tale ꝓcept⁹ ver
ſitr ale ens vel non. ꝛ ita cõceptus entis vt comunis
illi cõceptui ẽ alius ab illis cõceptionibus inferioꝛib⁹
de q̃bus intellectus ẽ dubius. ꝛ. ſ. alius. q̃uis icluſus
in vtroq; inferioꝛi cõceptu. nã ꝺicẽtes ꝑbentes ꝓ
ſuppoñt eũdem cõceptus entis cõem q̃ ꝓtrabit.
ℂ Sꝺeam rõnes ꝓtracto ſic. ſicut ẽ argutus q̃ ꝺe hꝫ
est a nobis cognoſcibilis nãliter nĩ eis ſit ens. vñ
creato ꝛ creato. ita ꝓt argui ꝺe ſba ꝛ aũte. cũ. n. ſba
nõ imuter ĩmediate intellectũ nostrum ad aliquas in
tellectiones ſui. ſ. nõ accidens ſenſibile: ſequr̃ q̃ nul
lum cõceptũ quidditatiuũ habere poterimus de ea
nĩ ſit aliqs talis qui poſſit abſtrahi a ceptu accñs.
ſed nullus talis q̃ditatiuus abſtrabilis ẽ a conce
ptu accidentis. niſi cõcept⁹ entis. q̃. ẽ. Hoc autẽ q̃
ſuppoſiti ẽt in rõne ens ꝛ de ſba q̃ non imutat intelle
ctum nostrũ mediate ad actũ circa ſe. ꝑbat ſic. quia
quicqd ꝓtria ſua imutat intellectũ: habitia illi⁹ potest
haliter cognosci ab intellectu q̃ nõ imutat. ſicut ap
paret. 1⁹ de anima. q. ſ̃ues ſ̃tenebre ꝓceptuꝫ. q̃n. ſ.
lux nõ est ꝑsens: ꝛ ideo tũc vĩsus nõ imutatur. igit
ſi intellect⁹ naturaliter imutatur a ſubſtãtia. ĩmedia
te ad actum circa ipam ſequeret̃ ꝙ quãdo ſubſtãtia
non esset ꝑsens posset naturaliter cognosci non ẽ
ſe ꝑsens. ꝛ ita naturaliter posset cognosci ſi bestia al
taris cõlocaꝛetur nõ esse ſubſtãtias panis. quod est ma
nifeste falsum. nullus igitur cõceptus qdditatiꝰ ha
bẽtur naturaliter de ſubſtantia ĩmediate. cauſan

a subſtātia. ſed trā cauſat⁹ vel abſtractus ꝑmo ad ac
cidente. q illud nō eſt niſi cōceptus entis. ꝑter idem
cōcludit ſ. ppoſitum. q⁹ optimus ēntialiſ⁹ ſpius ſic
ſi. m. mā nō imutat intellectū ad actus circa ipās. nec
forma ſbalis. ḡo q⁹ cōcept⁹ ſimpler in intellectu ba
bet de materia vel forma. ſi dicas ꝙ aliq⁹ cōcept⁹
relatiuus puta ptās. vel cōcept⁹ p accidēs puta alic⁹
ppietatis māe vel forme. quero q⁹ cceptus gdā
tatiuus cui ille p accēs vel relatiu⁹ attribuit. ſi nul
lus gdātatiuus habet nisi illud cui attribuit ille cō
ceptus p accīs. nullus aūt gdātatiu⁹ p̄t̄ haberi ni
ſi impſius vel abſtractus ab illo q⁹ mouer intellectū.
puta ab accēte. ꝛ ille erit conceptus entis. ꝛ ita nihil
cognoſceret de ptibus ēntialib⁹ ſi enīm ens ſit cōe
vniuocus eis ⁊ accītibus. ℭ Iſte rōnes nō cōcludūt
vniuocationē entis in gd ad ōias vltias ⁊ paſſiones
de ꝑma offendit q⁹ intellect⁹ ſit certus de aliquo
tali q⁹ ſit ens. dubitādo vtrus ſit hoc vel illud. mō
eſt certus ꝙ ſit ens gdditatiue vel quaſi ꝑdicatiōe p
accīs. ℘ vel aliter ⁊ melius. qlibꝫ talis cceptꝰ ē ſim
plicit ſimpler. ⁊ ideo nō p̄t̄ ēm aliqd cōcipi ⁊ ꝑs ali
quid ignoari. ſicut ꝑs ꝑbm. 9. metha. in ſi. de con
ceptibus ſimplr ſimplicibus. q nō ē circa eos dece
ptio ſicut ē circa gdditatē ꝑpleuam. q⁹ nō eſt intelli
gendū ꝙ intellectus ſimpler formalr decipiat circa
intellectionē gdditatis: q⁹ in intellectiōe ſimplicīi
ē vez vel falſus ꝑs circa gdditatē cōpoſitā p̄t̄ intelle
ctus ſimpler vtualiē decipi. ſi. n. vlā rō eſt in ſe falſa
tunc intelligeret vtualiē. ppoſitiōes falſas. q⁹ aūt eſt
ſimplicīt ſimpler tion includit vtrumq⁹ nec formalr
ppoſitionē falſam. ⁊ ideo circa ꝑam nō ē decepcio.
vel. n. totaliter attingīt vel nō attingīt: ⁊ tunc tota
liter ignorat. de nullo igīt ſimpliciter ſimplici cōce
ptu p̄t̄ ee certitudo fm aliqd eius. ⁊ dubitatio ꝑs ali
qd ꝑ hoc p̄t̄ ps ad ſecūdam rationē ſup̄a poſitam:
q⁹ tale ſimpl ſimpler ignorum eſt oio niſi ꝑs ſe totus
concipiatur. ℭ ꝙ ēntia nō p̄t̄ videri ad ꝑmam ratio
nēs q⁹ ille cōceptus de quo ē certitudo ē alius ab illis
de quib⁹ ē dubius ⁊ ſi ille conceptus certuſſaluaē in
altero illoꝝ dubiorum vere eſt vnuocus vt cā altera
trō illoꝝ cōcipiē. ſed nō ꝙ inſit vtriq; illoꝝ in qd
ſed ſic vel vniuocus eis ſed vt determinabilis ad
ad determinātes vel vt ꝑnōabilis ad ōnātes. ℭ
Vñ breuiter ens ē vniuocus oibus. ſ. conceptiō⁹ non
ſimpl ſimplicibus eſt vniuocū in qd dictus de eis:
ſed ſimplicīter ſimplicib⁹ eſt vniuocus vt determi
nabilis vel vt denominabilis nō aūt vt dicīi eſt ō
eis in quid: q⁹ hoc includit rōtradictionē. ℭ Et his
apparet q⁹ in ente cōcurrat duplex ꝑnitas. ſ. ꝑnitas
cōtratis in qd ad oēs cōceptus nō ſimpliciter
ſimplices ⁊ ꝑnitas vtrualitatis in ſe vel in ſuis in
ferioribus ad oēs cōcept⁹ in ſe ſimpliciter ſimplicē
⁊ q⁹ iſta duplex ꝑnitas cōcurrens ſufficiat ad hoc q⁹
ipſum ſit ꝑma oīm intellectꝫ ſ. neutrā babeat ꝑcise ad
oia ꝑse intelligibilia hoc declaro ꝑ exemplū q⁹ ſi vi
tas eſſet ꝑ ſe cognoſcitiuus oīs coloris ⁊ oīus paſſi
onis ⁊ differētiaꝝ coloris in cōi ⁊ omniū ſpēciꝫ ⁊ in
diuiduoꝝ ⁊ tñ color nō includeret quidditatiue i dif
ferentiꝫ ꝓpriaꝝ ſubſtātiaꝝ color⁹ adhuc vīus haberet
idē obiectū ꝑmus. q⁹ mō ꝑs. q⁹ diſcurrendo ꝑ oia ni
hil aliud eſſet ſibi oīm adequatū. igīt tūc nō includ
ret ꝑmū obiectū in oibus ꝑ ſe. ſ. obiectis quiddita
tiue ſiſtēdi. quodlibꝫ ꝑ ſe oīs vel includeret ips ēntiali
ter vel includeret in aliquo ēntialiter vel vtualiē
includeret ipm. ⁊ ita in ꝑmo ꝙ currer duplex ꝑnitaſ
ſ. cōtratis ⁊ ꝑte ſui. ⁊ ꝑnitas vtutis in ſe vel in ſu
is ſiſterioīb⁹. ⁊ ita duplex ꝑnitas ꝑmi obiecti talis
poteritie ſufficier.

Contra iſtam vniuocationē entis ar
guit multipliciter. ꝓi
mo ꝑ ꝑm⁹ metha. q⁹ ſm iſm ibi ens nō eſt genus
q⁹ tunc fm ipm ibidē differentia nō eſſet ꝑ ſe ens. ſi
aūt eſſet cōe dictū in quid de pluribꝫ ſpecie differē
tib⁹ videt eſſe genus. ℭ Idez ētā in 4⁹ metha. in
ꝓncipio vbi vult q⁹ ens dicit de entib⁹ ſicut ſanus
de ſanis ⁊ q⁹ methaꝑyſica eſt vna ſcientia: nō q⁹ oia
illa de quibus methaꝑh. eſt dicanē ſcōm vnum
ſed ad vnuꝫ. ſ. nō vniuoce ſed anologice ergo ſubie
ctus metha. nō eſt vniuocū ſed anologū. ℭ Idem 7⁹
met haꝑh. dicit q⁹ accītia nō ſunt entia niſi q⁹ entiſ
ſicut logici dicīt nō ens q⁹ nō eſt ſubiectū eſſe ſibi
le. ⁊ ſicut vas dicit ſalubre. in oibus iſtis exemplis
nō eſt vniuocatio eius q⁹ dicit de pluribus. Item
ſꝓophy. ſi quis oia entia voceꝝ equiuoce in qd nun
cupabit. ℭ Iſte ꝑmo ꝓhyſico. ꝓncipiū eſt ꝑra ꝑ ſper
menides ⁊ ℣eluſius ꝙ ens multipliꝑ dicit. ⁊ arguit
ſi oia ſint vnus ens ꝙ oia ſunt vel hoc vnus ens vel
illud q⁹ nō ſequeret ſi ens eſſet vniuocū. igīt nō ſe
quit omnis hō eſt vnus hō. ℭ ille vnus hō vel ille
vnus hō. ℭ Iſte ꝑr rōnes ſi ens eſſet vniuocū ad io.
genera. ℭ Deſcenderet in iſta ꝑ aliquas differētias
ſint igīt due tales differentie. a. ⁊. b. aut igīt iſte in
cludunt ens qidditatiue ⁊ tūc in conceptu cuiuslꝫ
generis generaliſſimi includit nugatio aut iſta non
ſunt entia. ⁊ tunc nō ens de q⁹ nō eſt vniuocū. ℭ Idē
ꝑmū argumentum tertii methaꝑh. quāuis nō eps
dicere ꝙ argumēta illa cōcludāt: quia philoſophus
intendit ibi arguere ad oppoſitas ꝑtes queſtionuꝫ
quas diſputat ſicut ipe met ꝓmittit in ꝓmio. duo
aūt oppoſita non poſſunt cōcludi niſi alterū argumē
tū ſit ſophiſticū. vnde ℭ Cōmētator⁹ ꝓmen. 3⁹ in 8⁹
dicit in ꝑmo arguments ꝙ ens ꝑ ſe nō ē vniuocū. ꝙ
eſſe falſacia conſequentis ſi cōtraria ponātur ad eandē
ſciam ergo nō cōtraria nō ꝑtinēt ad eandē ſcias. q⁹
uis etiā 1⁹ argumentū ſpālter nō os tenere ꝙ cōclu
dat. inferer. n. ibidē quare ſi vnū ē genus aut ens nul
la differentia neq; vnū neq; ens erit. Quero aut ite
dit inferre ꝙ nō ꝙ ſe ꝑmo⁹ erit vtia ens vel vnū. ⁊ ſic
cōcluſio nō eſt in cōtentis de vno aut intendit inſer
re negatiuā abſolute. ⁊ tunc nō valet ꝓia. Non. n. ſi
rōnale eſt vtia reſpectu aialis ſequit ꝙ rōnale nō eſt
aial ſed ꝙ nō eſt ſe ꝑmo⁹ aial. Tamē tenendo ꝙ
argumentū valeat cōcludit oppoſitus magis ꝙ ꝓ
poſitus. ℟ ens dicit. n. ab ente rōnes genereis nō ꝑpē
equiuocatione imo ſi eſſet equiuocus ad. io. ḡa. eſt
io. ḡia. qz idē cōcept⁹ quocūq; noie ſignificet⁹ hꝫ cā
dē rōne generis. ſi rōouet rōnes generiū ad ſpēs. ꝑter
nimiā cōitatē. q⁹ vs ꝑdicat ꝑ ſe ꝑ⁹ vtia aliq. ⁊ ꝙ ſi
poſſit ꝛcludi q⁹ ens nō ſit gen⁹. ℭ Dal videdū ät quō
ſi ſit gen⁹ cūn ꝑdicīi ſit ꝑ ens nō ꝑdicat ꝑ ſe ꝑmo mō
de vltis. vltimis diſtīngo de vltis. q aliq⁹ ꝑt ſumi
a ꝑte ēntiali vltia. q⁹ ē res ⁊ ꝙ nā alia ab illo a quo ſu
mit ꝛcept⁹ generis. ſicut ſi ꝑonal⁹ formarū ꝑalitas
ē gen⁹ dicat ſumi a ꝑte ēntiali ꝑoni ⁊ ꝙ ſia ſpecifica a
forma vltia. tūc ſic ens vt in qd de illa ꝑte ēntiali a
qua ſumit⁹ vtia tal⁹ ſpecifica. ita vt in qd de tali vtia
in abſtracto. ita q⁹ ſicut hō ē in qd ala intellectiua ē ens.
accipiēdo eādē ꝛceptū ens. ſm quē nō ē hoīe vel ſ
albedine. ita hec ē in qd rōnalitas ē ens ſi rōnalitas
ſit tal⁹ vtia. ſed nulla talis vtia ⁊ vltia. q⁹ in tali ꝑtne
tur ꝑles realitates aliq⁹ diſtincte tali diſtinctioē vel
nō idēptitate qualē dixi in. q. ꝑ⁹ ꝑtis. dif. 8a ē iter
ēntia ⁊ ꝓpietatē ꝑonale⁹ vl maioꝝ ſic ale explana
bit. ⁊ tic tal⁹ nā ꝑt ꝛcipi ꝑs aliqd. ſi ē ſm aliqua rea
litatē ⁊ ꝑfectionē. ⁊ ſm aliqua ignoari. ⁊ ſi talis nāe
ꝛceptus nō ē ſimpliciter ſimpler. ſed vltima realitas ſiu
ꝑfectio realis tal⁹ nāe a qua vltia realitate ſumit⁹ vl
tima vltia ē oio ſimpliciter ſimpler. ita realitas nō inclu
dit ens quidditatiue ſ. b. nō ē in qd. a. eſt ens. ſi ē

ſſi p accēs, ꝯ ſi ſine. a. dicat illā realitatē ſeu dīam i abiit zeto ſuptā a tali realitate, dico igit ſic. Qui pi us q̄ nulla dīa ſimplr vltima includit ens q̄ditatī ue. q. eſt ſimplr ſimpler. ſi alia dīa ſupta a pte entī ali q̄ps eſt vna ꝑ realia a nā a qua ſumit genus. illa dīa non eſt ſimplr ſimpler. ꝛ includit ens in q̄d. ꝛ er ſi g tal' dīa ē ens i q̄d. ſeq̄t q ens ſi ē gen' ꝑ nimia coitatē ens. Multi. n. gen' de ꝺ aliq dīa ſicrīo i q̄d nec ō illa q̄ ſumit a fo' nec de' ꝑ ſi ſumit ab vltima realitate forme, ſicut patebit inf. ꝙ ſemp illud a q̄ ſumit ꝑcept' generis ſm ſe ꝑ oteriale ad illā realita tē, a qua ſumit ꝑcept' dīe ſue ad illā formā. ſi dīa ſumat a forma. ⁊ Et ſi arguas ō iſtud q ſi rōnale in cludit ens q̄ditatiue. ꝛ q̄bꝫ dīa ꝓſſis q. ſumitur a pte entīali nō ab vltima realitate eius. g. addēdo talē dīam ſit genus in q̄ditatiuo q ens includitur. Dico q̄ qui duo inferiora ad 3ᵐ ſic ſe brīt q vnus de nominat alterꝫ illud cōe ꝑticularīr denotat ſeipꝫ ſine nq̄titāe. ſicut albedo q̄ē inferi' ētiā ad ens ſine nq̄titāe. ꝛr ideo ſicut ē denominatiua iſta animal ē albūtia ens q̄ē ſupⁿ' ad albū pōt denominari animal ſue ens particularīter ſumptū ꝑ animali. puta ſi illud ens ō nominatiuū eſſet entale hec eſt vera. aliquod ens eſt entale. ſicut. n. ibi concedo denominationē acci dentalē ſine nq̄titāe nec tñ idē oīno denominat ſe tīm eodē modo conceptū. ita dic. alal rōnale eſt ſine nq̄titāe. nā in animali includit ens q̄ditatiue ⁊ in rōnali denominatiue. ⁊ ſicut rōnalitas eſt ens q̄ditatiue ita rōnale denominat ab ente. igit ꝺ eſt nqua tio alal ē rōnalitas. nō aut ꝺic alal rōnale. ſicut eſſet hic alal albedo nō aut ē nqatio hic alal albū. ⁊ Ad aliud q̄ dicit de 4° metha. dico q ꝓbs. io. metha. cōcedit ordinē eſſentialē inter ſpēs ciuſdē generis. q. ibi vult q in quoꝫ genere eſt vnū ꝑnus q̄ eſt mē ſura alterꝫ mēſurata aliꝫ habēt ēntialē ordinē ad mē ſurā. ⁊ tñ nō obſtante tali attributōne quilibꝫ cōcēd ret vnū ex cēceptū generis. alis genus non ꝑdicaret in quid de ꝓbius differentib' ſpē. ſi eni genus non haberet cēceptus aliū a cōceptib' ſpēz nullus con ceꝑt' diceret de ꝓbius in quid ſed tñ quilibꝫ de ſe ꝓbō. ⁊ tāc illud ꝑdicaret vt genus de ſpē. ſed vt idē de eodē. ⁊ Ōmittimꝰ ꝓbs dicit in 7ᵐ. phyſi. q̄ ge nere latent equiuocatiōes. ꝑpt quas nō ꝑt fieri cō paratio fm genus. Non. n. ē equiuocatio ḡtiā ad lo gicū qui ponit diuerſos cōceꝑt', ſed ḡtiā ad realem ꝓbm eſt equiuocatio: q̄ nō eſt ibi vnitas nāe. ita igī oēs auctorītates q̄e iunt in metha. ⁊ ꝓbi' que ēent de hac materia ꝓſſent exponi, ꝑpter diuerſitatē re alē illoꝝ in quibus eſt attributio cū qua tñ ſtat vni tas cēceptꝰ abſtrabibilis. ab eis ſicut patuit in exē plo. cōcēdo tāc q̄ toti illud q̄ accidēs eſt attributio nē ēntiales habet ad ſubſtātias. ⁊ nō ab hoc ⁊ ab illo ꝑt cēceptꝰ vnus cōmunis abſtrahi. ⁊ Ad illa que dicunt de 7° metha, dico q littera vltimi paragra phi de illa mā ſolutiōes auctoritatez ꝓbi ꝓbabiras que incipit ꝓpalā aūt illud ē. ibi. n. dicit ꝓbs q ꝓmo ſimpliciter diffinitio ⁊ q̄ quid erat eſſe ſubſtātiaꝫ ē. ⁊ nō ſolus ſed alioꝫ ſimpliciter ēnō. ꝛi ꝓmo ꝛ ꝓba tur hoc ibi. q. ratio ſignificās idē nomi eſt diffinitio ſi illud cuius eſt ratio eſt ꝑ ſe vnuꝫ. vnum vero di cit ſicut ⁊ ens. ⁊ intelligę ꝑ ſe ens ꝑ ē ens aūt hoc qui dez hoc aliquid aliud ſignificat aliud qualitatē ſignifi cat. q̄ verum eſt de ente ꝑ ſe. q. ens ꝑ ſe ſi. ⁊ ſi. diuiſit in. io. genera igīt q̄libet illoꝝ eſt vnuꝫ ꝑ ſe. ⁊ ita rō ſtāt eſt diffinitio. ⁊ hoc cōludit ibi. qua ꝑ pter erit homnis albi rō ⁊ diffinitio alio vero modo albi ⁊ ſubſtātie. q. ſubſtātie ꝑ ſe ⁊ ꝓmo. albi ſimpliciter ⁊ ꝑ ſe ſed nō ꝓmo. albi hominis ſm quid ⁊ ꝑcci dens. vnde ⁊ ille caplō ꝓtractat ꝓncipaliter de tali

ente ꝑ accidēs animi modi eſt hō albus ꝙ eius nō ſit diffinitio. Dna igīt vel quid vel diffinitionē habe re quodcūq; iſtoꝝ ſimpliciter dicitur ſicut de ſubſta tia de accidente. ſed nō ꝙ ens ꝓmo ⁊ nō obſtante oēdi ne pōt dene eſſe vniuocatio. ⁊ Ad ꝓbyrii ꝓpoſe allegat Ariſto. dicendo equiuoce inquit. ſ. Ariſto. de quo ibi loquitur non inuenitur aūt vbi hoc dī re rit in logica in methaphyſica aūt dicit hoc ſicut iā allegauꝫ eſt expoſitus. ſi quisauues vellet contracta re auctoritates ꝓophyryi quoꝫ odo ratio eius ex auctoritate Ariſtote. valet ad ꝓpoſitū ſuū poſſet exponi ſed nollo immorari ⁊ Ad illud quod argui tur de ꝓmo phy. dico ꝙ ad op. illā ꝑmentidis ꝛ Oeliſti deſtruendam ꝓncipiū eſt accipe q̄ ens ō multipliciť. nō ęquoce. ſꝫ multipliciť boc eſt de mul tis ad nquirendum de quo illoꝝ intelligant: ſicut ſi diceret omnia eſſe vnuꝫ animal ꝛ cōtra eos eſſe diſſi guere animal ⁊ querere de quo animali intelligant. aut omnia eſſe vnū homine. aut vnum equū. ⁊ Te dicit ꝙ argumentuꝫ ꝓbiloſꝓbi nō valet contra eos ſi ens eſſet vniuocum. ⁊ Rideo ꝙ cōſequentia iſta de ſcēdendo ſub ꝓdicato ſtante cōſule. tñ. tñ tenet for maliter ſed ē falla ⁊ figure dictiōis. ⁊ falla' cōſequen tis. ⁊ ſi ipſi intellexerunt ſicut ꝓbilo ꝓbuſ' impoſit eis ꝙ omnia ſunt vnuꝫ no loquēdo de vno conſuſe ſed de aliquo vno determinato. bñ ſequit ad aūs ſic intellectum ꝙ omnia ſunt hoc vnū vel illud vnuꝫ.

His uisis de ente re/ſtat vlterius dubitatio. Utruꝫ poſſet po ni aliquid aliud ꝓtrādendens ꝓnum ob iectum intellectus noſtri quod vidētur habere equalem communitatem cū ente ⁊ videtur q ſic ⁊ hoc ꝓno modo ꝙ verum ſit obiectū adequatū ⁊ ꝓmū intellect' noſtri hic ⁊ nō ens. q̄ ſi ꝓpliciter ꝓbat. ꝓmo ſic. diſtincte poſſēt habēt diſtincta obiecta formalia. ergo de anima. ſed intellectus ⁊ volitas ſunt diſtincte potentie. g̃ habent diſtincta obiecta formalia. q̄ non videtur poſſe ſubſtineꝛ ꝙ ens ponatur ꝓmum obiectū intellectus. ſed ſi verus ponatur bene ꝓt aſſignari diſtincta obiecta forma lia. ſed ſic ens eſt cōmune de se ad ſenſibile ⁊ intelligibile. obiectū autem ꝓprius alicuius potentie eſt obiectum eius ſub alīqua ꝓpria ratiōe g̃ ad hoc q ens ſit ꝓprius obiectū intellect' oꝝ ꝺ determi nentur ⁊ contrabatur ad ens intelligibile ꝑ aliquid quod excludatur ens ſenſibile. ſed tale cōtrahens vi detur eſſe verū q̄ dicit de ſe rationē manifeſtatim vel intelligibilis. Item tertio ſic obiectum non eſt ꝓius alicuiꝰ potēte niſi ſꝫ q̄ ē ꝓpus motiuū illi' poⁿ nō mouet aūt aliqd potēcia niſi ſꝫ q̄ ē ſub aliq̄ habitu dinem ad eam. ens igitur ſm q̄ abſolutum ⁊ nō ha bens aliqđ habitudinem ad intellectū non eſt ꝓpo ximum ⁊ immediatus obiectum illud, aut ſm q̄ ens formaliter bēt habitudinē ad intellectū eſt veritas. q̄ ſꝫ Anſ. de veritate. veritas eſt rectitudo ſola me re ꝑcepibilis.

Sed contra iſtam concluſi

onem de veritate argo ſic. Primum obiectū boc eſt adequatum. vel adequat ſm cōitates. vel ſꝫ vir tutem. vel ſm iſtam duplicem ꝓmitates concurrē tem. ꝛez aut nullo iſtoꝝ modoꝝ adequat intel lectui. ens aūt adequat vt patuit. g ꝛc. ꝓbatio ꝓme partis minoris. verum non dicitur in quid de om nibus per ſe intelligibilibus quia non dicitur in q̄d de ente nec de aliquo per ſe inferioꝝ ad ens ſcōs ꝑs minoris ꝓbatur cum tertia quia inferioꝝ ad ꝛez licet includant ipſum eſſentialiter non tamen inclu dunt omnia alia intelligibilia virtualiter vel eſſenti

aliter quia boc verum quod est in lapide non includit essentialiter vel virtualiter lapidem. sed econuerso ens quod est in lapide includit veritatem. ꝛ ita de quibuscunqꝫ aliis entibus ꝛ eorum veritatibus. Item verum est passio entis ꝛ cuiuslibet inferioris ad ens: ergo intelligendo ens ꝛ quodcunqꝫ inferi⁹ ad ens specie sub ratione veri non intelligit nisi per accidens ꝛ nō ꝑm ratione quid dicitur tria sed cognitio cuiuscunqꝫ secundū rationē quidditatiuā est prima ꝛ perfectio cognitio de eo: ergo ꝑ septimo metha. c. i. ḡ nulla cognitio de aliquo ꝑcile sub rōne veri est prima cognitio obiecti ꝛ ita nec veritas est ꝑma rō ꝓcise cognoscendi obiecti. ¶ Cōfirmat ratio ex eō ꝙ potius ea scia mute vt mulat hat ignorantia bui⁹ mule vt ꝑ sicut ergo cōparando obiectū ad bitus inferi⁹ extraneat a suo superiori de quo superiori ē ꝑma ille habitus ita multo magis extraneabit subiectū tue passio ni pando sue ad habitū sue ad potentia. Tꝛes obiectus habit⁹ naturalit nō precedit obiectū potentie. sed ꝑmū obiectus methaꝑhysice que est habitus intellect⁹ est ens ꝙ ens ꝙ est passus naturaliter vero ꝛ nō verum ꝙ ens ꝙ passio etiā ē ꝑm metha. ḡ ꝛc.

Ad rationes in oppositū respōdeo ducē do illas ad oppositū ꝑmā sic ḡ: sicut volūtas nō pōt habere actū circa ignotū ita nō pōt habere actū circa obiectū sub ratione formali aliqua obiecti que ratio est penit⁹ ignota. ḡ ista ratio ꝑm ḡ aliquid ocīsit volitati est cognoscibile ab intellectu. ꝛ ita nō pōt ee ꝑma ratio obiecti intellect⁹ illa que distinguit cōtra rationē volibis. si qua sit talis. Item intellect⁹ ponit dūm inter bonū ꝛ verū ꝛ etiā cōuenientias ḡ vtrūqꝫ ꝛc. Hoc etiā ꝑbatur ḡ de quibuscunqꝫ passionib⁹ entis habet eque dīm tranoꝛt⁹ ita de bono sub ratiōe boni sicut de vero sub rōe veri. q: ꝑ Auic. 6. meta. c. vii. fal aliqua scia est de omnib⁹ causis ꝛ est nobilissima ḡ est de causa finali cuius rō ꝑm multos ē bonitas nō ḡ ōa obiciūt intellectui sub rōne veri. Ad illū ḡ accipit in argumēto de distinctōe ob⁹. Rñ ꝙ potētie dūperate tripliciter se bñt ad inuicē aut sunt oio dūperate vel subordinate. ꝛ tunc vel in eodē genere sicut cognitiua supior⁹ vel inferior vel in alio genere potētiaꝝ sicut cognitiua cōtra sua appetitiua ꝑmo nō potētie dūperate bñt oio oba dūpata: q: nulla eaꝝ ēq⁹ dūpate est ꝑse operatiua circa obiectum circa quod est alia tales sunt sensus exteriores inter se. vt visus audituꝰ ꝛc. ¶ Sᵒ nō potētie dūperate bñt oba ꝑma subordiata ita qō sicut potentia superior⁹ pōt bñe ꝑ se ad tā circa quodcunqꝫ circa qō pōt potētia inferior. ita obm ꝑmus potētie superioris cōtinet sub se ꝑmum obm potētie inferioris alioquin nō esset illud obm adequatū potētie superiori. vnde ꝑmū obm visus fm suā cōitatē cōtinet. vt inferius sub ꝑmo obo lucis cōis. Sᵒ nō potēte ſic ſe bñt ḡ ſi appetitiua adeq̄ ret cognitiue in operando circa quecunqꝫ oia ideo esset obiectū ꝑmus vtriusqꝫ ſub eadē rone formali ex parte obi. ſi potentia appetitiua habeat actū circa aliqua cognoſcibilia. ꝛ circa aliqua nō tū obm appetitiue erit inferius ad obm cognitiue. ¶ Ad ꝓpoſitū intellectus ꝛ volitas ea diſt ſub ⁹ melius. ſi volitas ponat bñere actū circa oē intelligibile ſ ſub quacū que rōne intelligibilitati ponet idē ee obm tā volitaꝝ ꝙ intellect⁹ ſ ſub rōe eadē formali ſi nō: ſed q volitas tñ habeat actū circa intelligibilia que ſunt finiſ vel entia ad finē ꝛ nō circa mere ſpeculabilia tūc ponet obm volitatis aliquo mō ꝓpriū ꝛ reſpectu obi intellect⁹. ſi ſemp ſtabit q ens ē obm intellect⁹. Ec cūdā rōes ētā duco ad oppoſitū. q: obiectū ꝓporcionatus potētie ſuperiori eſt ee ad obm ꝓportionatum potētie inferiori ex ꝑdicta diſtinctiōe. ꝛ ita ens fm q abſtrahens a ſenſibili ē vere ꝓprium obm intellectus. q: intellect⁹ tanꝙ potētia ſupior⁹ pōt bēre actum tā circa ſenſibile ḡ circa inſenſibile. vñ iſta abſtractio ḡ vi eſſe non apꝓpriatio: eſt inſufficiēter apꝓpriatiue reſpectu potētie ſuperioris. ꝑter hoc vidco ad rōnem ꝙ cōtras entis ad ſenſibile ꝛ inſenſibile eſt ratio apꝓpriatā ipſum potētie operatiue circa vtrunqꝫ obiectum per ſe intelligibile. Tertia deductio ad oppoſitum. q: rōnem obiecti dico eſſe illam formam fm quam obiectum eſt motiuū potētie circa qō cunqꝫ obꝫ ꝑ ſe intelligibile. ſicut rō actiuꝰ vel agēdi dī ee illa forma fm quā agēs agit. talis aūt rō obi nō ꝑ ſe eſt reſpect⁹ ad potētias. ꝛ iſto mō loqur ꝑbus ⁹ de alia vbi aſſignau ꝓpriuum obm viſus dicit ḡ illud cuius ē viſus vt obiectī ⁹ viſibile nō ꝑ ſe ꝑmo modo ſ ſcdo modo, ita ḡ ipm ponit in rone viſibilis. ſi aūt formalis rō obi poterit eſſet reſpectus ad talē potentiā ꝛ tunc eōm ꝑmus vi ſus eſt viſibile ꝑ ſe ꝑmo mō qd tūc ipſa viſibilitas eēt rō formal obis. ꝛ tūc facile eēt aſſignare ꝑma oba qd obm ꝑmis cuiuſcūqꝫ potētie eēt cōuertibilia. ꝛ ta les potētiā. puta viſus viſibile. audit⁹ audibile. quō ꝑbs nō aſſignauit ꝑ⁹ oba ꝓrium. ḡ ſic alīq̄ abſoluta⁹. puta viſus. color. audit⁹ ſonū ꝛc. vñ ſi vex dicat ſoꝛ malē reſpectū obi ad intellectū de quo aſſigāḡ oppo⁹⁹ ꝓpoſiti. ex ſ. n. ſeqr ḡ rō illa nō eſt rō formal obi ſ. ali qua alia ab ea. ꝑ ſ igit er dictis ḡ nihil pōt pōt ee rō vtilis ꝑmi obis intellect⁹ ſic ens negs aliqd vtuale ꝑm, neqꝫ aliqd aliō trāſcēdēs. q: de quolꝫ alio trāſcēdēte ꝑbat ḡ eadē media ꝑ que ꝑbatū eſt de vero.

Sed reſtat unum dubiū ſi ens ēs rō nē ſua cōiſſima ſit ꝑmū obm intellect⁹. ḡre nō pōt qō unꝫ rōtū ſub eſſe nālr mouere intellectū ſicut fuit argutū in ꝑma rone ad ꝑmū. q. in ꝓlogo. ꝛ tunc videtur ḡ deus nāliter poſſet cognoſci a nobis ſ ſine eōs imāles. qō negatur eſt. imo negatū eſt de oibus ſbijs ꝛ de oib⁹ ſbaz partibus ēntialib⁹. q: dicit ḡ q non concipitur in ali quo ꝛ eqm q dditatiuo niſi in concepu entis. ¶ Rñ deo. obiectu ꝑmū potentie aſſignat illud qō adequat potentie in rone potentie. nō aūt qō adequatur potētie vt in aliquo ſtatu. qđad modus ꝑmus obiectum viſus nō ponitur illud qō adequat viſui exiſtenti in medio illuminato lumine cādele ꝑcile. ſ. quod natus eſt adequari viſui ex ſ ꝑtum eſt ex nā ſui: nūc aūt. vt ꝑbatur ꝑ prius cōtra ꝑmum opi. ad. q. de ꝑmo obiectu intellectus hoc ē ad eſſe q ponit quidditatē rei mālis eſſe ꝑmū obiectum. nihil pōt adeq̄ri intellectui noſtro ex natura potentie in ratiōe ꝑmi obiecti niſi cōiſſimum. tamē ꝑ ſtatu iſto ei adequatur in ratione mortui quidditas rei ſenſibilis. ꝛ ideo ꝓo ſtatu iſto non naturaliter intelligit alia que nō cōtinentur ſub illo ꝑmo mortuo. ¶ Si queritur qđ ē ratio iſtius ſtatus. Reſpōdeo. ſtatus non vidēt eſſe niſi habilitas ꝙnentia legibus diuine ſapiētie firmata ſtabilitum ē aūt illis legib⁹ ſapientie ꝑ intellect⁹ noſter nō intelligit ꝑ ſtatu iſto niſi illa quorum ſpēs lucēt in fantaſmate: ꝛ hoc ſine ꝑpter penā oꝛiginalis peccati: ſine ꝑpter nālem cōcordiā potentiaꝝ ale in operādo fm ḡ videm⁹ ḡ ꝑ ſ ꝓpriū obm ꝓportionatur circa idē circa qō inferior ⁹ vtrāqꝫ ſtat oppatiōem ꝑcēt. ꝛ de facto ita eſt in nobis ḡ quodcunqꝫ vle intelligi mus eius ſingulare actu fantaſiamur. ita tamē con cordia que eſt de facto ꝓo ſtatu iſto non eſt ex natura noſtri intellect⁹. vnde intellectus nō ēcēt vñ ſi coꝓoꝛ eſt. tūc. n. in coꝓore ḡſioſo neceſſario haberet ſimilē ꝓcordiā. quod falſū ē. vñ cōcluḡ ſic ſi ſit ſtatꝰ ſine ex mera volūtate dei ſue ex mera iuſticia puniente. qđ cām Aug⁹ inquit. ⁹. de tri. c. vlt. ḡ ca ingt cur ipſa lucē acie ſua videre nō poſſis, niſi vtigs in

firmitas ꝛ gs eam tibi fecit nisi vtiq; iniquitas siue inq̃ bec fit tota cā. siue aliqua alia falt̃ nō est pr̃m obiectꝰ intellectꝰ: vnde poẽtia est q̃ditas rei mālis: fed ẽ aliq̃d cde ad omnia intelligibilia: ꝫ pmum obiectū adequatū fibi in mouendo ꝑ ſtatu iſto fit q̃ditas rei ſenſibilis. ¶ Et ſi dicas dato q̃ ens cde ẽt ei obiectū adequatū ꝑ ſtatu iſto. nō tñ mouerent ſbe ſepate ꝑ ſtatu iſto. niſi in maiori lumine ḡ fit lumen nāle intellectus agentis. ¶ Iſta rō nulla vi. tus; q: ſi tale lumẽ requirit nō eſt rō ex parte intellectus noſtri vt talis poẽtia quare modo non poſſit bẽe tale lumen. poẽtia. n. ſ. intellectus de ſe exceptus ſ. tales lumina. aliqn manens ide niſi poſſet illud idẽ recipere. tum q: qñ aliqua duo agentia occurrunt ad ali quem effectus ꝺto vnus illorum plus pōt ſupplere vicem alteri: tanto minꝰ ꝑfectio requiritur in alio quādoq; autẽ nulla. ſi illud ſupplet totum vicẽ eius. ſed ad imutationẽ intellectꝰ poſſibilis cōcurrit obm ex lux. ḡ quāto obiectus ꝑfectꝰ ⁊ magis pōt ſupplere vicẽ luminis. tāto ſufficit minus lume. falte; non regritur maius. ſed primū intelligibile eſt mare me lux. ḡ maxime poteſt ſupplere vicẽ luminis obiecti intelligibilis. ḡ tum ex parte illa ſi cōtineatur ſub pmo obo adequato intellectui noſtro ꝑ ſtatu iſto non eſt defectꝰ ex parte luminis quin poſſit mouere intellectum noſtrum.

Ad argumenta principalia

iſtius queſtiõis dico ad primū q̃ non ſemp ꝑfectiſſimum eſt cā reſpectu impfectoꝝ cõparādo impfecta ad quod cunq; tertiū. ſicut ꝑfectiꝰ albū non eſt cauſa viſibilitatis eiꝰ vel bonitatis. aut ẽ cā nōn ꝑfia ⁊ adequata. ſi marime motiuā nō ꝑtingit ſi ꝑfectius ⁊ adequatius. primus aũt obm intellectus de quo loqmur in iſta. q. debet eſſe primum ⁊ adeq̃tus potẽtie. ¶ Ad ſecundā rõnẽ dico q̃ ſi recte agit̃ ꝺs inferri q̃ nulluz ens ꝑticipatā pōt cognoſci niſi ſit ens ab ente impti cipato. ⁊ nō ꝺs inferri q̃ nō pōt cognoſci niſi p rõnes entis ꝑticipati cognit. tñ. n. ſunt ſꝫmuꝛ rer mini q̃ ponit̃ in obiecte ꝑ cognitõ p ens ut ꝑticipatum. qui tñ minus nō fuit in ꝑpoſitõe ſcḋe: rõ reali ſtius defectus aſſignati in forma dicta ꝑtius in reſpõdẽ do ad primū argumẽtū ſe. q. but̃ di. q: nō oꝫ q̃ ſi co gnoſcibilitas ſequat̃ ꝑpoſitõē entitatẽ nō ſeq̃t ea ſi cognoſci niſi cõpando ad illā intellectum q cogno ſcit q̃uddiꝫ fim q̃ddi ſue cognoſcibilitatē. ita dico ḃ q̃ ſi entitas ꝑticipata cõcludat̃ ex hoc eſſe ſtate entitates ꝑticipatā ⁊ ita participatꝰ bẽat cognoſcibilitatem ꝑ cognoſcibile impticipatū. non tñ ḣs cognoſcibile ꝑ cognoſcibile impticipatū vt cognitū. ſed vt cās dante ſibi eẽ. ⁊ hꝛactū eẽ in argumẽto quoꝺ ẽ fruit q. 4. prie di. ¶ Ad illud. 8. de tri. dico q̃ loquit̃ ibi noticia boni in cõi que nāliter impſſa ẽ. hoc ẽ de facti imprimit in intellectu a ſingularib⁹. q: in quelibꝫ intentiones vniuerſales facilius occurrunt primo. hoc ꝓbo per ipſum qui eodem li°. c. 6. vbi dicit habemus. n. regulariter inſtram humane nature noticiam fim q̃ ſtatim quicquid tale aſpicimus boies eſſe cognoſcimus vel homines formam. ⁊ ſicut fim iſtam noticiã hominis q̃ dicit ſtram nobis regulariter ḃ eſt facilr a ſenſibilib⁹ abſtracta indicam⁹ ſi quocũq; vtꝫ ſit hõ vel non. ita etiam per idem poſſemus iudicare eminẽtia in bũanitate ſi illa eẽt̃ occurrentibus ſicut iudicamus de occurrẽtib⁹ hoc eſſe meli⁹ alio. q̃ apparet de noticia ip⁹ſa albedinis ḃ quā nō tñ iudicamus occurrẽs eſſe albꝫ: ſed hoc ẽ albius altero. ita dico bic q̃ illud bonũ de quo loquitur. c. 5. cui⁹ noticia ip⁹ſa eſt in abſtracti intellectui ḃ bonuz in cõi. ⁊ p illud iudicam⁹ de occurrentib⁹ hoc illo ẽ meli⁹. Et q̃ loq̃ de bono indeterminato ꝓpatiue ⁊ non de bono indeterminato negatiue ſ quo bono ſ determinato intelligit deus. videt̃ per hoc q̃ ibi enumeratis multis particularib⁹ bonis dicit. bonuz boc bonũ illud tolle hoc ⁊ tolle illud. ⁊ vide ipſius bonꝰ ſi potes. hoc eſt tolle illa ꝺtabentia rõnes boni ad creaturas. ⁊ vide rationẽ boni in cõi. ⁊ in hoc videbis deũ ſicut in cõceptu cõi in quo pōt nāliter a nobis videri. ⁊ in particulari nō vt hec entia. ¶ Iſtir intelligendũ eſt illud q̃ ꝓmittit. c. 5. vbi dic cũ au dis deus eſt veritas noli querere quid ẽ veritas ſta tim obijcimt ſe fantaſmata a boc intelligendo ſic. q̃n cõceptus vlis abſtrabit a ſingulari ḟto eſt vniuerſalis. ⁊ tanto difficilius pōt intellect̃ in ſiſtere in eꝫ. li conceptu quia vt ꝓdictum eſt q̃ncũq; intelligi mus vle fantaſiamur eius ſingulare. ⁊ illud vniuerſale ꝺuctius ⁊ facilius poſſumus intelligere. quod eſt ſilius ſingulari relucẽti in fantaſmate. ⁊ q̃ viſſima ſunt remotiora ab ipſo ſingulari. ideo difficilius eſt ſtare in cõceptu vlis⁹ viſſimoꝝ. ¶ Cõcipiendo ḟ q̃ eſt in cõceptu vlis⁹ime noli querere quid eſt ḃ eſt. noli deſcendere in aliq̃d cõceptũ particulare in quo ille vlior ſaluat. qui particularior. ꝓpinquior ẽ fantaſmati. deſcendendo. n. ad tale qui magis reluceꝛ in fantaſmate occurẽti ſtatim amittit̃ illa ſerenitas veritatis. vel ſincerꝛitas veritatis in qua intelligebat deus. q: ſtatim intelligitur veritas cõtracta quẽ nõ cognouit deꝰ cui cõueniebat veritas in cõi ẽ cẽptã cõtracta. ꝑ ide ẽt̃ dico ad illud. 8. de tri. c. 5. de bono ⁊ volũtate pudeat ci alia nõ amenẽ ni ſi q: bona ſunt eis inherendo nõ amare bonus ip̃m vt bona ſunt. vnde rõ bene ꝓbat q̃ ip̃m ſumũ bonũ magis eſt amandũ q̃ bona participata non ri. ꝓbat q̃ ſit ꝑmũ amatũ ꝑmitate adequatioꝝ q: ſi ipſum ſit rõ bonitatis in aliis. ⁊ iõ rõ amabilitatis eoꝝ nõ tamẽ ip̃m vt amatũ eſt rõ aliox amatox. ꝑot enim aliquid aliud amari non ip̃o amato ſicut in fruendo. vtendis p⁹. ⁊ vtẽdo fruendis. Et iſta intẽtio Auguſtini colligit ex. 9. de tri. c. 7. vbi tractans de dilectione alicuius qui credit eſſe iuſtus ſi pot inueniatur nõ eſſe iuſtus ſtatim ſubiungit. non ille quo in eũ ferebar offenſus ⁊ quaſi repercuſſus atq; ab indigno bomine ablat̃ in ea forma ꝑmanente ex qua eus tales credẽs amaueꝛã. hoc eſt. ſi dilexi iuſtitiã ⁊ ip̃m quia credidi in ip̃o eſt iuſtitiã ſi inueniã eus iniuſt ſi reſtit volumtas ab eo ſed adhuc ſtat dilectio ipſius iuſtitie vt obi. Illud intelligendũ nõ eſt de iuſtitia aliqua ꝑticulari ſed de cõi rõne iuſtitie que amat̃ ꝑpter ſe. quodcunq; in quo eſt iſta ꝓpter illã. ſꝫ etiã ps ex poſitõ illius auctoꝛitatis. 8. de tri. c. i. yel. 17. c. cur ergo alius diligimus q̃ credim⁹ iuſtũ ⁊ nõ diligimus ipſas formã vbi videm⁹ q̃ ſit iuſtus aim⁹ vt ⁊ nos iuſti eẽ poſſumus vbi vero nõ diligerem⁹ iſtas. n. nõ eã diligẽmus q̃ ẽt̃a diligimus. ſ. dum iuſti nõ ſum⁹ vnius cũ diligimus ꝺuis iuſti eſſe vꝫ leamus ſ in iſta auctoꝛitate forma vbi videbimus quid ſit iuſtus anim⁹ debet intelligi iuſticia ipſa in cõi. ſicut forma hominis in cõi eſt illa vbi ſine ꝙ quã videm⁹ q̃d requirit̃ ad eſſe hominis vel ad eſſe hominẽ ẽ ꝓpter q̃d forma iudicamus illud q̃d occurrit eſſe vel nõ eſſe hominẽ ſm ip̃m in eode. c. 7. nihil ḡ hanc formã iuſticie in cõi diligerem⁹ nõ diligerem⁹ illã q̃d credimus eẽ iuſtũ q̃d ẽ ex ſtã forma diligimus ſicut ſi nõ diligas forma hominis in cõ nunq̃ occurrẽs ꝓpter formã hominis dilectã diliges. Et igit hec iuſticia inderminata ꝓpatiue fim quã de mente iuſta iudicam⁹ ⁊ ꝓpter qua dilectam diligimus mentes quã credim⁹ iuſtã eſſe. ⁊ ꝺs non ſum⁹ iuſti nunus diligim⁹ iuſticiã in cõi q: os. q: dꝫ ligim⁹ quadã volũtione ſine cõplacentia ſimplici que nõ ſufficit ad eſſe iuſtus ḟ os ea diligere volitio-

nes amore efficaci qua vs volse eas eligit in se eas obseruas tanq̃ vite fine regulas.

Ultimo quatu ad mãm ista de cognoscibilitate. q̃ro vtrus aliqua veritas certa ⁊ sincera possit naturaliter cognosci ab intellectu viatoris absq; lucis increate ipsi illustratione.

Et argu q̃ nõ. Aug. 9. de tri. c. 6. ⁊. 15. ꝓ intentum. I quit inicio abilis veritatem ex qua pte q̃tum possumus diffiniam⁹. nõ qualis sit vnius cuiuscũq; meus hois. ꝗ diffiniamus qualis esse sempitnis rõnibus debeat. ⁊ ibidem. c. 6. aliis oio regulis supza mentẽ nram inconmutabilit mancrib⁹ vel appz obare apud nos metricos vel ipobare oiiicimur cũ aliq̃ recte vel nõ recte appobam⁹ vel impobamus. ⁊ ibidẽ. c. 6. arteq; ineffabilit pulchꝛa taliusfiguraꝛ sup acie mentis simplici intelligẽtia capientes. ⁊ ibidẽ. c. 8. vel 13. in illa igit eterna veritate ex qua rpalia facta sunt omnia forma fm quaz sumus. ⁊c. aspicim⁹ atq; inde ocpta ꝛc veracem noticiã tanq̃ verbũ apud nos hẽmus. Jte. li. ii. c. 1. sed sublimioꝛis rõnis ẽ iudicare de istis corpoalib⁹ fm rõnes incorpoales ⁊ sempiternas. Jte eod li. c. 14. vel. 32. non aũt solum rez sensibiliũ in locis positaꝛ sant imutabiles rões veritatis motuũ in tpoꝛib⁹ trãseũtium sine tpali trã situ instant ⁊ ipe vtiq; intelligibiles nõ sensibiles rationes. Et q̃ intelligat ibi de ratiõibus eternis verein vno nõ de pximis principijs videtur per hoc quod ibidẽ dicit. q̃ principijs eã ad illas peruenire. si autem ⁊ intelligeret de pumis principijs non est paucoum ad illa peruenire sed multoꝛa. quia omnibus sunt nota. Item li. 10. c. 14. c. 34. loquens de iusto qui recte multa laudat ⁊ vituperat in moꝛib⁹ hominum. aiꝛ gbus eaꝛ andez regulis iudicat nisi in quibus videt quẽadmodum quisq; viuere debeat. ⁊ in fine subdit. vbi ergo ferimꝰ sẽtiã in libro illo in quibus videt que veritas dicit. liber illẽ lucis ⁊ intellectꝰ diuinus. igit vult q̃ in illa luce iustus videat q̃ sunt iuste agẽda. Et q̃ aliquid impzeciꝰ ab illa videt. quia ibidẽ dicit. vnde oĩs let iusta describit ⁊ in coꝛ hominis q̃ operatur iusticiam non migrãdo sed tanq̃ imprimendo trãsferꝛ sicut imago ⁊ simulo in ceram trãsit ⁊ anulum nõ relinquit. igit ur in illa luce vi demus a qua imprimit in coꝛ hominis iusticia. illa autem ẽ lux increata. Jte. ii. confessionũ fi ambo vi dem⁹ verũ nec tu in me nec ego in te ⁊ ambo in ea que supza mentẽ est in communitabili veritate. ⁊ Dulte autẽ alie sunt auctoritates Augu. in multis locis. ad probandum hãc cõclusionẽ. ⁊ In oppositum ad Roma. i. Jnuisibilia dei a creatura mũdi per ea q̃ facta sunt intellecta cõspiciuntur. sed iste ratiões sunt inuisibilia dei: ergo cognoscũr ex creaturis. ⁊ ante visionẽ istarum habetur certa cognitio creaturaꝝ.

Henri. in sum. ar. p°. q. xcba.

In ista questione ẽ opinio

nes talis ⁊ inter intentiões generales est per se ordo naturalis, de duabus que sunt ad. ꝓpositũ loq̃mur. scilicet de intentiõe entis ⁊ veri. intẽtio ꝓma ẽ entis. quod. pbatur per illud de causis ꝓpositione 4ª. prima rerum creaturaꝝ est esse ⁊ i commẽto pri me ꝓpositicis. ex eli vehementionis adherentie. Et q̃ pbatur rõne. q̃ entitas ẽ absoluta. veritas dicit respectus ad exẽplar. ex hoc sequitur q̃ ens possit cognosci sub rõne entitatis licet nõ sub ratione veritatis. Hoc etiã cõclusio pbat ex parte intellect⁹ q̃ ens pot cõcipi simplici intelligentia ⁊ tunc cõcipit illud q̃ est ens eli. sed ro veritatis nõ cõcipit nisi intelligentia cõponente vel diuidente. ℣. compositio nem aũt ⁊ diuisionẽ pcedit simplꝛ intelligentia.

Sligit in questiõe ꝓposita querak de notitia entis

fiue eiꝰ q̃ ẽ verũ. dicit q̃ it ellect⁹ ex puris naliꝫ pot sic cognoscere verũ. q̃ pba. q. incõuenie ẽ nam ei se in experẽ ppzie operatio nis scõm Damas. c. hoc magis est incouenies ens in nã pfectioꝛi superiori se cundũ philosophũ in ẽo de cc. ⁊ mum. de stellis q̃ magnũ inconueniens esset it ealis habere virtutem ppz effũa ⁊ nõ habere instrumenta naturalia ad pcreciendã. igit cũ ppria operatio intellectus sit intelligere verũ videt inconuenies q̃ nã nõ cõcedit in tellectui illa que sufficiunt ad banc operationẽ.

Sed ſi loquamur de cognitione veritatis: respõdetur q̃ sicut est duplex exemplar creatũ ⁊ increatũ secundũ Platonẽ in thimeo. ꝓmo boc vs exemplar fa ctus ⁊ nõ factũ siue creatũ ⁊ nõ creatũ exemplar creatũ ſpes vita creata a re increatã ẽ idea in ẽntia di uina ita est duplex cõformitas ad exẽplar ⁊ duplex veritas. vna est cõformitas ad exemplar creatũ. ⁊ isto mõ posuit Aristo. veritates rerũ cognosci per ꝓformitatẽ earũ ad species intelligibiles. ⁊ ita videt Augu. ponere. 9. de tri. c. 7. vel. 16. vbi vult q̃ rez noticia speciale generales ex sensibilib⁹ collecta ba bem⁹ secũdũ quã de quocũq; occurrente veritates iudicamus q̃ ipsã firmat pot ẽ vel tale. Secũdũ q̃ per exemplar acquisita in nobis habeat eio certa ⁊ inꝑfallibilis noticia veritas de re. hoc dicitur esse eio impoſſibile. ⁊ pbat triplici rõe fm illos pma ratio sumit ex parte rei ꝺ qua exemplar est extractus ſcõa ex parte subiecti in qꝫ est ꝛtia exparte exẽplaris in se.

Prima rõ ẽ talis. oĩm illud a quo abſtrahit exemplar est mutabile. q̃ pot ẽ ſcire ab aliquo imutabilis sed certa notitia alicuius veritatis de aliquo habẽt de deo sub rõne imutabilis. ergo nõ habẽt p tale exemplar. Hoc dicit ro ex augustini. 83. q. q. 9. vbi vult q̃ a ſenſibilibus nõ ẽ expectãda sincera veritas q̃ ſenſibilia sine intermissione mutant ſcõa rõ talis ẽ alia de ſe ẽ mutabilis ⁊ pallsa erroris. ergo q̃ nihil mutabilius ea pot recte ſcire nec errꝫ sed tale exemplar in ea est mutabilius q̃ ſit ipſa aia ergo illud exemplar nõ pfecte regular aias ne errez. Regrit igit ſpalis influentia ſupioꝛ. Hoc dicit eẽ ro augu. de vera religiõe ler ofus artificii ⁊c. 5ª rõe noticiã veritaꝫ certã ⁊ inꝑfallibile nullus bs nisi hẽat vnde possit oĩ ſcerne re verã a verisimilitudinali non potest diſcernere verum a falſo vel verisimili pot dubitare ſe falli. ℣ Sed p exẽplar ꝑdicti creatũ nõ pot diſcerni vez a vissimile ⁊c. pbõ minoris. tal ſpes pot repſẽtare ſe tãq; ſe. vel aliomõ ſe tãq; os sicut est in somnis ſi repreſentat ſe tãq; oĩm falſitas ẽ, ſi ſe tanq; ſe veritas est igit p tale ſpem nõ ẽtur fallitas ſenſibilis diſtinctiũ. q̃ repiat ſe vel ẽ q̃ ſe vt oĩm. ⁊ ita nec ſufficiens diſtinctiũ veri a falſo. Et ſi tius cõcludit q̃ certaꝫ ſciam ⁊ inꝑfallibilẽ veritatẽ ſi cõtingat hoiem cognoscere B nõ ꝓtingit ei aſpicientꝺ ad exemplar are p ſenſum acceptum quantumcunq; ſit deputatus ⁊ vniuerſale factus. ſed requiritur q̃ aſpiciat ad exemplar increatum. Et tunc modus ponit iſte deus non vt cognitum habet ratiõnes exemplaris ad q̃s accipiendo cognoſcit ſincera veritas eſt. n. cognitiõ in generali attributo. ſed eſt ratio cognoſcendi vnius exemplar ⁊ ꝓpria ratio cẽtie create. qualit aũt poſſit ẽ rõ cognoſcendi ⁊ rõ cognoſcẽdi ponit exemplũ q̃ ſicut radius ſolis oꝛtur aꝛ ad obliquato aſpectu a ſuo fonte quando ꝺirecto ⁊ eius q̃ videt in radio pmo mõ oꝛtur. Iſ tol ſtrõ videt nõ vt in ſe eſt viſus. eius aũt q̃ videt ſecundo mõ in radio ſol eſt. in radio cognoſcendi q̃ etiã eſt cognitus. Sũ do igit iſta luꝛ increata angelicũ intellectũ quaſi ꝺirecto aſpectu illuſtrat. ⁊ tũc vt viſa eſt rõ videndi alia in ipſa intellectꝰ atuem noſtrum ꝓ o ſtatu vie quaſi obliquato aſpectu illuſtrat. ideo ẽ intellectus noſtro

ratio videndi. ẽnõ vſia. ⁊ ꝓnĩe aĩe qualit̃r; tripliꝯ rõnẽ; respectu act⁹ videndi. ſ. lucis acuentis ⁊ ſpeciei. immutantis. ⁊ caracteris. ſiue exemplaris. configurantis. ⁊ ex hoc concluditur vltimo quod requiritur ſpecialis influentia. quia ſicut illa ẽntia nõ videt a nobis naturaliter in ſe: ita etiaꝫ vt illa ẽntia eſt exẽplar; reſpectu alicui⁹ creature nõ videtur nãliter fm Aug. de vidẽdo deum. in 6⁹ eni poteſtate eſt videri ſi vult videt. ſi nõ vult nõ videt. ¶ Vltimo addit ꝙ pfecta noticia veritatiſ q̃ hũc ſpecies exẽplares concurrũt in mente vna inhereꝫ ſ. cauſata. alia elapſa. ſ. non cauſata in mente lucẽdo de iſtis ait duabus ſpẽbus rei pfecta vnaṙõe ad intelligẽdum rem cuiuſ⁹ mẽs concipit verbum perfectẽ ſitaꝫ

Contra iſtam opinionem

oſtẽdo primo ꝙ iſte rõnes nõ ſunt rõnes fundamentales alicui⁹ opi. vere nec ẽs intẽtioné Aug. ſ. ꝙ opi. achademicoꝝ. 5. Secundo oſtẽdo quomõ illa opinio achademicoꝝ ⁊ videt. ẽdudi ꝙ iſtas rõnes falſa ſit. ¶ Tertio rñdeo ad illas rõnes quarẽ⁹ minus concludunt. ¶ Quarto arguo cõtra concluſionem iſtius opinionis. ¶ Quinto ſoluo queſtionẽ. ¶ Sexto oſtẽdo quomodo iſte ratiões quatenus ſunt Auguſt. concludunt illã intentionem Auguſtini. non aũt illã ad quas hic adducuntur.

Primo iſte rationes uiden

tur concludere impoſſibilitatem certe cognitionis naturalis primo ſic: q; ſi obiectũ continue mutatur nõ poteſt haberi aliqua certitudo de ipſa ſub rõne im mutabilis: ſimo nec in quocũq; lumine poſſet certitudo bẽri: quia certitudo nõ eſt quãdo obiectus alio modo cognoſcitur q̃ ſe habet. ꝙ nõ eſt certitudo cogſcẽdo mutabile vt mutabile: ꝙ ẽtiã ꝙ aſſeribus? ratiõis. ſ. ꝙ ſenſibilia continue mutanť falſus eſt. Idem. opinio q̃ imponiť Heraclito. 4. metha. Simiſ liter ſi ꝑpter mutabilitates exemplaris quod eſt in anima noſtra nõ poſſet eẽ certitudo cum quicq̃ ponatur in anima ſubiectiue ſit mutabile etiã ipſe act⁹ intelligendi erit mutabilis. ⁊ ita ſequitur ꝙ nihil i anima rectificatur anima ne erret ſequeretur etiam q̃ ipſe act⁹ intelligẽdi cũ ſit mutabilis: ipa anima in q̃ ẽnũq; erit ver⁹ nec veritatẽ ptinebit. qđ falſum.

¶ Siſ fm opi. ita; ſpecies cauſata inherens cõcurrit cum ſpecie illa ilabente. ſed q̃i aliq̃d cõcurrit q̃ repugnat certitudini. non pot certitudo bẽri. ſicut. n ex alio de neceſſario cadere de cõtingẽti non ſequitur cõcluſio niſi de ꝓtingẽti. ita ex certo ⁊ incerto non currẽtib⁹ ad aliq̃d cognitiõẽs nõ ſeqũ cõſio certa. Idẽ ẽt ꝓ 3⁹ rõne q: ſi ſpẽs i⁹ a bſtracta a re ꝓcurrat ad omnem cognitionẽ nõ poteſt diſtincte iudicare. quia quandoque illa repꝛeſentat ſe tãꝫ ſe. ⁊ quãꝫ ſe tanquam obm. q̃ dẽcẽs aliud ꝓcurrat nõ pot bẽri certitudo q̃ illi decernat⁹ ver⁹ a veritate. Ite tertiꝯ nes videť ꝑcludere oẽs incertitudinẽ. ⁊ ita op. achademicoꝝ. ¶ Dõ aũt iſta cõcluſio nõ ſit fm mentem Aug. ꝑbo. 2. folilogoꝝ ſpectamina diſciplinarũ glꝫ veriſſima eẽ nulla dubitatiõe cõcedit. ⁊ Boeti⁹ de ebdomadibus. cõis animi ꝑceptio eſt quaꝫ quiſq; ꝑbat audita. 7. ꝑbs. 2. metha. Prima ꝓncipia ſũt oẽbus nota. ficiamus in vtrumq; aĩam nemiñ latet. Is inficiaꝫ dom⁹ taleat. Et ꝑbis trib⁹ aũctib⁹ arguitur ſic. Dõ ꝑuenit omnib⁹ alic⁹ ſpẽs ſeḡ nãm ſpecificatiꝫ ẽt q̃ glꝫ bẽat certitudinẽ in falſitudinẽ ꝓncipijs ꝑmis. ⁊ vltẽris⁹ cuiuſ eſt nãr euidẽs forma ſyllogiſmi pfecti. primo ſoꝝ. ſciẽtia aũt ꝓcluſionis nõ deꝑdẽr niſi er euidẽtia ꝓncipioꝝ ⁊ ex euidẽtia ſyllogiſtice illatio tiis. igit̃ur cuilibet naturaliter ſcitiꝫ poteſt eſſe quecunq; concluſio dẽmõſtrabilis ex ꝓmiſſis ꝑſe notꝫ. ¶ 1⁹ apparet ꝙ auguſt. etiaꝫ cõcedit certitudinẽ ex rus q̃ cognoſcunť per experientiã ſenſuuꝫ. vnde dicit. 15. de tri. c. 13. vel. 32. abſit a nobis q̃ ⁊ ea que didicimus per ſenſus corporis vera eſſe dubitem⁹ p eos quippe didicimus celũ terrã ⁊ ea que in eis no tã ſunt nobis quãto ille qui nos ⁊ ipſa cotidiẽdit inno teſcere nobis voluit. ſi. igit̃ nõ dubtamus de veritate eoꝝ ⁊ nõ falſitmur vt ꝑs. ſ. certi tm̃ dñe cogniti⁹ p via ſenſus. nã certitudo habet q̃i excludit. Dubitatio ⁊ deceptio. ¶ 3⁹ etiã ꝑs⁹ Auguſti. concedit ibidẽ certitudinẽ de actib⁹ riis ibidẽ. 15. li. c. 6. cod⁹ vel. 32. ſiue dormiat ſiue vigilet viuit q̃. etiã dormire ⁊ in ſomn⁹ videť viuentis eſt. ¶ Dõ ſi dicas viuere nõ eſſe actus ſcõm ſed ꝑmũ ſequit ibidẽ ſi ait quis dicat ſcio me ſcire falli nõ pot etiã quicunq; ſum que reſtectendo ſupra ꝓmus ſcitũ ⁊ ibidẽ ſi quiſpiã dicat volo eſſe beatus quomõ nõ impudẽter reſpõdeť forte falleris⁹ ⁊ ibi reflectendo in infinitũ ſcio me velle eẽ. ſi dicat ſcio me ſi velle ⁊ hoc me ſcire ſcio iam bis duob⁹ ⁊ 5⁹ pot addẽ q̃ hec duo ſciat ⁊ 4⁹ q̃ hec duo ſe ſcire ſciat ⁊ ſimiliť in infinitũ numerus pergere. Et ibidẽ ſi quiſpiã dicat certe nõ ſcio. nõne ſiue erret ſiue nõ erret ei errare nolle veriť erit. Et alia inquit reperiur que cõtra achademicos valẽt qui nihil ſciri ab homine poſſe cẽtendũt. Et ſequit ibidẽ. ſunt inde libri tres noſtri ꝑmo noſtre cõuerſionis tempore ſcripti. quoſ qui poterit ⁊ noluerit legere lectoſqs intellexerit nihil enitꝫ ꝑfecto que ab eiſ contra ꝑceptionem veritatis argumenta multa inuenta ſũt ꝑnouebũt. Ite code 4⁹ c. 38. illa que ſcribuntur vt nunq̃ excidere poſſunt ⁊ ad nãm ipſius anime ꝑinẽt cuiuſmõi eſt illũ q̃ nos viuere ſcim⁹ manet enim hoc ẽtiã alios manet ⁊ q̃ ſemper ai mus manẽre hoc ſemper manet. ¶ Tertiꝯ ꝓmum q̃ rõnes iſti? nõ cõcludunt ⁊ q̃ hoc ꝓmũ ſit falſũ ⁊ cõ tra Auguſtinum.

Quantum ad ſecundum arti

culũ vt nullis cognoſcibilibus locũ habeat error: achademicoꝝ videẽtes eſt qualiter de tribus cognoſcibilibus prædictis. ſ. de principijs per ſe notis. ⁊ de cõcluſionibus? 2⁹ de cognitis p experientiã. tertio de actibus noſtris poſſe nãliter haberi certitudinẽ ſi talibꝰ lis. ¶ Quantũ ad certitudinẽ de principijs dico ſic q̃ termini ꝓncipioꝝ ꝑſe notoꝝ tale habent ideẽtitatẽ vt alter nomis euidenter necẽſario alterũ includat ⁊ ideo intellectus cõponẽs illos terminos ex quo ap phẽdẽdit eos hꝫ apud ſe neceſſariũ cauſaꝫ cõponi ẽtis illius act⁹ cõponẽdi ad ipſos terminos quos ei compoſitio. et etiam cauſam euidentem illius conformitatis. ⁊ iõ neceſſario apꝛeterea ſibi ẽ cõformitas cuius cauſa euidentem apꝓhẽdit terminos q̃ ipſe ẽt in ſe ⁊ in ſe ⁊ ꝑ ſe ⁊ ꝑ ſe ⁊ ꝑ

gnã in posito repugnantiam aliquam intellectionẽ i mẽte ls nõ formalem. ſi. n. ſtat in intellectui notitia totius ꝫ partis ꝫ cõpoſitio eorum cuꝫ iſta includãt ſicut cauſa neceſſaria cõformitatẽ compoſitionis ad rerminos ſi ſtat in intellectu bec opi. q ꝫ ſta compoſitio ſit falſa ſtabunt notitie repugnãtes non formaliter. ls notitia vna ſtabit cum alia. ꝫ tamen vna erit cauſa neceſſarie oppoſite notitie ad illam. q ꝫ eſt impoſſibile. ſicut enim impoſſibile eſt album ꝫ nigrũ eſſe ſimul. quia ſunt cõtraria formaliter. ita impoſſibile ẽ ſimul ſtare album ꝫ illud q ꝫ eſt preciſe cauſa nigredinis ita neceſſaria q non põt eſſe ſine ea abſq; contradictione. ¶ Habita euidentia vel certitudine de principiis ꝑ nis patet quomodo habetur de concluſioni bus illatis ex eis. pter quomodo habetur de concluſioni perfecti cum certitudo concluſionis tantũmodo dependeat ex certitudine principiorꝫ ex euidentia illationis. ¶ Sed nunq; in iſta notitia principiorꝫ cõcluſionẽ non errabit intellectus ſi ſenſus decipiatur omnes circa terminos. ¶ Reſpondeo q quãtũ ad iſtas notitiam intellectus nõ habet ſenſus pro cauſa ſi nõ pro occaſione. q; intellectus nõ poteſt habere notitiam ſimplicium niſi acceptã a ſenſibus. illa tamen accepta poteſt ſimplicia virtute ſua ſimul cõponere. et ſi ex ratione talium ſimpliciũ ſit cõplexio euidẽter vera. intellectus virtute ꝓpria terminoꝝ aſſentiet illi cõplexioni nõ virtute ſenſus a quo accipit terminos externus. exẽplum. ſi ratio totius ꝫ ratio mas ſoritas accipiatur a ſenſu. ſi intellectus cognoſcit iſtas. Omne totũ eſt maius ſua parte. intellectus virtute ſuꝝ iſtoꝝ terminoꝝ aſſentiet indubitãter iſti cõplexioni ꝫ non tantũ. q; vidit terminos coniunctos in re ſicut aſſentit iſti. Sortes eſt albus. q; vidit terminos in re vniri. imo dico q ſi omnes ſenſus eſſent falſi a quibus accipiũtur tales termini. vel q plus ẽ ad deceptionẽ aliqui ſenſus eſſent falſi. e aliqui ſenſus veri. intellectus circa talia principia non deciperetur. q; ſemper habet aput ſe terminos qui eſſet cauſa veritatis. vꝝ poteſt aliquis ceco nato ẽnt impoſſe miraculoſe in ſomnis ſpecies albedinis ꝫ nigredinis ꝫ illa remanerent poſt in vigilia intellectus abſtrahens ab eis cõponere iſtã. album nõ eſt nigrum ꝫ circa iſtam nõ deciperet intellectus. ls termini accipiant a ſenſu errante. q; ratio formalis minoꝝ in ad quaꝫ deuẽtum eſt eſt neceſſaria cauſa veritaꝫ buius negatiue.

De ſecundis cognoſcibili

bus. ſcilicet de cognitis ꝑ experientiã. Dico q; licꝫ experientia nõ habeat de omnibus ſingularibus ſed de pluribus. nec ꝙ ſemper. ſed ꝙ pluries. tamen expertus infallibiliter nouit ꝙ iſta eſt. ꝙ ſemper. ꝙ in omnibus. ꝛ hoc ꝑ iſtam ꝓpoſitionẽ. quieſcentes i anima quicq; dicerit. vt in pluribus ab aliqua cauſa non libera eſt effectus naturalis cauſe que ꝓpoſitio nota eſt intellectui ls. acceꝑiſſet terminos eius a ſe ſu errante. q; cauſa nõ libera non poteſt producere vt in pluribus effectum ad cuius oppoſitũ ordinaꝫ. vel ad quez ex forma ſua non ordinaꝫ. ſed cauſa cauſalis ordinaꝫ ad pducendus oppoſitus effectus cauſalis. vel non ad iſtum. pducẽdus. ergo nihil eſt cauſa cauſi alis neſi ſecum effectus frequẽter pducit ab eo. ſ ſino eſt libera eſt cauſa naturalis. q autem iſte effect⁹ euenit a tali cauſa producẽte vt in pluribus hoc acceptũ eſt ꝑ experiẽtiam. q; inueniendo nunc talẽm natꝝ cum tali accẽte nũc cum tali inuentũ eſt ꝙ quantũ cũqs eſſet diuerſitas accẽtũ talium ſemꝑ iſta natura ſequebat talis effectus. ſ non ꝑ aliqd accidẽs. ꝓ ac cidẽs illingnãẽ ſed ꝑ nãm ipam in ſe ſegtur talis effectus. ¶ Sed vlterius notãdũ q quãdoqꝫ accipit

experiẽtia de ꝛclusione. puta q ſina frequẽter ecipꝫ ſaꝫ. ꝛ tũc ſuppoſita ꝛclusione q ita eſt ingtur ꝙ talis concluſionis ꝑ viam diuiſionis. ꝛ aliqꝫ deuenit ex ꝛclusione experta ad ꝓncipia nota ex terminis. ꝛ tũc ex tali ꝓncipio noto ex terminis ꝑ ꝛclusio ꝓ ita? nũ ꝑ experientiã nota certius cognoſci. i. ꝑmo genere cognitionis. q; vt deducta ex ꝓncipio ꝑ ſe noto. ſicut eſt illud ꝑ ſe notum ꝙ opacum interpoſiti inter luminoſum videtur. etiam inter ꝓncipium impedit luminis multiplicationẽ vſq; ad tale ꝓncium. ꝛ ſi inuentũ fuerit ꝑ diuiſionẽ ꝙ terra eſt ta le corpus interpoſitus inter ſolem ꝛ lunã ſcief certiſſime demõſtratione ꝓpter quid. ꝛ ꝑ cauſas ꝛ nõtũ ꝑ experientiã ſicut ſciebatur illa ꝛclusio ante inuẽtionem ꝓncipii. ¶ Quãdoq; autez eſt experientia de ꝓncipio ita q non ꝓcedit amplius ꝑ viaꝫ diuiſionis vlterius inuenire ꝓncipius noti ex terminis. ſed ſtatur in aliquo vero vt in pluribus: cuius extrema experiẽtatum eſt frequẽter vniti. puta q herba ta lis ſpeciei eſt calida nec inuenit aliq̃ medius aliud ꝑus ꝑ quod demõſtret paſſio de ſubiecto ꝓpter quid. ſed ſtatur in iſto ſicut in ꝑmo noto ꝓpter experientias. tunc ls incertitudo ꝛ falſibilitas remouẽtur ꝑ illam ꝓpoſitiones effectus vt in pluribus alicuius cauſe nõ libere eſt naturalis effectus eius. tamẽ iſte eſt vltimus gradus cognitionis ſcibilis. e forte ibi non habet neceſſaria cognitio actualis vnioꝝ extremoꝝ ſed aptitudinalis. ſi enim paſſio eſt res alia abſolutaa a ſubiecto poſſet ſine cõtradictione ſeparari a ſubiecto. e experimur ꝑ ſenſum ꝛ cognitionẽ. q; ita eſt. ſed q; aptitudinem eſt ita eſſe.

De tertiis cognoſcibilibus

ſ. de actibus noſtris. Dico ꝙ eſt certitudo de multis eoꝝ ſicut de ꝑmis ꝛ de ꝑ ſe notis. vt patet. 4°. mẽta. vbi dicit ꝑba de rationibus dicentiũ ola apparentia eſſe vera. ꝙ ifte rationes querũt vtrũ nos dormiamus an vigilemus. poſſunt autem ideꝫ habere omnes dubitationes tales. olum enim rõnem bi di gnificant eſſe. ꝛ ſubdit ratione querũt quoꝫ non eſt ratio. de monſtrationis enim ꝓncipꝫ non eſt demõſtratio. igit ꝑ ipſum ibi dẽnos vigilare eſt ꝑ ſe notus ſicut ꝓncipius demõſtrantis. ¶ Hoc obiicit ꝙ eſt ptingens. q; ſicut dictus ſuꝫ eſt as ordo eſt in contingẽtibus q aliqua eſt ꝑma ꝛ imediata. alioquin vel eſſꝫ ꝓceſſus in infinitũ in ptingẽtibus vel aliquod contingẽs ſequeret ex cauſa neceſſaria quoꝫ vtrũqs eſt impoſſibile. Et ſicut eſt certitudo de vigilare ſicut de ꝑ ſe noto. ita etiam de multis aliis actibus qui ſunt in poteſtate noſtra. vt de meritis et demeritis. de me audire ꝛ ſic de aliis qui ſunt actus perfect. liẽ enim non eſt certitudo ꝙ videam albũ extra poſiti. vel in tali ſi fecto. vel in tali diſtantia: q; poteſt fieri illuſio in mẽdio vel in organo. ꝛ multis aliis vijs. tamen certitudo eſt ꝙ video etiaꝫ ſi illuſio ſit in organo. que illuſio in organo marima illuſio videtur eſſ. puta quãdo actus ſit in organo ipſo non ab obiecto preſente qualis natus eſt fieri ab obiecto preſente. ꝛ ita poteſtia habet actum ſuum poſita tali illuſione vel paſſione. ꝛ ve re eſſet illud ibi quod viſio dicitur: ſine ſit actio: ſine paſſio ſine vtrunq. Si autem illuſio fieret non in organo ꝓpio ſed in aliquo ꝓximo. quod videtur organum: ſicut ſi nõ fieret illuſio in concurſu nerueuꝝ. ſed in ipſo oculo fieret impreſſio ſpeciei qualis nata eſt fieri ab obiecto. adhuc viſus videret: quia talis ſpecies vel quod natum eſt videri in ea videret. quia habe beret ſufficientem diſtantiam reſpectu organi viſus: q nod eſt in concurſum iſtoꝝ nerueoꝝ. ſicut patet ꝑ Auguſti. videcimo de tri. q relige viſoꝝ remanentes ꝛ oclo ocul clauſis videnꝫ. ꝛ ꝑbꝫ ſecũ-

senſato ꝙ ſignis qui generaꝫ ex elenatõe oculi violẽta ꝛ multiplicat vires ad palpebram clauſam videtur. ſitq; ſint vere viſiones iꝫ nõ pfectiſſime. q; hic ſit ſuf ficiẽs diſtãtie ſpẽrũ ad organũ ꝓncipale viſus.

¶ Sꝫ quomodo habeꝫ certitudo eoꝝ que ſubſunt actibus ſenſus. puta q aliqđ extra eſt albũ vel calidum quale apparet. ¶ Rndeo aut circa tale cognitiõ oppo ſita apparent diuerſis ſenſibus aut nõ. ſed oẽs ſenſus cognoſcẽtes illud hoc idẽ iudicium de eo. Si ſecũdo modo nõ ẽ certitudo habeẽ de veritate talis cognitiõ ſenſus. ꝙ per illã poſitionẽ poſſẽt eẽ due q̃ exeunt vt in plurib⁹ ab aliqua cauſa eſt cauſa naturalis eius ſi non ſit cauſa libera. ergo cum ab iſto pſite euenit vt plu ribus talis imutatio ſenſus ſegtur ꝙ imutatio vl ſpe eiꝰ genita ſit effectꝰ nãlis talis cãe. ꝛ ita tale eſt erit albũ vel calidũ vel tale quale natũ eſt repreſentari p ſpeciẽ gentiam ab ipſo vt in pluribus. Si aũt diuerſi ſenſus habeãt diuerſa iudicia. ꝛ ita q̃ ſẽp aliq̃ poſitio recti ficat intellectum de actibus ſenſus quid ſit verus ꝛ quis fallat. in qua ꝓpoſitione intellectus nõ depẽdet a ſenſu ſicut a cauſa ſed ſicut ab occaſiõe. Exẽplũ intellectus habẽs hanc ꝓpoſitionẽ gẽſcentem nullum aurium frãgit ad intellectũ alicuius molliſi bi cedẽtis. hoc eſt ita per ſe nota ex terminis q̃ etiã ſi eãt accepti a ſenſu nõ erraꝫ nõ ꝓt intellectus du bitare de illa ꝓpoſitione imo oppoſitũ includit cõtra dictionẽ. ſed q̃ baculus ſit durior aqua. ꝛ q̃ aqua ſibi cedit hoc dicit vterq; ſenſus tam viſus q̃ tact⁹. leg tur igit q̃ baculus nõ eſt fract⁹ ſicut ſenſus viſus iudi cat ipſius fractũ. ita ꝙ ſenſus errat. ꝙ nõ circa fra ctura baculi intellectus iudicat per certitudo actu ſe ſus. Sili er. alia parte q̃ eſt quantũ applicatũ. quan to cõio eſt eqnale ſibi. hoc eſt notũ intellectui quan tũcũq; notitia terminoꝝ accipiaꝫ a ſenſu errãte. ſ. q̃ de q̃tum poſſit applicari viſo. ꝓpinquo ꝛ remoto ſi dicit tam viſus q̃ tactus. ergo q̃tus viſum ſiue ꝓ pe ſiue a remotis eſt q̃tꝰ. igit̃ viſus dicẽs hẽ ẽ nõ errat. Rec cõcluſio q̃ dicit er ꝓncipijs per ſe no tis ꝛ ex tribus duoꝝ ſenſuũ cognoſcentiũ vt in pluri bus ita eſte. ꝛ ita vbicũq; rario iudicat ſenſum errare hoc facit nõ per aliquã notitiã preciſe acquiſitã a ſen ſibus vt a cã. ſed p aliquã notitiã occaſionatã a ſenſu in qua nõ fallit eam ſi oẽs ſenſus fallant. ꝛ p aliquã alĩ notitiã acquiſitã a ſenſu vel a ſenſibus vt in plu ribus que ſciunt eſſe vera ꝓpoſitionẽ ſepe allegatã ſ. q̃ euenit in pluribus eẽ.

duo ex̃plaria genita a duob⁹ mutabilib⁹ nõ in q̃ſtum mutabilia ſed inquãtꝰ nature poteſt haberi notitia imutabilis ymonis eoꝝ. ¶ Sꝫ ẽ ꝓ ꝓpoſitionibus in ſe mutabile pẽ repitari aliqđ ſub rone imutabilis. q; ẽntia dei ſub rone imutabilis repiſtaꝫ intellectui q aliqđ oino mutabile. fiue illud ſit ipſe ſue actus.

¶ Doc ꝓs per ſile: q; per finitũ pẽ repitari aliqđ ſb rone infiniti. ¶ Ad ſecũdam dico ꝙ in ala ꝓt intel ligi duplex mutabilitas. vna ab affirmatione in ne gatione e eoꝝuerſo. puta ab ignoãtia ad ſciam. vel a nõ intellectione ad intellectionẽ. alia q̃ſi a ſtio in cõ trarius. puta a rectitudine ad ꝰceptionẽ e eoꝝuerſo ala aũt quo ad quecũq; oba eſt murabilis ſm̃a muta bilitate. ꝛ p nihil ſoꝝmalir in ea ẽnis tollit ab ea talis mutabilitas. ſ; nõ ẽ mutabilis ſcđa mutabilitate. ni ſi circa illa. ꝓle ea q̃ nõ bit cuidẽtia ex terminis. Cir ca illa vo q̃ ſunt ex terminis cuidẽtia mutari non põt ſcđa mutabilitate. q; ipſi ẽmini apphẽn ſũt cã neceſſa ria cõſequimitatis cõponis ad ipſos terminos. igitur ſi aia ẽ mutabilis a rectitudine in errorẽ abſolute. nõ ſegtur ꝙ p nihil aliud a ſe põt rectificari. q; falte recti ficari põt p illa q̃ba circa q̃ nõ põt intẽ errare apphẽ ſis termis. ¶ Ad tertiũ dico ſi aliqua appentia brer magis ꝙ uideret ꝙ op. illã ẽ negat ſpẽm intelligibile q; illa ſpẽs q̃ põt repiſtare ſe tanꝫ. obm in ſonis ẽ ſan taſma nõ ſpẽs intelligibili. igit̃ ſi inteꝫ ſolo fantaſma te vraſ per q̃ obiectũ ẽ ſibi pẽs ẽ nõ aliq̃ ſpẽ intelli gibili nõ vi ꝙ per aliqđ i quo obiectũ ſibi relucet poſſet diſcernere verũ a viſimili. ſ; ponẽdo ſpẽm intelli gibilẽ in intellectu nõ valet rõ: q; inteꝫ nõ põt vi illa vt per ſe obiecta. quãdo ſingit vera illa in mutãdo.

¶ Sobiicias q̃ fantaſma põt repiſtare ſe vel obiectũ. igit̃ inteꝫ ꝑpter illã errorẽ virtutis fantaſtice po teſt errare vel ſalte ligari nõ poſſit opari vt ꝓs in ſom nijs ꝛ freneticis. ¶ Põt dici ꝙ ſi ligeꝫ ẽ talis error in virtute fantaſtica nõ ẽ error inteꝫ. q; tũc non bẽt aliq̃ actum. Sed quomodo ſciet intellect⁹ vel erit intellectus certꝫ quãdo non erraꝫ virtus fantaſtica. quãdi nõ errare regrit ad hoc vt intellectus nõ erret. ¶ Rndeo iſta veritas geſcit in intellectu q poten tia nõ errat circa obiectũ ꝓpotionatã niſi indiſpoſi tam. ꝛ notũ eſt intellectui virtutẽ fantaſticã nõ ẽ in diſpoſitã in vigilia tali indiſpoſitone que facit fatas maꝫ repiſtare ſe tanꝫ obiectũ. q; per ſe notũ eſt intel lectui ꝙ intelligẽs vigilat. ꝛ ita ꝙ virtus fantaſtica non eſt ligata in vigilia ſicut in ſomnijs. ¶ Sed ad huc inſtaꝫ cõtra iſtam certitudinẽ dicta de actibus. hoc modo videt mihi ꝙ videãr vel audiã. vbi tamẽ nõ video vel audio. ꝙ de hoc nõ eſt certitudo. ¶ Re ſpondeo q̃ aliud eſt cõtra negãtes aliquã ꝓpoſitionẽ oſtendere eam eẽ vera. aliud eſt aliquẽ admittẽtẽ eã oſtendere quomodo ſit vera. Primi ſyllogiſmi. 4. metaphy. vbi cõtra negãtes primũ ꝓncipiũ nõ inducit philo ſophus illud incõueniens ꝙ opiniones contrarie ſi mul cẽnt in anima: hoc ipſi cõcederẽt ſicut ꝓmiſſa ſed inducit eis alia incõueniẽtia manifeſta eis: hic. non in ſe ſed recipiẽtibus ꝓmus ꝓncipiũ oſtẽdit quo modo ſit notum ꝓmũ ꝓncipium. q; ita q̃ oppoſiti eẽ nõ poſſit euenire in mẽte. ꝙ ꝑbat: q; ita poſſem op. contrarie ſimul ineſſe. talis concluſio eſt magis ſibi incõueniens q̃ ꝓpoſitio. ita ſi cõtendis mecum nulla ꝓpoſitionẽ eẽ per ſe notam nolo diſputare recũ Conſtat enim q̃ m eas proteruus q̃ nõ es perſuaſus: ſicut patet in actibus tuis quomodo obiicis ꝑbs. 4. metaphy. ſomniãs enim de aliquo quaſi de primo obtinendo ꝛ poſtea euigilans non poſſequit illud cui poſequeretur ſi ita eẽt primus vigilando ad illud conſequendum. ſi autem admittas aliquã ꝓpoſitio nem eſſe per ſe notam oporꝫ q̃ poſſit cognoſci ẽ cir cũſtãtias q̃ põt poteãa indiſpoſita errare ſicut patet in

sēntijs. igit ad ꝺ q aliq cognoscant eē ꝑse nota. 05 ꝙ possit cognosci qn potentia eē disposita ꝙ quando nō ꝙ per cōsequēs pōt haberi notitia de actibus nostris ꝙ potētia eē ita dispōsita ꝙ illa sint per se nota ꝙ ap parent sibi per se nota. Dico tūc ad formā illi⁹ ca tullationis ꝙ sicut apparet somniāti se videre ita ꝙ ser sibi apparere oppositū. vnius ꝓncipij per se noti speculabilis. 2 tū nō segnr ꝙ illud ꝓncipiū sit ꝑse no tū. ita nō segnr ꝙ illud sit per se notus audienti ꝙ au diat. q3 certa virtꝰ pōt potētia indispōsita errare. ꝙ sit potētia dispōsita. 4 quādo sit dispōsita ꝙ quādo nō hoc est per se notū. alis nō posset cognosci aliqua alias eē per se notam: q3 non posset cognosci quę esset per se nota intellectui. vtrū illa cui intellectus sic dispōsi tus vel sic assentiret.

Circa quartum articulum

contra ꝺctionē op. arguo sic. Quero gd intelligit ꝑ vitatē certam ꝛ sinceras. aut veritatē infallibilē abs q3. ſ. dubitatione ꝛ deceptione ꝛ ꝓbatiū pus declara tum in ſcḋo ꝛ tertio articu. q illa pōt hēri ex puris nā libus. aut intelligit de veritate qꝫ est passio entis. ꝛ tūc cē ens ꝓssit naliter cognosci. 5 ꝛ verū cum sit pas sio entis. ꝛ fi verū. ꝙ ꝛ veritas per abstractionē. q3 que cūq; forma pōt intelligi vt in subo. pōt etiaꝫ intelligi vt in abstracto in ſe ꝛ in abstracto a ſbo. Aut tertio in telligit per veritatē cōformitatē ad exemplar. ꝛ ſi ad creatā ꝓpositū. ſi aūr ad exēplar increatā cōformi tas ad illud nō pōt intelligi nisi illo exēplari cognito. q3 relatio nō eſt cognoscibilis nisi cognito extremo. 6 falsum eſt ꝙ ꝓpositū op. 5 exemplar eternum eē ra tionē cognoscēdi nō cogniti. Quoteraea ſecūdo sic. Intellectus simpler illud ꝙ intelligit cōſuſe pōt co gnoscere ꝺiffinitiue ingrendo ꝺiffinitionē illi⁹ cogni ti per viam diuiſionis. hec cognitio ꝺiffinitiua vide tur ꝑfectissima gtinens ad intellectū simplicē eē tali cognitione ꝓuia termino ꝓ pōt intellectus ꝑfectiſſi me cognoscere ꝓncipiū ꝛ ꝓncipio conclusionē. ꝛ in hoc cōpleri videt notitia intellectualis. ita ꝙ nō vi deē cognitio vitalis necessaria haberi vltra veritas ꝓdictas. Tertio. aut lux eterna cāt aliqd ꝓtin nāliter ai actū aut nō. ſi sic. aut ergo i obiecto aut in intellectu. nō in obo. q3 obm inquātū bs esse in itel lectu nō habet eē reale ſed intentionale. igit nō eſt ea par alicuius accidētis realis. Si in intellectu igitur lux increata nō imutat ad cognoscēdū sincerā verita tem nisi mediāte effectu luo. ꝛ ita eque perfecte vide tur op. cōmunis ponere notitiā in lumine increato ſi cut ita op. q3 ponit eam videri in intellectu agēte q eſt effectus lucis increate ꝛ ꝑfectior q3 eē illud lumē accidale cāt⁹. Si aūr nihil cāt ante actum. aut ergo ſola lux causat actū aut lux cum intellectu ꝛ obiecto. ſi ſola lux. ergo intellectus agēs nullā habet operatio nem in cognitione sincere veritatis. qꝺ videt incon uenīēs. q3 ita opatio eſt nobilissima intellectus nr̄i. ergo intellectus agēs qui eſt nobilissimus in anima ꝑrret aliquo mō ad illā actionē. ſimilr eſt ꝺm ꝓbm. 3. de aia. intellectus agēs corꝛeſpondet in rōne actui ꝓssibilis in rōne paſſui. ergo gcḋ recipit ꝓssibilis ad illud aliquo mō ſe habz actiue intellectus agens.

Ꝺē. in ſima. Ꝺoc etiā inconueniēs q3 eē illatū ibi concludit ex op. ꝓdicta per aliā viam. q3 ſm sic opinātē agēs ꝛ ꝓs in ſi rumētō nō pōt habere actionē excedentē actione in ſtrumēti. igit cum virtus intellectus agētis nō pot ſit in cognitionē sincere veritatis lux eterna vt is in tellectu agēte nō poterit in cognitionē vel in actionē ſtius cognitionis sincere veritatis ita ꝙ inteꝫagens bēat ibi rōnem inſtri. Si dicas ꝙ lux increata cū itel lectu ꝛ obo cāet ita veritatē sincerā. hec eſt cōis op. q ponit lucē eternā sicut cām remotā cāre omnem cer tam cognitionē vel veritatē. vel igit erit ista op. in conueniens. vel non videtur data a cōto.

Ad questionem igitur dico

ꝙ ꝓpter verba Aug. ops cēdere ꝙ veritates insal libiles videnꝫ aut intelligunſieu cognoscunt in regu lis eternis. vbi ꝓmo nota ꝙ pōt ly in accipi obiecti ue. ꝛ hoc quadrupliciter. vel sicut in obiecto primo. vel sicut in cōtinēte obm primū. vel ſi sicut in co ſtitue cūs obm primi mouet. vel sicut in obo remoto.

Ad intellectū ꝓmi dico ꝙ oia intelligibilia actu in tellectus diuini habent eſſe intelligibile. ꝛ in eis om nes veritates de eis relucēt. ita ꝙ intellectus intel ligens ea ꝛ virtute eoꝝ intelligens necessarias veri tates de eis videt in eis sicut in obiectis istas veri tates necessarias. illa aūr inquātū sunt obiecta ſecun daria intellectus diuini sunt veritates. q3 cōformes ſuo exemplari intellectui. ſ. diuino. ꝛ quidditates sūt lux q3 manifestatiue ꝛ sunt immutabiles ibi ꝛ necessarie. sed eterne sunt ꝺm qꝺ. q3 eternitas eſt conditio existentis. 7 illa nō habēt existētias niſi ꝺm qꝺ. sic er go ꝓmo ꝓssumus ꝺici videre in luce eterna ḋoc ē in obiecto ſecḋario intellectus diuini qꝺ eſt veritaꝫ vel luc eterna modo ꝓpositis. secḋus modus patet similiter. q3 intellectus diuinus cōtinet istas verita tes quasi liber. sicut ḋicit illa auctoritas Aug. de tri ni. 14. c. 15. vel. 54. q3 iste regule scripte sunt in libro lucis eterne. i. in intellectu diuino inquātū continet veritates istas. ꝛ is ille liber nō videat videntēmē illo. 2 eatenus poſſet ḋici intellectus meꝰ videre veri tates in luce eterna. hoc eſt in illo libro sicut in contī nente obiecti. ꝛ hoc ꝓ 2ᵐ modᵐ. vel etiā in illis veri tatibus qꝫ sunt luc eterna ꝺm quid sicut in obiectis videmus. ꝛ hoc ꝺm ꝓmū modū. 3 alter iſtoꝝ mo doꝝ videt eē de intellectu Aug. i. de tri. c. 14. q3 rō quadrati corꝓris maner incorruptibilis ꝛ imutabi lis ꝛc. non aūr maneret talis niſi vt eſt obiecti ſecḋa rium intellectus diuini. Contra tū ꝓmū modum eſt ḋubium. ſi enim nō videmus istas veritates vt in intellectu diuino. q3 nō videmus intellectū diui num quomodo ꝓcemur videre in luce increata. ex hoc q3 videmus in tali luce eterna ſm quid que ha ber eſſe in luce increata ſicut in intellectu cognoſce re. Ḋicit ſecḋo tertiū membrū qꝫ illa vt sunt obiꝛ cum ſecḋariuū intellectus diuini nō habent eſſe ni ſi ſm qꝺ. operatio aūr vere realis nō cōpetit ꝓcise aliqui enti ſm qꝺ virtute ſui. ſed ſi aliquo mō conꝑetit sibi ꝺoꝑoset eſſe virtute alicuius cui compe tit eſſe ſm ꝓpriū ēē. igit illis obiectis ſecḋariis non cōpetit mouere intellectū ꝓcise nisi in virtute intel lectus diuini qꝺ eſt eſſe ſimplr. ꝛ per qꝺ ista ḋicit eſſe ſm quid. ſic igitur in luce eterna ſm quid sicut in ob iecto ꝓmo videmus. ſed in luce increata videm̄ ſm tertiū modāſicut. ſ. in cā prima cuius virtute ob iecti ꝓmū mouet. Unꝛa hoc etā ꝓssꝫ ḋici ꝙ q3 tiā ad tertiū modū videmus in luce increata sicut in cauſa prima obiecti in ſe. nam intellectus diuini ꝓ ducit ista actu ſuo ineſſe intelligibil. ꝛ actu suo ꝓ ducit obiecto eſſe tale ꝛ illi tale. ꝛ per cōſequens ḋat eis talem rationem obiecti per qꝫ ratione ꝓmo mouet intellectum ad cognitionē talē certam. Et q3 ꝓpe ꝓssꝫ ḋici intellectum nr̄m videre in luce increata quia luc eterna eſt cauſa obiecti apparet per ſimile: quia ꝓpie ḋicimur intelligere in lumine intellec tū agentis. cum tamen illud lumē non ſit niſi cauſa ac tiua. ſ. vel faciens obiectum in actu vel virtute. cu ius obiectum mouet vel virtūs. iſta igit ꝺupler ca ſalitas intellectus diuini qui eſt vera lux ꝛ increata, videlicet quod ꝓducit obiecta ſecundaria

ineſſe intelligibili. ꝙ ẽ illud virtute cui⁹ obꝫ ſecundaria ētꝫ pducta mouent actualiter intellectū. pōt quaſi integrare vnū tertiū mēbrū de cā ꝓpter quam dicamur ſe videre in luce eterna. ¶ Et ſi obiciaꝫ iſtos duos modos integrātes tertiū mēbrum de cauſa. q. tūc magis vi⁹ diceremur videre in deo volēt vel in deo vt volūtas eſt. ⁊ in deo vt lux ⁊ q. voluntas diuina eſt ꝑncipiū imediatū cuiuſlibet actꝰ ad extra. ¶ Rndeo intellecꝫ diuinuꝫ inquātū aliquomodo ē actu volūtatis diuine pduct iſta obꝫ in ēē intelligibili. ⁊ ita reſpectu iſtoꝝ vt ēē cā mere cauſis. q. de⁹ ꝑ ſua ſola ēē libera reſpectu alicui⁹ nihil ꝓ ꝓuppoſit ait ſe aliquo volēte fm actū volūtatis ſ. ſicutinte⁹ vt ꝓi. q. actu voluntatis ꝓduct obꝫ in ēē intelligibili. ita vt ꝑ hoc cā videt coopari illis intelligibilitꝫ ad eoꝝ affectiōnālē. vt. f. apprehēſa ⁊ cōpoſita ēent apphēſiua cōformitate ad ſe. videt igit ꝙ ſdictione includat aliquid inte⁹ talē cōpoſitionē formare ⁊ cōpoſitionē non ē cōformē terminis ſi poſſibile ſit illos terminos ſi ꝓcipe. q. ly de⁹ volūtarie coagat ad ly q inte⁹ ſ terminos cōponat vel nō. tū cū cōpoſuerit vt illa cōpoſitio ſit cōformis terminis hoc nō neceſſario ſeq rōnē termino rū quā ſubꝫ ter intellectu dei cānt illos terminos in ēē intelligibili in illud. ¶ Et iſto apparet ſdicter nō eſt neceſſaria ſpālis illuſtratio ad videndū in regulis eternis. q. Aug. nō ponit in eis videri niſi vera q ſunt neceſſaria ex vi terminoꝝ. ⁊ in talib⁹ē marima neceſſitas tā cāe remote ꝙ prime reſpectu effectus. puta tā inte⁹ diuini ad obꝫ mouētia ꝙ illoꝝ obꝫ ad ſtates cōplentia de eis. ⁊ ſic nō ſit tāta neceſſitas ad perceptionē illi⁹ virtutis ꝙ oppoſitū includat ſdictiones tū neceſſitas ē ex parte cāe prime coaſſiſtēte ſibi cauſa remota. q. terminꝫ apphēdēt ⁊ cōpoſiti nati ſūr naturaliter cāre euidētia cōformitatis cōpōis ad terminos. ⁊ ſi ponat ꝙ de⁹ coagat terminis ad iſtū effectus inſuētia generali nō ſit neceſſitate nāli. ſed ſine ſit in ſtuētia gialis. ſiue ꝑ plus ē neceſſitas nālis inſuēti terminis ad hūc effectū ꝙ nō regrit illuſtratio ſpālis. Aſſumptū ē de intētione Aug. ꝑ ꝑ ipm. 4. de tri. c. 5. vbi. q. logtur de ꝑbis inſidelib⁹ nōuiſti eoꝝ potuerunt acie mētis vltra oēm creatura leuare. ⁊ lucē icōmutabilis veritatis quātūcūq; ex parte attingere q ꝓpiamos multos ex fola fide interni ſoli viuētes in dum poſſibile hoc videre deridēt. igit ꝙ ꝓpiani credita nō videt in regulis eternis. ſed ꝑbi videt in illi neceſſaria multa. idē. 9. de tri. 6. c. vel. 15. nō ꝙ iſis ſit vniuerſaliter hois mēs ꝛc. ſi dicat cōtingētia nō videntur ibi ſed neceſſaria. ⁊ in eodē. 4. li. c. 14. vſq. 26. arguit ꝑ illos phos. nūqd. n. ꝙ veriſſime diſputarent documētis certiſſimis ꝑ ſe tradita eternis ſimilibus oia ꝓpalia fieri, ꝓpter ea potuerūt in ipſis rōnibus ꝓſpicere vel ex ipſis colligere quot ſint aialiuꝫ genera q ſemina ſingulo⁹ in exodijs ꝛc. Quid modus in in cremētis ꝓ rotus per etates poccaſus q mot⁹ in ap petētia q fm nām ſub fugiēdibus ꝑijs. nōne iſta oia: nō ꝑ illā incōmutabilē ſapiam ſed ꝑ loc⁹ ex creatūris ſenſibilib⁹ q̄ queſierit ⁊ ab aliis ꝛatis cōcepta ē didērūt. ergo intelligit ꝙ pregulas eternas non cognoſcunt ſilla ꝓtingentia ꝙ tñ ꝑ ſenſus cognoſcantur vel ꝑ hiſtorias creduntꝫ. ⁊ tñ ſpālis illuſtratio magis regrit in credēdis ꝓtingētib⁹ ꝙ in cognitis neceſſarijs. imo vbi maxime remouet illuſtratio ſpālis ⁊ ſufficit ſola generalis. ¶ Contra qd igit ſcribit Aug. in. de tri ni. c. 14. vſq. 22. ꝙ nullo⁹ eſt ꝑfectus in mētis acie ad rōnes intelligibiles. ⁊. 8. 9. q. 4. 6. non niſi pure anime ad illas pertingit. ¶ Reſpōdeo ſit a puritas non ꝓ intelligi a viriis. q. 14. de tri. c. 15. vel. 24. vult ꝙ in iuſtus vider in regulis eternis quid iuſtū facien dum ſit. ⁊. 4. li. c. ſallegato nunc vult ꝙ ꝑbi videritꝫ veritatē in regulis eternis ſineſide ⁊ queſtione eadē vult ꝙ nullus pōt eē ſapiēs ſine cognitione ydearum eo modo quo ꝑlatone ꝓfan cōcederet eē ſapiētem ¶ Sed iſta puritas debet intelligi eleuādo intellectū ad videndū veritatē vt reducēt in ſe non tñ vt relucent in tantafiatē. vbi conſideranduꝫ res ſenſibilis extra cauſat fantaſma cōfuſum. ⁊ vnū accius in virtute fantaſtica repittans. ſ. rem fm quātitatē figuraꝫ colorē ⁊ alia accitia ſenſibilia. ⁊ aliud fantaſma repittat tñ cōſuſe. ꝑ ꝑ accēs. ita mult. peipuū tñ ens ꝑ accēs. veritatē aiſtoꝝ ſunt tales ex ꝓpria ratione terminoꝝ inquātus illi termini abſtrahunt ab oibus ꝑ accēs ſiſtictis cu eis. ¶ Ho enim bec ꝓpoſitio. Oē totū eſt maius ſua parte. ꝑmo vera ē vt totū ē in lapide vel ligno. ſed vt totū abſtrahit ab oibus gb⁹ ſiſigitur ꝑ accēs. ⁊ ideo intellectus qui nunqꝫ intelligit totalitatē nisi in ce ꝓcepta ꝑ accēs. puta in totalitate lapidis vel ligni nunqꝫ intelligit ſinceꝛa veritates huiꝰ ꝓncipij. q. nunqꝫ intelligit ꝓ ce lla rōnē termini per qā eſt veritas. paucoꝝ igit eſt ꝓtingere ad rōes eternas. q. paucoꝝ eſt bēre intellectiones ꝑ ſe. ⁊ miꝰtoꝝ eſt bēre ꝓcepꝰ tales ꝑ accēs. ſed iſti pauci nō dicūtur diſtingui ab aliis ꝑ alē illuſtrationē ſed ꝑ meliora nālia. q. bit⁹ int⁹ magis abſtrahēt ⁊ ꝑfectioem vel ꝓpter maiōē ingiſtionē q̄ a q̄ne ingeni oſus ꝓuenit ad cognoſcēdū illas. q. ditates quas ali⁹ nō ingrens nō cognouit. Et in valle q̄ ſil circūdatus actu caliginoſo ⁊ deueniēte iſto mō intelligit illō ſiguꝛ de videre in mōte ⁊ bite ſuperius aerē nebuloſū ꝑ ſupius luce fincerā. 9. de tri. c. 6. vel. 4. q. enig nīs intelligit ſemp ꝓcepꝰ ꝑ accēs ſe mō quo ſantaſia ta obiecta alia repittant ſili enim ꝑ accēs ſpie eſt ſili in valle poſitus circūdatus aere nebuloſo. ſed q ſepa rat quidditates intelligēdo ꝑcile eas ꝛcepꝰ ꝑ ſe. q̄ tñ reluctē in fantaſma ate cū multis aliis accitibus adiunctis ipſe ꝑ fantaſma in ferius. ſ. aerē nebuloſū ⁊ ipſe eſt in monte inquātū cognoſcit illā veritatem: ꝙ videt verā ſupa veritās veritatis ſuperioꝝ in virtute intellectus increati que eſt lux eterna. ¶ Et iſto vltimo mō pōt concedi ꝙ cognoſcunt veritates ſincere ⁊ luce eterna ſicut in oboremoto cognoſcit. q. lux increata eſt ꝓmū ꝓncipiū entiū ſpeculabiliū ⁊ vltim⁹ finis rerum practicarū. ⁊ ideo ab ipſa ſumunt ꝓncipia tam ſpeculabilia q̄ practica. ⁊ ideo cognitio omniū ſpeculabiliū q̄ practicabiliū ꝓncipiū ſupta a luce eterna vt cognita ē ꝑfectio. ⁊ puriꝰ: cognitione ſupta ꝓncipia in genere. ꝓpio ſicut dictū eſt in queſtiōe de theologie ſbo. ⁊ ē eminētioꝛ alia q̄alcūq. Et hoc mō cognitio oium ptinet ad theologū. cognoſcere enim triangulū habere tres vt eſt ꝺas ꝓticipato deo ⁊ his talem ordinē in vniuerſo q̄ quaſi exꝑmit ꝑfectū nem dei. hoc eſt nobiliuꝫ modꝰ cognoſcere triangulū habere tres ꝺas ꝑ rōnē triāguli. ⁊ ita cognoſcere q̄ te perate vinēdus ſit. ꝓpter beatitudinē vltimā conſequēdam que eſt attingēdo dei ēentiaꝫ in ſe eſt ſpectius cognoſcere iſtud cognoſcibile ꝓacticū ꝑ ꝓpin cipiū aliqd in genere moꝛis. puta ꝑ boc ꝙ honeſte viuendum ſit. ⁊ iſto modo loquitur Aug. de luce in creata vt cognita. 15. de tri. c. 18. vel. 32. vbi ꝓ ipm alloquens ait. Nempe ergo multa vera vidiſti eaq; decreuiſti ab illa luce qua tibi lucente vidiſti. attolle oculos ad ipſam lucem ⁊ eos in eam ſi potes. Sic enim videbis quomodo oſtiet natinitas verbi dei a proceſſione dei de ꝓpatꝛi. ¶ Dec ⁊ alia ſimiliter cerna oculis tuis inferioꝛibus lux iſta mōſtrauit. que igitur eſt cauſa cur acie ſpa ipſam videre nō poſſis niſi vtiq; infirmitas ꝛc. ¶ Et dictis patet ad omnes auctoritates Aug. in oppoſitum. ⁊ ſm aliquem dictoꝛ modoꝝ quattuoꝛ videndi in luce: ꝛponi poſſunt auctoritates Aug. que occurrunt de iſta materia.

De sexto articulo uidendum

est quomodo illæ tres rõnes factæ pro ꝑma opi. aligd veri cõcludit inquantũ accipiunt ab Aug. Si nõ concludant illã cõclusionẽ fallam ad quã inducuntur.

¶ Vbi sciẽdum est ꝙ a sensibilibus sicut a causa ꝑsequitur aligd ꝓpriale nõ est expectãda sincera veritas q̃ notitia sensus est vere aligd per accũs vt dictũ fuit. Is actus sensuum aliq̃ sint certi ꝛ veri. sed virtute intellectus agentis qui est particip atio lucis increate illuꝛtrãtis sup fantasmata cognoscit̃ ꝺ̃ditas rei. ꝛ ex hoc habetur finceritas vera. ꝛ per hoc ꝺ̃ soluit ꝓma argumẽtũ Henrici. ꝛ ꝑm intẽtionẽ Aug. nõ plus ꝺ̃cludit. ¶ Ad secũdam rõnem Henrici dico ꝙ ala mutabilitas est ab vno actu ꝺ̃perato ad aliũ ꝑm ꝺ̃nsitatẽ obiectꝰ ꝑ pter hũ illimitationẽ ꝛ imaterialitatẽ. q̃ ꝺ̃ respectu cuiuslibet entis finaliter ab actu in nõ actũ: q̃ nõ sem per est in actu. sed respectu ꝑmo ꝓncipiorꝫ quoꝝ ve ritas nota ẽ ex terminis ꝛ cõclusionũ cuiꝺẽter ꝺ̃ducta rũ ex terminis nõ est mutabilis a ꝓrario in ꝓrium. a vero in falsum. ¶ Regule enim in lumine intellectus agẽtis intellectũ rectificãt ꝛ ipsa ſpẽs intelligibilis terminorꝫ in eo ꝺ̃sistit mutabilis. in rep̃e sentãdo tũ in lumine intellectꝰ agẽtis imutabiliter ꝛ p̃ sentat. ꝛ per duas ſpẽs intelligibiles cognoscunt̃ termini ꝑmi ꝓncipii. ꝛ ita illa vnio est vera ꝛ certa euiꝺenter. ¶ Ad tertiũ ꝺ̃cẽdum ꝙ cõcludit cõtra eum: q̃ nõ ponit ſpẽm intelligibile vel fantasma. nõ autẽ ꝺ̃cludit de ſpẽcie intelligibili repũtante q̃ ꝺ̃ditates Dicendũ ãle q̃ ſi poẽtice ſensitiue nõ ſunt impedite ſpecies ſensibiles veraciter repũtant rem: ſed ilꝫ no poẽtice ſenſuũ exterioꝝ ſunt ligate. ideo virꝫ ima ginatiua cõferuãs ſpẽs ſenſibiles ꝑm ꝺ̃nerãtatẽ; ſuꝑ pus humoꝝ capitis appꝛehẽdit eas tanq̃ res quarũ ſunt ſimilitudines: quia vim rerũ hũt ꝑm pẽs ꝺ̃ motibus aſtalũ nõ plus ꝺ̃cludit tertia rario.

¶ Quomodo in creaturis apparet vestigium trinitatis.

Nunc restat ostendere vtrũ

per ea quæ facta sunt aliquod trinitatis vestigium vel indicium eriguum haberi potuerit Aldgus°. De hoc Augu. in libro. vi. de trinitate ait.

Oportet vt creatoꝛem per ea quæ facta sunt in tellectu conſpicientes trinitatem intelligamus

De ſubſtãtijs i telligẽ. Quius enim trinitatis vestigium in creaturis apparet. Hec enim quæ arte diuina facta ſunt. ꝛ vnitatem quandam in ſe oſtendunt et ſpeciem. ꝛ ordinem. Nam quodq̃s horuꝫ ere atorum. ꝛ vnum aliquid eſt: ſicut ſunt nature corporum. ꝛ animarum. ꝛ aliqua ſpeae formãtur. ſicut ſunt figure vel qualitates corporum ac doctrine vel artes animarum. ꝛ ordinem aliquem petit aut tenet ſicut ſunt pondera vel collocationes corporum. ꝛ amores vel ꝺ̃lectationes animarum. ꝛ ita in creaturis pꝛeluceꝛet vestigium trinitatis. Ju illa enim trinitate ſumma ozigo eſt omnium rerum et perfectiſſima pulchritudo. ꝛ beatiſſima ꝺ̃lectatio.

Summa autem ozigo. vt Auguſti. oſtendit in libro de vera religione intelligitur deus pater a quo ſunt omnia. a quo filius. ꝛ ſpiritus ſãctus. Perfectiſſima pulchritudo intelligitur filius. ſcilicet veritas patris. nulla ex parte dei ſimilis. quem cum ipſo. ꝛ in ipſo patre veneramur. qui forma eſt omnium que ab vno ſũt. ꝛ ſunt et ad vnum referuntur. Que tamen omnia nec fierent a patre per filium. neq; ſuis finibus ſalua eſſent. niſi deus ſummæ bonus eſſet. qui ꝛ nulli nature que ab illo bona eſſet in uidit. ꝛ vt in bono ipſo maneret alia quantuꝫ vellet. alia quantum poſſet ꝺ̃dit. que bonitas intelligitur ſpiritus ſanctus: qui eſt donum patris ꝛ filii. quare ipſum ꝺ̃num dei cuꝫ patre et filio eque incommutabile colere ꝛ venere nos conuenit. Per conſideratiõem itaq; creaturarum vnius ſubſtantie trinitatem itel ligimus. ſed vnum deus patrem a quo ſumuſ ꝛ filium per quem ſumus. ꝛ ſpiritum ſanctuꝫ in quo ſumus. ſcilicet principium ad quod re currimus ꝛ formam quam ſequimur. ꝛ grati am qua reconciliamur vnum. ſcilicet. quo an teq̃conditi ſumus ꝛ ſimilitudinem eius per quam ad vnitatem reformamur. ꝛ pacẽ qua vnitati adheremus ſcilicet deum qui ditit. Fiat. ꝛ verbum per quod factum eſt oẽ quod ſubſtantialiter ꝛ naturaliter eſt ꝛ donum beni gnitatis eius qua placuit quod ab eo per verbum factum eſt ꝛ reconciliatum eſt auctori vt non interiret. Ecce oſtenſum eſt qualiter i creaturis aliquatenus imago trinitatis indicatur. non enim per creaturarum contemplationes ſufficiens notitia trinitatis poteſt haberi vel potuit ſine doctrine vel interioris inſpiratio nis reuelatiõe. Unde illi antiqui philoſophi quaſi per umbram. ꝛ de longinquo viderũt veritatem. Deficientes in contuitu trinitatis vt magi pharaonis in tertio ſigno. Adiuuamur tamen in fide inuiſibilium per ea quæ facta ſunt.

De vestigio.

Quero vtrũ in omnibus creaturis ſit veſtigium trinitatis. Dñs. q̃ per veſtigia põt inueſtigari nãliter illud cuius eſt veſtigiũ. ergo per creaturã poſſet nãliter inueſtigari trinitas. q̃ eſt falſum. q: hoc excedit naturalem rationem. ¶ Ité ſi in natura intellectuali ẽ imago trinitatis. igit nõ veſtigiũ cõſequẽtis ꝑs. quia ita bñt oppoſitas ꝛ diſtinctas rationes repũtandi. igit non cõueniũt eidẽ. ¶ Ité natura intellectualis. quia nobilior eſt hab; alias ꝛnem repũtandi ꝑ alie natas inferiores vt rõnem imaginis. ſed circa naturaꝫ intellectualẽ ſunt materie multe habentes ordinem in ꝑfectione. ſicut ſunt aiaꝫ ſupra inanimata. ꝛ mixta ſupra ſimplicia. ergo in eis erit alia rõ repũtandi. ita q̃ ratio veſtigii nõ erit cõmunis omnibus. ¶ Cõtra. 6. de trini. c. vltimo. vel. 8. oportet igit vt creatorẽ per ea que facta ſunt intellecta cõſpicientes intelligamus trinitatẽ cuius in creatura quomodo dictũ eſt apparet veſtigium.

In ista questione tria sunt

videnda. ꝓmo q: ꝑm ꝓbm oẽs transferentes ꝑm aliquam ſimilitudinem tranſferunt. ¶ Videndum primo eſt de ratione veſtigii in corꝓoralibus. vnde translatum eſt nomen eius ad ꝓpoſitum.

Tho. in 1ª pcipi di. 3. ar. 2 Et i. j. pte. q. 45. ar. 7.

Secūdo videndū ē que sit ratio vestigii ſm quā trāſfertur ad ꝓpositū ⁊ in quo cōsistat. ⁊ respectu cuius ē deo ſtrō vestigiū in creatura. ¶ Tertio videndū est in quibus fundatur respect⁹ vestigii siue creature ad deū siue eōuerſo cuius dicitur vestigiū.

Quantum ad primum dicit ꝙ vestigium est impressio de relicta ex trāſitu alicuius sup vacuum vel plenus ipſs imperfecte repreſentās. ⁊ ideo impfecte. ꝙ: vestigium repſitat aliquid ꝙ: ꝑsue ⁊ sub ratiōe speciei trāsgo ꝑfecte. ꝙ: sub rōne individui sicut per vestigiū distinguit equus a bouē. cognoscit ꝙ trāsiit ē equus non bos. nō aut̄ distinguit hic equum ab illo. ſ; ima go distinguit sub rōne individui. ꝙ: imago ionis non repſitat cesarem. ¶ Quātum ad ſecundū articulū dicit ꝙ creatura habet ad deū triplices relationē ſecundū triplicem cām. ⁊ hoc ſm tres modos relatiuorū quos ponit pbs. 5. metaphy. ¶ Quantū ad primus modū refert ad deum relatione fundata ſuper vnum. ⁊ relatione ſimilitudinis. ⁊ hoc inquantū creatura ē exẽplata ⁊ referr̄ ad deū inquantū est causa exemplaris. ¶ Quātum ad ſecūdus modū. ſ; potētie refertur creatura ad deum vt ꝑductū ad ꝑductēs. ¶ Quantum ad tertiū modus. ſ; modū mensure refert ad deum vt ordinata ad ipm ſicut ad cām finalem. ¶ Vestigiū tn̄ res refpect⁹ integrāt rationē vestigii. ꝙ: vn⁹ nō ſufficit ſine alijs vt colligāt ab ālugn. 85. q. q. 74. de duobus ouis ꝛc. habet hic. igit in quo cōsistit ratio vestigii in creatura. Sed respectu cuius est ex parte dei. ¶ Reſpōdeo respectu appropatorum tribus ꝑſonis diuinis. nam creatura per ꝑmū respectū. ſ; filiationis repreſentat artē exemplantē que appropriatur filio. per ſecūdū repreſentat potētia producentis que appropatur ꝑi. per tertiū repſentat bonitatem finitēs que appropatur ſpūi ſcō. ¶ Contra illud quod dicit in ꝑmo membro ſi tm̄ est vnū animal ita ꝙnō est aliud possibile in vniuerſo adhuc eius vestigius non est eius imago. q: adhuc nō esset eius vestigius ſimilitudo totius ſed partis. imago aūt est totius ſitudo. ⁊ tn̄ tunc nō repſentaret ipſius. confuſe. ⁊ ſm aliq̄ rōnem cōmunem ſibi ⁊ alijs.

Quantum ad hoc igitur

dico ꝙ vestigiū est ſilitudo illius partis a qua ꝙa impm̄it in aliqd ſibi cedens. ſed ſimilitudo exprſa partis nō est ſilitudo totius. q: neq; ſm rationem totius in ſe nec etiā qua totū im̄ediate cognoſcitur ſed argutine tn̄ ex hoc ꝙ cognoſcit illud repſitatum esse aliqd illius. ⁊ ideo ſi illud ſuppoſitū ſit falſum. puta ꝙ illud impm̄es sit ſeparatū a toto. vt ſi pes am putatus a corpore impm̄eret vestigius erraret quis circa totū cuius vestigiū nata ē esse talis pars impreſſius ve ſtigii. patet etiam ꝙ ſi totū corpus eēt ita impreſſum pulueri ſicut modo pes est impreſſus illa impreſſio derelicta vere eēt imago ⁊ ſimilitudo totius ſic modo vestigiū est ſimilitudo partis. Hoc etiā ad ꝓpoſitum applicādo nō videt̄ ꝙ ꝑma differentia poſita in ter vestigiū ⁊ imaginē ſit vera. q: nulla creatura repſentat deū niſi ſm cōceptus cōmunes ⁊ nō ſm conceptus ꝓpāles. ſ; ſpeciei ſpecialiſſime. ergo nō est differentia creature ad creatūrā in repſentando deum in rōne cōmuni ⁊ nō cōmuni. ¶ Dō etiā dicit in ſecūdo mēbro ꝙ vestigiū cōſistit in illis tribus relationibus nō videt̄ verū. q: ſi rō vestigii dicat respectū quēad modū ſimilitudo realiter est respectus tn̄ ſicut dicit ſimilitudo eē in reſpectu peiſe. ſed in aliquo absoluto in quo fundat̄ ſilitudinis, ita videt̄ etiā ratio vestigii nō eē in respectu peiſe. ſed in aliquo abſoluto in quo fundat̄ille respect⁹. ⁊ hoc ꝓbatur ſic. quia vestigiū est ſimilitudo vestigiati. ex quo cognito cognoſcit illud. ergo vestigiū pōt ꝓcognosci naturaliter ẽ illud cuius est vestigiū. ſed relatio nō pōt ꝓcognosci termino nāliter. ergo ꝛc. ¶ Ties q̄ dicit ꝙ illi tres respectus ꝓmāt ad illos tres modos relatiue rum. hoc videt falſum. q: ꝑbs. 5. meta. ponēs diuiſa rentia duoꝝ modoꝝ ad tertiū vult ꝙ in duobus primis modis ſit mutua relatio. in tertio aūt nō. ſed tn̄ vnū dicit ad aliud. q: aliqd est eius. oſ aūt relatio ē ature ad deū est nō mutua. ſed tn̄ dicit deus ad creatūrā. q: creatura ad ipſum. ſ; os respect⁹ creature ad deū est ſm tertiū modū. ¶ Quod aūt addunt de primo modo de ſilitudine nō valet. q: illa ſimilitudo ē est exẽplati ad exẽplar non est de ꝑmo modo. q: nō ē ſimilitudo vniuocationis ſed imitationis. imo pertinet ad tertiū modū sicut manifeſte ꝑs per ꝑbm q in tertio mō ponit relationē ſcie ad ſcibile. ⁊ vniuerſaliter mēſurati ad mēſuram. ¶ Tēptar aūt hs rōnem mensure respectu mēſurati vel exẽplati. ꝛc.

Quantum ergo ad secun

dum articulū cōcedo ꝙ os respect⁹ creature ad deū pertinet ad illum tertius modū relatiuoꝝ nec in ſolū respectibus consistit vestigiū. ſed in aliqbus absolutis ⁊ forte in aliquo respectu sicut in tertia ſua parte ſ; g assignat ālug. parte vestigij. ſ; ordinata. ⁊ vltimo. vbi dicit de creaturis. ¶ Hoc igit̄ omnia que arte diuina facta sunt ⁊ vnitatē quandā in ſe oſtendunt et ſpeciem ⁊ ordinē. vnitas aūt est perfectio abſoluta. sicut patet per exẽpla ſua ibi. vnuſ aliquid est ſicut natura corpoꝝ ingenioꝝ animarum. ſpecies cuiꝰ ſua ſorma abſoluta aliquid est ſicut patet per exẽpla ſua ibidē sicut ſint figure vel qualitates corpoꝝ ⁊ doctrina animarum. Sido autem aliquꝫ respectum dicit ſed non ad finem. vltimū ſed ad operationē. vnū dicit aliquem ordinē renet sicut ſunt pondera ⁊ colloca tiones corpoꝝ ⁊ amores aut delectationes animarum. quare ꝛc. ¶ Hec tria ſic ſūpta repetunt ſi rōem mīlitudinis tria correſpondētia ei in deo. quia vnitas repreſentat ſummā. vnitatē ſm̄ principij a quo ē origo ⁊ quo ad hoc ait. ſn illa trinitate ſumm̄ a origo est rerum omniū. Species in creatura repreſentat ſummam pulchritudinē in deo. vnde ⁊ ſubdit. ſ; ſuma pulchritudo. Sido ſiue operatio in creatura repſentat operationē perfectiſſimā in deo. ⁊ quo ad hoc ſubdit. beatitudo est ſumma triſtima delectatio.

¶ Poſſunt ⁊ alia nulla in creaturis aſſignari q̄ vel ſunt ſimilia repreſentāt in diuinis aliqua appropriata perſonis. puta vnū verbum bonus. Cnus in creatura repreſentat vnitatē appropriatam patri. Verum veritatē appropriatā filio. Bonū bonitatem appropriatas ſpiritui ſancto. Et ſite os repreſentationes ſubſtantie ſint absolute ⁊ repreſentāt abſolutas nec per fectiones perſonis appropriatas. ¶ Aliter multipliciter aſſignatur vestigium ſiue in illis que per rationes ſimilitudinis repreſentant aliqua appropriata perſonis. ſiue per rationē ꝓprietatis. Dico autez ꝓpriōnaliter repreſentare quādo ratio illius repreſentantis non eſt from aliter in deo. ſed aliquid ꝓpositionale illi rationi ſicut de illa aſſignatione. Modus Speciei ſ; odo: cum qua videt̄ eſſe eadē illa aſſignatio. Sapiētie. 2. In numero pondere ⁊ mensura. ¶ Modus accipiꝫ ꝑ limitatione ⁊ ꝓ eodem accipit mēſura in illa aſſignatione. Sapiētie. 2. Pōdus aūt accipit ibi ꝓ ordine. ⁊ numerus ꝓ ſpecie Numerus ſiue ſpecies ⁊ pondus ſue odo exponāt ſicut in ꝑma aſſignatione. ¶ Sed mensura que est idem ꝙ modus non repreſentat aliquid ſub ratione ſimilitudinis. ſed ſub ratione ꝓportionabilitatis. quia limitatio producti repreſentat potentiam illimitatam producentis. et ſic patet: in quibus in

creatura consistit vestigiū creaturę quorum in diuinis: q respectu appropriatorū personis diuinis.

Sed quomodo accipiē ratio vestigij in diuinis q̄ sit similitudo partis cum in diuinis nō sit pars.

Respondeo vt trinitas est quasi quędam totius numerale saltem in acceptu intellectus nisi, plona est ibi quasi pars huius totius. ita & appropriati plone incōmunicabilis appropriati est ibi quasi pars eiusdem. q̄ acciptur pro illo cui appropriat. nec tm ibi est appropriabile q̄ nō acceptū vt appropriati plone adhuc est ibi q̄si pars eius dē. q̄ est ro vt est. 2 vt accipit cōplete salvat in vna plona. q̄ per ꝓs rō eius nō ponit trinitatē: sed ponit cōmitatē vnitatē alicui plone in qua sit. 3 igit̄ creatura citer nō repręsentat nec persona vt plona q̄ est in intellectu nō q̄si pars trinitatis, nec appropriatum vt appropriati. Vbi enī se cognit̄ appropriati nisi cognoscat illud cui appropriat. repręsentat appropriabile in quo salvat q̄si rō partis mō p̄dicto relpctu tritat.

Quantum ad tertium arti/

culi dicit fm Boetiū de ebdomadibus. q diuersus ē & quo ē id ad est: q̄ tg illud quo aliq̄d dicit ratiudo eius. Duo aūt ipsius est q̄d est & vel aliqd. vel aliquditas eius. Hoc intellecto dicit q̄ respect⁹ ve stigialis in creatura nō fundat in rationē rei: nō in aliquditate tm etiā est formalit̄ ratiudo eius. Duo duo ponit̄ ibi: Inī. 5. meta. Humanitas & tri humanitas. fed rō humanitatis nō est res rata. q̄ oportet q̄ aliud sit esse rata humanitatis formalem humanitatis sit ens rarū. Virgil̄ est ens q̄ illud quo formalit̄ est ratiudo eius sit respect⁹ vestigialis. 5 hoc patet mo sic. Quicqd includit ens in per se intellectu alicuius inquātum tale ē illud quo ipm formaliter ē tale. vel sic qcqd includit̄ p se in intellectu alicui⁹ ē illō quo ipsū est tale. fed respectus vestigialis includit ī rone cuiuslibet entis rati. ergo &c. pbatio minoris. q̄ q̄dam ens est q̄d ē ipm & ficut ē sic deus. q̄dam q̄d nō ē sit ipm & ſ̄s cui cōtingit & ficut omne aliud extra a deo q̄ nō est de se. fed nō est ens cui cōtingit ē ex hoc aliquid fit. Sēcūs ens q̄ nō est de se & fed tm cui tingit ē & nō est ens ratū nisi participan do ipm & vel inquātū participat ipsum ē. fed omne aliud a deo ē cui contingit ē: nō ē ipm ē. ergo non est ratū nisi inquātum participat ē. Secūdo sic. nihil atis a deo pōt pfecte cognosci sine cognitione oium cāy⁹ intrinsecarū: extrinsecarū ꝑmo physicoy. Tūc vnū q̄q; arb trium ꝛ̄ sed ſ̄s ēntia alicuius talis esset absoluta: nō includeret ēntialiter respectū ad cām extrinsecā posset pfecte cognosci sine cognitione cāe extrinsece. ergo opy ē includat talē respectum.

Adducit ad hoc Augn. 8. de tri. c. 5. vel. 8. Gliebeis bonū ois boni ꝛ̄. Ité Boetī⁹ de ebdomadibus. Si paulisper intellectū ammoueas ipm p̄m bonuꝫ tūc is sint bona nō sit in eo p̄sit erit bona. 5 auferrur bonī ens ablato per intellectū ꝑmo bono. ꝛ p cōsequēs bonitas formalit̄ in eis dicit respectū. q̄ participatione fiūmi boni. Si arguit̄ contra ista opi. per Auer. 2. meta. q̄ relatio ḥz debilissimū ē. ergo nō ē nec pōt ē formalit̄ ratiudo entis formalit̄ rati. Dicit q̄ dupler ē relatio. q̄dam accidalis. q̄dā subalis ꝛ̄ accipit ista distinctio relationis a Simplicio sup p̄dicamēta. vbi vult q̄ aliq̄ in nō cōtineāt p̄dicamēta sicut alia ꝑ quę q̄ alię respect⁹ sunt essentiales sine subales aliqui nō. Dicit igit̄ q̄ dictū cōmētatoris ve rum est ꝛ de relatione accidēali nō de subali. Si aūt obiicit q̄ ois relatio ꝑsupponit fundamentū in eē rato. igit nō est ipsa ratiudo fundamēti. Dicitur q̄ verū est de relatione aduenīēre fundamēto. nō aūte de ipsa ēntiale fundamēti ꝛ huiusmodi ē ista ꝛ̄.

Contra ista ut intelligantur

verba illa ponunt̄ tria fm opinionē illius doctoris in cuius dictis videt fundam ista opi. Quia fm ipm res dicit vn mō a re: reris q̄ est opinari. sic ē cōmune ipm ipsis figmētis ꝛ nō figmētis. Secūdo res dicit a ratiuntine. loco istoy vbo⁹ accipio vbo planioꝛa. ꝛ re dicta a re: reris accipio realitatē⁹ opinabilē que cōis est ipm figmēto ꝛ nō figmēto. ꝛ re aūt dicta ratiudine accipio fm intentionem suā realitatē q̄ditatiuā q̄ ponit rem q̄ditatiuā ē ra tam per boc q̄ est ēxplata q̄ nō ꝓuenit figmētis. q̄ tra ista nō restat nisi rē ealitas exist̄tie actualis. Vbademus ergo tria per ordinē realitatē opinabilē q̄d tatuā ꝛ existētie. Quero tūc quid ītelligit per aligtatem. Si realitatē opinabilē cūlla sit sic cōmunis ali cui ⁊ nihilo ita se ō nihil est. igit fi ratiudo fundet in aligtate sic supra dictum q̄dtas vel ēntia in suppo sito fundat in nihilo. ꝛ q̄ fundat in nihilo nihil ē. q̄ nō nihil est ad se nihil est ad aliud. 7. de trini. c. 5. ergo ratiudo nihil est. igit tota res cōposita ex ratiunidi ne ꝛ aliqditate erunt duo nihila. Si aligtatas dicat realitas q̄ditatiua. Quero q̄d intelligit per ratiudinē aut realitatē q̄ditatiuā aut realitatē existētie. Si q̄ditatiuā. igit dicere ratiudines fundari in aligtate est dicere realitatē q̄ditatiuas fundari in realitate q̄ditatiua. q̄ nihil est dictu: q̄ nunc fundaret in seipso fm idem ē. Si realitatē existētie.

Contra. igitur illi realitati existētie ꝓsupponitur ratiudo q̄ res fm ista opinionē habet vere esse ra tum ante esse existētie. ita non pōt ꝑma ratiudo ēt esse existētie. Si dicat q̄ aliquiditas q̄ē realitas opinabilis est quid cōmune alicui ⁊ nihilo. ⁊ alia est aligditas q̄ē est ꝑpria figmentis. ⁊ alia q̄ē est ꝑpria rei possibili ē q̄ē non competit figmētis. ex qua componit res habens aliquiditatē ⁊ ex ipso ēsse licet ex ratiuntine sua. Contra. hoc est dicere: q̄ ꝺupler est aliquiditas. alia alientis ⁊ nihili. alia aliquius tri. ficut si dicerē ꝺupler est albedo. alia albi ⁊ nigri. ⁊ alia albi tri. Ꝓpetera ex de illa aligtate ꝛ ꝓpria entitati possibili quero. aut illa est respectui tātum ⁊ fundat in aliquiditate cōmuni. q̄ illa sola ꝑ eedit eam. ⁊ tūc fundabit in nihilo vt dictū est. ⁊ tūc erit nihil. aut illa aligditas ꝓpria est absoluta. ⁊ p eas ꝺistinguit res habēs eas a figmētis ꝑtr. igitur sita est ꝑma ratiudo rei ⁊ absoluta. ⁊ ita respectus non erit ꝑma ratiudo rei. Ꝓpetera ex secūda ꝛ̄ sic. Humanitas aut habet de se conceptus cui nō repugnat aliquid subesse in effectu. aut cui de se aliqd subesse i effectu. non tertio modo fm eōm opinionē. q̄ hoc ē ꝓprium soli deo. Si dicat q̄ de se repugnet sibi aliquid subesse illi conceptui. igitur per illum respectus aduenīētem non poterit ei competere q̄ aliquid ꝓsit sibi subesse. q̄ quod ꝛpugnat alicui ex parte sui non pōt ei nō repugnare ex parte natura eius. ⁊ ita nō fit sibi non repugnans per aliquē respectus aduenientes. ergo conceptus humanitatis est talis cui de se nō repugnat aliquid subesse in effectu. sed talis est conceptus entis rati fm opinionē illius magīi. quia conceptui figmēti repugnat aliquid subesse in effectu.

Ꝓpetera ꝑbus. 5. metaphy. c. io. er opinione dicentiū omnia apparentia esse vera infert istud impossibile: q̄ omnia erunt ad aliquid. quod non intelligit̄ nō denominatiue. q̄ sic omnia esse ad aliquid. verum est saltem omnia alia a deo. ergo intendit in ferre po maximo incōuenienti omnia esse ēntialiter ad aliquid. hoc aūt ēp. pont omnia esse ēntialiter ad aliquid. ergo hec cōclusio omnia ēē ad aliquid apud philosophū est magis incōuenīens q̄ ista omnia apparentia sunt vera. Respondeꝫ philosoph⁹

dicit q ola erunt ad aliqd. ſ. ad opinionē ſenſum.

Contra in argumēto ducēte ad impoſſibile. cōcluſio debet eque vel magis eē impoſſibilis q̄ ꝓmiſſa. ſtatꝰ eluſio illata quarenus ſic illata nō differt a prēmiſſa que ponit oia eē vera. ꝓpter apparentiā eoꝝ ſenſui vel opinioni niſi in hoc q̄ inſert oia eſſe ad aliquid. ergo ſi in aliquo hꝫ maiorē impoſſibilitatē q̄ ꝓmiſſa eſt illa impoſſibilitas omnia ſunt ad aliquid ſimpliʒ. Contra ſic. Humanitas inquātū humanitas aut hꝫ tm̄ qd noīʒ aut hꝫ quid rei qō repugnat ſigmentis. ſi ꝓmo modo igit de humanitate inquātus humanitas nō plus eſt ſcia q̄ de chymera. ꝛ per conſequens merapheſcia que eſt de q̄ditatibus non magis eſt ſcia q̄ ſi eēt de ſigmētis nō intelligibilibus ꝓpter eōrū dictionē inclusam in eis. Si vo humanitas inquātū humanitas hꝫ q̄dreiq̄ repugnat ſigmētis. ergo humanitas vñ humanitas eſt quid ratum. ſi ndeē q̄ humanitas vnde humanitas hꝫ aliqua diſſinitionē: ſed illa nō indicat eas ratiōes q̄ ſigmēta poſſunt habere genus ⁊ differētias. ⁊ nō diffinitionē. ſi ad hoc nō ſequit eōpletum entis ratiōes addere reſpectū ad ens imparticipatū. Illud nō rnder ad argumētum q̄n metaphyſica nulla ſit ſcia. Sm̄ illꝰ qō dicit de ſigmētis: q̄ ſigmēta hāt genꝰ ⁊ differentiā falſas ſ q̄ omne tale hꝫ rōnem in ſe falſam ⁊ includerē cōtra dictionē: q̄ vna pars repugnat alteri. ſed tales partes nunq̄ ſunt genus ⁊ differentia eſt ꝓ determinata ſua generis. ⁊ per ꝓs nō repugnat eē.

Secundo contra opinionē

arguit ex dictis eius. ꝓmo ſic. Odibet ens ē formaliter actuū ſua rōne. q̄ ꝓbat: q̄ ratiuncine ē formaliter in actu. Sed nihil ſm ipſum ē formaliʒ actuum relatiue. q̄ relatio nō ē ꝑncipiū agēdi. q̄ ratiudo nō ē rō. Tē ſm ipm nulla creatura inquātuʒ rata differt ſpecie ab illo eē q̄ ē deꝰ. ſed ipm eē q̄ eſt deꝰ ꝑs oēm opinionē eſt abſoluta. quō igit illud q̄ ē formaliter relatio nō differt ꝑ ab eo q̄ eſt abſoluta. Tē ſm ipſum ens nō nis participat ens ratū. nō ſi forma liter eſt res rata. q̄ ꝓticipatio talis non eſt formaliter ipſa ratitudo. ſ. eē.

Quantum ad iſtum articulum.

Dico q̄ nullus reſpect ē ratitudo: ſiue illud quo aliq̄d ē firmū ens vel verū ē vel certū ens in quacunq̄ entitate. q̄ eius reſpectus aliq̄d hꝫ in quo ſundaī. ad ꝓm ſe nō eſt ad aliud. ⁊ illud ꝓmū in quo eſt ē eēnt aliter ens ad ſe ſi nō eſt eēntialiter ens certū: aut ens firmū nō erit capar alicuius reſpectus per quem fiat ens ratū. q̄ ens nō ratū ſi fiat ratū aut fiet ratuʒ et ſe. q̄ includit dictionē. q̄ quicq̄ eſt ex ſe aliḡe eſt ne ceſſario tale. aut ab ab aliquo cānte fiet ratus. ⁊ ſi hoc ſuo modo aliter abſoluti aliq̄ dō terminare illā cauſaīs nem q̄ reſpectus. q̄ formaliʒ rō cuiuſlibet terminī ꝓmi. ꝑducti non eſt neceſſario reſpectus.

Ad rationes pro opinione

oppoſita quarnū ad iſtū certiū arti^{m}. Ad illud Auic. de humanitate dico q̄ per hoc q̄ dicit q̄ equas eſt ſibi ipſi nō excludit illa que ſūt de per ſe rōne equalitatis cuiuſmodi ē entitas rata. ſed excludit illa ſ ſunt ꝑ ſe paſſiones entis vt vnū act^{o}. ē. ſicut ꝑs ibi ꝑbatur. Ad ſecōm ꝑ maiorē falſa ꝑs minor. maior quia alꝫ as ineſt per ſe homi. ⁊ eēntialiter inquātū homo. nō tñ alꝫ itas eſt qua formaliʒ homo ē hō. Sed ſi addat in maiori q̄ q̄d ꝑ ſe includitur in intellectu alicuꝰ tanq̄ vltimū in eo. vera eſt. ⁊ ſic minor eſt falſa. cum ꝑbatur per aliū ꝑyllogiſm̄. creatura ē cui ineſt eē ē. dico q̄ maior illi ꝑyllogiſm̄ falſa eſt ſi ꝑ ly inquātum intelligaī reduplicari aliq̄d ꝑ ſe ꝓmo mō. vel ſi accipiaī in maiore participādo geruūdiū ꝑut expoſitur q̄ ſi ꝑ ly q̄ intelligaī ēalitas pertines ad gñ modi ꝑ ſe: maior eſt falſa eodē mō. q̄ ꝑ ſe ꝓmo modo participatio ipſa nō eſt q̄ ens ē formaliʒ ratum. ſi aūt intelligaī ꝑ ly inquātū cālitas ptines ad ſcōs modū ꝑ ſe qualis eſt in ſbo reſpectu ꝓprie paſſionis ſic cōcedo q̄ tale ens inquātū tale ens puta lapis inquantū lapis ꝓticipat eē. nō tñ eē. ꝓprie vera ecōuer ſa. ſ. q̄ inquātū participat eē ens. Sꝛēptus; hec ē falſa ꝓprie loquēdo. nō inquantū ſi ribilis ē homo certum in religēdo ꝑ ſe ſecūdo mō. ⁊ multo magis ꝑ ſe ꝓmo mō. tñ hec ē vera. nō inquātū homo eſt ſi ribilis ſecūdo modo. ſic in ꝓpoſito. ſita nō eſt ꝑcēdēta: lapis inquātū participat eē ē ens ſumēdo inquātū vt ſupra dictū eſt ſecūdo mō: tñ pōt cōcedi aliquo mō illa ꝓma ſecūdo mō q̄ lapis inquātū lapis participat ꝓm eē ita q̄ lapis poſitus in entitate rata ne ceſſitate. ⁊ per ſe ſecūdo mō ꝑ reſpectū participationis ſue q̄ ipſum eſſe includit ꝺictionē. ſicut ſubm eē ſine ꝓpaſſione vel fundamētū neceſſariū relationis eē ſine relatione poſito termino illi^{9} relationis. Tunc intelligo ſic. q̄ in ꝓmo inſtāti nāe eſt ens q̄ē ipſum eē. ſ. deus. in ſecūdo lapis eſt ens ratū abſolutū q̄ nec intelligit tūc vt participās nec nō participās. in tertio eſt ipſa ꝓticipatio ⁊ reſpect^{9} agēdi. ens a deo ipſum lapidē Ad arg^{m} de ꝓmo ꝓhyſico: de cauſis dico q̄ aliud eſt relationē eē poſem cognitione cāti cogniti ꝑ cām. aliud ipſam includi in rōne cāti. ſi enim ꝑs lapis bēat reſpectū ad deū ꝑ lapis cognoſcaī. ⁊ ideo nō eo gnoſcit perfecte nīſi cognito deo. tñ lapis cognoſcit nō cognito reſpectu ad deū. ⁊ ex hoc ſequit ille reſpectus non eſt de eēntia lapidis. ſed ſi cognoſcit. tē cognoſcit non eſt de eēntia lapidis. Ad Augu. dico q̄ ſecūdo q̄ōcūq̄ aliud bonū eſt ꝑ participatiō nem bonū. ſed nō vniuerſaliʒ cauſa q̄ participatio ſit eē eſſentia illius boni. Ad Boetiū dicēdū eſt q̄ auctoritas concludit oppoſitū: q̄ ibi ponit ſubtractionem ꝓmi boni ꝑ intellectū. ⁊ hoc poſito ꝑ intellectum ꝓpoſito loquēdo de eēntiali. nō ſequit ens firmū ſi tñ inquātū ſunt bona ſunt. ſic igit ipſe ſubtrahens ꝓm intellectū ꝓmū bonū loquit de creaturis ſm eē creaturarū. ſed ſi eē creaturarū eſt reſpectus aḡ ſum mus bonū nō ſolū eēt ꝓtradictio ſubtrahere ꝓmū bonū. et ſic loqui de eſſe creaturarū. ſed etiam nō eēt intelligibile ponere reſpectū ſubtrahēdo terminū reſpectū citur intellectus q̄ eē creaturarū ſit abſolutū. ſed bonitas apnd eum dicit quēdā ſtura ꝓmo bono. ⁊ creū eſt q̄ ipſe ſtuus dicit reſpectū. ⁊ ideo nō pōt cōpetere rei abſolute. ſi ergo res ſm eē ſuum nō eēnt a ꝓmo bono non eēnt bone inquantū ſunt. q̄ inquātū ſūt nō fuerent a ꝓmo bono. eēnt tñ bone ꝑ accidēs: ſi ſm eē aliud fuerēt a ꝓmo bono. ſicut lapis ſi nō eſſet ſm ſe a volūtate ꝓmi boni: ſed tñ ſm durū eſt ingēs durus eſt bon^{9}. q̄ a bonitate ꝓmi boni eēt inquātuʒ durus. Is nō inquātū lapis. vel inquātum ens. ꝑs igit q̄ accipiē bonū ꝓ reſpectu ſtur^{9} a ꝓmo bono. ⁊ hoc eēt nō bonitas in aliis entibus a deo nō ſi nīſi q̄ ſūt a bonitate ꝓmi boni: ſed ita nō eſt ꝑfectio abſoluta ⁊ intrinſeca creature. ⁊ ſi bonitas ſm ꝑm aliū rōnē abſoluta nō nicit reſpectum ad creatorem: ſi bonitas vt accipit ibi dicat.

Ad primum argumentum

ꝓncipale dico q̄ per veſtigiū diſtincte inueſtigat illud cuius eſt imago. ſ. pars rotūs. ſed totū cuius non eſt imago nō inueſtigatur niſi indiſtincte. ⁊ arguitur ſicut totū cognoſcit ex parte. ita in ꝓpoſito per creaturam inueſtigatur appropriati. nō ni inquātū appropriatū ſed ſm q̄d appropriabile cuiuſq; ꝑſone. ſed nō ꝓpria ꝑſonarū. ⁊ ideo trinitas cuius conceptus ē in

intellecti quasi totalis inuestigaꝫ per similitudines partis. ¶Sꝫ secundū dicoꝫ quelibet eēntia creata inquantū talis essentia creata est fīs determinatus exemplar. ⁊ tō quelibꝫ repesentat deū sub ratione vestigij. nā ait intellectualis iquantus habet in se essentiā vnā ⁊ operationes multas inter quas est ordo originis repesentat trinitatē ratione omniū istoꝝ concurrentiū in talī nā. ita q nā intellectualis in eodē est vestigiū ⁊ imago. sīc patebit magis in questione de imagine. ¶Ad vltimū dico q nō est in essentijs creaturarū ꝑpter ordinē ipsarū alia ratio repesentādi dīm nō vestigij. sed q in aliqua natura cōcurrāt multa repesentantia vnitatē ⁊ trinitatē ideo illa nā talis habꝫ rationē imaginis sicut nā intellectualis. talis aūt concursus nō ē in aliqua natura inferiori nā intellectuali. ⁊ tō omnes nāe alie inferiores habent ꝓpie ratonē vestigij ⁊c.

¶Quō in anima sit imago trinitatis.

Nunc uero ad eaz iam per

nemus disputationē: vbi in mente bñana que nouit deū vel possit nosse trinitatis imagines reperiamus. Ait.n.ait Augusſ.in.xiiij. lib. de trinita. ꝯ humana mēs nō sit eius nature cuius deus ē. imago tñ illius quo nihil melius est: ibi querēda ⁊ inuenienda est quo natura nostra nihil hꝫ melī⁹. i. mēte. In ipa etiā mente aīe sit ꝓpe deī eius imago reperitur. ⁊ si. n. amissa dei ꝓticipatiōe deformis sit. imago dei tñ permanet. Eo enīz ipso ima go dei ē mens quo capax eius est eiusq; parti ceps ee pōt. Jam ergo in ea trinitatez que de us est inquiramus. Ecce enīz mens meminit sui. intelligit se. diligit se. hec si cernimus cernimus trinitatē nondū quidem deū sed imaginem dei. Hic. n. quedam apparet trinitas. memozie. intelligentie. ⁊ amozis. Hec ē tria potiſſimum tractemus. memoziā. intelligentiam: voluntatem. hec ergo tria vt Augusti. ait in lib. x. de tri. nō sunt tres vite. sed vna vita. nec tres mentes hꝫ vna mens. vna essentia.

Augus°.

Tria oī dīt ee in alia q̄ re latine dicūtur ⁊ eāia ſ. f. memoriaz intelligentiā ⁊ dilectiōez Augus°.

Subtiliſſima ⁊ ꝑgrua ſimilitudo

¶Memoria vero dicitur ad aliqd. ⁊ intelligētia ⁊ volūtas: ſicut dilectio ſimpliciter ad aliquid dicit: vita vero dicitur ad ſeipaz: ⁊ mēs ⁊ eēntia. Hec ergo tria: eo vnū ſunt quo vna vita. vna mēs vna eēntia. ⁊ gcquid aliud ad ſeipa ſingula dicūtur etiā ſimul nō plaliter hꝫ ſingulariter dicuntur. Eo vero tria ſunt quo ad ſe. inuicem referuntur.

¶Quomodo equalia ſunt quia capiuntur a ſingulis omnia ⁊ tota.

Augus°. Hic oī dīt qūo oia a ſin gulis ca piuntur

Equalia etiam ſunt non ſo /

lus ſingula ſingulis: hꝫ etiā ſingula o mnibus Alioqn non ſe inuicez caperent: ſe aūt inuicē capiunt. Capiūtur enīz ⁊ a ſingulis ſingula ⁊ a ſingulis omnia. ¶Memini enīz me habere memoziam ⁊ intelligentiaz ⁊ volūtatem: ⁊ intelligo me intelligere ⁊ velle atq; meminiſſe. volo me velle ⁊ meminiſſe ⁊ intelligere.

¶Quō tota illa tria memoria capiat.

Totāq; mea memoriam

⁊ intelligentiā ⁊ voluntatem ſimul memini. Quod enīz memozie mee non memini. illō nō eſt in memoziā mea: nihil autem tā in memoria eſt. ꝙ ipa memoria: totā ergo memini Item quicquid intelligo. itelligere me ſcio. ⁊ ſcio me velle quicqd volo: qcqd aūt ſcio me / mini. Totam ergo intelligentiam totamq; volūtatem meam memini.

¶Quō illa tria tota capiat intelligentia.

Similiter cum hec tria in /

telligo. tota ſimul intelligo: neq; enim quicq; intelligibilium eſt quod non intelligam: niſi quod ignoro. Quod autem ignoro: nec memini nec volo. Quicquid ergo intelligibiliū non intelligo: conſequenter etiam nec memini nec volo. Quicquid ergo intelligibilium memini ⁊ volo conſequenter intelligo.

Augus°.

¶Quomodo illa tota capiat volūtas.

Voluntas mea etiaz totaz

intelligentiam totamq; meam memoziam capit. dum vroz toto eo quod intelligo ⁊ memini. Cum itaq; inuicem ſingulis ſ omnia ⁊ tota capiantur. equalia ſūt tota ſingula totis ſingulis. ⁊ tota ſingula ſimul omnibus totis. ꝛc hec tria vnum. vna vita. vna mens vna eſſēntia. Ecce illius ſumme vnitatis atq; trinitatis. vbi vna eſt eſſentia. ⁊ tres perſone. imago eſt humana mens licet impar. Adhēs aūt dīc ꝓ o animo ipſo accipitur. vbi eſt illa imago trinitatis. ꝓpie vero mēs dicitur vt ait aug. non ipſa anima. ſed quod in ea eſt excellentiꝰ qualiter ſepe accipitur. Illud etiam ſciēdum eſt ꝙ memoria non ſolum eſt ab ſentium ⁊ ꝑteritorum. ſed etiam ꝓfitū. vt ait Aug. xiiij. li. de tri. Alioquin non ſe caperet.

Augus°.

¶Et quo ſenſu illa tria dicantur eſſe vnum ⁊ vna eſſentia queritur.

Hic attēdēdū eſt duliqēter

et quo ſenſu accipiendum ſit quod ſupradi/ pit illa tria. ſ. memoziam. intelligentiam ⁊ voluntatem eſſe vnum. vnam mentem. vnam eſſentiam. quod vtique non videtur eſſe verum in rta. ꝑpietatem ſermonis. Adhēs enīz i. ſpiritus rationalis eſſentia eſt ſpiritualis ⁊ incoꝛpoꝛea. Illa vero tria naturales ꝓprieta

tes seu vires sunt ipsius mentis. ⁊ ase inuicē differunt. quia memoria nō est intelligentia vel voluntas. nec intelligentia voluntas siue amor.

¶ Quod etiā ad se inuicem dicūtur relative.

Et hec tria etiam ad se ipsa

Augus⁹. referūt. vt ait Aug. in .ix. li. de tri. ¶ Dens. n amare seipsa; vel memisse nō pōt nisi ēt noue rit se. Naz quō amat vel meminit qō nescit. Miro itaqz modo. tria ista seiparabilia sunt a seipsis. ⁊ tri cōz singuluz ⁊ simul omnia vna essentia est. cum ⁊ relative dicantur adiuicez.

¶ Hic aperitur qō supra querebatur. s. quō hec tria dicantur vnum.

Sed iaz uidenduz est quo

modo hec tria dicantur vna substātia. Qō qz s. in ipsa anima vel mente substātialiter exīstūt nō sicut accidentia in subiectis: que pssit adeē

Augus⁹. vel abesse. Unde Aug⁹ in .ix. li. de tri. ait. Ad monemur si vtqz videre possumus. hoc i animo exīstere substātialiter nō tanq̄ in subiecto: vt color in corpore: qz ⁊ relatiue dicuntur ad inuicē singula tri substantialiter sunt in substātia sua. Ecce ec quo sensu illa tria dicuntur eē vnū vel vna substātia. Que tria vt aug⁹ ait in .xv. lib. de tri. in mēte naturali' dum

Augus⁹. nō ītituta gīgs vinacit ppicit: ⁊ ꝑ magnū sit in ea: vñ pōt ēt sepiterna inmutabilisqz natura recoli. cōspici. cōmpisci. remīscitur. n. per memoriam. inuetur ꝑ intelligētiam: amplecti tur ꝑ dilectionem: profecto repperit illi' sum me trinitatis imaginem.

¶ Dī illa similitudine est dissimilitudo.

Verumtamen caueant ne

hanc imaginez ab eadem trinitate factā: ita ei cōparet: vt omnino exīstimet. similez ꝙ potiꝰ in ḡlicuqz ista similitudie magna; quoqz dissimilitudinem cernat.

¶ Prima dissimilitudo.

Quod breuiter ostendi po

test. Dō vnus ꝑ ista tria meminit itelligit vel ligit. g nec memoria ē. nec itelligēria. nec dilectio: sed hec .iij. vn⁹ ḡ hō ē: g .iij. hec tria: non tñ ē est hec tria. In illius vero sūma simplicitate nature q̄ dens ē. Suis vn⁹ sit deus: tamē tres plone sūt. ꝑ ⁊ filiꝰ ⁊ spūsc⁹. ⁊ hi tres p

Dō ꝑpter illa tria dī ma go. plone sit vnus dē. Aliud ē itaqz trinitas res ipa: aliud imago trinitatis i re alia. ꝑpter qua imaginē ēt illud in quo sūt hec tria. imago dī s. hō. Sicut imago dī ⁊ tabula ⁊ pictura q̄ est in ea. ſ. tabula noie imagis appellatur ꝑpter picturam que est in ea.

¶ Altera dissimilitudo.

Augus⁹. **Rursus ista imago que**

est hō tñs illa tria: vna plona ē. Illa vero trinitas nō vna plona ē: ſz tres plone. ꝑ. filiꝰ: et filius ꝑtis: ⁊ spūsc⁹ ꝑtis ⁊ filij. Itaqz in ista imagine trinitatis nō hec tria: vn⁹ hō: ſz vnus hoīs sūt. In illa vo sūma trinitate cuius hec imago est. non vnius dei sunt illa tria. ſz vnus deus: ⁊ tres sunt ille persone non vna persona. Illa enīz tria non homo sunt sed homīnis sūt vel in hoie sūt. Sed nunquid posſumus dicere trinitatem sic esse in deo: vt a' quid dei sit nec ipsa sit deus. Absit vt hoc ēē damus. Dicamus enim i mente nostra ima ginem trinitatis. sed ꝙ aliquālem cūq; que esse que summe trinitatis ita gerit simili tudinez. vt ex maxima parte sit dissimilis. Sciendum vero est ꝙ hec trinitas mentis vt ait Augu. in .xiiij. li. de tri. non propter ea tri imago dei est. quia sui meminerit mens ⁊ intelligit ac diligit se. sed quia potest etiam meminisse ⁊ itelligere ⁊ amare illū a quo facta est

¶ Alia assignatio trinitatis in anima. s. mens noticia amor.

Potest etiam alio modo

aliqs nominibus distingui trinitas in aīma que est imago illius summe ⁊ ieffabilis trinitatis. Ut enim ait augusti. in .ix. li. de trinitate mens ⁊ noticia eius ⁊ amor: tria quedā sūt. mēs enim nouit se ⁊ amat se. nec amare se potest nisi etiam nouerit se. Duo quedam sunt mens ⁊ noticia eius. Item duo quedam sunt mens ⁊ amor eius. Uz ergo se nouit mens ⁊ amat se. manet tristitia. s. mēs ⁊ amor: ⁊ no ticia. mens autem hic accipitur non ꝑ anima sed ꝑ eo quod in anima excellētius est. Nec autem tria cum sint distincta a se inuicem. dicuntur tamen esse vnum. quia in animo substantialiter exīstunt.

Cuica dicant' ee vnus

¶ Quia mens vice patris. noticia filii amor spiritus sanctus accipitur.

Ires in eodem

Et est ipsa mens qua si

parens. ⁊ noticia eius quasi proles eius. mēs enim cum se cognoscit noticiam sui gignit. ⁊ est sola parens sue noticie. Tertius est amor qui de ipsa mente ⁊ noticia procedit cū mēs cognoscit se ⁊ diligit se. non enim posset se diligere nisi cognosceret se. Amat etiam pla citam prolem. i. noticiam suaz. ⁊ ita amor qui dam complexus est parentis ⁊ prolis.

¶ Quod non est minor mente noticia nec amor utroque.

Nec minor est proles pa

rente. dum tantum se nouit mens quanta est. nec minor est amor parente ⁊ prole. i. me mente noticia. dum tantum se diligit mens quantuz se nouit ⁊ quanta est.

¶ Quod hec tria in seipsis sunt.

Sunt etiam hec singula in seipsis. quia ⁊ mens amans in amore est: et amor in amantis notitia: ⁊ notitia in mente noscente est. Ecce in his tribus qualecūq; vestigium trinitatis apparet.

Quō mēs p ista, pficiat ad intelligendū deū.

Mens itaq; rationalis considerans hec tria: ⁊ illam vnam essentiam in qua ista sunt: extendit se ad contēplationem creatoris: ⁊ videt vnitatem in trinitate: ⁊ trinitatē in vnitate. Intelligit.n. vnum deū esse: vnam essentiam vnum principium. Intelligit enim q: si vno eēnt: vel vtiq; insufficiēs esset: vel alter superflueret. q: si aliquid deesset: vni quod haberet alter: non esset ibi summa perfectio. Si vero nihil vni deesset quod haberet alter. cum in vno essent omnia: alter superfluere et Intellegit ergo vnum esse deū omnium auctorem: ⁊ videt q: abiqs sapientia nō sit quasi res facta. ⁊ ideo intelligit eum habere sapientiam que ab ipso genita est. ⁊ q: sapientiam suam diligit intelligit etiā ibi eē amorē.

Hic de summe trinitatis vnitate.

Augu⁹. Sua propter iuncta istaꝫ cōsiderationes vt ait Augustin⁹. in ix. libro de trinitate. Credamus patrem ⁊ filium ⁊ spiritum sanctum vnum eē deum: vniuersē creatre conditorem ⁊ rectorem. nec patrem eē filiū nec spiritum sanctum. vel patrem eē vel filiū sed trinitatem relatarum ad inuicem persona rum. Te enim ait ipse in lib. de fide ad petr:. Augu⁹. in libro de fide ad petr. Una est natura siue essentia patris ⁊ filii ⁊ spiritus sancti. non vna persona. Si enim sic est; vna persona sicut est vna substantia patris et filii ⁊ spiritus sancti. veraciter trinitas non diceretur. Rursus quidem trinitas est vera: ꝯ vnus deus trinitas ipsa non esset: quēadmodum pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus persona rum sunt ab inuicem proprietate vtiq; distincti: sic fuissent quoq; naturarum diuersitate discrete. Sides autem patriarcharum prophetarus atqꝫ apostolorum vnum deus predicat trinitatem esse. In illa ergo sancta trinitate vnus est deus pater qui solus eēntialiter de seipso filium vnum genuit. ⁊ vnus filius est qui de vno patre solus eēntialiter natus: ⁊ vnus spiritus sanctus qui solus eēntialiter a patre filio q; procedit. Hoc autem totū non potest vna persona. i. gignere se ⁊ nasci de se ⁊ procedere de se. Te enim ait Augustinus in .j. libro de trini. Nulla res est que seipsam gignat. vt sit.

Circa tertiā partē distictionis. i. de imagine. duēro primo memoria. vtz in parte intellectiua propie sumpta sit memoria propie. i. habens speciē intelligibilē priorez naturaliter actu intelligendi. Et videt q nō. q: omnis spēs impssa ab obo repesentat illud ꝯ illa rōne. ꝯ qua impssa imitatur ab eo ⁊ ꝯ impssa imitat ab alio adducere representat sub eadē rōes ꝯ repesētaret si ipsemet eet ab eo facto. aliquin nō esset vera species eius. esset spēs qn impssitur ab obo impssitur ab eo ⁊ vt singulare est q: actio est singularis. q: species impssa a quocunque nō potest representare vse quale representat intellectui. q nulla spēs impssa representat intelligibile sub rōne intelligibilis vel vtis. scō sic. pritia obi ē cā pitie speciei ⁊ nō cōtra nō. n. quia spēs est in oculo iō obin est pietas. sed econtra. q pma q representatio obi nō est per speciē ꝯ superflue ponit species. ppter potentiā obi. tertio sic. quelibet spēs ꝯ esset in intellectu esset forma nāliter agens ad intellectionē. ꝯ multe possunt esse in intellectu simul ꝯ vna ponitur. ergo omnes ille nāliter agerent ad intellectiones ꝯ respondentes ergo simul eēnt plures intellectiones ꝯ intellectu correspondentes illis pluribus speciebꝰ enim aliqua illarū ageret nāliter. ⁊ nō esset intellectio fm eā. q: cā naturaliter agens qn agit: agit fm vltimuz potēie sue. sed ꝯ tunc nō pōt habere effectus: nunqꝫ habebit pluralitas aut ista speciei q: que sequ ex ypothesi imposibat p illā rationē allgas⁹. 4. metaphi. q: sicut vnum corpus nō pōt simul figurari diuersis figuris. ita nō videt idē intellect⁹ posse fieri simul diuersis obiectis. qō ri sequeret ponēdo simul plures spēs intelligibiles quarto sic. quia cūc videt seq q intellect⁹ nō patiet ab intelligibili inquātū intelligibile. sed rn patiet passione reali recipiendo quan dam formam que est fiuit perfectio eius realis recipit enim species illas. vt ibi recipit accidens reale ⁊ ita non patit intellect⁹ inquantus intellect⁹ ab intelligibili inquanū intelligibile. ⁊ ex hoc sequit q intelligere nō erit mot⁹ rei ad animā. imo omnis in tellectio erit actio eius absoluta sicut forma stans nō habens aliquez terminū extra. Ad oppositū sic. intellectus quandoque est in potentia ppinqua ⁊ accidentali ad intelligendū qn primo fuit in potentia essentiali ⁊ remota. istud aūt nō est in intellectu nisi p aliquā mutationē nō obi ps. q: in obo tri est relatio rationis. ergo ipsius intellectus. igit vlta mutatio q fit ad talē potentiā ppinquā videt esse ad aliquā formā p quā obm intelligibile est presens intellectui que forma erit p.o: naturaliter actu intelligendi quia prior est nā potēia ppinqua ad actū. q: quus est potēs intelligere ēt fit act⁹ intelligendi illa autē forma p quam obm est fic presens vocatur spēs ergo i intellectu est ponere speciē intelligibilem. Aliter deducit ar⁹. q: aliter se hz inte⁹ qñ ē in potēia essentiali ante intelligere ⁊ aliter qñ in potēia accidentali ante intelligere obiectus autē nō se habet aliter sed eodē mō ⁊ intellect⁹ ergo se habet aliter per hoc q est miratus ⁊ sic mutat⁹ terminat ad aliquā formā aliā q: hoc dicit actus intellectionis ⁊ istam nō voco nisi speciez

Ben.q li. 5. q. 14. qll. 4.q. 7. 2.i.

Ben.q li. 4.q. 8.1.i.q 5.q.14

Ista questione sunt multi modi dicēdi ⁊ vno mō negāt omnis species intelligibilis precedens naturaliter actus intelligendi propter ratio nes positas ad prima partem questionis. Modus autem ponendi eēt ille habita impssitione speciei sensibilis in organis sensiū. ⁊ toto illo processu usque ad virtutez fantasticam intellect⁹ agens abstrahit ab ipso obiecto in fantasmate ⁊ imutat intellectus possibilē ad simplicē apprehensionē essentie ita tamē q intellect⁹ possibilis nullam speciem imprssam recipit a fantasmate. nec est obiectū pīs in intellectu. nisi quia pīs est in imaginatiue. ⁊ hoc probat ex ista deductione sensus enim recipit spēm ab actu vel quia organū est ciusdem rationis cum me

dio. vel quia species illa recepta est dispositio ppinqua ab actu sentiendi recipiendū neutrū istoꝝ cōcurrit in intellectu. est enim intellectus virtus nō organica. ꝛ de se sūme disposita ad actū intelligendi. igit in intellect⁹ nulla species recipit prioꝛ actu. Nec dicitur esse intrō Aristo. 3°. de anima. vbi cōdantur tiquos dicentes anmas esse locū specierū nō totam sed intellectiuā bec aūt distinctio Aristote. nō videt esse bona intelligendo q alie partes nō habent species. sint enim species in parte sensitiua sed q alie partes non habēt species vt loca sed vt ista habent accidentia intellect⁹ aūt bs eas vt locus. q. vt formā expīā nō impressā. Hec etiā accipit. q̄ dicit 5°. de aia. q speculamur q̄ quid est in fantasmatibus. ꝛ q fantasmata se habent ad intellectū sicut sensibilia ad sensus. ꝛ q nihil intelligimus sine fantasmate. ꝛ plura similia dicit. Et bis concludit q nullam potnit spēs intelligibilē. q̄ ipa ponere intellect⁹ non speculaꝛet. q̄ gd est in fantasmatib⁹ sed in spēciē intelligibili. similiter nō oportꝛet intellectū cōuerti ad fantasmata sed sufficeret spēs intelligibilis i qua haberet obm presens ad q̄ cōuerteret. ¶ Di argui tur cōtra hoc. quia per philosophū ibidē q necesse ē q aut res sint in aia aut species eaꝝ. ꝛ res non sunt q species eaꝝ. ¶ Dicit q ex parte intellect⁹ est species impressiua que est habit⁹ vel act⁹. vel species expīa que est species in fantasmate vel quidditas. que quidditas relucens in fantasmate est species respectu singularis. ¶ Non enim bic lapis est in anima. sed quidditas que est species respectu hui⁹ lapidis. ¶ Nec etiā ponit intētio augu. qui vult q verbus gignit nō expīcie sed er habitu dicit enim. 15. de tri. c. ij. vel. 24. q ex ipa fortia aplpēfina est potētia p̄mo ordinata ad hunc actū. Lapprehēdionē. ergo ab agente proporzionato p̄mo potētia ꝑficit p̄m actum istius qui est apprehēdere.

gotifre. qli. 9. q 19. eqli 51. q 5.

Contra istam opinionem arguo sic. siue intel ligat singulare siue nō: non est cura ad ppositus. certū est enim q vsle pōt ab intellectu intelligi. ꝛ magis ponitur a phis q intellect⁹ est potētia distincta a potentia sensitiua propter intellectio nē vlis ꝛ propter cōpītionē ꝛ diuisionē ꝛ ppter sylogizationem ꝛ propter cognitionē singulariū. sipos set intelligere singulaꝛ. Et hoc igitur manifesto q̄ intellectus pōt intelligere vsle accipit hāc ꝓpositionē. Intellectus pōt habere obm actu vsle ꝑfecte ibi ꝑpe sens in rōe obi pius naturaliter quā actu intelligat ex hoc sequit ꝓpositū q in illo pot bs obiectum sibi ꝑsens in spēcie intelligibili. ita bz spēciē intelligibilem prioꝛem actu. Nisi assumptū videt satis manifestum quia obm in rōe obiecti ẽ pius naliter actu igit vlis tas que est ppia cōditio obiecti inquantus obiectū precedit actus intelligendi. ꝛ ibi alia rōne os obiecti esse pius q̄ presentia obiecti precedit nihil actum intelligendi. Cōsequētia ꝓbo ꝓmo ex pte vlis tatis obi. sc̄do ex pte ꝑtie. ex pte vlitat⁹ obi arguo sic vlis quarū que ꝑme sumunt ex pte fantasmatis rep sentatis. ꝛ due ex parte intellect⁹ agētis. ꝛ due ex pte obiotis ꝛ min⁹ cōis. ꝓimo arguo sic species ex hoc q talis species bs talem rōnem repsentādi. ꝛ hoc respectu obiecti sub tali rōne repsentabilis. ẽ eadez spēcies manēs nō bs duas rōnes repsentatiuas. nec est respectu duarum rationuꝫ repsentabilium

sed repsentenare obm sub rōne vlis ꝛ singularis requirit duplicem rōnes repsentatiuas. ꝛ est respectu duplicis rōnis repsentabilis formaliter. igit idē manens idem non repsentat sic ꝛ sic. ẽ fantasma q̄ d se repsentat obm sub rōne singularis nō potest ipius repsentare sub rōne vlis. ¶ Confirmatur. q̄ species ea dem sub alio ꝛ alio lumine repsentat obiectum sub alia ꝛ alia rōne: sicut nocte lucentia in lumie dei repsentāt se sub ratiōe coloꝛ: in lumine aūt noctis sb ratione lucentium. sic in ꝓposito plumen intellect⁹ ꝛ fantasie eadē spēs pōt repsentare opposita i obo. ¶ Sed tra repsentatiuū pt⁹ naliter ẽ aliqd in ie. ꝛ in tali lumie vel tali repsitet. q. n. est talis spēcies cōgrua sibi lumen in quo repsitet vnus ꝛ non aliud. alioquin posset poni q eadē spēs repsitare coloꝛ ꝛ sonū. quia spēs illa vt in aere tremulo repsitaret sonū vt in aere illūinato repsitaret coloꝛem. ꝛ ita non posset dici aliqua distinctio repsentatiuoꝝ. in illo igit ꝑoi os intelligere vnitatē spēi in eq̄ siegt vnitas repsentatiōis. vbi repsentatiuū. ¶ Per ipam inquantū ipam repsitat. ꝛ ita aliqd q̄ ẽ ides in illo puncto nō pōt bic diuersas rōnē repsitāt nec pōt repsentare idē sub alia ꝛ alia rōne repsitabilis. ¶ Confirmat. q̄ lumen nō repsitat formā. nec ẽrō formal repsitādi. ꝛ tñ ẽt quo aliqd repsitat. vt. ꝛ q ꝓto lumẽ ẽ ꝑfectꝫ tāto in ipo ꝑfectius ẽ distinctꝫ reluxet id q̄ repsitatiuū repsentat. Hec cōfīt⁹ vult tat. ad ꝓpm in mno ad op⁹ iti vel q̄ nec ẽ aliqua spēs ꝑfectꝫ cōgrua sibi ꝛ colozq̄ q̄ aliq mltiplicat se ꝛ lumie maioꝛ ꝑfite alia ꝛ minoꝛi q̄i nihil aliō ad effectū efficati⁹ mouēs mouꝫ vl q. sit vel q̄ mouet i luce maioꝛi ẽ effectꝫ mouēs tñ ꝑcipit. ꝛ min⁹ efficaciē mouēs nō ꝑcipit sic ſtelle d die mltiplicat radios suos ſ ñ videnꝫ. q aliud lumino sius efficaciꝰ mouet vsum. vel si vna ẽ qualitas sensibilis in alia cōtrarie ipsa virtualiter ꝓtinet ꝓpo repsentatiua. coloꝛ. n. quodāmodo cōtinet lucē cū sit in ip corpore terminato. ꝛ ideo in alio ꝛ alio lumine cāt diuersa repsentatiua. aliud. ſ. in maioꝛe ꝛ ali ud in minoꝛe: sic a sensꝰ stat q̄ nō fit ides repsentatiuū obiecti sub diuersa rone repsentabilis quātucunqꝫ aliud lumen ꝛ aliud cōcurrat. ¶ Si videat q̄ idem fm eandē qualitatem pōt esse diuersoꝝ colozū cut vna albā fm eandem albedinē est similē diuersis albis. nec nihil ẽ ad ꝓpositū: q: in relatiōibus ordinis cēntialis non pōt esse alia ꝛ alia depēdentia i ali quo ad duo in eodē ordine. vtputa ei⁹dē mensura ti ad duas mensuras in eodē ordine. nec eiusdē effect⁹ ad duas cās totales in eodē ordine. sicut ꝑbatum ẽ in quōne de vnitate dei. ẽ in ista relatiōe vbi nō est tñ modo simlitudo sed imitatio ꝛ exemplatio passiua impossibile ẽ idē absolutū referri ad diuersa: ita nō pōt eē eadem species in rōne repsentatiui diuersoꝝ sub rone diuersoꝝ. ¶ Secūdo ad istud ꝓmus mem brum arguo sic. q repsentatiuū fm totā virtutem suā repsentat obiectū aliquod sub vna ratione nō potest simul repsentare idem vel aliud sub alia ratione obiecti. sed fantasma in eodē instanti in quo intelligit vsle fm totā virtutē suam repsentat obiectum vt singulare virtuti fantastice. quia tunc ẽ actualis imaginatio illi⁹ obiecti in singulari. ꝛ ps ꝑ fm totaꝫ virtutem fantasmatis. q. alis virtus fantastica non posset habere q̄ fantasma ita ꝑfectus actum circa obiectum ſcut obiectum natū est repsentari per illud fantasma. igit tūc non pōt repsentare obiectus sub alia ratione repsentabilis. ¶ Tralio membro arguo sic. Intellectus agēs est potentia mere actiua fm ꝓbos. q. est illud quo est oia facere. sicut possibil est quo est omnia fieri. ꝛ fm philosophum ẽ sicut ars ad materiam. Lita cōparat ad intellectū possibiles.

ficut ers ad materiā. omnis autē actio realis habet aliquos unum terminum realē. ille autē terminus realis non est in fantasmatib⁹. q⁹ intellect⁹ agens nihil causat in fantasmatib⁹. q⁹ illud receptum est extensiuus: ꝛ ita intellect⁹ agēs non transferret ab ordine in ordinē. nec illud est magis proportionatus intellectui possibili ꝙ fantasma. ergo ē in intellectu possibili. q⁹ nihil recipit in intellectu agēte. illud autē prius causatū nō pōt poni actus intelligendi. q⁹ primus terminus actiōis intellect⁹ agentis est vle in actu. vle autē in actu ꝑcedit actum intelligendi sicut prędictū est in arte. q⁹ obiectū sub rōne obiecti ꝑcedit actum.

Ꝛ Ꝛ firmat rō. q⁹ intellectus agentis est facere de nō ynuersali vle. vel de intellecto in potentia intellectū in actu. sicut dicit auctor in tex. 3 cōmenta toris. vnde cōmentator ꝙ ꝛe ait. cōmēto. 1. dicit. q⁹ si essentie rez essent abstracte. ꝛ actu vniuersales sicut posuit ꝑlato. nō indigerem⁹ ꝑm ips⁹ intellectus agentē. cum aūt vle inquātus vniuersale nihil sit in exitia. sed rm sit in aliquo vt representāte ipsum obiectum sub tali ratiōe. sīla verba nullus intellectus habēns nisi q⁹ intellect⁹ agens facit aliqd rep̄sentati uum vle. de eo q⁹ sunt rep̄sentatiuum singularis. quōcunq; illud de intelligat naturaliē. vel virtualiter. hoc realiter est facere rep̄sentatiuū sub rōne vniuersalis. hec actio realis nō terminat nisi ad rep̄sentatiuū obiecti sub rōne vniuersalis. ꝙ realis actio intellect⁹ agentis terminat ad formā aliquā realem in exitia que formalit̄ rep̄sentat vle in quātum vle. q⁹ aliter nō posset mutari actio eius ad vle. sub rōne vle. ꝛ Ite scō rm ibi via ie. Intellect⁹ agens sub rōne actui nō excedit possibile in rōne ꝑfitti. ꝙ qcd causat ab intellectu agēte recipit in possibili. ꝙ ꝑm⁹ t̄minus actiōis intellect⁹ agētis recipit in intellectu possibili. ꝛ ita cum ꝑma actio intellect⁹ agēns sit ad vlei actu. illud vle vel illud quo ips⁹ hs esse tale recipiet in intellectu possibili. ꝛ Scōm certia vtas arguit ꝑ fic. Habit⁹ mīus vlis ꝛ magis vtis sint distincti habit⁹ ꝑpij. alioqn methaphy. vt methaphysica sit eēt habit⁹ distincti intellect⁹ q⁹ eēt de vltimo obo ad ola alia oba. habitu aūt vltoꝛ ꝛcipit vtī nō vtēn do aliquo alio habitu minus vlī. ꝙ tingit de actu circa vltius eo mō quo recipiēs ab habitu vltioꝛ nō ba bēdo actu circa mīus. vle. sed non hēs actus intelligēdi circa vltius nisi ꝑm sub tali rōne sit ꝑis intellectus sb rōne ꝑtis. sed nō bī act⁹ intelligēdi circa ipm in rōne ꝑtis nisi sub rōne vlis. ꝙ vltius pōt esse ꝑis intellecti abilis ꝑsentia alicuius mīus vlis. sed ꝑ ꝑsse intelligere ē ōm in fantasmate nunꝭ esse vle ꝑis nisi in minus vlī. q⁹ nunꝭ nisi in singulari fantasiabili. ꝙ est ꝑis in ꝑcie intelligibili eque in intellecto. Ite vltio quoad banc vtj aptitudinē ꝙ. vltius nunꝭ apprehēdit quātum ad hanc indiam tota ḡn apprehēdi tur in suo ſteriori. tota. n. india vltioris est ꝑm ḡ ips vt ꝛceptū ē idē cuiꝰ ſteriori. nunꝭ aūt eōius vt ꝛce. ptū est in inferiori aliquo ē idē cuiꝰ inferiori suo. sed ꝑcise illi in quo ꝑcipit. ꝙ dicēdus vle ꝑcipere in singulari vel eōius vt minus eōi nō cōcipit ōm totaliter in diam. pōt aūt intellect⁹ ꝑcipere illud ōm totaliter in differtia. ꝙ non ꝑcipit ꝑcise eōius in min⁹ eōi. vel vle in singulari. ꝛ ita nō ꝑcise cōcipit vle in fantasmate. fantasma. n. nō est ꝑpriē nisi ips⁹ singlris. q⁹ hoc inquātum ē singulare ips⁹ spāliter. ꝛ ꝑ ſ fantasma fit ſ fibi ipsellum ad aliud⁹ debite. ꝙ inquato. Ꝛ Descō mēbro. ſ. ꝑtia obi. ꝙ hāc illa ꝑtia ꝑma. ꝑmo fic. q⁹ aut intellect⁹ pōt hr̄e ōm fibi ꝑis vt rōne obi ſ intelligibilis abilis. hoc q⁹ ſt ꝑis aliqui potētie ſiectioi aut nō. ſi nō: igit nō pōt hr̄e aliquā opationē ſibi ꝑtia fine potētijs ſfectioꝝ⁹. q⁹ ſi nō pōt hr̄e. ōm

onem fine eis: igitur nec esse fine eis fm argumētū philosophi in proemio libri de aia. vñ non cōtingeret intellectus separati a corpore ſcire ꝑpetuū a corruptibili nisi posset habere operationē ꝑpriā non dependentē a parte ſnitiua ſi aūt ꝑt habere ōm ꝑis abilis eius ꝑsentia potentie inferioris. ergo hs ō ꝑia ꝑbatur. q⁹ agentia talie presentie obi. ſ. finita ſma ꝛ intellect⁹ agens sunt ſficientes ad ꝓpinquata intellectui possibili ꝛ agunt ꝓ modū nāe. ꝛ ita cui sunt necessario in illo pōtiam cui⁹ est receptiu⁹? mō ōm nō est ꝑis intellecti nisi ꝑ illud ꝑis in cognitione ab tractiua ante actū electiuū nisi ꝑ aliqd rep̄sentatiuū sub voce ſpeciē. ꝛ sic habet ꝓpositū. Secundo sic. alie potēie cognitiue habēt ōm ꝑsensus eis nō solū ꝑtialit̄ are secūdaria. ſ. quia illa sunt ꝑtia alijs potēijs inferioribus sed ꝓpria ꝑtialit̄ are ſicut sēs sue cōmunis habet colorē sibi ꝑsentē nō tñ inquātus est ꝑsens vnius sed q⁹ hs ſpēm eius ꝑtem in organo ſsūs cōis. ergo ci hoc ſt ſfectionis in potentia cognitiua. ſ. posse habere ōm sibi ꝑsens sub ratione qua ē ōm talis potentie ſequit⁹ ꝙ intellect⁹ nō tñ pōt habere obiectū sibi ꝑsens. nisi ꝑ virtutē fantastice. sed ꝓpria ꝑtialitate inquantū. ſ. relucet intellectui aliquod q⁹ est in intellectu. Ite ꝙ potentia nō potens habere actum nisi circa obiectum sibi ꝑsens nō potest habere illud ꝑsens nisi ꝑ alias. alias potentia cui cōuenit cognoscere deficere ope ratiōe sua. a tali potētia sibi cōuenit ꝛpungere ita ē imperfecta. intellectus certū est q⁹ nō pōt habere operationē nisi circa obm sibi ꝑsens. ꝛ per te nō potēt habere obm ꝑsens sibi nisi ꝑ virtutē fantastica. virtus aūt fantastica contingenter cōiūgit intellectui inquantū potētia est. igit intellect⁹ in operationē sua dependet ab illa potētia cui cōtingenter conjungit⁹ ita dep̄ositio ponit in ea imperfectiōs poſ tie cognitiue. nulla aūt imperfectio est ponēda in ali qua nā nisi necessitas appareat in tali nā. ergo imperfectio talis nō est ponenda in intellectu. Ꝛ Sed obiectus ꝑpriatus nō est ponēda nisi vbi est necessitas. hoc nō est necessitas. ei ita bene ꝓsit ponī intellectus habere actū sine ſpecie sicut ei ſpecie. ergo non est ponenda talis ſpecies. Ꝛ Respondeo. necessitat est qñ ꝑfectionē hoc requirit. ſ. aūt hoc ſppositū q⁹ est hō posset habere obm sibi ꝑsens in ſfantasmate. ꝛ hō est tamē nā intellectualis hominis vt intellectualis est nō hs obm ſficienter sibi ꝑsens sī nō hs ips⁹ nisi in ꝑsentia mendicata a virtute fantastica b igit multū ꝓficiat naturam intellectiuā. vt intellectiua est. quia remouetur ab ea illud quod est ſfectionis in potentia cognitiua. ꝛ inuenit⁹ in potentia sensitiua vt in virtute fantastica. ponit igit hec pluralitas ꝑpter necessitatē. q⁹ ꝑpter ſfectiones nature ſfectionis salutandā matoꝛes ḡ fit nāe imperfectōis vel falte equalem.

Denri. qll. 4. q. 9ma.

Ad quęstionem ergo dico. ꝙ ē necessarie ꝑcipere intelligibiles ꝓpriē nāliter a ꝑtia intelligendi ꝑ ter rōnes iam ꝓpitas. ex parte obiecti inquantum vniuersales. ꝛ inquantū ꝑsens intellectui. que ondēditiōes vniuersalitas. ſ. ꝑsentia ꝓcedit naturaliter intellectione. Dec etiaꝫ videt mētio Aristi. qui ſ de ania volens ḡ anima fit quodaꝫ modo ola ſit ꝑbando exponit ſe ꝙ est ſensus ſensibilis ꝛ ꝑ per intellectū vel scientia ſcibilia ḡ aliqui exponunt ḡ nolo quit̄ vniformiter hr̄e ibi q⁹ de ſsu loquit quantum ad ſpecies impressas. de intellectu aūt quantū ad habitū scientie. Ꝛ Sed hec expositio nō videt esse ad intentionē philosophi q⁹ sicut antiqui ꝑfecerunt animas esse ola realiter vt ola cognoscerent. ſic philosophus ponit eā ee omnia nō realiter sed ꝑ quandā

Denri. ꝙ Dot.

similitudinē. Si aūt per sensus esset sensibilia ppter similitudines impressas ꝓ intellectū esset intelligibilia. aut hoc esset ppter scientiā que est in intellectu. sed nō esset sensibilia ppter similitudinē. qui scientia de se nō est similitudo intelligibilis circūscripta omni alia specie obiectus, repraesentante. aut ppter aliqđ fantasma repraesentās sōm intelligibile. sed nō esset intellectus intelligibilia omnia ꝓ specie. sed alia est ois ꝑ fantasma, nihil enim esset ibi repraesentans intelligibile nisi fantasma a tanti sōm positionis ista. ⁊ Expressius tamē est ad istud intentio Aug. qđ deducit sic. Illud enim sufficiēter natū est gignere notitiā actualē nisi illud habeat obiectū ꝓportionaturaliter ꝙ actū pōs nisi in se vel in aliquo repraesentā te ipm ⁊ hoc pōs nālīter. Sed negādo speciē intelligibilē tota pars intellectiua nō dz ante actū intelligēdi obm sibi pīs in se nec in aliquo repraesentāte. ꝙ ne gādo speciē intelligibilē nihil in intellectiua parte erit sufficiēns nāli ꝙ gignere actus intelligendi. ⁊ Tertia nihil in parte intellectiua erit sufficiēter memoriā respcū talīs intellectionis. vł cognitionis. qđ negat Aug. 2. de tri. .c.14. 2.15. c.11. ¶ Si respondeas ꝙ memoria est in parte intellectiua ꝓpter sumpta per hoc ꝙ intellect fac? est in actu primo intelligendi ⁊ sic est actuus respectu secūdi actꝰ intelligendi ita ꝙ habens notitiā primā cōgitatiuus actiuus est respectu notitie secūde distincte. ¶ Contra hoc est cōtra opīniā ⁊ cōtra Augu. Contra opinionē. ꝙ ponit ꝙ vniuersale vł in fantasmate est ibi quasi in memoria vł aūt mouens ad actus intelligēdi est ibi pīs quasi in intelligētia. ergo per istā opinionē nullus actꝰ intelligendi est memoriē pīs intelligēte. ¶ Est etiā hoc contra Augu. vł apparet. 5. de tri. .c.11. Intelligēte tribuentes cogitatiōis formatiōē. 2.li.15.c.15. vel.7ᵒ Nihil intelligimus nisi ꝑ intelligētia. ¶ Simūlit tūcrōe. ꝙ actꝰ ille quo memoria est in actu primo, aut est idē cū illo actu intelligentie. ⁊ tūc idē erit rō gignendi se. aut erit alius. ⁊ tunc vel erit simul cū illo actu intelligentie. ⁊ tūc duo actꝰ intelligēdi erūt simul aut nō. ⁊ tūc memoria formaliter gignet aū non erit. est enim memoria formaliter ꝙ te per illud actū nō est ꝙ gignit actꝰ secūdus. ¶ Dicēta dicas ꝙ memoria est memoria ꝙ habitū scientialē hoc non stat cū op. ꝙ dicit ꝙ habitū nō est obiectū pīs nisi in fantasmate. ⁊ ideo habent habitū os reuertere ad fantasma, ad hoc vt actu intelligat. ergo nō est obm pīs ꝙ habitū scientialē pcile fed per fantasma. qđ nō est in parte intellectiua. ⁊ hoc magis patebit ridendo ad auctoritates Augu. ponentis scientiā i memoria. ⁊ nō speciē ipsāsm i intellectu sicut arguit ꝙ. potentie vłq.

Ad primā argumentū ꝓncipale. In oppositū ꝓ mo apparet ꝙ illud argumentū nō cogit. qui fallereꝰ: concluderet cōtra omnē op. ꝙ nullo mō possit intelligi vniuersale cū quid enim sit illud per qđ vniuersale representat similitē representabit sicut ꝑ esset impressū ab obiecto, sed fi impsimeret ab obō impsimeret a singulari. qꝛ actꝰ est singularis sicut argumentus dicit. Ideo rndeo ꝙ alia est ratio agendi. ⁊ alia ratio agentis singularitas est cōditio agentis nō rō agendi. sed ratio agendi est ipsa forma exalēs singulari sed ōm quas singulare agit. Illꝰ accipit ꝙ ḡcunqꝫ species gignit ab aliquo repraesentat ipm ꝑ illā rationes secundus quā gignitur ab eo si intelligatur de ratione gignentis: fala est. si de ratiōe gignendi cōcedi pōt. ⁊ tūc nō sequit ꝙ repraesentat eum sub ratiōe singularis. sed sub ratione nature. qꝛ ratio nature est ratio gignendi. ¶ Sed ista respōsio nō videtur sufficere. qꝛ ita videt ꝙ species in sensu repraesentaret vle ⁊ nō sin gulare: qꝛ ratio gignendi species in sensu nō est singularitas: sed ratio nature. ¶ Ideo ge

neraliter respōdeo ꝙ qñ species gignit ab aliquo sicut a totali cā repraesentat ips sub illa rōne sub qua gignit loquēdo de rōne gignēdi: ⁊ ē repraesentat ipm ꝛcomitāt sub rōne gignētis. aut saltē nō sub rōne opposita rōni gignēdi: ⁊ ideo ſpēs in sensu nō repraesentat obm sub rōne vlis sed ōditio oppositā rōni eli singlris: sed in ppositō obm nō est cā totalis gignēs respectu ſpēi intellegibilis. qꝛ cū ipo agit intellectus agēs sicut partiāl cā. ⁊ ideo genitū ab istis duab cāis pōt repraesentare obm sub oppositā rōne singularitatis q est rō gignentis. ¶ Ad. 2ᵐ de pītia ista. dico ꝙ obm respectu pcētis ḥz pīm pītā realē. ſ. apprehensionē tales vt possit gignī ſpēs talis in intellectu. Erratio formalis intellectiōis. Secūdo pīsā ſpēm genitā qđ ē imago gignētis sed obm pīs sub rōne actus cognoscibil sue representati: pīma ꝑsentia ꝑcedit nāliter sō am ꝙ ꝑcedit nālīt impſſionē ꝑficiet ꝙ qā est formalis secunda ꝑsentia. qñ igit accipit ꝙ ſpēs in intellectu ē est causa ꝑsentie obiecti, dico ꝙ falsum est de ꝑsentia sub ratione cognoscibilis talis: in cognitione abstractiua ne qua modo loquimur. ⁊ eis probatur ꝙ prius sōm ꝑsens ſpēs ibi. boc est vere de pītia reali qua agens est pīs passio. ⁊ intelligo sic ꝙ in pmo signo nature est obm in se vel in fantasmate pīs in intellectui agēti secūdo signo nāe in quo illa sit pītia intellectui possibili vt agentia passo gignit ſpēs intellectu possibili. ⁊ tunc in tro pīs est obm pīs sub rōne cognoscibilis. ¶ Ad tertium Aug. in tri. 14.c. 6. ponit memoriā ēē multoꝛ simul cognitoꝛ habitualiter. sicut ꝑs ibi de perito multaꝛ disciplinaꝛ. ⁊c. ḥoc ꝑm oēs ꝙ. ponere multa cognita in memoria bituliter. ⁊ illa vt sūt ibi aliquo mō cārespectu noticie gnite. ꝑm Aug. 5ᵒ de tri. nō nisi cā nālitatis quatenꝰ ꝑcedunt actū solitatis. igit si argumētū valet ꝑm oīm̄ op. cōcluderet actualē cognitionē simul plurū. ¶ Ad 6ᵘᵐ sicut dictū ē de primo cognitoꝛ. ⁊ a. huius tie. dī. quiuicūqꝫ ſpē single sorti. primo mouet sensꝰ ex fantasma efficati. impmit. primā mouet intellectū. quo ad istū primā actum nō est in pāte nā gn intelligamus ꝑm Aug. 5ᵒ de libero arbi. nō est ꝑtate nra qn visio tāgamur. Si tūc actu posito ꝑtate nra est cognitio actualis cuiusliꝫ bituliter nota. ⁊ hoc ꝑz. 6. dicet. Illꝰ igit dicit aut pōt mouet ista ꝑcies ad intellectionē aut nō. dico ꝙ pōt. sed si alia ſpēs sorti mouꝰ. ista ꝑdit ne modo moueat: pōt aut ꝑ positā ꝑ iperiū voluntatis ꝑ istis moueꝛe ad cognitionem istius ⁊ cuiuslibꝫ alterius obi bituliter cogniti. ¶ Ad 8ūm argm. dico ꝙ stlīter nihil valet. qꝛ b tollitur illud qđ ē ibi ratio impossibilitatꝭ. qđ ꝓbat ꝑ illud. ⁊ cōmentatoꝛ. 2ᵒ. metha. vbi voluit ꝙ rōnes oppositorum nō sint oppositē i intellectu. Sili ſpēs intelligibiles nō sint sicut fig sed forme simplices ꝑm cōmentatoꝛ. 6. metha. ¶ Ad 4ᵘᵐ dico ꝙ nō tm̄ intellectus patit ab obo reali impmēre talē ſpēm realem. sed ab illo obo vt reluctet in ſpē intelligibili patif passione ittētionali. ⁊ illa passio ē ꝑfectio intellectūis que est ab intelligibili inquātū intelligibile est reluctās in ſpecie intelligibili. ⁊ illud pariē intelligere. sicut patebit in qōne prima. Qñ vltra deducis ꝙ tunc intellectio nō est motus rei ad aiam nō sequit: qꝛ impssio ſpēi ē qđā motus rei ad aiam quatenus res ḥz esse in ista ſpē: intellectio eriā sequēs ſpēm ipsiam ē motus rei ad aiam ⁊ tunc ꝑ intellectionē obm ḥz esse in anima actualīr cognitū quod prius tm̄ habuit ēē habituliter cognitū ⁊c.

Ad rationes alterius opinionis. cū pmo arguit in prima op. ꝙ recipere ſpēm aucte sensui ꝑficiē. qꝛ potētia organica. dico ꝙ hoc ē falsū. qꝛ illud nō ē pcile ca. sed pcila cauſa cuiuscūqꝫ potentie hūāi

spēm pītes repūtantē obiectū sui est. q. ipa est cogni
tiua. ꝛ natura dedit sibi. vt possit dēre oīm pus nāle
tar sibi pīa. ꝛ cognoscat. ꝛ potētie organice dedit
vt oīm sit pius nō i potētia ipsa fs in organo. hoc ē in
parte corporis qua pficit potētia organica ꝛ illa pfe
cta sufficit. q. totū ꝓpositi er pte corporis sic mixta
re potētia erit organū. ꝛ huic toti sufficiēter oīm ē p
sens qñ species est in illa parte corporis. cū igit intel
lectui nihil pfectōis auferat ingūs potētia cogniti
ua est. ꝛ hoc q nō est organica. ꝛ imo magis adūc sibi
pfectio. segt q sibi possit ee oīm pius ante actū sciut
alijs potētijs. sed illa pscientia nō erit p aliqd impsſus
organo. q. nō hs organū. ḡ erit per aliqd impsſum il
li potētie. tale aūt impsſus rēspentans oīm pcedēs
in potētia intellectiua actus intelligēdi voco spēciē
intelligibilē. Beuuter igit dico q sensus hs obiectū
pfectō in illa pte corporis q hs organū illius sensus
sed intellect⁹ ta illa pscientia pozē actu ēs ipm actus hs
rōnem ciusdē recepriui. ꝛ ideo fallus accipit q spāci
es talis nō ēnit pcise ꝓpter organus. Matura. n. cāt
tales ptē talis corporis sic mixtā vt sit pfectibilis a
tali potētia ale ꝛ cōgruar opationi eius. q. mā ē ppt
formā. ꝛ nō ecōuerso. er. 2ª pbilp. ꝛ cōmentator ꝓmo
de alia. Oēbꝰa leonis nō differūt a mēbris cerui. ni
si q. aia differt ab alia. nō igit forma ē ꝓpria. fs. ecō
uerso. ꝛ ideo talis pars facta ē talis spēi recepriua vt
p talē spēm sit oīm psens toti cōposito q̄ ē toti cōpo
sito q̄ ē tot totū organū. vnde ꝑma ca ꝑpītie obi in spē
nō est talis dispōsitio corporis. sed ꝑor ca est vt potē
tia appetebīua sit beat oīm actu cognoscibile sibi spēs
vel in seipa vel in aliquo quod ē ꝓ ipius organi in
tali opatione. Ad aliud ꝑo. 3ª. de aia. ḡ intelle
ctuꝰ eloc⁹ spēc. pōt exponi q̄ intellect⁹ dl locus spēc
saluās. sicut dē q̄ ipius loci est seruare locatū. ꝛ orga
na sensitiue potētie nō sūt loca. q. nō ita saluant spēs
receptas in eis. species quippe intelligibiles nō vidē
tur deleri sic spēs sensibiles. q. spēs sensibilis ita ē
in organo q̄ pōt cōsimili ꝓportiōnaliter formalr vel ꝑ ap
positionē in susceptiuo discōuenientē tali forme tal
potētie. sicut ꝑs per oīm de memoria ꝛ reminiscen
tia. Senes ꝛ iuuenes. i. pueri sunt male reminiscenti
ui, ꝓpter abūdātiam humoꝝ nimiā ꝛ ēt ꝓpter indi
spōsitionē ꝛ lesionē organi. isto vtroq; modo non est
spēs intelligibilis in intellectu vt ꝑ se deleat⁹ aliqd
cōtrarium ad ipam sed ꝑ indispositiones receptiui,
alie multe cōgruētie possent assignari circa illud vo
cabulū locus circa qđ non ꝛs multū in ozari. Ad ad
dit de ꝑpo ꝓpeculamur qđ ḡ est in fantasmatibus
ꝛc. ꝓ quibus talib⁹ auctoritatib⁹. dico q talis ē con
uersio illarus potētiaꝝ. ꝛ fantasie ꝛ intellectus ꝓ statu
isto ꝓ nihil intelligamus in vniuersali nisi cui⁹ singu
lare fantasiamur. nec est alia cōuersio ad fantasma
ta nisi ꝓ intelligēs vniuersale imaginaf singlare ēt
nec intellectus videt qđ quid ē in fantasmatibus fi
ratione videdi. sed intelligēs qđ qđ est relucens in
spē intelligibili vt relucet in spē intelligibili videt illd
in isto singlri vtiq; ꝙ vnū fantasticam in fantasmate.
Ad adducit ꝛc Augu. qđ nō ponit spēciē intelligibi
les in memoria sed scientia ꝛ Rndeo. dico ꝙ vbi po
nit scientia ꝑtim ponit aliqd qđ includit spēciē intel
ligibilē. Ij nō vtaf isto vocabło. q. ij. de tri. c. ii. cuꝫ
ꝑmissis ꝙ ecclia scientia quā memoria tenem⁹ signi
fat verbū subdit ꝙ formata cogitatio ab ea re quam
scim⁹ verbū ē vidē de tri. ij. c. ij. Cū ꝑo ꝑmittet ꝙ si
militua ē visio cogitatiōis visioni scientie. subdit
qñ ergo qđ ē in notitia Best in verbo. tūc est verū ꝙ
bus ꝛ eodē. c. ij. in fine. tūc. n. ē verbū similitu ri ei
note de qua signit ꝛ imagoeius qñ de visiōe scien
tie visio cogitatiōis exoiē. subdit nec interest qñ id
dicā certe qui quod scit loquitur, similiter. c. xx. vel.

65. qñ ad memōiā meā acit cogitatiōis nec aduer
to acit in eode me⁹ dico ꝙ scio ꝛc. Cū itis oibus
apparet ꝙ illud qđ Augu. tribuit memorie in rōne
scientie vt signenti exponit se ſemp de oīb⁹ scientē
memoria. nō est aūt oīm psens in memoria vt me
moria intellectiua est ꝓ sciam vt ē habit⁹ distinct⁹
a spē. sos ꝙ illa pscientia esse intelligat ꝓ specie intelli
gibilē. ꝛ sub illa rōne sub qua diſtinguit ab habitu scie
tie ꝓpie sumpte. ꝛ b mō etiā ds accipiāllud vbi phi
3ª. de aia qui ait ꝙ ꝑmittet. q. qđ ē quod actmō dia sub
dit ꝙ pscia est intelligibilia ꝙ pscientia scibilia. scientia
quippe ibi ēt apud Augu. in locis ꝑdictis accipitur
ꝓ ipa pscientia habituali obi in memoria intellectiua
que pscientia habitualis ē virtualr scia. q. in obo sic ꝑ
sente accipit virtualr tota scia ꝛ tali obo. Idec ꝑbes ē illa
scia q̄ reducit intellectꝫ de potētia ad esse tiali ad accidē
tale sc⁹m Aristo. 8. phyſicoꝝ. 2ª. de aia. Ad aiū it li
la q̄ ꝓpzie dicit scia quedā de relicta ab actib⁹. nā ante
te illā ad ꝑmus actus ꝑsideradū requirit ꝙ sit ibi redu
ctus intellect⁹ de potentia essentiali ad accidentale
aliquoqn nō operet tūc magis ꝙ ꝑus vñ in cognitio
ne ſpēs in quare relucet qđditas dicit scia nō tñ. virtu
aliter q. totam cōtinet. sed formalit pōt dici habit⁹
cognitiuus. q. qualitas manſiua in intellectu vsibus
nens ipm actū. ꝛ er hoc habēt argumentū ꝑ ꝑpeciē
telligibili. qn nō videf quō aliq scia tota dici posſit
vna rōne ꝑmi obi nili quatenꝰ illa scia cōtinet virtu
aliter in illo ꝑmo obo intelligibili. non enim tota illa
scia dicit vna ab obo quatenus relucet in fantasma
te. q. illa nō est vnit⁹ aliciuus habit⁹ intellectus
sed aliciuꝰ in magnis abilis. Ds arguit ꝑ 9ª. ꝛ 2ª. q.
ꝙ potētia que est ad aliqđ actū cōdinata cuaf ꝑ
mo ꝑmi actū. Dico ꝙ quelibꝫ potētia appetebīua
vt appetebīua est. est in potentia ad appetebīle
ꝑmo ꝓ mitate ꝑfectōis. Is nō ꝑmo ꝓmitate via
generatōis. ꝛ qñqs ꝑmo ꝓmitate generatōis
qñ. l. obm in se est ꝑs tali potētie. vt actus cognoscibi
le ab ea. nīc nō os ante acti in potētia aliqd aliud fie
ri in eo ipm oīm sit ꝑfis. Is nō qđ sit ab obo ꝛc act⁹. qñ
aūt obm nō est natū in se esse ꝑfis sub rōe act⁹ cogno
scibili. sat tali pō. tūc quelꝫ pō appbēlua ē ꝑ⁹ ad ap
pbēlioné ꝛ ad illud in qđ cognoscibile erit ꝑfis. ꝛ ꝑt⁹
ordine originis est in potētia ad habendū ista pscientia
ꝙ ad habendū acrū. ꝛ ita in propositō. sensibilia. n.
nō sūt nata in se esse ꝑfecta intellectui sub rōne actus
intelligibilis. Is nīl in specie intelligibili posſit fie ee
se ꝑfecta ꝛ hoc quantū ad intellectionē abstractuaꝝ
de qua est sermo i. ꝓpositō. ꝛ ideo potētia appetebīli
na respectu taliꝰ est in potētia ad duplicē actuꝫ ꝛ ab
agente approximato pus ordine originis recipiet ꝑ
ordē actū ꝙ posteriores. nec nī intelligo tas istos actus
ēt ordinatos ꝙ pos ſit ro recipiendi respectu posteri
orꝭ. sicut. ſ. ſuppicies ē ro recipiēdi albedinē. tūc eni
intellect⁹ respectu nulli⁹ intelligibilis recipere pos
set actū ēos qui ē intellectio nili pus haberet actū ꝑ
mus vt specie eiusdē obi. Is intelligo ꝙ intellectus ō
se ꝛ oīm mediata recipiendi vtrunqꝫ actū ipsi act⁹ nī
inter se sint ordinati. qñ oīm nō ēt natū ee ꝑfis in se
qt tūc os pus naturaliꝰ ēt illi actū quo oīm ꝑfis vt
intelligibile q̄ illi qui elic ꝛ circa obs intelligibile vt
ꝑfis. Si insſet ꝛ ista solutionē. qn nmqꝫ pluralitas ē
ponēda nili ꝓpter necessitate ꝓmo ꝓpbil⁹ ecꝛ. ꝛ hāt
nō videf necessitas. q. oīm videf sufficienter ꝑfis
in fantasmate. ḡ nō est ponēda ista ꝑfes in intellectu.
Rndeo ꝙ necessitas ē semp dignificare nām nobi
le ē qñ nō apparꝫ aliqd mātifeste repugnās. Is magna
vilificatiōe nāe intellectiue vt intellectiua est. vide
tur ee ꝙ nō posſit habere oīm sui ſibi ꝑfis in se absſq;
mendicata ꝑtia a potētijs inferioribus ei qbus cō
tingēter coniūgit in rōne potētie, tēi ꝙ potētie alie

inferiores possit bene obiri sibi pias vt in se, ꝛ si intellectus possit bene obiri sibi pias in potentia inferiori, nō tū sūma scientialitate possibili pcedere actū intelligendi, ꝛ sicut alias poterāt is cognitiuis. ita multoma gis sit potētie vel oper conceali obiecti esse sūme pias quantum potest ē, et presens ad actū cognoscendi, ꝛ p non saluar nisi in specie intelligibili, nō etiā ponat p fectio sūma possibilis potentie cognitiue nisi ponat eam posse conseruare speciē intelligibilē pter actum ꝛ ita bene obiectū sui pias cōseruatū sine actu. q. boc pceditur sensitiue. q fecerionis est in cognitiua potē tia q nō depēdeat ab aliquo in cognitione sua: sed q possit habere obiectū presens sine depēdētia ad alium potentiam.

Secundo quero ōneticia genita q̄ sit q signēs vel rō signēdi ea5. Et quero vtr pars intellectiua pp̄ie sumpta, vel aliqd eius sit ꝗ sit notitia signēs notitiam actualē vel rō signēdi. Et arguit q nō. q. 1° be aia pbat pbs sensus ꝗ passiuum nō actiuū. p boc q fi esset actiuus semp ageret. sicut si cōbustibile esset cō bustuū semp cōbureret. ita arguit in ppōsito. si pars intellectiua est actiua respectu intellectiōis semp tet ligeret. ꝛ ita sine obo qō ē falsus. ¶ Scō sic 3° dala. Intellectus possibilis est quo fit sia fieri. sicut intellectus agēs est quo ē omnia facere. q intellect⁹ possibilis falsē nō erit cā actiua respectu cognitiōis. sicut potētia passiua nō ē actiua respectu act⁹. ¶ Tertio fic. actiones distinguunt penes distinctionē pncipiop⁹ actuop⁹. ꝗ igit intellectus q ē indistinctus sit pn⁹ actiuū eis intellectiōis. nūc eis intellectiōes erūt eiusdem speciei. ꝛ sil eis intellectiones. q ē eēs bonus. ꝛ ita cōsequenter eēs scientie essent eiusdē spēi. ¶ Ad oppm Quicē. 9. metha. Immāltias est rō intellectiui sicut intelligibilis. igit intellect⁹ sue pars intellectiua ex īmalitate sua se sola est actiua respectu intellectiōis sicut receptiua. ¶ Ad si obm vel aliqd eius est ratio formalis agēdi. ꝗ intellectiones obiectop⁹ diuersop⁹ spē. et diuersē spe. q6 est falsū, pātia pbat q actus differāt spē ꝗ sunt a cauā diuersa spē. falsū a pātis pbat. q. tūc de qualibet spē spāli sima est ppria scia ꝛ ita de pluribus spēbus spāliss̄imis nō posset ē vna scientia. Probat ē tūc per pbs ꝙmo etbi. vbi vult q intelligētie ē ppria opatio bois ꝗm q bō. vnius autē spēi ē vna opatio ꝙm spem. ꝗ non pnt ē plures intellectiones distincte specie.

Insta questione est vna opinio ꝗ attribuit totam actuitatē respectu intellectiōis ipi aie. Et ponitur Augu. q dicit. 12. sup Gen. c. 24°. q q; imago coposit ē spū ꝗ ē pātior: corpore. 2do ē pātior: imago corporis in spū ꝗ ipm corpus sua fīa. ꝛ fegē. c. 29. nec fa ne negādū ē corpus aliqd agere in spū tanq̄ spūs corpoi facieti materie vice subdar. oi. n. mō pātior ē res ꝗ facit illa re de ꝗ facit: nec vllo pātius ē corpus spū. 2mo spūs corpe. ꝗuis ꝗ incipiat imago corporis eē i spūm eāde imagine nō corp⁹ i spū. ꝛ spūs in seipo facēda celeritate mirabili. ꝛ fegē. Cui⁹ imago. vbi mor vt oculi vitiū fuerit in spū videt fine inpoſitiōe formā. Jē. 10. 8 ri. ca. 5°. vt. 15. Alia quelibet ē rapit imagies corpor⁹ eēas i semetipa. ꝛ si semet ipa. dat n. eis formādis quādā ſbe fue. feruat aūt aliqd quo li bere de sbe iudicet talia imagināb. best. mēs. i. rōnal intelligētia ꝗ seruat vt iudicet. nā illas anime ptes que informāt corpor⁹ sūtūdinib⁹ ꝛ eū bestiis com munes nos habere sentimus. igitur ipsa anima in se formar imagines ipsoꝝ corpoꝝ vt dicit ista auctas. ꝛ expſſ⁹ fallegata. ¶ Pro ista op. arguit ꝙ rōnes sic. effect⁹ nō excedit cām i pfectiōe. melius ē aūt omne viuū nō viuēte sm Augu. de ci. dei; op̄atio vitalis nō pōt ēe nisi a pncipio agēdi vitali vel vno ste operatōes cognoscēdi sūt operationes vitales. ꝙ sit ab ipsa anima sicut a ratione agēdi. 2° sic Quā to forma ē ipfectior eēt ei actualior. ꝗ p q operationes actiuop⁹ q actiui esse cōuenit alicui inquantū est in actu. sed anima intellectiua inter oēs formas est actualissima. ergo magis actiua. igit ſe habz rōne actiui. ꝛ se sola seipsā mouet in operatiōe sua cum etiā b possint forme impfectiores sicut ps de formis elemēto⁹. ꝛ quoūdā mixtoꝝ. 3° sic ꝙbus. ꝛ ꝙbus cor⁹. 3mo etbico 1. 9. metha. distiguit inactiones ꝛ factiōs. ꝛ vult q actio ꝙ dicta māeri agēte. sic ex plificat ibi d spēculatōe intellectio igꝝ ꝙpe est opatio manēs in agēte. manet aūt in pte intellectiua vt dicit pbus. 9. metha. ḡerit ab ea vt ab agente. 4. ꝛ ē q tid ē. Actio ꝙpue dicta vt distinguit cōtrafactione denominat agēs. intelligere aūt denominat hoiem fm partē intellectiuā. q ē actiue a ꝙ intellectiua. vel ab boe fm partē intellectiuā. ē. 6° ma ista op. q nō sit inctio Augu. 2pparet. 9. de tri. c. vlti. 5. 5. de pariis liquido tenēdū est ꝙ oia res quā cōsimp⁹ q̄ generat in nobis notitiā ut ab vtroq; eniꝝ pariꝝ notitia a cognoscēte. ſ. ꝛ cognito. Idē. 2. de tri. c. 8cō vel. 5. ex visibili ꝛ videte gignit visio. Jē. 15. de tri. c. 11. vel. 24°. vr dictus ē gñ ab actiua ꝙ intellectiua. ab ipsa ꝙ sūmus verbi est ē imago. attribuere aliqđ cātate obo. Boe etiā arguit rōne sic. q: tris ſt quattuor: genera causārū ꝙse sicut apparet ex secūdo phisicop⁹. 5. metha. ḡ illis existīb⁹ in se perfectis ꝛ non impeditis ꝛ sufficiēter approximatis seque tur effectus ex illis si sint causę naturales. vel pote rit saltem esse si sint causę bone agentes. ꝛ quia ista qua forma habet esse aliqđ modo per productionem rei in esse aut ſ precedit est inquantum movet. ejiciens ad agendus; ideo quando due causę ꝓpiores ipsa re. ſ. efficiens ꝛ materia sunt in se perfectę ꝛ approximate ꝛ nō impedite sequitur effectus vel saltes potest sequi. ergo si anima est ratio causa actiua notitie gerite ꝛ ipsa est ma ꝙ materia disposita ad hanc notitiā receptiuā vel suceptiuam respectu eiusdē. ꝛ ipsa est semper actu presens. cuꝫ sit causa naturalis: semper erit actualis intellectio in ea cuius ipsa est causa de se. non enim potest poni imperfectio alicuius cause in se retenta prima ꝓpositi. necnon approximatio nec impeditio. quia nihil virtuose impediens figuretur ad causam fue quando. que requiritur ad b vt notitia signat. Bē dicere ꝙ oēs per se causēnō sint sufficiētes cause. sed requiritur aliquid aliud a quo res causanda dependet essentialiter. ergo non erunt tantū quattuor causę sue quattuor. gene ra causarum sed plura vel aliquid dependebitesse essentialiter ab aliquo ꝙuod nō est causa eius. ¶ Per b etias impobant quidam medij quidā alii tris opinionē. sue enim ponat obiectum necessari us in ratione causę sine qua nō. vel in ratione termini. vl in ratione excitantis. si non detur sibi aliqua per se cātiras tū ipse ꝑ se cāe sint ꝑfecte i se ꝛ appriate ꝛ cuꝫ sp anima in se ꝑfecta ꝛ passiuo approximata oēi pedimentuꝫ de novo remoti nullo modo salubatur ꝙ ipsum necessari o requirat nisi ponēdo quinq; genera causarum.

Henri. qr⁹ 4. q 7.

Henri. qr⁹ 5. q. 5.

Alia est opinio que totaliter est in alio extremo que dicit. sicut colligit ex diuersis locis sic opinantis ꝙ anima intellectiua vt intellectiua est: nihil habet actiuitatis vel causalitatis respectu intellectionis. Non enim habet talem causalitatem intellectus possibilis sue informatus speciē intelligibili quam ipsi ponant fuisse nudus. q: sicōm eos ni

Scot. qll. 7. ꝛ qll. 8. 9. ꝛ 2 qll. 9. q. 19. ꝛ qli. 15. q. 5.

bil idē pōt agere in ſeſpm. q3 pbāt: q3 cā agēs ſit tale in actu ſ̄le paſſum eſt in potētia vt appet. 3. phyſi. 4 phm de generatione. Itē ſm̄ra. q3 ſit ēē in potētia ſ̄ in actu. q3 hoc vīēē oppoſitū ſ̄mi ꝓncipii metaphyſici noti per rōnē actꝰ ⁊ potēcie. ⁊ tūc ēt idē ēēt ſufficiens ⁊ mā. q3 vidēē ēē ſ̄ pbm. 2. phy. mā ⁊ efficiens nō coincidūt. tūc etiā idē referrēē ad ſe relatione reali. q3 vidēē impoſſibile. ⁊ meta. ꝓpter oppoſitionē talīū relationū. tandē ad 3 deducīt ⁊ ponerēē idē ſ̄ agens ⁊ mouens. Itē tūc. vtpote ēēt ad priꝰ actū ſolis illuminareſt ſe vnſol. ⁊ ignis ad priꝰ actū ignis calefaceret ſe ⁊ nō ignis. nec ēēt rō quare nō ēēt aliq̄d nāliter ſic cātiui cuiuſcūq; noui in ſe q; non ēēt vnde. pbiberēt gn̄ gōlibet ēēt cātiui cuiuſcunq; noui in ſe. ⁊ Tr̄tiis. ꝓpōnīt dicīt q3 agēs ⁊ patiēs diſtincta ſunt ſbo. ⁊ dicīt q3 q̄cūq; difficultates accidūt in illa mā nō ſunt ꝑter eas negāda illa ꝓncipia methaphyſica: q3 tūc illīc oīs inſtīctꝰ vitatus ꝑ talia ꝓncipia negara. qua ēni rōne negan̄ in vna materia ⁊ in alia. ⁊ Propter idē dicīt q3 intellect⁹ agēt nō pōt aliq̄d cāre effectiue in intellectu poſſibili: qa nō diſtinguīt ab eo ſubſo ſed ōñ formalr ipm lumine no perſundēdo vel ꝓficiendo huius illuſtrationem facit ſ̄ ſic cā ꝑ ꝓdcīt q3 cop⁹ luminoſum in quo ſunt ſ̄te one ꝑfectiones. ſ̄ vna ꝑ hanc illuſtrat ⁊ ipſa lux. dicīt tūr q3 lux hoc cop⁹ ꝑſpicuū facit luminoſū nō tranſmutādo ipſam a potētia ꝓcēdēte actū ad tale actū. ſ̄ totū ill̄ facīt ē ꝑm rōnē cāe efficītis ab agēte extrinſeco ꝓducēte cop⁹ tale ad ēē tale. fed iō dīr luc facere illud cop⁹ luminoſum. q3 ē formaliter ꝑficīs illud cop⁹ in actu ē ꝑ ꝓpōnīs. intellectꝰ agēs n rōne cāe efficītis nihil agit in intellectū mediate habebit. Quid igit̄ cābit effectiue intellectionē. R̄ndēr q3 obiectū idē ꝑm rem efficit intellectionē ⁊ volitionem. ⁊ bin̄ trā reluceт in fantaſmate illuſtrato ab intellcū agente nō effectiue ſ̄ ſ̄ formaliꝰ cōueꝛtēte reſpectu intelligibilis. Similiter adit ſit poſſibile fantaſma mouere intellectū poſſibilē cā ſ̄ virt̄ fantaſtica. in tellectus poſſibilis ſint in eadē ſubā aie. ⁊ fantaſma nō diſtinguīt ſubo ab intellectu poſſibili. Dicunt q3 aīa pōt ꝑſiderari dupliciter. vel ſm̄ eēntiā vel ſm̄ potētias. Primo mō eſt totū in ḡlibet parte corꝑis: nec eſt ſpēcipiū alteritis opationis. Secūdo mō aliq̄ potēs determinata ſibi aliq̄d ꝑtē corꝑis vt organica aliquā vt intellectiua. q3 ipa ſub rōne talꝑ potentie eſt eſſentialiter in ſ̄ta ꝑte corꝑis nec in illa: q3 in nulla ē. q3 per ſe nec in toto nec in aliq̄ parte. ſicut nec opationes q3 ꝑ ea exercent. ſicut ergo potētia que eēt in alia ꝑte corꝑis q3 ē fantaſia poſſet imutari ab eo q3 ē in fantaſia. ita potēcia q3 nō eſt determinata ad ꝑtē in q3 ē fantaſma. ſed ē extra illā ſic ꝙ nō eſt ibi ꝑtes q3 in pede poterit imutari ab eo q3 ē in fantaſia. ita ē in ꝓpoſito. q3 ille potētie nō ſunt alligate ⁊ immerſe māe ſicut alie ⁊c.

Contra iſtaz opi. intellectus

agēs ſm̄ cā nihil eāt q3 ſit formaliꝰ in fantaſmate. ſ̄ ſolū ſit remotio ꝓhibēns q̄ cēdās ⁊cīs ſpūalē bñ̄ cis ad fantaſmata. q3 remotione facta virtute intel⁹ agētis ſit informatio intꝛ poſſibilis. Et ex hoc ſequīt q3 nihil q3 ē in intellectu vt intellectiua comprehēdit agēdo ⁊ poſſibilē hēbit aliq̄d rōne actiui ſ̄tue. vt agētis ſiue vt rōnis agēdi reſpectu cuiuſcunq; intellectionis ſiue reſpectu obi intellectionis. et ita trā fantaſma effectiue ſ̄ hz ad intellectionē. vel ſ̄ ſit ſ̄ efficītis aliq̄ ꝑ qui effectiue fiat irradiatio vel ſ̄ illuſtratio ſup fantaſmata ita effectiua erit ꝑfectiua eius deī ⁊ creauit tale lumē in intellectu poſſibili. vel ſ̄ de agit Immediate ad intellectionē quācūq; vl m̄ fa fantaſma erit cā oīus actionis intellectiue ꝓtis ⁊ intellectꝰ num ſ̄ volitionis. Tē ſcilicet ex ꝓpria opinione ſequtur ꝙ angelus in quo nō pōt dici talis diſtinctio ſubiecti nullum intellectionē ꝓcēdēs habet manq̄ quā tūc ſup habeat obiectā multa ꝑtia habituabiliter. imo nulla pōt habere effectiue niſi a deo ex oppoſito poſito intellectu. mouebit a ſe agēs ⁊ patiēs erit indiſtincta ſubiecto. hoc videt ipſe concedere. quia ponit ꝙ angelꝰ poſſe habere nouas intellectionē ex mere creditū. Tertio ſi fantaſma cauſat omnes intellectionem effectiue ⁊ cauſa naturalis non agit niſi ſm̄ naturas illā qua eſt actꝰ. fantaſma ergo nunq̄ cauſabit aliquas intellectionē in intellectu niſi conformē fantaſmati. ⁊ ita nunq̄ cauſabit cōpoſitionē talem fantaſmā repugnantē rationi extremoꝝ quoꝝ fantaſma ſunt in virtute fantaſtica. aut ſi quo dāmodo pōt ſicut reſpondēt ꝙ per vnus oppoſitum cognitum poteſt ſm̄ oppoſiti cognoſci. hoc nō eſt niſi ꝑ vnas compoſitionē veras ⁊ poteſt cognoſcere oppoſita eſſe falſam. Sed nunq̄ idem fantaſma cauſabit aliās intellectionē falſam tanq̄ verā vel eōuerſo.

Tē ſi dicas ꝙ fantaſma falſe repſentat obiectum: ideo cauſat intellectionē falſam in intellectu. ſequīt q3 idē fantaſma manēs idē ⁊ nunq̄ poteſt cauſare aſſenſum oppoſiti. ⁊ tanq̄ poterit intellectus cadēs complexus ꝓpoſitionis ſm̄ ſe nunc ſ̄ vnus ⁊ falſ fam. Item quādo dicīt q3 intellectio ſm̄ philoſophū eſt ratio manēs intra. Tr̄eſpondēt q3 intellige re ꝑ modū ſignificādi grāmaticalē ſignificat actiue ⁊ intelligi paſſiue. tamē ſm̄ rem intelligere eſt paſſio. ⁊ q3 intelligitur eſt agēs. Quid autez intelligere habeat de ratione actionis. dicīt q3 intelligere non ſignificat aliquid vt habet eſſe in ſubiecto in ſe et ab ſolute. ſed quaſi tendēs in alterum ſiue vt in obiectū ſiue vt in terminū. ⁊ quia actionis eſt ꝓcedere ab agente ⁊ tendere in paſſum. ideo tales ꝑfectiones ā in re ſunt paſſiones hoc eſt manētes in eo q3 denominantur ab eis ꝑmodū actionis dicunt eſſe actiones ſm̄ manētes. Contra. philoſophus ponit manentes actiones a factione. ſecūdo ꝓpriꝰ ⁊ ſexto ethi coꝝm. ⁊ nono methaph. aſſignat diuerſa principia ꝓpria actioni ⁊ factioni. quod non ꝓpoſſet. ſi intelligeret ꝙ illud qō aſſignat eſſe actiones eſſet paſſio. quia tunc non oporteret aſſignare ſibi principiū actiuum ꝓpium. non enim oporteret prudentiam eſſe actiuam. ſicut ars eſt habitus factiuus. ⁊ actio nihil eſſer niſi quedas forma recepta in alio vt in eo quod dicitur agēs. Item habitus non ponitur ꝑfectio ꝑtiendus. ⁊ maxime in paſſiuo ſumme diſpoſito ad formas. non enim oporet illud facilitari ad recipiendū quod in ſe eſt ſumme diſpoſitus. ad ꝛe cipiendum. ſed intellectus eſt ſumme diſpoſitus ad quācunq; intellectionem. q3 nihil habet cōtrarium ergo nō oporteret ponere aliq̄d habitum in intellecte ctu ſi ꝑfecte eſſet paſſiuus reſpectu intellectionis. ꝓbatur ꝓma ꝓpoſitio. q3 habitus eſt quo vtimur cū volumus ⁊ habitus ſtūt ꝑficit ⁊ opus eius bonum reddit ex. 2. ethi. oīa ſūa tribuūt aliquā actuitates habitui Item quō intellectus diſcurret ſyllogiſā do vel argumētando ſi fantaſma cauſat oēs intellectionē. Ño. n. videt intelligibile quomō fantaſmata occurrentia cauſant oēm diſcurſus. Itē quomodo cābunt intentiones logice vel relatiōes rōnis. ſi. n. fantaſma cāt oēm intellectionē q̄cūq; cāta ab eo erit

realis. q: illa dicit cē realis intētio q̄ caulat̄ imediate a re vel a spē repītāte rem in se. ḡ nulla intellectio cāpit intentiones logicas vel relationes rōnis. q: in⁹ felicet̄ nullo actu suo poterit cōferre dām ad. aliud que collatio cāt relationis vel intentionē sedam in obo. ¶ Tē quō reflectet̄ inte⁹ supa actū suū. ꝛ hoc quō erit in pārte potētie reflectētis. ſi. n. fatalma cau fans aliquā intellectionē bꝫ nāliter cāre reflexiones sup istā actionē pari rōne ꝛ reflexionē reflexionis. et sic infinitū. vt dicit Aug. 15. de tri. c. 15. Si aūt nō bꝫ cāre reflexionē sed tā actū absolutū. q̄ potēa occurrat aliud fantalma nō videt̄ posse affingi tari quoniā posset cē actū reflexiū sup aliquē actū. Tē quō illō nō vltificat aiam q̄ oēm actionē suā nālē q̄ spēcionā lis tā spēcii entis effectiue cē fantalmatis. nulla. n. spēcionē vī posse cāre fantasma in intellectu q̄ excedat nobilitatē cī. q: effectus equocus nō pōt excedere cām equocā. cū sed oēs tā rigt nibil spēcie causal. ſa fa tasmate ſi atota cā actiua. ſic aut potuit ista positio de intellectione. q̄ pōt cē perfectius fantalmate. bꝫ imp fectius eo. ꝛ ita nulla perfectio erit in hoc maior. ip so fantasmate. q̄ ost abiurdissimū ꝛc.

Dē. q⁹ 5. q. 4. **Tertia opi ponit q̄ intelligi** bile vt simplr pns intellectui nō per ipēm intelligibilē sed p fantasma vt illustrat̄ ab intellectu agēte. ē sic simplr pns est in intellectu possibili vt in memoria est vt imutat ad actū intelligendi est in eo vt in i telligētia cuius notitia terminat̄ in ipsū obm. Et q̄ tum ad ista duo intellect⁹ passiuus. videlicet ingitū est memoria bnis obm simplr pns. ꝛ inquātū intelligētia ē ab obo sic pte ad ꝑmā actū intelligēdi.

Dē. q⁹ 3. q. 14. ¶ Sed intellect⁹ factus in actu ꝑmo nāli acumine suo pōt suffodere. ꝛ discutere in vnoquoq; q̄ fit cum ponēdo diuidēdo. ꝛ ratiocinādo. ꝛ sic inquirere quid respectu intellectus simplicis. ꝛ ꝑpter q̄ respectu cōpleri. vel respectu actionis scibilis. Et in isto discursu intellect⁹ inquātum discurrit et actiuus. inquātū in cipit est passiuus. ¶ Tē idē. ista positionē de passione respectu notitie ꝑme simplicis ꝛ cōsule ꝛ actō ne respectu notitie distincte inuestigate videt̄ retra ctare ꝛ corrigere alibi. vbi ingrens de ꝑncipio actionis notitialis. ſ. enſationis ꝛ intellectionis. potuit q̄ illud ꝑncipiū est aliqd in ipso agato ꝛ non obiectū extra. sicut ꝛ in ſenſu ponit q̄ spēs impſſa in ocgano tm inclinat ꝛ inclinādo excitat potēia ꝛ ſi euocat ad ꝑpriū opationē. Ita fantasma in vīrtute fantastica inclinat intellectū ita q̄ intellect⁹ inclinat̄ fit in vltima dispositione ad eliciēdā intellectionē tanꝯ ſua ꝑpria opationem. Et ꝑ o ista opinione adducit ibi vna rōnē ꝑo istius positionis quę ſint vitales. quia nulla actio trāſcendit perfectionē agētis. ¶ Et alias de actione manēte in agēte. ꝛ tē ſint ꝑpie actiones ꝛ denomināt ꝑpie ipm agēs. sicut lucere ſe habꝫ ad ipſum lucēs nō illuminare. ¶ Tē doc cōcordat ratō Aug. q̄ ia format in se imagines cogniti⁹ q̄ trēs rones adducte fuerūt ꝑus ꝑo prima opinione.

Contra neutra iſtarū opi nionū nec retractata nec retractās videt̄ esse vera. Non retractata: q: aut intellect⁹ facꝰ in actu ſ⁹ notitiā ꝑmā cōſuluꝫ est actꝰ virtute sui respectu in tellectionis secūde. aut virtute illꝰ notitie ꝑme con fuſe. Et virtute sui nō videt̄ rōnabile q̄ aliq̄ cā posſit cē actiua respectu ꝑfectōnis in aliq̄ ſ⁹ ē. nullo modo posſit cē cā actiua respectu imꝑfectionis eiuſdem rōnis. Intellectio aūt ꝑfuſa ꝛ distincta. alibi videnꝫ cē intellectiones eiuſdē rōnis. q: eiuſdē obi. ḡ videt̄ incōuenīēs ꝙ intellectus de se posſit esse actiuus respectu ſecūde intellectionis que est ꝑfectio. ꝛ non re

spectu ꝑme. ¶ Si aūt dicas q̄ respectu secūde est actiuus virtute actus ꝑmi. ¶ Contra actus imꝑfecti. o nō pōt cē rō formalis cāndi. actū ꝑfectoꝝ. q: tunc nō cē vīr posſet. vbare de nō cē ꝑfectissimū ens ſi cē fectus posſet excedere cām ſuā tanālē in ꝑfectiōe. cognitio aūt distincta est nobilior cognitione cōfuſa. ḡ illa cōfuſa nō est formalis rō eliciēdi vel cāndi illam distincta. ¶ Opinio ēt retractās nō videt̄ cē vera. q: quero q̄ d intelligit per iclinatione. aut ḡ aliq̄ forma q̄ ſit in intellectu ꝙ inclinet aut nihil. Si nihil igit nō magis inclinat nic ēt ꝑus inclinabat. Si ali qua forma aut act⁹ intelligēdi. tē tic oppoſitio eo⁹. q: obm cābit actū. aut aliq̄ ꝑus actu intelligēdi vt ſpēs qua ipſi negāt. ℟. q̄ nec est act⁹ nec habitus nec ſpēs. ſed est q̄dā 4ᵐ. Contra q̄uis bo ſtatim videatur incōueniens tīi arguo ſic ſit illud 4ᵐ. a. aut ſine isto. ſ. a. ēin intellectu tota vīr⁹ actiua respectu intel lectionis bꝫ aut nō. Si sic ſ⁹ ine illo pōt inte⁹ in bāc intellectionē. ꝛ in oēm determinationē reqſitā quia hec vt hec est determinatiſſima. ꝛ ista ꝑpter nibil. a. erit necessariū. Si non ergo. a. aut dat virtutē actiuā vel totā vel particulat̄ ipſi intellectui. ꝛ ita ē erit actio ab intra vt ad tale ꝑncipio actiuo. ¶ Tē causis ēnt aliter ordinatis inferior nō inclinat ſupior⁹. ſed cōuerſo. respectu alīr intellectionis ſemꝑ paſſi ſ intellectus est cā ſupior⁹ ſ. ſpecies alicuius obiecti vt pare bit in ſequenti queſtione. ergo obiectum non in clinat intellectum.

Quinta opi. ponit quod ſpēs obiecti in intellectu vel ipm obm in ſe ꝑus ē gi gnās. vel est rō formalis gignēdi notitiā actualē in in intellectu. Et ipſe intellect⁹ ꝑm nō ſic pōt tam ꝑ se ipſum tā ꝑ ipſa ſpēcie vel ſpēs obi in memoria. ꝛ ita ſpēcie vel ꝑ ipſa ſpēcie ſuppleꝫ vicē ſpecici. ¶ Ad hoc arguit ſic. ꝙmēta 20. 3. de aia cōmēto. 5. Intellect⁹ ſe habet ad formas vniuerſales ſicut materia ꝑma ad formas in individuales. Et alibi anima nra ēt in ſimū in genere intelligibili um ſicut mā in genere entiū corꝑaliū. Et. 2. de aia. c. 8. ꝑbi. Intellectus an ſit habitus ēin poteſtia obiecti ſicut mā ante formā. Et. 3. de aia. Intellect⁹ nihil ē eo rum q̄ ſit an intelligere. ¶ Et ꝑ oibus iſtis cōcluditur poteſtia intellect⁹ respectu intelligibilis ēt ꝑire potē tialis: ſed q̄ ē pure poteſtiale nō pōt cē ꝑncipiū actiuus alicui⁹ act⁹ niſi informatū aliq̄ forma. ergo igit non pōt eſſe ꝑncipiū actiuū alicuius act⁹ niſi ſ forma tus. ꝛ tunc ꝑncipiū formale erit forma. ¶ Arguit ꝑ terius ꝙ ipſa forma ē ſpēs ꝑncipiū agēdi ſit ſimiliter o ſue ſpecies obiecti: q: ſicut factio est formalis ꝙ forma aua facies aſſimilat̄ facto: ita actio videt̄ eſſe formalr per illā formā qua agēs aſſimilat̄ obo. ꝛ ita illa ſimilitudo erit formalis ratio agēdi. ¶ Ad hoc etiā ad aduēt ḡ agens inde terminatiū nō pōt in actō nē determinatā vel circa obm determinatū niſi de terminet intellectus de se eſt indeterminat⁹ ad oē i telligibile. ꝛ ad oēm intellectionē. ḡ ad ꝑ ꝙ intelligat aliq̄d regrit determinatio aliq̄ illa nō ē niſi ꝑ ſpēs in telligibilē. igit illa ſpēs intelligibilis regrit vt ꝑncipium determinatiuum.

Dē. q⁹ 3. q̄lib 12. 13. 14. **Serta** opinio ep. est ꝙ ipſa notitia actualis gēnitā ſiue in ſenſu ſiue in intellectu est ſpēs. Et tūc ſicut rō formalis gignēdi ſpēm actualē ꝙ dicit notitia actualis ē rō obi vel ſpēs obi in memoria. ita ſeqꝫ quo ad ꝑpm ꝙ rō formalis gignēdi notitiā actualē ē ipſi obs vel aliq̄ ſpēs in virtute obi. ¶ Et ita ḡ aq̄ obs ē in ſe pīs ab eo egredit vel ſeq̄tur ſpēs q̄ ē intellectio. cā aūt nō ē in ſe pīs ſ⁹ ſpēs. ſ. memoratiue. q̄ illa ſpēm vel ſtutē illius ſpēi gignet̄ alia ſpecies q̄ est intellectio. ¶ Ꝓo ista opinione ētenus dicit ſpecie

intelligibilem esse notitiaꝫ actualẽ adducit Aug. ii. de tri. c. 2. vel. 4. vbi inqt. illa tñ informatio sensꝰ quæ visio dicit a solo impmit corpore. qꝺ videt. qꝺ aũt impmit vel signit a solo corpore est spes. ⁊ illa spes tea est visi ofm Aug. Hoc idem fecido. pbatur per pbm. 2. de anima. qui vult q ide sit ofmatio ⁊ actio. qꝛ ide est actus actiuꝰ ⁊ passiui. per pb. 3. phy. fico. sed sonatio in actu causat spẽm soni in aure. ⁊ illa spes cũ ea est idem cũ additione. ⁊ ita spes sensibi li. ⁊ sonatio idem.

Conclusio istarum duaꝝ

opi. vltimarũ imp. obar per quedã argumẽta facta cõtra opi. secida. Nam effectus equocus nõ pot excedere in spẽctione cãm equocã. seq deficit necessario ab ea. Intellectio est effect equocus spei intelligibilis ⁊ sit ea sola cãret. ⁊ ita simplr est impfectior spẽcie intelligibili. qꝺ nõ est verũ. Silr habitus non videt necessarius sit cui arguit. vt ibi gnta ratione.

Silr secido quõ sit recte discurrẽs. tertio. quõ reflexio. ẽtro quõ cãrent relationes rõnis fue intẽtiones logice. gn to quõ est falsa cõpletio cui assentiret tanꝺ vere. si sola spes intelligibilis genita a tãa smate est ro videt. ppia effectiua ligni. et quo ligni se hꝺ ad ea loe sicut ad accides per accis. sed ita se habet intellectus ẽm ista opi. ad spẽm intelligibilẽ que est pncipiũ intellectionis. igit ꝛc. tertiũ. Silr tam in fuctꝺ in intellectu posito eoꝺ repitante maior. atten tio vel contanus facit actũ perfectioꝛ. Idem eni ba bens eandẽ spẽm intelligibilẽ vel fantasma pfecti intelligit illud ad cuius intellectionẽ magis conat r min. intelligit qñ min. cõicat. ita in sensu eodes. obiecto pũte. ⁊ in eoꝺ lumine. ⁊ in eaꝺ distãtia pfecti. videt aliqꝺ per maiorẽ attẽtionẽ in videdo. Pars etiã ex ẽ magis qñs ledit visus. ppter maiorem attẽtionẽ. imo ceteris paribus. vnus oculus magis attẽtus ponet multum offendi in visione alicuꝰ. in qua minus aliꝰ offendit sicut patet per experientiã. Pater etiam ẽm Augu. 2. de trini. c. 5. ⁊ in attentomultũ remanẽt spẽcies post visionẽ qu eon remanent in oculo nõ attendẽtis. ⁊ Sed ꝛa secuꝺa opinio. istarũ duarũ vltimarum arguit sp̃aliter. qꝺ ipsa sit falsa tam in sensu ẽm in intellectu. In sensu. qꝛ si spẽcies ista que est visio sit eiusꝺ rõnis cum illa que est in medio. illa in medio erit formaliter visio. ergo medio habẽt habẽs ea erit formaliꝛ videꝛ. Item ꝑter hãc spẽm in visu ponit visio sit alia alterius rõnis ab ea. ⁊ alia eiusꝺ rõnis cũ illa que ẽm medio habẽt. ppositi. ⁊ ly ⁊ illud qꝺ est visio dicatur spẽs. tũ est aliqꝺ aliud pus eo in oculo. ⁊ alterius rõnis ⁊ illud vt cõe ꝑ quod dicit ẽ spẽs. ẽ ita spẽs ppie dicta. ꝑterer ab actõe. Si dicas q spẽs in medio pfert a ꝑe in oculo. ppẽ diuersã recipiẽtia. hoc nihil ẽ qꝛ ficut albedo ẽ eiusꝺ rõnis in lapide ⁊ equo. ⁊ ideo vtrũq; ẽ formaliꝛ albũ ẽm eãdẽ rõnẽ albi. ita fi illa q̃litas q dicit spẽs ẽt eiusꝺ rõuis in oculo ⁊ in medio fi illa ẽ ẽt ẽs visio formaliꝛ. visio formaliꝛ erit vtroq; ⁊ in quocũq; ẽ formaliꝛ visio illud formaliꝛ ẽ videꝛ. Principale ẽt ppõ ps. qꝛ in oculo ecco manẽtes ibi fit motꝰ vt pus cãtur spẽs. Silr in oculo do rmienti als nõ excitaret ab excellẽti sensibili pũte. Nõ etiã als aliqꝺ excitaret ⁊ sono excellẽti nisi spẽs eẽt in aure. tñ in illis nõ ẽt visio. Ita ẽt in oculo bñ disposito recipit aliq̃ spẽs eiusꝺ rationis cũ illa que est in medio et hoc ꝙ ipm organũ est illis disponis cũ medio ꝑpter ꝑpicuitatẽ vtriusq; ⁊ ꝓpagationẽ ꝛc. 2. de ala. ⁊ ista nõ erit formaliꝛ visio. qꝛ siq; sit illa ẽtia alia ꝙ visione. Cõsẽ ẽt hoc de intellectu sit falsus. ps ꝓsingendo aliq̃ dicta sic opinãtis. posuit enim nullas ẽe alia spẽm ab ẽntia diuina in visione beata. ⁊ beatitudiné ẽntialiter cõsitere in sola visione. Conium ge ilud dictũ qꝺ visio formaliꝛ ẽ spẽs. ⁊ segtur qꝺ beatitudo ẽa erit formaliter ẽntia diuina. ꝑbatio. bñ tudo formaliꝛ ẽ visio ẽm eos. visio formaliꝛ ẽ spẽs ẽs eos spẽs ẽ formaliꝛ ẽntia diuina. ⁊ ẽntia diuina ẽt formaliꝛ beatitudo nra. Sz hoc solũ ẽ inconueniẽs aut negẽt ista ꝓmissa qꝺ visio ẽ spẽs. aut ponãt qꝺ ẽntia diuina ẽ una ⁊ alia spẽs. a se. aut beatitudiné ẽntialiꝛ in alio q̃ in actu videndi.

Quæstionem

rũdeo ꝙ dicẽdo. intellectio actualis ẽ aliqd in obis nõ ꝑpemũ ẽ. his eẽ pot nõ ẽ ficut cognitum. Istius ẽ opꝺ ponere aliquã cãm actiuã ẽ aliquo mõ in obis. aliqn nõ ẽt in ꝑtãe nra intelligere ẽ volum. qꝺ ẽ ꝑbs. 3. de ala. Appet ẽt ꝑ q os cure re alas. ⁊ obis ꝑs ẽ ꝑ in ꝑpet intelligibili sicut dictũ ẽ in ꝑcedẽti. q. q. alio mõ nõ ẽ ꝑbs vt actu intelligibile. loquẽdo de ꝑfectibili ẽ vt ẽ mãli. Dico ꝙ nic q ilte us intellectiõis nõ ẽ totaliꝛ ẽ cãa ꝑtialis. ofs necnõ ẽ nes in sua spẽ. sicut appet ꝓbones. ⁊ sc. as. gntã. ⁊ sexta. qui nones. Cẽ ẽt. q. ꝛ tũc nõ ꝓsẽ saluari ꝙ magꝺ ẽ mẽre vt mẽs ẽ. q. nihil ipsi. mẽ. ẽt. rõe parẽ. Nec tota cã intellectiõis ẽ ala intellectiua vel aliqd ẽ forma liter ꝑpter rõnẽ ẽ. q. tuor. causis. q. exꝑplicate. rõnes ꝑbi in. 2. de ala. ꝺe q. ẽ. q. ẽ. ⁊ ficido. ad ꝓncipale ad. q. ꝓ. ẽ. adducunt. ad hoc alie. ꝑbationes. ꝓma. q. ẽ. ẽ. act. nõ ẽt ẽ. ẽ. tudo obi. nec distinguuerẽt ẽntialiꝛ. ꝑpẽ. distinctiõnẽ obi. q. ẽntialis distinctio nõ ẽ ab eo. q. nõ ẽ. sẽ. ẽ. ẽ.

le habet virtutē perfectiōs agendi: ɔ inferiōs habet imperfectiōs virtutē agendi. nec tñ recipit virtutem istā imperfectiōs a superiori que est perfectiōis virtutis. ¶ Et pli ꝓmi medii huius secūde diuisionis. de po tentia motiua que est in manu ɔ baculo ɔ pila. Exēm fecidi medii. si manus ponat virtutē actuam habere in generatiōe prolis illa ɔ potentia actiua patris cō currunt vt due cāe partiales ordinate ad idē. qz alte ra perfectio. reliqua non tñ imperfectio: recipit hanc causalitatē a causa perfectiore. nec tota illa causalitas ē eminēter in causa perfectiori. sed aliqd addit causa imperfectior: intātum ꝙ effectus ꝑ esse perfectior a causa perfectiori ɔ imperfectiori simul: ꝙ acausa so la perfectiore. ¶ Ad. ꝓpositū. obiectum intelligibile ꝓsens in se vel in specie. intelligibili ɔ sparsa intelle ctiua non cōcurrūt vt cause ex quo ad intellectionem ꝙ tunc alterum haberet causalitatē rales imperfectā ɔ reliquū supplereret eam. ɔ si alterū eēt perfecta posset habere in se ipo existēte totam causalitatem ambo rus. sicut si virtus motiua vnius eēt perfecta supple ret virtutē alterius. ɔ tunc species esset quasi quidas gradus intellectimitatis supplēs gradus intellectua litatis deficientē intellectui. ɔ tūc si fieret ꝓfectio in tellectus fm gradū talē posset fine specie ɔ sine obie cto habere actū intelligendi. qō est falsum. ¶ Decurrunt ergo ista duo vt habētia ordinem ēntialem: nō tamē ꝓmo modo qz nec intellectus ad obiecto vel speciei rationes fue causalitarias. nec in eo enim obiecti natum est in se vel in specie sui facere intellectiones per aliqd qō recipit ab intellectu: sed ex natura sua: nec intellectus recipit suas causalitarē ab obiecto vl specie obiecti. sicut ꝑbatus est cōtra. quintā ɔ sextam opinionē in ista questione. ¶ Duntaxat cause essenti aliter ordinate vltimo modo. scz ꝙ vna est simplici ter ꝓfectior altera. ita tamen ꝙ vtraqz in sua partiali causalitate est perfecta nō depēdens ab alia. ¶ Di ar guit cōtra istud ꝙ in causis talibus ēntialiter ordinatis neutra est ꝓfecta alterius. ergo species intelligibilis nō erit forma ipsius intellectus. ¶ Similiter ad idem si fit perfectio intellectus ɔ totū hoc sit rarō agēdi. ergo vna operatio vtpote intellectiōnis habe bit vnam formalē rōnem agendi. sed ab ēntibus ac cidens quale est hoc totus intellectus habens speciem qō est incōueniēs. ꝙ quicquid nō est per se ens nō per se est ratio formalis agendi. ¶ Respondeo ad ꝓmam. accidit speciei inquanta est causa partialis re spectu actus intelligendi cuj intellectum. vt ex alia causa partiali ꝙ ipsa perficiat intellectus. quia ɔ si perficiat eum nō dat tamen intellectui aliquā actualitatē perfinētes ad causalitatē intellectus. ¶ Ad 2ū. ꝓpositū. potentia motiua in manu potest vti cultello inquantus acuum est ad piuidendū aliqō corpus. ista acuties si esset in manu vt in subiecto posset manus vti ea ad eandes operatiōnē. et tamē accideret manui inquantum in ea est potentia motiua. ꝙ in ea acuties esset. eōuerso: ꝙ acuties nulla perfectiones daret manui pertinentē ad potētia motiua. ꝙ apparet: ꝙ eque pfecta est potētia motiua sine tali acutie: ɔ ita eodē mo do vtit ea quando est in alio coniūcto manui vt cultello sicut vteret ea si esset in manu. Ita in ꝓposito. si species posset esse inexistēs intellectui absq; inhereni tia per modus forme si sito modo inexistens eēt sufficienter eōiuncta intellectui. posset ite due cāe partiales intellectus ɔ species cōiuncte sibiinuicem in eandē operationes in quam modo possunt quādo species inhorant intellectui. ꝙ etiam apparet ponendo aliquod intelligibile presens sine specie. illud ens ob iectum est causa partialis ɔ non informat intellectū. vt est altera causa partialis. sed ille due cause partiales approximate absq; informatione alterius ab al-

tera per solam approximationē debita causant vnuj effectum cōmunē. ¶ Per idem patet ad secundū. qa in vno quoqs ordine cē oportet ponere respectu vnius effectus vnā per se causam. ɔ vnam per se rationem causandi. ita intellectus in suo ordine causalitatis est vnus. ɔ habet vnam formalē rationez causandi ɔ species vel obiectus in suo ordine causādi ē vna causa ɔ habet vnaz rationem causandi. sed non oportet talem causam. qua ꝙ sic est vna cōiunctas ex duabus partiales habere vnaz rationez causandi nisi vnitatem ordinis. qz si cum vnitate ordinis occurrāt vnitaz pacidens boc accidit. sed vnitas ordinis est per se.

¶ Exemplū. si in suo ordine causandi habet vnam rationē causandi respectu prolis. ɔ pater in suo ordine causandi est vna causa vnius rationis. sed cā tota lis que complectitur partes ɔ solum nō habet aliquā vnam rationē formalē causandi sicut nō est vna causa nisi vnitate ordinis. ɔ si ptingat causas sic ordinatas ꝑter vnitatē ordinis habere vnitatē per accidens inquātū. ſ. vna accidit alteri. hoc nō ꝓuenit eis per se inquantū sunt cause ordinate.

Ad argumenta opinionum

per ordinē. ꝓmo ad auctoritates Aug. dico ꝙ imago que ponit ab eo eē in ipsi ops ɔ intelligat eē in anima vel in aliquo alie vt in subiecto. nō ꝓpcie in corpore sic mixto. aliter nō cōcluderet illam imaginē esse nobiliorem omni corpore sicut dicit ipse. ii. sup Gene. qō aut̄ est in anima vel in aliquo alie vt in subiecto nō est illa species que est vt dicit obiectus. sed illa recipit in parte organi que est corpus sic mixtum. ſ. illud qō recipit in anima vel potentia animē ē actꝰ cognoscēdi. ergo per imagines intelligit ipse talē actum. Ista glo. arguit ex dicto eius. ii. de trini. c. j. vel 5. vbi vultꝙ informatio sensus que fit a solo corpore dicitur. illa aūt informatio est ꝓpria species que recipitur in parte organi. cū corpore sic mixto. hoc patz et hoc qō dicit ꝙ gignit a solo corpore qō videtur. ¶ Sicut ergo illud qō est ꝓprie imago dicit visio. ita eōuerso visio pot dici imago ɔ multo verius. qz vi sio fm veritatem est queda qualitas. ɔ talis qualitas est quedam similitudo obiecti. e forte ꝓpterea dicitur similitudo hoc que dicit esse visitare species. ¶ Doctissimo facilē patet ad auctoritates eius. concedo. ꝙ istam imaginē que est sensato nō canſat corpus in spiritu vt totalis causa. sed anima causat in se mira celeritate: non tñ vt tota causa sed ipsa ɔ obiectū. vt dicit ibidez. ii. ꝙ mor vt visum fuerit cē. Innuens ꝙ ꝑsentia obiecti cōgrit in ratione visibilis vt anima facit in se visionē. nō requirit nisi vt aliquo modo causa partialis sicut ipse met exponit. ii. de trī. c. 2 vel. 5. ꝙ a videre ɔ visibili dignit visio. ¶ Ptar ex cluſionē ic intellectā ꝑbat ratio sua in auctoritate ꝑallegata. qz illa ratio fuit. ꝓpositio. ſ. qagens est ꝓpriātius patiente nō est immediata: sed dependet ex istis tribus. ſ. agens ɔ ꝑsentius effectu. ɔ effect̄ agētis ē actꝰ forma patiētis. ɔ actꝰ nobilior potētia. ſ. agēs inducēs hāt formā eſt nobilis patiēte. Ubi ista ipse ꝓponēs sunt vere ibi ꝓpō Aug. qđ accipit eē sua ista ait ꝙ agēs ē ꝓpriātius effectu nō ē ita nisi de cā tota li. ¶ Ibi. n. aliq eē cā partiali agēs ad aliqđ effectū nobiliorē se sicut elemēta in virtute corpoꝝ celestiū potest agere ad gñationē mixti qđ est nobilis ipso elemēto agēte vt ptat ex li. ii. ¶ Per istud ps ad scdas auctes Aug. io. dcrī. c. 5. vel. 15. formatꝛ. n. ala in se imagi nem. hoc est sensationem. ɔ de se. hoc est ipsa ē in potentia naturali ad sensationem ɔ in potentia neutra sicut supficies ad albedinē ē in potentia neutra ɔ non naturali. ɔ ita naturalitatē ostendit cuj dicit de se. Et loquit ibi in ꝑsona ipsi⁹ vt apꝑet. qz dicit ibidē ꝙ

illas partes aĺe que coꝓor similitudinibus ſformãtur habemus cõmunes cum beſtijs. hoc verũ eſt de illis que informãtur imaginibus. hoc eſt ſenſationibus extẽdendo nomen imaginis ad ſenſationem.

¶ Ad rõnem primã ꝓ illa opinione dico q̃ concludit. ꝑ me. q̃ cognitio cum ſit operatio vitalis nõ a non viuo ſicut a totali cauſa. poteſt tamẽ non viuum eſſe cauſa partialis aliquius viui. vel effectus vitalis ſicut ſol nõ viuus eſt cauſa partialis cũ pie ad generãdum filium viuũ. r multo magis in ꝓpoſito eſt poſſibile. q̃ hic cauſa ꝓcipalior eſt viua ſicut patebit ſe quẽtibus. ¶ Cum arguit poſt de forma ſpẽcta hoc concludit q̃ aliquã actiuitatẽ habeat reſpectu ꝓprie opationis. Sed q̃ videt cõcluderi tota cãlitatez in ea reſpectu ſue ꝓpie operation is. ¶ Rñdeo q̃ iſta forma ex ꝓfectione ſua ordinat ad habẽdã aliquã opationem circa totũ ens. vt dicit. 3. gõne bonus bi. q̃ vero nõ eſt ſimpliciter ꝑfecta q̃ nõ eſt infinita. iõ non ꝓt in ſe habere totũ ens. ex eius ergo ꝑfectione cum ſua impfectione cõcludit ꝙ aliquã actiuitatem habeat nõ tñ ſufficiẽtem. q̃ nõ poſſet habere totales cauſalitatẽ cognitionis reſpectu totius entis niſi haberet in ſe totũ ens. r ideo dico ꝙ forme impfectiores bene poſſunt eẽ cauſe totales reſpectu ſuarũ operationũ. q̃ operationes earũ ſunt limitate ad res rebus tm quarũ rerum habere totalẽ actiuitatẽ nõ concludit aliquam ꝑfectionẽ actiuam niſi limitatã. Sz in iſta forma ꝑfecta que ordinat ad totũ ens nõ poteſt poni totalis cãlitas reſpectu cognitionis tot̃ entis. tũc enim ponereſ in ea virtus actiua illimitata. Sed tñ ꝓ poni cãlitas partialis in ea ꝓ partialis in obiecto vt ſic ipſa poſſit coopari perfectioni ſue circa ſpẽcialia obiecta. r obiecti etiã quodcũq; cooperari ſibi magnũ obiectũ ad magna perficiẽdum. et ſic paruũ ad paruũ. ¶ Alia duo argumẽta de actione vt diſtinguit cõtra factionẽ ꝙ actio denoiat agẽs. cõcedo. pono enim actionem intelligẽdi vere manere in agẽte. q̃ eſt cauſa partialis. ſ. in ſuppoſito agente: ita q̃ non tráſeat extra ſuppoſitũ. ſed nec tráſit extra par tem intellectiuã in ſenſitiuis. nec extra intellectiua in appetitiuã. nec extra ꝓncipiũ eius actiuũ in aliã poteñtiã. ſed maner in parte intellectiua que eſt cauſa partialis eius. Nõ autẽ opoꝛtet actionẽ ꝓprie dictã manere in ſua cauſa totali: ſ. ſufficit ꝙ maneat in ſua cauſa partiali.

Ad argumenta ꝓ ſecũda

opinione quãuis poſſet ibi tangi virũ iſta cãlitas que attribuit partiꝛ intellectiue ꝓueniat ꝓprie intellectui agẽti vel poſſibili. tamẽ illã difficultatẽ dimitto vſq; alꝫ. ¶ Cum ꝓbat ꝙ poſſibilis nõ ꝓt habere illaꝫ cauſalitatẽ. q̃ nihil idẽ agit in ſe. ¶ Rñdeo q̃ illa ꝓpoſitio nõ eſt vera niſi de aliquo agẽte vniuoco. nec iſta. ꝓbatio eius q̃ tic idem eſt in actu r in poteñtia cõcludit: niſi quãdo agẽs agit vniuoce. hoc enim indicit in paſſum formã eiuſdẽ rõnis cum illa ꝑ quam agit. Si enim aliq̃ ſic ageret in ſe: ſequeret ꝙ ſimul haberet formã eiuſdẽ rõnis ad quã mouet. r ꝺũ mouet ad illã cauſaret in illa. igit ſimul haberet illam r nõ haberet ſalẽ hoc ſegtur de ꝺuabus formis eiuſdẽ ſpeciei vel de eadẽ. In agẽtibus autẽ equiuoce. i. in illis agẽtibus que nõ agũt ꝑ formã eiuſdẽ rõnis cum illa ad quã agũt. ꝓpoſitio illa q̃ nihil mouet ſe ſi bz neceſſitatẽ. nec ꝓbatio eius q̃ aliq̃d ſit in poteñtia r in actu reſpectu eiuſdẽ aliq̃d concludit. nõ enim ibi agẽs eſt tale formaliter in actu quale paſſũ eſt formaliter in poteñtia. ſed agẽs virtualiꝛ eſt tale in actu qua liter formaliter eſt in poteñtia paſſis. r q̃ dẽ ſit virtualiter tale in actu r formaliter tale in poteñtia nulla eſt cõtradictio. Illa glo. de agẽtibus vniuocis r equiuocis neceſſaria eſt. q̃: ꝑ hs poſuit motũ ſit in genere qualitatis ſed quãtitatis r vbi. In quãtitate autez r vbi nulla eſt agẽs vniuocũ. q̃: in genere quãtitatis r vbi nulla eſt forma que ſit ꝓncipiũ inducẽdi ſimilẽ formã. imo vt generaliter dicat gcũs mot̃ ad formam non actiuam nõ eſt ab agẽte vniuoco. q̃: ex quo forma talis terminatus nõ eſt actiua nulla eſtidem rõnis eſt ꝓncipiũ agendi. Sunt igit aliꝗ apud ꝑhm multi motus ab agente nõ vniuoco ſed equoco. r ibi agens ẽ virtualiꝛ rale in actu ẽle patiens ſo malir in ꝓ. ¶ Si arguas ergo in oĺbus poſſet idem eſſe in actu virtualiꝛ r in poteñtia ad actũ formalẽ. r ſic qlibet poſſet moueꝛe ſe. ¶ Rñdeo ꝙ in iſta illatione cẽ nõ cauſa vt cauſa nam er gnãli rõne actus virtualis r poteñie ad actũ formalẽ nulla eſt repugnãtia: q̃ ſi er iſta rõne eſt re pugnãtia tũc r in qualibet eẽt repugnãtia. ſi aliquo cum actu virtualiꝛ ꝑcurrit aliq̃d aliud. ꝓpter q̃ repugnat ſibi q̃dꝫ eẽ in poteñtia vel actu formaliter tale. Exẽplũ eẽ calidũ virtualiꝛ in actu r formaliter ipotentia de ſe non includit ꝺictionẽ vel repugnãtiam r ideo in nullo ſubiecto includit repugnãtia q̃ ꝓpter hoc non poſſint eſſe ſimul nec alterũ eſſe ibi q̃ alterꝫ. Tamen ſol qui eſt calidus virtualiter nõ ꝓt eſſe calidus formaliter. tamẽ hoc non eſt ꝓpter repugnãtiã ſi ſoum. ꝓbo: q̃ ſaturnus eſt frigidus virtualiter. et tamẽ nõ ꝓt eẽ calidus formaliter. ergo actus virtualis nõ erat in eo cauſa repugnãtie ſed aliqd aliud qꝫ eſt cõmune Sol r Saturno. puta q̃ ipſa ſunt corpora incorruptibilia. r calliditas eſt ſ. in tas corpoꝛis corruptibilis. Sed ſi obiectas q̃ talis ꝓpietas meri. er quo ſunt generabilia nõ debẽt negari. ꝓter alias difficultates ſpeciales. ¶ Rñdeo ꝙ nulla ſit ꝓpietas metaphyſica que multa habẽt ſingularia falſa. intelligendo autem ꝙ nihil eſt in actu virtualiter et in poteñtia ad actum formalẽ. r q̃ iſta repugnãtia ac cipiat ex parte vel ratione actus r poteñie nõ eſt ſi ꝓncipium metaphyſicũ. q̃ multa ſingularia falſa paꝛtẽter ſunt falſa. ex quo patet q̃ illud nõ eſt ꝓncipiũ metaphyſicũ. ſed q̃ nihil eſt in actu formali r in poteñtia reſpectu eiuſdẽ actus formalis. verũ eſt q̃ ſicnihil eſt in actu ſi in poteñtia. ¶ Et ſi omnino conteñdas q̃ etiam loquendo de actu virtuali r poteñia ad formalẽ actum ſit ꝓncipium metaphyſicum.

¶ Quomodo alij erant ita ceci r iſte ſolus videꝭ vt rationem cõmuniũ terminoꝝ metaphyſicoꝝ non poſſent cõcipere r ex eis apprehẽdere veritatem talis complexi q̃ ipſe ponit ꝓncipium metaphyſicũ q̃ non ſit ab alijs non ponit ꝓncipium immo in multis falſum r nunq̃ neceſſarium in ratione terminoꝝ

¶ Cũa arguitur ſecũdo phyſice de cauſa materiali r efficiente q̃ nõ coincidunt verum eſt de materia que eſt in poteñtia pura. ſed nõ de materia ſm qꝺ actualis eſt ſubiectũ reſpectu accidentis. ¶ Neceſſe ẽ enim aliquid idem quãdoq; eſſe materiam r efficiens reſpectu eiuſdẽ. q̃ apparet quia talis paſſio nõ predicaretur per ſe ſecũdo modo de ſubiecto. quia ſi predicaretur de ipſo ſecũdo modo eſſet eius cã materialis ſicut materia eſt in accidentibus. q̃ ponitur in diffinitione eius vt additus ſi etias eſt ꝓpria cõtio per ſe. igitur r neceſſaria. ſed q̃ eſt ſola cauſa materialis reſpectu alicuius non habet neceſſitatez reſpectꝰ eius. ergo oporteꝛ ꝑter cauſalitatez materie ponere ei ſubiecto cauſalitatez efficitiæ ad ſalũdũ neceſſitatẽ

¶ Quod arguit poſtea de relatiõibus realibus oppoſitis. Dico q̃ aliqꝫ relationes oppoſite ſunt inẽs poſſibiles in eadem natura: aliqꝫ in eodem ſuppoſito. aliqꝫ nec in eadem natura nec in eodem ſuppoſito. vnde ex ratione relationũ realiũ in cõi nõ poteſt ꝓcludi repugnãtia earũ in eodẽ. ¶ Exẽpla ꝓdcta eẽ r cauſatũ in eadẽ nã fiue ſuppoſito repugnant: quia ſi

non tñ cidē̄ pdderet a se. pduce ꝫ pductum nō re-
pugnāt in eadē natura. q; nā potest cōmunicari sine
diuisione fui qualis est nā diuina, repugnat tñ in eo-
dē̄ suppōsito, mouēs aūt ꝫ motū nec in eadē natura
nec in eodē suppōsito repugnāt: q; hic nō ponitur de-
pendētia cēntialis qualē ponūt relationes cāe ꝫ cāti.
nec per idē ponit q idē sit antecēs tt q; ponere vide-
tur nō pduci ꝫ pducētia. sed tñ ponit ꝙ idē depē-
dēt a se quātū ad actū essētiale, sicut motū a mouente
dependēt quātū ad actū accēntale quē recipit ab eo.
Incōpossibilitatē igit aliq̄s relationū realiū ops pdu
cere ad aliquā impossibilitatē pōt ꝫ vbi ista pōt nō
inuenīr ibi nec illa incōpossibilitas ꝫ relationū oppositā
tarū cōcludet. ¶ Hoc ēt amplius declarat. q; sicut
ister relationes pducētis ꝫ pducti que sīt repugnātes
in eodē suppōsito pōt fundari in eadē nā illimitata ſ
cut in cēntia diuina, ita ister relationes mouētis ꝫ mo
tū ſ multo minꝰ hīt repugnātiā fundari pōt ꝫ eades
nā aliq̄liter illimitata. Quicqd aūt est in potentia ad
aliquē actū forma iter. ꝫ cā boc hꝫ eādē actualitatem
virtualiꝫ. sicut cum idē mouet se ēt aliqualiter limita
tū. ponit ꝫ. n. nō nīs capar illius perfectionis ꝙ virtua
lāns est. ibi igit ꝑpter illimitatione aliqualē hꝫ copa
timꝫ se ister relationes oppositē. ¶ Ad 2dū ille eorū
q; dōlebat moueret se. Dico ꝙ sicut argūtum est ꝓra
pmā opinionē in excludēdo cām sine qua nō. q; nihil
est cā totalis ꝫ pfecta nālis effectiua alicuius effect⁹.
qn ipm apponimus tūc aliqn̄ecptiuo ꝫ nō impedīti
cāe illud. Ignis aūr semp est apptus tali ſpōsibili. ex
fuīficiter ꝫ nō pōt poni aliqd ꝓpetuū impedīes qñ
igitur ponit ꝫ nō pōt ꝑ sibi. q; ſ ponat hoc impedīes amo
ueat illud ꝫ nō erit impeditū. ſi aūt amoueat illud
ꝫ ſic discurrēdo ꝑ singula hēbit sibi ꝑ ignis ꝫ nul
lo mō impeditū. igit ſ ipsum ēt causa actiua totalis
respectu calozis. ꝫ ipm ēt totalis cā receptiua. igit
semp ēt calidū. nō aūt semp ēt calidū sicut ꝓbat. po
test semp sentire. ergo cū non possīt poni nō causali-
tas totalis ꝑpter impedimētū nec ꝑpt apptorima-
tionē. nec ꝑpter receptiuū cōcludet ꝙ in ligno nō est
cālitas actiua totalis qō ē ꝑpositū. sicigit nō oia mo
uebūr sē ut cāe totales. q; multe tales nāe que nō sūt
semp actūalīter cāe nīle est totales actiue ꝫ. Sed ni
ces dicā ligni ēt cās gtiale. vt patet igne coagulāte a
lefactioné fui in rōne effectui vel actiui partialis.
¶ Hec ista cauillatio valet. q; cāe due ptiales nō po
nunt respectu cīusdē effect⁹ qñ altera ꝑ cils hꝫ totum
effectū in virtute sua vnīuoce vel equoce. ꝓbo. ſi eni
altera haberet in virtute sua totū effectū. segtur ꝙ eo
tū pōt ꝑducere. igit alia ꝑ partialis nihil pōt ꝑducē
re. vel idē bis ꝑducet. ignis aūt ꝙ ꝑducēs ad ter-
mīno cōclusius fuit hēbre actiuitatē respectu caleface-
re in ligno hꝫ in se virtualīr totū calozē ligni. ſ lignum
bic nullā hꝫ cālitatē ꝑtialē. ¶ Ad ꝓpositū igit quia
alia nō semp ēt in actu respectu cuiuscūq; intellectio-
nis. cū tamē ipsa sit receptiua respectu cuiuscūq; ītel
lectionis. ꝫ ipsa sit sibi ꝑ apporimata ꝫ nō semp ꝑ-
pedīt. ꝛcludit ipsa nō ēt cām actiua totalē. sed ali-
quid aliud regrīt. illud aūt aliud cōcludit ēt obiectū
q; cooperēte segtur effectus. co nō ꝑsente nō pōt ba
beri effect⁹. Cōcludit ergo ꝑmo cālīras aliqlis in ob
iecto nec totalis. q; obm ꝑpter sui ꝑfectionē non
pōt habere in virtute sua totaliter intellectionē ꝓ-
pter sui ꝑfectionē. ꝛ tō cōcludit. q; cā obo requirit
aliq̄ alia cā actiua ꝑtialis. nō aūr alia ab intellecti-
ua. q; ipsa ꝓcurrente cī obo segtur intellectio. sic er-
go cōcludit hic duas ēt cās ꝑtiales actiuas. ꝫ tam
in aliis multis est ꝙ nihil idē mouet se vel cāt sic nec
totaliter nec ꝑtialiꝫ. Illud ēt qō habet ꝓ Achille ſ
videt multū efficax argūmētū. hoc enim videt esse
cautela quēdā diuertēdo a ꝑte opponītis ad ꝑte

respondētis. q; ꝑpter defectū argumēti ꝛ indubita
les formā respondentiū vr rīdētes faciāt argumenta
ad ꝓbādū vnū necessariū. ſ. q; ignis non calefaciat ſe.

Protertia ꝛ quarta opinionē non
sint argumen
ta adducta ad quę ops respōdere. qui vult crēdere ꝛ
acru suo simplici. q; de facto vidīmꝰ cognoscēdi. vel
illud dictū scīe opt. q; ſpēs intelligat ēt essētialē ꝛ
dentiā. tñ nō sīt articulus fidei nīsi ꝑ rōnem ostēdat
ītellectū que ꝓ. ſ. tertia ꝫ ꝙrta q; videnī inter se oppo
site ꝓcedant ad inuicē ꝛ ꝑmanēt. ꝛ hoc sic. ad agen
dū regrīt rō formalis agēdi. ſ rō agētis. sīgn ſ ſuppo
sīti. rō agēdi est forma elicitiua actionis. ¶ Ji ꝑma
igit actione in intellectū possibile agēs ēt fantasma
sed qō quid ē ſpēcies in fantasmate est rō agendīm
ſ ꝑm. ꝛ hoc inquantū illud qō qd est sīat in lumine intel
lect⁹ agētis ꝛ penetrāt ab illo lumine ꝛ ambīt ab ipo
agente. ꝛ hac rōne agēdi ꝑmū impressīm in intellectū
possībīlē est inchoatio habīt ꝑcialis q; inchoatio nōe
ſpēs intelligibilis nec forma mouēs ad actū intelli-
gendi. q; obm ēm ſ ne ꝑsistēn ꝑtinet ꝛ ad fantasmata
q; fantasīma ꝑsistēt in intellectu q vbiqp ꝑsistē in copo
re. igit nō regrīt aliq̄ alia spēs ꝙ quā obm sic sīt ꝑsis-
nec aliqd aliud tenēs vicē obi vel repīt as ipm cum
ipsa ipm sīc ꝑsistēt ꝑma hēat rōnē ꝛ quo ꝛ qō respect⁹ intelle
ctionis quo. q; ꝑ ipam est intellect⁹ in potēcia ꝓpinq
ꝛ accēsitali ad actū intelligēdi sicut ꝓ grauitatē est cor-
pus in potēcia ad vbi ꝛ ēt quo agēdi ad boc ꝙ ma-
nēat in intellectu impedīmētis actuali intellectione. ē
ēt qō q; sibi ꝑmo occurrit sicut ſm Auic. ꝑmū sentatū
ē ſpēs nō vt obm terminās. sed vt quod qōdā dedu
cēs non ꝑ collationē sed ꝑ cōtinuationē in obm.
Sic igit concedat ꝑma opi. ſ. secūda quo ad boc ꝙ
ꝑma negat ſpēm. ꝫ secūda cōcedit inclinationē ꝑcese
dentē actū. ¶ Tho ad boc aūt ꝙ ꝑma opi. ponit in-
tellectū ēt passīm respectu ꝑmi actus. ꝫ actiuū respe
ctu secūdi act⁹. ꝫ secūda opi. videt ponere ꝙ aia seip
sa eliciat actū. boc cōcordat sic. q; facta tali impīdīo
ne ꝑma in intellectus possībīlē ipse inte⁹ occurrit tali
passīoni: q; cē passīuū occurrit agenti ingītū passīuū
nititur saluare sīus esse. hoc ēt vult Aug. 6. mustce
vbi logitur de illis numeris ocurrentibus ꝛ de aliis in
ipso occurrūt intellect⁹ imbibīrīq̄lā intellectus cōfo-
sam ꝛ trāsmittīt ad intima sua. ꝛ tūc recepīt ēs a se in
timius ꝙs possīt ēs recipe ab obo. illi ēt impssīoni sic
intimate occurrit intellectus secūdo. ꝛ in illo secūdo
occursu imergit se illi penetrādo illā. ꝛ in boc ē diffin
cta ꝛ ꝑfecta cognitio intellectus.

Quicquid sit de opinioni-
bus illis q̄s iste medī̄ nitīt exponere. arguit ꝫ mul
ta hec dicta ꝙ ꝑmo ponit. ſ. ꝙ qd est relucēs in fanta
smate ēt rōnē agēdi formalē fantasmati. ¶ Cōtra quō
aliquid est rō tratio agendi alicui in quo nō est formalīt
aut ſi quoquo modo qō quid est ponat in fantasmate
cum illud sit ēt esse ēius ꝑm quid. qa ꝑm ēt rep̄sentati
ē non ꝑm aliqō ēt ens existēte quorū ꝙ ipsum qō
quid est ꝑm illud ēt ē rit ratio formalis agendi aliq̄s
actionem reales. ꝫ ita cum illud fantasīma per quod
conneni it ꝑsi illud esse non sit ꝑncipalis causa agendi
ꝑm eos. ergo nec quod quid est ꝑm ꝙ exiht in eo est
ꝑncipalis ratio agendi qō est ꝑra eos. ¶ Preterea
ꝑeter hoc quero qō qd est sīat in lumine intellectus
agentis ſi nihil aliud est nīſi intellectus agentem esse
in anima ꝛ in fantasīa eiusdēs anime esse fantasma.
ergo ꝑpermo quando fantasma est in virtute fanta
stica sit ista penetratio ꝛ ambitio. ꝛ ita erit in freneri-
co ꝛ dormiente quod negat ille cuius opinio exponi
tur ſi aliqd aliud ē ꝙ illa duo ē ēll ꝛ sit aliq̄ actō nona
dē̄ igit ēt termīn⁹ nouus. nō erit in fātasmate. igit

eriã in intellectu possibili. ℣ gõ gd est nõ agit p aliquã
penetrationẽ que penetratio pcedit actionẽ gõ gd est
fed trãsmode gõ gd est cã intellectu agẽte coagit cãdo aliqua impssiõe nouã in intellectu possibili. ℣ bicit opi. alia. ℣ Si dices alia opi. ponit spẽm intelligibile impressã. ista nõ ponit spẽm talẽ fed inchoatio nem habit⁹ scialis. ℣ Contra ista opi. ponit ista impssionẽ ex spẽi quo intellect⁹ est in potẽtia accitali cui nõ pus esse in potẽtia obẽdiẽti. fed si p ista impssiõnes nõ est obiectũ intelligibile pis nunc magis q̃ fuit. nõ magis est nũc in potẽtia accitali q̃ pus si est psens aliquo mõ nũc quomõ nõ fuit pus pus illud quo nunc ẽ pus est spes intelligibilis. hoc erit magis apparẽs hoc q̃ pmo ei occurrit tãq̃ ondẽti obiectũ ꝓpter nã lẽ cõmunicãt ad ipm. hoc nõ posset ee nisi obiectus reluceret in eo ⁊ ita bẽret spẽi. ℣ Similr hoc gõ di cit inchoationẽ habit⁹ scialis pcedere actũ nõ ⁊ verũ q⁹ habit⁹. ꝓprie loquẽdo vt pbs loqtur. 2. etbi. generaf ex aliquo actu elicito. ⁊ sicut vltim⁹ gradus habitus generaf ex vltimo actu. ita pm⁹ ex pmo. ita q̃ q̃cũq̃ gradus habit⁹ est posterior aliquo actu. ℣ illũ q̃ est simplr pmũ in intellectu possibili nõ ẽ aliqd ipsius habitus. ℣ Hoc sic trad spm opinionẽ illius doctoris ⁊ exponit. q⁹ ponit ista inchoationẽ ee cẽtia habitus totã. ℣ Vlteri⁹ dẽ occurrũ illo. Rndeo occurrũt nõ bi affingnat nec ad intẽtionẽ Aug. patiẽs enim oc currens agẽti nutũ saluare se ⁊ ꝓtra agere agẽti cozn pentis e. hoc fic intelligẽdũ est. hic ifud agẽs agit ad ffectionẽ ⁊ slutẽ passi. ℣ non occurrit ei ꝓter illam rõnẽ vñ saluat se in ea ⁊ ita ẽ ad intẽtionẽ Aug. vult enim q̃ aia occurrens passioni facte ab aere in aure vehemẽtius agitat illã aerẽ. ⁊ sic cãt magis audiriõnez q̃s solus sonẽ cãret. hoc igit occurrere ẽt ei coagere.

Et tãc rndeo breuiter ad Aug. de impssione spẽi sensibilis facta in organo vel spẽi intelligibilis facta in intellectu. aia per potẽtia talẽm occurrit. ⁊ cũ illa spẽs impssa coagit ad actũ aliqũ ffectiuum. q̃ positũ illa spẽs de se fola cãre. ℣ Et cõtra addit se illo supli ci occursu pmo occurrit passioni q̃n tangenti illum ⁊ post passioni imbibite. q̃o gd significẽt ista vba metaphorica. ⁊i significẽt ꝓ per sẽm occursũ cãrũ aliquid ffectiuũ q̃s per pmũ: illud intimũ ꝑficit. sic dicit nã intrinsus ꝑficit a forma ffectiua que magis accẽtat eñ. ergo in fecundo occursu nõ trãsmittit passio illa ad intima magis q̃ pius. fed aia coagẽs illi passioni cãt aliqd ffectiuũ q̃s est intimius in aia q̃s illa passio prius cãta.

Ad auctoritatem pbi. 3. de aia q̃n adducẽt p. 5. opi. hic tit⁹ no determinãdo dico q̃ pbi losophus locutus ẽ cõiter de potẽtijs ale inquantum sunt q̃d⁹ formaliter sumus in actu scõo. puta de sensiu inq̃ãtũ est quo formaliter sentim⁹ ẽ de intellectu inquãtũ est quo formaliter intelligim⁹. formaliter aũt intelligimus intellectũ inquãtũ recipit intellectũ. ⁊ q̃ si cãret eam actiue nõ fit dico intelligere intellectũ inquãtũ cãret fed inquãtũ by intellectionẽ vt formam bẽre enim q̃ trat est esse quale. ⁊ ita intellectũ habere intellectionẽ siue recipe q̃ dẽ est. est ipm ee intelligẽre. nos igit intelligim⁹ intellectu inquãtũ recipit intellectũ. ad pbs loquẽs sic de intellectu necesse habuit dicere eñ esse passiuũ. ⁊ p intelligere est q̃dam pati. hoc est q̃ intellectio inquãtũ est q̃dã⁹ quo formaliter intelligim⁹. ⁊ forma q̃dã recepta in intellectu. nõ aũt intelligim⁹ ea inquãtũ est q̃d cãtũ ab intellectu ⁊ causat ab eo. nã si oc⁹ cãret ⁊ eam in intellectu nõ imꝑeret nõ min⁹ ea intelligeremus. sicut dixi de intelligẽtia actualẽter. ita dico de scire habitualiter. q̃ inte⁹ est quo scimus habitualiter inquãtũ recipit habitũ. nõ inquantũ ifũ cãt fi illus cãt. dico igit q̃

oẽs auctoritates que sonãt passibilitatẽ intellect⁹ pos sibilis pñt exponi de eo inquãtũ cognoscimus habitualiter. vel inquãtũ cognoscimus actualẽ. ⁊ ifto mõ dicẽdo q̃ est passiuus. ⁊ fi sit actiuus nõ fi fm ifta rõnes fed accidit ei q̃ sit actiuus fm ifta rõnẽ. affirmat ergo iste auctoritates de intellectu q̃d⁹ verũ est q̃ sit passiuus nõ loquẽtes de intellectu fub rõne actiui fed alie rentes ifm bere rõnẽ receptiui ⁊ ipm nõ dicat nõ ee actiuũ. locus aũt ab auctẽ nõ tenet negative. ℣ Et p idẽ rndeẽ ad illud de potẽtia accitali ⁊ ẽntiali. nõ intẽ⁹ est in potẽtia ẽntiali q̃ deficiat fibi aliqua ratio cãlitatis ẽtũ est ex qte fui. fed intellectus est in potẽtia ẽntiali qñ alia cã partialis nõ ẽt fibi pis quam opꝰ ẽ pñt ad hoc q̃ sequat actio. ⁊ qñ illa cã partialis est approxiata ad ipm. in potẽtia accitali fiue ꝓxiꝑ ad agẽdũ. ℣ Sed illa auctoritas que dicit q̃ intellectus possibilis nihil ẽ ex q̃ fit an intelligere requirit aliã exponẽ q̃a in trũ pertractat aliq vt dicũt intelle ctũ possibile ẽ in pura potẽtia in genere intelligibilium sicut mãm ꝓmã in genere corꝑaliũ que nõ ẽ intencio phi. q̃ potẽtia ad actiũs numꝫ fundat nisi in fubã in actu. intellectio aũt fiue spẽs intelligibilis nõ ẽ fuma fubstãtialis q̃ accitalis. igit q̃ ẽ ifm mediatiõnez priuũ illius est aliqd in actu fubstãtiali. aut falte q̃ ẽ mediate receptiuũ. ⁊ tũc q̃ imediate recipit erit ali quis act⁹ accitalis. ficut ẽ fubsipicies ad albedines. intellect⁹ igit possibilis fm q̃ ẽt illud q̃ recipit spẽs ecies intelligibilis vel intellectio vel illud fm q̃ spẽ cies recipit in aia nõ erit purũ potẽtiale. fed erit aliquid in actu fimol ⁊ ifte respect⁹ potẽtie nõ fit aliqd in actu. cum. n. loquos de potẽtia ꝓpinqua dicimus: non loquor de potẽtia q̃ dicit respectũ ad albedinem ille. n. respect⁹ nõ ẽt aliq̃dĩn actu. ficut nec ad hebedo aq̃ ẽt aliqd in actu. fed illud in quo ẽt ifta potentia ẽ aliqd in actu vt fupficies ẽ fl receptiua albedinis. ita bic ꝫ an intellectionẽ ꝓ potẽtia an actũ que ẽ fpect⁹ ad intellectionẽ nõ fit aliqd in actu ficut nec in tellectio ad q̃dã. ⁊i illud in quo ẽt ifta potentia q̃ ẽ fundamentũ iſtius respectus ẽt aliqd in actu ⁊ illud ẽt intellectus possibilis. nõ ẽt igit aput pbm intellectus possibilis nihil in actu ficut iſti accipiũt. ꝫ opꝰ exponere illã auctoritatẽ. hoc mõ nãliter intelligim⁹ ꝑmo illa que ꝑmo occurrũt ex fantafmatibus ficut ditum ẽt in. 2. huius dr. nihil igit possimus poten tia ꝓpinq intelligere an intellectionẽ aliquis imaginabilis. ideo nõ possum⁹ intelligere intellectũ an intelligere alterius intelligibilis. ẽ nec intellectus pot intelligi a nobis an intelligere alterius intelligibilis ergo nõ ẽt intelligibilis an intellectionẽ alterius alterius. ficut ꝓpium aiceẽs ẽt verũ ⁊c. cõsequens ideo fic intelligẽdum ẽt ipm nõ esse aliqd ens fin ante intelligere. ⁊ intelligibile. non q̃ anteq̃ intelligat nihil fit in actu. fed q̃ non ẽt aliquid q̃ possit potentia ꝓpinqua intelligi a nobis ante intelligere alterius ꝓpter intellectionẽ n̄ am naturalẽ incipiẽtem a fantafmatibus mõ. ℣ Et cũ post arguitur de illa fimilitudine q̃ fit ratio tam faciẽdi q̃ agendi. Dico q̃ in facitẽ bene forma ẽt ratio faciendi in q̃ forma facilis ẽ aſſimulat fibi factum. fed in agente nihil ẽt productũ nifi ipſa actio. actio enim ẽt vltim⁹ terminus nec habet alium terminũ. ⁊ ideo nõ ops q̃ in agente rõ agẽdi fit aliquid in quo aſſimilẽt agens alicui alteri p ducto. ℣ Sed dices falte illa ẽt ratio agendi in qua agens aſſimulat fibi productum. fcilz actionem ipſam bene. ⁊ deo q̃ fpecies illa que ẽt fi militudo obiecti ⁊ per quam intellectus aſſimilatur cognitioni producte ẽt aliqua ratio agẽdi. fed nõ totalrõ nec ẽt rõ ꝓncipal. ficꝑatebit in feq. q. ℣ fi q̃n due cãe ꝓcurrũt fuffici ꝑpinq: ee ifi unũ do formal ⁊ i remotiore vt ual fiue fi ifi tudo eq̃oca ⁊ ita ite? ℣ fi cã fugio:

T. 1. pte fũ. q. 67. ar. 1. 2 Eſt. q. 1. q. 5 ⁊ q. 2. q. 5.

equoce ꝛ virtuali assimilat cognitioni vel intellecti oni. ſpē aūt ſīc cā ꝓpingor ꝙñ vnius ꝛ ſormaliter aſſimilat ei. ¶ Tum arguit poſt de indeterminatio ne intellect⁹ ad diuerſos act⁹ ⁊ obꝫ. ¶ Rndeo q̄ alia ſ̄t indeterminatio mālis ꝓpter defectū act⁹, alia ē in determinatio agētis ꝓpter illimitationē virtutis ac tiue ſicut ſol eſt indeterminat⁹ ad multa generādum ꝓuo indeterminatū nō agit niſi determinet⁹ p aliquē actū. q; alis nō eſt in actu ſufficiēte ſic ē in potentia. ſe cūdo mō indeterminatū nulla forma alia a ſe determinat. ſed er ſe determinat ad pducēdū quēcūq; eſſectū ad quē ex ſe eſt indeterminatū, ⁊ hoc pñte paſſo receptiuo ſicut ſol pñte paſſo generat q̄libet genera bile et quo ipſm natū eſt generari, ita in ꝓpoſito ideterminatō intellect⁹ nō eſt indeterminatio poteñalis ad paſſiuū in ordine cāliſicies, ſed eſt indeterminatio actualitatis ꝙñ illimitate, ⁊ ideo non determinatur per formā que ſibi ſit ratio determinate agēdi, ſi tñ modo per pñtiā obiecti circa q̄ determinatū na ta eſt eſſe determinata intellectio. ¶ Vel aliter poſſet dici q̄ ſicut cā ſupior determinat ad agēdū cōurrete aliq̄ particulari cā inferiori ſicut ſol ad generādū homīnē cōurrēte hoīe agēte, ⁊ hoīe cōurrēte boue, nō aūt per aliquā formā ſibi receptā. ita intellect⁹ q̄ē cau ſa ſupior ⁊ cā illimitata determinat ad hoc obꝫ con currente cā particulari determinata. puta ad agēdū circa hoc obꝫ cōurrēte hac ſpē. nō enim iſtud determinās determinat effectiue cām ſupiozē indeterminatā neq; formaliter ſicut rō agendi, ſed hc determinat hoc eſt virtus actiua ſupioz indeterminata poſt determinata effectum tali virtute inferiori determinata cōcurrere.

Ad argumenta principa

lia. Ad 1ᵐ dico q̄ arᵐ pbi. ⁊. de alia bñ ſcindit q̄ ſenſus nō eſt ſā totalis reſpectu ſenſationis. q̄d cōcedo. ⁊ ita argutū ē ſupra cōtra pmā opi. q̄ aia nō eſt cā tota lis actiua ad intellectionē. ⁊ hoc ꝓcedo. ſed nō cōcludit q̄n ſit partialis cā. ſed nō ſequit er hoc q̄ ſemp ſit actu niſi q̄n reliqua cā ptialis cōurrit. ¶ Ad 2ᵐ nō tractādo illā difficultatē. virū actuitas illa cōperat intellectui agenti vel poſſibili. dico q̄ intellect⁹ poſſibilis ſm q̄ phs loquit de eo eſt illud quo formaliſt ſumus intelligētes. ⁊ cō mō ꝓcise eſt quo eſt oia ſieri. q; vt dicebat pus ſum⁹ eo formaliſt intelligētes ingītum recipit nō inquātū agit ⁊; agat. q; hoc accidit ſibi inquātū eſt quo intelligimus. ¶ Ad 3ᵐ ꝓtia nō ſit necēſaria. q̄ ſol pōt eē cā multoꝝ differentiū ſpē. pōtēr diſtinctaꝝ virtutem in ipſo que ſufficit in rōe cāe effectiue ad diſtinguēdū eſſect⁹. in ad. ꝓpoſitum pōt ꝓcedi ꝓtia. ꝙludit enim ꝙ aia non eſt cā totalis oium intellectionū. q̄ ꝓcīſum eſt.

Ad primum in oppoſitum

ꝓcedo q̄ aīa q; imālis eſt eſt receptiua ciuuſlibet intellectionis. ipſa ē eſt actiua cuiuſcūq; intellectiōis obi alteri⁹ a ſe. vt cā ptialis ⁊ actiua intellectionis de ſe. vt totalis cā. q; vt cognoſcēs ⁊ vt cognita ſm Augu. 9. de tri. c. vi. ſed tale intellectionē nō hēmus ꝓ ſtatu iſto. ſed ex imālitate eius nō ſequit q̄ ipſa ſit totalis cā obiecti alteri⁹ ab ipſa. ¶ Ad ſēm ꝓcedo conſiſtendo q̄ cognitiones diuerſarū ſpēr̄ū ꝓpriē. ſ. vtpote ipſarū habite differūt ſpē. q̄ꝫ pbo. q; ad indiuidua eiuſdē ſpēi nō regrit totalis cā diuerſa ſpē. vl aliquid in totali cā diuerſū ſpē ab eo q̄ eſt in totali cā alterius indiuidui. nūc aūt ad intellectionē albi ⁊ nigri neceſſario regrunt aliq̄ diuerſa ſpē puta albū ⁊ nigrū vel aliq̄ includēria ipſa. ſi iſta duo magis differūt q̄ⁿ indiuidua vnius ſpēi: ergo differūt ſpē. ¶ Tum argu ꝭ vltra q; tunc eōs habit⁹ talib⁹ differrent ſpē, ꝓcedo habitibus qui habent virtute ꝓpria taliū obꝫ. ¶ Et ā dicit quomodo ſic eſt vna ſcia de pluribꝫ ſpē bus ſpāliſſimis. ¶ Rndeo q̄ vna ſpēs ſpāliſſima poteſt includere multas alias ſpēs virtualiter ſiue paſſiues earū: ſiue per modū cāe: ſiue per aliū ordinē. ſcēntialē. ⁊ tūc habitus illi qui ē formaliſ illi⁹ obi ꝑni includentis. alia eſt virtualiter alioz obiectoꝝ ꝙ nō formaliter ꝙmo eſt igit ille habitus vn⁹ ab vnitate pmi obiecti virtualiter cōtrēctis ois q̄ attinent in illo. nō eſt aūt ꝙmodo cuicūq; virtualiter actiuo ꝙmodo obiecto. ſed qui ēēnt ꝓpij illis ēēnt diſtincti ſicut illa ſunt diſtincta.

Vero de compara

q tione iſtaꝝ duaꝝ cārū partialiū que ean ſunt notitia oium. ⁊ ſimiliter ptialiū cā rum. ſic genite ſit oim in ſe. vel in ſe pius vel ipſa pars intellectiua aie. ad obm. pbatio q; illud eſt ꝓncipalius moueꝝ q̄ mouet motū. ſicut appa ret in oibus cāis cēntialiter ordinatis. obm aūt mouet nō motū ſicut habeē a pho. 3. de aia intellect⁹ aūt nō mouet nīſi mot⁹. ⁊ cē. ¶ Te agēs aſſimilat ſibi ef fectū q̄ū ipſe. ergo illud eſt ꝓncipalius agēs q̄ꝫ ma gis aſſimilat vel cui magis aſſimilat effect⁹. act⁹ aū tē magis aſſimilat obꝫ q̄ⁿ intellectui. ¶ Item vni tas ſcieē tie aſſignat penes vnitatē obi virtualiſ ptinē tis eam. nō aūt attribuit intellectui talis ptinētia v tualis reſpectu habit⁹ cōtinere aūt virtualiter cōuenit cāe actiue. ¶ ꝓncipalior ea illius habit⁹ erit obꝫ intellectus. ⁊ ſi cā habitus. igit ⁊ act⁹. ¶ Ad oꝑ̄ arguit ſic. ſīc aliq̄ eſt actualius ſuo ſimiliter ⁊ tāo actiuius. q̄ anima q̄a eſt forma actualior: multis aliis cauſis cōurrētibus erit actiuior. ⁊ ita q̄n concurrit cū eis in agēdo erit ꝓncipalius agēs. ſed in intellecti one cōurrit cū obꝫ tanꝫ cā ptialis. igit in intellectio ne erit cā ꝓncipalior q̄ⁿ obm. ¶ Te citi ſm quid nō cōuenit act⁹ ſimpliſ. ſed q̄ⁿ bs eſſe ſm q̄d eſt ꝓpriū ſimpliſ eſſe tūc ꝓncipalius q̄nerit illi ens ſimpliſ ſi illud aliquomodo ſit actiuū reſpectu eiuſdē. obiectum aūt a nobis nāli modo intellectū bꝫ eē ſm q̄d tñ in ſi tellectu nō ꝓpter eē ſimpliſ ipſius partis intellecti ue. q; obiectū in ea eſt ſicut cognitū in cognoſcente. ſi illius actionis ad quam iſta duo concurrūt non erit obiectū habēs tale eē ꝓncipalius cā ſed pars intelle ctiua ꝓpter quā obm habet tale eſſe.

Reſpondeo q pars

int electiua bꝫ ꝓncipalia rem cālitatē reſpectu cognitionū, modo nobis nāliter cōuenientiuꝫ, ꝙbo ꝙmo. q; q̄ cārū ordinatarū alterā eſt indeterminata ad multos effectus ⁊ ꝙñ illimitata, altera aūt quaſi ſm vltimū virtutis ſue determinata ad certū effectū illā ē illimitatio ⁊ vniuerſalior: videl eſſe ꝓncipalior: ⁊ ꝓfectior. Exēplum de ſole ⁊ de particularibus generatiuis. intellectus aūt habet virtutē quaſi illimitatā ⁊ indeterminatā reſpectu oium intellectionū. obiecta aūt a nobis nāli ter cognita habēt virtutē determinatā reſpectu determinatarum intellectionū que ſunt ab ipſis. ⁊ hoc ſm vltimū ſue virtutis. ſicut q̄libet ad intellectionem ſui. ergo intellectus eſt cā vniuerſalior ⁊ ꝓncipalior ē tellectionis q̄ obiectū ꝓo ſtatu iſto. ¶ Secūdo q; il la eſt ꝓncipalior cā q̄a agēte alia cauſa coagit ⁊ ñ eō uerſo. intellectu aūt nō agēte ad intellectionē obm i ſe. vel in ſua ſpecie coagit eſt enim ꝑāte noſtra in telligere: ergo intelligimus cum volumus ⁊; de alia boc aūt nō eſt ꝓpter ſpēm ꝓncipaliter que eſt forma nālis. ſed ꝓpter intellectū quo vtt poſſumus cuꝫ vo lumus. ꝓncipalē aūt actionē intellectus: ſegtur actio ſpeciei que nata eſt eē ſemp vnifōrmis ex parte ſpe ciei. ¶ Tū aliq̄ obiectū excedēs multū facultates ptī

intellectine puta obm beatificã vt clare visus ponit poni habere tota causalitatẽ respectu visionis aut principialiter ꝙ pars intellectiua. ꝙ hoc ꝑpter excellentia talis obi: ꝓpꝫ defectu partis intellectiue Sed de hoc in. 4. li. De obis aũt que mõ naliter cognoscimus ꝑma pars solutionis vi esse vera videtur eni intelligibilia naturaliter a nobis in intellectu ꝓspẽs i intellectu esse quasi unfrumentum ipsius intellectꝰ nõ motũ ab intellectu vt agãt quasi ꝺ aliquid recipiat ab intellectu sed quo intellectus vtitur ad fuam actionẽ vtputa qñ intellectꝰ agit species illa tãꝯ mina principalis agẽs cognit ad idẽ vt ad effectũ cõem.

Ad ꝑmus argumeñ dico ꝙ duplex est actus i tellectꝰ respectu obiectoꝝ que non sunt presentia in ſe qualia sunt illa que mõ naturaliter intelligimus ꝑ hoc ꝙ est ſpes qua obm ꝓpius vel obm actu intelligibile: ꝙ cuius act̃ est ipa intellectio actionis ꝛ ad vtrunq; actũ agit intellectꝰ nõ mot̃ab eo qõ ẽ cã partialis fecũ cocurrẽs ad illã actionẽ ly vnũ actũ intellectꝰ precedat motio eiꝰ ad aliũ actũ. ad ꝑmũ aũt actũ agit intellectꝰ agẽs cũ fantaſmate. t ibi intellectꝰ agẽs est ꝓncipalior actꝰ fantaſma ꝛ ambo integrant vnã totalẽ cam respectu ſpẽi intelligibilis . ad ſcũm aũt actũ agit pars intellectiua ſue intellectꝰ agẽs ſi ne poſſibilis ſi curo mõ ſ ſpẽs intelligibilis ſicut due partiales cãe. t ibi agit pars intellectiua nõ a ſpẽs ed ẽt pus mouẽs. ſ. agens vt ſpẽs ibi coagat.

Ex⁹ igit dicit obiectũ mouet nõ motum. Dico ꝙ in vtraq; motiõe obiectũ ẽ cõdio mouẽs ſi nõ ſit motꝰ. t alioquid recipiẽs in ſe a principali ſue ꝓximiori te. ſ. ũ dicis ꝙ intellectꝰ nõ mouet nisi mot̃? Dico ꝙ nõ mouet ꝛ motione nisi mot̃ priori motione. ſ igit ẽ ꝑparatio duaꝝ motionũ intellectꝰ. nõ at duaꝝ cauſaꝝ partialiũ ꝓurrentiũ in vna motione. Sicut ꝑpares cãs partiales in vtraq; motiõe. dico ꝙ intellectꝰ vtrobiq; mouet nõ mot̃ a cã partiali concurrente in eadẽ motione. Ad 2ũ ar̃m dico ꝙ effectꝰ formaliter magis aſſimilat cãe prime ſi ſterioꝝ ꝛ re mote ꝛ ꝓncipali. ꝛ ꝑfectioꝝ ſicut apparet ꝺ filio respectu patris ꝛ ſolis. vñ illud ar̃m cit ad oꝓoſitũ. ꝙ ꝑbat ꝙ actꝰ intelligẽdi ſit ab obo vt a cã ꝓxima. ꝙ ma gis ſibi aſſimilat formaliter ita erit ſpẽs intelligibilis magis formaliter aſſimilat fantaſmate ꝺ intelle ctui agenti ꝛ tñ minus ꝓncipaliter eſt a fantaſmate ꝺ ab intellectu agente. Contra cum agens inten dat aſſimilare ſibi paſſũ quõ ꝓncipale agẽs ſi magis aſſimilat ſibi formalitẽ. 6ũ. ꝓncipalius agens cõtendit equitoci ꝛ eminentius ꝺ ſi ne ꝑfectione effectꝰ ꝺ cã vnitoca ꝛ tñ nõ magis aſſimilat ſibi formalitẽ qꝺ hoc eſt imperfectionis in cã fic aſſimilari effectui ſed aſſimilat magis actiue hoc ẽt dat magis ſor na ẽquoce effectui ꝑ ꝺ ſibi aſſimilat ẽquoce ꝺ det agẽs priculare ꝛ ita aſſimilatio ẽ ex ꝑfectiõe cãe. ſi fit magis aſſimilatio formaliꝝ ſili⁹ cã ꝑfectioꝝ magis aſſimilat effectꝰ ei cui ẽ aſſimilabil ꝺ inferioꝝ magis. n. cãe effectꝰ ſibi ẽ ſibilis ẽ aſſimilabil. aſſimilabilis ãt eſt effectus formaliꝝ cãe ꝓpinq. ſõ ipa cã remotioꝝ magis aſſimilat effectiue ipm effectum cãe ꝓximę ſi ꝑmat cã ꝑmafibi. 8ũ. n. formaliꝝ ſilitus ẽ ſilis ꝑſi⁹ magis ẽ a cã rem ota aſſilante ſilitꝰ ꝑi⁹ effectiue ꝺ ab ipſa cã ꝓpinqua. q: ꝙ plus dat formã aſſimilat plus dat effectiue aſſimilatiõnẽ Ad 3ũ di co ꝙ vnitas ſcie aſſignat pene ſ obm q: illud ẽ pene qõ ſcie diſtiguit nõ penes intellectũ. q: intellect̃ vn ẽ reſpũ oiuꝝ ſciaꝝ ꝛ ſ⁹ diſtinguẽdo ſciasilla ẽ vna ẽ ẽ vnꝰ ſ ſpiꝝ mi ẽten ꝺ obm ꝑ⁹ ſ⁹ ꝛ tinẽ ſciaꝝ illa ſtua lit ſ⁹ ſ nõ ẽ nisi vt cã ꝓtialis ꝑter. n. ſ intellectꝰ ẽ alia cã ꝓtialis ꝛ tinẽs illa nõ ẽ igit aliud reducere ſciaꝝ ſ ma ad obm ꝑmiſ. ſ. altera cã ꝓtialiꝺ hitet ſ iuo gene re ordiné ẽntialiꝰ recurrẽ ad ꝑ⁹ ibi ſimplr ꝛ ab ipo aſſignare vnitatẽ effectus idẽ⁹ effect̃ ẽ ab eo. ſ cuꝰ hoc ſtat ꝙ multo ꝑfectiꝰ ꝓmeat in reliqua cã ꝓtiali.

Vltimo circa iſtans ꝑt̃ dubi quero vtꝝ in mẽte ſit diſtincte imago trinitat. 2ũ ſi arguo. ꝙ imago reſpẽntat illud diſtincte cuius eſt imago: igit mẽs diſtincte reſſentat trinitatẽ. ſ eſt ſalſũ. ꝑbatio. Tũ qr tãc nãli cognitiõe poſſet ꝺ ab trinitas ex mente nãli nota. tũ qr nulla creatura in ꝓpriitate ſcꝫ excedit ſpectionẽ ſue idee. Idea aũt mẽtis nõ repꝛitat ꝺ eũ inquãtus trin⁹. q: idea eſt ꝺ ineñtũ ẽ cã: ꝛ ẽ cã inquãtus vna. Item nihil in mẽte plus reſpẽntat vna ꝑſona ꝺ alia. ẽ nec tota mens repꝛitat tota trinitatẽ. ꝑbatio antis. 15. ẽ tri. c. 7. vel 14. ꝑ eſt mens⁹ intelligẽs ꝛ voluntas ꝛ ẽ ꝑ ita formaliꝝ ẽ intelligẽs ꝛ voluntas ſic mẽs⁹. ſ filꝰ ẽ ſpir. igit mens⁹ nõ ẽ imago diſtincte repꝛatã ꝑſem ꝺ filiũ. Itẽ eſt in trinitate due ꝑſone ſunt pdu cte in imagine aũt nihil ẽ pducti. vt ꝑbatio. ẽ imago nõ ẽ repꝛitatiua. pductiois. ꝑba⁹ aſſupti. in aia nõ ſe niſi vel act⁹ ꝑmi vel act⁹ ẽcti. ſed actus ꝑmi nõ ſut originati a ſe inuicẽ. ẽ ſunt ꝑ eam ipſi aie. nec actus ſcõi ſunt originati. ꝑbatio. qr actiõis nõ ẽ actio nec vt dñi nec vt ꝑmi nec. ſ. phyſi. qr tãc eẽt poſſibis inſinitus. xfoꝝ igit actus vt trinitoꝝ nõ ẽ actio. qr ſut formaliꝝ actiões. ꝓ ſilꝫ. n. act⁹ ſecũdi ẽ nõ ꝑmi. ſ ſi nõ ẽnt actiões ẽnt actus ꝑmi. Itẽ ex ipſis gnãr hit⁹. actio. ẽ gnãr aliq⁹ fo: ẽ actio ẽ gnãr actiõis. igit illi actꝰ ſecũdi ſut exactiões ẽ gnãr actionis. Ad opm Aug⁹. 14. de tri. c. 8. ibi ꝗrẽda ẽ imago ẽ tinuenienda vbi nã noſtra nihil habet melius.

Die primo videndum ẽ ad ſit rõ imaginis ſ cõpatib⁹, vñ ſtallatiõ vocabuli ad. ꝓpoſiti 2° reſpectu cui⁹ in trinitate ſit imago. ſ⁹ in quoi no bis ẽ imago. Quãtus ad ꝑmus ſicut dictũ ẽt in. q. 6. ve ſtigio. dico ꝙ imago ẽ ꝓpriatꝫ ⁹ tori. 2° ſit⁹ differt a ve ſtigio. qõ ẽ repꝛitatiua ꝓtis. ſ. in. toricoꝝ ẽt ipſius pluer in ẽ pes ẽ impſius. illud ꝺ electa ẽt imago totꝫ ſic illud ẽ imago ꝑt ⁹ veſtigius totius. ſed ita ꝛfor mitas expſſiua totius non ſufficit ſ regrẽ imitatio. q: ſm Aug. 8. 5. q. 7. 4. Quãtũcunq; duo alia ſint ſi milia. vnũ nõ eſt imago alterius. q: nõ eſt natus imitari ipſum: ꝛ ideo requirit ꝙ imago nata ſit imitari ipſum cuius ẽ imago ꝛ expmere illud.

De ſecundo ſciendum ẽ cum ꝓcept vnꝰ ꝑſone ꝛ intellectꝰ nõ ſit ꝓtialis reſpectu ꝓcept trinitatis. illa creatura ꝺ ducet nos in cognitionẽ tri nitatis ꝛ modũ imitatiõis reſpectu trinitatẽ ſtuꝝ ad illũ totaliꝝ ꝓceptuꝝ quẽ intellect⁹ nõ ꝑdre ẽ ea. repꝛitabit igit diſtinctionẽ triũ ſonarũ: vnitatẽ eẽn ꝛ ordinẽ ad ipſis. q: illa diſtinctio realis in diuis eſt ꝺ originẽ. hẽbit etiã imitatiõnẽ cẽntiãl ad ipam trinitatem quam repꝛeſentat.

De tertio. ꝑmo videndũ ẽ de iſſ. quẽ ſunt manifeſta ẽ in mẽte. 2° in quib⁹ nõ ꝓſiſtit imago. ſ⁹ in quib⁹ cõſiſtit. Quãtũ ad ꝑmũ ergo nur in nobis eſſe actus intellectiõis ꝛ actũ volitiõis. ꝛ ſi tos act⁹ aliquo mõ eẽ in ꝑtẽ mẽ ꝛ qñ obm ẽ ꝑſis. ẽ ꝛ nobis ponere aliꝙ quo modo ꝑncipia actiua ad iſtos actus ꝛ potẽtias. qb⁹ ſum⁹ ꝑfectꝰ reſpectu iſtoꝝ duoꝝ actuũ ſcꝺ ariog. Rõ ꝑor aũt idẽ ſub eadẽ rõne formali eẽ ꝑ⁹ iſtoꝝ duoꝝ actuũ ſcõdoꝝ. q: iſti act⁹ ſcõi ſequunt oppoſita rõne ꝓncipãdi ſuis ꝓncipiis. ẽs ꝺ aliquã diſtinctionẽ actuũ ꝑmoꝝ: ꝛ ꝺ ꝓpoſitoꝝ cõſiderẽtes diſtinctiõi actuũ ſecũdoꝝ. Dez⁹ iſto articulo dico ꝙ nec in actiõ⁹ ꝑmis ſolũmodo in actiõ⁹ ſecũdis ſolum eſt imago ꝺ apparet ꝑ ꝓpr. ꝑmo qr ꝛ diſtinxit duo tñ: ꝛ

illi duo tñ. ḡ nñ ẽt imago dualitatis nõ trinitatis. Sedo q; in ꝑmis actiõ ꝫ ſit ibi ꝑbalitas nõ tꝛ ibi diſtinctio realis rei: rei. nec oꝺo oigis. Jn actiõ ſecũdis ẽt ꝫ ſit diſtinctio: oigo aliquo mõ nõ tꝛ ꝑbalitas. Et hiis ſeqꝫ ꝫ ꝑ imago ꝓſiſtit in actu ꝑ ꝑmis: ſecũdis ſimul. ⁊ hoc intelligo ſic. aia ẽs in ſe actuꝰ ꝓfectioné ꝑm quã formaliter eſt act' ꝑm' reſpectu noticie genite: ⁊ hꝫ inſe alia ꝓfectioné ꝑs quã recipit formaliter noticiã genitã: ⁊ hꝫ in ſe alia ꝓfectionem ꝑm quã recipit formaliter volitionẽ: ⁊ ſe tres ꝓfectiões di cãt memoꝛ intelligẽs ⁊ voluntas. vel aia ingẽtꝫ hꝫ ꝑbas. aia igit ingẽtꝫ hꝫ actũ ꝑmũ ſimilitudinẽ actiꝫ reſpectu ſui ellectiõis vel aliqd. l. aie: ⁊ obm ſibi ꝑpis in rõne itelligibil' ꝑmor'. ⁊ hꝫ memoꝛia ꝓdicẽdo tꝛs intellectũ ḡ illud q' obꝫ ẽ ſibi ꝑpis. ipa eadẽ aia ingẽtꝫ recipit noticiã genitã ꝺ intelligẽ'. ⁊ intelligentia ꝑcã vt eſt ſub illa noticia geĩta, volũtat ꝺ ꝑfecta ligtũ ſub illo actu ꝑfecto voleꝺi. Recipiẽdo igit iſta tria ex ꝓte aie vt ſic ſub trib' actib' ꝑmis. ſiſtis. ſi nõ ſi tꝛ ꝑbalitas rõne illaꝝ tꝛiũ realitaꝝ ḡ ſũt ex ꝑte aĩme. ⁊ ẽ diſtinctio: oigo rõne iſtaꝝ actualitatum receptaꝝ in aia ſm iſtas realitates. in anima.

Sed hic occurꝛit duo dubia. Primũ q: tꝛ vt ẽ ẽternitates in imagie. nã actꝰ ſmus reſpectu volutiõis nõ occurꝛit aliq' triũ ſimagine. nõ ci. itia ꝑte ꝓ: qꝺ ide nõ ẽ ꝑm' ſũ. nec ci. ſcõa maĩeſtãs ẽ. q: actualis noticia nõ ẽ volũtas. nõ ẽt ci. ꝑ' q: memoꝛ' ꝺ. ppꝛie ꝑm' ꝑductiũ noti' genite ⁊ volũtiõis. ḡ volũtas erit .4.m' cũ iſtis. 2m' dubiũ. qa ſi vꝫ ſaluari oꝺo oigis ſicut ẽ in ꝺuis. ibi. n. ꝫ' ꝑſoa oziginat ꝝ. ⁊ ꝺue ẽtiaꝝ. hꝫ' ꝑs imagis nr'ẽ ẽa ſcõe ſi nec ꝑma nec ſa ẽ ẽtie. ḡ. Ad ꝑmũ dico q: imago ꝑot ꝓprie aſſignari ſm q: eas ꝺuplr aſſignat Augꝰ. vnõ. 9. de tri. c. 4. ⁊. 5. ꝺ ſpecieꝫ memoꝛi' ⁊ am'. Aliõ ſic ẽa aſſignat io de tri. c. ii. ⁊ ꝺeinceps memoria intelligẽtia ⁊ volũtas. ⁊ ꝺe iſta ꝺuplici aſſignatioe imagis loqꝫ Augꝰ. 15. de tri. c. 5. ꝺic ꝙ illa ḡ ꝓ ſtia ẽ in. x°. ẽ cuteõtio. Dico igit ꝑmo ꝓuerãdo ꝓ mas aſſignatioe ḡ ꝑ mẽte poſſum' intelligẽ actum ꝑm' ꝑfectũ reſpectu virtuũ actuũ ſuaꝝ. Ecclãtes ad gignẽdũ ⁊ ad ſpirãdũ. ⁊ ſi mõ mẽs hꝫ rõnẽ ꝑfectiõis ꝑtis. q: includit ꝑfecte vrãgs fecũditatẽ: ⁊ tunc illa alia ꝺuo. ſ. amoꝛ ⁊ noticia ſũt ꝺuo ꝓducta ab aia hꝫ oꝺine quoꝺã. ⁊ tũc nõ erit ã̃ntas. q: ꝑ parẽte hũte ꝑfectã rõnẽ parẽs ꝺ ẽ actꝰ ꝑmus ꝺuplr. ⁊ iſto' eſt ſ'ntia. q: in ꝑſõ nõ ſũt ſ'ntie ſecũdtas ad gnãdũ ⁊ ad ſpirãdũ. ⁊ ꝺ a ſe. q: ſi ꝑ'ſõ hꝫ ẽt ſecũdtatẽ a ſe. ad ſpi rãdũ ſ̃ hẽret eã ꝺerelictã ſibi ex. ꝑductiõe ſtii. ſicut ḡ ꝺicũt. ſeqꝫ' vt vi ꝑ ſ'ibile. q: ꝑ nllã ẽ hꝫ illam ſecũdtatẽ. nulla. n. realitatẽ ſiue abſoluta ſiue relati tꝛs ẽ ꝑ ali' ꝑ ꝑductionẽ quã aĩ nõ ẽ hũt. ⁊ iõ quãcũq; realitatẽ nõ ẽ ſ̃ in ꝑſo ſigno oigis in ẽ ſ̃. ſ. ꝑn tellgiã ꝺ oꝺine oigĩs in ſilicibꝰ nllã ẽ hẽbit. igit ſi illam ſecũdtatẽ ꝺ ẽ ꝑ. q: ſi ꝑ'ſõ hẽret ſecũdtatẽ a ſe. ad ſpi rãdũ ſ̃ hẽret eã ꝺerelictã ſibi ex. ꝑductiõe ſtii. ſicut ḡ ꝺicũt. ſeqꝫ' vt vi ꝑ ſ'ibile. q: ꝑ nllã ẽ hꝫ illam ſecũdtatẽ. nulla. n. realitatẽ ſiue abſoluta ſiue relati tꝛs ẽ ꝑ ali' ꝑ ꝑductionẽ quã aĩ nõ ẽ hũt. ⁊ iõ quãcũq; realitatẽ nõ ẽ ſ̃ in ꝑſo ſigno oigis in ẽ ſ̃. ſ. ꝑn tellgiã ꝺ oꝺine oigĩs in ſilicibꝰ nllã ẽ hẽbit. igit ſi illam ſecũdtatẽ ꝺ ẽ ꝑ. q: ſi ꝑ'ſõ hẽret ſecũdtatẽ a ſe. ad ſpirãdũ ⁊ ꝺ a ſe

sentiē in ōtrū eē aliqd anime ꝗ tota sp̄ositā ꝛ ani
ma ꝛ gre corpis ſicut miꝛa qō ē totū organū ſimilit
ꝓncipiū appetēdi appetēs ſenſitiui nō ē aliqd anime
tiū ſ; tiū ē copoſitū. Ita aūt duo quoꝛ ſut ite opatio
nes nō ſiūt ꝓbalia. q: ſi ite potēne anime ſint in eaꝺ
ēntia ꝛ fortaſſe idē ēentie anime. nō tiū ſunt totales
eāe opatiōis puta tota ipa organa. q: ptes corpis nō
ſūt ꝓbales nec inſe nec poēſtis anime. Silr in pte
ſenſitiua nō ēt unꝑ les modus ſm q: ſinaēt. q: ſicut ſen
ſus nāliſ ſentit. ita appetit' ſenſitiu' nāliter appetit.
vñ ſm 30. darū. li. 2. c. 28. bruta in ſuis actiōibus nō
agunt ſeḋ agūtur.

Ad primū ar^m ꝓncipale ꝓcedo ꝙ ālis ēentia cre
ata in ḡrū hec ēentia ꝓducta ſm talē ideā
nō repitat ꝑfectū deū ſub rone ēmi ſ; ſub rone vni^{ꝺ}. q: non
cātur nec ideaē a deo. ſub rone ēmi. ſ; ſub rone vni^{ꝺ}. ſi
tn anima ſub rone ēentie ſue ꝛ multoꝝ ꝓcurrētiū ea
tāḡ vnū totū aggregatū pōt eē repſtatiuū trinitat.
ꝛ eoꝝ ꝙ appḃendat trinitate. tale qḋ ē mēs accepta
in ſe ꝛ cū opatiōibus ſuis. q: ibi ē ꝙnitas ꝛ diſtinctio.
ꝛ ordo ad ipſa. tale aūt ē ḡ^m ad talē ꝓcurſū nihil eſt
q ſcit inſeri^{ꝺ} mēte. ſicut patuit in ꝓte ſenſitiua. Sed
cā ar^m. q ſi ēt ima ꝓpoſſet trinitatis eoꝝ. q ꝙ ſcit in
mēt. fē^{ne} ifta cōcurrētia in mēte valēt credēti trinita
tē ad ꝑſtructādā ꝛ ꝑfuadēdū quō poſſit eē. ñ at nō cre
dēti. ꝓcludāt eā ꝙ: tota ifta aggregatio ꝓ' iii ī mē
te ſ ḡb^o ꝑſtit imago poſſ; eē ꝛ ēab vna ꝑona. ꝛ io er
ipa nō ꝑ dem ſtratiue ꝓcludi ipas eē imagīt trini
tat. 6. 8. aug. li. 2. de tri. c. 25. vel. 70. q vidēt ſui mēn
tē ꝛ in ea trinitatē ſtim nec ḃñ ſic ſi in ea aḃnt. ſi
ſpecialiḋ qḋ vidēt. ſi nō vidēt ꝑ ſpeculū eū nec ipſ; qō
vidēt ſcīat eē ſpeculū. q: ar valeat deductio ad oſtē
dēdū nres ꝑdas ex rone intē ꝛ voluntatis ī diuinis di
cū ſuit di. 2. q. 8. duab^ꝫ ꝓductionib^ꝫ. Ad 1^m dico q:
illd ar^m vē efficax ſi ponerē eē prēs gignere in ḡtā in
telē^{ctu}. ſi ꝓt vna ꝓt. ſua ꝓ^{ꝑ} ꝓbabta. 2. di. 9. ꝓdicta.
q ꝓt actualē notīcā ꝓtis ḃie aliq^{ꝫ} rones. ꝓducētis
reſpectu gignitiōis filii. rōnē formalē ꝓncipii ꝓduc
tiui. ſ; ḋm aliā vīā qualibi tenui ꝙ ꝓ ingn^m ḃs ēentia
tiā ſibi ꝓtē ſub rone actꝰ intelligibil qō cōuenit patri
ingn^m ꝛ memoria. b^ꝑ ꝓ: gignit nō cū ingn^m ireligēs
ſic ibi ſuit declarata. nec falſa ē aſſa. q: memo^a mā
gis repſtat ꝑpes ḡ; filiū nō quo ad ib ꝙ ſola memoria
ſit in ꝑe. ꝛ ſola ireligēntia ſit in filio. ſ; q^o ad hoc ꝙ ꝑ
gignit filiū ḡtā ꝑb^s rōnē memorie. nō ät vtꝝ ḃet
rōnē intelligētie vel volūtatis. Ad 2^m dico q: act^ꝰ
ſcīā ſunt ꝓduct. cū ꝑbas ꝙ ꝑbm. ſ; ꝑby. ar^m ẽ p me
cā. n. actio nō ſit ḟin^{ꝫ} actionis ſit vē ḟimūt actiōes
ſicut ḋog. di^{ꝫ} ſicut. d. c. 18. q: ꝓpter hoc dicimꝰ gignī vere ꝛ
volitio ꝓcedit. vt dicit. 15. de tri. c. 2. ſ; ſi ta ñ ſit ac
tiōes de gnē actiōis. ſ; ſit forme absolute ꝺ gnēſpēcia
tis. Cū ꝑbas ꝙ ſit actiōes ꝑpe q: ſ; actus ſcīi. Di
co q: qḋ ſ forme ḃit eē ſtiū nō ḋpēdēs ꝓtiue a ſua cā
ḡne in ſuerit calor. in ligno. qḋ ḃñ ſ; ꝙ nnuā ḋpē
dētia ad ſuā cām. ſicut lume in medio ad ſolē. ñ ḋic
Aug. 8° ſup. Gen. ad ḷam dicēs. q act nō ſ; facē ſuei
dus ꝑme rone. ꝑ ſua indepēdētia in eē nō ḃit rō
nē actiōis nec mot^ꝫ. Ide ꝓ ꝙ nnuā ſua ḋpēdētia ma
gis vidēt ḃie eē ifieri ḋ in facto eē. vs ꝑm vitare nō
ſit in eis actio ꝛ paſſio. q: ſit tote ſit in eē ꝛ nō ꝑs poſit
ḟē acgrī. actio ät ꝑpenō ē ad aliqḋ formā; niſi ē
ps p^o ḟē acgrī. ſi ſeḋ o mō ſ; bs intellectio. q: ipa ē
in ꝑma ſpēdētia ad ꝑtia ſue eāe. q alr nō ḃret eē
ſic ꝑs 2 aug. li. 10. de tri. 15. cū ät cogitatis acies auerſa ī
de fuerit atq; illō qō in memoria cernebaꝫ ḋhiterit
intueri. nihil forme q ipſa ſ; era ī in eadē acie ꝛmane
bit. ſ. n. manet ac^a intellꝫ absq; tali ꝑtna cāe ḟi cō
tinue influctis. Sz ifta ſolū nō ꝛcludit ipas eē actū
2^m. ita. n. ponēt lume in medio eē act^ꝰ ꝛ^a. ꝛ ideo cuꝫ
ifta cā alia ꝓdicta ſolūt vs ꝙ ille ſolus ḋ rōne ſui ſuf

ſcīat in aliqḋ vt in ſe^m. n ſſiue illud aliud ſit intra ope
ras iue extra non curo. non eſt enim intelligibile q
ſit intellectio vel volitio. ꝛ q non ſit ali ḋ^s tm ib aut
cōuenit actioni ꝓprie dicte vt tranſeat in aliquid.
vt in ēt^m ꝓpter igit ifras duas ꝓdictiones concurr
rentes in illis formis dicūt ille forme eſſe. act ſcīi
ea vere ſint forme manentes. Ad ali argōtationē
ea dicit ꝙ act^ꝰ talis ẽ generatiu^ꝫ habit^ꝫ. ñ ꝙ argu
mentū ẽ in oppoſitū. q actio ad genere actionis nō
pōt eē ciuſdē rationis niſi ſi ſint ciuſdē rōnis vel nō
habeat eunde ēntum ſicut calefactio nō eſt ciuſdē ra
tionis niſi calor ſ; mināds ſit ciuſdē ratiōis. ſi ät ꝙ ge
nerare habituꝫ vt actio de genere actionis termi
nata ad habitū vt ad ſi^m nō poſſet eē act^ꝰ ciuſdē ra
tionis ꝛ ſi altera niſi ille eēt ꝙ ſe generatiu^ꝫ bit^ꝫ. imo
ꝓdicto videt ꝙ eſſet actio ciuſdē rationis ꝛ nō acti
uitas ſi q: nō ꝑ eſſe actio de genere actiōis ni ſi ali
cuius ſi nec ait aliquis act^ꝰ intellectionis vl voliti
onis pōt eē ciuſdē ratiōis. ſ; nō ſit alicui^ꝫ fīm ꝓducti
ergo act^ꝰ illeñ eſt ḟi generatiuus vt generatio ſit ue
actio ſ; vt forma qua formaliter generaſ iſte bius.
Tunc dico ḃsent ꝙ actus eſt generatiuus habitus
ſic forma aliq; que eſt ca vltō cāndi aliq formā ſic im
me ſolis in medio eſt rō gignēdi ibi caloꝛ. nō ẽt ali
talis act^ꝰ generatiuus vt actio. ſed talis actiōe gigni
tur tā ḟ; ꝓpritus habitus vt ter mīn^ꝫ talis actiōis
ꝛ ad ſignā dū genitionē talis que ẽ actio de genere ac
tionis tiōis^m potēta cliicere actū intelligēdi.

Ista est diſtin. 5. buꝰ^{ꝫ} ſimi libri. Sū qua mgr
ſ; ofēa in ꝓcedēte diſtinctione ꝓpona
trinitatē ẽentie vnitate ꝓ ſcripturas. Vbi ꝓdicit hoc
idē ꝓtines ꝛ creaturas. Et circa hoc quattuoꝛ facit
ꝓ: imo enī ꝓtidē ꝓtidē nāles diuine ẽentie vnī
tatē. Sedo inquirit ꝓ ſimilitudinē ꝙ tligi diuinaꝫ
ꝓpoꝝ pluralitatē. Tertio oſtēdit vtrūq; ꝓ aſſimila
tionē imaginis mētis create. Quarto manifeſtat
oēs aſſimilatiōes creaturaꝝ ad deū ꝙ inſufficientes
inequalitatē. Ꝓimū facit a ꝓncipio diſtinctiōis vſ
que ibi. Hunc retiat oſtendere. Sedm facit ab inde
vſq; ibi Hūc vero ad ea. Tertiū vero ſubiūgit ab in
de vſq; ibi. Verūtn cauēat ne hāc imaginē. Quartū
vero facit ab illo vſq; ad finē buꝰ^{ꝫ} diſtinctiōis. Et ſ
ſi ẽentia magḥi buꝰ^{ꝫ} diſtinctionis in generali. Ꝓ
ſpeciali ſentētā magiſtri in hac diſtinctiōe ſtat in ḡ
tuoꝝ ꝓpoſitionib^ꝫ. quaꝝ ꝑma eſt hec. Unitas diuine
ẽentie pōt ꝓbes nāles quodēmō indagari. Ista ꝓ
poſitio ꝓbat ꝑmo auctoritate apli dicētis. ꝙ inuiſi
bilia dei a creatura mundi ꝑ ea que facta ſunt intel
lecta cōſpiciunt. Et reſpondit ꝙ creatūꝛ mundi no
tarī hominē ꝛpter hāc ꝓpietatē ꝙ ꝑuenīt ad ipſū
cū oēs creatura. Vñ ꝓponit ꝙ hō auxilio nāliꝫ rōnis
ꝛ imꝑfectōe creaturaꝝ in cognitionē dei ꝑuenire ꝑt
Sedo ꝓbat vnitatē diuine ẽentie quattuoꝛ rōnib^ꝫ.
quaꝝ ꝑma ſic formari pōt. Quicūq; fecē q nulla crea
tura facere pōt ille ꝓ poteſtiſſimus. Sed q; fecit celū
ꝛ terrā ex nihilo fecit q nulla creatura facere pōt. ille
igit eſt poteſtiſſim^ꝰ. Sed nullus fecit celū ꝛ terrā ex nil
hilo niſi ſolus de^ꝰ. igit ſolus de^ꝰ ẽ poteſtiſſim^ꝰ. Hāc
rōes cōfirmat mgr auctoritate Ambroſii dicētis.
Deus ḡnā nullibilis eſt vt ẽt a viſibilib^ꝫ poſſet ſci
ri. op^ꝫ fecit ꝙ optice viſibiliare ſui manifeſtauit.
vbi in ꝑmo. c. hui^ꝰ viſii. intellectū rōnis ꝑdicte apte
explicat. Sedo arḡ. ꝙ fecit ola mutabilia ꝛ mutabi
liſſimus ē. Sed qui fecit coꝛpa ꝛ ſpiritus mutabiliſſ
ille fecit ola mutabilia. igit ille ī mutabiliſſimus eſt
Sed ęr quo ſi nullus fecit niſi de^ꝰ ſequit ꝙ ſolus de^ꝰ ſit
mutabiliſſimus. Ista rones cōfirmat mgr auctoritꝫ
te beati Augu. in 12. de ciui. dei dicētis. Videāt fū
mi pbi nullū coꝛp^ꝫ eē deū ideo cūcta coꝛpa trāſcen
deꝛe queꝛētes deū. Videāt etiā nullū ī mutabile

posse et ſſumus bonꝰ oiumq; ſpeciꝑ.ſz qlibet tale ois eſt ab alio. Tertia rō formal ſic. Qui fecit oia bona ꝛ meliora optimus eſt. ſz qui fecit oia ſpialia ꝛ corporalia deus eſt. igit ille eſt optimꝰ. ſed nullus fecit ea niſi ſolus deꝰ. ſequit ſz ꝙ ſpe ſolus deꝰ ſit optimꝰ. Hāc rōnes magiſter cōfirmat ex ppriis. ſ. 3. c. diſt. Quarta rō. Qui fecit oia pulchra ꝛ pulchriōra, pulcherrimus eſt ſpe. ſed qui fecit oia corporalia ꝛ ſpialia ꝛ bmōi. igit ille eſt pulcherrimus. ſz nullus hoc ſe cit niſi ſolus deꝰ igit ſolus deꝰ ē pulcherrimus. Hāc rōnes ponit magiſter ſi ſundam talis in quarto ca. but de ſtin. Et ex his quatuor rōnib⁹ mgr nititꝰ arguere ꝙ pbare vnitatē diuine eentie. q. pt. ſic. Maiſpe quatuor rōnes deꝰ ē. ꝑcludit. potētiſſimū: imutabiliſſimum. optimū ꝛ pulcherrimū. ſz ipoſſibile eſt ꝙ ſint ples potētiſſimi: vl ples imutabiliſſimi: optimi aut pulcherrimi ꝙ ſolus deꝰ. q. ſi eēnt duo tales: vnus eēt ſigillꝰ. ꝛ alt⁹ trinitatis⁹ quor⁹ vtrūq; ē inōcētes Relingt igit ex his rōnibus ꝙ nō ſit niſi vn⁹ deꝰ. ꝛ ꝓ ſpiſs pma ppō va. Scōa ppō ꝺ bec. Trinitas diuinaꝝ ploꝝ pōt ꝙ veſtigialeſ ſiſ⁹ tudines a nobis ꝙ dam mō inueſtigari. Hāc ppō ne ponit mgr ſmiliteꝛ i. ꝯ. ē. huius diſ. vbi tr ſſimit dictū Aug. 6. de tri. dicēſ. Ds vt creaꝛoſ ꝑ ea ꝙ facta ſut intellectꝫ ſpicitꝛes intelligam⁹. bō. n. trinitatis veſtigiū appet. Hoc. n. ſ arte diuina facta ſunt ꝛ vnitatē ſpēdā in ē creātur. ꝛ ſpēm ꝛ ordinē. q. trib⁹ ploꝝ appoꝓpriant. Hā quod libet boꝝ creatoꝝ ꝛ vnū aliq̄d ē: ſicut ſunt hāc corporeaꝝ ꝛ aiaꝝ. Et aliqua ſpe formāt: ſicut ſūt figꝝ ꝛ ſſitates corpoꝝ: ꝛ doctrine ac artes aiaꝝ. Et ordinē alī quē petit ē: ſicut ſunt pōdera. collocantes corpoꝝ ē in ꝙ ſui vel ſtates. bec ſūt ſſimilitudines aiaꝝ. hec ſūt tria trib⁹ ꝑſonis appropanꝫ: ꝛ ita ſ creatura reducet veſtigium trinitat. Et ꝙbus ꝑſonis ꝑdicta ꝓpōnes ē veram. Sub dit ē ꝙ creatura ꝛ cognitione ſufficies trinitatis cognitio hui nō pōt. ſine infuſis inſpiratiōis revelatione. Tertia ppō ē bec. Diuine eentie vnitatē: ac ploꝝ trinitatē ꝑ imaginē create mētis poſſum⁹ expl̄e ꝛ explari, q. ꝓbat ſic. Quecūq; pēt in imagine creata cognoſci: illa ē de imagine ꝛ ad ꝓtotā ꝑt ducti⁹ luminis rōis nālis ſpeculari. Sz in mēte nra ſ̄tus eſt imago deitatis poſſum⁹ cognoſcē q̄dāmō vnitatē in trinitate: ac trinitatē in vnitate. igit ī mēte nostra poſſum⁹ expl̄e ꝛ explar trinitatē in vnitate. ꝛ econuerſo: vt dicit ppō. Tz arg⁹ⁿ ꝛ maio. Sz minoꝝ ꝑbat mgr diffuſe ſic dicēs. Sicut in deo ē diuia eentia ꝛ tres ploꝝ ime ſe ſnitere. ꝛ ſicut ē tres ploꝝ ē vna diuina ſtur ſm varias eaꝝ ꝓeſſiones. q. ꝑ ſi intelligēdo ſe ſortnat vbi. ꝛ ſic q mōdo intellectus ꝑducit filiū. ꝑbat ar ē⁹ filio diligēdo ſeipſos mutuo ꝙ modā volūtatis: ſilſpirat ſpiritū ſc̄m. Ita ē mēs nra ci ſeipam actualiē intelligit ex memo ꝑducit intellectū. ꝛ tādē ex memoria ꝛ intellectu ꝑducit volūtatē. Et ſicut ꝑdē dinie ſnſe eqles. ita q vnā nā ē trinus ꝙ dēs. nec ꝙ dēs ſit magis ſ̄ vna: ſic ꝙlibꝫ bar⁹ potētiaꝝ capit dēs tres. ꝛ dēs tres capiūt vnāquāq; ꝑar. ſic de ſſimilib⁹. ꝛ ſic ppō va. Quarta ppō ē. Nō nulla ima go trinitatis create ē ſine magna diſſiſtitudine trinitatis increate reſpectara. Et ꝓbat ſic. Inter ꝙcunq; ē ralia nōta ē notabili diſſiſtitudine: inf ea ꝑ pt ē ſſilitudo ſine magna deformitate. Sz inf oēs imagines trinitatis create ꝛ trinitatē increatā ē reale nōta cū notabili diſſiſtitudie. Igf inf ea ꝑ pt ē diſſiſtitudo ſine magna deformitate. ꝛ ponis vna nō pōt ē alteri⁹ ad eēm ꝛ ꝛepētariua. vt aſſerit ppō ꝓbāda. Tz arg⁹ⁿ ē ꝛ maio. ꝛ ꝓ. Sz minoꝝ pōit magr in textu. aſſignās duas diuerſitates. in ḡbus trinitas creata differt a trinitate increata. Et ꝓma ē. Nō ḡbus trinitas q ē ꝑ ſiſti? ꝛ ſpūſſanct⁹: cui nō ſm bas tres. ploꝝ aſſilat ꝙ tres vires animeſue. cuiuſmōi ſut meno⁹: intellect⁹ ꝛ volūtas. ille tres ploꝝ ſut vn⁹ deus ēt liter. ꝛ ep⁹. vnus dus ē ille tres ploꝝ. ſi hō qui ꝑ tres ſtias vires aie imago dei dēnō eſt ille tres potētie: hoc eas ſic cuiuſmōi dens trinitas ē. tres ꝑſone. Scōa diſſilitudo ē. Eq pt ē filius ꝛ ſpiſcalis ſor tres ꝑſone. ſed memoria. intellectꝰ ꝛ volūtas. non ſunt ꝑſone. ſi hō ſit tres potentie vnius ꝑſone. igit ē. Hic queritur vtrū concedendum ſit ꝙ deus ſe genuerit.

Dc oritur queſtio ſa

Di. 4.

tis neceſſaria. Coſtat. n. ꝛ ineffabiliter verū ē. ꝙ deꝰ pater genuit filiū. Ideo querit. vtrū concedendū ſit ꝙ deus genuit deū. Si ē⁹ deus genuit deus videtur ꝙ aut ſe deū. aut aliū deū genuerit. Si vero aliū deū genuit. non eſt tantū vnus deus. Si aūt ſeipſū deū genuit: aliqua res ſeipſa genuit. Ad qd reſpōdentes dicimus ſa

Solutō

ne ꝛ catholice cōcedi. ꝙ vnus vnū genuit. ꝛ ꝙ deus deū genuit. q. deus pater deū filiū genuit. Jn ſymbolo quoꝝ ſcripta ē. lumen de lumine. deū vtrū de deo vero. Quod vdo ad ditur. ꝙ genuit ſe deū vel aliū deū. neutrū concedēdū ē dicimus. Quod aliū deū nō genuit: manifeſtū ē ꝙ vnus tantū deꝰ ē. Quod aūt ſeipſus nō genuit. oſtēdit Aug. in. l. ii. de tri. dicēs. Qui putāt eius potētie eē deū vt ſeipſus ipſe genuerit eo plus errant. ꝙ nō ſolū deus ita nō eſt ſed nec ſpiritualis nec; corporal creatura. Nulla. n. res ē que ſe ipſa gignat vt ſit. ideo nō eſt credendū vel dicendū ꝙ deꝰ genuit ſe.

Alia queſtio de eodem

Sed adhuc opponunt gar

ruli ratiocinato: es dicentes. Si deus pater genuit deuꝫ. aut genuit deū q eſt deus pater. aut deū q nō ē deus pater. Si genuit deū qui nō eſt deus pater. ergo deꝰ ꝙ nō eſt deus pater. nō ergo vnus tantū deus eſt. Si vero genuit deū qui ē deus pater. ergo genuit ſeipm Ad quod reſpondemus determinātes iſtā ꝓpoſitionē qua ſic ꝓponit. Si deus pater ge

Reſpō ſio.

nuit deū. aut deū qui ē deus pater. aut deū q nō ē deus pater. Hoc. n. ſane ꝛ ꝓpaue intelligi pōt. ꝛ iō reſpōdēdū eſt ita. Deus pater genuit deū qui ē ꝑe pater. Hoc dicimus ē falſus. ꝛ cōcedimus alterā. ſ. genuit deū quinō eſt pater. nec tamē genuit alterū deū. nec ille q genitus ē alius deus eſt qui pater. ſed vnus deus cū patre. Si vero. addatur. genuit deus q non ē deus pater. hoc diſtinguimus q dupliciter ꝑ telligi. Genuit deū qui nō eſt deus pater ſz deū filiū q filius nō ē pater qui deus ē bic ſeſius verus ē. Si vero intelligatur ſic genuit deū q nō eſt deus ꝑ ideſt q nō ē deus q pater ē bic ſenſus falſus ē. Unus enī; ē idē deus eſt pater. ꝛ filius. ꝛ ꝑiritusſanctus. ꝛ ē cōuerſo pater. ꝛ filius. ꝛ ſpiritusſanctus. ꝛ ē deus.

Opinio quorundā dicētiū tres perſonas eſſe

vnum deu; vnā substantiā sed nō econuerso
ſcz vnū deū vel vnā ſubſtātiā eſſe tres pſonas

Qrca 4. dif. ſ̄ro vtr ita ſit va. de
us gnāit alid deū. vt ꝓ ſic
deus gnāit deū: aut ḡ ſe deū. aut alium
deū. nō ſe. 2us. ꝑmo de tri. ḡ alū. ſo ſic
gnāns ſubſtātiā a gnāto. ſ̄ deus genuit
deū. ḡ de⁹ genit⁹ diſtinguit a deo gnāte. ꝙ ꝑ nō de
us genit⁹ deū. 3⁹ fic. deus gnāt alī i. aut igit de
us ſ ſic bi ꝑp.ᵐ. aut nō deū. ḡ ſ̄ falſus eſt. q: ſic geni
t⁹ non eſt de⁹. 4⁹ fic. deus gnāt alīd bitē deitatē. q:
alīa pſonā ſubſtātē in deitate. ḡ genuit alīd deū. pi⁹
ꝙ ꝑ Dama. 5. c. deus ē diuina bñs nām. bd̄ diuānā.
2. ſi ē alī⁹ deus. ḡnō genuit alīd deū: ais ꝙ. Deut. 7
Audi iſr̄ dñs. d.t. vn⁹ eſt. ſ̄. q: cuilibꝫ entitati ſor
mali cozniđet adęcte aliqđ ens vel aliqs ens enti
tate formali. iſta ät deitas ḡ ē entitas formaliſſima
qſe tota eſt forma nō bꝫ ſic ibi adęcte cozniđes ni
ſi deū ꝓs inducēdo. deitas aūt ē de ſe ḡ deuſ ē de
ſe. illa ät oē ē de ſe ḡ vel ḡ. repugnat ſi idēitas ḡ ē ali
tas ḡ includit ſi idēitatē. ḡnō ꝑ ē alī⁹ deus. ḡ deus
nō genuit alīd deū. q:ñ genuit qđ ꝑ ē: ꝛ ḡ ᵐ ad
rē. ḡᵐ ad logicā ꝓ qđ tria dīunt. a. ēalī⁹ a deo. a. ē
alius deitatē. a. ē alius entitate ſ̄cut ꝛ hec tria dīnt
ſor. ē alius ab hoīe. ſor. ē alius būanitate. ſor ē alius i
būanitate. in ꝓ cū di ſor. ēalius ab hoīe negatur vīr
ſor. hōe ſ̄ſtitutā ſ̄ti. in tñio ꝓ negatiōe ſ̄ponatur in ly
alius. q: aliud includit nō idēitatē. igit tm in ꝓdicatu
ſus negat. ꝙ quoꝫ ſui. ſ̄ nō negat nīſi negat reſpectu
cuiuſcūq; ſ̄mini. ſ̄ tō tm̄ alietat. ſ̄ūdit ꝑſue ꝛ di
ſtributiue. tō ſeḡt ſor. ēalī⁹ ab hoīe. igit ē alī⁹ ab iſto
hoīe ꝛ ab iſto. ꝛſic de oīb⁹. ſic ēt ſeḡt. a. ēalius a deo
igit ē alius a ſ̄ ꝑſa ōna. ꝫn. ſa cū di. ſor. ē alius bu
mani⁹. būanitas ſignat ē formalis rō oīe. ſic nō ē in
ꝑ⁹. q: in ſpa bō ſignat ē ſimus oīe. in bac ät ſa nō
ē formalis rō oīe vlr ſic ꝙ in nullo idiuiduo illius
nāe. ꝑuenit aliq nō ꝓpriꝫ ꝑtas būanitate pilla for
ꝫ quā bōit ab illo. vñ nō. q: ꝛ rō formal aliętat ſ̄ct
vīr ḡᵐ ad negationē ſcīuſ. vñ ſeḡt ſor. ē būanitate
alius ab bumello. igit in nullo indiuiduo ſt idē. ne
q: ꝑuenit in būani⁹ tñ illa rō formalis oīe nō ſtat vīr
ḡᵐ ad illā affōnē idt inclusā. vñ ſ̄ ſeḡt ſor. oīt a bu
nello būani. ḡ oīt ab illo bac būanitate. ſ̄ pla. q: ais
ē vez. ꝛ nō ſ̄ti. q: ſ̄ oīte ſignificat ꝙ būanitas pla.
ſit formalrō oīe ḡ ſor. oīt a bu nello. ꝫn. ſ̄. cū di ſor
ēalī⁹ būani. alteras ibi nō ſuſ ſ̄ūabile ec oīe vtr
ca errō. ſ̄ cōſignificātiue oīdi in ꝓpōe extrema. ꝛ ſ̄b ſi
ē ſa. ſor. in būanita. ēalī⁹ a bu. q:ñ didit ſ̄ba ais in
eis. nec ē oīe eis. ꝛ ſ̄b ē ſa ſor. in aialitate ē alī⁹ a bu.
q: aial cōe ē eis. ꝛ didit in eis vñ in bac ſ̄. ꝓpoſitiōe
alietas ꝛ nō tat aliqđ ꝙ enitē extremoꝝ in ſuo ōe
minabili. ꝫ ꝑpo nō ſ̄ti qđ ſtat ꝙ vīr ſignificat bō
cuiꝰ. filiꝰ ē. alī⁹ de⁹. Dico ꝙ nec ꝑmā nec ꝑas. ſ̄ ꝑma
q: nō ſe⁹ ſor. ē alius bō. ḡ ē alius ab hoīe. ais ē vīs ex
ꝑnis ſ̄ti. nec ꝑas q: ē ſ̄ſor. ē alius bō ꝑa. nō ſ̄ſe⁹. ḡ
ē alius būani. a pla. q: būanitas nī ē rō formalis oīe
ſor. a pla. ſ̄ ſignificat ſ̄ti. vñ bi ſe⁹ ſor. ē alī⁹ bō a pla.
ſ̄ ſor. ē alius a pla. imbūani. ꝛ eo⁹. ꝛ idē ē dī ſ̄ti ē alī⁹
alī⁹ deus a ꝑſe. q: ſilius genitus ē alī⁹ ꝑ⁹ a ꝑſe gnān
te. ita q ſ̄ alī⁹ ꝑſe ſ̄ti ſe ſignāti circa ē extr̄oꝝ ꝛ ſuf
ficīt alī⁹ nō ētās ꝑpa inſe ſe ē diſſicta: ꝛ illud. cōe ē
vtrīq extremo ꝛ ſignificātiue. ꝛ ſ̄ti diſtīgui ī eis qđ nō ꝓpe
nit deo. ꝛ bēt ſignaſ in ſtia ꝓpōne ꝑdcā ꝑp qō idē ſſ.
erq⁹ ſeḡt cū ſ̄ ſit ſta. ſili⁹ ē alī⁹ de⁹ genit⁹ vt nāc dcla
ratū ē. erit ḃ ſta. de⁹ ge nuit alīd deū

Ad ꝓmum argumēti dico ꝙ hoc añce
dē ſ̄ vez deus genuit deū
ḡ. termini in cōcreto poſſunt ſupponere ꝑ ſuppoſiti

reſpcū ꝑdicato ꝛ ſ̄ꝑcū ꝙ ꝑ ſi extraneaꝝ ſuppoſita ali
ter. ꝛ ideo ſcīt hec ē vera deus pater genuit deū ſi
liū. ita hec deus genuit deū ſ̄ ꝓnūa ꝛ ꝓ valet. vñ nō
ſequit ḡ deus genuit ſe deū aut alīd deū. ꝓmum non
ſequit q: nō ē intelligibile ꝙ idem ꝑdicat ſe. nec ꝫ
ſequit q: ſicut dictū ē ſ̄ dicit. deus genuit alīd deū
alietas notat ſuū ꝺeterminabile diſtīgui in extre
mis ḡ nō ſignificāt in aricedēte. vñ ſicut ꝓpoſitio ē
falſa vbi alietas addit ꝺeterminabili ḡ nō eſt com
mune ſuis extremis. ſicut hec eſt falſa ſol eſt alius
mus ꝛ ideo nō ſequit ſi igit ſol ſit genꝰ ſal murem. igit
tur ſe murem: aut alium. murem ſed ſequit. ſi
um qui eſt mus. ita in ꝓpoſito. ꝓpoſito eſt fal
ſa in qua alietas addit ꝺeterminabili ḡ nō diſtīgui
tur in extremis. ſic ꝺ falſa. ꝑ ī deitatē ēalī⁹ a filio.
ꝛ nō ſeḡt de⁹ ꝑ genuit ſe. aut ſe ſ̄ deū. aut alī
us deū. ſi ſeḡt ḡ genit alīd ḡ de⁹. ſicut expōit magr ī
ſta. ḡ ſi. ꝑbē illa ꝙ falſe. ſi generat deus. aut igit ſe
de deū aut diuerſus deū. q: igit ſe deū. ꝛ diuerſū im media
te diuidit qōz ens ex io. meth. igit ſi eſt de⁹ vel dine
ſum. igit ſe deū vel alīd deū. ꝛ Rndeo. ꝓt cōcedi q
genuit eſſe deū. q: ſicut alietas pōit ſuū ſignificatū
circa ſuū ꝺeterminabile denotās ips diſponit alit et
diſtīgui in ſuis extremis qđ⁹ ē cōe. tra ꝓppoꝝ⁹ idē
titas ponit ſuū ſignificatū circa ſuus ꝺeterminabile
cōis ꝛ extremis denotās ips nō diſtīgui nec diuidi
in eis. ꝛ ideo hec eſt vera. deus pater genuit eundē
deum. quia filium qui eſt idem deus ſed non ſequi
ꝛ hoc. ḡ genuit ſe deū. q: ꝑ nomē recipꝛocū denō
tat actū ſmilari ad ides ſuppoſitā a quo ꝓcedit ille
act⁹. anteceđs aūt nō eſt recipꝛocū. vñ nīs nō ſolū
refert eundē in eſſentia ſed eundē in tres ſuppoſita.
nō tñ ait ꝓ⁹ ꝑ ais ſed ſo⁹ ꝙ genuit eundē in ēđē
tatis ꝛ ideſt fallacia cōſequentis ſ̄ figure dictionis
Ad 2ᵐ dicendū ꝙ ista ꝺeductio reducenda ē ad du
os ſyllogiſmos quoꝝ ꝓmus ē ille generās diſtīgui
tur a genito de⁹ eſt generās ḡ deus diſtīnguit a gen
to. Alius ē ſſte genitꝰ eſt deus. deus diſtīnguit a ge
nito. ḡ de⁹ diſtīnguit a deo. ꝛ vtroque ſyllogiſmo eſt
fallacia accīūs nā in ꝓmo ſyllogiſmo maior: eſt ve
ra. ꝑpter formalē oppoſitiōēs extremoꝝ. ſic at extra
neaꝝ mediū vtrīq extremo in quo extrema ſuꝰ vnū
ſine ıđē. vñ fallacia accītis ē nīi maior: extremitas
dicat de medio ſm̄ rō rēs. ſm̄ quā medius dicat ō
extremis. vt ꝓs ſi ſic argui. albū diſtīguit a dulcī. tac
ē albū. ḡ tac diſtīguit a dulci. ꝛ eodēmo peccat alius
paralogiſmus. vñ ī vtroque ſyllogiſmo ex diſtinctio
ne formali que eſt inter iſta relatiue oppoſita gene
rās ꝛ genitū ꝛcludit diſtinctio ēntial⁹ ī nō ſeḡcto
Ad 3ᵐ cū dicit deus genuit alīd. igit alīd deū vel
alīus nō ꝺeum dicendū ē. q: neutrū ꝺcmeret ꝓpte
ꝺictionis. Dicendū ḡ ꝓ ardictio ista ē falſa in ople
tis ḡ ꝛ in cōpletis. ꝛ loquendo de cōtradictoriis ꝓpte
ris ſemp vez eſt q: altera ē vera ꝛ altera falſa. ſ̄ſic
ſ̄ ꝓpoſito. hec ē falſa de⁹ genuit alīd deū. ꝛ hec ve
ra de⁹ nō genuit alīd deū. que eſt ſua ꝛadictoria ꝛ
nō ſta de⁹ genuit alīd nō deū. ꝛ ſ̄ſi argua de⁹ nō
genuit alīd deū ḡ genuit alīd nō deū. q: ens negatiua de
ꝑdicto tñto ſeḡt affirmatiua de ꝑdicato. infinito
ſicut ſequit bō nō eſt iuſtus. ḡ eſt nō iuſtus. ☞ reſpō
deo dicendū ḡ ꝙ iſte illa regula ſit vera ſicut pōt ꝓ
bari ꝑ natūrā cōtradictiōis nūm̄ ſit tenet in ꝑdicatis
cōpoſit nō. n. ſeḡt lapis nō ē lignū albū. ḡ lapis eſt
gnū ſ albū. q: affirmat lignū ī cōa qđ ñ affirmabat ī
ꝑma. Et ſi argui ī ꝛadictoriis in cōpletis. dico ꝙ
ꝛ de qualibꝫ dicat alterū illoꝝ: nō tñ dicit de quoꝫ
quodcunqꝫ ꝑdicatū ꝺeterminatū ꝑ alterꝫ illoꝝ: quia
nec ipſ ꝺeterminabile vt ꝺe q: ꝛ illoꝝ. ꝺeus vſi ꝺus
dicat de qualibꝫ nō mi aliud ſine aliud ſic ꝺetermi-

natū pđi vel ꝑ nō đeū. ꝛ iō ḟcḋ đe⁹ genuit aliū: ſ ti aliū đeū: nec aliū nō đeū: nec eſt hic ꝑdictio. Concedo igit ꝙ ſequt genuit aliū ergo đeū vel nō đeū. ſed nō ſequit genuit aliū: ꝛ đeū ergo genuit aliū đeū ꝑ⁹ variationē alicṫatis. ☞ Ad 4.m dicendū ꝙ nō ſequit tu genuit aliū ꝑſtem nām diuinis ergo genuit aliuꝫ deū: ꝙ in arte ſubiicit vt ſubſtātiꝫ huius adiectiui habēs ꝙ ſubſtātiꝫ idē ſignificat ꝙ ꝑſona. ꝛ circa illud ti alius ponit ſuū ſignificatū in arte ponit li alius ſuū ſignificatū circa ſignificatū dei ꝛ ſic cōmutat hoc aliꝙd in quale. ꝛ arguit ab inferiori ad ſuū ſuperius ēt negatiue quā impoſtat alius. ☞ Ad ꝓbationem ꝙ Damaſ. dico ꝙ dicit ꝓprio ſuo ē ḟnēdā explicatione minus. nō aīt expreſſo ꝑ ſe ſignificatiꝫ ꝙ nomē ꝓcreū de ꝑ ſe ſignificato nō impoſtat hoc: ꝙ ꝺ habeat ſiue habere: ſed aīt ꝙ mō ſignificādi: in quo diſtiguitur ab abſtracto. ſolū. n. cōcretū ꝑ otat ipſas formas ꝙ: albū ſolū qualitatē ſignificat ſed ꝓ hoc impoſtat hoc ꝙ ēſt habēs: ꝙ concernit ſuppoſitū his ſuū ſignificatū ti id ēſt ſignificat cōcretū ꝛ abſtractū ſ⁹ modus ſignificandi ſit aliꝰ. ꝛ ideo in huius ethimologijs ꝛ deſcriptionib⁹ nō ꝺs ꝙ quicq ꝺ ꝑ vere cōiungi cuꝫ deſcripriontibus ꝛ deſcriptis poſſit cōiungi.

Quidā tamen veritatis aduerſarij dicēdūt ꝑfectū ꝛ filiuꝫ ꝛ ſpūm ſanctū. ſiue tres ꝑſonas eē vnū deū. vnā ſ̄bam. ſ ti nolūt dicere vnū deū ſiue vnā ſ̄baꝫ eē tres ꝑſonas dicētes diuinā ſ̄bam ꝑdicari de trib⁹ ꝑſonis nō tres ꝑſonas de ſba diuiſa. Fides ā catholica tꝫ ac ꝑdicat. ꝛ tres ꝑſonas eē vnū deū. vnā ſ̄bam ſiue ēntiam ſiue nām diuinā. ꝛ vnum deū ſiue ēſſnā vnā eē tres ꝑſonas. ☞ Aug. ꝑmo li. de tri. ita ait. Recte ipſe de⁹ trinitas itelligit ſtbis ꝛ ſolus poteſ. Ecce ꝙ ꝙ ꝑſte dixit. ipſe de⁹ trinitas vt oſtēderet ꝙ ipm deū eē trinitatē: ꝛ trinitatē ipm deū. Jtē ī eodē. Jn ꝓbis ingit illis apoſtoli ḟ⁹ de aduētu xp̄i agēs dicit. Quē oſtdit btūs ꝛ ſolus poteſ: rex regū ꝛ dns dnantiū. ꝙ ſolus h⁹ imortalitatē ꝛc. Nec ꝑ ꝑphoiay ē: nec ſili⁹ nec ſpūſſcs ſ̄ btūs ꝛ ſolus ꝛ poteſ id ēſt vn⁹ ꝛ ſolus deus ver⁹ ꝙ ē ꝑa trinitas. Ecce hic apte dicit vnū ſolū h⁹ deū eē ipam trinitatē: ꝛ ſi vnus deus trinitas ē: ꝙ vn⁹ de⁹ ē tres ꝑſone. Jtez ī li. v. de trini. Nō tres deos ſ̄ h⁹ vnū deū dicim⁹ eē ipam ꝑſtātiſſimā trinitatē. Jtez ī lib. de fi. ad ꝑe. in expoſitiōe ſymboli. Satis ē ꝓpiano rex creatꝝ: cām viſibiliū ſue iuiſibiliū nō ni ſi bonitatē credere creatoris: qē deus ver⁹ ꝛ vnus: nullāḡ ēn nām: ꝙ nō aut ipe ſit: aut ab ipo: eēḋ; tritatē eē ꝑez. ſ. ꝛ filiū ꝛ ſpūſcm Jtē Aug. in ſermōe de fide. Credim⁹ vnū deū vnā eē diui nois trinitatē. Jdē in. vj. li. d. tri. Dicim⁹ deū ſolū eē ipam trinitatē. Ecce his ꝛ aliis plurib⁹ auctib⁹ euidēter oſtdit dicēdū eē ꝛ credēdū. ꝙ ꝺ de⁹ ē trinitas. ꝛ vna ſba tres ꝑſōe. ſicut eō uerſo trinitas dī eē vn⁹ de us: et tres ꝑſone dicuntur eē vna ſubſtantia.

Indue ſo eoꝝ creatꝛa tres Auguſtini.

Aug⁹.

Aug⁹.

C Redit ad ꝑmiſſam: qōnē. ſ. an de⁹ pater ſe deum an aliū deum genuerit.

Nūc ad ꝓmiſſā queſtionē reuertamur vbi q̄rebaꝫ. an de⁹ ꝑ genuerit ſe deū. an aliū deū. Ad qđ dicim⁹ neutrū fore ꝓcedēdū. Dicit m⁹ Aug⁹. in epiſtola ad maximinū: ꝙ deus ꝑ ſe alterꝫ genit. his verbis. Dī vt hērs filiū de ſeipſo nō minuit ſeipm. ſ ita genuit de ſe alterꝫ ſe. vt totus maneret ī ſe ꝛ eēt filio tātus quātus ē ipe. Ecce. Dō ita itelligēdū ꝙ pōt. ī. de ſe alterꝫ a ſe genuit: nō vtiq; alterꝫ deū. ſed alterā ꝑſonā. vel genuit ſe alterꝫ. i. genuit alterꝫ ḡ hoc eſt quoḋ ipe. Nam ꝛ ſi alius ſit pater ḟ filius: nō ē ti aliud ſed vn⁹.

Aug⁹.

Jrca ſecundā partē. 4. dī. quero ḋ veritate huius. de⁹ eſt pater filius ꝛ ſpūs ſanct⁹. videl⁹ ꝙ nō ſit vera: ꝙ: eius cōtradictio videt eē vera nullus deus ē pater filius ꝛ. ſ. l. ꝙ: quelibet ſingularis eſt vera ꝙ: nec pater nec filius nec. ſ. l. ☞ Pro hac ꝛ aliis ſibi ꝓpoſitionib⁹ veritas vnā tm talē ēntitatē ꝛ vnā tm ſ̄bam ſignificat nām diuꝝ vt eſt tm ꝙ nā ꝑdicari de ſuppoſito ꝛ illud ſignificatū ē id ēſt: tb⁹ ꝑſonis igit ꝓpoſitio hoc ſignificās eſt vera. ☞ Deniq; eſt tm ḟ ḡ in eius ꝓuerſa ē magis ꝑdicatio formalis: q: ibi intelligit quaſi ſupius vel quaſi cōmune ꝑdicari de ꝑ ſe filius ſuppoſiti ꝑdicatio aīt formalio eſt ḡ cōe ꝑdicaḋ de vnitatib⁹ ḡ & contra. C Sed nunḋ eadē ē veritas illi⁹ ꝛ hui⁹ deitas ꝑ patrē. ꝛ. ſ. l. ☞ Rñ. ſicut ꝑdicatio in diuinis dūtinguit in verā formaliter ꝛ verā ꝑ identatē hoc ḋ q illa ſit formalis ḡ ꝑdicatā cōuenit formaliter ſho ꝑ identitatē vero ḡ ꝑ ꝑter ſimplicitatē diuinaꝫ ꝑdicatā ē idē ſho ꝛ nō formaliter. ita hec ꝓ. ſ. ꝛ. ſ. l. ſūt deus: vera ēſt formaliter. ꝛ hec ꝑ identitatem: ꝛ ꝑ. ſ. l. ſūt deitas: ꝛ aīt formaliter. ergo vita deus eſt pater ꝛc. h⁹ aliquā veritatē loquēdo de ꝑdicatio ne formali qua nō ꝺs ista deitas eſt pater ꝛc. Sed ꝙ quib⁹ ſupponit deus intelligēdo iſta ē vera quā ꝑdicatiōe formali: Rñ. ꝙ vnicuiꝫs quo cunḋer ꝓuiū qđ vel quia: ꝛ iō deitati vt deitas eſt cōcepiōdet qđ vel quia: ꝛ illud qđ vel quis eſt ſm ꝺ deitate ens vt deitas eſt ſicut ꝺ ens eſt hoc: ꝛ deus eſt hoc: ꝛ deus qui ds us eſt deitate ē de ſe hic ꝛ in iſto cōcepti nō includit' incōcabilitas nec ratio ꝑſone: quia deitas cōcabilis eſt ꝛ iō deus vt deitate eſt deus nō includit aliquid incōcabile formaliṫ. ☞ Jti aīt mino ſicut intellecto abſq; ꝓcepti ꝓprio ſeu ſponalitū. ꝓprietarijs ꝓſſit cōperire aliqua ꝑdicata realia qne videliter nō cōperit nāe vt in ēntientiā nec ſuppoſiti. ſ. vr ēntienti in hac nā inquantū ens in ea. hoc mō ſcire eſt iſta vera deus creat. ſ similes. intelligendo ſm ꝙ hoc deo ēpire in nā diuina nō intelligēdo aliquod ſuppoſitū videl. aliqđ incōcabile in illa nā: ꝙ illa cōcabilitas nō ēt rō talis actus: ꝛ ita pōt poni ḋ ista deus eſt pater ſili⁹ ꝛ. ſ. l. eſt vera quatenꝰ deus ſtat pro hoc deo in quantum eſt ꝑſ ens deitate. ſed ſuppoſitū aliquo ſuppoſito. ꝙ ꝑpie dicto ḋ quo eſt nā diuina. ꝙ: qñ eſt veritas ꝙ ꝑmia ſignificatis termino: nō oportet ponere veritatem in aliis in quibus inducuntur ifta ſignificata. ſicut qñ ꝑſis habet ꝓpriā veritatē nō oportet querere veritatem eius ꝓcise ꝓ aliquo aīre. Exemplū huiꝰ: colos hic ſingularis erāſis nō terminat ſibi rēm ſuppoſiti ꝙ rō ſuppoſiti, ꝓpie nō reperitur in accidētibuꝫ ꝛ licet ſit ſuppo

sito subdatie ꝓ in ꝺ stitelligi ab ꝺ illa ſubſtātia in
ſuppoſito: vt hic color ens ꝓt ꝺ ꝓncipiū opationis
real ſicꝫ eadē albedo eſt ens i trib⁹ ſuppoſit vel ſu
perficieb⁹ haberet actū realē. ſ. vna rōne diſgregadi
ꝫ ſi gras a me de veritate but⁹ ꝓpoſitionis bic co
lor: diſgregar ꝑ quo ſuppoit ibi ly color. dico ꝙ ſuppo
nit ꝑ pno ſignificato ſuo puta ꝑ hoc color ens
aiit ꝙ aliquo colore ſterico ad ſubſtātiā. ſ. hoc
rōi but⁹ ꝓpoſitionis ſignificat in illa. nō eſt
colore nō cā ſit veritati but⁹ ꝓpoſitiōis. ſꝫ vera pp
ꝓma extrema multo magis eēt ꝺ vera ſi bic color: vt
hic eēt ſꝑ ens deitas ait ꝑ ſe ens ⁊ iō ꝺe in ſtā
ꝺe ꝺeitate ꝑ ſe ens. q. 7. de tri. c. 4. Augu. dicit
pat eodē ꝙ quo ꝺe eſt nō eodē ſit et pat⁹ ⁊ iō bene ſo
nō intelligēdo aliq; rōnem ſuppoſite ſine ꝓpone imo
habēti ſuppoſitionem ꝓpoſalē. hoc ſi ſit videl. ꝓbabi
leſt illa materia ſophiſticarū ē vera qn in aliqua dic
tiōe officiabili⁹ vel ſincathegorematica ſcindūt duo
ad nibil referēt vnus ad qđ nō alter ⁊ in ꝺ ſtā gnō nul
lus includunt duo. ſ. negatio ⁊ diſtributio: ꝙ cū diſtri
butio ſolere ſpeciat ſuppoſita talis nāe negatio ꝓci
ſe erit ꝙ eſſe. ⁊ tic illa negatiua vſus ē vera. ſꝫ nō
ꝺiuina vnica ſ. ois ſpūalis deitas ſ. ꝺe ſꝑ filiꝰ ⁊ ſpūſus
ſcūs vbi ibi ē negatur qđ ꝑ affirmabat. ⁊ ſta falſa ꝙ
eodē ſtio ꝙ quo affirmatiua ē vera. ¶ Ad euidētiam
ſecūdi argumēti ē ſciēdū ꝙ ſicut dictū ē ꝙdꝫ pcedēn
ti cuilibꝫ vnice nāe adequate correſpōdet vnū ſin
gulare qđ ſingulare vel eſt incommunicabile ſi
cut in creaturis vel eſt cōicabile ſicut in deo. nā ait
ꝺiuina vnica ſ. ois ſpūalis deitas ⁊ innumerabiles
ſ. ei adequate correſpōdet vnū ſingulare qđ erꝑmit
noie dei qđ nāli intelligēria ſtelligit ai quācūq; ꝑpe
tarē ꝓpoſitiōe: ri cōſideret illō ſingulare vt qđā ens
ad ſe cui cōuenit oēs ꝑdicates eēntiales ⁊ ꝑfectiōes
aſſolūt ꝑpetat ꝑ hoc. qđ qđē ē ad ſe ens ⁊ ꝑ ſe nullo
mō pluriſicabile vel numerabile ſ. cōicabile ſꝫ in
ſuppoſitis ꝑ ſe ſꝫ ꝑ cōcatio ſtelligit ꝑ ꝑpetates no
tionales. ⁊ ſicut ē illa vera deus ē ꝑ ſe filiꝰ ⁊. ſ. ſ. ſta ſta
ē ꝺe ꝺe ꝑ. ſ. ſ. ſ. Exꝑlit ſi tactum ē: q; ſi eēt vn⁹ col
or in trib⁹ ſuppiciēb⁹ ille color ꝑpt albedo diſgrega
ret ⁊ habēret oēs ꝑfectiōes albedīi ꝑpetites. ſ. nō
ꝑ ſnō ē in illa vel illa ſuppoſitis. ſ. ſꝫ ſi illas habe
ret ꝑfectiōes in illis ſuppiciēb⁹ nō ri ꝑmo. ſic ꝺ ē ic.

Hec eſt quarta

ig mgr oīlo ꝙ vnitas
ēentie ⁊ trinitas ꝓbatur ꝺiuinis ꝓt inteligari ſeu ꝓuici
q; dāmō ex vtriuſq; ſcripturis. ac ꝓ veſtigiuꝫ ⁊
imaginē regtas in creaturis. Incipit ordinare ꝺ
ſōne origine ⁊ diſtinctōe. Et ꝓtā ad ꝓpīa ꝑtt. diuī
tres ꝓtes. In ꝙ ꝺ ꝺeitat qđā qne. In ſa oppo
nit ꝫ ꝺeminata ⁊ ſoluit obiectionē. In ꝫ rep⁹ obat ꝙn
daꝫ ſtā opi. ꝓprim agit a ꝑn⁹ ꝺi. vſq; ibi. Sed ad
hoc opponūt. ⁊ⁱᵐ ſo facit ad inde vſq; ibi. Quidam
vir ad aduerſari. ⁊ⁱᵛ ſo ſubiūgit ab inde vſq; ad fine
ꝑtt. Et ſē ſnia b⁹ diſt. in ꝑtti. In ꝑtt oſtnia mgri
ſtat in trib⁹ ꝓpoīb⁹. ꝙz ꝑ ē b. Deū eſſe ꝑm genuiſſe.
vel a ſe alīū ꝺi ēentiaꝫ gnādo. ꝑduiſſe. oio ē negā
dus. Et ꝓbat ſic. Illō ē ſimplr apō fideles negādum
quo correſpō ſcaꝑet idē gnāle ſeipm. vel ꝑles ē deos
ꝫ deū ſe. vel a ſe eēn⁹ alīū eē genuiſſe ē b⁹. Ligit ꝑ
poſitio ſa. Tz arg⁹ⁿ. ⁊ maior ē euidēs. ſꝫ minoꝫ ꝓ
bat mgr in ſra q̄rēs an ſit vā. De genit deū. ꝺ dicit
gr ſic. q đ ꝑ ꝑ genit deū filiū. ⁊ tū nō ſe. ſ. genuiſſe ſe

ipſ vel alīū deū. ſ. alīū in deitate. ſꝫ alīū in ꝑſalitate
ſeu in ꝑſona. ſꝫ ꝓpō ē b. Deꝫ ꝑſem originaliſſe eter
nitate vnica deū ſuū a ſe ꝑe aliū ſola ꝑſalitate ⁊ aſ
firmādū. Et formaſrō ꝓbat⁹ ꝑ elonis ꝑbatione ſic.
Iſtud ē affirmādū apō ꝓbandū ex negatō ſequēt ens
deitate ꝑle ſe deos. ſꝫ deꝫ ꝑtes originaliſſe in ēnitā
te vnica deū ſuū a ſe ꝑe aliū ſola ꝑſonalitate ē b⁹. ſ
b⁹ affirmādū. ⁊ ꝓbis. ꝓpō ꝫa. Arg⁹ⁿ apparbonus:
maior ē euidēs. ꝫ circa minoris ꝓbōnē. pcēdit mgr
in ſra ſic. Et ſuppoſita ꝺeminatiōe gōnis ꝓmiſſe: q
ꝺicebaꝫ ꝙ deus genuit deū ſ tū nec ſe nec aliū deus.
Arguit. Si deus genuit deū. aut igit deus ꝑ genuit
deū q̄ deus ꝑ. ſ. ricit ꝺ genuit ſeipm. aut deus ꝑ
genuit deū q nō ꝺ deus ꝑ. ⁊ ſic erit ꝑles ꝺi. Ad illō
mgr rndēdo ꝺicit: ꝙ iſta ꝓpō Deus ꝑ genuit deū q
nō ꝺ deus ꝑ. duos ꝓbt hic ſenſus. Un⁹ ē. Deꝫ genuit
ē deū q nō ꝺ deꝫ ꝑ. ſ. filiū q nō ſ ꝑ. q ꝺ ē ſtis ſēnſ
ver ⁊ ē. q: ibi nō notat aliet⁹ eēnte. ſed ſolū ꝑſne.
Alt⁹ at ſenſus ē. Deꝫ genuit deū q nō ē ide ꝺe ꝺ ꝺeus
ꝑ. ⁊ ſic ē ſta. q: ſic in ipa ꝺenotat aliet⁹ as eēntie ſeu
nāe ad qđ ſeqꝫ ꝑles ē deos. qđ ē impoſſ⁹. Tertia
ꝓpō. Nō tres ꝑſne vna deitas. ⁊ q vn⁹ ꝺe ſ ſit trini
tas. ē aq⁹ ſs catholico firmiſſime tenēdū. ⁊ ꝓbatur
rōne. Illud ē firmiſſime tenēdū. q nobilitato eēt in ſi
de ⁊ ſcōz auctūb⁹ beſtiādū. ſ tres ꝓbas eē vna deita
tes ⁊ vnā ꝺeitates plas ſed trinitat⁹ eē b⁹. Arg⁹ⁿ.
ē bonū. ⁊ maioꝫ ē vā. ſ minoris euidētia ꝓit mgr in
textu. ꝓuenꝫ ē ꝓpō. ꝓ ꝓpō. q nomē ēentiale
in ꝺiuiniſ. ē mōl ē b nomē ꝺe ꝺ. poſſit ꝑdicari ō noie
ꝑſōali cuiuſmodi ē ꝑ: ꝺicēdo ꝙ ſ ꝺe ē ꝺe nō ri econ
uerſo nomē ꝑſonale poſſe ꝑdicari ꝺe noie ēentiali:
ꝺicēdo. ꝺe ē ꝑ. ſta ē falſa ꝫ ſta tres ꝑſne ſit vna
ꝺe. ſ negabat ſta. vn⁹ ē tres ſpūs. Sta opi. ꝓbabat
mgr in ſra ꝺicēs: q ꝫm fidē catholicā ot aq⁹ ſta ē
vera ⁊ cōfirmat ꝺicta ſuꝫ auctorita ꝺ ſanctoꝝ. vt
ꝑs in ſra. igit ſc.

Hic querit an pater genuit ꝺiuinā ēentiam.
vel ipſa filiuꝫ. an eſſentia genuit ēentiam. vel
ipſa nec genuit nec genita eſt.

Dī. 5.

Poſt hec queritur
vtꝝ accēdēdus ſit q ꝓ ꝑ genuit
ꝺiuinā ēentiā. vel q ꝺiuia eēn
tia genuit filiū vel ēentia genuit
ēentiā. an oino nō geuit nec geita ē ꝺiuia eēn
tia. Ad qđ catholicis tractatoꝝb⁹ cōſentētes
ꝺicim⁹. q nec ꝑ genuit ꝺiuā ēentiā. nec ꝺiuia
ēentia genuit filiū nec ꝺiuina ēentia genuit eēn
tiā. Hic at noie ēentie itelligun⁹ ꝺiuinā nām
q cōis ē tribus ꝑſnis. ⁊ tota in ſingulis. Sꝫ nō
ē ꝺicēdū q ꝑ genuit ꝺiuinā eſſentia. q ꝫ ꝑ
ꝺicere ē genuiſſe ꝺiuinā ēentiā. ꝺiuina eſſentia
relative ꝺicere ē ad ꝑes. vl ꝑ relatiuo ponere
tur. Sꝫ at relative ꝺicere. vel ꝑ relatiuo pōe
reſ. nō indicat ēentiā. At. n. at Aug. in li.
ꝺetri. Q ꝺ relative ꝺ non indicat ſubſtātiā.

Secunda ratio.

Ité cū deus pater ſit ꝺiuia
eſſentia: ſi eius ſit genitor. eſſet vtiq; genitor
eius rei que ipſe eſt. ⁊ ita eadēres ſeipſam ge
nuiſſet. quod Aug. negat. vt ſupra oñdimus.

Tertia ratio q potior.

Ītem ſi pater eſt genitor: ſ

Maior
ſic pro
batur

Augu⁹.

sentie diuine: cū ipse essentia diuina sit. ⁊ deus sit. eo ⁊ gignāt ⁊ ē. ⁊ de⁹ est. Ita ⁊ nō illud qō gnāt ē a pre de⁹. ℏ pr̄ eo ⁊ gnāt ⁊ ē. ⁊ de⁹ est ⁊ sī ita ē. nō genito gignēs. ℏ gignēti genitus causa est. vt ⁊ sit deus sit. Simili ratione probat Augu. in libro septimo de trinitate. Nō pater non est sapiens sapientia qua genuit. qz si ea sapiens est ea est. hoc enim est sibi esse qō sapere. Quod si hoc est sibi esse quod sapere. non per illam sapientiaꝫ qua genuit pater sapiens est. Quid enim aliud dicimus cuꝫ dicimus hoc illi esse ⁊ quod sapere. nisi eo ē quo sapiens est. ergo que causa illi est vt sapiens sit etiaꝫ ipsa illi causa est vt sit. Si ergo sapientia quam genuit illi causa est vt sapiēs sit. ⁊ causa illi est vt sit. Sed causa patri qua sit a patre genitā: nullo modo quisquaꝫ dixerit sapientiā quā eniꝫ est insani⁹. Ita ergo si pater genuit essentiaꝫ qua est essentia quā genuit cā ē illi vt sit. Non ergo ipsam qua est essentiam genuit Nam in illa simplicitate inquit Augustꝰ. qz non est aliud sapere quam esse eadem est ibi sapientia que essentia. Ideoqꝫ quod de sapiētia hoc de essentia dicimus Sicut ergo non genuit sapientiam qua sapiens est ita nec essentiam qua est. Ut enim sapientia sapiens est ⁊ potentia potens ita ⁊ essentia ipse est. Eadem que sapientia est ⁊ potentia que essentia. Ita tet itaqꝫ et predictis: quia pater essentiaꝫ diuinam non genuit.

Augus⁹.

Augus⁹.

Augus⁹

verbis atq; prędictis natura dei ⁊ genita ⁊ genuisse. ¶ Ø aptius dicit in libro.ix. de trinita.

Dyla⁹. Ø nā dei i fōrma sua manentes formas nāe ⁊ infirmitatis corporal' accepit.

Noe inq; vnigenitū deus in forma dei manentes in natura dei mansisse, pfitemur. nec ynitatem forme seruilis in natura diuine vnitatis refundimus. nec rursum corporali infirmatione patrem in filio predicamus. Sed eo ei⁹dem generis genitā naturā naturaliter in se gignentes habuisse naturā que in forma na ture se gignentis manens formā nature ⁊ infirmitatis corporalis accepit. Non enim deficerat dei natura ne esset. sed in se humilitates terrene natiuitatis manens sibi dei natura sic eperat generis sui potestatem in habitu assumpte humanitatis exercens. Ecce hic apte dicit ⁊ naturā genuisse ⁊ naturam genitā ⁊ naturam assumpsisse naturā. quod a pleriq; negatur. Item in eodē. Plungd vnigenitū do contumelia est patrem sibi innascibilem dei esse cum ex innascibili deo natiuitas vnigenita in naturam vnigenitā subsistat. Ecce hic dicit vnigenitam naturam.

¶ Quomodo sint intelligenda premissa verba Dylarij.

Dyla⁹. **Sed quia hec uerba sane** vult intelligi ipse idem dicit in .iiii. li. Intelligentia victoris, ex causis est assumenda dicentis: no⁹ sermoni res: sed rei est sermo subiectus. Hec ergo verba ita intelligi possūt. Tribil babet filius nisi naturā. i. nibil habet ꝺs ꝺeus est nisi quod nascendo accepit. ⁊ ipe nascendo patris in se subsistentem naturam habuit. Unde idem Hylarius addit in .v. libro. Eadem naturam habet genitus quā ille q̄ genuit. ita tamen vt natus non sit ille qui genuit. Nam quomodo erit pater ipse cum genitus sit. Sed in his ipsis subsistit ille qui genitus est. in quibus totus est ipse qui genuit. q̄ non est aliunde qui genitus est. ⁊ ideo non re fertur ad aliud quod i vno subsistit vt ex vno Ac si in generatione filii ⁊ naturam suam. vt ita dicam. segtur indemutabilis deus idem mutabilem deum gignens nec naturam suaz deserit ex indemutabili deo indemutabilis deo perfecta natiuitas. Subsistentem ergo in eo dei naturam intelligamus cum in deo deus insit. Nec preter eum qui deus est quisq; deus alius sit q̄ ipse deus ⁊ in eo deus. Nature ergo dei patris veritas in deo filio esse docetur cum in eo deus intelligi esse qui deus est. Est enim vnus in vno: ⁊ vnus ab vno.

Dyla⁹.

Expōne ꝑmat ꝓ vba eiusdē.

Arca quintam dif. quero vtrum essentia diuina generet vel generetur Ø hic. Augu. 7. de tri. c. 4. Idē dicit ac cipiamus eaz dicit verba ac si dicatur nata sapia vt in vno eoz eo q̄ nata ⁊ ē verbū ⁊ filius accipiat ⁊ in his eibus noibus nō ofiatur essentia que ad se dicit ac in altero q̄ est sapictia demōstret essentia, ac per hoc ad se dicit ergo expresse vult q̄ sapientia vt est sapientia ⁊ ad se dicat nata vt nata est ppium filii. ¶ Secūdo hic. 8. de tri. ca. 12. videt expelle log cōmagistri sententiarū. Quid i quit scripturis nostris sufficere q̄ nō audent dicere ꝙ summa sapiam genitā gn semper potius q̄ ꝑniculosius ⁊ contra sanctoz auctoritates audēt nega re ⁊ modis oibus conantur refellere q̄ substantia gignat substātiam, pinaciter negātes q̄ oēs sancti affirmant, ad illud q̄ ipsi dicūt auctoritatē inuenire ꝓssunt, ad hoc q̄ dicimus nō esse auctoritates multas est am ipsi adducūt in moz⁹ Dolle ⁊c. ¶ Et q; magister exponit illas auctoritates quas adducit cōtra se. ⁊ Ric. subdit idē de eo. Bene dicit patres q̄ substan tia substātia gignit. vestra aut̄ expositio ad hoc cōtē dit q̄ credamus q̄ substātia substātia nō gignat. ofidelis expositio ⁊ omni acceptione digna, q̄ hoc q̄ sancti patres clamant cō tendit falsum esse, q̄ nemo sanctoz asserit cōtra dicit verū est hec ille. Videt deridere magistrū qui cōtra intentionē patrū exponit auctoritates quas adducit cōtra se. ⁊ videt afferere oppositum illius q̄ tenet magister esse de intentione sanctoz. Ite per rationē essentia cōmunicat, ergo producit, antecedens ꝑz per Aug. 15. de trini. c. 17. Essentia prestat filio sine initio generatio, pbatio sequitur. cum q̄ cōmunicare cōmunicari sunt relatiue oppsita. ⁊ non dicunt nisi relationē originis. nō enim dicit relationes cōmunes. patet igitur dicūt relationes originis oppositas. igitur idem q̄ producere ⁊ producī. cum q; si sint duo correlatiua si vnū extremū vnius sit idem vni extremo alterius. ⁊ reliquū reliquo. Exemplum si. a. ⁊. b. essent duo correlatiua, ⁊. c. ⁊. d. correlatiua. si. a. ⁊. c. sint idem. similiter. b. et. d. erunt idem, pbatio, q̄ alioquin diceret idē ad plura correlatiua ficut. a. q̄ idem ē quod ipsum. c. dicere tur correlatiue ad. b. ⁊. d. que pertse sunt diuersa. hec est vna cōbinatio correlatiuoꝝ producens ꝓpo ducti. ⁊ hec alta cōmunicans ⁊ cōmunicatum. sed cōmunicans ⁊ producens idem sūt. ergo ex terminis eis consequens idem sunt eadem. ¶ Item per argumentā logica: quādo ꝓdicatum ꝑdicat ꝑ se ꝰ subiectoꝝ potest supponere ꝓ eo, patet de superioribus ⁊ inferioribus. sed essentia ꝑdicat ꝑ se de patre. q; pater est essentia. ergo pōt supponere ꝓ eo. igit̄ ficut illa est vera: pater generat. ita videt esse vera essentia generat. put supponit ꝓ patre, pbatio minoris: q; non per accidēs: q; nec vnus accidit reliquo, nec ambo tertio. ⁊ isti sunt duo modi vnitatis ꝓ accidens qui ponunt. 5. metha. c. de vno. ¶ Ite ssentia est pater: ergo essentia generat. antecedēs patet ꝓ cōuertionem simplicem. pbatio cōsequentie: ꝺ quo cūq; predicat subiectū ⁊ ꝓprio passio, ⁊ hoc, pbatur. q; subiectū est medīū ad demōstrandum ꝓpriam passionē sume de eo qui non ꝓprio cōuenit illa passio generatoie autē videtur ꝓpria ratio vel passio patris, ergo consequentia est bona. ¶ Item essentia est ꝓ filii. ⁊ entia generat. ꝙbo antia. ꝙ nertionē ꝓ filii ⁊ entia. igit̄ entia ē ꝓ filii. ꝙbo ꝓne, entia ē ꝓ filii. filē filii ⁊ filii ⁊ entie. ꝙbo iii ꝓne. q; in relatiuis est ꝓia mutua. si. a. ꝺꝑt. b. ⁊. b. ē filii ⁊ a. ē ꝓ entia ē ꝓ alii cui ille erit filii ⁊ entie. ¶ Ite vltimo genitū in ꝺtus genitū ⁊ aliqd. q; gnātio nō terminat ad nihil. a ter nihil ⁊ aliqd nō ē medium, sed nihil in diuinis ⁊ aliquid nisi sit entia. ⁊ filius in ꝺtus genitus ⁊ entia. ⁊ entia generat. ¶ Contra ⁊ magr in littera.

In ista questione erra/ uit abbas Ioachim cuius est ratio recitata: extra de summa trini. ⁊ fide catho. c. damnamus. Dixit enī

magſm. Petrum eſſe hereticū: q; dixit rem eſſ in di
uinis que nec producit nec producit, et hoc enim intu
lit ioachim q; petrus poneret quaternitatē in diuinis, poſuit enim tres res, rem generātes, rem geni
tam, rem ſpiratus, z poſuit rem nec generātem nec geni
tā, nec ſpiratēs, nec ſpiratam, ergo quatuor res. hoc ſtat inconuenies ſequi videbat virādo poſi
ſit Ioachim q nullares vna eſt pater ſi. l. ſi, ſed tri
dixit perſonas illius eſſe vnas rem. ſicut multi ſi
les dicūtur vna eccleſia ppter vnas fidem z chari
tates, z iſtud pbauit per illud ſaluatoris in Jo. o. an
tis patrem pro ſuis fidelibus vt ſint vnū ingt ſicut
z nos. inuliit igit Joachim cuz fideles non ſint vnū
vnitate nature, ergo nec filius eſt vna res cū patre.
Iſtud ſecūdum in opinione Joachim eſt hereti
cū, q; pater z filius. l. ſi. non ſint aliqua vna res, q;
ſicut arguit ea. p; eallegato: pater dignēdo dedit ei
tiam ſuas filio, nullas enim alia potuit dare qua fi
lius eſſet deus, z ſimili ratione ambo dederūt eēntiā
ſuam ſpiritui ſancto, non aut erat ita cōmunicatio
partis eēntie, q; eſſentia eſt ſimpler z indiuiſibilis,
ergo totius eſſentie: ergo tota eadē eſſentia que ē in
patre eſt in filio z ſpiritu ſancto, z ppter ſimplicita
tem diuinas, quelibet plona eſt illa res z tres perſo
ne ſunt illa res. Quod aut̄ arguit de euāgelio ſoluit
ibi, Nam ſaluator intelligit in oratione ſua q; ſi, illi fi
deles ſint vnus vnitate ſibi ꝓportionabili ſicut pa
ter z filius ſunt vnus vnitate ſibi ꝓportionabili hoc ē
q; ſicut pater z filius ſunt vnū vnitate charitatis z ē
natura eoꝝ, ita fideles ſint vnus charitate participā
ta. C Et iſta expoſitio probat ibi per ſimile dictum
ſaluatoris Mat. 5. dicēris diſcipulis ſuis. Eſtote p
fecti ſicut z pater veſter celeſtis perfectus eſt. l. cēn
tali vnitate, vbi non monuit q; ſimus perfecti na
turaliter et nobis, ſicut pater et ſe naturaliter ē bea
tus vel perfectus, ſed vt eſſemus ſpecti ſpecie non
bis cōpetente. l. gratie z virtutum.

Quantum autem ad pri

mum articulū in quo Joachim dixit magiſtrū Pe
trum eſſe hereticū, conſideratis ſibi papa. Nos aut̄
ſacro approbate cōſilio cardinuſ confitemur cuz
Petro. l. q; vna ſummā res eſt eſſentia vel natura
diuina que nec generat nec generat, z tamen non ſe
quit q; ſit quaternitas, q; ille tres pater filius. z. l. ſi.
ſunt vna res. quaternitas aūt eſſe non poſſet niſi eēt
quarum realiter a tribus diſtinctum. C Ꝓo iſta
ſignatur opi. magiſtri ſic ſolentiter approbata adducit
talis ratio. Res generans nō generat aliam rem a res
liter diſtinctam; q; nulla res ſeipſam gignit vt ſit pri
mo dicti. c. i. eſſentia aut̄ in diuinis eſt penitus in
diſtincta, ergo nec generans nec genita; q; qua ratio
ne generans. z genita. C Ad hoc adducitur ratiōes
magiſtri in littera, q; ſequit q; eſſentia referret ad ſe
z diſtingueret a ſe. C Sed ſi dicatur oſt: q; pater eēt
formaliter eo q; generat; q; pater eēt formaliter ipſa
eēntia que eēt in filio, ppter in diſtinctionē ipſius eſ
ſentie. z ſi ipſam generaret nō eſſet formaliter ipſa eſ
ſentia: q; illa eſſet diſtincta realiter ab eo vt poſteri
ora ſegnia non generat nec generat, ſed compoſitus
deitas autem ſe habet quaſi forma in perſona. ergo
ipſa non generat nec generat, illa ratio minoꝝ ha
bet eūdē tiam hic ſ; in creaturis. q; ibi forma nō ē
aliquid per ſe exiſtēs vt poſſit eſſe operās, hic autē
deitas non cointelligendo ꝓprietates perſonales ē
de ſe ens in actu. C Tamen cōfirmat ratio ſic, quia
operatio que eſt neceſſario diſtincti operantis nō po
teſt eſſe eius quod eſt vt forma. ſed deitas eſt vt nō
forma, q; ipſa eſt per ſe indiſtincta in tribus, taliſau

tem operatio eſt perſonalis que eſt generare.

Hec quantum ad realita

tem huius queſtionis dicta ſint, ſed loquēdo de logi
ca cauſa quare non poteſt hec eſſe vera. eēntia gene
rat vt eſſentia ſupponit ibi ꝓpo perſona ſicut iſta ē ve
ra deus generat ea. deus ſupponit ꝓpo patre, z tamē
deus non diſtinguitur a ſe nec deus eſt formaliter ſi
gni generat. deus generat deum. C Reſpondeo:
quandocūq; ſubiectum abſtractum vtūq; cum abſtra
ctione ꝛ predicatum ex ratione ſua non poteſt predi
cari niſi formaliter, non poſt ꝓpoſitio eſſe vera niſi
ſit per ſe ſimo modo. ſubiectum hic eſt abſtractum
vltimata abſtratione ꝛ predicatum hoc de ratione
ſua non eſt natus predicari niſi formaliter. ergo ꝓpo
poſitio non poſſet eſſe vera niſi per ſe ſimo modo. ſic
autem nō eſt vera hec. q; ꝓpriſcatiō non eſt de per ſe
intellectu ſubiecti, omne enim q; dicit ad aliquid
eſt aliquid ꝓpter relationē. 7. de trini. 2. ꝛ. ita q; rela
tion on eſt intra conceptus illius abſoluti huius ſyllo
giſmi maioꝝ: declaro ſic abſtractio vltia eſt quā
do formalis ratio alicuius cōſideraf ſm ſe poſſe q;
libet quod non includit perſonē in illa. vnde ſi ratio
alicuius preciſiſſime accipit nullā forme conue
nit perſone in illa ratione includāt. q; in infinitū
eſt abſtractō a ſupposito, ꝓpie nature: q; cōuniter
non ſunt nate concernere aliqd alterius nature. ideo
ibi iſta abſtractio eſt in maxima abſtractiō de enim na Augu.
turam humanā a ſuppoſitis que ſunt illius nature eſt
aut abſtrahit cum cōcipit humanitas non remanet
vlterius abſtractio alia. c. ideo illud vt ſic cōceptus
preciſe eſt ipſum nec poſſe ab eo aliqua eſſentialis extraneus Pelag.
ſicut dicit Auic. 5. metaph. q; equinitas eſt tris q;
nitas ꝛ nihil aliud. Sed in accidētibus quāto plura
poſſunt ocernere: tāto plures poſſunt fieri abſtracti
nes, cōcernunt quidem accidētia ſuppoſita alterius
nature, ꝛ ab his abſtrahant concernunt tamē in
diuiduā ꝓpie nature: ſicut albam cōcernit ligum
ꝛ: ab boc abſtrahaf albedo tam adhuc concernit
albedines banc: illam que ſunt indiuidua ſua. ſi tri
tertius eſt abſtractio quiddītatis ā ſuppoſito qualis Pelag.
dicta eſt fieri in ſubſtātijs, z illam circūloquimur p
hoc q; dicimus quiddītas albedinis. ꝛ illa non con
cernit aliq; ſuppoſitū nec eiuſdem nature nec alte
rius. C In relationibus etiaꝫ que plura concernūt Scotus
adhuc plures poſſunt eſſe abſtractiones, concernit. n
relatio ſuum ꝓprium individuum, fundamētū ſub
iectum. ꝛ ꝛ abſtrahaf a poſteriori nō tamen a poſ.
in quibus relationibus poſſunt fieri tres abſtractio
nes ſm q; tria cōcernunt. Exemplum. hoc cōcretus
q; eſt cauſa dicitur de igne qui cauſat calorem in li
gno de ſubiecto ſed abſtrahēdo a ſubiecto remanet
adhuc cōcretio ad fundamētū quia ſi dicat potētia
cauſandi caloꝛem, non tamen ſequit potentia cau
ſandi illum: adhuc poſſet fieri vlterior abſtractio ad
ꝓxiū genus: vtputa ſi dicatur cauſalitas. z tūc nec
ignis nec calor recipit ꝓpe dicationes ſitus. tū hec ē
ſua cauſalitas cauſalitas. vltima abſtractio qualis ē
in ſubſtātijs ſuperbo q; ſi dicimus q; dditas cālitatis
z hec de nullo ſubiicit alio. Et iſtis modis arguit ꝓpter
que ſit vltima abſtractio. q; dditaf. abſolutiſſime
ſupte ab omni eo q; ē quocūq; modo extra rationē
q; dditatis. C Circa aliusterminū maioris. l. q; pdi
catū de quocūq; dicit de neceſſitate formalī; pdica
tur. nota: dicit q; ſubſtātiua pit ſupliciter; pdicari i di
uinis: eſſe q; formaliter, eſſe ꝓper ſe, ſitate. z hoc ſecūdum
qs ſi pdicanē de neceſſitate formalī; pdicatur. ꝛ ꝑ
quia ſunt adiectiua, nam er hoc q; ſunt adiectiua ſi
gnificant formam per modum informantis. z ideo
de nullo dicuntur vere niſi de eo ad qō ſe habent. p

modū informātis de quo videlz formali: dicunt. ta
lis sunt nō tm nota adiectiuū, sed omnia participia ⁊
verba. Vnde intellecti pater illa maio: assumpta
quando aliqd est abstractū vltimata abstractiõe, ita
q̄ est abstractū ab oi eo q̄ est extra rõnē eius. ⁊ predi
catū eius non p̄dicat de aliquo nisi formaliter nō est
vnio vera talia extremo; nisi sit formalis ⁊ p̄ se pri
mo modo: q̄ situs p̄dicatū precise natus est p̄dicari
formaliter. iō nō p̄t saluari vnitas per identitatē nī.
⁊ q̄ ista sit ista p̄dictatione abstractū nō p̄t sta
re, p aliquo illterciēs; alio a se sed p̄cise p se formali
ter: ⁊ iō oporteret q̄ sua rō p̄cisa formalis eēt ides il
li p̄dicato q̄ nō posset eē nisi ista rō precisa includē
ret illud p̄dicatū, ps igit illa maio. ¶ Ps etiā illa
mino: q̄ talia sunt ita extrema cēntia generat vbi
tas generat: q̄ vnitas est abstractū vltimata abstra
ctione, generat aūt est vbi iō nō p̄t p̄dicari nisi for
maliter, non fic aūt abstrabit vltimata abstractiõe
hoc nomē deus, ⁊ ideo p̄t supponere p̄ p̄sona: vr cū
dicit deus creat deus generat.

Ad argumenta in oppositum.

Ad p̄ma ancto:itate Aug. rūdeo: sapia ⁊ abstra
hāt a sapiēte q̄ō ek̄pane: tñ adhuc significat poten
tiā opatiuā vel p̄incipiū opatiuū. ⁊ iō nō abstrahit fi
ma abstractione: q̄ potētia opatiua aliquo mō con
cernit aliqd: ⁊ ꝑter talē cōrectionē aliquālē aliqua
liter cōcedit q̄ sapia est nata: nullo aūt mō q̄ essentia
sit nata. Ad aūt Aug. dicit aliqñ filiū eē cēntiā de e
sentia hoc exponet in fe. aōne q̄ hoc nō, p̄at cēntiaz
eē genitā vel generātē, sed eē illud de quo fit̄ gene
ref. ¶ Ad dictū Ric. ſi intēdit rēpehndere magīm
ibi tcut er vbis eius appet cā doctrina magri ⁊ pci
pue ista auctēticet p̄ conciliū generale in. c. pallega
to nego Ric. tenendū magīm, ⁊ q̄ dicit magīm ad
ducere multas auctoritates cōra se magī bñ expo
nit eas sicut patebit in se. q. nulla aūt habet, p se auc
toritatē ſ; bñ illa vlis ecclie. c. pallegato, que mari
ma est: q̄ dicit Aug. in libello cōtra epl̄am fūdamē
ti. Euāgelio non crederē nisi ecclie catholice credere
rem, que ecclia sicut determinauit qui libri bibli fit
in canone biblie, ita etiam determinat qui libri bibli
fint auctētici in libris doctoꝝ, sicut ꝑs in canone,
⁊ post illā auctoritatē canō, nō inuenit in corpe iuris
scripta aliqō ita auctētica sicut scripta magri. c. pal
legato. ¶ Ad rōnem illā de cōmunicare dico q̄ pro
ductio ꝑs, p̄ducti, p termino suo ꝑmo ⁊ dico ꝑmus
terminū terminū adēqtū, ⁊ hoc mō dicit ꝑbs. 7. me
tha. q̄ cōpositum primo generat: q̄ est q̄ ꝑmo hs eē
p̄ productionē, hs adequate. in cōpositō tñ forma ē
formalis terminus generationis: nō aūt terminus
per accīs. sicut apparet per ꝑbm. 7. physicoꝝ. vbi
ꝑbat formā esse naturā per hoc q̄ generatio est natu
ralis. q̄ est via in nāz. est aūt via in formā. ergo ē.
que rō nulla esset ſi forma esset tñ terminus per ac
cidens generationis. ⁊ in eodem etiā vult q̄ forma
ſimis coincidit in idem: q̄ nō est verū de fine gene
tis ſed generationis. ergo terminus formalis genera
tionis vere est ipsa forma, ipsum igit generās vnas
habet habitudinē ad ꝑmū terminū qui dicit̄ produ
ctus siue genitus. ⁊ aliam habitudinē habet ad for
malē terminū: ⁊ in creaturis vnas habitudo est re
alis. q̄ vnas habitudo habet terminos realiter di
stinctos. ⁊ realis dependētia est vtriusq; p̄ducti ad
ipsum, p̄ducens. in p̄posito aūt, p̄ducens ad ꝑmus
p̄ductum habet rlonē realē q̄ distinctionē realem
⁊ realē origiñ, ad terminū autem formalē in produ
cto non habet relationē realē q̄ non distinctionē re
alē sine qua nō est relatio realis, p̄ducere igit in di
uinis dicit relationē reales: cōmunicare aūt dicit re

lationē originalis: q̄ quasi rationis cōcomitantes illam
realē. cum igit dicit q̄ iste sunt relationes oppoſite.
ſ. cōmunicare ⁊ cōmunicari. dico q̄ sunt relatiōes ra
tiones oppoſite ſm ꝑpias rationes suas ſ; necessa
rio cōcomitent aliquas relationes reales oppositas
ſ, p̄ducere ⁊ p̄duci. ſed illę relationes ⁊ ille nō sunt
eadem relatio: formaliter. ¶ Per idem ad alia
probationē, p̄se dico q̄ nullum extremū vnius corre
lationis est idem formaliter cum extremo alterius
correlationis cōmunicans enim, ⁊ producens ſ; cō
currant in eodē ſuppoſito: q̄ natura nō dicit̄ ꝑpe cō
municās se ſicut dicit cōmunicata tamē cōmunicās
non dicit formaliter eādem relationē quā dicit̄ pdu
cens vr producēs. cōmunicari aūt ⁊ p̄duci nec
eīdem dicunt relationē nec idē ꝑmo denominant

Ad argumenta logica. cus p̄mo ar

guit de p̄dicatione per se: dico q̄ entia nō p̄dicat
per se ꝑmo modo de pēneqs formaliter. Cum p
bas q̄ nō per accidēs: dico q̄ sicut in creaturis non
eis p̄dicatio est per se vel per accīs accipiēdo p
accidens ꝑprie: vr quādo accidēs p̄dicat de subſ
tecto. nō enim genus per se p̄dicat de differētia;
nec sic per accidens q; neutrū neutri accidit nec an
bo tertio, sed est ibi medii extraneum fue inferius
cōtrahens aliud quod inferius potest dici accidēs
ſupertoꝝ. i. extraneus. sed non ꝑprie accidens. in ti
nitis aūt non omnia sunt per se eadēs. idest formali
ter. nec tamen est aliquid aliqui per accidens ꝑprie
sed aliquid est idē alicui absoluta idētitate, ⁊ ita est i
ꝑposito. ¶ Ad aliud dico q̄ ista essentia est ꝑater po
test distīngui q; ꝑater pōt sumi adiectiue ⁊ subſtanti
ue. secūdo modo significat ꝑonam cuius est ꝑaterni
tas. ⁊ cōcedo eam esse veras per identitatē: quia
subſtantiuū potest ꝑdicari de aliquo per identita
tem, ſmo modo significat ipsam, ꝑpietatē nomini
natiue. ⁊ hoc modo exponit magiſter dil. 27. q: idēs
est patrē esse ⁊ genuisse. hoc modo ista est falſa. essen
tia est ꝑater: q; significat ꝑtres formaliter ꝑdicari
de essentia, quādo igitur arguis de subſtantiuo ⁊ paſ
sione dico q̄ quādo paſſio pōt ꝑdicari de subſtantia
ne eiusdēs rationis cum illa qua ꝑdicat subiectus
vel quādo habet similē modus ꝑdicādi potest ex
subiecto inferri paſſio, quādo nō non hoc subiectus ſi
sit subſtantiuū pōt ꝑdicari per identitatē: paſſio ſi
est paſſio non pōt: ſed tñ formaliter q; est adiectiuū
¶ Ad aliud: essentia est ꝑater filii: igit̄ q̄ doctor repe
tit opiniones aliorū, ſmā magiſtri Alexandri q̄ di
stinguit istam: essentia est ꝑater filii sicut ista: differa
est illa ꝑcedens, ſ. essentia est ꝑater: q̄ ꝑater potest
ſumi adiectiue vel ſubſtātiue. ſmo modo dicit ipas
esse falſam: sed cōsequentias non valere. secūdo mo
do veras. ¶ Alia magiſtri ꝑpositiui qui dicit eam
ſimpliciter esse veras, ad q̄ habet duas rationes.
vnas per cōsertionem. q̄ ſi quertens eſt vera cōn
uersa erit ſimiliter vera, sed hec est vera. ꝑater filij
est cēntia, ergo essentia est ꝑater filij. Aliam habꝫra
tionē. q; hec est ſimpliciter vera: essentia est ꝑater,
aut igit aliquius, aut nullius, ſi nullius: ergo omnino
nō est ꝑater, ſi alicuius ⁊ non nisi filij, ergo essentia ē
ꝑater filij. ¶ Contra magiſtrus. Alexandrum arguit
ſic: ꝑsobat q; ꝑater ꝑt tenetur adiectiue, quonia
nomina que imponūtur a potentia actiua ⁊ paſſiua:
vt sunt magiſter ⁊ diſcipulus, ꝑater ⁊ filius edifica
tor: ꝛc. fumuntur trib in ſignificatione adiectiua; ⁊ hoc
in reſpectu quem habent ad aliud qō reſpicit poten
tia a qua imponuntur. ſed quādocunq; aliquid ha
bet rationem adiacētis vel adiectiui ex reſpectu ad
aliud quanto magis ē determinatus eius reſpectus
tanto magis hꝰ rōnem adiacētis vel adiectiui, ſed

to minus quãto magis est in determinat⁹ sicut pz de
rspectu mõi finitiui quẽ grãmatici dicũt posse sup-
ponere magis q̃ alios modos. q; illi dicũt finitã ici
nationẽ ad suppositũ, ille vo infinitã inclinationẽ ad
suppositũ. infinitiuus aũt ꝛ adiectiuũ in neutro gene
re potius substãtiantur q̃ in genere masculino vel fe-
minino. ℭ ei ly pisilis pt finitã ꝛ expressã habitudi-
nem. nõ tñ aũt ei pt ponit ly pisilis, nõ posset teneri ifi
nitiue vicẽdo ẽntia est pisilis. nõ tñ tenet nisi adiecti-
ue vicẽdo ẽntia est pisilis. ꝛ sic simpliciter ista ẽ falsa: es-
sentia est pisilis. ℭ Et obiciat ẽntia est pisis nõ est pi
silis filij ẽ est pisilis aut nõ est pisilis. ℭ Rndeo q̃ est falla
cia figure dictionis q; in pma ꝓpositione pisilis ꝓ-
ponit pro tota plona. in secũda aũt ei nõ ꝓ ei pater. et
filij copulat ppietatẽ pma circa subm. ℭ Põ etiaꝫ q̃
non valet argumẽtũ pmũ ꝓpositiui. pater filij ẽ ẽn
tia. ergo essentia est pater filij per cõuersionẽ: q; de-
bet sic conuertere. ergo aliqd qõ est essentia est pat
filij. sicut ista indiuiduum est homo non sic cõuertit
ergo homo est indiuiduum. sed sequitur aliquid qõ
est homo ẽ est indiuiduum. ℭ Similr secunda ratio
nõ valet cã arguit ẽntia est pater. aut igit aliqd aut
nullus. ℭ Dicendũ q̃ nõ sequitur ꝓpter fallaciã figu-
re dictionis q; statim cum addit aliquis vel nullus
aliter copulat ꝑ, pus supponebat. Et dicendus ẽ
q̃ nullus est pater. i. non aliquis est pater. ꝛ non se-
quit er bo q̃ nõ sit pater, ꝓpter figurã dictionis:
sed tegitur ibi. vel hoc modo cõceptus. vel illo nece ssa
rio includat relatiuũ vt terminũ eius: q; non põt eẽ
nec intelligi fine eo sicut nec sine termino. hoc ẽ enis
esse eius. ergo quocũq; modo cõcipiat siue adiecti-
ue siue substãtiue semp includeret correlatiuũ vt ter
minus. ꝛ ita nullo mõ pt intelligi vr absolutum.
ℭ Tertiũ cista ẽt nõ sequit pater filij ẽt essentia. q̃
adiectiuũ ꝛ non substãtiuũ nõ supponit ibi congrue
ꝑ subo. ibi quippe in subiecto determinat ꝑ per fili
um ad quẽ hz determinatũ respectum. ℭ Ideo tze
neo opi. alexãdri distinguẽdo sicut ipse distinguit q̃
substãtiue est vera adiectiue falsa. ℭ Ad rones ꝓ-
positini dico q̃ quersa est vera substãtiue: adiectiu-
e cõgrua. q; masculinũ non pt substãtiuari. ℭ Ad
secũdam eius rõnem dico q̃ ẽntia est pater igit ali
quis. ꝛ cõcedo q̃ est filij. sed cum arguit in rõne pri
cipali si ẽntia est pater filij. ergo filius est filius eſſe
tie. nego cõsequẽtiã cum ꝓbat ꝑ illã ꝓtiã mutuã in
relatiuis. dico q̃ illa ꝓtia mutua tenet in illis relatiuis q̃ sunt pno relatiua. tenet eã in his q̃ referun
tur ꝓrelationes si tñ dicant formaliter relationes ẽ sic
sicut si formaliter sõ. est pater pla. cõuersio formali
ter pla. est filius sõ. in his tñ que nõ referunt ꝓ imo
nec eã denominant formaliter ab ipsis relationi-
bus. sed relatio predicat de altero eoꝝ per identita
tem nõ valet cõsequẽtia. q; ibi in cõsequente plus si-
gnificat q̃ in aãcẽdẽte. in aãcẽdente enim notat idẽ
titas relationis ad aliquid de quo dicit. sed in cõsle
quente significat illud aliud referri ad illud formali
ter. cum enim dicit filius est filius ẽntie er. vi ꝓpriu
ctionis significat ẽntiam ẽ ꝓprium correlatiuum
eius qõ est filius. ꝛ ita filiũ ẽ formaliter filium essen
tie. ad cẽdens aũt non significat relationem paterni
tatis formaliter cõuenire ẽntie sed rñ per identi-
tatem. ℭ Ad vltimum dico cum accipis gentiũ in
quãtum gentiũ est aliquid. nego. ꝛ cum dicis non est
nihil. dico vr sepe prędicta est q̃ inter contradicto-
ria est medium cum ly inquãtum ita q; neutrum in-
est cum inquãtum. sicut nec homo inquãtum homo
est albus nec; inquantum homo est nõ albus. tamẽ
non sunt duo contradicẽ complexa simul falsa. ista. a
contradictoria est vera: homo inquãtum homo est
albus. ita hic genitum nõ inquãtum genitus
est aliquid. q; ratio gignitionis nõ est formalis ratõ
inherentie predicati. ita. ſ. q; ly inquãtum dicat rõ
nẽ formalẽ gentiꝫ genitũ in se formaliꝫ ſuptũ ſit pre
dẽtitatẽ gentis. ℭ Quid igit dicet de genito inqñ
gentis? pot; predi q̃ gentiũ inquãtũ genitũ ẽ plona vt
subsistes. ſz nõ ſegtur vltro. ergo inqñ genitus ẽ aliqd
accipiẽdo aliqd ꝓ ẽntia. ꝓpter nõ identitatẽ formalẽ
rõnis ꝑsonalis cum ẽntia.
ℭ Quod legitur pater de ſua ſubſtãtia genu
ine filium ſubſtantie patris.

Dicitur quoꝯ ꝛ frequẽter

in ſcriptura ſacra legitur. pater de ſua ſubſtã-
tia genuiſſe filium. Vnde Augu. in libro de fide ad Petrum ait. Pater deus de nullo genitus deo. ſemel de ſua natura: ſine initio genuit filium deum ſibi equalem. ꝛ eadẽ qua ipſe naturaliter eternus eſt diuinitate coeter-num. Ecce hic dicit Auguſtin ꝑ filium geni tuꝫ de natura patris. Eſt autem vna natura patris ꝛ filij. ꝛ ſpiritus ſancti. Si ergo de na tura patris genitus eſt filius genitus ẽ de na tura filij. ꝛ ſpiritus ſancti. immo de natura tri um perſonarum. Idem quoꝯ Aug. in li. v de trinita. dicit ꝓpm eſſe filium ſubſtantie pa tris. ꝛ de ſubſtantia patris genitum tractans illud verbum apoſtoli loquentis de deo pie ſic. Qui erait nos de potẽtate tenebrarum. ꝛ trãſtulit in regnũ filij charitatis ſue. Quod dictum eſt in quit: filii charitatis ſue nihil ali ud intelligatur q̃ filii ſui dilecti. ꝛ filii ſubſta tie ſue. Charitas quippe patris que in natu ra eius eſt ineffabiliter ſimplici. nihil eſt aliud q̃ ipſa natura atq; ſubſtantia. vt ſepe diximus ſepe iteranda nõ pigeat. ac per hoc filius chari tatis eius nullus alius eſt quã qui de ſubſtan tia eius eſt genitus. Ecce hic aperte dicit Au gu. filium eſſe genitum de ſubſtantia patris. ꝛ filium ſubſtantie patris. Idem quoꝯ Au gu. in li. ij. contra hereticum Maximinum: ſubſtantiam dei genuiſſe filium. ꝛ filium geni tum de ſubſtantia patris aſſerit dicens. Lar nalibus cogitationibus pleni ſubſtantiã dei de ſeipſa gignere filium non putatis niſi hoc patiatur quod ſubſtantia carnis patitur quã do gignit. Erratis non ſcientes ſcripturaſne qz virtutem dei. Nullo enim modo verum dei filium cogitatis. ſi eum natum eſſe de ſub ſtantia patris negatis. Põ enim iam erat ho minis filius. ꝛ deo donante factus eſt dei fili⁹ et deo natus. gratia non natura. An forte ꝛ ſi nõ hominis filius erat. tamen iaz aliqua erat qualitcunq; creatura. ꝛ in dei filium deo mu tante conuerſa eſt. Sed nihil horuꝫ eſt. Gaut

Aug⁹.

Aug⁹.

de nihilo. aut de aliqua substãtia natus ē. Si ne crederem⁹ vos putare de nihilo eē di filiū affirmatis non vos dicere de nihilo eē dei filium. De aliqua ergo substantia est. Et si ñ de substãtia patris de qua sit dicite. sed nō inueniens. Jam ergo vnigenitum dei filiū Jesum christū de patris esse substantia: non vos nobiscum pigeat confiteri. Idem in eodem Utrigz legimus vt simus in vero filio eius iesu christo. Dicite quoqz nobis. vtrum ille verus dei filius ab eis qui gratia filij sūt. quadam proprietate discretus: de nulla substantia sit an de aliqua. Non dico inquis de nulla. nec dicam de nihilo. ergo de aliqua substãtia est. Quero de qua. Si non de patris substantia est: alia quēre. Si aliā non inuenis patris agnosce substantiam: ⁊ filium cum patre homousion confitere. Idem in eodem. Confiteor deum patrem omnino incorruptibiliter genuisse. sed quod est ipse genuisse. Item dico. q sepe dicendum est. aut de aliqua substantia est natus dei filius. aut de nulla. Si ō nulla. ergo de nihilo. quod vos iam non dicitis. Si vero de aliqua nec tamen de patris substantia non est verus filius. Si vero ō patris substantia vnius eiusdemqz substãtie sit. pater ⁊ filius. Eos autem nec filium de substantia patris genitum voltis. ⁊ tamen eum nec ex nihilo nec ex aliqua materia. sed ex patre esse concedatis nec videtis q̄ necesse sit vt qui non ex nihilo nec ex aliqua alia re: sed ex deo nisi ex dei substãtia esse non possit. ⁊ hoc esse quod deus est de quo est. i. deus de deo natus est q̄ non alius prius fuit: sed natura coeterna de deo est.

Colligens summam predictorum apit ex quo sensu accipienda sint.

His uerbis premissis in

nui videtur: q̄ diuina suba filiū genuerit. ⁊ q̄ filius sit genitus de substantia patris. ⁊ q̄ de deo est natura coeterna. ⁊ q̄ pater id quod ipse genuit. Jd autem quod ipse est diuina essentia est. ⁊ ita putari potest diuinam essentiā genuisse. Vehementer monent nos hec verba que quomodo intelligenda sint mallem magis ab aliis audire q̄ tradere. Ut tamen sine preiudicio atqz temeritate loquar. ex hoc sensu dicta possunt accipi. Natura coeterna de deo est. i. filius coeternus patri de patre ē. ita q̄ est eadem cum eo natura vel eiusdem naturę. Quem sensum cōfirmat Aug. ibidem subiciens ⁊ quod dixerat quasi exp̄lanans. Dicto enim natura coeterna est de deo addidit. Non est aliud filius q̄ illud de quo est. i. vni⁹ eiusdem substantie est. Deinde apertius talē intellectū ex predictis verbis fore habendū aperit in eodem libro contra Aduariminum. Augus⁹. di. Trinitas nec vnius essentiæ substantie ē q: non de aliqua materia vel de nihilo est filius. sed de quo est genitus. Item ⁊ spiritus sanctus nō de aliqua materia vel de nihilo ē sed inde est vnde procedit. His vtiqz vbis aperte ostenditur ea ratione dici filium esse de substantia patris qui est de patre genitus. ita q̄ est eiusdem substantie cum eo. ⁊ spiritū sanctum esse de substãa patris ⁊ filii. q: ab vtro qz procedit ita q̄ est eiusdem substantie.

Quod nec filius nec spiritus sanctus ē de nihilo sed de aliquo. non tamē de materia.

Ostenditur quoqz ex illis

verbis filium ⁊ spiritum sanctum non esse ō nihilo sed de aliquo. nec tamen de aliq̄ materia. Unde etiā Hylarius in. xii. li. de trinit. ait Hyla⁹. Unigenitus deus cum natus sit patrem testatur auctorem cum ex manente natus est nō ē natus ex nihilo. ⁊ cum ante tempus natus est omnes sensum precuncit nascendo. Hic aperte dicitur q̄ filius nō est natus ex nihilo. Similiter ⁊ spiritus sanctus non est dicēdus eē vel procedere ex nihilo. q: filius de substãtia patris natus est. idest a patre est. ex quo eius substantie est ⁊ eadē substantia. Er quo sensu accipiendum etiam est illud. Pater genuit id quod est ipse. idest filiū: qui ē hoc ō pater. Et hoc ita debere intelligi Augustinus Augus⁹. aperit dicens in primo libro contra Aduariminum. Hoc genuit pater quod est. aliō qui nō est verus filius si quod est pater non est filius. Item substantia dei genuit filium. idest pater substantia genuit filium qui est eadem substantia ⁊ eiusdem substantie. Quod sic ēē intelligendū. Augustinus ostendit dicens Aug⁹. ad Aduariminum. Sicut dicis spiritus spiritum genuit. ita dic spiritus eiusdem nature vel substantie spiritum genuit. Item sicut dicis: deus deum genuit. ita dic. deus eiusdem nature vel substantie deum genuit. Hoc si crederis ⁊ diueris nihil de hac re vlterius accipies. His enim verbis aperit quomodo predicta debeant intelligi. Similiter filiū. natus est de substantia patris vel pater genuit filium de sua natura siue essentia. idest de sua natura ⁊ essentia genuit filium. eiusdem nature ac essentie. ⁊ qui est eadem essentia ac natura. Similiter exponē illud. filius substantie patris ⁊ filius patris substantie. idest qui est substantia cum quo et filius eadem substantia est q: cōsubstantialis est patri filius. Et hic sensus adiuuatur ex verbis Aug. qui in libro quinto de trinitate ait. Tres personas eiusdē essentie. vel tres personas vnam essentiam dicimus. Tres aūt personas ex eadē essentia nō

dicimus quasi aliud ibi sit q essentia est, aliud quod persona. ¶ Dis verbis ostenditur nō esse, dicendum personam esse ere essentia nisi ere sensu predicto. Qui sensus confirmatur et ere quod in li. v. de tri. ide, ait. Sicut nostra scientia scientie dei, sic nr̄m verbum qō nascitur de nostra scientia: dissimile est illi verbo dei quod natum est de pīs scientia. Tale ē autem ac si dicerem. de pīs scia de patris sapia vel qō est ere essilius de pse scientia. de pse. sapientia. ¶ Hoc itaq; intellectu verbū dei patris vnigenitus filius per omnia patri similis et equalis recte dicit' deus de deo lumen de lumine. sapientia. essentia de essentia. quia hoc omnino quod pr̄ non tamen pater, quia iste filius iste pater.

¶ Quare verbum patris dicatur filius natura.

Inde est quod solus unigenitus dei dicitur natura filius. q. eiusdem

natur̄e est. q. de natura est. cū pse. ¶ Ista ri in li. de tri. de christo loquens. Natura filius est. quia eandem naturam quam ille genuit habet.

Dyta⁹.

Secundo quero de secunda parte dis. vtr̄ filii genere. de pīs sīa parte. q. nō. q. 7. de tri. c. 11. tres pīsonāe. eadē scientia nō dicūt. Ista sit vnius omittēr se here ad qualibet pōnā. ¶ nulla pīsona est de altera. ¶ Ite cōstructo ali' cui' cā filo genitiue nō notat maiorē distinctionē cō structibilius. q. pōsitio cā suo causali. qū addit. eidē structibili. q. nō maior distinctio notat. b. filii. ad scientie pīs. q. filii. de scientia pīs. sed nō ideo filii. q. filii. de scientie pīs. q. tūc scientia pīs genetare filium. &c.

¶ Ite cum dicit' filii. et de pīs aut ly denotat distinctionē aut nō. si fic. pp̄o falsa est. q. scientia nō distinguit rat̄ione a filio. si nō. igit hec est vera. pī est de scientia filii. vel de scientia pīs. qō nō concedit. ¶ Dpm. 25. de tri. c. 20. Aug. tractās illud ad Co. to. transitū nos in rēs gnī filii charitatis sic qō dicit. ait filii charitatis sic nihil aliud est q. filii. iuste sue. &c. de essentia pīs. ¶ Dicterea ad hoc est auctas Aug. contra Maximinū. q. ponit in ista. nullo mō verū filium dei cognoscitis si hunc de scia pīs cē negatis. ¶ Ite filii in creaturis nō est nisi q gignit de scia pīs. ideo in infinitatis nō est pīmitas nec filiatio. q. genetarii est de mā alterius sicut ignis genetat ignē de mā aeris. q. filii est vera filiatio nisi vbi vera scia pīs. vel aliqd de scia pīs est materia respectu filii. sed filii in diuinis est vē filii patris. ergo de scia patris est tanḡ mā

In ista questiōe dicitur qō

bē. i fi. ar. 54. q. 5. c. in q̄libet q⁹. 8. q. 9.

sicut in scia creata genetabili aliqd est potētiale qō supponit gnationi vt mā. aliqd inducrīs genetationem vt forma. ¶ ergo est. pducti. qō est genitus. ita cōsident. pportionalr̄ qn̄ tria in diuinis cōstitia. pona ppe est quasi cōpositū. relatio qū forma. essentia quasi mā. est igit filius genit' de scia pīs sicut. qō fi de mā. Istud. pbat per rōnē Aug. 5 maximinus. qō ponit in ista. filius. n. nullo mō est de nihilo nec negatiue vt aliqs dicit log de nihilo qn̄ nō loqtur. nec affirmādo ly de nihilo vr ly de. nō ē materia. vt q̄si militaris. q. nihil nō pōt ē materia alic⁹ nec affirmādo ly de originaliter sine ordinaliter. i. q̄si nihil. quos tres mōdos intelligēdi aliqd ē de nihilo ponit Anſ. monologiō. c. 8. si nullo mō fiīt ē de nihilo. ergo de aliquo. ergo cum nō possit ē de alio q̄ de scia pīs. ps. q est de scia pīs. ¶ Et si rideat fic vi de. magr̄ nidere in ista. q est de scia pīs. i. de patre g filii scia. Arguit. q. ille ergo nō fiīt ē. q. genit et ponit de vt noter. ¶ de pncipij. originaliis vel essentialis. ? posito q hoc mō sit de pīe adhuc restat questio vtrū de aliquo vel de nihilo sicut de materia vel q̄si mā. ? cū non sit de nihilo sic. q. hoc mō de nihilo creatura est de nihilo. ḡ de aliquo. ? stat argumētū. ¶ Ad b. cētā adducit auctoras Aug. 7. de tri. ca. 4. vel. 18. q. filii. sed sapia genita. vel nata. ¶ Et argūtū cōtra ista positione. q. act' purus nō pōt ē. si nā respectu generationis. q. nullo mō est in potētia. ¶ Preterea rōnē magri cū ut vna cētia trīū pīsonarū generare tur filii. de cētia trīū. ſndent ad pm̄ dicendo. q. aliquid est in potētia ad aliqd. q. est absolutū. ? differt ab ipso. re vel intentione. ? vadit. de potētia ad actus per motū. ? per trāsmutationē. vel per rōnis. Aliquo mōdo aliqd est in potētia ad aliqd. de est respect' nis. ? differt ab ipso. sola rōne nūq. vadēs p trāsmutationem. q. nāles. de potētia ad actū. sed semp naturaliter est. q. actū actui. Primo mō in creaturis mā. in potētia ad formā tanḡ. ad differēs re. ab ipsa. ? trāsiens. de potētia in actū per realē trāmutationē in mātia. ? sīl forma generis est in potētia ad formā differentie tanḡ. ad aliquid differens. ? a re. vel intentione. ab ipsa. ? transiens de potentia ad actū per trāsmutationem rōnis. vel intentionalē nullo tali mō. diuina cētia est in potentia ad aliqd. ? de ista potētia habs veritatē medii in argumento. q. illa repugnat actui. puro. non sic est de potentia. secūdo mō. q. de natura. sonat diuine unquātis et actus purus. est etiam q. sit. secūdo modo in potētia ad plures pīsonas. Ad ea. ter igit. pductio diuina sume differt a productione naturali. q. in ista itur. per trāsmutationē ad perfectōes. vbi distat potentia ab actu. in ista aūt nequaquam. Differt etiā ista. specialiter a. pductione naturali. q. ē generatio. q. illa est de imperfecto subtātialiē. ista vo est de perfecta subtātialia in quo plus. cōuenit. cū. productione. que est alteratio. q. in illa subtā. q. ē in potenti a. fm quid est aliquid existēs in actu. sed differt in hoc. q. subiectū in alterat̄one est in potētia ad aliquid realē absolutū realiter differens ab ipso. in pductione autē divina nequaq;. in hoc divina. pductio conuenit plus cum productione speciei. ergo. differt. q. in hac. productione genitus est sicut subiectus. materia. ? est in potētia ad aliqd absolutū vt ad differentiā q̄ terentia que tamen sola intētione differt ab ipso. hic autē subiectū est solum in potētia ad aliqd respectiuū quod differt ab ipso sola ratione. ¶ Et ita. ? ista productio speciei ex genere sit magis similis diuine. ? alia. in multis tamē differt. q. productio speciei ex genere. precedit ab esse incōpleto ad esse completū assimendo completi determinationē per differentiam. vr̄ fm aliud. ? aliud descendat in aliam. ? alia spēm. ? erit tm̄ vnum cōmune fm rōnem. in pductiōe autem diuina subiectum nō est aliqd incōpletū de minarum per assumptas. pp̄ietates. sed vnū. ? idē re. singulare. ? totaliter habet esse per productionem in diuinis. pp̄ietatibus relatiuis. qō est cōmune nō fm ratione vel fm cōmunicationes. ¶ Ad ſcisidum dicit. q. non est de subtātia inquātum est trius. sed vt. ? patris subtantia. ¶ Huic opinioni addit ab aliis. q. et sentia diuina dicit gnāri subiectiue. qō. n. subiectiue

Goth. q.u. 9.

generationi pō dici subiectiue generari ꝑbum. ꝫ. phy. vbi arguit ꝙ gnātio nō ē mot⁹. ꝑ hoc argumētū quod mot⁹ est: qđ generar nō est: ergo qđ generari mouet. accipiāt aūt qđ mouet ꝑ hoc mot⁹ nō ꝫ termino: qz dum mot⁹ est terminus nō est. si enim acciper qđ generar ꝙ termino generationis nō pro subo argumētū non valeret: qz ꝓ mot⁹ ē terminus motus nō est. ergo ops ꝙ accipiat dī generationē eo quod subiect generationi. Sēd ꝑhat per cōmētatorē quē cōmito. 8. c. 9. ¶ Pro ista opi. adducunt rātiōes tres illad vere dicit generari subiectiue siue esse siue generationis qđ manet dū sub vtroq; termino generationis. cēntia aūt diuina manet eadē in parte subiō. ꝗ ista erit vere ꝑbm ipsius. ¶ Confirmat rarō: in eodē est terminus ꝫ transmutatio: sicut dispō ꝫ forma ad qđ dispōnit. ꝗ cū in cēntia sit relatio qđ ē ipsi terminꝰ generationis in ipsa cēntia erit ipsa generatio. ¶ Preterea oi poētice actiue cozrident aliq̄ potētia passiua. ergo fecūditati ꝑis quasi actiue cozridz aliq̄ potētia quasi passiue de qua pōt ꝓducere.

¶ Ultimo arguit sic. si ignis generaret ignē de substātia sua ad huc subia ignis generātis sua ēt in potētia ad formā ignis generādi sicut nō est mā aliena: de qua generat. sic igit in ꝓpito essentia ꝑis de ꝙ pater generar erit quasi materia respectu gnātionis

Contra istā opi. arguo pri

mo sic. essentia est formalis terminꝰ ꝓductionis et generationis filij. igit nō quasi mā. ꝑdatio antecedēs. Ja. ꝙ. Sed gn̄ genit nihil minus est ibi mā. quia aūt oībus nō est nihil aliqđ infinitū. hoc nō est nisi essentia. ꝗ illam dedit. hoc etiā vult Aug. 15. de tri. c. 17. sicut filio ingt pr̄sētat cēntiā sine initio generatio sine vlla mutabilitate nāe de patre generatio. ita spiritus sō ꝑhat cēntiā sine vllo initio tpis sine vlla mutabilitate nāe de vtroq; ꝓcesso. nō aūt cōcedit forma aliqua dari ꝓducto sine cōcari vel ꝑtari ꝑ generationē nisi illa forma cōicata sit formalis terminus talis ꝓductionis. Probat etiā illud aliꝰ prōnē Primo ꝙ nulla entitas formalr vniuoca simpliciter ꝑfecta: termino formali ꝓductionis habeꝫ ꝓductionē. cēntia diuina est formalr infinita. relatio aūt nō. ꝗ fir relatio est formaliter terminꝰ ꝓductionis ꝑsona nō haberet cēntiā ꝑ ꝓductionē. ¶ Secūdo ꝙ creaturis nā ē terminꝰ formalis gnātionis nō aūt ꝓprietas in diuinalis vel vpostatica. sicut ꝑz. 2. phy. vbi ꝓ hac opi arguit nālis sue dei nā. ꝙ: est via in nāli forma, nas igit sue cēntia est ꝑ se terminꝰ gnātionis nō nisi terminꝰ formalis. ¶ Tertio ꝙ alias ista gnātio si est vnius ꝙ nō formaliter terminat nō ē trō ꝑuenītie generātis ei genito. nisi ē incōuenies sicut tāget dis. 7. Sīl. alis nō est ista ꝓducto gnātio. sed magis est mutatio ad relationē. ꝙ: ꝓductio ponīt in genere vel in spē er suo termino forma li. sicut ꝑz. 5. phys. sicut alteratio ponīt in genere ꝙlitatis: ꝙ ibi est forma accēitalis ꝫ ē formalis terminus alterationis. ꝫ si forma alis terminꝰ but ꝓducēs nō est relatio ista ꝓductio ponerer in genere relationis. nō est gnātio. sed magis vt ita loquar adaliqđ

Probo ꝓmia ꝑmi entimematis. ꝓmo ꝙ illud qđ ē mā in generatione est in potētia ad terminū formalē. ꝛ qđ est ibi mā est quasi in potentia. cēntia nec vere nec ꝑfecte est in potētia ad ipsam. ergo ē. Sīl ꝓbatur eadē ratiōe. qz vna ꝑsona filius vno nō bndi ꝓ cēntiā. saltē ifinitudo bndis nō habet ea. ꝫ. vt terminꝰ formalē ꝓductionis. ꝛ cū hoc vt quasi mātm ꝛ subm generationis. ꝑbatio ista ꝙ si ḥberet eam ex vi ꝓductionis vt terminꝰ formalē haberet eam circūscripto ꝺ alio nō. ꝗ nō ḥz ea vt quasi mām subiectā generationi. nō enim ḥz deitatē aliquo mō quo circumscripto ḥberet eam ꝑfecte ꝛ ēt ver. ꝺe. ¶ videt et seq ꝙ ḥberet dis cēntiā. ꝙ: cēntia bī a filio vt a termino generationis ꝛ filꝰ fm istos bī vt mā quasi de ꝙ fit gnātio. ꝗ filꝰ filꝰ hz cēntiā. ꝫ ꝑnis ꝙ sit dis de⁹. ꝙ: habēt cēntiā ēt ꝛ ē ꝺeꝰ. ꝙ ꝑhat ꝓus ēt aliter ꝙ ḥbeat eā: sīl rō quasi mā ꝑ se ꝑdit aliquo mō rōne formalē terminī gnātionis. scḝret ꝙ cū hoc cēntia ꝺiuīa sit ꝓtinus fine ēt ꝺeū ꝙ filꝰ naliter ēt ꝺe cēntia ꝺeū. ¶ Jtē. si filꝰ ḥz cēntiā quasi mām ipsi⁹ ꝑtat ꝙ nō ista mō ḥbēt ēt ꝑ ꝓductionē ꝙ iam ēt in termino. ꝺ filꝰ nō ḥz ēt ꝑ ꝓductionē ꝙ ē ꝑtat impossibile fm bylariū. ꝫ ꝑnis ꝛ aīs. ¶ Jtē gnto cēntie vr ꝺe ea generar filꝰ ne cesse ē assignare aliqđ ēt. ꝙ ꝓncipiare aliqđ verum ens in quocūq; genere ꝓncipij nō ꝓ actuari aliqđ nisi realiter enti. quero igit qđ ēt ꝓuenit cēntie vr ista ē ḥc quo ꝑ impōsitionē generar filꝰ aut ꝑcise hꝫ ēt ad se ēē. ꝫ. qđ est cēntie vr cēntia est. ꝛ tūc filꝰ ēt ḥc cēntia vr cēntia. ꝛ hoc mō est triū ꝑsonarū. aut vr ꝓuenit sibi ēt in aliqua subsistētia. ꝛ tūc ḥgo in qua: aut in ingenita. ꝛ fi hoc cū in intellectu ei⁹ q̄ ēt ēt ḥc quo aliqđ ꝓducēt includat hoc qđ ē ēt ḥc in quo forma indiuidēt ꝛ in intellectu ei⁹ q̄ ē ḥc in quo ſe includat habere illud qđ ēt in eo: ꝛ per ꝛ ꝛ ꝛ formalr per ipm. ꝫ fi cēntia vr ēt in ꝑse fit de qua fili⁹ ḡnerat. ꝛ ꝑ impōsitionē fm eos ſequit ꝙ ipsa vr in patre erit illud in quo notitia genita imꝑmit. ꝛ ita cēntia vr in ꝑse erit formaliter verbū fiue noscēs notitia genita qđ est incōueniēs. Si aūt cēntia vr in alia ſubsistētia a patre ē de qua generat filius ꝛ ingita ēt de qua ꝙ ꝓcedit aliquo mō terminū generationis. ꝫ aīt terminū generationis fit due ſubsistētie qđ ēt incōueniēs. ¶ Jtem dicas ꝙ ecōtra vr ē de qua generat filꝰ nullam hꝫ cēntiā in ꝑsona ſicut ꝛ mā ingita ēt de qua generatur genitū nō hꝫ ēē in potentia in ſuppōsito generando. hoc ꝓbat ēt ꝙ vr dicit ēt ꝓpriani icaliter alī quod ens in quocūq; genere ꝓncipit ꝓpriis potentialiter aliqđ reale ēt ꝛ ideo materie vr ꝓncipiare ꝺs positum ſ. ibi nō competat ēē ſuppōsita ēt ei⁹ ꝑticipatiue tamen cōuenit ibi ēē ſuū. ꝓ tūm quod ēē ēt ꝑtus naturaliter ꝛ ꝑtis ꝑs cōpoſiti. ita igitur hic opōtet cēntie inquātū ēt de qua generar filius ꝑare ēē vel in ſuppoſito vel ēē cēntie ſin ſe. ꝛ fic ſtat argumētum. ¶ Si dicaꝝ aliter ꝙ ip̄a cēntia ēt ꝑris ēt illud ḥc quo generar filius. ꝛ tamen ꝑ generationē inquātū quasi actu informatur notitia genita ēt actu alteri⁹ ſuppoſiti. hoc impoꝺ batū ēt in argumento ꝙ in intellectu eius qđ ēt eſſe ḥc quo ꝑ impreſſionē includit eſſe in quo. ꝛ ita ēt formaliter tale fm impreſſum illud. ¶ Similiter tūc cōmunicatio cēntie alteri ſuppoſite ꝓcedēte fm intellectum ꝓductionis: ita ꝙ cōmunicatio ſi fieret per ꝓductionē ſed fieret quasi ante terminū ꝓductionis ſicut illud qđ ēt quasi materia generationis ꝓcmitteſſigit aliquo modo ipſi termino. ¶ Si militer ꝛ aliquid qđ non eſt de eſſe alicuius ſuppoſiti ficut materia qđ non eſt actu alicuius ſuppoſiti fit per generationē aliquid ſuppoſiti. tamen ꝙ illud qđ eſt vnius ſuppoſiti fiat alterius ſuppoſiti ꝑcipe ꝓbo quod eſt materia videt impoſſibile abſq; actione ꝙ fit ad ipſum. ¶ Preterea ꝛertio quando ad ꝓducti onem effectus cōcurrunt actiuum ꝛ paſſiuum prior eſt naturaliter reſpectus actiui ad paſſiuū ꝙ vtriuſq; ad ꝓductionem. ꝓbatio huius. qz illi reſpect⁹ actiui ad paſſiuum ꝛ ciuſdē ad ꝓductionem non ꝛ eadē conuenīunt actiuo. nec ille reſpectus ad ꝓducēdus eſt prior. ergo eſt poſterior. ¶ Item oporteret cauſa di uerſas eiuſdem prius naturaliter approximari adinuicem ꝙ ꝓducant effectum. ꝛ patet per exemplū de igne calefactiuo ꝛ tigno calefactibili de calore genito. antecedēs huius entimematis ꝗtū ad vtranq;

partē ſimul, pbat. q; actuāl agit in paſſiū ſe ſole in
rone cāe: nō aūt. pducit. pductū nīſi alio cōcurrēte in
rone cōcauſantis. C Et ſi omnino eas ponitat ēe
ſpectus ad reſpectū nō poteſ negare qm neceſſario ſit
reſpect' actiui ad paſſiuū nō poſteriozi reſpectu vtri-
uſq; ad. pductū. ps ēt prones q; oz diuerſas cās eiuſ
dem pus naliter appropinqri ad inuicē ꝯ. pducant
effectū. 9 ps per expūd oe igne calefactuo ē de ligno
calefactibili ⁊ gento calefactō. igit ſm patres ſecun-
dūtas actiua ⁊ aliq dſi mā cōcurrēs ad. pductū poſ
eſt reſpectus patris vt pductiui ad aliud ſſi mām;
ꝫ ſit vtriuſq; eoz ad filiū: aut ſalte erit neceſſario cō
comitās. C Et ex hoc vltra cūres non preccigar na
turaliter nec neceſſario ſimul regrat illud qō eſt pe
cīſe eius actionis, ſequr q; ſta relatio que naturaliter
poſterigit quaſi actus ad paſſiuū naturalē, ita in parte
erit relatio realis ad aliqd in ipſo; oz relatione eius
ad filium. vel ſalte alia ab illa qō videt incōuen-
C Et a ſecūdo ad pncipale potentia ꝑma cātiua effe
ctiua ſe ſola effectiue cāt excludēdo oēm aliā cauſam
eiuſdē generis ⁊ alteri⁹ generis in rōne cāe materia
lis. ⁊ rō eſt; q; cālitas cāe mālis nō dicit perfectionē
ſimplr. ⁊ rō ſi reducto ſiat ad aliqd ꝑma in illo gene-
re: illud tū nō eſt ſimplr ꝑma: ſed totū illud gen⁹ redu
cīt ad aliqd ꝑmū in alio genere. qō nō includit imp
fectionē: pura ad aliqd ꝑm in genere efficiētis. pa-
ret etiā hoc ex his per hoc q; potētia creatiua per ſe ſine
aūo pncipio mālī pducit. pducti. ex hoc inferī a ſili
q; pductiua potētia ꝑma ſe ipa ſola pducit ⁊ ſine alio
pncipio pducto pducto. ⁊ ita ſine alio quaſi ma-
teria, ſili⁹ enim rō videt de pncipio pductiuo ⁊ cre
atiuo. q; ſi ponerēt aliqō pncipiū ſſi mālē nō eſt pn
cipiū inquantū tale eſt ſume perfectionis. ⁊ ita vide
ret reducēdum in rōne pncipij ad pncipiū pductiuū
act ne. nec obſtat ſi dicat; oīs cālitas cāe fecūde redu
cīt ad ꝑmām cālitatē in ꝑma cā ſicut efficies ad deū
vt ad ꝑmū efficiēs ⁊ finis ad ꝑm vt ad vltimū finē.
⁊ forme ad exēplar⁹ ſiue ad ydeā indeo. ergo ſimi-
liter cālitas māe reducīt ad aliqd tale indeo. ſi ndeo
q; nō eſt ſimile q; ma de ſe includit impfectionem.
vñ ſi rep ⁊ eſt annera ꝓbatio. ⁊ ideo a mullo ꝓbo iu-
deo ponebat ⁊ ide oth deologia que eſt de deo ſiue nā
lis ſiue ſupnaturalis nō peterminat de ꝑma cā ſimi-
cōmē. ꝑmo pby. cōmē. ꝑmo. C Jē. 4. c. ſm Aug. cō
tra Maximinū li. 3. c. 15. ſpūs. ſ. nō eſt de aliq mate-
ria: vel eſt de nihilo. ſed inde eſt. vñ ꝓcedit, ita igit
ꝓcedit ſpūs. ſ. nō ex de nihilo ſed de ſuba ꝑris. ⁊ filij
ſicut ex deo eſt filiꝰ eē de ſuba ꝑris. ⁊ filij nō relatio ſpi
rītus. ſ. eſt in de tate ſicut relatio filij. ſed cēntia non
ſe h; reſpectum relatiuū ſpūs ſci quaſi mā respectua
cius vt videt ſm ilta opi. q; ponit vbū generari per
impſſionē in illud de quo gignit. ſpūm. ⁊ ait quaſi p
expreſſionē vel ex ſuffiatione ſui de volūtate forma
ta de qua pducit. qō enim pducit per expulſionem
de aliquo nō ꝙ illud de quo ꝓ materia in pductione
ſui: ꝙ oīs mā cuiuſcūq; pductionis. ⁊ pducti eſt in q
recipit forma pducti quod nō eſt in expulſione de il
lo. eſt ꝙ. f. non de nihilo nec tñ ē de ſuba pducentis
ſicut de. q. mā ſue pductionis. igit ꝑpter hoc qō eſt
filiū non eſt de nihilo vel relatione eius ſundari in eſ
ſentia: non opz cēniam vt eſt de qua filius generat
eſſe quaſi mām respectu generationis filij.

Jdeo tenendo cum docto

rib⁹ antiqs q oēs a ꝑte Augu. vſqs ad ittā nō ſunt au
ſi in dubitanis noiare mām nec ſi mām cū tū oēs cō
corditer dicāt cum Aug. q filiꝰ generat de ſba ꝑris.
dico ꝑmo q filius nō generet de ſuba ꝑris ſic de mā
vel ſi mā. C Secūdo q ſine gloſa vere ⁊ ꝓpr⁹ ſili
us eſt de ſba ꝑris. C Jtimū declarari ꝑ hoc. Ide-

Jdē. q⁹ 6. q. j.

neratio in creaturis duo dicit: ꝓductionē et mutatō
nem. q ſi⁹ rōnes formarū eas ſunt ⁊ ſine ꝓductōe
ſeparabiles ab inuicē, ꝓductio aūt formalis eſt ipſius
pducti qō eſt cōpoſiti. 7. metha. ⁊ accidit ſibi q ſit
cum mutatione alicuius cōpoſiti. mutatio formalis
eſt act⁹ mutabilis qō qđē de ꝙatione trañsit ad fo-
mam. cōcomitat aūt mutatio ꝓductionē in creatu
ris, ꝑter impfectionē poſtēe, ꝓductiue qđ nō pōt
dare ēē totaliter termino, ꝓductionis. ſed aliqd ēē ẽ ꝓ-
ſuppoſitū qđ trañsmutat ad aliū. ꝑter iſtius. ⁊ ſic ꝓ
ducit cōpoſitū, ⁊ ideo indiget aliquo ꝓncī⁹ paſſiuo in
ſua actione vt faciat de nō ēntē ⁊ per ꝓns ꝓducat
ꝑſone ſui generationis. ſ. cōpoſitū. ſi enim generans
creatū eēt ꝑfectū agēs ⁊ nō exigeret materia de qua
vel in qua ageret vt poſſet ꝓducere effectū ſuū com
pletū. ſed hoc poſſet facere per ſe ⁊ ſic eēt ꝓ-
ductiua ſine mutatione. igit ſine ꝓductione ꝑit ſepa-
rari, ⁊ realiter ſeparanſ cōparando ad potētiā ꝓduc
tiuā perfectā. hoc appet etiā in creatione vbi ꝓper
ꝑfectionē potētie ꝓductiue ponētis ꝑmo totū in eſſe
vere eſtrō ꝓductionis inquārū per eā termin⁹. pdu
ctuſ accipit ēē: ſed nō eſt ibi rō mutationis in⁹ quātus
mutatio dicit aliqd ſi⁹ tracti aliter nīſ ſe habere ꝑ
ꝑtes ⁊. ꝙ. phyſicor. in creatione aūt nō eſt aliqd hu
ſtrañ. Ad ꝓpoſitū. cum in diuinis nihil impfectio
nis ſit ponēdū: ſed totū perfectionis. ⁊ mutatio ſtrō
ne ſui dicat impfectionē: q; potētialitatē. ⁊ hoc ẽ mu
tabili ⁊ cōcomitater etiā, dicit impfectionē potentie
actiue in mutāte: q; talis neceſſario regrit cām con
cauſantē ad hoc vt pducat. cum igit nō ſit ibi aliq i-
perfectione nec ſiſt ēē potētie paſſiue nec etiā aliq im
perfectio potētie actiue fed ſumā perfectionē nullo
do ponēt ibi generatio ſub rone mutationis. nec ſti
mutationis: ſ. tñ generatio vt ẽ pductio inquantū
aliqd per eam capit ēē ponēt in diuinis. ⁊ ideo ge
neration⁹ vt eſt in diuinis nō aſſignabil⁹ mā nec qua
ſi mā ſed tñ terminus. ⁊ hoc vel totaliis ſine ꝑmis
1. adequat⁹ qui ſemo pducīt in ēē vel termin⁹ ſine
tis ſm queſtēmurus ꝑmus formalr accipit ēē.
Decūdo dico q negata omni mālitate ⁊ quaſi mali
tate: vere ei⁹ filiꝰ eſt de ſubſtātia patris ſicut dicīt au
ctoritates adducte in ſra: vbi per ly de nō tñ notat
efficiētia vel origo. Si enim tñ efficientia denota
ret, tunc eſſemus ēent de ſubſa dei. nec notat⁹ per illū
de tñ cōſubſtātia: q; tūc pater eēt de ſubſtātia filij ſicd
notat ſimul. originatio ⁊ cōſubſtātialitas. vr. ſ. in ea
ſtali bunus ꝑpoſitionis de denotet cōſubſtātialitas
ſic q filius ꝑs eandē ſubam ⁊ quaſi formā cū patre ꝓ
quo eſt originaliter. ꝑ illud q; cōſtruit in genīti-
tiuo eum ſito caſuali notetur principiū originās. ita
q; totalis intellectus huius ſermonis filius eſt de ſb
ſtantia patris eſt ille filius eſt originatus a patre vt
conſubſtatis ei. Et iſto mō exponit magiſter auct⁹
tates in littera adductas nō preciſe per cōſubſtātia
litatē nec per originē preciſe ſed per vtrūq; ſicut cō-
muniter apparet de patris ſuba, hoc eſt de patre q
ea de ſuba. per ꝑmū originatio. per ſecūdum conſub
ſtantialitas habet. Et q iſta ſit intentio augu. in au
ctoritatibus eius contra Maximinū que ponuntur
in littera apparet ex ſine auctoritati, nam in vna au
ctoritate ponit Aug. Si aūt nō inuenis patris agno
ſce ſubſtātiam ⁊ filij cum patre omniſion confitere
hoc igit intelligit per filiū eē de ſubſtātia patris filiū
ſic eſſe de ſubſtātia patris vt ſit omniſion cum ꝑe.
C Tle alia auctoritate dicit. Si ab eo de patris ſubſta
tia tñe eſt ea de ſubſtātia patris ⁊ filij. C Ad intelle
ctum huius affirmatiue qua dicit filius de ſubſtan-
tia patris ſm intellectū ꝑdictū, dico q intellect⁹ iſte
ve ſaluat q filius nō ſit de nihilo, vere etiā ſaluat q
filius eſt de ſubſtātia ꝑis ſicut regrit ad filiationes.

primū declaro: q creatura genita nō se nihilo: q aliquid eius pr̄ecitū fit vt mā. igit cū forma fit ali quid cōpositi: aliquid eius effectus ꝙ fit mā + forma aliqua ꝓ̄sisteret: mā de nouo aduenerit: ipsa maneret illa forma pr̄sistente: ipm. pductū nō esset de nihilo: q aliqd eius persistente: ipm. pductū nō esset de nihilo. q aliqd eius pr̄existet: immo aliquid ex pr̄sectus ꝙ mā que pr̄sistit cōmunit igit fit huius si dicere: de nihilo pro illa essentia actu decidi de semi ginis pfuit in patre: z hoc si illa essentia esset ipsa generationis filij: multo magis filius esset de nihilo si illa essentia pus origine existēs in patre fit ꝙ forma cōcata filio. Secūdū declaro. 1. ꝙ istud de fuit at ad rōnē filiationis: q: in aliatis vbi ē pater nitas z filiatio: videamus quis sit ille act⁹ ꝙ quē generās dicit formaliter pater illa essentia actu decidi de semi + fi esset pr̄cisa agens ita q tūc quādo decidit semen posset imediate decidere. plē: vere est pater. z mul to pfecti ꝙ mō sit vbi requirunt tot mutationes int me dias: fed nūc in in isto actu decidēdi semē illud qō erat filiabilitas eius: vel aliquo mō aliquid eius: nōē mā sed ē quasi terminus formalis pductus siue cō muni actus ꝙ illi actui sicut est potes si immediate de cidere ē patre igit ꝙ aliquid subsistāte generantis sit terminus actiōis sue quæ pater hoc vere saluat pductū simile in nā ē de subsistātia eius: sic ꝙ ipsum de vere sufficit ad rationē patris + filij: ꝙ illud de esse vt terminus sit mā sequentia trasmutationis ꝑ accidit ipi de vt cōuenit patri + filio. igit pater eter nus nō decidendo aliquid sui fed tota essentia sibi cō municādo: hoc vt formaliter terminū illi⁹ productio nis verissime. pductū filiū de se: eo mō quo esse dep tinet ad patrē + filiū. z ita esset ibi essentia de qua ficut de quasi mā illud de nō facerent ad ratiōes patris: fi cut nec in creaturis si genera haberet sui semē. pt minō formalis ꝓp mā sue actionis nō est pater in quantū sui semē esset mā subiecta sue generatiōi vl actiōi. fed inq̄uantum est terminus illius actiōis: quem ad modum etiā si pater creatus immediate decideret a se filiū vere esse pater. q illud qō est de se vere est ter min⁹ actiōis: nullo alit modo mā.

Tertio principaliter ad solutionē difficultatis

huī⁹ quæstiōis videndū ē quom ō relatio + essētia pit esse in eadem persona: quia essentia sit materiale re spectu relatiōis. cū nullo mō relatio sit materiale re spectu eius. Et hinc hic quattuor difficultates. ¶Pri ma difficultas qualit̄ ipsa divina essentia sit vna nisi hoc sit actus. illis verq̄ potētia. dīcit quod hoc sic ꝙ sicut q dditur essentia ē quo aliqd est sub q dditatiue. ē hoc non est impfectiōis. cōpetit. n. q dditati ex rōne q dditatis. Secūdo ipa q dditas puta humanitas q: ē impfecte actualitatis. ideo diuisibilis est ꝙ illud qō attribuit ipam. ad individuum: puta per proprietates individuales quecūq; sit dicatur. a. z recipit ab a. aliquā actualitatē sicut e vnitas ē sue individualitatis quando z in individuo nō habet esse. ita q illud contra bens vt. a. nō tñ ē formaliter in ipo. quo fo. formaliter est fo. fed ē aliquo modo formale respectu nature. z natura ē aliquo modo potentiale respectu eius vnde natura contrahitur ꝙ determinatur per ipsum. a. ¶Tertio. humanitas in fo. est aliquis actus: ꝙ ꝓcipue accipendo humanitatem z. a. distinguēdo cōtra fe. humanitas ē perfectio: actus ꝙ sit ipsum. a. ꝙ. a. sit magis ꝓprius actꝰ: aliquo modo actus nature inquantum determinat naturam. ¶Applicando hec tria ad diuina: relinquatur illud quod est imperfectionis. Quo ad primus dr̄as de se est qua deus ē deus. z qua subsistens siue persona cuius ꝓprium ē. a. est formaliter de⁹: q: est quo ꝑ modo nō est imperfectionis in creatura fed cōpetit quidditatiue vnde quidditas est. Quoad secundum est dissimile: quia deitas ipa per proprietatem personalem non determinat nec cōtrahitur nec aliquo modo actualitatur. q: hoc erat imperfectiōis + potētialitatis in nā creata. similit deitas de se ē bec: z ita sicut hs vltimā vnitatē de se. ita z actualitatē. est igit ꝓprietas ꝑsonalis ita ꝓprius actus ꝑsone ꝙ tñ non est actus ꝓprius nature diuine aliquo mō ꝑficiēs vel imperfectus mā. ¶Duo ad tertiū dīcūq; nō simile: q: ratio + si sit ꝓprius actus ꝑsone ē essentia nō sit ꝓprius actus ꝑsone. ꝑ cōis actus: ri essentia est formaliter actus infinit⁹. relatio aūt nō est actus infinit⁹ et rone sua formali. ergo essentia nō sit ꝓprius actus ꝑsone. nō tñ ꝙ⁹ actus ē essentias: cui⁹ ꝓiussest creaturis: vbi a. qō est in fo. actus actual aliquo modo nām que est actus ꝑfectior. ¶Sed quo ꝓiit illi duo ad? ꝓrrere ad ꝓstitutionē vni⁹? ñ enim vtr̄ ad⁹ alteri⁹. os enim vnū ē in alio. q: fi nō igit ē ꝑ se subsistēs. r. i. nō erit in eodē ꝑse subsistēte. Sicīr vnitas q̄liter cūq; distin ctoz nō vī⁹m Aristo. esse nisi ꝓnem actus + potē tie. Rādeo. vnitas cōpositi necessario est et rationē actus + potētie: sicut assignat ꝑbs. 7. z. 8. metaꝓ. capvlti. sed ꝑsona in diuinis nō ē cōpōsita nec quasi cō posita sed ē sibi simpler sibi: ita vere simpler sicut est essentia ipa fm se cōsiderata nullas bis cōpositionē nec quasi cōpōnem in se. z fi formalis rō essentie di uine nō est formalis rō relationis. nec eōuerso. sicut dictū est supra dis. 24. ꝓma. de trin. in solutiōe q̄nis dualiter aūt tur gr̄ō relatiōis in se non sit formaliter eadē ratiōe essentie. z tñ in essentia concurrentia non constituunt cōpositum. vel compositionem boc est q: tra rō est eadē ꝑfecte illi ꝓprie. n. infinitate vnius rōnis quicquid pōt esse cuj ea est. deꝫ ꝑfecte sibi. ꝑfectio. n. identitatis excludit omnem cōpositionē. z quasi cōpositionem. quę identitas est ꝙ⁹ infinitatem. z ri infinitas nō tollit formalit rōnes quin hec formaliter non sit illa. nā est ignur et vltis quasi compositū. z ideo nihil est ꝑ eius sit opositū ex actu + potētia. s. est vnū simplicissimū ex tribus. q: vna ratio est ꝑfecte in mo ꝑfectissime eadē alteri: + tñ nō est formaliter eadē nō eni⁹ sequitur sunt ꝑfecte eadē etiā identitate. simplicitatis. s. sunt formaliter eadē sicut tactū est dī. 2. in q̄nē pallegat⁹: tangēt inferi? dis. 8. z eadē ꝑfecta identitas excludit omnē aggregationē. q: idē nō aggregat sī cs ipso. ¶Et q addit ꝙ vnū oportet ee in alio z eodo vt rō ē infinito siue ra dice. s. nō est vt act⁹ in pō fed pot⁹ vt ꝙdptice con tentū in pelago infinito. Secunda difficultas est quō relatio posset esse distinguēs ꝑsonā + essentias non distinguens quin relatio habeat rationē actus: cuius actus est distinguere. ¶meta. ¶Rādeo: cōcedo re lationē esse actū ꝑsonalē nō actū qdditatiū: quia ꝑ liter distinguit + nō quidditatiue essētia aūt est act⁹ quidditatiuus + quidditatiue distinguēs. actus aute quidditatiuus est simpliciꝫ ꝑfectus. q: infinitus: nō sic aūt est actus ꝑsonalis ut se. formaliter infinitus. Et si dicat ꝙ act⁹ distinguēs actus eius quod nō distinguit: falsū est nisi illud quod nō distinguit distinguatur ꝑ actū distinguentem sicut in in creaturis humanitas distinguitur in fo. + ꝑsona. ꝑ. a. r. b. r. ideo ibi act⁹ distinguēs etiā individualiter ē act⁹ ꝙ nō distinguit: q: act⁹ ille distinguēs distinguit illā nām que nō distinguit: nō ita ē hic q: ꝓprietas ꝑsonalis nō distinguit essentiā nec cōtrahit nec determinat. ¶Tertia difficultas est quō potest esse relatio nisi requirat ꝓpriā rōnem fundamēti. fundamen tū. n. videt esse ꝓprius relatiōis: quasi ꝑfectibile per eam: nō eōuerso. relatio. n. nō videt ꝑficia suo fundamento: q: tūc ꝑ ꝓponeret suo fundamento ergo

ēt essentia fit fundamentū istarū relationū videtur
ēt quasi mā illaz. ¶ Rūdeo q̄ in creaturis o:do ge
neratiōis ꝛ ordo perfectiōis sunt cōtrarij sicut ps. 9.
metaph. q̄ illa q̄ sunt pōa generatione sunt posterio
ra p̄fectione: ꝛ ratio ē q̄ creatura pcedit de potētia
ad actus: ꝛ ideo de imperfecto ad perfectum: ꝛ ideo p̄
us pertenit via generatiōis ad imp̄fectū ꝙ ad per-
fectum. sed eūdo ad simplr primū oportet q̄ idem
fit simplr primū ꝛ origine ꝛ pfectiōe ēt pm̄ ibidē
q̄ tot⁹ ordo originis fluxit ad aliqd primū pfectiōis ad
quē origio tendit. ꝛ inuenit igit simul debēt intelligi
ordo generatiōis ꝛ ordo pfectiōis. sicut patet in cre
aturis si concurrerent illi duo ordines semp̄ vnus
miter: nō quereremus primo mām que subsitaret so
me: ꝛ secūdo formā sed q̄reremus primo formā que
nata est dare actum mē. ꝛ secūdo quereremꝰ mās
que nata est recipere ēt illā formā: vel ipposittus
quod natū est ēt subsitere q̄ illā formam. Ita in omi-
nib⁹ incipiēdo a primo signo nāe. dio primo occurrit
essentia diuia vt est ēt p̄ se ens. quod nō potest alī
cui nāe creatē: q̄ nulla natura creata hz ēt p̄ nātr
ēm in ipposito. Ista ait ēntia ē m̄ Augu. 7. de tri. ēt
p̄ est ⁊ qua ⁊ ēt. Is nō sit qua p̄ est p̄. ⁊ qua sit ꝙ ē in
tima. Ihī igit ēntē abstractiue cōsiderate or̄ poc
eūb⁹ p̄lonatib⁹ ꝙ unte ēt p̄ se: ꝙ nō isto pōi occurrit nō
vtaliqd receptiuū alicui⁹ p̄fectiōis. sed vt infinita p
fectio potēs in secūdo signo nāe cōicari alicui nō vt
forma infinitas mām: sed vt qdā as cōitatur sup-
posito rangē forma existēti. per ea: ꝛ ita pullulāt vtq
dam dei vt relationes. et ea. ꝛ pone in ea ⁊ ea. non
quasi que dam forme dātes ēntiā vel quasi quedas
ipposita in quib⁹ recipiat ēt quod sit simplicit ens.
sed quib⁹ ipposittis dat ēt. vt qđ formalit illa sup-
posita sunt ⁊ quo sunt deus: ⁊ ita relatio illa pullulās
cum sit per se subsitēs ipsa pullulat nō vt forma ēn
tie sed vt nata esse deus ipa deitate formaliter. Is nō
vt informātē ipm̄ esse sed vt ēntē eadem sibi pferre
etiōma idē trate: nullo alte⁹ modo ecomerso rela-
tioēt essentia: vt ens formaliter essentia ēt deter-
minata vel cōtracta vel aliquo modo actuata per
ipam: q̄ hec omnia repugnāt ifinitati ēntie: vt pri
mo occurrit q̄ lub rone act⁹ ifiniti. Cōcedo tū q̄ ēn
tia ēt fundamentū istaz relationū. sed nō fundamē
tū quasi potentiale recipies illas sed fundamentū q̄
si p modū forme in qua ille forme nate sunt subsiste-
re. nō quidē per informationē sicut similitudo ēt in
albedine. ꝛ sicut subsitens dicit esse in nā sicut for-
dicit subsistere in humanitate: q: sor. humanitat ē ē
hō nō enim erroē fundamēti habebit rones potētie
vel q̄asi potētialitatis essentia diuina sed pcise ha
bebit rones forme vt qua vel ratio fundata in eo fm
pliciter est deus. ⁊ exemplū huius p̄t accipi in crea
turis ponēdo ibi quedā p impossibile. augmentatio
modo fit per boc q̄ alimentū aduenies coopet⁹ co-
rumpitur ⁊ mā ēt ꝛ recipit formā carnis: ꝛ sic forma
tur ab anima ponatur q̄ eades materia manēs na-
ta fit recipere pmo vna partē forme post alias sicut
ponit in rarefactōe tic mā remanet vna que prius
fuit forma ⁊ nouā forma formal. ipsa in forma-
liter est vere mutata: q̄ de primatio. transit ad for
mas ponamus ex alia pte q̄ anima eades pmo per-
ficere vna partes corporis vt cor. postea aduenient
alia pars corporis organici pfectibilis ab anima: ip
sa perficeret ista partē aduenientē de nouo ⁊ tū non
mutaret eā: nō esset in ea pmo primatio. postmodū
forma primatio. nā carentia in ajto nato recipere.
alia cui p̄ñ ifōrmās ꝙ ea ifōrmās nō ē natalīqd
recipe hz dare in vtroq; igit vltoū exemplorū vere
esset pductio alicuius pducti sed in primo mutatio
in secūdo nō. Apm̄ exemplū videtur si ponam̄

materia cōdis animati posse eandē cōicari diuer sis
formis: puta mānē ⁊ pedis ⁊ hec virtute actiua coꝛ-
cōdis animati. pducētis ꝓpositā illa ēt materia sua cō
municate ⁊ ex formis istis. hic vere esset pductio to-
tor⁹ habentis eandē mām ⁊ esset cū mutatiōe illius
materie. Sed si ex alia parte ponam̄ animā ꝓpter
sui illimitationez in rone act⁹ ⁊ forme posse cōicari
multis ⁊ virtute anime in eode ipsam cōicari ma
nui ⁊ pedi. pducit a eode aiato dice esset. pductio mī
tozū cōsubstātialiū in forma absque mutatione illi⁹
forme. In vtroq; exemplo ponātur. pducta esse per
se subsistentia ⁊ nō partes cuiusdē q: partem esse est
imperfectius boc posito. quia ex cōmunicatiōe in vtro
que exemplo qui est de cōicatione forme ipi. pduc-
to p̄cere repesentat pductionē in deo. nō primus
modus in vtroque exemplo qui est de cōicatiōe ma
terie: ⁊ adhuc boc addendo in positione q̄ anima in
eode ⁊ manu ⁊ pede nō sit forma informās q: cōpo
nibilitas includit imperfectionē sed sit forma totalis
qua ista subsistentia fine ⁊ aliaꝛ finē. Ita intelligitur
deitas nō cōicari quasi materia. sed relationibus sis
sistentib⁹ ꝙ spsone ponātur relatiue cōicatur deitas q̄
modū forme nō informātis sed qua relatio. vel re-
lationū subsistēs est deus: nec igit ēntia informat re
lationē nec ecōuerso sed est pfecta identitas. sed es-
sentia hz modū forme respectu relationis sicut natu
ra respectu ꝙ ipposite inquantus ipa ē qua relatio sis
sistens ⁊ deus ecouerso ait nullus nō relatio est ac⁹
essentie q: sicut dicit Damaſ. relatio nō determi
nat natura ēd ꝙ ipostasim ita nō est actus nature: sed
ꝙ ipostasis. Similiter q̄ relatio informat fundamē
tū ipposittus dicit relatū per se secundo modo ꝙ m̄ illō
fundamentū. sicut sor. ē similis pm̄ albedine qđ al-
bedine pater ait nō est pater deitate pm̄ Augu. 7.
de tri. ⁊ 4. igit bicnō est ralis modus relationis ad
fundamentum qualis est in aliis q: bic fundamen
tum nō actuat ꝙ relationē. sed illa est tātū actus sup
positi vel ē ipposittū. Dico igit breuiter q̄ relatio
essentia ita sunt in plena q̄ natrē formia ifōrmās
alterū. sed sunt per se ere idem. Is nō formaliter vtri
non sint formalit eade relatio nullo mō pōit esse n
tiam nec ē terminus formalis ⁊ recept⁹ in essentia ⁊
essentia boc modo est forma relationis. q: est qua rela
tio est ⁊ similiter qua est deus ēntia. cuius est forma
lis terminus generationis. sicut in creaturis natura
est formalis terminꝰ generatiōis. nō autem act⁹ in-
dividualis. Ista a istud obiectur q: termin⁹ forma
liter generatiōis cōmunicatur. igitur p̄supp̄it illi
cui cōmunicatur. essentia ait non p̄supponit rela-
tionē. Is econuerso. q ēntia non cōicatur relatiōi. Et
p̄ ese quarta difficultas: q: aliqd ibi cōicatur. ⁊ il
lud erit ibi formalis terminus ⁊ illud p̄supponit ibi
lud cui cōicat. essentia ait nō potest p̄supponere re
lationem cui cōmunicetur. ergo econuerso. q ita re-
latio cōmunicatur essentie: ⁊ tunc relatio erit term
inus formalis ꝓductionis ⁊ essentia quasi materia.
¶ Respondeo. pductio quia est alicuius termini p̄mi
idest adequati includētis aliquid in ratiōe formalis
termini ipius. pductiōis ⁊ aliqd d in ratiōe subsistē-
tie in totali termino: ideo cōtradictio est respectu p̄
ductionis hec separari. ⁊ terminus formalem ⁊ rati
onem subsistentie in eodem. ⁊ productione habet es
se absolute p̄ozitas est vnius ad alterū et tam ꝙ ad
ad separari sine contradictione ꝙsideratō ipsa. absō
lute nō ingrē ꝙ productionē habent esse: hz etiā est ibi
p̄ioritas perfectionis qua alecz est alterꝰ pfectus: q̄
nā perfectio: est rone subsistentie etiam in creatu
ris. ⁊ ex hoc sequit q̄ nā est terminus formalis pdu
ctionis. q: nulla entitas simplr pfectior formali ter
mino productionis potest esse per productionem

Tunc ad formam argumẽti dico q̃ cõmunicatus in quarum pductiõe cõmunicat nõ p̃supponit illud cui cõmunicat: nec eciã cõtrario. q; ita cõmunicatio nõ est alicui tã ens sicut ẽ in alteratione: sz est alicui vt simpr̃ sit. Ideo nec natura cõicatur ante pductionẽ suppositi. q; tunc cõmunicaret non pducto. nec ẽt econuerso suppositũ est anteq̃ nã cõmunicet. Is absolute cõicatũ sit p̃ius ratione ppria suppositi p̃ quã tate p̃fectionis: ẽ eciã p̃ioritate essendi b q̃ in deo ẽ sentia est somaliter infinita. relatio autem non.

Ad argumenta pro

opi. Ad p̃ma de Augu. contra Maximiñ. ps quom filius nullo mõ est de nihilo. fed ẽ vere de subſtãtia patris. Sed ſi q̃ras posita originatione ꝛ cõſubſtantialitate adhuc q̃ rit ſicut de mã. vel ſ ſit mã de quo eſt ſili. Rñdeo q̃ nõ eſt ibi mã. ꝛ ideo non eſt ibi de aliquo ſic: ꝛ vltra. igit de nihilo nõ ſequit. Is ſequit. ſ de nulla materia. Sed dicesſtic eſt creatura: dico q̃ falſum eſt: q; creatura eſt poſt nihil. id eſt poſt nõ eſſe fui ꝛ cuiuſ cunq; in ea. non ita eſt. non tñ q; ſiuꝰ eſſe ẽ eternũ. ſed etiam q; ſicut eſt ſecũda ꝑſona ſic p̃ma origine eſt ſuum. ẽ formale in p̃ima perſona. Ad aliud Augu. de tri. 7. c. 4. hoc nihil valet ad p̃poſitum: ſicut in q̃one p̃cedente expoſitũ eſt. Ad alij argũt eſſentiã ſubiectiue generari: ex falſo inferũt falſũ. Ad argumẽta eoꝝ. ad p̃mũ dico q̃ B non ſunt termini aliqui coreſpondentes generationi vt mutatio ẽ. q; nihil eſt hic quaſi aliquo modo p̃ius ſub priuatione ꝛ poſtea ſub forma. Generatioꝝ vero termini ſunt p̃natio ꝛ forma vt generatio ẽ mutatio. q̃ntio autẽ vt ẽ pductio nihil hoꝝdo ſ ipm̃. pductũ. nõ ẽt q̃ntio vr ſic bꝫ tinũ a q̃ nihil hoꝝdo ſ ipm̃. pductꝰ ẽ ſic tini gnãtonis ſunt pductiões. ꝛ pductũ. ꝛ ex hoc non ſeq̃ q̃ aliquid ſit quaſi ſtim̃ fed ſequitur ex hoc generatio ẽ vninoca q̃ aliquid ſit cõ ſe gigñti ꝛ gẽto: ꝛ hoc ꝓcedo ſed nõ cõ ſe vt mã ſed vt forma vel act9 in vtroq; Ad argumẽ p̃miſſe nõ ẽ termino. p; riſio q̃ relatio nõ eſt in eſſentia ſicut forma in mã: ſed ſi ꝑſona eſt ibi relatiua tũc relatio eſt in eẽntia ſicut ꝑpũ etas ſuppoſiti eſt in nã nihil infert de eſſe in: vt forma in mã. Is q̃ nã eſt imperfecta ꝑpter ꝰ indiuiduatis aliquo mõ informet naturã ſicut dictũ fuit in 3ª arti. ſolutionis ſi p̃ima difficultas. Tũ dicitur aq̃ uẽ q̃ vi potẽtie actiue coreſpõdet potẽtia paſſiua. ẽ. Ratio p̃me potẽtie actiue nõ coreſpõdet aliqua potẽtia paſſiua. ſicut ps de potẽtia creãdi: ẽ bloquen do. ꝑpue de potẽtia paſſiua vt in qua vel de qua ali quid ꝓcie. pducit potẽtie ẽ actiue coreſpõdet aliqua paſſiua quã ipſi vocãt potentiã obedituã q̃ ẽ potẽtia. pductibilis: hoc modo q̃cedo ſi pater eſt fecũdus actiue q̃ ſilius eſt. pducibilis fed exhoc nõ ſequitur actiua potẽtia q̃ua materie. ſicut nec ſequit ineꝛtione. Tũ vltimo argũt de igne dico q̃ ſi ignis generaret de ſe ꝛ cõcaret ſ genito ſuã formã: vt for mã ẽt terminꝰ generationis nõ auẽ eẽ ſubſtantia ſua in potentia ad formã ignis generãdi ſed ipſe ignis eſt ipſecte. pductiuꝰ ignis. nec enim nõ requirers aliquã cãz ꝛ cõcauſam̃ ẽt a ſin. ꝓpoſito ꝑ̃ principiũ nec aliud principium in eodem genere p̃incipij nec in alio genere rit cõicans fecundad principandũ. Tũ arguit ad ꝑ cipiale per Augꝰ. 7. de tri. c. ii. Rñ̃ q̃ ꝑ Augꝰ. ſubdit ibidẽ quaſi aliud ſit ibi eſſentia ꝛ aliud ꝑſona.

Dimiliter cõcedo q̃ nõ ꝓprie dicit aliqua ꝑſona eſſe de eſſentia abſolute. Is addendo eſt ſubſtãtia aliquas perſonã originatæ vñ bene dicit q̃ aliqua ꝑſona originata eſt de ſubſtãtia illius ꝑſone ita q̃ hec filius eſt de eſſentia diuina nõ eſt ita cõcedenda ſicut hec filius eſt de ſba patris: q; per fecundã expoſitionẽ cun ſubſtãtialitas ꝛ originatio ꝓpter genitiuꝫ conſtru

cũ cũ cãli ꝓpoſitionis. per p̃mã ãũt nõ notatur aliquid originãs. Ad aliud dicendũ quod ꝓ Augꝰ dicat filiũ eſſ filiũ ſubſtãtie patris. 15. de tri. c. 19. vel. 40. 5 doctor quidã dicat illã ẽ ꝓpriãtã videl ꝑbabili? q̃ quandocũq; relatiuũ conſtruit cũ aliquo i in tali habitudine cãli in qua aliquid natũ eſt terminare illã ẽ relationẽ: vr cõcedatur: tũc cõſtruit cãl ſo ꝑcile. vt cũ coneſtuo. Exemplũ pat cõſtruit cum ſuo coeſtatiuo in habitudine genitiui. ſille in habitudine patrui mauis in habitudine ablatiui ſim cões ſermonẽ: ẽ ſo videt. q̃ cũq; oc̃unq; cõſtruit tale relatiuũ expoſ in tali habitudine cãli illud notat eſſe coe relatiuũ bui? relatiuũ nõ eniꝫ dicim? iſte canis eſt filius hominis quia eſt filius ꝛ eſt hominis vt p̃ii. ita q̃ lybomis conſtruat cum ly canis ex vi poſſeſſoris vel poſſeſſionis. ſed videt ſignificare q̃ cõſtruat eã ly canis nõ ẽ relatiuũ vt patet ita igit illa filius eſſe tite videt accipi eſſentia vt coꝛrellatiuũ eiuſ relatiui eã quo cõſtruit: ẽ tũc anctoritas Augu. de trini. 15. c. 19. debz exponi ſicut ipſe exponit filij charitatis ſue i. filij ſui dilecti. Et tũc ad argumentũ ibidẽ cũ argut tur q̃ ad illã eẽ de eſſentia ſequit illa q̃ eſt eſſetiẽe eo ꝓnãs. q; cõſequẽs notat relationẽ eſſe inter filiũ ꝛ eſſentiã ſicut ſuũ coꝛrelatiuũ: nõ notat alio: ſed ſtin cõſubſtãtialitatẽ in eſſetia cũ originatione notat in illo q̃ cõſtruit cũ eẽntia. Ad vltimũ dico q̃ de nõ tñ notat idẽpritatẽ: ſed notat idempritatẽ ſui cãlis ẽ hoc in nõe ſonne cũ ſiſtinctione illius q̃ addit filio cãli vr p̃incipij originãtis: ſicut dictũ eſt ꝓius.

Ad argumẽta in oppoſiti ad aliud de 15. de tri. reſponſus ẽ. ad illud ꝓra q̃ Maximiñ ꝓ eiꝰ ẽ dictis Ad vltimũ de filio in creaturis q̃ eſt de ſubſtãtia patris ꝓ reſpõſio ẽ: dictis in ſolutiõe q̃ſtis. q̃ illud de q̃ ꝓnet ad nões filiatiõis nõ dicit circuſtãtiam cãe mãlis ſ magis ſufficit ſi illũ de quo ẽ filius ſit vt ꝓ ma cõis ꝑi ꝛ filio ꝛ ſit ti ibꝫ generatiõis ſ̃ terminus formalis eiuſdem.

Iſta ẽ diſtinctio

5. in ſtm̃ꝫ oñſo q̃ in diuiſis ſit gnãtio ingrir an eẽntia ſit gnãtiõis tmin?. Et circa b tria ſa cit. nã p̃ mouer ẽ dmiat q̃nẽ. 2ª idue inſtãtiaꝫ. ob iectionẽ. Et tio q̃rtã ſ ſubdit auctoritas ꝛpoſitionẽ. Pri? agit a pn. diſt. 26q; ibi. Quedicitas at vẽ ẽ ſri us. Fm̃ ab unde vq; ibi. Quidẽ quoq; ẽ illi. 3m̃ ſo ab inde vſq; ad fi. tot? diſt. In ſpali vo ſnã m̃gri ſtat ẽ trib? ꝑoibꝫ. q̃ꝫ prima ẽ B. Diuia eẽntia nõ ẽ gnãns neq; gnãta. Et ꝑbat ſic. Illud nõ ẽ ꝑcẽdẽs. quo cũ ceſſo ſeq̃ret eẽntiã diuaꝫ nõ ẽ eẽntiã. vel eãdẽ rẽ generaſſe ſeipꝫ. vel eẽ a ſeipa genitã. ſ̃ conſequẽs diuã ẽntiã gnare ſeu ẽ gẽntiã ſ̃ b. igit ſ̃ arg̃m. ẽ maioꝛ nota ſ̃ minoris ꝑbõẽ m̃gr in iſta irroduc ſic q̃cẽdo. Quilꝫ ꝓpõnes ſint p̃cẽdẽs. ꝑ̃ ignit diuaꝫ eẽntiã. Diuia eẽntia ignit filiũ. Diuia eẽn nõ ẽ gnãta. nec creata. Et rñdeo dicẽdo ſui. ſ. q̃ diuia eẽn nõ ſit gẽita nec gnãt. q̃ ꝑbat trib? rõnib?. Ar ꝑ ẽralis. Sẽ q̃ gnãt relatiue ꝺ. igit ſi eſſen diui. gnãt. relatiue ꝺ. q̃ falſus ẽ. q; tũc nõ ſignificaret abſolute ſ̃ ſ̃. Sedz rõ talis ẽ. ꝑ̃ ẽ diuina eẽntia. ſi igit ꝑ̃ ignit diuã eẽntiam. tũc ignit ſeipm. ẽ illo tꝛes ſ̃ fare nõ ꝑt. ſ̃ rõ tal ẽ. ꝑ̃ ꝓ diuã eẽntiã ẽ bz eẽ. ſi igit ꝑ̃ ignit diuã eẽntiaꝫ. tũc ꝑ̃ biet eẽ ꝑ illũ q̃ ẽ gnãta ab ipo. q̃ſtꝫ ẽ: q; gnãtus a gnãnte ẽ eẽ. ꝛ nõ gnãt? a gẽito. Addit ẽt m̃gr q̃ ſiſt nõ ꝑbat Aug̃. q̃ ꝑ nõ ẽ ſapies ſapia genita. ſi. n ꝑ ẽt ſapies ꝑ illã ſapiaꝫ. quã genit. eã idẽ ſit ei ſape ẽ eẽ. ſe ꝑ q̃ biet eẽ ꝑ illud ẽ ab illo. q̃ genit. q̃ nõ ꝑbat re. Scõa ꝓpõ. Quãꝫ fili? ſ ſpiritaẽ? nõ ſint aliud q̃ ipa diui. ẽntia. ri. ꝓducti ſit ab o realr. Ide ꝓpõnes m̃gr ineſſigat obiectiõẽ. Sb q̃ dicit ẽ. ſ. q̃ pr nõ genitr diuaꝫ ẽntiã. Hã dicẽ. ꝑ̃ genuit illud q̃ ipẽ ẽ. eſt de una eẽntia. igit genit diui. eẽntiaꝫ. Et m̃gr rñdet q̃

illa: pī genuit id qō ipe ē, sic dī; itelligi, i. pī genit filiū eo ḡ ee nitate ē ide cam ipo. Tadē enīo ḡ nō ē ꝑcedē dus ḡ eentia genit filiū, eo ḡ se ipz ide gnāle se ipm mḡr expōit auctes scōs, ſ. Augu, ⁊ Hylarij ꝑ euidēt ꝑdict, quia genit ḡ eentia filiū sit de eentia ꝑis. Ne auctes sī sic exponēde sen it teligēde. filiꝰ ḡ ē eentia ē de ꝑe ḡ ē eentia. ⁊ sic de aliis. Tertia, ppō ē. ſ. filiꝰ ⁊ ꝑsilicus sūt ꝑducti. nō tñ de nihilo ſ de aliquo. Is nō de aliq; mālī. Hōc ꝑpone ꝑbat mḡr exponendo auctes dictos ꝑes, de filiꝰ genitꝰ, ⁊ dicit ḡ nō auctes sī sic exponēde. ꝑ ḡ genit filiū ē sua sa nō ḡnit eī de nihilo. Is genit tale ḡ ē similē nāe cuꝰ ipo. Hōc expositionē mḡr confirmat per multas augstates que patent in littera, igit ꝛc.

Di. vi.

Augu⁹. Spi. cu iuſdam retici.

Rſpō. ſio

Q Trum pater uolūtate genuit filiū an neceſſi tate. ⁊ an uolens uel nolens ſit deus.

Reteꝛea queꝛi ſo let. vtꝛ ꝑ ḡ eneꝛit filiū uolun tate an nēcitate. Be hoc Dzo fiꝰ ad Augu. ita ait. Uolūtate genit ꝑ filiuꝫ: uel nēcitate. ſed nec uolūtate. nec nēcitate. ḡ nēcitas i deo nō ē. hire uolūtas ſapiaꝫ nō potuit. Quo uicr ver Aug. ait i. vv. li. de tri. Rideāda ē dialetica Eunomij. a quo eunomiāi heretici oꝛti ſūt. Qui cū nō potuiſſet iteligēe nec credeꝛ uoluiſſ vni genitō dei filiū ꝑbū dei ee nā. i. de ſba ꝑiꝰ ge nitū nō nāe uel ſbe dixit ee filiū. ſ; filiū uolūtatis dei. uolens eſſeꝛe accedēte deo uolunta teꝫ ḡ gignēt filiū ſic nos aliq; aliḡd uolum⁹ gō aſſeꝛa nō uolebam⁹. pp ḡ nō mutabil' iteligi tur nec nā. ḡ abſit vt i deo eē credam⁹. Dicam⁹ ḡ ꝑbū dei ē filiū dei nā. nō uolūtate. Vt docet Aug. in. vv. li. de trini. ubi quēdaꝫ catholici heretico ꝛiſdēte cōmēdat dicēs. Acute ſane qđā ꝛādit heretico ꝑſtiſſime interrogāti. vtꝛ deꝰ filiū uolēs uel nolēs gēne rit. vt ſi diceret nolēs. abſurdiſſima di miſia ſeqꝛet. Si āt uolēs. otiuo q̄ ſi tēdebat odude ret. ſ. nō nāe ee filiū ſ; uolūtatis. At ille vigilā tiſſime vicitis ſūt ab eo. Vtꝛ deꝰ ꝑ uolēs aut nolēs ſit deꝰ. vt ſi rideret. nolēs ſequeꝛet grādis abſurditas ⁊ miſeria. quā de deo credere magna ē ſamia. Si āt diceret uolens: rñ deꝛet ei. ḡ ↄ ipe uolūtate ſua deꝰ ē. ñ nā. Quid ḡ reſtabat niſi vt obmutueſcēt ſua itꝛrogatiõe obligati idiſſolubili viculoſe vidēs. Et ꝑdi ctis docet nō ee occēdum ḡ deꝰ uolūtate uel nēcitate. vel uolēs uel nolēs ſit deꝰ. Itez ḡ uolūtate uel neceſſitate. uel uolens uel nolens genueꝛit filiū.

Oppoſitio contra predicta.

Sed cōtra hoc opponitur ſic. Uolūtas dei ē nā ſiue eentia dei. qꝛ nō eſt aliud deo ee. aliō velle. ⁊ iō ſicut yna ē eentia triū ꝑſōꝝ. ita ⁊ yna ꝛolūtas. Si ḡ deꝰ nā de us ē. ⁊ uolūtate deꝰ ē. ⁊ ſi ꝑbū dei nā filiꝰ dei ē. ⁊ uolūtate filiꝰ dei ē. Hoc āt facile ē refellē. nā ⁊ ꝑſcia dei ſiue ſcia ḡ ſcit vel ꝑſcit bōa ⁊ ma

la. diuia nā ſiue eentia ē. ⁊ ꝑdeſtiatō ſiue uolū tas ei ḡ eadē diuia eentia ē. nec ē aliud deo ſci re ⁊ velle ḡ etc. cū ſit vnū ⁊ idē ſcia ꝑ uolū tas. ſi tñ dī de uolūtate ḡgđ oī de ſcia ⁊ ecō uerſo. nec oīa illa ſua uolūtate deꝰ vult. q ſua ſcia ſcit. cū ſua ſcia nouerit bōa ḡ mala uolū tate āt ſi velit nili bōa. Scia ḡppe dei. ⁊ ꝑſcia de bōis ē ⁊ malis. uolūtas vō ē ꝑdeſtinatio de bōis ē tñ. ⁊ tñ vnū ⁊ idē deo ē ſcia ⁊ uo lūtas ⁊ ꝑſcia ⁊ ꝑdeſtinatio. Ita cū vnuꝫ ſit nā dei ⁊ uolūtas. ꝯ tamē ꝑ genuiſſe filiuꝫ nā nō uolūtate. ⁊ ee deus natura non uolūtate. Quaſi itelligēda ſit illa ꝛba: ꝑ nec nolēs nec uolēs deꝰ ē. nec uolēs nec nolēs genuit filiuꝫ.

Predicta tamen verba gui bus pudēter dcīs ē. ꝙ deꝰ ꝑ nec uolēs nec nolēs ē deꝰ. nec nolēs nec uolēs genit filiuꝫ ſiue uolūtate ſiue neceſſitate. ex tali ſenſu vſiꝛ accipiēda. vr uolūtatē ꝑcedēte vel accedētem inteligam⁹ ſ; ſr Eunomi⁹ intelligebat. Non n. ipe deꝰ ē uolūtate ꝑcedēti vel efficiēti: vel uolēs ꝑuſq; deꝰ. nec uolūtate ꝑcedēti. vel ac cedēti genuit filiū. nec ꝑ uolens ḡ gnāns ḡ nuit filiū. nec ꝑ gnāns ḡ uolens genuit filiū volens tñ genuit. ſicut potens genuit. ⁊ bonꝰ genuit filiū. ⁊ ſapiens genuit. ⁊ hꝰi. Si. n. ꝑ ſapiens ⁊ bonꝰ ḡ genuiſſe filiū. cur nō ⁊ uo lens. cū ita ſit deo idez eſſe volentez ꝙ eſt eſ ſe deum. ſicut idez eſt eſſe ſapientez ꝙ eſt eſſe deū. Dicam⁹ ergo qꝛ ꝑ ſicut ſapiens. ita uo lens genuit filiū. ſ; nō uolūtate ꝑcedēti vel accedēti. Quez ſenſū apit aug. ⁊ ꝓfirmat ita dicens ſup epl'az ad ephꝫ. De filio dei. i. ꝺſio nſo Jeſu xꝓo ſcripū eſt. qz cū ꝑſe ſit mp fuit. nūquā eſt vt eſſet paterna voluntas ꝑcceſſit. ⁊ille quidem natura filius eſt.

Ozca diſtinctionē ſertā quere, vtꝛ deus ꝑ genuit deū filiū uolū tate. Ob ſic. Ricar. 6. d. vnī. c. 3. poſt alia tractata de ꝑductione ploꝛaꝫ dicit volūtas ſup hic ē ſ; ſupius ſi ditimus aꝛ dire verbū abbreuiatū ingenitū velle habere ſe cū ſibi cōformē atq; cōdignū. idē mibi videt ḡ gigneꝛ filiū: ⁊ tam genitū ḡ ingenitū velle habere cōdilec tū idem videt ḡ ꝓducere ſpiritū ſanctum. ſed ſi pa treꝫ velle habere cōformem ei gigneꝛe ergo ſicut voluntate vult habere cōformem: a voluntate ge nuit. Et eadē auctoritate ar. quē alter ſic. Eodez modo ꝛcdendū ḡ ſancte patriꝛ ſe ḥs ad gigneꝛe ſicut velle vt ē ꝑris ⁊ filij ſe hꝫ ad ſpiraꝛe. nec aūt ſpiritus ſanct ſpiraꝛ uolūtate ſed mālī vt ē ꝑris ⁊ filij: ꝙ ē. ⁊ Ite Aug⁹. cōtra Maximīnū. li. 3. c. 1. ⁊ ponit dist. 20. pater ſi nō genuit filiū filij equalem. aut non uolūt aut nō potuit ſi nō uoluit igit inuidus fuit et hoc ſic i nidia nō ꝓmeruit. ad illa que uolūtate ſubtrahunt ⁊ uolūtate poſſunt cōferi ſicut nō ſi inuidus ſi nō ſa cio te ſapientē: qz nō poſſus facere ſapientia ſibi ma igit pater uolūtate generat filiū ſibi equalē. qz ſic au ctoꝛitate ꝑdicta eſſet inuidus ſi nō generaꝛet filiū eq lē. Ite. ſ. metha. c. de neceſſario: omne inuolūta riū ē triſte ſ; nihil ē triſte in diuinis: g nihil inuolūta riū: g filius volūtate generat. Ite verbū ē amoꝛ ps ⁊ ꝑdnēs. qz nihil niſi natū ſm Hylariū ḥs filius

principiū sit amoris. q. ducti ē volitas. sigt. 2ē. Si di
cat q cōcomitant ē amor; quia p̄mo ē nō tria. p. duc
ta. d. Cōtra quia idē est p̄ncipiū respectu p̄mi termi
ni formalis ꝫ cuiuscunq; cōcomitanꝫ illā terminꝫ.
Cōtra. Dam. li. i. c. 8. Generatio ē op̄ nā. ꝫ ma
gister in littera. 2. Augu. ad Dorosiā ꝑfre scientiā vo
lūtas nō p̄t ē cā filiꝰ sui sciētia vl sapiētia patris nō
generat voluntate.

Henri. in suma arti. 58. q. 2. 5 o ti. q. 5 q. 4.

In ista questione videnꝫ ē due dif
ficultates vna qua
liter p̄ter generat filiū volēs. Alia quō saltet q̄ pa
ter nō generat filiū volūtate vt p̄ncipio. p. ducti uo.
Quantū ad p̄mū dicit q nō generat volēs: ꝫ tñ ne
cessitate nāli sicut ignis calefacit ꝫ actu generādi ꝫsi
ūa posito volūtat p̄ri ꝫsi cōplacet in illo. Dic argm
tur ſic intellectiuꝰ p̄ncipiū ꝑcedit aliquo aliquo mō volū
tionē p̄ris. ꝫ intellectiuꝰ p̄ris vt patris videt esse gi
gnitio vbi vel filij: ꝫ gignitio filij vt filij ꝑcedit ꝗ
cunq; volitionē p̄ris p̄ma. ꝑpō ē euidens. er. 15. de
tri. c. 27. ꝑbo secunda. q. eiusdē potētie non sunt duo
actus q̄ potentie distinguūtur p. ac⁹. 2. de anima. gi
gnere aūt filiū fiue dicere verbū q̄ idē est in deo ēt
actus potētie intellectiue ꝫ intelligere simili ꝫ dicere
est formaliter aliq̄ intelligere: ꝫ nō nisi ꝑtes vt ꝑtes
ꝫ intellectiuꝰ patris vt ꝑtis ꝫ gignitio. C Ista rō inni
titur minori falſe. f. de idēritate intelligere ꝫ gigne
re dicere: ꝫ ex ipa seq̄ actio falſa. f. q̄ ꝑ nō ꝑpē vo
lens dicit. ꝑmo q̄ nō dat̄ idēritate nīoris. ſo q̄ illō ꝑtis
ſimiliter. ſecūdo nullo modo ad ꝑbones minoris falſe.
quarto q̄ so beat vitari illud ꝑis falſi. e oppō⁹ pe
nert q̄ ē ꝑncipale in illo arti⁹. De ꝑmo ſillā opi. ſ
idēritate intelligere ꝫ dicere arguio ſic. Intelligere ē
ꝑfectio ſimpli. dicere nō. ꝰnō dat̄ idē formaliter: ꝑ
batio ꝑme: ꝑter qu annum ad intellectum est for
maliter beatus intellectiue. ꝰ tñ ad volitatē voli
tionē. non est autes beatus nisi ꝑfectio ſimpli. ergo in
tellige rē ꝑfectio ſimpliciē. ꝑbatio ſecunde. q. ſi di
cere cēt ꝑfectio ſimpliciter: tūc ſilius ꝰſpiſan ens ſi
essent ſimpli perfecti. q. nō dicit accipiēdo hoc mō
dicere. quod ē exꝑmere verbū. 2° ſic. q: ſicut in crea
turis nō actiōis. ꝰ nō factiōis formaliter distinguūtur
q actio ē vltimꝰ terminus. factiōis aūt ēt aliūs ter
minus ꝑ ducti⁹ q ꝑpām factū. ꝑ ita in diuinis ope
ratio: qua formaliꝰ ꝑ operat. vt distinguit a ꝑductio
ne ꝗ formaliter ꝑducit. ꝛ hoc vt q: opatio ꝫ obꝫ
ſi ſuppoſitum. ꝑductio aūt ſit ꝰ terminū ꝑductum ꝑ
ipam. ergo intelligere: quod ē opatio patris nō ē for
maliter dicere qđ ē ꝑductio filij a patre. hāc ꝑclusio
nem. 3. dicēdo. c. b⁹ i cōfirmatio ēt. qz aliꝰ non bene fal
na retur. quō ꝑater gigniti filiꝰ: volens ſicut arguti ē
m ꝑncipio in pede gōnis. niſi q: nāli gignēs ꝑus vel
ket ifā gignitionē ſi cut in intellectu nō habēte nāli
ꝑmā intellectionē. que nō ē in ꝑtate noſtra pōt ꝑ̄ea
voluntas nra cōplacere in illa intellectiōe iam poſi
tas ſed ꝑpter loquēdo nō dicimus illā actionē volen
tes ſed eam elicitas voluntas ē. ita ſequeret ſi fo
maliter dicere ēt intelligere: volens ſequeret non gigneret
filiuꝫ formaliꝫ volēs. ꝫ patri ipſa gignitio quaſi ali
quo mō poſteri⁹ cōplaceret. Dico igit q̄ hoc modo
ꝑ gignit volēs. q: in ꝑmo ſigno originis ꝑ intelligit
formare. ꝛ tūc ēt ꝑpter hīc actū volēdi formare. in ſoſi
gno gignit filiū. nec tñ iſtā gignitionē volitiue ſequē
te illā gignitionē ꝗ volitiue habuit in illo ꝑmo ſigno
originis qua ꝑ̄ vult formare. ꝑpponēdo aliq̄m in
tētionē qua ꝑ̄ formare intelligit. nō aūt gignitiones
verbi. Sic ē dico ē ꝑter volens gnāt nō tñ volen
te ꝑtre fed ante. De. 5°. ad argm ētū illud de diſtin
ctōe ꝑtitā ꝑ per actus dici poſſet ꝙ illud verū ē de
actibus adequatis. aliter nō. q: potētia illimitata
eadem manēs poteſt bene plures actus. C Aliter dī
cit quōd dicto. 2° intellect⁹ vt intellectus bēt illuꝫ
actum qui ē intelligere. ſic aūt ꝑs iſtum actum qui ē dicere ꝑmo ꝙ iam fact⁹ est in actu ꝑ intelligere. ſi illꝰ est impoſsibili di. 2. vbi argutum ē q̄ ille actus siue intellectiuꝰ siue dicēdi ꝑtus nō est ꝰ formalis signādi verbus. et ꝑ ideo ad illā ꝓbationē po⁹ diſtinguit ꝙ actus. Aliter rideo ſic: q actio in creaturis vno mō dicit ꝙ ꝑ actiōe de genere actiōis. illo mō ꝑ actiōe ꝛ eo. qui est qualitas absoluta ſicut ꝑpoſitum ēt ꝑmus ꝑbi. 3. q. vltima. in reſpōne ad tertiū argm ꝑncipale vnius ꝑ potētie tñ ē vnius act⁹. loquēdo ō ꝑ actuꝰ vel illo mō. vnius tñ potētie pōt bene ēt duplex actus quoꝝ vnus ſit de genere actiōis alī⁹ ꝛ de genere qualitatis ſicut intellect⁹ noſter ꝑ actiōe de genere actiōis ꝑ gignere verbū. ꝰ tñ aliū actū de genere qualitatis. ſ. illā noticiā. genitā. ꝛ ita in ꝑpoſito intellectus diuinus ꝑ vnū actū eorꝫ ꝑpōtē intellectiua ni noſtre quę eſt qualitas quo. ſ. actu intellect⁹ ꝑris formaliter intelligit ꝛ ꝑris actū correſpondentē actui de genere actiōis quo. ſ. exꝑimit verbū.

Henri. q⁰. 6. q. 2. a. 1 & 2. ibi. p. ꝑte ſi me. q. 34. ar. primo.

Quantum ad ſecundū articulū videt
q ꝑater nō ꝑducat filiuꝫ
voluntate tanq̄ ꝑncipio ꝑductiuo. ꝙ ꝑncipiū ꝑductiuū vnius rationis in diuinis nō ꝑt ꝑbere duas ꝑductiones vnius rōnis nulla. n. ꝑductio ſic est vni⁹ rōnis niſi vnica: q̄ ad equata. ꝗ cū ſpiritus. ſ. ꝓducat ꝑ modū volūtatis. vt ꝑncipiū ꝑductiui filiuꝫ nō ſic ꝑducet. C Sed in iſto articulo videt eſſe dif
ficultas ꝑpter verbū augu. qui videt attribuere ge
nitionē volitati in nobis vt ꝑncipio ꝑductiuo. 9. de tri. c. 9. vel. 12. Glerbū amas ꝑncipit. ꝛ vide li. c. io. vel. 27. noticia placita digneq; amata verbū eſt 7. li. de trini. c. 5. vel. 9. volitatis ipa quō fouis cozpoi obo formādū ſenſū admouebat: formatiōs im gebat fic acā recordand animi ad memoriā couertat. ꝛ in eodē li. c. 4. vel. 11. volitas vero illa que bac atqs illac facit arg. referri acē formandā cōiungēs formatā ꝛ dicit multa cōſimilia. g vult ꝙ volunta. habeat rōnē couertentis acie ad genitionē ꝛ retinentis eā in actu. Ita igit videt in trini. cuius imago eſt in aia ꝙ volitas habeat ibi aliquā nō ē ꝑncipij reſpectu ꝑductiōis vel genitiōis vel rōes alicui⁹ ſuperioris applicatis ꝑncipiū ꝑorimi ad actū ſuus ſuperioris in nobis. Dico etiā arguit ſ nobis q̄ ē gignitio nō eſt mere nālis nullo mō eēt in ꝑoſitate volūtatis. ꝛ ita ſemp̄ habet̄ mus idē verbū de eodē obꝫ ſozti⁹ mouente intellectū. C Quantū ad illū articulū: ꝛ ſi alīq̄ diſſigiāt ꝙ ꝛ volūtate pōt teneri aduerbialit: vt ſit ſenſus volūtate genuit. ꝛ. volūtarie genuit ꝛ tūc eſt vera aut ꝓpter ſecundā ablatiue. ꝛ tūc notāt eām ꝛ ꝑmi
piū eſſe itā reſpectu genitiōis. ꝛ tūc eſt falſa. dicitur quid ſit de iſta diſſictione nō videt dicēdo ꝙ ꝑater filiuꝫ genuerit volūtate ita ꝙ volūtas ſit ꝑncipiū ꝑmū vel remotiꝰ. q nō ꝑmū. ꝓbati eſt: q: ꝑci piuꝫ vnius rōnis nō ē niſi ꝑncipiū vnius ꝑductionis. Quod etiā nō rem otus: ꝑ: q: ſicut volūtas vt eſt ꝑncipium operatiuū aliquo modo poſteri⁹ ꝙ operatur ꝛ intellect⁹: ita vt eſt ꝑncipiū ꝑductiuū ali quo modo poſterius ꝓducit ꝛ intellect⁹ ꝛ ita non erit cā ſuperior neq; prior in ꝓductiōe qua eſt ꝓpria ꝑductiōe. C ꝓpter ilas tñ auctoritates augu. intelligendū eſt ꝙ in nobis nō ē tñ vnicus actus intelligēdi accipiēdo actū ꝙ de genere qualitatis neq; vnicus actus signēdi: accipiēdo actū ꝓ actione de genere actionis q: ſi eēt tñ vnicus actus ſi eēt tñ vnicus ille. ꝛ ille ſi eēt idē tūc: tunc volūtas non ſtra nulla cauſalitate haberet in rōne actus intelligē di qui eſt de genere qualitatis neq; rōne act⁹ signēdi qui ē de genere actiōis i diuinis igit cū nō ſit ꝑa tre niſi vnicus act⁹ intelligēdi reſpectu illi⁹ act⁹ vo

Jo. rodi ii. ꝑmo di. 6.

lūtas patris nō habebit aliqua rōnes ꝓncipii vel cāe
cā etiā nō sit nīi vnicus ac⁹ dicēdi respectu illius
volūtas nō habebit rōnes ꝓncipii : q⁹ volūtas sicut
operādo ita ꝫ producēdo vel ꝓncipiādo sequit aliq⁹
mō intellectus, ac⁹ igit dicēdi ꝑcedit omnē ꝓncipi
tionē voluntis potet ih volūtas vt cōplacēs mō vt
principians habere actū respectu illi⁹ genitiōis ex
ſ ꝫ voluntas vt operās in patre n ꝓsupponit geniti
onē: sed trīmodo intellectionē illā qua pater formali
ter intelligit in nobis aūt vere sūt auctoritates aug⁹
q⁹ volūtas mouet acīē ad actū intelligēdi vel cogno
scendi: ꝫ tenet ēt in cognitiōe: q⁹ posito ꝑmo actu no
stro fiue de genere qualitatis fiue de genere actiōis
possūm⁹ habere alios ac⁹ posteriores ex iperio vo
lūtatis in patre aūt volūtas nō ad mouet intelligētiā
ꝑs vt formādas a memoria patris: q⁹ in patre non
est nīi vnica intellectio formalī: q⁹ ꝑcedit aliquo
modo ꝓductionē verbi, neq⁹ ad mouet memoriā ip
si obo vt signat verbū. C Ꝟtra istud arguit ꝙ aug⁹
nō ih intelligit in nobis ſ ētiā in deo: q⁹ augu. nūq⁹
videf assignare actū volēdi volūtati vt ē tertia ꝑs
imaginis: nīi illū qui est ꝓiungere pentes cū ple. ſ ꝫ
mō habet causalitare aliquā respectu genitōis plis
ergo ista ꝑs vt est ꝑs imaginis nihil repūtabit ſ
ꝓtotip⁹: nīi volūtas diuina habeat aliquo mō fie
cōiūget. R⁹ō ſ frequēter assignet volūtati actū illi
vt est ꝑs imaginis. tñ aliquādo illū assignās aliꝰ
videt dilectionē eiusdē obi: q⁹ est obm memoriē
t intelligētie sicut apparet. i ſ. de. tri. c. ii. vñ ꝑt in
quit semp iterna imutabilisq⁹ nā recoli cōspici cōcu
pisci que auctoritas posita est supra distincti. 3. q. vl
tima vbi. n. expſſe ponit trinitatē in memoria intel
ligētia ꝫ volūtate: vbi habet tñ actū circa obm: ideꝫ
ſ. veritatē increatā similiter. li. 14. c. 8. ponit trinitā
tatē in mēte inquantus meminit sui intelligit ſ ꝫ
diligit ſ se, vtrunque ēt actū tangit simul. i ſ. de tri. c.
3. mēs ⁊ noticia ꝫ se nouit et amo⁹ ꝙ se noticiās sui
diligit. ꝫ bñ ꝺcurrit ih tuo ac⁹ i volūtate n̄ra ꝙ: ip
sa animans obs amat etā noticiā obi ei⁹ſde ⁊ eamo
re obi mouet intellectū ad intelligēdū illud ꝙ cogni
tans ipsā mēorie de q̄ ipa formet. ⁊ tenēs eas in rali
cōiunctione. ꝫ per hoc in actuali intellectiōe vnius
obi, Ista aūt duo⁹ actuū voluntatis in nobis ꝓnci
palior est ille qui est dilectio obi: q⁹ ille ē cā quandoq⁹
dilectionis ac⁹ nī alius. ſ. dilectio actus ē velio: : q⁹
respectu obi mali diligimus actū cognoscēdi: ꝫ non
obm ſcm dicit Augusti. de tri. c. 9. diffinitio in
intēperantia: ꝫ dos ſ. vt verbū ei⁹ placet mihi diffinit
re ꝫ nō placeat mihi in ꝓtinētia vel intēperātia vo
lūtas igit in nobis vt est ꝑs imaginis repūtat vo
luntatē in deo nō ꝓsita ad istus actus copulādi qui ē
voluntatis nře. ꝫ ꝺctum ad alū actus inquantus. ſ.
voluntas n̄ra est ꝓncipius pducēdi actus, circa ides
obm q⁹ fuit memoriē ⁊ intelligētie nře. q⁹ voluntati
in diuinis est ꝓncipius, pducendi amoꝛ ad equatus
ēntie diuine que est obm ꝑmum memoriē diuine
intelligētie ⁊ voluntat⁹ ille amo⁹ pduct⁹ est ſpūs. ſ.
cui cōsequēter in nobis dilectio pducta : que di
lectio frequēter ab augu. vocat voluntas, sed volun
tas ꝓprie in nobis ꝓ ꝑte nā nō cōsequēter ſpi
ritus. ſ. sed vi ſpiratiue que est in ꝑte ſ filio ꝫ ſ̄m il
lus actus quo voluntas in nobis est ꝓncipius, pducē
di amoꝛ obi intellecti. nō aūt ꝑmo inquantū habet
pducere amoꝛ noticie genite nullo aūt mō inquan
tū est causa ſuperioꝛ noticie genite fic quidē vis ſpi
ratiua ꝓncipii pducēdi ſpiritū sctū. ſ. in diuinis q
ē amoꝛ ēntie diuine: ꝫ et amoꝛ noticie genite. ꝫ ſ. ex
ſ aliqué ordiné ſ ſit ē vis illa ſpiratiua aliq⁹ modo
principii pducēdi noticie genite: q⁹ est ꝑs ſ̄m
ſignoꝛ originis sit volūs ⁊ in ſcō signat. tñ voluntas

ꝑs nō ḃs rōnē ꝓncipii ꝓ respectu illi⁹ ꝺignitiōis ver
bi. fic igit ꝑs ḃo ꝑater volēs generat filiū : tñ non
volūtate vt ꝓncipio formali elicitiuo ꝺnatiōis. Tñ
ꝺctum ad intentionē Augu. de volentie cōsulentia
rem⁹ eam, ple. vbi ꝙd ostendo ꝙ illa dilecto cop
lans loquēdo respectu actus sentiendi est inclinatio
ſcā in ꝑtētia ꝙ ſpem sensibiles. vñ ista quę ꝓpter
ille doctor. 12. vj obiectus sensibile: ſpecies, inclinatio
nes sactā, potentiā sentiendi. ⁊ actus sentiendi. Ꝑoc
bat ꝙ vna auctem Augu. 6i. de trin. ca. 2. vel. iij. cū
enim ait Augu. quedā actiones ꝙ sunt ꝓpter scientia
fine sic sensum ingens detinet oculoꝝ animi inten
sio: cce ait ille tertiū. q⁹ enim detinet sensum nō est
nīi illa excitatio per dictā inclinationem. vocat aūt
eā aug. sm cuꝫ intentiones animi cāntis: q⁹ ꝓ ipsam
fit sensus animi intent⁹ ad ꝓcipiendū obm. Ex istō
nō est ibi ad intentiones Augu. q⁹ ibi de diffinguens
ea ab inuitees ꝙ intentio dicit ꝙ tertiū sol⁹ animus
est. igit sm ea illa intentio q⁹ erat tertiū nō est illa sci
natio vel excitatio ꝙ ꝑcem, similit illud tertiū at
tribuit volūtati illi de qua dicit inferi⁹ ꝙ voluntas
hac arcu illac refert acīe mētis. ꝛc. q⁹ non vi veruꝫ
de inclinatiōe ſ tñ mō ꝺ volūtate ꝫ potētia animę.

Ad argumenta principalia

C Ad ꝓ⁹ dicit Ricar. ḃmidi vi. ꝛc. ii. ḃ vi. Aug. q⁹
velle ꝑtis fit formalī gignere. q⁹ dic. ſ. d. iij. c. 14.
vl. 32. q⁹ ſpiritus ꝓcedit quo⁹ dat⁹ ꝙ nat⁹. i. ꝑ
modū volūtatis libere: nō ꝑ modū nāe: ⁊ ido opōr
tet exponere Ricar. ꝙ ipse intelligat concomitant.
C Ad aliud dico ꝙ inuidia nō ſolū ē in subtrahēdo ei
la bona que possunt cōmunicari actu volūtatis im
mediate. sed ꝺcāmus volentes ꝙ cōmunicare ꝛ non
cōicat. pat aūt volēs ḃs fiscut ꝓncipio elicitiuo vel
ꝓductiuo generat vt ꝺctum est. ⁊ ideo tenet argm⁹
Augu. de inuidia. Ad tertiū dico ꝙ nihil est ibi inuo
lūtarius: ⁊ ideo gnātio filii nō ē inuolūntaria. cōcedo
ꝫ tñ non segtur vltra: ꝙ est volūtate vt ꝓncipio eli
citiuo, multa in. facim⁹ fine volūtate ꝑcedte fine cō
comitante quoꝝ ꝓpter cōmitantiā ediati nō ē volūtas.

Ista est distinctio sexta

In qua
sō ꝙ essentia ⁊ iuia nō ꝓssit esse termin⁹ generatiōis
incipit agere de ꝑtētia generatiu. circa q⁹ tria fac
ꝑs: ꝫ mo ostdt quō ꝑater nec volūtate nec nēcitate fi
lium genuit. Secdo ꝙ illud replicado ꝙ inducta
obiect. Tertio ꝑt⁹ ḋisq⁹ione ad ꝓncipale intētus
redit. ꝑs mo ista: facit a ꝓncipio dil. vsq⁹ ibi. Sz
ꝛa boc opponit. Secūdo vo ab vbo ad ide vsq⁹ ibi. Ꝑoe
dicta tñ ꝺba. ꝛc. Tertiū ab inde vsq⁹ ad tres distin.
In ꝑmi mg̃r ista in hac distin. stat in trib⁹ ꝓpōib⁹
quaꝝ ꝑma ē ḃs. Nō ē catholice ꝺtendū ḋo ꝑem ge
nuisse filiū nēcitate cogēte, aut volūtate ꝑcedte: ꝫ
ꝑbat hc. Illud nō ē catholice ꝺtendū ḋo ꝑem ꝓcessi
sse quē deū aut ē milex aut mutabilē: ꝫ filius, dei nō ē
nālem filiū: sed ꝑem genuisse filiū nēcitate cogente
aut volūtate ante est ḃmōi. illō nō ē ꝺtendū. Argm
ēt nota ⁊ maioꝛ. sed minoꝛ ꝓnit mg̃r in textu. ridē
do ad qōnes istam. Utꝛ ꝑ genuit filium ex nēcitate
aut volūtate. Ogr nō dedo dicit. Nec genuit ex ne
cessitate. q⁹ si fic dicꝫ genuit cū nō possit ei non ge
nerare, tūc nēcitas coactiōis caderet in deū. q⁹ nō ē
dicēdū. cū ipse sit sūme liber. Nec ꝑ voluntatem. ſ. ante.
ſ. ꝙ ꝑ vellet filiū gnāre ꝙ ipm genuit: vt ſ stareꝫ ei⁹
libera ꝑtāte vt generaret si vellet. ⁊ nō generaret si
nollet. q⁹ sic caderet mutabilitas in deū: q⁹ est incō
ueniens. Ista ꝑtēs in ista auctē. ḃ. Augu. Sc̄da. ꝓpō
ēb ē. ꝙ ꝺuine nāe ⁊ volūtat⁹ idēntate argui nō ꝓt ſi
liū nā ē filiū volūtate. Ista ꝓpōnes ꝓbat mg̃r in ista
ſolūcōe argm⁹ hereticoꝝ, q⁹ faciūt in ista mā dicen

tes. In diuinis idē ſumnā ꝛ uolitas. Si igit pr̄ genit filiūnā. viēt ꝙ genuit ipm uolitate. Ad quod magiſter rndēdo dicit. Exquo diuinis nā ꝛ uolitas diſſeritrōne uel cōnotato, iō nō obſtat ꝙ ſint idē ideptitate abſoluta. nō tñ ſint idē ideptitate formali. qꝛ aliq̄ pōt cōuenire nīe q̄ nō cōuenit uolitati. ꝛ perſias non eſt incōueniens filiū eſſe filiū nā ꝛ nō uolitate.

Et conſirmat hoc per ſimile. Quia uolitas diſſeritrōne uel cōnotatione. qꝛ ſcia cōnotat aliquid eē in deo qđ nō cōnotat uolitas. ꝛ econtra. quia ratione ſcientie ſue ꝑuenit deo ſcire et cognoſcere malū. nō tñ rōne uolitatis ſue cōuenit ſibi uelle ꝛ approbare malū. ꝛ ita eſt in ꝓpoſito igit ꝓpoſitio vera. Tertia ꝓpoſitio. Soliſ recteſtas incōmutabilitatis ac uolitas cōmunicabilitatis cōcurrit ad eternā filij dei generatiōnē. Ita ꝓpoſitio ꝓbat ſic. Illa neceſſario cōcurrit ad eternā filij dei ꝓductiōnē: ſine qb̄ impoſſibile eſt deū eē deū, ſed deus neceſſario eſt deus neceſſitate incōmutabilitatis ꝛ uolitate cōicabilitatis. igit iſta duo ad ꝓductionē filij dei cōcurrit. Tenet argumentū ꝛ maior. ſed minor ꝓbat magiſter in tertio ſuī ſniaiter vbi rephendit quēdā bereticum qui diceꝛat patrez generaſſe filiū uolitate ꝑcedēte uel añcedente uel effectiue. ꝛ ſic ꝑius fuiſſe volens ꝙ generans. quod falſū eſt. igit ꝓpoſitio apparet vera.

Dſt. 17.

Nic queritur an pater potuerit vel voluerit gignere filiuꝫ.

Ne ſolet queri a quibuſdam vtꝛ pr̄ potuerit vel voluerit gnāre filiū. Si.n. inquiūt potuit vel voluit genezare filiuꝫ. ergo potuit aliq̄d ꝛ voluit. quod nec voluit nec potuit filij. Nā filj nec potuit nec voluit generare filiuꝫ. Cui verſimile facile riſdem⁹ dicēres. poſſe vel velle gnāre filiū. nō ē aliq̄d poſſe vel velle ſim̄ potentie vel volitati. Eſt tñ aliqua potēia vel volitas. Ꝙ poſſe vel velle gignere filiū. ꝛ iō diſtinguenda ē intelligētia ꝓpoſit vbi. poſſe vel velle gignere filiū. vel poſſe vel velle aliquid. Neq̄. n. gnātio filij aliq̄d eoꝛ eſt. ꝙ ſiba ſuī tinine potēie ꝛ volitati. nec eſt aliq̄d inter oia vel de oib⁹. ſz ſuper oia ꝛ añ oia. Non. n. añ voluit vel potuit ꝑ genuit. ſicut nec añ fuit ꝑ genuit. qꝛ ab eterno fuit ꝛ ab eterno gēnit. Eꝛ ſimili quoq; hoc videre poſſum⁹. Pr̄. n. pōt eē pr̄. ꝛ a vult eē pr̄. filij aūt nec pōt nec vult eſſe pr̄. ꝛ pr̄ pōt vel vult eē aliq̄d qđ nō pōt. vl vult eē filij. nō ſeq̄t. ꝛ eē ꝑies nō ē eē aliq̄d. ſz pōt eē ad aliq̄d. vt i ſequenti oſtendetur.

Ponit quedam verba Auguſtini vnde poteſt moueri auditoꝛ.

Sed vehementer nos mouet quod Aug. ait in. j. li. otra maximinū. q aſſerebat pr̄em potētiōē eſſe filio. eo ꝙ filiū genuit deū creatozē. filij aūt nō. dicebat⁹ pr̄em potuiſſe gignere nō filiū. ꝛ ideo potētioꝛē eſſe filio. Ad qđ rndens Augu. dicere vł. q. filiuſ

Augu.

et potuit gignere. volēs oſtdere pr̄em eſſe nō potētioꝛē filio bis verbis. Abſit vt ideo potēioꝛ ſit pater filio ſicut putas. qꝛ creatoꝛē genuit pr̄. filij aūt nō genuit creatoꝛē. neq; n. ñ ꝑtuit. ſz non opoꝛtuit. Aide ꝛ diligēter attēde hec verba. nō. n. nō potuit. ſz nō opoꝛtuit. Vt Augu. n. dicere ꝙ filij potuit gignere. ſz nō opoꝛtuit ꝛ ita potuit ꝙ nō opoꝛtuit. Quare aūt nō opoꝛtuit. ſubdit dicēs. Imm oderata. n. eēt diuina gnātio ſi genit⁹ filij nepotē gigneret pr̄. q. ꝛ ipe nepos niſi auo ſuo ꝓnepotē gigneret. Sm vſaz mirabilē ſapiaz. ipotēs diceret. Siſt ēt ille ſi nepotē nō gigneret auo ſuo: ꝛ ꝓnepotez pauo ſuo. nō ꝙ vob appellaret⁹ ops. nec ipleret gnātiōis ſeries. ſi ſp alt⁹ ex altero naſceret. nec eā ꝑficeret vltas. ſi nō ſufficeret vn⁹ ops. Itaq; oipotētē gēuit filiū ꝑtis nā nō fecit.

Opponitur predictis verbis auguſtini.

Hoc autez videtur quibuſdam non poſſe ſtare. ſ. q filij potuerit gignē. Si.n. potuerit filij gignere. potuit eē pater: et ſi potuit eē pr̄. potuit ꝑ eē pater vel ſui vel patris vel ſpūſci. vel alicui⁹ alt⁹. Sz alij⁹ non q; nullus alius ſp fuit. Nec pr̄is. q; pr̄ ē ingenit⁹ ꝛ inaſcibilis. Nec fui. q; nullaꝛes ſeipaz gignere pōt. Nec ſpūſci. q; naſci nō potuit. Si.n. naſci potuit: potuit eē filij. ꝛ ita mutabilis eēpotuit.

Nic queritur quomodo intelligēda ſint.

Quō ergo accipietur quod ſupza dictū eſt. nō. n. nō potuit gignere ſz nō opoꝛtuit quaſi potuit. ſz nō opoꝛtuit. Nō eſt nobis ꝓpicuū apire quom⁹ ſit hoc verz. ꝛ iō ſub ſilētio poti⁹ eēt ꝑtereūdū: niſi me ſup hoc aliq̄d loqui cogeret inſtantia querētiuꝫ.

Hic aperitur ex quo ſenſu accipienda ſint.

Potest ergo ſic intelligi. Non. n. non potuit. ſz nō opoꝛtuit. i. nō ex ipotēia ſui fuit ꝙ filij nō genuit: ſz ei nō ſuemebat. ſicut deꝰ filius non eſt deus pater. nec tamē hoc ex impotentia ſui ē. Nam ꝛ pater ſi militer non eſt filius. nec hoc eſt ex impotentia patris. Sz querit. Adzminus arrianoꝛes. Vtī ergo ē ꝙ pater nō pōt eē filius vel ſi lius pater. Nō vtiqz ex impotentia. ſed pater ꝓprietate generatiōis pater ē. ꝙ opoꝛtet eū nō eſſe filium. ꝛ filij ꝓprietate natiuitatis filius eſt. qua opoꝛtet eum non eſſe patrez. de q bus ꝓprietatibus poſtea pleniuꝰ tractabitur.

Utrum pater natura ſit potēs gignere filium ꝛ an hoc ſit aliqua potentia que ſit in filio.

Item queritur a quibusdaz Si pater potens sit natura gignere filiū: ē an hec sit aliqua potentia que sit in filio. Ad qō dicimus. quia pater non est potens nisi natura. eius enim potentia natura est vel essentia. At in quiunt illi. Si potens est gignere: habz ergo potentiaz gignendi. Filius autem non habet potentias gignendi si non potest gignere. habet ergo aliquam potentiam pater quaz non habet filius. Non sequitur. Eandem. n potentiam habet penitus filius quaz ⁊ pater qua pater potuit gignere. ⁊ filius gigni potuit. Eadem enim potentia est in filio: qua potuit gigni que est in patre qua potuit gignere. Oppō. Sed contra hoc opponitur. Aliud est posse gignere aliud est posse gigni: quia aliud est gignere: aliud gigni. Hoc distinguendum est. Si enim cum dicitur. aliud est posse gignere aliud posse gigni: aliam significes potentiam qua pater potens est gignere: ⁊ alia qua filius potens est gigni: falsus est intellectus Si autem dicas patrem posse habere aliam proprietatem siue notionem qua genitor est. ⁊ filiuz aliam qua genitus est: verus est intellectus. Aliam enim habet pater proprietatem qua pater est aliam filius qua filius est.

Quomodo sit intelligenduz filius habet vel non habet potentiam generandi.

Ita etiam cuz dicitur filius non habet potentiam generandi quam pater habet. dupliciter intelligi potest. Si enim dicatur. non habet filius potentiam generandi quam et pater. scilicet qua potens sit ad generandum: id est vt genuerit vel vt generet si cut pater: verum est. Si vero intelligatur sic. non habet potentiam qua possit gigni. vel genitus esse qua eadem pater potens est vt genuerit vel vt gigneret. falsum est. Sicut dicitur pater habet potentiam qua potest esse pater. Filius vero non habet potentiam qua possit esse pater. ⁊ econuerso. Filius habet potentiam qua potest esse filius: pater vero non habet potentiam qua possit esse filius Habet ergo aliquam pater quam non habet filius: ⁊ econuerso. Abhit: quia eadem est potentia patris qua potest esse pater: ⁊ filij qua potest esse filius. Ita etiam eadem est voluntas: qua pater vult esse pater non filius: ⁊ filius vult esse filius non pater: ⁊ eadem est voluntas filij qua vult esse genitus ⁊ patrem genuisse. ⁊ patris qua vult esse genitor: ⁊ filium genitum esse.

Tho. 3ª pte sum me. q. 95. ar. 5

Circa distinctionem septimā que ro-vtrum potentia generandi in patre sit aliquid absolutum vel proprietas patris ꝙ proprietas patris probo. Augusti. 5. de trinita. ca. 6. ro. pater est quo est et filius. ergo est eo pater quo generat. probatio consequentie quia generatione est et filius: sed paternitate est pater. ergo paternitate generat vel si deitate generat: ergo deitate est pater. Item per rationem actus propius est a ꝓpria forma a gentis sed generare est propius actus patris. ergo ⁊c. probatio maioris: tum quia propria forma a nat esse igitur agere. Item quia forma communis ⁊ effectus communis quia causat effectus correspondent sibi inuicem vniuersalis vniuersali: particularis particulari. 2. physicorum. ⁊ 5. meta. c. de causa. Item medium est eiusdem generis cum extremis. sed supposita que sunt extrema sunt relatiua. igitur illud quo suppositum agit quod est medium inter ea est relatiuum. Item potentia est eiusdem generis cum actu immo in diuinis sunt idem. sed actus generandi est relatio vel relatiuum. ⁊ ꝓncipiū est relatio vel relatiui. Contra Damas. li. 3ª. c. 4. generatio est opꝰ nature vt generantis. quia natura non generat. ergo est opus nature vt principij generandi. Item Boetius de trinitate. c. 5. Eorum nature in eandem naturā generatiuitate subsistit filius. Ite magister in littera Pater non est potens nisi natura ⁊ loquitur ꝺ potentia generandi. ergo ⁊c.

Hic est opinio talis ꝙ illud quo pater generat ē essentia ꝑpter hāc rōnē: q gener ās assimilat sibi genitū forma qua agit filius qua assimilatur patri in essentia nō ꝙ pater ⁊c. ē. ⁊ declarat rō: q sic in creaturis ꝓprietas individualis nō est ratio agēdi sed nā in qua individua cōueniunt: ita in diuinis ꝓprietas personalis que cōuenit ꝓprietati individuali in creaturis nō erit rō agēdi vel signendi. Contra illud ai quit multiplicitur primo sic. oīs forma sufficienter elicitiua actiōis ꝙ sic est per se agit actiōe. ⁊ se ma sic calo. ē sufficiēs ca calefacti na calo. ē ꝙ erat nus calefaceret. ⁊ si deitas sit potētia generatiua ⁊ cōstat ꝙ sufficiens sequit ꝙ si per se sit deitas ꝙ ꝙ se generabit: deitas aūt pus est in se aliq modo ꝺ intelligat ēe in ꝑsona: q deitas vt deitas ē per se. ⁊ ita q tres ꝑsone ipa deitate per se sint non q uerō, 7. pertin. ē. 8. ois creatura se se subsistit. ꝙ to magis deus. ⁊ trinitas: hoc est deo ē. q ō subsistē. ꝙ in isto ꝑmo signo nāe in quo ꝺ intelligit deitas in se antecē intelligat i ꝑsona generabit: ita deitas sic considerata distinguet a genito Si dicatur ꝙ deitas non hab: per se esse nisi in ꝑsona: ideo nonper se agit sed persona per se agit. ⁊ Contra: argumentum pro tali oppositum: quia si calor habz ee sse partic patrū ⁊ per miraculū esset per se: posset operari per scīa operatione cuius est ꝓncipiū quo elicitiua in supposito. ꝙ ipa diuina essentia que est per se esse ex se. sed autē per se participat esse potest per se esse agēs ita operatiōe cuius est ꝓncipiū quo elicitiua in supposito. ⁊ tur argumentū. Ite ⁊ ꝑ ꝺ: ꝑducentis. ⁊ forme qua ꝑducens producit eadē est relatio ad productū ꝙ accipit a ꝑpho. 2. physico. c. 5. meta. vbi vult ꝙ ad idem genus cause ⁊ ꝓncipij pertinet ars ⁊ edificator. ergo ad idem genus principij pertinent ꝑducens ⁊ illud quo producens producit. ita si essentia sit qua pater generat habebit essentia relationem realem ad genitum. hoc falsum est ergo ⁊ cetera. Item tertio forma inquantum est in qua assimilantur generans ⁊ genitum: non habet vniratione nisi rationis: sicut accipitur a Damasceno. lib. 2o primo capitulo octauo ergo nec entitatem nisi rationis. ergo secundū hoc nō est ꝓncipiū elicitiuū actiōis realie.

¶ Item quarto: forma non ē ꝑ ᵐ agēdi nisi cognita agens est in actu p̄fō. nō est aūt in actu p̄ ipam nisi in quātū est in ipso. nō est aūt in ipso vt ē hoc. ergo vt est hoc est ꝑncipium. ¶ Tē qnto: ꝑductio per ꝑ̄ se distinctua ab alia generatione. ab ꝑs: qtuor ꝑductio est distinctiua: nō aūt ois est assimilatiua. ergo forma que est ꝑncipium ꝑductionis ꝑ̄ se est ꝑncipium eiusdē inquātum forma est distinctiua ꝑ̄ inquātum est assimilatiua: ipsa aūt est distinctiua inquantū hec assimilatiua inquantū forma. ergo ꝑ̄ se est ꝑncipiū ꝑductiuū inquātum hec ꝑ̄ inquātū forma. ¶ Tē instatur ꝑra ꝓbationē argumēti. positionis. tum q: but⁹ generatiōis tum assimilat⁹ et in ꝑticie. ꝛ tū forma specifica bouli nō est ꝑncipiū generatiōis fed potēcia vegetatiua. igit maior: vide⁹ esse fal'a. tum q: in augmētatione carnis calor est ꝑ̄ nā actiuū fm ꝓbs. 2. de aia. et tū illo generat caro aiata filis gnantiun forma vegetatiue.

Vide. q° 3.q.5. in fiñ. arti. 57.q.7

Aliter dicitur q generatio

nis in diuinis ops dare aliquod ꝑncipium positiuū: q actio est positiua. non sunt aūt positiua in diuinis ꝑsonis nisi essentia ꝛ relatio. relatio aūt nō potest esse ꝑncipium illius ꝑductionis. q relatio nō est ꝑncipium nec terminus motus ex. 5. physicoꝝ. ergo essentia. fed essentia fm se cōsiderata est indeterminata ad plures ꝑsonas ꝛ ad actiones plurū ꝑsonarum. ergo oportet q ad hoc q ipsa sit ꝑncipiū determinate actionis q̄ determinet. determinaī autem per relationē. ꝛ ideo relatio ponit ꝑncipium non eliciuum sed determinatiuū. ¶ Ad hoc etiam adducit cur cōformatio ex creaturis. vbi eadem forma dat actū ꝑmum ꝛ secundū. fed determinat ad hūc ꝛ illū ꝑ diuersas respectiuas. q. ad ꝑmū determinat ex re ipsa et ad ſm̄ ꝛ ad ſecm ex respectu ad obiectum.

Contra: indeterminatio est dupler. Quedā est potentie passiue vt indeterminatio materie. ꝛ quedas potētie actiue illimitate ad plures effectus. Et ex ᵐ sicut fol est indeterminatus ad ꝓducēdū multa animalia: non q aliqua formā recipiat vr agat: sed q habet virtutē ꝓductiuam illimitatam. q̄ autem est indeterminata indeterminatione materie oportet q recipiat aliquā formam ad hoc vt agat: q: non est in actu ſufficiēte ad agendū. ſed q̄ ē indeterminatum indeterminatione potēcie actiue ex ſe ſufficienter determinata ad ꝓducendū quēcūq; istorum effectuum. ¶ hoc ſi paſſum diſpoſitus ſit approximatum vbi requirit paſſus: vt ex ſcipio vel nō requirit paſſum ꝓbatio ſi tale actiuū eſſet de ſe determinatū ad vnū effectū poſſet de ſe ſufficiēter ꝓducere illum. ſed ſi eſt indeterminatū ad hoc ꝛ ad illū ex tali illimitatione nulla tollit perfectio cauſalitatis eius reſpectu talis effect⁹. ſed tñ cauſalitas addit reſpectu alterius. igit ita poſſ. ꝓducere illud ꝛ illud. ſicut ſi eſſet tñ illius. ꝛ ita nō requirit aliquod determinās ad poſitum. eſſentia diuina nō eſt ꝑncipium indeterminatū indeterminatione mā. igit ſi eſt indeterminatum in determinatione alteriꝰ⁹ quaſi ꝓcipiti actiui erit ſimplr determinatū determinatione que requirit ad agēdum: ita q̄ nō requirit aliqd aliud. ¶ Cōfirmat⁹ talis indeterminatio ꝓncipii actiui lic⁹ ſit ad diſparata non tñ eſt ad cōtradictoria: ſed determinate ad alterā partē cōtradictionis reſpectu cuiuſlibet iſtoꝝ diſparatoꝝ. nulla autem indeterminatō ꝓbibet eſſe determinate agere nec vnū quē aliquo modo eſſet ad oꝓtadictoria vt ad agere ꝛ nō agere. ergo ꝛc.

¶ Item ſecūdo qñ aliqđ ꝑncipiū actiuū eſt indeterminatū ad aliquos duos effectus: nō er. equo ſed ſm̄ oꝛdinē nālem ex ſe ſufficiēter determinatū eſt ad ꝑmū illoꝝ: ꝛ poſito ꝑmo ad ſecm. eēntia aūt diuina nō ē indeterminata ad iſtas duas ꝓductiones et equo. ſed per ſe ſuſſ. habet ad generationē. igit eſt ex ſe ſufficienter determinata ad vtrūq; q: er ſe ꝑmo ordine oꝛiginis ad ꝑmā. ꝛ illa poſita eſt determinata ad ſecūdam. ꝛ ita in nullo ſigno oꝛiginis eſt indeterminata ad vtrūq; quāl tunc eliciendā. ¶ Tē tertio rō ſuppoſiti agētis. igit ſi eſt determinatiua ꝑncipii quo habebit duplicē relationes ꝓncipii reſpectu generationis. vna inquātum eſt ratio agendi. ꝛ alia inquātus eſt ratio determinatiua ꝑncipii agendi. ꝛ hic ꝑma mediabit inter ſecūam ꝛ actionē. ¶ Tē quarto ſic: natura vt natura ponit ꝑncipiū eliciti⁹ num illius actionis. ipſa aūt vt natura nō eſt determinabilis ſm Damā. li. 3. c. 9. ꝓprietates determinant ꝓpoſitū⁹ nō naturā vt natura. igit nullum eſt determinatiuū ꝓncipii quo vt eſt ꝓncipiū quo. ſed tñ ꝑncipii agentis. ¶ Item qnto relatio ſm iſtum magꝝm tñ ratione differt a fundamēto. ergo nō poteſt eſſ ꝑncipiū determinatiuū ad actum realē aliquo modo diſtinctū ab eſſentia: q: nihil cōcurrit ad rationē alicuius ꝑncipii reſpectu actionis realis niſi reale. ¶ Tē ergo q̄ dicit de relatione determinatiua in creaturis videt eſſe falſum: q: calor et ſe nō per aliquē reſpectum. medijs eſt fundamēntum buius reſpectus potentie calefactiue non oꝑtet etiā q determinatio ad actus ꝑmi ꝛ ſecūdum fiat p reſpectus. q: eadem forma abſoluta dat actū ꝑmum abſolutum ꝛ nō reſpectiuū. ꝑncipiū agendi ē abſolutum ꝛ non reſpectiuum.

Ad queſtionem igitur re/

ſpondeo diſtinguēdo de poētia. Uno mō dicit poēta logica que dicit modū cōpoſitionis facte ab intellectu. ꝛ iſta notat nō repugnantiam extremoꝝ. de qua dicit ꝓba. 5. metha. c. de poētia. Aliud eſt poſſibile cuius cōtrarium nō eſt de neceſſitate verū. ꝛ iſto modo queraī de poētia generādi in diuinis. dico q ipſa eſt poſſibilis ibi cōparādo generationē ad quēcūqs actum non repugnante generationi. ꝛ tūc potentia vel poſſibilitas eſt patris vel ꝛ ea ad hoc ſi dicatur q̄s eſt generare. q: iſti termini nō repugnant impoſſibilitate aūt eſt oppoſita vel ſpūs ſcūs generet. q: iſti termini repugnant. ¶ Tē ſi querit q̄ eſt poēta generādi in diuinis iſto mōdo: non oꝑtet dare aliq̄ ꝑncipiū quo aliqs ſit potēs generare: ſufficit enim ſola nō repugnātia terminoꝝ. ſicut ſi ante mūdi creationem mundum nō ſolum non fuiſſet. ſed per impoſſibile deus non fuiſſet ꝛ tūc ꝑfecte fuiſſet potens creare mundum ſi fuiſſet intellectus aliquis ante mundi creationem componens banc: mundus erit. hoc fuiſſet poſſibilis q: termini nō repugnarēt: non tamē ꝓpter aliqđ ꝑncipiū in re poſſibili vel actiuū ſibi correſpondēs. nec etiā modo illa mūdus erit fuit poſſibilis formaliter loquēdo de potentia dei. ſed poēta q̄ereī nō repugnātia ideā. terminoꝝ. q: iſti termini nō repugnarent ꝛ iſtā non repugnātiā cōcomitarēt poētia actiua reſpectu buius poſſibilis. ¶ Alio⁰ dicit poētia diuiſa ꝛ actiua nō ē in deo. Relinquit igit poētia realis q̄ ꝓpriᵐ agēdi vel patiēdi. vt ꝓmiū fundamētā rſionis. qa ꝑnomē poētia nō ē abſtracti vltimata abſtractione. ſ. poētia cōcretione ad fundamētū ſub ꝓcedente. ad ſbm. de qua multiplici abſtractione in relatiuis dictū ſ ſup di. 9. q. 1. arti. 2. ¶ Dicaīt tñ nō ſtāt de poētia agēdi. ꝛ tūc diſtinguit q̄ hoc nomē potentia. pōt ſumi vel. p eo q̄ ꝑ ſe ſignificat rſionē. vel. p eo q̄ ꝓnotat q̄ eſt ꝓximū fundamentum talis relationis ꝑ ꝛ accipiēdo dico q̄ nō ſignificat rſionē ſi ꝓlitas: vel ꝑncipiatio. vl mō q̄ nō ḥs difficultate. q: poēta generādi diuinis dic ēentialr rſionē. ¶ Sed cōmodē diſſicultas qōnis ꝛ rēdeo q̄ ſit illud abſolutum quod eſt

fūdamētū proximū istius rōnis. ꝛ tūc loquēdo sem-
per de ꝑsōe de ꝑtia actiua siue ꝑductiua ꝛ q̄ ē mō
ꝑmo. distīguo vltim⁹ de ꝑtia denolatiue sūpta q̄
aliq̄ sumit ꝑ ꝓio fūdamēto ꝓxime. aliq̄n aūr ꝑo ipso
q̄ oīb⁹ aliis q̄ occurrunt ad hoc ꝓ posse elicere actum.
que. ſ. regruntur ad rōnem potētie ꝓpiue cuiusmo
di sint in creaturis apporiorem atio passi ꝛ impedime
ti remotio. Ita distīctio vltima potētie actiue ac-
cepte ꝑ fundamēto ꝓxime vel ꝑpio ꝛ alijs omnib⁹
concurrētib⁹ accipit a ꝑho. 5. ꝛ. 9. metha. distīnitio
aut̄ potētie actiue qua ponit. 5. ꝛ. 9. metha. est pote
tie actiue ꝑmo modo sumpte. potētia aūt̄ secūdo mō
sumpta exprimit ipse manifeste. 9. metha. c. 4. Quo
niam ingt aliq̄d potētiale ꝛ q̄n ꝛ quō ꝛ quecunq; alia
necesse est adesse in diffīnitione ſ subdit. Tales po-
tētias. ſ. irrōnales necesse ē ꝛ oꝑ ſsint aq̄ passiui ꝛ ac
tiui appoꝓpinquant hoc q̄dē facere illud vero nō pari.
¶ Et si obiciat contra ea ꝙ ipse potētie irrōales pos
ſint impedīri hoc excludēdo dicit: nullo nāḡ exteri⁹
ꝓhibēte actūgere nihil ad hoc ops. potētia enim
hꝫ vt est potētia faciēdi. est aūr non oīno se habētius
aliquo mō in gbus excludūt̄ que exterius ꝓhibent
remouēt enim hoc ꝛ eo ꝙ in determinatione appo-
nunt q̄dā. vale dicere ꝙ dā pertinētia ad diffīnitio
nem potētie actiue ꝙ possibilis nō excludunt impe-
dimēta. ergo potētia actiua ibi ſm ea accipit cū oī-
bus cōcurrētibus ad possibilitatē ꝓpinqua agendi.

Loquendo tunc de potentia. i. de primo fundamento istius rōnis ꝓpie ſsupto.

dicoꝙ potētia generādi ꝓtis nō est ris sed aliq̄d abso
luū. ¶ Pārē negatiuā ꝑbo. ꝓmo: q⁹ ois relatio vi
eque nāliter respicere suū ꝓpriū correlatiuū. ergo re
latio ſpiritūs ē nāliter respiciet suū ꝓpriū correlati-
um sicut rō generātis suū. nō distīnguūtur aūr in di
uinis ꝑductiones ꝑ modū nāe ꝛ voluītatis: nisi quia
ꝓ⁹ ꝑ aq̄ ꝑductēs ꝑducit aliter ꝛ aliter ſ hꝫ ad pro
ductionē ꝑductū. q⁹ nāliter bui⁹ liber. 4 nō est tūc
due ꝑductiones formaliter distīncte per modū natu
re ꝛ voluītatis. ¶ Secūdo q⁹ tūc eadē rō ꝛ alr nō ia
ta ēt ꝓncipii suīipsi⁹: q⁹ in ꝑsōnis est nisi vnica rela
tio ad filiū. ꝛ illa est ꝑ te quo respectu gnātionis. aut
ē generatio est eadē rō ſ alter ꝑnata. 4 ꝛc. ¶ Sz q⁹
tunc ꝑnitas est simꝓr ꝑfectio. ſ filiatione. ꝑbo ꝓxime
dupl⁹. Primo q⁹ illud quo ꝑducēs ꝑducit ſ non est
eiusdē rōnis cū ꝑducti forma cōtinet ēā virtualiter
ꝛ est ꝑfectio ea. q⁹ ſ ꝑnitas est quo ꝑ agit ꝛ nō est
eiusdē rōnis cū filiatione ꝓtinet filiationē virtualiter
ꝛ est ꝑfectio ea. ¶ Dcō q⁹ filiatio nō dat filio q̄d
agat. nihil enim nec ad intra nec ad extra ꝑducti fi-
lius filiatione. ergo ſ ꝓpinitate agit formaliter pa-
ternitas ꝛ erit aliq̄d ꝑfectiō filiatiōe. ¶ Pārē affir
matiuā solonis ꝑbo. ꝓmo fic. q⁹ est ꝑfectionis in ꝛn
cipio ꝑductiuo nō tollit ab illa rōne ꝓncipii ꝑducti
ui. fed cōicare se in idētitate numerali ꝛ adeq̄ta com
municatione ſibi ꝓnit ꝑfectionē in ꝓncipio ꝑducti
uo. ſ hoc nō tollit ab aliquo rōne ꝓncipii ꝑductiui. ſz
ſi dē⁹ ꝓ impossibile generaret aliū deū ē ille alius. ſm
deitas ponere ēt ꝑn⁹ ꝑductiuū alterī⁹ ꝛ nō ſ⁹. ꝛ tunc
deitas nō cōicaret se idētitate numerali. nec cōmu-
nicaret se cōicatione adeq̄ta sibi in rōne ꝓncipii ꝑdu
ctiui. q⁹ deitas posset ee ꝓncipiū alterī⁹ cōicationis:
puta facere ꝙ impossibile a fecūdo deo. ſ ē nō deitat
cōicet in identitate numerali ꝛ cōicatione adequa
ta sibi. ita q⁹ ēt deitate nō pōt ee alia cōicatio nume
ro eiusdē rōnis cū ista. ſequitur ꝙ multo magis modo
ponēt absolutū ee ꝓncipiū ꝑductiuū ſ tūc ponere.
Exꝑlum ſ istius ē ſ calor in igne cōcaret se eadē nu
mero ligno ꝛ cōicatione adeq̄ta. ita ꝙ iste calor non
posset ee ꝓncipiū alterius calefactionis nō negaret

calor ignis ee ꝓncipiū ꝑductiuū caloris in ligno cā
modo de facto ponat calor ee ꝓncipiū illius. ꝛ ou-
plici impfectione oppositā duplici ꝑfectioni tm
pte: q⁹ nūc est ibi diuersitas caloris cōcati. ꝛ cōcato
nō ē adeq̄ta. hic aūt̄ est idētitas caloris ꝛ cōcato ad
equata. ꝛ tn illa hypothesi posita ligni calore nō possꝫ
calefacere. nō enim se q⁹ accipit calor calefactione
que est ab hoc calore. ꝛ tūc ꝙd haberet calore ꝙd ha-
beret calor. nec aliq̄d aliud calefactio ligni ponit
adeq̄ta illi caloꝛi in rōne ꝓncipij actiui. ſta intelligē
dum ē in ꝓposito q⁹ illud q̄d ponereē ꝓncipiū alte-
rius cōcationis ſi cōicatio fieret in diuersitate nāe
rali ꝛ nō adeq̄ta illud idē debet mō poni ꝓncipiū q̄s
fit cōicatio eiusdē ꝛ adeq̄ta ꝓncipio ꝑductiuo. ¶ Se
cundo ꝓbo idē fic: aliq̄d absolutū est termin⁹ forma
lis q̄nūcionis. ergo aliq̄d absolutū est ratio formalis
qua agēs agit. anis. ꝓbatū ē ꝓxīn. 5. q. 2. ꝓma ratio
ne cōtra ꝓmam opinionē. ꝓbo cōsequentiam: equa
impossibile est agens cōmunicare terminū formalē
ꝑductionis nisi agat forma eque perfecta ſ agit vni
uoce vel ꝑfectionis ſi equoce. in diuinis aūt̄ nihil ē
ꝑfectⁿ absoluto. q⁹ absolutū est formaliter infinitus
relatiue aūt nō. 4 ꝛc. ¶ Buic rōni ſtat ꝓ opinia tūs. 95
in generatione vniuoca nec aūr ꝑnata ee equoca. tūs
er ꝓpie personarū. tum ex ꝑductionibus. tū er ratiōe
differentie ſpecifice. ¶ Prima via fic. ꝑnitas ſ fili
ationis differūt ſpecie. ergo ꝑsone ꝓstitute per eaſ. aū
cedes. ꝓbatur. q⁹ differūt ſm additates. ſ talis ē ꝛdia
ſpecifica. tū q⁹ sunt puri act⁹. ꝛdia ſt act⁹ et forme est
ſpecifica. cōstat enim ꝓbatur ꝓmo. q⁹ nō maior
distīnctio est in ꝛbus ſm ꝓpriatis. ꝙ ꝑsonis. ꝛ ꝓbatio
q⁹ eadē est differentia formalis cōstitutiua ꝛ cōstitu-
tiua. ¶ Tertio q⁹ eadē est ꝛdia eorum ſm quę ꝓprie
ſ aliqua differūt ꝛ ipsorum differentium. ¶ Quar-
to q⁹ relationes sunt idem essentie diuine sicut ꝓlo-
ne. igit ꝓpter illud nō negabit differētia ſpecifica
personarum sicut nec relationū. ¶ Secūda via de
productionibus arguitur ſic in diuinis ꝓductiones
differūt ſpecie. ergo ꝛ ꝓducta. antecedēs patet: q⁹
in diuinis non est ꝓductio vnica nisi vnius rōnis
consequētia probat. tū q⁹ aliter non esset ꝓportio
productionū ad ꝓducta. hm secūdo: q⁹ ꝓductio
nes sunt eiusdē rationis cum ꝓductis. ergo tertio.
quia potentie alterius rationis requīrūt obiecta al-
terius rationis. ergo ſi producerent sua obiecta ꝓ
ducerent ea alterius rationis. ergo ſicut intellectus
ꝛ voluntas ꝓpter ꝓpositum bonum ꝛ verus formali-
ter distīncta: ita producerent terminos formaliter
distīnctos. vel erunt quibus termini ſic distīncti. p
ducuntur. ¶ Tertia via de differentia ſpecifica ar-
guitur ſic. differentia ſpecifica videtur esse perfecti
o ꝙ differentia numeralis. quod ꝓbatur. q⁹ nihil
etiō speciemum est de perfectione vniuersi. non au-
tem distīnctio individuorum: ergo differētia ſpecifi
ca sicut perfectio: videtur esse ponenda in diuinis.
¶ Ad ista: siue generatio ponatur equinoca siue vni
uoca: ratio nō fringitur. q⁹ in equinoca generatio
ne ꝓpter ꝓncipium ꝓductiuū esse perfectius fot
ma terminante. nihil autem in deo est perfectius. ab
soluto. ſ ꝓpecialiter nulla relatio ꝓfectior. abundā di
mum enim videt dicere q⁹ relatio contineat virtu
aliter essentiam diuinā. eo ꝙ sio tamē ad quam in-
ducūt ſte rationes. ſes de generatione equinoca vi
detur esse falsa. q⁹ cum in ꝓmo termino generatio
nis. ſ. in ipso termino concurrant duo. natura ꝛ rela
tio ꝓpria ipsius ꝓducti qua ēt hec. aut generatō
dicitur equinoca vel vniuoca termino communi
formali generationis aut a formali ꝓprio ipſi⁹ ꝓp
posito producto. Si ꝓmo mō cūnā que ē terminus
formalis bui⁹ ꝑductionis sit eadem in ꝑducte ꝛ p

dunctosecundum vniuocatio. q; pfectissimus similitudo. Sz secūdo modo nulla grādo est vniuoca. quia nullū genitū in sua forma individuali assimilatur genēri. C Hoc ēt arguit alio modo tē idē quasi. q; generatio est distinctiua tē assimilatiua. pfectio autē ratio in ea est q; sit assimilatiua & distinctiua. ab ap paret. q; fic est a forma sub rōne forme nō sub rōne qua hec. rō forme est pfectio in supposito ista dīffe rentia individuali. si enim pfectio esset in genere cau se ipam esse assimulatiua. ergo fm hoc generatio diceretur esse vniuoca vel equoca. Si enim diceret talis vel talis inquātum est distinctiua quelibet esset equoca: q; qlibet distinguit. sz hec est impfectior ratio in generatione q; puenit impfectissime generatiōi. & hanc nō distinguit vniuoca ab equoca. ergo ad p positū q; genitor est vniuoca ppter similitudinem natura cōicat distinctiua quatenus est genita. distin cta generāte distincto segtur q; penes nām signen tis. geniti sit vniuocatio. nō penes distinctionem eor. i. signētis. genitī. C Secūdo applicat ad pro positū: q; si ille due differētie individuales q; sunt p mo diuerse cōstituunt pducta nō pmo diuersa sed in tra cōuenīt ei generatio vniuoca ppter similitudinem in natura. si ille differētie individuales essent ēpes alterius generis adhuc nō cōstituerent distincta tanta distinctione quāta est earum in suo genere. q; tunc differentie individuales cōstituerēt pmo diuersa.

C Ad ait cōclusiua mō nō sunt pmo diuersa. hoc est ppter nām in qua nā individua cōuenīūt. ita etiam tra cōuenīret in eadē nā si nō essent cōstitutes essent ipes alterius generis. igit tūc pstituta essent eiusdem speciei sicut modo.

Ad argumenta igitur in oppositum.

C Ad pmū dicēdū q; nō est ibi ppria genēratiōnes nec differentia specifica. fed bñ cōcedo q; pater nitas & filiatio sunt relationes alteri⁹ igit & alteri⁹ rōnis. & sunt oppositi. nō fūdatur supra vnitatē īmediate sicut fūdatur vel eqlitas. magis est ita distīgui tur paternitas a filiatione & pinitas a pinitate. Sz cum infers. & cōstituta sunt alteri⁹ rōnis. q; si specifice nego cōsequentiā. Et ppter ꝓbationē cōsequētie notandū est. q; aliq dicunt aliqui magis distīcta. ppter eo rum minoz puenientia in aliquo genere aliq ppter ma ioz repugnantia. vel incōpossibilitatē eoz. sicut cōtraria magis dicunt distīgui vt albū & nigrū & pparata: vt homo & albū. fed hoc mō nō & ppter dicta aliq magis distīgui. plus enim ppie distīguunt. q; min puenīūt in aliquo genere. & ita distīncta genere generalissimo plus distīguntur & ppriora quę sit eisdē generis. q; ꝓraria magis repugnent. vñ vni uersaliter quāra & distīctio. i. repugnātia cōstituētia vel formaliter distīguētia tāta & ē constitutor. q; si albū. nigrū sunt incōpossibilia. & pstituta. & ea sunt in cōpossibilia. et ita in posito. quāra enim & incōpos sibilitas. & pinitatis & filiationis ppter quā paternitas nō & filatio. tanta & ꝓpinitas & filiatio q; pnōtat filius.

Sed secūdo modo accipiēdo nūm. distīguētia cōuenīūt tātum quāq; puenīunt quę pilla distīguunt: sicut ps per oia distīguētia discurrendo. differentie enim specifice nō includunt genus in quo cōueniant spēs autē distīncte per eas includūt genus in quo cō uenīūt. ratio est. q; distīguētia aliqd ꝓsupponit in ipīs distīctis. qđ ipla distīguētia nō includit in suo intellectu. distincta tri per ea includūt illud. ideo distincta cōueniūt in illo. distīguētia autē ea non con uenīūt in illo. ꝛ per hoc ꝓs ad argumēta. & ad ꝓbatio nes cum dē de pincipijs & pncipiatis. Dico q; maioz distīctio. i. maioz nō cōuenientia hoc est in pauciori bus cōuenientia pōt esse pncipio & pncipiatorum

sunt differētie specifice que sunt pncipia spēi nō cō uenīūt in genere in quo puenīūt ipe spēs. & ita etiaꝫ ē de differētijs individualib⁹. & individuis respecti nāe specifice. C Per idē apparet ad illud de forma libus cōstitutiuis. & de pcise distīctionis. in oibus. n. est falsum. q; quāta est distīctio vel ōdia formalium pstituentiū tanta sit differētia cōstitutor. C Ad ad buc pondere argumētū. q; ille relationes in ꝓposito sunt īdistīctes. igit tātam ōdiā non habent inquātum sub distīctes. quātam habent in rōnibus ꝓpijs. subsistentes aūt sunt plone. igit tanta ōdiam habt plone: quāta hñt relationes. C Et ꝓterea aliq ōdia formali differūt ꝓ sone. & nō ista ōdia illa quę & rōnū: q; nulla alia habēt & ista quę est relationum. ista autem quę est relatio num est specifica. ergo ista est specifica vel nulla.

C Ad ista respondeo ad primum. q; ꝛ relationes sunt subdistīctes. in plone nō sūt includitur relationes: sed ipam nās in qua subsistūt. rōnes aūt nō includit formaliꝑ ipam nām. in aliquo igit formaliꝑ cōuenīūt personę in quo nō ꝓuenīūt relationes formaliꝑ. & ideo dicit nō est ita distīctio sicut ibi. C Ad ꝛcōm dico q; nō segtur ista ꝓcise plone distīguunt. & ita distīguantur ꝓcise sicut nec ꝓ differētijs individualiꝫ re ꝓpectu individuoꝝ. Et cū dicis tunc nulla erit differentia distīctoꝝ cum nō sit illoꝝ illa quę & distīguētis nec alia. alia & illa. Dico q; ꝑ ista ꝓcē & distīctio distīctoꝝ ꝛ alīq alia & & sit illa distīctio. ꝙ vel distīguētis ꝛ minor sicut ꝑ ōdias individualiꝫ & alīqua distīctio ipsoꝝ individuoꝝ alia & ꝓ ipsaꝝ differētia rum: q; differentie individuales sunt pmo diuerse. & distīncta nō sunt pmo diuersa. fed tñ ipe distīctio numero in eadē specie. ita hic in ꝓposito per relatio nes distīnctas in spē vel ꝑ genere gbus in inquātū sunt distīncte accidit distīngui specie ꝑsit alia distīn gui gloria liter tñ in eadē specie sue in eadē natura.

C Ad secūdā vīa de ꝓductionib⁹ nego ꝓsiam. q; ꝑ ꝓfectionē illā⁹ ꝓprie dicta qua ꝓcipia ꝓpria ad terminos rōnis cōiectiua tñ ipius ēntis. cōpōnūtur in aliq nā imꝑfecta. ꝓpter distīnctiones ipsoꝝ ꝓncipioꝝ formaliū ꝑsit ē ꝓductiones alteri⁹ rōnis. ita men ꝓducta vnius rationis. ꝓpter vnitatē termini formalis. fnāe que cōmunicāt. Cum ꝓbabile illa cō sequentia ꝑma ꝑ ꝓportiones. Dico q; ꝓportio illa ꝓductionis ad terminū formalē & ꝑ ipsam cōmu nicat terminus formalis sed nō requirit talis ꝓpor tio & ꝓductio sit vnius rōnis si terminus formalis sit vnius rationis. q; ꝓductiones ꝑsit distīnguī rō nes suas formales aliter & et terminis formalibus sicut bic et ꝓncipijs formalibus. Sz plum buius & q; dicis sonat ea de ꝑsit ꝓcē ad agri mutationē⁹ alteri⁹ rōnis. sicut idē vbi per motū locale ꝓsuper ma gnitudinem recta ꝛ circulare. q; mutata sunt alte riusrōnis & non sunt cōparabiles fm ꝑm. 7. ꝑbysico. ita est ꝛi eadē fanitas posset iduci ꝛmediatead arte ꝛ immediate a natura. C Cum ꝓbat illa ꝓtia fecīdo ꝑ hoc ꝙ ꝓductiones sunt eiusdem rationis cum ꝓduct. Dico ꝙ quo ad hoc sit eisdē rationis. q; sicut ꝓductiones sunt relationes. ita ꝓducta sī relatiua: sed ꝓducta sunt subsistētia in aliqua vna natura. ꝛ ꝓductiones formaliꝫ nō sūt ꝓpositasubsistentia in illa natura. ideo ꝓducta possunt habere vnitatē aliquā in natura formaliter cōmunicata ei⁹ ꝓductiones quam non habēt formaliter ꝓdu ctiones. C Cum arguitur tertio de potentiarum distīctione ꝛ obiectoꝝm distīnctoꝝm q; similis ē di stīctio obiectoꝝm ad potentias. patuit ꝛsponsio dist. 2. q. 4. Utrum in diuinis sint tñ due ꝓductiones ꝛc. & De tertia via. fcs de perfectione differentie specifice. dico q; differētia ꝓpecifica nō est perfectio identitatē specifica in diuinis. fsi creaturis. et

perfectionis. posita enim limitatione creaturarum
nõ põt eẽ tota perfectio in creaturis absq; distinctione
specifica. sed ista in aliq̃ na creatura est perfectio infinita. ibi distinctio specifica nõ regreret ad pfectionẽ
simplr. in creaturis igit sit differẽtia specifica ẽ pfectio
simplr̃ simpliciter. in diuinis aũt vbi vna natura
ẽ simplr pfecta nõ opz ponere talẽ pfectionẽ simplr̃
simpliciter. q̃ nulla ẽ ibi imperfectio que supplẽa
tur. Exẽplũ generalis in creaturis ẽ pfectio simplr̃
simpliciter. in corporibꝰ opz q̃ sint quãtitatiue
possint cõtinari nec idẽ numeraliter nec talẽ pfectionẽ
in diuinis aũt nõ opz ponere talẽ pfectionẽ supplẽtẽ
imperfectionẽ aliquã que sit ibi in aliquo eterno.

Ad formam autem questio

nis qua querit de potẽtia generãdi an sit aliqd actꝰ
lutiuꝰ dicẽdo generãdiũ cõfinctũ cum potẽtia notat ac
num vt egredit̃ ab eodẽ supposito cui attribuit̃ potentia. similr ẽ de scia vt volitate quãdo cõstruũtur
cum generãdiuo notãt actũ vt egredit̃ vel potẽtem
egredi ab illo supposito cui attribuit̃ scia vel voluntas. ꝑpter qđ nõ ita ꝓcedꝛe ista. filius ẽ scius. vel
volitatꝫ generãdi quomodo cꝫ cedꝛe illa. filius ẽ scit
gnãtionẽ ꝑtis vel vult eã. imo videnꝫ ille negande
sicut ille. filius scit generare. vel vult generare. quia
idẽ videt̃ velle agere. habere volitatẽ agendi. sed
nõ idẽ ẽ illis videt̃ ẽ velle actionẽ q̃. hec nõ includit
eam velle vt actionẽ volitatis quod alia videntur
significare.

Ad argumenta primo ad

pncipalia. ¶ Primo ad Aug. dico q̃ intelligit eo ꝓ
maliter nõ eo fundamẽtaliꝫ sed cãliter. Exẽplũ dicimus q̃ fortes ẽ sit filius filitudine formali. sed dicit filius
filitudine formali fundamẽtaliꝫ sed cãliter. ita in ꝓposito pater generat generatione formali. sed hoc nõ
significatur hic quo generat. sed q̃tum ꝫ quo generatio elicit vt ꝓncipio formali elicitiuo q̃. Sit funda
mentũ primũ illꝰ rõnis. inẽdit igit Aug. q̃ eo ꝓ
quo est ẽ filius. i. filia notione. hoc est q̃ pr̃ nõ dicitur
ad sep̃z sed ad filiũ. nõ aũt intelligit ibi quo ꝓ sit ꝓ. si
ne generet vt ꝓncipio elicitiuo gnãtionis sicut ꝓ ibi
exꝑa sua. ¶ Ad secũdũ dico ꝙ duplex ꝓ ire licit cõ
pas forme. vna que est vltꝫ ẽ sit per identitatẽ ad
multa inferiora quoꝝ qũlibet est ipm. sicut vniuersale cõicat singularib. Alia ẽ est ad multa quoꝝ qũlibet est ipsꝰ sicut forma cõicat mãe sed nõ ẽ ipsum sicut dictũ est de duplici cõicatione forme dii. 2. q. 7.
tũc dico ꝙ a forma cõmuni ꝑmo modo est equatio cõmunis. a. ꝑ forma aliqua in vniuersali accepta ꝑcqua
et aliq̃ opatio in vtl qualibet forma singulare sub
illa cõcꝛetur opatio singularis eiusdẽ rõnis nisi aliq̃
forma singularis sit imꝑfecta. si aũt loq̃mur de secũda cõitate ẽ est forme respectu participãtiũ ipsã. dico ꝙ nõ opz ꝙ forma cõis sit ꝓncipiũ opatiõis cõmunis. maxime qñ habet a plurib̃ suppositis ꝑ 5 rõnes. tũ qr vni cõicat ab alio. vbi cõicatione adequata. sicut fuit declaratũ in exẽplo adducto in ꝑma rõe
ad ptẽ affirmatiuã qõnis. ¶ Ad ꝓpositũ. dico ꝙ
maior ẽ falsa. opatio ꝓpria ẽ a forma ꝓpria loquẽdo
de appropꝛiatione secũdo mõ alijs ẽ appropꝛiatio
ista vel saltẽ nõ alia ꝓt intelligi in ꝓposito. ¶ Et cũ
ꝓbat ꝑma. ꝓpõ ꝑmo. q̃ ꝓpria forma sit ẽ. ergo bat
agere. nego ꝑmã. multe enim sunt forme ꝗbꝰ esse
q̃ nõ sunt actiue. ita nullo mõ dant actũ secũdum. 2
talis ẽ ꝑpinitas sicut ẽ filiatio. Que aũt tũ ẽ gre quedam forme sunt actiue. q̃dã nõ difficile est assignare
rõnẽ eoꝝ. q̃ aliq̃ forme subales sunt actiue. aliq̃
ẽlitates sunt actiue. aliq̃ aũt forme subales nõ sũt actiue. aliq̃ ẽlitates non sunt actiue. vtl plus cõueniũt

ẽlitates. aliquo cõcepto cõ ẽ ẽlitate. Sic. Sillr aliq̃ forme subales ẽ ꝑfectiones sunt actiue sicut elementares. ꝑfectiones nõ sunt actiue sic mixtꝰ sicut forma lapidis. aliq̃ ẽ aliatꝰ. aliq̃ etiam mixtꝰ. imꝑfectꝰ sunt cõicatiue sicut aiatꝰ. aliq̃ ẽ ꝑfectiones nõ sunt cõicatiue sui sicut forme corporum celestiũ. forme angelice. nõ igit videt̃ rõ quare aliq̃ forme in cõi sunt actiue. aliq̃ nõ sicut inꝑfecte nõ videt aliq̃ rõ quare calor est calefactiuꝰ. ita etiã videt ꝙ oẽs forme ẽ genere q̃ãtitatis. oẽs relationes de ꝙbꝰ est questio. nõ sunt actiue. de
cibus talibus nõ valet ꝓbatio ꝑ dãr actꝰ ꝑmꝰ. ergo. ẽ
secũdũ. ¶ Cum ꝓbat secũdo ꝓbatio ꝑ ꝑbm. 2. ꝓbꝛ. et
5. metha. dico ꝙ logtur de vnuersali. ẽ particulari
loquendo ꝑmo modo de eo. nõ aũt accipiẽdo secundo modo. i. ꝓut eadẽ forma numero est eoꝝ. partibus ẽa. ista enim cõitas nõ est in creaturis. nec
cõitas vlla nec ꝑpartipabilis sine cõitate vltia. ꝑmõ dicta. ¶ Ad 3m̃ cũ arguit de medio. ẽ extremis: dico ꝙ qđã est medium per participationes virtutis extremi est tale. qđ est medium inter albũ. nigrum. qđ est medium. ẽ nigrei. ẽ de tali verũ ꝙ ẽ sit in eodẽ genere cũ extremis sicut ꝓbat ꝑbs. 10. metha. aliud
est medium aliquo alio mõ accipiẽdo. sumpti sicut ꝓpatio inter opatꝫ. ẽ tertium. aliud 3m̃ ops ẽ medium generis cũ extremis. q̃ quãdo alia intelligit ẽ intellectio ei. ẽ sit glitas. ẽ. tũ opans. ẽ ẽ sum sum subs. tale ait medium accipi. in ꝓposito. 2os ꝑm quo inter suppositũ generãs. ẽ generatũ. ¶ Del ꝑot dici q̃ ꝑm quod est medium ꝓprie sed tener se ex parte alteri. extremi
s. generãtis. ꝓprie ait medium. q̃ de. ꝑ ꝑot dici gene
ratio. ẽ ad aliq̃ medium. q̃ ẽ ciuilis. q̃ nisi ẽ extremi
q̃ ipsa. ẽ lo est extrema sunt relatiua. ¶ Ad 4m̃. de
potẽtia. actu dico. ꝙ equocat de potẽtia. vera est. n
maior. vt potẽtia est ordinatio. ẽ ad actꝰ. q̃ dicit̃ ens. 3. actum. q̃ sic ens in ẽ nõ tm̃ dividit ꝑ actũ. ẽ potẽtiam. sed ẽ q̃dãꝫ genus entis. ẽ quedãꝫ ꝑtes. ẽ indi
uidui. q̃ sic eadẽ ratio ꝑmo. ẽ in potẽtia. ẽ posita
in actu. Hoc modo ad. de genus genere. ẽ potẽtia
tia. hoc modo. ꝓprie loquẽdo. ẽ potẽtia. ẽ generãdi
in diuinis. ꝓprie. i. q̃ opponat actui. q̃ illa generatio
est simplr̃ in actu. ẽ necessaria. ẽ nõ ẽ in potẽtia. vt
porentia repugnat actui. sed hic ẽ ermo de potentia
vt ẽ ꝓncipiũ. hoc mõ ista. ꝓpositio est falsa. quo di
cit ꝙ potẽtia est eiusdẽ generis cũ actu. pũt. n. forma
substialis esse ꝓncipiũ actionis de genere actionis. actionis de genere ẽlitatis. sicut tactũ est supra di. 3. q
de notitia genita. q̃ subm est ꝑ se ea ꝓprie passiõis

Quia autem aliqua argu/

menta cõtra ꝑmam opinionẽ sunt. ꝓtra me. ẽ. an. d
1a. ¶ Ad ꝑmũ dico ꝙ illa ꝓpõ maior. hꝫ hic maiorẽ
ꝓbabilitatẽ q̃ in creaturis. q̃ illa forma ẽ ꝑ se ẽ
q̃ illi cõuenit. ꝓprie q̃ potẽs agere puta ẽ bonus. q̃
quodãmodo ꝓcedit relationes. ẽ ẽ sic agit. 2s q̃ ẽ ꝑ
mo intelligit ẽ vult. igit videt ꝙ opz ꝓponi in oẽm actõ
nẽ cuꝰ fuũ quo ẽ ꝓprii ꝓncipii formale. ẽ ita ẽ bonus
generat ꝑmo. ẽ tũ illa maior ẽ ꝓncipiũ eliciti
uũ fal
sẽ q̃ ꝑ se eliciuus si. ꝓ ẽ existat nõ ꝓsit ẽ. ꝓpinq̃ rõ
ad opandũ. Exẽplũ ſpes ſi ponaꝫ ſine eliciuũ opationis videẽti in oculo ſi ꝓ ẽ existeret nõ ꝓsset ẽ ꝙ
cipiũ illꝰ opationis. ẽ rõ est. qz nõ ꝓsset ẽ in potentia. ꝓpinq̃ ad agẽdũ. nõ ꝓsset bene ꝑfui appropꝛiatiũ. q̃ appropꝛiamatio vt dictũ est ꝑ hus regrit̃ ad rõnẽ
potẽtie. ꝓpinque. ẽ aut appropꝛiamatio in creaturis vel amotio impedimẽtoꝝ in q̃ dictũ est. q̃ in ꝓposito requirit̃ suppositũ quenies ad agẽdũ. ẽ forma
q̃ ẽt ꝓn̄ actõis i suppositõ distincto ꝓuenieti gnãtiõ
ẽt suppositũ nec ꝓncipiũ distinctũ nec in suppositõ
distincto ꝓuenienti generationis. ẽ quo illud suppo

sitū regrit ad potētia ꝓpinqua agẽtū nō poterit talis forma p se agere, ēntia aūt sī per se exīstat aliquo initiāri nde ante ꝫ sua intelligat ēē in ꝓpositō ⁊ ꝑ ꝑsona in illo ꝑo nō ēē ꝓpositū agẽs in potētia ꝓpīnq; ad actū. ista. n. actio distinctionē regrit aliquor in ista nā ꝙ nō pōt ēē nīsi ꝓpositor: ꝙ ꝓpositū ꝓcuīeīēt ḷu tactioni ēē ꝓpositū; distincta exīs in ista nā. in nullo tali ēē nā ingītū intelligit ꝑse ēē ꝙ ēē sit aliquo mō ad ḡn ꝑsona. ⁊ nō poterit ꝑ se agere ista actione.

¶ Ad aliud ad ꝙ ꝫ sua dico ꝙ illud dicit ēē verus in eā ⁊ cāto. ꝙ ibi ē distinctio realis ēē ⁊ ꝑncipii quo cāt ab ipso cātore ꝺepẽdentia ēē ēntialis ēē cāti: ad ꝙ ꝫ cipiū cātiū sicut ⁊ ad cām. ⁊ nō ē ibi. ꝙ ꝑn⁹ cātiuum nō ē nīsi ꝑncipiū in ꝑno ꝓpositū. In ꝓposito aūt ē op positū ꝙ ꝓpositū ꝑducēs ēē ꝺistīncta. quo aūt ꝑdu cit ē in ꝺistīnctū. ⁊ nō ꝑducit nō realiter referr ad ꝑn cipiū quo. sicut referr ꝑ ꝑn⁹ quo ꝑducit. Et ideo ꝓpo sito nō ē ꝛio realis ꝑncipii ꝑducīui ad ꝑducti. ꝙ ꝺucētis ē ꝛio realis ꝑncipii aūt ꝑducīui ē ꝛio rōnis: sicut pus dictū ē de nā cōicāte ⁊ cōicata di. ꝙ. q. ꝑma ¶ Ad tertiū dico ꝙ forma ꝑn⁹ q̄ ē illud in quo assī milat generās ḡnāto nō ē tm ens rōnis sed ḥs aliq̄s vnitatē ꝓcedentē oēm actū intellect⁹. q; nullo actu intellect⁹ enīte ignis generaret ignē ⁊ cōsīperet. et ideo ꝑ hoc ꝑpter ſui ſilitudīne nāle ḥs ꝑiorate ibi. hoc an tē magis patebit in. q. de individuatione. ¶ Ad 2ᵐ. dico ꝙ intelligit de cōitate alicuⁱ⁹ vnⁱ⁹ ⁊ ꝑm nām ⁊ ꝑm numerā sicut ēēntia ꝺiuina ē cōis trib⁹ ꝑsonis. sed ḥ nō nulla ē cōitas realis ⁊ creaturis ēē ntinitas aliq̄s vnⁱ⁹ vnitate minor ꝙ sit cōitas numeralis. ¶ Ad aliud cā dicit forma ēē ꝓncipiū agẽdi in quātus ēē in hoc includit ꝑ me: q; illud absolutū qō est ꝑ potentia generādi nō est potētia generādi filio. ¶ Tus argu it ꝙ generatio ꝓtis ꝑus est ꝑfunctiua ꝙ assimi latiua. ⁊ ꝙ ex hoc forma ſit ꝑus electiua vt hec ꝙ vt forma. ¶ Rndeo ꝙ ꝑus ſm ꝓtia nō semp ꝙ ſit⁹ cā litatē. ⁊ ſm⁹ ſegtur. ignis igīt calidus ⁊ nō ecouerso igīt calidi ē ꝑus ſm ꝓtiam. ⁊ tu ignis ē ꝑus ſm cā litatē ipō caloꝛ. ⁊ ita cōcedo ꝙ ꝺistīnguere ēt ꝑus ḡnātione ꝙ assimilatare ⁊ cōmunius. q; multa ꝺistīn guīt ꝙ nō assimilāt. sed ꝺistīnguere nō ē ꝑfecti⁹ in ge neratione ꝙ assimilare q; cōuenit generationi ēēnā imperfectissime inquātū ēst a forma vt hec. ¶ Assimi lare cōuenit ſibi inquātū est a forma absolute. ⁊ ꝑfectio: ērō forme ꝙ rō ſingularitatis. ¶ Concedo tū ars⁹ ꝓtra opinionē ponēte tīn ꝺistīnctione rōnis. ex nō includit ꝓtra me ſicut ꝑatebit in ſequēti ꝺiſt. Inſta tia ꝑma de caloꝛe ⁊ vegetatiua nō ꝙ valet. q; ibi com municat ꝓtra q; forma. ⁊ forma ꝓncipialis actiua ⁊ ī mediata. Et eiꝺm cāe genita ab ata ⁊ ḥis caloꝛem genitū aliquale nālem. vt ꝛatio ēstꝛ forma est ꝓncipi um generationis ḷꝺ vnū mediatā aliud imediatum Sed illa alia inſtātia de generatione bruti ꝺifficili oꝛ: videꝛ ſi ſenſitiua nō habeat ibi aliq̄a opationem sed vegetatiua tm. ⁊ de hoc in ſecūdo libꝛo quādo ſi et ſermo de rōnibus ſeminalibus quō pōt ēē genera tio vniuoca in animalibus.

Iſta est ſeptima ꝺistīnctio

In qua magr oſtenſo ꝙliter ꝑ genīt filiū quo ad vir tutē ⁊ ꝑpotētā intellectualem. hic oſtꝺit de potētia ēt generandi nāli. Et circa hoc tria facit. Primo i quirit an potēta generādi ſit in filio. Secūdo oſtꝺit ꝙ nō generare nō ſit ꝑpotentia in ipſo filio. Tertio reꝺdit rōnem de ſuo ꝺicto. Primus facit a ꝓncipio ꝺistīnctionis vſq; ibi. Sed vehementer nos mouet Secūdū ſiibiūgit ab inde vſq; ibi. Itē ꝛitur a ꝙuſ ꝺa. Tertiū vo ab inde vſq; ad finē ꝺiſtīnctionis. In ꝑmo ſūmaꝛia magr ſūmaꝛie ſtatur trib⁹ ꝓpoſitionibus. quarū ꝑma ēst ḥec. Nō est ſimplr qd. ḥꝫ ad aliquid ꝑsem posse aut velle filiū generare. Iſta ꝓpoſitionē ꝓtegit mag ꝛrens an ꝑi potuit ⁊ voluit filiū gene rare. ſi ſic. ergo ꝑi voluit ⁊ potuit aliq̄d qō potuit nec voluit filiū. Et ꝓt ꝓs ena filiū posse ⁊ velle gene rare. qō ēst inconueniens. Vel ops dicere ꝙ filiū ſit im poēs. Hunc difficultati rndet magr ꝙ. ⁊ ꝺato ꝙ pa ter posset generare ⁊ nō filiū. adhuc nō ſequeret ꝓies aliq̄d posse qō nō posset filius. q: posse ⁊ velle pīem generare nō ēst ꝓpter aliq̄d ſed ad aliq̄d. ḡnō posse ⁊ non velle generare nō arguit ꝛmpotēta in filio ve al ſumīt in questione ꝑdicta. Poꝺ hoc argumēti eui ꝺentia ſeq̄tur ēst ḡ aq̄d ēē in ꝺiuinis ēst ēntia vel relatio. ⁊ ergo qcquid cōuenit deo hoc cōuenit ſibi vel relatione ēēntie, ⁊ tūc ēst cōe tribus ꝑſonis vel rione relationis. ⁊ tūc non ops ꝙ qōlibet tale ſit cōe trib⁹ ꝑſonis. Cum ergo posſe generare nō ſit aliq̄d in ꝺiuinis. ⁊ nō ēst aliq̄d ꝑcatus ad ēntias. ſed po tius ad aliq̄d ꝑcatus. ⁊ ꝑtinēs ad relationē. ſ. ꝑatinatē. nō ēst inconueniens q; nō cōueniat filio. qꝛ illa ꝓpietas. ſ. ꝑaternitas nō ꝓpectat ad filiū. ⁊ ꝑ ꝓpis hec ꝓpositio ꝑma est ꝛa. Secūda ꝓpō est hec. Sō filius nō pōt nec vult generare. Hoc nō ꝺebemus ſibi ad impotētiā ſed potius ad cōditionis ꝓpietatē im putare. Ideꝛ ꝑpōnes, ꝑbat magr auctoritate beati Aug. ꝺicētis q; filius potuit generare. ſed nō oportu it ipm generare. eo q; ꝛtic inordinatio ꝙ ipſa ꝛatio ſui ſet diuina generatio: ſi filius genitus nepotes, gene raret patri. Et ꝺicit postea magr q; ipſa verba Aug. ſic ſunt intelligẽda, nō enim nō potuit ſed nō oportu it. i. nō quentebat ꝓpietas eius q̄a filius ⁊ nō pa ter. ꝛ ꝓpietas oſtꝺitur ēē ciꝛo generater. Et cōclu ꝺit q; ſicut nō arguit ꝛmpotētam in pe q; nō posse ſilꝫ. ita ecōtra nō ēst impotētia in filio q; nō pōt ēē pi Tertia ꝓpō est hec. Vnaꝛ ⁊ eaꝺē ⁊ equalē potētia generādi foꝛe in patre ⁊ filio posſumus affirmare.

Istam, ꝓpōnem mgr inuestigat ingrendo. an potē tia generādi in patre ſit aliq̄ potētia in filio. Et rndet q; vna ⁊ eaꝺē ſit potētia qua pi pōt generare. ⁊ qua ſi lius pōt generari ei⁹ in pōe ⁊ filio nō ſit nīſi vna ſapie tia natura ⁊ potētia. Vel ſic rndet magr ꝙ potētia ge nerandi cum natura ꝺicit ꝓpietatē. referendo igīt intellectū ad ꝓpietatē non ēst potētia generandi in filio. qꝛ ic ēst aliud posſe generare ⁊ posſe generari. referendo vero ad naturam ꝺem sunt. igīt.

¶ De veritate ⁊ ꝓpietate ⁊ incommutabi litate ⁊ ſimplicitate eſſentie dei.

Hanc de ueritate ⁊ ſiue ꝓpietate ⁊ incōmutabi litate aꝛq; ſimplicitate ꝺiuine nāe vl ſbe ſiue ēēntie agendus est. Et ſit itaq; ꝺe⁹ vꝛ ait aug. in v. li. de tri. ſine ꝺubitatione ſba. vl ſi melius hoc appellaꝛ eſſentia qꝙ greci vſiā vocant. Sicut. n. ab eo qꝺ est ſape ꝺcā est ſapientia et ab eo qꝺ est ſcire ꝺcā est ſcientia. ita ab eo qꝺ est esse ꝺcā est eſſentia. Et ꝙ magis est ēꝛ ſic ille qui ꝺixit famulo ſuo ego ſū ḡ ſū. ꝺices filiis iſr⁹ ḡ est miſit me ad vos. Ipſe ꝺe ac ꝓpie ꝺicit eſſentia cuius eſſentia nō nouit ꝑteritū vl ſu turū. Vñ Hiero. ad Marcellā scribens ait. Deus ſolus ḡ eo ꝺicit nō ḥz vere eſſentie nomen tenuit: qꝛ in eius cōparatione qui ꝺe est ḡ incōmutabilis est: quaſi nō ſunt que mutabilia ſunt. Sequo enīz ꝺe fuit. nō est et ꝺe quo ꝺicit erit: nondum est. Deus aūt tātum

Aug⁹.

Hiero⁹

est qui nō nouit fuisse vl futurum eē. Solus ergo deus vere est cuius eēntie cōparatū nostrū esse nō est.

¶ Qualiter intelligēda sint verba Hieronymi querendum est.

Hic diligenter aduertēdū

est: quomodo intelligi debeāt illa verba hieronymi. s. deus ūm est ⁊ nō nouit fuisse vel futurum eē. tanq̄ nō possit dici de deo fuit vl erit sed tm̄ est cum de eo scriptum frequēter reperiamus fuit ab eterno fuit semp ⁊ erit in secla. ⁊ huiusmodi. Unde videtur q̄ nō est tm̄ dicendum de deo fuit vel est vel erit. Si enim diceretur tātum fuit putaretur q̄ desierit esse. Si diceretur tātum est putaret q̄ nō semper fuerit sed esse ceperit. Si tātum diceretur erit putaretur nō eē modo. Dicatur ergo q̄ sem per fuit est ⁊ erit. vt intelligatur q̄ nec cepit nec
Augu⁹. desinit nec desinit nec desinet eē. Sē hoc Augu. super Joannem ita ait. Cum de sempiterna re, prie dicatur est. fm nos bene dicit fuit ⁊ erit: fuit q̄ nunquā desiit. erit q̄ nunquā deerit. est q̄ semper est nō preterit: quasi q̄ nō non maneat. non dicetur: quasi quod nō erat. Cum ergo nostra locutio per tempora varietur de eo vere dicuntur verba cuiuslibet tēporis qui nullo tempore desiit vel deest vel deerit, ⁊ ideo non est mirum si de spiritu veritatis veritas loquens dixit per futurum. Que cunq; audiet loquetur. Audiet. s. ab eo a quo procedit. Audire illius est scire. idest etiaz eē. A quo ergo illi est essentia. ab illo audientia. idest sciennia que non est aliud q̄ essentia. Audiet ergo dixit de eo q̄d audiuit ⁊ audit. idest quod semper sunit ⁊ sc̄t ⁊ sciet. Ecce hic dicit Aug. verba cuiuslibet temporis dici de deo sed tamē prie est. Illud ergo quod Hiero.
Hic aperit q̄ mō sint intelligenda. dicit ita intelligendum est. Non nouit fuisse vel futurum esse. sed tātum eē idest cum dicit de deo q̄ fuit vel erit non est intelligendū q̄ preterierit vel futurus sit. sed q̄ erit aut simpliciter sine aliquo tempozali motu. Ez enim ꝺ ba substantiua diuersoꝝ temporum de deo dicantur. vt fuit: erit: est: erat: non tamen temporales motus eē distinguunt. s. preteritū vt futurum imperfectum vel preteritum pfectū vel preteritum plusquā perfectum: sed ēntiā sine existentiam sue diuinitatis simpliciter in sinuant. Deus ergo solus ꝓprie dicitur essen
Hylas⁹. tia vel esse. Unde Hylarius in. vii. li. de tri. ait. Esse non est accidens deo sed subsistēs ⁊ res ⁊ manens causa ⁊ nālis generis ꝑpetas.

¶ Hic de incōmutabilitate.

Dei etiam solius essentia in

commutabilis dicitur ꝓprie q̄ nec mutat. nec mutari potest. Unde Augu. in. v. libi. de trinitate. Alie inquit essentie vel substātie capiunt accidentia quibus in eis fiat vel magna vel quantacūq; mutatio. Deo autem aliqd huiusmodi accidere non potest. ⁊ ideo sola ꝑ stantia vel essentia que est deus incōmutabilis est cui ꝑcto maxime ac verissime competit esse. Quod enim mutatur non seruat ipm̄ verū; esse. ⁊ quod mutari potest etiam si non mutetur potest quod fuerat non esse. Ideoq; illud solum quod non tātum nō mutatur ve rūctiaz mutari omnino non potest verissime dicitur esse. idest substantia patris ⁊ filii ⁊ spiritus sancti. Ideoq; apostolus loquēs de deo
Augu⁹. ait. Qui solus habet immortalitatem. ¶ Ut enim ait Augu⁹ in libro primo de trinita. Cuz anima quodāmodo immortalis esse dicatur ⁊ sit. non dicet apostolus. solus deus habet immortalitatem. nisi q̄ vera immortalitas i. commutabilitas est quam nulla potest habere creatura quoniam solius creatoris est. Unde Jacobus ait. Apud quem non est trāsmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Et David. Mutabis ea ⁊ mutabuntur. tu autē idez ipse es. Ideo Augustī. super Gene. dicit. ꝙ deus nec per loca nec per tempora mouetur. creatura vero per loca ⁊ tempora. Et per tem poza mouet ēt ꝑfectiones cōmutari. Deus autem nec loco nec affectione mutari pōt: q̄si per prophetam ait. Ego deus ⁊ non mu to: qui est immutabilis solus. vnde recte solus dicitur habere immortalitatem. Jn omni enim mutabili natura vt ait Augu. contra Adeximinum. Nonnulla mozs est ipa mutatio: q; facit aliquid in ea non esse quod erat. Unde ⁊ ipsa anima humana que ideo dicat immortalis. q; fm modum suum nunquam desinit viuere. habet tamen quandam mortē suam: q; si iuste viuebat ⁊ peccat mozitur iustitie. si peccarrir erat ⁊ iustificatur moritur pecca to. Et alias eius mutationes taceam de quibus modo longum est disputare. Et creatura rum natura celestium mozi potuit: q; peccare potuit. Nam ⁊ angeli peccauerunt ⁊ demōes facti sunt quoꝝ est diabolus ꝓnceps. ⁊ qui non peccauerūt peccare potuerūt. ⁊ cuicunq; rationali creature prestatur vt peccare nō possit. non est hoc nature ꝓprie sed dei gratie. Et ideo solus deus vt ait apostolus habet i mortalitatem. qui non cuiuslibet gratia sed natura sua nec potuit nec potest aliqua connexione mutare. nec potuit nec potest aliqua mutatione peccare. Proinde vt ait augu. in primo lib. de trinitate. Substantiam dei sine vllo tēpozali motu temporalia creantez in tueri ⁊ nosse. licēt sit difficile oportet. De re ergo ac ꝓprie immutabilis est sola dei
Augu⁹. Que sit via in mō talitas ⁊ in solo creatōe est.
Jacob⁹.

unitatie essentia. que sine mutatione sui cuncta condidit naturas.

Hic de simplicitate.

Eademqz sola proprie ac

vere simplex est. vbi nec partium nec accidentium nec quarūlibet formarum vlla est diuersitas sine variatio vel multitudo. Tr autem scias quomodo simplex sit illa substantia. te docet Aug. in. vj. libro de trinitate. Animaduerte primo quare omnis creatura sit multiplex. ⁊ nullo modo vere simplex. ⁊ primus de corporali postea de spirituali creatura. Corporalis vtiqz creatura ex partibus constat ita vt sit ibi alia minor. alia maior. ⁊ maius sit totum q̄ quelibet pars. ⁊ in vno quoqz corpore aliud est magnitudo. aliud color. aliud ē figura. Potest enim ⁊ minuta magnitudine manere idem color. ⁊ eadem figura. ⁊ colore mutato manere eadem figura ⁊ eadem magnitudo. Ac per hoc multiplex esse conuincitur natura corporis. simplex autem nullo modo.

Quare creatura sit multiplex et nō simplex.

Hic de corporali oñdit q̄ re sit multiplex.

Hic de spirituali creatura ostendit quō sit multiplex ⁊ non simplex.

Augu⁹. **Creatura quoqz spiritualis**

vt est anima. in cōparatione quidē corporis est simplex. sine cōparatione vero corporis ē multiplex ⁊ nō simplex. Quc ideo simplex dicitur respectu corporis. q; mole non diffunditur per spacium loci. sed in vno quoqz corpore ⁊ in toto tota est ⁊ in qualibet eius parte tota est. Et ideo cum sit aliquid in quantis existens particula corporis quod sentiat anima. q̄uis non fiat in toto corpore illa autem tota sētit. quia totam non latet. Sed tamen nec ipsa anima vere simplicitas est. Cum enim alio sit artificiosum esse. aliud inertem aliud acutū aliud memorem. aliud cupiditas. alio timor. aliud letitia. aliud tristitia. post ūtqz hec ⁊ alia huiusmodi innumerabilia in anime inueniri natura. ⁊ alia sine aliis. ⁊ alia magis. alia min⁹ Manifestum est non simplicem sed multiplicem esse naturaz. Nihil enim simplex mutabile est. omnis autem creatura mutabilis est. nulla ergo creatura vere simplex est. Deus vero ⁊ sit multiplex dicatur. vere tamē ⁊ summe simplex est. Dicitur enim magnus: bonus: sapiens: beatus. verus: ⁊ quicquid aliud nō indigne dici videtur. sed eadem magnitudo ei⁹ est que sapientia. Non enim mole magnus est. sed virtute. ⁊ eadem bonitas que sapientia ⁊ magnitudo ⁊ veritas. ⁊ non ē ibi aliud ipm̄ bn̄ esse ⁊ aliud magnum. aliud sapientem. aliud verū. aut bonum esse aut omnino eē.

Augu⁹.

Quō ds simplex

Qualiter deus cum sit simplex: multiplex tamen dicatur.

Hic diligenter notandum

est cum dicat Augu. solum deus vere simplicem. cur dicat eundem multipliciter dici. Sz hoc non ppter diuersitatem accidentium vel partium dicit: sed ppter diuersitatem actualitudinem nominum que de deo dicuntur. que ꝛ multiplicia sint ynum tamen significat sz diuinam naturam. hec enim non ita accipiunt cum de illa incommutabili eternaqz substantia incomparabiliter simplicioze q̄ est bu manus animus dicuntur: quemadmodum cum de creaturis dicuntur. Unde Augu. in vj. libro de trinitate. Deo inquit est hoc esse quod est fortem esse. vel sapientem esse. vel iustum esse. ⁊ si quid de illa simplici multiplicitate vel multiplici simplicitate diceris quo substantia eius significetur. Humano autem animo non est hoc esse quod est fortez eē. aut prudentem. aut iustū. Dōt enim eē aius ⁊ nullas istarum habere virtutem.

Augu⁹.

Tanta est dei simplicitas q̄ nulli predicamentorum subiacitur.

Quod autem in natura di

uina nulla sit accidentium diuersitas. nullaqz penitus mutabilitas. sed perfecta simplicitas. ostendit augu. in. v. li. de trini. dicēs. Intelligamus deū quātū possumus sine qualitate bonum. sine quantitate magnum. sine indigentia creatorem. sine situ prelidentē sine habitu omnia continentem. sine loco vbiqz totum. sine tempore sempiternum. sine vlla sui mutatione mutabilia facientē. nihilqz patientem. Quisquis deum ita cogitat. ⁊ si nōdum poterit omnino ineuire quid sit. pie tamē cauteat quātum potest aliquid de illo sentire qd̄ non sit. Esse si subtiliter intendas ex his atqz predictis aperitur illa predicamenta artis dialectice dei nature minime cōuenire que nullius est subiecta accidentibus.

Augu⁹.

Quō dē nō ppie sz abusiue dī substātia.

Unde nec proprie dicitur

ſba vt Aug. ostdit in li. vii. de tri. Sicut ab eo quod ē eē appellat ēntia. ita ab eo quod ē sistere ſbz dicūt. si tñ dignū ē vt de⁹ dicat subsistere. Hoc. n. de his reb⁹ recte intelligit⁹ qb⁹ sūt esse ⁊ q̄ in aliquo sbo ē dicunt. sicut ē corpe color aut forma. Corp⁹. n. ſbsistit ⁊ iō ſba ē. Res vo mutabiles neqz simplices ꝓpe dicunt ſbe. Deo aūt si subsistit vt ſba ꝓpe dici posſit inest in eo aliqd tanqz in subiecto. et nō est simpler. Nephas aūt est dicere vt subsistat deus. et subsit bonitati sue. atqz illa bonitas non substantia sit. vel potius essentia. Neqz ipse deus sit bonitas sua. sed in illo sit

Augu⁹.

tanquam in subiecto. Unde manifestum est deum abusiue substantiam vocari, vt nomine vsitatiore intelligatur eentia. quod vere ac proprie dicitur, ita vt fortasse solum deū dici oporteat eentiam. Est enim vere solus, qz incōmutabilis est.

¶ Quod nō est aliqd in deo quod nōsit de?

Huius autem eéntie sim/

plicitas ac fincerit as tanta est, q non est in ea aliquid quod non sit ipsa. sed idem est habēs q quod habetur. Unde Hylarius in. vii. lib. de trinita. ait. Non ex compositis deus qui vita est subsistit. neq; qui virtus est ex infirmis continetur. neqs qui lux est ex obscurisco aptatur. nec qui spiritus est ex vilparibus formalis est totum quod in eo est vnum ē. Idē in. viii. libro de tri. Non humano modo ex compositis deus est vt in eo aliud sit quod ab eo habetur. aliud sit ipse qui habeat. sed totū vita est natura scilicet perfecta. infinita. nō ex disparibus constituta: sed viuens per totum ipsa. De hoc eodem Boetius in primo libro de tri. ait. Quo circa hoc vere vnum est in quo nullus numerus nullum in eo aliud sit ut id quod in eo est. neq; enim subiectum sit ut possit. Augu. quoqs in libro de fide ad petrum dicit. In dei substantia non est aliquid quod non sit substantia quasi aliud sit ibi substantia. aliud quod accidit substantie. Sz qc quid ibi intelligi potest substantia est. Et uz hec dici possunt facile z credi. videri autē ni si puro corde omnino non possunt. Item Augu in. xv. lib. de trini. Sic habetur in natura vniuscuiusqs trium. q qui habet, hoc sit quod habet. sicut immutabilis simplexqs substātia Unde Isidorus ait. Deus simplex dicitur siue nō amittendo quod habet. seu non aliud habet quod non est ipe. z aliud quod in ipō ē. Etcum tante simplicitatis. atqs sinceritatis sit natura diuina est tamen in ea trinitas personarum. Unde Aug. in libro. xv. de ciui. ait. Non, ppter hoc natura rum summi boni simplicem dicimus q est pater in ea solus. aut filius in ea solus. aut spūs sanctus in ea solus. idest q est sola ista nōium trinitas siue substāti ua personarum. sicut fabelliani putauerunt. Sed ideo simpler dicitur. q est hoc qō bēt. excepto q relative queqs persona ad alteram dicitur nec est ipsa. Nam vtiqs pater habet filium ad quē relative dicitur nec tamen ipe est filius. z filius habet patrem. nec tamen ipse est pater. In quo vero ad semetipum dī non ad alterum. hoc est quod. sicut ad seipum dī. viuus habendo vitam. z eadem vita est ipe. Propter hoc vtiqs natura hec dī simpler: qō non sit aliud habens. z aliud id quod habet. sicut in ceteris rebus est. Non enī habēs liquorem liquor est nec corpus colōr nec anima est sapia. Ecce quāta est identitas, quāta est vnitas, immutabilitas, simplicitas, puritas diuine substātie iuxta insirmitatis nostre exiguitudinem assignauimus.

Hylas°.

Idem.

Boeti°

Augu°.

Isido°

Circa distinctiões

§. quero. Utrus deus sit summe simpler. z pfecte talis. ¶ Dō nō. q sim plicitas nō est simplr pfectionis. § nō est ponenda in deo ne eentialis. pbo sic: qsi est simplr pfectio: nō brite. z ita mā pma est pfectio: hoie. imo generaliter i corruptibilibus z generabilibus cōpositio ea sint perfectiora. ¶ Itē pfectionis est forme posse dare est is imperfectionis sit dependere a mā. § si pma rō separatur a tertia da: q nō vt ee cōstituatur in actuali separato ne pōt ee deitas forma dans esse. is ipsa nō dependeat ab ipō cui dat esse. z ita pōt ibi poni fine imperfectione cōpositio mātis forme vel saltē cōpositibilitas dei, vt forme. ¶ Item q vni est nō sba nulli est suba ex pmo physico. sed sapia in nobis ē accīs. ergo inullo est substātia vel nō accidēs, sed in deo est sapia pm cand ē rōnem pm quam est in nobis. igit est ibi accidēs. z ita compositio subiecti z accīnis. ¶ Cōtra. 6. de tri. c. 7. vel. 12. deus vere z sūme simpler est.

Ad questionem respōdeo

e pmo. pbo simplicitatē diuinā p media qđa particularia. ¶ Secūdo ex mediis cōmunibus. f. ex intimitate z necessitate ēndi. ¶ Primo nō pcedēdo ostendo mo simplicitatē oppositā cōpositioni ex gtib⁹ essentialib⁹. ¶ Secūdo oppositā cōpositioni ex gtibus quātitatiuis. ¶ Tertio oppositā cōpositioni ex subo z accīte. ¶ Primis sic. calitas mātē z forme non est simplr pma. necessario enim pponitur causalitas efficitis poss. ergo si pma est cōpositi ex mā z forma pponeret calitatem causē efficitis. tam agēs humanū. q. illud nō efficit se cōtingendo mām sine forma. ergo alicuius efficientis potis. ergo ds nō esset pmum efficiens cuius oppositū ꝓbatur. 8. dif. 2. q. 2. pbatio pme, oppositionis. calitas mātē z forme includit impfectionē. qđ aūt impfectiū recipiat perfectū ficut ad pias ē entialiter. ergo calitas mātē z forme nō ē simpliciter pma. ¶ Idē pbo sic. materia de se est in potentia ad formā. z ī impotētia passiua. z cōtradictionis qđdam est de se. ergo nō est ex se sub forma aliq̄ sed fit sub forma per aliquā aliam cām reducentem ipsam mām ad actū forme. ista aūt causa reducens nō potest nisi dici forma inquātū forma. q. sic nō reducit mām nisi actuando formaliter ipsam mām. ergo op3 ponere aliqd reducēs effective ipsam materiā ad istā actualitatē. ergo si pma est cōpositus et mā z forma est aliqō efficiēs per cuius efficientiaz esset. materia eiusdē forma. z ita ipsum nō est pmum efficiēs vt pus. ¶ Tertio sic. ois entitas seu causata habet aliqđ vnū cām a qua est in vnitas q nō pōt poni vnitas in cato sine vnitate in causa. vnitas igitur cōpositi cum sit causata requirit aliqs vnas cām a qua fit illa entitas causata: illa cānon est entitas mā nec forme. q: vtraqs est entitas diminuta respectu entitatis cōpositi. igitur p ter illas. scz materie z forme oportet ponere aliqđ aliā illa erit efficiēs. z ita redit idē qđ pus. q omni cōposito est materia z forma erit aliquid pus. ¶ Secūdum vi

ẽlicet carẽtia cõpõtionis q̃ãtitatiue vl̃ phõ pro-
barc. 8. phỹſicor. 7. it. me&c. q: pmũ eſt potentie infi-
nite. potẽtia aũt infinita nõ eſt i magnitudine, 7 hoc
pbat. q: maior potentia eſt in maiori magnitudine
7 ita infinita potentia in nõ pt eẽ niſi in magnitudine
infinita, nulla eſt aũt magnitudo infinita. g̃ nec alĩ
infinita potẽtia in magnitudine. Sed iſtud argume
tũ videt deficere. q: qui ponerer potẽtia infinitã eẽ i
magnitudine diceret ipſam eſſe eiuſdẽ ratiõis in q̃li-
bet parte magnitudinis 7 in tota magnitudine 7 ita
in maiori 7 in minori. ſicut aĩa intellectiua eſt tota
tota: 7 tota in qualibꝫ parte corporis. nec maior in
maiori 7 minꝰ in minori corpore. nec maior in to-
to corpore q̃ in parte. 7 ſi anima ſit ſequer eẽ in tñ
ta potẽtia intelligendi: ipa potentia eẽt in magnitu-
dine finita 7 ita in parte ſicut in tota: in parua par-
te ſicut in magna. Dicẽdũ in proꝓoſito q̃ potẽ-
tia infinita in magnitudine finita eſſet eiuſdẽ rõnis in
tota 7 in parte. Declarandũ ſ rõnem Ariſto. dico
q̃ cõcluſio ſua eſt a q̃ potẽtia infinita nõ eſt in magni-
tudine finita extenſa per accidẽs ad euitãdũ magni
tudinis 7 hoc pbat rõne huc modo quecunqꝫ potẽ-
tia eſt extẽſa per accidẽs ceteris paribꝰ maiꝰ. i. effi-
catioꝫ eſt in maiori magnitudine. 15 non ſit maiꝰ. i.
formaliter intẽſior. q: paruus ignis põt plus habe-
re intenſiue de calore q̃ magnus ſi ſit multũ rarus. 7
alĩ pẽdũa. ideo addidi. i maiori ceteris paribꝰ. Exem
plũ de caloze ſigne qui iſtit equaliter intẽſionis in par
te. 7 in toto. tamẽ maiori ignis maioris eſt potẽtie. i.
efficatioris eſt potẽtie in toto q̃ in parte. 7 ex hoc ſeq
tur. q: omnis talis potẽtia extenſa per accidens qua
diu ẽ in magnitudine finita põt intelligi creſcere in
efficatia per augmentũ magnitudinis. ſed quãdiu
tellĩgit poſſe creſcere in efficacia non eſt infinita ſe-
cundum efficaciam. 7 ex hoc ſequit q̃ omnis talis
potentia extenſa per accidẽs quãdiu ẽ in magnitudi
ne finita eſt intenſiue finita 7 nõ infinita. quia infini
tas intenſiue nõ põt eſſe ſine infinitate in efficatia.
7 ex hoc ſequit q̃ potentia infinita in efficacia non ẽ
in magnitudine finita. nec etiã potentia infinita in
tenſiue. Tertiũ vltra cũ non ſit aliqua magnitudo i
finita, patet q: nõ eſt aliqua talis potentia infinita in
magnitudine. Sed quid hoc ad propoſitũ q: om
nino talis potentia nõ ſit in magnitudine. Reſpõ
deo, comungendo huic ittã concluſionẽ quã prius. p
bauit philoſophus q: 7 tale potens eſt ſine materia
ſequit propoſitũ. q: omni extenſione aliquid extẽ-
ditur: vel ſi extenſio erit aliquid per ſe extẽſus aliqd
eſt forma informans extẽſione extẽſa 7 accidens. q̃
ſi potentia ita infinita p nãẽ in magnitudie vel quã
quid eſt quod eſt extenſus ipa magnitudie vel quã
ẽ extenſio ipa extenſiõe magnitudinis. nõ ipa poten-
tia infinita ſicut pbatũ eſt. nec ipa ſpiciẽ ipam ſicut
forma materiã. q: nõ eſt in mã ex cõclũſione poſten
ſa. q̃ os ponere materiã extenſã ipa magnitudine: q̃
materia perficeret potentia infinita ſicut mã noſtra
vel corpus noſtrũ extendit magnitudine per ſe extẽ
ſa: 7 perficit p animã intellectuã nõ extenſa, ſed nul
la materia eſt in habente talẽ potentiã ex preoſten-
ſa. ꝯclũſa 4 pbo. ex illa q̃ in materialitate poſſet ap
pbari nõ oĩa in ita cõclũſione baḃet iſtã ẽfficaciã. 13 cõclũſio ſpecialis pbaḃ ex iſtis. q: n. ꝺeus ſi
ẽ materialis nec quãtus. ideo nõ eſt capax accidẽ
tis alicuꝰ. mãlis ſuenitiſi rei mãlis ſuẽt qualitas
rei mãlis q̃nũ ẽ capax illoꝝ q̃ ſuenĩũt ſpiritualibus
puta intellectibꝰ 7 volitionis 7 habitꝫ illis cõſe-
ſpondentiũ, ſed talia nõ poſſũt eſſe accidentia illi ma
ture, ſicut probatum eſt diſtinctiõe ſecũda. q: intelli
gere eius 7 velle ſunt ſubſtãtia eius 7 habitus et
potentia.

Secundo probo generaliter ꝓpoſi
tus. Primo ſtra
tione neceſſe eſt. q: ſi pmũ eſt compoſitũ finẽ compo
nentia. a. 7. b. quero de. a. ſi ſit formaliter ex ſe neceſ
ſe eẽ aut non. ſed poſſibile eẽ. Ꝯtra ꝫ. hoc oporter
pare in qualibꝫ rẽ ſiue naturã rer. quo aliqd cõponit
ſit ex ſe poſſibile eẽ. ſi neceſſe eẽ ex ſe ex cõponit ex poſſi
bili eſſe. 7 ita nõ erit neceſſe eſſe ex ſe. ſi aũt. a. eſt ex
ſe neceſſe eſſe. igit ex ſe ex in vltima actualitate. 7 ita
cum nullo facit ꝑ ſe vnus ſimiliter ſi. a. ex ſe neceſ-
ſe eſſe cõpoſiti erit neceſſe eſſe p. a. 7 pari ratiõe erit
neceſſe eẽ per. b. 7 ita erit hus neceſſe eſſe. erit etiaꝫ
cõpoſitũ neceſſe eſſe q̃libet aliquid, quo ſublato nihil mi
nus erit neceſſe eẽ q̃ eſt impoſſibile. Dico ꝯtra obiectiõ
generaliter ꝓpoſitũ q̃ ratiõne infinitatis. 7 pmo q̃
deus nõ ſit componibilis q̃ hoc q̃ omne cõponibile
poteſt eſſe pars alicuꝰ tot cõpoſiti. quod ex ipo
q̃ alio cõponibili. omnis aũt pars poteſt excedi con
tra rationẽ aut infiniti eſt poſſe excedi. ergo infiniti
non eſt cõponibile ſed deꝰ eſt infinit. ergo non eſt cõ
ponibilis. Et cõfirmat ratio. quia ſides eſt. quia
omne cõponibile caret perfectiõe illius cũ quo com
ponitur. ita q̃ illud aliud cõponibile non habet in ſe
omnem ꝑfectionẽ. omnimoda idẽtitatẽ cum illo.
quia tũc nõ poſſet cum illo cõponi. nullũ aũt infiniti
caret eo cum quo poteſt aliquo modo eẽ idẽs. immo
omne tale hꝫ in ſe ẽm perfectã idẽtitatẽ. quia alĩ
poſſet intelligi ꝑfectiõ q̃ haberet illud in ſe. ſed cõ
poſitũ habet. 2 iſtud infiniti non habꝫ. contra ratiões
aũt infiniti eſt ſimpliciter q̃ ipſum poſſit intelligi ꝑfe
ctius vel aliqd ꝑfectius eo. Et ex hoc ſegtur vltert
q̃ ſit omnino incõpoſit. quia ſi ſit cõpoſitus aut ex ſi
nitis aut ex infinitis. ſi ex infinitis. nullũ tale ẽ cõpo-
nibile et ꝑ hatis. ſi ex finitis ipſum nõ erit infiniti. q̃
finita non reddunt aliqd infinitum in perfectione ſi
cut modo loquimur.

Ad primum argumentum

dico q̃ ſimpliciter ẽ ſimpliciter ꝑfectioꝫ ꝑ q̃ exclu
dit cõponibilitatẽ vel cõpoſitionẽ ex actu 7 potẽtia:
vel ex perfectiõe 7 imperfectione. ſicut dicit in 12. q:
non tamẽ ſequitur q̃ omnis creatura ſimpler ſit ꝑfe
ctioꝫ creatura nõ ſimpliciter. q: aliqd quod ẽ ſimpliciter
perfectioꝫ ſit pũt repugnare alicui nature limitate: et
ita illa nõ eẽt ſimpliciter ꝑfecta talis natura ſi hẽ
ret illud q̃ repugnat ſibi. ita canis nõ eſſet ſimpliciter
canis ꝑfectus ſi eẽt ſine ꝙ. q: repugnat ſibi ſapia.
Similiter alicui nature limitate pt repugnare ali
qua ꝑfectio ſimpliciter 7 aliqua non. 7 tũc non ſequi
tur illa natura eẽ ꝑfectioꝫ em: cui cõpetit talis p
fectio q̃ cui repugnat maxime quãdo illi cui ſit are
pugnat cõuenit alia ꝑfectio ſimpliciter. que forte eſt
ſimpliciter perfectioꝫ illa alia repugnãte. Exemplũ
actualitas ẽ ꝑfectio ſimpliciter 7 ſimplicitas ẽ perfe
ctio ſimpliciter, compoſito aũt conuenit materia 7 actu
alitas. 15 nõ maioꝫ ſimplicitas. materie aũt 15 cõue
niũt ſimplicitas. non tamẽ tanta actualitas quanta
competit compoſito. ſimpliciter aũt actualitas
eſt ꝑfectioꝫ ſimpliciter. 7 ita ſimpliciter perfectius
poteſt eſſe illud cui cõuenit actualitas ſine ſimplici
tate. q̃ illud cui conuenit ſimplicitas ſine actualita
te. Sed hic videntur duo dubia. Vnum quomodo
perfectio ſimpliciter erit que non erit perfectio vbi
cunq; eum de ratione ſimpliciter perfectionis ſit q̃
ipſum ſit ſimpliciter meliuꝰ q̃ non ipm in vno quo
que ſm Anſelmum. mono. 15. Secundum dubi
um eſt quomodo ꝑa perfectio ſimpliciter eſt perfe
ctio alia abſolute. Ad primum dico q̃ illa deſcri
ptio debet intelligi q̃ perfectio ſimpliciter eſt meli
us non tantũ ſuo contradictorio. ita enim quodcũq

positiuū est: melius ꝙ simpliciter perfectius ſua negatione: imo nulla negatio ē perfectio aliqua forma liter: ſed intelligitur fic. eſſe melius ipm ēſſe non ipm id eſt quoliber ſuo incōpoſſibili. ꝛ tūc debet intelligi hoc quod dicitur in quolibet eſt meli⁹ cōſiderando quodlibet ꝑfe imquantū ſuppoſitum nō conſideran do in qua natura illud ſuppoſitū ſubſiſtat. conſiderando enim aliquod inquātum ſubſiſtit in aliqua natura poteſt aliqua ꝑfectio ſimpliciter eſſe non melioris bi. quia incōpoſſibilis ſibi vt eſt in tali natura. q: repugnat tali nature. tamē ei inquantum ꝑcise ſubſiſtens nō repugnat. ſed ſi hoc modo cōſideret illa habere erit ſimpliciē ꝑfectius enſ. ꝙ ſi bēret quodcūq; ſibi incompoſſibile. ¶ Ad ſecundū dubiū dico: q: requirit declaratione quis ſit ordo perfectionū ſimpliciter: z modo breuiter ſupponat: q: aliqs ordo perfectionis ſit inter eas. ita ꝙ vna ꝛ atio ē ſui eſt perfectior alia ꝑcise ſūpta. ſi quādoq; quelibet eſt in ſūmo ſint tunc omnes eque perfecte. qa infinite. ꝛ que libet tunc ē infinita: de hoc alis dicetur. ¶ Ad ſecundum principale dico ꝙ dare alicui ē formaliter. neceſſario ponit limitationē ꝙ ſic dare eſſe nō includit per ſe: ſtatuatur illud cui dat ēſſe ꝙ poteſt ſeparari a ſic dare eſſe impfecto. quia nec limitatio nec ēt dependentia omnimoda. ls enis ſeparentur ab eo de pendentia ad materiam ſemper tamē manet depēdētia ad efficiens: tute cuius forma ſi ſit: mat materiam. ¶ Et inſtet de verbo quod ait eſſe nature bumane. dico ꝙ nō eſt dare eſſ formaliter: ſicut patebit libro tertio. nihilomin⁹ ꝓpria ē. ¶ Ad tertium dico ꝙ ſapiētia ſīm illam rationē ſīm quam eſt ſpecies qualitatis ꝛ accidēs in nobis nō eſt eiuſdem rationis in deo. ſicut melius patebit in queſtiōe illa. vtrum deus ſit in genere diſtinctio. iſta octaua.

Vrta hoc quero.

Utrum aliqua creatura ſit ſimpler. Et arguit ꝙ ſic. cōpoſitum cōponitur ex partibus ꝛ ille nō ē alijs. igitur partes ille in ſe ſunt ſimplices. ¶ Oppoſitus huius ē. 6. de trin. ca. 6. vel 18. ꝛ 19. vbi dicit Auguſtin⁹ ꝙ nulla creatura eſt in ſe ſimpler. Rñ dicitur ꝙ quelibet creatura eſt cōpoſita ex actu ꝛ poteſtia. ꝙ nulla eſt pura potentia. qa tunc non eſt nec purus actus. quia tunc eſſet deꝰ. ergo ſlibet creatura eſt compoſita ex actu ꝛ poteſtia. ¶ Preterea. quelibet creatura eſt enſ per participationē: ergo eſt cōpoſita ex participāte ꝛ participato. ¶ Tertia iſtam concluſionē; arguo ſic. quia ſi in quolibet ſit cōpoſitio ex re ꝛ re. accipio illā rem cōponēt ex ꝛbus ſi eſt ſimpler aut cōpoſita. ſi ſimpler habeꝫ propoſitū. ſi cōpoſita erit ꝓceſſus in infinitū in reb⁹. ¶ Rñdeo ꝙ ſit ꝙ aliqua creatura ſimpler ſit nō cōpoſita ex reb⁹: tñ nulla creatura ꝑfecte ſimpler qn aliquo mō ſit cōpoſita vel componibilis. Et quomodo ſit ſit cōpoſita declaro ſic. q: ībs entitatem cū ꝓuatiōe alicui⁹ gradus entitatis. nulla. n. creatura ībs entitatē ſīm totā ꝑfectionē que nata eſt eſſe entitatis in ſe: z ideo caret aliqua ꝑfectiōe que eſt nata cōpetere entitati in ſe. z ideo ꝓpriaſ ſicut talpa dicit eſſe ceca. q: nata ē bīe viſu: ſīm rōnem animalis nō ſīm rōnem talpe. ſīm ꝓbm. 5. metha. ca. de ꝓuatiōe cōponitur igitur nō ex re ꝛ re poſitiuis. ſed ex re poſitiua ꝛ ꝓuatiōe. i. ex entitate aliqua quā bs ꝛ caren tia alicuius gradꝰ ꝑfectiōis entitatis cuius ſīm non eſt capax. tñ ſīm ens eſt capax: ſicut talpa ſīm ſe non ē nata videre. ſīm ꝙ animal nata ē videre. nec tamen iſta cōpoſitio ex poſitiuo ꝛ ꝓuatiuo eſt in eſſentia rei. q: priuatio non eſt de eſſentia alicuius poſitiui. ¶ Ad iſta ētiā ſequit. cōpoſitio actus ꝛ poteſtie obiectiue. quicqd enim eſt ens ꝛ caret aliqua ꝑfectiōe entitatis eſt ſimpliciter poſſibile ꝛ terminus potentie ſimpliciter cuius term inus non poteſt eſſe ens infiniti⁹ q: nec eſſentie. ſed etiā quelibꝫ creatura cōpoſibilis quod ꝑs de accidente q̄ eſt cōpoſibile cā ſbo. in ſubſtātia etiā ꝑs tam de ſba forma q̄ de ſſtantia mā de ſubſtātia etiā ꝑs ſe generabili ꝛ corru ptibili ꝑs q: eſt receptiua accidentis nō igit eſſet non receptiua niſi ꝓpter perfectionē ſui. ſed perfectiſſima intelligentia ſua ē receptiua actus. ergo. capax eſſe intellectionis ꝛ volitionis q: que nō eſt ſba ſua. ¶ Probatio. q: tūc eſſet formaliter beata ſe ipa. cuiꝰ oppoſitū ꝓbatū eſt di. ꝓma. Tū q: quelibet intelligitia pōt intelligere infinita. q: omne intelligibile. q: ſi intellectio ſua eſſet ſua ēntia poſſet habere ēntias infinitē. q: haberet vnā intellectionē infinitā: z tūm q: intellectio tua nō poſſet deficere ab aliquo niſi a quo poſſet ſui eſſe. ꝛ ita nihil inferius ſi nec ētia ſe poſſet intelligere in genere ꝓpio. ſed tñ in obiecto ſuperiore mouente imm o nihil poſſet aliqua intelligentia intelligere niſi in in deo. q: ab alia intelligentia nō cauſatur ſuū eē g nec ſuit ei⁹ intellect⁹. tñ q: vbum angeli eſt ꝑsonaliter dictū ab angelo. ꝛ idē ſibi ēt̄ naliter. ꝙ ſicut ſbm. 2. de verbo dicitur. ¶ Ad argumentū ꝓncipale Aug⁹. cōcedo ꝙ nulla creatura eſt vere ſimpler. q: cōpoſita mō predicto ex poſſibile ꝛ ꝓuatione: actu ꝛ potentia obiectiua. ꝛ cōpoſitionis alis creature. ¶ Et per idē ꝑs ad argumenta ꝓpi. ꝓma. nō enim eſt actus purus qui caret aliquo gradu actualitatis: ſicut nō eſt lux pura qui caret aliquo gradu lucis: ſi illa lux impura nō miſceat aliqua alia entitas poſitiua. ſed tñ caret ꝑfectiōe nature de lucis. ¶ Ad 2m de participare: dico ꝙ participare ē idē ꝙ partē capere. ita ꝙ duplicē relationē impoſitat ꝛ ptis ad totū ꝛ capiētis ad captū: ꝓma eſt real: nec tñ ſumit ibi pars. ꝓpie ꝓ eo quod eſt aliquid reiſed extēſiue ꝓout omne minus dicit pars maioris omne aīe finiti tale eſt ſimpliciter minus tale: ſi aīe quod tale eſt ſimpliciter nati eſſe infiniti quale eſt ꝑfectio ſimpliciē nata eſt eē infinita ſimpliciē ergo vbi cunq; eſt finita ibi eſt mino2. alia ꝑfectiōe ſim pliciter: ꝛ ita pars extenſiue. ¶ Secunda vero relatio. ſ. capientis ad captū eſt relatio rōnis ſicut inter dans ꝛ datū. ¶ Tripliciter vt pars capiſ. aut pars capit ſic ꝙ totū captū eſt pars capientis: ſicut ꝑcise participat genus quantū ad partes eſſentiales genēris nō ſubiectiuas. ¶ Aut ſic ꝙ pars capti eſt pars capientis. ¶ Aut 3o modo ſic ꝙ pars captiſit ipſm totū capiens. ꝓmis duob⁹ modis relatio capientis ꝛ capti pōt conecdi eſſe realis. 3o mō nō. Me aūt tertius modus eſt in ꝓpoſito. q: omnis ꝑfectio limitata quę tñ nō determinat ex ſe ad ſimilationē que eſt in pura actꝰ: ꝛ ſic ſua tota limitatabene aūt ibi diſtingui pōt ſuppoſitum capiens ꝛ nā capta ſed nō eſt ſic diſtinctio realis.

S. Tho. p⁹ ꝑte ſu me. art. quarto.

Ecundo quero

ſcilꝫ vtꝝ cū ſimpli citate diuina ſter ꝙ deus vl aliquid foꝛ maſter dictus de deo ſit in genere. ¶ Et ſic. quia deus formaliter eſt ens. ens aūt dicit cōcepꝰ dictū de deo in quid ꝛ iſte cōceꝑ nō ꝑtinet deo ſed cōis ſibi ꝛ creaturis ſicut dictū fuit di. 5ª ergo os ad hoc ꝙ ſtat ꝓpius ꝙ determinatur ad aliquē cōceꝑtū determinanté ille determinās ſe habet ad conceꝑtū entis ſicut conceꝑ⁹ qualis ad cōceꝑtū quid ꝛ per cōſequens ꝑ cōceꝑtus differen tie ad conceꝑtū generis. ¶ Preterea. Auice. 1º me tha⁹. c. ꝓmo ens in ſubiecto: ꝛ ens nō in ſubiecto nō habent mediū ꝛ videt loqui ſm ꝙ ens nō in ſubiecto eſt ratio ſubſtantie: ꝛ ens in ſubiecto eſt ratio accidentis. deinſigitur cū ſit ens formaliter ꝛ nō ens

in subiecto. ergo est ens formaliter non in subiecto; ergo substãtia. subtãtia autem vt substãtia est genus ¶ Preterea vbi est spes ibi est gen⁹ 9m porphyr. qz sunt correlatiua. Si natura diuina est species respectu diuinarum ꝑsonarũ 9m Damas. li. i. c. 50. ergo deus est in genere. ¶ Item sciẽtia formaliter dicit de deo. q̃ hoc 9m eande⁹ rationẽ 9m quã dicit de nobis. qz illeratiões que dicte sunt distinctiõe. tertia. q̃stione prima. de vnionẽ actõe entis concludit de vnione tante sapiẽtie. igitur 9m illã rationem 9m quã sapiẽtia dicitur de deo est spes generis. s hoc ꝓbatur per dictum antiquoz doctorum qui dicũt q̃ spes transfertur ad diuina: quia dicit perfectiones licet nõ genus: quia dicit imperfectionem. vt scientia transfertur ad diuina. Is non qualitas. ¶ Contra est magr in littera z adducit Augu. z ostendit per eũ q remouentur ab eo illa ꝑdicamenta art⁹ 9 dialectice.

Henri. in suma ar. 24. q. 6ta.

Dicitur due opi. extreme

vna negatiua que dicit. q̃ cum simplicitate diuina nõ stat q aliquis sit cõceptus cõmunis vniuocus do⁹ creature. de qua dictum ẽ supra distinctione tertia q̃stiõe prima. ¶ Ad hoc ponitur quedã ratiões ꝑ nõ tacte. ¶ Prima ẽ ista. illis que sunt totaliter immediate fub extremis cõtradictionis nihil ẽ cõmune vniuoci. deus z creatura sunt totaliter z immediate sub extremis cõtradictionis. s. depẽdere nõ dependere. causatum z nõ causatus. ee ab alio z non ab alio ergo nihil ẽ eis cõmune vniuocũ. ¶ Item secũdo sic z est cõfirmatio alteri⁹ rationis. Omnis conceptus cõmunis est neuter respectu illoz quibus est cõmunis. sed nullus ẽ cõceptus neuter respectu contradictoriozum: qz ẽ ater eoz. ergo nõ. ¶ Tertio sic. qꝛpsimo diuersa in nullo cõueniunt. ꝗs de⁹ ẽ primo diuersus a quacunq; creatura. alioqn haberet quo conniteret z quo differret. z ita non esset simpliciter simpler. ergo deus in nullo conuenit cum creatura. ẽta nec in aliquo cõcepto cõmuni. ¶ Quarto sic. vbi tñ est vnitas attributiõis non potest ee vnitas vniuocationis. ꝗs oponet ponere vnitatẽ attributionis creature ad deũ in ratiõe entis. ergo in hoc nõ ẽ vniuocatio. ¶ Ad hoc adducitur intẽtio Diony. de diuinis nõib⁹. qui põit tres gradus cognoscẽdi deum. f. per eminentiam. per causalitatem. z per abnegationem. z ponit illam cognitionem per abnegationem esse vltimã quando remouemur a deo omnia illa que sunt cõmunia creaturis. ergo non intelligit ipse q aliquis conceptus qui est abstract⁹ a creaturis remaneat in deo 9m q sunt cõmunis creature. ¶ Ad hoc etiam ẽt Augustinus. 8. de trinitate. c. 5. vt to. Nam tacz inquit audis bonum hoc z bonum illud que possimt als dici etiã non bona si potueris sine illis que participatione boni bona sũt perspicere ipm bonũ cuius participatiõe bona sunt: simul. n. z ipꝰ intelligis cum audis hoc aut illud bonũ. si ergo potueris illis detractis per se ipm perspicere bonum per se ipm deum. z si perspexeris deũ. ẽ amore dilexeris continuo beatificaberis. hec ille igitur vult dicere q intelligẽdo hoc bonum z illud bonum. intelligendo illud bonum cuius participatione illa sunt bona, hoc autem ẽt bonũ infinitum. ergo nõ habeo nisi ibi conceptum boni in communi sed etiam boni per essentiam. ¶ Contra istam positionem sunt due rationes que tacte sunt superius distinctiõe tertia que stione prima. vna quia tunc non posset conceptus ille proprius deo caufari in intellectu nostro quicqd enim est naturaliter mouens intellectum nostrum pro statu ista sue intellectiuus agens sue fantasma. si ue species rei intelligibilis bẽt. p effectu adeãto cãre in nobis conceptum illius quidditatis z eoz⁹ que continent in tali quidditate essentialiter vel virtualiter conceptus aut ille ꝓprius deo neutro modo ẽt nec in tali quidditate nec essentialiter nec virtualiter Quod nõ essentialiter ꝑs qz negas vniuocationem. Quod nõ virtualiter ꝑpo qz ꝑfectus nunq̃ continet in minus ꝑfecto q̃nuq̃ habeẽt in via cõcept⁹ ꝓpr⁹ us deo q̃ falsũ ẽ ergo cõcept⁹ vniuoc⁹ deo z creatur põt haberi. ¶ Respõsio aliquoz ad hanc rõnem ẽ q̃ ens ratõ facit noticiaz ꝺ se inquantũ ens ratũ ẽ. s. est inquantũ est relatũ ad primũ ens. z ita cõcipere illud sub rõne illa nõ ẽt cõcipere illud sub ratõe absoluta. sed sub ratione relata ad primũ ens relatio aũt habet cãre ifellectu cõceptũ correlatiuũ sine relationis correspõdẽtis z cũ nõ concipiat vt in se subsistens relatio correspõdens concipiet aliquo mõ virtute ifiius fundamenti illi⁹ relationis. ¶ Contra istũ argumentũ vides tu re. q ñ est dare aliqd adequatũ obiecto a nobis nãliter cognoscibili z intelligibili qualitercunq; sit per se ipm intellectui nõ pot facere cõceptũ de se z de his que includit ẽntialit vel virtualiter. z 9m iam dicta nullo modo includit illũ absolutũ q̃ est fundamentũ relatiõis in deo. vt ꝓbatur do. q̃ ergo q nullo mõ stat nobis cõcept⁹ illi⁹ absoluti z ita nullũ cõceptũ aliqm⁹ absoluti poterim⁹ de deo habere nãliter. probatur assumptũ. q̃ si tacta ꝓpositio supponat ꝙ relatio in creaturis pus nãliter cõcipiat q̃ relatio sibi correspondẽs vel fundamentũ relationis correspõdentis. quod credo esse falsũ q̃ terminus relationis naturaliter pintelligit relationi sicut fundamentũ. Is etiã supponat q res creata rata nõ intelligit a nobis nisi iquantũ relata. q̃ ita probati est in tertia distinctione. 3ª quistione de veritate. videt esse cõta Augut. 7º de trinitate. c: 8. vel 3º omnis res ad se subsistit quanto magis de⁹. logitur autẽ ibi de subsistentia vt in qua naturaliter est res creata z naturaliter in se subsistit. alioquin non esset argumentũ. si omnis res ad se subsistit quanto magis deus ẽ ides non accipiat in premissa e in conclusione. ¶ Dis inquam obmissis que ẽ forte ad aduersariorũ negarentur. arguo sic. Relatio in creatura licet habeat in virtute ina causare cõceptũ relationis sibi correspõdẽtis tñ illa relatio correspondens sibi nõ includit in se aliquẽ cõceptũ absolutus in quo fundet. q relatio dei ad creaturã q̃ est mẽ rõnis ei includit in se essentiã diuinã vel aliqua perfectionẽ absolutã in deo. que perfectio realit est ipsa essentia quã ẽ tiã vel perfectionẽ absolutã os ponere eẽ fundamentũ relatõis dei ad creaturã. z ita nõ posset ꝙ relationes ifiitas cãri in nobis aliquis cõcept⁹ de ꝑfectiõ⁹ absolutis nisi relatio altera haberet in se virtualiter illud absolutũ. q̃ ẽt ꝓpia ꝑfectio dei. q̃ ẽ impossibile. ¶ Istud etiã ꝓbat. q̃ sim eos essetia dei uina nõ ẽt nata facere de se nisi cõceptũ vnicũ realẽ in intellectu. ergo nõ ẽt nat⁹ habere de ea nisi vnic⁹ cõcept⁹ realis. hec cõsequentia ꝓbat. q: omnẽ cõceptũ realẽ natũ haberi de ea ẽ tã ad intelligentia sim plicẽ ipa nata ẽt facere in intellectu. hoc enim cõpetit obiectis imperfectiõib⁹. Ex hoc ꝓprio infero. ergo quodcunq; obm nõ ẽt nata ẽt facere de illa essentia aliquẽ cõceptũ realẽ natũ ẽt facere de illi vnicus qui natus ẽt haberi de ea q: ñ nõ illã nunc nullũ de ea. sed nulla creatura põt illi vnicũ cãre. q: tãc er creatura potẽs cognosci sub rõne q̃ ẽ deus ẽntia singularis ergo per nullã creaturã ñ illã opinionẽ põt haberi aliquis cõcept⁹ singularis de essentia diuina. ¶ Secunda ratio facta in questione pdicta erat de cõcepꝛu vno certo z duob⁹ dubijs qui certus ẽt cõmunis illis. ¶ Respondet ibi tripliciter ¶ Primo q aliquis cõcept⁹ idẽs ẽt certus z dubius. vt cõcept⁹ Sortis z Plato. dubius ẽt conceptus alicuius do

Henri. Henri. ia. 10. q. 2. q. 7

minis certus: ꝫ tñ ille ꝫ ille ides, Quibꝰ dicit quia licet conceptus ides possent significari penes modos grāmaticales: logicales: vt penes quoscunqꝫ modos significati logicales vt penes quoscunqꝫ modos cōsiderandi diuersos. sic spes vniuersale ꝫ particulare. vel penes explicite ꝫ implicite explicite sicut diffinitio exprimit. implicite sicut diffinitū exprimit. ꝫ per istas differentias possunt poni non tantꝫ certitudo ignorantiꝫ. sed etiā veritas ꝫ falsitas cōgruitas ꝫ incōgruitas tamē q dē conceptus eodē modo conceptus quantū ad istos modos est certus ꝫ dubius hoc est idem omnino affirmare negare. ꝫ sic cōcepꝫ ens ꝫ certꝫ conceptꝰ ente creato ꝫ increato ꝫ dubiꝫ nō ē bene modos significandi diuersos grāmaticales nec penes diuersos modos concipiendi logicales. vel sic ꝫ tñ implicite vel explicite ꝫ cōiunis quod est etiā propositū. Alii dicitur ꝙ sunt duo cōceptus propinqui tamen ꝫ pter ista propinquitatē vide nē esse vnuꝫ ꝫ est certꝫ de vno hoc est de illis duobus cōsule conceptus vel certus est de illis sub vnitate cōceptꝰ dubiꝫ. est ita de illis duob⁹ distincte cōceptis. Contra quando non possunt aliqui conceptus concipi sub vnitate ni ſi simul vel pus naturaliter concipiantur sub distin. ppria sibi que supponit illi vnitati nō potest intellectus esse certus de eis inquantū babent illas vnitatē ꝫ dubius de eis inquantum sunt distincti sed intellectꝰ scipit ens cui ē, deo ꝫ creatura ſi duo sunt duo conceptus non potest habere conceptus istos secundꝫ aliquā vnitatem niſi pius naturaliter habeat eos vel simul sub ratione distinctorū. ergo non potest esse certus de eius sub ratione vnius dubitando de eis sub ratione multorū probatio maioris ꝫ. q: si certus esset de aliquo conceptu vel de aliquibus conceptibus dubitando de .a. ꝫ .b. vel cum dubitatione ꝫ .a. ꝫ .b. ille vnus vel illi duo cōceptus concipereꝫ pius naturaliter sub ea ratione sub qua certitudo ē illo vel de illis ꝫ cōcipiant. a. ꝫ .b. ergo per oppoſiti ſi nō pōt cōcipi aliquid de .a. ꝫ .b. niſi sub dificultione ibi pōsa concipiantur nō pōt intellect⁹ esse certus de eis sub ratione alicuius vnius ꝫ dubius sub rone distinctionis. probatio minoris quia in deo ꝫ ens in creatura ſi sunt duo conceptus habentes attributionē nō possunt ocipi inquantū habēt vnitatē attributionis niſi prius nā vel saltē simul cōcipiat ille ꝫ ille inquantū distincti pura ille sub propria ratione ꝫ ille sub propria ratione. ga illi sub propria rationibus sunt fundamenta vnitatis ordinis ꝫ attributionis. Cōfirmatur illud per argumentū ibi. 2°. de anima: de sensu communi ques concludit esse cōmunem per cognitiones differentie albi ꝫ nigri ex cui⁹ differentie cognitione concludit ꝙ cognoscit extrema. Si enim posset cognoscere ista sub ratione sui⁹ respectus qui est differentia albi ꝫ hoc q̄a cognoscere ret sub ppria ratione rme argumentus simū nō vaꝛet ergo similiter in proposito non possunt simul cognosci. a. ꝫ .b. sub ratione istius relationis. ſ. vnitatis ordinis niſi cognoscatur a. sub propria ratione ꝫ .b. sub propria ratione cum per te nihil sit eis commune. ꝫ ita quicunque intellectus concipit istos duos cōceptus sub vnitate ordinis concipit eos necessario vt distinctos in se. 3° modo ridetur q̄ nō est certulus de conceptu aliquo vno ꝫ dubitatio ꝫ duobus. fed ē certitudo de duob⁹ distinctis ꝫ dubitatio de alterutro illoꝝ. vtputa certus ſi q̄ hoc ens ſ subſtātia vel accidēs dubitādo vtꝝ determinate vtrū sit hoc ens vel bꝛa. vel illō ens q̄ ēt accidens. Cōfirꝫ ista certitudo enſ diuiſi pcedit eō⁊ apprehēſione quoꝝcūqꝫ diuidētiū ipm ens. ergo pcedit certitudinē de eo distincto. ans patꝫ: q: non oꝫ in pma apphēſione qua ſcit⁹ hoc ē aliqd: vel ens apprehēdere ale vel ab alio p ſe vel i ratio. ꝫ ſic de aliis diſtinct.

Contra illud. ista eſt tertium argumētum ſuperi⁹ dictum. quod erat de ingſtione intellectus quas ba bemus de deo per naturaleꝫ inueſtigatione in qua illas rationes creature que dicūt perfectionē de ſe ſeparamus ab imperfectione eus qua ſunt in creaturi⁹ ꝫ eas ſm ſe acceptas cōſideram⁹ vt ſunt indifferentes. ꝫ eis attribuimus pfectionem ſummam. ſ ic acceptas in ſummo attribuimus eas creatoꝛi vt pprias ſibi. ꝫ ita arguit Auguſtin⁹. 15. de trinitate. c. 4. vel 6. acper hoc. quoniā reb⁹ creatis creatoꝛem ſuum ſi ne dubitatiõe prenouimus. oporteꝛet⁹ ſummē viuere ꝫ cuncta ſentire arq; intelligere deo q; bat ipſe er hoc q; ſunt ante ca⁹ ꝫ q; vnictia non vniuentia ſe ſu pedita nō ſentiētibus: intelligētia non intelligentib⁹. inmortalia mortalibus. bona malis. incorruptibilia corruptibilib⁹: imutabilia mutabilibus: inuiſibilia viſibilib⁹. icorporalia corporalib⁹. beata miſeris preferenda videam⁹. Quod argumētus nō vi detur valere ſi illa vt pferuntur in creaturis non eſſent euidēs rationes ꝫ ſi illis que tali vniuentia ſe tribuūtur deo. Cōfirmilia argumēta frequent habentur a doctoribus ꝫ a ſanctis. ita. n. formaliter ponitur in deo intellect⁹ ꝫ volitas. ſ nō tñ abſolute ſ cum ſimilitate. ita ꝫ poētia. ſapientia ꝫ alibi argumentū ponitur in deo. ꝫ Anſel. de libero arbitrio ca. pri. quo rebūdendū illā diſſimilitudē de libero arbitrio q̄ eſt pius peccandi. ꝫ ſm eandē rm ſm hoc non eſt in deo libez arbitrium. quod ē falſus. quia impoſſibile nulla eſt ſi ſm aliā rōnem oio dicereſ arbitrio de⁹ creatura. Dicē etiam via Dionꝫ. quia quando in tertio gradu puenit ad iſtam cognitionē per remotiones quero an ſcire cognoſcat ibi illa negatio. ꝫ tunc nō plus cognoſcit deus q̄ chimera. q: illa negatio. eſt eōs enti ſ nō ens. aut ꝫ ibi cognoſcit aliquid poſitiuū cui attribuit illa negatio: ꝫ ſic de illo poſſumꝰ q̄o ꝙcept⁹ ei⁹ habetur in intellectu. ſi enim non habetur in intellectu per viaꝫ cālitatis ꝫ eminentie. aliqs cōceptus pus cātus in intellectu nihil oio poſſumꝰ cognoſcere cui attribuaꝫ iſta negatio. Cōfirmatur etiā ſm ratio. q: nō dicimus deū formaliter lapidē. fed formaliter ſapientē. ꝫ tamē ſi ſcire conſideretur attributio cōceptus ad cōceptum: ita poſt formaliter lapis attribui ad aliqd in deo vt ad ideā ſuam ſicut ſapiētia. Et ſi dicas q̄ de deo cōcludim⁹ aliquid per rationes effectus: vbi ſufficit tm̄ ꝓpoſitio ⁊ non ſimilitudo. Ad. Do cnon reſpondet ſed confirmat argumentum. quia cōſideranꝺo deus ſub ratione cauſe ex creaturis bene cognoſcit ꝓportionalit. ſed hoc modo non cognoſcitur aliqua perfectio de deo que eſt in creatura formaliter ſi cauſaliter ſci licet q̄ deꝰ ſit cauſa talis perfectiōis. attributa autē ſunt perfectiones ſimpliciter dicte de deo formaliter ergo talia cognoſcuntur de deo nō ſolum per viam proportiōis ſed etiaꝫ per viam ſimilitudinis: ita q̄ poſſumꝰ ponere aliqué conceptum communem in ꝛa libus deo ⁊ creatura. qualiꝫ non eſt cōmunis in pma via cognoſcendo deum per viam cauſalitatis.

Ad iſtud ē aucꝛas pbi 7°. metha. qui arguit principia ſempiterno⁊ eſſe veriſſima. ꝫ probat hoc ꝫ ſtas maiorem. quia vnūquodqꝫ eſt maxime tale per oꝫ aliis ineſt vniuocatio ⁊ exemplicatur de igne. ⁊ ex B concludit q̄ ſempiternoꝝ principia neceſſe eſt eſſe veriſſima. iſta conſequentia non valet niſi virtute iſtius minoris. q̄ principia illa ſempiterna ſunt cauſa ſua vniuoca veritatis in aliis. ſ. in. accipitur in minoꝛi q̄ illa principia ſunt principia equiuoca vel analo

ga erit quattuor: termini in syllogismo philosophi. quod non est verisimile.

Ad argumenta opi. posite

Ad primū at illigit i maiori q illa sit fs extremis 3di ctōis totaliter. hoc ē p fcise fit illa extrema 3dictō nis. z sic minor est falsa. dc. n. nō est precise hoc. scilicet ab ab. q. ista negatio dicit de chimera nec creatura est fcise ista negatio scilicet non necesse esse. q. hoc est eiam cōuenit chimere. sed tā deus q creature est aliquid cui cōuenit alterum extremus cōtradicti onis: accipe tic maiorem q quecunqs sunt talia qui sub cuiuslibet extrema cōtradictiōis ipa non vniuocant i aliquo: ista maior: ē falsa. nā omnia per se diuinā deitia aliquod cōmune sunt ratia. q de ipsis dicitur extrema cōtradictionis z tamē vniuocantur in ipso diuino. ita in proposito possunt ista fm se tota recipere predicationē cōtradictionis. z tamen possunt ba bere aliqd subiectū illis extremis illi cōtradictio nis quod ē cōmune ambob⁹. ¶ Ad cōfirmationē de neutro dico q cōceptus cōis duobus est neuter formaliter. z ita cōcedo cōclusionē q cōceptus entis nō est fm aliter cōceptū creatr nec increati. si aūt intelligatur q iste cōceptus est ita neuter q neutrū cōtradictorio⁹ dicā ē eo falsū. ē. ita est in rationali z irrationali q cōceptus aialis neuter ē fm aliter z tamē illud quod cōcipit non ē neutrū. fs vere ē alterz istoy alterum. n. cōtradictorio⁹ dicit de quolibet. z tamē pro quotet quālibet cōceptum esse formaliter alte rum cōceptus alterius rei. dico. q. ¶ Ad tertiu patebit in secūdo articulo q de⁹ z creatura nō sunt primo diuersa in rē cōmuni fm aut primo diuersa in realitate quia in nulla realitate cōueniunt. z quō esse positū cōceptus cōis fiue quecūqria in re vel in realitate in se quenti q. dicetur. ¶ Ad aliud de attributiōe dico q attributio sola nō ponit vnitatem vniuocatiōis. q. vnitas attributiōis minor ē vnitate vniuocationis. z minor vnitas non cōcludit maiorez. tū minor vnitas pōt stare cū maiore vnitate: sicut que sunt vnum gne sunt vnū spe. fs vnitas generis fit minor q vnitas spei. ita hic cōceds q vnitas attributiōis non ponit vnitatē vniuocatiōis. pōt tū stare ē. ca fs hec fortialiter nōfit illa. E si illi. fuerūt entia generia bene ēntialēs ordinē fine attributionē. ad pmū illi⁹ gene ris er. 4. metha. z tū cū hoc stat vnitas vniuocationis. f. rōnis generis in ipis speciēb⁹. ita ē multo magis os ēē in ppōito. q in rōne entis in q ē vnitas attributiōis attributa bēant vnitatē vniuocatiōis. q. nūq alia cōparant ve mēsurata ad mēsurā. vel ergo cēdes. nīl in alia vnōe cōuenit. sicut. n. cōparatio simpli ē in simpli⁹ vniuoco. 7. phy. ita ois cōparatio ēt in aliqualiē vniuoco. qñ. n. dē fs ēt pfectius illo. fil̄rat in quo ē qd pfect⁹ os ibi assignare aliqd cōe vtriq. ita q ois cōparatiōis determiabile. cōe ē vtriq. extremo cōparatiōis. n5. n. hō ē pfectior hō: q asinus. fs pfectius aial. e ita fi aliqua cōparant in entitate in q ē ēt vtrūq vn⁹ ad alter⁹ hoc pfect⁹ ēt illo qd pfect⁹ ens pfect⁹. g os entitatē ēē aliquo modocōmunem vtriq extremo. Ita etiam posset argui de numero vel de distinctione. q. omnia numerata vel distincta habent aliquid commune. ficut vult Augustinus. 7. de trinita. c. 7. vel. 26. tres plone cōe ē eis illud q ē ēplona. ita q determinabile termini nūeralis semp ē cōe oib⁹ numeratē fs. Aug. Et cū arguit de Diony. ps primus in 3° articulo q intentio Diony. est ad oppositū. q. in tertio gradu nō stat in sola negatiōe. sed in aliquo positiuo cōceptu a nā accepto cui attribuit illa negatio. ¶ Ad Aug^m. rīdeo q illud bonū cuius participatione alia bona sunt q̄ō intelligit intelligendo hoc bonū vel illud vel pōt poni vle ad ola bona. z tūc eius participatio ē sicut alia bona sicut species participant genus: vel alias in ferius participat superius: vel pōt intelligi bonū per cēntia cuius vt cāe participatiōe alia bona sunt. z tūc verū est q intelligendo illū bonū ē intelligo bonus per cēntias in vniuersali sicut intelligendo hoc ens intelligo ens in vli. vt parte cōceptꝰ. z in ente intelligo bonus ens in vli. vt ē ens subdit. fi pōtes illigere sensibile dico q ly per se fi re ferī nō ad actū cognoscēdi sed ad obm puta q cognoscat illō bonū qd cognoscit ens vli ci. ista determinatione p se. f. q. cōcipere bonus. ci tali determinatione q fit bonū nō dependēt ē bonū p essentia intelligo deū: nō tantū tic in concepti cōmuni sed in cōcepti ppric. Et tūc p hoc q dicit per se cōtrahit bonū qō erat cōe z fit ppriū deo. z isti inhērēdo p fruitionē ēt beatitudē loquēdo de beatitudine vie. q. iste cōceptꝰ est p fectissimus qđ possimus habere in via cōcipiendo deū naliter.

Et ista apparet ēē intentio Aug. de li. arbi. c. 3. vbi dicit q de veritate. Moli quirere quid sit veritas. statim enim ie occupanti cogitanes imaginā corporaliū ē nubila fantasmata ꝛ turbant ferentatem qua primo ictu oculoꝝ ihi ei⁹ videre. veritas nō vt est verū si omnino esse alius cōcepꝰ entis vel boni in deo ac cōceptu illoꝝ in creatura tic enī bene esset querendū quid veritas. q. tūc esset veritas queren da q̄ ppria do nec obiecerent se illi fantasmata per turbātia cōceptū veritatis vt ē ppria deo. q. iste cōceptꝰ nō habet fantasmata sibi correspondētia prut hanc enis concepti veritatis vt ē ppria deo. intendo de veritate in cōmuni sicut alias exposiui est.

Si aūt aliqui pteruant vnū esse cōceptū entis et ei nullū esse vniuoci isti ē illi. Illud nō est ad intētiones istius questionis. q. ꝛ̄ncūings illud qđ cōcipit sit secundū attributionē vel ordinē in diuersis fit tū de se cōceptꝰ vnus est ita q nec habet alias rōnem fm quā dicit de hoc ē de illo cōceptus ē vniuocus. ¶ Dē etiaz alio modo poterunt aliquis q concept⁹ denominatiuus nō ēt vniuocus. q. rō bini nō est rō p dicati. ¶ Hec videt insātia puerilis. q. vno modo p̄dicatū denominatiuū ēt mediū inter p̄dicatū vniuoci ē equiuoci. Alio mō vniuoci ē equiuocū sunt i mediata apud logici. ¶ Secūdū verū est equiuocū p̄dicatū vniuoci ē. q⁹ vnius ee p̄dicat. hoc ēt. f. q rō eius fit ratiōis ei⁹ ito mō denominatiuū nō ēt vniuoci. 2^m etiaz verū est: intelligendo de ve ritate rōnis eius q̄ prediçat fic vniuoci ēt cuius ratio ē in se vna: fiue illa ratio sit ratio ei⁹. fiue denominet fiim fiue per accēs. dicat de fo equiuocū ait cui⁹ rō ēt alia quomodocunq illa rō ē habeat ad illam. Exē^m. animal ēt vniuoci nō tīn vt dicit de specie bus fuis sed vt determinet ꝑ differentias fuas. q. hs vnū cōceptū determinabilē p eas. z tñ non dicit de differentiis vniuoce ē ēt in qd. Ita q ratio eius fit ratio differentiarū quomō vniuoce dicit de speciēb⁹. Ita etiā alter ratio nihil ē ad ppositū. q. ei est dicat fm vnū conceptus fui se deo ē creatura. non dicere q rō entis sit rō ei⁹ dicēs ens de vtroq. in qd. z ita erit vniuoci vtroq. modo.

Alia est opinio

affirmatiua in alio extremo que ponit deum in genere. z habent p se auctoritatē Dam. in eleme tario. c. 10. 8. et Jsē Boetij i libello suo de tri. vbi vtq. dicere q duo genera manēt diuisi fi nō sit ielli gi nīi fs modus aliquem similem predicandi. quia fs. de trinitate. c. 5. dicit Augustinus sic. fi deus eternus: immortalis: incorruptibilis immatabilis viuus. sapiens. potens: speciosus. iustus. bon⁹. beatus. spiritus. bonum omnium nouissimum quod posset nīi quasi rō significare substantiam. cetera vero

Opini. iquoru dā anti quor. ꝛ hāc ile albert⁹ de laxo nia.

huius substātie qualitates. Item idem .5. detri. c.ii videtur dicere q actio ppriissime ociet deo: ergo non tm manent modi prędicādi similes duobus illis generibus. ⁊ ita videtur q oporteat intelligere Boetium de illis duobus generib⁹ in se q manēt.

¶ Tertio ad hoc videt auctor tas Auerrois .r. me thaphy. cōmento 7°. c. incipit ter⁹ ibi philosophus dicit aliqua esse vna pma substātias que sit mensura aliarū. ¶ Cōmentator vult q ille sit prim⁹ motor. ergo sicut in aliis generib⁹ primū est aliquid illi⁹ generis. ita primus motor est aliqd de genere substātie. ¶ Ad hoc ratio prima ponit talis. q: potest cōcipi substantia creata ⁊ ista increata. ⁊ neuter conceptus ē simpliciter simpler. ergo resoluēdo rem anebit ratio sub stantie indifferēs ad vtrāq; contrabēs. ⁊ sic indifferenter accepta videt esse ratio generis. ¶ Secūda ratio est. quia multa ēntia simplicia ponūtur in genere sicut angeli ⁊m ponētes eos eē immateriales: accēsitia etiā ⁊m ponentes ea eē simplicia. ergo simplicitas dei non excludit ab eo rationem generis.

Teneo opinionem meam

media ⁊ gñ simpliciter dei stat ⁊ aliqs sit oceptꝰ cō munis sibi ⁊ creature. non tamen cōmunis vt genus. q: nō conceptus dictus de deo in quid nec quali tercijs dictus simpliciter q: nullū pdicatū de eo est p se in aliquo genere. ¶ Prima pars ꝓbata est arguendo contra primam opinionem. ¶ Secūda partes ꝓbo per Augustī. 7. de trinitate. c.8. vel. 5. Manifestus est nemo absq; hac substātiam vocari. ratio sua ibi ē quia substātia dicitur quod subsistat accidētibus. ab subrdum vero ē q deus alicui accidēti subsistet: hoc ratio sic tenet. Non enim intelligit q: ratio substātie sit subsistare accidētibus vt subsistātia est genus. q: ꝑmissi ibi quod absurdū est q subsistāria relative dicat. Sed subsistantia vt est genus est limitata sicut stans ꝓsitea ꝓbabitur. nunc autē subsistāria limitata capax est accidētis. ergo subsistātia quecunq; que est in genere. potest subsistare alicui accidenti. deus nō. ergo nō. Ité argnit Auic. 8°. metha. c. 4. q deus nō est in genere quia genus est pars. deus autem simpler est non habens partem ⁊ partem. ergo deus non est in genere. Ité due probatiões sunt simul per auctoritatē ⁊ per rationē. nunc ostēdo ꝓpositum ꝓ vtroq; mediis. Et dēclarantur ex his que sunt ꝓpria deo. Primo ex ratione infinitatis. ¶ Secundo ex ratione necessē esse. Et primo arguo dupliciter. Primo sic. cōceptus habens indifferentiam ad aliqua ad que non potest cōcepcus generis esse indifferens. nō potest esse conceptus generis. Sed quicqd dicit cōmuniter de deo ⁊ creatura est indifferens ad finitum ⁊ infinitum loquendo de essentialibus. vel saltez ad finitum ⁊ non finitus loquendo de quibuscūq;. quia relatio diuina nec est finita nec infinita, nullum aut genus potest esse indifferens ad finitum ⁊ infinitus. ergo nō. ¶ Prima pars minozis patet: quia quicqd est in deo perfectio essentialis est formaliter infinitum in creatura vero finitum. ¶ Secundam patrē minozis ꝓbo. quia genus sumit ab aliqua relatāte. que ꝑm se est potentialis ad realitatem a qua accipit ꝑdia. ⁊ nullū finitū est potētiale ad aliqd. vt ꝑs ex dictis in quęstione ꝓcedenti. Assumptum hoc pars auctoritate Aristo. 8. methaphy. c. 5. os termini. 1. diffinitionē esse oationē longā. q: significatde aliquo. ita q os illud esse materias: ⁊ illud formā. Apparet etiā per rationē. q: si illa realitas a qua accipit gen⁹ esset vere tota quidditas rei. solū genus cōplecte diffiniret genus etā ⁊ differentias ⁊ diffinirent. quia ratio ex eis nō indicaret ꝓmo idem diffinito, vnaq; enim ex eis esset semel ipa. Et iō illa ratio q̄ dis ex ꝓximeret eā non indicaret ꝓmo idē diffinito vel quidditati illius rei. ¶ Hāc rationē aliqualiꝛ ꝓtractando intelligo sic. q: in aliquib⁹ creaturis gen⁹ ⁊ differentia accipiunt ab alia ⁊ alia realitate. sicut ponēdo plures formas in homine animal accipit a sensitiua. ⁊ rōnale ab intellectiua. Et tūc illa res a qua accipit genus vere est potētialis ⁊ perfectibilis ab illa re a qua accipit differentia. Alter quādo ibi nō sunt res ⁊ res sicut in accidētib⁹ saltē in vna re aliqua ꝓma accipit genus a qua sumit genus. ⁊ alia ꝓma litas a qua sumitur differentia dicatur ꝓma. a. secūda. b. a. ſm se est potētiale ad. b. ita q ꝓcise intelligendo. a. ꝓcise intelligendo. b. a. vt intelligit in ꝓmo instanti nāe in quo ꝓcise est ipsū. a. ꝑfectibile est. a. per. b. sicut si esset res alia. Sed q nō ꝓficit realiter per. b. hoc est ꝓpter identitatez. a. ⁊. b. ad aliquod tertiū cui realiter ꝓmo sunt realiter. q: quidditati ꝓmo ꝑducit. ⁊ in ipo toto anebe simul ista res realiter ꝑducunt. si tamen altera istarū sine altera ꝑduceret vere esſ⁹ potentialis ad eas ⁊ vere esset imperfecta sine alia. Ista aūt compositio non stat eī boc q̄ differt realitas in aliqua sit infinita. Realitas enim sī esset de se infinita quātuncunq; ꝑsse sumpta nō esset in potentia ad aliquā realitatē. igit cū in deo queq; que realitas essentialis sit formaliter infinita: nulla est a qua formaliter possit accipi ratio generis.

2°. er eodē medio arguo sic. Conceptus speciei non ē ſm cōcept⁹ realitat⁹ modificatā essentialē realitatē. q: tūc alb⁹ posset esse gen⁹? ⁊ grad⁹ intrinsecꝰ albedinis posset esse differētie specifice. illa aūt posit esse mine aliquod cōtrabit ad deū ⁊ creatura ſunt finitū ⁊ infinitū que dicunt gradus intrinsecos ipsius. ergo ista cōtrabentia nō possunt esse vere differentie nec cū contracto cōstituūt. ita cōpositū cōceptū sit dos cōcepti speciei esse cōpositū. imo cōcept⁹ ex realī, contracto ⁊ cōtrahente ē simplicior. ⁊ posse esse conceptus speciei. Et his medijs de trinitate habet cuidentiā ratio alia Augu. superius tacta de subsistere accidenti. ¶ Habet etiā cuidentiaz ratio Augu. 8. methaphy. de partialitate generis supra tacta. quia nunq; est genus sine aliqua partiali realitatem ꝑspecie que nō ꝓt esse in vere simplici. Arguo ergo 5°. ex 2° medio. Ex ratiōe necesse esse. Est argumentū Auic. 8. methaphy. c. 4. Dicit quod ese hs genus ergo intētio generis vel erit ese vel necesse esse vel nō. Si primo mō tūc nō esſabit quousq; sit ibi differentia. Hoc intelligo sic. q: genus tunc in cludēret differentiā. q: sine illa nō est actu vltimo. ⁊ necesse esse ex se est in actu vltimo. Si aūt gen⁹ includat totā differentiā tunc nō est genus. Si dē ſm membra ſequit q necesse esse cōstituti ex eo q̄ non est necesse esse.

Quo ad illud

q̄ addit⁹ questione de deo dico q nihil tale ēt genere ppīdē. q: nihil dicitur de deo formaliter quod est simile alicui. quicquid autem est alterius generis quomodocunq; ſit illi⁹ generis est necessario limitatum. ¶ Sed tunc est dubium qualia sint illa ꝓdicata que dicuntur de deo formaliter vt sapiens. bonus. ⁊c. ¶ Respondeo q̄ ens ꝓprius ꝺiuidit̄ in infinitum ⁊ finitum. ⁊ in decem genera. quia alterum istorum scilicet ens finitum est commune ad decem genera. ergo quecunq; conueniunt enti vt indifferens ad finitū ⁊ infinitū. vel vt est ꝓprium enti infinito conueniunt illi nō vt determinatur ad genus sed vt ꝓprius. ⁊ per consequens vt est transcendens ⁊ extra omne genus. quecunq; ergo sunt cōmunia deo: ⁊ creature sunt talia

que conueniunt enti vt est indifferens ad finitum, ℣ infinitum. vt enim conueniunt deo sunt infinita, ℣ creature sunt finita ergo illa per prius conueniūt enti quam eis diuidatur in decem genera. ℣ per consequens quodcunque tale est transcēdens.

¶ Sed tunc est aliud dubiū quomō ponitur sapientia trāscendens: cum illa sit communis omnibus cuidbus ſ trāſcendentia videnf cōmunia omnibus. ſz. ſi de ratione generis generalissimū non est in ſe habere plesſb ſc ſpecies ſed nō habeſ aliqō ſuperueniens genus ſic boc predicamentū quando quia nō habet ſuperueſcās genus ſ generaliſſimū: ſ paucas habeat ſpecies aut nullas ita trāſcendens quodcunq; que nullū habet genus ſub quo contineaf vt de ratione trancſcēdentis eſt nō habere predicamētū ſupra ueniens niſi ens. Sed ꝙ ipſū ſit cōmune ad multa ſ ferio: a boc accidit. Hɔz er alio: ꝙ ens nō trīs habet paſſiones cōuertibiles ſimplices ſicut vnū ver. bonus ℈. Sed habet aliquas paſſiones vbi oppoſita diſtinguunf pīra ſe ſicut neōe eſſe vel poſſ actus vl potentia ſ bꝰ. ¶ Sic aūt paſſiones cōuertibiles ſut trancſcēdētes ꝙ cōſequūf non ens inquantus deter minatur ad aliquod genus. ita ꝙ paſſiones diſiuncte ſunt trancſcendentes ſ vtrus membrū illius diſiun cti eſt trancſcendens. quia neutrus determinat ſuum determinabile ad certum genus ſ tamen vnus mēbrum illius diſiuncti eſt ſpeciale formaliter non cō nenies niſi vnienti. ſicut neōe eſt in ista diuiſione neōe vel poſſ ꝙ infinitus in ista diuiſione finitus vel infinitū ℈. ¶ Ita etiaꝫ poteſt ſapientia eſſe tran ſcendens ꝙ quodcunq; aliud quod eſt cōmune deo ℣ creature, licet aliquod tale dicatur de ſolo deo ꝙ nulla creatura. aliquod aūt de deo ℣ creatura aliā Hɔ oportet aūt trancſcēdens vt trancſcendens dici de quocunq; ente: niſi ſit cōuertibile ex primo trancſcendēte, I. cū ente.

S.t. 8ª gte ſum me arti 5.q.5. **Alii probāt** quarto modo deus non eſſe in genere. quia cōtinet iſe ꝑ fectiones omnium generū. ¶ Sed iſtud argumēntū nō valet. quia continens aliquid continet illud per modum ſui. Subſtātia enim que modo eſt genus ſe neralisſimū vt accipitur ꝓ omnibus ſpeciebus ſe riosibus cōtinet virtualiter oīa accidētia. ita ꝙ ſi ꝙs ſola indiuidua ſbarus, cauſarer: illa haberēt ſe ẏ tutem ℣ cauſarēt oīa accidētia. Et tū nō ꝓpter ſ negātur ſubſtātie create eſſe i genere quia cōtinet vi tualiter accidētia per modū ſui nō per modū accidē tium igit ex hoc ſolo ꝙ deus cōtinet perfectōes oīus generum nō ſequitur ipſum nō eſſe in genere. quia ſic cōtinere nō excludit finitatem iſta enim virtualī ter cōtinere nō eſſe infinitus. Sed ex abſoluta infini tate dei hoc ſequitur ſicut prius dictum eſt. Sed cō tra hoc in littur ꝙ infinitas ſimpliciter nō cōcludit propoſitum quia philoſophus, 6. topicho⁹ⁿ⁹ incer pat diſſinitionem tinee recte, banc ſcilicet. Linea re cta eſt cuius medium nō exit extrema. per hoc ꝙ ſi finita linea eſſet recta eſſe poſſet nō aut̄ haberet tunc medium nec extrema ſiue fines nō eſt autem alīqua diſſinitio terepāda quia nō cōuenit illi quod ſimpoſſibile eſt eſſe in genere. ergo nō eſt impoſſibi le lineam ſinitam eſſe in genere. Et per cōſequns in finitas nō necſſario excluditur a genere. ¶ Reſpon deo ꝙ ad intentiōes auctoritaf ꝙ linea recta ẽ ꝙd dā tōp accūs. ſ Et ſi ſtotū diſſinitaf aſſignabit vī diſſinitio cōrſpōdens linee. ſ alia cōrſpōdens re cto. illud quod cōſideꝛit recto loco diſſinitiōis nō contrahiet ſe maliter infinito. quia rectum non cōtrahicit formaliter ſfinito. ꝛ cōtrā ꝛepugnat for maliter diſſinitio eides repugnabit ꝛ diſſinitus. Hɔ aut̄ in diſſinitione illa quā increpat ꝓbat aſſignatur

ratiō diſſinitio recti ẽ hoc habere mediū inter extre ma. illud formaliter repugnat infinito. ergo oportet ꝙ ſi diſſinitio iſta ẽt bona ꝙ recti formaliter repu gnaret infinito. Hɔz hoc eſt falſum ℔ ſtualiter repu gnet infinito. quatenꝰ ſbm ſuiſ cilicet linea formaliꝫ repugnat infinito. nō ergo intendit dicere ꝓbus ꝙ li nea infinita pō eſſe in genere. ꝙ ratiōi recti non repugnat formaliter infinitas. ¶ Et dico illa diſſini tio cui repugnat formaliter ſfinitas nō eſt recti in ſtum rectum. nō enim increpaſſet iſtas. Linea recta eſt longitudinis ſine latitudine cuius extrema ſunt duo ꝑncta eque ꝓtenſa. q. hic eſt aliqd repugnans ſ finitati. ſed illud aſſignaret ratiō ratio linee non ratiō ratio recti: nic bene aſſignaret ꝙ ſic ꝙ ſtinet repu gnet infinitas. videō bene aſſignaret diſſinitio ſibi correſpōdens. cui repugnat infinitas. ¶ Sed alia ẽ difficultas ad rem. vrra linea infinita poſſit eẽm ge nere quātitatis. ſi ſic. non videntur valere due ra tiones ſumpte ex infinitate. ¶ Reſpondeo. nunqꝫ ad ſummum i ſuperiori ſequitur ſummū in ſuperiori niſi illud inferius ſit nobiliſſimum contentum ſub il lo ſuperiori. Sic aūt non ſequitur perfectiſſimus aſi nus. ergo perfectiſſimum animal. ſed gratia mate rie ſequitur perfectiſſimus homo. ergo perfectiſſi mum animal. quia homo eſt perfectiſſimus anima lium. igitur non ſequitur optimum ſiue perfectiſſi mum ens ad perfectiſſimum aliquid comū quod cō tinetur ſub ente. niſi illud ſit ſimpliciter perfectiſſi mum ſub ente. quantitas autem non eſt tale nec ali quid alicuius generis. quia quodlibet eſt limitatum tmo nihil eſt tale niſi quod eſt perfectio ſimpliciter quod ex ſe poteſt eſſe infinitum. ℣ ideo non ſequitur perfectiſſima quātitas. ergo perfectiſſimū ens. nec etiam ſequitur de aliqua re alicui⁹ generis ſed tamē ſequitur perfectiſſima veritas vel bonitas. ergo ꝑ fectiſſimum ens. Ita ergo ẽ cum infinito quod nō ſti tum dicit perfectionē ſimam. ſed etiā non poſſibile excedi. non ſequitur infinitum ens niſi ꝑcise ad in finitum tale: quod eſt perfectiſſimum in quo eſt ratō entis. quod. ſ. dicit perfectionem ſimpliciter. Et is ſi eſſe quantitas infinita in ratione quantitatis. cui tamen quantitas non ſit perfectio ſimpliciter. nō ſe quitur ꝙ ſit infinitum ens. quia non ſequit ꝙ ſit ens quod non poteſt excedi in perfectione. eſſet igitur i finita linea in genere quantitatis. quia eſſet limita tum ens ſimpliciter ℣ exceſſum a ſimpliciter perfe ctioi ente. ſed infinitum ens ſimpliciter non poteſt eſſe in genere. Et ratio eſt quia prima infinitas non tollit omnem potentialitatem quas requirit ratio generis. ſed tñ ponit infinitatem ſm quid alicuius imperfecte entitat in qua. vt illa eſt, bene poteſt eẽ compoſitio in quocunq; gradu illa ponatur. ſed ſecū da infinitas neceſſario tollit omnem potentialitatē ſicut prius declaratum eſt. ¶ Contra ſta obiect. q. tunc ponuntur contradictoria concedēdo conceptus communem dictum in quid de deo ℣ creatura: ℣ ne gando eum eſſe in genere. Omnis enim concept dictus in quid ſ. eſt conceptus communis: vel eſt con ceptus generis vl diſſimilionis. alioquin erunt plu ra predicata ꝑ bocum Ariſto. in primo topicorum. ¶ Ad iſtud dico ꝙ nō ſunt cōtradictoria quod patet auctoritatib⁹ Aug. 7. de tri. c. 8. vbi ꝓz. vbi negat deum eſſe ſbam. ℣ tamen concedit ꝙ ꝓpriꝫ ℣ vere eſt eſſentia. ſed ſi eſſet cōcept⁹ aliquis equiuocꝰ eſſentie vt cōuenit deo ℣ creature. ita poſſet eſſe con ceptus equiuocus ſubſtātie ℣ poſſet deus dici ſubſtā tia ſicut eſſentia. ¶ Similiter Auice. 3. metaphyſi ee. c. 10. vbi negat deus eẽ in genere concedit ipſis ibi eſſe ſubſtātiam. ſ. ens nō in alio. ¶ Et ꝙ accipiat ens nō equiuoce ab illo conceptu ſecundum quem

dicitur de creatura videtur per ipsum primo metaphy. vbi dicit q ens inse non habet principium q propter scientia non inquirit principia entis absolute. sed alicuius entis. ¶ Si autem ens haberet aliam conceptum in deo ⁊ creatura bene entis esset principium secundum se quia entis secudum vnus conceptum esset ipsum ens principium alium conceptum. ¶ Nam autem arguis si est dictum ingt igitur est genus vel diffinitio. ¶ Respondeo Aristote. octauo metaphysice docet qualem predicatu dictum in quid sit diffinitio. inducit enim ibi contra ydeas Platonis dicta antiquorum quos in hoc approbat dicentes terminum esse rationem longas. ¶ Et post subdit quare subiantie est cuius contingit esse terminum ⁊ rationem puta composite siue sensibilia sucrit siue intellectualia principium autem ex quibus hoc non est simplex diffinitio ¶ Et subdit rationem. Si quidem aliquid de aliquo significatur ratio diffinitiua. hoc debet intelligi virtualiter non formaliter sicut alias dictum. Et subdit oportet hoc quidem esse vt materiam. illud vero vt formam. ¶ Et quo videtur ibi arguere q ydea si poneretur nō esset diffinibilis ⁊ ratio sua aliquo modo valeret propter simpliciratem ydee. multo magis negaret ipse diffinitionem a deo cuius est summa simplicitas. sequitur igitur ex auctoritate eius quod nihil est dictū in qd ō do vt diffinitio. ¶ Ex eode sequitur q nihil omnino dicitur de deo in quid vt genus quicquid enim habet genus potest habere differentiam ⁊ diffinitionem quia sicut mo meta. capitulo. vigesimo tertio aut genus nihil est propter species aut si est. est quidem vt materia. ⁊ tunc cuius est genus illius oportet ipsum ponere posse habere differentias tanquam formam. si igitur aliquid est dictum de deo in quid. arguendo ex auctoritate Aristo. construe tur ne non distruatur. sequitur q illud non sit genus nec diffinitio sed cum infers est genus vel diffinitio quia Aristote. nō vidit esse aliqua predicata in quid dicta ergo non sunt alia. arguis ab auctoritate destructiue. ⁊ est fallacia consequentis. ¶ Sed dicestunc Aristo. non tradidit sufficienter omnia predicata in quid dicta. Respōdeo philosophus in primo hoptico. cum dissimpit predicata propter distinctionem problematum. quia diuersa problemata habent diuersum modum terminandi et diuersitate predicatorum. non ergo enumerat ibi omnia predicata. qui non differebam specificam licet differe tiam generales collocauerit sub genere ⁊ tamen differentia specifica habet propriam rationem predicandi Spes etiam habet propriam rationem predicati aliam a diffinitiue aliquam male ponerer porphy. quinq; vniuersalia Non igitur insufficiēter distinxit ibi Aristo. predicata quia distinxit omnia de quib⁹ problemata querenda requirunt specialē artem terminandi: quam ibi intendebat tradet transcendentia autem non sunt talia predicata quia nō sē be eis spalia ꝓbleuata ꝓbleuma. n. ꝓsuppōnit aliquid certum ⁊ quid vt subiuum essentialiter dicta. capitulo vltimo. ¶ Tis autem ⁊ res imp;mun tur in anima ꝓima impressione secundum Auice. primo metha. capitulo quinto. ⁊ ideo de cōceptib⁹ illis communissimis non sunt ꝓbleumata per se terminabilia. ¶ Non. n. igitur oportuit ea videlicet numerari inꝑ predicata ꝓbleumatum. Sed nunquid Aristoteles. illa predicata generalia nusquam docuit. ¶ Respondeo et octauo metha phy. docuit nihil dici de deo vt genus ex auctoritate preallegata. Et tamē docuit vniuoce dici de deo ⁊ creatura veritatem secundo metha. sicut supra allegatum est. principia semper itēmonuim esse verissima: ⁊ in hoc docuit entitatem vniuoce dici de deo ⁊ creatura. quia subdit sibi secundo met. quippe. q sicut vnumquodque se habet ad esse sic ad veritatem. patet etiam secundum ramq; si ens dicatur de deo q hoc erit secūdum quid. ergo in istis docuit implicite aliquod predicatum transcendent dici in quid. ⁊ non esse genus nec diffinitionem. ⁊ aliqua predicata trascendentia dici in quale vt verum. ⁊ non esse propria: nec ramen accidentia secundum quod ista vniuersalia comprehendit species aliquorum generum. quia nihil quod est species alicuius generis conuenit deo aliquo modo. ¶ Docuit etiam idem aliquo modo quarto thopicorum. in fine si sequitur inquit aliquid semper ⁊ non conuertitur. difficile est separare quod non sit genus ⁊ subdit potest vti eo vt genere quod semper est consequens eum non conuertatur quasi dicat hoc expedit opponenti. ⁊ subdit. deinde. alio autem procedente non in omnibus obedire. quasi dicat hoc expedit opponenti. ⁊ subdit dei. de. alio autem protendente non in omnibus obedire. quasi dicat hoc expedit respondenti nō concedere omne consequens non conuertibile esse predicatum vt genus. ¶ Et si non loquerentur de predicato dicto in quid non haberet apparentiam illud. quod ipse docet et opponentem vti vt genere. ergo inquit ibi quod aliquid est communne predicatum dictus in quid. quod non est genus. ¶ Et quod loquitur de predicatione in quid. videtur per exempla sua. tria. qualitas est quies. predicatio enim in abstractis nō est predicatio in quale. vel denominatiua. ergo. etcetera.

Ad argumenta

Ꝓdo secunda ꝓpi. Ad Damas. respondeo. Is multa verba dicat in diuersis locis que videtur dicere deum esse in genere: vnum tñ verbū quod dicit in elementario cap. 4. soluit ola. ibi. n. dicit sic. Substātia que cōtinet supiusubstantialiter increatam veritatem cognoscibiliter autem ⁊ contentiue omnes creaturas genesis ⁊ geā. nō igit est substātia que continet nerum continere ꝓtitue deitatē licet ꝓtinet creaturam. sed supiusubstātialiter. hoc est accipiēdo illud qō ē fectionis in substātia ſm q̄ est genus ⁊ relinquē do illud qō ē imꝑfectiōis. quō dicit Auic. 9. metha. deus ē ens ꝑfectū. Ad Boetium dico q̄ musq; inuenitur dicere in libello illo q̄ duo genera manent in diuinis. nec hoc est q̄ nec ola genera. nec ſm modi ocris. nec rones eoꝝ manent ibi. quia sicut genera ⁊ ea q̄ in eis sūt limitata sūt: ita ⁊ modi ⁊ rones eoꝝ loqn̄ do de rōib⁹ ꝑme intētiōis q̄ fundāt in istis. q̄ in limitato nō ꝓ aliqd fūdari nisi limitarū. dicit Boeti⁹ libel. suo de tri. ca. ꝓmo. q̄ enumerat ꝑdicaē ſ̄ figes diuinā ꝑdicationē. ꝙcterit ola nunq̄ ā mutari ꝑt ad aliqd vbi ō mutaf ibi. Et ſ. i. ēn. ꝓtinq; vnitatē relatio multiplicat trinitates. Et er istis accipit. q̄ in nuat ſbam relationes mātere i diuinis. Sz expōne dicit ibi q̄ nec ſbaq̄ est gen⁹ nec aliqd ei⁹ manere ibi dicit. n. cus dicim⁹ deus ſbam significare videmur sed ea q̄ sūt vltra ſbam quomodo Dam. ſbam dicit ſbaliter. Intēdit ergo q̄ vno modi predicandi ſ̄ in diuiis. scilicet predicati relatiui ⁊ essentialis. quos modos Aug. magis expmit. ſ. 5. tri. ca⁹. 6. vel. 10. ad se ⁊ ad aliud: ⁊ ola predicata formaliter dicta de deo sub altero istoꝝ membrorum ꝓtinentur. Sed ſb ꝑ membro cōtinent multa ꝑdicta q̄ bit simile modā ꝑdicādi ꝗtatē: ꝗtitari nō sūt sola illa q̄ bit ſ̄ milē modū ꝑdicādi ill⁹ q̄ sūt de ꝑdicamēto substātie ſb scdo sūt membro cōtinent ola q̄ bit ſ̄ milē modum ꝑdicādi qbuscunq; relatiuis sue sint relatiua. ꝑpe siue nō. ¶ Dz ꝑe oia ēentialia dicanē ꝑcise ꝑdicari scoum ſbam ⁊ ꝑ ea distinguanē ꝑdicata dicta ad alt

q d ẽ illa fdicata ꝑ ea ad aliqd ꝓdicat ꝑ identitate in ſubam ſicut ẽ alia. ñ ali gnabit in ſequẽti ꝓne de attributis . ꝙ dicatione ſecũda ꝑ ſolone ꝑcipale. ¶ Ad 2ũm. dico ꝙ nõ vt dr̃e intẽtione magiſtri ſui Arist. ꝛ. Ari in. c. 4. illi decimi ꝗrit an in ſubijs ſit aliqd vnũ q̃ ſit mẽſura aliorꝫ. an hoc ſit ipſum vnũ. ¶ Et ꝑbat ex intẽtione ꝙ Platonẽ. ꝙ non ſit ipſũ vnũ. ſed aliqd cui ꝓuenit ipm vnũ ſicut̃ de oib̃ aliis generib̃ loqũdo ꝑ ſimplicitate ſue. aliꝗs ſimaris in illis generib̃. Et cõcludit in fine ꝛe ſiqui dẽ in paſſionib̃ q̃litatib̃ q̃ntitatib̃ ipm vnũ ali quid vnũ. ſed nõ hoc ipſ̃ libeſt in ſubſtãtijs neceſſe eſt ſic dr̃e. ſili. n. ſe hz in oib̃. Sup qũ ſiam põit cõmentator vbi ꝓallegat. ¶ Sed ſi pm̃o moro: ponere meſuram ipſi generis de ſi ipſi vnũ ponere meſuram. q. ꝓmus ꝓcedit ꝑ ſimpliciter ad ſua. aliis ſimaris in illis generib̃. Et cõcludit in fine ꝛe ſiqui dẽ in paſſionib̃ q̃litatib̃ q̃ntitatib̃ ipm vnũ ali quid vnũ. ſed nõ hoc ipſ̃ libeſt in ſubſtãtijs neceſſe eſt ſic dr̃e. ſili. n. ſe hz in oib̃. Sup qũ ſiam põit cõmentator vbi ꝓallegat. ¶ Sed ſi pm̃o moro: ponere meſuram ipſi generis de ſi ipſi vnũ ponere meſuram. q. ꝓmus ꝓcedit ꝑ ſimpliciter ad ſua. aliis ſimaris in illis generib̃. Et cõcludit in fine ꝛe ſiqui dẽ in paſſionib̃ q̃litatib̃ q̃ntitatib̃ ipm vnũ ali quid vnũ. ſed nõ hoc ipſ̃ libeſt in ſubſtãtijs neceſſe eſt ſic dr̃e. ſili. n. ſe hz in oib̃. Sup qũ ſiam põit cõmentator vbi ꝓallegat. ¶ Sed ſi pm̃o moro: ponere meſuram ipſi generis de ſi ipſi vnũ ponere meſuram.

ñ ẽ ſtilla fdicata ꝑ ea ad aliqd ꝓdicat ꝑ identitate in ſubam ſicut ẽ alia. ñ ali gnabit in ſequẽti ꝓne de attributis . ꝙ dicatione ſecũda ꝑ ſolone ꝑcipale. ¶ Ad 2ũm. dico ꝙ nõ vt dr̃e intẽtione magiſtri ſui Arist. ꝛ. Ari in. c. 4. illi decimi ꝗrit an in ſubijs ſit aliqd vnũ q̃ ſit mẽſura aliorꝫ. an hoc ſit ipſum vnũ. ¶ Et ꝑbat ex intẽtione ꝙ Platonẽ. ꝙ non ſit ipſũ vnũ. ſed aliqd cui ꝓuenit ipm vnũ ſicut̃ de oib̃ aliis generib̃ loqũdo ꝑ ſimpliciter ad ſua. aliis ſimaris in illis generib̃. Et cõcludit in fine ꝛe ſiqui dẽ in paſſionib̃ q̃litatib̃ q̃ntitatib̃ ipm vnũ ali quid vnũ. ſed nõ hoc ipſ̃ libeſt in ſubſtãtijs neceſſe eſt ſic dr̃e. ſili. n. ſe hz in oib̃. Sup qũ ſiam põit cõmentator vbi ꝓallegat. ¶ Sed ſi pm̃o moro: ponere meſuram ipſi generis de ſi ipſi vnũ ponere meſuram.

Ad primum argumentum

ꝓncipale cõcedo ꝙ iſte cõcept̃ dicẽ de deo ⁊ de creatura in qd̃ dr̃itur per aliquos cõceptus: dicẽtes ẽſſe entes. Sed ipſe cept̃ dicẽ in qd nõ eſt cõceptus generis: nec illi cõcept̃ dicẽtes ẽſſe ſunt cõcept̃ differentiarũ. q. iſte cõcept̃ additatiuus ẽ cõis ad finitũ ⁊ infinitũ ꝙ ẽſſitas nõ põt ẽ in conceptu generis. Illi ẽ cept̃ dicẽtes dicũt modũ intrinſecũ ipſi cõtracti ⁊ nõ aliqua realitatẽ perficiẽtẽ illam. differẽtie autẽ nõ dicũt modũ intrinſecũ realitatis alicuius generi q. in quocũq; gradu intelligat aliquis nõ ꝓpter hoc ſuenit̃ realitatis vel irrõalitas ẽ modus intrinſecus aliquis. ſed adhuc ẽ intelligi aliquis in tali gradu vt ꝑfectibilis a rõnalitate vel irrõnalitate. Sed hic eſt vnũ dubiũ. quõ ꝑt cõcept̃ cõis deo ⁊ creature realis accipi nõ ab aliq realitate iuſſẽ generis. ⁊ tunc videt ꝙ ſit poſitalis ad illã realitatẽ a qua accipit cõcept̃ diſtinguẽs vel dr̃e ſicut ꝓus argumẽt ẽ ꝓcepti generis ⁊ dr̃e. ⁊ rũſtat argumẽtũ ſupinũ factũ ꝑ 2ũm opi. ꝙ ſi eſt aliq realitas diſtinguẽs ⁊ re ⁊ alia diſtincta vt q res ſit cõpoſita q; ẽ aliqd quo ſuenit̃ ⁊ differat. ¶ Rn. ꝙ ens intelligit aliq realitatẽ nõ intrinſecu ſine ille cõcept̃ nõ eſt ita ſimplr ſim plet ꝙ poſſit cõcipi ille realitas ablꝰ mõ illo. ſi tãc cept̃ impfect̃ illi⁹ rei põt ẽ cipi ſub illo modo. ⁊ tãc cõcept̃ pfect̃ illi⁹ rei. Et ñ ſi eſt albedo ſub illo gradu intẽtionis ſũ: ſic eſt ſimpler olno in re. poſſet ñ cipi ſub rõne albedinis. ⁊ tãc ẽ cipiet cõceptus imperfectꝰ ẽ deficiẽte a perfectione rei. cept̃ aũt impfect̃ poſſet ẽ cõis illi albedini ⁊ alij. ; cõcept̃ pfect̃ ꝓpter hoc ꝙ ẽſſitas ꝑficitur a ꝓria ad aliqd ꝓdicat ꝑ identitate in ſubam ſicut ẽ alia. ñ ali gnabit in ſequẽti ꝓne de attributis . ꝙ dicatione ſecũda ꝑ ſolone ꝑcipale. ¶ Ad 2ũm. dico ꝙ nõ vt dr̃e intẽtione magiſtri ſui Arist. ꝛ. Ari in. c. 4. illi decimi ꝗrit an in ſubijs ſit aliqd vnũ q̃ ſit mẽſura aliorꝫ. an hoc ſit ipſum vnũ. ¶ Et ꝑbat ex intẽtione ꝙ Platonẽ. ꝙ non ſit ipſũ vnũ. ſed aliqd cui ꝓuenit ipm vnũ ſicut̃ de oib̃ aliis generib̃ loqũdo ꝑ ſimpliciter ad ſua. aliis ſimaris in illis generib̃. Et cõcludit in fine ꝛe ſiqui dẽ in paſſionib̃ q̃litatib̃ q̃ntitatib̃ ipm vnũ ali quid vnũ. ſed nõ hoc ipſ̃ libeſt in ſubſtãtijs neceſſe eſt ſic dr̃e. ſili. n. ſe hz in oib̃. Sup qũ ſiam põit cõmentator vbi ꝓallegat. ¶ Sed ſi pm̃o moro: ponere meſuram ipſi generis de ſi ipſi vnũ ponere meſuram.

ꝓncipale cõcedo ꝙ iſte cõcept̃ dicẽ de deo ⁊ de creatura in qd̃ dr̃itur per aliquos cõceptus: dicẽtes ẽſſe entes. Sed ipſe cept̃ dicẽ in qd nõ eſt cõceptus generis: nec illi cõcept̃ dicẽtes ẽſſe ſunt cõcept̃ differentiarũ. q. iſte cõcept̃ additatiuus ẽ cõis ad finitũ ⁊ infinitũ ꝙ ẽſſitas nõ põt ẽ in conceptu generis. Illi ẽ cept̃ dicẽtes dicũt modũ intrinſecũ ipſi cõtracti ⁊ nõ aliqua realitatẽ perficiẽtẽ illam. differẽtie autẽ nõ dicũt modũ intrinſecũ realitatis alicuius generi q. in quocũq; gradu intelligat aliquis nõ ꝓpter hoc ſuenit̃ realitatis vel irrõalitas ẽ modus intrinſecus aliquis. ſed adhuc ẽ intelligi aliquis in tali gradu vt ꝑfectibilis a rõnalitate vel irrõnalitate. Sed hic eſt vnũ dubiũ. quõ ꝑt cõcept̃ cõis deo ⁊ creature realis accipi nõ ab aliq realitate iuſſẽ generis. ⁊ tunc videt ꝙ ſit poſitalis ad illã realitatẽ a qua accipit cõcept̃ diſtinguẽs vel dr̃e ſicut ꝓus argumẽt ẽ ꝓcepti generis ⁊ dr̃e. ⁊ rũſtat argumẽtũ ſupinũ factũ ꝑ 2ũm opi. ꝙ ſi eſt aliq realitas diſtinguẽs ⁊ re ⁊ alia diſtincta vt q res ſit cõpoſita q; ẽ aliqd quo ſuenit̃ ⁊ differat. ¶ Rn. ꝙ ens intelligit aliq realitatẽ nõ intrinſecu ſine ille cõcept̃ nõ eſt ita ſimplr ſim plet ꝙ poſſit cõcipi ille realitas ablꝰ mõ illo. ſi tãc cept̃ impfect̃ illi⁹ rei põt ẽ cipi ſub illo modo. ⁊ tãc cõcept̃ pfect̃ illi⁹ rei. Et ñ ſi eſt albedo ſub illo gradu intẽtionis ſũ: ſic eſt ſimpler olno in re. poſſet ñ cipi ſub rõne albedinis. ⁊ tãc ẽ cipiet cõceptus imperfectꝰ ẽ deficiẽte a perfectione rei. cept̃ aũt impfect̃ poſſet ẽ cõis illi albedini ⁊ alij. ; cõcept̃ pfect̃ ꝓpter hoc ꝙ ẽſſitas ꝑficitur a ꝓria

ñ ẽ ſtilla fdicata ꝑ ea ad aliqd ꝓdicat ꝑ identitate in ſubam ſicut ẽ alia. ñ ali gnabit in ſequẽti ꝓne de attributis . ꝙ dicatione ſecũda ꝑ ſolone ꝑcipale. ¶ Ad 2ũm. dico ꝙ nõ vt dr̃e intẽtione magiſtri ſui Arist. ꝛ. Ari in. c. 4. illi decimi ꝗrit an in ſubijs ſit aliqd vnũ q̃ ſit mẽſura aliorꝫ. an hoc ſit ipſum vnũ. ¶ Et ꝑbat ex intẽtione ꝙ Platonẽ. ꝙ non ſit ipſũ vnũ. ſed aliqd cui ꝓuenit ipm vnũ ſicut̃ de oib̃ aliis generib̃ loqũdo ꝑ ſimpliciter ad ſua. aliis ſimaris in illis generib̃. Et cõcludit in fine ꝛe ſiqui dẽ in paſſionib̃ q̃litatib̃ q̃ntitatib̃ ipm vnũ ali quid vnũ. ſed nõ hoc ipſ̃ libeſt in ſubſtãtijs neceſſe eſt ſic dr̃e. ſili. n. ſe hz in oib̃. Sup qũ ſiam põit cõmentator vbi ꝓallegat. ¶ Sed ſi pm̃o moro: ponere meſuram ipſi generis de ſi ipſi vnũ ponere meſuram.

ꝓncipale cõcedo ꝙ iſte cõcept̃ dicẽ de deo ⁊ de creatura in qd̃ dr̃itur per aliquos cõceptus: dicẽtes ẽſſe entes. Sed ipſe cept̃ dicẽ in qd nõ eſt cõceptus generis: nec illi cõcept̃ dicẽtes ẽſſe ſunt cõcept̃ differentiarũ. q. iſte cõcept̃ additatiuus ẽ cõis ad finitũ ⁊ infinitũ ꝙ ẽſſitas nõ põt ẽ in conceptu generis. Illi ẽ cept̃ dicẽtes dicũt modũ intrinſecũ ipſi cõtracti ⁊ nõ aliqua realitatẽ perficiẽtẽ illam. differẽtie autẽ nõ dicũt modũ intrinſecũ realitatis alicuius generi q. in quocũq; gradu intelligat aliquis nõ ꝓpter hoc ſuenit̃ realitatis vel irrõalitas ẽ modus intrinſecus aliquis. ſed adhuc ẽ intelligi aliquis in tali gradu vt ꝑfectibilis a rõnalitate vel irrõnalitate. Sed hic eſt vnũ dubiũ. quõ ꝑt cõcept̃ cõis deo ⁊ creature realis accipi nõ ab aliq realitate iuſſẽ generis. ⁊ tunc videt ꝙ ſit poſitalis ad illã realitatẽ a qua accipit cõcept̃ diſtinguẽs vel dr̃e ſicut ꝓus argumẽt ẽ ꝓcepti generis ⁊ dr̃e. ⁊ rũſtat argumẽtũ ſupinũ factũ ꝑ 2ũm opi. ꝙ ſi eſt aliq realitas diſtinguẽs ⁊ re ⁊ alia diſtincta vt q res ſit cõpoſita q; ẽ aliqd quo ſuenit̃ ⁊ differat. ¶ Rn. ꝙ ens intelligit aliq realitatẽ nõ intrinſecu ſine ille cõcept̃ nõ eſt ita ſimplr ſim plet ꝙ poſſit cõcipi ille realitas ablꝰ mõ illo. ſi tãc cept̃ impfect̃ illi⁹ rei põt ẽ cipi ſub illo modo. ⁊ tãc cõcept̃ pfect̃ illi⁹ rei. Et ñ ſi eſt albedo ſub illo gradu intẽtionis ſũ: ſic eſt ſimpler olno in re. poſſet ñ cipi ſub rõne albedinis. ⁊ tãc ẽ cipiet cõceptus imperfectꝰ ẽ deficiẽte a perfectione rei. cept̃ aũt impfect̃ poſſet ẽ cõis illi albedini ⁊ alij. ; cõcept̃ pfect̃ ꝓpter hoc ꝙ ẽſſitas ꝑficitur a ꝓria

Ad primum argumentum

ꝓncipale cõcedo ꝙ iſte cõcept̃ dicẽ de deo ⁊ de creatura in qd̃ dr̃itur per aliquos cõceptus: dicẽtes ẽſſe entes. Sed ipſe cept̃ dicẽ in qd nõ eſt cõceptus generis: nec illi cõcept̃ dicẽtes ẽſſe ſunt cõcept̃ differentiarũ. q. iſte cõcept̃ additatiuus ẽ cõis ad finitũ ⁊ infinitũ ꝙ ẽſſitas nõ põt ẽ in conceptu generis. Illi ẽ cept̃ dicẽtes dicũt modũ intrinſecũ ipſi cõtracti ⁊ nõ aliqua realitatẽ perficiẽtẽ illam. differẽtie autẽ nõ dicũt modũ intrinſecũ realitatis alicuius generi q. in quocũq; gradu intelligat aliquis nõ ꝓpter hoc ſuenit̃ realitatis vel irrõalitas ẽ modus intrinſecus aliquis. ſed adhuc ẽ intelligi aliquis in tali gradu vt ꝑfectibilis a rõnalitate vel irrõnalitate. Sed hic eſt vnũ dubiũ. quõ ꝑt cõcept̃ cõis deo ⁊ creature realis accipi nõ ab aliq realitate iuſſẽ generis. ⁊ tunc videt ꝙ ſit poſitalis ad illã realitatẽ a qua accipit cõcept̃ diſtinguẽs vel dr̃e ſicut ꝓus argumẽt ẽ ꝓcepti generis ⁊ dr̃e. ⁊ rũſtat argumẽtũ ſupinũ factũ ꝑ 2ũm opi. ꝙ ſi eſt aliq realitas diſtinguẽs ⁊ re ⁊ alia diſtincta vt q res ſit cõpoſita q; ẽ aliqd quo ſuenit̃ ⁊ differat. ¶ Rn. ꝙ ens intelligit aliq realitatẽ nõ intrinſecu ſine ille cõcept̃ nõ eſt ita ſimplr ſim plet ꝙ poſſit cõcipi ille realitas ablꝰ mõ illo. ſi tãc cept̃ impfect̃ illi⁹ rei põt ẽ cipi ſub illo modo. ⁊ tãc cõcept̃ pfect̃ illi⁹ rei. Et ñ ſi eſt albedo ſub illo gradu intẽtionis ſũ: ſic eſt ſimpler olno in re. poſſet ñ cipi ſub rõne albedinis. ⁊ tãc ẽ cipiet cõceptus imperfectꝰ ẽ deficiẽte a perfectione rei. cept̃ aũt impfect̃ poſſet ẽ cõis illi albedini ⁊ alij. ; cõcept̃ pfect̃ ꝓpter hoc ꝙ ẽſſitas ꝑficitur a ꝓria

ñ ẽ ſtilla fdicata ꝑ ea ad aliqd ꝓdicat ꝑ identitate in ſubam ſicut ẽ alia. ñ ali gnabit in ſequẽti ꝓne de attributis . ꝙ dicatione ſecũda ꝑ ſolone ꝑcipale. ¶ Ad 2ũm. dico ꝙ nõ vt dr̃e intẽtione magiſtri ſui Arist. ꝛ. Ari in. c. 4. illi decimi ꝗrit an in ſubijs ſit aliqd vnũ q̃ ſit mẽſura aliorꝫ. an hoc ſit ipſum vnũ. ¶ Et ꝑbat ex intẽtione ꝙ Platonẽ. ꝙ non ſit ipſũ vnũ. ſed aliqd cui ꝓuenit ipm vnũ ſicut̃ de oib̃ aliis generib̃ loqũdo ꝑ ſimpliciter ad ſua. aliis ſimaris in illis generib̃. Et cõcludit in fine ꝛe ſiqui dẽ in paſſionib̃ q̃litatib̃ q̃ntitatib̃ ipm vnũ ali quid vnũ. ſed nõ hoc ipſ̃ libeſt in ſubſtãtijs neceſſe eſt ſic dr̃e. ſili. n. ſe hz in oib̃. Sup qũ ſiam põit cõmentator vbi ꝓallegat. ¶ Sed ſi pm̃o moro: ponere meſuram ipſi generis de ſi ipſi vnũ ponere meſuram.

entiā nō per participationes tale ꝓno determinat
er se vt sit tale per entiā, ꝫ vt sit infinita tale ꝫ vt sit
hoc de se. ¶ Et ſi arguis in contrariū includit indui-
duū, ḡ cōmune includit cōmune. ergo ſi hoc ens iclu
dit infinitatē banc, ꝫ ens in cōmuni includet infinita
tem in cōmuni. Ad hoc cōſequentia nō valet. q indi
uiduū includit ꝑfectionē aliquā quam nō includit cō
mune ꝫ ꝑpter illam ꝑfectionē ꝑt formaliter includi
tur infinitum, ꝫ in cōmune ex rōne cōcepti cōmuni
non includit illā vt cōceptū includit. ſed ē aliquo mō
determinabile per ipſum. ¶ Ad 2uū. 2. metha. p5
per ipſum. 8. metha. vt dictū eſt. Ad 3am. 5. parz
p magrm diſtin. 19. q. ponit ibi ſpeciē paliqua ſimi
litudine ſpeciei ad indiuiduā. eſt tñ maior diſſimili
tudo ſm Aug. ꝫ ideo Aug. de trinit. negat ibi ſpe-
ciem ſicut ſ genus. Deinde illa diſſimilitudo ꝓbatur
rij. ſpecies dicitur qua ꝓdicat de pluribus in quid
debet intelligi q in illis pluribus pluriſicet ſpecies
ſm naturam. in perſonis autē diuinis nō pluralica-
tur natura diuina. ¶ Species etiam ſm ſe habet re
alitatē correſpondētem ſibi ꝓtētialem ad ꝓpias re
alitatem in diuiduo. entia diuina nullo modo eſt po
tentialis ad relationes ſicut dicitur ſuiſſe ſpes diſtin
ctione, ꝫ. q. ſecūda. ¶ Vltimū de ſapiētia. dico q
non eſt ſpecies generis vt tranſſertur ad diuina. nec
ſm illam rationē tranſſert, ſed ſm rationē ſapientie
vt eſt trāſcendēs. quomodo aūt tale pōt eſt trānſcen
dens dicetis eſt ſuperius in ſo. ꝓncipali articulo. 3.
¶ Dubiū tñ eſt de hac ſapientia quē in nobis. vtz
ſit indiuiduū ſapiētie trāſcēdētis a qualitatis an al
terius trīs. q nō virtus, videt. q nihil idem cōtra-
nentur ſub diuerſis ꝓdicatis dictis in quid de eodē
non ſub alterntis. ſapia aūt trāſcendēs ꝫ qualitas nō
ſub alterna ſunt ergo ꝛc. Item ſapia trānſcēdens eſt pal
ſo entis. ergo ens nō dicit de ea in qd nec eōnerso.
er 2i. 5. igit nec aliqd in quo includit ſapiētia trāſcē-
dēs includit ens in qd. q tūc illū ens per accidēs
includeret enim ēntialiter rōnem ſubiecti ꝫ paſſio
nis q̄ nō faciūt aliqd vnū per ſe ſed tñ per accūs.
¶ Dicet argumēta valēt vnū videt dādū. q ſapi
entia in nobis vel ſit trīs indiuiduū ſapiētie trāſcēdē
tis vel trīs generis qualitates nō videt dādū ſicdm.
q tūc non eſſet in nobis ſpēcies ſimpli. q̄ videtur
cōtra Aug. 10. de ciui. c. 3. ois circa nos creatura cla
mat rē. Si ꝑmū detur, ergo nō ois habit formalit ē
in genere qualitatis. ſed oēs ſunt trānſcēdētes. q im
portant perfectionem ſimpliciter.

Quero vtrum cū ſim
plicitate dei poſſit ſtare aliquo mō di-
ſtinctio ꝑfectionū ēntialiū ꝑcedens ali
quo mō oēm actū intellect. Arguo q ſi
Aug. 15. de trī. c. 3. Nō ſicut in creatura
ſapia ē iuſtitia ſit due ſ literates ſtra in deo. ſed que in-
ſtitia ipſa ē ſi bonitas. ē hoc arguo ꝑdicatio in ab
ſtractis nō eſt vera niſi ꝑ ſe ꝑmo mō. ſiſta ſapia ē ſi
tas ē ꝑ ſe ꝑmo mō. Et ita nullo mō ē diſtinctio inter
rōm ſ ꝑdicatī, ſed ſubm ꝑ ſe includit ꝑdicatī. q hoc
ꝓtinet ad ꝑ ſe ꝑmo mō. ꝫ ꝛc. ¶ Contra Dam. li. 1. c. 4.
ſi iuſtū ſi bonū ſi gd tale dixeris nō nām dicis dei. ſi
ſi circa nām. vicis aūt aliqd qđ ꝑcedit oēs actū inte-
ſtante opus ſ actū intellect eſt aliqd in deo qđ nō eſt
formaliter natura.

In iſta queſtione ſunt mul
te opi. quas nō oēs intēdo recitare. ſz due ſunt tenen
tes cōclusionem negatiuaz que tñ inter ſe differunt:
vel ſdicunt. quoz vtraqs ponit q cum ſimplicitate
dei non ſtat diſtinctio attributoz aliqua niſi ſit rōis.
¶ Sed ꝓma ponit q nec illa pōt haberi niſi ꝑ reſpe-

ctum ad extra. Secūda ponit iſtā diſtinctionē rōnis
poſſe haberi abſq; reſpectu ad extra. ¶ Ꝓma ſenti
tur iſtis rationi. quādocūqz in vno extremo eſt differē
tia rōnis cui cor reſpōdet in alio extremo ſtia realis
diſtinctio veloſtia rationis ſumitur ꝑ cōparationes
ad diſtincta realiter. Exemplū de diſtinctione ſz ra
tionē terri ſ ſimilis in colāna que ſumit ꝑ reſpe-
ctum ad diſtinctionē realē eoz in aiali. ſiſt de diſtin
ctione rōnis in pumeo ſm ſcipſū ſ rationis. dē
ſtinctio ſimili ꝑ reſpectū ad lineas realiter diuer-
ſas. Sed attributa diuina bñt in creaturis aliquare
diſtincta ſibi cōſidentia. vt bonitas bonitatē. ſapi
entia ſapiam. ꝫ alia que ꝑ dicuntur attributa ꝑ q
ercludanē quedam ꝓpietates diuine. vt ſempiter
nitas ꝫ eternitas que ꝓprie nō ſunt attributa. ꝫ ꝛc.
Alberentes hanc rationem ponūt ſic diſtinguntē at- Alberus
tributa ꝑ reſpectū ad intellectū noſtrū: in trīs q̄ illis natalis
correſpondentibus in creaturis circūſcriptis non ni
niſi vnicus conceptus ſimplex poſſet formari ꝺ eſ
ſentia diuina que vnico nomine exꝑmeret. nas alia
nomina ſi imponerent aut eſſent nomina ſynōima.
q: idem re ꝫ ratione eſſet eis correſpōdens. aut va-
na q mihi eis correſpōdet er. ¶ Modus eoz ꝓ
nēdi eſt talis. dīus rationibus attributoz que ſ. dī
cunt perfectionē in deo ꝫ in creaturis. cōzidet i deo
vnitas ēntie nō ſm ee q̄ abſolute ds vt dictū ē. ſz
ſm reſpectū quē bz ad creaturā nō in genere cāe effi
cientis. ſic enim nulla ſimilitudo attribuit vt ſapia q. ſa
pientiā facit. nec ēt ad remouēdū aliqd a deo. quos
duos modos vident dicere dīus. ¶ Alii nouētes.
Sz inquanti ēntia diuina cōparat ad creaturas ſz
rōnē cāe formalis intrinſecatē eis perfectionis i ſe cō
tinens que dſperſe i imperfecte eſt in creaturis. et
per hoc eſt ēntia illa ab omnibus dīus ſimode imi
tabilis. ¶ Altra iſta opi. dicit q pluralitas perfecti
onum attribualiū vt eſt in ēntia diuina eſt qualitis
poſitia. vt aūt eſt in concepu intellectus eſt q actu
Exemplūz de vnitate vnitatis in re ſ in intellectu ſz diuer
ſimode habent eſſe ita plurain diuerſis intellecti-
bus. In diuino q̄dem ꝫ beato creato ex plenitudine
perfectionis illius ēntie ſimplicis: ipſa concipitur
ſm diuerſas rationes. ꝫ hoc ꝓpoñendi multitudo
conceptuū ſm actū in intelligentia. ſed ab intellec
tumine naturali intelligente deo ipſum ē poſſibile
inquantū er ꝓfectionibus realiter diuerſis in creatu
ris formatē conceptiones ꝑfectiones conezpōdētes
in deo ꝓpōnales. nullus tamen intellect ſi-
ne reſpectu ad illa ꝓpōnalia eas actu intelligit.
ſine abſilis ꝓpōnalibus intelligat eas vt vtrū
us intellectus. ſiue nō ſed ex eſſentia vt primus intel
lectus ſ ſecūdus. limitate aūt ꝑfectiones inquantū
actu in intelligentia ſunt ducmē rationes. ꝫ dicī ſhic
ratio conceptio perfectionis determinate ex reſpec
tu ad determinatā ſibi in creatura correſpondētes.
¶ Illi declarāt iſtā poſitionē ſic. q ſicut intellect di Scot. q
uinus apprehendēs ſuam ēntiaz ſm rem vnam ſ ſimplicē, virtualiter tamē omniū perfectiones qua li. 7. q. 1.
liūcūqz limitatas ſ determinatas abſqz limitatione
ſ defectu continētem ꝑpter quod eſt imitabilis a q
buſcūqz rebus quaſcūqz perfectiones limitatas im
portantibus: intelligendo illā ēntiam vt vnam ſz
rem. intelligit tamē illam aliquo modo multiplicē
rationē, vel intelligit in vna re multa ſm rationes.
inquantum apprehendit eam ſub alia ratione imi-
tabilem a leone ſ ſub alia ratione ab aſino. ꝫ hoc in
quantus aſinus ſ leo ſm diuerſas perfectiōes diuer
ſorum gradūum ipſam perfectionem diuinam ſunt
participantes ſ imitantes. vel apti imitari, ſta in
tellectus diuinus ſuam eſſentiam ſecundum rem
ſimplicem, virtute tamen eorum omnium entium

pfectiones simplices ⁊ abſolutas abſq; limitatione
⁊ defectu tñ ⁊ apprehẽdens vt ꝓpter eminẽtiam
ſue perfectionis eidem perfectionibus eminẽtr̃ eſt
pfecta intelligit illã ẽntiã vt vnã rm̃ res ⁊ multipli
ci perfectione fm̃ rõnem differẽte perfectã. Et ſi nõ
apprehenderet ꝙ creatura diuerſis perfectionibus
realiter differẽtib⁹ pertic̃eret inquãtũ eſt bona ⁊ ſa
piens ſue ꝙ iſte diuerſe perfectiones importãtur in
creatura nõ apprehẽderet ſe ſub alia ratione pfectus
ſapia, ſub alia rõne perfectũ bonitate. Nec apphẽ
deret differentiã rõnis inter ſuã ſapiam ⁊ ſuã bonita
tem niſi apprehẽderet differentiã fm̃ rem ſapiẽtie
⁊ bonitatis in creatura, aliogn ab vno eodẽ mo
do habẽte fm̃ res ⁊ fm̃ cõceptũ fm̃ereẽ vnitas ⁊
pluralitas. Quãuis igit ẽntia pnina vt in ſe ꝑſideraꝫ
nõ ſit niſi aliqd indiſtinctũ oĩno ſimplex rez ratione
nõ põt dici abſq; cõparatione eius ad aliã in quã⁹
inuenit diuerſitatẽ rei vel rõnis ꝙ talis diſtinctio eẽ
poſſit quia cã apprehẽdit illud qđ eſt oĩno ſimplex et
vnicũ ſub ratione qua ſibi competit fm̃ ſe abſq; hĩ
tudine ad aliqd in quo ſit aliq̃ diſtinctio, ſciat apprec
henſiõnẽ eſſ niſi vnã fm̃ rem. Ita nõ põt apprehen
di niſi fm̃ vnã ſimplicẽ rõnez. Nec etiam illa. ſ. intel
ligibile ⁊ intelligẽs põt circa ẽntiam ſuas apprehẽ
dere vt differentia quedã ex comparatione eoꝝ ad
inuicẽ: vel vt mutuo ſe reſpicientia niſi tam in ſua dif
ferentia exiſtere ſupponant: ſiue quãdam differenti
am hãc fm̃ rationẽ ex comparatione eoꝝ inter ſe ꝙ
operationẽ rõnis vel intellectus, imo iſta ſecũda ope
ratio ꝑmas̃ neceſſario ꝓſupponit. Ita q̃ ꝑmo per ope
rationẽ vnam rõnis in tali eſſe diſtincto cõſtituunt
⁊ ſecũdo per alia operationẽ intellectus ſic diſtincta
ad inuicẽ cõparãtur. Sicut enim cum res vere abſo
lute cõparantur ad inuicẽ ſupponit habere eẽ diſtin
ctũ fm̃ rem, ſic etiã cum res rõnis ad inuicẽ compa
rant ẽ ꝓſupponunt habere diſtinctã eſſe fm̃ rationes
igit ſi intellect⁹ diuinus apprehẽdit ẽntiã ſuam vt
differentẽ fm̃ rationẽ ab attributis, ⁊ ẽt apprehẽdat
ipſa attributa vt differentia fm̃ rõnem, ſub hac dif
ferentia ipſa ad inuicẽ cõparat in ipſa fm̃ ſe actualit
ſunt illa vt ſic differẽtia, ⁊ ſub ſua actuali diſtinctiõe
quã ſic habẽt fm̃ ſe mouent intellectũ diuinũ vt ipſa
ſic diſtincta concipiat ⁊ ad inuicẽ cõparet hoc autem
nõ videt cõuenies. Secõ ꝓ iſta confirmatur. q̃
cũq; enim differũt aut hñt differẽtiã fm̃ ſe vel ex ſe
ipſis formaliter per illud qđ ſunt fm̃ ſeipſa abſq; cõ
parationẽ ad aliqua realiter differẽtia, ⁊ iſta differẽ
tia fm̃ rem, alia aũ ſunt quc hñt pluralitatẽ ſue differẽ
tiam et cõparatione ad aliqua realiter differẽtia. ⁊
iſta differũt rõne. ⁊ hoc ꝑs in creaturis. Nam ſuppoſita
vnitate formeſpecifice fm̃ rem in illa diſtinguit
intellectus ratione generis ⁊ differẽtie, que dicuntur
non diuerſe res ſed diuerſe rõnes. Sed hoc ꝓbatur
ſicias non poſſet accipi in illa re vna ſola ⁊ ſimplicitat
ſi per intellectũ cõparet ad aliqua realiter differẽtia.
⁊ fm̃ quẽdam ordinem illi vnicerei cõueniẽtia.
vt ⁊ idẽ ẽtia nõ haberet diuerſas rationes veri ⁊ bo
ni niſi intelligere ⁊ velle illud. vnã ⁊ idem ſbo eſſent
alicubi actus realiter diuerſi ⁊ ad inuicem ordinati.
Hoc ẽt ꝑs in deo. q̃ circũſcripta cõparatione eĩno
da ad diuerſas ẽntias creaturarũ realẽ diuerſitatẽ
importãtiũ ẽntie diuina non apprehenderet ab in
tellectu diuino ſub rõne diuerſarũ ydearum vel fo

III VIII

marũ ſola rõne differẽtiis. ſed ſub vna rõne ſimplici
oĩno indiſtincta. Et hec de intẽtio cõmẽ. t. matha.
cõmẽ. 39. vbi loquẽs de mã bac dicit ꝙ vita ſapien
tia ⁊c. dicunt ꝓpne de deo. q̃ de. ꝑ. ꝓprie ⁊ vere vi
uẽs ⁊ ſapiẽs ⁊c. talia ait ꝙ ſpiãa q̃ ſignificant ꝙ modũ
diſponẽs ⁊ diſpoſiti in reb⁹ ſimilib⁹ reducunt aꝺ vnã
in cẽ ⁊ ad duo in conſideratione, inte⁹ enim nat⁹ ẽ diuĩ
ere adunata in cẽ, ſed in reb⁹ cõpoſitis eſt diſpoſit eẽ
poſitũ per formã: aut eũ diſpoſit brite formã ꝑ formã
intelligit vtraq; adunata aliquo mõ ⁊ dita aliquo mo
cũ ait fuerit conſideratã diſpõ ⁊ diſpoſitũ in reb⁹ ſimili
bus rẽ reducunt aꝺ vnã intẽtionẽ oĩb⁹ modis ⁊ nul
lus modus erit quo ꝑdicatum diſtinguatur a ſuo ẽi
telligẽti. ſ. in cẽ rei: ſi nullã ẽntiã intelligit in⁹ inter ea
in eẽdo niſi ſm̃ acceptionẽ. ſ. q̃ idẽ accepit diſpoſi
tũ ⁊ diſpõnẽ vt duo quoꝝ ꝓpoſitio ẽ ad inuicẽ ſicut ꝑ
poſitio ꝑdicati aꝺ ſbm. inte⁹. n. ꝑ intelligere idẽ bꝰ
duob⁹ modis. ſ. ſilitudinẽ aꝺ. ꝓpõnes cath̃egozicã in
rebus cõpoſitis. ſicut intelligit multa ꝓ ſilitudinem.

Contra iſtam poſitionem

Sarguit ſic. Quicqđ ẽ ſpeciebus ſimplr in creaturꝫ
pncipali⁹ ẽ in deo ẽre ⁊ nõ ex reſpectu aliquo attri
butũ ẽ ſimplr ꝑfectiõis in creatura, ita q̃ ſimpliciꝰ ẽ
melĩ⁹ ipm q̃s nõ ipm. q̃ ẽ. ꝓbm maiorꝭ. ꝑfectũ ſim
plr ẽ indepẽdẽs ab impfectõ ſicut impfectũ depen
dẽs a ꝑfecto. attributalia aũt ꝑfectio in deo ẽ ꝑfecte
in creatura impfecte. Diſſr nõ ẽt infinite ꝑfectionis
ſimplr niſi eẽt cõtinẽs oĩm ꝑfectionẽ ſimplr finere
ſpectu ad extra. Minor declarat ſic. q̃ enis q̃libet
creatũ in eẽ q̃ditatiuo ẽ limitatũ ⁊ q̃libet ꝑfectõ eĩ
ſibi cẽntialis. ſõ a nulla tali ſumit attributũ. pari. n.
rõne a q̃libet ẽntia creata aſſumeret attributũ. ſed
abſilo q̃ eſt ꝑfectio acitalis creature ſiue in bñ eẽ
eĩ⁹ ſumit attributũ q̃ dicit ꝑfectionẽ ſimplr in ſub
iecta ſba: q̃ ly vt nã q̃dã beat gradũ limitatũ in vtp
ficiẽs aliud in bñ cẽ eĩ⁹ nulla limitatione impoꝛtat ꝛ
ſicẽ attributũ. ſicẽt in deo nõ notat ꝑfectionẽ ꝓpriã
ſed ſũ accitalẽ in bñ eẽ alug. 15. de iri. c. ſ. ñ dicim⁹
ſapiẽs ꝑfectiõis poteſt ſpiãs hoc q̃ nouiſſimũ poſſi
videt ſignificare ſubam: caterꝫ ẽ we but ſbe glitates.
Ite. ſ. ñc, illa nõ diſtinguũtur ꝑ reſpectũ ad eꝰquo
rũ q̃libet ẽtiner cẽntiã diuiną fm̃ oẽm rõnẽ ẽ dealẽ
ſ. q̃libet attributũ cõtinet cẽntiã diuinã fm̃ oẽm rõ
nem perfectionis ydealis. q̃. minor. ꝑbat. q̃ra rõ
ydealis cõtinet ꝑfectiõi creature in q̃tũ ea ꝑficit
in eſſe q̃ddam̃o, ꝑ ꝑ ſili ſub rõne illa ẽ cẽntia ul
la ẽ limitata, vñ ⁊ fm̃ diuerſos gradus limitationis
diſtinguũtur. nõ aũt inquãtũ iſta ẽntia ẽ perfa ſm̃
pliciter. q̃ſic cõtinet omnibus vnã attributũ in do
re bonitas aut ꝑfectio ſimplr. Et ẽt hoc apparet ꝑ
batio minoris. q̃ eni q̃libet attributũ eĩ perfectio
ſimplr ex declaratione minoris ꝓbationis ſime ſeq
tur. q̃ quodlibet eẽ ſit intrabile ab omni gradu limita
to. ꝓbatio maiorꝭ. tum q̃ cõtinẽs oẽm ydeas. equa
liter vider reſpicere omne ydeatũ. ⁊ ita ꝓrſpecuꝰ
ad nullũ ꝑõ diſtinguĩ ab alio. q̃ ſilr reſpicit q̃libet
vñ ſapientia attributũ nõ magis reſpicit ſapiẽtiam
ydeatã ſũ caloꝛ ydeatũ: q̃ virtũs eẽ eſt limitatum
nec ab vno magis ſumit attributũ q̃ ab alio. Ite ſ
ñc. diſtinctio inte⁹ ẽ volitaꝫ attributoꝝ diuinoꝝ ſiũdarũ
ẽ reſpcũ diſtinctionis ẽ manationũ ꝓnalitũ: q̃ fili⁹ p
cedit nãlit naſcẽdo tanq̃ virũ ꝓceptũ in intellcũ ſpiꝰ
ſcũs. ꝓcedit libalit ſpirãdo tanq̃ amoꝛ ꝓcepꝰ in vo
luntate. ⁊ nõ vt verbũ q̃ non ꝑt eẽ niſi eẽſer aliqua
diſtincto intellectus ẽ volitatis ad intra ſic ꝓducto
perſonarum ad nihil extra neceſſario cõparaꝫ. q̃ re.
Dẽm. 4. ſic. deus intelligit ẽntiã ſuam inquãtus
vera ẽ inquãtũ bona. ẽ vult eam inquãtũ bona nõ i
quantũ vã. ab eterno etia intelleꝛyite intelligere eẽ

tiãs; velle eam, ſiſr ſine reſpectu ad eã. q; iſte act⁹ cõ ſequit imãlitatẽ nãle. ſi ſine tali reſpectu includit eſſentia ſua rõne veri: t boni. t nõ rõne itelligẽtis: t intelle cti ſ̃olẽtis: t voliti formaliter diſtinctas. ergo ẽ.

¶ Ite. ſ. fic beatitudo diuina cõſtitit in eius actibus ſpectis intellect⁹: t volitatis. ſed oia attributa diuia ſe le mutuo reſpiciũt in phciẽdo actus illos: vt patet. beatitudo aut̃ dei: a nullo reſpectu dependet ad extra. ergo ẽ. ¶ Cõtra rõem eſt quẽ maior: eſt falſa. tũ q̃ ita diſtinguit ẽntia diuina: rõne ab attributo. ſicut vnũ attributũ ab alio. nung̃ ſequit. ergo eſſentia vt ẽntia nõ eſt ibi niſi ex reſpectu ad extra. Tum q; bonũ: t verũ in creatura diſtinguũtur diſtinctione rõnis. a quo ſequit re diſtinctis ſumit hec diſtinctio a nullis. ſed a vero: t bono in deo que rõne differunt. Tum tertio. q: vbi eſt mera diſtinctio rõnis notꝛe quirit reſpectus. ad aliqd extra ſicut eſt in diſtinctione: diſtinto. t talis eſt diſtinctio in attributis: ſilꝛ ſunt oba intelligẽtie diuine diuina rõne. ſ. ſint vnius actus intelligendi in deo. Quãdo enim regrit reſpect⁹ ad extra tunc diſtinctio partim eſt ab intellectu: partim ãtẽ. t hoc vel a creatura ſi circũſtãtia extra diuersi modꝛ. vt ꝑ ſ in exẽplis adductis de ſolina: punto vel ab eode diuersi modꝛ circũſtãte vt in ſecũda in ſtãria ꝑ cõtra maiorẽ. ¶ Ite. cõtra minorẽ illius rõis: argui ſic. cũ oia attributa pertineant ad intellectum: t volitatẽ que ſunt pncipia emanationi ad gl̃oſdiſtinctas realiter ꝓ̃ redict diſtinctio attributoꝝ. ita g; illa que pnitet ad intellectũ dr reſpectum ad gl̃ oſcitionẽ vbi. que ait ad volitatẽ dr reſpectum ad ſpiratiõnẽ. ſ.ſ. vt ſit intellect⁹ creature nãlis nõ diſtinguit hec: illa niſi ex reſpectu ad aliq̃ in creaturi ad quas reſlectit oẽm ſuũ intellectũ ſic intellect⁹ diuinus: t deus. t ex reſpectu ad perſonas ad q̃s ꝓ̃girit oẽm ſuam intellectum.

Alia eſt poſitio que dicit q

ẽntia diuina abſolute conſiderata ĩnſtũ nã aliq̃ vl̃ eſſentia nulla ẽt diſtinctionẽ rõnis niſi q̃ſt in potentia obiectiua. t. metha. cõm. 35. multiplicitas rõnum ĩ deo nõ eſt niſi in intellectu tñ nõ in re. ꝙ conſiderata aliter nõ in ſe ſed ĩnq̃ſtu veritas. put. ſ. hs eſt in intelligẽtia ꝓ̃t duplr accipi. aut inquãtũ mouet intellectũ quaſi ſimplici intelligẽtia: ſic adhuc cõcipit ꝑr rationes ſue ſimplicitatis nec hs aliquã pluralitatẽ nifi quaſi in potẽtia. aut inquãtũ intellect⁹ poſt iſtã apprehẽſionem negociat circa ipam pluralitatẽ attributoꝝ: nam ſic reducẽdo ipſa ꝙ potẽtia ad actũ. ꝓmo modo intellect⁹ nãlis ad ipſam pluralitatẽ attributoꝝ nõ pertingit ſed ꝓcipit ipam particulatim in attributis cõtentis ex creaturis ſm iſtam opi. ¶ Secũdo mõ intellect⁹ deatus ſũ ꝓma actione intelligẽdi capit eam. ¶ tertio mõ ſũ intellectus idẽ cõpones: t diuidens: t intellect⁹ diuinus vnũ: t ſimplici intuitu diſiguritõnes cõtẽas in ẽntia que ex ĩna ꝓfectione ſũma oẽs perfectiones ſ̃implr ſola ratione vel operatione. intellectus diſtinctas otinet. ¶ Ite rõnes attributoꝝ quas intellect⁹ de ſimplici ẽntia ſm diuerſos cõceptus format nõ ſunt niſi reſpectu fundati in eſſentia vt q; cõcepti ꝓ pluriã abſolutoꝝ intra eam impedit ſimplicitas. ſ. ſunt cõcepti ꝓ plures ne ꝓcipiãt ſint ſynonimi: t in ẽntia ne ſint vani ſed nõ ſunt reſpectus ad extra vt ꝓbatũ eſt: ſed ad intra. ſic attributa diuina ꝓtinent ad intellectũ vel volitatem. que ad intellectũ mutuo ad intra ſe recipiũt. ſilr q; ad volitatẽ mutuo ſe reſpiciũt. inquãtũ hec: illa cãnt cõgruitias ſub appbehẽſione intellect⁹ qui intellect⁹ mo ſimplici intelligentia cõcipit ẽntiã vt ẽntia ẽ. deinde negociando circa eã ꝓcipit videlicet eã vt intellectã ẽ. t vt intelligẽs t vt rõ intelligẽdi. ita q; ẽntia inquãtum ẽntiar reſpicit alia vt in qua enim ſunt ſundate. vt eo ẽt cõcepta. t mones intellectũ ad intelligendum ĩ virtute eã. ꝓpria ratio ẽ vt reſpiciat ẽntiã vt ẽntia eſt. ſicut illud cuius ẽ declaratiua. t intellectiua. vt cui ĩs declarare. t reſpicit actũ intelligẽdi vt quo ĩs declarare. t ſapiam. vt habiti quo intellect⁹ habilis ẽ vt ſibi declaratio ſiat. Ipſa ẽo ẽntia vt ꝑ actum intelligendi ẽ cõceptiua luiſpius eſt intellect⁹ et reſpicit verũ vt ꝑ q̃ manifeſtat ẽntia que conceipitur ſimilr ẽ actu ẽ. ſ. ſic ẽt ꝑ rinde ẽntia volitatẽ ſi ſimia vnitate ẽntie ordinate ſm ordinẽ intellectꝝ. vt cui ĩs declarare. t reſpicit actũ intelligẽdi vt quo ĩs declarare. t ſapiam. vt habiti quo intellect⁹ habilis ẽ vt ſibi declaratio ſiat. Ipſa ẽo ẽntia vt ꝑ actum intelligendi ẽ cõceptiua luiſpius eſt intellect⁹ et reſpicit verũ vt ꝑ q̃ manifeſtat ẽntia que conceipitur ſimilr ẽ actu ẽ. ſ. ſic ẽt ꝑ rinde ẽntia volitatẽ ſi ſimia vnitate ẽntie ordinate ſm ordinẽ intellectꝝ. vt cui ĩs declarare. t reſpicit actũ intelligẽdi vt quo ĩs declarare. t ſapiam. vt habiti quo intellect⁹ habilis ẽ vt ſibi declaratio ſiat. Ipſa ẽo ẽntia vt ꝑ actum intelligendi ẽ cõceptiua luiſpius eſt intellect⁹ et reſpicit verũ vt ꝑ q̃ manifeſtat ẽntia que conceipitur ſimilr ẽ actu ẽ. ſ. ſic ẽt ꝑ rinde ẽntia volitatẽ ſi ſimia vnitate ẽntie ordinate ſm ordinẽ intellectꝝ. vt cui ĩs declarare. t reſpicit actũ intelligẽdi vt quo ĩs declarare. t ſapiam. vt habiti quo intellect⁹ habilis ẽ vt ſibi declaratio ſiat. Ipſa ẽo ẽntia vt ꝑ actum intelligendi ẽ cõceptiua luiſpius eſt intellect⁹ et reſpicit verũ vt ꝑ q̃ manifeſtat ẽntia que conceipitur ſimilr ẽ actu ẽ. ſ. ſic ẽt ꝑ rinde ẽntia volitatẽ ſi ſimia vnitate ẽntie ordinate ſm ordinẽ intellectꝝ. vt cui ĩs declarare. t reſpicit actũ intelligẽdi vt quo ĩs declarare. t ſapiam. vt habiti quo intellect⁹ habilis ẽ vt ſibi declaratio ſiat. Ipſa ẽo ẽntia vt ꝑ actum intelligendi ẽ cõceptiua luiſpius eſt intellect⁹ et reſpicit verũ vt ꝑ q̃ manifeſtat ẽntia que conceipitur ſimilr ẽ actu ẽ. ſ. ſic ẽt ꝑ rinde ẽntia volitatẽ ſi ſimia vnitate ẽntie ordinate ſm ordinẽ intellectꝝ.

Contra iſtam opinio. argu

mẽtor ꝓ rõnes illas quas adduxi cõtra ꝓmam opi. ¶ Primo ꝓ tertiã q; ſm eos diſtinguũtur perfectiõnes attributaliũ eſt fundamẽtũ reſpectus diſtinctiõis emanationi ſed diſtinctio emanationi eſt realis. ꝙ nulla ãt diſtinctio talis ꝑicit neceſſario diſtinctõnẽ que tñ rõnis. ſicut nec aliqd q̃ ꝑure reale ꝑicit aliud q̃ ẽ mere ens rõnis. g̃ diſtinctio attributoꝝ nõ eſt rõnis ſed aliqua nõ ex natura rei. Aſſumptum ꝓbatur. q; ens reale oẽ ſe diſtinguit cõtra ens rationis. eſt illud q̃ ex ſe hs eſſe circũſcriptũ ꝑ ſpe intellectus. vt intellectus eſt. q̃cd aũt ꝓpediet ab ente rõnis vel neceſſario ꝑrigit illud nõ põt bẽe ſine ẽ circũſcripto omni ope intellect⁹. vt intellectus eſt. ergo nihil q̃ ẽ ꝑrigit ens rationis eſt vere ens reale. Cõfirmatur iſta ratio. q; q̃ ẽ poſterius nõ ĩtelligi nõ põt eſſe ꝑfectius ens ente q̃ nõ ĩtelligitur. ſed ens reale eſt perfectius ens q̃ ens q̃ eſt rõnis. ergo. ſ. obiectũ emanationis eſt reale. ꝙ poſterius. ꝙ. fundat nihil in ente reali. t diſtincto. ¶ Dece rõis ſufficiat cõtra opponentes ĩ opõs eas. ꝓfirmare. ꝓpter cõclusionẽ in ſe. Dicit ad eam. q; attributa nõ ſũt fũdamẽta emanationis diſtinctarũ ĩ eſſentia ſola eam relatiõibus ꝓpicipiat diuerſas emanatiões. ad intellectus poſtea poteſt ꝓſiderare ẽ ipam eſſentia vt ẽ relatiõibus ꝓpicipiat hãc: illã. t tũc ꝓ ſiderare rões nãe: t volitatis tñ nõ ꝓcedit ẽ nã rei. ¶ Cõtrai illo iſtãi oziginio quo ſinat filius. ẽo aut ꝓncipiũ ꝓductiui eius: ratiõnõ ſeqbatur ad ipſũ ꝓncipiũ ꝓductiui ipius. ſ. ſe habet ad ipm. aut ſi alio mõ. ſi nõ alio mõ. g̃ nõ magis eſt filius imago ꝑis ex vi ꝓductiõis ſue ꝙ ſpiritus ſcũſ̃is ſigit illius ſignis oziginis aũ oẽm actum ĩtellect⁹ habetur aliq̃ diſſictio. nõ ideãtas formalis. ¶ Nec valet attribuere iſtam diſtictiõem relatiõibus. quia relatio eque nãliter reſpicit ſuũ correlatiuũ. ergo eſſentia vt ſub ratiõe ſpiratiui eque nãliter reſpiciũt ſm ſpirãtiõnẽ ſicut ſub ratiõe ẽ ſpiratiui reſpicit generatiũ vt nõ ẽgit poſſet ibi ſalnari alius. t alius modus ꝓducẽdi naturaliter. ſ. r libere. ꝓpter relationes. ſed nõ ſi illud abſolutum quo ꝓducens ꝓducit ſit alterius rationis. ¶ Doc etiam arguitur contra iſtam poſitiõẽ. t eralia rõe eoz de obis. vi. t bõi. ſi ab eõ ſ. ens et ſui ĩmilitate ĩtelligit. t vult ſe. t ſub rõe boni. t vi. g̃ ĩtẽ diſtictio vi. t boni rõnis formalis. in obis aũ oẽm actũ circa talia oba. ¶ Doc et ſfirmat ꝑ aũ eoz b̃titudie q̃ quenit deo ex rnã rei aũ oẽs acta intenegociatiui q; act⁹ negociãdi nõ ẽ formalr ſtrictus. illa aũ b̃titudo vt dicit regrit ꝓpriã rationem obiectiuã poẽtie. t opationis. ergo ẽ.

pdc. iii. ar. 57.

Ista tamen positio exponitur

sic q possumus loq de ratione qua obiectū facit in intellectu de se vel de illa qua intellectus pōt facere circa obiectū negotiādo si loq̄mur de pma illa est vnica ficut ⁊ vnica est ratio re. eis dicit in se opi. q. vt. intellectus dicere q illa vna ratio in se ⁊ formaliter bonitas ⁊ veritas ⁊ alibet specifico simplr. ⁊ q illa vna ratio que sit intellectu virtute obiecti est etiā rō formaliter bonitatis ⁊ veritatis re. op. tamē in se videtur dicere q ista dicunt diuersos respectus fundatos in essentia.

Quia igitur diuersimode

pōt intelligi dicta op. preter argumenta iam fcā apponō alias rationes speciales. ⁊ primo oīdo q forma liter veritas ⁊ bonitas sint in re. ⁊ hoc q. quelibet specifico simplr ante omne opus intellectus. Quia illi bet perfectio simpliciter est formaliter in ente perfecto q̄ rei. veritas formalr est specifico simpliciter ⁊ bonitas sīr. ⁊ cē. maio: patet. tum q: aliter nō essēt deus simplr perfectū. q: nō ēt quo maius excogitari nō posset cogitareť maius si ēet sic ⁊ sic perfectum. Tum q: aliter specifico simplr in nullo ēet specre. non enim est aliqua perfectio in creatura specte: q: ibi ē finite nec in deo est perfecte ⁊ nō sīr in ipso vt entibus sed vti. vt quid cognitū q: ēt cognitū est ēsse minimum vt distinguit ⁊ra entiens. Tum tertio: q: tunc specifico simplr in aliquo ēet formaliter per participatōnem ⁊ nō formalir in eo a quo participaret eam. imo specifico talis in participāte non esset per participationē illius perfectionis in causa. q: nihil ē a quo fit participatio entitatis sui entis. q illa ita videnť abiurdā. q. dnus opponaret q: aliter Anſel. nō poneret talia ēē in deo. q: ſm ēē monoloj. 15. nihil tale ponēdū ēē in deo q̄ nō ēē melius ipsum ⁊ nō ipm. ac p hoc perfectio simplr. Ps etiā eadē minor. q: q̄libz tale pōt ēē formaliter infinitū. infinita repugnant cui cunq; q̄ nō ēt perfecto simplr. ⁊ cē. Alterius p̄ tales perfectiones etiām ab aliquo intellectu nō hīt idēitatē formalē. q: intellectus actu sic. non pōt cāre nisi rōne rōnis. Et hoc. ⁊ p eē virtus colla tiua potēs cōferre hoc vt cognitū ad illud. Quero igit vtrū veritas dicat pcise illā perfectionē que est in re formaliter, aut pcise illā relationē facta ab intellectu. aut vtrūq; ⁊ pcise relationē rōnis. ergo nō est pfectio simplr. q: nulla relatio rōnis pōt ēē infinita p fectio simplr pōt ēē infinita. si enim relatio realis vt pnitas nō est formaliter infinita. quāto magis illa relatio rōnis. Si ambo cū illa nō sint vnā nisi p accūs. q: relatio rōnis cum ente reali nunq̄ facit vna pōt. q̄ p. 3. q: multo minus facit vnū cum ente reali ens rōnis ēē passio cui subiecto. passio enim ⁊egitur subiecto ⁊ratione subiecti. nulla autē ens relationis ⁊egitur ens realr. ⁊ratione alt. sic para igit ista duo q concurrūt in isto ente p accidēs. ⁊ segrur tūc q: vtas semp dicat precise illā perfectionē in re ⁊ bonitas similiter. ⁊ tūc vltra cā nulla fit distinctio in re siue ps opi. siue ſm expositionē opi. segrur q: bonitas ⁊ vtas sint formalir synonima. aō ipsi negāt. q: dicerent eā dē perfectionē vt pfectio in re ēt ve. pbatī ēt sine oi distinctione rei ⁊ rōnis. Preterea intellect in cuiuscunq; nulla ps distinctionē aliqō obiectū nisi ſm q ens ita nō cognoscit aliq̄ distincta formaliter in obiecto nisi vt ens. Cum igit intellect dnūr nō cognoscat ēentia suā nisi intuitiua intellectione quecūqs distinctio ponat ih in obo siue sit distinctio obo formalis siue vrōnis cātaris p actū intellect. sequit q ista distinctio erit in obo vt actu entis ēt. ⁊ tanī ista obo ⁊ formaliter distinctoū in obiecto erunt ista formaliter distinctatas habeť tunc ppositum q distinctio talis obiecto ⁊ formalis; pcedit actū intellect. si autem sit relationis cātaris; per actū intelligendi. igit intellectus diuinus causabit aliqd intentionē, in essentia vt relationem rationis vt entiles. q̄ est abiurdū. Item arguit contra illā expositionē. q: si aliquo obiecto tñ natus ēt haberi vnus cocptus realis nihil facit aliquem cocptum realē illius obiecti nisi facit illū vnum. de essentia aūt diuinarum eos tñ natus ēt haberi vnus cocptus realis. q: illa tñ nata ēt facere vnū cocptus realem. qui deus ēt haberi pōt. alioquin ēēt impfectus intelligibile. q: sic aliqd intelligibile ēe atti q̄ quidē ēt cōtra illum omnis cocptus realis possibilis haberi de eo. igit nihil faciet in intellectu aliquē cocptus de deo nisi faciat illū vnicum. ⁊ra cum creatura non possit cāre in intellectu illā cocptū. q: ille cocptus ēt essentie vt ēt hoc in se sub pprīa ratiōe. segrur q nullas actionē creature possit haberi aliqs cocptus nālis de deo in ista vita alt. Preterea contra cōclusionem in se: q: si ista q̄tercūqs distinguant ratione non dē stinguant ⁊ nā rei sine actu intellectus vel volūtas. Ex hoc arguo distinctio pcedēs ratiōe ſm di stinctiui nō ēst per tale distinctiui. sed distinctiona ture ⁊ intellectus vel volitionis ⁊ intellectionis pcedit ex intellectione ⁊ volitione que ēst ſm mum distinctiui eoum que distinguunt ſm rationē. ergo illare stinctio nature ⁊ intellectionis vel volitionis ⁊ intellectionis non erit per intellectū. assumptū patz. q enim illa distinctio eoz pcederet nō magis ista distinguerent illa intellectione q̄ natura vel volitiōe quicqd autem distinguit intellectione vt ēt omnis indistincta a natura etiā distinguit natura. Et indeter quasi contēnendo istud argumentum forte ad casu telam ꝓpter defectū rīsionis q: si p impossibile esset fola intellectio p scipsa distinguere. nō aūt natura vel volūtas. Ad rone nō no sufficit q: quātūcūqs aliq̄ p impossibile separent ſ. eis separatis aliqd competat vni ⁊ non alteri hoc nō pōt ēē nisi ꝓpter aliquam distinctionem formalē ⁊ rationis istius ⁊ ratione illius. si igitur illis separatis cōpeteret distinctio huius et illius etiam quādo non sunt separata. Separa enim per impossibile albus ab albo non poteris habere q albus sit causa alicuius quin albū sit causa eiusdem. q nulla ēt distinctio inter albū ⁊ albū. vñ nunquam esset ſ fallacia accidētis, ista intellectione distinguuntur. ista intellectio ēt natura. ergo natura distinguuntur nīl ratio intellectionis ⁊ extraneare ēt rationem nature inquantū comparātur ad tertius. ergo illa ex traneatio pueniēt aliquā distinctionem ⁊ratiōis ab illa inquantū comparātur ad tertiū. ⁊ ita q̄uenit distinctionem rationum inter se.

Ad questionem respōdeo

⁊ dico q inter perfectiones essentiales non ēt rātis differentia rationis. hoc ēt diuersorum modorum concipiēdi idem obiectum formale. talis enim distinctio ēst inter sapiens ⁊ sapientiam. ⁊ vtas maior inter sapientiam ēt veritatem. nec ēt ibi tantum distinctio obiectoum formaliu in intellectu. quia vt argumentū ēt prius illa nunquam ēst in cognitione intuitiua nili fit in obiecto intuitiue cognito.

ista ẽtã duo mẽbra, pbanẽ prõnes factas ꝺ pcedẽtem opi. Sẽt ergo ibi distinctio tertia pcedẽs inteoium quo. Sẽt ista ꝙ sapia ẽ in re ex nãrei, ꝛ bonitas ẽt in re ex natura rei, sapientia aũ in re formaliter nõ ẽ bonitas re. qꝺ pbaẽ ꝙ ſi finita sapientia ẽt formaliter infinita bonitas ꝛ sapia in cõi ẽt formaliter bonitãr in cõi, infinitas enim nõ ꝺestruit formaliter rõnẽ illꝰ cui addit. qꝛ in quocũq; gradu intelligatur ẽ aliq; perfectio, q; tũ gradus ẽ gradus illi⁹ perfectionis non tollit ꝓ formalis illi⁹ pfectionis, ꝑ ista gradũ. ꝛ ita ſi nõ includit formaliter in cõmuni ſi cõi, nec ꝑ infinitũ in finiti, vbi aũt nõ includat formaliter vt in cõi: hoc ꝺeclaro. qꝛ includere formaliter ẽt includere aliqꝺ in rõne ſua ẽntiali ita ꝙ ſi ꝺiſſinitio includentis assignaret inclusum ẽſſe ꝺiſſinitio vel ꝑ ꝺiſſinitionẽ. Sicut aũt ꝺiſſinitio bonitat in cõmuni nõ ꝺs ſapiam in ſe. ita nec infinita in finitam. Sẽt igit aliq; rõn̄ ꝺiſtinctas formalis ſapiẽ ꝛ bonitatis inquãtũ eaꝝ ẽnt ꝺiſtincte ꝺiſſinitiones ſi eſſent ꝺiſſinibiles, ꝺiſſinitio aũt nõ trꝫ indicat rõnem eãꝝ ab intellectu. ſed qꝺditate rei. eſt ꝙ nõ ꝺistinat formalis ex parte rei. Et intelligo ſic: ꝙ intellect⁹ cõ ponẽs ista. ſapia nõ ẽt bonit as formaliter nõ cauſat actu ſuo collativo veritatẽ iſtꝰ cõpoſitionis: ſed in obo inuenit extrema ex quoꝝ cõpoſitione ſit actꝰ ſcitus. Et iſtud argᵐ ꝺe nõ formali ꝺistinate ꝺicerunt antiq ꝺocto. ponẽtes in ꝺiuinis aliqua ẽt ꝺistinctionẽ vera ꝑ ꝺistinatẽ ꝙ tñ nõ ẽt formalis ista cõcedo ꝑ ꝺistinatem virtatẽ ẽt bonitatẽ in rẽ: nõ tñ formaliter veritates ẽt bonitatẽ. Iſta ẽt op. ꝑformat auctoritate Dam. 4.c. ꝑallegato. ꝛ.c. 9. vbi ipſe vult ꝙ inter ea nomina ꝺe ꝺeo ꝺicta ꝓpriſſimũ ẽ ꝙ eſt: qꝛ ẽ ꝺicit qꝺ as pelagus ſinitime ſbe. cetera aũt vt ꝺixi. c. 4. finit illa que circũſtant nãm. Iſtud nõ vꝫ verũ niſi ẽt aliqua ꝺiſtinctio ex gte rei. nõ. n. ꝑ elas infinite ſbe. ꝓpter hoc ꝙ multe rõnes rõnis ꝓſit circa ipm cãr. ita eni ꝓſit ꝙ actũ inte ẽ circa qꝺliter cãr. Cõfirmat ꝙ An gu. 8. de tri. c. 3. vbi ꝓbat ꝙ nõ eſt aliqꝺ manꝰ ꝺue p ſone ſ. vna. qꝛ nõ aliqꝺ veriꝫ ꝙ finita ẽt iſta ſi tria eſſent ꝺiſtincta rõnis inter ſapiam ꝛ vitatẽ ꝛ magnitudinẽ nõ videret aliꝺ argᵐ ꝺs ſi. ꝑbaret ſapia ꝙ ſapiens vel ꝙ cẽuerſo. Et ſic ꝙ ꝺ ꝺoc. q tenẽt oppoſitas opi. implet tot ẽnormes vidend o vnũ attributus ex alio ſi nõ eſt inter ea niſi ꝺicta relationis rõnis ꝛ trinitas enim ꝑfecte videret ꝺeus cognoſci ꝺiuiaũ ꝺ eõm cognitionẽ realẽ vel ꝺceptiũ realẽ vt cognoſcit ſub attributo vno. ſicut ſi cognoſcat ſub rõne ciuꝫ attributoꝝ eoꝝ. q cognitio plurũ rõnis rõnis. Diſſi iurta Auctoritatẽ Dam. ꝓdicis ꝙ ꝺd aſſignãt ipſi ordinẽ attributoꝝ ſibi ẽntiã. ſit fundamẽtũ ꝛ ꝺcã ſunt ꝓpria ẽntie q ꝺã ꝓpinqora emanationibus ſi tria ſunt rionesrõnis. gs etiã ordo ꝑ cõparationẽ ad emanatones. C Dimiliter Aug. cõtra Maximinũ ſi ꝓtes ſ̃ vnũ patrem cõcedere ſimplicẽ ꝛ tñ ẽ ſapiẽtem bonũ ꝛ numerat ibi multas tales perfectiones quãto ma gis vnus ꝺeus ꝓt eſſe ſimpler. ꝛ tamẽ trinitas. ita gr tes ꝑſone nõ ſunt partes vnius ꝺei. arguit enĩ ibi ꝙ ſi in eoꝺẽ ſine cõpoſitione ꝛ partialitate poſſunt eſſe multe perfectiones ſimpler. ergo multo magis poſſunt eẽ tres perſone in ꝺeitate ſine cõpoſitione ꝛ partialitate. Quod argᵐ eſſet iſtud ſi attributa tñ ꝺifferent per relationes rationis ꝛ perſone ꝺiſtinguerẽtur realiter. non enim ſequitur ſi relationes rõnis non faciunt compoſitionẽ in aliquo, ergo nec relationes realeſ. Idẽ etia. Aug. ſ. ꝺe tri. c. 3. ꝺicit ꝙ ita ſita ſẽ equalia, nihil enim eſt ꝑpie ſibiipſi eqle. Quid enim eſt ꝺicere ꝙ aliqꝺ ſub vna relatione rationis: ſit ibi eqle ſub alia relatione rõnis. Dyt. etiã. ꝛ. ꝺe tri. c. 5. alloquẽs ꝺeũ patrem ait ſic. perfecti ꝺei qui ꝛ verbũ tuum ꝛ ſapia ꝛ veritas ab ſoluta generatõ ꝙ in bis eternaꝝ ꝓpietatis, nolbus natus eſt. ꝺicit igit ꝙ iſte ꝓpietates ſunt eterne ꝛ in bis natus eſt filius ꝺ patre ꝺñ pater ꝑbabẽs ista cõicet ẽ filio. ſi an tẽ eẽnt rñ ꝺiſtinctarone nõ viderent ꝑ ꝺus eẽ in patre ꝙ ſapiẽs ꝙ ꝑuerent filius. qcꝺ eſt enĩs ibi, ꝑdicti in eſſe rõnis ꝑ actũ intellectꝰ videt eẽ ꝑdicti a tra trinitate. ꝛ ita nõ eẽ in ꝑſe vt pcedẽs origine filius, quaſi neceſſario pcedens origine. C Ista aũt non ideꝫ tas formalis ſtat cum ſimplicitate ꝺei: q; banc ꝺiferentiã neceſſe eſt ponere inter eẽntiam ꝛ ꝓpietatem ſicut ſupra ꝺi. 2. q. vl. oſtenſum eſt, ꝛ ti ꝓpter ſi nõ ꝓpter cõpoſitionẽ in ꝑona. ſili⁹ ita ſubſiſtentia. ſalis ꝓnit inter duas ꝓpietates in mſe imaſcibilitatem. ſ. ꝛ paternitatẽ qꝫ ꝺm Aug. ſ. ꝺetri. c. 6. nõ ſunt eaꝺẽ ꝓpietates: qꝛ nõ eſt eo ꝓ quo ingenit⁹. ergo ſi in vna ꝑona ꝑſt eẽ due ꝓpietates ſine compoſitione multo magis vel ſalte equaliter ꝑſt eſſe ꝑlures ꝑfectiones eſſentiales in ꝺeo nõ formaliter eẽdes ſine cõpoſitione. qꝛ ille ꝓpietates in patre nõ ſunt formaliter infinite, ẽntie aũt ꝑfectiones ſũt infinite formaliter. ꝙ ꝙlibet eaꝝ eſt ꝙliber.

Contra iſtam ſolutionem

ſunt tria ꝺubia. ꝓmo. n. ꝺicetur ꝙ ſi aluet ſimplicitas ꝺiuina ꝺq; ergo ꝑonẽ eſſent ꝙ quaſi ſundamẽtũ ꝛ iſta quaſi circũſtãtia ẽntras. ꝺicẽt ꝙ iſta ſit bonit vt actꝰ forme reſpectu ẽntie ꝺiuine. C Scõs ꝺubiũ: q. Aug. 7. ꝺe tri. c. 4. ꝺe magnis. c. 15. ꝺe paruis vbi negat ideꝫtatẽ ꝺeitatis ꝛ ꝑnitatis. nõ eo inqui ens ꝑter quo ꝺeus, ſicut nec eo verbũ quo ſapiẽtia ita cõcedit ideꝫtatẽ magnitudinis ꝛ bonitatis ꝛ ꝑfectionum ẽntialiũ: qꝛ ꝺicit ꝙ eo magnus quo ꝺeus ẽ, eo ſi eẽt ibi ideꝫtatẽ nõ negat ita cõcedit ꝺc. non aũt negat ibi niſi ideꝫtates formalẽ. ergo illã ꝓcedit ꝺic. Cᵐ qꝛ ſicut nõ eẽt ꝺonitas realiter ſinitas niſi eſſet realiter eaꝺẽ ſapiẽtie. ita ꝺicẽt qꝛ nõ bonitaẽ nõ ſit infinita formaliter niſi ſit formalr eaꝺẽ rõni ſapiẽtie. ſ. ꝓpter eãdem rõnẽ. ꝓpter qꝫ ponis ꝛ verã ideꝫtatẽ inter iſta ꝺeberes ponere ideꝫtates formales. rõnis aũ rõnẽ. C Ad iſta ad ꝑmã. ſcñdo ꝺ forma ſcientaris bs aliqꝺ impfectionis ꝺpliciter. ſ. qꝺ eſt forma inſormãs aliquiꝺ ꝛ pars compoſiti. aliqꝺ enĩa ẽt qꝺ nõ eſt impfectionis: ſed ſlequtur eã ſm ſuã rõnem ẽntialẽ ſine formale. ſ. ꝙ ipſa ſit quo aliqꝺ ẽ tale. Exemplũ ſapia in nobis ẽ accñs bocẽ impfectionis. ſꝫ qꝺ ipſa ſit quo aliqꝺ ẽ ſapiẽs bocnõ impfectionis ſꝫ ẽntialis rõnis ſapiẽ. In ꝺiuinis aũt niſi ẽ formaſm illã ꝺupliciẽ rõnem impfectionis. qꝛ nec ſi ormãl nec ꝑs ẽ tñ ibi ſapia inquãtũ qꝺ illuꝺ in quo ipſa ẽ eſt ſapiẽs. ꝛ bocnõ ꝑ aliquã cõpoſitionem ſapiẽ aꝺ aliqꝺ ſit ſubm nec ſit ſapia illa ſit pars alicuius compoſiti. ſed ꝑ veram ideꝫtates qua ſapientia illa ſit pars alicuius compoſiti. ſed ꝑ veram ideꝫtatẽ qua ſapientia ꝓpter ſm infinitatem ꝑfectam ꝑfecte eſt ideꝫ cuilibet cum quo nata eſt eſſe. Sed obicies quomodo eſt aliquiꝺ formaliter ſapiens ſapientia ſi ſapientia non eſt forma eius. Reſpondes corpus eſt animatum quaſi ꝺenominatiue, quia anima eſt forma eius, homo ꝺicit animatus non ꝺenominatiue ꝺ eſſentialiter. q; anima eſt pars eius, vt aliquiꝺ eius, non igit requiritur aliquiꝺ eſſe formam inſormãtem aliquiꝺ vt ipſum ſit tale per ipſꝫ quia forma non eſt forma inſormãs totum quoꝺ tamen ꝺicit formaliter tale per ipſam, ſi igitur verũ ꝺicentes eſſe aliqua forma ꝺeus ꝺicimus aliquiꝺ ſi ſit ideꝫtitas eius aꝺ informatum. vel aꝺ totum cuius ẽ ꝑs ſufficeret illa vera ideꝫtitas aꝺ ꝙ illuꝺ tali forma eſſet tale: ſicut ꝺicit in ꝓpoſito. C Et ꝛ ſi queres vtr a ꝑmo actu poſſet eſſe aliq; abſtractio forme. ꝺico ꝙ nõ ẽ ibi abſtractio forme vt ſormãl vel vt gtiſ alia

abi formato ꝫ a toto. ſꝫ ẽ ibi abſtractio forme in ſꝫ
per eã aliqd eſt tale poſſe accepre nõ ꝓſiderãdo idẽtr
tatẽ eius ad illud qõ eſt tale p ipſum. ¶ Add ſcõm du
oiũ qõ videt habere difficultatẽ er vbis Augu. dico
ꝙ duplr vel tripliciter eodẽ de⁹ eſt ſapiẽs ⁊ magnus
⁊ tñ nõ ſic eodẽ eſt de⁹ ⁊ pi. vno modo q; ſapia ⁊ ma
gnitudo ſunt ſpecifices eiuſdẽ rõnis hoc ẽ gdutanti
tẽ. q; geq perficit illã ſpecificatiõnẽ ꝙ ficit. non vẽ
rõnibus ſuppoſiti: ſed vẽrõnibus gdditatiuis. nõ ſic
autẽ pinitas ⁊ deitas ſunt eiuſdẽ rõis. Siũ etiã alio
modo eiuſdẽ rõnis ſapia ⁊ bonitas. q; perfectiones
ſimplr. nõ ſic aut pinitas ⁊ deitas ſecũdo mõ: quia
magnitudo eſt eadẽ deitati in queliber. paternitas
nõ ſed tñ in vno ſuppoſito. ¶ Tertio modo q; boni
tas ⁊ magnitudo ẽ. huiuſmodi ſunt eadẽ ſũ idẽtita
te mutua. q; vrũqs eſt formalr infinitũ ꝑpter quam
infinitatẽ vrũqs eſt idẽ alteri. ſed pinitas ⁊ deitas ſi
ſunt eadẽ ſic mutuo. q; vnũ eoꝝ nõ ẽ formalr infiniti
tũ ſed tñ deitas ẽ formalr infinita. ⁊ ꝑpter iſtã ſinita
tatẽ pinitas eſt ſibi idẽ nõ ecõuerſo ſic. Ad formã er
go cõcedo ꝙ eo mõ eſt bon⁹ quo ſapiẽs quõ nõ eodẽ
ẽ de⁹ ⁊ pi. q; eodẽ eſt bonus ⁊ ſapiẽs eodẽ. ſi in quoli
bet ſuppoſito. ⁊ eodẽ qm ſũ idẽtitate mutua. nõſit au
tem ſic eadẽ in quolibet pinitas ⁊ deitas eodẽ ſimi
liter. i. perfectione eiuſdẽ rõnis eſt bon⁹ ſapiẽs. ga
gdditatiue eſt bon⁹ ⁊ ſapiens nõ ſic eodẽ eſt de⁹ ⁊ pi.
q; nõ ẽ vrũqs quo ibi ẽntialis ꝑfectio illi⁹ cui⁹ẽ: ga
ls gdditas pinitatis manetar ibi rũ illa gdditas nõ ẽ
rõ gdditiua ſimplr ſuppoſiti alterius ſed rõ gõnalr
eiuſdẽ. ¶ Ad ⁊ᵐ ꝺcedo ꝙ ſapiẽ ẽ infinita ⁊ tñ boni
tatis ⁊ tñ bcrõ eſt illa ꝑdictarẽ: q; opp⁹ nõſtat cuꝫ
infinitate alteri⁹ extremi. tñ hec rõ nõ ẽ form alr illa. n
nõ ſegtur ẽ ſibi idẽ alteri. ſi formalr idẽ eidẽ. ẽ ẽni ve
ra idẽtitas. a. ⁊. b. abſq; hoc q; a. includat formalẽ
rationem ipſius. b.

Ad argumentum principa

le qõ ſumit de auctre Aug. ſi. de tri. Rn. q; in creatu
ra nõ ẽ aliq̃ va ꝑdicatio in abſtractoꝝ idẽtitatẽ q; non
ſit formalis. ⁊ iõ nunq̃ fuit tradita logica in creatu
ris de ꝑdicatione alia formalr ꝑdictarũ. Jn diuinis
aũt ẽ va ꝑdicatio q; ꝑter idẽtatẽ in abſtractoꝝ ſit nõ ẽt
formalis. Rõ huiꝰ ꝺicẽ ẽ iſta vt puto: q; cõcipiendo
abſtractiõ vltima abſtractiõẽ cõcipiũ gdditas abſq;
habitudine ad qõcũqs gõ ẽ extra. ꝓpriã rõnẽ gdditaꝫ
ſic igit cõcipiẽdo extrẽma nulla erit vtãs vnitẽ ea
niſi ẽ eſſe gdditas q; vni⁹ extremi ſit eadẽ gdditati alte
rius extremi. hoc aũt nõ cõtingit in creaturis. q; ibi
abſtrahẽdo illas realitates q̃ ſunt in eodẽ puta reali
tatẽ generis ⁊ ꝺciẽ. ⁊ cõſiderãdo eas ꝑciſiſſime vtra
qꝫ ẽ finita ⁊ neutra ꝑfecta eadẽ alteri. nõ enim ſũt mõ
eadẽ inter ſe niſi ꝑpter ⁊ᵐ cui⁹ unt eadẽ. ⁊ iõ ſi abſtra
hãtur a tertio nõ remanet cã idẽtitatis eoꝝ. ⁊ tõ nec
ẽ vitatis ꝓpõnis vnitãs extrema illa. hec q; ſũt ſpecifi
ca ẽntitas ẽ rõnalitas ⁊ ecõuerſo. ẽ hoc quacũqs ꝺfi
catione. qa nõ ẽ extrema ſũt formalr eadẽ ẽ nec ẽ
eadẽ. gdditas. n. hec ꝑcipe ẽ ꝑoteritalis ad gdditatez
illã ⁊ nõ ẽ eadẽ illi mõ ꝑpter idẽtitatẽ ad tertium: a
quo abſtrahunt. ẽ abſtractio illa tollit cãs vitatis af
firmatiue vnitãs ea. Oppᵐ ẽ in deo. q; abſtraheñ
do ſapiam a quocũqs qõ ẽ extra rõnẽ ſapiẽ ⁊ bonitatẽ
ſibi abſtrahendo a quocũqs qõ eſt extra cõ⁹ rõnem ſor
maliter remanet vtraqꝫ gdditas ꝑcipe ſũpta forma
liter vnitãs ⁊ ex hoc infinitas ⁊ rõ identitatis extre
moꝝ facta tali abſtractione ꝑciſiſſima remanet ra
tio idẽtitatis extremoꝝ. nõ. n. hec erãt eadẽ ꝑcipe ꝑ
pter idẽtitatẽ coꝝ ad tertiũ a quo abſtrahunt ſed ꝑ
pter inſtantiã formalẽ vtriuſqꝫ. Et q; iſta ſit rõ ꝺfi
cationis per idẽtitatẽ ſigⁿᵉ ex hoc q; nõ cõcedit iſta
pinitas ẽ ꝺuinis ẽ ſpiritalis actiua nec ẽ vt ſa forma

liter neq; vt vera per idẽtitatẽ neq; pinitas ẽ inna
ſcibilitas ⁊ ecõuerſo. ſicut ſtã cõcedit pinitas eſt ꝺi
tas ⁊ ecõuerſo. rõ vt q; abſtrahẽdo pinitatẽ ⁊ inaſci
bilitatẽ ab ẽntia ſiue a ſuppoſito: neutrũ ẽ formalr
infinitũ. ⁊ tõ neutrũ in ſua rõne ſic abſtractã includit
rõnẽ idẽtitatis ei⁹ ad alterũ. ⁊ tõ neutrũ ex abſtractis
ẽ altero ſe ꝑdicat. ſed ſic abſtractabilo deitatẽ ꝑpa
nitatẽ ẽntialẽ remanet adhuc alterũ extremi ſor
maliter infinitũ. q; infinitas ẽ rõ ſufficiẽter idẽtitatis
extremoꝝ: ẽ iõ remanet rõ idẽtitatis coꝝ. ⁊ per hãs
rõ veritatis cõpoſitionis affirmatiue. Jn iſta aũt ꝺi
tas ẽ bonitas remanet infinitas nõ tñ in vno extre
mo ſ in vtroqꝫ. ideo ẽt hic veritas ꝓpter idẽtitatẽ
incluſam virtualiter in vtroqꝫ extremo. ¶ Et ſic ẽ
reſpõſione ad ductũ Aug. ſũs addũctũ in ſecũda du
bitatione ꝙ illud qõ ſuppone baſ ꝑtm in gõe de ge
nere in rñione ad argumẽta ſecũde opi. qõ. ſ. ma
neãt tñ duo modi ꝑdicãdi in diuinis. q; ſi ꝑ idẽ
titatẽ relationes tranſeãtin ẽntiã ſue ſubſtãtiã tam
nõ ita ſicut ꝑdicta ẽntialia: q; oia eſſentialia magis
dicãt ꝑfectiones ſimplr q̃ dditatiuas. nõ aũt ꝑonalit
nõ dicit ꝑfectionẽ q̃ dditatiuã. ⁊ iõ ẽntialia magiſtre
ducunt. ad vnũ modũ ꝑdicandi inter ſe. ẽ ꝑonalia
reducunt. ad vnũ modũ ꝑdicãdi cũ eis. ẽ ex hiſ ꝑ
dicti duo modi ꝑdicãdi manere in diuinis: nõtis ꝓ
pter modos ꝑdicãdi ipſa ꝑdicata. ſed aliquo mõ ꝓ
pter realitatẽ eoꝝm que ꝑdicant.

De inmutabilitate dei

De qua tractat magiſter in ſecũda parte
di. 8. que tũ vi poſſe cõcludi ex ſimpli
tate dei de qua queſtiõ ẽ ſupra. ¶ Due
ro vtrũ ſolus de⁹ ſit inmutabilis. q; non.
q; ſi ẽt immutabilis. ergo immutabiliter ſe ḃs ad illꝫ
ad qõ immediate ſe ḃs. ergo aliud aliud ẽ immutabile p
batio ꝓme cõſequẽtie. q; immutabile qõ ẽt ſe ꝑmuta
ageſnon põt diuerſimo de ſe habere ad effectũ ſuũ.
ſi qñq; agat qñq; nõ videt ẽ ex mutatione ſui. nõ
enim hoc põt poni ꝓpter nouã apprehenſionẽ paſ
ſi ammotionẽ impediẽtis etc. q; actio ꝑmi agen
tis non regrit ita. p. fcõe ſitte. ad qõcũqs neceſſari
um neceſſario ſe ḃs illud eſt neceſſarũ. ¶ Opp. Au
gu. 7. de tri. c. 6. oĩs creatura mutabilis: ſolus deus
jmutabilis. ⁊ ad Ebr. vl. ſolus deus ḃs jmortalita
tem. q; Aug. cponẽs de tri. li. j. c. 2. dicit q; vera ẽ
mortalitas jmutabilitas eſt.

Huius excluſiue de qua

queritur pars affirmatiua ꝑbatur a phyſiocpho. 7.
phy. ꝑ hoc q; omne quod mouetur mouet ab alio
quod ꝓbatur quia quieſcente parte quieſcit totꝫ
⁊ non eſt procedere in infinitum in mouẽtibus ẽ mo
tis ab alio. q; tunc poſſet fieri ex eis vnum infinitũ
mobile quod moueretur tempoꝛe finito. quod ẽ im
probatum. 6. phy. ſ. pus dl. 2. q. ꝑma in reſpõſione
ad vltimum argumẽtum. oportet igitur ſtare ad ali
quod mouens quod non mouet ab alio. ꝑ er conſe
queus omne non mouens mouetur. ꝓbatur etiam a b
eo. 8. phyſicorum. illa concluſio ꝑ er diuiſionem mo
uentium ⁊ motoꝝm naturaliter vel violenter ⁊ qõ
vltimo oportet ſtare ad aliquod mouens quod non
mouetur ẽt ꝑ er ſe ⁊ primo. q; vtcũqs etiam opor
tet ſtare ad aliquid ſimpliciter immobile. Sed ꝓ
ceſſus iſti qui ſunt principales in duobus ſib. ſcilicz
7. ⁊. 8. phyſicorum indigent maioꝛi expoſitione: ad
hoc. vr rationes ille oſtendantur valere. et ſi fo
te valeant tamen dimmute concludunt. ſicut ali
as oſtendetur. fozte non plus concludunt. niſi quod
primum non mouetur vt corpus vel vt virtus in
corpoꝛe: vel ſicut anima mouetur ꝑ accidens in

corpore moto. Ideo nō insistēdo mō circa declarati
nem illarū rōnū ostendo breuiter illā pte ē verā ex
simplicitate dei. q. d. deus ē pfecte simplex. vt pba
tū est ex infinitate. ideo nō pōt mutari ad aliqua fo
mā q̄ in ipso recipiat. q. ē. et necesse ē ē vt pbatus ē
ex pmitate efficitiue di. 2. q. 1. io nō pōt mutari ab ee
in nō ē. vel a nō ē in ē. q̄ mutatio dicit versio a Da
ma. Dī igit imutatione siue fluali sine accitali dicit
deus simpliciter imutabilis.

Sed pars negatiua illius

Alb. dē. q°. 7. q. 9.

exclusiue. s. q. nihil aliud a deo dēat imutabilitatē
habeat maiorē difficultatē. ¶ Circa istā pārtē pby.
et theologis discordāt. et oc̄uerso. Ad q̄ ꝓ dicēdus
ꝑmo o. videre q̄ ens fuerit inuctio pbi. 4. q. motiua pō
cis. q. suū esse successiuū. 8. 08. ¶ Quarti ad ꝓmū ꝑtiter
de intentione Arī. s. Aluē. dicit. q. 10. modis pōt ali
quid ſe dēre ad ē. sed ad. ꝑpositū sufficiant tres mo
di. pōt enim aliqd aliud a deo puta intelligēia alia
a ꝑma tripliciter poni ē imutabilis. necessaria.
vno modo q̄ ex se formalr sit necesse ē. sed ab alio
cāl̄ter. Secūdo mō q̄ ex se formalr sit necesse. sed ab
alio dependēter ēsse q. pter ordinē essentialē. dicto ē
set sēm ē sine ꝑmo. nō ocōuerso. 3 silr tertius sine
secūdo sēd nō ecōuerso. 4 est modo iter pfectū. minus
pfectū nō inter cām. catū. tertio mō aliqd hs ē ex se
formalr possibile necessario autē ab alio ē. q. illo ali
qd necessario cāl̄. ¶ Hoc triū modoꝝ ꝑmus modꝰ
includit ꝓdictionē vt dicit. 1 illū nō posuit ꝑbus.
q. nō videt veritās ꝓpositionis cōtradictorie a posite ꝙ includat
ꝓdictionē ꝑs. q. q̄ est cāliter ab alio ē et sine nō ens
v de se est possibile aliter impossibile cāet. Sed q̄
ē necesse ē nullo modo est possibile. q. incōuenties ē
videre Arī. hunc modū posuisse de subiis separatis p
pter ꝓdictionē inclusam. q. ē negauerit tertiū modū
ꝑbat q. ē. et includit ꝓdictionē. ¶ Confirmat ista
hoc. q. cōmentator. 12. meta. 1. q. ne Joānis grāmatici
vult q. motus cum sit de ꝑ possibilis pōt ab alio per
petuari. q. hs ē ab alio. sub. a. aūt possibilis nō est ꝑpe
tuari. q. subā perpetua nō est necessaria ab alio. Item
vr dicit cōmē. 8. ce. 2 mūdi sup illud. impossibile est
et non generabile cadat sub corruptione exponēs it.
lud dicit q. ſi inuenirēt aliqd generabile eternū. pof
sibile est vt natura possibilis trāmutarē in necessa
riā. ¶ Ulterius imponit ꝑbi. q. voluit ibi ꝑ. celi et
mūdi q. ꝙ uber suba hs sui ē ex nā sua nec semꝑ nec
q̄nq; tra q. nec necessario semꝑ ē. nec necessario q̄
q; non est nec aliter posset esse nisi ꝙ na natura muta
ret in alia. vel q. duē nāe ꝓrarie simt simul in eodē
vt in eodē li. ꝑmo de ce. 5 mū. 12. metha. dedit Arī
stō. 2 cōmē. Ite ex istis. 5 ꝑmo ce. 2 mū. 2. 12. metha.
ondit q̄ negauit ꝑmū modū supra. q. ee ſbe separate
vel necessarie attribuit nāe eius intrinsece. 2 ita mi
hi ꝑtetur ponit cāū nisi motū in celo. 2 mediātre illo
includuꝝ q̄dditia. 2 corruptibilia fieri que nō sūt ne
cessaria. is ſpēs eoꝝ sint necessarie. ē. q. quo ponit ali
qđ ordinem rerū cōcludit q̄ hoc est sēm ſcm mem
bra vel ꝑm modā ſcm. sed in corruptibilibus dicit
ſpecies necessario ee ꝑt vno individuo. sed in corru
ptibilibus ſpecies dicit necessario ee in pluribus in
diuiduis. diuersis q̄ ſpēs de se sunt necessario ico
rruptibiles. ni ꝑ accīs corruptibiles sicut elemēta
sm se tota ponit incorruptibilia tota. sed sm partes
corruptibilia.

Contra istam opi. que im

ponit ista Arist. argui ꝑmo. q̄ nō negauerit ꝑmum
motū hoc videt ex intentione eius. 1. metha. vbi di
cit q̄ sempiternoꝝ ꝓpria veritās ē necesse ē ee
alijs sunt cā veritatis. vnūquodq; aūt sic se hs ad ee il
lud ad veritatē. ps. etiā sm ipm. q. ē sempiternum
est necessariū ex ꝑmo ce. 2 mū. 7. 9. metha. c. penul.
Item. 5. metha. nihil ꝓpriam quidā necessariorū
ēt alterabile cū. c. ce necessario. si ni se ornē cāi esset
possibilitas repugnāt necessitati sicut arguit dcā. op.
contradictio est alicui necessario ee aliquā causam.
¶ Item. 12. metha. cōcludit vnitatē vniuersi ex vni
tate finis. ergo oē aliud ab ipso fine est ad ipsus vt ad
fines. sed cuiuscūq; est cā finalis eius est cā sufficiens
ergo ce. ꝑbatio vltime. ꝓpositionis. finis non ē cau
sa nisi inquantū mouet efficiēs ad vādum. ē. et non
in q̄ntū v amatū. desideratū. hoc ꝑs ex rōne finis. 5
metha. c. 5. ꝑpter quē fine agens agit ꝑpter quē. s. f.
nem amati agēs dat esse alij ad spm ordinando.
¶ Itē cōmē. 12. metha. cōcedit q. ē ibi causa. 2 causa
sicut intellectū est cā intellectionis. 2 Arīsto. dicit q̄
mouet sicut amati. 2 desiderati. ita nouū ve in mente
mouet ſm cōmētatoē effectiue. Ité falte obm ꝙtus
ad intelligere mouet effectiue. ergo. 2 ad ee. q. impo
nit ꝑbo q. posuit ynāquāq; ſubstātiarum istarū ee in
ijs intelligere. ¶ Ité Auic. expresse ponit necessariū
ab alio cāliter. 2 hō in esse vidit cōtradictionē qua
re ds negari ab Arīsto. ꝑpter cōtradictionē quam ti
ponis. ¶ Item cōmen. de subā orbis. c. 5. corpus ce
lestē nō indiget virtute mouēte in loco tm. sed vtu
te largiente in se. 2 in sua subā pmanētia eternā ce. et
sequr quē pōt de opi. Arīst. direxit q̄ ipsum nō dice
re cām agentē totū. sed cām mouētes tm. 2 illud fuit
valde abſurdū eis. ¶ Indeē ab eis q̄ qui ponūt ꝓ
dāmenta falsa et rationibus verisimilibus. vt Arī. cō
tra platonē ponēs eos opposita cōtingit q. ꝓbabi modus
contradictis eidem et rōnibus veris. ¶ Contra on
disti Arist. negare ꝑmum modū q. videt includere
cōtradictionē. 2 tūc cōcedis ips fidiipsi cōtradicere
sed rōnabilus videt sibi nō imponere contradictio
ria sed q. dicat sequēter ad antecedēs falsum cōcede
dendo sequēs falsū. ¶ Ité q. nō posuerit secūdum
modū q̄ imponis ei. videt ꝓpter rōnabiliter illi
lius modi ꝑbo. nihil depēder ab alio in essendo a quo
non babet ee. 2 ita nec in ꝑmanēdo ab alio a quo nō
habet ꝑmanentia. q. ab eodē habet esse. 2 permanē
tias. Hec est silr de figuris. numeris. q. ibi ponis si
sit causa effectus posteriorꝰ. est ei causa materialis
sicut pars que est posteria in toto. in posito autē non
pōt poni cāltas nisi efficitiue. 2 huius sm Arī. 5 nod
est imponit Arī. de necessitate ſperum in corruptibi
libus in diuersis individuis nō est verus. q. intelle
rit necessitatē motus celi ee. 2 ita ꝓductionē individuoꝝ qñ est talis vel talis appoximatio agētis ad
passum. necessitas. n. est eōdem ꝙ esse. 2 eōdem ꝙ ee
sentit speciei nisi in individuis. nec est simile de mo
mento sm totū. 2 ꝑm parte. nas elementi totū est sin
gulare per se existēs. 2 ꝑncipalis pars vniuerſi. Ad
etias imponit sibi q̄ nulla subā alia est ab alio effecti
ue videt manifeste falsum de gnābilibus. generatō
enim est ad subas. ergo ipsa generatione subā accipit
esse que ꝑus nō fuit. 2 ita eius oō ꝓducit est causa et
facies. nihil enim seipm ꝓducit ad ee. Ité si corrup
bile ee causa intrinseca q̄dq; necessario non sit vt si
bi imponit. ergo a se corrumpet sine corrūpēte exte
rior. imponit etiā Auic. tertius modus. ꝑbat. ex
6. metha. vbi dicit q. causarū quātū ex se inest ei vt
nō sit. q. tus 90 ad sua cās est ei vt sit. q. aūt est ei ex se
apud intellectū ꝑus est non ꝓpter eo q. ab ee ei ex
alio. Et hoc apud ſapientes vocāt creatio dare. 2 ee
re ipsi nō esse absolute. Contra ipm arguit q. ite mo
dus includit cōtradictionē. q. ſi per impossibile po
nit nō esse segtur nō tm falsum. sed etiā impossibile
sm ipsum. f. causam necessariam non necessario ca
re. 2 dare esse.

De intentione istorum

ꝓbꝰ ꝫ Aluic. nescio. sed nolo eis imponere absurdiora q̃ ipſi dicãt: vel q̃ ex dictis eoꝝ necessario ſequitur. et ex dictis eoꝝ volo rõnabiliorem intellectꝫ accipere q̃ poſſum. Rñdeo igitur q̃ Ariſto. ſimul ꝫ Aluic. poſuerũt oẽm neceſſario ſe habere ad alia extra ſe. et ex hoc ſequitur q̃ oẽs libet aliud neceſſario ſe hꝫ ad id ad quod ipſum oẽ quãm immediate cõparatur ad ipm̃ vel non mediãte motu q̃ntis vniformitate int̃ toto põt diffoꝛmitates in ꝓtiꝭ: mobilis. q̃ mediãte motu q̃ generabilia ꝫ corruptibilia diffoꝛmiter ꝓparant ad ipm̃. Tenẽdo illud falſus fundamẽtũ. ſ. Ariſto. ponẽdo ipſꝫ eẽ cãm neceſſam nõ vꝫ ꝺicere ſibi ponẽdo cãmm neceſſaria vt vult. ℈. metha. c. de necio. q̃ quoũdam neceſſario ẽ alia cã. e. 8. phſ. t. 2. meth apby. ſempi ternoꝝ ꝓncipia ſp ẽ veriſſima nece eſt vt argutum ẽ. t ita nõ ponit nõ tm̃ ſeõm modũ fed ſm̃ime omnẽdum. Aliter. ät vꝫ ſtatiꝭ ꝺicere ſibi ꝑ ponẽdo illũ eſſe poſſibile. q̃ tñc neceſſa tm̃ non neceſſario ꝓatur ad illud. ℈. arguit ꝑ Aluicen. ſi ẽ ab alio. ſi cõceptu q̃ ꝺditatiuo ei nõ cadit eẽ. ℊ eſt de ſe poſſi ẽ ẽ. t nõ ex iſtis: ſicut hũanitas nõ ẽ de ſe yna nec plures. ℂ Ꝯ cedit ẽ de iſto m̃ poſſibilitaꝫ. ℊ. ſ. poſſibilitas nõ ẽ ni ſi ꝺ ordine nature hoc eſt cauſa hoc ẽ capax bnꝫ ẽ ſi eſt illud q̃ditatiue. Et t ℈. ꝑz riſio ad argm̃ factum ℈ auic. quaſi ℈ ꝺicat ſibi q̃ nõ ſequꝫ poſſe non eſſe. nec põt ꝑ hoc. ſicut nec ens nõ eſſe vnus. Et ſic Ariſt. accederet poſſibile quod ẽ neceſſariuꝫ ab alio. ſ. poſſibile põt ab actus improbar ꝑmo. ce. t mun. Iteꝝ con cordant Ariſto. ℈ Aluic. in ſequentibus ꝑ vno ꝓncipio falſo in quo cõcoꝛdãt q̃ motus ſit ens ꝓpter quid quoꝺlibet quod eſt extra ſe ad quod immediate vel mediante immutabili cõparat. Ad illa que ad ducebant ꝓ.ª ad. ꝑbãdum q̃ arifto. negaret ꝑmus modus. ad ꝑmũ q̃ nitit ꝓbare ℈ ꝺiciones forte ꝺicere et arifto. poſſibile obiectiue non repugnare ne ceſſario ſi. ꝓducens neceſſario ꝓducit non. n. requiritur q̃ realiter poſſet eſſe non tale. ſ. q̃ ordine nãe ꝗ t relligebatur. ꝑinteliigẽdo non tale. ℈oc. ꝑbat ꝗ cõfirmationem argumenti q̃ ad ducebat ab henrico. ℊ eſt q̃ de eſſentia diuia quaſi de potentia ſubiectiue ſm̃ ipm̃ q̃ãt filius. certũ eſt. n. q̃ ifa potẽtialitas q̃ ſi ſubiectiua non ꝓhibet neceſſitaẽ nec quaſi poten tia obiectiua filij. quia generãs neceſſario generat. Ad illud quod ad ducebat ꝺe ꝑimo celi ꝛ mũdi. q̃ vna nã mutaret in aliam ꝑ ꝺici q̃ ſba hꝫ eſſe ꝑma nens. ꝛ ideo nõ ꝺaꝛ ſibi ſemp nouuꝫ. ꝛ nouũ eẽ. ℊ a cã neceſſario cãme ẽ ens eñ ꝺatur ſibi nã neceſſaria formaliter a ſi poſſet nõ eẽ mutaꝛeẽ eius natura. ꝑter idẽ ꝑz ad illud. t2. metha. de motu. q̃ eſt de ſe poſſibilis. nõ ſeſa pot. ꝑpter hoc ab alio ꝑpetuaꝛi. q̃ ab alio ẽ. ſed q̃ cã hoc ſeper hꝫ eſſe nouum. ꝛ ita nũq̃ fõ mã q̃ ẽ neceſſitaſ hꝫ neceſſario ſemp ſit. q̃ mobile totum nec̃o vniformiter ſe hꝫ ad dans eẽ vniformi ter neceſſario ſm̃ iſtos. Et hec habituꝺo neceſſario vniformitas mobilis ad motũs ẽ cã motꝰ nec̃o fieri hꝫ motꝰ nũq̃ ḃeat eẽ formaliꝫ neceſſariuꝫ. Et ẽ t hic neceſſitas ineuitabilitaſ in ſine nc̃itate. immutabilitatis in motu. ſ. ex neceſſitate immutabilitaꝫ in cauſi ipſi⁹ motꝰ. ita q̃ vtraq; auctas ꝑ hoc ſoluit. ſed ꝑma nens ſi ẽ nc̃ium ſi hꝫ eſſe quo eſt formaliꝫ nc̃ium. et ita ſi ſit corruptibile ꝺicetio erit non ſic motus. Uel argm̃ arifto. ℈ plato. ꝑ celũ ẽ mũ. ꝑcedit. et ſuppone nec̃i agẽtis. ẽ tñc ſic ꝺeducto ſi celum ꝑt ꝑpetuaꝛi ẽ ab agẽte nec̃o. q̃ nec̃o oppetuabiꝫ. huic aũt nec̃o ſpugnat actus ſite cor. ꝑpet. ℊ ꝓtẽtia ad illũ actuꝫ. ga cuicũq; neceſſario repugnat act⁹ eidẽ neceſſario repugnat potentia ad illum actũ. hꝫ nõ cuicũq; cõtingẽt q̃ nõ ſtat ꝓtẽtia ad corruptionẽ niſi ſtet ꝓtẽtia ad oba ſil. ꝛ ꝑbꝫ illa ꝓia de poſſibili poſito ẽ eẽ. nã ex poſe poſſibilis ineẽ nõ ſequitur impoſſibilitas: nec noua impoſſibilitas alicui neceſſario.

Quatum

ad ſecundum ꝓncipale ꝑ ꝓia conclũſione que ꝺicta eſt eſſe intentio ambouꝝ Ariſtore. ℈ Aluice. argumo ſic in omi ꝺifferentia entis neceſſitas eſt perfectio. cõtingentia. ꝑbatio quia neceſſitas eſt perfectio in ente in ſe ergo in omni ꝺifferentia entis. ergo in illa ꝺifferentia entis que eſt cauſa neceſſitas eſt perfectio: conti gentia. perfectiſſima igit cauſa neceſſario cauſat Reſpondeẽ q̃ neceſſitas eſt ꝑfectio. cõdicio vbi poſſibilis eſt aliꝗ nõ poſſibilis ratione cauſe vt cauſa. q̃ia ſic loquimur nõ ꝺe eo q̃ eſt cã. ℭ Ꝺicꝛa ſi in multis diuiſionibus entis altercꝰ diuidens eſt ꝑfectus alterꝫ im perfectꝰ. ẽ extrema illa que ſunt perfecta in ꝺiuerſis diuiſionib⁹ aut neceſſario cõcomitantur aut cõparãtur ſe. Exemplus ſi ꝺuidaꝛ ens ꝑ finitũ ℈ infinitũ. ꝓ neceſſarius. ℈ poſſibile ꝓ potentiam ℈ actũ ac̃ neceſſitas infinitas aut neceſſario ſe cõco mitantur aut cõparãtur ſe. ℊ cus in diuiſione entis ꝑ cãm ℈ cauſatũ cã ſit ꝑfectꝰ extremũ. cõcomitabitur cũ eo q̃cũq; ꝑfectꝰ ꝺuidẽs ens aut ꝓterit ſtare cũ eo ℈ ꝓ his neceſſitas. ℙreterea ſi ꝑmũ cauſans nãliter cãret. cauſaret neceſſario ℈ tñc ꝺaret neceſſitatẽ ſuo cauſato. ſi nulla ꝑfectio tollit ꝑ. cauſato ꝓ modũ cauſandi ipſius cauſantis eque ꝑfectus cauſaꝛe aute voluntarie nõ eſt modus cauſandi minus ꝑfectus ꝙ cauſare nãliter. ℊ ꝓ hoc quod eſt cãre voluntarie non tollit neciõ aliqua ꝑfectio effectiui. ℊ cauſa cauſans voluntarie põt ꝺare neceſſitatem effectui. ℭõfirmaſ rõ. q̃ ſi cãret nãliter poſſet ꝓducere plures ꝺias entis. ſ. poſſibile ℈ neceſſariũ ſi ergo cauſans voluntarie nõ poſſet cauſare niſi tñ ens ꝓtingẽs vꝫ eẽ cã impfecta q̃ tñc cãtas eẽ nõ ſe extẽderet ad tot effect⁹ ad q̃ꝺ ſe extẽdẽt ſi nãtcãret. Item aliq̃ cã neciõ cauſat ꝙ ꝑma cauſa neceſſario cãt ſuum cauſati. aliꝰ videt manifeſtũ ꝓpter multas cauſaliãles que neceſſario cauſant ſuos effectus cõſequentias probo quia in eſſentialiter ordinatis poſteri⁹ ñ põt habere neceſſitatẽ niſi prius habeat eſſe neceſſarius. conneriones aũt cauſaꝛoꝝ ad ſuas cauſas ſunt eẽntialiter ordinate. vt ergo nulla talis connerio eſt neceſſaria niſi illa que eſt ꝑmi cauſati ad ſuaꝫ cauſaꝫ ſic neceſſaria.

Contra istam conclusionẽ

in qua cõmunit cõcoꝛdant ꝓbi q̃ ꝑma cã neceſſario ẽ naturaliter cauſat ꝑmũ cauſatum. arguit ſic. ꝑmum ens ẽ agens nullo mõ ꝑficit aliquo alio a ſe. agens naturale aliquo mõ ꝑficitur ſua ꝓductione vel ꝓducto. ergo eẽ. minoꝛ oſtendit. quia natura le agit ꝓpter finẽ ex ſe cõdo ꝑbꝫ. ſ. nihil videt age re ꝓpter finẽs quo nullo mõ ꝑficiaſ. ℭ Ꝺeꝛ ad iſtud ꝑmo reſpondeꝛ ſecundũ intentionem Aluic. 6. metha⁹. c. vltimo q̃ agens ſpectꝰ agit ex libe ralitate. hoc eſt nõ expectans ꝑfectionẽ a ꝓducꝛes ſicut expoſita eſt intentio liberalitatis. diſ. 2ª. q. de ꝓductione ens. ℙleganꝺi tatuꝝ videtur q̃ aſſu mitur. ℊ. q̃ agens naturale ꝑficiẽ eq̃ꝺ ꝓducti quia hoc non eſt niſi in agentibus naturalibus imꝑfectis. ℈ cum ad ducit q̃ agens naturale agit ꝓpter ſi nem non oꝑoꝛtet ꝑm ꝑbos agens ꝑmus naturale agere ꝓpter aliud q̃ ꝓpter ſe. ſed ꝓpter ſeipm vel ꝓpter fines nec oꝑoꝛtet ipſus ꝑfici illo fine. ſ. eſſe naturaliter illum finem. ℭ Illa etiã riſio ḃabe tur ab Aluic. q̃ ſicut aqua ex ſe ẽ ſia et frigida cõſeq̃ autẽ eam q̃ infrigideꝛ aliq̃ a ſe. ita ꝑmum agens ſi ponatur naturale agens ſecundum eos ex ſe ipo erit ꝑfectum ſed ꝑfectionem eius conſequit ꝑ

ducere perfectiones; alio ita tamē q̄ illa productio perfectionis in alio nō sit finis eius sicut nec finis ag̃ sit insrigidare. C Rōnsionis reducit cōtra istas re sponsiones q̄ si aque nō posset itare infrigiditate sua absq; hoc q̄ aliq̄d frigefaceret nō esset sume perfectibile frigiditatis et q̄a nocebo tepēderet ab alio in frigiditate sua ita igit hic de prima causa in entitate sua respectu entitatis primi causati. C Sed ista reductio nō multū cogit q̄ si aliqua posset producere frigiditates per se stantē diceret aut̄. q̄ quātūcūq; nō posset esse ille frigida absq; hoc q̄ frigefaceret nō esset̄ pter hoc dependentia infrigiditate sua fecit q̄ fecit cōplet̄a frigiditatis et qua necessario pduceret vel frigus in in alio vel frigus per se stans vita ponere et de primo ente respectu pductionis in alijs. Ultimo vī q̄ ista ratio posset fic declarari oē agens nāle aut actione sua perficitur in se aut in suo simili aut in toto aut p̄tias; pductione sua eius accipit esse in alio. hoc. n. apparet inductiue in omnib⁹ intelle ctus enis agēs nāliter perficit sua actione. ignis na turaliter agēs pficit in simili: natura sua bs cēt alio in quo posset illa nā cē etiā igne generante corrupto: ita vī necessitas generationis incorruptibilis fm illud fcōi de anima generatio est perpetua vī salue tur esse diuinū sil generat vermē. qui; nō perficiatur in se nec etiā natura sua acciptat esse in alio. tñ ficiē ifinito non infinite p̄ pars vniuersi cui⁹ vniuersi alia qua ps producit̄ perfectio totius videt̄ ee aliquo modo perfectio partis. deus pater nāliter producēdo filiū licet non perficiatur in se nec in toto cuius sit pars q; nullius est pars tamē sua nā accipit esse falso supposito. vel alīō supposīti accipit esse nāle. Patet igit inductiue ista maior: diuisim⁹ is difficile sit assignare propter q̄ ista? maiorīs. Sed si deus nāliter p̄ducēret creaturā nullī istoz cōtigeret. nec. n. perficeretur in se extali pductiō nec in simili nec in toto nec nā sua accipiet ee in pducto. ergo nec creatura nāliter pducit. C Ratio opponit̄ ptra pbōs. q; po tentia respiciens aliquod obm̄ p se: ei nō videtur necessario respicit illa que nō sit ordines essentialē sed accidentalē ad aliud primū volūtas diuina respicit p̄mo bonitatē diuinā ad quā creature bñt ordinē cōtingentē: nō necessariū quia volens fine nō pter bonitate necessario aliud esse cuius esse nō necessaria riū ad p̄sequendū fine vel ad intelligendū fine nō sit necessarie ad q̄dus; ista bonitatē nec angēl ei. ergo volūtas diuina istas creaturas nō necessario respi cit. C Sed ista rōs sit in se aliqualiter apparēs tri vī ō dicere aliqb⁹ dict̄ argumentū. q; ponit q̄ volūtas di uina vt respicit res i ee q̄ditatiuo necessario vult q̄ gd vult vt sit res i ee q̄ditatiuo fi magis bñt necessariū ordiez ad bonitatē diuinā q̄ res in ee exist̄e. Videt ēt̄ hoc alīā instātiā q; fic volūtas diuina bs ēntiā sua pō p̄mo obo. ita vintellect⁹ diuin⁹ ergo vintellect⁹ diuin⁹ accsitalīr respiceret ḡgd aliud ab ēntia diuina sī pficeret p obo. ita videret seq̄ q̄ nō necessario sciret aliō intelligibile a se fic nō necessario vult aliō volibile a se. C Prima istātias: q; nō ē vtutē rō; q̄ volūtas q̄ determinat ad finē nō determinat ad aliq̄d ee q̄ sit ad finē nisi ḡtēn⁹ p syllogismū pticū; q̄ludit ex fine necessitas illi⁹ entis ad finē. si vel necessitas ee in ee vl̄ dī ad bs finis sit vl̄ habeat vl acqrat. vl necessitas ee vī diligi ad bs vidmus in obs volūtatib⁹ q̄ sit ipsi⁹ finis q; nō os pp̄ hoc ea determinatas ee alicui⁹ entis ad finē si tale ens is cludat syllogismū pticū ee necessariū alīō illo rum modorum ad finem. ergo cum intellectus diuinus nō cognoscat aliō a se ee necessariū ad finē vltimū q̄ocunq; volūtas illa ex bs q; ē necessario finis

non os q; sit necessario alter⁹ a fine C Nō instatur de intellectu nō os q̄ intellim esse necessario respectu alicuius obi nō ponit illud esse adequate in entitate realitaliā p̄mo obo q; esse cognitū ab intellectu diuino non pōt illud esse in se. sed intellectu pticulari nō fic esse volitū. imo ponit tūc ee possibile s; pter illud bre aliud esse a volūtate: rbo loquēdo de volitione efficaci. q; quod fic volitū est a deo aliqñ est in effectu. nō est igit intellectus diuin⁹ ita se bis ad intelligibilia alia a se. sicut volūtas ad alia volibilia. quia ille intellect⁹ pōt esse necessario oium intelligibilium quatenus sunt sibi p̄sentia: nec pr ponitur aliquid aliud a deo formaliter necessarium in esse realī: volūtas autem non posset esse necessaria rio aliquo; alio; volibilium nisi illa alia essent aliquando necessaria in aliquo esse realī alio ab esse diuino.

Istis rationibus cuiusdaz

doctoris aliquāl fic fortificatis. addo rationes alias. Et argo p̄mo fic. q̄s est ee necessariū perfecte ītum potest cogitari aliquid ee necessariū non pōt non esse quocunq; alio a se nō existē. deus s̄ sumne necessarium fm illum intellectū p̄ceptū. q̄ quocunq; alio a se non existe nō p̄opter hoc sequitur ips non esse. Sed si necessariū haberet habitudinem ad primum cātum. illo causato non existente non esset. ergo non habet ad illud necessariam habitudinē Maior: ē probo. quia ex minus impossibili non seq̄t impossibilius. sicut nec ex minus falso sequitur falsius. Et boc probo quia fallius bs falso duplicem ra tionē. falsitatis + min⁹ falsum tñ ynicā circūscripta non s falsior illam rōnem falsitatis in qua excedit minus falsum stante alia: a min⁹ falso illam quam bs tūc falsius erit falsius: s minus falsum non erit falsius. q̄ circūscripta est rō falsitatis minus falsi. q̄ hoc posito falsius erit falsū + min⁹ falsum. erit verum: tūc ex hoc sequit falsius. Et per ps tūc ex minus impossibili nō sequit impossibilius. Sz tale necessari um quale descripsi est: est magis necessū⁹ q̄ quod cunq; aliud necessariū ab eo etiam fm oēm opi. pbo rum. Et non est cuiuslibz alteri quod est minus impossibile non sequit nō ee istius q̄ est impossibilius. Probo aliud assūpsi. C q; si necessariū haret habitudines. c. q. quia habenes necessariam habitudinem ad aliquid. non est illa habitudine non existente. nō existente autem extremo non existit illa habitudo non existēte. igitur extremo habitudinis non existit fundamentum. Contra istam rōnem instanr. q; principiū destruit destructa pclusione. ex pmo pos. s nō principiū ex se vī esse formaliter necessariū. cōclusio aūt nō est necessaria nisi entitas quasi partialis cause sed est omnino alia entitas dependens ab entitate cause. s ei ergo aliqua cōclusione destructa destruatur principium: non tñ ita erit de entitate in causa et causato. Ad hoc autem vr illud de principio + cōclusione intelligatur melius: possunt poni exempla. prima conclusio geometrie q; ille linee trianguli tre cōstituūt sunt equales. nō videtur esse nisi quedā particulare istius vniuersalis. omnes linee ducte a centro vsq; ad circūferentiam sunt equales. s ita in multis aliis conclusio non videtur esse nisi particulare vel vnius vniuersalis vel multoz̄ um ex quib⁹

Henri. quī. 5. q. 4.

fimul inferrur, ſicut ſi ing amus iſti iſtam vniuerſa
lem, quecunq; eidem ſunt equalia inter ſe ſunt equa
lia. ꝛ ꝓdicatum primo conuenit ſubiecto ꝓpter
vltis. i. adequate non tñ conuenit primo tali ꝑmi
tate ſibi minus vltis nec ꝓpter iſtã ꝑmitate in prin
cipio ꝛ nõ ꝑmitates in cõclusione eſt talis cauſalitas
inpncipio reſpectu ꝓclusionis q̃lis eſt in entitatib⁹
vnius entis reſpectu alteri⁹ ita q̃ illa cauſalitas in
principio ponat veritatẽ alia formalẽ a veritate cõ
ſionis. ſicut in entib⁹ entitas cãe eſt formaliter alia ab
entitate cãti. ꝑmitas aũ ꝓdicatiõis eſt ꝓpter ꝑmita
tẽ terminoꝝ ꝛ termini ſpeciales ſi nõ fint adeqti
ti⁹ ꝓdicatis. tñ attributio ꝓdicati illis terminis
ſpecialib⁹ ꝑticulariter ſumptis includit in attri
butiõe ejuſdẽ ꝓdicati terminis cõibus vlter ſum
ptis, includit inquantũ ſicut aliquid illius veritatis
ſ. 2ᵉ argũo ſic aliquid fit cõtingenter in entib⁹ ergo
ꝑma cã ꝑtingẽt eãt. añs ꝓcedit ꝑbi. ꝑmitas ꝑbo ſic
ſi ꝑma cã neceſſa⁹ ſe ipſa ad cãm ꝑmitas ſit illa. b. b.
igit̃ necario mouet a ꝑ⁹ cã. b. aut eodẽ mõ q̃ mouet
a ꝑma cã. ꝑtia ſibi ig⁹. b. neceſſario cãt mouendo
c. ꝛ. c mouendo. d. ſi ſic in omnib⁹ cauſis ꝓcedendo
nibil ꝑtingẽter erit. ſi ꝑma cã neceſſario eãt. Ita ra
tio ꝓtractata eſt dñ. 2ᵉ. q̃ne ꝑma de infinitate dei
ꝑbando ꝺus ee formaliter infinitũ ꝛ tñ nõ ꝺs huc am
plꝰ imozari. ꝑteretea ꝛ redit in idẽ aliq̃ malum
ſit in vniuerſo: ꝺ de⁹ nõ neceſſario cãt añs cõcedunt
ꝑbi. ꝑmitã. q̃ agẽ neceſſario ꝓducit effectũ ſuũ
ſi ſufficiẽs cauſa ꝓ⁹ ꝓducti in eo effect⁹ ꝑmi⁹ bonitas ꝛ ꝑfectio. q̃ ſi neceſſario agit ꝓducit bonitatẽ in
quolꝫ gñ ipſum ſuſceptiua ꝓ⁹ recipere. ſ⁹ habemus
bonitatẽ tantã ẽſſe ipm ꝛ capar nullã ꝑs malicia. q̃
re. 4ᵉ Tᵉ ſi illud argumentũ poſſet euadi de malo in
nã. ſicut tactũ eſt ꝑius. 2ᵉ. q. ꝓallegata. tñ de malo cõti
gente facto q̃. 8. eſt vez vtiuperabile nõ ꝑ poſſibil⁹.
ea ſio quin ſi aliq̃ eãt malũ eueniat q̃. ſi nõ vtiupa
bile ae ex hoc ſequit q̃ cõtingens eueniat cã ꝑma nõ
neceſſario cã ſicut oſtdit ita deductio. ¶ 3ᵉ omnis
cã neceſſario agens agit ſm vltimũ poteñe ſue q⁹ ſi
cat nõ eſt ꝑpotẽtate ſua agere ꝛ nõ agere: ita nec inte
ſe ꝛ remiſſe agere. ergo ſi ꝑ⁹ cã neceſſario cãt: cãt q̃
quid ꝑ⁹ cãre ꝑ⁹ cãt cãre ex ſe omne cauſabile vt ꝓ
batio, ergo cauſat ẽ cauſabile ergo nulla cã ſcõa aliquid cauſar iſtã ſcõam ꝑtitas ꝑbo. q̃ cã ꝓ⁹ ſua nãturaliter reſpicit cauſatũ q̃ ꝓ poſteriꝰ ex ꝑma ꝓpoſitõe de cauſis ergo in illo ꝓti ſi totaliter cãt totũ illꝰ ſcõm ſigno ſigno deberet cãri a cã ſcõa in 2ᵒ ſigno in
quo deberet cã ſcõa cãre nulla ẽ poſſibilis acõ cãe
ſcõe. q̃ tã ꝑmeſſigit totuꝫ effect⁹ cãr⁹ a cã ſ⁹ ꝑtitas
ꝑti in argumento ꝓ poſit cauſare oẽ cãbile ꝑbo. q̃.
hꝫ potentiã cuiuſcunq; cãe ſcõe totã etiã q̃ eſt in
cauſa ſcõa. q̃tũs ad quodlibet perfectionis cãntis
q̃ eſt in quacunq; cauſa ſcõa: ſicut deductus ẽ in que
ſtione ꝓmia allegata de infinitate via ꝓtima ſupta
de efficitia nõ reqrit ir cã ea efficiente aliq̃ imperfectio ſ⁹ tñ perfectio q̃ cãre ſic effective eſt ꝑfectio nis ſimꝑlr. ergo ꝑma habens in ſe cauſalitatẽ omnẽ cãe ſcõe igitũ ad quodlibꝫ q̃ eſt ꝑfectõis põt̃ime
diate cauſare ex ſe oñe cauſabile ſicut ꝛ. cã ea ſcõa.
Et ſi ꝛſequens vltimus q. ſ. cãe ſcõe ꝑuenit actioni
bus ſiñ nõ habeat ꝓ⁹ incõuenienti ducꝰ a d mal⁹
inconuenies q̃ cauſabit ꝛ omnia ꝛ vnum ſolum,
ita q̃ oia erũt tñ vnũ. q̃ ſicut cãbit oia cauſabilia
ꝓpter hoc q̃ cauſat omnia q̃ ꝑt cãre ita etiã in
quacunque cauſatione cãbit ẽſſtum poteſt cauſare
ꝛ ita perfectiſſimus: ꝛ ita cõa illa erunt illud vnũ cauſatum. ꝛ tunc omnia erũt vnum. ꝑ⁹ idẽ medii ex
neceſſitate cauſandi ꝛ vltima ta cauſatione ſequit q̃
mouebit in nã ẽ ꝓpe. aut ſalteꝫ mutabit celũ in non
tpe. ita q̃ celũ nõ ꝓpꝫie mouebitur. Nec valet illa

reſponſio ꝛ tacta ſupra. q. ꝓallegata de infinitate. q⁹
iſta virᵉ infinita ẽ: oẽm perfectionem cãe efficieng
in ſe q̃ ipa ẽ ſum cauſa ſecũda. ꝑma. ꝛ ideo ſequ
ꝑ immediate poteſt cauſare omnes illꝰ effectum in
eo ꝑfecte q̃ poteſt cãre cum intelligentia. ergo et
cauſat ſi neceſſario agit q̃ quid poteſt. ꝛ vltra ſi cãs
fat illud immediate. q̃ mutat illud ẽ in nõ ẽſſpote. q̃
potentia infinita agens ẽm vltimus potentie ſue nõ
põt agere in tempore. ſi aut aliquis motus celi põt
eſſe in non tempore ab iſto mouente igit eſt ẽ ſi hoc
ergo nulla eſt ẽntia ẽ corupto in iſtis inferiorib⁹.
que ſunt contra philoſophos. igitur illi ex quibus ſe
quitur iſta ſum falſa ſm philoſophos.

Ad queſtionem quantum

ad exponentem negatiuã iſtius excluſiue. rndeo con
cedendo conclusiones iſtaꝫ rõnum quarum ꝛs forte
aliq̃ nõ conuincerẽt philoſophos quin poſſent rñ
dere. ſunt tñ ꝓbabiliores illis que adducuntur ꝓ
philoſophis. ꝛ forte alique neceſſarie. Dico tñ q̃tã
ad iſta partem q̃ nihil aliud a deo ẽ immutabile loquendo de mutatione q̃ eſt verſio quia nihil aliud ẽ
ſum aliter neceſſarium. quodlibet etiam aliud eſt
mutabile ſubiective: niſi ꝓpter imperfectiones ne
gatiuam. puta vltimum accidens quod nulli⁹ perfe
ctionis eſt capar ꝓpter ſui imperfectionẽ. vtpura
ſi fit aliq̃ ꝛelatio non eſt mutabilis ſubiective. qua
non poteſt eſſe ſubiectꝰ alicuius. boc eſt quia eſt im
perfectum negatiue. i. non capar alicuius perfectionis. ſed nihil aliꝰ a deo ꝓpter perfectionem ſui ẽ
immutabile. qua ſi aliquid eſt tale. boc maxime eſt
ſet prima intelligentia. ſed illa ẽ mutabilis ab intel
lectione ad intellectionem. probatio. poteſt enim ba
bere intellectionem cuiuſcunq; intelligibilis: quia
boc poteſt intellectus noſter habere. non autem vni
cam omnium. quia tunc illa eſſet infinita ex diſtinc
ſecunda. q. prima. nec infinitas ſimul omniꝫ intelligibilium. quia tunc intellectus habens in actu ſi
mul diſtincte videretur eſſe infinit⁹. ergo poſt intelle
ctionem vnius intelligibilis habere poſt alterius
intelligibilis intellectionem. ẽ mutabilis.

Ad argumenta ꝓpo opinione philoſophoꝝm poſita. Ad
illud quod arguunt de mutatione ꝑmi. ſi nõ neceſ
ſario ſe habet ad ꝓximum ſibi. ¶ Reſpõdeo. q̃ vo
luntate antiqua poteſt fieri noua effectus ſine mu
tatione voluntatis: ſicut ergo volitione mea eadẽ
continuata qua volo aliquid iam fieri. faciam illud
tunc ꝓo quando volo illud facere: ita deus in eterni
tate voluit aliquid aliud a ſe eſſe ꝓo aliquo tempo
re: tunc illud creatur ꝓo quando voluit illud eſſe.
Et ſi obijcias ſm Auerro. 8. ꝑhyſ. q ſatis ꝛpecta
bit tempus ſi non ſtatim ponat effectum in eſſe quã
do vult illum eſſe. Et ꝓeter hoc ſm eundem alibi ꝛ
determinatum contingentia ad verũ tñet. tales in
determinationem ponit q̃ ſic indeterminatum nõ
poteſt ex ſe exire in actum vt videtur. ergo ſi in deo
erit talis contingentia ad cauſandum non videt poſ
ſe determinari ad cauſandum. ¶ Ad primus reſpõ
deo eſſentes in tempore ꝛ volens aut vult efficaciſ
ſima volitione non reſpiciendo ꝺs ꝓo quo vult illud eẽ. aut vult illꝰ eẽ ꝓ aliquo tpe certo ſi ꝓmo mo,
ſtatim ponet volitum in eſſe ſi voluntas ſua ſit ꝑfecte potentes ſi ſecundo modo poſito ꝙ voluntas ei⁹
eſſet ſimpliciter potens non ſtatim poneret rem in
eſſe ſed ꝓo tunc quando vult illud eſſe expectaret
igitur tempus quia eñ ens in tempore fed applican
do ad deum auferendo imperfectiones. ſi enim vo
luntas eius potens eſt tamen voluntas eius nõ habet eſſe in tempore vt expectet tempus ꝓo quo ꝓo

ducat voliti q̄ vtrinq; non vult necessario sic esse quando vult fecit esse tempore terminato quod tamen nō expectat quia operatio voluntatis eius non est ī tempore. ¶ Et cū dicis 2º de indeterminatione causę cōtingentis cāmē dictū ē alias de duplici ydeīmatione ſ. poſ passiue ꝛ poſ actiue illimitate. de ꝓ̄ma determinatę ꝓ̄ indeterminatiōe ad causandū. ſ. ſcōa. ē hoc nō tm̄ ad plura disperata ad quoꝝ quodlibꝫ esse nititur determinar ꝑ ſicut ſolet habet ad multos effectus suos in quos pōt fieri indeterminatus ad cōtradictoria ad quoꝝ vtrūlibꝫ poterat ꝛ liberalitate sua determinari. ꝛ ꝛ voluntas nostra est indeterminata hoc modo indeterminatione virtutis actiui ad vtrūlibet cōtradictoriōū ꝛ ex ꝑte pōt determinari ad hoc vel ad aliud. ¶ Et si queras quare igit voluntas diuina magis determinat ad vnū cōtradictoriorū quaꝝ ad alterū. ¶ Respondeo indiſciplinari est querere omnium causas ꝛ demonſtrationē ꝑm ꝑbm. 4. metha. principij. n. demōſtrationis non est demonſtratio imediatū aut̄ principiū est voluntatē velle hoc ita q̄ nō est aliqua causa media iter ista. ſicut imedia tum est calorez esse calefactiui. licet ſit naturaliter tibi aut̄ liberalitas ꝛ ideo buiusmodi quare voluntas voluit hoc. nulla est causa niſi quia voluntas ſic hꝰ causa est quare color est calefactiuus nulla est causa niſi quia calor est calor quia nulla est ꝓior causa.

Et ſi dicas quomodo dic pōteſt esse imediatio cū ſit cōtingentia ad vtrūlibet. dicit̄ ē ad alia ſin queſtione de ſcō theo. q; in cōtingentibus ē aliquid primū quod ē ſit imediatus ꝛ tamen cōtingens quia non ſtatur ad neceſſarium. nō enī ex neceſſario ſequit̄ contingens. ꝛ ideo dic ꝙ oꝑtet ſtare ad iſtas voluntas dei vult hoc que ſit cōtingens ꝛ tamen imediata quia nulla alia causa ꝓior ratione voluntatis q̄ re ipſa ſit buius ꝛ non alterius. ¶ Per hoc apparet ad illud q̄d ꝗ̄nic. adducit q; actio ſua eſt in eo q̄ eternam ꝛ nō eſt in eo accidentalis. verus eſt quia ſunt velle eſt ſua eſſentia. tamē cōtingenter tranſit ſupra hoc obm̄ vel illud. ſicut infra de futuris contingentibus dicetur. ¶ Per idem apparet ad argumentum principale quia cum neceſſitate dei ſtat ꝙ illud ad q̄d imediate ſe habet ſit mutabile quia imediate ab immutabili eſt mutabile ſine mutatione immutabilis quia contingens habituado eſt immutabilis ad ꝓximum ſibi. ꝛ ideo extremum illius habituadinis eſt contingens ꝛ mutabile licet fundamentū ſit immutabile.

Ad argumenta poſita ꝓ opbis ad ꝓ̄mū de illis diuidentibus ens. dico ꝙ neceſſarium. indiuiſo perfectū in omni entitate ꝙ poſſibile cui conditio neceſſitatis eſt cōpoſſibilis non eſt autem perfectio in illa entitate cui nō eſt cōpoſſibilis quia contradictio nō ponit aliquā perfectionē. ꝛ ſ nō eſt ꝛ ratione ſui ſ. expoſitione illius entis cui repugnat ꝛ ita dico ꝙ ne ceſſitas repugnat omni reſpectui ad poſterui. quia er quo omne poſterius eſt non neceſſarium primus non poteſt habere neceſſariam habituadinem ad aliquod eorum. ¶ Et eius dicis ꝙ omnia diuidentia perfectiora eōcomitantur ſe. dico ꝙ hoc eſt verus de diuidētibus que dicunt reſpectum ad ſimpliciter ꝛ ad ſe ꝛ actus ꝛ infinitas ꝛ buiusmodi. ¶ Non autem de illis que dicunt reſpectum ad aliquid poſterius quia habere neceſſariam habituadinem ad aliqd tale nō ē ꝑfectiōis. q; nō ſtat cū ꝑfecta neceſſitate illius qđ dicitur habere talem habituadinem. Hoc ꝓfirmat q; talis habituado non eſt formaliter finita cū tñ infinitas ſit nobilius extremū in diuiſione entis. ¶ Ad aliud cū dī ſi naliter cauſaret neceſſario ēſret. ꝛ tunc vāret neceſſitatem producto. ꝛc. dico ꝙ tunc ſequitur ꝙ neceſſario cāret ſicut ēret antecedente includente icōpoſſibilia ſequit̄ ꝓ̄s includēs incompoſſibilia. in antecedente repugnat ens eniēs quod eſt cāre modus illi ē eſt naliter. q; cauſare dicit ꝓductionez diuerſi in eſſe. ꝛ ita ꝓtingenꝫ naliter dicit modū cāndi neceſſarū. ꝛ ita reſpectu neceſſarī. ꝛ ideo ſequit conſequens includēs ſimil duo oppoſita. tūc ratione eius ꝛ modi cauſandi. hoc modo ꝓ̄mo ꝓpoſito ꝓ̄ eſt vera et cum addis nulla ꝑfectio tollit a cāto ꝓpter mōs perfectionem cauſandi ipius cauſe. concedo nec modus cauſandi voluntarie tollit aliqua ꝑfectiones a cauſabili ſibi poſſibiles. Sed tollit a cauſabilitate tem que eſt in ſe ꝑfectio. ſed in cōpoſſibilis cāſti. ꝛ vat ꝑfectionē cauſato ꝙ poſſibile ſibi. ſicut voluntate in cātione dicit modum incōpoſſibilem cauſatio ni. ¶ Per hoc apparet ad confirmationem de pluribus differentijs entis ꝓ̄ducibilibus. dico ꝙ ens cauſabile nō pōt habere ꝺias iſtas neceſſarius ꝛ poſſibile. ſ. omne ens cauſabile eſt naliter vel ꝓ̄ſibile. ꝛ ideo non eſt imperfectiōis in cauſa nō poſſe cauſare iſtas differentias. quia ad impoſſibile nulla eſt potentia. Similiter ſi per impoſſibile naturaliter cauſaret. et ideo neceſſario non ꝓduceret plures differētias entis. q; tm̄ ꝓducereꝝ neceſſaria non contingentia. Ad vltimum dico ꝙ nulla eſt connexio cauſati ꝛ cauſe ſimpliciter neceſſaria. nec aliq cauſa ſecūda cauſat neceſſario ſimpliciter ſed tm̄ ſm̄ qđ prima cauſa apparet quia quidem dependet ab habitudine ꝓ̄me cauſe ad cauſatum. Similiter nulla cauſa ſecunda cauſat niſi ꝑma cauſa concauſante cauſatum eī ꝛ hoc ꝓpius naturaliter ꝙ ipa cauſa ꝓxima cauſat. ꝑma aut̄ nō cauſat niſi ꝓtingēter. cā ſi cōa ſimplr cōtingēter cāt. q; dependet ab ipa cauſatione ꝓ̄mi que ſimpliciter contingens eſt. ſecūda ꝑa. ſ. de neceſſitate ſm̄ quid ꝙ q; multe cauſe neceſſarie ſtatum eſt ex te eaz non ꝓ̄tm̄ cāre effectus. ꝛ eternali. ꝛ ideo neceſſitas eſt ſm̄ quid ꝙtum. ſ. eſt exparte eaz ꝛ nō ſimpliciter. ſi cut ignis quātum ex parte ſui nō pōt non calefacere. tñ pōt absolute non calefacere. deo non cooperante sicut perfecte apparuit de tribus pueris in camino.

Iſta eſt diſtinctio octaua buius ꝓ̄mi libri.

In qua oſtenſo quid tenēdū ſit de veritate gigneng. agit de nā cōicata ꝑ actū gnātiōis. Et ꝙtum doc ꝑcernit m̄ ꝓ̄tis diſtin. tunc diuiditur in tres partes. In ꝓ̄ma ondit diuine eſſentie vitatē. In ſecūda eius nature immutabilitatem. In tertia eius ſimplicitatem. Primū facit ꝓncipio diſtin. vſq; ibi. Dei ē ſolius ēntia. Secūdū ab inde vſq; ibi. Sed ꝛa ſola ꝓpie ſimpliciter eſt. Tertiꝫ ab inde vſq; ad finē diſtin. Et dec eſt ſnia magiſtri in gnāli. In ſpeciali vero ſentētia in hac diſtin. ſumarie continetur in tribus ꝓpōnibus. quaꝝ ꝓ̄ma ē hec. Dūtaxat deus ꝓpie ēntie veritates ſine alicui⁹ non actualitatis admittit̄ ne. cui⁹ ē ꝛ ceptū eſt ſp ēē. ꝛ eternali. ꝛtaꝺ ē fine ꝑtitione ꝛ futuritiōe. ſed ſolus deus ē hꝰ. igit ipſe ſolus ēſſentie veritatem ſine alicui⁹ nō actualitatis ad mittione. Tenet ꝓ̄ma ꝛ maio. fed minoꝛem ꝓbat magi in littera ꝑ ꝙ ēntia a verbo ēndi nomen ꝓ̄mum habet. ēſſentia. n. deriuatur a verbo ſum ēs eſt. Et confirmat ꝙ hoc ꝙ eſſe diuinum non nomē ꝓ̄teritum neq; futuꝝ. Secūda ꝓ̄ eſt. Solus deus hꝫ eterne permanentie ſtabilitatem abſq; cuiuſuis mutabilitatis variatione. Et ꝓbatur ſic. Illud ꝛtualiter habet eterne permanentie ſtabilitatē qđ eſt ipm ſuus eſſe. ꝛ quod impoſſibile eſt aliter ipſum diſponi ꝙ eſt: quacunque etiam diſpoſitione. ſed ſolus deus eſt huiuſmodi. ergo poſitio vera. Argu

mentū appareret bonū: ꝛ maior vera. Et circa minoris probationē procedit magister in textu. Et ꝓponit primo dei eē omnino esse mutabile quod probatur primo per hoc ꝙ diuinū eē est veritūmus quod nō esset ſ̄ posset murari. Secūdo per hoc ꝙ in deo nō sunt accidentia per que mutatio in rebus cō tingit. Tertio per comparationē dei ad creaturas. Quam omnis creature mutatio fit per loca vel per tēpora: vel ꝑ affectiones, sed neuter istoꝝ modoꝝ cadit in deo. vt ꝑz per diuersas sanctorū auctoritates i textu. Igitur esse eſt omnino immutabile. Tertia propositio eſt. Quod deus habet simplicitatē essentie sine cuiuscunq; multiplicitatis cōpositionē. Et ꝑbatur sic. Illud habet simplicitatē sine cuiuscūq; multiplicitatis cōpositiōe qđ nō soluꝫ corporis vel spiritūi aut ꝑdicamentoꝝ multiplicitatis nō subiacet. sed etiā met eſt quod in eo eſt: sen in eo eſſe dicit. ſ̄. de ꝑ̄ diuiſimodi. igit ipſe habet ſimplicitatē ſine cuiuſcūq; multiplicitatis ꝓpoſitione. Argumentū patet. ꝛ maior. Et minor ꝛ eq̄s magiſter i littera ꝓponit: qđ diuina eſſentia vere ꝛ ꝓprie ſimpler eſt. eo ꝙ in deo nulla eſt diuerſitas ꝑtium accidentiū. formarū. Sed o probat idē per cōparationē ipſi⁹ ad multiplicitatē creature ſpiritualis. ſ̄q licet nō ſit diuerſitas ꝑtiū fit in creatura corporali ꝓpter ei⁹ multiplicitatē: eo tota ſit vbicunq; ſit ſicut ala rationalis dī eſſe tota ſ̄ toto corpore. ꝛ tota in qualibet eī⁹ ꝑte eſt tamē in ea diuerſitas accidentiū. ſicut magiſter declarat per exemplū de diuerſis aīe affectionib⁹. Poſtea oſtendit ꝙ huiuſmo di ſimpliciratē nō repugnat multiplicitas nois: q̄e de ipſo dicunt: ſ̄ omnia vnuꝫ ſignificant. Et ꝙ nulla accidentia in ipſo oſtendit diſcrimēdo per ſin gula ꝑdicamenta accidētia. Et tertiā ꝙ ſubſtantie i ꝓprie dī de deo oſtendit. ꝙ accidenti ſubſtat ipſa ſubſtantia. Et addit ꝙ ipſa dei ſimplicitas perſona rum pluralitatē nō excludit. Et ꝙ nō ſit aliquid i deo ꝙ nō ſit deus. igitur. ꝛc.

¶ De diſtinctione perſonarum.

Dī. iy. Augu⁹.

Nunc ad diſtinctionez perſonaꝝ accedam⁹. Teneamus ꝙ vt docet Augu. in in.li. de fide ad petruꝫ. Pater ꝛ filiuꝫ ꝛ ſpūſcūꝫ vnū eē deuꝫ. naliter. nec tū ipſm ꝑſem eē ꝙ filius ē. nec ſi liū eſſe ipſm qui pater ē nec ſpūſcūꝫ eē ipſe ꝙ ꝑ ē aut filiꝰ. Una. n. eſt eēntia patris ꝛ filij ꝛ ſpūſci. In qua nō ē aliud pater. aliud filiꝰ aliud ſpūſſanc⁹. Quis ꝓfonaliter alius ſit ꝑ. alius filiꝰ. alius ſpiritusſanctus.

¶ Dicit de eternitate filij cum patre.

Genitus eſt enim a patre filius: ꝛ ideo alius nec tū añ fuit pater q̄ filius. Coeterne. n. ſunt ibi tres perſone.

¶ Argumentatio arrianorum.

Ambr. Sed contra hoc inquit hereticus: vt refert Ambro. j.li. de trini. Omne

qđ natū ē ꝓncipiū h⁹. ꝛ ideo q: filius natus ē ꝓncipium h⁹. ꝛ eſſe cepit. qđ hereticoꝝ ore ſic victū eſt. Nam ipſe arrius: vt meminit auguſt. in. vj.li. de trini. dixiſſe fertur. Si filiꝰ ē natus eſt: ſi natus eſt erat qñ non erat filius.

¶ Reſponſio auguſtini catholica.

Sed hoc dicit non intelligit ēt natū eſſe deo. ſempiternūq; eē vt ſit coeternus ꝑi filius ſicut ſplendor qui gignitur ab igne atq; diffunditur. coeuus eſt illi. ꝛ eſſet coeternus ſi ignis eſſet eternus. Augu⁹.

¶ Oppoſitio Augu. ꝓtra hereticum.

Item ſi dei filius inquit augſt. virꝰ ꝛ ſapia dei eſt. nec vnq̄ fuit deꝰ ſine virtute ꝛ ſapia. coeternꝰ ē deo patri filius. Dicit aut apoſtolus ꝑm eē dei virtutem ꝛ dei ſapientiaꝫ. Aut ergo nō fuit quādo non fuit filius. aut aliquādo deus nō habuit virtutem ꝛ ſapiētiam: quod demētis eſt dicere. Conſtat enim q: ſemper habuit ſapientiam. ſemper ergo habuit filium.

¶ Reſponſio ambroſij ad idē auctoritate ſulta.

Cidez quoq; arrianice quēſtioni Ambr. in hūc modū rīdet. Ego ſiquā filiū eē natuꝫ cōfiteor: qđ reliquū eſt impietatis: horreſco. Scriptū eſt. n. in veteri teſtamēto. vt vel vnū e plurib⁹ dicā. Aſi me nō fuit alꝰ deꝰ. ꝛ poſt me nō erit. Quis q̄ hoc dicit: ꝑ an filiꝰ? Si filius ante me inquit nō fuit alius deꝰ. Sipī. pⁿme inqt nō erit. hic ꝓnotez ꝛ ille poſteriozē nō h⁹. Innitē. n. in ſe: ꝛ pater i filio. ꝛ filius i patre cognoſcitur. Cū. n. patre dixeris: eius etiā filiū deſignaſti. quia nemo ipſe pater ē ſibi. Cū filiū nominas: etiā patre fateris. q: nemo ipſe ſibi filiꝰ ē. Itaq; nec filius ſine patre. nec pater pōt eē ſine filio. Sēper ergo pater. ſemper ꝛ filius. Ambr. Ratiōe vtitur Ambr. cōtra hereticuꝫ.

¶ Inuectio Ambroſij cōtra hereticuꝫ.

Item dic inquam mihi hereticē. Fuit ne quādo oipotēs deꝰ pater non erat ꝛ deꝰ erat ꝑā ſi pater eē cepit. deus ergo ꝓmo erat. ꝛ poſtea pater fact⁹ eſt. Quomodo ergo immutabilis deus ē. Si. n. ante deus: poſtea pater fuit: vtiq; generationis acceſſione mutatus ē ſed auertat deus hāc amentiaꝫ.

¶ Ineffabile ē quom ſ̄ filius ſit ꝛ nō habeat patrē ꝓnoē. ſicut modus generationis intelligibilis ꝛ ineffabilis.

Sed queris a me inquit ambro. quō ſi filius ſit: nō ꝓnoē habeat patrē q̄. to ite abſte. qñ vel quom ſ̄ filiū putes eē generatū. Mihi. n. ipoſſibile ē generatiōis ſcire ſe certū. Mdēs deficit. vox ſilet nō mea tñ Ambr.

sed ⁊ angelorū supra potestates. ⁊ supra angelos. ⁊ supra cherubin. ⁊ supra seraphi ⁊ supra omne sensus ē. q̄ scriptū est. Pax xpi supra omne sensus ē. Et pax xpi supra omne sensum ē. quō nō est supra oēm sensus tanta generatio. Tum ergo oi manū admoue scrutari nō ls supna mysteria. Luce scire q̄ natus sit nō ls discurere q̄o natus sit. Illud mihi negare nō ls hoc querere metus est. Ineffabilis enīs ē illa generatio. Unde Esa. Generationē eius quis enarrabit.

Quidā presumūt discutere generationis seriem.

Quidam tamen de ingenio suo presumentes dicūt illā generationē posse intelligi ⁊ alia hmōi. Inhorrentes illi auctoritati Hiero. sup Ecclesiasten. In sacris scripturis quis sepissime nō ꝓ impossibili. ls ꝓ difficili ponit vbi Generationē eius quis enarrabit. Sed hoc nō dixit. Hiero. ideo q̄ generatio filij eterna plene intelligi vel explicari possit a quoꝝ mortalium. sed q̄ de ea aliquid intelligi vel dici pōt. Quidā tñ hoc accipiūt dictū de partu. ꝛ generatione.

Utrū debeat dici semper genitus vel semper genitus est filius.

Hic queri potest cum generatio filij a patre: nec principiꝰ hēat nec fines. q̄ eterna est. vt ꝛ debeat dici filius semp gignitur: vel semp genit⁹est. vel ꝙ gignetur.

Greg⁹. Sed hoc Gre. sup Job. ait. Quis deus ielus in eo ꝙ virtus ⁊ sapiēta est. de ꝙ ē si ꝙa natus ē: vel potꝰ q̄ nec cepit nasci. nec desinit dicam⁹ verius ꝙ natus. nō ait possūm⁹ dicere ꝙ nascitur ne imperfectus ē videatur. At vō vt eternus designari valeat ꝛ perfectus. ꝛ semp dicamus ꝛ natus. q̄enus ꝛ natus ad ꝙ fectionē pertineat. ꝛ semper ad eternitatē. Quis ꝙ hoc ipm ꝙ perfectū dicimus. multū ab illi⁹ veritatis expliōe deuiamus. q̄ quod fm̄ si est: nō potest dici ꝙprie perfectū sed balbutiendo vt possumus ꝓcessa dei relonemus. Et ꝙs nr̄e infirmitatis verbis odescēdēs. Esto te ingt perfecti sicut ⁊ ꝓ vester celestis pfector⁹ ē. Sup illū loci ē ps. Ego hodie genui te. de hac gnatione filij ita loquitur Augustꝰ.

Augu⁹.

Quā ꝙ per hoc ꝙ dicit hodie. possit ēt intelligi dies ille quo xp̄s fm̄ hoiem natus ē. tñ q̄ hodie ꝓtia significat. atq; in eternitate. neq; ꝓteritū q̄quā est: quasi eē desierit. neq; futurū. sīt nōdū sit. sed ꝓs tñ. q̄ q̄quid eternū ē ꝙper est. quinī tamē accipitur de sempiterna gnatione sapiētie dei. Ecce his verbis ostē dit Aug. q̄ generatio filij ꝙper est: nec ꝓteritū nec futura ē. q̄ eterna ē. Ideo dixit genui ne nouū putaretur ꝙs ne videret ꝙcepisse. hodie dixit. ne ꝓteritā gnatio videret. Et his ergo verbis ꝓbetur. vt ait Joānes chry. nihil aliud manifestatur: nisi q̄ ex ipsa essentia patris semper genitus est filius.

Origenes videtur dicere contrariū. ait enī ꝙ semper generatur filius a patre.

Origenes vero super hiere miam dicit. q̄ filius semper generatur a patre his verbis. Saluator noster est sapientia dei sapientia vero est splendor eterne lucis. saluator ergo noster splendor est claritatis. Splendor autem non semel nascitur. ꝛ desinit sed quotiens ortum fuerit lumen ex quo splendor oritur totiens oritur etiam splendor claritatis. Sic ergo saluator semper nascitur. Unde ait in libro Sap. Ante omnes colles generat me. Non vt quidam male legunt generauit. His verbis aperte ostendit Origenes fa ne dici posse ⁊ debere filius semper nascitur Quod videtur contrarium illi verbo Gregorii ꝓmisso. s. non possumus dicere semper nascitur.

Augu⁹. in. libro. lxxiij. q̄ stionū ō sep nato differēs ait. Oē tio ē sep nat⁹ q̄ sp nascit q̄ sp nascitur nōdū est natus. ⁊ nōdū natꝰ aut na t⁹ erit. sp nasci tur. Illi ud ens ē ait. q̄ natus est. ꝛ sp filꝰ. Semp igit nat⁹ est.

Exponit ꝓmissa verba gregorii ne putetur inter doctores esse contrarietas.

Sed ne tanti auctores sibi contradicere in re tanta videantur: illa verba Greg. benigne inter ꝓtemur. Dominꝰ inquit ielus ante tempora natus ē de patre. vel potius. q̄ nec cepit nasci. nec desinit. dicamus verius semper natus. ꝙ Sed quomodo ꝓ dicitur: hoc. s. q̄ filius semper natus ē. quā illud. s. q̄ de patre ante tēpora natus est. Illud enīs sincera ⁊ catholica fides tenet ac ꝓdicat vt ifrā. Quare ergo ait. dicamus verius. cū vtrīs pariter sit verum. nisi quia volebat intelligi hoc ad maiorem euidentiā ⁊ expressionem veritatis dici quā illud. His ⁊ enīs verbis omnis calūniandi versus hereticis obstruitur aditus: quibus christi fm̄ deitatē generatio sine initio ⁊ fine fine esse ac ꝓfecta mōstratur. Non autē adeo aperte manifestatur veritas cum dicitur. filius ante tempora genitus est de patre. vel filius semper nascitur de patre. Et ideo dicit Gregoꝰ. q̄ non possumus dicere semper nascitur. Non inquaꝝ ita conuenienter. non ita congrue ad explanatio nem veritatis. Potest tamen dici fi sane intelligatur. semper enī nascitur filius de patre: vt ait Origenes. non ꝙ quotidie ꝛ eterne illa generatio: ls quia semper est: semper ergo nascitur. id est natiuitas eius sempiterna est.

Questio de ipsis verbis gregorii ibidē sol uit.

Dō filius semper generatur: confirmatur ex dictis Hylarii.

Hylarius quoq; dicit filiuꝫ

nasci ex patre in li. vii. de trinita. bis verbis. Viuens deus ꝛ nature eterne viuentis pote stas est. ꝛ quod cum sacramẽto scientie sue ex eo nascitur. non potuit aliud eẽ quã viuens. Nam cum ait. Sicut misit me viuens pater ꝛ ego viuo ꝑpter ꝑem. docuit vitã in se per viuentem patrez ineſſe. Ecce hic habes quia filiꝰ nascitur ex patre. Item in eodem. Ꝙs dicit ꝓbs. Sicut pater habet vitam in se. sic ꝛ filio dedit vitam habere in semetipo. omnia Item in eodem. vita sua ex viuente testatus ẽ. Quod autem ex viuo viuum natum est: habet naturitatis perfectuꝫ sine nouitate nature. Non enim nouum est quod ex viuo generatur in viuuꝫ. qz nec ex nihilo est: ꝛ vita que natiuitatez sumit ex vita: necesse est per naturę vnitatem et perfectę natiuitatis sacramentum. vt ꝛ in viuente viuat: ꝛ in se habeat vitã viuentem. Ec ce ꝛ hic habes quia generatur ex viuo viuens Attẽde tatis qõ in eode est vinit filius. Item in eodem. In deo totum quod est viuit: deus enim vita est: ꝛ ex vita nonꝑo test quicquam esse niſi viuum: neqꝫ ex tertia tione: sed ex virtute natiuitatis est. Ac ſi dum totum quod est viuit: ꝛ dum totum quod ex eo nascitur virtus est: habet natiuitatem filiꝰ non demutationem. Et hic dicit qz nascitur Item in. viii. li. de trinita. Donat pater filio tantum esse quantum est ipse: cui innascibilitatis esse imaginem sacramento natiuitatis impartit: quẽ ex se in sua forma generat. Hic dicit qz generat pater filium.

¶ Breuiter videt quid de hoc concedendũ sit.

Sicamus ergo filiuꝫ natũ

de patre ante tempora: ꝛ semper nasci de patre: sed congruentius semper natum: ꝛ eundẽ fateamur ab eterno esse ꝛ patri coeternum: id est auctori. pater enim generatione auctor: filii est vt in sequenti ostendetur. At ergo pater ẽ eternus: ita ꝛ filius eternus est. sed pater sine auctore. filius vero non quia pater innascibilis. filius natus. Et vt ait hylari⁹ in .xii. li. de trin. aliud est sine auctore semper esse eternũ aliud patri idest auctori esse coeternum. Ubi autem pater auctor est ibi ꝛ natiuitas est. quia sicut natiuitas ab auctore est. ita ꝛ ab eterno au ctore eterna est natiuitas. Omne autem quod semper est etiam eternum est sed tamen non oẽ quod eternũ est etiam innatũ est. qz qõ ab eterno nascitur: habet eternum esse quod natum est. Dõ autem non natum est. id cũ eternitate non natũ est quod vero ex eterno natuꝫ est: id ſi non eternũ natũ est iam nõ erit pater auctor eternus. Si quid ergo. ei qui ab eterno patre natus est ex eternitate defuerit: idipſuꝫ non est auctori ambiguꝫ defuiſſe. Quia ſi gignenti est infinitum gignere. ꝛ nascẽti etiaꝫ in finitũ nasci est. Medium enim qõ inter natiuitatẽ dei filij ꝛ generationẽ dei patris: nec ſe fuis admittit. qz ꝛ in generatione natiuitas est ꝛ in natiuitate generatio est. quia ſine vtroqꝫ neutrũ est. vtrunqꝫ ergo ſine interuallo fui est.

¶ Argumentatio hereticꝰ.

Sed inquiet hereticus

Omnne quod natum est non ſemper fuit. quia ſi id natum est vt eſſet. Ꝛemo ambigit Ruffio hylarij. quin ea que in rebus humanis nata ſunt aliquando non fuerunt. Sed aliud est ex eo nasci quod ſemper non fuit. aliud ex eo natum eẽ quod ſemper est. Ibi nec ẽmper fuit qui pater est. nec ſemper pater ẽ ꝛ qui non ſemper pater est: non ſemper genuit. vbi autẽ ſemper pater est: ſemper filius eſt. Quod ſi ſemꝑ deo Quid ſit ꝑpꝰ patri ꝛ filio. patri ꝓpꝛius eſt ꝙ ſemper est pater. neceſſe ẽ filio ſemper ꝓpꝛium eſſe ꝙ ſemper eſt filiꝰ Quomodo ergo cader in intelligentiam noſtram vtnõ fuerit ſẽper: cui ꝓpꝛium est ſemper natum est. Natum ergo ꝛ vniigenitum ẽ um confitemur. ſed natum ante tempora nec ante eſſe ꝙ natum. nec ante natum ꝙ eẽ. quia nasci quod erat. tam non nasci est. ſed ſeipſuꝫ demutare nascendo. Hoc autem humanum ſenſum ꝛ intelligentiam ẽxcedit mundi. Nõ hoc capit ratio humane intelligentie. ſz prudentie fidelis profeſſio eſt.

Ꝛca diſtinctionem

nonam quero. vtrum generatio filij ſit eterna in diuinis. Dõ non. qz vbi idem eſt ꝛ duratio. ſi aliqd eſt ꝓncipiũ eẽ ꝛ durationis: ſz pater ẽ ꝓncipiũ eẽ filij. qz ꝓncipium diuinitatis ſm Augu. 4. de trini. ca. 17. vel. 5. 4. ſz pincipiũ durationis filij. Ꝛeterea Aug. 15. de trini. c 15. vel. 40. Impfectiõs ẽ ybo nõ qõ ẽ formabile ang. ſz inel. ſ. impfectiõis videt in verbo qõ ẽ ꝛo mari. hoc igitur nõ ꝑtit verbo diuino. Ꝛeterea. ſi generatio filij eſt ſẽmp eterna: ſ. filius ſẽmp genera tur. ſ. filius nunq; genit⁹ est: ita nunq; est filius. he due ꝑtie ꝑbant per augu. 83. q. q. 5. qui ſemper nascitur nũq; natus eſt. ſ. ſi filius ſemper nascitur nunq; natus eſt vltra quod nũqã natuꝫ est nũquam eſt filius. ſ. ſi filius ſemper naſcitur nũqã eſt filiꝰ. Oppoñ Ambro. 1. de trī. c. 6. ꝛponit in ſra. ſi pater pꝛ⁹ erat deus: ꝛ poſtea genuit generationis acceſſione mutat⁹ eſt. anertat deus hanc ambitiõ: ſi em ꝙ igitur b̃it filiꝰ.

¶ Silr auctas Wylla. in ſra. inſ gignere ꝛ gigni nullũ ẽ mediũ. ſ. durationis. ſi igit ꝑtiũ eſt ꝑtris ſemper genuiſſe: ꝓpꝛium eſt filio q ſemper genitus eſt.

Ad queſtionem dico ꝙ ſic

quia generatio nõ eſt ibi ſub rõne mutationis. ſz deſti ẽ di. 5. q. 2. iõ nõ b̃z tminos cozñdẽtes terminis generationis mutationis. ſ. eẽ ꝙ ſi eẽ. ſi ſc ſe bẽ aiſ ꝙ ꝑ ꝓpter quos nos terminos repugnat generationi mutationi eternitas. qz nõ ꝑt ſimul eſſe ſed alterꝰ ante alterꝫ. ergo nõ eternitas. ſed tñ eſt ibi generatio ꝓductio in eſſe ſine ꝑ modũ nature. Et hoc oſtendo ꝙ ſit eterna ꝙ agens oio ſufficiens hoc eſt in nullo dependens ꝛ produces ꝑ modũ nãe. habet ꝓductionẽ ſibi coeuã ꝛ ẽt ꝓductꝰ perfectꝰ ſi nõ agit ꝑ motus. ſed pater generãs ꝓducit ꝑ modũ nãe ꝛ eſt agẽs oio ſufficiens in nullo dependẽs igit hz generationẽ ſibi coeuã. igit ꝛ ꝛ genitꝰ: qz nõ ꝓducit ꝑ motus. maior apparet. qz ꝙ producens precederet ſuus

ꝓductionẽ boc nõ posset esse vt videt nisi quia vel in ꝑte eius est agere ꝙ nõ agere vel qꝫ est se peter minare ad agendũ tũ posset imꝑditi ꝑter dece tũ aliquius a quo dependet in agendo bec oia ercdu dunt ea que posita sunt in maiore. f. esse agens suffici ens ꝫ ꝓducere naturaliꝫ. si ẽ istis positis precede ret ꝓductũ boc esset ꝙ ꝓduces ꝓduceret ꝙ motus igit istis amotis motu nõ tũ ꝓductio esset sibi coeua ꝓducenti: sed etiã ꝓducibi. minꝰ apparet istum ad oẽs conditiones. qꝫ generalis imꝑditi ꝑter. vel ꝓducens olo primũ igit a nullo alio dependet in ꝓducendo ꝛ nam suaꝫ nullo nõ coicat per motũ: qꝫ nõ pot esse motus in nã illa. ¶ Per ista rõnem tenet illud exemꝑli Augu. 6. de tri. c. j. de magnis vel ꝛ 5 paruis de igne ꝛ splẽdore ꝙ si ignis esset eternus ba beret splẽdorẽ sibi coeuũ ꝛ coeternũ. Illud exemꝑli declaro sic sicuius cõcurrit ad aliq̃ rõ colozis ꝛ min⁹ cõis. qcqd illo segꝫ ꝑs rõis colozis sequit ẽt ea ꝑs inuenit absq; rõne minus cõis ꝑ apparet in oib⁹ coib⁹ habentib⁹ ꝓpriaꝫ passiones ꝛ eoũ inferioribus igi tur si in creatura cõcurrat ratio cãntis nãliter ꝛ rõ ꝓ ducẽtis nãliter quicqd equat creaturas rõne huius colozis. qd est ꝓducere nãliter sequit ens eaꝫ cum vbi inuenit sine causatione nãliter. sed ꝙ ignis habeat splendorẽ sibi coeuũ boc nõ sequit ipsius ꝓcise per ꝑs qõ est causans nãliter. sed et hoc ꝙ est ꝓducens na turaliter. qꝫ ꝑ impossibile nõ cãret illa sed ꝓdu ceret ita ꝙ splẽdor esset eius de nature cui igne. adhuc non minus sequeretur coeuitas. igit vbi est vere rõ ꝓducentis nãliter sine ratiõe causantis nãliter situr est in ꝓductis ibi vere sequitur ꝓducens habere ꝓductus naturaliter sibi coeuũ. ¶ Ista solutio etã confirmatur accipiendo illud quod reperitur ꝑ fectionis ꝑsim in generationibus diuersaꝝ creaturaꝝ ꝛ relinqẽdo ea ꝙ si ꝑfectiois i generatiõb⁹. n. succeſſiuis. boc ẽ ꝑfectionis in eis ꝙ tum sunt sunt ꝑfectiones in eis ꝙ non manent sed habent esse tantum in fluxu partis post partem. In generatione permanentiã boc est ꝑfectionis ꝙ manet ꝛ per fectionis ꝙ non sunt dum sunt. quia boc ponit imꝑ fectionem in faciente. quia non est ꝑfectus. facies similiter in facto quod necessario habet esse ꝑ se nõ esse in indiuisibilibus successiuis. boc est ꝑfecti onis ꝙ dum sunt sunt ꝛ tota simul sunt. sed imꝑfe ctionis ꝙ raptim transeunt. Aggregando igitur ꝑ fectiones habebitur genitum quod simul generabi tur ꝛ erit ꝛ permanenter erit. boc est genitum gene rari ꝛ ꝑfecte esse in nunc ꝑfecte stante quod est nunc eternitatis boc est ꝓpositũ. ¶ Ad primum argumentum dico ꝙ principium dicitur multipli citer sicut apparet. ꝛ metha. de principio. c. j. s. hic cipiatur eodem modo bene ꝓtest concedi ꝙ si ſt ꝙ cipium alicuius ꝙ ſt principium illius quod est idẽ ipsi sed principium non conſuevit conſtrui cum boc quod est durationis ꝓ no principio originis. sed tan tum ꝓ principio quod ſt quaſi terminus illius du rationis a quo. sicut inſtans dicitur principium tem poris ꝛ fiue boc ſt ex viſu ſermõis vel ex viuite ſmo nis nõ cõcederetur ista ꝑter est ꝓncipiũ durationis illius fiue determinatione. ℌ hũ cõcederet ista ꝑter est principium originatiui eternitatis filij. ℌ igit arguis ꝑ er identitatez esse ꝛ durationis: quia quic quid est principium vnius ꝛ alteri⁹ cõcedo ſi ꝓncipi um vniformiꝫ accipit reſpectu esse ꝛ durationis. sed ly principius non conſtruit cum ſi durationis in ratio ne talis principii in ratione ſtius ſneꝓii cõſtruit cus ti cẽ. qꝛ reſpectu esse ꝓncipiũ originatiui. ¶ Et ideo nõ sequit sed est fallacia equocatiois vl amplyc sed ad boc vt ſtia teneat oportet determinare ꝓncipiũ in ꝓte ꝓ qd ẽ originãs vl originale ſic ꝑ ẽ ꝓncipiũ originale durationis filij. qõ cõcedo vt dicta est ¶ Ad ſecũdum dico ꝙ verbum nostrum est ꝺupliciter in fieri. ℭno modo ẽ in fieri quod est ꝓpria signi tio ipius verbi. ℭalio modo est in fieri. qꝫ est ꝓpria inquiſitio ꝓcedẽs ꝛ illã signitionẽ. quã inquiſitionẽ Aug. vocat cogitationẽ volubilem. ꝙ verbũ nostrũ ſit in fieri boc ſecundo modo boc est imꝑfectiõis. ꝛ ꝑparte verbi quia ꝑnt nouitatẽ ꝛ ꝑparte intellectus nostri: qꝛ ponit imꝑfectam ſimilitudinem. ꝛ boc modo verbum diuinũ nõ est in fieri. ꝛ ideo cu cedit Aug. verbum nostrũ cogitatiõe formari: ita ꝙ ꝓius ſit formabile ꝙ formati in illa inſtitiõe ꝑma ſed ꝙ verbum nr̃m ſit in fieri ꝙtum ad ſuã signitionem non ẽ ꝑfectiõis in eo. imo ẽ neceſſarium ad per ſeqnem verbi. ꝛ erit ita in partia. ꝛ ita nõ eſt ꝑfectiõis in verbo eterno ſemꝑ eſſe in fieri. ſi gni abſq; omni inquiſitione ꝑuia. ¶ Ad tertiu; dico ꝙ Augu. videtur negare ſilium ſemꝑ naſci in que ſtione prealleg̃ata. cum ſi origenes dicat oppoſitus ſicut allegat magiſter in litter̃a ſuper illꝰ Dicere. 10. i nenta eſt. ꝛ Gregozius moraliuꝫ. 29. ſuper illud Job 38. Sciebas quando naſcturus. ¶ Manifeſtũ igitur illa ſibi contradicunt. ¶ Reſpondeo. Auguſtinus in illa queſtione videtur dicere aliqua quibus poſſunt iſta dicta concordari. non poſſumus inquit dicere. ꝙ ſemꝑ naſcitur. ne imꝑfectum aliquid videatur ne inquit aliquid videatur imꝑfectum. non dixit imꝑfectio eſt ſi dicatur ſemꝑ naſci. ſed videtur ſignificari imꝑfectio. boc eſt ille ſermo ſemꝑ na ſcitur non ſignificat generationem eſſe ita ꝑfectaꝫ ſicut ſermo ſte ſignificat eandem eſſe ꝑfectã ſemꝑ eſt natus. iſta enim ſemꝑ eſt natus. magis exꝑimit veritatem. ꝙ ita ſemꝑ naſcitur. ℌ ꝝ ſit vera. ¶ Ad cuius intellectum ſciendus eſt ꝙ ver ba cuiuſcunq; temꝑoris dicũtur de deo vere ſine ſignificent actus perſonales ſine eſſentiales: ſicut pa ret ꝑ Auguſtinum ſuper Ioannem. ſermõ. 99. ſu per illud. Ioan. 16. Non. enim loquetur a ſemetipo. ſed quecunq; audiet loquetur. Audiet inquit Auguſtinus de ſpiritu. quod vtiq; audiuit ꝛ audit. q; ſpiritus ſcilicet audire eſt a patre filioq; procedere. ꝛ ꝑ conſequens quod audiet: audiuit ꝛ audit: ſicut quod erit ſcitum ꝛ ſciet. ſignat vult ipſe dicere ꝙ verba omnium temꝑorum vere dicuntur de deo. ꝛ illud arguꝫ ret ꝑ illud quod adducit magiſter in litter̃a diſtinctione. 8. c. 2. ¶ Sed quid ſignificant iſta verba diuerſorum temꝑorum cum dicuntur de deo. ¶ Reſponꝺeo magis ꝓprie poſſunt ꝺici conſignificare nunc eternitatis ℌ ꝺifferentias temꝑoris. non tamẽ illud nãc abſolute quia nõ eſſet variatio nãc ꝺiuerſorum modorum temꝑoris ſignificandi. ſed ſignificant cocriſtit partibus temꝑoris vt cum ꝺicitur ꝺe us genuit conſignificatur nunc eternitatis vt ſit enſus ꝺeus habet actum generationis in nunc eternitatis inquantum illud nunc exiſtebat ꝓteritũ. ꝺe genera t hoc eſt habet actum in nunc eternitatis inquantus nunc eternitatis coexiſtit preſenti: ꝛ ex hoc patet ꝙ cum illud nunc vere coexiſtat cuilibet ꝺiffe rente temꝑoris vere ꝺicimus ꝺe deo ꝺifferentias omnium temꝑorum. Exꝑeſſius tamen ſecundum beatum Gregozium ſignificatur ꝺiuine generatio nis veritas ꝑ hunc ſermonem ſemꝑ natus eſt. ℌ ꝑ iſtum ſermonem ſemꝑ naſcitur. quia ꝑ li natus ſignificatur natiuitas vt ꝑfecta. ſed cum li ſemꝑ ſignificatur vt ꝑfecta ei ſimul cum ꝑte temꝑoris coexiſtere: ꝛ ita non tantum ſignificatur omni parti temꝑoris coexiſtere ſicut ſignificatur ꝑ iſtas ſemꝑ ginitur. ſed ſignificatur etiam omni parti temꝑoris coexiſtere ſub ratiõe ꝑfecta. et in boc videtur exꝑreſſius ſignificari. vitas hui⁹ ꝓceſſionis.

Ista est distinctio nona

In qua magister posita egit de natura cōmunicata per generationē. tractat de coeternitate genitoris & geniti, Et tria facit. Nam primo ostendit patris & filij coeternitatē. Secūdo soluit instantie difficultatem Tertio diffoluit incidētis quæstionis ambiguitatē. Primum agit a principio distinctionis vsq; ibi. Quæris a me inquit. Circa primum duo. Scōm facit ab inde vsq; ad finē ibi. Dic queri pōt. Tertium ab inde vsq; ad finem distinctionis. Et hec est sententia magistri in hac distinctione in generali. In speciali tria magistrat tribus ppositionibus. quarū prima est hec. Dei filius ab eterno a patre genitus est simpliciter patri coeterne. Et probat sic. Illud est deo coeternū sine quo deus nō qua fuit nec esse potuit. sed hic est filius genitus a patre igitur ipse est patri coeternus. Argumentum videt valere & maior est vera. Sed minor: em probās magister in littera, ponit primo q tres persone in diuis idem sunt in natura sed distincte in personalitate. Unde infert q. filius sit alius a patre cum sit ab eo genitus. nō tamen ante fuit pater q filius cum persone diuine sint sibi inuicem coeterne. Postea excludit errorem aliquius Arrij dicentis: q. filius natus esset principium habueret. & per consequens eternō nō existeret. Hunc errorem excludit per auctoritatē augustini dicentis. Si filius non esset coeternus patri: pater fuisset aliquando sine sapientia: eo q filius sit sapientia patris. Et per patet fuisset aliquando sine filio. & postea habuisset filium que sane non possum. Et in quitur ergo propositio vera. Secunda propositio est hec. filij eterna generatio est ineffabilis. Et probat sic. Illud est ineffabile quod omnem sensum superat non solum hominum sed & angelorum. sed eterna generatio filij a patre est huiusmodi. igit ipsa est ineffabilis. Tenet argumentum & maior. sed minor patet in textu, vbi magister tuerfis auctoritatibus facetum insinuat q patrem non esse ipsi o esse filio omnē intellectum creature excellit. quis quidam male psumant ipsum posse per intellectum creatum cōprehendi. Tertia ppositio est hec. filius in diuinis cōgruentius dicitur semper natus q nasci. Et probat sic. Illud de generatione filij in diuinis potius affirmandum q perfectionem sine imperfectione exprimit: q illud quod imperfectionem de se non excludit: sed filium semper esse natum perfectionem sine imperfectione exprimit. Et filium semper nasci de seipso non excludit imperfectionem. igit potius est affirmandum ipsum semper esse natum q semper nasci. Argumentum apparet euidens & maior: & minor possunt haberi ex littera cuius tota sententia potest stare in isto: q. expressio generationis per verbū preteriti perfecti temporis cuiusmodi est ly natus ō nominat actum generationis transisse & terminum eius actualiter in completo stare. Sed expressio generationis per verbum presentis temporis cuiusmodi est ly nascitur denominat actum generationis ad huc fieri. quod de se imperfectionem non excludit. Et per consequens propositio vera.

Hic de spiritu sancto agitur: primo q sit amor patris & filij dicitur.

Di.10.

Anc post filii eternitatem de spiritu sancto quātum deo donante videre contigerit disseramus. Spiritus sanctus amor est siue charitas siue dilectio patris & filij. Unde Aug. in. v. lib. de trinita. ait. Spiritus sanctus nec pater est solius: nec filij est solius sed amborum. et ideo communem qua inuicem se diligunt pr & filius nobis insinuat charitatem. Augu°.

Quod spiritus sanctus proprie dilectō dicatur. & tamen trinitas sit dilectio.

Joannes autem in epistola

canonica ait. Deus charitas est non dixit spiritus sanctus charitas est. Quod si dixisset: absolutio esset fermo & non parua pars quæstionis decisa. sed quia dixit. deus charitas est incertum est. & ideo querendum est vtrum de us pater sit charitas. an filius. an spiritus sanctus. an deus ipsa trinitate: quia & ipsa nō tres dij: sed vnus deus est. Ad quod Augustin° in eodem libro ita dicit. Nescio cur sicut sapientia & pater dicitur & filius & spiritus sanctus & simul omnes non tres sed vna sapientia nō ita & charitas dicatur pater & filius & spiritus sanctus. & simul omnes vna charitas. Non ideo tamen quisq; nos inconueniter ethimet charitatem appellare spiritum sanctum. quia & deus pater & deus filius potest charitas nuncupari. sicut proprie verbum dei etiam sapientia dei dicitur cum & pater & spiritus sanctus sit sapientia. Rissio.

Sicut verbum dei proprie dicitur sapientia. & tamen tota trinitas dicitur sapientia ita & spiritus sanctus proprie dicitur charitas. & tamen pater & filius & spiritus sanctus dicitur charitas.

Si ergo proprie aliquis horum trium charitas nuncupari debet. quis aptius q spiritus sanctus. vt scilicet in illa summa simplicis natura non sit aliud substantia aliud charitas. sed substantia ipsa sit charitas. & charitas ipsa sit substantia. siue in patre siue in filio siue in spiritu sancto. & tamen spiritus sanctus proprie charitas nuncupat. Ecce his verbis aperte dicit Augustinus: q in trinitate charitas aliquando refertur ad substantiam: que communis est trium personarum. et tota in singulis aliquando specialiter ad personam spiritus sancti. sicut sapientia dei aliquando pro substantia diuina. aliquā do pro filio accipitur. et hoc in multis fieri reperitur.

Exemplis firmat eadem nomina proprie & vniuersaliter accipi.

Pluribus enim exemplis

poceri pōt multa rerū vocabula ⁊ vniuersaliꝫ poni ⁊ ꝓprie qbuſdā reb⁹ adhiberi. ſicut legis nomine aliqn̄ ſimul oia veteris inſtrumēti ſignificantur eloquia. aliquando autē ꝓprie vocatur ler que data eſt per Moyſen. Multa alia ſuppetunt exempla. ſed in re aperta vitanda eſt longitudo ſermonis. Sicut ergo vnigenitꝰ dei verbum ꝓprie vocamus nomine ſapientie cum ſit vniuerſaliter ⁊ ſpiritus ſanctus ⁊ pater ipſa ſapientia. Ita ſpiritus ſanctus ꝓprio vocabulo charitas nuncupatur. cum ſit pater ⁊ filius vniuerſaliter charitas.

Auctoritatem ponit q̄ filius ꝓprie dicatur ſapientia.

Sed dei verbum ideſt

De ſpū ſcō teſtimonia q̄rit ⁊ inuenit vbi dicat eſſe charitas

vnigenitus dei filius aperte dictus eſt dei ſapientia: ore apoſtoli dicentis chriſtum dei ꝑ tutem ⁊ dei ſapientiam: Spiritus autem ſanctus vbi ſit dictus charitas inuenimus. ſi diligenter Joannis apoſtoli eloquium ſcrutemur. qui cum dixiſſet. Diligamus inuicem. q̄ ex deo eſt dilectio adiunxit. Et omnis qui diligit ex deo natus eſt. ⁊ dilectio deus eſt. Hic manifeſtauit ſe diriſſe eam dilectionem eſſe deum quam dixit ex deo. Deus ergo ex deo eſt dilectio. ſed q̄ ex filius ex deo patre natus eſt. ⁊ ſpiritus ſcīs ex deo patre procedit. quem potius eo ꝛc hic debeamus accipere dicum eē dilectionem merito queritur. Pater enim ſolus ita deus eſt vt non ſit ex deo. ⁊ ideo dilectio q̄e ita deus eſt vt ex deo ſit nō ipſe pater eſt: ſed aut filius aut ſpiritus ſanct⁹. Sed ut conſequentibus cum dei dilectionē commemoraſſet Joannes qua dilexit nos. ⁊ hinc hortatus eſt vt nos inuicem diligam⁹ atq; ita deus in nobis maneat: q̄ vtiq; dilectionem deum direrat. ſtatim volens de hac re apertius aliquid eloqui inquit. In hoc cognoſcimus q̄ in ipſo manemus: ⁊ ipſe in nobis q̄ de ſuo ſpiritu dedit nobis. Spiritus itaq; ſanctus de quo dedit nobis facit nos in deo manere ⁊ ipſum in nobis. hoc autem facit dilectio. Ipſe eſt ergo deus dilectio. Deus ergo ſpiritus ſanctus qui procedit ex deo: ſignificatur vbi legitur. Deus dilectio ē: ⁊ dilectio ex deo eſt. Ecce his verbis aperte dicit Aug. ſpiritum ſanctum eſſe charitatem ꝑtis ⁊ filij. ⁊ in tantum quoꝫ ſermonem produxit vt videatur dixiſſe ſpiritum ſanctum non ſolum eſſe dilectionem patris ⁊ filij qua ſe inuicem ⁊ nos diligunt. ſed etiam qua diligimus deum. Sed virum ipſe ſit charitas qua nos diligimus deum in ſequenti explicabitur.

Redit oſtendere quod propoſuerat. ſcili⁊ q̄ ſpiritus ſanctus ſit amor: quo pater a filio ⁊ filius a patre diligitur.

Nunc uero quod icepimus

oſtendere curemus. ſ. ſpiritum ſanctum dilectionem eſſe ſiue amorem patris ⁊ filij. quo. ſ. pater diligit filium ⁊ filius patrem. De hoc Hiero. ſuper. xiiij. pſal. ait. Spiritus ſanctus nec pater eſt nec filius. ſed dilectio quam habet pater in filium ⁊ filius in patrem. Augu. quoq; in ſexto lib de trinita. ait. In omnibus equalis eſt patri filius ⁊ eſt vnius eiuſdemq; ſubſtantie. Quapropter etiam ſpiritus ſanct⁹ in eadē vnitate ſubſtantie ⁊ equalitate ꝓſiſtit. Hiero

Quid ſit ſpiritus ſanctus hic aperitur.

Siue enꝫ ſit unitas ambo

rum. ſiue ſanctitas: ſiue charitas. manifeſtum eſt q̄ non aliquis duorum eſt quo vterq; cōiungitur: quo genitus a gignente diligat. genitorem q; ſuum diligat. ſintq; non participatione: ſed eſſentia ſua: neq; dono ſuperioris alicuius. ſed ꝓprio ſuo ſeruantes vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. Ecce hic habes ſpiritum ſanctum eſſe quo filius diligitur a patre ⁊ pater a filio. ⁊ quo illi duo ſeruant vnitatem pacis. Spiritus ergo ſanctus vtiq; Auguſ⁹. in eodem. commune eſt aliquid patris ⁊ filij: quicquid illud eſt. At ipſa communio cōſubſtantialis ⁊ coeterna eſt que ſi amicitia communiter dici poteſt dicatur ſed aptius dicitur charitas: ⁊ hec quoq; ſubſtantia. quia deꝰ ſubſtantia eſt. ⁊ deus charitas eſt. Tria ergo ſunt ⁊ non amplius: vnus diligens eum qui de illo eſt. ⁊ vnus diligens eum ⁊ ipſa dilectio. Que ſi nihil eſt: quomodo deus dilectio eſt. Si non eſt ſubſtantia: quomodo deus ſubſtantia eſt. Auguſ.

Quod ſpiritus ſanctus ſicut communis ē patri ⁊ filio: ita commune nomen hꝫ ꝓpriuꝫ.

Hic notandum eſt quod ſi

cut ſpiritus ſanctus in trinitate ſpecialiter dicitur charitas que eſt patris ⁊ filii vnio. ita et nomen tenet ꝓprie quod patri ⁊ filio communiter quodammodo cōgruit. Unde Augu. in. xv. libꝝ de trinitate. Si charitas inqt qua pater diligit filium ⁊ patrem diligit filius ineffabilem communionem demonſtrat amborum. quid conuenientius ꝙ vt ille ꝓprie dicatur charitas: qui ſpiritus eſt communis ambobus. Hoc enim ſanctus creditur et intelligitur: vt non ſolum ſpiritus anct⁹ charitas ſit in illa trinitate. Sed non fruſtra ꝓprie charitas nūcupet ꝑpter illa que dā ſit ſicut nō ſolus illa trinitate vel ſpūs ē vl ſcīs q̄ ⁊ pi ſpūs ⁊ filius ſpiritus. ⁊ pater ſanctus: ⁊ filius ſanctus. ⁊ tamē ipſe non fruſtra dicit Augu.

spūs sanctus. Qui enim est cōmunis ambobus id vocat ipse, pprie qđ ambo cōmuniter. Alioquin si in illa trinitate solus spiritus sanctus est charitas, profecto z filius non solū patris sed etiam spiritus sc̄i filius inuenit. Ait enim aplūs de deo patre. Transtulit nos in regnum filii charitatis sue. Si ergo non ē ista trinitate charitas nisi spiritus sanctus: filius ē etiā spūs sc̄i. Sz qđ hoc absurdissimū est restat vt nō solus ibi sit charitas spiritus scūs sed propter ista de quibus satis disserui propie sic vocatur.

QUIrca distinctōem decimā quero: vtrū spūs scūs pducat per modū volūtatis. q nō. qa nā est vis infinita redō z similitudō milia pcreās sm illā cōem descriptionem nāe. spūs scūs est filius producēti. igit pducit per nām z nō per volūtatē. Ire Auero. 8. phy cōmēto. 46. vbi vult q vnius nāe est vn vnus modus cōmunicādi. igit si diuina natura cōicat p modū nature nō cōmunicabit per actum vel modū voluntatis. Preterea volūtas est potētia actiua in creaturis: nō igit factiua. z ita a filio deo volūtas sī ē potētia opatiua nō videt ee potētia pductiua, pbatio pme pntis. qz sicut in creaturis se hūt actiua z factiua ita in deo pductiua z opatiua. sicut enim in creaturis actiua bs actū imanentē z obiectū ꝓpriū oppositum, factiua habet obiectū pducti z actū transeūtem, ita in diuinis actus opatiue imanet actus pductiue nō manet, operatiua etiam ꝓpriū obiectū, productiua autem nō ꝓpriū terminū. Item nihil pducit actu volūtatis nisi ꝓcognitū ex. 5. de tri. c. 2. ergo si spūs scūs pducatur erit ꝓcognitus anteq̄ pducat. z tūc a patre cognosceret filio cognitione intuitiua qz multa alia in diuinis videt ee ꝓnēda cum alia sit imꝑfecta, fed cognito qđ est eius inquātum cognoscit anteq̄ pducat non videt esse intuitius: qz cognitio intuitiua nō est res nisi vt est in se presens z existēs ergo cē. mcōueniens autem est spiritum sanctus ante a patre z filio cognosci non intuitiue. Contra Augu. 5. de tri. c. 7. vel. 51. spiritus sanctus est nisi a patre z filio nō quomodo natus: sed quomodo datū ergo pre modū datī vel doni conuenit pduci per modum voluntatis, cuius est ex liberalitate sua dare: vel donare.

Ad questionem dico q sic

qz in deo est volūtas sicut apparuit in. 1. c etiās ex diffione de attributis. di. 8. patet etiam ex hoc q deus ex natura sua est beatus. beatitudo nō est sine voluntate vel actu voluntatis est etiā in eo volūtas subrō ne ꝓncipij pducti. qz ꝓncipia pductiua ex quo de se nō dicāt imꝑfectionē reducunt ad aliqđ vnus pfectum vel ad aliqua pfecta in tāta paucitate ad quan tam reduci pōt, nō pōssunt autē oia reduci ad vnicū ꝓncipiū productiuum vel actiuum. qz illud vnicum haberet modū determinatū agendi alterius istorū s. nature vel volūtatis: qz inter modos istos producendi est nō aliquis modus medius. igit nō possunt hic reduci ad minoꝛ paucitatez q̄ ad dualitatem. s. ꝓncipij ꝓductiui per modū nature z per modū voluntatis, z cum illa ad que tanq̄ ad perfecta stat tota reductio ꝓncipioꝝ sint simpliciter pfecta ambo ista ꝓncipia sub ratione ꝓprie sua ponētur in deo vt ē principium pducens. Et ex his vltra pobo conclusionē ꝓncipalem. in quocūq; est ꝓncipiuꝫ aliquod qō exercitione sua est ꝓncipium producitiuū illud erit in eo ꝓncipium pducendi si est in eo fine imꝑfectione. z non intelligat ꝓhabere aliquod pductum simplr adeqtum, in deo autem vt pbatum est ē formaliter volūtas ex natura rei. z hoc sub ratione ꝓncipii productiui liberi respectu amoris. z patet q est ibi fine imꝑfectione, igit erit in eo ꝓncipiū pducendi amorem. z hoc sm ꝓportiones perfectionis sue in cōparatione ad obiectum ꝓtātum, ita q sicut volūtas creata est ꝓncipiū producēdi amorem creatū tantū qđ to amore ipsa pst amare obiectū qui dicit amor adequatus, ita illa volūtas est ꝓncipiuꝫ pducēdi amorem tm̄ quāto ipsa nata est amare obiectū infinitum natura est autem amare obiectū infinitū infinito amore, ergo nata est esse ꝓncipiuꝫ producēdi amorem infinitū. nihil est autem infinitū nisi sit ipsa essentia diuina. ergo ille amor est essentia diuina, ille autē amor ꝓductus non est natus esse forma inherens. q; nihil tale in diuinis. igit est per se subsistēs. z nō idem subsistēs cum ꝓducēte. q; nihil ꝓducit se ꝓmo de trini. c. i. igitur est personaliter distinctū. hanc personā dico spiritum sanctū: q; filius non sic ꝓducit vt ꝓs dis. 6. sed per actum nature fue intellectus.

Hic tamen sunt tria dubia. ꝓmum quomodo volūtas potest esse ꝓncipium cōmunicandi in natura cum ita nō sit in creaturis. Secūdo quo modo volūtas posset esse ꝓncipium ne cessario pducendi. z que necessitas requirit in ista productione. tertio si ꝓductio sit necessaria quomodo nō est ꝓmo dum nature, sed distincta contra illam z libera.

Quantū ad ꝓmum dubium dicit. qz volūtas potest esse ꝓncipium in diuinis quadrupliciter, vno modo appellat natura ipsa essentia diuina in qua tres ꝑsone diuine cōsistunt. z dicitur natura sic pure essentialiter. secūdo modo dicit natura ꝓncipius actiuus naturale. z natura sic dicta est vis ꝓductiua similis ex similī. z sic potētia generandi actiua in patre est natura. z sic est essentiale contractum ad notiale. qz ista natura diuina potēcia, ꝓmo modo, natura enim que est ipsa essentia diuina vt est sub ꝓprietate paterna determinata ad actum generādi est potētia generādi actiue in solo patre existēs. Et istos duos modos nature tagit Mill. 5. de tri. c. 17. dicens de filio q ex virtute nature ēdem nā natiuitate subsistit. Tertio modo dicitur natura qualiter vis naliter existens in natura ꝓmo modo dicta: que scilicet vis z si sit liberaꝛ tamē hoc modo potest dici natura. z sic voluntas in deo dicitur natura. qz. s. est naturalis potētia existēs in nā diuina naturaliter. Quarto modo dicitur nā incommutabilis necessitas circa aliquem actum. z sic natura filio quarto modo dicta non est nisi conditio et modus circa actus eliciti⁹. Et his ad ꝓpositum dicitur q natura tertio modo est ꝓncipium ꝑpirandi. qz volūtas est vis elicitiua ꝑspirationis vt est liberaliter alitatis agens quarto modo. Conuenit etiā eiꝰ natura ꝓmo modo non eliciti⁹ se fed bius cum fecīs do modo non conuenit omnino. Et bis ad ꝓpositus dicitur q nec intellectus nec voluntas ratione qua simpliciter intellectus z volūtas sunt ꝓncipia eliciti⁹ actuum notionaliū per quos ꝓducitur similte in forma naturali ipsi ꝓducēti qz in quocūq; essent essent ꝓncipia ꝓductiua vel eliciti⁹ actū um simulū quibus ꝓducere ẽt simile in forma. quod falsum est in creaturis. sunt enim solum modo ibi ꝓncipia eliciti⁹ actuum naturaliū notionaliū vt sunt in natura diuina. z vt sic per illam habent in se naturalitatem quādam ad ꝓductiones notionales. sm hoc enim diximus in q̄one quadaꝫ de emanationibus in generali q inte⁹ volūtas vt sic

simplr intellect' ꝛ uolitas. ꝛhodo. ſ. intellectuali et uolitario agẽtes trĩ ſunt ꝓncipia elicitiua actuũ ẽntialiũ qui ſunt intellectigere ꝛ uelle. ij. hoc ſit paſſiue ꝰ pte intellect' ꝛ actiue ex pte uolitatis. vt aũt ſunt nã ꝓncipia actiua naturier elicẽtia act' ſunt ꝓncipia actiua elicitiua actuũ nortialiũ q ſunt generare ꝛ ſpirare ꝛ hoc neceſſitate naturali. q; impoſſibile ẽ deũ ꝑ ꝓncipia q ſunt nã in uplo ꝑ act' nõ elicere. ¶ Ad cuius declarationẽ ſciẽdũ ꝙ ꝑ naturale bñt a nã diuina ꝙ ſunt intellect' ꝛ uolitas. ſed aliter ꝛ aliter ꝙn intellect' diuin' ꝑ ipſam coicidẽdo in rõnem nãe ꝙ eſt rõ ꝓncipalis elicitiua act' notionalis. ꝛ hoc iuxta mo' nãe ꝓdictũ vt eino nalitas iſta ſit ꝓxia. ꝛ rõ intellect' ſit coceptiua. vel ꝙn coceptiua. ꝓpter ꝙ non niſi modo nãe ꝛ nãli impoſſibili ꝓtens nortionale eliciat vt magis ꝓprie dicat ꝑ generare natura intellectiua. ali ꝙn nati intellectur. vt intellect' ꝓtius intelligatur quaſi determinare nãm ꝙ ecouerſo. ꝛ ſm hoc ratio qua ꝓductꝰ eſt nã elicẽte dicit filꝰ eſt ꝓma. ꝛ ratio qua dicit' vbi eſt reſpectus illi' quaſi ſecũda. ¶ Uolitas aũt hs nã ſpam nõ vt coincidẽdo in rõnem naturie ſecũdo mõ dicte. ſed hũdo amnes ſibi quãdã vim nãe ꝓmo mõ dicte ex hoc ꝙ fundat' in illa: vt nãlitas iſta in uolitate nullo mõ ſit ꝓuentes eius libertate: nec ratio eius eſt rõ elicitiua act' eius nortionalis pene ſeõm modũ nã. hoc enim eſſet oino cõtra ipam libertate. ſed ꝓtius vt ſit cõſecutiua ꝛ anneza liber tati. ꝛ hoc nõ vt aliquãdo quo uolitas ſuũ actũ nortiõa tem elicat ꝓncipiatiue. ſed vt ꝛ ad aliquo aſſiſtẽte eo luntati uolitas ipſa ex vi quã hs ex eo qõ eſt uolitas libera põt elicere actum ſuũ nortionalẽ quẽ fine illo aſſiſtente oino elicere non poſſet.

Quantum ad ſecundũ: du

biũ dicit' q tripler eſt actio uolitatis. ſm ã ẽ elicita a uolitate vt uolitas ſm ſimplr abſq; oi naturaliza te ꝛ necẽſitate vr eſt illa q̃ ꝓcedit a libertatis arbitrio. ſiue in deo ſiue in creatura intellectuali ꝛ in nobis tendit ſolũmodo in bonũ a matũ qõ eſt circa ſum mũ bonũ. Secũda q̃ eſt elicita a uolitate vt eſt ſim pliciter uolitas ꝛ hoc ẽ ſola naturaliter necẽſitatis ẽ imutabilis annexa illi actioni vt ẽ illa que ꝓcedit a libertatis arbitrio. ꝛ tẽdit in ſummũ bonũ ama tũ ꝛ apte ꝛ uiſum. Tertia q̃ ẽ elicita a uolitate ſi vt ẽ uolitas ſimplr. ſed vt ẽ nã nãlitate ſibi annexa ito mõ dicto vt ẽ illa q̃ ꝓcedit a uolitatis libertate: ſolo deo ẽ tẽdit nõ ſolũ in bonũ ſummũ amatũ ꝛ uiſum ſed ẽ in ipſum amore ꝓcedẽte quo inẽtiue amat ſe diuerſimode tẽdat in vtrũq;. ꝛ hoc ſm alia ꝛ alias neceſſitate imutabilitatis annexa ipſi actioni. inquã tum enim actio ordinat' in amatũ ſummũ ab ipſa ſola uolitate ratione qua eſt libera. ꝓcedit neceſſitas imutabilitatis in actione eius ſecũda ꝛ in actiõe eĩ tertia. inquãtum vo actio ordinat' in amoẽ ꝓducti tendẽte in amatũ tertio natiuũ voluntatis. ſic ab illa nãlitate annexa uolitati ꝓcedit neceſſitas imutabilitatis circa ſolũ actũ nortionalẽ elicitũ a uolitate vt potius ab ipſa libertate uolitatis vt ei talis natura litas eſt annexa.

Contra dicta primo quan

tum ad hoc ꝙ ponit de illa aſſiſtẽtia nature ipſi uolitati vt uolitas vi illius aſſiſtẽtie poſſit cõcare nãm Quero ꝙd eſt iſta aſſiſtẽtia videl ꝙ nõ ſit neceſſaria ad iſtã cõcationẽ: q; habito ſuppoſito perfecto agente ꝛ ꝓuentẽ actioni ꝛ ꝓncipio quo agẽdi ꝑfecto non vr eẽaliqd aliud neceſſariũ ad agẽdũ. ſed ꝑte ſolatio luntas eſt ꝓncipiũ quo reſpectu actus nortionalis. er cõſtat ꝙ ſuppoſitũ agẽs eſt perfectũ ꝛ ꝓuentẽ actioi ꝛgit nõ videt' illa coaſſiſtẽtia eẽ neceſſaria ad talẽ actionẽ. ¶ Preterea qñ aliqua ſic ſe hñt q̃ ꝑs ꝓs ꝑs ſterius cõcurrit ad aliqd actionẽ illud qõ eſt ꝓs ꝑn cipalius cõcurrit ad illã actionẽ. ſed ẽntia q̃ eſt natura ꝑt accipiũt nãm ꝓmo modo in qua tres ꝓnedi uine ꝓſitũ eſt ꝓo: uolitate. igit ſi natura ito modo ꝓcurrat ad actionem vr aſſiſtẽs uolitati neceſſario erit ꝓncipalius vt in ilta ꝓductione. igit cõtradicto nẽ includit ꝙ cõcurrat vt aſſiſtẽs cõmitãs uolitatẽ ⁊ nõ ꝓuentes vt ipſi dicũt. ¶ Preterea q ponitur vnita neceſſitas in uolitione. ſ. libertatis ꝛ duplex ꝛ ſpiratione. ſ. libertatis ꝛ nãlitatis videt' eẽ cõtra ipm ꝛ ꝓtra veritatẽ: q; ipſe ponit actus nortionales fundaꝛ riſuper ẽntiales. vel in ẽntialibus. ꝛ oẽs cõcedunt cõiter ꝙ act' ẽntiales aliquo mõ ꝓcedũt actus nortionales. nõ videt' aũt q̃ in fundato poſſit eẽ aliq; neceſſitas formaliter maior ꝙn in eo in quo fundat'. vel ꝙ duplex neceſſitas ſit in fundato ꝛ vnica in fundante. ꝓbo: q̃ tũc per impoſſibile vel incõpoſſibile ſequi tur vna neceſſitate ab altera adbuc remanebit illo fũ datũ neceſſariũ. nõ aũt remanebit illud in quo fũda tur neceſſariũ. q; nõ habuit niſi illã vnicã neceſſitatẽ à circũſcribit' a fundamẽto. igit poſſet illa ꝓxia poſi tã neceſſitas eſſe in fundato ꝛ non in illo in quo fũda tur. Et hoc ad ꝓpoſitum. q; ſi actus ſpirãti habz ne ceſſitatẽ et libertate voluntatis ꝛ ꝑter hoc ex illa na turalitate annexa uolitati ad actus dilectiois ſim plicis nõ ꝛ niſi tñ ſm am neceſſitatem. ergo circũ ſcripta ꝑa neceſſitate circũſcribet' tota illa neceſſitas que erat in fundamẽto ⁊ adhuc remanet alia neceſſitas in ꝓductione illa. ſ. illã q̃ eſt ex natura litate. ¶ Preterea videt' ꝙ tota naturalitas nõ con ſequat actũ uolitatis: q; ſit a comperit uolintati ꝑ ipſam et hoc ꝙ fundatur in eſſentia diuina. igit cum ꝓs ſit ratio eẽntie diuine ratione uoluntatis quicquid ſequitur rationem eẽntie diuine: vel uolitatem ratione eſſentie cõſequitur eam ꝓportiõs q̃ illud qõ ſequit' voluntatẽ vt uolintas eſt. ꝛ ita videtur ꝙ naturalitas illa ꝓcedat aliquo modo ipſaꝛ li berratem. ꝛ per cõſequẽs impediet ipſam libertatẽ ¶ Preterea cõtra opinatem ꝙ argumẽtum eſſet il lud qõ ipſe facit ſi intellectus ꝛ uolitas eẽnt ꝓncipi um cõmunicandi naturã vnitate tales potentie. igit creaturie eſſent tales potentie ꝓpter ꝙ cõmunicandi naturam ſi omnino eſſet alia rõ formalis intellectus ꝛ uolintatis in deo ꝛ in creaturis. Et ſimiliter que eſt neceſſitas diſtinguendi inter uoluntatẽ quaz ponit ꝓncipium eliciendi actum ꝛ naturam quã ꝓponit coaſſiſtere uolintati eliciẽnti ſi tãtum eſt iter iſta diſtinctio rationis. ſicut videl alibi entire de diſtinctione attribuꝛ in deo ꝛ in diuinis.

Aliter dico

ꝙ voluntas põt eſſe ꝓncipium cõmunicãdi naturaz ⁊ non voluntas vt cõmuniter ſumpta ad creatam ꝛ increatam. ſed voluntas vnde infinita eſt. eſt enim infinitas ꝓprius modus voluntatis diuine ſicut et cuiuſcũq; alterius ꝑfectionis ẽntialis. hoc pater ex ratione poſita ꝓxia ad ſolutionem queſtionis. ꝙ voluntas eſt ꝓncipium amoris ſibi ad equati. hoc eſt tanti amoris quanto ipſa nata eſt amare obiectũ nata eſt autẽ amare obiectũ infinitum infinito amore. igitur ⁊ eſt ꝓductiua infiniti amoris. ꝙquid eſt infinitum formaliter eſt ẽntia diuina. ergo ipſa vo luntas eſt ꝓncipium cõmunicandi eſſentiam diuinam amoꝛe ꝓducto. Et ſi queras a me de coaſſiſtentia nature aliquo modo dico ꝙ nõ ops voluntati vt eſt ꝓncipium cõmunicandi naturam aliquo modo ſpeciali aſſiſtendi ponere naturam coaſſiſtere ſi natura poſſit eſſe ꝓncipium cõmunicandi naturam ⁊ non uolitas niſi ponere ꝙ aliqua ꝑfectio mi noꝛ voluntatis ꝙ nature nulla ẽ ait talis ꝓxi ſpecie

q⁹ simpl⁹ ita est pfecta volitas infinita ficut nā infinita. Ad scām dubiū de necessitate p⁹ q⁹ dē: q⁹ pn cipiū ꝓductiuū perfectū pōt dare ꝓducto oēm pfectionem q̄ sibi nō repugnat. volitas infinita ē ꝑncipiū ꝓducēdi perfectū. igit pōt dare ꝓducto suo pfectōs sibi cōpetēte. nō aūt repugnat sibi necessitas. imo cō uenit necessitas sibi q⁹ nulli ens pōt ē⁹ possibile nō necessariū. igit sibi ꝑncipiū q̄ ē volitas infinita erit sufficiēs ꝑncipiū dādi necessitatē buic ꝓducto. ſi aūt ē ꝑncipiū quo pōt dari necessitas ꝓducto. igit datur q: nulli q̄ nō ē necessariū pōt dari necessitas ex se: ex vltra se est pn⁹ quo dat necessitas ꝓducto. igit ꝛ. ꝓductioni. ꝓducti eni capit ēē ꝓductione. nō pōt aūt aliq̄d cape q̄ necessariū per ꝓductionē nō necessaria Istud arg⁹ ſ⁹ a poſteriori vī cōcludere necessitatē ꝓductionis ex necessitate ꝓducti. ſed grīa ratio a pōſitiue cā q̄d ſit p q̄ volitas ista dat necessitatē iſti ꝓductioni. C. R. Indeo q nec volitas infinita ex se ſola dat necessitatē amoi ꝓducto: cōparādo ipam ad q̄ cūq; obm nec ſolū obm amatū q̄ ē finis cōparatum ad quācūq; volitatē dat necessitatē actus voledi vī ꝓducēdi amoris. ymō pbo. q⁹ volitas nō est ꝑncipiū pū necessariū ꝓducēdi aliq̄d amoz alicuius obi ni ſi ſit necessariū ꝑncipiū amādi illud obiectū. volitas aūt infinita nō ēſt necessariū ꝑncipiū amādi obiectus niſi infinitū. q: tunc de⁹ necessario amaret q̄libet creatur ā imo ē omne amabile. ḡ nec ē necessariuꝫ ꝑncipiū ꝓducēdi amoz ſui cōparādo illud ad q̄cūq; obm. C. ⁹ pbatis eſt ex fru. li. 4. 4. 4. 9 volun tas ꝑ one volitatis in cōi nō necessario ēdit ſine C. Et ſi rideas 9 volitas pōt cōſiderari vt volitas vel vt nā cōparādo ad ſine vel ad ea que ſūt ad fines vt cōparat ad ea q̄ ſunt ad fine est volitas. vt autē cōparat ad fine est nā. ſ⁹ mere necessitas illud im probat ex auctoritate r̄one. r̄one q: non ſunt eiusdē potētie actiue oppoſiti ad idē agēdi. ꝛ maxime iſti nā liter ꝛ libere qui pditiguiſt potētia actiuam: quia ſi volitas cōparat ad fine per modum nāe. ꝛ ad entia ad fine ꝑ modū libertatis ipſa nō erit potētia actiua vna respectu⁹ ꝛ. ⁹ tūc nulla potētia erit que eligat ens ad fine ꝑpter fine. nulla enim potētia eligit ſ⁹ ꝑpter illud nīſi velit vtrūq; errꝛm ſi cut nulla potentia cognitiua cognoſcit cōclusionē ꝑpter ꝑncipiū niſi eadē cognoscat ꝑncipia ꝛ cōclusiones ſicut arguit phi. 2. de aia de ſenſu cōi. Auctoritas ē Aug. in ench. c. 75. vel. 88. vel. c. 86. ꝛ ponit a magro li. 2. di. 25. c. 5. neq; enim culpāda ē volitas aut volūtas nō eſt aut libera dicēda eſt qua dri ſic eſt volum⁹ nec fr̄a miſeri non ſolū nō vel immiſſe ſed aq̄ſi velle poſſe. imo vult igit dicere q⁹ volitas illa qua volum⁹ ꝑtitudinē eſt libera. ſed nulla fr̄a magis necessario reſpicit volitas q̄ ꝑtitudinē in cōi. igit nulla fr̄a necessario reſpicit. ꝛ ſta riſio ponere ſpūm ſcm ſpirari nō libere: ſed ꝑ modū nāe q: ex ꝑncipiū eſt volitas nō vt libera ſed vt nā. ita dico q⁹ necessitas huius pductionis amoris adēſpiri nō ſit ex necessitate ꝑfectionis qua formaliter hās volitatē diligit ē ex infinitate vo litatis: ꝛ ex infinitate bonitatis obi. q: neutrum ſine altero ſufficit ad necessitatē. ſta aūt quo ſufficiunt ſi mō q: volitas infinita nō pōt nō eſſe recta nec pōt ēē in actu: q: nō pōt ēē potētialis. igit necessario ē in actu recto. nō aūt oē velle eſt pecc̄reatū q⁹ eſt ab illa vo luntate recta ſoli. ſi nihil ſit voledi ex ſe ſed tm q: ē volitū ab illa volūtate recte. ēentia eni diuina que ē ꝑma obiectū illi⁹ volitatis eſt ex ſe voleda. igit volūtas illa de necessitate ē in actu recto volendi illō obm: q⁹ eſt ex ſe recte voledū. ſi ſicut ex necessitate ē ꝑncipiū volendi ita ex necessitate eſt ꝑn⁹ ꝑducendi amoz illi⁹. ꝛ tūc dico q: nec ſola volitas infinita pōt ſe nō determinādo ob⁹ cui⁹ ſit nec ſolū bonū infinitū nō determinādo q⁹ volitatē reſpiciat vt eſt obm ē totalis cā necessario diligēdi nec ētia necessario pducēdi amoz ē adeq̄tus ſed infinita volitas bñs tale obiectū q⁹ eſt ex ſe re tete amādū pfecte pīs ē rōne necessario ēdi voledi illud bonū ⁹ ſpirādi amoz ē illius boni ꝛ talis volitatis ba bēs tale obm pīs ē ꝑncipiū cōcādi nām diuinā. ga ꝑn⁹ ꝑducendi amoz ē infinitū. ꝑducti. talis. n. amoz ꝑduct⁹ ꝑportionalē tam potētie q⁹ obiecti. nō ē aute ita q⁹ volitas infinita reſpicit bonū amabile finitus q⁹ ſ⁹ ibi act⁹ ē infinit⁹ quātū ē ex pte volitatis diuine nō tñ infinite quātū ē ex pte obi. C. ſs vtrū volitas infinita ſit ꝑn⁹ finiti. nō tñ amādi bonū infinitū: ⁹ finita. ꝛ ꝑducendi amoz talis boni. ꝛ hoc vel eadē ꝑductione ꝑm rē. ꝑducit ſpūs ſcūs. alia tñ ſm rōnes vel oino alia vel nulla de hoc ſās: q: ſilez ꝑs difficultatē cū ꝓductione vbi vtrū inte⁹ diuin⁹ ſit ꝑncipium ꝓducēdi verbū eēntie diuine vel vbū alicui⁹ alteri us intellīgibilis eſſe vel ꝓductione eadē ſm rē cuius ꝓductione verbi diuini, alia tñ ſm rōnem vel alia tam ſm rē q⁹ ſm rōnem.

Ad tertium dubium dicitur

q⁹ nā agit ꝑ impſſionē ſicut inte⁹ non volitas.

Ad argumenta principalia

Ad ꝑmū dico q⁹ illa diffinitio nāe. ꝑbat q⁹ ſpūs ſcūs nō ꝓcedit vt filius ex vi ꝓductionis ſue ꝛ verū ē q⁹ ē imago ꝑris ſicut filius? q: ex vi ꝓductōnis ſue ꝛ ꝑfectionis ſue ꝓcedit vt filius ꝑis. Ad ſcām rīsum ē alias diſſue di. 2. q. 4. ꝛ in illa q̄ne qua ḡrebat vtrū poſſent plures eē ꝓductiones in diuinis. Ad tertiū dicēdū ſicut dixī ē di. 2. q. 7. de ꝓductionib⁹ a ꝑte accitales potentie. 1. actiuā ꝛ factiuā ſūt duāe ꝓductiue potētie gnā liter enim tali ꝑncipio ꝓducit illud cuius ē tale ꝑncipiū ꝓducti⁹ vel in eo in quo ē ſi natū ē illud recipere vel in alio vel in nullo. ſi in nullo q: nihil natus ē recipe illud tūc ꝓducit per ſe ſubſiſtēs ſi potentia ꝓducta ſit ꝑfecta reſpectu ſubſiſtētis ita ē in ꝓpoſito. volūtas qua ꝓducēs ꝓducit nec agit ſi ſup poſito ꝓducēdo in quo ē: nec facit ꝓducēdo ſi alio fed ꝓducit terminū ꝑ ſe ſtantē vt perſonam que in nullo recipit ſubiectiue. Aliter eſt reſponſum diſtin. 6. vbi dictum eſt q⁹ ꝓductio nō eſt intellectio formaliter. ꝛ quomodo tūc intellectus pōt eſſe ꝑncipium nīſi intelligendo ſed etiās volendo. Ad vltimum ſ⁹ dendum eſt q⁹ necesse eſt ad actum amandi. ſue ad actum amoris amati eſſe ꝓcognitū hoc dicit beatus Aug. 15. de tri. c. 27. ſed nō ops ipſam dilectionē eſſe ꝓcognitā: puta ſi offerē mihi aliq̄ bonū benefiū non oporteret q⁹ antē ꝙ poſſem habere illā actū amandi circa illud q⁹. ſ. ꝓcognoscam illū actum. ita in ꝓpoſito oporteret eſſe ēentiam diuinā cuius amor ſpiratur eſſe ꝓcognitā ꝑri. ⁹ filio ad hoc vt ſpirent. ſ⁹ non oporteret in iſto inſtanti originis concedere ſpūm ſcūm qui eſt amor ſpiratus eſſe ꝓcognitum ꝑri ⁹ filio. ſ⁹ in inſtāti eternitatis ſit tota trinitas nota cuilibet perſone in trinitate q⁹ diſtinguēdo inter inſtantia originis nō diſtinguit inter ꝑturationē ⁹ duratiōem. ſed nō a quo quis ſit C. Aliter poſſet dici q⁹ in illo ſecūdo ſigno originis antē ꝙ intelligat ſpiritus ſanctus ſpirari ꝑ ꝑtem ⁹ filiuꝫ cognoſcit ſpiritum ſanctū vt intuitiue ſ⁹ non vt exiſtentem in ſe q: cognoſcunt eſſentiam diuinam que eſt ratio cognoſcendi intuitiue quodcūq; obiectū intelligibile. ſicut trinitas cognouit creaturam ēt intuitiue antē ꝙ ꝓduceat. ga ēentia ſua q⁹ ad iuē ēſt ꝑfectiſſime cognoſcendi oia alia ꝛ poſſe eſt ratio cognoſcēdi intuitiue q⁹ uber cognoſcibile ſ⁹ nullum exiſteret in ſe.

Jsta est distinctio decima

Jn qua magr postq̃ egit de generatione filij ꝓpr̃ie, in cipit agere de ꝓcessione spũs sci ab vtroq; Ea pr̃ie et filio. Et circa hoc tria facit. Primo enj ostdit spm sanctum amor̃ ee ꝑris ⁊ filij. ⁊ ꝑnis ꝓcedere ꝑ modum volũtat. Secũdo subiũgit q̃ amor ꝓuenit̃ er̃ apprio ꝓpr̃ie filone spũs sci. Tertio excludit q̃ et ꝑris scis cõuenit̃er noiaĩ noiaĩ nie cõi. Quantũ ad pr̃a dicit q̃ filius, quoꝛ gliber ⁊ ꝑpr̃ dici spũs scũs. Primus facit a ꝑncipio distinctionis vsq; ibi. Jllic maĩsestaunt se diuise. Secundũ subiũgit ab inde vsq; ibi. Dic notãdũ est. Tertiũ subiũgit ab inde vsq; ad finẽ distin. Jn ꝓmi sentẽtia magri ꝛtat in trib⁹ ꝓpoñb⁹ ꝑnũ ꝑma ⁊. Charitas seu amoꝛ essentialis spũ sci appropꝛiat̃ er cõis toti trinitati. Et ꝓbat sic. Sicut ee b⁹ sapia ad tota trinitat̃e ⁊ ad filiũ, ita ee b⁹ amoꝛ ad trinitat̃e ⁊ ad spm sanctũ. Sed sapia essentialiter dicta cõuenit toti trinitati. ⁊ tanẽ appropꝛiat filio. igit charitas seu amoꝛ pr̃ˢ ꝓuenit̃ et toti trinitati. ⁊ mappropꝛiat spũ sci ꝛ̃ vt aĩtuit ꝓpo Aug⁹ ꝑs⁹ maioꝛ. sed minoꝛ ꝑbas magr in ter. propoñ ꝑmo q̃ spũs scũs sit amoꝛ vel dilectio ꝓris ⁊ filij. q̃ ꝓbat auctoritate. b. Aug. 14. de tri. dicẽtis, q̃ spiritus scũs nec ꝓris ⁊ filij nec filij est solꝰ: sed ambo⁹ Et ꝛ cõe quo inuicẽ se diligũt ꝑ ⁊ filij⁹ nobis insinuat charitatẽ. Postea remouet magr quãdã dubitatiõnem ex ꝛtã et dicto. 14. c. ꝑmo canonice sue vbi dic Deus charitas ẽ. Et. aliqs sit spũs scũs ⁊ amoꝛ: siue dilectio ⁊ charitas. Cur tic Joãnes nõ dixit. spiritus scũs charitas ẽ. sed dixit. deꝰ charitas ẽ. relinquẽdo nos hĩ dubiũ: an intẽdat ibi de tota trinitate loq̃ aut de aliq̃ ꝑsona in ꝑticulari. Ad q̃ nõ rndet magr q̃ charitas dilectio seu amoꝛ is sit cõis toti trinitati. tũ q̃qs appropꝛiat filone spũs sci. ficut et sapia cõis est ot⁹ ꝑsonis. ĩ ꝑticulꝛ appropꝛiatur filio. Et tã q̃uis nomẽ legis cõe sit toti veteri testo. appropꝛiat tñ legi moysi. er q̃ⁿ fil⁹ ꝑpn⁹ ps ꝓpõnẽ ee vera. Sed q̃ ꝓpõnẽ hec. Charitas seu amoꝛ ꝑsonalis nulli alteri ꝓprie cõuenit q̃ filius spũs sci ꝑsonalitati. Et ꝓbat sic. Jlle⁹ solus ꝑsonalitati, ⁊ nulli alteri charitas siue amoꝛ ꝓpr̃ius ꝓprie cõuenit qui filius ꝑ modũ dilectionis procedit. q̃ talis ẽ ꝑsonalis spũs. igitur charitas seu amoꝛ ꝑsonalis spũs scũ ꝓoprie soli cõuenit. Et tnet ꝓma. ⁊ maioꝛ. sed minoꝛ ꝑbas magr in textu inducit tale dubiũ. Actus Joãnes dicit in ina canonica vbi supra q̃ dilectio er deo ẽ. Cũ ergo tas filius q̃ spũs scũs sit er deo, non ꝓpatuitatẽ: aliq̃ ꝓcessionẽ dubitat q̃s illoꝛ dilectio vocat. Et rndet q̃ spũs scũs. ⁊ hoc ꝓbat ꝑ textũ sequẽtẽ in eadẽ canonica. vbi ꝓpõit dicit. Dilectio q̃ nos facit in deo manere in deo ẽ: subiungit. In hoc cognoscimus q̃ in deo manem⁹ ⁊ ipse in nobis: q; de spũ scũ dedit nobis. Scũs itaq; spus de quo dedit nobis facit nos in deo manere. Jnfinuãs ꝓhoc spm scm facere illã dilectionẽ quẽ ee deo. Et ita ꝑfirmat magr ꝓ auctoritates scõz q̃ pr̃ˢ dicitera. igit ꝓpõ ꝓa. Et tertia. ꝓpõ ẽt hec. Spũs sctus rõne cõis originalis ꝓncipij est noie spũs scũs noiaĩ. nõ obstãte q̃ illud nomẽ fit cõe oibus tribus ꝓmissa. Et ꝓbatur sic. Nõ cũqs cõueꝛ ⁊ cõuiter b⁹ originez, a duob⁹ ꝓuenit̃ ẽ simile noiaĩ noie cõuenĩti ambob⁹. ꝛ spũs scũs b⁹ cõez a ꝓris ⁊ filio originẽ. igitur ꝓuenit̃ er b⁹ denotatiõnẽ eis cõem vt ꝓdict ꝓpõ ꝓdicta. Aug⁹ ꝑpper clarũ ẽ maioꝛ. sed minoꝛ ꝓbatur tra auctoritate. b. Aug. igit ꝛc.

¶ Nõ spiritus sanctus procedit a ꝑre ⁊ filio.

Di.ri.

Jc dicendum est

spiritum sanctum a patre esse ⁊ filio ⁊ procedere a patre et filio: quod multi hereꝛici negauerunt. Quod autem de vtroq; procedat, multis diuinorum eloquiorum testimoniis ostenditur. ¶ Dicit enim apostolus. Odisit deus spiritum filii sui in corda vestra Ecce hic dicitur spiritus filii. Et alibi. Qui autem spiritum christi non habet hic non est eius. Jpse etiã filius de spiritu sancto dicit in euangelio. Quem ego mittam vobis a patre Patris autem spiritus dictus est vbi legit. Si spiritus eius qui suscitauit christũ a mortuis habitat in vobis. Et ipse ꝑpr̃ dicit. Nõ enim vos estis qui loquimini. sed spiritus ꝑris vestri qui loquitur. Et in alio loco. Quẽ mittet pater in nomine meo. Et alibi ipse filius de spiritu sancto ait. De patre procedit. Nũ ⁊ aliis auctoritatibus pluribus ostenditur q̃ spiritus sanctus a patre ⁊ filio procedit.

¶ Quod greci non concedunt spiritum sanctum procedere a filio.

Greci tamen dicunt spiritum sanctum procedere tãtum a patre ⁊ nõ a filio. Quod ideo dicũt quia ꝑtas in euangelio fidem integram cõtinente: de processione spiritus loquens solum patrem cõmemorat dicens. Spiritus qui a patre procedit. Et etiam ideo: q; in principalibus concilijs q̃ apõ eos celebrata sunt: ita simbola eorum subiuncta anathematibus sancita sunt vt nulli ⁊ tri nitatis fide aliud docere. vel aliter prediceꝛe ꝓibi contineꝛetur liceat. Jn quibus gdem simbolis cum spũs sanctus cõmemoꝛetur ꝓcedere a patre ⁊ non a filio. Quicũqs inquiunt a filio eum ꝓcedere addunt. anathema incurrunt. vnde ⁊ nos arguunt anathematis reos Addunt etiam ad assertionem sue opinionis ⁊ in testimonium nostre damnationis ꝺ simbolo fidei. q̃ⁿ tecũdum traditionẽ predictoꝝ conciliorum Leo tertius rome transcripsit in tabula argentea post altare beati pauli posita posteris reliquit, ꝑ amoꝛe: vt ipse ait: ⁊ cautela fidei ortbodoꝛe. Jn quo gdem simbolo in processione spiritus solus cõmemoꝛat ꝑ ter bis verbis. Et in spiritũ sanctũ dñm ⁊ viuificatoꝛem ex patre ꝓcedentẽ. cum patre ⁊ filio coadoꝛãdum ⁊ glorificandum ⁊c. Jlle est simbolũ quod in missa cantatur editũ i nicẽno concilio. in fine cuius subiunctũ ẽ. Qui aliud docuerit vel aliter prediceuerit anathema sit. Jdeoq; greci nos anathematizatoꝛes dicunt. q; dicimus spm sanctũ a filio procedere: quod ibi non cõtineꝛ. Quod enim secũdi nos ibi dicitur qui a patre filioq; procedit. alterum a latinis est additum. ꝺ filioq;.

Quare dicat. ꝑ ci.

2ª causa

3ª causa

¶ Responsio vbi determinantur predicta.

Nos autem illa uerba ita determinamus. Qui aliud docuerit uel aliꝫ predicauerit uel contrarium docuerit uel contrario modo predicauerit anathema sit. Aliud ergo posuit pro opposito qualiter ꝫ apostolus in epistola ad Gal. Si quis aliud euãgelizauerit. i. contrarium anathema sit. Non dicit. si quis addiderit. Nam si illud diceret. sibiipsi vt ait Aug. preiudicaret qui cupiebat venire ad quoſdam quibuſ ſcribebat. ſicut ad Theſſa. vt ſuppleret quod minus erat addit. nõ quod inerat tollit. Qui autem preter regulam fidei regulam non incedit in via: ſed recedit a via. Ad illud autem quod de euãgelio oppo nunt rñdendemus ita. quia cum dicat in eo veritas ſpiritum ſanctum a patre procedere. non addit ſolo. ꝫ ideo etiam a ſe procedere nõ negat. ſed ideo patrem tantũ nominat. qꝛ ad eum ſolet referre etiam quod ipſius eſt. quia ab illo habet.

¶ Quod greci ſenſu nobiſcum conueniũt ꝫ ſi verbis differant.

Sciendum eſt tamen quod greci cõfitentur ſpũs ſanctum eſſe filiũ ſicut patris qꝛ ꝫ apoſtolus dicit. Spũm filii ꝫ vitas in euangelio. ſpm veritatis. Sed eum nõ ſit aliud ſpũm ſanctum eẽ patris vel filii. ꝫ eſſe a patre vel filio etiam in hoc in eandem mobiꝫ cum fidei ſententiam cõuenire videnẽ lꝫ hꝫ bis diſſentiant.

¶ Auctoritatibus grecorum oſtendit ſpiritum ſanctum procedere etiam a filio.

Unde etiam quidam eorũ catholici doctores intelligentes vnã eãdem qꝫ eſſe ſpiũ ſanctum ꝑ dictor vbor̃ um quibus dicitur ſpiritus ſanctus procedere a filio ꝫ eſſe filii. ꝑ ceſſi ſunt ſpiritum ſanctu etiã ꝓcedere a filio

Athaᵒ. Unde athanaſius in ſymbolo fidei. Spũs ſanctus a patre ꝫ filio nõ factus. nec creat̃ nec genitus. ſed procedens. Ecce ſpũm ſcũm ap-

didimᵒ te dixit ꝓcedere a patre ꝫ filio. ¶ Didimus etiam eo ꝛ martirus doctor in li. de ſpũ ſancto ſpũm ſcũm a filio ꝓcedere dicit. Saluator inquit qui eſt veritas. Nõ enim loquetur a ſe / metipſo. doceſt nõ ſine me ꝫ ſine meo ꝫ patriſ arbitrio. qꝛ inſeparabilis eſt a me ꝫ a ꝑris voluntate. qꝛ ex ſe non eſt. ſed ex patre ꝫ me eſt. Hoc enim ipſum qõ ſubſiſtit ꝫ logtur a ꝑre a me illi eſt. Itẽ. Spũs ſcũs q ẽ ſpũs vitatis. ſpũſq; ſapie nõ põt audire a filio loquẽte q̃ne ſit cũ hoc ipſum ſit qꝺ. ꝑceꝛ a filio. i. ꝓcedẽs deus de deo. Spũs vitatis ꝓcedens a vitate. ꝛ ſolator manãs ex ꝛ ſolatione. Itẽ Cyrillus eẽs in epiſtola Neſtorio directa ait. Spũs intelligitur per ſe ſcũm q ſpũs ẽ. ꝛ nõ filiꝰ. ſed tñ nõ eſt alienus ab eo. Spũs enĩ vitatis noſtaꝛ ꝓfiuit ab eo ſicut ex deo patre Joã. quoqꝫ chriſtus in ome. quadã de exp̃one ſymboli ſic ait. Iſte eſt ſpũs ꝓcedens de patre et filio qui diuidit dona ꝓpa ꝓout vult Jdẽ in alia omel. Credẽdũ eſt ſpũm ſcũm dicim⁹ ꝑ ꝛ filio coequale ꝛ ꝓcedẽte de ꝑre et filio. Hoc credite ne colloqa mala corrũpãt bonos mores. Ecce a doctorib⁹ grecoꝝ apta bẽmus teſtimonia qb⁹ ſpus ſcũs a ꝑre ꝛ filio ꝓcedere oſtenditur. Qꝛ ergo lingua cõfiteatur ſpũm ſcũm ꝓcedere a patre ꝛ filio. Jo.chr.

¶ Orca diſtinctiõem vndecimã. Quero vtrũ ſpũs ſcũs ꝓcedat a ꝑre ꝛ filio. Sñ nõ. Dañ. li. i. c. 7. a ꝑre ꝓcedẽt. ꝛ in filio geſcente ſpũm ſcũ dicimus. Itẽ capi. nulo. 8. ſpũm ſanctũ dicimus exp̃a tre et filio nõ dicimus. Itẽ idẽ in epiſtola de trifagio ad iordanẽ archimedritã in fine pĩem ꝛ verbũ ꝛ ſpiritus ſcũs. ꝛ ſubdit ex ꝑre qdẽ filiũ aũt ꝛ nõ ex filio. ſed ſpũs oris dei. ¶ Item per rõnẽ grecoꝝ nihil tenẽdũ eſt vt articulus fidei niſi qꝺ cõtinet in euangelio qꝺ cõplete cõtinet fidẽ aut ſalẽ in ſcriptura non teſtatũ. ſed nõ videt. exp̃ſſum in nouo teſtãmẽto q ſpũs ſcũs exp̃a cedat a filio. ergo nõ. ¶ Itẽ dilectio in nobis nõ ꝓcedit a vbo qꝛ notitia nõ hꝫ calitaẽ reſpectu volitiõis. ſigit fiũ nec in ꝓtoꝓtio. ¶ Itẽ ſpiratio paſſiua ẽ ꝑ ꝓpia. vni perſone in diuinis. ſigit ꝛ actiua. ꝑbatio conſequentie. vtraqꝫ enim vi eq̃ perfecta ꝛ eque incõcabilis. ¶ Dõra in ſymbolo niceno ex patre filioqꝫ ꝓcedit. ꝛ athanaſiꝰ ẽ in ſymbolo ſpiritus. ſa patre ꝛ filio.

In iſta queſtione dicũtur greci a latinis: vt videnẽ auctoritates D amſ. ſonare ſed de ita diſcordia dicit Lincol. in notula ſũa. ſup ſine epiſe de trifagio ſpiritũ grecoꝝ ẽ ſpũs ſcũ ẽ ſpũs filij ſed non ꝓcedẽs a filio ſꝫ a filio ꝓcedẽs filij. ſed non ꝓcedẽs a filio ſꝫ a filio ꝓcedẽte. ¶ Sed forte ſi quo ſapientes vñ gr ec⁹ ꝛ alter latin⁹ vterq; ver⁹ amator vitatis ẽ nõ ꝓpie dictũ vñ ꝓpria ẽ. de hac viſa ꝛietate diſgrecẽ pater. ꝛ vtq̃ de ipſa ꝛietate nõ ẽ vacuter realẽ ẽ vocalis. alioqn vel ipſi greci vel nos latini ſum⁹ ie here tici. Sꝫ gs audet dꝛ auctoꝛ Joãẽ. f. dam. ꝛ tõs. f. Baſiliũ Greg. theologũ Greg. nicenũ. ꝛ tirillũ etiã miles pies grecos arguere hereſeos. Quis iterũ arguere⁹ hereſeos. b. Hiero. Aug. ꝛ Ambr. Hyla. ꝛ cõfiles latinos. viſſet igit ẽ q nõ ſit dictis vbis ſcripturioꝝ ſcõr ſuis. multiplr. n. ſit ſicut hoc buꝰ. ſic ſit ei lo vel ab illo ꝙ multiplicatur fere ꝛietta ꝛ ſolutio cta pateret ꝛ loq vbo ꝛ nõ diſcors ſuis. Quicqꝺ ſit de eis er quo eccliã catholica declaranit hoc ẽ tenẽdũ ſicut de ſũa fide. ſicut ꝓxima de ſũa tri. ꝛ fi. cat. c. firmiter. tenẽdũ ẽ ꝙ ſpũs ſcũs ꝓcedat ab vtroq;. ¶ Ad hoc ẽ rõ talis ꝓncipiũ ꝓfectũ ꝓductiuũ ꝑ tes ꝙ intelligaꝫ bẽre ꝓpoſitũ ꝑ illo ꝓncipio ꝓduce re qñ. Ubi ꝓncipium eſt ita perfectũ qꝺ nõ depẽdet a paſſiuo nec põt per aliquid impediri. ſed filius hꝫ volũtatẽ que eſt ꝓncipiũ ꝓductiuũ amoris adeq̃ ẽ ꝛ bet eam vt ꝓcintelligiſt ꝓducto actu voluntatis. ẽ põt ea ꝓducere. igitur ꝛ ea ꝓducit. ꝓ⁹ minore⁹.

generatio ꝛ spiratio habẽt aliquẽ ordinẽ inter se. ita
ꝙ aliquo mõ generatio est ꝑius spiratione. in illo ꝑo
cõmunicat genito oia gñcio ꝛ diuina ꝙ sibi nõ repugnat. ꝛ ita volũtas ergo hꝫ nat volitatẽ vt prioꝛes
ꝓducto per actũ volitatis. ꝙ adhuc non intelligitur
ꝓducto aliq̃ facta per modũ vel actum volũtatis
¶ Assumpti etiã de ordine istarũ ꝓductionuꝫ hꝫ vi
deat esse manifestũ ex ordine poteriarum. ꝓhat tamen per hoc ꝙ qñ actus ꝑmi huꝫ ordinẽ in aliquo. si
uterqꝫ fit perfecte actiuus. habebit ista filem ordinem in elicitẽ sius actus. aut aliter perfecte acti
uus ad excludẽdã formam substãtialem ꝛ qualitatẽ
in corporibus vbi hꝫ forma subalis sit actiua ꝛ ꝗlitas
similiter ꝛ forma substãtialis sit ꝑo ꝗlitate: tamẽ ꝗ
litas habet actum suũ ꝑus. sed hoc ex imꝑfectiõe ac
tiuitatis forme substãtiali. in patre aũt intellectus ꝛ
volũtas sunt ꝑfecte ꝓncipia actiua ꝛ ꝑsit ordinẽ quẽ
dam quia fecunditas in intellectus cõsistit ipm̃ prem
non aũt fecunditas volũtatis. ergo ista fecunditas in
tellectus aliquo mõ ꝑus hꝫbit actũ suum ꝛ fecundi
tas volũtatis actũ suum. ¶ Probãt alii istũ ordinẽ
ꝓductionis ad ꝓductionẽ per hoc ꝙ sicut intelligere
ad velle ita dicere ad ꝑrare. Sed ista ꝓbatio vide
tur ꝺeficere. velle enim ꝑsupponit intelligere. quia
per illud intelligere obiectũ illud circa qõ dicit esse
dilectio est sufficiẽter ꝑsens volũtati vt ꝓssit velle
ꝛ abstq; illa intellectione nõ esset sufficiẽter ꝑsẽ volũ
tati vt ꝓsset velle. sed ꝑ actum dicendi nõ est ꝑ
sens volũtati ꝑsse obiectus cuius amor ꝑirat. qz si
pater volũtate ꝑirat vt vn eo tm non habeꝛ obiectus
ꝑsens formaliter per notitiã genitã. qz nihil nouit
notitia genita: vt dicit Augus. 7. de tri. sed intelligẽti
one sibi ingenita hꝫ obiectum sibi ꝑsẽs. ꝛ ista est noti
tia que ꝓsupponit actui ꝑiranꝺi. ergo non est simi
lis necessitas ꝙ generatio ꝓsupponat ꝑspirationẽ sicut
ꝙ intellectio ꝓsupponat̃ volutoni. ¶ Concedo ꝙ in
ꝑsãa hꝫ ꝑat ꝙ nõ est istis necessitas. sed inter intellectionẽ ꝛ volitionẽ est ordo. ꝓpter quo. vnũ ꝑ ꝑpter
pictam iam dictã. aliud est ꝓpter istarũ poteriarum
ordinẽ in opando ꝙ: iste potẽtie tales sunt ꝙ vna est
nãliter ordinata posterius opari ꝙ alia. ꝑma rõ non
est ratio ꝙ ritas generationis ad ꝑirationẽ sed fecunda. licet enim inquantũ sunt potẽtie opatiue ꝛ ali
quis ordo nãliter inter opationes earũ ita inquãtũ
sunt potentie ꝓductiue est aliqs ordo ꝓductionis ea
rum ꝛ nõ fit ordo necessitatis ꝓpter ꝑdictam obiecti
talem bõdã. Exẽplus huius est. si in igne calor ꝛ ſ
citas sint cãe vel potẽtie actiue nate tamẽ ordinate
dicere ꝛ actus suos ita ꝙ ficitas non ꝓssit deficcare
nisi calor ꝑius calefaciat ita necessitas ordinis nõ est
ꝙ: per calefactionẽ fit oĩm̃ deficcabile ꝑius sicco. vt
deficcet. sed ꝓpter nãm istarũ potentiarũ actiuarum
ꝛ ſ in illo ꝑoi in quo calidũ caloze calefacit cõmunicaret calefactio vel ꝓduceret in calefactoꝛ nõ tñ calozẽ fed ẽt ficitatẽ quã habuit. calefactũ eadẽ ficcita
te deficearet cum calefaciẽte. qz in illo instãti nãe in
quo ẽt deficcatio illa ficcitas ẽ in calefaciẽte ꝛ calefacto. Ita intelligẽdũ ẽt ꝙ in illo signo originis in
quo ꝑs ꝓducit actũ volitatis. ꝑncipii ꝓductiuũ ſ des
est in patre ſ filio. ꝛ ſ filius eadẽ ꝓductione ꝓducit
ꝑiritum ſanctũ cum patre.

Ad auctoritates Damasceni

Dꝫ posse rñderi ꝙ per notatã illã lineol. de qua dictus ẽ. ꝑma tñ auctoritas eius ꝓsset, cxp oni. ſi loquat̃ de
volitate ẽ nõ de ſpũ ſcõ. qz tunc ꝓsset dici ꝙ voluntas ꝙ est ꝑncipiũ ſpirãdi ipsa est a patre in filiũ ꝙ: pater cõicat eam filio ꝛ quiescit in filio. hoc est nõ vltra cõicatur ſub rõne ꝓncipii fecũdi. eadẽ volũtas
cõcetur ſpũ. ſ. in ſe. fed littera Dam. ibidẽ videtur

log de persona. ſ. ſ. non de volitate qua ſpiratur.

¶ Ad rationẽ illam de euãgelio dico ꝙ ꝛ ꝑm descendisse ad inferna non docet in euãgelio. ꝛ tunc tenendum est sicut articulus ſidei ꝙ ponit in ſymbolo apoſtolor. ita multa alia de sacramẽtis eccleſie nõ sunt expſſa in euãgelio ꝛ tamẽ eccleſia tenet illa esse tradita certitudinaliter ab aplis ꝛ periculoſũ est ẽt errare circa illa que nõ tñ ab aplis descendũt per ſcripta. sed etiam que per cõſuetudinem vſus eccleſie tenẽda sunt. nec ꝛ ſ in euãgelio docuit oia pertinentia ad ꝺiſpẽsationẽ facẽda. ꝺixit enim discipulis ſuis in Ioanne. adhuc habeo multa vobis ꝺicere. sed nõ potestis portare modo. cum autem venerit ille ſpũs veritatis docebit vos oẽs vitatẽ. multa igit docuit eos ſ. ſ. que nõ sunt ſcripta in euãgelio ꝛ illa multa ꝺam per ſcripturã que ꝺa per cõſuetudinẽ tradiderunt. ſimul diuerſa ſymbola diuerſis ꝑsonis sunt ẽdita contra diuerſas hereſes de nouo orientes: qz qñ insurgebat noua hereſis necessarium erat ꝺeclarare veritatẽ contra quam erat illa hereſis. que veritas ẽ ſpiritus erat de fide non tñ erat ꝑius tñ ꝺeclarata ſicut tunc contra errore illoꝝ qui eam negabãt. ¶ Ad aliud ꝺe verbo nõ ꝺico ꝙ illud imꝑfectionis eſt in imagine creata. qz verbo nõ non cõmunicat eadem natura cum mente. ẽ ideo nec libertas formalit̃ ẽ ſimplicit̃ verbo aũt ꝺiuino cõicat natura ꝑis ẽ eadẽ volũtas cum patre. ſ ideo habet eam ꝑs secundum rẽſpectum ꝓductionis. ſ. ſ. qz intelligit ordinẽ originis ꝓebẽre illa ante ꝙ. ſ. ſ. ſpiret. ¶ Ad vltimũ ꝺico ꝙ non sequitur qz nõ põt natura ꝺiuina pluribus ꝓductiõibus habeꝛi in vna ꝑsona ſicut ꝑebit in ſequenti queſtione. qz vtraqꝫ ꝓductione habeꝛet natura ꝛ nentra habeꝛet. tamẽ vna ꝑsona põt pluribus ꝓductõibus cõmunicari nãm ſ tres ꝑsone poſſũt vna ꝓductione ꝓducere ꝑsonam. ſ ideo ſi paſſiua ſit tñ in vno nõ ſequitur ꝙ ſtia actiua ſit tñ in vno.

Secundo quero vtrũ

ſi ꝑpũs ſcũs non ꝓcederet a filio ꝓsset ſtare ꝺiſtinctio realis ipſius a ſpũ. qz nõ ꝙ: ſm Boe. de trini. ẽntia cõtinet vnitatẽ relatio multiplicat trinitatẽ. ꝙ nulla ꝑsona ꝺiſtinguit̃ ab alia nisi ꝙ referꝛ relatiue ad illam. ſed ſi ꝑpũs ſanctus nõ ꝓcederet a filio non ꝓssẽt ſtare ꝺiſtinctio realis ad ipſum: qz nõ referꝛ ad ipſum ignẽ ꝛc. ¶ Preterea aug. 7. de ci. c. to. ſed ẽ ſimpler ꝺicit ſimpler: ꝺeꝰ: qm qꝺ habeo ẽ excepto q relatꝫ ue quoꝝ ꝑsonaꝝ ad alterꝺicitur ſicut ꝑater habet filium ꝛ non ẽ filius ſpũs ſcũs. igit ſi nõ ꝓcederet a filio eẽt filius. q: tunc nõ relatiue ꝺicereꝛ ad eum.

¶ Contra. 5. de tri. c. 17. vel. 31. apparet ꝙ ſpũs ſcũs non est filius. ꝛ ſi exeat a patre ꝙ exit non quo modo natus: ſed quo modo datus.

Hic ꝺicitur ꝙ queſtio nul

la est: qz positio includẽs incõpoſsibilia nõ põt ponẽ nec ſustineri q: in ea ſtatim includit redargutio. qꝺ ẽ incõuenies vltimũ ad qꝺ põrrẽdens ꝺeduci. tali. n positione poſita nulla regula ꝺisputationis põt ſalua ri. ſ. concẽdẽda ſequẽs ꝛ negãdo repugnãs. q: ſtatim ops concedere repugnãtia que includunt̃ in posito.

¶ Quod aũt ſtud positum qõ ponit ſit tale. ꝓbat q: ſumm̃o necessario repugnat ſumm̃ũ impoſsibile. qꝺ quid est in deo ad intra est ſumme necessariũ. ergo repugnãs ſibi est ſumme impoſsibile. ergo positio ſupponens ſpũm ſcũ nõ ꝓcedere a filio est ſumme impoſsibile. q: oppositus est ſumme necessariũ. ſ. ſpm. ꝓcedere a filio. ꝛ impoſsibile includẽs incõpoſsibilia vi detur esse magis impoſsibile q̃ impoſsibile talia non includens. ergo ꝛc. ¶ Contra istam positionẽ ſ

hoc ꝙ ista positio vt esse fuga questiõis mouet enim questio vt inquirat quid sit primũ distinctũ reale si ij a spiritusancto: vtrũ illatio an sola spiratio actiua q̃ si filiatio igit̃ per quodcunq; incõpossibile circum scripta spiratione actiua adhuc remanebit ratio ꝺ distinguendi. ¶ Preterea licet positio que statim ex i tellectu suo includit cõtradictoria nõ possit admitti tñ illa que ex intellectu suo tñ vnã cõtradictoriaꝝ includit: aliud nõ nisi per consequentia accidentales vel per locos extrinsecos bene videt posse admitti q̃ tali positione posita possint sustineri regule disputationis potest enim esse ꝺ eodem secundũ essentiã. r negari repugnãs. si aũt inferat aliud repugnans sequens per locũ extrinsecus vel consequẽtia accidentalis negandũ est illud sequit: q; propositi o illa per quã talis cõsequẽtia teneret ꝺ destruere et ꝑ positiõne aũt spiratio actiua nõ est ꝺ ꝑ se intellectu filij vel persona est ꝺ quasi passio eius patri r filio: igit circumscripta illa positiõ filij in esse filij nõ ponunt cõtradictoria ex ꝓximo intellectu positi: sed tñ alterũ. ſ. ꝙ filius sit filius: r reliquus nõ nisi ex consequentia accidentali r per locũ extrinsecũ remotione quasi passionis remouendo. q. subiectũ: igit ista positio non sic includit opposita quin possit admitti. ¶ Item si aliquid essentialiter icludim in aliquo ponat remouere ab eo qđ tñ nõ sit ratio inhærentiæ ꝑ dicati bene ꝓt queri an ista vel illo circũscripto sit tale predicatũ vel nõ: etiã quantũcunq; positã inclu dat contradictoria: nõ tñ repugnat huic ꝓposito qui altera pars huius questiõis sit determinate danda: puta si circunscribat ab homine a ialitas gõ tñ includit incõpossibilia: q̃ queraꝝ vtrũ hoc circũscripto possit hõ distingui ab asino vide ꝺ determinate posse respoꝺeri q̃ sic: q; nõ ꝑ ai malitatẽ conueniebat homini sic distingui: sed ꝑ rationalitatẽ. igit̃ ista spiratio actiua esset ꝺ rõe filij. adhuc tñ ipsa circũscripta queri põt vtrũ filius distinguat a spiritusancto vel non quia nõ queritur nisi vtrũ predicatũ circunscriptũ fu ꝑ scite positi distinctiõis vel aliud predicatũ nõ circunscriptũ. ¶ Preterea aliud est ponere aliquid e ti lo posito vlterius querere de aliquo ꝓposito. aliud est querere de veritate alicuꝰ cõclusionalis. q; que rere de aliqua condictionali ad nihil obligat: r si igitur aliqđ probabilitatẽ haberet opinio dicendo ꝓposito ꝑ spiritũ sanctus nõ procederet a filio cẽ. nullam tñ probabilitatẽ habet quãdo questio sic est ꝓposita sicut ea ꝓpõsit: vtrũ si spiritusanc⁹ nõ procederet a filio. posset stare distinctio realis ipsius a filio ibi enim quero de conditionali quadam scilicet si spiritusanctus. ſ. nõ procederet a filio sequat essentialiter ipsũ nõ distingui ab eo ita q̃ oppositũ consequentis nõ possit stare cũ antecedente loquendo de formali intellectu cõsi. Contra ista opinionẽ etiã sunt multe auctoritates vna aug. ſ. de tri. c. 6. vl. is si pater non esset innascibilis: nihil prohiberet eum gemnisse filium: r tamẽ ista positio cõcomitãter includit incõpossibilia. ſ. ꝙ pater non sit innascibilis r Ricar. dus. 2. de trinita. c. 16. si sola vna persona in diuinis esset: nihil prohiberet eã babere plenitudinem sapientie vel intellectus: si tamẽ concomitanter ad plenitudinem sapiẽtie vel intellectus sequat pluralitas personaꝝ. ℞ etiam philosophus. 4. phy sicorum arguit positõ q̃ est aliquod spacium r nõ haberet corpus sed sonus vel colorem: queritur vtrus esset vacuum. r respoꝺet q̃ si natum esset recipere corpus esset vacuũ si non. nõ. ꝙ tali posita positione que tamen per ipsum ponit incõpossibilia. quia accedẽs vel nõ: r colores esse fine subiecto potest queri ꝺ aliquo an sequatur scilicet intelligẽꝺo ꝺ naturali cõsequentia. quia r si positã includat incõpossibilia nõ tamen omnia incõpossibilia naturali cõsequentia: sed ad ipsum potest sequi aliquod cõtradictorius naturali ꝓsequentia r aliquod aliud nullo modo. nisi fi cut ad impossibile quodlibet.

S. tho. ꝑ pte tis me. q. 36. ar. 2. Et Sco. qrt ꝑ. q. 6.

Ideo admittendo questionem est vna opinio que dicit ꝙ si non ꝓcederet ab eo, nullo modo distingueretur ab eo: r habet ꝓ se duas rationes: vna ratio ē ista. relatio in diuinis aut distinguit ẽm quidditatẽ aut ẽm esse: non ẽm esse q̃ fit transit in essentiã vel subsistãtam. igitur ẽm quiditatem: sed ẽm quidditatẽ nõ respicit oppositum. igitur tñ distinguit ab opposito: sed posita illa hypothesi nõ essent in filio. r spiritu sancto relatiões oppositę. q̃ cẽ. ¶ Secuꝺa ratio est talis. si relatiões differrent ꝓ sent sufficiẽter distinguere personas, ergo eis tales due sint in patre vt generatio actiua. r spiratio actiua. pater esset due persone. ¶ Confirmatur ratio qꝛ tãtam distinctionẽ videtur habere iste relationes spiratio actiua. r generatio actiua quantam habent eoꝝ relatiua vel correlatiua: igitur ita ponunt bene distinguere sicut ilta. Auctoritas adducitur Anselmi. libo suo de possessione spiritusancti. Sed quia ipse adducunt vteras ꝓ se. r alter catio magna de intentione eius que fuerit: ideo hic nolo multum circa intentionem eius immorari.

Contra istaꝝ opinionẽ sunt rationes que sumuntur ex duobus mediis. primus medium est ex ratione formali constitutum. Secuꝺum medium est ex distinctione emanationum. Ex primo horum arguitur sic: quocunq; formaliter aliquid cõstituitur in esse eodem distinguitur. quia eodem est aliquid ens. r vnum vnitate conuenienti ratione entiatis: si vnum igitur in se est indistinctum. r ab alijs distinctum: sed filius cõstituitur in esse ꝑsonę. i filiatiõe: ergo. r ea formaliter distinguitur ab omni alia persona: igitur per impossibile vel incompossibile circũcircũscripto quocunq; alio. r maxime posteriori filiatione remanebit filius filiatiõe distinctus ꝑ se naliter a quacunq; persona: assumptum patet: quia filius non cõstituitur in esse ꝑsonali ꝑ spiratiõe actiua: q; illa est cõmunis patri. r filio: r nõ sunt in eo ꝓprietates positiue alie q̃ generatio passiꝰ. r spiratio actiꝝ ergo cẽ. Respondetur q̃ formali cõstitutiuo nõ distinguitur aliqđ a quocunq; sed tñ ab illis cũ quibꝰ maxime conuenit. r a quibꝰ nõ distinguitur aliquo modo nisi illo formali constitutiuo. Exemplum. homo rationalitate non distinguitur a lapide sed a speciebus animalis cum quibus conuenit maxime: r a quibus in paucissimis videtur distingui: a lapide enim distinguitur animalitate que non est formale constitutiuum eius: quia lapis est inanimatus. ita dicitur in ꝓposito. q̃ filius cum patre conuenit in spiratione actiua. r in hac distinguitur a spiratiõe. ꝓpto ãsio formali. filiatione distinguit a patre eo quo marie conuenit. ãre cẽ. Contra istuꝺ. r ꝓmo q̃ quoꝺlibꝫ bus aliquod esse distinguit distinctiõe conuenieẽte illi esse a quocunq; alio ꝑ aliquod qꝺ est ꝺ ratiõe eius inquantũ habet tale esse filius igit̃ personaliter distinguit ꝑ aliquod qꝺ est ꝺ ratiõe eius inquantus est persona. spiratio actiua nõ est ꝺ rõne eius inquantus personaꝰ sed filio tã posito est quasi ꝓprietas adiectiua. Et hoc patet ꝑ exemplũ adductus non est ad ꝓpositũ: quia r si homo distinguit a lapide nõ per rationale ꝓmo distinguitur tamen per aliqđ quod est ꝺ essentia sua ita ꝙ inconueniens esset ipsuꝫ per nihil quod est ꝺ essentia sua a lapide distingui sed tantus per risibilitatẽ ita est ergo in ꝓposito. Ex hoc etiã patet ꝑ exemplus concluꝺit ꝓpositũ

homo enim no distinguerentur essentialiter a lapide inquantū animal sī animal nō esset de essentia eius qđ tū est licet nō vltimū constitutiuū et sic aute argutur in proposito: quodcunq; distinguntur ab alio per se: inquantū tale distinguit per aliquod qđ est per se de ratiõe eius inquantū tale filius per se distinguit a nõ filio. igit per aliquod qđ est de essentia eius sed hoc nõ est vis spiratiua cõcepit enim propietates cõstituentia eius &c. ℣ sic formale cõstitutiuū distinguit cõstituta ab omni alio etiã si per impossibile qđcunq; aliud ab illo circumscribatur. q; per illud distinguitur primo. i. adequate ab omni nõ tali: sed quodcunq; nõ habẽs illas formã constitutiua est non tale igitur per illam distinguit ab omni alio habente illa. ℣ sta ratio declarat q; licet homo nõ tãm per rationale distinguat a lapide: sed etiã per animalitates. nõ etiã primo distinguit per rationalitatẽ. i. nõ adequate: quia tũc quodlibet distinctũ a lapide est ꝓpriale: sed adequate in genere corporis primo distinguit a lapide per animatus tamen circunscribẽdo per intellectũ ab homine quodcunq; aliud a rõali p illud solũ distinguereꝛ ẽntialiter a quocunq; nõ rationali. ℣ ita lapide qui nõ est rõnalis. nõ igit tm illud distinguit realiter qđ distinguit adequate: sed etiã illud qđ solũ si ponere esset incõpossibile illi a quo distinguit. ℣ confirmat ista ratio principalis sumpta ex ꝓpio cõstitutiuo: qm si ꝑ per impossibile nõ spiraret sed filius. adhuc tñ pater pater nr̃ ate distingueretur a filio: ℣ spiritu sancto sicut pater nr̃ ate cõstruit in esse personali. ℣ Tr̃ secundo modo. i. ex diffinitione ẽm anatoris arguit sic generatio distinguit a spiratione: ergo per impossibile circunscripto oi alio a rõe generationis ꝑ spiratiõis aut saltẽ circunscripto hoc: ꝙ spiratio actiua est a filio: dum tamẽ flaret diffinctõ ꝓncipiorũ generandi: spirãdi: ℣ quolibz tali circunscripto: staret distinctio filij: ℣ spiritus sancti. ꝙ ratio ꝓprie: qm impossibile est vnã persõa duabus ꝓductionibus totalibꝫ accipe esse. multa enim ꝓductione aliquid accipit esse ꝑ per impossibile circunscripta nõ minus accipereꝛ esse: sed fi ꝓductiõe bac vel a acciperet aliquid esse vt vtraq; cõplete: q; vraque esset perfecta: igit vtraq; circunscripta haberet esse per alteram: complete: ℣ sta neutra ℣ vraque acciperet esse. Ad ista rõnem ponunt aliqꝫ responsiones ad antecedẽs: q; de hoc tractabit⁹ in. 3. mo dõ sinisto. ꝙ clusiones istas rationũ concedo ℣ ma gis patebit ꝓpositio declarata illa distinctiõe ema natõnum. ℣ Ad auctoritatẽ boetij cõcedo ꝙ relatio multiplicat trinitates: ℣ tamẽ nõ tñ distinguit a relatione oppositaꝛ: sed a qualiber relatiõe disperata: cui formaliter nõ est idẽ q; ficut in genere qualitatis albedo nõ sñ distinguit ab altera qualitate cõtraria ꝙ etiã ab oi alia disperata: q; nõ est albedo dulcedo &c. maliter nec ordo ℣ si aliqua disperata est incompossibilis alteri disperate in eodẽ ꝓpposito nõ tñ distinctio ꝓpositoꝝ: ita aliqua relatio disperata ab alia relatione disperata distinguitur absq; aliqua alia in compossibilitate. aliqne autem non tantũ habẽt distinctionẽ sed etiam incompossibilitatẽ fiunt in compossibile rari onẽ in eodẽ ꝓpposito quales sunt relationes disperate accipiendi naturam: quia persõa que disperatis modis accipet naturam non vnico modo habebit naturam ad augu. de ciui. dei dico ꝙ quelibet persõa hoc est ꝙ habet nisi ꝙ relatiuum habet correlatiuum ẽ nõ est illud, posita enim illa ꝓprietate spiritus sancti nõ habet filiũ vt correlatiuum ℣ spirantem. ℣ ideo nõ sequitur ꝙ spiritus sanct⁹ est filiꝰ ꝙ nõ habeꝛet filiũ, nec sicut intrinsece: nec sicut correlatiuũ originans. excipit autẽ Augustꝰ. ꝙ illud qđ habetur nõ est habẽs qđ dr̃ur vt correlatiuũ: nõ igi tur accipit augustꝰ. nisi qđ habeꝛ. vt eo modo quo dicitur filius bere diuinitatem: vel quo modo dicitur habere patrem. vnus modus est habendo formaliter vel essentialiter. alꝰ modꝰ est habendo correlatiue vel originaliter.

Ad rationes ꝓo prima opinione ad ꝑmam dico ꝙ tam ẽm qđditatem ꝙ ꝑs ẽ manet diꝫ relatio. quocunq; enis nõ manet: ẽm qđditatem manet. ẽm ẽ ẽ ẽ. ergo est esse ad aliud. qua qđditas relationis nõ põt ẽ sine esse ad aliud. q; in telligendo relationẽ sine esse ad aliud nõ intelligitur relatio: sed absolutũ: q; ẽm August. 7°. de trini. c. 8. vel. 6. si est ad aliud nõ est substãtia: ℣ si substãtia sine ad ẽ sia nõ est relatio. quocũq; etiã modo trãsit ẽ trãt ꝫ qđditas. q; ficut esse ad aliud qđ est ẽ relationis. vere est idẽ esse ẽntie. ita ꝙ qualibꝫ relationis est idẽ essentie. nihil. n. est ibi quod nõ est idẽs. manet igit ꝙ qđditas ꝙ esse. q; relatio nõ est formaliter essentia diuina. q; sicut dicit Aug. 7°. de tri. c. 4. vel. 12. non est verbũ quo sapiẽtia. trinitat⁹ est verbũ q; cum hoc ꝙ nõ est formaliter idem. ẽ vere idẽs. si cut sepe dictus est. ℣ Cum igitur dicis: aut diffigunt ꝛ fm esse aut fm qđditatem: vide ꝙ fm qđditatem ẽm est esse ad aliud. Et cũ dicis: si trãsit. ẽ nec sic diffinguit. sequẽtia nõ valet. q; trãsit fm idẽtitatem ẽ manet fm formalitatẽ. ẽ q; nõ os verã idẽtitatem esse formale: q; formalis rõ duius transeuntis non est formaliter rõ illi⁹ ẽntie in quaꝫ transiit. ideo bnie rõni formali competit quod est huic proprium est autem et proprium diffingui realiter ab omni re latione tam opposita ꝙ diffparata sic incõpossibilitet ideo cum hoc quod vere trãsit vere manet ẽ tus. sufficit ad distinctiõem realẽ tam ab opposita relatiõe ẽ etiam a relatiõe disperata sibi incõpossibili. ℣ Ad secundam cum dicitur de duabus ꝓpietatib⁹ ꝓprie responsius est distin. secunda ꝑte secunda tertia q. non. n. oportet tamen esse distinctiones vbi impossibilitatem. productionum actuarum: quanta ẽ productionum passiuarũ: quia impossibile est idem duabus productionibus oppositis ꝓduct⁹ accipere esse. non autem est incompossibile idem duab⁹ ꝓ ductiũb⁹ actiuis cõicare esse distinctis personis.

Nec est distinctio vndecima. ℣ In quamgr̃ possẽ egir de mõ quo spũssus pceditꝫ agit de ꝓncipio a quo pcedit. Et tria circa hoc facit. ℣ a primo ondit qđ circa hmõi ꝓncipiũ latini sentiant... Secũdo ibidit in quo greci ab ipsis discrepãt. Tertio subiungit in quo greci, simul ꝫ latini consentiant. ℣ primus facit a ꝓncipio vsque. vsq; ibi. Greci tñ dicunt. Secũdo ab inde vsq; ibi. Sed ẽndum tñ est. Tertiũ vero ab inde vsq; ad finẽ dist. Et hec est ista mgr̃i in generali. ℣ in speciali vero sententia mgr̃i stat in trib⁹ ꝓpositionib⁹. quaꝝ ꝓma est. Veritas approbat cuiꝫcũq; patrẽ ꝫ filiũ simul ꝓdu cisse ꝑ spiritum sanctũ. Sue. ꝙ hec. Illud ẽm veritatem euangelicam oꝛtet teneꝛi: ꝙ ipsa approbat et auctoritatibus noui testamẽti. Sed patres ꝑdicti simul ꝑ spiritũ sanctus ꝓducere est hmõi. vel ipm spiritum sanctũ ꝓduci ab vtroq; quod idẽ est. igit ꝓpositio vera. Tenet arg̃m. ℣ maioꝛ. sed minoꝛ ꝑbat magister in textu. Et ꝓmo quo ad hoc ꝙ filius ꝓmissꝫ ꝓdixit. vnde dicit scriptura. Misit deus ꝑm filij i corda vestra. ℣ itez. Sui ait ꝑm spũs nõ bis: bicno est eius. ꝓpterea euangelij Joãnis dicit. Paracletus autem spiritus sanctus quem ego mittam vobis a patre. Secundo probat idem quo ad hoc ꝙ etiam spiritus sanctus procedit a patre. Unde dicit filius ait euangelio: Non enim vos estis qui loquimini, sed

spiritus patris vestri qui loquit in vobis'. Et alibi dicit. Qñ mittet pater in nomie meo. ⁊ iterū. Qui a patre pcedit. Scđa propositio est. Greci falso motiuo inducūt spiritūsanctū a filio pcedere negauerunt. Et q̄d negantes negandi motiuū male intellexerūt. sed spiritūsanctū negare ꝑ procedere a filio est hmōi. igit propositio vera. I. q greci falso motiuo decepti negauerūt spiritūsanctū a filio procedere. Argumentū est apparens. ⁊ maioꝛ suppono veras sed minoꝛ producendo in tertu ꝓponit primo errorez grecoꝝ: qui est q̄ spiritūsanctus a filio nō pcedit Scđo ꝓmo probant ꝑ illud euangelij Joh. xvi. Qui a patre pcedit. Et id ꝑcipiāt in missa in symbolo fidei: vbi agit de pcessione spūsancti. ⁊ tñ nulla fit ibi mēcio de filio: ⁊ q̄ ibi logt̄ de filio: latini apposuerunt. propter qđ quidā opiniones greci dicunt nos anathematizatos. q̄ Leo papa tertius ⁊m traditionē concilioꝝ apud eos celebratoꝝ: anathematizauit oēs alios dicentes de trinitate q̄ in eoꝝ cōciliis extitit determinatū. qđ dicit attestari tabule argenteas rome retro altare sancti Petri ⁊ pauli posite. In qua posit symbola babet in ea scripta. Qui aliud docuerit vel predicauerit: anathema sit. Magister vero nos saluādo dicit. Nos autez dicimus aliud illi corrarius: sed solum sanctoꝝ doctrinā explicamus. Et ē q̄ ꝑpus dicit in euangelio spiritūsanctū a patre pcedere. nō ideo boc dicit q̄ non pcedit a filio. sed moꝛis sui fuit ad patrē referre quicqđ habuit. Et iō q̄ nō dixit spiritūsanctū a solo patre pcedere: non negat eum etiā a se pcedere. Et quibus patet ꝓpositiones esse vere. Tertia propositio est hec. ex quo greci cōcedūt spiritūsanctū esse spiritus filij nō sensu sed verbis anobis differūt. Illā propositionē exprest se ponit magister i tex⁹ Athanasij. dicēdo. Cyrillus ⁊ Joannes chrys. qui fuerūt doctoꝛes eoꝝ: sensisse qui omnes aperte dixerunt spiritūsanctus a patre pcedere ⁊ filio. vt patet ex eoꝝ auctoritatibus. igitur propositio vera.

Utrum spiritūsanctus ꝓius vel plenius ꝓcedat a patre ꝙ̄ a filio.

Di. it. ITem queritur cuz spiritūsanctus a patre pcedat ⁊ a filio. vtz ꝓius vel magis pcesserit a pre ꝙ̄ a filio. qđ nititur heretic⁹ ostendere ita dicens. Si pcessit vtroq; spūscus a patre. ꝓcessit vtroq; aut nato ⁊ ia filio: aut non nato filio. Si vero tam nato filio pcessit: ante nat⁹ est filius qđ pcesserit spiritūsanctus. Sed pcessit ergo natiuitas filij pcessionem spūsancti. Si autem pcessit a patre non genito filio: ante pcessit qđ filius genitus fuerit. Argumentatio heretici.

Responsio Augustini ad id quod primo ārebatur. scilicet an ꝓius a patre quā a filio pcesserit

His ⁊ huiusmodi questionibus magis laboziosis quā fructuosis respōdet Augustinus in. xv. li. de trini. dicens. In illa summa trinitate que deus est: interualla temꝓum nulla sunt ꝑ que ꝓsit ostēdi aut sentem requiri: vtrum ꝓius de patre natus sit filius: ⁊ postea de ambob⁹ ꝓcesserit spiritūsanctus. Quicquid ergo ꝓsumus querere vtz: iam processerat de patre spiritūsanctus quando natus est filius. ante nondum processerat a filio nato de vtroq; processit. Non ꝓsunt ꝓprius ibi ista queri: vbi nihil est retro in eternitate. vt ex consequēti perficiatur in tempore. Ideo qui potest intelligere sine tempoze generationem filij de patre. intelligat sine tempoze processionē spiritūsancti de vtroq; Ecce bis verbis absoluta est questio illa qua querebatur. vtrum ꝓius ꝓcesserit spiritūsanctus a patre quā a filio.

Dicitur de eo quod secundo querebatur scilicet an plenius vl magis processerit a ꝑre ꝙ̄ a filio.

Nunc tractandum est quod secundo querebatur. scilicet an plenius vel magis procedat spiritūsanct⁹ a patre quā a filio. Ad quod dicimus. q⁹ sicut non ante procedit a patre quā a filio. ita nō plenius vel magis ꝓcedit a patre quaz a filio. Augustin⁹ tamē in xv. li. de trinita. dicit. q⁹ spiritūsanctus ꝓinde ꝑ aliter procedit. de patre. Non frustra in quit in hac trinitate non dicitur verbum dei nisi filius. nec nomen dei: nisi spiritūsanct⁹ nec de quo genitum est verbus. ⁊ de quo ꝓcedit spiritūsanct⁹ principaliter nisi deus pater. Ecce audistis quia spiritūsanctus principaliter procedit a patre. Sed ne te hoc turbaret. ipse continuo ex quo sensu dixerit aperit dicens. Ideo addidi principaliter. quia et de filio spiritūsanctus procedere reperitur. sed hoc quoq; illi pater dedit non iam existēti ⁊ nondum habenti. Sed quicquid vnigenito verbo dedit: gignēdo dedit. Sic ḡnē ge nuit: vt et ō illo donū cōe procederet. ⁊ spiritūsanctus spiritus eēt amboꝝ. Ecce ergo ſuit i pſemet quomodo ſpiritus principaliter ꝓcedat a patre: nō quia ꝓius vel magis ꝓcedat a patre ꝙ̄ a filio. sed quia cum procedat a filio: hoc ipsum habet filius a patre. Sō aug dicit spiritūsanctū procedere a patre. Ex quo sensu dixerit principaliter procedere a patre.

Et eodem sensu etiam dicitur spiritūsanct⁹ ꝓprie procedere a patre.

Et eodem sensu etiam dicitur procedere ꝓprie de patre. Unde Hiero in expositione catholice fidei. micencis symbolo ait. Credimus in spiritumsanctum. qui de patre procedit ꝓprie. Item spiritumsanctū verum deum unumenimus in scriptura: ⁊ de patre esse ꝓprie. Et ita de patre filius. ⁊ spiritūsanctus ꝓprie ⁊ vere de patre procedit. Ecce aperte dicit spiritumsanctus ꝓprie esse de patre: ⁊ ꝓprie procedere a patre. Quod nō Hiere

est ita intelligēdū tāq̄ pus vel pleniꝰ a pfe procedat quā a filio. ſ. q: hoc bꝫ pā se nō ab alio vt de ipso sit: procedat ſpūſcūs. Fili ät nō a se ſ. a pfe hoc bꝫ. vt de ipo sit: procedat ſpiritusſanctus.

Er eodem ſenſu dicitur ſpirituſſanctus eſſe: mitti a patre per filium.

Forte etiam iurta hanc in/

telligētiā dē ſpūſcūs mitti pfilii. a pfe eē p filiū. Aſi hylarius ad deū pēz de ſpūſcō: a filio logſns ſ. rii. li. de tri. ait. Jn ſpūſcō tuo er te profecto: q̄ eū miſſo. Jtē ari tpa vnigēit⁹ tuus er te natus manet ita q̄ er te p eū ſpūſcūs tuus ē. q̄ō: q̄ ſi ſēſu nō pcipiā. tñ teneo i cōſcia. Jn ſpūalibus. n rebus tuis bebes ſū. Jtē in eodē. l. ō tua hāc oro fidei mee religionē: vt q̄ō in regnātiōis mee ſymbolo profeſſus ſū ſēper obtinea te pēz. ſ. r. filiū tuū vna tecū adore: ſpūſcū tuū q̄ er te per vnigēitū tuū ē pno me rear. Ecce aperte dicit ſpūſcūs a pfe p filiū: r mitti. eē. q̄ nō ē itelligēdū q̄ia pe p filiū mitti: ē mittat vel ſit. ſ. q̄ er pfe: filio. ē. er mittitur ab vtroque. ſcd bocipz babs filius a patre. vt ab ipo: sit. r mittatur ſpirituſſct⁹.

Hilari. Hilari. Hoc ſ. voluit ſignificare Hylarius diſtinctio nē facies in locutiōe: vt oſideret i pfe ē auctoritatē. Jnde ē ēt q̄ veritas oſidens patrē eſſe auctorē. pceſſionis qua. pcedit ſpirit⁹ a filio. dixit i euāgelio. Me pfe pcedit. cū de patre filio procedat ſpirituſſanct⁹. Aſi Aug. in. rii. li. de tri. querit ſi de patre: filio procedit ſpirituſſanct⁹ aut filius dixit de pfe pcedit. ſ. ut putas nihil q̄ ſolet ad ēt referre. ēt q̄ ipſius ē de quo: ipſe ē ſicut ait. Mea doctrina nō eſt mea: ſed eius qui miſit me. Si ē bic intelligit eius doctrina quā ſū nō dixit ſua: ſz patris. quantomagis illic itelligendus ē ſpirituſanctus de ipo procedere vbi ſic ait. de patre procedit vt nō diceret de me nō procedit. A quo ait bꝫ filius vt ſit deus. ē. n. deus de deo. ab illo vtiqꝫ bꝫ vt ēt de illo procedat ſpirituſanctus. Et ō ſpirituſanctus vt etiā de filio procedat ſicut procedit ō patre: ab ipo bꝫ pfe. Qua propter q̄ pōt intelligere ieſum. vt de illo procedat ſpirituſanctus ſic dediſſe filio: vt ēt de ipſo pcz edat idē ſpirituſanctus. r vtriuſq; ſine tempore. Jta ergo dictū ē ſpirituſanctū de patre procedere vt intelligat q̄ ēt procedit de filio de patre ē. r filio. Si. n. quicq̄ bꝫ de patre habet filiꝰ. de patre hēt vtiqꝫ vt: r de illo procedat ſpirituſſanct⁹. ſed nulla ibi tpa cogitant̄ que habeāt pus: r poſteri⁹. q̄ ibi oīo nulla ſt

Jrca diſtinctionem

ū. Quero vtꝝ pr̄ filiꝰ ſpirēt ſpūmſcūm ināgtū oio vna. vel ingtū aliquo⁹ diſtincti oio ināgtū diſtincti. Aug. 6 de tri. c. 5°. vel. 16. ſpūſcūs ē cōis vtriq; pr̄is: filij. ex. Ď accipitur cōiter q̄ ē nec⁹ amboꝝ: nec⁹ ät nō ē aliquo⁹ ināgtus ſit diſtincti. Ēt nec⁹ eoꝝ ināgtū pcedit ab eis ingtū ſit diſtincti. Jtē actio ē ſuppoſiti: igit duoꝝ ſuppoſito rus nō ē vna actio: ſpūſcūs ät pducit actiōe pr̄is: filij vt agēiis: igit ināgtū diſtincti. Ď Jtē ſi pducit ingtū oio vnā: aut inequātū vnā ē entia: aut inequātū vnā ſpōna. aut inequātū vnā in vi ſpirativa: nō inquātum vnā in ēntia. q. tāc. ſ. ſ. pduceret ſe. q. ē vna in eēntiā pr̄e: filio. nec ſo⁹ inquātū vnā in ſpōna: q. ſic nō ſit vna. nec ſ°. inquātū ſit vnā in vi ſpirativa: q. tunc ſeq̄ q̄ pr̄ēt duo pnci⁹ reſpectu filij. ſ. ſ. pp duas vires ductuas ſipo reſpectu eoꝝ. Ď Ctra. ſ. de tri. c. 17. vel. 24. pr̄i eſt ſūr vnā pnci⁹ ad filiū ſſpi. ſ. er. ſ. ſ. ſit vnā ſpiritū ad creaturā. creatura ait eēt ad trios inquātum vnā nō inquātū diſtincti. ſ. ēt.

Jniſta

gōne planū ē q̄ pr̄is filiꝰ ſit vnū pnci⁹ ſ. ſ. ſ. bō declaratū ē in ſcilio gnāli lugdūn. ſub Greg. io. rpianiſſimo. ſicut pz. ēt de ſum. tri. ēt. ſi. carbo. ēt bodie in. vi. lib. de certaſtili. Ď Rō ät bꝫ vitaſ ē vita. q̄: vt vtriq; ē vita. pr̄is ē vita. filius ē vita. ſz fecūditat̄ inte⁹ ēſt voluntat. in illo poſt cōicat filio fecūditas eadē q̄ ē in pr̄e: q: in illo ſigno oſtigis q̄ filiꝰ pducit p fecūditat̄ inte⁹ cōicat ſibi a pr̄e q̄cq̄ dicnō repugnat. r ita fecūditas voluntat: igit in alio ſignoſtigis q̄n pducit ꝑoa p actū fecūditat̄ ſcde. ſ. voluntas pducitur a pr̄e: filio olo vt ab vno principio propter vnam ſecundā rem in principio pductiua in ētia. Ď ſ bō difficultas alia. cū. n. voluntas iſta ſit vna i tuo bꝰ ſuppoſitis. q ſuppoſita pcordit voluntā voluntat: z pcordia ꝓnoter aliquā diſtinctio. ſuppoſitoꝝ cōcordātiā vtꝝ pr̄i filiꝰ pſe magis ſpirēt bac voluntate igit tū vna vel ingtū pcors. Hic dicit q̄ ſuppoſita. pducētia ſut diſtincta. q̄ ſpiritū diſtincto. nullo⁹ pcedēt ſpirare inquātū ſut ſic. bñt. n. vna vis ſpirativa. ſz ſecūdū vltēri⁹ illa vna vis ſpirativa nō oio ſbrōne vnitat̄ ſue. pr̄is pn⁹ filij ſecūdū ad ſpirādū: ſub rōe pcedēdi volūtat̄ vbi ꝓnotat aliq̄ diſtinctio. q̄ ppria di. ꝓnotāt̄ er parte pncipij quo pōt pcedi q̄ ſpirāt inquantus ſunt diſtincti. Jſta opi. cōfirmat per Ricar. 3. de tri. q̄ſi intellect⁹ perfectā ſecundū rē bñt pōt ad pductionē verbi: vt ēt in vna ſola perſona. volūtas ait ad pductionē ſpirituſſancti perfectā ſecundū rē bñt pōt ad pductionē verbi: vt ēt in vna ſola perſona: ſz ſecūdū tas intellectus cōſiſtit in plenitudine pfectę ſapientię q̄ pōt ēe in vnico dicente ricar. de tri. li. 3. c. 16 nihil dū inſiſt ꝓtraiū nē ſi plenitudo ſapientię dicat poſſe ꝓſiſtere in ſingularitate ꝑſone. nas quantū vt ētiā vna ſola ꝑſona in rē bñtate eſſentiā: nihil omin⁹ plenitudine ſapientię habere poſſet. ſecunditas ait volūtatis ꝓſiſtit in plenitudine veri amoris: qui nō pōt eſſe niſi in duobus ad minus: dicente eodē ricar. c. 5. nō pōt amor eē iocūdus ſi non ſit mutuus quare cū in amore ēntiali fecūditas voluntatis nō poſſit eē niſi ſūme pfectus r iocūd⁹ ſit amor. ꝙ 95 q. volūtas ſi ſit fecūda q̄ ſit amor mutuus. vt ſit ſm eū bñdē qui amoſe impēdat r ſit q amoſe rependat. Quia vt dcit. c. 7. ſūme diligēti nō ſufficit ſi ſu me diligat ſūmus dilectionē nō repēdit: r ſm hoc vt ſupra dictū ē ad hoc q̄ comunis volūtas patris r filij ſit fecūda ad ſpirādū ſpirituſſanctū nō ſufficit q̄ſit vna volūtas cōmunis amboꝝ r amor ēntialis in ipa cōis q̄ ambo ſimul amāt r volūt: ſz oꝝ q̄ſit volūtas cōcors r mutua duoꝝ qua vn⁹ ſūmus amoſe alteri impendat r ille vicecūſa eundē repēdat. quo

Hilari. Hilari. Hilari.

exiſtere. ſecunda q̄ voluntas vt ex ipſa neceſſe ſit emanare amoꝛe quē ſpiritus ſanctus dicēte ricar. vbi pius. c. xj. q̄ in amoꝛe mutuo multūq; feruēte mihi ꝑ clarꝫ ꝑ ab eo q̄ ſūme diligit ex a q̄ ſūme diligeris alīi eq̄ diligi vetis. Jn illi itaq; vt dicit ſic mutuo dilect̄ virtutes ꝑfectio vr ꝓſumāta ſit exhibite diletꝰ onis ꝓlatē eq̄ roe regrt̄e ſ ſp vim ſpiritual q̄ ē ꝓbꝫ volitas i mutuo amoꝛe ꝓducēdo. f. f. nō ſolū vt iunt vnū i volitate illa ſiue amoꝛe: ſ vt ſit plures int̄ ſe diſtincti q̄ diſtinctio ꝓnotat ꝑ ꝓ volitas dr̄ ē ꝑcoꝛs amoꝛ: mutꝰ q̄ nō ꝑt ē nīſi ſit plurīū ꝑ; q̄ plures ſūt int̄ageables. nā hec ꝓpoſitio ea ſi locū tenet̄ ipoſtat q̄ nō ē niſi plurīū diſtinctoꝝ ꝓpꝫ bñ dī q̄ ꝑ ſit ꝑ. f. f. ſūt tres coeñi: cū tū ex regrt̄e ꝑ ſit. f. tres ſcīm ꝑ ꝑ ētqꝫ volitas ꝑcoꝛs ē amoꝛ: mutꝰ duoꝝ ꝫ ſit vnus ꝛ. idē: tū nō ē cadē roe ꝑ vt ē a ꝑ ei filiū ꝑpenſus ē ꝑuerſo vt ē a filio ad ꝑem repēſus q̄m ꝫ ricar. li. ꝫ. c. q̄. duo mutuo ſe diligūt ex ſūmi deſiderij affect̄ inicē rependūt ē ſit̄ in illis: illi ſ illis affect̄ diſcurrerit: ꝛ q̄ ſi in duob ſit dr̄ ē ꝑ ꝑ q̄ ſit in duob rō dr̄ q̄dam roe diuerſue: ſ ſi ſūt diuerſitas ē in amoꝛe vel volūtate dr̄ tā q̄ nō obſtāte ſecūditas ē penit̄ vna ꝛ ea. dē in volitate illa ꝑcoꝛdi ꝛ amoꝛe mutuo in q̄ ſecūdi tate ꝑ ꝛ filiꝰ ſit penit̄ vnū: ꝛ vniſoꝛmit ſpirāt. f. f. q̄ duob ꝑcoꝛdit diligit: vt duoꝝ effect̄ tertij amoꝛis ſecūdo in vnū oſteraī. vt dicit ibidē ricar. ꝛ ſ ꝫ ſi ꝓ ratiōe. f. f. inquiunt ſūt plures in eliciēdo actione tū mō vt exꝑmunt ſuct eliciēt actō ſ vt ſūt plures i vna volitate q̄ ēro eliciēdi actꝰ ꝑcoꝛdādo ꝛ amoꝛe ſuū in illa mutatiōe mutuādo.

Contra illā opi. arguit ſic: ſi ꝑ ſ filiꝰ ꝑducāt f. f. volitate ingēta ꝑcoꝛdāt ārātes ſe ea: igit ē alī ſpirit̄. f. plus ꝑducāt: ꝓnſ ē conueniēt ꝑbatio ꝓtie: ꝓmo q̄ ꝑ quocūmoꝝ ſigno nāe vel origīnis ē ꝓncipiꝰ, ꝑducīuꝰ ꝑfectū ſe ꝛ in ſuppoſito cō neniēte actiōi illo ſigno ꝑ ēt tali ſuppoſito rō ꝑducē di ſe volitas ſi nita vt volitas ſi nita a intellecta an ōe velle bis ſi nitū oīm ſibi ꝑis ꝛ ſufficiēs ꝓncꝫ ꝑ ductiui ſpirat̄ amoris ſi nitus: ꝛ ꝑ ſ. f. ſit ꝓle pueien tes actiōi vel ꝑducīui. ē volitas vt vn ꝑſe ꝛ. f. nō in tellecta vt q̄ formalr̄ volitꝰ ſ vt volitas ſi nita a bſi ēntiā diuiniā ꝑte ſibi ꝑ actū intelligēte. ē ꝑ ꝛ. f. ꝑn cꝫ ꝑductiui. f. f. ꝛ ita ſi. f. f. ꝑducaī ꝑ volitate imꝫ vol es ſine ingēta ea ꝑ ꝛ. f. diligīt ſe actu ſeq̄ret ꝑ q̄n f. f. ꝑducīu volitate volēte crē. f. f. ꝑductus volūtate vt ē act̄ ꝑmus q̄ ē ingcuientes. ¶ Ita rō de volitate ꝑ ſit ꝑn ſpirādi vt volitas ē. nō ār̄t̄ actꝰ vo lēs ꝑrmat ꝓpr: ꝑ ꝑ formalr̄ rōnē volitat̄ in pn cipiādo q̄ libitas ē nō ita ꝓuenit ꝑpti velle. 2ᵉ ꝑ ſile ō intellectu. ¶ Deꝫ argmit ſic: volitas vt in nob est actus ꝑmus libā ē ad bñdā actū volēdi. n ār ꝑte act̄ volēdi tū ē ſine ꝑn libeꝛ ꝑducēdi aliqd libe q: actus volēdi ē ad dā ꝺiuā nāt̄. ē ē ꝑn bñuī vt ē ꝑn nāle eius nō libeꝛ ſic ēt ꝛatali bitri gnārē bimus appetitiuus nāt̄ gnārē: ita q nō ē in ꝑrare act̄ gnātio ta lis bitus vt vō. ē magis vt ꝑ ſaluat. f. f. ꝑduci libe ſi ꝑducaī volitate vt ē actus ꝑmus q̄ ſi ꝑducaī volitate vt actu vol es. vt. f. intellr̄ ſb actu 2ᵒ. ¶ Et ſo argu ſic ſilitus ſi ꝑducīi intellu ꝓno: vt actu intelligēt ē. ita q actual intellectio ſit formalr̄ q ꝑ gnāt ſilitꝰ ſic oſtāt ē. ſi. ꝛ. g. a ſili volitas vt actus volēs nō erit ꝑn ꝑducēdi. f. f. ſ volitas vt actus ꝑmus. 3ᵉ ꝓbo. ꝓtia ꝓncipaliē ſic. accipiēdo candē maioꝛē ſic ꝓbꝫ. f. in q̄ cūq; ſigno ſit, vel origio. ēt. addādo hāc minoꝛ q̄ diuia volitas bis obm ꝑ ſibi ꝑis ēro ꝓducēdi amoꝛ ē adeq̄tā illi ꝑfecti ꝑ bñs obm ſcēdarū filiꝰ ꝓis: vel falt̄ nō min ꝑfecte. ḡ cōſ ēn diuia ſit ꝑm obm volūtaī diuine. nō ꝑt vr ꝑt. nec filius vt. f. q. tūc ꝑs ēt ſoꝛmalr̄ bñs in plibus obī ꝑfilicē. ḡ volitas bñs ēntiā diuinā ꝑte ſibi ſue vt amabilē ſue vt amatam non cireo in ſita ꝓductione ſecūda magis ēt ꝓncipium ꝓducendi amoꝛ adequatū illi ḡ vt habet ꝑtrem vt ꝑater: vel filium vt ꝑtal ꝓ obiecto vel falt̄ nō min ꝛ: ita cū volitas ꝑus ꝑsit ēntiā ꝑo bo ꝑpes vt ꝑt ḡ ꝑus ſpirabit. f. f. volitate vt ē ēntie diuine ſ ꝑte ēntiā ꝑm obī ḡ volitate vt ꝑa tris ꝛ filij tāḡ obī ſcēdī. ¶ Cōfirmat ſi ta rō q: ēn ꝺi una ē ſoꝛmalr̄ infinita ꝑnitas vt ꝑnitas ſi ē forma liter infinita: ḡ. f. ḡ ſ ainoꝛ infinitus ē ſb nomine rōne volūtat̄ infinite ſed etiā rōne obi infiniti vt ꝺcm. eſt ꝺi. 10. magis ſpirabit volitate vt ē ēntie diuine. ḡ ēb̄m infinitū. ḡ. vt ē ꝑtis vt ꝑtis vel filij vt obi. 3ᵒ dicaī ēntiā nō ē ꝑmū obm volūtaī diuine ſ rōne ſoꝛmalr̄ in ꝑ̄ obo q̄ ē ꝑsona. ¶ Doc ſim ēt: tū q: vnū ē ꝑmū obm volūtaī: tū q: rō ſoꝛmalis obi amati ꝑus amat ē ꝛcedit vel ꝛcludit ꝛpo ᵐ: qr̄ ē ſic erit rō ſoꝛmalis ſpirādi eo m ḡ ꝑ ᵐ obm ꝛcurrit ad ſpirare. ¶ Et illis duab ꝑbōnīb ꝛcludit ḡ ꝑ ſpirat. f. f. ingēta diligit filiū, ꝑ nec filiꝰ ingēnm diligit ꝑsen: fed. ꝑ. ꝛ. f. ingēta bñ ēntiā diuinā ꝑite vt obꝫ ᵐ volūtaī ſue: ꝛ ꝑ ꝑas ꝑbōnē ꝑite principalis. ſilr ſpirāt ingēta bñ ēntiā ꝑte ꝛ ingēta amatā actu. f. ingēta amabilē ꝑitarā actu intellectiue eo ꝑ ꝑmā ꝑbōnē ꝑite. ¶ Et ſi obiciaī ꝑmā ꝑbōnē ꝑite none pus ꝑ ſili ſit amātes ēntiā in ſe ḡ ſpirāt ſpiritū ſanctū ſi ꝑ ꝑi ſit amātes ēntiā in ſe ḡ ſpirāt ſpiritū ſanctū. ¶ Rnſeri pōt ſicut pus ꝺcīt ē ꝺi. 6. ḡ. ꝑducīue filiū q̄ᵐ ꝑ aliq̄ᵐ pus ꝺcīgne intelligit ḡ filius ſit generatus ē tū nō ſic. q: intellectio actual ꝑtis ſit rō ſignēdi filiū. ḡ memoria in ꝑte: ita ꝑrodi ꝛe ꝺicētiēs ꝑ ſi filius ſilīgit ſe ſoꝛmit̄ ſoꝛmalr̄ ſe ꝛe actu ſpirandi. ¶ Tſic. ḡn ᵐ eq̄ ꝑfectū in vno ſuppoſito ſit duob ᵐ: eq̄ ē ḡn ᵐ agēdi in vno ſic in duob ᵐ. q: ad actionē nō vt regrt̄ nūī ḡn ᵐ ꝑfe ᵐ quo ꝛ q̄ ſuppo ᵐ agēs ꝑfe ᵐ. ſ. voluntas eq̄ ꝑfecta ē in vno ſuppoſito ſic in duob ᵐ ꝛ vnum ſuppo ᵐ eq̄ ꝑfe ᵐ ꝑfectū ſe regrt̄a ad ſuppo ᵐ agēs ſi cut duo. ḡ volitas eq̄ ꝑfecta ꝓncipii ꝓducēdi ē ī vno ſic in duob: ita q̄ illa mutatio ſi ſit aliq̄ rō ꝓducēdi ex ꝑte ꝓncipij ꝓductiui. ꝑima ꝑs minoꝛis ꝑbat: q: ꝓncipiū quo nō accipit ꝑfectionē ſibi ꝑoetēs a ſuppoſito ſ. dat ſuppoſito: q: eo ſuppoſitū ē ꝑfectū vt ꝑoſit agere: ḡ nō ēt rale ꝓncipius ꝑfect̄ in ꝑlibus ḡ in vno q̄ ē ſic ꝓncipiū in ꝑluriḃ ᵒ in vno. ¶ Et ſi cas ḡ illud ꝓncipiū nō ē in vno vt ꝓncipiū ꝓductiui eſt: ſed vn ſic ē in duob ᵒ. ēt ḡ de relinquit in patre ge nitoſilio. ¶ Doc vī abſurdū ḡ omnē realitatē tā ab ſoluta ḡ relatiuā ꝑmo ſigno ꝓximis nullā ḡ ꝛ filio genito quā nō ꝑit intelligat habere ꝑus ꝓxime ḡ ſi lis genere: ſquare ꝛ illa ſecūditate fiue illa fecūditas ꝑnal r relatio ſiue aliqd absolutū. ¶ Jtem in patre ē ꝑfecta volitas ꝑ: q: in eo ē ꝑtius ꝓxime ḡ. in filio nō ēt ſit ꝓncipiū ſpirādi ꝑfecti ꝑte: quoꝛ quid intel ligit addi buic ꝓncipio vt ſit ꝓncipiū ſpirādi ꝑfecti nō aliud ſuppoſitū ḡ: illō nihil addit ꝓncipio quo: ſ. illo illo bs ḡ ꝑsit agere. ſi ſilectio mutua ꝑte buī in illā recōuersō ḡ relatio duplex rōnis ēnt vltima ꝛa actualitas ꝓncipij ſpirandi ḡ ē ꝓmo ſimplr̄ ꝑpē duo. ꝑmo q: nulla relatio rōnis ꝑcipit ꝑfectiōi ꝺi nine: vt ꝑbabil ꝺi. 8. ꝛra oꝛa. ꝑonent ē intellectꝰ ꝛ volitatē in deo ꝺiſtingui tm rōe. 2ᵒ q: tūc ēnt duo ꝓncipia formalia ꝑma ſpirādi. ꝛ ita duo ſuppoſita nō ſpirarēt ꝑcile ineuanti ꝓnū q̄ ēt cōra Augu. 5. de tri. c. 17. ſicut allegatū ē in oppoenendo ꝑ ſi bahe rēt duas volitates poſſent cōcordes ēt in tali mu-

uitate ꝙ inquantū cōcordes spirare nō est vt vnū ꝑn cipiū spirādi. q; nec vt vnū suppositū nec vt vnus q̄ inquantū cōcordes. ¶ Tē aut ꝑ volūtate vt oppoītē vt in ipo cū ītā relatiōe ad filiū dilectā ē totale ꝑncipiū spirādi. aut nō. si ſic ſequit ꝙ filius nō ſpirer. q; nō ꝫ idē quo inquātū ꝫ relatiōes q̄uerſo. nō. n. ſpirat inquantū diligēs quo diligere ē creāſcripti nō ibi minus ſpirare. f.f. ſed creāſcripta relatione eq̄uerſo. f. relatio ad p̄es dilectū nihil minus ſpirareꝫ a pte. f. f. vt totalis ꝑncipio ꝙ filiꝰ velle vt dēdit in filiū. ¶ Si dē ī pma diuiſiōe ꝙ nō ſequit ꝙ vterq; inquantū amās alterꝫ ē diminutū ꝑncipiū ꝫ ambo ſiſſūt vnū ꝑncipiū ſpi q̄ggregatiōes vt duo trabes nō minꝰ ſūt vnū ꝑncipiū ꝫ idēntatē ꝓncipiū ꝑtiali. ſ. ſic ipo baſ. p aug. 4. de tri. c.18. vel. 5.4. p̄ eſt ꝑncipiū totꝰ ns deitat. ꝫ ipm in auctoritate pallegata. 5. de tri c.17. vel. 5.4. p3 q̄ ſūt vnū ꝑncipiū. f.f. oio vnū ꝫ vni formiter ſicut tres ſpone ſunt vnū ꝑncipiū creaturę. nō ītō oo vniformiter ſpirareꝫ ſi filiꝰ? Itat: in ſuo ſigno originis bſet ſecundū ratē ſpirādi. ꝫ pñs bſet in pmiſſo ſigno ſuo. olo oēm ſecundū ratē. ſed bſet ſolū in ſecundo ſigno ſilio genito. ¶ Et ſi inſtet de poētia cre andi q̄ illa nō ſit in patre ante ꝓductionē filii. f.f. patebit reſpōſio partim hīc exponēdo intentionē ricar. ꝫ amplius i q̄e de ordine ꝓductionū intrinſecarū ad extrīſecas i ſcō di. pma. q. pma. ¶ Preterea ẽ illas rōnes quas inuit ricar. p̄ſe. f. q̄ amor mutuus ſit inciſiſſimus. ꝙ hoc ſolū ſequit. q; ē ſit formaliter tali amore bear. ꝫ amor quo eſt bear. ꝫ ē iucundiſſimus. ꝛ tūc p̄ nō ē ſit formaliter bear. ꝫ in ſe ſed in filio obiectiue q̄ ē hereticū. ¶ Itē ſcdo ꝫ illā rōnē arguo ſic. inobis amor mutuus ē iucūdior. q; talē mutuꝫ tatē bſ in dilecto amplior ratio diligibilitatis. ꝫ iucūdꝫ. n. dileet' pōt̄s diligere ſi rediligat amabilitatē. q; nō ſit bonitas q̄ eius ſit in eo ſit rō diligibilitatis ſed redamatio ē aliꝫ rō diligibilitatis. ꝫ ꝑpter hoc ipſe habēs illā bonitatē ꝫ eſt ꝑma rō diligibilitatis. ꝛ ſimiliꝛ redamationē ẽ amabilior. igit̄ eo poſitū erit in diuinis. vbi ſitaꝝ maiozis amabilitatis nullo mō poterit ineniri nec poni nō. n. filiꝰ eſt amabilior patre q; redamās patrē ꝫ ꝑp ēntiā ſimi nā ꝑter ꝫ ꝑno amat nec ita redamatio eſt aliaꝝ amabilitatis in filio. ¶ Preterea amor mutuus in nobis nō eſt iucundior: niſi ſciat ſicut nō amat bonitas: niſi cognita ſic nec amatur redamans inquantum redamans niſi cognoſcatur eius redamatio: ſed ſi hoc modo deberet poni in diuinis amor mutuus iucundior. ꝛ ꝑpter hoc tali amore ſpirarꝫ. f.f. ſtic ꝑ filiū nō ſūt in diuinis redamantes ſed inquātuꝫ amantes ſe ſcientes ſe redamari ſpirarēt. f.f. ita ꝙ cognitio redamationis videt̄ hīc eē formalius ẽ imediatꝫ ꝑncipiū ſpirādi. f.f. ꝙ amor ita formalius ẽ imediatius erit. f.f. ꝓductus ꝑ intellectū ꝙ ꝑ volūtatē. ¶ Preterea cōtra opinatē q; tenet ꝙ ſ. poſſet diſtingui a filio ſ. nō poſſet ab eo ꝑter eius diſtinctum modum procedendi a patre. ſi autem ſecundū tas volūtatis ad ſpirādū ſpiritū ſanctū nō eſt niſi vt formaliter volūtas ẽ in duobus nō poſſet ſpiri tui ſancto competere ſuus modus ꝓcedendi alius a modo ꝓcedendi filij nihil eſſet a filio ergo videt̄ ſibi ipſi cōtradicere.

Quantum ad iſtum

articulus eſt cedo ꝙ ꝑ filius ſpirāt. f.f. volūtate in ꝑſtum oīno vna. q; ad rō nes ꝓncipij ꝑcīſe vt ꝑncipij nō regrit nīſi perfectio eius in ſe. ꝛ ꝙ hēat in ꝑſona aliꝫ intelligat hīc termi num adequatū: volūtas aūt omnino vna ẽ in ꝑe et filio ꝛ aſi ordinē originis intelligit in eis ꝑ intelligatur hīc terminū adequatū: ambo ſūt ſpirātiui: nō volūtas vt vt in eis ẽ idē ꝑncipiū ꝓductiui ſpectu. f.f. S; ꝑ vba Ric. intelligēda diſtinguo. ꝙ mliplr ſit intelligi volūtas cōcors aut cōcordās in aliquo actu ſecūdo elicito. puta amādo idē obm. ꝛ tūc ve ēntia vel. f.f. vel amādo ſe ꝛ redamādo. puta ꝙ ꝑ illaꝫ eq̄ ſi filiū ꝛ ecōuerſo. vel ꝑ intelligi cōcors quaſi bina aliter in ſpū actus ꝑmus natus ẽ hic quaſi actum ſe cūdus: vnobꝫ ꝑmis modis nō vꝛ ꝙ ꝑ filius ſpirēt ſpiꝝ volūtate cōcordi: vt ꝑbatum ẽ in ꝑma rōne ꝙ duas ꝑſones nec. n. dilectiōe ēntie vt ꝑbatus eſt in ꝑma ꝑſone: nec ſuimuicē vt tactū ẽ in ſecūda ꝑ batione formaliſ ſpirāt. ꝫ os ꝙ itelligēt termīo modo volūtate cōcordi. volūtate in ipſis ẽ actuꝫ ꝑmus in quo natiſſunt cōcordare in actu ſcdo ꝓcediter ꝓo ducēdo amoꝛ. tali inquaꝛ volūtate ſpirāt: ꝛ magis vna ꝙ cōcordi: q; vt intelligāt actus ꝑmus intelligi tur vna volūtas in eis. ꝛ nō habere cōcordiam niſi iſto modo loquendo. quia iſte ſpone intelligītur poſſe cōcordari in actu quaſi ſecūdo. cōcordēt ſpirādo.

Saluādo ſi aliqualiter verba Ric. dico ꝙ ſi in aliqno eoꝝ ſunt duo ꝓncipia ordinate actiua: illō nō eſt in poteſta ꝓxima ad agēdū ꝓncipio ſecūdo niſi ꝑintelligatur in actu ꝑmi ꝓncipi: ex̄m de intellectu ꝛ volūtate in aia. igit̄ ꝑ nō eſt omnino ſecundus poteſtia ꝓpinq̄ ad ſpirādum q̄ eſt actus volūtatis ꝛ ꝓncipi quo. nīſi intelligat in actu ꝑncipij ꝑ oris quod ẽ inre. ꝛ per 2da volūtas nō ẽ ꝓncipium ꝓximū niſi vt in duobus. Hoc ſegtur. q; ꝑ illam ꝓductionē ꝓxime ꝓ ſe ꝓ fine qua nō eſt ſta poteſta ꝓpinqua. volūtas eſt in duobus. q; ꝑ actus ꝑme fecūdatis cōcatur ꝑlone ꝓductē fecūda fecūditas. f. fecūditas volūtatis reſpectu ſpiratiōis. f.f. non tamen eſt alia fecūditas in duobus ꝙ in vno. ſed eadē ẽ in ꝓductē ẽ in ꝓducto. ẽ termꝑ iſtius ẽ atq; alie in nobis. anima enim nō ẽ fecūda ꝓtentia ꝓpinq̄ ad ſpiādum actū voledi niſi ſit in actuali intellectiōe ꝫ illa actuali intellectiōe nō formaliter ꝓducat actum amādi. ſed volūtate vt ẽ actus ꝑmus q̄ ꝑ ei ſit in ala an̄ intellectiōe. ꝫ nō in poteſta ꝓpinq̄ ola ad agēdū. ſi ſtic aia ꝓducēs intellectiōē cōcatur ei ſibi fecūditatē volūtatē nō eſt volūtas in poteſta ꝓpinq̄ ad ꝓducēdū amoꝛ nīſi ꝓus eſt ꝓductū vbum: ꝛ ita cōcata ſibi volūtate fecūda. ꝛ ita nūq̄ eſt volūtas ꝑme fecūda niſi in duob⁹. nō ſtiꝛa q̄ illa fecūditas regrat de rōne ſua eē in duob⁹ quaſi ipa nō poſſet eē in vno. immo ipa eadē ſa ꝑsiteret in ipa mēte: ꝫ ꝑ oēm fecūditatē in ꝑducēdo nēcio os ſecundas fecūditatē q̄ eſt in poteſta ꝓpinqua eē in duob⁹ Hōr igit̄ ꝓcedi q; ꝑ filius volūtate vna q̄ ẽ in eiſ ſpirāt q̄ ꝑfecte fecūda in duob⁹ ſuppoſitis exiſs. q; pus intelligēdo cōcari genito ſtia ẽ in duobus q̄ ꝑ pri. f. ea ꝓducat. ¶ Sꝫ quō dilectiōe mutua ſpirat. f.f. Rūdeo dilectiōe. i. volūtate qua ꝑ ꝛ filius ꝛ tactū ꝑ in o nari ſunt ẽ mutuo diligere. Hoc inquā volūtate vt exiſte in eis vt ẽ nata ratā ẽ ꝙ diligīt ſe mutuo ſpirat. f.f. nō ẽ aliquo actu ſcdo ꝑ dilectiōis actuāl impēſe ꝛ repēſe. Si ītō ſufficiat ad intentionē Rie exponat eū ꝙ poterit: q; nō ſꝛ q̄ eius determinatio dñi poſſit ſtare cū dictis Aug. q attribuit patri ꝛ filio ſpectā rōnem vnius ꝓncipij reſpectu ſpiſci. ſicut trinitati reſpectu creature ſi ſdicat ꝑdictis. ſualiter aūt Aug. dicat q; pater ꝛ filius diligunt ſe ſpū. f.f. ſit mutua dilectio ꝑtis ꝛ filij. ſicut vꝛ loquit de tri. lib. 6. c.5. exponeſ dū. 12. vbi magiſter tractat de illa ꝫ ſtione vtrū ꝑ ꝛ filiꝰ diligāt ſe ſpiritu ſancto.

Jurta

queſtionē iſta eſt vna difficultas quaſi grāmaticalis vtrum pater ꝛ filius poſſent dici vnus ſpirator. vel duo ſpiratores. Ubi multipliciť dicit. ſed quia. vis eſt deſignatiꝛ nominis non multū ſmoꝛ: videtur enim q̄ tale nomen ver bale ſignificet ꝓncipiū agēdi vt illud natū eſt de-

nominare suppositū actiuum. sicut enim lectio significat actū tranſitiue actū per modū habitus ꝛ gentis. ita lector significat principiū huius actus p modū habitus ꝛ gentis. et sic denominationi suppositi actiui. spiratoꝛ igit significat vis spirādi ꝛ ocernit suppositū. ꝛ quia vna ꝛ sis in patre ꝛ filio ꝛ nitis. ꝰ nūeralis apposit̄ alicui determinabili ponit sub significatiu. circa illud. sūdo vt̄ secundū de vi sermōis q̄ sint duo spiratoꝛes. q̄ tunc vna spiratiua videret nūerari in eis. Et sic obiciat. sūt duo spiratoꝛes. ꝙ duo spiratoꝛes. nitia. ꝑbat. q̄ sicut singulare infert singulare: sic plurale infert plurale. ꝛc. dico ꝙ nitia nō valet. q: principius significat actus vt in fieri. cōsignificat. n. tps sicut verbus. ꝛ ita sicut accidit p filius creāri: ita q̄ sint creātes. nō ait accidit ꝙ sint duo creatoꝛes sed vn̄ creatoꝛ: q: nomē verbi spiratiua nō significat actū per modū actus ꝛ in fieri, sed p modū habit̄ ꝛ gentis. ℞ quēro quare termin⁹ numeralis accidit posse apponi tm̄ inis ad iectiuis ꝛ nō substātiuis: pōit ista rō. q: adiectiua adiacēt suppositis ꝛ significāt formā in adiacētiam ad suppositā. ꝛ ideo pōt numerari ad numerationē suppositoꝝ. sed substātiua nō significāt formā in adiacētia ad suppositā ꝛ significāt aliqua nō absoluto a suppositis: ꝛ ideo nō pōt ficnumerari. q: sic significaretur ibi numeratio formę. ꝛ ideo nō accidit duo dij. sic accidit duo hōines deitatē. ℂ ℞ ista rō nō vi⁹ sufficer. q: trinus nūeralis ponit significatiū sub circa significatū determinabilis. significatū aūt substātiui ꝛ adiectiui accidit nō differre nisi in modo significādi. dicēdo vt̄ grammatici nūeralis ꝑpo ponat significatiue circa idē. ꝛ ideo si significet numeratio formę determinabilis ex vna ꝛ ex alia, nec ꝓpter illā adiacētiā ad suppositum ꝙ conuenit vni ꝛ nō alij nō rone significati sed rone modi significādi: poterit ex veritate i vna ꝛ falsitas in alia. ℭ Alijs ego aliā rone in talē. de deꝑdētes deꝑdēt ad aliquid cōe ꝛ simplr indeꝑdētes nullꝫ. n. deꝑdētia alicuius sufficiēt determinat nisi ad aliqd omnino indeꝑdētes: ideo q̄ duo eque deꝑdent neutꝛ eſt natum terminare alterus sed vtrūq; deꝑndet ad 3ⁿ. indeꝑdēs: adiectiuum est deꝑdēs ad subst̄atiū. q̄ igitur adiectiuum addit̄ subst̄atiuo (alter) inuenit indeꝑdēs ad quē terminatur eius deꝑndentia. q̄ autem duo adiecti ua addunt̄ sibi mutuo, neutꝛ ad alterū deꝑdet. quia neutꝛum terminat ad alterum, sicut neutꝛum terminat deꝑndentias alterius. sed deꝑdet ad aliꝙd tertiū q̄ terminat sufficient deꝑdēiam eoꝝ amborū: sicut quādo terminus numeralis addit̄ substantiuo ſicut ſi dicatur duo ſpiratoꝛes. ſtatim terminus numeralis adiectiuus ꝑs ſubſtantium terminans. ꝛ quia adiectiuum ꝑtermi nat illud quod eius deꝑndentiam terminat. ideo ꝑnotatur ſignificatum ſui ſubſtantiui nūerari: q̄ aūt addit̄ adiecti uo vt̄ ei dicit. duo ſpiratoꝛes, vtrūq; eſt deꝑdens. ꝛc ideo neutꝛ determinat alterꝫ ſicut neutꝛ terminat deꝑndentias alterius: ſed amb⁹ deꝑndent ad 3ⁿ. q̄ terminat eoꝝ deꝑndētiam ꝛ determinaſ per ipſa. Et hoc in ꝓpoſito ſi aliqui vel ꝓpoſe. quaſi dicat tres/ alij vel tres ꝓpoſe creātes. q: ſi vſitate adiectiuum maſculinum nō ſit ſubſtātiuū ſed tm̄ neutꝛ ſit ſubſtātiuum. q̄ in diuinis q̄ adiectiuū maſculinum ponit ꝑ ſe tm̄ ne intelligit ibi eſſe ſubſtātiuum vt q̄s vl perſona vt ei⁹ dicatur. filius nō ſunt vnus ſicut ei ſunt auctoritates: ſi ſint vnus deus. q: vnus abſolute poſit̄ ſignificare adiectiue ꝛ intelligitur habere ſuum ſubſtātiuum. ſ. quis. vnde ſignificatur ꝙ pater ꝛ filius ſint vnus quis vel vnus aliquis vel vna perſona. q̄ ſi ſſ. tūc ad illā nitiā ſit duo ſpirātes. q̄ duo ſpiratoꝛes/ nego ea. ꝛ ei⁹ ꝓbat q: ſic ſingl̄r eſſent ſingl̄re ita ꝓdle plurale. dico ꝙ nō ꝛ ꝙ ſi ad aliqd. ais ſe quāt aliquod ꝓdle ꝙ ad diſtinctōes nitis ſe quāt ad diſtictio nitis nitꝫ ꝙ ꝓdle illud diſtinguāt in tres deterbus ſicut genus diſtinguit in ſpecibus. In ꝓpoſito autē ad ſuppoſitū ſpiraſe ſequit ſpiratoꝛ: ſed illud nitis nō diſtinguit nec numerat numeratō ante. ꝛ ideo grando ſpiras ergo ſpiratoꝛ. duo ſpirantes ergo duo ſpiratoꝛes. eſt fallacia nitis arguendo a diſtinctione aīg ad diſtinctionē cōſequētis. ꝛ ſi aliqui inuenīt̄ a octoriꝫ. q̄ patr⁹ ꝛ filꝰ ſunt duo ſpiratoꝛes. debent ergo illi eoꝝ auctoritates ꝛ ſanę intelligi. multę enim auctoritates ſanctoꝝ q̄e nō ſunt vere de virtute ꝑmonis exponēde ſunt ꝑm magiſtꝝ. di. 12.

Ad argumenta Rñdetur. Ad ꝑmum q̄ arguit̄ de nūm. dico ꝙ pater ꝛ filius nec tm̄ in ſpiritu ſancto ſunt in cō munī producto. ꝛ q̄e ſic neuter ei cōi producto ſic ſint diſtincta, alioquin nō cōnecteret. tamē nō habent eē ꝑdcta inquantum diſticta ſed inquanta vnum vnde ꝓducto vnus eſt ab eis inquantū ſunt vnū ꝓ ducens. ꝛ ita auctoritas illa ē in oppoſitus. ℭ Ad 2ⁿᵐ dico ꝙ actio eſt ſingularis per ſe ex ꝑtis. nou ꝓoter aūt eſſe alienius ſingularis incōmicabilis per ſe exiſti ſicut dictū eſt di. 4. ſicut hec eſt vera deus creat vel deus eſt pater filius ꝛ ſpiritusſanct⁹. ita ꝓnit hic ꝙ ē aliquis ſpiratoꝛ ſingularis cui ꝑmo conuenit. i. adeq̄te ſpirare qui pinteligit aliquo mō in patre ꝛ in filio quib⁹ cōuenit actus ſpirādi. q: vterque eſt hic ſpirator, q̄ tic dicerer ꝙ illius ſpe exiſtis q̄ eſt quaſi cōe quod dā in re ad patrē ꝛ filiū eſt vna actio ꝛ illud nō eſt vnū ſuppoſita. i. incōmicabile. ſicut nec trinitas eſt vnū ſuppoſitū vna tamē creatione creat. ℭ Illud nō videt hic ꝓbabile ſicut ibi deus creat quia nō vi detur hic aliquis ꝑſe exiſt cōmunis patri ꝛ filio ꝛ nō ſpiritui ſancto. q: tunc illud ſingulare ꝑſe exiſteſ nō incōicabili ꝛ realiter ri referret ad ſpiritū ſanctus ꝛ eſſet aliquid realiter relatus ad intra ꝓtius aliquo mō ꝙs intelligeret eſſe perſona. ita q̄ non omnis relatio realis ad intra eſt ꝓne q̄ nō videt ꝓbabile.

ℭ Aliter pōt dici q̄ actio nō denominat vltima denominatione niſi ſuppoſita vel habentē modū ſuppoſiti. nec modū ſuppoſiti ꝓ alma ſeparata ꝛ pacci dentib⁹ ſeparatis ꝑ miraculū q̄e denominat ab actione vltima denominatiōe q̄ per ſe exiſtit licꝫ nō incōcabilꝫ q: nata ſunt coicare ſe ſuppoſitis ouꝫ tamē nihil cōcant illis nihil denominaꝫ ab actiōe eoꝝ niſi ipſa vltima denominatione. ſed omnis ſō ma exiſs in alio vt forma ſicut dat eē illi ita dat illi aliquo mō denominari a ſua actione. ꝛ licet forma in ſuppoſito denominet ab actione ſua nō amē vltima denominatione ſed vlteriꝰ denominaret ſuppoſitū ab eadē actiōe ſi tñ aliqua forma ꝑ ſe exiſtnata eſſet habere aliquā actionē ꝓpriā ſi ipſa daret idē eſſe plurib⁹ exꝙ ſuppoſita nō denominaꝫ actione. ſome niſi q: bēnt eē ꝑ formā nō denominaret ab eadē actiōe ſicut haberent idē eē illius ſome actiue. Exemplū ſi vna albedo eſſ⁹ in duab⁹ ſuꝑficiebus/ vna imutatiōe imutaret. igit ſi voliſmꝰ ſcom da fit vna ꝓincipii ſpirādi q̄quid denominaꝫ ab iſta actione ꝓhoc ꝙ ꝑs eſſe iſta forma denominatur eadē actiōe. Quando igit dicitur actio eſt ſuppoſiti ꝙ pluriū ſuppoſitoꝝ plures actiones nego nitia niſi quando ꝓplificatur in eis illud q̄ eſt actio agen dicꝫ ꝙ iſta dicit denominatiue agere. Et ſi obiicias. ab vna anima ꝙ omnis ſunt multe operatiōes ſenſitiuaꝝ ꝑtiū. vt diſtincte vt intelligere ꝛ velle ꝛ etiā videre audire ꝛ talia multa. ꝛ ſi ꝑtes ille eſſent ſuppoſita eſſent eoꝝ agentiū plures actiones

ℭ Dico ꝙ nō ſemper vī vnica res eſt. eſt eius vnica ratio agendi imo vnica res pōt includere in ſe plures rationes agendi. ſicut dicetur ꝺ anima reſpectu

fnarum potẽtiaz ꝙ ſi de hoc ſiat queſtio, dictum antẽ eſt in iſta rõne iam dicta de vna rõne ſimpliciter agẽ di, qualis vna rõ eſt in patre ⁊ filio reſpectu productio nis, vel ad pducẽdus ſpiritũſanctũ. Ad tertia oꝛ. co q̃ pater ⁊ filꝰ ſpirãt ſpiritũſanctũ in ꝙtũ ſunt omnino vnũ: nõ inquãtũ ſunt vnũ in ẽntia, nec inquãtum vnũ in perſona: ſed inquãtus ſunt vnũ in vi ſpirãtiua. Et cum infert q̃ pater eſſet duo principia pro ductiua, pꝫter duplicem ſeciditatẽ in eo, negꝫ mi am, q̃ ad hoc q̃ dicatur plura, pducentia ſpiritum numeratio ſuppoſitoꝝ, non enim dicitur aliqs plu res ſcictes ⁊ habeat plures ſcientias: ſed oporteꝛet eſſe plura ſuppoſita ad hoc q̃ ſequeꝛetur. De hoc ⁊ ſº ubꝛo. vbi quereꝛ vtrum ſi plures nature aſſumeꝛẽtur a verbo eſſet vnus homo vel plures.

Secundo quero vtrũ pater ⁊ filius ſpiret ẽino vnifoꝛmiter ſpiri tum ſanctũ. Sꝺ nõ. Aug. ⁊ſ. de trini. c. 17. ſpũſanctus principaliter procedit a patre, non igitur principaliter a filio. Sꝺ nõ vnifoꝛmi ter oino. Ite ibiero. epiſtola. 88. Spiritusſanctus p prie a patre pcedit per filiũ. ergo non procedit pro prie a filio. ℣ Ite byllarius de trini. 12. Spiritumſan ctus qui a te per vnigenitũ eſt pcmeꝛeat. igit eſt a patre per filium. ergo nõ vnifoꝛmiter ab vtroq;. Ite Ricar. 6. de trini. ſpũſanctus pcedit a patre me diante ⁊ mediate. a filio aute mediate nõ. q̃ ſc. Ite omnis cauſa prima plus agit q̃ ſecũda. ex prima p poſitione de cauſis. ⁊ patet ex dictis pꝫ ſimo poſtero rum. 2. metaphy. neceſſariozuꝫ principia eſſe ve riſſima ſemper opoꝛtet q; tunt aliꝫ cauſa veritatis ergo omne prius pcedẽs ꝑius pducit q̃ ſecũdus pducẽs. pater vidꝫ plus pducere eum de ſi lio pducere. q̃. ſc. Cõtra. vno principio inquãtum omnino vnuꝫ in eis ſpirat ſpiritũſanctum ex queſti one pcedente. ergo vnifoꝛmiter.

Reſpondeo actus poteſt ſi dicꝫ rari ripit. vel in ſe vel quãtũ ⁊ tmini vel in q̃ ꝙ; ꝑarat ad ſuppoſita agẽtia. Pnus duob⁹ modis ẽoino vnifoꝛmitas vl poꝫ vnitas. q̃ viſibile vna actio ⁊ vn⁹ tmin⁹ pducti. ſº loquẽdo ſic ipa vis ſpi ratiua cõicat filio a pte ita ⁊ ẽ q̃ filꝰ ſpiret ſi by a pte. ⁊ ita pater ſpirat a ſe. filꝰ aũt nõ a ſe. Cõtra igit pater pius ſpirat ſpiritũſanctũ q̃ filius ſpirat ſpiriſcn: quia in illo primo ẽgno ẽiginis in quo pater habet a ſe eſſe habet ſpirare a ſe. ⁊ tunc filius nõ ſpiraret quia ſi filius nõ habet ſpiritualiter habere prius eſt a patre q̃ a filio. tic filius pducere ſpiritumſanctũ ꝛa ꝑritez. Confirmatur q̃ quodcũq; ſpiciꝑit pducẽdi in ſup poſito prioꝛi intellẽtu igitur habere terminum adequa tum non poteſt eſſe principium pꝛoducendi in poſte rioꝛi ſuppoſito: ſic ẽ in propoſito, ergo ꝛc. Ro. de iſtis oꝺinibus ſine oꝺiginis ſiue nature ẽ de multis oꝺi nibus pꝛioꝛitatis ⁊ poſteꝛioꝛitatis als dicetur. ſi ſi tum ad propoſitum dicendus: q̃ non eſt conſimilis oꝺo inter patꝛẽ generantẽ ⁊ ſpirantẽ ſicut inter pa tꝛẽ ſpirantẽ ⁊ filiũ ſpirantẽ. vnde iſtud nõ eſt intelligẽ dus q̃ pater ſpirat ante q̃ filius ſpiret. ſicut eius oꝺi gine pater generat q̃ ſpiret, ꝑter oꝺinẽ ꝑincipioꝝ in pducendo. q; tunc filius nõ ſpiraret ꝛa argumen tũ oꝺicit quẽ admoꝺũ ſpiriꝰ facꝛus nõ põt genera re filiũ iam poẽntelle ctũ generari. Sed eſt iſte oꝺo q̃ in patre eſt ſimo vtraq; ſecunditas a ſe. ẽ eſt in pa tre actus ꝑme fecunditatis, ⁊ tunc in filio eſt ꝛ ꝺeci ditas. ſº eſt actus ſeciũde ſeciditatis ſimul a pte ꝛ fi lio habentibus tunc ſimul illã fecunditatẽ adductꝛi cũ aliquo oꝺine. q; ille actus eſt patꝛis a ſe. filii aute nõ a ſe ſed ad patꝛẽ, ſicut nec in ſcdo ſigno eſt illa fecũ

ditas filij a ſe, ſed patꝛis eſt a ſcnõ eſt ergo oꝺo oꝛi ginis inter ſpirationem patꝛis ⁊ filij quali ſpiret pater in aliquo ſigno ẽginis in quo non ſpiret filius ſed in eoꝺem ſigno oꝛiginis ſimul ſpirant. eſt in ꝺi oꝺo ſpiraꝛitũ in ſpirando q̃ pater in ſº ſigno oꝛiginis ſpirat a ſe filius aũt non a ſe. Ad confirma tione ꝺico q̃ maioꝛ nõ eſt vera ſi illꝰ principiũ poſte riꝰ nõ habeat terminũ adequatũ anteq̃ aliud ſup poſitũ pꝛioꝛi habeat terminũ adequatũ. ſic ẽ in pꝛopoſito ſimꝰ fm tota ẽ ſecunditatẽ. ⁊ ſic eſt ꝑ patꝛem ꝑpoſite ve ꝛi ſpiratiua quam pater cõicat filio ante q̃ habeat terminũ adequatũ ſpiritũ ſanctum.

Per idẽ patet ad oẽs auctoꝛitates adductas. q̃ pꝛopter hoc ꝺicit Aũgus. ꝑem principa liter ſpirare exponit. n. ſe ideo principaliter ꝺiꝛit q̃ filius ſpirat hoc habet a patꝛe. Dicit tamẽ quiꝺa doctoꝛ q̃ pater ſpirat principaliter ⁊ principaliter fi lius aute mꝫ principaliter ſpirat. q̃ reſpectu. ſ. habet filius ſub auctoꝛitate licꝫ pater habeat auctoꝛitatẽre ſpectu filij ⁊ reſpectu. ſ. ſ. inclꝫ ſpirat. Alius aũt doc toꝛ contradicit ſibi q̃ non eſt ꝺi aliqua cõparatio q̃ pꝛie dicta in aliqua forma vna ſed tantum eſt ꝺi bi compatio in voce ſicut michael ꝺicitur ſanctio pꝛii. ber. non vꝺ eſt rantũ cõpatio fm voces ⁊ nõ fm ali Clarꝛo. quã ſcoꝛa eoꝺem in vꝛoꝛes extremo ſed illa formaꝛ diſtinc tiõ in vno extremo ẽ no in alteꝛo. ita pꝛopꝛietates in patꝛe vꝛiꝺẽ ſit patꝛẽ ꝑncipalius ſpirare ⁊ ꝑncipa liteꝛ ſpirare. Ad aliud ꝺe Hiꝺeꝛo. ꝺico q̃ ꝑpꝛietas tiꝰ ſit ille qui biꝺo rem nullo mõ ꝺepẽꝺet ab alio vl ſuꝛaꝛius aute qui in vꝛẽꝺo re pẽꝺet ab alio nõ eſt ꝑpꝛie ꝑpꝛietaꝛius. pateꝛ igit qui vim ſpirati uaꝛ habet a ſe pꝛeter ꝺicit ꝑpꝛie ſpirare. filius non ſic ꝑpꝛie. ſ. a ſe ſpiraꝛitꝰ ſic ꝑpꝛie. ſ. nõ impꝛopꝛie vel impꝛo pꝛie ſpiret. Per idẽ ꝑs ad hylaꝛiũ qui ꝺicit q̃ ſpiri tus ſanctus eſt a ꝑre q̃ filiũ ꝺiſtinguit ſti q̃ aliquiꝺ ꝺeter minati ꝑ hãc ꝑpoſitionẽ ꝑ eus fuo cauſali aliqꝺ cõpa raꝺ ad verbũ ſpiritus vel intranſitiui. ſi aꝺ tranſiti uum tunc noꝛaꝺ in cauſali huius ꝑpoſitiõis ꝑ ſubau ctoꝛitas vꝛpateꝛ ereat ꝑ filiũ ſi aꝺ abſolutũ vel intꝛa ſitiuũ tũc noꝛaꝺ in cauſalitas ꝑpoſitiõis pauctoꝛitas. ꝺoc vel efficientie ſicut ꝺõ vnitꝫ ꝑ ꝺei vel ꝺe formalis vt ꝺõ ſapiꝛ ꝑ ſapientiã. Ꝛ Et ꝺe ꝑs aꝺ ricar. pateꝛ. n. eaꝺẽ fecunditate imediate ſpiraꝛ ſpiritũ ſa ctus, ſed inquantũ ꝺat filio illã vꝛtutẽ ſpiraꝺi qua fi lius ſpiraꝛ: ꝑõ ꝺici mediate ſpiꝛare. nec ẽ hic diffoꝛ mitas aliq̃ ꝑfectionis ⁊ imꝑfectiõis ſiue aliquiꝺ quoꝺ ponaꝛ ꝺiuerſitateꝫ in actu ſeꝺ tantum aliꝰ modus habẽꝺi eaꝺem virtutem. pateꝛ a ꝑre ſed a patꝛe. Ad vltimum ꝺico q̃ illa pꝛopoſitio eſt vꝛa de cauſa ⁊ cauſato ꝑpoꝛ hoc q̃ in cauſis oꝛꝺinatis eſt alia virtus cauſanꝺi ⁊ cꝛeꝺipatioꝛis in pꝛi oꝛe non aũꝛem in ꝑncipio quoꝺ non eſt cauſa. quia ibi non eſt alia virtus ꝑncipiaꝛꝺi, ita eſt in pꝛopoſi to, ⁊ ideo non plus ꝑncipiaꝛ ꝑimum ꝑncipium ꝑincipians quam ſecunꝺum ſicut nec cauſa ſuꝑioꝛ oꝛ plus cauſaꝛet quam cauſa ſecunꝺa ꝛa eaꝺem vꝛ tute cauſatiua cauſaꝛet cum cauſa ſecunꝺa.

Iſta eſt nouodecima ꝺiſtictio. In qua mꝫ pꝰ ẽgit de ꝑncipio a quo ſpũſanctus pcedit. agit de oꝺine pcceſſionis eius. Et tria circa hoc facit. Pꝛimo excluꝺit oꝺinẽ tempoꝛum. Secunꝺo excluꝺit oꝺinẽ ꝺignitatis. Tertio ponit oꝺinẽ naturalis oꝛiginis. Pꝛimũ facit a ꝑncipio huius ꝺiſtictiõis vſq; ibi. Nec tractandum eſt quoꝺ ſecũdo ꝛeꝺatuꝛ. Sꝺm ab inde vſq; ibi. Auguſ. tñ. vꝛ. li. de trinita. Tertium ab inde vſq; ad finẽ ꝺiſtinctiõis. Et hec ſẽtẽtia magiſtꝛi in gnãli. In ſpãli ſentẽtia magiſtꝛi ſtatꝰ tribus ꝑpoñbꝰ. quaꝛ pꝛima ẽ. Spũſanctꝰ ꝑatio ne tpis nec ꝑius nec poſteꝛius pceſſit a ꝑre q̃ a filio

nec cõuerso. Et pbat sic. Vbi pcnit̃ nulli⁹ inter ue-
nit tps. ibi tps durationē neq; ꝑsus neq; posterius
sed in ꝓcessione ſpus ſci a pe; a filio nullū oino inter-
uenit tps. igit spus scus nõ ꝓcedit a pe; ꝑsus neq;
posterius a filio. neq; ecõtra. q; ꝑs ꝑpõ va. Tenet̃ ꝑ-
tia ꝟ maior nota c. Et minor ē magr exequẽs in ira ꝙ
rit. An spus scs ꝑsus aut magis ꝓcedat a pe; a fi-
lio. Et arguit ꝙ aliquo modo ꝑsus. Nã spus scs ꝓcedit a pa-
tre, filet; ꝓcedit nam nato filio: vel nõ dū nato filio.
si nato filio. igit natiuitas filij ꝓcessio spus scs. si nõdū nato filio. igit ꝓcessio spus sci ꝓcedit ante gen-
rationē filij. ꝙ per spus spus scus pus ꝓcessiliꝫ a patre
& a filio. Iõuic gõni magr rndet per remotionē tpis
ab ꝺ̃ma ita dī. Nane gõnē in ꝓpoſit̃ nõ habere
locū: qz in diuinis oia sunt eterna. igit nullus ꝓdit
ex eo ꝙ spus sit posteritas durationis. qđ ꝓbat au-
ctoritate Aug. in li. de trī. que ꝑs in textu. Sed a pro-
positio ē hec. Non maiori ꝓfectione dignitatis. nec
plen̄ spus scus ꝓcedit a pe; & a filio: ꝺ̃ac ꝓpõne
magr ꝓbat in. 2. c. hui⁹ dist. qrēs. Vtrū spus scus
plen̄ aut magis ꝑfecte ꝓcedat a pe; & a filio. Et
rndet. Sicut nõ an ꝓcedit a pe; & a filio: ita n̄ ma-
gis ꝓcedit nec plen̄ ꝓcedit a pe; & a filio. igit ꝓ-
positio va. Tertia ꝓpõ ē hec. Spus scus ꝙ ꝓcedit
ex ambob⁹ ē ꝓcessio. Sed spus scus ꝙ ē perfe-
cte simul a pe; a filio ꝓcedit ꝑncipaliꝫ ꝙ pte a pe;
filij mittit auctoritatis originatiõe. Sue ꝓbat sic
Spiritus scus ab illo ꝑncipaliꝫ ē: mittit ꝙ hoc ꝓba-
fex nullo alio ꝙ ipm mittit. ꝟ ꝙ ab ipso ꝓcedat.
sed ꝺ̃s est solus ꝑs igit ꝓpo va. Tenet argumẽtus
ꝟ maior. ꝟ minor ꝓbat magr in textu per multas
auctes ꝙ videtur sonare ꝙ spus scs ꝙ ꝓcessio
ne & filij. a spus scus ꝓcedit a pe; ꝙ filij. Quas au-
ctoritates magr dicit debere intelligi. non ꝙ spirit⁹
sanctus minus plene vel minus ꝑfecte ꝓcedit a
filio ꝙ a patre. sed ꝙ filius nõ hꝫ hoc a seipso ꝙ spus
sanct⁹ ab ipso ꝓcedat eque plene & ꝑfecte sic a pe;
sed hoc habet a patre. igit ꝓpositio vera.

Quare spiritus sanctus cum sit de substan
tia patris nõ dicat̃ genitus vel filius. sed tm̃
procedens.

Di. 15. POsthec cõsiderā
dum est quantum a talibus ꝙ
les non sumus: intelligi ꝓteſt
cum spiritus sanctus ꝓcedat
de substãtia patris cur nõ di-
catur esse natus sed potius ꝓcedere. ꝟ cur non
dicatur filius. Quare autem spiritus sanctus
non dicatur vel sit natus ꝟ ideo non sit filius:
Augu⁹. Augustꝰ. ostendit in. 15. lib. de trini. ita dicẽs
Si spiritus sanctus filius diceretur ambor⁹
vtiq; filius diceretur. quod absurdissimum ē
Filius quippe nullus est duorum nisi patris
ꝟ matris. Absit autem vt inter deum ꝟ patrē
ꝟ deum filiꝫ tale aliquid suspicemur. Absur
dissime ergo filius diceretur ambor⁹. i. pa-
tris ꝟ filij. Ambo⁹ enim filius diceretur. si eū
ambo genuissent. quod abhorret omnium sa
norum sensus. Non ergo ab vtroq; est genī
tus. sed procedit ab vtroq; ambo⁹ spiritus.
His verbis ostenditur cur spiritus sanct⁹ cuꝫ
sit de patre nõ tñ dicat̃ genit⁹ vel filius.

Cum spiritus sanctus non dicatur genit⁹
cur filius dicatur ꝓcedere.

Cum autem spiritus san
ctus non dicatur genitus: sed tm̃ procedens.
queri solet cur filius non dicitur tm̃ genitus.
sed ꝓcedens. Sicut ipse in euãgelio Joã-
nis ait. Ego ex deo ꝓcessi. vel exiui ꝟ veni i
mundum. Non ergo tm̃ spiritus sanctus ꝓ-
cedit a patre sed etiam filius. Ad quod dici-
mus ꝙ cum vterq; ꝓcedat a patre dissimili
ter tamen. Nam spiritus sanctus vt ait aug
in. v. li. de trini. ꝓcedit a patre: non quomo- Augu⁹.
do natus sed quomodo datus vel donū. Si-
lius autem ꝓcessit nascendo. exijt vt genit⁹
Ac per hoc illud elucescit vt ꝓteſt. scur spiri
tus sanctus etiam nõ sit filius cum ꝟ ipse a pa
tre exeat. Ideo. scilicet non dicitur filius: qz neque
natus est sicut vnigenitus. neq; factus vt per
dei gratiam in adoptionem nascereꝫ sicut nos

Quod non ꝓteſt distingui a nobis inter
generationem filij ꝟ ꝓcessionem spūs sci.

Inter generationē uero fi
lij ꝟ ꝓcessionem spiritus sancti dum hic vi
mus distinguere non sufficimus. Vnde au- Solu
gu. Harmino premissam quẽstionem reſci ximū.
canti. scilicet cur spiritus sanctus non dice
retur filius cuꝫ de patris eēt substantia respõ-
dens sic ait. Queris a me si de substantia pa
tris est filius. de substantia patris est etiã spi
ritus sanctus. cur vnus filius sit. ꝟ alius non
sit filius. Ecce respondeo sine capias sine non
capias. De patre est filius. de patre est spiri
tus sanctus. sed ille genitus est. iste ꝓcedens
Ideo ille filius est patris de quo est genitus. Ri. aug.
Iste aũt spiritus est vtriusq; quoniã de vtro Ob ꝓ. ē
q; ꝓcedit. sed ideo cum de illo loqueret ait. auctor ꝓ
De patre ꝓcedit: quoniam pater ꝓcessio cessionis
nis eius auctor est qui talem filium genuit. et filio⁹.
gignendo ei dedit vt etiam de ipso ꝓcede
ret spiritus sanctus. Nam nisi ꝓcederet eti
am de ipso non diceret discipulis. Accipite
spiritum sanctum. eũqs insufflando daret vt
a se quoq; ꝓcedere significans aperte osten
deret fiando quod spirando dabat occulte.
Quia ergo filius nascereꝫ non tm̃ de patre. nec tã
tum de filio sed de ambob⁹ vtiq; nascereꝫ
sine dubio filius diceretur ambor⁹. Ac per
hoc qz filius ambor⁹ nullo modo esset non
oportuit nasci eum de ambob⁹ Ambor⁹
est ergo spūs sanctus ꝓcedendo de ambob⁹

Hic dicit ꝙ nõ valet iter illa duo distiguẽ

Quid autem inter nasci et
procedere intersit. de illa excellentissima na
tura loquens explicare quis ꝓteſt. Non

oē qō predit nascitur. Quis oē predat qō nascit. Sicut nō oē qō hipes ē homo ē quis bipes sit omnis qui homo est. Hoc scō. distinguere autem inter illam generationem ⁊ hāc processionē nescio, nō valeo. non sufficio, accepto hoc qō a ista est ineffabilis sicut proprietas de filio loquens ait. Generationem eius qs enarrabit. Ita de spiritu sancto verissime dicitur. processionem eius quis enarrabit. Satis sit ergo nobis qz non est a seipso filius. sed ab illo de quo natus est. non est a seipso spiritus sanctus. sed ab illo de quo procedit. Et ga de vtroq; procedit sicut iam ostendim⁹. De spiritu sancto quomodo ipse de deo sit. nec tamen ipse filius sit. quoniam procedendo non nascendo legitur esse de deo. tam superi⁹ quā tum vtrum est disputauimus.

¶ An spiritus sanctus debeat dici ingenit⁹.

Nunc cōsiderandum est cuz

spiritus sanctus non sit genitus: vtrum debeat dici ingenitus. Ad quod dicimus spiritū sanctum nec genitum nec ingenitum debere dici. Vnde Augustī. ad Orosium ait Spiritum sanctum nec genitum nec ingenitum fides certa declarat. quia si diceremus ingenitum: duos patres videbimur affirmare. Si autem genitus duos credere filios culpamur Sicut enim solus filius dicitur genitus. ita ⁊ solus pater dicitur ingenitus eo ꝙ ab alio nō sit. Vnde Augu. in. v. libro de trinita. Pater inquit solus non est de alio. Ideo solus appellatur ingenitus. non quidem in scripturis sed in consuetudine disputantium. ⁊ de retanta ser monem qualem valuerit proferentius Filius autem de patre natus est. ⁊ spiritus sanctus de patre principaliter ⁊ communiter de vtroq; procedit. Ideoq; cum spiritum sanctū genitum non dicamus. dicere tamen ingenitum non audemus. ne in hoc vocabulo: vel duos patres in illa trinitate vel duos qui nō sunt de alio quis piam suspicetur. Ecce bis vobis aperte ostendit spiritum sanctum nec genitum nec ingenitum deberi dici.

¶ Quod Hieronymus dicit spiritus sanctum ingenitū. qō videtur pdictis aduersari,

Hieronymus tamen in re-

gulis diffinitionum cōtra hereticos dicit spiritum sanctum ingenitum esse bis verbis. Spiritus sanctus pater non est. sed ingenitus atq; infectus. Pater non est: quia patris est. ⁊ in patre est. processionem habet ex patre: et non natiuitatem. Filius autem non est. quia genitus nō est. Ecce bis verbis dicitur spiritus sanctus esse ingenitus. qō videt aduersari premissis verbis Aug.

¶ Determinatio scōm diuersas acceptiones dicti eos locutos.

Sed ut ista; que videtur re

pugnantiam de medio abigamus. Dicimus qō Hieronymus aliter accepit nomen ingeniti. ⁊ aliter Augusti. Accepit enim Augu⁹. ingenitum qui vel quod de alio non est. ⁊ scōs hoc de solo patre dicitur. Hieronymus vero ingenitum dicit non genitum. ⁊ scōm hoc de spiritu sancto potest dici cum spiritus sanctus non sit genitus.

¶ Ex verbis Hieronymi ostenditur ex quo sensu dixit spiritum sanctum ingenitum.

Quod autē Hieronymus

ita acceperit ostenditur ex verbis suis quibus in eodem tractatu vtitur faciens talem diuisionem. ¶ Omne quod est aut ingenitum est. aut genitum. aut factum. Est ergo quod nec natum est nec factum. et est quod natum est ⁊ factum non est. ⁊ est quod nec natum est. nec factum est ⁊ est quod factum est ⁊ natum non est. ⁊ est quod factum est ⁊ natum est ⁊ renatus est. ⁊ est quod factum est ⁊ natum est ⁊ renatus non est. Nunc propositum singulis rebus subsistentiam destinemus. Quod ergo nec natum nec factum est pater est. non enim ab alio quo est. Quod autem natum est ⁊ factum non est. filius est. qui a patre genitus est non factus. Quod iterum nec factum nec natum ē spiritus sanctus est qui a patre procedit. Qō etiam factum est ⁊ natum non est celum ⁊ terra ceteraq; insensibilia sunt. Quod autem factum ⁊ natum ⁊ renatum est homo ē. Quod vero factum est natum est ⁊ renatum non ē animalia sunt. Ecce bis verbis ostendit Hieronymus se ingenitum accipere nō genitum Aliter enim nō esset premissa diuisio vera. si omne quod est: aut ingenitū est. aut genitum aut factum. Atqs diuisionis huius pfectōe in assignatōe igeniti vbiqz ponit nō natum.

Circa iz distinctio

nem quero vtrū spūs scūs sit genitus: siue vtrū paductio spūs. f. sit generatio vl distinguaf ab ea. ¶ Nō sit generatio pbo. q; generatio ē creaturis per hoc distinguit ab aliis mutationib⁹ q; est ad fiam. vel per hoc q; ea. paduitur aliqd in eē subē spiratione pducit. f. f. in eē diuino sicut generatione pducit filius. ⁊ paductio. f. f. est generatio. ¶ Confirmatur rō: qz mutationes ⁊ motus distinguunt p terminos formales eoz sm pbm. 5. phy. sed formalis terminus spirationis. f. f. est idem cum formali termino generationis: qz essentia communicatur vtrq; ergo spiratio est generatio. ¶ Preterea quecunqz vni ⁊ eidem sunt eadem inter se sunt eadē. igitur

Augu⁹.

Augu⁹.

Hiero⁹

Diuisio boetij da; dili genter.

que eidē sunt vniuoca, inter se sunt vniuoca. genera tio ꝫ spiratio sūt vniuoce productiones cōparādo ad idem tertiū vt ad piem. q: sicut dictum est supra di. 7. q. vtraqꝫ ꝑductio ē vniuoca in se. igit̄ tute erūt vniuoce ꝑductiones inter se. ē ita vnꝰ rōis. C Posterea differentia realis nō repēdet a differētia rōnis q: est perfectior. Sed dūia ꝑncipiorū istarum ꝑductionū sunt nā ꝛ volūtas que differūt trā fm rōnem quia differentia realis absolutor: nō videt posse fiere cum simplicitate diuina. g distinctio istarū ꝑductionum que ꝑsistit istā erit trā rōnis. vbi ē enī minor ratio⁹ dubitādi. ꝓ hoc dicit aliter intelligēdū ē. ꝑ intellectū in deo sit de relatione realis, ꝛ ita distinctio realis. ꝑsitia ꝑbatur. q: vbicūq; intellect⁹ ꝛ natura rei distinguāt ab intelligere intellectus recipit intelligere vel ē ratio recipiēdi ipm: ꝛ ita ibi erit relatio realis recipiētis ad receptus. C Et cōfirmat: q: si intellectus in deo nō sit ratio recipiēdi intelligere nō magis ꝑprie dicet de⁹ intelligere intellectū ꝙ volūtas. et ita cēt de⁹ gni de relatione ꝓ hoc: q: ꝑncipii est ꝑ ius illo cuius ē ꝑncipium. C Secūdo ꝓbatur minor: q: absolute intellectus ē ꝑncipiū quo respectu intellectionis ꝛ in eliciendo ꝛ recipiēdo. igit̄ eodem addito vtrobiqꝫ intellectus infinitus erit sic ꝑncipius respectu intelligere infiniti. ꝛ ita erit ibi relatio realis C Contra illud. 5. de tri. c. 14. vel. 32. ꝑius scīs pecdit a patre ꝛ filio. non quomodo natus. sed quomodo datus.

Hic sunt multe vie ponen /

di ꝛ multi modi ꝓbus distinguunt istę ꝓductiones. C Uno modo ponit istas ꝓductiones distingui per fo- Egi. di. ꝑnes ꝛ terminos q sunt plone ꝓducte. Et ꝓbatur ista ꝓsitio ꝑ illo ꝑbi. 5. phy. vbi dicit q⁹ distin- 2. Cläro guūtur per terminos vt videt: q: alius ꝛ alius ꝛ est in ꝑsēs alterius motus. ꝛ 15 ista ꝓductiones nō sunt motus: nec mutationes sunt trī quasi vie ḡdas ad personas. igit̄ per istas distinguunt. C Contra. emanationes non ḃnt esse per terminos. igit̄ nec ꝓductiones. Ad. quę dicēs patet. q: terminī nō ḃnt ēe ꝛ esse forma liter. ꝓsitam ꝓbo. q: ab eodem ḃnt esse ꝛ distinctio. C Item illud de. 5. phy. est ad oppositū. non enim motus distinguūtur penes terminos: nisi q: forme fluę tea sunt eiusdē rationis cum formis terminātibus. sed hic nō est ita⁹ eiusdē rationis cum termīo nec ẽ via ꝙ illius cum ē eiusdē rōnis cui⁹ terminus forma ẽ? q: terminꝰ formalis est ēentia. illa aūt ꝓductio f. Tho. j que est ꝙsi via ē relatio. C Alio modo ponit istas ꝓ- ꝑte. q. ductiones distingui per hoc ꝙ vna ꝓductio ē ab vna 36. ar. 2 ꝑsona alia a duabus ꝑsonis. C Contra hoc quia si i solone ide sit ꝓncipii formale ꝓducēdi aliqd ꝑter ē eius arti. vl. in hoc supposito vel in illo nō erit ꝓncipiū ꝓductōis alterius rōnis: q: alibe do in lapide ꝛ in equo est ꝓncipiū mutationis visus eiusdē rōnis: ita ē ti eadēs albedo ēt in duobus ꝛ in vno ēt ꝓncipiū immutatōnis vnius rōnis. ista aūt ꝓductiones ita distinguunt ꝙ nō sunt eiusdem rōnis. ergo ops istas ꝓsitinctōis assignare alia rōnes ꝙ vnitatē vel dualitatē suppositorū agentiū. C Ité fm ista viam pit poni infinite ꝑsone in diuinis. posset enim poni ꝑtia ꝑsona tribus ꝛ quta a ꝑtuor ꝑsonis. nec ēt aliq ratio trinitatis in ꝑsonis diuinis si trīs ēt distinctio ꝑ vnitatē suppositi agentis ꝛ pluralitatē. nō ēt distinctio ꝓdes ꝓducendi. C Item ois distinctio reducit ad aliqua ꝓmo diversa ꝙ ēnt distincta si per impossibile ēent ab oībus aliis ꝛ separata. ergo illa distinctio ēt aliq talia que ēnt distincta oībus aliis per impossibile ꝑ termīnūs que ista ꝛsipsis sunt ꝓmo diuersa. talia non sunt vnitas vel pluralitas suppositorū agentiū fi non fit aliq alia distinctio in ꝑncipijs agendi. ergo ꝛc. cir

cscripto enim omni alio ab vnitate vel dualitate suppositorū nō videt q: ista vnitas vel pluralitas fit ꝓna rō distinguēdi ꝓductiones. C Iuter ponit istas ꝓductiones distinguī q: vna est ex alia ꝛ cū opposito Sof. q ei⁹. ista: q: rō distinctionis rsponum ꝓsistarū est distinctio oppositarū relationū quarenus. f. vna relatō ꝓsistarū fecū copatit duas alias relationes oppositas sicut vis ꝑspiratiua stat cum generatione actiua ꝛ passiua. ꝛ ideo distinguit ab vtraqꝫ illarū. C Dōra primo ꝓbatur q: ꝑsitia ꝑsonalis ꝓcedit. nō ens aliqua ista ꝓsitio ḡre nō ꝑsit esse infinite ꝑsone: q: semp ꝓfterior relatio posset stare cum oppositis re latiōibus ꝓoib? C Posterea nō ēt ꝓmo diuersitas iter banc ꝓductionē ꝛ illam nisi ꝑ hoc ꝙ ista ꝓductio ēt cū vna ꝛ sua oppōsita ꝛ alia nō stat cum sua opposita. et ita ista nō esset ꝓna ratio pit. q: ꝓna rō di. et aliqua ratio ꝓmo distinxit. C Contra ista viam ꝛ alias ꝓcedentes simul arguit. q: tunc ꝛ ꝛ ꝑspiratio actiua posset stare cum generatione actiua ꝛ cum generatione passiua. ꝛ generatio actiua non pōt stare cum generatione passiua. nulla ē ratio nisi ꝑpter distinctionē ꝑprationis actiue a generatione actiua. ideo enim aliquid est oppōsibile vel incōpōsibile alicui. q: ipsius est ratie ns se ꝛ nō eccluso: q: veritas negatiue firmatur ꝛ fundat sup veritatem affirmatiue. ideo enī bomo nō est asinus: q: homo est homo. 2. ꝑier. in ti. 7. 4. metha. ꝓsus igit est aliqua distinctio generationis actiue ꝛ ꝑspirationis actiue. ꝑpter qua est incōpōsibilis generationi passiue generatio actiua ꝛ nō ꝑspiratio actiua. ꝙ fit ista oppōsibilitas vel incōpōsibilitas. ergo ista oppōsibilitas ꝛ nō oppōsibilitas nō ē ꝓna ratio distinctionis ꝓductionum. C Preterea ista ꝓductiones distinguunt: q: altera ē ꝑpter modū nature altera ꝑ modū volūtatis. hec aute distinctio ꝓducti onū non tri ē a suppositis ꝓducentibus. nec q: vna stat cum aliqua ꝛ altera nō stat cum illa. sed fumit ex distinctione ꝓncipiorū ꝓductionum qui habent opositos modos ꝓncipiandi. ergo ꝛc. C Respondet sic opinās q: ꝓductio ibi ē vna ꝑ modū nature. et altera ꝑ modum volūtatis. nō q: vna ꝓsona ꝓduc at naturaliter ꝛ alia nō. sed q: ꝓductio vna ē simi lis ꝓductioni naturali. ꝛ alia ē similis ꝓductioni volūtarie. naturale enim agēs ꝓducit non ꝓsupponēte aliā ꝓductionē. ꝛ hoc in cōmuni loquēdo ꝛ ꝑ accidens vna naturale agēs ꝓsupponat aliqd ꝓduc tens ꝑ ipso. ita tri ꝓductio ē ꝑ se ꝓ modū nature: q: non ꝓsupponit aliam ꝓductionē. ꝓductio volūtaria ꝓsupponit aliam ꝓductionē illam. vs quę ꝑ ꝑ modū nature ꝛ intellectus. ꝛ ita ꝓductio ꝑsitinis sancti ex ꝑ modus volūtatis q: f. ꝓductiū miti modo illi ꝓductioni que ꝓprie dicitur esse ꝓductio volūtatis. fcz ꝓsupponendo aliam ꝓductionem. C Ista expositio non videtur esse fm intentionem sanctorum attribuentiū istas ꝓductiones ꝓprie intellectui ꝛ volūntati. q: ti fm ꝛ debeant intelligi distingui per hoc ꝙ vna ꝓsupponat aliam ꝓductionem ꝛ alia ꝓductio nullam ꝓsupponit. nō videtur ratio ex ꝓductionibus quare ꝑsitus sit magis ꝑsitus vel verbum ex vi ꝓductionis q: ꝑsitus sit magis ꝑsitus vel verbum ex vi ꝓductionis q: f. f. nec ꝓ. f. f. ex vi ꝓductionis fue magis sit amor: ꝙ ꝑsitus quod videtur abiurdum. ꝛtem multe alie ꝓducti ones ꝓssunt esse vel ꝓsupponētes vel nō ꝓsupponentes aliquam ꝓductionem: ꝛ cut ꝓductio ꝑ modum artis videtur aliam ꝓductionem ꝓsuppone re. f. ꝓductionē ꝛ verbi interioris in mente artifi cis. ergo. f. f. ꝓsset dici ꝓduci per modum artis. quod est falsum. Et ꝓpter hec ficur est argurum di. 2 ꝛ io. et quo in deo ꝓprie est intellectus ꝛ volūtas. ꝛ vtrūq; ē sufficiēs ꝓductiuū ci⁹ obsō sibi ꝑite vere ꝓducēt ꝑsona ꝑ actū intellectus vel ꝑncipij ꝓductiui et

alia persona per actum voluntatis vt principij ducti
ui. ꝛ nō tñ methaphoꝛ ꝓpter talē sil itudinē extrane
am. ſ. ꝑducti alia ꝑsuppoſita vel nō ꝑsuppoſita. Vl
ter dicit q ſite emanationes diſtinguunt per relatō
nes oppoſitas. ſ. ꝑtis ⁊ poſteriotis q: vna ꝑ alia
S. tho. 1. pte ſū. q. 27. ar 2. 3. 5. lic. dō vi ni ar 1 ad 1m. Contra iſta diſtinctiō nō ꝑma, ops enī, dare ali quā aliā cām quare vna eſt naliter ꝑ alia. nec alia ratio niſi vel q: iſta eſt ꝑductio talis ⁊ illa talis: vel ex parte principij ꝑductiuoꝛ vel ex parte ſuppoſito rum agentium. Dꝛeterea relatio nō diſtinguit ꝓ mo ⁊ ꝓcise a relatione per relationē: q: relatiō non referꝛ ꝑmo. ergo eiꝰ ſite emanationes ſint relatiō nes non diſtinguunt ſimo ab inuicem per alias relationes. ſ. per relationes poſtis ⁊ poſteriores. ⁊ ꝑs q iſte relationes ſint alie a relationibus originis quia ſunt inter alia extrema. nam relatio originis eſt iter ꝑducens ⁊ ꝑductū. relatio poſtis ⁊ poſteriotis eſt in ter originem ⁊ originem. Aliter dicit q emanatō nes diſtinguunt penes principia formalia eliciuia q ponūtur eſſe relationes ꝑſonarū agentiū pura eſſe nerativa ⁊ ſpirativa. Sed iſtud eſt impoſtabile. ſ. 7. ſiue intelligat de principio eliciuiuo ſiue de principio determinatiuo. Et ꝓpter hoc q nō diſtinguantur ſte relationes vt ꝑ eas diſtinguerent relationes oppoſite. ille enim videnſ minꝰ diſtincte q̄ oppoſite. qa ille ꝓt concurrere in eadē ꝑſona ꝓuta in ꝓ ſite nō ꝓbat: q nulla eadē ꝑſona duob⁹ modis ꝑducit. manifeſtius eſt igit iſtas emanationes diſtinguī ꝑ relatiōnes oppoſitas eis ex ꝑte ꝑducti principij. igit aſſignare iſtaꝝ diſtinctionē ꝑ illas eſt aſſignare diſtinctionē manifeſtā ⁊ certiam nō ꝑ intrinſecā. q: relatiua nō ſunt intrinſeca ſuis correlatiuis. Aliter ponit q̄ diſtinguunt penes principia diſtincta fm rōnes. ꝓ ꝓpenes nām voluntatē que hīt ꝓncipiare diſtinctas emanationes ⁊ tñ ipſa in eēntia nō diſtinguitur niſi ſola ratiōe ſicut ꝓbatur in. q. de attributis. di. 8. Contra iſtud diſtinctio realis nō ꝓcerigit neceſſario diſtinctiōem rōnis. ſed diſtinctio illaꝝ. em anationū nec eſſario ꝓrigit diſtinctionē ꝓncipioꝝ eliciuoꝝ. igit illa ⁊ realis nō eſt tñ ꝑ illam q̄ eſt rōnis tm: maio. illius rōnis ab aliqbus negaꝰ ⁊ ponit inſtātia de ꝑceis que differūt tñ ratione ⁊ creature realiter differunt ⁊ tamē diſtinctio ex tali ratiōis neceſſario ꝓcedit ponit diſtinctionem ꝑ eaꝝ rōnis. Contra iſtud argnitur. ꝓ ꝓmo ꝓbat maio. ſcilꝫ ex dicto eſt inſtantia. maio. ꝓbat fm iſtum intellectus ꝓ differentia rationis in cauſa nō erit ꝓpria ratio diſtinctionis realis in effectu. Quia ſi ſic ſit. a. cauſa ⁊ diuerſe rationes ſub quibus cauſa ſint. b. c. cauſata ſint. d. e. tūc ſic. b. c. ſunt rationes ꝓprie ipſius. a. inquātus cauſat. d. e. ergo a. inquantum eſt ſub. b. ⁊. c. ꝓprie cauſa ipſius. b. c. e. nam ſi nō non ꝓpriꝰ mās illa differentia rō cauſandi diſtincta: q̄ ſi ipſa differētia nō meſſq: neutra ratiō ꝑ ꝓpria appropriās cauſam ad bunc effectum: qui igit concedit q̄. a. cauſa inquātum eſt ſub. b. ⁊. c. cauſat. d. ⁊. e. habet concedere q̄ vtraque ratio ſit ꝓpria ratio cauſe reſpectu ſui ꝓpij effectus ſed illud conſequens eſt falſum ⁊ videlicet. a. inquantum eſt ſub. b. eſt cauſa ipſius. b. q: a. inquātus eſt ſub b. q̄ eſt tñ ens rationis tñ habet eſſe in intellectu. q: ens rationis nō cauſatur ab obiecto niſi inquātus cognitū. ⁊ vt ſic nō habet eſſe niſi in intellectu quod eſt ens diminimus ex. 6. metha. nihil autē fm q: ens diminimum eſt ꝑ ꝓpria ratio entis veri. ⁊ ꝓpria cauſa entis ꝓfecti. Et iſtud ꝓbatur: q: omne cauſans ve rum ens ꝓperat q̄ habeat aliq̄d eſſe exiſtēte inquātum ē cauſa. ens autē diminuti q̄. ſ. eſt ens cogniti um nō habet eſſe realis exiſtētie. ergo nec inquātū tale pōt eſſe cauſa ꝓpria alicui⁹ realis entis. Et

ſi dicas q̄ ſi non habeat eſſe exiſtētie ſui: tamen habet eſſe exiſtentie intellectus in quo eſt. q: eſſe intellectus participat inquātum habet eſſe in ipſo intellectu. Contra, ex hoc ſequit q̄ nulla cauſatio competit enti cognito inquātuz tale niſi virtute exiſtētie actualis ipſius intellectus in quo habet eſſe exiſtentie actualis fm quid. ⁊ vltra volūtas nō erit ꝓncipium ſpiradi niſi inquātum participat rationē intellectus ⁊ tūc intellectus diuinus erit magis ratio ſpirandi. q̄ voluntas. ⁊ ita ſequitur vltra q̄ intellectus reſpectu generationis verbi erit duplex ꝓncipium. ſ. immediatum inquātus eſt ꝓncipium ꝓductiuū. ⁊ mediatus inquantū ipſum eſt ꝓncipiū operatiuꝫ per cuius operationē ipſum habet eē inquantus ꝓductiuū ſicut cognitiuꝰ intellectus cognitus habet eſſe participatum per actuꝫ ipſius cognoſcētis. Quod ſi nō attribuas tale actionem reales ipſi intellectui exiſtenti ſed obiecto habenti eē diminutuꝫ in intellectu. ſequit q̄ actio realis erit ipſius q̄ nihil minus eſt a tale ſi illud nō eſſet omnino. nam nō repugnat aliquā q̄ ſit ens cognitum ſz nullū verꝰ eſſe reale in ſe habēt. Dicitur q̄ hic intellectus diuinus nihil cognoſcat niſi intuitiue. ⁊ ita illud q̄ habet eſſe cognitum in hoc intellectu inquātum tale habet vere eſſe exiſtētie, non autē tale eſſe q̄ habet eſt cognitū intellectione ⁊ cognitione abſtractiua qualis eſt intellectio mea de roſa non exiſtēte modo q̄e nō eſt intuitiua. Contra, illa ratio que ponit ꝓncipia fm o principiata. ſ. eo inquātum ſunt ꝓncipiare ponit cauſari ꝑ actum in intellectu in obiecto cognito. intellectus autē diuinus nihil cauſat in cētia diuina vt exiſtēs ſi: ſicut cō cedunt illi de opi. oppoſita: q: nulla eſt ibi differentia rationum in cētia diuina vt eſt exiſtens. ſed tm vt cognita eſt. ꝑ ſe ꝑet: q: quicq̄d eſt in eſſentia vt exiſtēs eſt ſelter in ea realiter etiaꝫ ſi ꝑ impoſſibi le nō eēt intellectus negocians circa ipſam. Dꝛeterea ſecūdo cētia diuina vt in filio. ſ. habet ratiō naliter ꝓ ſe ita tam ratiōem aliquaꝫ ad intellectionem ſimplicem ipſius eſſentie. ſicut enim ipſa vt eſt in patre nata eſt mouere intellectum patris ad ſimplices ſui intellectionem: ita etiaꝫ vt in filio nata eſt mouere quēcunq; intellectum ad ſui intellectionem ſimplicem: q: fm Augu. 15. de tri. c. 14. cla. videt. ꝓ ſe in filio ſicut in ſe metipſo. ſed ſi cētia vt in filio talēs habet ꝓpriatem circa tales intellectiones ſimplices ſui. igitur ipſa vt in filio naturaliter ꝓcedit omnērationes quam poteſt intellectus negocias fabricare circa ipſam. igit nulla ratio fabricabilis circa eam naturaliter ꝓcedit eas vt in filio. aliquam eſt circulus in ꝓpriatate naturali. q: ratio cauſata ꝑ intellectum naturaliter ꝓcedere eſſe eius in filio ꝓ cō uerſo. Si autē dicas q̄ cētia in patre ꝓcedit naturaliter oēm rationes ꝑductibilem circa ipſum. ſed vt in filio ſequitur rationes iam ꝑductam per actum intellectus paterni: ⁊ tūc non eſt circulus eiuſdē ad idem fm eadē extremalitas fm ꝓritas in eodē q: eſſentia fm exiſtētias in vno ſuppoſito ꝓcedit ꝑ in alio ſequit. Contra iſtam reſponſionem arguitur ſic ꝓmo vnius cauſe in vno ordine cauſandi eſt vna ꝑ ſe ratio cauſandi. ergo multo magis in diuinis vbi eſt ꝓmitas ꝓncipiādi oꝑtet ponere vnā rationem ꝑ ſe ꝓncipiādi. ergo ratio ꝓncipiādi generationem verbi erit aliqua vna realis ratio ꝑ ſe. res autem ⁊ ratio nō faciunt vnum ꝑ ſe. q nec paſſio aliqua cōſequens rem ex natura rei poteſt facere vnū ꝑ ſe cū ſubo cuius eſt effectus: q̄ nec multo magis rō: q: nō ſegtur rem ex nā rei: ſed tm cōſequitur ea ꝑ actū intellectus. ga terū iſtoꝝ erit ꝑcise fm quo ipſi patri ꝑducti nō ratio ſola quia ipſa non eſt formaliter infinita. probatio: q: nullaꝰ realis eſt

Idē dē. vr. 8. et q°5. q.4

formalr effectio infinita. pb5. q: tñe pſona aliqua in diuinis no bēret oēm perfectionē infinitā formaliē. ergo nec multo magis ens rōnis pōt eſſe formalr in ſimtā. ꝛ per pñs nec eſt pncipiū pducēdi quo ſuppoſitum infinitus: ſi ſola res cui attribuit; illa rō eſt pncipiū producendi ſuppoſitū infinitū. ſed in quocūq; eſt pncipiū quo reſpectu alicuius pductionis ei eſt pna pium. pducēdi ſi illud ſuppoſita ſcōeniat tali pducti oni. ꝙeniēs aūt ſuppoſitū in diuinis ad pducēdū talem pſonā in diuinis eſt q nō bēat talē nām pductione ſita nec aliq̄ productione poſt ipſa. talis aūtez eſt pſ. ergo ſola res erit ſibi pncipiū quo pducit r nul to modo ratio iſta. ¶ Preterea. 4° in diuinis q nō eſt formalr ide alicuius eſt vere idē ſibi niſi vel vtrū q̄ſit formaliter infinitū vel alterū vel ſaltē vtrūq; i ſit ve idē alicui formaliter infinito. ſed iſte rōnes que ponunt quaſi approbantes pncipiū. pductiui duarū pſonarū nō ſunt formalr eedē: q: tñe nō eēnt diſticte rōnes nec ſunt vere eedē alicui formalr infinito. qa tunc eēnt formalr in iſto infinito ex nā rei. ſicut ſapia eſt in vnitate dei formalr ex nā rei. nec altera iſta rum ē formalr infinita. ſicut pbatū eſt in pcedēti rōe ergo nulla iſtarū eſt vere eadem alteri aliquo modo ergo eo modo quo ambe ſunt ibi ita ſunt vere diſtincte ꝙ videnť obuiare ſummę ſimplicitati ālitercūq; ponat entitas earū. q: nihil pōt poni ibi cē ex quā cūq; entitatē q̄ ſit nō ſimplr ídem alteri. per ſimplicitatē diuinę eſſentię. ¶ Illa inſtātes exēplo. primo q: videť eē ad oppoſitū. ſi enim diſtinctio creaturarum neceſſario preſuppōneret diſtinctionē ydeaꝝ. ac per hoc deus ſub rōne vnius ydee eēt cauſa ꝓpria rō reſpectu vnius ydealis hoc ideo eēt q: eē diminutū dei. ſ. eſſe cognitū eſſe ſimplr perfectius eſt ipſi aliter ꝙ perfecto ydeatū: ydeata ſint reſpectu dei artificialia. ꝛ eē cognitū artificis vel exēplaris in quo artificiatū ꝙ eſſe eſt ſimplr ꝑfectius ꝙmo eſſe entitie ipſius ydeati: ſed illa ratio oīno deficit in ꝓpoſitis diuinis: q: eē cognitum eēntie nō pōt eē puꝝ naturalr perfectio eſſe eēntie in ſe. ꝛ ideo ꝓ illa ꝑma ratio: ſalua eſt: ad cuius ꝓbationē app oſite ſunt quattuor rōnes cōtra agentē artificiali nō in eſſe ſalua in pductione nāli vbi eſſet cōcatio eſſendi nāe ſicut eēt in ꝓpoſito: q: ibi nō videť q aliqō eē cognitū poſſet natu raliter ꝑcedere nāle eſſe ipſius nature. ¶ Preterea inſtātia illa ſumit falſum de ideis: q: illa diſtinctio rationis in deo nō neceſſario ꝓſupponit ipſius ydeaꝝ diſtinctis: nec deus ſub rōnibus ydearū eſt ꝓpria cā diuerſoꝝ ydeaꝝ. ſi nut pbabitur infra. ¶ Illa eſt opi. ad qōnem ꝙ ponit ę entia ſub rōne vna oīno indiſtincta eſſ ꝑ tia ipſius ſtarū pductiuū: q: ſicut duo limitata ꝑfectę ſpi. 6 q. 1. ar. 2 ꝓncipia duoꝝ actuū ita idē illimitatū cōuenit in eſſ ę tuali ipſa plura ꝑfectę eſſe pncipiū ꝓpriū eoſidē actuū etiā ſub ratione nulla vna diſtinctione in eo. ſ. ex ſola illimitatione ſimpliciter vt indiſtincti eſt. ſicut patet de ſole reſpectu multoꝝ generabiliū in iſtis inferioribꝰ. ¶ Et confirmat iſta poſitio: q: ops ponere eſſentiā diuinā immediate habere ſapiam ꝛ bonitatem ꝛ eſſe quodāmodo quaſi radicē ꝓncipiū illarū perfectionū attribuarū ꝛ ſine omni diſtinctione in ipa ęſſentia diuina. altogn ꝑcederet in infinitū. igitur ita videť poſſe poni in actuali pncipio duarū ꝓductionum. ¶ Contra hoc. q: actio voledi in nobis non eſt formalr libera: ſed ipſa voluntas q: actio illa eſt q̄dā ꝗlitas ꝛ q̄dam forma nālis in ſe ꝛ nō aliq̄d intellectu ale bñs inclinatione ad oppoſita. ideo nō eſt libera. ita ipſe in diuinis ipſa ꝓductio ſpūs ſci vt ipſa ſi poſita eſt in eſſe nō videť formalr eē libera. ſed ꝑfecte lubtas videť eē in ꝓncipio bonitas ꝓductionis inquātus eſt bꝰ. ſed ſi nulla diſtinctio ꝑcedat ꝓductionē ſilij ex ſpūs ſci ꝑma diſtinctio q̄ eſt bonitas ꝓductionis ꝑ illū eēt vt ſint poſita in eſſe ab illo ꝓncipio: ergo nō vna ꝓductio in diuinis per modū intellectꝰ ſine natureꝰ alia per modū libertatis q: nulla ꝓncipiū ꝓxecdit q̄ ex ſe aliter ſe habeat ad banc ꝓductionē q̄ ad illā. ille ꝓductiones in entibus eēt diſtincte ꝑmo omni no in ſe vniformes ſint in naturalitate vt iam poſtea ſint in eſſe. Aſſumptū de volitione ꝛ poſſet multis vijs ꝓbari: ꝑtere tamē pōt ꝑ hoc: q: ꝙd ge nerat ipſa volitio generat ꝛ naliter. vnde habiť ap petitiui virtute actuū appetit? ita generanť natura liter ex eis ſicut habitus intellectiuus generanť naturaliter ex intellectionibus. ¶ Et hoc ꝑ apparet. qa tñe formaliter poſſet aliqs gaudere ꝛ triſtari libere. inquātū. ſ. gaudiū ꝛ triſtitia ſunt paſſiones cōſequentes velle ꝛ nolle: q: illa q̄ ſunt imediate eāe ſtatꝫ paſſionum ponerenť formaliter libere. ꝓ̄s tñ de paſſionibus videt fatis manifeſtū in cōueniēs. q: nō videtur eē in ꝑte volūtatis aliqs gaudere niſi q: in pōteſtate eius ē velle illud ad q̄ ſequitur gaudium. ꝛ ita nec triſtari niſi q: in ꝑtate eſt velle illud ad q̄ ſegtur triſtari. ꝛ ideo triſtatus de aduēru alicuius rei nocitue ſine diſplicibilis ſi vult amouere triſtitia op. q: deſinat nolle illud q̄ noluit. nō aūt expedit ad ꝛ deliberare vt ſtante nolitione ꝛ ceſſatꝫ noliti nō ſequat tur triſtitia. ¶ Preterea ſcōs ſi eēntia vt oīno indiſtincta eſt ꝓncipiū duplicis ꝓductionis. ergo cus in tellectus ſub rone infiniti ſit ſufficiēs ꝓncipium ꝓductiuū ſufficiēs rō ꝓncipiādi verbū infinitū ꝛ volun tas ſub ratione infiniti ſit ꝓncipiū ꝓductiuus amoris infiniti ꝛ anteꝫ intelligat intellectus infinitus ꝛ voluntas diuina infinita formaliter diſtincta ꝑ rein telligā eēntia vt eēntia infinita. ergo ꝑ ipſam vt ꝑ intelligit erit duplex ꝓductio intrinſeca. ita erit etiam ipſi poſſe? ius intelligit ibi intellectus formaliť infinitus ꝛ voluntas formaliter infinita erit que perſone infinite ꝓducte virtute illoꝝ duoꝝ ꝓncipioꝝ. ergo erunt quattuor perſone ꝓducte infinite. ¶ Si dicatur nunqā ibi eſſe infinium intellectum nec in finitam. voluitatem ex parte rei. ſed in eſſe ibi illas ꝑsam natura omnino indiſtinctas ex natura rei. ex eis ratione eſſe tres ꝑſonas ꝛ intellectꝰ ꝛ voluntatem eſſe ibi ꝑcise ꝑ conſideratione? intellect? ꝛ ita non eſſe ibi ꝓncipia ꝓductiua perſonarū realiter natura rei diſtincta. ¶ Contra ſi aliqua ſit ibi diſtincta ꝑ actum intellect? ſint. a. c. b. tñe quero aut illa ex natura rei ſunt diſtincta aut non. ſi ſic cōtradicis ꝛibitiſti. ſi nō ſed ꝑ intellectum. ergo intellect? ſub ratione intellectus nō ſub ratiōe nature diſtinguit aut igitur ante diſtinctionē illorum eſt ibi intellect? ſub ratione intellectus ꝛ habeť ꝓpriū: q: eſt ibi ex nā rei aut nō: ſed ipſe intellect? ſub ratione intellect? eſt ibi. ꝓductus ꝑ actū intellectus negociatis ꝛ dē ſtinguēbus. ꝛ tñe erit ꝑcere de illo intellectu quo actu ducit aut ē ex nā rei. aut ex intellectu ex quo intellectus eſt. ꝛ ꝑcedeť in infinitū vel vbicūq; ſtabiť ibi erit intellect? in actū inte? ꝛ ex nā rei. vel ꝑma diſtinctio q̄ poſtur ibi erit ex nā rei cui? oppo?ponis. ¶ Preterea de us ex nā rei formalr bñs ꝛ nō formalr in rionibus rōnis. bñtudo aūt eſt? ꝛ formalr intellectione ꝛ volitione. q: inte? ꝛ volitas q̄ ſunt ꝓncipia actoꝝ ibi ſunt ex nā rei. ¶ Confirmat iſta ratio ꝑ phylosophum. 12. methaphyſi. qui ꝑbat q: ſi deus nō ſit actu intelligens nihil onerabile in eo erit ci. ſe habebit enim vt dormiens. ergo ſm ipſum non eſt formaliter perfectus ex natura rei nisi ibi eſſet formaliter intellect? ex natura rei. ꝛ per conſequens eſt ibi intellectꝰ diſtincte ex natura rei. q: nō poteſt intelligi actualiter intellectio formaliter ſine intellectu formali. ¶ Preterea ſi intellectus nō ſit ibi formaliter ex nā rei: ſed

fundamẽtalr. ſi intellectus formaliter nõ eſt ſpectio ſimplr: q; non eſt ibi melius habere ipſius formalitr q; nõ habere ipſum, immo pr̃terea in eſſentia illa quæ optima eſt nõ habeẽ formalr ſed tñ oppoſito mõ habẽdi, ergo nõ põt cõcludi ibi eſſe intellectũ q; eſt ſpectio ſimplr ſed magis videt ſeq oppoſiti. ¶ Quid igit dicit Anſel. meonologion. 15. q; deꝰ eſt in deo: melr̃ eſt ipm q; nõ ipm ſicut eſt de ſapiẽte 2 Aug. 15 de trin. c. 4. vel. 5. neq; n. diuino; libro; auctorũtatũmodo ẽ deum pdicat ſed oĩa q; nos circunſtat natura, pelamur habere ſe ꝓfatiſſimũ cõditoꝛ; q nobis mẽte rõnẽq; nãlẽ dedit qua vincĩa nõ viuẽ tibus ꝑdita ſenſui inſentientiꝰ; intelligẽtia intelligẽtibus; in moralia mortalibus; imꝑmentiꝰ potentia, inuiſtis iuſta, bona malis, incorruptibilia corruptibilibus, imutabilia mutabilib; inuiſibilia viſibilibus: incoꝓpalia coꝓoralibus. btã miſeriis ꝑerenda videamus, dicꝑ deꝰ qñ rebus creatis creatoꝛ rem ſine dubit atione ꝓponit, op; eius ſ ſumme vi uere ſ cuncta ſentire atq; intelligere ſ parũ poſt. iuſtiſſimã ſpecioſiſſimã optimã ſ brtiſſimã fateamur. q; quere ibi Aug. q; pꝛiria eẽt illa ſi nõ naĩis dicit bea tum eſſe meliorẽ; miſero, q; deus eſt btus ſi ipſius q; in creaturis melius eſt ſino oppoſito bocẽ ꝑper eius realitatẽ ſ in deo eſt natura rei nõ eſt aliquo modo re alitas illa ſed tñ fundamentũ eius oppoſito mõ formalitatis huius, Sõ alit intellectus q; ꝑbat ibi ee ẽ rã rei fit infinit⁹. ꝓobo, intellect⁹, ſ, vt unꝰ entiaꝛ; diuinam cõprehẽdit vt obm formaliꝛ infinitũ, nihil aũt cõprehendit obm formaliꝛ infinitũ niſi ipm cõ prehendẽs fit formaliꝛ infinitũ. q; ẽ. ¶ Pr̃terea intellectus diuinus vt inte⁹ intelligit ſimul infinita in telligibilia ſm Aug. 12. de ci. d. c. 18. ita nec numeꝛos ꝑper infinite nẽcit omẽs deꝰ. ſ ſi vſq; ad q; das ſummã numeroꝛ; ſcia deꝰ ꝓuenit ſ ceteros igno rat; gs boc vel demẽtiſſime ꝓtereat, ſubdit parum poſt, infinitas itaq; numeri ſuus infinitoꝛ; numeroꝛum nõ ſit numeꝛus; nõ ẽ eſt incõprehẽſibilis ei intellectui cuius ſapiẽtie nõ eſt numeꝛ. ¶ Tẽ ſi dicas intellect⁹ non eſt formaliter infinit⁹ inquantũ intellectus ſed inquantũ eſt idẽ ẽntie diuine infinite. ẽ; ideo nõ hs inquãtum intellectus q; ſit ꝓncipium ꝓductiuum aliquius ꝓne infinite. ẽ ita nõ erit ſecũde ꝓne diuine. ¶ Contra boc arguo. q; boc mõ poſſet dici q; ꝑatritas eſt formaliter infinita; q; eſt idẽ ẽntie infinite. ẽ tñ nõ eſt magis inconueniẽs finitũ nõ eſſe formaliꝛ intelligẽtẽ q; ipſum nõ eſſe formaliꝛ ꝓcem, q; eſt manifeſte abſurdũ. ¶ Probat etiã ex alio. qa illa que non ſunt formaliter infinita in diuinis ſi acci ꝑiant in abſtracto nõ ꝓdicant deſe inuicẽ etiã ꝑr identitatẽ ſicut nec formaliꝛ. bec enim nõ cõcedit ꝑ nitas eſt inmaſcibilitas, cuius rõ dicta eſt di. 8. q. de attributis. q; illa abſtracta non ſunt tollit illud q; fuit cã ve ritatis. ſ. idẽtitatẽ extremoꝛ; ex ꝓpoſitione ſumẽtiũ ex trum eſt formaliter infinitũ. ẽ ideo neutrũ ꝑr ꝓpoſitiõe abſtractiue ſumptum includit q; ſit idẽ alteri. ſ. ſi ita eſt vera intellectus eſt ꝑnitas ſ intellectus eſt ſilitas tñ nõ ſit formalis ꝓdicatio; q; intellectus hs infinitatẽ formalẽ qualẽ nõ hs ſiliatiõ vel ꝑnitas vel inmaſcibilitas. ¶ Tẽ ſi queras eſt ne inte⁹ ẽno infinit⁹ formaliꝛ ex ſe ſicut ẽntia. Rndeo ꝓpr dici q; ſicut diſtinguendoꝛes ab inuicẽ aliq; res ẽ infinita a ſe ẽ ita ſicut ꝑi ẽ ꝓma ꝑſona in diuinis aliq; res ẽ in ſe infinita ſed nõ a ſe ſicut filꝰ ꝑſus ſcũs. aliq; aũt res eſt eſſe finita ẽ in ſe ſimꝑr finita ſicut creatura. Ita cõſideꝛa do aliq; hõ ſimr formaliter eadẽ ꝑr aliqd accipi tã infinitũ in ſe ẽ ſino a ſe. ſicut ẽntia diuina q eſt ra dix ẽ fundamẽtũ q; inſinitatẽ ſua ẽ nullo hs. vnde Jo. Dam. c. 9. ee dei eſt velut pelagus ſubſe infinitus ẽ indeterminatũ aliqd aut eſt infinitũ per ſe ẽ in ſe; ſ

non ẽno a ſe tanẽ ꝓma radix ẽ fundamẽtum eius in finitatis ſicut attributa diuina q; fun eiuſdẽ Dam. c. 5 dñe aliqd quaſi circa ẽntiã ẽ bi ꝓpr ee talia formaliter infinita ẽ in ſe ẽ per ſe: ſed radicaliter in ẽntia ſicut in fundamẽto eui ſint eadẽ, vlterius aliqd ẽ: q; nec in ſe formaliter ẽ infinitũ nec idem formaliꝛ infinito ſicut perſonales ꝓpr̃tates. Sed tñ ꝛõ ꝛe itia nõ hit formaliẽ infinitatẽ aliã ab ẽntia ſicut inte⁹ hs hoc alis poterit patere.

Ad argumenta ꝓo opinionẽ

ista

ſ nũcvel rimo impoꝛbata cum dicit infinitũ ex ſe ẽno indiuiſi tum põt eẽ ꝓncipiũ diſtinctoꝛ. verum ẽ vbi illa diſtinctã non requirũt ex rõne ſui diſtinctionẽ ꝓzem in ꝓncipiis. tales aũt requirũt ꝓductio libera ẽ naturalis, q; ad illa nõ põt eſſe ꝓma diſtinctio ſed ꝑrigit tur aliqua diſtinctio in ꝓncipiis que oppoſito mõ hit ꝓncipiare ſicut naturaliter ẽ libere ꝑſonas diuinas. ¶ Et ꝑr hoc ꝓz ad cõfirmationẽ illa ꝙ addu cit ibi q; ẽntia hs ſapiam bonitatẽ ẽ oẽs alias perfe ctiones attributiales an oẽm ꝛſideratiõnẽ intellect⁹ ẽ hoc abſq; omni diſtinctione ſiũpꝛoſita in eſſentia: verum eſt q; ille ꝑfectiones attributales nõ regrunt oppoſiti modũ ꝓncipiandi nec diſtinctiones in ꝓncipiis. ita eni ẽntia naliter ẽ inte⁹ ſicut eſt voluntas. ſi milr illa attributa nõ ſunt ꝓncipiata ab eſſentia diuina hs ẽntia diuina cõcedat aliquo mõ habe re rõnem perfectionis radicalis ꝛ fundamẽtalis re ꝑfectionum.

Ad queſtionem reſpondeo

q; ꝓductiones ſcipſis formaliꝛ diſtinguũtur. generatio enim formaliꝛ ſpiraꝛ ẽ generatio. Et ſpiratio ſe ipſa ẽ formaliꝛ ſpiratio. Et ex rõnib; formalib; eoiuꝛ impoſſibile ẽ generatiõnẽ eſt ſpiratiõnẽ circũſcripto per impoſſibile quecũq; alio. Ita q; nõ ops quere eq bus diſtinguunt. q; tota rõ formalis vnius eſt nõ ea dem tota rõi formali alterius. Hoc apparet ꝑ Augu. 15. de tri. c. 27. vbi dicit. Sic enim videbis quo modo vel q; diſtet natiuitas verbi a ꝓceſſione doni. Et pauloꝓoſt volũtaẽ de cognitione, ꝓcedere nõ ni eſſe cognitam imaginẽs ẽ, quere tota vbi vult ee ꝓceſſionẽ diſtinctã ee ꝓ cognitionẽ a dilectione diſtinctionẽ ꝓ narum ꝓcedẽtiũ. ¶ Idẽ. v. de trin. c. 9. vel. 31. cur ſpũs ſcũs nõ ſit filius cum tñ a ꝑre ẽ ẽat. Et ſolut ꝓcens, exit enim nõ quomodo natus ſed quomõ dat⁹ ſoluit ergo ibi qõnem de diſtinctione ꝓnarũ ꝑ diſtinctas earũ emanationes. ¶ Tẽ ſi obiciꝛ q; emanationes nõ ſunt ee, ergo nõ diſtinguunt a ſe. conſequẽtia ꝑbat: q; a quo aliq; habẽt entitatẽ ab illo hs vnitatẽ. 2. metha. q; dicitur ad cõuertendum eos ẽ vnum. ¶ Reſpondeo differentie ſpecifice non ſunt a ſe effectiue ẽ tamẽ ſunt ſeipſis ꝑmo diſtincte formaliter, ab eo tamen ſunt diſtincte effectiue a quo habent eſſe effectiue, diſtinguũ autem ꝑmo formaliter non eſt diſtinguꝛi ꝑ aliquod inclusiuũ ſ vno aliquo ẽ in aliquo conuenire, ſed ſic tota formaliter diſtinguẽtiam ſi ꝑr impoſſibile ommealiud a ratiõe ſua ꝑcumſcribatur. Ita dico q; ſi differentie vltime oppoſite eſſent: ſe totis diſtinguerentur ſ ſe totis eſſent ꝑ no diuerſe formaliter. Ita dico m ꝓpoſito q; ſi ꝑr impoſſibile iſte ꝑſone diſtincte vel ꝓductiones poſſent eſſe impaꝛticipate ſe totis eſſent formaliter diſtincte ita q; nihil formaliter inclusiuũ in vna eſſet formaliter inclusiuũ in altera. Et tamen ſicut ꝑticipata ſunt ita ꝓncipiatiue ſeu originatiue diſtinguuntur a ſuis ꝓncipiis intellectu ſcilicet ẽ voluntate. que non tantum diſtinguuntur rationẽ. ſicut argumtum eſt contra penultimam opinionem: ſed intellectus formaliter non eſt voluntas ex natura rei.

Et cum infinitas addita alicui nõ variat rõnem eiꝰ formalẽ, intellectus infinitus formaliꝰ nõ est formaliter voluntas infinita. Et ꝛ nõne cesse fit distinctionem illã formalẽ reducere ad aliã inquãtũ est forma lis. rii. q5 est formale in ꝓncipiatis reducit ad istam distinctionẽ ꝓncipiorum.

Ad argumenta principa/

lia. ℭ Ad ꝑmũ dico ꝙ videt cõcludere cõtra eos ꝙ ponũt q5 ibi generationes et eẽntiarũ viarũ. ℭ Ita cum in creaturis generatio sit natlis et inclinatione ꝓncipiꝫ actiui. nõ aũt ex rõne ꝓncipii actiui: q5 si voluntas mea generaret ignẽ de mã illa. generato ꝑ sina eẽt nãlis. ꝓpter inclinationẽ ꝓtente ꝑ assiue ad formã ꝫ ꝓncipii actiui eẽt liberũ. ℌre videt si ouina eẽntia eẽt quasi ibm in diuinis respectu ꝓpriarum ꝑsonaliũ cum eque nãliter inclinaret essentia ad ꝓprietatẽ ꝑsonalẽ ꝙ ad ꝑsonã. ℭ Ad ꝓbationẽ ꝓdictionis ꝑsequi. ſ. ꝑassiua eẽt eque naturalis sicut ꝫ filij: ꝫ ab alio ꝓncipio actuo eẽt bec ꝓductio ꝫ illa. ℭ Sed ꝓtra me non concludit. q5 nego ibi generationẽ ſub ratione murationis. ꝫ ideo ono gõcũꝫ passiuum re ſpectu actus ſicut patuit di. 5. ℭ Sed ꝓcile ꝑono ibi ge nerationẽ ſub rõne ꝓductionis a quias terminus ſiꝫ ꝓductꝰ ꝓductiõ. ꝓcile ꝙd nicet illa generatio naturalis: q5 illa habitudo inter ꝓductꝰ ꝫ ꝓductionis eẽt nãlis ꝫ nãlitas huius habitudinis eẽt ex parte naturalitatis ipsius ꝓductꝰ. q5 ꝓducit ꝑmo natura liter inclinatio ad agendũ. ꝫ hoc modo nõ ſpirat ꝑat ℭ Alio modo dicit ꝙ generatio ſumit ꝫno modo ꝙ generationẽ ſubſe vel alio modo ſpãliter ꝑ ꝓductionẽ vnii ex vno. ꝫ hoc modo ſpiratio ꝑ nõ ſignis. ℌre ibi cõiter ꝙcurrit ex parte agẽtis inclinatio nãlis ſiue forma naturalis ꝙ et eſt ꝓncipiũ generãdi ꝫ hoc modo vltimo videt eſſe generatio in diuinis ℭ Prima riſio ſorte eſt melior. Ad 2ᵐ dico ꝙ quan do cõparanꝫ duo ad tertiũ vltimatis ſm illud tertiũ nõ ſequitur ex vnione eoꝝ in tertio vnio eoꝝ inter ſe. ℭ Ergo ſm ſi ego dam de deo hic. ꝫ ego ſum deꝰ ro me: ꝫ ego ſum ſimul cũ papa. nõ ſequitur: q5 deus ẽ illi mitatus ſm ꝑnitã: q5 eſt ꝑns oibus locis. Ita ẽt nõ ſe quit ego ſum cũ eternitate: ꝫ Abrahã fuit cum eterni tate. ꝫ ego ſum vel fui ſimul cum Abrahã. q5 deꝰ eẽ nus ẽ eternitas eius ſunt illimitata. Ita dico ꝙ ꝑpo ſito ꝙ ꝑter ḃs in ſe ꝓuplicẽ ſecundũ rẽ ꝓcte. vtra q5 aũt ꝓductio cõtrahit ꝑcile. ꝙ ſi fecũditati. ꝫ ſo pa ter reſpectu duarũ ꝓductionũ ẽ q5 illimitatã vel q5 indeterminatã cõparatã ad determinata. ꝫ ideo nõ ſequitur ꝙ ſi vtraq; ꝓductio ſit vniuoca: in tertio tali. q; ille ꝓductiones ſint vniuoce inter ſe. ℭ Cõtra iſtũ argui ſic. Si ꝓductiones nõ ſunt vniuoce ſed ſunt alterius rõnis: ergo ẽ termini ꝓductionum erũt alte rius rõnis. ẽ. ſ. ꝑbꝫ. ſunt cum in terminis ꝓductꝰ regrant talẽ diſtinctionẽ formalẽ termini nõ erũt vnii uoci alicui tertio. ẽ. ergo oppoſito ſi termini ſunt vnii ci alicui tertio ꝓductiones erũt vniuoce inter ſe. ℭ Preterea intellectꝰ et volitas ꝓut ſunt poꝰ opatiue regrant diſtinctionẽ formalẽ in obiꝫ. ꝫ ſi reſpectu ob iectoꝝ eẽnt potẽtie ꝓductiue talẽ ꝓducerẽt diſtincti oẽ in obiꝫ. ꝫ ei termini ꝓductiũ regrãt talẽ diſtinctionẽ formalẽ termini nõ erũt vnii uoci. ℭ Preterea ꝓductũ per intellectũ ẽ vi ꝓductionis ſue ẽ notitia genita. ꝓductum aũt ꝑ modũ volitatis ẽ amoꝝ pce dens. ſed notitia vt notitia ẽ amoꝝ vt amoꝝ videnꝫ alterius rõnis formalẽ: ꝫ ẽ. ℭ Ad ꝑmã dico ꝙ illa ꝓpoſitio ne monꝺ. terminus ꝫ adducit ad ꝓpoſitũ nõ ẽ verꝫ: niſi qñ ille due ſũt vie. ſ. ꝙ forma ſiue ẽ ſm quã ẽ moꝝ eſſentialis cũ forma terminate. ẽ mo tus ẽ eiuſdẽ rõnis cũ forma fluente. ℭ Ad ꝓpoſitum igit applicãdo. ꝓductio iſta nõ eſt ſuiꝫ aliqs neq; for

ma fluẽs: neq; ẽ eiuſdẽ rõnis cũ forma q ẽ terminus formalis ꝓductionis. q; formalis terminꝰ ꝓductionis ẽ aliqs ẽntiale. ꝓductio aũt ẽ rõ formalis. ꝛ iõ ñ opꝰ ẽ diſtinctione ꝓductionũ ꝫ eiuſdẽ diſtinctionẽ formalẽ obꝫ vel terminoꝫ. Et ꝛᵐ ꝫ aũ ꝓductꝰ dictꝰ ẽ motiꝺ ꝑs ex. 5. ꝑbꝫ. q; idẽ ꝑbꝫ ꝓtacgrꝫ motus re ctꝰ et ꝓmotꝰ circulatꝰ ꝙ fiunt oino alteri ꝰ ꝑfi. fiunt ꝙ bat ex. 7. ꝑbꝫ. q; nõ ſũt cõparabiles. ſ. hec forma ꝑs quã ẽ fluxus in motu ſi ẽ eiuſdẽ rõnis cũ termino non eſt ẽ ſũ diſtinctionis rõnis motuũ. Ita riſio tacta ẽ. ſ. di. 3. q. de ꝓductionibꝰ ꝓ ea ꝓductionẽ cõmẽtauiꝰ ℭ Et ſi obijcias ſalte ꝑmi termini. ſ. termini forma les erũt nõ vniuoci ex quo ꝓductiones nõ ſunt vni uoce. ꝫ ita ꝑone ꝫ ſit ꝑmi termini erunt nõ vniuoce inter ſe. ꝫ ita neq; erũt vniuoce in ꝛº. ℭ Ridẽo ꝓ ductionẽ inducit formalẽ ẽntiã diuinã. ꝑona aũt i cludit formalẽ eã. q; ꝑona nõ ẽ nũ ꝓpẽtas ſiue rẽ ſo ꝫ ꝓpoſitas ſubſiſtẽs in nã diuina. ſicut ſor. nõnis in cludit ꝓpẽtatẽ individualẽ. ſed ẽ nãm humanam ls. n. ꝑmi termini ſint eiuſdẽ rõnis cũ ꝓductionib ꝫ ẽntiã ad hoc ꝙ ꝑmi termini includãt rones ꝫ ꝓdu ctiones ſint rones nõ tñ ſit eiuſdẽ rõnis ꝙ ſit adequa te. q; ꝑmi termini nõ tñ includãt rones ꝫ ſit abſolu tum. ꝫ tũc nõ ꝓz eas tñ diſtinguiſcut ꝓductiones diſtinguunt. ꝫ ꝙ includãt aliquid diſtinctum a nõ diſtingui ſicut illa vt dictũ ẽ. ſ. di. 7. ꝛ. 8. q. illa. vtrũ de ſit in genere: q; dũe ſunt ꝑmo diuerſe. nõ tñ ſclu dẽtia eas ſunt ꝑmo diuerſa. ℭ Ad aliud de potentiſſ dico ꝙ vt ſit potẽtie opatiue nõ regrunt diſtinctum obm formale. imo illud idẽ qõ ẽ ꝑmũ obm formale inteꝰ diuinã ẽ ꝑmũ obm. ꝫ formale voluntatis dine. ita ꝙ vtraq; potẽtia diſtincta in eodẽ obꝫ non ẽ idẽ rõne formalẽ ꝑmi obi. nulla. n. ꝓtectio ſũ radica ta in ipſa ẽntia diuina ẽ ꝑmo diſtinctiua inteꝰ vl̃ vo litatis diuine. ſed ipſa ẽntia diuina ſub oi modꝫ pa ra rõne. vt. ſ. ẽ fundamentũ oiꝰ ꝓfectionis in diuinis ita ꝙ arg. ᵐᵉ ẽ ad oppᵐ. q; ſicut non requirit diſtin ctio formalis in obiectis vt ſunt poteꝰ opatiue, ita nec in poteꝰ is vt ſunt ꝓductiue. ℭ Aliter dicit ꝙ non eſt ad ꝓpoſitũ: q; tenentes in diuinis ge nerationem eſſe equocam in ſe haberent dicere eas in te equocam et ꝓter equinocationem termini ꝓ ducti. ꝫ ꝓducente. Similiter habent dicere ſpiratꝰ nem in ſe eſſe equiuocam ꝓter differentiam ſpirã tis a ſpirato. non igitur ſufficeret eis ad iſtam ꝛclu ſionem ꝙ genitum ꝫ ſpiratum eſſent equiuoca. Argumentum autem in ſe ſi quid ꝓbet non ꝓbat ni ſi diſtinctionem geniti ꝫ ſpirati. vel formalium ter minorum generationis ꝫ ſpirationis. ẽ ita non ꝓ poſitum eorum. ℭ Sed contra argu o ſic. non enim notitia vt notitia ẽ amoꝝ vt amoꝝ ſunt alterius rei ontis. ſed etiam notitia vt notitia actualis eſt alteri us rationis a memoria. ℭ Et amoꝝ vt amoꝝ eſt alte rius rõnis a volũtate vt eſt actus ꝓximus. ergo ſi concedatur diſtinctio formalis in terminis ꝓductionum. ſ. notitie ꝫ amoris ꝫ ꝓducantur iſti ter mini. ſ. notitia ꝫ amoꝝ virtute memoꝛe ꝫ voluntatis oportet concedere diſtinctionem formalem ꝑ cipiꝫ ꝓductui a termino formali ꝓducto. ẽ ita equi nocationẽ in vnaquaq; ꝓductione. ℭ Reſpõdeo ꝓ teſt dici ꝙ illud aſſũpti. ſ. q; genitus ex vi ꝓductꝰ ſue. ſ. generationis ſue ſit notitia actualis ꝑfi ꝓtingui de ꝑmitate originis ꝫ ꝑmitate adequationis. Si intelligat de ꝑmitate originis poteſt negari: q; tũcnõ eſſet tres ꝑſone vnius rõnis de deꝰ. ẽntia enim ꝑſe ꝓꝛ ꝑſonis intelligit ẽ in eo ſi ſic ꝑ ꝛᵃ ẽ fudamentũ eiuſdẽ perfectionis. Et ſic ſi in filio ꝑintelligatur notitia ꝫ ẽntia. ſili ꝛic nõ ꝑiret ẽntia ꝫ quodcũq; aliud in ſe. ſicut nõ ante notitiã ẽ ita nõ ẽt vniformi ter deus ẽ ꝑie. ℭ Quãtũ igit ad iſtam ꝑmitatem

ɪz non sit originis cozrider ti ꝑmitari originis pluri
um ꝑfectionū in vna creatura. ꝑt dici ꝙ ꝑmū iqua
cūq; ꝑsona est ēntia. q: qñ aliqd cōtiner in se plu
res ꝑfectiones cōcabiles cōcans illud vnū cōicat
oēs ꝑfectiones in eo eo ordine quo nate sunt ee ūl
lo vno. ¶ Exemplū tam in distinctionem rerū q; non
rerum ni ex parte rei. ꝑmū quidē. signis generaret
totū ignem ꝛ. ꝓduceret tam mām ꝙ formā ꝑis ori
gine cōicaret mām ꝙ formam eo ordine. ſ. quo illa
sunt in generante. ¶ Exēplus secūdi. ignis est fabrīa
tis corpoream inalterabilem ēntiam. ſicut ſic sunt ista per
ordinē i igne generāte ita eō dicātur simili ordie igni
genito. ꝛ ti ꝑmus terminus ꝑm adeqtionē est ignis
vt ignis. q: hoc est qō ꝑncipaliter intēdit ignis gene
rans ꝛ in quo perfectissime sibi assimilat ignis geni
tus. ſignis vt ignis. Ita pōt dici in ꝓpōito ꝙ ſi eēn
tia diuina in aliūer ꝑsona sit eino ꝑmus ꝙnali funda
mentū cumsibet ꝑfectionis ēntialis. ꝑma tri perso
na appropriate dꝫ memoratis ꝛ virtute illius ꝓncipi
ꝓductiui. ꝓducit ꝑma ꝓductione adeqte secūda ꝑ
sonam. ſ. scōa ꝑsona quan adequate ꝓncipio ꝓduc
no. ꝓducit vt notitia actualis. ꝛ ſpūs scūs ſili adeqt
filio ꝓncipio ꝓductiuo. ꝓducit vt amor actualis. Sz
adhuc videt hāre argumentum. q: vnivocatio vſeq
uocatio magis videt cōcludi ex ꝑmitate adeqtionis:
q; ex ꝑmitate originis. Dꝫ enim ꝑma ſit ſua ꝛ vermis
sit ſua: nō ꝓpter hoc dicit generatio vniuoca vnius
a sole qui nō assimilat sibi terminū in forma ſpecifica. Ita igit hic videt equocatio ex quo ꝑmus termi
nus ꝓductus adeqtus nō est eino vnivoce eiusdem
rōnis cum ꝓncipio ꝓductiuo. ¶ Ende. ꝛ dico ꝙ nō
est equoca. ꝓductio ſi ꝓncipiū ꝓductiuū non est eiu
dem rōnis cum termino formali ꝓducto loquendo
de termino formali ꝑmo ꝓducto ꝛ de ꝓncipio ꝑmo
ꝓductiuo. sed regrit ꝙ illud qō est ꝓncipiū ꝓductiuū
nō cōicet eiusdē rōnis genito. ꝛ ꝙ illud qō est termi
nus formalis in ꝓducto non sit eiusdē rōnis in ꝓdu
cente. opposita ait ibi. q: sunt in ꝓposito. q: memoria
est formaliter in notitia genita actuali ꝛ notitia ē for
maliter in persona generāte. ſ. neutra istoz sit ꝑma
ratio ꝓducendi ꝛ ꝑma rō terminandi ꝓductionem.

Hec est distinctio tredeci / ma.

Jn qua magr ꝓsequit egit de modo ꝓncipio et
ordine ꝓcessionis ſpūs sci. Agit de dūr ꝓcessionis
ꝛ generationis in diuinis. Et tria circa hoc fac. Ma
ꝑmo ondit ꝙ ſpūs scūs nō ꝓcedit a ꝑte ꝛ filio vt eoz
filius. Secūdo subdit diuersitatē inter generationē
ꝛ ꝓcessionē. Tertio subiūgit ꝙ ſpūs scūs non debeat
dici genit⁹. Primū facit a ꝓncipio distinctionis vſq
ibi. Cum aūt ſpūs scūs. Sedum ab inde vſq ibi.
Hunc ondērādū est. Tertiū vsq ad finem distin. Et
hec est sīa magistri in generali. Jn spāli vo in hac di
stinctione sentētia magri stat in tribus ꝓpositioib⁹:
quarū ꝑma est. Spūs scūs ꝓcedens simul a patre et
filio nullatenus ilos filius est dicēdus. Et ꝑbat sic.
Illud a nullo catholico est dicendū ad qō sequerent
tanta absurditas. ſ. inter deum aliqd nasci a duobꝰ
vt a patre ꝛ matre. sed hoc sequeret si ſpūs scūs filiꝰ
ꝑte et filii diceret. igit hoc non est dicendū. Tenet
ꝓsitio ꝛ maior. sed minorem ꝑbat magr in textu per
auctoritatē dī Aug. qua rīdet ad istā qōnem. ſ. Cur
spūs scūs nō dicit ee natus vel filius cū ſi procedat
de ſua ꝑsona sit ab ili sicut filius. Rīdendo dicit ꝙ ſi spūs
scūs filius diceret ambox vtiq; filius diceret. filiꝰ
qppe nullus est duoꝝ nisi ꝑis ꝛ miis. Absit aūt vt i
ter deum ꝑem ꝛ iter deū filiū tale aliqd suspicemur
Ambox enim filius diceret si ambo ee genuissent.
qō abhorret oīs fōr sensus. Scda ꝓpō hec. Do
dus quo filius ꝓcedit a solo ꝑte distinguit a mō quo
spūs scūs ꝓcedit ab vtroqꝫ. Jstam ꝓpōē phās ma
gister in ꝛa querit. Cum filius non sit, dicit genitus
sed ētia ꝓcedēs. Unde Jo. 8. dicit in ꝑsona filij. Ego
a patre ꝓcessi. ḡr spūs sanctus dicit sīm ꝓcedēs ꝛ nō
genitus. Ad quod rīdens dicit. q: vtraq; ipsoꝝ
tam filius q; spūs scūs, ꝓcedit a patre. hoc tri ē diuer
sim ode. Nam filiꝰ ꝓcedit per modū nāe. videlicet
tur ꝙ genit⁹ ꝓcedēs. q: omne qō generat, ꝓcedit.
sed nō ecōtra. Spūs scūs vo ꝓcedit per modū vo
luntatis sicut datus ꝛ non natus. Jlla rōnem diuersitatis
filij ꝛ spūs scī assignat quē est. q: filiꝰ ꝓcedit a ꝑte
tre. ꝛ spūs scūs ab vtroqꝫ. ſ. patre ꝛ filio. Et addit etiā
qm ex creatura nō sufficit ad significādum ꝓfectā diū
sersitā generationis ꝛ ꝓcessionis. q: vtraq; ineffabilis
est. Tertia ꝓpō est dec. Nō est catholice cōcedēdū ſpūm scīm esse genitū vel ipsum ee ingenitum.
Et ꝑbat sic. Illud nō est cōcedēdum catholice: quo
ꝓcesso sequī aut duos ee ꝑes aut duos ee filios: si
uinis forꝫ cōcedendū. sed hoc ē ſpūm scīm ee genitum
vel esse ingenitū. igit nō est cōcedēdū. Tenet argum
tum ꝛ maior: sed magister minorē ꝑbās in textu ḡr.
Cum spūs scūs non sit genitus an debeat dici in
genit⁹. Et rīdet auctoritate dī Aug. ꝙ nec genitus
nec ingenitus dici debeat. Nō ingenitus: ne duo pa
tres in diuinis ee videant. aut ingenitus: ne cōtra
dīne disputātiū accipī selū ꝓ ꝑsona ꝑis. Remāt⁹ ꝙ
dici nō dꝫ eo ꝙ nat⁹ nō sit. Cōtra qō replicat paucto
ritatē dī Hiero. dicēris spūm scīm ingenitū posse dī
ci. Et rīdet ꝙ ingenitū aliter sumit a dō Hiero. et
aliter a dō Aug. Nam dō Aug. accipit ingenitū ꝑut
ingenitū dicit ens nō ab alio. ꝛ sic patet filiꝰ esse ingenitus
nō spūs scō. Dō vo aūt hiero. accipit ingenitū ꝑut dicit ens ab alio non per generationē. ꝛ sic solum cōue
nit spūi scō. Et ꝙ sic accipiat. dō Hiero. ingenitū: pro
bat per aliā auctoritatē eiue quam recitat in vltimo
capitulo. igit ꝛc.

¶ Quod gemina est ꝓcessio spūs sancti.

Dī.14

Reterea diligen / ter annotandum est. ꝙ gemina est ꝓcessio spiritus sancti. eterna videlicet ineffabilis est qua a patre ꝛ filio eterna liter ꝛ sine tempore ꝓcedit. ꝛ temporalis qua a patre ꝛ filio ad sanctificandam creaturam ꝓoce dit. Et sicut ab eterno cōmuniter ac simul ꝓcedit a patre ꝛ filio: ꝛ ita in tempore cōmuniter ꝛ simul ab vtroqꝫ ꝓcedit ad creaturam nō diuisim a patre in filium: ꝛ a filio ad creaturā. Unde Aug. in. xv. li. de trini. ait. Spiritꝰ sanctus non de patre ꝓcedit in filium. ꝛ de filio ꝓcedit ad sanctificandam creaturam. Jta simul de vtroqꝫ ꝓcedit. Quis hoc filio pⁿ dederit, vt sicut de secta etiam de illo ꝓcedat.

Augus.

¶ De temporali ꝓcessione spāliter agitur.

De temporali autem pro / cessione Beda i omelia dominice ꝑme post ascēsionem ita loquitur. Cum gratia spiritus sci vat boibus: ꝓfecto mittitur spūs a ꝑte.

mittitur ꝛ a filio. procedit a patre. procedit et a filio. q2 ꝛ eius missio est ipa processio. ¶His verbis apte ostdit donationem gratie spūssci dici processionē vel missionē eiusdē. Sed cū donatio vel datio nō sit nisi tēporalis: cōstat q2 ꝛ hec processio siue missio tēporalis est. ¶Hāc quoq; tēporalē spūssancti processionē. Aug. in. xv. lib. de tri. insinuat dicens spūm sanctū. pcessisse a ꝓpo qui post resurrectionē insufflauit in discipulos his verbis. Cū resurrexisset ꝑps a mortuis: ꝛ apparuisset discipulis. insuflauit ꝛ ait. Accipite spūm sanctum: vt etiā ei⁹ de se procedere ostēderet. ꝛ ipe ē virtus que ō illo exibat: vt legit in euāgelio: ꝛ sanabat oēs. Et vt osideret hāc pcessionē spūssancti non ee aliud ꝙ donationē vel dationem ipius spiritussancti. addit. ¶Post resurrectionē dñs Ihesus his dedit spiritūsanctum. semel in terra ꝓpter dilectionē proximi: ꝛ utez de celo. ꝓpter dilectionē dei: q2 ꝑ ipm donū diffundit charitas i cordib⁹ nris: q̄ diligim⁹ deū ꝛ primū

¶ Dō aliqui dicunt ipsaꝫ spiritum sanctuꝫ nō dari sed dona eius.

Sunt autē aliqui qui dicūt

spiritūsanctum ipm deū non dari. sed dona eius que nō sunt ipe spūs. ꝛ vt aiūt: spūssciis nō dr dari: cū gra ei⁹ q̄ueti nō est ipe: datur boib⁹. ꝛ hoc dicūt Bedam sensisse in supiora bus verbis. quib⁹ dicit spūmscūm. pcedere cū ipius gra dat boibus. tā nō ipemet def: ¶ Dō ipe spūscūs q dr⁹ est detur et mitti. Augu⁹.

Is gra eius. Sed q ipe spūssanct⁹ q deus est: ꝛ tertia in trinitate pſona def. apte dicit aug. in xv. lib. d tri. ita dicēs. Cūdē spūm sanctū da tuꝫ cū insufflasset Ihesus. de quo mox ait. Ite baptizate oēs gētes in noīe ptis ꝛ filii ꝛ spiritussci. ambiger nō debem⁹. ¶Pcē ē ḡ qui ēt de celo datus est dīe pēthecostes. ¶Nō ergo de us nō ē g dat spūm scūm. imo quātus ē de⁹ q dat deus. ¶Ecce his verbis aperte dicit spūm sanctum ipsum. ꝛ deum dari hominibus a pa tre ꝛ a filio. Et ꝙ ipe spiritussancus qui de⁹ est. ac tertia in trinitate persona nobis detur. nostriſq; infundatur atq; illabatur mentib⁹. apte osdit Amb. in. i. lib. de spiritussancto di cens. ¶ Amb.

Ex multi dicantur spiritus. quia legitur Qui facit angelos suos spūs. vnus ē tamen deus spūs. ¶Ipm ḡ vnum spiritum: ꝛ apostolꝰ ꝛ prophete sunt confecuti: sicut etiam vas ele ctionis dicit. q2 vnū spūm potauimus quasi eū qui non queat scindi. ¶Is infūdatur animis. ꝛ sensibus illabatur. vt secularis sitis restringat ardorem. qui spūssanctus non est de sub⁹ stantia rerum corporalium. nec de subſtantia inuisibilium creaturarum. ¶His verbis aperte dicit spūmsanctum ipsum qui creatura nō est: infundi mētibus nostris. Item in eodem ¶Dis creatura mutabilis est: ¶Is nō mutabilis

spiritussancꝰ. Quid ātē dicē dubitez q2 datꝰ ē ꝛ spiritussanctꝰ: cū scriptū sit. Charitas dei diffusa ē in cordibus nostris ꝑ spiritū sanctū qui datus ē nobis. ¶Qui cū sit inaccessibilis nā. receptibilis tū. ꝓpter bonitatē suā nobis ē cōplexus virtute omnia. sed qui solus pticipatur iustis. simpler ſba opulens ꝑ utribus. vnicuiq; pſo. diuidēs de suo singulis ꝛ vbiq; tot⁹. Incircūscript⁹ ḡ ē ifinit⁹ spūssancꝰ. qui discipulos ꝛ fēlus sepato ꝛ fudit. quē mtuli po test fallere. Angeli ad paucos mittebāt. Ipūs sanctus aūt populis infundebatur. Quis ergo dubitet. quin vniuiuſ sit quod infunditur simul pluribus nec videt. ¶Inus est spiritus sanctus qui datus est omnibus. Is ſpatus apostolis. Et hic aperte dicit Ambro. ꝙ spiritussanctus qui est suba simpler cū sit vnus datur pluribus. Alia quoq; auctoritate doc idem astruitur. s. ꝙ spiritussanctꝰ qui ē equa lis filio bonibus detur. ait. n. Augu. de verbis apostoli. sic. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritūsanctuꝫ qui datꝰ est nobis. a quo datur ab illo qui dedit dona homnib⁹. que dona spūssancti: qui tale dat donuꝫ qualis est ipse. ¶Magna est misericor/ dia eius. donū dat sibi equale. quia donum eius spiritussanctus est. ¶Premissis aliis pluribus auctoritatib⁹ apte mōstratur q2. spiritus sanctus equalis patri ꝛ filio nobis datur. nec ideo tamē minor est patre ꝛ filio. Unde aug⁹ in quarto li. de trini. ait. ¶Non ideo inquit mi nor ē spiritussanctus. q2 ꝛ eum pater misit ꝛ filius arbitrandi est. Augu⁹.

¶An viri sancti ꝛ ecclesie prelati dent vel dare possint spiritumsanctum. ꝙ non. dāt hic ostendit deus.

Hic queritur vtruꝫ ꝛ sancti

viri dent vel possint dare alijs spiritumsanctum. Quem si alijs dant. cum eius donatio fluxa sit dicta processio: videtur ab eis processe dere spiritꝰ sanctus vel mitti. Sed creator a creatura non mittitur vel procedit. ¶Restat ergo vt spiritumsanctū ipsi non dent nec possit dare. Unde augu. in. xv. li. de trini. Non aliquis discipulorum christi dedit spiritumsanctum. Orabant quippe vt veniret in eos qui buemanum imponebant: non ipsi eum dabant. Quem morem in suis prepositis etiam nunc seruat ecclesia. Denique ꝛ Simon magus offerens apostolis pecuniā non ait. Da te mihi ꝛ han: potestatem vt dem spiritumsanctuꝫ. sed cuicunq; ingt imposuero man⁹. acciapiat spiritumsancrum. ¶Nec scriptura fupius dixerat. Videns autē Simon q2 apostoli darēt spūmsanctuꝫ. sed dixerat. Videns aūt Simon q2 ꝑ impositionē manuū aposto lorū daret spūssanctꝰ. ¶Ecce his v rbis estē dit Augu. nec apostolos nec alios ecclesie ptos dediſſe vel dare spiritūsanctū.

¶ Quod nō possunt dare spūm sanctū. hic docet.

Et quod plus est non posse

etiā dare dicit in eodē libro subdēs. Dicpō scriptū ē q̄ acceperit a patre, pmissionē spūssancti. ↄ effuderit. in quo vtiq; natura monstrata est humana. ↄ diuina. Accepit quippe vt homo. effudit vt deus. Nos autē accipere q̄dem hoc donū possumus ꝓ modulo nostro Effundere vero sup alios nō vtiq; possum⁹ sed vt hoc fiat: deū sup eos a quo id efficitur inuocamus. His verbis expresse dicit nos spūm sanctū nō posse super alios effundere. i. alijs dare.

¶ Quod videtur contrarium.

Sed huicuidetur cōtrariū

quod aplus ad Galathas. de seloquens ait Qui tribuit vobis spiritū ↄ operatur virtutes in vobis. Ecce euidenter dicit se tribuisse spiritū. ¶ Sed intelligendū ē hoc diuisse apostolum. non quia haberet potestatē ↄ auctoritatē dandi spiritū sanctū. sed quia ministerium habuerit in quo vbatur a deo spiritus sanctus. Vt enī augu. super eundē locū exponens illud apostoli verbum. Ab apostolo pcedicata est eis fides. in qua predicatione adūtum ↄ psentiā spūs sancti senserant. sicut illo tēpore in nouitate. inuitationis ad fidē etiā sensibilibus miraculis pstita spūs sancti apparebat. vt in actibus apostol⁹ legitur. Aperte hic ostendit quom⁹ illis spiritum sanctū apostolus tribuerit. Nō vtiq; ipsum mittēdo in eos sed predicādo eis fidē xpi. quā illis recipientib⁹ q̄ spūs sanctus in eis esset aliquibus signis visibilibus mōstrabat. Non ergo homines quantumcunq; sancti dare pōt spiritū sanctum.

Ista est distinctio

quārtadecima. Inq̄ magr post ē egit de possessione spūs sancti eterna: incipit agere ꝺ possessione eius tpali. Et circa hoc duo facit. Nā primo ostēdit spūm sanctū a patre ↄ filio simul tēporaliter procedere. Secūdo q̄ spūs sanctus datur ꝓ sonaliter in suoꝝ donoꝝ cōmunicatiōe. Tertio q̄ a nullo alio nisi a deo datur instrumētali operatione. Primā facit a principio distinctiōis vsq; ibi. Sunt autē alig. Secundus ab inde vsq; ad finē vbus ibi. Hic queritur vtr ↄ virtus. Tertiū vero ab inde vsq; ad finē vltim⁹ distinctionis. ↄ hoc ē nia magistri in hac distinctiōe in generali. In speciali sentētia magistri stat in trib⁹ propositiōibus. quarū prima est. Spūm sanctum a patre et filio simul pcedere tēporaliter cōceditur eis in creaturarus sanctificatiōe mittitur. Et pbatur sic. Dūdoctus gratia spūs sancti boibus dat. tunc spūs sanctus a patre ↄ filio mittit. ↄ pcedere videt. ꝺ homini data spūs sancti creature facta ē tpalis. igit q̄ sic spūs sanct⁹ dat vel mittit. pcedit tēporaliter. vt dicit ꝓ positio. pbāda. Tenet arg̃m ↄ maioꝝ: ꝫ circa minoris probōnem magr sic. pcedit in tertio. Primo pōt germinā spūs sancti ē processionē. i. eternā ↄ tēporalē. Eterna ē q̄ ineffabilis ē qua a pse ↄ filio eternaliter ↄ sine tpe. pcessit. Tpalis ē q̄ spūs sctus mittit ad sanctificādā creaturā rōnales. Et subdit ꝙ mittit ad sanctificādā creaturā: tūc pcedit a pse ↄ filio simul in illa eterna processione. ꝺ ꝫ ꝑ oīm rat̄ anūtee Augustin. in sine pmi capli. Ad alte gre spūs sancti collatio sit eius missio a pte ↄ filio tpalis vel et⁹ tpalis pcessio: patz auctē Bede que hīm pncipio secūdi capli. Et tāde⁹ pcludit ex verbis beati augustini. ꝙ dns bis spūm sanctū dedit. semel post resurrectionē cus insufflauit et dixit. Accipite spūm sctū vtpz Joh. xx. capt. Secūo post suā ascēsionē. i. in die pentecostes. Et hoc ad fiē ꝙ sicut ꝙ vnitate essentie. ꝺ. ꝺei ↄ primi: quā. ſ. ſ. in nobis operat. Secūda ppō ē hec. Spūs sancta ꝑ sonaliter cus suoꝝ donoꝝ distributiōe. Et ꝓbatur sic. Ita spūs sctus mittit ↄ dat sicut in sacra scriptura ꝫ ex positionem sanctorum doctorum mitti ↄ dari manifeste affirmatur. sed in sacra scriptura manifeste affirmatur dari cū donis. igitur ꝓpō vera. Tenet argumentū ↄ maioꝝ. sed minoꝝ probās magr in littera dicit quod dā errātes diuisse spūm sanctum nūqs personaliter dari hominibus. se dtn̄ gram ↄ dona eis. Quod onēt ee falsū: inducens ad hoc auctoritates b. augustini ↄ ambrosij. quibus aperte onēatur. quō spūs sanctus tertia pson⁹ in diuinis per se in suis gratiarus donis hominib⁹ mittit ↄ dat. Tertia ꝓpō ē hec. Spūs sanctus a nulla creatura quātūcūq; fulgeat sanctitate cōferri pōtuit instrumentaliter. Et ꝓbatur sic. Si aliqua creatura quātūcunq; sancta ↄ ꝑlata posset spūs sanctum conferre sequeret creatoꝛes a creatura pcedere. Patz hec sequela ꝓbo ꝙ spūs sancti datio non ē aliud ꝙ eius pcessio. vt sic dtm ꝓpositio. Sz consequēs est falsū: ꝫ impossibile. igit illud ex quo sequit. ſ. hoc ē oppositū huius ꝓpositionis. igitur hec vera. Istaz rōnem magister insinuans in littera ꝺrit. An viri sancti pōt dare spūm sctm Et dicit ꝙ nō. q̄ ſ ſic. tunc spūs sctus procederet a creatura. quod confirmat per hoc ꝙ nullib legitur in pmitiua ecclesia: quādo viri erant sctiores: ꝙ dedit sent spūs sanctum. ſ. legunt̄ bene orasse ꝑ aliquos vt in quibus manus imponebant: recipient spūm sctum. Et ſ solui⁹ obiectionē quādam qua vba apostoli videt̄ sonare ad Gal. iij. Qui tribuit vobis spūs sanctū. ↄ operatur virtutes in vobis vel videtur apls dicē se spūm sctm tribuisse. q̄ magr solui⁹ dicēt. ꝙ ad eius pdicatiōnē datus fuit spūs sanctus: vt hoc nō est nisi instrumētaliter. vnde et liquit ꝓ tāq; ya.

¶ Utrum spiritus sanctus a se ipso detur.

Determinatio.

Hic cōsiderādum est: cus spūs sanctus detur hominib⁹ a pse ↄ filio quod ē ipse suꝫ tpaliter pcedere ab vtroq; vel mitti. vtrū ē a seipso? det. Si datur a se ↄ pcedit vel mittit a se. Ad q̄ dicimus. q̄ spiritus sanctus. ↄ deus est: ↄ vo num sue datum. ↄ ideo dat ↄ datur. Sic at qui dem inquantum deus. ↄ datur inquantum donuꝫ. Cum autē donatio sue datio spiritꝰ sancti sit operatio dei. ↄ cōmunis sit ↄ indiuisa opatio trium personaꝝ. donatur itaq; spiritus sanctus nō tantuꝫ a patre filio. sed etiam a seipso Unde augustī. in. ꝟ. li. de tri. dicit. ꝙ seipsum dat. Sicut inquit corpus carnis nihil est aliud ꝙ caro. sic donum spiritus sancti nihil ē aliud ꝙ spiritus sanctus. In tantum ergo donum dei est: in ꝙtum datur eis quib⁹

Di. ꝟ.

Augu⁹.

datur. Apud se autē deus est. ⁊ nemini datur q̄ deus erat patri ⁊ filio coeternus antequa̅s cui̅q̄ daret nec q̄ illi dant ⁊ ipse datur: ideo mino⁊ est illis. Ita enī datur sicut dei donū vt etiā seipsū det sicut deus. Non enim dici potest nō esse hūc potestatis. de quo dictū ē Spiritus vbi vult spirat. Ecce apte dicit q̄ spiritusſanctus seipsū⁹ dat. Si enī ſpūſanct⁹ se ipsū⁹ dare nō potest. ⁊ eū⁹ pater dare pōt ⁊ filius. pōt itaq; pater aliquid ⁊ filius: quod non pōt spiritusſanct⁹. Item. Si pater ⁊ filius dāt spiritūſanctū⁹. nec ipse dat aliquid. ḡ pf opatur ⁊ filius: quod nō opaī spiritusſanctus dat ergo spiritusſanctus seipsū. Si au tē seipsū⁹ dat. tunc ⁊ a seipō. pcedit ⁊ mittit.

Quod vtiq; verū⁹ est. Nā̄ pcessio tempo⁊a lis spiritusſancti vel missio ipsius est donatio ⁊ ipa dei opatio. Procedit ergo spiritusſanctus tempo⁊aliter a se: ⁊ mittit a se q̄ dat a se.

Non ē mirū si spiritusſanctus dicit mitti vel pcedere a se. cū ēt filius dicatur mitti a se.

Ne auté mireris quod spi

rituſanctus dicitur mitti vel pcedere a se.

Augu⁹. Nā ⁊ de filio dicit Augu. in .ij. li. de trini. q̄ nō nī a patre missus ē sed ēt a seipso ⁊ a spiritu sancto. queres quō filius vel spiritusſanct⁹ sit missus. cum vterq; sit vbiq; tanquā deus Nā⁹ vterq; inquit Augu. legitur missus. Se spiritusſancto. n. legit. Quē mittet pater in nomine meo. Et iterū⁹. Si abiero mittā⁹ eū⁹ ad vos. Et filius de se dicit. egressi a patre ⁊ veni in mundū⁹. Et apostolus dicit. Misit deus filiū suū. In ꝓphetā aūt scriptū⁹ ē ex psona dei. Celū ⁊ terra ego ipleo. Itaq; vbi q̄ deus ē. vbiq; ergo ē filius: vbiq; ēt ē spiritusſanctus. Illuc ḡ missus ē filius ⁊ spiritus sanctus vbi erant.

Quō intelligenda sic missio vtriusq;.

Quocirca querendum est

Augu⁹. p̄ō mis sione filij quomodo intelligatur missio filii vel spūſancti. Pater enim solus inquit Augu. in eodē nullquam legitur missus. sed filius ⁊ spūſanctus. Et de filio primo videamus⁹ quomodo missus eus apostolus dicat. Misit deus filiū suum factum ex muliere: vbi satis ostendit eoipso missum filium quo factum ex muliere. Proinde mitti a patre sine spiritusſancto non potuit. quia pater intelligitur misisse eus cum fecit ex femina. quod vtiq; non fecit sine spiritusſancto. Ecce hic dicit filium missum a patre ⁊ spiritusſancto.

Quō a spiritusſancto filius sit missus auctoritatibus confirmatur.

Et q̄ a ſpiritusſancto filius

sit missus. vt ait Augu. in eodem. auctoritatibus confirmatur. Ꝑ quē dicit ꝑ Esaiam Ambr. Misit me dn̄s ⁊ spūs ei⁹. De hoc Ambro. in. lib. .ij. de spūſancto. ita ait. Quis est q̄ dicit. Me misit dn̄s ⁊ spūs eius: nisi q̄ venit a pfe vt salvos faceret peccatores. i. rpc. ergo ⁊ pater filiū misit ⁊ spūſanct⁹. Idē in eodē. Jdem i Datus ē a patre. vt Esaias dicit. Puer na- eodem. tus ē nobis: ⁊ filius datus ē nobis. Dat⁹ est audeo dicere ⁊ a spū. q̄ ⁊ ipse missus ē. Dicit enī⁹ filius dei. Spūs dn̄i sup me. propter q̄d vnxit me: euāgelizare pauperib⁹ misit me: prdicare captiuis remissionē ⁊c. Quod cum de libro Esaie legeret. ait in euāgelio. Hodie cō pleta est hec scriptura in aurib⁹ vr̄is. vt de se dictū esse signaret. Bene autem dixit sup me q̄: quasi filius hominis. ⁊ vnctus ē ⁊ missus ad predicādum. Nam sēm diuinitatē non sup rp̄m est spūs sed in rp̄o. Ecce his verbis ostendit Ambro. filium esse missum ⁊ datus nobis. non tm̄ a patre. sed etiā a spūsancto.

Nō filius sit datus etiam a seipso.

Deinde ostendit esse datū

etiam a seipo: ita dicens in eodē libro. Cū nō diffinitum fuerit p prophetā a quo datus est filius: ostendit ipe datus gratia trinitatis: vt ēt ipse filius se dederit. Ecce hic dicit q̄ filius se dedit: q̄ trinitas eum dedit. Si autem filius a se datus est: a se ergo missus est: ⁊ a se pcesit. Et hoc vtiq; verum est ⁊ concedi oportet: cuⁱ⁹ eius missio sit diuina operatio.

Quod filius sit missus a se.

Quod autem a se mittatur

Augu. astruit in li. ij. de tri. dicēs. Forte aliq̄ Augu⁹. cogat vt dicamus etiā⁹ a seipso missū ē filiū q̄. ⁊ Marie cōceptus ⁊ partus opatio trinitatis ē. Sed ingt aliquis quomodo pater eū misit. si ipe se misit. Cur respondeo querēs vt dicat quomodo eū pater sanctificauit. si ipe se sēcificauit. Atrūq;. n. domin⁹ ait. Quē pater inquit sanctificauit: misit in. hunc mūdum. Et alibi. Ego ꝓ eis sanctifico meipsū⁹ Itē quero quomodo p̄ eū tradidit: si ipe se tradidit. Atrunq; ens legit. Credo q̄ respon debit sī ꝑ de sapit q̄ vna voluntas ē patris ⁊ filij ⁊ inſepabilis opatio. Sic igit intelligat il lam incarnationē ⁊ ex virgine natiuitatē in q̄ filiⁱ⁹ intelligitur missus. vna eadēq; opatōe patris ⁊ filij inſepabiliter ēē factā non ide sep ato spiritusſancto. ḡ a patre ⁊ filio missus est idē filiⁱ⁹. q̄: a patre ⁊ verbo eius factus est vt mitteretur. id est incarnatus hominibus ap-

parer.t. Non enim missus est mutãdo locũ: quia in mũdo erat. Quapropter ꝛ pater inuisibilis vna cum filio secum inuisibili: eundẽ filium visibilem faciendo missus est eum dictus est, qui si ita visibilis fieret, vt cuꝫ patre inuisibilis eẽ desisteret. i. si substãtia inuisibilis ver bi in creaturam visibilem mutata ꝛ transiens verteretur: ita missus a patre intelligeretur filius: vt tantum missus non etiam mittens cũ patre inuisibiliter. Cuꝫ vero sic est accepta forma serui. vt maneret incommutabilis forma dei. manifestum est q̃ a patre ꝛ filio nõ apparentibus factum sit. quod apparet in filio. i. ab inuisibili patre cum inuisibili filio: idẽ ipe filius visibilis mitteretur.

Sũmatim colligit que ex predictis astruunt

Ex predictis aperte non/ stratur q̃ filius missus est a patre: ꝛ a spiritu sancto. ꝛ a seipso: ꝛ que sit ipa missio. i. incarnatio. i. q̃ fact⁹ est homo: per quod visibilis apparuit: quod est opus commune patris ꝛ filii ꝛ spiritussancti.

Questio cur dicat a meipso non veni.

Sed ad hoc opponitur. Si filius a seipso missus est: cur ergo ait: a meipso non veni. Ad hoc Augu. respondet in. ii. li. de trin. dicens. hoc dictum est scõm formam serui. scõm quam non venit vt mitteretur. i. non est operatus incarnationem sed secundũ formam dei.

solutio.

Utrum semel tantũ missus sit filius an sepe.

Hic queritur vtrum semel tãtum missus sit filius. an sepe mittatur. Si enim missio filii ipsius tantum incarnatio est cum semel tantum incarnatus sit: ꝛ semel tantum videtur missus. Ac si sepe mittitur: est ꝛ alia eius missio q̃ incarnatio. Sed que est illa. Planquid eterna genitura missio cuius dicẽda est: an etiam alia missio querenda est.

Quo duobus modis dicitur filius mitti.

Ad quod dicimus q̃ duobus modis dicitur filius mitti preter illã eternam genituram que ineffabilis est. secundum quam etiam missus posset dici vt videtur q̃busdam. sed melius ac verius secundum eam dicitur genitus. Preter eam ergo duobus modis dicitur mitti. s. vel cum visibiliter mũdo apparuit. carne indutus. vel cum se in animas pias sic trãffert: vt ab eis percipiatur ac cognoscatur. Hos duos missionis modos aperte Augu. distinguit in. iiii. lib. de trinita. dicens. Non eo ipso. q̃ de patre natus est missus: dicitur filius. sed vel eo q̃ apparuit huic mundo: verbum caro factũ. Ait enim dicit. A pre erim. ꝛ veni in mundum: vel eo q̃ ex tempore cuiusdam mentẽ percipitur. sicut dictus est de sapientia. Emitte illam de celis sanctis tuis ꝛ sede magnitudinis tue: vt mecuꝫ sit: ꝛ mecuꝫ laboret: id est doceat me laborare. Et sic vnicuiq; mittitur cum a quoꝫ cognoscitur. atq; percipitur: quantum cognosci ꝛ percipi potest. pro captu vel proficientis in deum vt perfecte in deo anime rationalis.

Augu⁹.

Quo sit alterũ semel: sit alterꝫ sepe. sit missus: ꝛ sit alterum vt sit homo ꝛ sit alterum vt sit cum homine.

Ecce distincti sũt duo modi missionis filii: ꝛ scõm alterum semel. tñ missus est dei filius. secundũ alterꝫ sepe mi ssus ẽ. ꝛ mittit quotidie. Nã scõs alterꝫ missus ẽ vt sit hõ. q̃ semel tñ factum est. Scõm alterum vero mittit vt sit cũ hoie quomõ quotidie mittitur ad sanctos ꝛ missus est etiam ante incarnationẽ ad oẽs sanctos q̃ ante fuerunt ꝛ etiã ad angelos. Unde augu. de filio. i. de sapientia patris loquens in. xiij. lib. de trinitate ait. Aliter mittitur sapientia visit cũ homine aliter missa est vt homo In animas enim sãctas se transfert. ꝛ amicos dei ꝛ prophetas cõstituit sicut implet etiaꝫ sanctos angelos. Sed cũ venit plenitudo temporis: missa est non vt impleret angelos. nec vt esset angelus. nec vt esset cũ hominibus vel in hominibus vt antea in patribus erat ꝛ in prophetis. sed vt ipsum verbum fieret caro. i. homo.

Augu⁹.

Quod secundum alterũ modum dicitur missus in mundũ. secundum alterum non.

Pretereanotandum est q̃dcum bis duobus modis mittatur filius scm alterũ dicitur missus in mundũ. secundũ alterũ vero non. Eo enim modo missus dicitur in mundum quo visibilis mundo apparuit. Unde augu. in eodẽ li. ait Cum ex tempore cuiusq; mentẽ percipit. mitti quidẽ dicitur. sed non in hunc mundũ. non enim sensibiliter apparet. i. corporeis sensibus pstõ est. Nã ꝛ nos secundum q̃ mente aliquid eternum capimus: non in hoc mundo sumus. ꝛ omnius iustorum spiritus etiam in carne viuentium inquantum diuina sapiunt non sunt in hoc mundo. Ex predictis liquet: q̃ preter ineffabilem genituram duobus modis mittitur filius. s. cum visibiliter apparuit vel inuisibiliter percipitur mente.

Augu⁹.

Cur pater non dicitur missus cum ab aliquo cognoscitur vt filius.

Hic queritur cur pater non dicitur missus: cum ex tempore a quoquam cognoscitur sicut filius. Ad quod dicimus:

quia in eo est principij auctoritas: que nō habet de quo sit a quo filius est ⁊ spiritus sanct⁹.

Augus⁹. Pater enim est vt ait Augustin. in eodē libr. principium totius diuinitatis: vel si melius dicitur deitatis. q principium est filii ⁊ spiritus sancti. Nam vt ait aug. in eodem. Si voluisset etiam deus pater per subiectam creaturā visibiliter apparere: absurdissime tamen aut a filio quem genuit aut a spiritu sancto qui ex illo procedit: missus diceretur. Congruenter autem ille missus dicitur qui in carne apparuit. missile autē ille q in ea nō appparuit.

¶ Putauerunt quidam filium ⁊ spiritum sanctū minores fuisse patre. quia missi dicūtur.

Ideoq; putauerūt quidaz

heretici: cum pater non sit missus. sed filius spiritusq; sanctus patrem eē maiorem: ac filium minorem eē ⁊ spiritum sanctum. atq; patrem quasi maiorem mississe vtrumq; quasi minore

Augus⁹. Quod aug. in prohibat in .iiij. libr. de trinitate illis contradicens. Non ideo inquit arbitrādum est minorem esse filium q missus est a patre. nec ideo minorem spiritum sanctum. q. ⁊ pater eum misit ⁊ filius. Siue enim propter visibilem creaturam: siue potius propter principij auctoritatem vel commendationem: nō propter inequalitatem vel imparilitatem vt dissimilitudinem substantie in scripturis hec posita intelligantur. Non ergo ideo dicitur pater misisse filium vel spiritum sanctum q: il le eēt maior: ⁊ illi minores. sed maxime propr auctoritatem principij commendandam: et quia in visibili creatura non sicut ille apparuit. Ecce ostensum est quelsit missio filij ⁊ qui bus modis mittatur.

Preterea diligenter cē. Circa istam .14. distinctionem ⁊ .15. vbi magister agit de processione tēporali spiritussancti queritur vnū

Vtrum quelibet persona diuina mittat quālibet ꝑsonaꝫ ⁊ mittatur. ¶ Videtur q sic. quia quicquid est essentiale in diuinis conuenit tribus.

Missio taz actiua ꝙ passiua est quid essentiale deo quia dicit respectū ad creaturas. respectus autēz ad creaturam cōmunis est tribus. ¶ Quod autem tam mittere ꝙ mitti dicat respectū ad creaturam ꝓbatur quia dicitur de deo ex tempore nihil autēz dicit de deo ex tempore nisi quod dicit respectum ad creaturam. ¶ Item in Joh. de patre dicit saluator ⁊ de seipso, ad eū venim⁹ cē. ꝙ ꝑ se venit tpaliter ad aliquem ꝙ venire dic aliquē effectum trinitatis. ergo videtur ꝙ pater possit mitti a tribus ꝑsonis sicut filius ⁊ spiritus sanctus. ¶ Item secundum Augu. ad dardanum quelibet persona dat ⁊ datur. ergo pari ratione mittit ⁊ mittitur. ¶ Contra. Augu. 4. de trini. c.20. Sed pater ex tempore a quoq; cognoscitur non dicitur missus non enim habet de quo sit aut ex quo procedat. Sed hoc etiam adducit magister auctoritatem Augu. in littera.

Inista

questione videtur esse opinio magistri ꝙ mitti non conueniat tribus sed tantum duabus ꝑsonis: procedentibus. quia secūdum Augu. nulla persona mittitur nisi que habet alīm de qua sit secundum hoc mitti dicit respectum ad creaturam tamen cometādo respectum processionis eterne. fed mittere est cōmune tribus secundum magistrum. quod ꝓbatur per auctoritatem Augu. 2. de trinitate capitulo. 8. vel. 2. vbi dicit Augu. de filio ꝓpter hoc mitti a patre sine spiritu sancto ꝓtuit. Et ꝓbatur quia pater intelligitur mississe eus secundum ꝙ secit eum ex tempore. quia non fecit patre sine spiritu sancto. ergo spiritus sanctus missus fuit um. Et constat ꝙ seipsum misit misit: sicut habetur ab Augu. in eodem capitulo ergo mittere conuenit cuicunq; persone. Et hoc ꝓbat magister per rationem. quia alias aliquid efficeret vna persona trinitatis quod non alia. cum mittere sit effectum alicuius extra creare. ¶ Contra istam opinionem ꝓtest argui. Si mitti importat aliquo modo duplicez respectum eternum ⁊ temporalem cum non dicat respectum nisi ad eum cui mittitur vel ad mittentem patet ꝙ ꝓpinus est communis tribus. quia est respectus rationis ad extra. secundus aut est realis aut rationis. si rationis ꝙ ꝓtest eē in ꝑse respectu sui ficut ꝓ ꝑ dari ⁊ date. Ps. n. repugnat ꝓ ꝑ mitti ꝓpter re specū rationis tm. Si mitti dicat respectū realē tm ad mittentē pnta ꝓcessione a mittente igit mittere non est eēntiale. quia tunc spiritus sanctus nō mitteret filiū cūnō ꝓducat eus. ¶ Preterea. mittere ⁊ mitti videnē idē significare diuersimode quantū ad modos grāmaticales igit si vni ꝓnotar aliquet respectū ad intra reliquū ꝓnorabit. Si igit mitti ꝓnotat ꝓdūci. igit mittere ꝓnotat ꝓducere. Sed creatura est realis me re essentiale. vel si vna nō cōnotat respectus ad intra nec reliquis fed tm respectū ad aliquid extra. Et ita vtrūq; erit cōmune trib⁹. Et hoc ꝙ sic ꝓbeuiter ꝓbat argui. Si mitti ꝛcludit ꝓduci. ꝛ mittere ꝛcludit ꝓducere ꝛ spirit⁹ sanct⁹ nō mittit filiū. q nō ꝓducit eū. ¶ Preterea mittere ⁊ mitti videnē dicere relationes oppositas. ꝛ mittere nō ꝛcludit ꝓducere nullo mō correlatiuū ꝛcludit correlatiuū ꝓ ꝑ ꝙ ꝑ acceptis duab⁹ correlatiōib⁹ sicut ꝓ⁹ ſehs ad ꝑ⁹ ⁊ ꝑ⁹ ſehs ad ꝑ⁹ cēp⁹ ſ mittē ⁊ mitti dñr correlationē ꝛ ꝓducē ⁊ ꝓduci ſ ip⁹ q mittit ꝓducat mittere erit ꝓducere.

Videtur

ergo aliter posse dici ad qdem. Quidam dicit ꝙ mitti importat ꝓcessionem eternā. Augu. 4. de tri. c. 17. q pater nō dicitur missus ꝙ mitti eū hoc ꝙ dicit respectū ad extra cōdoter ꝓcessionē ad intra. Et nec cōnabile vī ꝓ similiter dicere de mittere q. ⁊ dicat ꝓncipaliter respectū actiōis actiue ad extra ⁊ cōnotat respectū ꝓductiōis actiue ad intra. ⁊ sic neutrū est mere eēntiale ſ mitti tm cōuenit ꝓsone ꝓducte ⁊ mittere tm ꝓsone ꝓducēti. Et ita sit tm ꝓsone mittētes. ſ. ꝑs ⁊ filius. ⁊ ꝓsone tm missē. ⁊ filius ⁊ spiritus scās. Nec aliq ꝓsona seipsaz mittit nec ꝓducta ꝓducentē. Quia similē ꝓbat ꝓbitū alio nā ꝑi diper verbū creare. Et ꝓsset cōcedi filiū creare per. ſ. ſ. nō aūt sic ⁊ᵒ. vbi creare ꝙ filiū nō dicit absolute actiōes ad extra. ſ actiōes auctoritate. ⁊ in ꝙ nō dicat ꝓductiō nē actiuā in operāte respectu illius ꝓsone ꝑ. qnā ſit auctoritatine operat. Ita ꝓsset ꝓci ꝙ mittere ꝓsonam ē opari per eam. ⁊ ita opari effectum cum illa persona ꝓ modū auctoris dantis illi ꝓsone actiones: quod nō cōuenit ꝓducēti respectu ꝓsone ꝓducte. Et mitti dicere ide quod ē fub auctoritatine operari virtut ⁊ ꝓsone mittētis: qō non est nisi quando ꝓsona operans accipit ab alia virtutem agēdi. Et tunc ad illud quod m ꝙ adducit ꝙ ē. beaugustinus. q. ſ. ſ. mittit filium: ⁊ q filius mittit se. ꝓsset exponi primo primus de filio incarnato nō de filio vt incarnādo. quo Ambros⁹. in .5. li. de. ſ. ſ. c. 7. vel. 5. dicit q spūs domini misit filiū sicut legitur Esaie. 61. Spūs domini super me. cē. bene dicit Ambro. spiritus do

mini misit me ad ꝺicãꝺũ: q; quasi filius ꝺominis est missus ꝑ vnctus. nã ꝑm ꝺeitatem non ſuper ꝝm est spiritus, ſ. ꝺ ip̃o. ergo illa auctoritas ꝓba. que ꝺicit ꝑm esse missũ ꝛ a. ſ. intelligit ꝺe ip̃o ꝺoie nõ aũt ꝺe missione verbi eterni incarnandi. Silr poſſ; exponi illa auctoritas que ꝺicit q filius missus est. Ad argumenti etiã magistri poſſ; ꝺici q ꝑia nõ valet q; mutat qualiter in quid. nõ, n. ſequit filꝰ nõ opatur ꝑ filiũ ſicut ꝑ filiũ. ꝑ pater aliquid operat q̃ non filius. ſed ſequit q aliqnꝺ mõ alio operat ꝑ aũ q̃s non operatur filius. q; auctoritatine: est ꝛ b ꝛũ. ꝛta etiã ſi pater mittat filiũ, ꝛ nõ filius ſit ꝺebet in terri q; auctoritas agenꝺi effectũ in creaturã ꝛ in patre ꝛ nõ in filio, ꝛ ſuꝑ est verũ.

Licet aũt ꝺec via ꝺicat ꝓbabilis tñ quia au ctoritates Augu. viꝺent ſonare nõ tñ ꝺe ip̃o ꝺoie missũ ſ. ꝺ verbo eo missũ: quia incarnan ꝺo ſicut ipſe ꝺicit. intelligitur missio ip̃i: incarnatio ideo põt teneri opinio magistri, ꝺoc mõ ſm Augu. 4. ꝺe tri. c. 17. vel. 5o. cum ex tẽpore cuiuſq; ꝑſ ctus mente cõcipit mitti quiꝺ ꝺicit. Et planius ſi iꝺẽ pauloꝑoſt. mitti est filio cognosci q; a ꝑe ſit. Ita ſpũs ſanctũ mitti a filio est cognosci q; ab illo ꝓcꝺat mitti q̃ manifestari ꝑsonã ꝓcꝺere ꝛ ꝺnotat perso nã ꝓcꝺere nec ꝓuenit oibus ꝑsis, q; nõ oẽs, ꝓcꝺit q mittere ꝛ manifestare ꝑsonã ꝓcꝺere ꝛ cõuenit oi bus ꝺoc. n. manifestare ꝺ mere cõe. q; tota trinitas manifestat ꝑsonã ꝓcꝺentẽ ꝓcꝺere sed manife stari ꝑsonã ꝓcꝺere cõnotat ꝑsonã ꝓcꝺentẽ.

Et ſi ista ſint ꝺibi ſignificata iſtoꝝ vocabulor, q; ſi ſignificata accipiẽꝺa ſũt ex viu auctoriꝰ: ſequit q mit ter ſit mere ẽntiale ne ꝓnotat reſpectũ realẽ ẽntiũ mittẽte. Sꝺ mitti ꝺnotat reſpectũ realẽ ẽntiũ ꝑsonã missã quatenꝰ manifestat eã ꝓcꝺẽs eterna. Et ꝓt ſet quiꝺẽ aliꝺ vbũ imponi q̃ ſignificaret manifestã re ꝑsonã ꝓcꝺere. ꝛ eã ꝑssiuũ. q̃ ſignificaret mani feſtari ꝑsonã ꝓcꝺere ꝛ illã actiuũ eãꝺẽ cõmẽ ꝑsonis. paſſiuũ ꝛ ꝑsonis ꝓꝓtis ꝙ ꝓbatur. ſcꝺs. Ba ꝺ argumẽta ꝙ ſũt ꝺ opi magistri. Ad ꝑmã ꝺico q; mitti ꝺicit reſpectũ ꝛonis ad mittẽs; formaliter ꝺnotat reſpectũ eterni, nõ qꝺcaꝺ mittẽs; q; mittẽ ſ; aꝺ aliquẽ ꝺistinctẽ vñ hec. ꝓꝺ ẽ negãꝺa. q; mitti nullũ reſpectũ ꝺicẽꝺi aꝺ eũ cui mittit vl aꝺ mittẽtẽ ſi intelligatur inquantus mittens; ꝺoctam ꝺe ꝑnci pali ſignificato ꝺ ꝺe ꝺnotato, ꝺicit enim cõnotãꝺo reſpectũ ꝓcꝺentis ẽ ꝺoc aꝺ ꝓꝺucens non inquan tum mittens. q; etiã aliqua ꝑsona mittẽs poꝛ eſſe ꝑ ꝓꝺucẽs ſ; ꝑ ꝓꝺucens ſit mittẽs. Ad ꝛ. ꝓcꝺo ꝓac tiũ ꝛ paſſiuũ ſignificãt iꝺẽ ſiũ alio ꝛ alio mõ grãma ticali ſiꝺ aliquiꝺ iꝺẽs poteſt eſſe cõnotatus in vtroq; q̃ ꝺ non ꝺiuerſificatur penes iſtos mꝺos. Manife ſtare quiꝺẽs ꝛ manifestari q̃ ꝓncipaliter importan tur ꝺiuerſificant penes illos ꝺuerſos mꝺos ſiꝺ nõ ita ꝺoc q̃ ẽ ꝑsona ꝓcꝺere: illuꝺ. n. ẽ q̃ cõnotat̃ vni formiter tã ꝑ actiuũ q̃ ꝑ paſſiuũ. Exẽplũ ꝺuius in aliis. ſcio ignẽ calefacere ꝛ ſcio ignẽ calefaceꝛe. ls ꝺec ſit variatio grãmaticalis q̃tũ aꝺ ſcire ꝛ ſcire nõ tñ q̃tus aꝺ illꝺ q̃ nõtat eã ẽ terminus ipſius ſcire. il luꝺ enĩ ynifoꝛmiter ſe habet vtrobiq;. Et ſi impo neꝛet vñ actiuũ aꝺ ſignificãꝺũ ꝺoc totũ ſcire ignes calefaceꝛe ſiũ paſſiuũ nõ cõnotaret ſciri ignẽ calefieri ls tñ ipſum ꝑ ꝙ modũ paſſiui ꝛ illuꝺ aliuꝺ ꝺnotaret q modũ actiui. Et ꝺs aꝺ illã cõfirmationẽ mittere ꝛ mitti ſi cogꝛetaria q̃tũ, ſ. aꝺ formalia ſignificata. ꝛ vtrũq; ꝺic ꝑ reſpectũ rõnis ad vñũ iſtoꝝ ꝑ iꝺẽ vt ꝺnotarẽ aliuꝺ eoꝝ ẽ relatiũ ꝛ reliquũ nõ iclude re correlatiuũ illꝰ ſicut in ceꝑto poſito apparet q̃ tiuꝺ vbũ ſic ꝑ poſiti ſcludeꝛet calefacere ꝛ tamen ver bũ paſſiuus correſpondens ſibi non incluꝺeret ꝺoc quoꝺ et calefieri

Ad argumenta principalia. Aꝺ ꝑmã ꝺico q; non oẽ ꝺictum ꝺe ꝺeo ex ꝛpe est cõ tribus q̃ importat nõ tñ reſpe ctum aꝺ creaturã: ſeꝺ cũ ꝺoc ꝺnotat reſpectũ intrin ſecũ ſicut ꝺe mitti. Ad ꝛ. ꝺ ceꝺo q; ꝑ venit inuꝺ ſibiliter inꝺicat. ls tñ nõ ꝺ mitti. q; nõ ꝺs ꝺe quo ſit. nõ. n. manifestat̃ ꝓcꝺere mitti ꝓcꝺat. nã manifesta ri ꝓt absolute vel manifestari q̃ ꝓcꝺuct. ſed mani feſtari ſic nõ notat ꝑ mitti. Ad ꝛ. cõcꝺo q; que liber ꝑsona aũt qualiꝺerq; ꝺare est liberaliter cõicꝛe. quelibꝫ aũt ꝑsona ſeipam cõicat. liberaliter volũ tate vꝛ ſui eſt. Nec ſequitur ex hoc q; quelibꝫ mittat qualiꝺet. qꝺ iam ꝺs q; ꝺare non includit talẽ reſpec tum intrinſecum, qualem includit mitti.

Ista est distinctio quiꝺccima. In qua magr poſt ꝺ egit ꝺe ꝓncipio tpalis ꝓceſſionis. ſ. qua ꝺatur a ꝑre ꝛ filio. ꝛ ſuo mꝺo a viriſ ſanctis. Mꝺ ic inquirat vtrum a ſeipſo ꝺeꝛ vel mittat. Et circa hoc tria ꝓcꝺit. Nam ꝑimo ingrit. vtrum ſpiritus ſanctꝰ a ſeipſo mit ti ꝺici ꝺebeat. Sc̃ꝺo qualiter mitti a filio ꝓueniꝛ ꝺe terminat. Tertio ꝓiez nõ poſſe ꝺici miſſiꝫ infinuat. ꝑimus facit a ꝓncipio vſq; ꝺi. Quo circa querẽ ꝺus ẽ. Sc̃ꝺm ab inde vſq; aꝺ finẽ ꝺistinc. Et ꝺec est ſentẽtia magistri in generali. In ſpãli ſentẽtia mgr ſtat in tribus ꝓpõnibus. ꝙꝛ prima est. Spũs ſanctus ꝺ ſeipſo ꝓcꝺit ꝛ ꝺendo an ſpũs ſanctus ꝺ creaturã nõ ſoli a ꝑe ſ. filio. ꝛ ꝺ ſeipſo tpaliter mittit ꝛ ꝓcꝺit. Et ꝙbatur ſic. Opa trinitatis. ſ. patris ꝛ filij ꝛ ſpũſancti. aꝺeꝛata ſũt indiuiſa ſeꝑ. pcllo ꝛ miſſio aꝺ ſactificandũ creaturã est opus trinitatis aꝺeꝛata. ꝙ est a tota trinitate. ꝛ ꝙ nõ ſo la a ꝑe ꝛ a filio ſeꝺ ẽt a ſpũſancto. ſ. a ſeipſo vt ꝺicit ꝓ poſito. Rõnis rõnis ſuiam magr explicat in terꝺ q̃ ſendo an ſpũſanctus aꝺ mittẽꝺũ ꝛ aꝺ ſeipſo. Et ꝺ cit ꝙ ſic. Nam ipſe ſpũſctus ꝺeus est ꝛ ꝺonũ ẽ. ꝛ ideo aꝺ ꝛ aꝺ. aꝺ inquãtum ꝺe. ꝛ aꝺ inquãtũ ꝺonũ est Et poſtea cõfirmat ſentẽtiã. ꝙ ſpũſanctus mittat ꝛ ꝺetur a ſeipſo tripliciter. ꝑimo ꝑ ꝙ opa trini tatis aꝺeꝛta ſunt indiuiſa. Sc̃ũꝺo ꝓbo ꝙ ꝙcuꝺ põt ꝑfacere vna ꝑsona aꝺeꝛta ꝓ alia. ꝙ ꝑ ꝓ pat ꝺare ꝛ mittere ſpũſanctũ: ſequit ꝙ ipſe ſpũſanctus ſe ſeipm põt mittere ꝛ ꝺare. Tertio ꝙ ſimile ꝺe ſiliꝺ oe quo ꝺicit ꝺeatus Aug. in. ij. ꝺe tri. ꝙ non tñ mittus a ꝑre ꝛ filio. ſeꝺ ẽt a ſeipo. igit ꝛc. Secuꝺa ꝓpoſitio est ꝺec. ls filius ſoli ſemel in carnez a tota trinitate mittatur: freqũẽter tñ in castas mentes mitti nulla tenus negatur. ꝑimus huius cõcluſionis partem in agitter ꝙbat in tertia. Et primo ꝙ ſolis ſemel mi ſius ſit in carnem: ꝛ hoc auctoritate beati Augustini ꝺicẽtis q; ꝑeter generationem eternã: quã quiꝺam generationem appellant: ꝺuobus mꝺis missus ẽ. ſcilicet visibiliter in carnem. ꝛ invisibiliter in men tem. Et hoc mꝺo missiõis ponit aug⁹. Et ꝺiffert ꝛa missio ab alia. Nam missio in carnem semel fa cta est. missio vero in mentem pluries. hec ille. Et q; in carnẽ ſit missus a tota trinitate ꝓbatur. Nam primo q; ſit missus a patre ꝛ ſpiritu ſancto ꝙ illuꝺ Esa ie. vbi per ꝓpheꝛã ꝺs ihus ꝺicit. Nunc misit me ꝺominus ꝛ ſpiritus eius. Et ꝙ ſit missus a ſeipo ꝓa tet auctoritate beati Augustini ꝺicentis. ij. ꝺe trini. q; Marie conceptus ꝛ partus opus trinitatis est. Secuꝺa huius cõcluſionis ꝑs ꝑater ꝑ beatum augustinum vbi ſupra. Tertia ꝓpoſitio est hec. Nec filius nec ſpiritus ſanctus est minor ꝑatre. nõ ꝺubtan re q; ꝑater nõ poteſt ꝺici missus. qualitercunq; etiaꝫ mundo appareat. Et ꝙbatur ſic. Ille nunq̃ cõue nienter missus ꝺici poteꝛit qui nunq̃ ab alio proce ꝺit: sed omnis ꝓceſſionis est auctoꝛ ꝓincipium sed ex quo talis est ꝑater in ꝺiuinis: ꝑater veritas ꝑ poſitionis. Ista ꝛationem explicãs magiſter que-

rit quare pater nō dicitur missus. Et nūder q̄ ꝑter auctoritate ſm quā pater a nullo eſt: ideo nec mitti poteſt. Et per hoc excludit errorez quorūdam hereticorum dicentium filium ⁊ ſpiritumſanctum eē inuiſibiles patre: eo q̄ illi duo mittuntur a patre non. Sꝫ probat eſſe falſum auctoritate beati auguſtini. Et ſic terminatur ſententia huius diſtinctionis.

De miſſione ſpiritusſancti que fit duobꝫ modis. viſibiliter ⁊ inuiſibiliter.

DI.16.

Nunc de ſpiritu ſancto videndum eſt ꝑter illā inefabilez ⁊ eternam ꝓceſſionem qua ꝓcedit a patre ⁊ filio. ⁊ nō a ſeipo: q̄ ſit ei⁹ tpalis ꝓceſſio: que dr miſſio ſiue datio. Ad quod dicimus: quia ſicut filius duobꝫ modis dr mitti: vno quo viſibiliter apparuit. altero quo inuiſibiliter caſtis mētibus ꝓcipitur. Ita ⁊ ſpūſanctus a patre ⁊ filio ac a ſeipo duobus modis ꝓcedere ſiue mitti ſiue dari dr. vno viſibiliter. altero inuiſibiliter. Datus eſt enīz viſibilis creature demonſtratione. ſicut in die pentheco ſtes aliiſq; vicibus. ⁊ datur quotidie inuiſibiliter illabendo mentibus fidelium.

Prius de illo modo miſſionis qui fit viſibiliter agit.

Et primo agamus de illo

miſſionis modo q̄ fit viſibili ſpecie. Et hoc Augu. Augu. in.ii.lib. de trinita. ita ait. In ꝓmptu eſt intelligere de ſpūſancto: cur miſſus ⁊ ipe dicatur. Facta eſt.n. quedaꝫ creature ſpecies ex tempore in qua viſibiliter oſtideretur ſpūſanctus ſiue cum in ipm dſm corpozali ſpecie columbe deſcēdit. ſiue cū in die pētheccoſtes factus ē ſubito de celo ſonus q̄ſi ferret flatuꝫ ve hemēs. ⁊ vise ſūt illis ligue diuiſe ſicut ignis q̄ ⁊ iſedit ſup vnūquēq; eoꝝ. Hec operatio viſibiliter exꝑſſa ⁊ oculis oblata mortalibus: miſſio ſpūſci dicta ē: nō vt apperet eis ipſa ſb̄a. q̄ ipſe inuiſibilis ⁊ incōmutabil⁹ ē: ſicut ꝓ ⁊ filius: ſz vt exteriozibus viſis corda hoīum cō mota a tpali manifeſtatiōe veniēties: ad occultaz eternitatez ſemp ꝓtis cōuerterent. Ecce bis vbis aꝑit auguſt. illū modū miſſionis q̄ viſibiliter exbibeē. cū nī ipe ſpūs in ſui nā nō videatur. q̄ nec in illis creaturis magis erat q̄ in aliis: ſed ad aliud. In illis enī erat vt peas ad homines veniens oſideretur eē in illis ad quos ille creature veniebāt. Nō.n. ſpūſcūs tpali motu tūc venit vel in homines deſcēdit ſz ꝓ tpalez motū creature ſignificata ē ſpūalis ⁊ inuiſibilis ſpūſci influſio. Et vt aptius dicā p illū modū miſſionis ſpūſci corꝑaliter exhibitū. monſtrata eſt ſpūalis ⁊ interior miſſio ſanctiſpūs. ſiue donatio de qua agendus eſt. Cū filij⁹ ſit minoꝝ ꝑe ſcōs: formā creatā i qua apparuit: cur nō ⁊ ſpūſcūs ſimiliter.

Sed ꝓius querendum eſt.

cum filius dicatur minoꝝ patre ſecundus miſſionē quam in forma creat apparuit cur ⁊ ſpirituſſanctus non dicatur ſimilit minoꝝ patre cum in forma creata apparuit. Nam de filio q̄ minoꝝ ſit patre: ſecūdum formam qua miſſus apparuit aperte oſtendit Auguſtinus in quarto li. de tri. dicēs. Diſſit de filio: ſuum factum ex muliere. factum ſub lege. vſqꝫ adeo paruum vt factum eo ipſo miſſum: quo ſacrauit. Fateamur ergo factum minoꝝ em. ⁊ in tāt̄ minoꝝem inquantum factum. ⁊ in tantū factum inquātum miſſum. Ecce habes: quia filius inquantum eſt miſſus id eſt factus. minoꝝ eſt patre. Cur ergo ſpirituſſanctus nō dicitur patre minoꝝ: cum ⁊ ipſe creatura aſſumpſerit i qua apparuit. Quia aliter ſpiritus aſſumpſit creaturam in qua apparuit. aliter filius. Nam filius accepit ꝑ vnionē. ſpiritus vero non. Filius enim accepit hominem ita vt fieret homo. Spiritus vero ſanctus non ita accepit columbam vt fieret columba. Sꝫ hoc augu. in.ii.li. de tri. ita ait. Ideo miſquam ſcriptum eſt ꝙ deus pater maior⁹ ſit ſpiritu ſancto. vel ſpirituſſanctus minoꝝ patre. quia non ſic eſt aſſumpta creatura in qua appareret ſpirituſſanctus. ſicut aſſumpta eſt filiuſ dei. in qua forma ipſius dei verbi perſona preſentia retur. non vt haberet verbum dei ſicut alij ſancti ſapientes. ſed ꝙ ipſum verbus erat. Aliud eſt enim verbum in carne. aliud verbum caro. aliud ē verbum in homine. aliud verbus: homo. Caro enim ꝓ homine poſita eſt in eo ꝙ ait verbū caro factū eſt. Non ergo ſic aſſūpta eſt creatura in qua apparuit ſpiritus ſanctus: ſicut aſſumpta eſt caro illa. humana forma ex virgine maria. Non enim columba vel illum flatum vel illum ignem beatificauit. filius in vnitate perſone cōiunxit in eternum. Et ꝓdicitis aperte oſtenſum eſt ſecūdum quid filius dicatur minoꝝ patre. ⁊ quare filius dicatur minoꝝ patre. ⁊ nō ſpūſcūs.

Quod filius ſecundum q̄ homo factus ē non ꝓ deo patre. ſed ſpiritu ſancto. ⁊ etiā a ſeipſo minoꝝ eſt.

Notandum autē quod filius

ſecundum q̄ homo factus eſt: non tantū patre: ſed ſpiritu ſancto ⁊ etiaꝫ ſeipſo minoꝝ dicitur. Et quod etiam ſeipſo minoꝝ dicatur ſecundus formam ſeruꝰ: Auguſt. oſtendit in primo li. de tri. dicens: Eraverunt homines ea que de ꝑpo ſecundum hominem victa ſt ad eius ſubſtantiaꝫ que ſempiterna eſt tranſferēres. ſicut illud quod de ꝑpo dominus ait.

Pater maior me eſt. quod ꝓpter formaꝫ ſeruꝰ veritas dicit ſecundum quem modū etiam ſeipſo minoꝝ eſt filius. Quō enim nō etiaꝫ ſeipſo minoꝝ factus eſt q̄ ſeipm exina-

niuit formam serui accipiens. ¶ Non enim sic accepit formam serui. vt amitteret formam dei. in qua erat equalis patri. ¶ In for/ma ergo dei vnigenitus patris equalis est patri. In forma serui etiam seipso minor ē. ¶ Ergo in merito scriptura dicit vtrūq; .s. / equalem patri filium / patrem maiorem filio. ¶ Illo enim propter dei formam. hoc autem per formam serui intelligitur. ¶ De hoc eodem in secundo li. de trini. augu. ait. ¶ Dei filius ē equalis patri secundum dei formam in qua est / minor patre secundum formā serui quam accepit in qua non modo patri equalis sed etiā spiritu sancto. nec hoc tantum: sed etiā se ipso minor inuentus est. ¶ Propter quod vt idem in li. contra Maximinum ait. ¶ Non tantum patre: / etiam seipso / spiritui sancto minor factus est / etiam minor atus paulominus ab angelis. ¶ Est ergo dei filius. vt ipse ait in .j. li. de tri. deo patri natura equal' habitu minor. i. in forma serui quam accepit. ¶ His auctoritatibus ostenditur aperte filius secundum formā serui minor patre / seipso / spiritui sancto.

¶ Hilarius aliter dicit. .s. q; pater sit maior nec filius tamen minor.

Hylarius autem dicere videtur q; pater sit maior: filio nec tamen filius minor: patre. ¶ Pater enim dicitur maior propter auctoritatē. quia in eo ē auctoritas generationis: secundum quam dicit. pater maior me est. Et apostolus. ¶ Donauit ei nomen quod est super omne nomen. ¶ Cui ergo ait. ¶ Pater maior me est. hoc est ac si diceret donauit mihi nomen. Si ergo inquit Hylarius in .ix. li. de trinitate donantis auctoritate pater maior est. nūquid per doni confessionē filius minor est. ¶ Maior itaque donans est sed minor ia non est cui vnus esse donatur. ¶ Ait enim. ¶ Ego / pater vnus sumus. Si non boc donatur ei vt cōfitendus sit in gloria dei patris: minor patre est. Si autez in ea gloria dei do natur esse qua pater est. habens / in donātis auctoritate. quia maior est / in donantis confessione. quia vnū sunt. ¶ Maior itaq; pater filio est. / plane maior. ¶ Cui tantū donat ee ḡ tus est ipse. cui innascibilitatis eē imaginem sacro natiuitatis unparit. quā er se in forma sua generat. ¶ Audisti lector: quid super hoc dicat Hylarius. cuius verba vbicunque occurre / rint: diligenter nota. pieque intellige.

Circa distinctionem 16. queritur vtrū cōueniat spiritui sancto missio visibilis. videt q; nō. Aug. 4° de trini. ca. 9. / ponitur in ista. Fate amur filiū minorē. factū: / intantus minorē ingitur factū: / in tantū factū ingnitum mittit. igit filius est hic qui est sic missus visibiliter. q; de illo ibi logitur. q; sic est minor: igit si spūscō sic mitteret a patre et filio esset minor: patre / filio. qđ non cōceditur. ¶ Itē si spūscūs mitteretur visibiliter: aut cōcurrit cus ea missione creatio interior: aut nō si non. frustra fieret missio exterior in aliquo visibili signo. q; tunc ad nihil esset vtilis. ¶ Si autez cōcurrat creatio interior tunc frustra fieret missio vel apparitio exterior: visibilis. q; tale signum sensibile exterius distraheret a creatione interiori: eā occupatio circa exteriora. distrahat intellectū ab interiori cōsideratione. ¶ Contra est magister in li. / .s. allegat Ioannē. 14. ca. Cū venerit ille paracletus veritatis. Et iterū ibidē si enī̄ abiero mittā vobis eū. vbi loquit de missione tpali. Respondeo. q; filius mitti fit eas manifestiā pcedere: vt ps alibi q̄one pcedēte / missio passiua visibilis est. cū signo sensibili cognoscī personas procedere: quod q̄dem signus oportet eē cōueniens ad manifestandū suā processionē. &c. us spūscūs ita pōt manifestari procedere signo sensibili cōueniente sue processioni. sequit q; spūscūs pōterit visibiliter mitti. ¶ De missione vero sensibili filij que fuit / incarnatione dicetur in tertio libro. ¶ Ad primam ratio nem dicendū q; non ē simile. q; spūscūs non vnit filio nām signi sensibilis quo ipse / pcessio manifestetur / ideo non dr q; illa que cōuenit nāe talis signi. q; conueniat spūsco. & filio. vnius filij nām huiusmodi in vna persona. / ideo que dicūtur de ista natura vere dicūtur de diuino suppostō subsistentiā care illam naturam vnde filius potest dici minor patre ratione nature assumpte: non sic autem spiritus sanctus. quia nō habet in tali natura esse speciali. nō nisi sicut in signo. Et concedo q; frustra esset / rectū in exteriori concurreret illud interiorē. / reuelatio talis. quia illa apparitio exterior non ē nisi quoddam signum similē rep: esentans tale significatum in institutione humana ad placitum / non ex natura que quę posset quantum est ex se esse aliud significare sicut illud replace ret nisi tenenti. / si non esset reuelatio interior non cognoscerentur per talem apparitionem exteriorem. non enim potest signum sensibile exinstitutione cognosci quod significet ex ratione rep: esentantis vel rep: esentari. nisi cognoscatur rep: esentatum per rep: esentatiuū. ¶ Ad. pbōnē dico q; is intellect? distrahaf ab intelligēdo qū occupat sē circa sua sensibilia: alia a suo intelligibili. q; rāc pax intelligit. ex quo posseinuicē impedirī. nec mutuo distrahī. in actibus tñ qi sēsus occupat circa singlre sēt' cuꝰ vle p̄sēs itelligit: vt ps qñ sēsus sētit illō obs qō sātafiaf / inteꝰ intelligēs ñ distrahit tūc inteꝰ maxime p̄ceptat. qr tūc poꝰ circa idē obs fibi admīstrāt eius p̄tia vt aliūbs ēm eiꝰ ꝓportionē apphēdat. hps in ex' qñ volumus colere xps / passiones eiꝰ ꝑati facilius ea p̄eplamur si imaginē crucifixi / requirī' intuemur. / et tali intuitōe talis spes / fantasia generat. / hoc totū eit mōpter ordinē naturalē potētiarum p̄mazin agendo propbete non erāt distracti per sensibilia vt eos sensibilia multū inuarēt ad. pphetiam: q; nō erāt eis cōuentientia: mā talia parum faciunt ad rcuelationes. q; ē de bis que nec oculus vidit nec auris audiuit. .c. q; omnibus enarrare nō licet ēm apostolus circa tri. ali quod sensibile eis pbens in imaginatiōe cōfert erant propbete intenti. q; vt cōiter omnes propbete erāt multum imaginarij. patet per Aug. ix. super Gen. ad. Quare. &c.

Ista ē distinctio secdecima

In qua mḡr pcēdit ad tractandū de pcessiōe spūsancti tpali. incipit agere de missiōe eiꝰ visibili. Et circa b tria facit. Nā primo ondit spūscūm esse visibiliter missum. Secūdo subdit qualiter visibiles missiones filij / spūsancti se habeāt ad inuites. Tertio subiūgit

qualiter filius ⁊ spūs scūs ſm istas missiones se habeant ad pīem. Primū facit a pncipio distinctionē vsq; hī. Spūs querendū est. Sēd ab inde vsq; hī Dyonisius ait dicere videt. Tertiū vo ab inde vſq; ad finē dultinctionis. In ipsis vo filia magis tat istibus pponibus. q̄rā pna est bec. Spūs scūs sanct⁹ ad modum filij missus dupliciter. ſ. visibil⁹ ⁊ invisibilit. Et pbatur sic. Spūs sci tpalis missio ē creature sanctificatio. sed creature sanctificatio duplr fit. aliqñ cum apparitia alicuius visibilis signi. qñq; vo effectu sola interiꝰ agente. Et simili ratione missio spūs sancti est dupler. ſ. visibilis ⁊ invisibilis. Istā rōnem intendit magr in textu. vñ pponit primo. Sicut filius dupliciter ē missus. ſ. in carne visibili ⁊ in cassas mentes invisibilit. Sic spūs scūs visibiliter apparuit in die pēthecostes in ipſe linguarū igneārū: aliqs; vicibus in specie colūbe: quotidie illabit mētib⁹ fidelium invisibilit. Et subdit postea q̄ illa visibilis spūs scī missio nō fuit nisi ēda ipſi⁹ apparitia vel manifestatio in corporali creatura tanq; in signo manifestationis vt magr inducit in textu ecaudte. b. Aug. Secūda ppō est hec. Spūs scūs nō dī minor realr tota trinitate ppter ipſi⁹ visibilē missionē sicut filius propter sua. Hāc ppōne magr infinuās q̄rit. Quare ipsi⁹ visa rōne sue visibilis missionis nō dī minor: pa tre sicut filius rōne sue incarnationis seu visibil⁹ missionis dī minor: tota trinitate. Et rñdet q̄ spūs scūs nō assūpsit colūba vt est colūba ſ; vt in ea appareret ⁊ vt ea designaret invisibilis missio. filꝰ aūt assūpsit humanā nām. nō solū vt in ea appareret ſ; ē vt est he. Et iō filius ſm illā suā visibilē missionē dicit minor. non solū ipse sed et spūs ē angelis: vbi dī. Minuisti eū paulo min⁹ ab angelis ēt. Sēd ob mag nitudinē adducit multas aucte vt pxima. Tertia ppō ē. Pī auctoritate donationis ē maior filio sibi ēntia liter ēgit. Hāc ppōne pbat magr auctoritate Dyla. 9. de trī. dicēte. Donatis auctoritate pīe maior. nū quid p̄ doni cōfessione filij ē minor. Maior itaq; donās est. sed minor iam nō cui vnū ēt donat. Cinde p̄ hanc ppōnem esse veram.

De mittione spiritus sancti qua invisibiliter mittitur.

Di.17. I Amnunc acceda / mus ad assignandam mittionem spiritus sancti qua invisibiliter mittitur in corda fidelium. Nam ipſe spiritus scūs qui deus est ac tertia in trinitate plona vt supra ostēsum est a patre ⁊ filio ac ipſo tempꝰ raliter procedit. idest mittit ac donatur fidelibus. ſ; que sit ista missio siue donatio vt quo modo sit considerandum est.

Pr̄emittitur quiddam ad hāc ostensiōē; necessarium. scilicet q̄ spiritus sanctus ē charitas qua diligimus deum ⁊ proximum.

Hoc autem vt intelligibilius doceri ac plenius ꝑspici valeat p̄emittēdum est quiddam ad hoc valde necessarium. Dictum quidem est supra ⁊ sacris auctoritatibus ostensum. q̄ spiritus sanctus amor est patris ⁊ filij quo se invicem amāt ⁊ nos. Quis autem addendū est q̄ ipse idem spiritus sanctus est amor: siue charitas qua nos diligim⁹ deum ⁊ proximum: que charitas cum ita est in nobis vt nos faciat diligere deū ⁊ primū, tunc spūs scūs dicitur mitti vel dari nobis. ⁊ qui diligit ipsam dilectionē qua diligit proximum in eo ipso deum diligit: q̄ ipsa dilectio deus est. ſ. spiritus sanctus.

Aut cioratibus ita esse confirmat.

Ne autē in re tanta aliquid de nostro insſuere videamur. sacris auctoritatibus q̄ dictum est cozoborem⁹. De hoc Aug. in. viij. lib. de trinitate ait. Qui primū diligit: consequens est vt ipſam precipue dilectionem diligat. Deus aūt dilectio est. cōsequens ergo est vt precipue deum diligat. Itē in eodem. Deus dilectio est vt ait Joannes apostolus. Ut quid ergo imus ⁊ currimus ī sublimia celoꝝ: ⁊ ima terrarū querentes eum qui est apud nos si nos ess̄e apud eum velim? Nemo dicat non nouī quid diligaz. diligat fratrem ⁊ diligat eandem dilectionem. Data gis enim nouit dilectionem qua diligit ꝑ fratrem quem diligit. Ecce iam pores notiorem deum habere ꝑ fratrem. Plane notior. quia per istentiorē q̄ interiorem q̄ certiorē ample ctere dilectionem dei ⁊ dilectionē amplectere deum. Ipsa est dilectio que omnes bonos angelos ⁊ dei seruos consociat vinculo ſcietatis. Quāto ergo saniores sumus a tumore superbie: tanto sumus dilectione plenores ⁊ quo nſi deo plenus ē qui plenus est dilectione. Pīs verbis satis ostendit Augu. q̄ dilectio ipsa qua diligimus deum vel primū de us est. Sed adhuc apertius in eodē libro sub dit dicens. Dilectionem quam cōmendat⁹ amnes apostolus attendamus. Qui diligit in quit fratrem in lumine manet ⁊ scandalus in eo nō est. Manifestum est q̄ iustitie perfectionem in fratris dilectione posuerit. Nam in quo scandalum non est vtiq; perfectus ē. Et iñ videtur dilectionem dei tacuisse quod nun q̄ faceret nisi q̄ in ipsa fīma dilectione vult⁹ in telligi deum. Apertissime enim in eadez epistola paulo post ait. Ita dilectus fimidiligam⁹ inuicem q̄ dilectio ex deo est. ⁊ omnis qui diligit ex deo natus est ⁊ cognouit deum. Qui non diligit non cognouit deum q̄ deus dilectio est. Ista contextio satis aperte declarat eā dem ipsam fraternam dilectionem. Nam fraterna dilectio est qua diligimus inuicem. non solum ex deo. sed etiam deum esse tanta auctoritate ꝓdicari. ſ. ioannis. Cum ergo de dilectione diligimus fratrem. nec fieri potest vt eandem dilectionem non precipue diligam⁹ qua fratrem diligimus quoniaꝫ deus dilectio est.

Aug⁹.

Idem.

Item qui non diligit fratrem non est in dilectione.⁊ qui non est in dilectione non ē deo q; deus dilectio est. Ecce aperte dixit frater nam dilectionem deum esse.

¶ Nō fraterna dilectio cum sit deus nō ē pr vel filius: sed spūs sanctus tm̄.

Cum aūt fraterna dilectio

sit deus nec pater est nec filius: sed tm̄ spiritus sanctus: qui proprie in trinitate dilectio vel charitas dicitur. Unde augu. in .v. lib. de trini. Si in donis dei nihil est maius charitate.⁊ nullū est maius donum dei q̄ spiritus sanct⁹ qd consequentuis est q̄ vt ipse sit charitas q̄ dicitur deus ⁊ ex deo. Ita enim ait Joānes Dilectio ex deo est. Et paulopost. Deus dilectio est. Ubi manifestat eam se dilectionem dixisse deum quam dixit ex deo. deus ergo ex deo est dilectio. Itē in eodem. Joānes volens de hac re apertius loqui. In hoc ingt cognoscimus: q; in ipso manemus ⁊ ipse in nobis. q; de spū suo dedit nobis. Spūs itaque sanctus de quo dedit nobis facit nos in deo manere ⁊ ipsum in nobis. hoc aūt facit dilectio. Ipse est ergo deus dilectio. Ipse igitur significatur vbi legitur. deus dilectio ē. Et bñ apparet q̄ spūs sanctus charitas est.

Augu⁹.

¶ Quod non est dictum per causam illud de ys charitas est: sicut illud .tu es patrētia mea ⁊ spes mea.

Sed ne forte aliquis dicat

illud esse dictum per expressionem cause deus charitas est. s; charitas sit ex deo ⁊ nō sit ipse deus, sicut dicitur, deus nostra patientia ē ⁊ spes. non q̄ ipse sit ista, sed q; ista ex deo sit occurrit Augu. ostendēs hoc non esse dictū per causam sicut illa in .v. lib. de trini. ita dicens. Non dictum sumus charitatem non proterea esse dictam deum q̄ ipsa charitas sit vl la substātia que dei digna sit nomine, s; q̄ donum sit dei sicut dictum est deo. Tu es patiētia mea. Non vtiq; ideo dictum est. tu es patientia mea. q̄ dei substantia est nostra patientia. sed q; ab ipso nobis ē. Unde alibi. Ab ipso est patientia mea. Nunc enim sensum facile refellit scripturarum ipsa locutio. Tale ē enī Tu es patientia mea. quale est. Domine spes mea ⁊ deus meus miserēs cordia mea.⁊ multa similia. Non est autem dictum. Domie charitas mea: aut tu es charitas mea. aut de⁹ charitas mea. Sed ita dictum est deus charitas est. sicut dictum est. deus spiritus est. Hoc q̄ non discernit intellectum a domino. non expositionem querat a nobis. Non aperiō q̄ quam possumus dicere. deus ergo charitas ē

Ex predictis clarefcit q̄ spiritus sanctus charitas est qua diligimus deum ⁊ proximum. vnde facilius est nobis ostendere quomō spiritus scūs mittatur siue detur nobis.

¶ Quomodo spiritus sanctus mittatur vel detur nobis.

Tunc eniz mitti vel dari di

citur cum ita in nobis est vt faciat non diligere deum ⁊ proximum per quod manemus in deo ⁊ deus in nobis. Unde Augu. hūc missionis modum insinuans in .v. lib. de tri. ait Deus spiritus sanctus qui procedit ex deo: cum datus fuerit homini: accendit eum ad diligendum deum ⁊ proximum. ⁊ ipse dilectio est. Non enim homo vnde diligat deum ni si ex deo. Ecce quomodo datur vel mittit nobis spiritus sanctus: sm̄ q̄ dicit datum siue donum. Quod donum tomendat Aug. explanans apertius quomodo detur in eodem li. Dilectio inquit dei diffusa est in cordibus nostris. vt ait apostolus per spiritum sanctū qui datus est nobis. Nullum ē isto dono dī excellēnius. Solum est quod diuidit inter filios regni ⁊ filios perditionis. Dantur ⁊ alia per spiritum munera. sed sine charitate nihil prosunt. Nihil ergo tantum impartiat cui q̄ spiritus sanctus vt eum dei ⁊ proximi faciat amatorem a sinistra non transfertur ad dexteram. Neq; spiritus sanctus proprie dicitur donum nisi propter dilectionem quam q nō habuerit. ⁊ si loquatur omnibus linguis ⁊ habuerit prophetiam ⁊ omnem scientiam ⁊ omnem fidem ⁊ distribuerit substantiam suam. ⁊ tradiderit corpus suum ita vt ardeat nō ei prodest. Quantum ergo donum est sine quo ad eternam vitam neminem tanta bona pducunt. Ipsa vero dilectio vel charitas. nā vnius rei nomen est vtrunq; perducit ad regnū. Dilectio ergo que ex deo est. ⁊ deus proprie hūs charitas est per quem diffundit in cordibus nostris deus charitas per quam nos to⁊ ta inhabitat trinitas. Quo circa rectissime spiritus sanctus cum sit deus vocatur etiam donum dei. Nō donum proprie quid nisi charitas intelligendum est que perducitad deū ⁊ sine qua quodlibet aliud dei donum non p ducit ad deum. Ecce bic aperitur quod supra dictum erat. scilicet q̄ charitas est spiritus sanctus ⁊ donum excellēn⁹. ⁊ quomodo hoc donum. idest spiritus sanctus detur nobis. scilicet cum ita impartitur alicui. idest ita habet esse in aliquo vt eum faciat dei ⁊ proximi amatorem. Nō cum facit tīc aut dari dicitur siue mitti alicui. ⁊ tunc ille dicit̄ ppie habere spiritum sanctum.

Augu⁹.

Predicte auctoritates colligit summā

¶ Utrū concedēdū sit q̄ spūs scūs augeat̄ in bone vel magis vel min⁹ beatur vel detur.

Augu⁹.

Nūs spiritūalis def bic notatur

Hic quęritur si charitas

spūs scūs est cū ipsa augeatur ⁊ minuatur i ho mine. ⁊ magis ⁊ minus per diuersa tpa hēat vtrū cōcedendū sit q spūs scūs augeatur vel minuatur in hoie: ⁊ magis ⁊ minus habeat. Si enim in homine augeretur. ⁊ magis vel minus datur ⁊ habetur mutabilis eē videtur. Deus autē oīno īmutabilis videtur. Cū detur ergo q vel spūs sanctus nō sit charitas vel charitas nō augeatur vel minuatur in ho mine. Itē charitas ⁊ nō ḃsti datur vt habeat ⁊ ḃsti vt plenius hēat. Si ergo spūs sanctus charitas est ⁊ nō ḃsti datur vt habeat ⁊ ḃsti vt plenius hēat. Sed q̄d datur nō ḃsti quę ipse vt deꝰ sit vbiq; ⁊ in oibus creaturis tot⁹. Et quomodo plenius datur vel habetur sine fiu mutatione.

An spūs scūs detur ḃsti ⁊ nō ḃsti

Rēsponsio ad primam questionem.

His itaq; respondemus di

Hic ponit illū dubij so lutiones

centes q̄ spiritus sanctus siue charitas pen tus imutabilis est nec⁹ se augetur vel minuitur. nec⁹ se recipit magis vel minus: ꝙ in ho mine vel potius hoi augetur ⁊ minuitur. et magis vel minus datur vel habetur. sicut de us dicit magnificari ⁊ exaltari in nobis: q tū in se nec magnificat nec exaltatur. Cū ꝑphēta. Accedat hō ad eū altū ⁊ exaltabit deus. Sup quē locū ait auctoritas. Deus non in se sed in corde bois grādelcit. Si ergo spūs sanctus hoi datur: ⁊ datus amplius datur. i. augetur. ⁊ magis ⁊ minus habetur. ⁊ tamen immutabilis existit.

Rēsponsio ad secundam.

Lungz ubiqz sit et in omni

creatura totus. sunt tū multi qui eū non ḃsit. Nō enim oēs ꝙm̄ sem habēt in quibus est aliqn ⁊ irrōnabiles creature haberent spūm scm. q̄d fidei pietas non admittit.

Auctoritate confirmat vtrāq; rñsionem.

Hic ponit rñ matōes ꝓdcē tis

Ut autem certius fiat q̄d

dicimus auctoritate confirmamus. Nō spiritus scūs magis ac minus ꝓficiatur ⁊ hoīni augeatur. ⁊ non ḃsti detur ⁊ habenti vt plus habeatur Aug. oīs dt super Joā. dicēs. Sine spūs scō fiat nos ꝙm nō diligere ⁊ ea mandata seruare non posse ⁊ id nos posse atq; agere tāto vbertim quāto illi ꝑcipimus minus. Tāto vō amplius quāto illi ꝑcipimus amplius. Adeoq; nō sola nō ḃsti. verūetā ḃsti nō inessit ꝑmittitur. Non habēti qdem vt ḃeatur. ḃsti autem vt amplius habeatur. Mā fi ab alio minus ⁊ ab alio amplius nō habere tur. sanctus Helyseus sancto Helye non vi ceret. Spūs qui ē in te duplo sit in me. Christo autē qui est vei filius non ad mensurā data est spiritus. Neq; enī sine gratia spūs scī ē mediator: dei ⁊ hoium hō ꝛps. Q̄d enim ē vnigenitus dei filius cēlis ꝑ nō est gr̄e: sed nature. Q̄d aūt in vnitatem persone vnigeniti assumptus est homo. gr̄e est non nature.

Cęteris aūt ad mensurā data est ⁊ datus additur donec vniculs ꝓ modo sue ꝑfectōis ꝓpria mēsura compleatur. Ecce ꝓpēsse hēs q̄ spiritus sanctus magis ⁊ minus datur vel accipitur ⁊ hominī datus augetur. ⁊ ḃsti ⁊ nō habēti datur: q̄ spiritus scūs ē charitas que non habēti datur. ⁊ in habēte augetur ⁊ ꝓficit. Immo vt verius ⁊ magis ꝓprie loquar: homo in ea perficit ⁊ deficit aliquādo. ⁊ tunc ipsa dicitur proficere vel deficere: que tamen nec ꝑficit nec deficit in se q̄ deus est. Unde Aug. in om̄el. ir. super ep̄lam Joā. ait. Ꝓpter se quisqs quantū in illo ꝓfecerit. Nam si charitas deus est nec deficit nec ꝑficit. Sicergo in te proficere dicitur charitas: q̄ tu in ea proficis. Ecce quomodo intelligendū sit cum dicitur spiritus sanctus augeri in nobis. quia nos in eo. ſ. proficimus sic ⁊ alia huiusmodi. Aug⁹.

Cō aliqui dicunt spiritum sanctum. nō se charitatem qua diligimus deum ⁊ proximū

Supra dictum est q̄ spiri

tus scūs charitas est patris ⁊ filij qua se inuicem diligunt ⁊ nos. ⁊ ipse idem est charitas q̄ diffunditur in cordibus nr̄is ad diligendum deum ⁊ proximum. Horum alterum omnes catholici concedunt. ſ. q̄ spiritus scūs sit charitas patris ⁊ filij. Quod autem ipse idem sit charitas qua diligimus deum ⁊ proximum a pleriq; negatur. Dicunt enim. Si spiritus sanctus charitas est patris ⁊ filij ⁊ nostra. eadem ergo charitas est qua deus diligit nos. ⁊ qua nos diligimus eum. Hoc autem sancto rum auctoritates negare videntur. Dicit enī Augu. in lib. de spiritu ⁊ littera. Unde est vtilectio nisi vnde ⁊ ipsa fides. i. a spiritu sancto. Non esset enim in nobis nisi diffunderetur in cordibus per spiritum. Charitas aūt dei dicta est diffūdi in cordibus nostris. nō qua nos ipse diligit. sed qua nos facit dilectores suos. Sicut iustitia dei dicitur qua nos iusti eimunere efficimur. ⁊ domini salus qua nos saluat ⁊ fides christi qua nos fideles facit. His verbis videtur monstrari distinctio iter charitatem qua nos deus diligit: ⁊ qua nos diligimus. Et sicut iustitia nostra dicitur dei. nō q̄ ipse sit ea iustus. sed quia ea nos iustos facit. Similiter et fides et salus. sic videtur dicta dei charitas que est in nobis. non q̄ ipse ea diligat. sed quia ea nos diligere facit. Hoc etiam idem Augusti. in lib. xv. de tri. ait. Auctes q̄ videę p eiſa cere. Augu⁹. Augu⁹.

Ex vbi aucti argumẽ tãdo p cedit.

Eũ Joãnes cõmemorasset dei dilectionem nõ qua nos eũ ſ; qua ipſe dilexerit nos. ⁊ miſit filiũ ſuũ liberatorẽ ꝓ pctis nr̃is. Ecce ⁊ hic videt manifeſte diuidere dilectionẽ qua nos diligimus deum ab ea qua ipſe diligit nos.

Si ſ; ignunt ſpũs ſcũs dilectio eſt qua deꝰ diligit ⁊ qua nos diligimꝰ duplex dilectio ẽ. imo duo diuerſa eſt. qđ abſurdũ ⁊ a ueritate longe eſt. Nõ eſt ergo dilectio qua diligimꝰ ſed qua deus tm̃ diligit nos.

Riſio ad ꝓdicta determinãs auctoritates

His reſpondemus ꝓdi/

ctarũ auctoritatum verba determinates hoc mõ. Charitas dei dicta ẽ diffundi in cordibus nr̃is. nõ qua ipſe nos diligit: ſ; qua nos diligere facit nr̃ẽ. His verbis nõ diuidit nec diuiſa oſtidit charitas qua deus nos diligit: ab ea qua nos diligimꝰ: ſ; potius cũ ſit vna ⁊ eadem charitas ⁊ dicat ipſa dei charitas ꝓ ueriſs de cauſis ⁊ rõnibus dei charitas appellari in ſcriptura oſtidit. Dicit enim dei charitas. vel qꝫ deus ea diligit nos, vel qꝫ nos ea ſui dilectores facit,

Determinatio prime auctoritatis.

Cum ergo ab apoſtolo di

cit charitas dei diffundi in cordibus noſtris nõ ẽ dicta charitas dei qua diligit nos. ſ; qua facit nos diligere. i. non ibi appellat charitas dei eo ꝙ deꝰ nos ea diligit ſed eo ꝙ nos ea ſui dilectores facit. Et ꝙ ea rõne poſſet dici charitas dei. qꝫ nos ea diligere facit ex ſimili genere locutionis oſtidit ſicut dicitur inſtitia dei qua nos iuſtificat. ⁊ dei ſalus qua nos ſaluat ⁊ fides ꝛpi qua nos fideles facit.

Determinatio ſecunde.

Similiter ⁊ aliam exponi

mus auctoritatẽ vbi air dilectionem dei com memorari nõ qua nos eũ: ſ; qua ipſe dilexit nos. acſi diceret cõmemorat dilectionem dei non ſcdm̃ q ea nos diligimus deuꝫ. ſed ſcdm̃ dum ꝙ ipſe ea diligit nos.

Aliud obijcunt.

Sed aliud eſt inquiunt qđ

magis vꝫget. dixit.n. ſupra Augꝰ ꝙ dilectio eſt a ſpũ ſco a quo fides. Sicut ergo fides nõ ẽ ſpiritus ſcũs a quo ẽ ita nec charitas. Quõ ergo ſpũs ſcũs eſt ſi ab ipſo eſt. Nã ſi ab ipſo eſt ⁊ ipſe ẽ ſ; ipſius ſcũs a ſeipſo eſt. Ad qđ di cimus. Spũs ſcũs qđs a ſeipſo nõ eſt: ſed ſi a ſeipſo datur nobis vt ſupra dictũ ẽ. Dat enĩ ſeipm̃ nobis ſpũs ſcũs. Et ex hoc ſenſu dicit ẽ ꝙ charitas ab ipſo eſt in nobis. ⁊ tũ ipſa ſpiritus ſcũs ẽ. Fides autẽ eſt a ſpũ ſancto ⁊ non eſt ſpiritus ſanctus: ꝙ donũ vel datũ ſolum modo eſt non deus dans.

Riſio.

Quod alias inducunt rationes ⁊ auctoritates ad idem ꝓbandum.

Alias quoꝫ inducunt rati

ones ad idem oſtendẽdum. ſ.q. charitas non ſit ſpũs ſcũs: qꝫ charitas affectio mẽtis eſt et motus animi. ſpũs ſcũs vero non eſt affectio animi vel motus mẽtis: qꝫ ſpũs ſanctus immutabilis ẽ ⁊ increatꝰ. Non ẽ ergo charitas.

Quod charitas eſt motꝰ vel affectio ai.

Quod autem charitas ſit

affectio animi ⁊ motꝰ mẽtis auctoritatib⁹ cõ firmãt. Dicit.n. Augu. in.iii.lib. de doctrina xpiana. Charitatẽ voco motũ animi ad fruẽ dũ deo ꝓpter ipſum. ⁊ ſe ac ꝓximo ꝓpter deum. Idem in lib. de moribus eccleſie catholi ce tractãs illud verbũ apoſtoli. Nec mors nec vita poterit nos ſepare a charitate dei. Charitas dei inqt dicta eſt virtꝰ que ai noſtri recti/ſima affectio ẽ que cõiũgit nos deo qua eum diligimus. Ecce his verbis erp̃imitur ꝙ charitas ẽ affectio ⁊ motus animi. ac per hoc non videtur eſſe ſpiritus ſanctus. Augus.

Reſponſio determinans auctoritates.

Ad quod dicimus hoc ita

dictum ẽe ſicut dicitur. deꝰ ẽ ſpes noſtra ⁊ patiẽtia noſtra ꝙ facit nos ſperẽ ⁊ pati. Ita charitas dicitur eẽ motꝰ ſiue affectio ai. qꝫ p eam mouẽt ⁊ afficitur aius ad diligẽdũ deũ. Nõ aũt mireris ſi charitas cũ ſit ſpũs ſcũ dicatur motꝰ mẽtis cũ ẽt in li. Sab. dicatur de ſpiritu ſapiẽ ꝙ attingit a fine vſq; ad finẽ. q ẽ actus mobilis: certꝰ, incoingnat. Eo nõ ideo dicitur ꝙ ſapia ſit mobile aliq̃ vel actꝰ aliqs ſ; qꝫ ſui imobilitate oĩa attingit. nõ locali motu ſed vt vbiq; ſit ⁊ muſcꝰ includa teneatur. Si ẽ charitas dr motꝰ ai. nõ ꝙ ipſa ſit motꝰ vel affectꝰ vel virtꝰ ai. ſed qꝫ per eã quaſi eẽt virtꝰ afficitur mẽs ⁊ mouetur. Sz ſi charitas ſpũs ſcũs ẽ q opatur in ſingulis. put vult cũ q eũ mens hois afficiatur ⁊ moueatur ad credẽdum vel ſpandũ ⁊ hꝰ ſicut ad diligendũ. Quare non ſic dicitur charitas motus vel affectio mẽtis ad credẽdũ vel ſpandũ ſicut ad diligẽdũ. Ad qđ ſane dici põt: qꝫ actus actꝰ atq; motꝰ virtutũ opatur charitas. i. ſpũs ſcũs mediãtibus virtutib⁹ quarũ actus fũt. vtpote actũ fidei. i. credere fide media. ⁊ actus ſpei. i. ſpare media ſpe. Per fidẽ eni ⁊ ſpẽ ꝓdcõs opatur actus Diligẽdi ẽo actũ ꝙ ſit tũ fine alic⁹ vtutĩ me dio opaẽ. i. diligere. Aliter ergo hũc actũ opa tur alios virtutũ actꝰ. Jõgz differẽter de hoc

ꝛ de aliis loqtur scriptura que istū ſpālit̄ charitati tribuit. Sit ergo charitas vere ſpūs ſāctus. Aū Aug. premiſſum verbū apli tract. 1 in epā ī. charitatē dicit eē bonum quo nibil melius est. ꝛ hoc ipſam eē deum ſignificat dicens. Si nulla res ab eius charitate nos ſeparat. qd eē non ſolū melius ſed et certū? doc bo no pōt. Ecce dicit q; charitate nibil melius ē Charitas ergo ſpūs ſanctus ē qui eſt deus ꝛ donū dei ſiue datum. q; diuidit ſingulis fidelibus dona nec ipſe diuiditur ſed idonius ſingulis dat. Aū aug. vbi Joānes dicit. nō ad menſuram chriſto dari ſpiritum aut. Ceteris vero diuiditur, non quidem ipſe ſpiritus. ſed dona eius.

Augu⁹.

An concedendū ſit. q; donū dētur dona

Vic queritur cuz ſpūs ſanctus per quem diuiduntur dona ipſe ſit donū verum concedendus ſit. q; per donum quod eſt ſpiritus ſanctus ſingulis ꝓpria diuiduntꝫ ipſm cōiter omnes boni habent. Unde augu. in. v. lib. de tri. ait Per donum quod eſt ſpiritus ſanctus in communi omnib⁹ ī bris chriſti multa dona que ſunt quibuſq; ꝓpria diuiduntur. Non enim ſinguli quique habent omnia. ſed bi illa. alii alia. quāuis ipſum donum a quo cuiq; ꝓpria diuidunt̄ omnes habeant. i. ſpiritum ſanctum. Aperte dicit per donum dona donari.

Queritur diſtinctione 17. quero. Utrū neceſſe ſit ponere charitatē creatā formalē inherentem nāe rōnalis. Dō nō Aug. 8. de trini. ca. ii. vel. 31. Aū diligit primū. ꝓis eſt vt ipſam peipue di lectionē diligat. Dilectio aūt eſt deus. ꝓis igit eſt vt diligat deum. Quero quōmodo accipit dilectionem in minore ſi formaliter habeo ꝓpoſitus. i. effectiue tunc erunt q̄tuor termini q; maneno eſt vera niſi de dilectione formali qua diligit primus. Sz et dicas q; ꝓter iſtam dilectionē que eſt ſpiritus ſanctus eſt alia dilectio formaliter. ergo fallacia ſecq̄ tur eſt in argumēto arguendo ſic. Diligit dilectionez formaliter. ergo dic q; antecedēs poteſt verificari ꝑ alia. ſi ergo argumētum debeat tenere ops q; deus ſit formaliter dilectꝰ que eſt formaliter in diligēte reſpectu primi. Item oē trini. 15. ca. 19. vel. 29. nullū eſt vno pt̄ donō excellētius. ſupple q; eſt charitas. ſed nullum donū poteſt excellētius ſpū ſancto. q̄ ſpiritus ſanct⁹ eſt charitas. Illud argumētum ſimiliter nō valeret niſi eſſet de charitate formali. et q; ſpūs ſanctus ꝑ ſe eſt illa. Si dicat ad iſtas auctoritates q; ſpūs ſanct⁹ dicat charitas cauſalit. Obiiat in hac ſra magr adducēs aug⁹⁹ q; ipſe intelligat formaliter, dicit enim in. 15. de tri. ca. 17. vel. 18. nec ꝙ enim dictum ſumus non ꝓpterea deum dictum eē charitatē q; ipſa charitas ſit vita ſbā q; bei digna ſit noie. ſed q; donū ſit dei ſicut dictū eſt de deo. quoniam tu es patientia mea. nō vtiq; ꝓpterea dictum eſt q; dei ſba eſt ira vel patiētia, ſed q; ab ipſo nobis eſt: ſicut alibi legit. q̄ſi ab ipſo ē patientia mea. hūc q; pe ſenſum facile reſellit ſcriptura rā ipſa locutio. tale enim eſt tu es patientia mea: quale ē dñe ſpes mea ꝙ deus meus miſericordia mea. ꝙ multa iſta. nō eſt aūt dictū. q̄ia charitas eſt vel ex charitate mea ſed ita dictum eſt. de charitas eſt. ſicut dictū eſt de us ſpūs eſt. Ceterea per rōnem ois creatura poteſt intelligi non bona: q; eſt bona per participationem. ſed charitas non pōt intelligi nō bona. videſ enim bona per eōtiam. q̄ cē. Contra aug. ō mo ribus eccle. 4. q. etracās illud ad Rōmanos. 8.

Quis nos ſeparabit a charitate ꝛpi q. cē. Charitas ingt dei hic dicta eſt virtus que animi noſtri rectitū ma eſt affectio.

Vrta iſtam queſtionem aliā in general⁹ ꝓpono de habitu Utrū ſit neceſſe in habitu genere rōnem ꝓncipij actiui reſpectu actus.

Qō ſic. habit⁹ eſt quo bis vtiſ cum voluerit ſm cōmentatoꝛe. 5. de aia ſup illud. ops vt in ea ſit intellectus. hoc in q̄ eſt diſtinctio intellectus vt habitus in telligat illud qō eſt ꝓpriū ſibi vel ſm ſe. q; voluerit abūs eo q; indigeat in hoc aliquo extrinſeco. ſed vtiq; operāt agēti. nam patiēs ꝓncipio paſſiuo non vtit Preterea ſtmus additiones attribuimus ſibi bi tum: ꝓmo q; operaē delectabiliꝫ faciliter. 2 expedite 3 ꝓmpte et q̄uſdā pōt argui ꝓpoſitū. Et ꝓma: q; actus qui fuit ꝑs diſconuenies agēti nō fit ibi. que niens niſi ipm inquātum agens aliter ſe habeat. q; tur ꝙ iſtū habitū per ques cōuenit ſibi fic egari ſit con uenies ſibi. 3 tm delectabile ſeipſum bs inquantum agens. Et ſecūda additione argui. q; qd eſt ex ſe ſi me diſpoſitū ad patiendū nō indiget facilitari vt patiatur. ſed potēia habitualis ſicut volūtas 2 intelle ctus eſt ex ſe ſumme diſpoſitus ad recipiendū actus q; nō bs cōtrariū. 2 ꝓpter hoc non indiget motu ad ſtū actual. ergo habit⁹ q; eſt facilitaē diſponit ipſa ad agendū non ad patiendū. Tertia conditione argūtur. Quia cui competit impediri ei cōpetit ꝓpe ditio ſed impediri conuenit agēti qn virtus eius ad tiua deficit. 2 ab alia ſuperat. igitur habitus per q; cōuenit aliquid expedite opari eſt ipſius vt actiui eſt Tertia conditione argui. q; cuius eſt tarde. 2 nō ꝓmpte egari eius eſt etiā ꝓmptitudo. ſz nō ꝓmpte egari cōuenit agenti inquātū actiuum nō paſſiuum. ſz. ꝓmptitudo quam habituit habitus ꝓtinet ad agēt inquantū agēs. Preterea ad ꝓncipale habit⁹ ſcli nat potentiā ad actum. duplex aūt eſt inclinatio ſz potentie paſſiue ad formam. 2 potētie actiue ad agere. habitus nō inclinat ꝓmo modo. nā actus recipit in potentia imediate. alioqn actus effectus 2 impfectus nō haberet idem ſuſceptiū. ergo inclinat ſecūdo modo vt ꝓncipiū actiuū ad agere. q; eſt ꝓpoſitū Preterea ſm ꝑbm. 8. phy. 2. 2. de aia. anima ante ſcientiā ē in potētia ēntiali. bis aūt ſcientia ē in potētia accitali. q; aūt reducit de potētia ēntiali ad accitale reſpecu operationis videt eē ꝓncipiū actiuū reſpectu eius q; eſt quo bis opat. 2n ꝑbs vult. 2. de aia q; ſicut ſcientia ē q; ſcim⁹. ita anima ē qua viuimus ſentim⁹ ꝛc. Et per ꝑbs ſicut anima ē quo agimus act⁹ vitales. ita ſcientia eſt quo actu ſpeculamur Preterea aliqs habit⁹ eſt practicus 2 talis ē actiuus vt prudētia aliqs factiu⁹ vt ars rō practici in cōmuni 2 ſpāliter factiui videt ꝓcludere in tali habitu rōnē ꝓncipii actiui. Cōtra. relationō eſt ꝓncipius actiuus nec aliqd ēntialiter includēs relationes. habitus autem eſt ad aliquid ſm ꝑbm. 7. phy. 3 ē.

Cōfirmat rō: nō min⁹ regrit entitas realis absoluta in ꝓncipio motꝰ ꝙ in termino motꝰ. Sig ba-

bitus caret entitate abſoluta que ſufficiat ad termi
nandū motum ſm pbs. 5. vel. 7. pby. multo magis
caret ea que regrit in ꝓncipio actiuo. ¶ Preterea. 2
vnī actionis videt eē vna potēcia actiua. 5. pbyſi.
cōmīto. 7. ſed nō ſolū habit⁹ eſt potēcia actua reſpe
ctu oppoſitoꝝ: q tūc ipſe habit⁹ eſt potēcia: q potes
tia eſt qua ſimplr poſſum⁹: ꝛ nō eēt illud quo ſimplr
ꝓncipit potēcia. ergo ſolū illud qō ꝓncipit per habitū eſt
ꝓncipiū actiuū actionis. ¶ Confirmatur hō: q vna
rō regrit ꝓncipiū formale quo eticiat per ſe vnū. ag
gregatiuū aūt et potentia ⁊ habitus ē vnū p accīs. nō
p ſe. igit totū nō pōt eē quo reſpectu opationis per ſe
vnī. ¶ Preterea accīs nō ē pn⁹ agēdi in ſom pote
tum. ſed opatio ad quā ponit habit⁹ recipit frequen
ter in potēcia cui⁹ eſt ille habit⁹. ergo reſpectu iſti⁹ nō eſt
habit⁹ ꝓncipiū actiuū. ¶ Preterea aliq habit⁹ ſunt in
potēcijs ſenſitiuis appetitiuis: ⁊ ille apperit⁹ non eſt
actiuus: q⁹ ſm Dam. ſenſus nō ducit ſe ſed ducitur.
g̃ne forma. ⁊ habit⁹ eius pōt eē ꝓncipiū actiuū: q ſi
eēt oporteret p̄ courrere cū potēcijs in agendo.

Iſtam ſecundam

qōnē dicit q aliter eſt de habitu acḡtio
⁊ aliter de habitu infuſo. nam ab alio ē
act⁹ habitꝰ ⁊ ab alio eſt expeditio ac
tus. ꝓpter indeterminationē quā habet natura re
ſpectu iſtius act⁹. Et ideo virt⁹ acquiſita eſt perfectio
nāt; ſuppoſite in iſto ēē cui cōuenit talis actio tunc
ipſa tñ facilitaret nām ſicut virt⁹ acquiſita. ſed hoc ē
falſum. imo ab eodē eſt ēē gratuitū ⁊ ſimplr elicit ac
tū gratuitū ſm illū gradū. Ita q virt⁹ acquiſita eſt vir
tus ſm illā rōnem virtutis q ponit. 2. ethi. virt⁹ ē q
bñ ē perficit. ⁊ opus etus bn⁹ reddit. ſed virt⁹ theo
logica nō ſic eſt ē virt⁹ ſm illā rōnē virtutis q ponit
ꝑmo de celo. q. 1. virtus eſt vltimū de potēcia.

¶ Cōtra iſtā opi. ſi ſic intelligat q habit⁹ ſupnaturā
lis eſt ſimplr ꝓncipiū reſpectu act⁹. Arguo ſic. quo g̃
pōt ſimplr opari illud ē potentia. ſed habit⁹ ſupnāli
ꝑte eſt hm. igit habit⁹ ſupnālis erit potēcia. aīs pars
q: potēcia eſt qua ſimplr: ꝑmo poſſumus agere.

¶ Preterea ex hoc ſequtur vltˢ⁹ q nō plus erit vo
lūtas bona ſi opet per habitū charitatis q̃ ſigniꝰ per
ficit in agēdo ſi agit p calorē ſibi accītalr inhērentē.
illa enim actione nō ꝓficit ſm forma p ſe cui⁹ forma
ē ſm⁹ actiuū ⁊ act⁹ per ac̄c̄ illius ſbi per ei⁹. nam ſi
cut ex hoc nulla cōuenit actio ligno per formā ſigni
fi tñ illi accīti qō recipit in ipo. ita ētiā videt q ac
tio illa q cōperet per charitati vt ꝓncipali ꝓncipio nul
lo modo cōperet per volūtati vt volūtas. Et hoc ſeq
tur vltˢ⁹ q ſicut calor ſi eēt ſeparat⁹ eque caleface
ret ita charitas ſi eēt ſeparata eque ageret. nā⁹ ois
forma que eſt ꝓncipiū tōrale agendi vt eſt in ſbo ſi p
ſe eſt pōt per ſe opari. Et ita ſequtur eundēm ꝓpoſitū:
q habit⁹ eſt potentia. ¶ Preterea opatio nō elicitur
libere cuius ꝓncipiū actiuū ē mere nāle ⁊ agēs p mo
dū nāe. Sed habit⁹ eum nō ſit formalr volūtas nec
p̄ns formalr liber ſi eſt ꝓncipiū actiuū erit mere nā
le. ergo operatio eius nō erit libera. ⁊ ita nullā velle
erit liberi ſi eliciat ab habitu vt a totali ꝓncipio ac
tiuo. ¶ Preterea tunc bō bñ ſemet charitate nun
q̃ poſſet peccare mortaliter: q̄ eſt inconueniēs. ꝓbaꝰ
ntia: q. bōis forma aliquā actiuā ſibi p̄dominatem
ſibi nunq̄ pōt moueri ꝑ inclinationē illius formę p̄
dominātis. ſient nunq̄ corpus mixtū graue pōt alice
dere ꝓtra inclinationē terre p̄dīantis, ſed charitas ſi
eſt ꝓncipiū actiuū totale p̄dīatur ipſi volūtati q non
pōt in actū illi. ergo volūtas ſemp ſequr inclinati
onem charitatis in agendo. ⁊ ita nunq̄ peccabit.

¶ Preterea actus habit⁹ non eſt meus ſi nō eſt in ptāte mea
ſed actio ipſius habit⁹ non eſt in ptāte mea. q: ipſe ſi

eſt actuus nō erit liber ſed ꝓcedit nāle. ergo illū di
ligere nō erit meū nec potero dici agere iſta opatōe.
⁊ ita actiones meritorie nō ſunt volūtatis nec ſuppo
ſiti volētis qō eſt inconueniens.

Alia uia poſſet dici q uirtꝰ

tes acḡte ⁊ infuſe nō differūt modo ꝑdicto. ſed eo
de modo cōparant ambe ad iſtam act⁹. Et tñ eſt
vnus modus dicēdi. q actus bꝫ ſbam a potēcia. ſed
intēſionē talem. vel talē habet ab habitu. ⁊ q quaſi
duobus in actu. f. ſbe ⁊ intēſioni correſpondeāt duo
in rōne ꝓncipij vel cāe. ¶ Contra iſtud arguo ſic. qa
intenſio actus non eſt aliqd extrinſecus accīs actui.
ſed gradus intrinſecꝰ actui. ita q actus intēſius ē q
dam ſpēs vnā. ſicut boc individuū in ſpecie. nō ergo
pōt ē aliud ꝓncipiū ſube huius actus ⁊ intenſionis
fue. q: a quo eſt boc individuū ab eodē eſt gradus in
trinſecus ꝓpius huic individuo. nō enim pōt reci
pere nāin ab aliquo ⁊ hāc ſignatam gn recipiat eam
in certo gradu. ¶ Item a boc quaſi ex eodē medio pof
fet argui ſicut ꝓius argutū eſt a ꝓncipiate. q: ea actus
intēſius fit per ſe vnum ⁊ aggregatū ex potēcia ⁊ ha
bitu fit vnū per accīs nō pōt totū boc eē ꝓncipiū illi
us. ¶ Sed iſta forma arguendi non cogit vñ poſtea
ſoluet. ſed ꝓmum cogit q: vñ eſt boc vnū inde ba
bet certum gradū intrinſecū huic. ¶ Preterea ſecū
do obiciēs ꝓncipium actiuū nāl⁹ currit cum cauſa li
bera agente cuius alia libera agentia ꝓp. q illud ꝓnci
pium naturaliter eoḡt quantū pōt. ¶ Exemplum
de voluntate ⁊ potentia inferiore naturaliter agen
te quātū eſt de ſe tale eni⁊ impediatur ab agendo
quādo liberum non agit. tamē libero agēte ipſius q:
per modū nature quantū eſt de ſe agit coagit illi libe
ro quātū pōt. ergo ſi habit⁹ determinatus in volūta
re det intenſionē determinatā actui nāe voluntate
operāte ad ſubſtātiā actus neceſſario habet habitus
illam intenſionem ſibi correſpondentē. Et ita quan
tumcūq; ex modico conatu volūtas operet ſemper
eſſet actus eius eque intenſus: q: ipſa cauſante ſub
ſtantiā actus habitus quia agit per modum nature
cauſaret quodlibet eſt neceſſario. ¶ Preterea ſi ha
bitus det intenſionē actui boc erit in aliquo gradu ſi
nito. ſignetur iſte gradus. ſit. a. volūtas igitur cum
habitu illo poteſt habere actum intēſum in boc gra
du ſit aliqua alia voluntas perfectio: iſta voluntā
re ſm. ꝓportionem. a. gradus ad actū in infimo gra
du putatur. a. eſt gradus .4. in actu ſit volūtas exce
dens primā: volūtatē in .4. gradū. ita igitur vo
luntas ſine habitu poſſet habere actum eque intēſum ſicut illa voluntas cum habitu. ergo nō preci
ſe eſt ſubſtantia actus a potentia ita q non intenſio.
¶ Preterea ſola volūtas infinita circūſcripta omni
ratione habitus poteſt habere actum infinitum. er
go volūtas in quocūq; gradu nature poteſt in actū
determinati gradus antecedēs patet. q: voluntas
infinita non eſt receptiua alicuius habitus: q: nō re
ſcit ſibi aliqua perfectio poſſibilis voluntati. conſe
quentia ꝓbatur: q: ſicut ſum mū ad ſummum: ita
ſimpliciter ad ſimpliciter ⁊ quilibet gradus ad gra
dum ſibi correſpondentē.

Tertio modo attribuendo

bitui aliquo mō rōnē ꝓncipii actiui reſpectu actus
pōt dici q pr bit⁹ eſt ꝓtialis actiua cū quo ai potentia
q̄ eſt ē cā ꝓtialis reſpectu actus ⁊ pfecti. pcedētis a po
tentia ⁊ habitu. ⁊ ipſa poſſet eē totalis cā impfecti
pcedentis generatiōnē habit⁹. Et tūc de diſtincti
one ꝑtiarum cauſarū partialiū. Et etiam quomodo
faciant vnā per ſe cām totalē. dicendū eſt ſicut ꝓce
dit ſupra di. 5. in qōne de cā notitie genite. ¶ Sed eāe

est dubitatio cum illa duo non sint cā eiusdē ordinis vel rōnis: sicut duo trahentes nauim qō eox̄ bs rōnem cāe ponis. videt q habit⁹ q: cāe ponis e determinare secūdā nō ecōuerso. habit⁹ aūt determiat potentiā ad agendū: nō ecōuerso: inclinat eam. Inclinare aūt est fugiozis respectu inferioris nō ecōuerso.

¶ Sed oppositū bui⁹ videt: q: potētia vtif habitu non ecōuerso. s q⁹ vtif alio et pncipalius in agendo: s illud quo vtif quasi infirm vel causa secūda respectu eius. ¶ Sūr fecūdo potētia est illimitatior in agendo q habit⁹ eo q⁹ ad plura se extendit. sed superioz causa videt esse illimitatior: ex tēsue. ergo cē.

¶ Preterea tertio sic. habit⁹ est causa nālis. igitur si ipsa est causa pncipalis mouēs potentiam. mouebit eam per modū nature. s per cōsequēs cum potētia agat eo modo quo mouet agetur per modum nature. Nam agēs qđ agit inquātum mouet si mouet per modū nāe agit etiā vl terius per modā nature. s tota ois actio potētie habitualis est nālis. s nulla libera. qđ inconueniēs est. ¶ Item quarto habit⁹ est potētia. q: est illud quo pmo bis pōt operari. ¶ Preterea quto: qi sunt due cāe ordinate quarū vna est causa alterius illa que est cā alterius est fugioz causa. sed potentia est causa habitus sālē mediatibus actibus. s nullo modo ecōuerso. ¶ Concedo igit pter istas rōnes q tenendo habitū esse causam partialē respectu actus erit causa fecūda. s nō pma. sed illa potētia erit causa pma. s absolute non indiget habitu ad operandā. ¶ Minus tñ perfecte opabitur sine habitu: q⁹ cum habitu. s oppositō equali conatu ex parte potentie. Nutia q⁹ due cause concurrāt ad aliquē effectum vna sola nō potest ē⁹ ie in ita perfectus effectus sicut ambe simul. & hoc modo saluaf quare actus est in tensioz a potētia. s habitu q̄ a potētia sola. nō quidē q⁹ potētia sit causa subē actus. s habitus sit causa intensionis quasi duobus causatis cōmident due causę. sed q ambe causę cōcurrētes pūt producere effectū perfectiozē. q altera sola. qui tñ effectus pm̄ se totum. s vt per se vnus est a duabus causis. sed l oiuer so ordine cāntibus. ¶ Contra istā opi. arguif sic. nul la distincta speciē sunt equoce cause sibi inuicē agentes habitus. s actus distinguunt spē. ergo non sūt sibimuicē cāe equoce agentes. sed actus necessario ē causa equoca in generatione habitus. acquisti saltem ergo nō ecōuerso. ꝑbatio maioris: q⁹ causa equiuoca emīnēter cōtinet in se pfectionē effectus. nō autē pūt duo distincta speciē se inuicē emīnēter cōtinere.

¶ Preterea cōparando ad eādem cām pmam duos effectus vidēt q⁹ alter illoz habeat determinatū ordinē mediatū vel mediatā poterit vel poterioꝛē. hoc loquēdo de tota specie alterius illoz. duoꝝm effectuum. hoc apparet inductiue in passionibus cū sequētibus videm ibm in quo est necessariō determinatus ordo: q⁹ vna imediatius sequtur ibm q̄ altera. hoc ibm tota spēm ita q⁹ ille ordo nō variat. in gbꝰ cunq; individui spēm. igit respectu potētie que ē cā cōmunis. habit⁹ habebit sīlī duo effectus ordinem determinatum. q⁹ vel necessariō ac⁹ ibm totaꝫ spēm precedēs habitū vel ecōuerso. Et cum aliquis actus de necessitate precedat habitū vt causa ei⁹. bī tue cūo nō precedet aliquē actum vt eius cā per se.

¶ Preterea si habit⁹ sit causa partialis respectu actus. s equoca. igit causa huius cāe erit effectio: causa equoca eiusdē actus. cōsequentia patet: q⁹ in causis equiuocis causa cāe perfectio causa est q̄ causa pri mio: causato. sed actus est causa generationis habitus. igit si potentia cum habitu pōt in actum effectū multo magis fuisset sub actu generatiuo habit⁹ posset in eādem actū perfectū qō videt inconueniens. q: duo actus effectiuon pūt esse in eadem potentia. aut saltem si possibilē nō videt q⁹ vnum istoꝝm possit ee aliquo modo pncipiū actiuū respectu alterius.

¶ Preterea si habitus est q̄ sit causa fecūda supplēdo aliquē gradum causalitatis qui deest potentie. posſ igit fieri habitus ita effectus q⁹ suppleret vicē totius potentie. s ita aliqs habitus solus sine potētia posſ esse causa sufficiens. s in rōne habitus. s in rōne potētie. Et vniuerſaliter in agētibus eiusdē rōis vt q⁹ ita posſit intēdi virtus vnius eoꝝ equalitur duobus

¶ Preterea si teneret q⁹ in motu intēsionis. remīſionis inducūdū peritēs corrūpatur necesse est ponere habitū non esse cām actus: q⁹ corrumpit illo ac tu quo intendit: causa autē non est causa q̄ corūpit q⁹ quod non est nullius est causa.

Qui vellet tenere conclusio

nem istarum rōnū posset negare ab habitu oēm rōes pncipij actiui. Et diceret q habitus tñ inclinat ad opationē q̄ actus poſ: cōueniens ē⁹ actu fecūdo. s de terminās ad actū illū. ficut granitas est actus poſ: de terminās. s inclinās ad determinatū obiectū. s m antiquos granitas nō sit pncipiū respectu esse illoꝝ bs. s illud videf ꝑbabile: q⁹ multi ds attribuūt causalitatas respectu alicuius nisi talis cālitas sit cuidēs ex natura rei vel cāe vel causati. nulli etiā cāe negāda est p fecta cālitas nisi manifeste appeat impfectio causalitatis in ea: q⁹ nulla nām negādum est ꝑfectionē bēre. q̄ nō est eidēs eam carere. nulla aūt videf necessitas ponere aliqua cālitatē actiuam in habitu respectu actus: q⁹ tūc hoc saluabunf cōes additiones que cōiter attribuunf habitui: nulla est ēt necessitas auferēdi a potētia ꝑfectā rōnem cālitatis: vt attribuatur p tialis cālitas potentie. ergo non est aliq̄ habitui attribuenda. aſſūptū ꝑz: q⁹ ille q̄nq; cōditiones que habitui attribuunf videt. s q⁹ quo bīs facit⁹ opari de lectabiliꝰ. pmpte. expedite saluanf. pter ſolā ictationē habit⁹ qui tribuit potētie vt receptiua ē opationis. delectatio qdem est ꝑpter cōditionē recipiētis cui cōuenit opatio recepta. s obm circa qō ē operatio. nunq; enim delectatio ē in factione. ꝑfecte est factio: ꝑ actio ē in agēte pōt ēt actio delectabilis ꝑpter ꝓuenientiā agētis ad obm. bīc aūt quinq; cālitates pōt tribuere habitus ex hoc q⁹ inclinat ad actionem. s obm. ex⁹ delectabilitas nō includit rōnem pncipij sed tñ ꝓuenientias pncipij passiui ad obm. s obm. hoc ipsum est ad actionem qm est de genere qualitatis non que est de genere actionis. de qua dīsseꝛe tia actionum dictum est supra ni. 5. q⁹ quedam ē operatio que est cālitas. cuius conuenit potētie habituate que ꝑ habitus inclinat ad talem actum. s ad obm terminās talē opationem. non habituate autem. nō sic conuenit nec talis forma nec tale obiectū. Similiter quo ad conditionē fecūdam. difficultas in opatione accidit ex hoc q⁹ receptiui opationis nō est dispositum ad recipiendum. nō solū ex defectu virtutis actiue. ergo si receptiuum sit dispositum erit facilitas in agendo inquātum agens agit circa tale passū.

¶ Simil⁹ de expeditione. pmptitudine. nam impeditio. retardatio agētis in agendo pōt esse. ꝑpter indispositionē ipsius passi potiūsme quādo idem est agens. s patiēs. vel recipiēs: ita q⁹ ibm non operabitur. pmpte. ex ēt indispositum ad operādum. hoc ēt indispositio non est ad aggdum actione de genere actionis. fed ad bndū actionem de gie qualitatis. Nihil enim dicitur formaliꝰ operari inquantū elicit⁹ ꝑ rationem. fed inquantum recipit eam in se. ¶ Qualiter autem omnia alia habitui attribuāt. s luantur attribuendo totā actionē potētie. s nulla bīnit patebit solutio argumēta ad pncipale. ¶ Sic igit ꝑz q⁹ liter duab⁹ pmis vijs debitu tanq̄ inconuenientibus

derelictis due vltime tanq; pbabiles pñt sustineri. Tertia ꝙ quarr a attribuēdo ẽm tertiā aliquā cālitatem habitui nō solū rōne pncipij passiui, Vel ẽm ꝙrratem negando ab habitu rōne actiui. ꝙ pñt tanquam forma inclinās ad aliquā formā vltrioꝛ recipiendam ls nō ētō recipiendi respectu eius. sicut grauitas inclinat deorsum ls nō sit rō receptiua eius qō est deorsum. sed corpus inquātū est receptiuū alic̄ vbi Argumēta que sunt ꝛra istas duas vias vltimas: q: vtraq; pōt pbabilr sustineri posset soluentur ẽm alterutrā istaꝝ.

Nb

De tenendo de actu

quo ad subam act⁹ siue quo ad gradum intrinsecū. Restat ingrere vlteri⁹ de bonitate accītali act⁹ istis est bonitas moralis ꝙ de habitu morali. Vtrū habit⁹ moralis in quātū virt⁹ sit aliquo modo pncipiū actiuū respectu bonitatis in actu. Qō sic videt ꝙ. Arc. 1. ethi. v tus est que bñ⁹ perficit ꝙ opuse⁹ bonū reddit. Et nō reddit bonū illud in rōne pncipij passiui. qz nō est rō recipiendi. ergo in rōne pncipij actiui. Preterea virtus est disp⁹ ptecti ad optimū ex. 7. phy. nō ē aūt disp⁹ passiua: q: vt pus nō est rō recipiendi ꝙ actiua Cōfirmat rō: quisc̄ bñ⁹ optimū ad optimū. sic bonū ad bonū. sed cum optima rō sit pncipij actiui. ergo ẽm illā rōnem virtus perficit potētiā. 1 ita ad aggedum. Preterea virt⁹ moderat⁹ irascibilis passionū. non moderat⁹ aūt per rōnē pncipij passiui. qz obm ex quo ētā nālis cār actū ẽm vltimū potētie sue. ergo quantum pōt nō impedīat per aliqd ꝛtraggēs. igit agēs impedīēdo obm sic ẽm agere in rēpmendo passionem moderat⁹ eam per rōnem pncipij actiui. Preterea. 4. sic t dicit phs. 2. ethi. q nō bñs iustitiam ẽ sic possit opari iusta nō bñ iuste. ꝙ ita de alijs actibus, bonitas aūt moralis regrit opari iuste vel fortiter. ꝙ sic de alijs. ergo virtus est tale pncipiū act⁹ inquātū bonus. q: sine ea non posset esse actus bonus.

Sed oppositum huius ar/

guit per hoc ꝙ bonitas moralis in actu nō dicit nisi relationē. q: actum ee circūstātiarū aūt debitis circūstātijs nō est aliqd absolutū in actu sed tm cōparatio debita actus ad illa. qb⁹ debet cōuenire. illud non hs aliqd pncipiū actiuū. ppriū sicut nec aliqs respectus. Preterea si habitus inquantū virt⁹ est pncipiū actiuū bonitatis moralis in actu cum habit⁹ nō sit virtus nisi ex respectu. s. ex cōformitate ei⁹ ad prudentiā. est enim habit⁹ electiu⁹ medij vt determinatur a recta rōne. ergo aliqua rō respectiua in habitu est rō pncipij actiui qō est impossibile.

Quantus ad istus articulus

dici pōt ꝙ sicut pulchritudo nō est aliq̄ qualitas absoluta in corpore pulchro. sed est aggregatio omnium puenientiū tali corpori puta magnitudinis figure et colozis. 2 aggregatio eius respectuū sue istoꝝ ad corpus. qd ẽ inutē. Ita bonitas moralis act⁹ ē qua fi qdem deco⁹ illius act⁹ includēs aggregationē debite ppoꝛtionis ad oia ad que ds act⁹ ppoꝛtionari. puta ad potētiā: ad obm: ad tps: ad finē: ad locus: ad modū. 3 hoc pfaliter vt ista dicta nō a recta rōne debere cōuenire actui. Ita ꝙ oibus posſumus dicere ꝙ puenientia actus ad rōnem recta est qua posita act⁹ est bon⁹: qz nō posita qbuslibz alijs puenīat nō est bonus: qz quātūcūqz actus sit circa obm qualecūqz si nō sit ds rōnē recta in oparte puta si ille non habeat rectā rōnem in opando. nō est bon⁹ actus. pncipali⁹ igit⁹ cōsr̄it⁹ actus ad rōnem rectā plene dictam ẽ circūstantijs oibus debitis illius act⁹ est bonitas moralis actus. nec aūt bonitas nulla ds pncipiū actiuū sicut nec aliqs respectus. maxime cum ille respectus cōsequat extrema posita ex tā extremorum. impossibile enim est actū aliqd poni in esse rōnem rectā in esse ẽm ex natura extremoꝝ cōsequat in actu talis cōsequītas ad rōnem rectā. nō aūtē ois extrema in esse ẽm nō ds cām. pria aliam ab extremis. Quātum igit ad istā cōditionē actus accītalē que est bonitas moralis nō opꝛ aliqd habitum hēre aliqd rōnē pncipij pncipij actiui nisi inquātū habet rōnem pncipij actiui respectu ẽs actus qui act⁹ natus est puenire cōpleto dictamini prudētie. Et ad istū actū in se inclinat habitus aliquis ex natura habitus. Et ex hoc ꝙ pñt inclinat ad actū qui sit cōformis recte rōni si recta rō insit operanti. Sicut dicit⁹ est de bonitate morali actus. Ista ꝓportionabilr dicendū de habitu q virt⁹ moralis nō addit tm sup habitus vt est forma de genere cālitatis nisi formi rāte habituālē ad rationē recta. Idem enim habitus in nā qui generaret ex actibus abstīnētie elicitis cū rōne erronea in electīe manēs poſt cum rōne recta ēt post virtus abstīnētie. 2 ꝑs nō fuit habit⁹ virtutis ꝛdm nō fuit rō recta abstīnēdi. nec tñ aliqd mutatum est circa istū habitū in se sed tñ nunc cōiungit prudētie pus nō. Cōmūgit igit prudētie attribuit habitui vt ē forma de genere cālitatis ē virtutē. quando ist⁹ habit⁹ ex nā sua natus est ee ꝑxmus prudētie Et ita nihil aliud in entitate absoluta dicit habit⁹ virt⁹ moralis ab illo qui est talis in nā nō virt⁹ ñ sit sine prudētia. 2 per ois nullam alia cālitatē pōt hēre vt est virtus ꝙ vt ē talis cālitas nālis: nisi qz vt cōiungit prudentie natus est ee cā fecūda quasi directa a prudētia respectu effect⁹ ois ambor. vt ait est fine prudētia nō pōt ee cā fecūda respectu ei⁹dē effectus sicut vtilis in frenetico nō pōt ee potētia libera ꝓpticipationē. qz ille nō pōt habere vsum volūtatis que est potentia libera per ēntiam. In sano aūt ꝑs vsus potentie libere per participationē ē ēt cā quasi fecūda respectu volūtatis. Sed adhuc quādo est causa fecūda respectu prudētie cālitatē. pria cōuenientes sibi in suo ordine cāndi ꝑ esse ē hoc ꝙ ē talis forma vel cālitas quedā in nā. non aute per respectū cōformitatis vel puenītie ad prudentiā sed nec vt cā fecūda pōt aliqua cālitatē habere respectu actus nisi ratione nē absolute in ipsa. nō ex tali ordine ꝓ dentie. qz is causa fecūda cōuncta ẽme alter agat ꝙ fine eatori tñ⁹ virtutē. ꝓpriam actiuā ex ordine tali. fed ex nā sua absoluta. ergo nec ex parte actus inquantū est bonus moraliter, nec ex parte habit⁹ inquantū est virtus moralis actus ē pncipiū actiuū respectu ei⁹dē. sed tm ex nā sua absoluta. Ad primū ergo istaꝝ rōnū dicendū ꝙ virtus vt virt⁹ ē pncipiū actus vt bon⁹ moraliter nisi ista que est ex parte habitus. s. act⁹ quātum ad nām eoꝝ. Istam ergo istaꝝ rōnū de actione virtutis moralis respectu act⁹ vt est bonus moraliter non opꝛ pertractare quasi aliā ab illis que tāgunt de subā habitus ꝙ subā actus. Et ita breuiter ꝙ tum ad totā qōnem ista opꝛtenere vel tertia vel ꝙrtam viam de omni habitu.

Tenēdo tertiam viam que

videt⁹ plus attribuere habitui pōt dici sic, q: sicut ſi ēt in lapide grauitas ad aliqua ꝙ nō ēt sufficies pncipium actiuū respectu defectūs deorsum. ēt ita pariālg pncipiū actiuū sicut dicēt in secūdo lib. de gratuitate sufficiēte ꝙ ēt totale pncipiū actiuū respectu defectus. Ista inquā gravitas diminuta cū alia potentia motiua pncipaliter mouēte ad defectus. poſt fet diminute agere ista ꝙ potentia alia motiua ēt ei li conatu agente defectus ēsse velocior. qui cāret ab ista potētia motiua ꝙ grauitate diminuta intrinseca

monẽte ꝙ illeq cãretur a sola po⁹ motiua extrinseca
cũ equali conatu moueãte, potẽtia tñ motiua extrinse
ca posset cũ tanto conatu mouere corp⁹ neutrũ cuius
nulla esset grauitas nec leuitas sicut illud corpus mo
neretur ꝛ a grauitate intrinseca ꝛ a potẽtia motiua ex
trinseca remisse agente. Ita in proposito habitus mo
uet potẽtia quasi quod dã pondus quitti ex se nõ suffi
cit ad eliciendum actiue ipsam operationẽ. Sufficit
autẽ sola virtus potentie actiue sine tali pondere
ſ̃ qñ ambo ꝓcurrãt ita tñ ꝙ nõ minor vl maior sit co
natus ex parte potentie nisi ꝙ prius perfectior opera
tio eliciat⁹ ꝙ posset elici ab ipsa potẽtia ſ̃. Et vi-
detur ꝓ ista via esse expientia cõis qua quis pot̃ experi
ri se habituatũ ex equali conatu posse habere ꝑfectio
rem operationẽ ꝙ posset habere nõ habituat⁹ que p
fectio actus nõ posset attribui habitui ſ̃ cẽt tanta ꝑ
cipium passiuũ inclinãs q̃ talẽ vt videtur in prioi
instanti nature in quo elicitur prius ꝙ recipiatur in
po⁹ esse equalis nõ principij actiui in elicẽdo. ꝛ ita
eque perfecta operatio eliceret equali conatu a pote
tia habituata sicut a nõ habituata.

Hanc viam tenẽdo ad argumenta prin
cipalia respondeo. Ad p̃m
Quis dicat habitum non esse formã absolutã ꝑter
tia verba ꝓbi. 7. ꝓbꝫ. tamen tenẽdo omnẽ qualita
tem esse formã absolutã. ꝛ cũ qualitas prime speciei
nõ sit minus qualitas ſ̃ alterius speciei. ꝓt dici ꝙ
aliquid cui relatio est eadem pot esse principiũ actꝝ
uum licet relatio nõ sit principium actiuum. nec etiã
illud idem cui relatio est eadẽ per rationẽ relationis
est principium actiuum. sed per rationẽ absoluti cui
relatio est eadem distinctio istorum. f. relationis ꝛ ef
fentie nõ patet ex multis etiãs alijs vijs dictis ſ̃ ꝓ
ꝑa. vbi cum identitate ꝑfecta relati ponit nõ identi
tas formalis ſ̃ magis patebit i 2⁰. dist. i. vbi dicet
ꝙ creature ad deũ relatio est eadem essentie absolu
te rei create ꝛ tñ nõ formaliter eadẽ ꝓ tanto igit̃ po
test eqꝝ pbs qui dicit habitui esse ad aliquid. q. 3
identitatem incipiũ ꝛ ꝑfectum. ꝛ tñ nõ tantũ reſpe
ctus ſ̃ cũ modo ꝓdicto. ſ̃ ideo ꝓbi. ꝙ habitus cũ tẽ
actio tanꝫ principio agendi. ¶ Ad cõfirmationẽ ra
tionis posset dici ꝙ maior absolutio requiritur i ter
mino motus ſ̃ in ꝓncipio agẽdi q; nihil pot̃ termi
nare motũ quod habet relationẽ eandẽ sibi. non sic
de ḡn⁹ actiuo. ¶ Ideꝫ q magis est ad rẽ pot dici ꝙ il
la ratio ꝑbi ꝺ deducãt ꝓ⁹ nisi vbi minute. ꝛ ad ha
bendũ ꝺ cõclusionẽ sufficiens quam intẽdit probare
ret eam aliom⁹ ꝓtractare ꝙ verba ꝓmo ꝺnãr. cir
ca q̃ nolo mõ immorari. vel opot̃ereꝫ alias rõnes
ipsius declarare ad dicta cõclusionẽ probãdam. de
hac quẽstione vtrum. ſ̃ habitus sit aliquod absoluti
dicẽs alias. ¶ Ad 1ᵐ argũ⁹ dico ꝙ vnius actionis
est vnũ principium ꝓ se. ꝛ hoc vno ordine principian
di. tamẽ pot esse multa pncipia in vniuerso ordine pn
cipiandi quoꝝm nõ sit vnitas nisi vnitas ordinis. ſ̃
est quandoq; cum vnitate ordinis concurrat vnitas
accidẽtis ꝛ subiecti inter hec ordinata. ſ̃ hoc accidit
Ita etiam in ꝓposito habitus ꝛ potẽtia sint duo ꝑn
cipia alterius ordinis. ꝛ vtrunq; in suo ordine ẽ vnũ
ꝑfe. ꝛ cum ista vnitate ordinis cõcurrit vnitas ac
cidẽs ꝛ ſ̃ iecti inter hec ordinata. fed hoc accidit. q
si ita posset cõstingi causa prima cũ secunda fine in
formatione tali vnius ab altera. ſicut coniunguntur
quãdo informat vna ab altera. eodẽ modo possent
habere vnitatem sufficientem ad causandum vnũ
effectum. Quando igitur dicitur ꝙ vnius actionis
perfe est vna causa actiua. concedo in vno ordine. ſ̃
in alio ordine principiandi bene pot̃ esse alia ꝛ alia
causa. ꝛ hoc fuit hec ꝛ illa constituant vnus per acci
dens siue nõ sed tantũ vnũ vnitate ordinis. ¶ Et licet
fit ibi vnitas per accidens ad huc tamen semper sal
uatur vnitas ordinis principij ad principiũ. ¶ Per
hoc apparet ad illã cõfirmationẽ de vnitate ꝓncipii
formalis. qꝺ eo tales vnitatẽ in illo gñ est ꝓncipius
quo in vno ordine ꝓncipiandi. ¶ Ad aliud dico ꝙ ac
cidens bene pot̃ esse ꝓncipiuꝫ alicuius effectus rece
ptibilis in suo sũo. sicut ꝑcies intelligibilis est ꝓncꝫ
piũ intellectiuꝫ recepte in intellectu possibili. ꝛ ita
forma pot̃ esse ꝓncipiũ quo respectu tranſmutatiõis
sui sibi. ¶ Ad aliud de appetitu sensitiuo dico ꝙ ille ly
rationẽ ꝓncipij actiui aliquo mõ ly nõ actiue. ibere
z boꝝ est quod Joan. intelligit ꝙ nõ ducit sed ducit
i. non vñaꝫ actionisue ad est ducere sed respectu ac
tionis sue determinaꝫ ab agente ad certã operatiõ
nẽ. z hoc est duci q; aut̃ appetitus sensitiuus ly non
sit liber sit aliquo mõ actiuus. ꝛ ẽ sensus dicẽ ꝙ alias

Ad argumenta que facta sunt cõtra 2ᵐ vqꝫ po
nente habitũ ẽ ꝓncipiũ actiuũ in actu intel
lectionis videnꝫ eẽ ꝓtra illã viã posito ꝙ ista po
nit actũ eliciũ ab habitu z potentia agente cũ equali
conatu ẽ intensionis ꝙ eliciũ a potentia sola discur
rendo per illa ostendo ꝙ nõ repugnant huic vie. De
ꝑmo p5. qꝺ nõ pono duo distincta in actu habentia
duo ꝓncipia distincta. fed ideꝫ actus per se vnus:
ly duo ꝓncipia in diuerso ordine ꝓncipiãdi. ¶ Ad
2ᵐ qꝺeo qꝺ inferꝫ. f. q. potentia operante ex equali
conatu semper act⁹ ſ̃ intrinseci ꝑfecti quãdo non
coagente. sed ex hoc nõ sequit illud inconueniẽs qꝺ
sequit̃ cõtra aliã viã vs ꝙ potẽtia ex quocunqꝫ cona
tu agente actus sit eque intensus semper. hoc ibi se
quitur. q; tota intensio attribuit habitui sed non hic
q; intensio attribuit duabus cãis. z potẽtie quidem
ex natura vel nimoꝝ conatu habituꝫ aliꝫ semper eq
liter quanta est de se. ¶ Ad 3ᵐ qꝺeo ꝙ posset fieri
voluntas in puris nãlibus quacuꝫ intẽsioẽ eliceꝛ⁹
ꝙ alia voluntas cã ibitu. hoc non est inconueniens po
nendo ista duo eẽ ꝓncipia ordinata sicut est inconue
niẽs attribuendo totã intensionẽ bitui. ꝛ nõ potentie
per illud ¶ Ad 4ᵐ.

Ad argumenta que facta sunt cõtra 3ᵐ opi. que
est 4ᵐ in ordine. ¶ Ad ꝑmum o negare ma
iorẽ. q; os dicere ꝙ duo distincta ꝑ ꝑcies pot̃ esse
sibi inuicẽ cãe equinoce partiales ſ̃ nõ totales. Ad
ꝓbationẽ ci⁹ q; est pẽnitẽtia cãe equoce. 6ᵒ ista p
batio tenet hꝫ cã torali. ꝛ nõ pono circuitũ in cãis eq
uocis totalibus. ¶ Ad alias ꝓbationẽs dico ꝙ duo
effectus ꝓparati ad vnã cãm cõm cooꝑantur habe
re ordinẽ mutuũ ad se inuicẽ in rõne cãe partialis
sicut ꝑdes intelligibilis ẽ intelligere ꝓparando ad in
tellectũ agẽtẽ ꝛ possibilẽ. q; reſpectu intellectionis
ptialis cã est ꝑdes ꝛ posſ; poni tñ ẽ sic ꝙ cã ꝑdi ꝓ
quanto intendit eã. ¶ Ad illud pot dici ꝙ nõ os om
nes actꝰ genẽ ratiõi habitus esse ratiõẽ agendiquo
respectu actus cuiuslibꝫ. sicut habitus genitus pot
esse ratio quo quẽadmodũ virtus solis nõ pot̃ eẽ ꝓn
cipiũ quo respectu omnis act⁹ respectu cuius forma
genita a sole pot̃ esse ꝓncipiũ quo. Lux vero dicit ꝙ
quicquid est cã cãe ẽ. verũ est sicut remotiũ quo. ſ̃
nõ sicut imediatiũ quo. Ad 4ᵐ dico ꝙ in quantocun
que gradu habitus nõ posset supplere rotã vicẽ po
tentie. q; ꝛ ſi cãlitas sit ſ̃ tit minuta ꝛ cãlitas poten
tie diminuta tamẽ alter⁹ius rõnis est cãlitas habit⁹
ſ̃ cãlitas potentie. q; ex rõne sui habit⁹ est cã ꝛ. qua
f. potẽtia pot vti ꝛ ita ſi in infinitũ augereꝫ nunquaꝫ
posſ; fieri ꝓncipiũ vtens sicut virꝰ generatiua pa
tris quantũcunqꝫ augereꝫ nõ posſ; fieri virtus solis
Nõ igit ẽsset rõnis est cãlitas habitus cuꝫ cãlitate
potentie nec illa inteꝫa posset alcendere ad illas fed
fiat semp alter⁹ius rationis. ꝛ tñ hec causans cũ illa
cãt actum perfectionem ꝙ ſi solum causareꝫ ab vna

ear. ¶ Ad vltimū illud suppositum nō tra
teria sequenti de augmento charitatis ꝛc.

Quivult tenere quartā viā que ē. 5. in ordi
ne pōt respōdere ad rationes pnci
pales adductas pro pma parte. ¶ Ad pmū: potētia
vel potēs vitē habitū q ipse est quedā ictinatio ad
operatiōnē nō quidē vt potētia actuā sꝫ ad agere vt
forma p̄t⁹ inclinat ad formā posteriorē, sicut grauī
tas ad deorsū. ¶ Ad illas cōditiones quattuor dice
tur q electio est ex cōuenientia operationis ad potē
tiā ꝛ obi circa qō est operatio que cōuenientia est ob
tenta ad potentiā inquantū recipit actionē ꝛ nō inꝑ
fum cuius ea. q: factio sola vt facto nunqꝫ est delec
tatio. Et ideo pper delectationē nunqꝫ ꝓcē nonere
rationē ꝓncipij actiui. ¶ Similiter facilitatio expe
ditio ꝛ impetus dꝑ pōnt rōne passi. q: passus potest
difficulter recipere quando nō est dispositꝰ. ꝛ impe
dite ꝛ tarde vel nō ꝑmpte. Et ratione indispositio
nis passi est ibi difficultas tarditas ꝛ idispositio ergo
agens pōt expedite ꝑmpte ꝛ faciliter agere ꝓpter
dispositionē passi ꝛ bitus est talis dispositio in passo
Sñ igit dicitur q nō est difficultas ad patiendū q
passus est sūme dispositꝰ. ¶ Rndeo ꝙ per abnegati
onē cōtrarij ē dispositio. fed nō per rationē dispositio
nis cōuenientis. ¶ Exempli de ligno sicco ꝛ neutro
ligni quidē neutrus esse sūme dispositꝰ ad caloz
priuatiue. ſper carentiā cuiuscunqꝫ dispositionis op
posite. nō aūt sūme dispositꝰ positiue per positiones
dispositionis cōuenientis. qualis est siccitas. ¶ Et i
ista cōuenientia esset cū sensu ligni siccū delectabili
ter caleſieret. nō sic ligni neutra q: nō sic simpliciter
sibi cōuenit forma recepta. ¶ Ad aliud de inclinati
one posset dici q: telinat sicut forma p̄t⁹ ad suscepti
onē formę posteriozis, sicut grauitas inclinat ad ese
deorsū. erā sm eos qui dicunt grauitatē respectu de
scensus nō esse ꝑncipiū actiuū. nec os sic passiue icli
nans esse rationes ꝛ recipiendi formā ad quā inclinat
sicut nec grauitas est ꝓncipiū receptiuū vbi. ¶ Ad
aliud de scientia dico ꝙ scientia per quas anima re
ducit se potentia essentiali ad accēitales; est species
intelligibilis ipsius obi. ꝛ de illa dicēdo ꝙ ipsa est ꝓn
cipiū actiuū respectu cōsiderationis. fed illa spēs nō
est bitus de quo loquimur qui est qalitas ꝑfectiua
ex actib⁹ frequenter elicitis ista enim spēs precedit
naturaliter ꝑnium actū elicitū ex habitu. nō tñ est ille
ſ elicer ista spēcies ꝓsset esse radicata in intellectu
ꝛ cū fuerit radicata ꝓsset dici habitus. nō tñ est ille
habitus q generat ex actibus frequentib⁹ sicut dicti
est. ideo ꝙa verba que loquūt de spē tanq̄ de bitu ꝓ
cedūt ad intellectū bujus qōnis. nec etias illa que
accipiunt scientiā ꝓ ista spē. distinctio istoz bituū
scilicet habitus qui ē spēs intelligibilis ꝛ habitus in
tellectiui ꝓprij dicti patebit in 2ª li. di. 3ª. q. 4.

¶ Per hoc apparet ad illud q̄ adducit de esse quo di
co q̄ scientia stricte accipiendo ꝓ habitu acquisito
er speculationib⁹ nō ē ꝓprie quo speculamur sꝫ que
da inclinatio ad facilitē ꝛ delectabilitet speculandū
illō ad quo vt ꝓncipio actuo er ꝓte obi speculamur ē
spēs intelligibilis ꝛ. ¶ Ad aliud dicit ꝙ bitus intellect⁹
ꝑfectus dicit pōt q: inclinat ad ꝑzarim. si q illa ꝓpatis
fit ei⁹ vt ꝓncipij actiui sꝫ sit ter mīnatiue ad ei⁹ esse
aut vel ipsius ꝓfectio vt ꝓncipij actiui sicut. electio
recta ꝓactice cactiue elicit ꝙ volūtate ꝛ nō a pudētia
q tñ ē bitꝰ ꝑfic⁹ ꝑfectꝰ ipsi⁹ electiōis q: inclinat ad
ea: ils nō sit ꝓncipiū actiuū eius.

Ad argūmēta Alia adducta p 5ª opi. q̄ est 6ª in
ordine q̄ videt ostēdere q bitus moralis in
quantum ē virtꝰ ē ꝓncipiū actiuū ac⁹ inq̄ū ē mora
lis. ¶ Rꝰ q bōitas moralis in actu vt ꝓdictum est
est integritas omnium cōditionum in actu ꝛ circūsta
riarum: ꝛ hoc ꝓcise vt ille cōditiones dictantur a
recta ratiōe debere inesse actui: simpliciter ergo est
necessarium ad bonitatē actus moralis q eam ꝓce
dat dictamen completus ratiōis cui certo dictami
ni conformetur tanq̄ mēsurato. mensure: sed non
oportet illud dictamē esse ab habitu intellectiuo ali
quo modo puta pudentia: nec illum actum cuius
men dictamini elicit aliquo modo ab habitu moza
li appetitiuo. Simpliciter enim dictamē recte ju
ꝛ edit pudētia: quia per ipsum generatur pnus gra
dus pudentie: ꝛ ita simpliciter recta electio pcede
dit habitum moralem: quia per ipsam ꝓcedentem
generat vt⁹ moralis in ꝑmo gradu. tunc igit in ꝑmo actu
recte q̄ dictat sine pudētia gnāra ꝛ recē moralit elī
cit sine virtute moali generata. ēt pudētia ex ꝑmo
actu vel ex altis ꝑlib⁹ recte dictatibus gnāta ima
gis elicinat ad ꝑfilia dictamia elicieda, ꝛ ad recte cō
cludēda cōclusiones syllogismoꝝ practicoꝝ de oib⁹ cir
cūstātijs q̄ debēt ee in actu eliciendo. Sīc virt⁹ mo
ralis gnāra post ꝙm actū magis inclinat ad act⁹ elici
endos siles illis er quib⁹ ē gnāta. ¶ Intelligēdū aūt
q̄ illud qd quāt⁹ ad virtute moali ē bōa q̄litas de q̄
rone vt ē absolute talis q̄litas nō est cōformitas ei⁹
ad pudētiā: posset. n. eadē q̄litas gnāri ex actib⁹ fili
bus in eadē spē eliciētis sine pudentia: imo cū rone
erronea si inesset. ſ. ista qualitas q̄ gnār ex istis acti
bus sm ſpēs nāe nō est virtus ex ꝑ q̄ ē q̄da q̄litas: ſ
ad ſ nēcio requirit ꝑformitas ei⁹ ad pudētiā. vel
qd ē ꝑfectio ipſ⁹ coexistia cū pudentia in eodē opante.
ſ q̄ē sine pudētia inest sine rōne: ſ. bitus ille nō manet
ex ꝑformis pudētie si inesset: sicut bitus abstinendi
gnāt⁹ er actibus factis er rōne erronea ſ. ꝓtū ē ex se
nat⁹ ēt ex cōformis pudētie: ſ. pudētia nō insit qđ
ad modū ail⁹ dit⁹ gnātus er actib⁹ excessiuis nō ē na
tus ee cōformis. qñ igit q̄litas q̄ nata est ee ꝑformis
pudētie coexistit cū ea tūc nō solū hꝫ cōformitatē ap
timdinalē sed actualē ad pudētiā: q: ad illā inclinat
vt ergo dit⁹: ꝛ act⁹ elicit ꝑm inclinatione ipsoꝝ bucuū
bituū ē bon⁹ moralit. q̄ ē ēt elicit⁹ ꝑm ictinationem
illius sole⁹ q̄litatis q̄ ē malꝝ virtus moralis pudētia
nō coexiste in eodē opāte nec inclinate ad actū illum
nō ēt act⁹ ille bon⁹ moraliter. Sic igit ꝑs q̄ ista qli
tas q̄ ē malꝝ virt⁹ moralis q̄ ꝑbꝫ cōpletiue rōnes
vtutis moalis: q: coexistit pudētie ſ. hꝫ puden
tiā qñ ist ſicut cā. 2ª ad ꝑmū. ꝛ hrspecu eiusdē esse
ctus cōis eliciēdi ab eis: tūc. n. pudētia ē q̄ſi cā por
ē bit⁹ moralis ē q̄ſi cā posterior. Itē ät due cāe ſit cō
curētes ad actū eliciēdū. ꝓt ei tribuere bonitatem
moralē qđ nō posset solus bitus bonitatē ad elicia tribuē ſi eēt
fine pudētia ꝛ vel sine rōne erronea tribuere quidē mo
ralē bonitatē ē tribuere q: formitatē ad rōnē recte ma
ꝛ bitubit qualitas illa nō ēt boc q̄ q̄litas ſolū. ſ. q: i
cāndo coexiſis pudētie ſit inclinatꝰ: ꝛ igit q̄ ista q̄li
tas q̄ ē ſ ēt virt⁹ ex ꝙ ē vt⁹ nō bꝫ cālitatē ſpāle respectu
bonitatis moalis in actu: ſed tm ex boc seq̄ q̄ ē virt⁹
q: virt⁹ bꝫ coexistia cū qua dā alia cā cūdē effectus actus: q̄
cā simul cōcurrēs ad eliciendū actū ꝑfectū illi actui
bonitatē moralē, q: formitates moales ſibiꝑti, ſed
adhuc tñ habit⁹ ist nulla cālitates hꝫ respectu actus
ex ista rone que est coexistia eius cū pudētia: ſed tm
ex rōne nāe sue vnde ē bec q̄litas. Et ideo nullo mō
est cōcedenda cālitas aliqua ſpālis bitus vnde mo
ralis vltra illam que cē debet ibi vnde est ille habi
tus. Et ē aduertendus q̄ ista bonitas vt attributur
pudētie fic inclinati sicut dictum est in ꝓncipio non
necessario cōuenit habitui pudentie nec soli ſ actui
illi qui natus ē esse actus pudētie qui est dictamen
rectum. ſi enim illud mīsit ꝛ fm euz tanq̄ ſm men
sūrā appetit⁹ appetat rectus est actus moraliter. Et
ſi illud dictamen rectus non inesset: ſi pudentia in-

esset fm quas intellectus posset recte dictare: adhuc actꝰ elicitus sine dictamine recto nō esset recte bonus. Itaq; prudētia qñ non inest sufficit ad actus morales dictamen recti: qñ aūt prudentia inest ipa non sufficit sine actu suo elicito: et ita ista scientiādē quas tribuit prudētia actui morali tribuit mediante actu proprio prudentie.

Ad illas igitur auctes adductas p. 5ª. via que videnf sonare q̄ virtus vnde virtus effectiue cāt bonitarē moralē actus et primo ad illā de. 1° arbi. opus eius bonum redditur. Ideo q̄ vel reddit inclinādo: hoc sibi cōpetit in eo q̄ hoc qualitas in ispa natura. vel q̄ hoc non sufficit. fic. n. inclinaret sine prudētia. reddit igit virtus ē. 1. vnde coexiis prudētie. reddit q̄dez in suo gñe cāe. q1 vt cā fcda. 2 hoc virtute cāe superioris. q̄ est prudētia. Si igit teneaf.ꝫ via pura ꝺ actuitate bitus. nō recidit actuie sed vt cā partialis et fcda. Si aūt teneaf. 4ª via tunc reddit q̄ modū inclinationis. 2 hoc nō ex sibi solo q̄ ipsa inclinat fed ex hoc q̄ ipa vt cā prudētia virtue inclinat. ¶ Ad aliud de moderari dico q̄ virtus moralis non moderaf actiue passio nem quasi cā fcda ad obiecto faciat ee minoꝛ. obm. n. delectabile prius nāt mouet fm vltimū fui. fꝫ ba bitus pōt facere obm min⁹ puenies portite bituare. q̄ po⁹ nō bituare sicut grauī dilcōueniēs ꝑ surfus ma gis q̄ coꝛpoi neutro. Is q̄ sui ad ee pm⁹ actiuus delectibus. Ita potētie fm se suenies ēt aliq̄ delecta bile excessiuū, potētie aūt bituate p habitū inclinātē ad actus moderatos ē dilcōueniēs vel nō ita ē cōue nies illud delectabile excessiuū. ꝛ p tanto q̄si p repu gnātiā formalē vel virtualē ad habitū habit⁹ discon uenies vel accedēs moderaf ne delectabile imode rate delectet. Et ex hō nō sequit aliqua actuitas hꝫ sicut nec hūi ditas in ligno. Is ipsa moderet ne igni ta imoderate calefaciat vel vehemēt sicut coꝛpꝰ cis. ¶ Aliter pōt dici q̄ virt⁹ moderatur passionem nō ias facta sed fiendas p20 quato inclinat potētiam. 2 hoc cū prudētia coexistere: vt fugiat imoderata de lectabilia que nata mouere interne delectabilia imode ratas ? non admittat nisi delectabilia que nata sunt moderate delectare. ? in hoc moderatur non quidē delectationes inexistētem minuendo: sed imoderatam que inest prevcuendo. ¶ Ad aliud q̄ sine iustitia non poteſt quis operari iuste: dico q̄ in primo ac tu quādo ēt dictamē recti gñalis prudētie. ? p̄sona fis electio alicui⁹ iusti ibi nō tñ ēt iustitia ꝫ iuste opat eligēs. fꝫ ꝫ intelligi q̄ nō iuste sine iusticia opat fm oēm ꝑfectionē fm quā posset aliqs iuste operari quaꝛ vna ē delectabilitas ꝛ facilitas in opando. q̄ nō cōpetit potentie nō habitmare sicut habituare.

D primam questionē vī ee opi. mgri q̄ solus ſpūſcus inertis sine aliquo bitu medio informante volūtates mouet ipam ad actus meritorius aliter q̄ mouet aiam ad credere ? sperare mouet mediatibus bitib⁹ fidei ? ſpei. ? ita dinegaſſe oēm charitatē creatā. ¶ Pro hac opinione ꝑ aūt quadꝫ vijs. ꝑ accipit ex imp fectione fomē vel bitus vel nō necessitate ad mouēdū. ¶ Alij argūt ꝙ fic. ſicut ſe bs acꝺ nālis ad nālē biti⁹ ſine acquisitꝰ. ita vī ſe bie actuſ bit⁹ infuſi ad bitū infuſū ꝫ bit⁹ acquisit⁹ trī facilitat ꝛ tribuit delectabilitē opari ñ ät dat ipa ſbiam act⁹: ſic ꝑs in. q. ꝑecēti. ꝙ ſil bitus infuſ⁹ tri tribuēt delectabilitē opari. aut ſaltē illū tribu eret ſi ineſſet. ꝙ peccator ſit iuſtificat⁹ ꝑ nō dilectabi litē elicit actū diligēdi deū. ita. n. vī ei difficilē reſiſtē virtūs ꝛ ſtiuatio bonoꝝ opꝝ ſic ei erat ꝑcis. vī nō multo facilius q̄ ꝗuis ꝑ pugna ꝛ victoriā paſſionū acq ſicit aliquē bitū ꝑm⁹. ꝛ tāc delectabilit opaf: igit ſi ē ali

quis habitus infusus illi iuſtificato. quia illo delectabiliter operaremur ſi ineſſet. ¶ Preterea ſi oſten deret bonū ſupnaturale volūtati ꝛ puris naturalib⁹ volūtas illū ſufficient amabit quāfficiēter hꝫ obſ ꝑ poſitionatū ſ. appoſitionatū. q̄ nō requīt aliqd habit⁹ ſuius ad diligendū bonū ſupernaturale. Aſſumptus probaf qꝛ ſi minus. bonū oſtenſū volūtati nāli poſt diligi. q̄ ꝛ maius bonū. ergo ſi ex puris naturalib⁹ vo luntas pōt aliquid diligere pōt diligere ſummū bonū ſi ſibi oſtendat. ¶ Preterea actus ille diligēdi qui eſſet illi⁹ habitus ſupernaturalis eſſet etiā ſupernaturalis: ? ita crearēt inmediate. ſupernaturalia. nō ꝓpoꝺicunf ineſſe q̄ aliquā maratione de aliquo ſ. tñ q̄ creatione. ſi creāf act⁹ igit nō ꝓſupponit aliqd ſue creationi. ¶ Preterea. habitu cōtingit vti cū ſa bens voluerit. 2menta. 3. de anima 2mento. 7. fed experif quiſq; poſſet illo habitu vti cū voluerit. nō enī cū voluerit pōt faciliter ꝛ delectabiliter elicere actus feruentes amandi deū. ſicut patet de cōtem platiuis qui q̄ſq; experiunf ſe magnā deuationē ha bere q̄ndoq; etiā cū equali conatu minoꝛ vel nullā. ¶ 2ª via accipit ex hoc q̄ ſpiritus ſanctus ſufficiat mouere ſine habitu vbi agnit ꝑmo ſic ꝑma cauſa pōt per ſe illud q̄ pōt ſcḋa que ſecḋ a eſt tantū° cauſa coagens vel accipit. 2 mat. 03 ꝑma pōt per ſe quecū que pōt ſcḋa que nō eſt de eſſentia rei hoc actu. ſo poſt per formā ꝛ materiā in cōpoſito. enim. ꝺ° nō pōt facere cōpoſitū ſine partib⁹ intrinſecis cōponentib⁹ ſed habitus ſi ineſſet nō haberet cauſalitatē neceſſa riā reſpectu actꝰ niſi aliquo modo in rōe cauſe agen tis. ſaltē ꝑs q̄ nō formalis nec materialis de qua igit tur cauſalitas eius erit extrinſeca. igit quicquid pōt ſ. cauſ⁹ bm care in actu boc pōt ſine bitu. pluralitas ſi neneceſſitate nō videf ponenda q̄ ſuperfluit. q̄ ſ. ¶ Preterea volūtati hiti habitū ad boc q̄ agat fm il lum 05. ſ. cooperari alioquin nō eſſet cā ꝑima in oī actione creature nō ait cooperaf quia voluntas ba ber iſti habitū q̄ tūc voluntas creata vteret iſpi ſan cto vt cauſa2ª ? ſ. nō eſſet cā ꝑma ſed quaſi cā ſcḋa reſpectu volūtatis habentis habitū q̄ deꝑmina ret ꝑ habitū volūtatis ad coagendū volūtati ſ. eon uerſo. q̄ cooperaf volūtati. ꝛ volūtas fm illū habi tū operaf. ſed eque pōt ſpūs cooperari volūtatiin il lo ꝓximo inſtanti nature volūtate nō habente cha ritatē ſicut hāte ? ꝛc. ¶ Preterea. filiꝰ dei ſic ē vnꝰ nē nature q̄ operabāt opera illius nāe. itaq; illi actus vere dicebant eſſe filij dei vt eſt habitꝰ ſi ſpecialis agentis. Et ti nibil ꝑ boc derogaf aſſumpte nāe quin ipa eſſet ꝓncipiū ſuaꝝ operationū. ergo a fimili ſpiritꝰ ſancꝰ pōt aliquo mō vniri volūtati vt ipe agat opera volūtaꝫ. nec ꝑ boc derogaf nāe volūtatis i aliquo vt ꝓncipiū operatiui qñ ipa poſſet eſſe ꝓncipiū ſuarū ope rationū. ¶ Preterea intellect⁹ ꝛ magis paſſiuus q̄ volūtas ꝛ minus actiuus igif magis indiget aliquo actuante ad boc q̄ poſſit in actū ſuū ſ. ponitur poſſe ſi viſionē beatā abſq; omni forma informante ex boc ſolo q̄ entia dei eſt ſibi preſes quaſi p modū forme ergo multo magis volūtas pōt in oēm actū ſuū ſine forma informante ꝑ boc q̄ ſpiritꝰ ſanctus ſit ſibi quaſi forma ad diligēdus.

Contra iſtas concluſiones ſine ſit fm intentiōs magiſtri ſiue nō arguif ꝺuab⁹ vijs ¶ Prima accipit ex iuſtificatione peccatoris ſine acceptatione diuina. ? boc abſq; actu elicito. ¶ Se cunda ex rone actꝰ meritorij. ¶ Prima via arguit ſic peccator ante penitentiā eſt iuſtus. ſicut ſcriptura dōtter vocat peccatoꝛ iuſtuſti ē liberati a peccato iuſti. ? boc arguit iuſtitia eiſ ſit formaliter ſpuatio nō pōt aufferi ab aliquo niſi ei ꝺ° habitus oppo ſitus. q̄ia ꝓiuare ꝓiuationem eſt habitum pone

re. q. 1 sunt in meditate opposita circa aptū natū 4°. meta, anima est apta nata recipere institiā ergo ille insti ficat? qui factus est de iniusto iustus recipit habitus oppositi illi priuatiōi. si enim ibil ineffet sibi forma liter nūc ēs pius nō magis caret ea priuatione ēs pius caruit. ¶ Preterea. peccator an penitentia est in dignus vita eterna post penitentiā est dignus. nō est aūt dignus nisi per aliquid formaliter sibi inherens cui ēs regulas diuine iusticie indicat vita eterna reddenda. 2 nil tale prius habuit. igit aliquid positiuus ē formaliter in ipo per qō est dignus vita eterna.

Preterea: deus nō accepat per peccatū ad vitā eternā: iustū nī acceptat. Nuero quid ē acceptare ad vitā eternā boc nō est, velle volūtate beneplaciti beatificare pro nunc. q: tūc beatificaret statim ē boc velle iustū ēm dispositionē ēm quā nūc habet esse digna talī premio quem pus nō voluit ee digna. ¶ Ita diuersitas nō pōt poni vt videat in voluntate diuina. q. nihil ē ibi nouū q: imutabil. nō igit boc erit nisi ppt diuersitatē a parte illius. q: illo eodē mō se habente voluntas diuina eodē mō vult ēm se habere. Confirmat ista ratio q: voluntio diuina que est eio vnus actus in se ēs ratione oppositorū actuū. sue distinctoū absq; omni distinctione obiectoū. cōnotatorū boc est velle diuinū nō est velle quo quod bene placiti vel nolle. nil illa oba distinguunt alioquin cōtra dictoria erūt vera absq; omni distinctione causante ista veritatē ergo cū deus velut istū iustificatū ad alia quid ad qō nō vult peccatoē ppter qđ diuersitatē dicit. diligere iustos. 7 odire peccatores in scriptura

Secunō: q ista distinctio sēm rōnē ex parte voluntionis diuine necessariaq requirat distinctionē actuales ex parte ipsoīs obiectoū. aliter igit se ēs iste in se quando dicit dilectus a deo vel acceptus ad vitaz eternā aliter qū odius. Peritimo ēm ista via arguit sic. q: nihil adiual est in anima illi? post penitentiaz ēs ait. nō videt q: aliq; aliter mō se beat ad deū nec de us ad ipm q: nō videt ibi ee aliteras ppter mutatiō nē aliqua ex parte dei facta. ergo si cōcedat sicut vi detur necessariam q: aliquo modo aliter se habet ad deum 7 econuerso boc est propter mutationē ipsius. 7 ita aliquid infiet sibi formaliter de nouo nō ab infinitū ei de nouo fides 7 spes q: manēt ista peccatoze. ēs charitas. ¶ Posset argui ēm ista via. q: se? offensus peccatori pus 7 postea penitenti remittur offensas boc nō est per mutationē aliquā voluntatis diuine sicut in me pōt ee q: remitto offensā. igit boc est ppter boc q: ille cui remittitur offensa aliter se ēs in se. Sed istud argumentū nō ccludit sicut pate bit in 4° dist 6. q. 1. vbi dicet q: pus natura deus remittit offensā peccatori q: det ei gratiā. ¶ Tende argumenta si qua valent ēm ista via accipienda sunt et iusta acceptatione passiua ordine siue dignitate ad vitā eternā que cōuenit instificato 7 nō peccatori sicut argutū pxius nō aūt ex sola remissione offense q: ō sēm se est minus q: iustū ee. ¶ Et sēda via arguī sic. nihil nisi formaliter agere aliqua actione nisi principiū illius actionis sit forma agentis. bacc pīt ex eo de anima vbi ex b q aia ē quo viuimus 7 sentim? ccludit q aia est act? 7 forma sic agētis. igitur cū opatio meritoria sit volūtatis vel hominis per voluntatez operantis sequitur q illud quo meritozie agit sit forma eius. boc autem quo meritozie agit non potest esse pura natura. quia ex solis naturalibus posset meritorie agere. quod vt erroneū pellagii. igit requirit aliqd supnāle: non fides vel spes ps. quia manēt in peccatore. ē charitas. Preterea nulla actio est in pātē agētis nisi ipm beat formā ē: quā possit agere. Si. n. per aliqd tm extrinsecū coassistēs sibi qō nō est in pātē eius possit agere talis actio non ēt pātē eius sicut nec coassistētia illi? extrinseci ē in potestate ei?. sed spiritualiū sanctum coassistere volūtati nō ēm pātē volūtatis sicut nec vlr actio cāe supiozis ēt in pātē cāe inferioris igit si sit sola ista coassistētia posīt agere. 2 nō beatin se formā qua sufficiāt posit ee prima in actū meritozii: segtur q actus meritorius non erit in pātē ei?. qō vī incōuenīs. ¶ Preterea si psistanctus mouear spāliter volūtate in actionem meritoziā: segtur q illa motio est creatio alic? in pa volūtate. 2 respectu illius volūtas non hēbit aliqđ causalitates. fed tūc accepta est passiua. igit vel istud ē act? diligēdi, 2 ita segtur q act? diligēdi nullo ēt in volūtate vel istud ē aliqđ nāle pcedēs actū diligēdi 2 illud voco bitū. q: effectio p?o: actu q accipit in po rētia bituali vī ee bitus. ¶ Preterea. 4° nō minoz ēditas ē pīs ad illū q: posset ee quecūq vnio. 1. f. ad volūtatē. q: in eadē na. sed pp illā ēditatem nō dī pater opari aliq filio. sicut ps ēm Aug. 7. de tri. c. 1. vel. 4. q pater nō sapit sapiētia genita. ergo nec multomagis volūtas dicet aliquid operari propter vnionē ipīus tantū accepti ad ipsam.

Solutionem

huī? quēstiōis tria sunt videda: primo si debeat poni aliqs habitus supnāturalis gratificās naturam beatificabilem. Secō si simpliciter sit necessarium talem habitum poni ad boc q talis natura beatificetur. Tertio qd circa boc senserit ma gister propter tria que sibi imponuntur. Quantum ad primum articulus poterī dici q: nullo actu qđ experimur: quia nec ēs habitantis actus. nec ex intentione actus nec ex ipa voluntate. sicut ēpe rando nec ex ordinate fiue rectitudine morali actus possimus ꝑcludere aliquē talē habitū supnālem ineffe quia quocūq; istoz dato posset aliquis habēs charitatē cognoscere certitudinaliter se ee in charitate ex boc. 1. q actus illi sibi experiret ineē: vel actus fic in ēdum sibi ineffe: vel fic delectabilit vel facilit ineē vel recte rōni cōsonē. Nō aūt q in ꝑcludi et ex tu vel ex aliqua ꝑdictōe ipī? ac? talis bit? in effe etiā q: vel actus pōt ee sola potentia habere ola ꝑdicta ocurrēte rōne recta ficut tenendo q̄tā vias in ꝑcedēti solutione posīta. vel ꝑ si ocurreret istus aliqs ppter aliqđ cōditionē ꝑdictaz posīt iste ee aliqs habit? acquitus. posset. n. amicitia acq̄sita tāta intentionē actui dare ficut cā 1° cāp poteria vī pacientia et charitate posset ēt tāta facilitatē 2 delectationē tribuere. posset ēt habitus ista cōsonus ee rōni recte q actus elicitus nulla ꝑditionē euidēter apparēte bereet equa necessario cōcludere ēm elici ēm bitū supnāles. Si dicas subito mutat? voluntas vī itēē facilit 2 delectabilit ognetur. q ēm modo sono supnāli rōni. boc ad dictam fidei. q ipōt ita subito acquirē bitū amicitie ordinate cōsonā fidei. igit ēs habitus aliqđ nō acquisitū quo ad ēsito agēdū inclinaē. Rndeo. volunta ꝑ sat subito mouere actus ad actus nobiles q subiat tota liter ptāt ei?. q: ficut dicit Aug. 9° retractationū. c. 12. nihil tā ē in pātē voluntatis q ipa voluntas: igit ex tali subitatione nō pōt cōcludi ꝑpositū.

¶ Dico igit q: vltra oēs cōditiones ꝑdictas. vel ex alterā intentionē act?. delectationē facilitationē in agendo rectitudinē fiue bonitatē 2 cōformitatē rōni recte fiue recte ēm dictam ꝑdictā fiue ēm dictam fidei: vel ex tali vltra ingā bec oia credīt ee vna cōditio actus. vs q ee acceptabilis. sic nō q quada cōmuni acceptari one solum modo quatenus acceptat omnem creaturā rum. vel quo etiam modo vult actum bonum cultum peccato. alioquin nō esset ab ipo. sed acceptantiae ēpālī. q ē in volūtate diuīa ordinatio bui? actus ad vitā eternā tāq; meruti 2 digni ad ꝑmiū boc mō credim?

etiã nãm nostram beatificabilẽ iustã̃ esse bituliter
accepta hoc ẽ qñ nõ actualr operaẽ adhuc tẽ volũ
tas diuina eã ordinat ad vitã eternã tanq̃ dignã tã
to bono ꝫ sub positione quasi bituliter in se pter
hanc acceptationẽ natura beatificabilis bituliter, et
qñ nõ egat ꝫ pter acceptationẽ actualẽ acẽ eliciti
a tali nã, os ponere vnum habitũ signãlẽ quo bẽs
formaliter accepter a deo: ꝛ quo actus elicit? et? ac
cepter tanq̃ meritoriũ: sic enĩ̃ non videt accepta
ri nã vel actus sine aliquo habitu informãte: q̃ sicut
signũ est nõ vi de? albã volitioné ẽm rõnem habet
de eo multo modo diuersificato: nec etiã act? vt ac
ceptabilis deo videretur esse in su potestate agenꝫ
nisi illud quo formaliter agereꝫ sic esset forma eius.

Sed dubium est qualiter habitus iste sit ratio accep
tandi naturam ꝫ actum. ¶ Ratio quidẽ acceptã
di naturam videtur esse ficut quidam deco: nature
complacẽtis volũtati diuine. ꝫta q̃ sine ponatur ha
bitus iste actiuus siue nõ actiuus ex hoc solo q̃ est ta
lis forma deco nature ꝫ omnis animam potẽs esse ra
tio acceptandi naturam: sed ad actus acceptationes
plus requiritur q̃ ꝫ agens habeat hunc decorẽ spi
ritualem: alioquin habens talem habitum non pos
set habere actum indifferentem aliquem nec pecca
re venialiter: quod est inconueniens. consequentia
patet quia meritum ipsorum tollit illum decorẽ ope
rantis: ꝛ ita vtrinq; esset acceptum actus acceptã
retur ex solo decore operantis. ¶ Poterẽ igitur di
cere q̃ iste habitus pter hoc quod est decor spiritu
alis etiam est inclinans ad determinatos actus: et
hoc sine non actiue sim quartam viam positas in so
lutione precedentis questionis: sine quod magis vi
detur actiue sim tertiam viam que probatur primo
quia aliquin videretur q̃ sine illo posset haberi act?
intensiũmus diligendi deum, ꝛ hoc tam in via cõ
patria: ꝛ ita beatitudo: quia in illo instanti nature in
quo elicitur actus a principio actiuo si sola voluntas
esset principium actiuum, ipa esset principium inq̃
tum actiuum, eque perfectus sine sibi habitu sicut cũ
habet: quia potentia posset equali conatu agere vtꝛpa
tet. ergo perfectissimus actus diligendi sine habitu
tali haberi posset. Secundo probatur idẽ quia aliq
quin non videretur verum esse quod dicit Aug. de
libero arbitrio: q̃ gratia se habet ad liberum arbitriũ
sicut sessor ad equũ, quia sessor actiue regit ꝛ mouet
equum qualiter vult: nec etiam illud quod dicit in
epistola ad fratres, volũtate q̃ quit concomitante
non preeunte, pedissequa non dominãs. nam aut? et
volũtas pedissequa gratie si ipa gratia nullam cau
salitatem haberet. Sed tũc est vlterius dubium de
isto vtrũ cõparato ad potentiam operantem qua vi
deliceꝫ istã debeat dici prima causa ꝛ que secunda.
Videt enim et ex dictis q̃ gratia est causa prima. Sed
oppositum ostenditur, primo q̃ potentia vtiturhabitu
ẽ non econuerso. Et secundo quia actio non esset libe
ra si gratia esset prima causa, voluntas enim natura
liter moueretur, quia gratia naturaliter moueret: ꝛ
sicut volũtas nõ libe mouereꝫ, ita nec libe ageret, cũ
nõ ageret nisi q̃ mota. Tertio: vt videtur voluntas
semel habens gratiã numq̃ posset peccare, quia cau
sa secunda semper sequitur motionem cause prime,
nec potest moueri ad oppositum illius ad quod pri
ma causa mouet. Quarto voluntas est illimita
tioz ad actus quam ipse habitus. illimitatio autem
ad plures effectus videtur competere cause superi
ori. ¶ Hic potest dici ꝙ in actu meritorio de quo est
sermo oto considerarẽ 03: vs illud quod precedit ra
tionẽ meritorii: in hoc gradu includitur ẽ intentio
actus ꝛ substãtia ac? ꝛ rectitudo moralis. vltra hoc
videro ꝛ tpiaz rationẽ meritorii qõ est sic ẽ acceptus
a diuina volũtate in ordine ad primũ vel acceptabi
le ẽ fine dignũ acceptari. ¶ Doz? membra veri?
esse ti act? esse cõplete meritorium per aliquid qõ ef
set in merente. acceptare enĩ̃ nõ est in ipso? est ac
tio diuina, actio ãt diuina nõ videt per se requiri ad
meritũ nõ etiã probat quia respectu huius accepta
ri videt esse meritũ, nã aliquis actus ditus esse ac
ceptari aliquis alius nõ: igit anteq̃ intelligat acce
ptatus est aliquid in actu quo dicitur esse ti acceptari: q̃
tũc est in ipso ratio meriti fal tẽ respectu acceptatio
nis. Contra ratio meriti nõ habẽt cõplete nisi ba
beat ratio digni vel digne ordinabilis ad primũ
quod est beatitudo ẽ hoc digne ẽm iusticiã; cõmu
tatiã sine retributiuã: sed quicunq; ex? solus i
trinsecus agenti nõ habet hũc cõdinẽ hoc enim de
nõ posset ei qui sic operatus est nõ retribuere beatitu
dinẽ, nisi iniuste eã sibi sibi traheret hoc aũt est falsum
ergo talis ordo ẽm iusticiã est ex sola volũtate diui
na gratuite ordinãte: ꝛ ita ratio meriti cõplete erit
er ordinatione volũtatis diuine illius actus ad pre
miuum. ¶ Et quod adducitur pro secundo mem
bro ꝙ actio diuina non est de ratione meriti.

Respondeo, relatioin actione mererentis ad actionẽ
diuinã ẽ de ratiõe meriti: q̃ relatio nõ est sine act?
one diuinna. ¶ Si dicas ꝙ tunc nõ ẽ potestate me
rentis mereri: sicut nec in potestate eius est illa ac
tio diuina. ¶ Similiter principalius erit dei mereri
ꝙ mel ꝙ principalius in meritis est ex? actione diuina
¶ Ad primã dico ꝙ act? qui est meritus est in potesta
te mea ꝛ impositã influentia generali si habeo vtuz li
beri arbitrij ꝛ ꝙ gratiã sed cõpletio in ẽ ronẽ meriti nõ
est in potestate mea nisi positiue: tamen sic dispo
sitiue q̃ ex dispositione diuina sequit sequit illud cõ
pletiuũ ad agere meũ sicut sequit animatio
ad organizationẽ facta a causis naturalis. ¶ Ider ẽdẽ
dico ad. 2m. q: licet principalꝫ. i. vltimũ ꝛ principalius
in merito sit a deo non sequit tamẽ ergo deus mere
tur q̃ meritũ ẽ actus potẽtie libere ꝛ sicõm. deũ gra
tie elicitus acceptus a deo: vt primi abilis beatitudi
ne ꝛ ita mereri est sic agere: deus aũt non sic agit.

Contra: salẽ principalius in merito ẽ in deo. Rndeo
si principalius dicat vltimũ ad quem actus est fi
dicaꝫ, prima realitas vel perfectio realitas negaꝫ.
q: actus est ab substi membro q̃ act? pius natura ista accepta
tione passiua ꝛ magis ens ea. ¶ Ad illud qõ sedo ad
ducit pro 3o deo membro q̃ act? mererur acceptari.

Respõdeo in hoc est ratio meriti ẽm quid quia non
est ordinatio act? ad beatitudinẽ ẽ ad primũ iusti
tiã reddendũ, ꝛ tali actu, sedeẽ q̃ acceptatio ꝛ
passiua diuina nõ includit in ratiõe meriti ẽm quid
sicut nõ requirit in ratiõe meriti de cõgruo, quõ at
tritus mereẽ iustificari. Et q̃ õ dicti sit: ẽ inteligen
dũ de acceptatiõe eterna qua deus ab eterno pre
dens bunc actũ et talib? principijs elicitendi voluit
ipius esse ordinatũ ad premiũ ꝛ ita actu volitatis sue
ordinãdo ipũ ad premiũ voluit ipsum ẽ meritus q
tũ scõm se cõsideraꝫ absq; tali acceptatione diuina
fm stricta iusticiã nõ fuisset, dignus tali premio ex in
trinseca bonitate quã haberet ex suis principijs. qõ
ps q: semper premiũ est maius bonũ meritoꝛ iustiti
cia stricta non reddit melius pro minus bono. ideo
bene dicit ꝙ semp deus premiat vltra meritus cõ
dignũ. vlr quidem vltra dignitatem actus qui est
meritus qua ꝙ ille act? sit cõdignũ meritũ hoc est vl
tra natura ꝛ bonitatẽ act? intrinseca ex mera gratui
ta acceptatione diuina. Et sore adbuc vltra illud
ad qõ de cõmuni lege est actus acceptandus quãdo
deus deus premiat ex mera liberalitate. Ulterius
sicut in actu meritorio sunt duo predicta. 1. sba actus
cũ rectitudine; ratio meriti sic habitus gratie est cũ

dam qualitas ꝛ preter relationẽ illã quam habet ad rõnem recẽ inquantũ est habit⁹ bonus formaliter habet specialẽ relationẽ ad volũtatẽ diuinã accepta tem ipsum vel subiectũ habẽs q ipsũ habitus illẽ fm̃ habitãs; inclinat actus ad actũ fm̃ habitantia. ⁊ hoc actiue vt causa partialis tenendo tertiã viã in p̃ cedenti solutione p̃cipali. ⁊ in hac causalitate habit⁹ est causa scḋa. q potentia ca p̃ma. sicut dictũ est in solutione p̃cedẽti de habitibꝰ cõiter ⁊ potentia ponẽs do habitũ actiũ. ⁊ hoc p̃bant ratiões hic adducte. Sed accipiendo actũ cõiter ratione matꝛis potest dici q̃ p̃cipaliter illa conditio cõuenit actui ad habitũ ⁊ minus p̃cipaliter a volũtate magis enim accẽptat actus vt dignus p̃mio. q. est elicitus a charitate q̃ quidẽ est a volũtate libere elicitus quãus vtrunq; necessario requiraꝛ. ⁊ exemplũ huius p̃ponit de diuisione alicuius corporis mediãte cultello. ipsa quidẽ diuisio absolute magis est a potẽtia motiua diuidente q̃ a cultelo. ⁊ ip̃otentia motiua fortior velotius diuidit. sed ramẽ in inquantũ hec diuisio cõparat ad vltiꝰ fin̄ ratione acceptabilis vt cui placeat. magis attribuit cultello q̃ leuitas partiũ diuerſarũ que placet vltiꝰ magis est p̃acutie instrumenti q̃ ex efficatia virtutis p̃cipaliter diuidẽtis. Similiter sonus magis est ex p̃cussione corporis sonãtis. q̃ ex p̃cussiõis ordine. ⁊ tñ vt acceptabil auditui magis est ex ordine p̃cussionis q̃ ex efficatia potẽtie p̃cutientis: imo posset esse efficatior vis p̃cutientis. ⁊ tñ omnino nõ acceptaret auditui q: nõ eẽt sonus armonicus. Aliud exemplũ: si enim pater eẽt causa p̃cipalis respẽsus filij. ⁊ mater minus p̃ncipalis. in ipsa pot esse causa p̃ncipalior filij inquantus diligeꝛet. vel diligẽtibꝰ alicui hoc est q̃ filius magis diligat. q. est matris vt signentis q̃ q: ꝑtris vt signentis. ⁊a de⁹ p̃t ordinasse aliquem actum acceptare tanquam digni tali p̃mio vel accepta bile. vel acceptandũ esse. quia ad illũ actũ inclinat habit⁹ aliquis vt p̃ncipium actiuum eius partialẽ. q p̃ncipalius per hoc acceptaꝛet. vel acceptabili fit q̃ quia est a reliqua cã partiali. ſcḋm igit hoc pot exponi illud Augu. charitas est sicut ſeſſor ad equũ. Et illud etiã q̃ voluntas respect⁹ gratie pdite equa est nõ p̃meita. hoc q̃dẽ verũ est respectu actꝰ inquãtus meritorius est. sic tñ inquantũ est illa actꝰ in habitanta. Et p̃mũ exemplũ esset ꝺ⁹ idem vel simile si equus esset liber ſ ſeſſo⁹ per modum nature esset dirigens equũ ad certũ terminũ magis placere pot ſeſſor hoc alicui ordinare volũtati cursus equi ex hoc q̃ est cõm inclinatiõe nãlꝭ ipsius ſeſſoris ad certũ minus q̃ ex hoc q̃ equus vi sua motiua velociter cursꝝ ceret tñc etiã pollet equus ex sua libertate ſeſſoꝝ de tacere vel p̃ferre eius ordinatiõi in terminũ. aliũ ſe mouere. ⁊ in primo q̃dẽ fieret equus omnino non acceptabilis quia non habeꝛet ſeſſoꝝ propter quꝫ acceptaꝛetur a tali volũtate. In ſcḋo licet equus talis esset acceptabilis nõ tamen cursus eius accepta retur. quia non esset ſecundum ordinatiõnẽ ſeſſoris.

Hoc modo in p̃posito: voluntas enim est quali equus liber. ⁊ gratia quaſi ſeſſo⁹ per modum nature inclinans ad obiectum per modum determinatꝰ ſecundum huius inclinationem cursus volũtatis placeret aliter non placeret sicut quando est peccatum veniale. vel actus indifferens. quando autem ſeſſor adiuꝝtur. quo ad ſit per peccatum mortale omnino ipsa voluntas fit displicens. hoc etiam modo volũtas ẽ p̃decẽssa. q. nõ ſe ipsa determinate inclinat ad terminũ pp quã inclinatiõnẽ actꝰ accẽptatur sicut gra inclinat ⁊ volũtas p̃t illud gtiipare a gra. q: cõpeni gre magis per ẽntiã q̃ ſibi. ⁊ in hoc ipa gra cã ſcḋa tñ in eliciẽdo actũ volũtas hꝫ p̃mã rõnẽ motiui. ita q̃ in cãndo aliq̃d intrinſecꝰ actui nõ fit volũtas ſcḋa cã. ſꝫ in eẽndo pp q̃ actus accẽptet. q̃ dicit respectũ eius ad exterioꝝ. facta q̃pe poſitiõ eſt p̃ q̃m p̃cipalius ẽ effectꝰ p̃ter te illi effectui ali qua relationẽ ad extra ꝙ minus p̃cipialit ẽ pp cãs ẽt minus p̃ncipalẽ. sicut ꝓs in exẽplis supꝛa positis. Hꝫ aũt ⁊ habitus ille sicut ⁊ glibet alius habit⁹ moralis inclinare determinate ad oẽm suc ad finem ex virtute obi quã aliquo⁹ participat. nã licut bit⁹ affectꝰ habitꝰ aliquo⁹ in ſe obm̃ pis tãꝫ ſub rõne obi intelligibilis. ita bit⁹ moralis ſ⁹ quodãmodo obm̃ in ſe ſub rõne boni obligabilis. ⁊ ita licut ille hꝫ virtutẽ; obi quodã modo agere ad p̃tiam obiectiꝰ. ita ille virtute obiectiũ modo cõtenti bꝫ inclinare in oẽm. ⁊ ex hoc apparet quom̃odo habitus magis determinate inclinat ad obiectũ q̃ potẽtia. qꝫ determinatius inclinãt obiectus. Et fm̃ hoc esse posset dici q̃ illa cãlitas partialis que attribuitur habitui comuniter fibi ex ea parte qua obm̃ dicitur actiũ ꝛespectu actiõis ꝛnon ex ea parte qua ꝓ⁹ dicit actiua q: magis bitus vis ſuã bꝫ rõbiecto q̃ determinate includit q̃ ex ipsa potẽtia. Et ſi tunc arguatur ſicut argumtum fuit in p̃cedenti ſolutione q̃ habitus determinat. ⁊ inclinat potentiam. q̃ ca prior. fm̃ quẽ alibi.

De secundo articulo dico

q̃ deus de potentia absoluta bene potuiſſet accepta re nam bñficabile ꝛ accẽptabile ſpãs pdcã extẽ im pris nãtibus. Et ſili⁹ actũ eꝫ ad quẽ eẽt inclinatio eius mere nãlis potuiſſet accẽptare vt meritoꝛius. Sed nõ reditur ita tũ ꝙ ſuiſſe q̃ nam pma ꝛela eẽt⁹ eius ſic accẽpet. q̃ actiõ pur⁹ nãlis nõ ẽt meritoꝛius ap ꝓpinquat ꝛetro pelagiã. ideo verũ ſilius credit q̃ accẽpet nãm ⁊ actũ eius tãꝫ meritoꝛiũ q̃ bitum ſupernãtẽs. Sed ẽ duplex dubitatio. vna q̃ aliq̃d in nã creata posſit ẽe ꝛõ quare acceptaꝛ a volũtate dumina vel absolute vel tali mõ cũ nihil in creatura ſit ſuf ficiẽs ꝛ ꝺ⁹ ad hoc. vt ꝛdeatur q̃ ꝺ⁹ ſic. Alia q̃ ex cõſcriptis ei⁹ nõ ſequi ſili⁹ ſili⁹ ẽt ſuiſſe q̃ ex cõſcriptis ei⁹ nõ ſequi

simo habitui: nō sic ꝑ̄ actus credēdi ⁊ sperādi attri
buī immediate illi habitui ꝑ quē. ſ.ſ. inhabitat ꝑ̄ ipſ
fectionē ipſius actuū. ⁊ ꝑfectionē illius habitus ꝙ̄. ſ.ſ. in
hitat mētes. ihe. n. ds ē ita ꝑfect⁹ q̄ nec in ꝑsa eua
cuēt q̄n aia erit ꝑfūdi cel. tūc. n. nō manebit credere
ſperare. ſed bene nō actus ꝺ̄. Aug. facilit. p magſ. nō
q̄nullus habitus ſupnālis formalr gratificās aiam.
ſ̄ q̄ nō alīq̄ ab isto q̄ ſ.ſ. inhabitat aiam eo⁹ q̄ ba
bit credēdi ⁊ sperādi alīq̄ ⁊ ab habitu quo inhabitat
ꝛ hoc patebit ſoluēdo rōnes q̄ adducūt ꝙ̄ ꝑma ꝑte. q
C 2m̄ hoc igit non vī mgr̄ discordare ab aliis niſi qa
vel ponat gratiā aliū habitum eē a charitate vel ſal
tem vicat ſtātē habitus qui realr eſt gr̄a formalr eē in
volitate ⁊ nō in eſſentia anime. q. tūc non inhabita
ret. ſ.ſ. ꝓ habitū vnū quaſi radicales ꝛeſpectu fidei et
ſpei vt ꝑmo infuerit. ſ̄ inhabitaret ꝑ habitū forma
liter informantem voluntatē; qui quodam ordine
nature eēt poſterio: fide eſpe. ℔ ꝛtenendo eundem
habitum eſſe realiter charitatē ⁊ gratiaꝫ: vtrus ipſe
habit⁹ informat eſſentiā anime ꝑmo. ⁊ ſic a. ſ.ſ. in
habitante eſſentiam anime ſtuāt virtutes informā
tes potentias vel ſit in voluntate formaliter tam ꝑ
ſuppoſitis fide ⁊ ſpe in potentijs. de hoc in ſecūdo li
bro diſtin. 27. ſaltem charitas non videtur alius ba
bitus realiter ab iſto ꝑ quem ſpiritusſanctus inha
bitat animam. ⁊ ita non ſic ſpiritusſanctus ꝑ habi
tum medium aliūm ab illo quo inhabitat mouet ad
diligēdū ſicut mouet ad credere ⁊ ſperare.

Ad argumenta principalia

Ad ꝑmū dico ꝙ̄ argu. Aug. ſic tenet omnis diligens
ꝑximū diligit dilectionē ſuā formalr ſi cōuertit ſe ſu
per illā. omnis aūt diligēs dilectionē ſuā formaliter
diligit ſpūm ſanctus. ⁊ ꝓ̄ in ordine ād̄i erit maior
in ſyllogiſmo ꝑpoſitio ꝺ̄. ꝑbatur ſic. q. ois ordinate
diligens minus bonus magis ds diligere aliud ma
ius bonus: ꝓcipue q̄n in minori nō eſt ratio diligibili
tatis niſi a maiori bono. dilectio aūt mea formaliter
eſt mus⁹ bona ds. dilectio illa bona ꝑ̄ctiuꝫ q̄m eſt
ſpūſanctus. q. ꝑcīe ab illa dilectione illa habet ratio
nem diligibilitatis. R ratio ergo augu. ds diuitis du
os ſyllogiſmos: ſic diligens dilectionē actu diligit
dilectionem ꝑ eſſentiam. ℔ diligens ꝓximus
diligit dilectionem actu: ꝙ diligens ꝓximus diligit
dilectionē ꝑ eſſentiam. ℔ deus eſt dilectio ꝑ cēn
tiam. ꝙ. ꝛc. Jhūd̄ argumētum augu, ꝓbat deū eē di
ligendum. ⁊ nō tamē q̄ſi ſit dilectio mea formaliter.
nec q̄ in me ſit in me alia dilectio formaliter. ne
bē ꝗppe intelligi ꝑ duo ſyllogiſmi in argu⁹ aug. quoꝝ
vn⁹ ē iſte. diligēs frēm diligit dilectionē ꝙ̄ formaliē
diligit. iſta ātē dilectio ꝓcipiata. ꝙ diligit dilectiōes
ꝓcipiata. Alt⁹ ali⁹ ſyllogiſm⁹: diligēs dilectionem
ꝓcipiatā ds diligit dilectionē ꝑ ēntiā: de⁹ ē dilectio
per eſſentiaꝫ. ꝙ. ē. De 2⁹ argu⁹ eſt⁹ vs de bono excel
lētiſſimo ꝓpter q̄ arg⁹ⁿ fit ſ̄: nulla bonū creatū eſt
excellēs ꝑ̄ charitate creata. ꝙ charitas ē ꝑfectio ſim
plr: nō ex rōne ſui includēs limitationē: ꝓ̄ia iſta ꝓ
bat: q. in oi bono q̄ nō ē ꝑfectio ſimplr eminēti⁹ eſt
aliud bonū in creaturis q̄ formalr ē ꝑfectio ſimplr:
vtī⁹ ois ꝑfectio ſimplr formalr ꝓpter. ſ.ſ. eſt ꝺ̄ ipſo
ē bonū ſimplr excellētiſſimus ac ꝓ ꝺ̄ de⁹ q. de⁹ ꝺ̄
re ſcripta. ⁊ ita excellētiſſimū bonū eſt⁹ ē de⁹. igit. ſ.ſ.
eſt ꝺ̄ bonū excellētiſſimū ſimplr: ē ois ꝑfectio ſim
plr. ſ̄ cū ſtat q̄ iſta ꝑfectio ſimplr in nobis ſit ꝓpri
pata. ⁊ alia ēntiaſ ab ipa ꝑſona diuina q̄ ē ꝑfecta
hac ꝑfectiōe ſimplr. C Absolute q̄ argu⁹ aug. ꝓ̄ ſuppo
nunt vna verū q. de⁹ ſit formalr dilectio. ⁊ formalr
charitas. ⁊ nō ſm effectiue ſicut ꝺ̄ ipſe. vſpo⁹ meā
q. efficit patiēta tanq̄ ꝑfectionē ſimplr: ⁊ nō ſi cō
uēnēt ſibi formalr ⁊ charitatē efficī aia ⁊ dilectiōes

tāq̄ ꝑfectionē ſimplr: ⁊ ideo ſibi formalr ꝓueniēnt
q̄ad modū alīo modo facit bonitatē alio modo bo
manitatē ex hoc quippe q̄ facit humanitatē nō ſeqꝫ
q̄ ſit formaliter bō ſed tm causa effectiua bōis ſed ex
hoc q̄ efficit bonitatē ſequit q̄ ſit formaliter bonitas
⁊ratio eſt q̄ ois ꝑfectio ſimplr ꝺ̄ ſe ipa ſit in cēnſuro
reducēd̄ ad causā formaliter habentē iſtā ꝑfectionē
nōſic de ꝑfectōe limitata ℔ q̄ faciūt iſte auctori
tates ſic intellecte ad ꝓpoſitū magiſtri. C Rño q. il
le habitus quo inclinat anima ad diligendū merito
rie eſt ꝑfectio ſimpliciter in tñ vī ⁊ iſta ꝑfectio ſim
pliciter cōueniat formaliter ſpiritui ſancto: ſeqtur
q̄ iſte habitus poſſit eſſe immediatus habitus reſpe
ctu dilectionis q̄e eſt ꝑfectio ſimpliciter: ⁊ ꝑ ſ̄
ſpiritumſanct⁹ vr inhabitās ꝑ iſtū habitū mediati
us cauſat illus actus. ⁊ ſic credere vel ſperare reſpectu
quoꝝ nō poteſt eſſe aliqua cauſa ꝓxima que ſit ꝑ
fectio ſimpliciter. Sed cōtra iſtā ꝛſponē argu ſic:
videf ꝓmo q̄ ꝓpoſitio ſit falſa cui inſitꝫ ℔ q. oi
perfectione nō ſimpliciter in creaturis emin entior
ſit ſine perfectio aliqua perfectio ſimpliciter: q̄ videf
enim habere iſtantiā de eſſentia ſuꝑ̄mi angeli que
non eſt perfectio ſimpliciter: ⁊ tamen nulla res no
bilior: illa videtur eſſe in tota creatura. C Preterea
male videf ratio ⁊ intentio aug. adduci ad ītētionē
magiſtri: quia ex ꝓma ratione habeē ꝙ ſpiritusſan
ctus eſt formaliter dilectio per eſſentiam. Et 2ª ba
betur ſi quid vs ꝙ ſpiritusſanctus eſt bonus ex cha
ritas per eſſentiā: quō ē er hoc inferꝫ q̄ non eſt in no
bis aliqua dilectio habitualis ſiue charitas alia ab
iſto habitu per quem ſpiritusſanct⁹ ds inhabitare
Iſte quippe habitus quo ſpiritusſanctus inhabitat
vel nō eſt perfectio ſimpliciter ſed aliqua limitata
vel ſi eſt nō ſequit̄ quin alius habit⁹ ab iſto poſſet po
ni ꝓximus ꝓncipiū diciendi actū meus diligendi
meritorie. nā iſte actus eſt limitatus ⁊ perfectio li
mitata. C Aliter poteſt dici de ratione aug. ad ꝓ
poſitū magiſtri. C Ad aliud ꝓs quomodo charitas ē
bona per partiꝑationē ex. di. 8. q. 1. vbi expoſitus eſt
quō ſoma ſimpler participat causam ſuam.

Ad argumenta ꝓ opinione que imponit ma
giſtro que vs negat habitū ſupernaturalē gra
tificantē. Ad ꝓmū dico q̄ iſte habitus ſimplici
ter dat acceptabiliter operari ⁊ ꝛtā ad aliqua acti
uitatē reſpectu actus ſicut aliqua cā ꝛ reſpectu eius
ſed nō dat delectabiliter nec̄ faciliter que cōueniūt
habitui acquiſito inquantū diſtinguīt ab infuſo per
hoc q̄ acquirit̄ ex frequentia agere. Ad 2ª C Iustꝰ
aliqui dicant volitates in puris naturalibus nullū
actum poſſe habere circa obiectū ſꝑnaturale vtiꝫ
tamē hoc improbatū eſt di. 1. q. 4. Concedo igit q̄
poſſet habere actū circa tale obiectū oſſum ſiue nu
de ſine ꝑ actū fidei: ſed iſte actus circa obiectū oſten
ſum a fide nō eſſet meritorius q⁹ nō eſſet ſm inclina
tionē illius habitus ſm quē ſolus de⁹ ꝓpoſit acce
ptare actū. nec etiā in ꝓia eſſet beatitudo q⁹ nō ēt
a ꝑfectus ſicut poſſet haberi a tali potentia ſi eſſ
perfecta ꝓportionaliter habita ſupernaturali.
Et ſi obijcias q̄ ille actus circa diuinā eſſentiaꝫ vtiꝫ
poſſet eē ita ꝑfectus q̄ totaliter quietaret voluntatē
q. elicere eē ſm totū conatum eius ⁊ per cōſequens eē
ſet beatificus. ihūd etiā videf q. talis volitas ba
beret quicquid vellet ⁊ nihil vellet male. hoc autē
eſt eē beatus ſm aug. 13. de tri. c. 5. vel. 15. C Rño q
non ſolum illa voluntas non eſſet beata quia non ha
beret quicquid vellet eo modo quo deberet velle:
deberet enim velle acceptabiliter diligere ⁊ hoc nō
haberet: ſed etiam non eſſet beata quia non haberet
actum ita perfectum ſicut competeret ſibi in gradu
nature ſue: nulla enim potentia habitualis poteſt ba

bere actum ita perfectum sine habitu sicut cum habitu. Imo ꝙ to potest ꝛ effectio: tanto minus pot hic actus, ppo tonabile sine habitu, ꝙ non si careat habitu, q: ex quo ē istis, ppo ꝙ ꝛ gomentū duaꝝ potentiaꝝ in equalium ad habit⁹ proportionaliter perfectos erit aliqua proportio arithmetica: ꝛ ita simpliciter magis deficiet potentia perfectior si nō perficiatur per habitum ꝙ potentia imperfectior. ¶ Quod etiam additur ꝙ habet quicquid vult. R⁹ non tanta volitione quanta potest ordinate appetere illud obiectū potest enim ordinate appetere habere illud tanto actu ꝙ tñ ꝛ ordinate ꝛ nō potēte ꝛ bitus, proportionalis sibi ꝛ non tñ ita ꝛfecto actu sicut optest sibi ex puris nālib⁹. nō aūt habet ꝑmo mō: ꝛ tñ 2⁰. ¶ Contra illud vi ꝙ tñc nulla volitas cēt trā ꝙ nō bēret charitatē maximā cui⁹ ē capar, ſtim ē maior illo qui potest hic esse in puris nālibus. ¶ Ad 1ᵐ dico ꝙ volitas infinita ꝑ actum in ſe ē minor ꝙ ideō tale tota perfectione habit⁹, ꝛ tñ nulla ꝑfectione minorē dat actū. q: nō intelligit informari habitu, sed potēta finita nō includit ꝙ tidentitatē habiti, ꝓportionalē sibi, ꝛ tñ ꝑt deficere a ꝑfectiōe sibi cōueniente in agēdo: si nō ꝑficiatur habitu. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ actus iste nō creat sequēla ꝓprie de creatiōe, ſi ꝙ respectu eius cōcurrit aliqua cā ſcda actiua, creatiua aūt est ſoli⁹ agētis ꝙ mi ſine cā ſcda, tñ ꝙ ꝑ ſſuppōnē aliqō receptiuum ipi⁹ actus, puta volitas, in creatione aūt nihil ſuſcepit ꝑ ſſuppōne, nā igit. di. ꝙ ē ſupnālis creaꝝ, ſi cōcedat de oi actu ꝑ ſupnāli, nō os ꝓcedere. de ſupnāli q ē act⁹ ſcds. q: ad ipm cōcurrit potēta creata ꝛ in rōe actiui alig⁹, ꝛ in rōne creatiuī ꝑ ſe ſupnālis in rōne ſome ſue habit⁹ ꝓcurrētis ad ei⁹ ꝓductiones. ꝛ nō immediate exercet. Aliꝫ pōt dici ꝙ act⁹ nō ē ꝑe ſupnālis; q: ꝛ ſi habit⁹ ꝑ ſſuppōnē ſit a cā ſupnāli immediate, nī ille ponit in eē ꝛ cā nālis respectu ſui act⁹: et ideō act⁹ ꝙ ꝓducit ꝑ tālē habitū non ē ꝑe ſupnālis. ita nālit pōtē dicī ad actū ſui forma ꝙ ſupnāle, ꝓducit ſicut ille habitus ad actū ſui forma ꝙ ē mere nālis, ita ꝙ vola in ꝓductione forma ꝛ nō causat nec excludit diſtinctionē eaꝝ in ꝛpatiōe ad ſuos effect⁹. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ē tm ꝑtē volitaꝫ nō impedire vri iſto habitu. ꝛ qñ cā ecclī conatu opat volitas: habit⁹ ecclī ſibi coopat q: bit⁹ ex ꝑte ſui agit ꝑ modū nāe: nec tñ ſꝑ erit ecclīs delectatio ꝓpria actui ecclīō, delectatio ꝙpe ē ab obo qō attigit ꝑ pectū. ꝛ tñ ab ipa potēta agente circa obm. nūc aūt qñ obm nō ē ꝑpis in ſe ſꝫ in enigmate ꝑt ab obo delectatio diuerſimode cāri, nūc plus, nunc minus. ꝛ actus circa ipſum ꝛ ꝙque intensius ſemper elicitaꝫ ex equali conatu. ¶ Quod igitur dicitur de contemplatiuis verum est de deuotione, hoc est de delectatione conſequente actum, non autez de ipo actu amandi elicito, qui quandoque est intensior, et magis meritorius, licet ipſum ſequatur minor delectatio vel quaſi nulla. ꝛ quandoque minorem actus ꝛ in ſe ꝛ in acceptatione diuina concomittatur maior delectatio ad alliciendum parvulos vt auidius ſequantur illud cuius dulcedinem ꝓgustarunt.

Ad primum de secunda via

concedo ꝙ ſpiritusſanctus ꝓteſt actum causare im mediate in voluntate ꝛ tanquam a ſe creatum acceptare tāq; dignū vita eterna. ſed nec tūc ille act⁹ eēt volitaꝫ vri ꝑtē et⁹. nec credim⁹ ipſ⁹ talē actū acce

ptare: q: diſpoſuit actū liberi arbitrij ꝛ qui eēt in potestate eius acceptare. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſpiritusſanctus cooperari tanꝫ ad calefaciendū nō eſt miraculū cooperari aūt aque frigide ad calefaciēdū, ſi ſit finē ꝛ radictione poſſit ſibi cōperere aliqua cauſalitas re ſpectu calefactiōis hoc eēt miraculū. Ita dico in ꝓpoſito ꝙ ſpiritusſanct⁹ cooperari volitati habituate ad actū elicendū ſm illū habitū hoc ē de cōi lege q deus aſſistit cāe ſ ad ſui actū, ſed ipſius cooperari vo lunatati nō habituate eēt miraculū, ſi nī volitas ipſa poſſet operari. ¶ Dicit ꝙ ſpiritusſanctus operari vo lunatati habēti charitatē nō quidē ꝙ ipa charitate ſit ꝙ qualitas eius ſit cā ꝓioꝛ motus ſpīſanctū ad cooperandū: ſed ꝙ ſpīſanct⁹ ex ſua bonitate gēraliter cooperat ad aliū actū ad quē ſm formā ſuā ordinat, quē ſit diligere in volitate habituata. Cū igit dicit ꝙ pius cooperat ſpīſanct⁹ ꝙ volitas beat charitatem falſū: ſ nīſi intelligat de poſtate eminentie ſic de verbo tū actus ꝓpriꝫ verbi in natura diuina non erant in poteſtate illius boīs: vt ſpe iquantū homo poſſet mereri actū⁹ illius non enim ebsiſtus in boc nobis meruit ſi ſilius dei dum erat in carne creauit animas cus parte ꝛ ſpiritualeꝛ. Et ita ad ꝓpoſitū; non mereb itur voluntas mea ſi. f. f. quōcunq; cōſtitutus et cauſer in ea actū ſubiugendi. ¶ Ad vltimū dico ꝙ licet illud faciat difficilius tenentib⁹ ꝑ ſpeciē eſſe actus ꝑmus ꝛ reſpectu intellectus per quē intellectus poteſt in actum ſecundum ſicut ligniꝫ calidum calefacit calore quia ſi hoc eſſet verum eſſet difficile ſaluare ꝙ intellect⁹ nō inſormatus actū ſuū forma poſſet in operatiōes. ri ſ; ſili vā qui dixi 01. 5. bunus ſ mi ꝙ obm ſine lumine gloie in ipſo eſt ſicut ꝙ ipſe in ſe. cōcurrens cū intellectu ad cāndū; intellectionē nō facit aliꝫ difficultatē q: obm in ſe ꝑfis q̄o erit in prima ſufficit abſq; ol inſormatiōe ad cāndū viſionē vel ex ſe ſolo cū intellectu. ¶ Et ſi arguat ꝙ ſine bitu inſormāte poteſt eſſe viſio perfecta: ergo ꝛ fruitio perfectiſſima. ¶ Reſpondeo nullus negat cōmuniter in gloria habitum luminis gloie in intellectu, ꝛ ille ex parte intellectus poteſt poni cōsequēter charitati ex parte voluntatis.

Q

Irca augmētū charitatis. Suppoſito ꝙ charitas poſſit augeri: ſm illud aug. ad bonifacū. ¶ Charitas mereſ augeri vt aucta mereaſ ꝛ ꝑfici. ¶ Et ſm illud aug. 6. de tri. c. 7. vel. 8. In reb⁹ incorporeis ide eſt melius eſt q̄ maius eſſe aliqua aut charitas eſt melior; altera: q: eſt conceſſon det maius ꝑmus ꝛcntiale: ſ aliqua charitas eſt ma tor alia. ¶ Quero de mō augmēti charitatis: ꝛ ꝓmo vtrū tota charitas ꝑnis cōmunpat ita ꝙ nulla creatas eadē numero maneat in charitate maiōꝛ ꝛ minore. ¶ Oſtēdo ſic arguendo aliās ipa forma augeret ſubſtētiue: quia ipſa eadem manens transmutaretur de minori ad maius: hoc eſt falſum: quia forma ſimpler ſubiectum transmutationis eſſe non poteſt: ſecundum auctoritatem ſexto. principiorum: ergo non poteſt charitas ſic augeri. ¶ Contra ꝓimo de generatione auctum oportet manere: ergo ꝛ in augmēto quocunque non eſt corruptio ꝓcedentis.

Bonif. qli. ii. q 5. ci qō bus ꝛ dinarij

¶ Dicit ꝙ nihil charitatē ꝑfectis manet idē numero in charitate aucta: ſed totum quod ꝑfuit corrumpit ꝛ aliō idiuiduū ꝑfecti⁹ illo generat.

¶ Ad hoc ponit rō: qz terminī mot⁹ sunt incōpossibiles ex .5. phyſico. igit bui⁹ motus vel mutationis quo charitas augef̃ termini erūt incōpossibiles: ergo illud qō est infernus: aut qđ simpl̃ et incōpossibile terminō a quo. ℞ō: inclusa dē numero. Patet maf illa rō: qz ſicut in ſpēb⁹ ponit magis ꝛ minus ꝑ ter ordinē centi alīū ſpēi. ita vī ponēdū ſuo mō in i diuiduis eiusdē ſpēi. ſed ſpēs ꝑfectior q̄ vī maior: eſt ſimpl̃r alia nā ab imꝑfectior ita q̄ nihil dē numero nāe inferioris maneat in ſuꝑiore. imo ſuꝑior ē in ſe ſimplicior q̄ inferius. actualior: ē ꝑfectior: ꝑfectior: actualior: ſimplicior: ꝑ⁹ius formis ſb ſtātiarū ſegatarū. vñ de ē ſimplicissim⁹. ḡ in indiuiduis eiusdē ſpēi nihil imꝑfectionis idē numero manet imꝑfectioni q⁹ tūc ꝑfectior: eēt cōpositio: imꝑfectior. ⁊ ꝓbr maf: q⁹ ſi modo videf ponēdū magis ꝛ minus. in ſuba ſi ibi infinit in eadē ſpē ⁊ in acuite i eadē ſpē pcipun in illo acuſte. ſed qō nō ē mot⁹ ſ. ꝑter ꝑfectū mot⁹ in illa ſuba ponſ ibi magis oīno ad indiuidūā nō bīs in ſe mūn⁹ q⁹ aliq̄d ſit. ſ. q̄ esse ſimpler vel ſimplicī⁹ q⁹ ipm min⁹. ⁊ ſiſt ponēt in charitate ſm qua nō eſt mot⁹. ℟ cō. ¶ Contra iſtā poſitionē arguit. 6. vīs quarū ꝓma ſumit ex ꝓpoſitione formē in augmēto illī⁹ formę: ꝛ ſm illā vīa arguo ꝓmo ſicīs nō neceſſe eſt deū augere charitatē in illo inſtanti in quo elicit⁹ act⁹ meritor⁹ quo meret charitas augeri: nī pōt⁹ augere charitatē ita q̄ augmētū q̄ qđ meret ſimul rpe dēſq̄ act⁹ elicit⁹. ℰ ꝓbr arguo. iſte act⁹ q̄ meret augmētū charitatis ē meritor⁹. igit ꝑſupponit charitatē in illo inſtāti in quo elicit⁹: quero qđ nō iſtā nouā partē q̄ acgrit: q⁹ iſta ſegnr actus ſīe meritor⁹. ℰ ꝑſupponit iſtā q̄ peritebat: ꝛ q̄ nō ſi corꝛūpit illa in illa inſtāti. ꝛ tūc poſt ipm ſequit augmētū. ¶ 15 iſta rñſio oīno ſit impꝛobabilis ꝑ eo q̄ nō euadit difficultatē in aliīs. ꝓmo qđē q⁹ in virtutibus mōalib⁹ ꝛ intellectualib⁹ virt⁹ auger ꝑ actum elicitū. ꝛ nō q̄ act⁹ ille nō ē. q⁹ nō ē nihil cās: ℰ q̄ actus ille nō eſt tūc eēt nō augēdi habitū. ergo ſi tunc augmētū nō indiuidualis ꝛ cōpoſit indiuidui q⁹ pe fuit ſegtur ℰ act⁹ augmētatiu⁹ habit⁹ nō elicief ab habitu ſed a ſola potētia: q⁹ videf incōuenīēs: q⁹ tunc ſm dicta in ꝓcedēti. q. act⁹ augmentatiu⁹ habit⁹ eſt⁹ imꝑfectior q⁹ actus nō augmētatiu⁹ habit⁹ elicit⁹ ab habitu. ℰ ſi ēnā cōcedat cōclusionē q⁹ augmētatiu⁹ habit⁹ acgīt⁹ elicif a ſola potētia ꝑtis boc videaf ēē cōueniēs nōdū euadet hāc difficultatē ſpāl⁹ ſi ponaf ſpēs intelligibilis augeri ꝑ act⁹ intelligēdi q: non pōt ille act⁹ elici a ſola potētia circūſcripta ſpē. quia ſic patuit dict. 3. huꝰ ꝑmi nō ſufficit intell⁹ ſine ſpē ad actū intelligēdi elicēdū. ergo non pōt aliqua intellectio augere ſpēm q̄ elicif a ſola potētia. alia igit intellectio augmētatiua ſpēi ꝑſupponit ſpēm. ⁊ nō illīs in indiuidūā qō generaf. ergo indiuidui penitꝰ nō corꝛūpit. ℰ ꝓbr q⁹ neq⁹ intellectio augef ſpēm intelligibilē. Ultima inſtātia ad ꝓpoſitū eſt iſta. volūtas ꝑ actū ſuū pōt remuī tere actū intelligēdi q⁹ ꝓbaf quia pōt totaliꝛ corꝛūpere intellectionē ⁊ amouere intellectū ab hoc actu: ⁊ tū volitio illa remiſſiua intellectionis ꝓſupponit nec̄o intellectionē nō aliq̄d nouū ſ ſeq tur ipam volutionē. ꝓ igit aliq̄d ꝑcedēt ipam volitionē. ⁊ ꝑ ꝓs intellectio ꝑtis nō corꝛūpit⁹ per eas ſecūda via ē ex ꝑfectione illī⁹ formę ꝙ inducit per augmētū. vbi argu⁹ ꝓmo ſic. Jn actib⁹ augmētatiu⁹ habit⁹ act⁹ decim⁹ pōt ee imꝑfectio: ꝓmo. ⁊ tū ꝑ ſum act⁹ decim⁹ augef habit⁹ ad aliq̄d gradū ad quem nō potuit ꝓmo augeri ꝑ ꝑmū vel ſcm actū. qō non poſſet ee tū totū ꝑfectes cōſumpt⁹: q⁹ ꝑfectio ꝑmi vel ſecūdi act⁹ in ſe erat maior. ⁊ ꝑ ꝓs indiuiduū cui⁹ ſe neratiōne potuit ꝑm⁹ act⁹ ponit ee ꝑfect⁹ illo indiuat due in q⁹ potuit decim⁹ actus. ℰ q⁹ ꝑfect⁹ it illud q⁹ ſegtur decimū ꝑmā nō erit q: nouū indiuiduū generaf. virtute decimi. ſed q: ꝑfecti generato ꝙ actu ꝑcedētes aliq̄d addif. ⁊ ita manebit ꝑfris. Si dicaf q⁹ ꝑcedētes act⁹ elicitī a charitate manebīt ace ptationē diuina ꝛ nō in ſe nec in alio impoſſibile a vī vđ eis. nō ſoluit arg⁹ in acgitione habitualiū nāliū in tellectualiū. ⁊ ꝓ modū. ꝑma rō nō ſoluit in acgitibus nālib⁹. pono. n. q⁹ alicui calido in nouę gradib⁹ aduenīat aliq̄d calidum in gradu minori illud pōt aliquo mō intēdere calidū illud nouę gradus. ⁊ ꝑ ꝓs illō q⁹ ē in termino actionis ē ꝑfect⁹ calidit⁹ ad q⁹ tū ipſum agēs aduenīēs ⁊ augmētās. hoc eēt impoſſibile ſi eēt indiuiduū nouū generatū ꝑ actū illī⁹ calidi tam pūtis. ¶ Hec pōt euadi boc ꝑ ordinē gradūū puta q⁹ agēs pōt reducere ad gradū ꝑfectionē illō paſſum q⁹ ꝑfuit ſub aliquo gradu q⁹ nō potuit in ꝑncipio re ducere ſicut agēs pōt alīa paſſum q⁹ ꝑus ſuit organicū: ⁊ tū nō organicū nō pōt reducere ad ꝑfectionē⁹ tātam. ⁊ boc ꝑper ordinē formārū vel gradūum in forma ꝑper quē ordinē entiū eſſent ſub imꝑfectioī pōt ſtatim ꝑduci ad ꝑfectius nō ſic ſi nō eēt ſub illo gradu. Nō valet inquā hec rñſio q⁹ ſi caliduī. 8. gradūs intēdat calidit⁹ nouę gradus. ⁊ ita inceſſo fiat per calorie corꝛuptionē ꝑritis ⁊ generationē noui indiuidui. igit in illo inſtāti in quo generaf calidū. 10. gradūū genitī ſ reedit in ꝑfectione ipm generās q⁹ eſt impoſſibile. igit nōſi ſic augmentatio, tertia via ſumit ⁊ accipit in nālibus: in actione cōtrarij ꝓ ꝓtius calidū eſtim agēs in frigidū anteq⁹ corꝛūpat tot aliē frigidū remittit ipſum. ſi in ita remiſſione generaf indiuiduū. ſꝛo a quo generāte ſi nō fugiaf ad agens vle que fuga eſt hic irrationabilis nō pōt aſſignari aliq̄d ꝑticulare generās huius indiuidui: q⁹ calidus remittēs frigidū nō pōt ee ſe generare aliq̄d indiuidū frigidi. igit nec nouū remittīum. Quarta via ſumitur ex boc q⁹ pbs concedit eo mō motū in accidēbus quo negaf in ſbīs. ⁊ ꝑ ꝓs magis ⁊ min⁹ in accīdbus ſicut regrunt ad motū nō ſic in ſbīs. ſi aūt nō eēt augmētū in accēitibus nisi ꝑ corꝛuptionē ꝑmi ⁊ generationē noui: ⁊ tali mō ꝑ ꝓs ineſſet inuenīens magis ⁊ minus in ſubīs: igit nō ſaluaf magis mot⁹ q⁹ ibi. ¶ Quinto arguit ꝑ boc q⁹ nā ſub determinato gradu magis vel minus eēt ſpēs ad indiuiduā. ⁊ ſpēs inferior ꝛētra ſub ſpecie nāe. ⁊ ita nalia ſpēs nāe inte ſibilis vel remiſibilis erit indiuiduā ſeu ſpecialiſſima. ſꝛia ꝑma ꝓbatur. q⁹ quicqd dicit ꝑ ſe in qd de indiuiduis ⁊ eſt ꝑ ſe vnū eſt ſpecies cog. magis determinato gradu tali vel tali dicit in quid de indiuiduis ⁊ eſt ꝑ ſe vnū q: tota natura ſm bū̄ grauitē eāntialiter eſt eoꝝm que habēt nām in tali gradu. ⁊ gradus nihil addit q⁹ accidat nāe: ꝑ⁹ ergo q⁹ natura in tali gradu eſt ſpecies. ꝑs ētia q⁹ natura ⁊ tali gradu eſt minus cōmune ſpecie nature in ſe: igitur erit ſpecies nāe ⁊ ordine nāe. ℰ Negro ⁊ vltimo arguit ꝙ ſi ratio adducta ꝓ poſitione valeret cōcludet eēt modo de quo ſi motus ſit de quāto virtutis: ⁊ ita q⁹ quātum motis augeret nihil ꝓprie manet ide. ℰ in argumētatione ꝓprie dicta quantitas motis aucta nō remanet ee ſm quantitatē ꝓcedīte ꝛ ꝓ vltimo. ¶ Tandē ꝓ iſta poſitōe ꝛ cēdēdo ꝓpoſitōē ꝓ ita ē nouū indiuiduū ſpēi motꝰ aliq̄d ē ma iuſ ſic aliq̄d ḡēs ⁊ aliō idiuiduū q̄litat⁹ ⁊ ꝑtes ꝙ uat a remiſſo. ¶ 55 ſ bargniq⁹ duo vidēt̄ ſeq incō-

nenitia: ꝓmo ꝙ ſi rarefiat ſpēs vini erit quātitat mo
lis maio: ꝙ ꝑ⁹ ꝙ rarefactione concomitat maioꝛ
quātitas. ꝙ iſta quātitas ꝙ fuit vini nō manet poſt ra
refactionē: igit nec manet ibi ſanguis ꝙ non tenetur
cōter ibi ſanguis manere niſi ꝙdiu manēt accitia
que affecerāt vinū cōuertim. ¶ Illud inconueniens
qᵗ⁹ vider⁹ ex talis rarefactione nō poſſet eē virtu
te agentis nālis. vel ꝙ ageret ageſ nāle non ꝓſuppo
ſita mā aliqua vel ſubo. ꝑ⁹ qꝛ ibi non ꝓſuppoſit
materia ſubalis. ꝙ ibi nō eſt ſuba alterabilis. nec etiā
ꝑ ſupponit ibi quātitas eadē numero manens ꝑ
te ⁊ ti agens nāle pōt vr videt ſic rarefacere vel cō
denſare ſi tas ſpēs. igitur ageſ nāle pōt agere non ꝓ
ſupponendo aliqd in ſua eſſentia. ¶ Ad iſta inconueni
entia reſpondeꝫ ad ꝑmum ꝙ ꝙdiu manēt accidentia
ſiſ ſia illis que affecerāt vinū manet ſanguis. ⁊ ita
tem maneant eadē manēt ibi ſiſtia poſt rarefactionē.

¶ Ad aliud dicēdū ꝙ virt⁹ nālis pōt agere nullo ma
nente cōi ſub termino. nō ſū creat⁹ ꝙ ſ⁹ poſtea⁹ nāli
ordine ſegtur ꝙ ſua ſit non eſt in creatione. ¶ Ad tra
iſtas rōſiones arguit⁹ ꝙ cum quātitas illa noua nu
mero differat a peꝛſiſtente ⁊ nō alio mō differat quā
titas aque a quātitate vini niſi numero trīs. qꝛ nō ſpe
ꝑ⁹ ſegtur ꝙ ꝑpter talē permanētiā accitiū ſpecie nō
numero nō plus manet ſanguis ſub quātitate iſta no
ua ḡ manēte ſub quātitate aque ſi ibi eēt. ꝓpter⁹ eus
iſta quātitas noua nō magis inclinet ad affectū cum
vinum cuius quātitas fuit ꝓ⁹ ḡ ad affectēdū aquā.

¶ Contra aliā ſr̄ſionē vider⁹ eē inconueniēs ꝙ virt⁹
nālis actiua non ꝓſupponat in actione ſua ſubiectū.

¶ Preterea quero ꝙs vnū iſtoꝝ ſegtur ad reliquū
aut ſine actione nālis agentis ⁊ hoc ē manifeſtū inco
ueniens. ꝙ tunc agens nāle fruſtra ageret ḡ ſine eo
illud ꝓſa adeſſet. ergo non ſegtur niſi ḡ actionem nā
lis agētis, ſed tale ageſ nāle non pōt ponere effectū in eſſe
ſine cā mālī niſi poſſet creare ḡ repugnat nāli agen
ti. ¶ Preterea ſm hoc poſſet dici ḡ agens nāle eſſe
ctiue inducit aliam intellectiuā ḡ ipſa naturali ordi
ne cōſeqtur ad organizatione corꝑis: ꝑ⁹ hoc ſatur
cōter ꝓ⁹ inconueniēti.

Ad queſtionem igitur ꝓ⁹ /

ꝑt er rōnes imꝓobātes iſtā opinionē ⁊ ꝓcipue duaꝫ
vel tres ꝓmas teneo cōclusionē oppoſitā ꝙ realitas
illa poſitiua que erat in charitate minoꝛe manet ea
dem realiter in charitate maioꝛe, qualiter autē hoc
ſit patebit in ſolutionibus ſequētiū queſtionum.

¶ Ad argumētum in oppoſitum dico ꝙ nō ſequitur
manet forma eadē in idiuiduo perfecto ⁊ imꝑfecto:
ḡ ipſa mutat ſubiectiue qꝛ nō manet ſicut mā ſb for
ma: ſed ſicut natura in idiuiduo ſupra: qui quodli
bet in idiuiduum aliqd addit, ⁊ rō defectus cōcīpi
tie eſt: qꝛ illud quod eſt ſm vnius indiuidui natu
re, eſt etiā ſubm alterius indiuidui; ⁊ illud etiam eſt
poſſibile ⁊ mutabile ab indiuiduo in indiuiduū. ipſa
autē forma ſicut vnius indiuidui nō eſt ſm: ita nec
alterius; ⁊ ꝑ⁹ hoc nec mutabilis de vno ad aliud.

Oppoſito ḡ chari/

tas pōt nō corūpaī ab aliquo actu cha
ritas eſt ab aliq opi. de augumen
to charitatis. vtrū illud poſitiuū charita
tis peꝛſiſtētis ab aliq manet in augumēto ſit tota eſſentia
charitatis inferie. ita ḡ ſi ponere⁹ charitas inferia fine
ſubo nulla realitatē haberet poſitiuā in ſe eēntialiter
alia ab iſta ḡ ꝑfuit in charitate remiſſa. ⁊ ꝙ hoc mo
do realitas charitatis peꝛſiſtētis ſit tota eēntia ⁊ rea
litas charitatis aucte. ꝓbaꝫ ꝓmo: q. 8. meta. ſome
ſunt ſicut numeri quo ad hoc ḡ ſicut numeꝛus glibꝫ
addit⁹ numero numerū variat: ita glibet gradus in

forma additus variat ſpēm. ergo in eēntia buiꝰ for
me nō pōt addi aliqd manēte eadē ſpecie. Suppoñ
ḡ intēſa eſt eiuſdē ſpeciei cū remiſſa. ergo nō ad
ditur ibi aliqs gradus vltra realitatē ipſius forme.

¶ Preterea io. metha. c. penul. dicit ꝙbus ꝓ differē
rentie formales mutant ſpēm differētia graduū eſ
ſentia forme ſi eēt differentia formalis. ḡ &c. ¶ Pre
terea porꝓhyrius dicit ḡ differētia formalis non re
cipit maius nec minus eē ingt̄ vnius cuiuslꝫ rei
⁊ idē eſt neqꝫ intēſionem recipiens neqꝫ remiſſibꝫ.

¶ Preterea auctor. 6. ꝓcipiorꝫ. forma eſt ſimplici
⁊ inuariabili cōſiliens entia. ¶ Preterea ſi realitas
aliqua aduenit peꝛſitenti. ergo charitas aucta non
erit in ſpecie: q. includet aliquid accidentale nature
ſpecifice: vel ſi ipſa ſit in ſpecie ꝑ ſe nibil includit niſi
ptinēs ad nām ſpēi. ⁊ ita charitas minoꝛ que nō inclu
dit illū gradū non erit in ſpecie. ¶ Contra ſi charitas
maioꝛ non plus realitatis habēt ḡ charitas minoꝛ
nunc charitas cuiuslꝫ beati eēt equalis in natura
charitatis charitati ꝑf⁹. ⁊ ꝑm hoc ſlugu. 6. de trinit.
c. 7. In rebus inco ꝓporcis idē ſt maius eē qꝫ meli⁹
eſſe. charitas cuiuslꝫ beati eēt eque bona ⁊ meri
toria cum charitate anime ꝑf⁹. ⁊ ita ſo. eet glibet eā
eēntialiter beatus cum ꝓ⁹ ḡ ꝓmus eēntiale cum
det quātitati charitatis qꝫ eſt impoſſibile.

Opinio / innitens argumentis factis: ad ꝓ⁹

ma parē videt dicere ꝙ ſicut den
do forma ſubiectiue nō eſt magis ⁊ minus in forma
ſm ſe per realitatē additā. ⁊ q: ſm auctoritates ſan
ctoꝝ os ibi ſalutare aliquo mō magis ⁊ minus opoꝛ
tet ibi ponere magis ⁊ minus ſm ineſſe ipſius accī
dentis ipſi ſubo: qꝫ quidē ineſſe eſt ibi eſſe ⁊ ita ma
ioritas accidētis quantū ad ineſſe attribuit vel ma
iori ſubpoſitiōi ſubiecti: vel maiori amotioni oppo
ſiti indiuiduētis. ¶ Contra ſita opinionē arguo ſic:
ꝓtraria in ſumo ſunt incōpoſſibilia in eodē. in gradi
bus vo remiſſis nō: boc nō eſt niſi q: aliquid eſt in cō
trario intenſo qꝫ non eſt in remiſſo que eſt in intenſo
nō eſt repugnātia minoꝛ remiſſi ad remiſſius ḡ intē
ſi ad intenſum. ſed illa incōpoſſibilitas nō eſt ſubtrahē
do ad ſubm. nec ex habitudine aliqua ad ſubm. ꝓoꝛ. n
eſt incōpoſſibilitas ꝓtrariū in ſe ḡ ſit ꝓtrariū in ſb
iecto recipiente: quia enim ſunt incompoſſibiles in
ſe. ideo nō poſſunt recipi in eodem nō eſſuerſo. ergo
iſtud quod eſt ratio incōpoſſibilitatis in formis intē
ſis oppoſitis in ſummo eſt aliquid poſitiuū in eis ſi
ſe non trīs in eodē ad ſubiectū. ¶ Preterea idem
non pōt dis ꝓduci boc ſuppona. Item ſuppono ꝙ
impoſſibile eſt eſſe motum vel mutationē reales ſi
ne termino reali. Sꝛ boc ar. ſic in augumentatione
charitatis charitas minoꝛ eſt terminus a quo: ⁊ cha
ritas. maioꝛ eſt terminus ad quem: ⁊ ita eſt ꝓductio
realis. ergo neceſſario eſt ad aliquem terminum re
alem ſm ſecūdam ſuppoſitionem. ſed ſm primas ſup
poſitionem nō eſt ad realitatē que ꝓcedit ꝓcise.
quia idem non poteſt dis. ꝓduci realiter etiam ꝓce
dēs ſuit terminus alterius ꝓductionis. ergo ad
aliam realitatem. ⁊ ꝑ conſequens non poteſt ali
qua realitas habita ꝑ aliquam mutationem acq̄
ri. ergo iſta realitas que acquirit⁹ per modum mu
tationem intēſionis nō eſt eadē poſitiue ci⁹ ita ḡ
ſuit. q: tūc illud ḡ peꝛſiſtit realr acgreret. ¶ Pre
terea ſi forma eſt indiuiſibilis dat ſibi ꝙ eſt indiuiſibile
⁊ indiuiſibilr. nō. n. ſbm ē tale ſm formā niſi ḡ forma
ē tale. qꝛ. n. forma ē talis. ideo bis ē ē tale ſm eā
igit ſi forma ſit idiuiſibilis ꝓ ſe ipſo poſſibile eſt ſbm poſ
ſe dici mai⁹ ꝓ eā. ſ. dictio. n. ḡ ꝓ forma ſit indiuiſibi
lis in ſe. ⁊ tamen ꝙ ſubiectū ſit diuiſibile ſm eam.

¶ Preterea ꝓtra iſtos modos ḡbus ponit magis ⁊
minus in forma ꝓmo ꝓtra iſtū modū de oſpone ad

maius ꝛ minus. ſi enim eſt eadē diſpoſitio. i. ſm rationem vnius diſpōnis ad magis ꝛ min⁹: ita ē ſꝛma. ſegtur q in aliq̄ forma aſt magis ꝛ min⁹. Si autem ad aliquā formā eſt diſpō nō ſm rōnē vnius diſpoſitionis ad magis ꝛ min⁹ ſicut volunt aliq̄ dicere q in aere bumiditas eſt diſpoſitio ad maiorē caliditatē actꝰ. ꝛ ideo nō eſt ista maiorꝭ ſrā vna diſpoſitiōe. Contra hoc arguo. vna ſpēs ſm ſe tota videt habere in ſuſceptiuo rōnē vnius diſpōnis ſicut ſbm ſuſcepit̄ ſpēs eſt vnius rōnis ꝛ vnius diſpōnis. vñ ela diuidit vnius diſpōnis accēſus. nō diſpoſitionem vn⁹ rōnis ſicut ꝛ formā vnius ꝛ eiuſdē rōnis. q cir cuſcripto omni alio q̄ nō eſt diſpō ꝓpria pōt eſſe magis ꝛ min⁹ in indiuiduis eiuſdē ſpēi. ꝛ ita intēſio et remiſſio ſm formā illius ſpēi abſq; hoc q̄ ꝑcēdat tales diſpōnes cōtrarie ꝛoppoſite in ſbis. ꝛ tūc querit ꝓpius quare eſt aliq̄d nunc magis diſpoſitū q̄ ꝑius vt ſuis argūt. ¶ Poſtea ꝛ ſi ſuccēdat tales diſpoſitiones ad magis ꝛ min⁹ tūc nō erit motus vn⁹ ad intenſo ad remiſſum nec cōtra. nihil enim mouet ad remiſſum niſi quatēꝰ ꝑs diſpōnē ſtā cōuenientꝭ receptioni remiſſionis. intēſum aūt non ꝑs diſpōnē iſtam cōuenientē remiſſo. ergo o.s ad hoc q̄ poſſit moueri ad remiſſum q̄ mouetur ad diſpoſitionē cōuenientem. grad⁹ remiſſo. Et ita ops ad hoc vt ex intēſo fiat remiſſum q ꝑus fiat motus a diſpoſitione que ē in intenſo ad diſpōnem cōuenientē: gradui remiſſo ſ. ex intenſo fieret remiſſū ꝛ econuerſo: q̄d eſt impoſſibile q tūc nunq̄s eēt vn⁹ motus ab intēſo ad remiſſum nec cōtra. q nō bnt ide ſuſceptiui imediatum cōuenies actꝰ diſpōni. ¶ Alia via q̄ dicit de indiſpōne fuit. ꝙ motione cōtrarij indiſpoſitis vt dicunt̄ impoſſibile ē ꝙ aliq̄s indiſpoſitus maior vel minor ad charitatē. ergo oēs receꝑissent charitatē. eqle q̄d nō tenetur. ¶ Tertia etiam via querenē a q̄busdā de radicatione forme in ſbo videt̄ impoſſibilis. q illa radicatiōnē eſt aliq̄a forma abſoluta ꝛ habet ꝓpriā q̄ in tali eſt magis ꝛ minus. aut non. ſi non ſm rōnē reſpectꝰ videtur tūc q̄ nō poſſet habere magis ꝛ minus niſi ꝑ magis ꝛ minus in fundamēto. ſicut abſoluta ſon conuenit̄ in reſpectu niſi ꝑ fundamentum. Tunc etiam non ꝓprie ſaluatur forma intenſior. q aliquā nō forma minus radicata in ſubiecto poteſt eſſe in ſe intenſior. ſicut̄ nec q̄ eſt ex vtroq̄ dicit̄ q̄ eſt paſſio in terria ſpecie qualitatis pōt quādoq; eē intenſior rubore q̄ eſt qualitas paſſibilis magis radicata in alio ſubito.

Sqi. vt a. 1 de gꝰ. 14. q. 5.

Sqi. qꝰ 3. q. 9.

Ad iſtam queſtionem con/

cēdo precipue. ꝓpter tres ꝓmas rōnes contra iſtam opinionē adductas ꝙ realitas poſitiua que ꝑfcitit charitatē minorē nō eſt totaꝛ realitas poſitiua que eſt in charitate maiori imo ſi ſcīt charitas maior ꝛ minor ſeparate a ſubiecto maior haberet in ſe realitatē poſitiuā minoris. ꝙ alia ſpa additꝰ eē ſi per impoſſibile tolleret̄ omnis habitudo ad ſbm ſicut quantitas molis ſi ponereꝰ ſeparata a ſubiecto etiā ꝑ impoſſibile remaneret habiens indiuiduū ad ſbm. vna tamen eēt magis alia. ꝛ ita haberet in ſe totam realitatem poſitiuam minoris ꝛ aliq̄d additum. ¶ Ad argumenta in oppoſitum. ¶ Ad ꝓmū de numeris. dico q̄ ꝑcēdit ꝛ defectꝰ intellectꝰ ꝑbi. cōparat q̄ dem ibi quidditates. ad numeros inquantū ſuntſiſſibiles eo modo quo plato loq̄batur ꝛ q̄ditatib⁹ ꝓponendo q̄ditates ſeparatas. Deq̄ hoc nō accēpte. i. q̄ditates ꝛ rerum cōparant numeros ꝑ ſiſtat quattuor ꝓpriet̄ es. quarū vna eſt iſta q̄ oībꝰ ad ditū variat̄ ſpeciē ꝛ intelligſic q̄ de vna ſpecie ſaci at aliam. vel de nō ſpecie faciat ſpēm. quelibet differentia addita diffinitiōni vt indicat quiddit̄ rem aut ſpēm alia a ꝑpoſitēte cōſtituit. aut ſi ꝑcreſcēs ſu erit ratio generis ꝛ determinat̄ rationem ſpēi que nō habebat ante additionē differentie. Et⁹ de illectiua addita vt differētia aie ſenſitiue. dico igitur ꝙ additū q̄ditati accepte ſm rationē q̄ditatis: alterat ſpēm altero dictoꝛ modoꝛ. ſed q̄ additur q̄ditati non vt q̄ditas eſt non mutat ſpēm. gradus aūt individualis quicūq; ſint ꝛ differentia individualis contrahēs ad eſſe hoc tale. vnitas vel ꝑpriet̄as individualis ꝛ breuiter quecūq; condita individualis addita nāe ſpecifice non addit ſibi quantū ad rationē q̄ditatiuam. ita ꝙ ſm iſtā rationem determinat eam ꝛ ꝓpter hoc non mutat ſpeciem q̄ditatis cui addit. nihil enim pōt nec aliquam ſpeciem ꝓcreſcentem mutare in aliā ſpeciem nec de non ſpecie in aliquas ſpēm niſi ipſius additus ſit ratio ſpecies ꝛ rale non eſt aliqua eōdito individualis. ¶ Ad formā argumenti tūc dico ꝙ ſi adderet aliq̄d q eſſet pars q̄uidditatiua q̄ditati ꝑficiēti mutaꝛ ſpēm ſicut ſi addatur aliq̄d q̄ē pars numeri nume nō ꝑficiēti mutat ſpecies numeri. ſi aūt addat aliq̄d quod non eſt natum eſſe pars numeri puta aliquod accidens vel pars numeri malis: puta ſi iungat̄ ſibi vna vnitas ꝛ tertia. nō ſic fiet mutatio ꝑ hoc ſ. ꝙ ſit ſic non mutaret ſpēs. ſed ſm aliquos gradū induidua lem argumentaret. ita in ꝓpoſito: quecūq; differētia individualis vel gradus additus q̄uidditati nō eſt nata eſſe pars q̄uidditatis. ¶ Per idem ꝑs ad porphyriū qui ſimili modo loquit̄ de differētia inquantum eſt ꝑ ſe ꝑpes diſtinctionē. vt differētia ſubſtantialis in indiuiduali hoc eſt acquirēdo ſm illam indifferentiā ſm quaꝫ abſtrahitur ab indiuiduis que indifferentia totalis eſt gradus eius vt eſt differentia ſpecifica ſic nō recipit magis ꝛ minus. q̄ quecūq; magis ꝛ minus ꝑt cōpetere ꝛ concurrere in indiuiduis. ꝛ hoc modo vt ſunt oia intra iſtā indifferentiā differentie ſpecifice ꝛ non addunt differētiā ſm hoc indifferentia. ¶ Ad illud de 10. metha. poteſt reſpōderi ꝑ idem vocādo differentiā formalē differentiam ſpecificā. q̄ditatiuā ꝑ ōtia dicit ad formam. q̄ non ois differētia formarū eſt formalis loquēdo ꝓpie de formali. ꝓut vꝫ differentia formalis ꝛ differentia ſm formas. ſicut non ois differētia boium eſt differētia humanitatis. cuius ratio aſſignatur rationer logice. Realiter ſic. poſſunt duo homines habere humanitatē ꝛ differre ſi nō ꝑ humanitatē. ꝛ ita in humanitate non differūt: ita ꝓpriꝫ differre differre. ꝛ tūnō ꝑ formalē differētia differūt. ꝛ ita nec differre formaliter. q̄ tāe eſt differre formaliter ꝓpie loquēdo q̄ differre in forma vel ꝑ formas logice. ꝑbat ſic. q̄ intelligit̄ ter minus differre q negatione includāti in ꝺa reſpectꝰ illi negationē q̄ accipi cōſuſe ꝛ diſtributiue. ita. ter illud q̄ denotatur eſſe ratio formalis differētie quale eſt illud q̄ cōſtruitur cum differre vt in quo vel ꝑm quod denotatur ꝙ poſſet cōſtrui ā negatione. nunc autē ad negationem inferioꝛis non ſequitur negatio ſuꝑioris. ſed eſt ordinatio ad ens ꝛ falſa ꝙ ois differētia. ¶ Ad illud de. 6. ꝓncipijs dico ꝙ ſicut ꝑbat ſimpliciter ꝛ forme ita ꝓcedēda ē ſibi ꝛ. ꝑbat aūt ſimpliciter oppoſitam quantitati molis. q̄ ipſa additꝰ non facit magis ſm molē. forma enim poſita in ſubiecto non eſt aliquid magis q̄ ꝑus fuit. ꝺco ergo igitur ſimpliciter eſſe ſome oppoſita quātitati molis. ſed hoc nihil cōtra intentionem forme ſm magis q̄ pertinent ad oppoſitum ſcilicet ad quantitatem ꝑfectionis ꝛ entis. ¶ Ad rationem aliam dico ꝙ hoc ꝙ dicitur q aliquid accidere nature ſpecieī poteſt intelligi

duobus modiis. vno modo sic q̃ sit extra rõnẽ additiuũ speciei quo dicit dilia accidere generi. sic accipit accius in fallacia accitius p extraneo q̃ est extra rõnem alterius. alio modo dicit accius q̃ nõ facit p se vnum cum eo cui accidit. sicut albedo in corpore. primo modo corpori albedo intrita aliqd hs q̃ accidit nã ture speciei. ita et habet albedo remissa. imo est per se indiuidui alicuius spãlis ille modo aliqd hs q̃ accidit nãe speciei. alis nõ obstet natura speciei. secũdo modo dico q̃ albedo intẽsa nõ hs aliqd q̃ accidit naturę speciei. q̃ tũc gradus qui intelligit addi fm se natura facit vnũ per se cum natura: sicut q̃dãs differẽtia individualis addita natuę facit vnũ per se cum nã. Sũ igit dicis si intẽsium laudat aliqd q̃ accidit nãe speciei. igit remissum q̃s nõ includit illud nõ est in specie. dico q̃ nõ itia non valet loquẽdo de accidente. primo modo sumpto quomodo q̃ non alio antece. dens est verum.

Ista est distinctio decima septima.

In qua magr̃ postq̃ egit de missione spiritꝰ sci visibili sub specibus creatis. agit de missione eius inuisibili q̃ infusione charitatis. Et tria principaliter facit. Primo enim ostẽdit qd charitas a fm se ẽntia dicatur. Secũdo subdit qd in nobis augeat. Tertio cõcludit qd acta dilectionis in nobis operat. Primũ facit vbi dr. Hoc querit si spũs scũs charitas est. Secũdum ab inde vbi dr. Supra dictũ est q̃ spũs scũs est charitas. Tertiũ vbi dr. vbi q̃ sine dilectiõe nõ fit bn generali. In spãli ista magr̃ stat in tribus p positionibus quarũ prima est. Spũs sanctus gsitens charitas qua deũ. primum diligimus. tũc nobis et inuisibilis nutritur vel natur cum tale dilectiones in nobis efficit vel operatur. Et pbat sic. Sola charitas que facit nos in deo manere. et deũ in nobis est maximum dei donũ. spũs scũs qui est maximũ dei donum facit deum esse in nobis. q̃ nos manere in deo. igit solus spũs scũs est charitas. Hanc sniam magr̃ ponẽs in ifa dicit. q̃ spũs scũs qui tẽporaliter missione nã inuisibilis est charitas qua deũ. primũ diligimus. Et tũc inuisibiliter nutrit vel dat cum bonitate dilectione dei. primi in nobis occultiq̃ operatur. Et hoc pbat magr̃ beati Aug. auctoritate. Postea magr̃ excludit insũtiam qua posset dici deũ esse charitatẽ. r hoc bebere intelligi q̃litatẽ sicut ertas dicit. deus est patẽtia nra. r spes nra quia patientia. r spem in nobis operatur. r cat. sic ertã dici debeat deũ esse charitatẽ. idẽt charitatẽ in nobis causans. q̃ hoc remouet magr̃ dicit. q̃ hoc nomen conuenit tãtũ scripturę in qua bñ reperit. Deus patientia mea. et spes mea. sed nullibi inuenit dictũ. Deus charitas mea vel aliqd taliũ. sed simplr dicit. Deꝰ charitas est. q̃ nõ fieret nisi essentialiter charitas eẽt. Secũda ppositio est hec. Spũs sanctum qui charitas est in nobis augeri vel minui fm q̃ in ipso principmus vel officimus nullatenus catholice est negandũ. Et pbat sic. Illud catholice de deo non negatur quod conuenienti similitudine in sacra scriptura concessum communiter reputur. sed spũs sanctũ in nobis augeri vel minui fm q̃ in ipso principmus vel deficimus est huiusmodi. igitur illud catholice non negat. Argumentum apparet euidens. r maior. sed minoris pbationem magr̃ ponit in tertia vbi obijcit. pra sniam in pma ppone. s. q̃ spũs scũs sit charitas. sequit q̃ sicut charitas augeret in hoie. r non biti daret. vr et habeat. r habenti vr plenius eam habeat. sic etiã spiritus sanctus augeret. r minueret in homine. r daret. non habenti que ois tunt inconuenientia vr apparet. ea q̃ videret ponere mutationẽ in deo. r ipsum non ẽ vbig. Ad qũ magr̃ respondet. vi. spũs scũs gsitens charitas sine omni mutatione augeri vel minui. r dari non biti dicitur. q̃ non recipit magis aut minus in se ẽntialiter sed in homine. r non augeť nec̃ minuť nr ubi sed potius ipsi boi. vel in ipso homine a quo magis vel minus habeť. sic dicit etiã in nobis magnificari vel exaltari is tñ in se magnificet vel exaltetur. Dicit etiã dari nõ biti. non q̃ alicubi veniat vbi pus non fuit. quod esse non pot cum sit vbiq. is q̃ alio modo aliquis dicit recipi quãtũ ad ipsum qui nõ fuit. Postea adducit plures auctoritates q̃bus probat spũm scũ ab aliqbus magis. r ab aliqbus minus habeť ier emplificãs illud per illed scũ prophetam. q duplicẽ Deꝰ re petijt spũm. Per alias etiã auctoritates. pbat. q̃ virtꝰ dicit. placere. eo q̃ hõ in ea pit eã. Tertia ppositio est. Spũs scũs actu diligẽti per scipsum sine medio. r mediante quolibet opatur. Et pbat sic. Et eodẽ argumẽto argut cõtra ꝑs dicta. s. q̃ spũs scũs dicit charitas. r arguit sic. Dilectio qua nos diligimus deũ non est dilectio qua deus diligit nos. igitur charitas qua nos diligimus. deũ non est spũs scũs. ntia tenet. p tanto q̃ dilectio qua nos diligit deus est spũs scũs. r ergo illa qua nos diligimus spũs scũs est illa qua deꝰ diligit nos. sequitur quinta charitatẽ nõ esse spũm scũm. Assumpta vꝰ ꝑs per auctoritatem. b. Aug. que habeť. 9. c. huius distinctionis. Ad argumẽtum rñdet magr̃ negando antecedens. Ad auctoritatẽ. b. Aug. rñdet magr̃ q. b. Aug. noluit dicere illis vbis q̃ alia est dilectas qua deus diligit nos. r alia qua nos diligimus deũ. Sz noluit dicere q̃ nomen charitatis conuenit deo. non dicit q̃ ter voluit dicere. sed etiã q̃ nos per ipsam fit dilectores facit. Secũdo obijcit ptra idẽ. Nihil est a scipso sed charitas est ab ipso spiritu sancto. igit charitas nõ est ipse spũs scũs. Minorem pbat magr̃ auctoritate Aug. dicentis. q̃ dilectio qua deũ diligimus ea ꝑ sancto spiritu fides qua in deũ credimus. Ad qũ respondet magr̃ dicẽs q̃ nõ est inconueniens fidẽ esse aliquos nõ simplr sed q̃ a spũ sco dari nobis. Et quãtũad hoc dicit. b. Aug. q̃ charitas a spũ scõ est. r ipsa charitas est spũs scũs. Fides autẽ q̃ nõ est de dono. sed aliqd a deo datũ. Tertio obijcit. Nulla affectio ẽ essentialiter spũs sanctus. sed charitas qua nos deũ diligimꝰ est affectio animi. igit nõ est spũs scũs. Minorẽ. b. Aug. dicẽtis. Charitatẽ voco motũ animi. ẽ. tẽ spondet magr̃ dicẽs. q̃ charitas ideo dicit motꝰ animi. q̃ nos ad diligẽdũ effectiue mouet. Hec miruꝫ est q̃ charitas que spiritus sanctus est dicit motꝰ animi cum de ipsa diuina sapientia dicat. q̃ sit mobilior omnibus mobilibus. Istis autẽ ꝓpositis magister soluit duas questiones. Quarum una simitur erre sponsione tam veltim o dicta. Illam eque charitas mouet mentẽ ita bene ad credendũ. r adsperandus sicut ad diligendum quare non ita bene dicitur affectio mentis ad credendum ad sperandum sicut ad diligendum. Respondet magister q̃ hoc non potest fieri ideo. quia charitas sine spiritus sanctus also? actus r motus virtutum operatur mediantibus habitibus infusis. vnde credere mediante habitu fidei sperare mediante habitu spei. sed actum. diligendi per se sine quocũq; habitu operatur. Alia questio. Utrum per donum quod est spiritus sanctus detur alia omnia dona. Et respondet q̃ sic. r tamen non omnes qui habent spiritum sanctum habent omnia dona. sed aliqui illa. aliqui ista. ꝯ. d. ad litꝫ. Et fidei cta opinio magistri non tenetur. nec debite solui ob tectionem. igitur ꝛc.

¶ Utrum eadem ratione spiritus sanctus dicatur donum. r datum siue donatum.

Di.18. Peterea diligen/ ter considerandum est cuꝫ spi/ritus sanctus dicat donum ⁊ datum vtrum eadem ratione vtrūq; nome ei cōueniat qō vtiq; videri pōt

¶ Quare ita esse videtur.

Cum enim idem sit spiritus

sanctum dari ⁊ spiritum sanctū donari ex eadem ratione videt spiritus sanctus dici datū
Augus⁹. ⁊ donum. Hoc etiam videt Aug. significa/re in .v. lib. de trini. cum ait. Spiritus sanct⁹ intātum donū dei est inquātum datur eis q/bus datur. apud se autem deus est ⁊ si nemini datur. Ecce aperte dicit spiritum sanctuꝫ donum appellari qꝫ datur. Si autem ex eo tātū appellatur donum qꝫ dat̄ non ab eterno fuit donum qꝫ nō datur nisi ex tempore.

¶ Responsio quare datum siue donatus dicatur spiritus sanctus.

Ad quod dicimus qꝫ spiri

tus sanctus ⁊ donū dicitur ⁊ datum siue donatum. sed datum siue donatū ex eo tātū dicitur. qꝫ dat̄ vel donat̄ qō hꝫ tātum ex tepore.

¶ Dic quare donum.

Donum vero dicitur non

ex eo tātum qꝫ donetur. sed ex ꝓprietate quā habuit ab eterno. vnde ab eterno fuit donuꝫ. Sempiterne enim donum fuit. non qꝫ dare
Augus⁹. quidē fit tur. sed quia processit a patre ⁊ filio. Unde au/gu. in .iiii. libro de trinitate ait. Sicut natum filioesse esse est filio a patre esse ita spiritui sancto donū
a pre et spū sco dei esse est a patre ꝑcedere ⁊ a filio. ¶ Dic aper/te ostendit̄ qꝫ spiritus sanctus ex eo donum ē qꝫ procedit a patre ⁊ filio. sicut filius eo ē a pa/tre qꝫ natus est ab eo. Non enim idem est filio eē a patre ⁊ spiritui sancto. id est non ea ꝓ/prietate filius dicitur esse a patre qua spiritus sanctus. Nam filius dicitur esse a patre qꝫ ge/nitus est ab eo. Spiritus sanctus vero dicit esse a patre ⁊ filio. qꝫ spiritus sanctus est do/num patris ⁊ filii. id est quia procedit ab vtro
Augus⁹. qꝫ. Eo enim dicitur spiritus quo donum. et eo donum quo procedens. Unde Augus⁹. in v. libro de trini. ait. Spiritus sanctus qui nō est trinitas sed in trinitate intelligitur: in eo ꝙ ꝓprie dicitur spiritus sanctus relatiue dici tur. cum ⁊ ad patrem ⁊ ad filium refertur quia spiritus sanctus ⁊ patris ⁊ filii spiritus est sed
So dici tur spū ipsa relatio non apparet in hoc nomine.

¶ Apparet autem cum dicitur donum dei. donum est enim patris ⁊ filii. quia ⁊ a patre ꝙ cedit ⁊ a filio. Ecce bis verbis aperte ostendi tur eadem relatione dici spiritum sanctum ex donum. Donum autem quia procedit a pa/tre ⁊ filio. Proꝑietas ergo qua dicitur spi/ritus sanctus vel donum processit o ipsa est ꝺ qua post plenius agemus cum aliis. Cuꝫ ergo ab eterno processerit ab vtroq; ⁊ ab eterno donum fuit. Non ergo spiritꝰ sanctus eo tā tum dicitur donum quia donatur. Nam et ante fuit donum ꝙ donaretur. Unde Augu
Augus⁹. sti. in. v. libro de trinitate. Semper spiritꝰ san ꝛeꝑ ꝑce ctus procedit. ⁊ non ex tempore sed ab eterni dit. l.f. tate procedit. Sed quia sic procedebat vt eēt donabile tam donum erat antiquā esset cui do naretur. Aliter enim intelligitur cum dicitur donum. aliter cum dicitur donatum. Nam donum potest esse etiam antequaꝫ detur. eo natum autem nisi datum fuerit nullo mō di ci potest. Sempiterne ergo spiritus est do/num. temporaliter autem donatum. His ver bis aperte ostenditur ꝙ sicut spiritus sanctus ab eterno procedit. ita ab eterno donum ē: nō quia donaretur a patre filio vel a filio patri ꝛ qꝛ ab eterno processit donabilis.

¶ Queritur cui donabilis.

Sed queritur cui donabi

lis. vtrum patri ⁊ filio an tantum nobis: qui nondum eramus. Si autem non erat dona/bilis patri ⁊ filio sed tantum nobis. ⁊ ex eo do num erat. quia sic donabilis procedebat. vi/detur ꝙ filius semper eadem ratione donum fuerit. quia ab eterno processit a patre donabi lis nobis in tempore. Nam ⁊ de filio legitur ꝙ datus est nobis. Ad quod dicimus. quia spiritus sanctus nobis tantum non patri vel filio donabilis processit. sicut et nobis tantus datus est. Et filius vere datus est nobis. ⁊ ab eterno processit a patre non vt donabilis tan tum. sed vt genitus qui et donari posset.
Dō filꝰ ꝓcessit vt genit⁹ ⁊ dōa bilis et f. vo vt dōus ⁊ dōatꝰ ⁊ qꝛpce dit ab vtroq; ⁊ q: dōa bilis est

¶ Processit ergo vt genitus et donabilis ꝛ spiritus sanctus non procedit vt genitus. sed tantum vt donum. Donum autem semper fuit. non solum qua donabilis. sed quia ab vtroq; processit ⁊ quia donabilis fuit. Unde Augustī. in. v. libro de trinita. ait. Eo ipso ꝙ datur⁹ erat eum deus: nam donum erat etiā antequam daretur. Et ideo donabilis est. sed aliter donabilis ꝑ filius. Nam ⁊ aliter datus ⁊ aliter processit ꝑ filius. Filii enim processio genitura est vel natiuitas. Spiritus sancti ve ro processio natiuitas non est. vtraꝫ vero in effabilis est.

¶ Quod sicut filius nascendo accepit nō tan tum vt esset filius. sed etiam essentia. ita ⁊ spiri tus sanctus procedendo accepit non tantum vt esset donum sed etiam vt esset essentia.

Et notandum q sicut filius

nascendo accepit non tñ vt filius sit. sed omnino vt sit. ꝛ vt ipsa substantia sit ita ꝛ spiritus sanctus a patre ꝛ filio procedendo accepit nō tñ vt spiritus sanctus sit vel donū. sed etiam vt omnino sit. ꝛ vt substantia sit quod vtique non accepit ex eo quo datur. Nam cum non detur nisi ex tempore si hoc haberet ex eo q̄ō datur acceperet ergo ex tempore vt esset. Augu⁹. de Augu. in. v. lib. de tri. Filius non hoc tātum habet nascendo vt sit filius: sed omnino vt sit. Queritur ergo vtrum spiritus sanctus eo q̄ datur habeat non tantum vt donum sit sed omnino vt sit. Quod si non est nisi q̄ data tur. i. si non habet esse nisi eo q̄ datur. Sicut filius nascendo habet non tātuꝫ vt sit filius q̄ō relatue dicitur. sed omnino vt sit ipsa substātia. quomodo iam spiritus sanctus erat ipsa substantia cum non prius daretur q̄ esset cui daretur. Non ergo eo quod datur sed procedendo habet vt sit donum ꝛ vt sit essentia. sicut filius non eo q̄ natus est. sed nascendo accepit: non tātum vt sit filius sed vt sit essentia Augu⁹. Unde Augu. in. v. li. de trinita. ait. Sicut filio prestat essentiam sine initio temporis. sine mutabilitate nature de pre generatio. Ita spiritui sancto prestat eēntiam sine vllo initio tēporis. sine vlla mutabilitate nature ve vtro q̄ue processio.

¶ Questio er predictis videtur q̄ filius nō tantum sit filius natiuitate sed etiā eēntia. de simili ꝛ spiritus sanctus processione.

Hic oritur questio. Si fili

us nascendo habet. non tantū vt sit filius. sed vt sit essentia. ꝛ spiritus sanctus procedendo non tantū vt sit donum: sed vt sit essentia. ergo ꝛ filius natiuitate essentia est. ꝛ spiritus sanctus processione est essentia cum alibi dicatur q̄ nec pater eo pater est quo deus. nec filꝰ eo filius quo deus spiritus sanctꝰ eo donus quo deus. Augu⁹. Quia vt ait Augu. in. vij. lib. de trini. His nominibus relatiua eorum ostenduntꝰ. non essentia non vt post plenius agemus.

Cirillo. Ad quod breuiter respondentes dicimus q̄ nec filius natuitate essentia est nec tātum filiꝰ nec spiritus sanctus processione eēntia est. ꝛ donum tantum. ꝛ tamen vterq; ꝛ ille nascendo ꝛ iste procedendo accepit vt eēt eēntia.

Boyla⁹. Non enim vt ait Boylarius in. v. li. de trini. per defectionem aut protensionē aut derivationem ex deo deus est. sed ex virtute nature in naturam eandem natuitate subsistit filius ꝛ ex virtute nature in naturam eandem processione subsistit spiritus sanctus.

¶ Exponit verba Boylarij.

Quod ita intelligi potest

Et patre qui est virtus ingenita naturā quaꝫ habet eandem filius natuitate. idest nascēdo ꝛ spiritus sanctus processione. idest procedendo habet. Unde ipse idem apertius eloquēs q̄ō dixerat aperit dicēs. Natiuitas inquit di non potest non eam de qua pcreta est tenere naturam. Non enim aliud q̄ deus subsistit quod non aliunde quā de deo subsistit. Ecce his verbis aperitur quomodo intelligendus sit illud. de patre generatio prestat eēntiam filio. ꝛ de vtroq; processio prestat eēntiam spiritui sancto. Non quia ille essentia sit filius. ꝛ iste eēntia sit spiritus sanctus. immo ꝓprietate personali sed q̄ ille nascendo ꝛ iste procedendo eēntiam habet eandem ꝛ totam que in patre est.

¶ Quod spiritus sanctus dicitur donum et donatum secundum duos predictos modos processionis.

Ex predictis patet q̄ spiri

tus sanctus sempiterne donum est. ꝛ temporaliter datum vel donatum. Et quo apparet illa distinctio gemine processionis de qua supra egimus. Nam sēm alteram processiōēs dicitur donatum vel datum. sēm alteraꝫ ve ro dicitur donum.

¶ Secudum hoc quod donum est refert ad patrem ꝛ filium sēm q̄ datum ad eum q̄ dedit ꝛ ad eos quibus dedit.

Et secundum hoc q̄ sempi

terne donum est refertur ad patrem ꝛ filium. sēm hoc vero quod dicitur datum vel donatum ꝛ ad eum qui dedit refertur. ꝛ ad eos quibus dedit. Augu⁹. Unde Augu⁹ in. v. libro de trini. ait. Augu⁹. Quod datum est ꝛ ad eum qui dedit refert. ꝛ ad eos quibus dedit. Itaq; spūs scūs nōtā tum pūs ꝛ filii qui de ūtr̄o est etiam nr̄ dicitur qui accepimus. Spiritus ergo ꝛ dei est q̄ dedit ꝛ noster q̄ accepimus. ille spūs noster quo sumus. q̄ ipse est spūs bonꝰ qui in ipso ē quāuis ꝛ illum spūm qui bonus dicitur vtiq; accepimus. sed aliter iste. aliter ille noster dicitur. ¶ Aliud est enim quod accepimus vt essemus. aliud quod accepimus vt sancti essemus. Quod autem spūs sanctus noster dicatur scriptura ostēdit. Scriptum est enī de Ioanne q̄ in spiritu Helye veniret. Ecce dicitus est Helie spiritus quem accepit Helias: scilꝫ spiritus sanctus. Et moysi ait dominꝰ. Tollam de spiritu tuo ꝛ dabo eis. idest. dabo illiꝰ de spiritu quem iam dedi tibi. Ecce ꝛ hic dicitus est spiritus. Adoysi. Patet igitur quia spiritus sanctus noster dicitur spiritus. sed

quia nobis datus. ⁊ datus vtique ad hoc vt
sancti essemus. Spiritus vero creatus ad hoc
est datus vt essemus.

¶ An filius cum sit nobis datus posset dici
noster vt spiritus sanctus.

Hic queritur vtrum ⁊ filius cum sit nobis datus dicatur vel possit dici noster. Ad quod dicimus: q⁹ filius dicit noster panis noster redẽptor ⁊ huiusmodi. ſz non dicitur noster filius: q⁹ filius dicitur nr̃i relatiue ad eum qui genuit. Et ideo noster filius non potest dici sed patris nr̃i. Jn eo autẽ q⁹ dicitur datus ⁊ ad eum qui dedit. ⁊ ad eos quibus datus est refertur vt spiritus sanctus qui etiam cum in scriptura vt supra dictum ẽ dicatur spiritus noster vel spiritus tuus. vel illius. vt de Moyse ⁊ Helia dictum est. nul ⁊ tamen in scriptura occurrit ita dici: spiritus sanctus noster vel tuus vel illius. q⁹ spũs sanctus eo dicitur quo donum. ⁊ vtrũqs relatiue dicitur ad patrem ⁊ ad filium. ⁊ hoc ſcmpiter na relatione. Si tamen aliquando dicitur donum nostrum accipitur donum pro donato: vel dato. Cum vero donum accipit eo modo quo spiritus sanctus donum patris ⁊ filij dicitur non hominis. Jta ⁊ filius ſub hac appellatione non potest dici noster vt dicatur filius noster. ſicut nec dicitur spiritus sanct⁹ noster. ⁊ tamen de filio dicitur panis noster. ⁊ ō spiritu spiritus noster. Jlle noster panis quia nos reficit nobis datus. iſte noster spirit⁹. qa nobis inſpiratur a patre ⁊ filio ⁊ in nobis ſpirat sicut vult. Unde Aug. in. v. libz. de tri. ait. Augꝰ. Quod de patre natum est ad patrem ſolũ refertur cum dicitur filius. Et ideo patris est. et non nr̃. Dicimus tamẽ ⁊ panem nostrum⁊ da nobis. sicut dicim⁹ spiritum nostrum.

Hoc qõ nõ soluitur hic: ſz differtur in ſequẽtis

¶ Utrum spũs sanctus ad ſeipm refertur.

Post hec queritur. utrum spiritus sanctus ad ſuipsum referatur. hoc. n. videtur ex predictis posſe. pbari. Si enĩ qõ datur refertur ad eum qui dat. ⁊ ad eum cui datur. ⁊ spiritus sanctus datur a ſeipſo vt prędictum est. ergo refertur ad ſeipſum. ¶ Huius questionis determinationẽ in poſterũ differimus donec tractemus de his que relatiue dicuntur de deo et tẽpore. in quibus datus ⁊ donatum continentur.

Circa distinctionem

18. vbi magr querit. 5. q̃ones: quarũ vna est que cõprehẽdit in virtute illas. 5. ¶ Utrũ donũ dicat ꝓprietatez ꝑsonalẽ ſpũs ſci. ¶ Sõ nõ videt aug. ij. de tri. c. ij. ſpũs ſcũs intrũ donum dei est inquantum datur eis ꝑ hus datur. apud ſe autẽ deus est. et nemini datur. ſed nõ ex hoc hab⁹ ꝓprietatẽ ꝑsonalẽ q⁹ datur eis ꝑ hus datur. q⁹ hoc habet ex tpe. ergo nõ habet q⁹ ſit donũ ex ꝓprietate ꝑsonali. ¶ Hoc ſit quantũ ad illã q̃onẽm qua magr querit an. f. f. cadez ratione dicat donũ ⁊ datum. ¶ Poſtea tꝫ ſcindo ſic ſi. f. f. dicaf ex ꝓprietate ꝑsonali cum. f. f. diuidãtur dona. igitur per donũ diuidunt dona. ſed hoc nõ vi detur poſſibile: q⁹ donũ includit rationẽ donabilis igitur ſi includeret rõnem donãtis includeret oppoſitas rones. ſ. dãs ⁊ dati. ¶ Hoc ſit quãtũ ad queſtionẽ ſecũdã magri an. f. per donũ donant dona.

¶ Jtẽ tertio ſic ſi. f. f. ex ꝓprietate perſonali ſit donũ igit̃ eſt donabile ex ꝓprietate ſua: q⁹ omne donum est donabile. quero cui ſit donabile non patri ⁊ filio certũ eſt. igit̃ creature ſed hoc eſt falſum ꝙ dicaf donum ab eterno ex ꝓprietate ꝑsonali. q⁹ donabil creatur: q⁹ filius eadẽ rõne donũ diceref: q⁹ fil⁹ ab eterno a patre. poſſit donabilis nobis in tpe. ¶ Unde Jſidorus. ix. c. filius datus eſt nobis. igit̃ ſc. Hoc ꝫ tuz ad tertiã queſtionẽ qua magr querit an. f. f. ſit donabilis patri ⁊ filio nr̃i. vel nobis. ¶ Jtẽ quarto ſi ſic ꝓprietas perſe ꝓcedentis dicit poſſionẽ qua accepit eẽntiam. igit̃ ſi donũ ſit ꝓprietas perſonalis. f. f. donũ dicet poſſionẽ qua. f. f. accipit eẽntiam. ſz donum non dicit niſi donationẽ que non competit. f. f. ab eterno cum nõ ꝓs dare ſe eſſet ab eterno. daretur. ergo ſpiritus ſcũs non haberet poſſionẽ ab eterno qõ falſum eſt. ¶ Item gnto ſic qua aliqua ꝓpria accipit eẽntiam habet eſſentiã. ſed poſſione. f. f. accipit eã dez eſſentiã. ⁊ ſi hoc. igit̃. f. f. poſſione eſt eẽntia. qa ſi. f. f. habet eſſentiã eſt eſſentia. ergo eodem additio vtrobiqz ad hoc ſequitur. q⁹ habet eſſentiã. igit̃ eo ſt eſt ſentia. igitur ſ donum ſit ꝓprietas. f. f. qua procedit ſequtur q⁹. f. f. dono ſit eẽntia quod falſum eſt. ergo pater quo deus nec eo filius quo deus nec. f. f. eo donũ quo deus dicente Aug. 7. de trini. ca. ii. bis nominibus plura ex eo oſtenduñ nõ eẽntia igit̃ ex ¶ Jtẽ ſexto ſic donũ habet relationẽ ad illud cui datur. igit̃ ſpiritꝰ ſcs ex ꝓpoſitione ſua habet. q⁹ ſit donũ creature. ⁊ per conſequens q⁹ ſit ſpiritus creatur̃e. ſed hoc eſt falſum: q⁹ cum filius ſit natus nobis eadẽ ratione. tunc diceref filius creature. ⁊ hec ratio innuit in. 4. qõne magiſtri. vtrum filius cus ſit datus nobis poſſit dici noster ſicut. f. f. dicit noſter. ¶ Item ſeptimo ſic. inter dãtem ⁊ datum eſt relatio: ſed. f. f. dat donũ ergo ſpiritus ſanctus ex ꝓprietate ſua eſſet donum. ſpiritus ſanctus refertur ad ſe ſm rationem donati ⁊ doni. ſed nulla relatio perſonalis eſt alicuius p ſe ad ſeipſum. igitur ꝛc. ¶ Hoc quantũ ad vltimam queſtionem magiſtri qua q̃rit vtrũ ſpiritus ſanctus ad ſeipſum referatur. ¶ Contra Augu. 4. de trini. ca. xx. ⁊ ponitur in littera ſicut natus eſt eſſe filio a patre eſſe. ita ſpiritui ſancto donum dei eſſe eſt a patre ⁊ filio. procedere. ita mirti eſt cognoſci q⁹ ab illo procedit. igitur ſpiritus ſanctus eo donum quo a patre et filio procedit. ⁊ per cõſequẽs donum eſt ꝓprietas. f. f. perſonalis. ¶ Item Aug. 5. de trinita. c. 9. ⁊ ponitur in littera ſpiritus ſanctus qui nõ trinitas ſ in trinitate intelligit in eo q⁹ ꝓprie dicitur. ſpiritus ſanctus relatiue dicitur cum ad patrem et filium referatur. q⁹ ſpiritus ſanctus patris ⁊ filij ſpiritus eſt. ſed ipſa relatio non apparet in hoc nomine. apparet autẽ cum dicitur donum dei. donum enim ẽ ꝑtis et filij. quia a patre ⁊ a filio procedit. igitur ꝓprietas. f. f. m quam a patre ⁊ a filio procedit donum est.

¶ Sp. gam. ponẽtis donũ ⁊ donabile ſpoſitas rones aptinduãtialem ad creaturã et ꝓprietatẽ ꝑſonalẽ. f. f. ei⁹ impoſitionẽ quere eodẽ. ſ. modo ſimo ad rẽ

in se ꝙ secūdo ad intentionē aug. Dico enim ꝓmo ꝙ per nullum respectū ad creaturā aliq̄ posna cōstituit nec aliq̄ posna diuina ex ꝓprietate sua qua cōstituit dicit respectū ad creaturā. imo tota trinitas ē absoluta ab oi respectu ad posteri⁹ in quocūq; se fine realī si uc i intelligi tra ꝙ fp ipossibile nihil aliud posset cēi aliquo ee nihil min⁹ deo ēt qcq̄ ē centiale siue no tionale ex personale q; pus intelligit tota trinitas in ei se sp̄onali ēt creatura intelligat fm aliqđ ee: q; qđcū q; ē ee attribuit creature siue reale siue diminutū illū ē tota trinitate. x id deo nihil inr̄inseci vel extrinseci cludit respectū ad posteri⁹. ¶ Quantū igif ad intrin seca personē nullus respect⁹ intelligit per donū cui⁹ ille sit respectus creature: q; non est donū nisi respectu illius cui datur; nō dat̄ pr̄ filio nec in ꝓprietate p sonali. ff. ¶ Sed deo q; ꝓprietas eius p̄onalis est spirato passiua qua accipit ēntiā a patre x filio. ꝙ si gnatur ppie nōe. ff. in sensu cōpositionis, quinū Aug. ꝙ. de tri. c. ix. videat dicere q; rō quā impor tat magis apparet in nomine doni q; in nomie spi ritus sancti. vt patet in auctoritate supius allegata. Dico tñ q; ꝓprietas constituriua illius psonē ter tie ꝓprie fignatur nōe spūs sancti non intelligendo per spūm tñ nām intellectualē vel spūales: q; si cōe ēt nomē. ff. tribus personis sed accipiēdo. ff. p spi rato volūtate casta; sancta patris x filij habēte obs infinitum diligibile sibi ꝑ spūs vt sperius dicti ēt ꝓ incipio quo pducit̄ spūs scūs. ¶ Propter ti auctoritatē augustini ēt sic dām ꝙ donū pōt multiplicit accipi. vno modo donū pōt dici quodcūq; liberali ter pductum. x sic dare non ēt nisi liberaliꝫ pducere. x sic etiam datum ēt ee liberaliter pductū. x sic spi tus sanctus ab eterno pōt dici donum x datum. ꝙ. ab eterno spiratus x productus. q; sic donū non dice ret nisi ꝓprietatē eternam. ab eterno enim. ff. ē spi ratus in se non alteri. Unde sic dare: dari nō sūt ali qđ sp̄irare: spirari. sed ēt de dono non loquuntur sancti q; concedāt. ff. esse donum ab eterno: sed non datū ab eterno, q; ipsum dari ab eterno includit ip sam creaturā cui⁹ dat̄ formaliter ab eterno. ¶ Alio modo pōt intelligi per donū amor: concors pūs e filij quo pater pendit x filius repēdit quomō loquitur Richar. x. de tri. de amore, nec sic intelligit hic Au gu. loquendo de dono dei.

Ideo dico ꝙ donum unus

per se significat: aliud cōnotat. donū enim nō per se significat ꝓprietatē alicuius persone sed eam cōnotat. per se autē significat respectū rationis ad creatu ras. x ideo nō per se significat ēntiale: sed connotat ēntiale: vt supius dictū ē de hoc. q; ēt dari.

¶ Uel si dicat ꝙ donū vtrūq; per se significat tūc est equocatio non significās vnum p se. ¶ Supponēdo ꝙ significat aliqđ per se. ¶ Dico ꝓmo significat respectū donabilitatis ad creaturā vel donatiui vel donati put tripliciter pōt accipi respectu creature: vt dicit ꝓma opi. et in hoc bene: sed nō cōnotat ꝓprie tatē terie psone: pcedētis a patre x filio. q; inter cia dona ꝓma donum est amor: quem dans posset dare amato: qm̄ nihil hz rōnem doni nisi inquantū cadit sub actu amatoris volūtatis. ¶ Nec enim cultellus nec aliq̄ aliud donū meretur nomen doni: nisi qa ēlcatum per actū volūtatis. ¶ Et ideo omnia do na dicūtur talia rōne amoris. Spūs aūt sanctus ex vi productionis sue ēt ꝓmus amor: pcedens ꝙ actū liberalitatis. Et ideo donū importat̄ respectum ad creaturā cōnotabit ꝓprietatē illius persone ꝙ amor. ē pcedens liberaliter. x sic intelligende sunt auctori tates Aug. per cōnotatione. non sm̄ principale signifi catiōne doni. ¶ Hoc autē per exēplum declarā per nomen datoris non significat ꝓmo respectū virtu tis spiratiue pūs x filij. sed ꝓmo significat respectū rationis ad creaturam connotando respectum tñ ꝰ tutis spiratiue per quā producit̄ spūs amor. qui est ꝓmum donū. ¶ Tē eodē ꝛo donum ꝓmo ꝙ ꝓmo fi gnificat ꝓcessionē passiuam spūs sancti seu ꝓprietatem ꝓonalē. sed ꝓmo respectū rōnis ad creaturā ꝓnotādo ꝓprietatē ꝓmi amoris qui est. f. f.

Ad rationem primam prin

cipalē patet rnsio ꝙ donū non ꝓmo significat ꝓprietatē ꝓonalē q; intrinsum est donū inquantū datur eis qbus datur. x sic accipit donum vt dicit respectum ad creaturā fm̄ ynam significationē qua aliquid di citur habere vsum quādo videt. ¶ Ad secūdū con cedo ꝙ per donū dona dantur. x ad ꝓbationem di co ꝙ non est oppositio in relatiuis nisi accipiātur re spectu eiusdem. ¶ Non enim opponitur pr̄ vnius e filius alterius. q; idē sic potest̄ esse pater x filius. ¶ Spūs sanctus vo est donū a patre x filio. sed ē do num quo dant̄ dona respectu creature. Unde est cre ator respectu creature. ¶ Ad tertiū dico ꝙ donabile vno modo dicit̄ qđ est aptum nati qui vel dare. ¶ Et alio modo qđ est possibile dari. x ista nō sūt idem aliq̄d enim est aptum nati qđ ex se nō est actu natum ee tale. quia forte natum est pōi ferri sursum x tamen non hz aptitudinē vt ferat sursum. Uel si accipere cōpul neutrū. ¶ Nunc aūt nulla alia ꝓona a. f. f. ex pessione sua ꝓprietate personali habet aptitudi nem vt detur. sed nō possibile est dari sicut ilius ti citur donabilis ex non er vi pcessionis sue. ¶ Ad qr tum pcedo. q. f. quia est possibile dare eligēdo mittē de patre x filio pcesso: sicut dicit Aug. ix. de tri. c. q; illa pcessio includit in nomine doni non vt ꝓncipale significatum sed vt cōnotatum. ¶ Ad quintum. di cendum: ꝙ hec est falsa quo persona habet ēntia. eo est deus. quoniam filius natinitate habet ēntiam. nec tamē filius natinitate est deus sic de spiritu san cto. ¶ Et quando arguitur habere ēntiam ē esse deus. igitur eo habere essentiam est eo esse deus.

¶ Dicēdū q; est fallacia figure dictionis. Hasa abla tiuus qñ cōstruit cum vbo cōstruitur vel in rōne pn cipij actiui vel in rōne actionis x fieri. vt cum dico boc calidā vt ligni hz esse calidū calore. ignis q; ca lefacit cōstruitur in rōne pncipij effectiui. Cum vo dicitur. q; lignum habet esse calidū calefactione. tbi ablatiuus cōstruit in ratione actionis x fieri. Sz q̄n ablatiuus cōstruitur cum verbo substantiuo consīn itur in ratione pncipij formalis essēdi. Et cum dico lignum est calidū calore. ¶ Ista in ꝓposito ꝑbus scūs habet essentiam. pcedendo ꝓcessione vt quasi que dam via x quasi in fieri. Sed cum dicitur igitur ꝑ cessione est ēntia significatur tbi q; ꝓprietas sit for malis ratio qua est deus. qō nō est verum. ideo x fal lacia figure dictionis penes ꝓmum modus ex fimili ter minatione. nō q; hs similē in voce: q; hoc nihil est: sed q; cū tali simili terminatione alio x alio mō cōstruitur. ¶ Ad septū dicitur q; spūs scūs est donus ex natura x spūs nr̄ ꝓper illā respectum qui ē impor tat ad creaturam. nō sic aūt illus nec quantū ad ei⁹ pncipale significatum. nec quantū ad connotatū. qa ex modo suo ꝓcedēdi pcedit quomodo natus. non enim cōnotat respectū ad creaturā: sicut ꝑbus scūs cō notat respectum doni qui ē respectu creature.

¶ Ad septimum patet rnsio qđ spūs scūs sanct⁹ est datinus sui quantū ad extra. nec ille respect⁹ do ni est ꝓprietas ꝓonalis vt dictum est: sed tātum connotatum.

Apposito charitatē

posse augmẽtari, q⁹ 3m aug. 6. de trin. c. 7. In his que nõ mole magna sunt hoc est maiꝰ esse q̃ melius ee querit de mõ augmẽtationis. Et ꝓmo vtrũ in augmentatiõe charitatis charitas pexistens cozũpat cũ noua inducit. Q̃d sic. q⁹ si nõ cozũperet, tunc fo ma charitatis mutaret de minozi ad maius, boc falsum. q⁹ forma simpliciꝰ sm tranſmutatiõis ee nõ põt. Cõtra primo de gnãõe oportet auctũ manere. q⁹ charitates pexistentes auctam per nouum gradum charitatis sequentis oportet manere e non cozumpi.

Hic dicitur q⁹ in omni intẽtione cuiuscũq; forme de nouo adueniẽtis gradus forme ꝑcedens cozũpitur in aduẽtu alterius gradus sequẽtis. q⁹ minimi motus sint incom possibiles gradus iste pexistens ; ille de nouo aduẽniens in illa mutatiõe augmẽtatiõis forme sunt terminꝰ illius mutatiõis. q̃ non sunt simul. igit̃ vna cozumpit in aduẽtu alterius. q̃ ꝛ t. Illuic opinioi addo duas cõirmatiões. prima sit ita. Dodez modo se habent maius ꝛ minus in eadẽ specie quõ se bit proportionabiliter maius ꝛ minus in diuersis ꝑbus sed in diuersis ꝑbꝫ q̃to vna ꝑs es ꝑfectioꝛ alia tã to ꝑfectius ꝓtinet eam ꝛ mõ simpliciꝰ. ita q̃ secũda ꝑs ẽ contenta ab ea non facit additiõẽ ad ipsam igit̃ eus simpliciras sit perfectio in oibus formis: vi det etiã q⁹ in eadẽ ꝑe forma simpliciꝰ sit ꝑfectioꝛ bis gradꝫ vel forma ꝑfectem ꝑbi addita. Ité conſi mili mõe bit maius ꝛ minus in forma accñtalib⁹ quõ se bit in formis ẽbalib⁹ ñ in ꝑba esse maius ꝛ minus. Sꝫ omnes ponẽtes maꝰ ꝛ minus in forma ẽbali ẽba ꝑfectioꝛ ẽ in eadẽ ꝑe ẽ simpliciꝰ: alia nõ facies additiõẽ cũ minus ꝑfecta: ꝫ ꝓtinens alia mõ simpliciꝰ ꝛ ꝓpiꝰ ẽ ab ea ꝑi ꝛ nõ fuit cõpositioꝛ. ania petri fecit simpliciorꝫ ꝛ ꝑi ꝑfectioꝛ in ẽntia anie: igit̃ eodem mõ de forma accñtali. Et ꝯtra illã opi. ar guit̃ sic: suppositõ q⁹ possibile fit deũ augere charitatem in illo inſtãti quo elicitur actꝰ meritoꝛꝫ. ponaꝫ igit̃ in esse q̃ttũ augeat, quero tunc a qua charitate de actus ille meritoꝛꝫ: q⁹ necessario ab aliqua charitate elicit̃ ẽt ꝑs oiũm eẽ nõ a charitate insita de nouo q̃ augebat charitatẽ in illo inſtãti in quo fuit ille actꝰ. q⁹ ẽt ꝑmiꝫ talis actꝰ ꝛ sꝫ ẽ aliquo ẽdẽ actꝰ illum meritoiũ: nec elicit̃ a charitate ꝑexite: q⁹ sm te illa cozũpitur. nã in infusione posteriozis charitatis cozũpit ꝓiorꝫ. igit̃ in illo inſtanti in quo charitas augeẽ est actus meritoꝛꝫ: ꝛ ñ a nulla charitate. q̃ ẽ impoſſibile. Dices q⁹ ꝛ⁹ non auger charitatẽz in il lo inſtanti quo elicit actꝰ meritoꝛium. ſed actꝰ charitatis trãit ꝛ ſtat ꝛ acceptatiõe diuina tãꝫ q̃dã remanebile: ꝛ tũc deus acceptando actum meritoꝛiuꝫ dat post augmentationem charitati ꝑexistenti. vt quoddã ꝑmiũ actus nõ dat simul in eodẽ inſtãti ꝑmiũ cũ meritoꝛe: sicut nõ dedit angelis bone in ꝑmo inſtãti nãe posteriozi. Ẽ Contra. ꝫ isto poſſet dici ꝛ ꝓpoſito de virtutibus infuſis: q⁹ nõ ꝑt dici in augmẽtatione virtutũ nãliũ moralitꝫ ꝛ intellectualiũ ꝛ maxime moralitꝫ. Nã virtus moralis auget ꝑactꝰ morales sicut generaꝫ ex eis ꝛ⁹ etbi. actus igit̃ q augmentat ꝛ auget virtutem moralem non auget nisi quando est quando igitur auget: quero vtrum ab aliqua virtute vel actu ẽ ẽ a qua virtute non precedente. quia illa cozumpitur nec a gradu quem nunc facit. quia ille est posteriozꝫ sicut effectus sua causa. igitur quãdo auget virtutem non est ab aliqua virtute. sed hoc est ꝛ possibile. quia tũc non esset virtuosus ꝛ tamen gene raret virtutem post quam est contra ꝑbm 2⁰. etbi. ꝯtra oẽs intelle⁹. q⁹ ẽt sm illos actiõ⁹ siles ẽt gnãñ.

Dodez mõ poſſet argui de actu intelligẽti. nam duo actus ſpeculandi augmentatur bitus intellectualis vel ſpeculatiuus. q⁹ quando nõ est nibil facit. sed ille actus nõ est ab habitu ꝑdẽte. q⁹ tũc nõ ẽ ratio bit̃ sed cozumpit in illo vnitanti in quo est augmentatus nec a gradu sequẽti. q⁹ ille ſequit̃ igitur nõ ꝓt dici ꝙ ratio aliquo mõ augeat. q⁹ nullus est terminꝰ aliunde per quã fiat augmentatio. Iteꝫ volitas põt remittere actũ intelligẽdi. q⁹ põt olo per ſuum vel le actũ eius cozumpere auertendo ipm a conſidera tione omnũ obiectoꝛũ dariꝫ ne ipm determinare con ſideret. sed omnẽ actũ volitatꝫ ñ mutat̃ penitꝫ ab actꝰ intellectus. Inillo igit̃ inſtanti in quo voluntas remittit actũ intellectus per actũ ſuũ impatiõ⁹ intellectꝫ esse in actu ſuo ñ in actu intenſo ꝑsistente. q⁹ ille actus nõ manet intensius q̃ voluntas ſic eus remittit per poſitũ nec in actu remiſſo. q⁹ ille naturaliter ſequitur actũ volitatis: igit̃ ſi actus remiſſus nõ ſit aliqd realitatis actus intenſi. ſequit̃ q⁹ in illo inſtanti in quo volitaꝫ eſt in actu ſuo reſpectu alicuius obiecti q⁹re ſpectu illius obiecti nõ ſit nãliter ꝓ⁹ intellectus in actu ꝛ tunc volitas ꝙlt incognitũ q̃ eſt impoſſibi le:ꝫ argui ſic, ſuppoſito q⁹ act⁹ ſecundus vel tertiꝰ poſſit intendere bitus licet nõ ſit ſpecitioꝛ nec intẽtioꝛ ꝓmo actu tic arguo ꝙ actus poſterioꝛ intendit habitũ ꝛ ẽ nõ eſt nec eſſe tio intẽtioꝛ nec ꝑfectioꝛ actu quo cunq; ꝑcedente. non igitur generat nouum inditũ inditũ charitatis ꝑfectius q̃ eſt contra re. ꝑbõ ꝓitie q⁹ act⁹ generãs bitũ ñ ꝓtꝑm girare enit ꝑs ꝓportiões ſue virtutis. ſi igit̃ ite act⁹ qui eſt imperfectioꝛ ꝓmo actu giũat indiuiduũ charitatis ẽ ꝑfectius ẽ. vel erit in virtute actus ꝑcedentis q̃ tũc manẽt ẽ nõ cozũpunt̃ ſicut ꝓnit opi. vel virtute ꝓpria ẽ tunc eſſentia eſt perfectioꝛ: ſua causa tota in virtute quod eſt falſũ. ꝫ⁹ fic. calidũ cozumpẽs frigidũ ꝑus remittit frigidũ. cũ enĩz ſint duo motus ſimul intẽſio ẽ aug mentatio in caloꝛe ẽ remiſſio in frigiditate motus ſ. intenſionis caloris ẽ remiſſionis frigiditatis. igit̃ ſm hãc opi. generaꝫ nouũ indiuiduũ frigidi. Quero tunc ẽ remiſſa a quo iſtius motus ad frigiditatẽz non ẽ põt dici q⁹ frigiditas maioꝛ ꝑcedẽs q⁹ illa frigiditas cozumpit̃ nec ſequẽs gradus frigiditatis remiſſioꝛ. q⁹ tũc effectus excederet ſua cãm ẽnitate ꝛ ꝑfectione q̃ nõ eſt intelligibile ſm Augu. ſup gene. ſ. 8. q. 20. Ites omnẽ q̃ mouet duꝫ mouet partim eſt in termino aquo ẽ partim in termino ad quẽ 6. ꝑbi. ſi igit̃ calidũ agat in frigidũ it toto motu frigidũ in toto motu nõ remittat̃ frigidũ anteq̃ cozumpat̃ ſequit̃ q⁹ ſit in ſimo ẽ nõ remiſſus ſit cũ aliquo gradu ſui cõtrarij. ẽ cũ nõ babeant iſte forme latitudiẽz ſequit̃ q⁹ ẽtrarie in ſimo ꝑt eſt ſimul remittit igit̃ frigidũ. igit̃ ſm hanc opinionẽ generaꝫ aliquid ſuppoſitũ frigiditati. ſed illud nõ generaꝫ ex frigido ꝑce dente. q⁹ illud cozumpti eſt. igit̃ generaꝫ ex calido. ꝛ ita calidũ generaret frigidũ q̃ eſt impoſſibile.

Ité quarto ſic ſi ſemper cozumpit forma ꝑcedens. ſequit̃ q⁹ nõ poſſit eſſe motus ſm gradus forme qua litatis. q⁹ ſtatim qñ recedit a termino a quo genera tur alia forma: igit̃ tũ erit motꝰ in qualitate ſm gradus mobilis. ſed hoc eſt falſũ. q⁹ tunc eſſet motꝰ ẽtinuus cuius tñ partes nõ copularent̃ ad aliqđ terminuꝫ cõem. q⁹ mutatio copulans quero in quo eſt aut eſt in aliquo diuiſibili aut in aliquo indiuiſibili in parte diuiſibili q⁹ nulla pars tota ſimul alteratur ſ⁹ pars ante parꝫ ſm ita opi. igit̃ eſſet ita mutatio in indiuiſibili ẽ ita puncꝫ fieret calidũ. Ité ſequitur etiã q⁹ oẽ calefactibile dum calefit infinitas calorib⁹ calefiat q⁹ ſi fiat motꝰ ꝑcile ſm gradus mobilis ſucceſſiue cũ infinite partes ſint in mobili vt in calefactibili faltez in poẽtia ẽ nulla pars mobilis in eodẽz gradu caloris calefieret cũ alia. ſed alio caloꝛe ẽt

alio gradu sequit q totū fiet cali di infinitis gradib⁹ calozis q de ipossibile. ☞ Preterea ro nō valet. quia tunc nō excluderet vir de omni augmento ☞ ita in augmento corporali termin⁹ ꝑfectꝰ grad⁹ augmentandi ẽnt impossibiles q de ꝑfectꝰ nō excluere augmentū Rndet ꝑm illa vā ꝑfectū de ꝓfectione. q ita ē nouꝰ individuū quātꝫ molis qꝫ aliqd fit maꝭ. sicut quādo aliqd fit in ẽssus ꝑm virtute fit nouum individuū in ẽssionis. Sec⁹ ꝺ vident seq duo iconueniētia. ꝑmū q si rarefiāt ꝑtes vini i lacꝰ ad tarꝫ erit quātitas ei⁹ maioꝭ ꝑm molꝭ ꝙ ꝑ⁹. q tale rarefactionē ꝯcomitatur maioꝭ quātitas qꝫ fuit vini ꝓt rarefactionem aūt nō manet ibi fed corꝑis ꝑm illā ꝯpꝫ. igit nō ma ꝑtes ibi sanguis ꝓt rarefactionē ꝑtes vini. q. non tenet cōtēr q sanguis ibi manet: nisi q dū manēt accidentia ꝑtes accidētiū q affeccēr vinū cōuerſum in sanguiné. Aliud inconueniens seq: q tunc videretur q talis rarefactio nō posset ee virtute agētis nāl vel q agēs nāle ageret de nihilo. nulla mā vel ſb ꝙ suppolita q nō ꝙ impossibile. ꝑm a ꝑs. q: ibi non ꝑsupponit in tali rarefactiōe mā ꝑbalie: q: ista non ẽ ibi alterabilis nec ꝑsupponit etiā ꝑte eadē ẽntias numero manēs ante rarefactionē: ☞ tamē agens nāle pōt istas ꝑtes sic rarefactere: ꝯdēfare: ☞ ita agēs nāle pōt recte agere nihil ꝑsupponendo sue actioni. ☞ Rndet ad ista inconueniētia. ☞ Ad primū q ꝺcit manēt accidētia illa que ꝓducuntur vinū manet sanguis. Is ante non manet ea dē: manent ꝛ⁹ similia ꝓt rarefactionem. ☞ Ad aliud cōceditur q virtus nālis pōt agere nullo manente cōmuni ſub terminis. non tamen creati. quia ſb posterius naturali ordine ſequ⁹ pr⁹ nō est ita in creatiōe. ☞ Contra istas rones arguitur q: ea ẽntias illa nona numero differt a ꝑsone: ☞ non alio nō differat ẽntias aque a quātitate vini nisi numerotēn. q: nō ſbe. ꝑs. ſequ⁹ ꝑpter talē ꝑmanētia accidium eo: ꝺē ſpe nō numero. nō plus manebat ſaguis ſub quātitate illa nona ꝙ manet ibi ſub quātitate aqꝫ ibi ꝺcise est. cū ista quātitas nona nō magis incipit tur ad afficiēdū vinū cuius ẽntias fuit ꝓius ꝙ ad afficiēdū aquā. ☞ Contra ꝙdā istiōnē queꝛ. q: vnū istoꝝ ſequ⁹ ad alte: aut ſine actiōe agētis nāl. ☞ hoc est manifeſtū inconueniens: q: tunc agens nāle frustra ageret: q: ſine eo illud ꝓcedes esset. igit non ſequit nisi ꝑ actionē agētis nālis. ſed tale agēs non potest ponere effectū in esse ſine cā mālī. igit ꝑ diſtinctā vel iſtā ꝓsecutionē in eē nō ꝑbibet creatio vel actio talis ẽntis repugnat agēti mālī. ☞ Dicetur ſm hoc posse tale ee agēs nāle effectiue inducit aias intellectiuas. q: ipa nāli ordine cōsequit ad organizatiōe corꝑis. ꝑ⁹ bi cōiter ꝑincōuenienti. ☞ Cōcedo ꝙ cōclusionē ista: q: rōnī. ☞ q illa realitas positiua que ẽ in charitate minore. manet eadē realiter in charitate maiore. nec corꝛpit nisi quātū ad esse qđ huic ꝑ ꝙ le ☞ manet in alio vt ꝑtes in toto. ☞ Nec mīs ꝑ se vel ꝑ ꝛma ꝑ se que nō corꝛpunt vel ſūt in toto. ſ⁹ manēt ꝑfecti in toto ☞ qñ habuerūt esse ꝑ se. hoc ꝑs. quātitate molis qñ augmentatur. ☞ Ad rōnem illi⁹ opinionis dico q termini motus ꝑ se cuiuſmodi ſūt ꝑtes tis motus. quia forma remiſſa non ẽst ꝑtes tis. non tamen oportet q forma remiſſa ꝑ se ꝑ accidens cōcomitatur terminū a quo ꝑ se corꝛpat. ☞ Ad primā ꝛmam dicō q ẽst ad oppoſitū. q: ordo ſpērum ẽt ꝑfectꝰ q additates. ☞ ſō vna nō ꝓtinet ẽntias ☞ additatem alterius. ſed ordo ſm grad⁹ cuiuſdē forme ẽst ſm partes māles ꝑ ꝓtē ee ſili. ☞ forma ꝑtis ☞ ſub talis ꝑ ſtio ꝙ gradibus forme tāto ẽt ens ꝙ ꝑfectius. oppoſito igitur modo ẽst hic: ibi. ☞ Ad alia ꝛmationē ꝺcio ꝙ ad oppoſitum: q: ꝑbs eo modo quo concedit

maius ☜ minus in accidentibus negat in ſubſtantiſ maius ☜ minus bic aūt. ſ. in ſubſtantia non negat ꝑs partes motis. imo ſic concedit ibi. igit eo modo negat maius ☜ minus in accidentib⁹. ſ. ꝑm partes motis. negat aūt in ſubſtantiis maius ☜ minus ſm gradus forme. igit iſto modo cōcedit in accidentib⁹ vñ quia ponit forma ſubſtantialē in ſe indiuiſibile. ideo nullus gradꝰ forme ponit cū alio oppoſito modo in accidentibus. quia forma accidentalis eſt diuiſibilis ſm gradus. ideo ſm illos gradus ſic quātus aqꝫ ſiunt accidentia ſuperadita natura forme. ſed iunt modi intrinſeci diuidentes certum gradum quantitatis virtua lis illius forme ☜.

Ista est diſticio decima octaua. In qua magiſter poſtq tractauit de ꝓceſſione ſpiritusſancti ex ꝑpotali tam viſibili ꝙ inuiſibili. agit de ꝓprietate ꝑ qui quenit ſpiritusſanctus ꝛporaliter ꝓcedere. ☜ de ꝓpietate ꝑ. ☜ Et circa hoc tria facit. Nā ꝓmo oſtendit q ſpiritusſanctus donū ꝛ datū dicat. Sc̄o ſubdit vnd ipſum donum eſſe ſingulariter ſumat. Tertio excludit q ſm rationes doni ꝛ dati diuerſimode referat ad ipm. ☜ Ad primū facit. a principio diſtinctionis vſq ibi. Et notādū. Secundū ab inde vſq ibi. Et ſecundū hoc q ſemper. Tertiū ab inde vſq ad finē diſtinctionis. Et ibi in generali. Iñ ſpeciali ſnia magiſtri in tribus ꝓpoſitionibus, quarū ꝓma eſt. Spiritusſanctus dicit donū ex tua eterna ꝓceſſione. ꝛ datū ex ꝛporali. Et ꝓbat ſic. Illud ꝓprie de ſpiritusancto dicit ex eterna ꝓmiſſione quod ꝑfi conuenit ante omnes creaturā. ſ. illū ex ꝛporali quod ꝓnerat vel coepit creaturarū ẽntias. ſed eſſe donū ꝓuenit ſibi ab omni creaturarū exiſtentia. igit pars concluſionis ꝓbande vera. Itam ratione inueſtigat magiſter in ẽxtu querendo. An ſpiritusſanctus eadē ratione dicat donū q datū. Et arguit q ſic. q: donus ꝛ datū ſi eiſdez rōnis, eo ꝙ virtutes ꝑ ſuū dicit a datione. Et reſponder magiſter q ſpiritusſanctus alia ratione dicit tur donū ꝛ alia ratione dicit datū. Nā dicit donus eo ꝙ ab eterno fuit donabilis nobis que futuri erant⁹ in tempore. Et dicit datus ſed datū ab actuali datione eo ꝙ tempore coſeliter nobis dat. ☜ Et iſtius mouet dubiuꝫ. Quare eria filꝰ nō dicat donū vel datus ex ꝙ eria ab eterno ꝓceſſit donabilis nobis ꝙ ſ⁹ et hoc ꝙ tempoaliter datus eſt nobis. Iuxta illud ☜ Filius datꝰ eſt nobis Ad quod rndet. Quia filius tēporaliter ẽt eternaliter ꝓceſſit vt donabilis nobis. nō tamen dicit donū. q: filius nō ſolū ꝓcedit vt donabilis. ſed etiā vt genitus. Spiritus vero ſanct⁹ ꝓcedit vt donabilis: ꝛ nō vt genitus. Secunda ꝓpoſitio eſt hec. Non ex quacunq ꝓceſſione habet ſpiritusſanctus q ꝓprie dicit donū ſed ex ea ꝓceſſione eterna qua ꝓcedit a patre ẽt filio. Et ꝓbatur ſic. Sicut filius ſe habet ad naturalia ꝛes, ita ꝛ ſpiritusſanctus habet ſe ad ꝓceſſionē. ſed filius eternaliter naſcēdo a patre recedit ꝓ ſit filꝰ. igitur ſpiritusſanct⁹ recipit eternaliter ꝓcedēdo a ꝑre ꝛ filio q ſit ſpiritusſanctus. Ita igit ſpiritusſanctus ex inde habet q ſit donū vñ habet q ſit ſpiritusſanctus. hoc nō ex quacunq ꝓceſſione ſed ex ea ꝓceſſione eterna qua ꝓcedit a patre ꝛ filio. igit ex eadem habet q ſit donum. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Quod ſpiritusſanctus ſecundum q datum. eſt poſſeſſiue re

ferdit tam patrē q̄ ad filiū q̄ ētia ad nos. ⁊ sicut dicit⁹ spūsanctus patris ⁊ filij: sic etiam dicit⁹ spūsanctus noster. Idanc propositionē probat magister in tex. huius distin. hic dicens q̄ spūsanctus sm hoc q̄ simpiterne donū est retertur ad patrē ⁊ filiū. sm hoc vero q̄ dicit⁹ datū vel donatū refertur ad eum qui dedit: ⁊ ad eos quibus dat. Hec cōfirmat magister auctoritate beati Augu. li. v. de tri. que patent in tertio. igitur. ⁊c.

Augu⁹.

Dist. 19.

Augu⁹.

Augu⁹.

Augu⁹.

Augu⁹.

Supra egit de eternitate.

Jo. Damascē.

Augu⁹.

Augu⁹.

Augu⁹.

Augu⁹

ſc ponit pbs dico tamen q̄ fundamentum remo
ſtarum relationum eſt res illius generis, puta equa
litatis fundamentum eſt res de genere quātitatis, ſi
militudis eſt res de genere qualitatis identitatis ē res
de gne ſbe, pri m fundamētū vel rō p̄ma fundā
di eſt vnitas talis rei: q̄ ſuprem talis generis vt di
cta ſunt fundantur relatiões diſperate ꝛ nō cōmues.

Deſecūdo dico q̄ gōcūs ens eſt in ſe q̄d: ⁊ hȳ ſ
aliq̄ gradū determinati in ordīb⁹: eſt forma vel
bis formā. Et ſm hoc ſic q̄t pōt tripliciter cōſidera
ri quodcūq; ens ita et ſuper ip̄s pōt fundari triplex re
latio cōiter ſumpta: q̄ identitas ſuper quodcūq; ens
inquātum eſt q̄ ⁊ equalitas vel inequalitas ſup gō
cūq; ens inquātum ip̄s magnitudinē aliquam perfe
ctionis q̄e dicatur quātitas virtutis. de q̄ dicit aug.
6. de trin. c. 8°. q̄ in bis q̄ nō habēt magnā molē ſit ide
eſt melius eſt gō mais ſe. Similiṫ dō aūt vel diſſimi
litudo poteſt fundari ſuper quodcūq; ens inquantus
eſt quale ⁊ differentia qualitatis quedā. de hoc mō qua
litatis loquit̄ pbus. 5. meta. c. de qualitate. q̄ vnus
modus quālitatis ē differentia ſubſtantie. i. differe
tia ſbalis. de hoc modo individua eiuſdē ſpēi ſūt ein
tātiter ſimilia inquātum habēt eandē differentiā
ſpecificam. que eſt vt qualitas eſſentialis ipſorum.
Et hoc modo cōiter ⁊ non ſtricte accipiēdo iſtas rela
tiones cōmunes dicit pbs. io. meta. q̄ omne ens oī
enti comparatum eſt idez vel diuerſus. ita q̄ omne
ens omni enti cōparatum eſt equale vel inequale: ſi
cut igitur fundamentum identitatis ⁊ qualitatis ⁊ ſili
tudinis hoc modo cōiter ſumptarum eſt ens in cōmu
muni comparatū ad quodcunq; ens in cōmuni: ita
⁊ ille relationes ſunt tranſcendentes: ⁊ nō cōertibi
les cum diſtinctione diuidētes ens ſicut diuiditur in
neceſſ⁹ ⁊ poſſibile. Detertio dico q̄ ſicut nullus
gen⁹ nec aliquid aliqui⁹ generis eſt de deo formaliṫ
ſta nec paſſio alicui⁹ generis, q̄ nēs nec aliqua rela
tionū cōtum ſm q̄ ſtricte ſumuntur. vt. ſunt paſſio
nes generis determinator. ſed q̄ ens dicit formā
liter de deo ⁊ q̄cūq; paſſio q̄ertibilis cum ente et
paſſionū non conuertibilium ſed diſſidarum ſemp
extremū nobilius. Ideo boc modo ſtlud extremum
dicetur de deo q̄ vel dicit nobiliṫ⁹ vel non repu
gnat nobiliṫ. ſed reliquum repugnat. De 4° qi
mittēdo nunc de identitate ⁊ ſimilitudine de quibus
nūc nō eſt queſtio: dico de qualitate q̄ ipa eſt perfe
cte in perſonis diuinis. Et ꝛ equalitas aliquoum
entū cauſaꝛum poſſet ſumi ſm quātitatem cōtinu
am ſiue diſcretas, ſm continuam vel permanentē
vel ſucceſſiuā, ac p hoc poſſet queri vtrū in ploris di
uinis eſſet equalitas ſm numez, ſi ibi eſt perfectus
numerus, ⁊ an ibi eēt perfecta equalitas ꝑs duratio
nem vel ſm eternitatem q̄ cozreſpondet quanti
tati ſucceſſiue in creaturis: primum tamen non per
tinet ad diſtinctiones iſtam: ſed ad diſtinctionem
24. nec de hoc tangit hic aliquid magiſter. q̄nō po
nit ibi numerum poſitiue, ſed fore in illa diſtinctio
ne tāgetur. de ſecundo aliqualiter tangit magiſter. ⁊
adducit aug. de fide ad petrum. ⁊ probatum eſt di
ſtinctione. 9. De tertio eſt queſtio ſcilicet de equali
tate ſm magnitudinem. ⁊ q̄ iſta ſit perfecta in diui
nis, probatur tum ex fundamēto remoto ſcilicet ma
gnitudine, tum ex ratione proxima fundamenti ſcili
cet vnitate primum patet ex hoc q̄ magnitudo vir
tutis non eſt perfecta niſi ſit infinita: quia non repu
gnat ibi infinitas: nihil eſt perfectus cui non repu
gnat infinitas niſi ſit infinitum. omnis autem alia
magnitudo virtutis finita eſt, ſola iſta eſt infinita ſi
cut patuit diſtinct. 2. Dez probatur ꝓpoſitū q: in
oibus aliis equalibus eſt diminuta vnitas magni
tudinis ꝑs qua equales dicūt. q: illa magnitudo nu
merat in ipſis equalibus, hic aūt eſt perfecta vnitas
magnitudinis. ⁊ ita cū hoc diſtinctio ſufficiēs relatio
nōū que requirīt ad relationē realē. Sz hic eſt vnus
dubiū q: ei magnitudo tranſeat in eſſentias nō vi q
relatio fundata ſuper magnitudinē ſit alia a relatio
ne fundata ſup eſſentia vt ꝓ quid. ⁊ ita nō videt differ
re equalitas ab identitate. Aut ſi equalitas ⁊ ſimilitu
do poſſent attēdi in illis que videnť quaſi paſſiones
eſſentie nō attendit in quātū magnitudinem habent ma
gnitudinē virtutis, iſta aūt magnitudo nō eſt aliud
attributū a perfectione tali. q: dicit mo intrinſeci
illius ſicut ſepe ſupra dictū eſt. q̄ ſi ſimilitudo ſit fm
tale proprietatē, equalitas ſm magnitudinez illius
ꝓprietatis nō differret a ſimilitudine ſm ita ꝓpri
etatem. ⁊ videnť q̄ equalitas dicēdis q̄ equalitas
non ſit hic ponenda quia neq; vt diſtinctum ab
identitate loquiendo de equalitate infinite eſſen
tie. neq; vt diſtinctum a ſimilitudine loquēdo de
equalitate q̄e eſt in magnitudine perfectionū attri
butaliū. Eſt etiā aliud dubiū quia videnť pone
de equalitates perſonaꝛū infinite ſi poſſent eſſe infi
nite perfectiones attributales. queliber enim habz
magnitudinē virtutis mo intrinſeci ſui ſecundū
ſuas relatione ꝓprietam. q̄ quot ſunt perfectiones at
tributales tot magnitudines erūt ⁊ equalitates.
Et vult cū magnitudo in diuinis ſit de ſe vnius rati
onis in diuinis nō erit de ſe bec. tunc ratio iſta nō va
let ſuperꝰ di 2. quare nō poſſit eſſe i diuinis pla ſip
poſita eiuſdē rationis q̄ abſtbet eſt de ſe ꝺ. ⁊ etiaꝫ
queliꝫ productio eſt de ſe bec nec aūt ſecundū vi
dez de magnitudine ⁊ de equalitate in diuinis. Ad
iſta quere reſponſiones di. 31.

Ad argumenta

principalia. Ad pri
mū dico q̄ non eſt ibi quantitas molis ſed virtutis. Et ſi nomē quantita
tis appropriaꝫ ad magnitudinez molis magnitudo
aūt nō appropriaꝫ ad magnitudinē molis ſicut ꝓ
prie ibidē cōcludi q̄ eſt magnitudo ibi ſine quantita
te ⁊ illa magnitudo vere eſt fundamentū equalita
tis tranſcendentis q: boc mō omne ens eſt magnū
vel parui equale vel inequale. licet magnitudo iſta
nō ſit fundamētus equalitatis ꝓout eſt paſſio quan
titatis que eſt genus. Sed cōtra iſtud arguit. q̄ ꝑ
videť verū q aliquid poſſit dici de deo niſi illud q̄
eſt de intellectu illius dicať de eo. q̄ us de intellectu
magnitudinis ſit quātitas magnitudo nō pōt cōce
di in deo ⁊ negari ibi quantitas. Tes queremi q̄
rias eſt deus bene reſpondeť q̄ eſt immenſus. ſi aūt
nō eſſet ibi quantitas queſtio nulla eſſet. Tes paſſio
cōis tori generi nō conuenit alicui per ꝺiam ſpeciſi
cās. equalitas eſt paſſio cōis toti generi quantitatis
ergo nō cōuenit alicui per aliqua differentia ſpeciſi
cās de genere quantitatis. ⁊ ita nō poſſet poni in deo
aliqua differentia de genere quantitatis negando
ibi genus quantitatis ⁊ q̄ per tale differentia ſit ibi
equalitas. Ad primū reſpondeo q̄ magnitudo eſt
equiuoca ſm q̄ eſt ſpecies quantitatis diſtincta con
tra multitudinē. ſ. meta. ⁊ ſm q̄ opponiť paruitati
⁊ eius cōcretū q̄ eſt magnū opponit paruo. Iſta di
ſtatis habeť a pbo. 5. metha. 7. 10. c. 8. ſimili de ſōo
⁊ breui. multo ⁊ pauco: multo ⁊ vno pō mō nō traſſerť
magnitudo ad deū nec differentia eius nec aliquid
eius ſicut ꝓ ex dictis. 8. q: tunc traſſerť genus q̄ in
cludit in eo. Nec etiā ſcdo mō vt magnū ꝓpoſue ſu
mitur ⁊ dicit paſſionē quantitatis. q: etiā ꝓpia paſ
ſio nō eſt ſine ſuo ꝓpriſubo. Sed alio mō magnitu
do eſt paſſio entis diuiſa cōtra paruus. ⁊ ſic in omni
ente eſt alterus: extremū boc ꝑs per pbm. 5. meta. c.
de quāto. Sīt aūt ⁊ magnū ⁊ paruū ⁊ maius ⁊ min⁹
⁊ fm ſe ⁊ ad inuicē dicta quanti paſſiones ſm ferrā-

ferunt etiã ⁊ ad alia hęc nomina. q. d. ꝓpie ſumpta dicũt paſſiones ꝓ ꝓpias quantitatis communiter ſumpta dicunt paſſiones cõmunes entis. Ad alid ꝗ tus ſ. ꝑ. negãda ẽ quęſtio ẽ rõnabilius ſi neget. ſ. do ſtitas: ſi aũt cõcedaꝫ queſtio erit rationabilis. ſed tunc cõcedenda eſt ẽ quantitas virtualis non molis

Ꝙ ratio nõ ꝓcludit mſi ꝙ equalitas vt eſt paſſio ge neris ẽntitatis non ꝓuenit deo per aliquã diuiam ge neris ẽntitatis nec trãſferꝛ ad diuina. ⁊ ꝓcedo ꝙ nul la ratio de genere ẽntitatis cõcẽit deo nec aliqua paſ ſio illius generis ẽ cõmunis deo. ſed paſſio tranſcendẽs Ad 2ᵐ ſincipale dico ꝙ ꝑfectio ꝙ ẽ ꝑfectio ꝓpie dicta ẽ. ſ. ꝙ ſom aliter poſſet ẽ ſ finita nõ dicit niſi aliquid. q. d. pt ẽ eſſentiale in diuinis ⁊ ad ſe ⁊ tale aliquo mõ prein telligit relationib⁹ ꝛ originis cuiuſmõi ſũt ſapiẽtia bo nitas ⁊c. equalitas aũt nõ ꝓntelligit relationib⁹ ꝛ ori ginis: nec põt eſſe ad ſe: ꝑ. n. nõ eſt equalis ſibi ſed ſi bi. ⁊ ſi equalitas hoc mõ nõ dicit ꝑfectionẽ ſimpli citer. dicit tñ ꝑfectionẽ quẽ ſi oĩa ꝙ opando ad aliqd ejuſdẽ nãe. ⁊ hc melior. ẽ hoc oppoſito. q. oppoⁿ eius de neceſſitate dicit impfectionẽ. nõ. n. ẽ icẽlitas in eadẽ nã niſi alter. ẽ indiuidua impfecte bẽat illã nam. ex quo igit relatio põt ẽ inter ſuppoſita iſta nã imp fectionis ẽt in equalitas in eis q. ꝛ altero poneret ꝑfectio ẽ ſimilitudinis. ẽntitas ãt nõ ẽ ibi ipfectiõis: iõ no magis peꝛigit ꝑfectiones ſimplicit. q. ꝓeꝛigit nãm perfecta ⁊ perfecte in vtro ꝛ relato: ꝛ hoc ẽ qõ dicit augu. li. de ẽntitate ale loqũs adoũcipali eqli tatẽ inquit inequalitati iuri ꝓponis: nec quenq; exti mo humano ſenſu ꝑditus cui nõ illud videaꝫ. Hoc vtiq; verũ ẽ. q. d. ſparando aliq̃ in eadẽ nã: ſimpliciter quib⁹ ꝙ ſimilitudo ẽ equalitas magis ꝓit ẽ ꝑfecte ꝗ illa quib⁹ equalitas nõ eſt poſſibilis: q. illoꝝ aliq̃ neceſſario eſt impfectꝰ. Tunc ei ꝓbas de perfectio ne creaturę. ẽ ꝗ aliqua ſunt neceſſaria ad ꝑfectio nẽ creaturarũ que tñ nõ dicũt ꝑfectionẽ ſimpliciter: ⁊ hoc eſt. q. creature de ſe imperfecte ſũt ⁊ ſine illis nõ poſſũt ẽ perfecte ꝑfectionẽ ẽntia ⁊ qualis ẽ eis poſſi bilis ⁊ ſi illa aũctore ſupplẽt impfectionẽ creatu rarũ: ſicut dictũ ẽ ſupra di. 7. vbi negauit ẽ q. differen tia ſpecifica alicuius ſit perfectio ſimpliciter. Ita ꝛ co ꝗ ꝑfectio limitata nõ ẽ ꝑfẽtanta in vna nã limita ta ſicut põt ẽ in pluriḃ⁹ naturis ordinatis: ⁊ iõ ibi. ꝛ do nãe hoc ẽ ꝑfectionis icẽlis neceſſari⁹ ẽ ad maximã ꝑfectionẽ eis ꝓſſibilẽ. nõ aũt ẽ ſimplicit neceſſari⁹ ad ꝑfectionẽ maioris nãe illa ꝑfẽtia in nã ꝑ ceſſitima illimitata ſine ordine ꝑfectionis inequalis. Et ſic ꝗ quas ꝙ ordo ẽ ꝑfectionis: ⁊ ordo vĩr requirere inequa litatẽ. Rño dico ꝙ ordo originis ſtat cũ ꝑfectione. ordo aũt inequalitatis nõ ſtat cũ ꝑfectiõe. nõ igitur ois ordo ẽ perfectionis. ſed aliqs ſtat cũ ꝑfectiõe in eadẽ nã: ⁊ aliqs nõ. Ad 3ᵐ dico ꝙ aliquãdo ſuper aliq̃ relationẽ cõem fundanẽ relatiões oppoſite diſ quipãtie: ſicut ſi dicaꝫ aſſimilãs ⁊ aſſimilata, ita ꝛ cũr relationẽ actiui ad paſſiuũ fundatã ſup bãc relati onẽ cõem que ẽ ſit ſtudo. aſſimilãs. ⁊. Eaſdem ſimi litudinẽ ſicut dealbãs eſt cauſans albedinẽ: ⁊ aſſimi latis eſt cãtus ſm ſimilitudinẽ ſicut dealbatꝰ eſt cau ſatꝰ ſm albedinẽ. eſt igit hic relatio actiui ⁊ paſſiui i aſſimilãte ⁊ aſſimilato ſic vĩ i dealbãte ⁊ dealbato. ſ. i dealbãte illo ꝙ ẽ fũdaꝫ relato actiui ⁊ abſolutũ ſ. ãt. ſ. in aſſimilãte illo ꝙ ẽ fundaꝫ relatio actiui ẽ rela tio ẽpertãte. Et tale nomẽ qõ ꝓdat duas relatio nes tales. vnã cões: ⁊ aliã diſpertãte ſic aſſimilans ẽntã ad illã cões relatiões mutuatꝰ hꝫ ad correlati uũ illi⁹ relatiõis. ſ. ãt mutuatꝰ hꝫ ad correlatiuũ hꝫ relatiõe diſpertãte. Ita ẽ ꝗ coeqrĩ ꝓdat relatiões coeqũ ad coeqũa: ⁊ ſilia equalitas mutuaꝫ. filꝰ. n. q coeqr ꝑ ẽqũ ꝑr. ⁊ eo⁹. ſ. alia ꝛlatio ꝙ modũ paſſiui .ſ. accipẽ eqũtate ab alio illa nõ ẽ mutuaꝫ ꝓpriꝫ ꝓcise

filio ⁊ relatio oppoſita diſpertãte .ſ. coeqrr cõuenit. pii. ſ. dare eqũtatẽ filio. ẽ igit imago eqlis: ⁊ eo⁹. ẽ ſo la imago coequat intelligẽdo duas relationes ꝑdcas.

Quo ꝺ ẽ deus ꝑ. in filio. ⁊ filius in patre. ⁊ ſpũſcus in vtroq; ⁊ ſingulus in ſingulis.

Et inde eſt ꝙ ꝑter dicitur ẽ in filio. ⁊ filꝰ in ꝑre. ⁊ ſpũſcus in vtroq; ⁊ ẽt ſingulus in ſingulis. Vñ augu. in lib. de fide ad petrũ. Ꝓpter vnitatẽ naturalem totus ꝑter in filio ⁊ ſpũſco eſt. Nullus horũ extra quẽlibet ipſoꝝ ẽ ꝓpter diuine nature vni tatem. Ecce hic aperti aliquatenꝰ. Nõ. n. ple ne põt tñ ab hoc referari archanus: ꝛ qua in telligẽtia dicaꝫ ſingula plonarũ tota ẽ ẽ ſalis. Augu⁹. Vnde etiã Hylarius iſta interius perquirẽs in lib. .iiii. de trini. ait. Affert plerũq; obſcuri tatem ſermo dũ cũ dicit. Ego in ꝑe ⁊ ꝑter in me eſt: nec immerito. Natura. n. intelligen tie humane rõnem dicti huius nõ capit. nec exẽplo aliq̃ rebus diuinis coꝑatio ſibi na ſtabit. Sed quod nõ intelligibile eſt hõi: deo poſſibile eſt. Cognoſcẽdus itaq; atq; itel ligendũ eſt quid ſit illud. Ego i ꝑter ⁊ ꝑter in me eſt. Si tñ cõphendere hoc ita vt eſt va lebimus: vt q̃ natura rerũ pati nõ poſſe eſti matur: id vnũe veritatis rõ cõſequaꝫ. Ꝑa trem ergo in filio: ⁊ filiuꝫ in ꝑtre eſſe. plenitu do in vtroq; diuinitatis perfecta ẽ: q; plenitu do diuinitatis in filio: quod in ꝑe hoc ⁊ in fi lio eſt: quod in ingenito ẽ. hoc in genito: alter ab altero: et vterq; vnus. Ja. ſ. qui eſt nihil ba bens quod non ſit etiam in eo a quo eſt: non ẽo vnus: ſed alius in alio. q; nõ aliud ẽ vtro q; vt vnum ſint in filio de noſtra vterq; nõ vnꝰ nec eundem vtrunq; nec aliud cõitemur: q; deum ex deo natum. nec eundem natiuitas: nec aliud eſſe permittit. Eandem ergo in vtro q; ⁊ virtutis ſimilitudinẽ; ⁊ deitatis plenitu dinẽ cõſitemur. q; veritas dicit. Ego in ꝑe ⁊ ꝑter in me eſt. Omnia. n. filꝰ accepit a pa tre. Nã ſi ꝑater eiuſdẽ qui genuit accepit: neu ter ergo ꝑfectus eſt: deeſt enim ei vnde deceꝛ ſit. nec plenitudo in eo erit qui ex ꝑ ozione cõ ſtiterit. Neuter ergo perfect⁹ eſt. ſi plenitudi nem ſuã ⁊ qui genuit amittit: nec qui nat⁹ ẽ conſequitur. Fateamur ergo q; ꝑter ẽ in filio ⁊ filius in patre: ⁊ deus in deo. vt ide Hylarius ait in. vii. lib. de trini. Non per duplices conuenientium, generum coniunctiones: nec per inſitiuam capationis ſubſtantie naturam. nec per naturę vnitam ſimilitudinem: per na tiuitatem viuentis ex viuente natura duꝝ res non differt: dum naturam dei non degene rat natiuitas: duꝝ non aliud aliquid ex deo ẽ deus naſcitur. dum nihil in his nouum eſt. nihil alienum: nihil ſeparabile. Ecce bis ver bis ꝓout humana ꝑmittit infirmitas: ape ritur ex quo ſenſu chriſtus dixerit ſe eſſe i pa

Hylaꝰ. Idec vba dili gẽter at tende.

tre: ꝛ patre: in ſe. Er eodem etiam ſenſu intelligitur ſpiritusſanctus eſſe in vtroq;. ꝛ ſingula perſonarum in ſingulis. quia ſcilicet in ſingulis eſt eadem plenitudo diuinitatis: ꝛ vnitas ſimilitudo nature. quia non eſt maior diuina natura in aliqua harꝫ perſonarꝫ: ſed vnius ꝛ indifferētis nature ſunt hę tres pſone. Ideo q altera in altera eē dī. vt ꝑdictum eſt. Unde Ambro. ꝑdicto: ꝙ verborꝫ ſniam nobis apperiens ſup eplaꝫ. ij. ad Cozin. ait. Per hoc intelligitur pater eſſe in filio. ꝛ filius in patre. q: vna eſt eoꝝ ſubſtātia. Jbi. n. eſt vnitas vbi nulla diuerſitas. Ecce tribus illuſtriū virorū teſtimoniis. ſ. Aug. Hylarii. Ambr. in idem cōcurrentibus: reudatiōe ſpūſſancti in eis loquentis: pie credere volentib⁹ oſtenditur: tm quaſi per ſpeculum ꝛ in emgmate: qualiter ac qualiter cipiendum ſit cum dicitur pater in filio eē. vel filius in patre. vel ſpiritusſanctus in vtroq;.

Ambr.

Ad id quod ceperat reddit. ſcilicet vt oſtēdat q magnitudine alius alium non ſuperat.

Sed iā nunc ad ꝓpoſituꝫ

redeamus. ceptoq; inſiſtamus. oſtendētes q magnitudine nulla trīū perſonarū alia ſupat. q: nulla maior alius nec maius aliqd ſit. due q vna. nec tres q due. nec maior: deus q ſinguli horꝫ. q: ſingulus horum perfectus ē. nec eſt quo creſcat illa perfectio.

Augu⁹.

Cō nulla pſonarꝫ pars eſt in trinitate.

Nec eſt aliqua trium perſo

narum pars dei vel diuine eſſentie. quia ſingula harum verus ⁊ plenus deus eſt. ⁊ tota ⁊ plena diuina eſſentia eſt. ⁊ ideo nulla iſtarum in trinitate ps eſt. Un Aug. in lib. ii. cōtra ma Augu⁹. ximinum hereticū ſic ait. Putas deꝰ ꝑfecū filio ⁊ ſpūſancto vnū deū eſſe non poſſe. times. n. ne pater ſit pars vnius dei q cōſtet ex tribus. Noli hoc timere. nulla n. ſit partium in deitatis vnitate diuiſio. vnus ē deus ꝑ ⁊ filius ⁊ ſpūſanctus. i. ipa trinitas vnus ē deus. Ergo inquis deus pater eſt pars dei. absit. Tres enim perſone ſunt pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus. ⁊ bi tres quia vnius ſubſtantie ſunt. vnum ſunt. ⁊ ſumme vnus ſunt. vbi nulla naturarum nulla eſt diuerſitas voluntatum. Si enim natura vnum eſſent ⁊ conſenſi one non eſſent. non ſumme vnum eſſent. Si vero natura diſpares eſſent. non ſumme vere eſſent. Si ergo tres quia vnum ſunt propter ineffabilem coniunctionez deitatis qua ineffabiliter copulantur vnus deus eſt. Pars ergo trinitatis eſſe non poteſt quicunq; vnus eſt in tribus. In trinitate ergo que deus eſt ⁊ pater deus eſt. ⁊ filius deus ē. ⁊ ſpiritusſanctꝰ deus eſt: ⁊ ſimul hi tres vnus deus. Nec bius trinitatis tertia pars eſt vnus. nec maius aliquid duo quaꝫ vnus eſt ibi. nec maius aliquid ſunt omnes quaꝫ ſinguli. q: ſpiritualis non corꝑalis ē magnitudo. Qui pōt capere capiat. qui autem non poteſt. credat. ⁊ oret vt quod credit intelligat. Verum eſt enim qō per ꝓphetā dicitur. Niſi crediderit is nō intelligetis. Dis verbis aperte oſtendit indifferētem magnitudinem trium pſonarꝫ. Ité in eodem. Tu nempe diriſti vnuꝫ deū non ex partibus eſſe compoſitum. ⁊ hoc de patre tri vis intelligi. Ille inquis virtus eſt ingenita ſimpler. ⁊ tamē in hac ſimplicī virtute multa videris cōmemorare cuꝫ dicis. Deus de um genuit. bonus bonum genuit ſapiens ſapientem clemens clementē potens potentem Nunquid ergo bonitas ⁊ ſapiētia ⁊ clemētia ⁊ potentia: partes ſunt vnius virtutis quam ſimplicem eſſe diriſti. Si diceris partes ſunt Simpler ergo virt⁹ ex partib⁹ ꝺſtat. Et ſimpler iſta virtus te diffiniente vnus eſt deus ergo deum ex partibus compoſitū eſſe dicis Non dico inquis. nō ſunt partes. Si ergo i vna perſona patris ⁊ illa inuenis q: ꝓpria vi dentur. ⁊ ptes nō inueneris. q: vna virt⁹ ſimpler eſt. Quanto magis pater ⁊ filius ⁊ ſpūſanctus. ⁊ propter individuaꝫ deitatē vn⁹ deus. ⁊ propter vniuſcuiuſq; ꝓpꝛietatē tres ꝓpſone ſunt. ⁊ propter ſingulos perfectionē ptes vnius dei non ſunt. Virtus eſt pater virtus eſt filius virtus eſt ſpiritusſanctus. Hoc vere dicis. Sed q: virtutez de virtute genitam. ⁊ virtutem de virtute procedentē: nō vis eandē habere naturam. hoc falſum dicis. hoc contra fidem rectā ⁊ catholicā dicis. Dis verbis aperte docetur: q: tres perſone ille non ſunt ptes dei vel diuine eſſentie. Nullaꝫ illarum trinitatis pars dicēda eſt nec vna maior alijs.

Arguſti tanto au guſti. ꝫ beticos q; oꝛdit pꝛes ſti tuꝫ ſpiritusſcꝫ non eſſe partes i trinita te.

Cum dicimus tres perſonas eſſe vnam eſſentiam. nec vt genus de ſpecibus. nec vt ſpeciem de indiuiduis ꝓdicamus. quia nō eſt eſſentia genus ⁊ perſona ſpecies. vel eſſentia ſpecies ⁊ perſone indiuidua.

Hic adiiciendum eſt q tan

ta eſt equalitas trium perſonarum atque in differēs magnitudo. q: cum dicamus tres ꝑſonas vnam eſſe eſſentiam vel ſubſtantiam neque vt genus de ſpecibus: neque vt ſpeciem de indiuiduis ꝓdicamus. Non eni eēntia diuina genus eſt. ⁊ tres perſone ſpecies. vel eſſentia diuina ſpecies ⁊ tres perſone indiuidua. Quod Augu. rationibus probabilibus atque irrefragibilibus aperte demōſtrat in libro. vij. de trinitate dicens. Si eſſētia genus eſt ſpecies aut perſona. vt nonnulli ſenſerunt. opoꝛtet appellari tres ſubſtantias: ut ap

Augu⁹. Pꝛi p bat q il lud d vt gen ō ſpēs.

pellantur tres persone. Sicut cum sit animal genus ⁊ equus species appellantur tres equi idemq; tria animalia. Non enim ibi species pluraliter dicitur ⁊ genus singulariter: vt si diceretur. tres equi sunt vnū animal. sed sicut tres equi speciali nomine. ita tria animalia nomine generali dicuntur. Cū ergo tres personas vna fateamur esse essentiā: nō tres eēntias cū tres equi tria animalia dicantur non vnus Patet noīe eēntie non significari genus. nec nomine persone speciem.

¶ Hic probat ꝙ nō dicitur vt species de individuis.

Si vero dicūt nomine per

sone non speciez significari. sed aliquid singulare atque individuū. ⁊ nomine essentie speciem intelligi: vt persona non dicatur sicut hō sed quomodo dicitur hic homo velut abraaz Ysaac. Iacob. vel quis alius qui etiam digito pñs demonstrari possit. Sic quoq; illos eadem ratio cōfutabit. Sicut enim dicuntur abraaz ysaac. iacob. tria individua. ita tres homines ⁊ tria animalia. Cur ergo pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus. si. ſm genus ⁊ speciem ⁊ individuū ista differimus. nō ita dicūtur tres eēntie vt tres persone.

¶ Alio modo probat idem.

Alio quoque modo idem

Augus°. probat Augu. ſ. ꝙ essentia diuina non est genus. nec persone species. vel essentia non est species. nec persone individua. Una inquit essentia nō habet species. sicut vnum animal non habet species. Pater ergo ⁊ filius ⁊ spiritussanctus non sunt tres species vnius essentie. Diuina ergo essentia genus non est. sed nec species est essentia diuina. ⁊ persone individua: sicut homo species est. Individua sūt abraam. ysaac ⁊ iacob. Si enim essentia speciei est vt homo. sicut non dicitur vnus homo esse abraam ysaac ⁊ iacob. ita non dicetur vna essentia esse tres persone. Non itaq; secundus genus ⁊ species ista dicimus.

¶ Nec secundum materialem causam dicuntur tres persone. vna essentia.

Idem. ## Notandum etiam ꝙ essen

tia diuina non est materia trium personaruz vt Augustinus in eodem libro docet tanquā secūdum cōmunem eandemq; materiaz tres persone dicantur esse vna essentia. sicut ex eodem auro si fierent tres statue. diceremus tres statuas vnum aurum. Non autez sic trinitatem. i. tres personas dicimus vnām eēntiam. ⁊ deum vnuz tanq; ex vna materia tria quedam subsistant. In statuis enīz equalibus plus auri est tres simul q̄ singule. ⁊ minus auri. est vna q̄ due. In illa vero eēntia trinitatis nullo modo ita est. Non ergo ſm materialez causam tres personas vnas dicimus esse substantiam vel essentiam: sicut tres statue dicuntur vnum aurum.

¶ Nec ita dicuntur tres pſone vna essentia: vt tres homines vna natura vel vnius nature.

His quoq; addendum est

ꝙ tres personas nō ita dicimus esse vnā eēntiaz. vt Augu. in eodē aut. vel vnius essentie. Augu°. sicut dicimus aliquos tres homies eiusdem seruos: ⁊ eiusdē temperationis corporis. eiusdēq; animi vna eē naturam vel vnius nature. Nam in his rebus nō tm est vnus hō quātū tres homines simul. ⁊ plus aliqd sūt homines duo q̄ vnus homo. sicut in statuis eē dicim? ac in deo nō est ita. Non. n. maior essentia est pater ⁊ filius simul q̄ solus pater vel solus filius. sed tres simul ille persone equales sunt singulie. Ex premissis patet ꝙ tres persone dicuntur diuina essentia. nec ſm materiale cām vt tres statue vnū aur. nec ſz complexionis similitudinem. vt tres homines vnius nature. nec vt genus predicatur de speciebus. vel vt species ⁊ individuis. i. continens de cōtentis. maius de minoribus.

¶ Que videntur aduersari predictis.

His autez videntur aduer

sari: que quidam sacre scripture tractatores catholici in suis scriptis tradiderūt. In quibus significare videnť ꝙ essentia diuina sit quod dam cōmune ⁊ vniuersale velut species: tres vero persone sunt tria particularia: tria individua numero differētia. Unde Io. damal. in Io. da. ter doctores grecorum maximus. in lib. quē de trinitate scripsit. quem ⁊ papa Eugenius transferri fecit ait. Communia ⁊ vniuersalia predicantur de subiectis sibiipsis particularibus. Cōmune ergo substantia est. particulare vero hypostasis. id est persona. Particular autem dicitur non quod partez nature habz. sed particulare numero. vt ab eodem. i. individuum. Numero enim ⁊ non natura differre vidētur hypostases. Item in eodem. Substantia significat communem ⁊ circumplexam speciem homoydeon. i. similium specie. hypostaseon. id est personarum. vtputa deus homo. Hypostasis autem individuū demōstrat. ſ. patrem filium ⁊ spiritumsanctus. Petrum Paulus ⁊ huiusmodi. Ecce apertē vi

Verba augustini tenēda dic.

Er quo intellectū virtute g̃ sba dicit spēs vel ꝓprie ꝓsone individua

cit substantiam eē vniuersale hypostasim vo particulare: ⁊ q̃ deus est species vt homo: ⁊ q̃ pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus sunt individua: sicut Petrus ⁊ Paulus: eo q̃ numero differunt. que premisse sententie Augustini penitus cōtradicere videntur. Quid ergo dicemus ad hec? Hoc vtiq̃ dicere possumus atq̃ debemus: q̃ ea que aug. tradidit superius sine omni dubitatione tenenda sunt.

¶ Nō sane pōt intelligi que ioānes dicit: ⁊ quo modo ostendit.

Hec autem que hic dicun/

tur: hz in sermōis superficie aliquid a fide alienum resonare videātur: sane tamē intelligi q̃ unt. puīcis lectorē atq̃ intellectorem pluriūus efflagitant. In quorū explanatiōe malle filios alios audire: q̃ loquēdo malinoīs detrahendi occasionē prestare. Videtur tamē mihi ita posse accipi cū ait. Substātia est commune. ⁊ hypostasis ē particulare. Nō ita hoc accepit cum de deo dicātur vt accipiuntur in philosophica disciplina. Sed p similitudinē eorū que a philosophis dicūtur locutus ē. vt sicut ibi cōmune vel vniuersale dicitur quod pdicatur de pluribus. particulare vero vl indiuiduum quod de vno solo. ita hic essentia diuina dicta est vniuersale. quia de omnibus persōnis simul: ⁊ de singulis separatim dicitur. Particulare vero singula quelibet persona: quia nec de aliis communiter: nec de aliqua aliarum singulariter predicatur. Propter similitudinem ergo predicationis substantiaꝫ dei dicit vniuersale: ⁊ personas particularia vel individua. Propter hoc idem etiam eandem diuinam essentiam dixit esse speciē cōmunem ⁊ circumpleniuam similiuꝫ specie personarum. Quia sicut hec species homo de suis predicatur individuis: velut de Petro et paulo ⁊ aliis: nec ista specie differunt. sed conueniunt. Ita deus de tribus predicatur personis: que in diuinitate non differunt sed per omnia conueniunt. Hanc ergo similitudinē inter res sempiternas ⁊ res temporales perpendens Joannes: vniuersalitatis ⁊ particularitatis nomina: que rebus temporalibus proprie conueniunt: ad res eternas trāstulit. Augustinus vero maiorem videns dissimilitudinem quā similitudinem inter res predictas ab excellētia trinitatis predicta nomina remouit.

¶ Er quo sensu dixerit personas differre numero.

Nō āt ioānes dicit hypo/

stases differre nūero non natura. Iri eo q̃ nō differre natura aut̄ verissime ⁊ scrupulo loquitur. Quod vero dicit differre numero: cauendū est quomō intelligatur. Diuersis enīz modis dicuntur aliqua differre numero.

¶ Quibus modis dicantur differre numero. ⁊ secundum quem modum possit conuenire personis.

Dicūtur enī aliqua differre

numero: quando ita differunt. vt hoc non sit illud nec aliquid quod illud est: vel in ipso est qualiter differunt. Socrates ⁊ plato. ⁊ hmōi. q̃ apud philosophos dicuntur individua vel particularia. Juxta quem modum non possit dici tres persone differre numero. Dicitur quoque differre numero: que in enumeratione siue computatione non sibi adiūguntur. sed a se inuicem discernuntur. vt cum de aliquibus rebus loquentes dicimus. vna. due. tres ⁊ secundum hunc modum forte dixit Joannes: hypostases. t. personas differe numero. Possumus enim dicere. pater ē vnus. ⁊ pr̄ ⁊ filius sunt duo. ⁊ pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus sunt tres. Et item. Nec persona est vna ⁊ hec illa sunt due. ⁊ hec ⁊ illa ⁊ alia sunt tres. Conuenientius tamen tres ille persone proprietatibus tantum distingui dicunt̄ de quarum distinctione secundum proprietates in sequenti tractabitur. Nunc vero ad inceptus redeamus: que dicta sunt repetens: vt sepius versando familiarius innotescant.

Augustinus in quinto. 5 hēricus q̃ oīdit pses ⁊ filiū spiritussanctum esse partes i trinitate.

¶ Quod vna persona nō est maior alia. nec tres simul q̃ vna. ⁊ hoc ratione ostendit catholica.

Sciendum est ergo tantam

equalitatem esse in trinitate: vt ait augustin⁹ in. viij. libro de trinitate. vt non solum pater non sit maior q̃ filius sed nec pater ⁊ filius simul maius aliquid sunt quā spiritussanctus aut quelibet persona minus aliquid sit quan ipsa trinitas. Quod autem ita sit: aliquo modo si fieri potest demonstrandum est. Quantum ergo ipse creator adiuuat attendamus

Augst⁹

Inquit Augustinus in eodem quomodo in hac trinitate que vel tres persone: non sunt maius aliquid quā vna earum.

Ratione vtitur subtilissima ad ostendendum q̃ ita sit.

Quod ibi magnum dicitur

aliunde magnum non est. quā eo quo vere ē quia ibi magnitudo ipsa veritas est. ⁊ veritas essentia. Non ergo ibi maius est quod verū non est. Non autem verius est pater ⁊ filius simul quā pater solus vel filius. Non ergo maius aliquid vtrunque simul quam singulū eorum. Et quia eque vere est etiam spiritussanctus. ideo pater ⁊ filius simul nō sūt aliquid maiꝰ q̃ ipe: q⁹ nec vi⁹ sūt. Itē in ēntia vitatis hoc est verū ē. quod est esse: ⁊ hoc est esse

qō ē magnū eē. ℞ Hoc ē ergo magnū eē qō ver-
rū eē. ℞ Igit ibi eque verū est .t. q magnus
ē. ℞ Ergo ibi plus ℣ itatis nō ℣. nō habet
plus magnitudinis. ℣ Plus aūt ℣itatis non
ℏ. qō vert nō ē. ℞ Nō aūt verius vna perso
na quā alia vel due quā vna vel tres sil quas
singula. ℞ Ergo plus ℣itatis ℏ. vna quam
alia. vel due quā vna. vel tres simul quam sin
gula. Sic ergo .t. ipsa trinitas nō ē maius al-
quid quā vna quecūq; ibi psona. ℞ Ista magnū
quā singula. ℞ Non enim ibi maior ē que vert
or nī ē vbi ipla ℣itas ē magnitudo. ℞ Ecce mo
do ꝓueniēt .t. rōne catholica ossum ē quō in-
differens sit magnitudo trium personarum.
q; nec vna maior est alia. nec due vna. nec trei
simul maius aliquid quā singula.

℞ Dō deus non ē dicēdus tripler ℔ trinus.

Preterea cum deus dica/

tur trunus: nō ui debet dici tripler. Ibi enim
non est triplicitas vbi summa est vnitas .t in
differens equalitas. Unde Augustinus in
libro. vi. de trinita. ait. Non quoniam deus
trinitas est ideo tripler putandus est. alioqui
minor esset pater solus vel filius solus quam
simul pater .t filius. Cum itaq; tantus est pa
ter solus vel solus filius vel solus spiritus sā
ctus quantus ē simul pater .t filius .t spiritus
sanctus. nullo modo tripler dicendus est de-
us. Non enim pater cuꝫ filio .t spiritu sancto
maior deus est quā singuli eorum. q; non est
quo crescat illa perfectio. ℞ Perfectus aute; est
pater .t filius .t spiritus sanctus. .t perfect⁹ di-
citur deus singulus eo;. Et ideo trinitas po-
tius quā tripler dici debet.

℞ Quod non est ita in rebus corporeis vt in trinitate.

In rebus corporeis nō tan

tum est yna quantuin tres simul. .t plus sunt
due quā vna res. In trinitate vero summa tā
tum est vna persona quantum tres simul. .t tā
tum sunt due quantuꝫ vna et in se infinite sit
quia non est finis magnitudinis earum. Ac
per hoc aperitur quod superius dictuꝫ ē quo
modo singula sunt in singulis .t omnia in sin
gulis .t singula in omnibus .t omnia in omni
bus. .t vnum in omnibus est .t vnuꝫ omnia.
Ecce iam ostendimus sufficienter quasi itri-
nitate aliq̄ ꝑsona aliā nō supet magnitudine.

Secundo quero de

circūcisione diuinarū ꝑsonarū. ℞ Utrū
quelibet ꝑsona diuina sit in alia. Et ar-
guit ꝙ nō: q; si qslibet eēt in qualibet ꝑ
opt. anara. eēt marima cōfusio. q; si ꝑsone diuine es-
ent in se inuicē cōfuse essent. qō est ꝙ illud ab alia sub-

nec ꝑsundētes ꝑsonas nec habeant separātes. Et confir-
mat rō: q; indiuisibile nō distinguit ab indiuisibili:
nisi sit extra illud qō ꝑbat ꝑ pbm. 6. phy. q; duo in-
diuisibilia sit posita nō faciut mai⁹ q; sic eēnt vnū in
diuisibile. igit ei ꝑsone diuine sint indiuisibiles si sint
sil nō sint distincte. ℞ Preterea si ei ꝑsoīa eē in ꝑsa
eēt distincto alio. q; cōpō. ꝑbatio. nisi eet aliqd eēt
in deitate qō nō eēt ipsa tīa: deitas eēt cōpositū vel
cōposita. qō ꝑz Aug. de ciui. dei. 10. ꝑ ponit dist. 8.
Ideo simpler ē de⁹. q; ē illud qō ꝑz excepto q ꝑsona
dr relative ad alia ē nō ē ipla. q; si ꝑsona ꝑz aliqd in se
qō nō ē ipsa ipla ē cōposita vel cōpositus. qō ē falsū
ē ꝑus impꝛobatus. ℞ Item in eodē in quo ē sil⁹ ēn-
tiatio in ꝑte ē filius ꝑ se ꝑsita ei circūcisio. ergo in pa
tre ē filiatio. et vltertius illud in quo ē filiatio ē spūs
ꝑ se ꝑsita ei filii⁹. ℞ Preterea si ꝑ se in filio .t filii⁹ ē in patre
ꝑ se in se. ꝑsita ꝑbat ꝑbm. 4. ꝑh. 39. Sī aer ē ī igne
ignis in celo. ꝙ aer ē in celo. igit a filii dic. ℞ Et con
firmat ꝑ illud ꝑbi in ꝑdicamētis qeqd sequtur ad ꝑdi
catū sequtur ad ibm. Et ꝑ ipsas martimas quicqd sequ
ad ꝑas. sequtur ad alia. .t qeqd adcedit ad alia adcedit
ad ꝑas. q; ꝑ ꝑus ꝑor ē ꝑus posterior. .t qeqd ē cau
sa cāe eī ca cāti. ℞ Sī ꝑ se in filio ergo de⁹ ē in deo ꝙ
viteri⁹ ꝙ de⁹ distinguit a deo. ℞ Sī ꝑ oī aut ab alio ñ
ēn eo. sed filius ēpit a ꝑre vt dr Jo. 16. Et ita a patre.
Contra Jo. 10. c. 14. Ego in ꝑre ē pater in me. Et
magister adducit auctoritatem in littera Aīmb. Au
gu. ℣ Hylarij.

Istius questionis veritas

ē plana .t certa ex anctē sanatoris in Jo. .t alibi i mul
tis locis .t ēt fcōr exponēnū. Sz vt aliū liter posīt in
teligi tria fuit vidēda. ℞ Primo de mō quo ꝑsona ē
in ꝑsona. ℞ Secō o ē sit rōnis ꝑ se inte. ℞ Tertio si ista
modus ēndi in posīt reduci ad modū aliqē essen
di in repto in creaturis loquēdo de illis modis quos
ponit ꝑbs. 4. ꝑh. vel vtrū posset declarari per alt
quē modū qui posīt in creaturis inueniri.

De primo dicitur sic qō

duob⁹ modis pōt intelligi aliqd ēt in alio ꝑmo. i. ꝑm
tota sicut vinū ēt in amphora vel ꝑm ptē. vbo cō-
pliciter: vel ita ꝙ ps sit in alio ꝑ nihil eius sit. vt ꝑs
auis in laqueo ꝑ nihil eī ē. ꝙ boc auis tota dicit ēt
in laqo. vel ꝙ ps eī⁹ sit in alio ꝑ sit aliqd eī⁹. ꝙ boc il
lud cui⁹ ps ꝑz ēt in illo in quo ps illi⁹ dr ēt. sic sili a-
qō mōstrā hīa. quo capita ꝙ duo corꝑa hūm duo ꝑe
des. tūc vnū dicet ēt ē in alio ꝑ ꝑdē ēt ꝙ ē ꝙ ps alteri⁹
us. ℞ Ad ꝓpositū dr ꝙ ꝑ nō ēt in filio ꝑm nō ꝙ ꝑz
baē duplr. ꝑmo qr illud qō ē in alio ꝑmo ꝑlibet pars
ei⁹ est in eo eque ꝑmo. sicut ꝑ terra ꝑmo ē in cētro q̄-
libet ps terre ē eq ꝑmo in cētro aqueꝫ ē ex se. igit ꝑ ipe
ꝑmo mō ē in filio ꝑlibet pars ꝑtis ꝑmo erit in filio. .t
ita ꝑnitas ē eq ꝑmo sicut deitas in filio. Et ex boc vī
ta sicut deitas filii⁹ ē de⁹. ita ꝑnitate filius erit ꝑ qō
ē falsū. ℞ Secūdo q; illud in quo ꝑmo est aliqd vide
tur ꝑ si ambire illud .t penetrare .t cōtinere. idē aute;
respecm eiusdē cōtinere .t ꝑtineri ambire .t ambiri ñ
est intelligibile. ergo ē. Oportet igitur q; sicut i cre
aturis dicit aliqd ēm ꝑtē in alio .t nō ꝑmo. ita vna
ꝑsona dicatur esse in alia ēm aliqd sui. non ēt autem
ēm aliquid sui qō nihil sit ei⁹ in quo est. qr illud ēt
relatio personalis ꝑsone existētis. .t illud nō est ra-
tio qua ꝑsona est in ꝑsona sicut patet de itin. 7. arti. i quo
ꝓcedo sec⁹. q illud est ēntia que ita ē aliqd existētis
quod est aliquid eius in quo coēxistit. Et ꝓ ꝓpter
istam existentiam filij in existentem patris: q; filius sit
in patre. probatur. quia et vbicunq; est fundamen-
tum relationis alicuius: sic etiam ibi est relatio
fundata in eo. ergo et vbicunq; est essentia: in qua

De. iiij. ar. 1. q. 6. 4.

fundat ſſiliatio ibi ē ſſiliatio. ¶ Diſſinguit tñ de ꝓpria que eſt in alia ⁊ in qua eſt alia. q⁹ ꝙ perſona que ē in alia ponat in ea non ꝑmo ſed per aliqd iñi. i. p eſſentiā ſuā. tñ ꝓpria in qua eſt alia eſt in qua ꝑmo eſt alia. i. ſubſtancia. ſed ꝓpria bꝫ aliquo ſit rōnē ambitꝰ ⁊ ptinētie deitatē que bꝫ nō ſit ꝓs ꝓpne ineritiēs. ⁊ is aliqd ꝓpne. ¶ Contra illud ꝓmo ē in: nō dcit aliqd a ſe ꝑm oēm opinio. q⁹ ꝑ ſic ē in. ſc. igit rō ꝓpne ad ꝓpoſitū. nō eſt aūt rō originis. q⁹ illa nō eſt eiuſdē rōis in extremis. ꝓpne aūt vniſo mitter ſunt in ſe inuicez ꝑm iſſos. ꝙ dcit rōne eōrū. ſed rō eōis ſm eādem rōnē cum dñi eſt in ſuppoſito qđ referꝛ ⁊ in ſuppoſito ad qđ referꝛ. ſicut ſilitudo regionis ꝓ rōne albedi nis in iſſi qđ referꝛ. ⁊ in iſſi ad qđ referꝛ. igit ſi illꝰ alii tud ad qđ referꝛ ꝓpria ieritis ſit tale ꝓmo. q⁹ in ipſo ſit ꝓpria illa. ſegtur q⁹ ꝓpria ineritis ꝓmo erit ꝑſe relata illa relatione ꝛ nō ꝑ aliqd alii ꝓcile. fecūdo ſic. quādo aliqd dicit ē in alio ꝑm ptē. eodē mō eſt in iſto ꝑs partē. nō ita ꝑs eſt in iſto ꝑmo. ⁊ ꝓpter hoc ſi hō ſit interra ꝑ pedē ſicut ꝑs eſt in terra localr. ita hō ē in terra localr ꝑ ptē. nō aūt ſi ꝑs ē ibi iſſi in loco hō erit ibi ſicut forma in mā. ita ēt ſi albedo eſt in homīe ꝑs partē q⁹ ſ facīē eo mō ēndi ⁊ quo eſt in facie ꝑmo ꝓpria vt accīs in hōe. eo ipſo mō ē in hoīe ꝑ partē q⁹ ſicut in hō. ꝙ ſili ē in ꝑſone ineritiā q⁹ formalr ē in ꝑſone ſegtur q⁹ ſilius erit in ꝑſone qualr formalr. ⁊ ſm aliquā ſili qđ nō eſt ē in ſm circūſcriptionē. ¶ Tēdeꝛ q⁹ maior eſt vā loquēdo de illo qđ ē rō ꝓprima alicui ēndi in. nō aūt de rōne remota. ēntia aūt vt eſt ſo maliter in ꝑſone nō eſt rō ꝓprima filij ēndi in ꝑſe ſed re mota rō. ꝓprima aūt eſt vt eſt ſub ꝓpriete ꝓpne ineritiēs. ¶ Contra hoc ſcēdit. ꝓpoſitū q⁹ illud dicit cōuenire alicui ꝑmo. qđ nō cōuenit ei ſm aliquas partē iii. ſed ſm q⁹ exoiđ ꝑtiđ ꝰ intrinſecus. igit tur ita dic cū nō ſit in ꝓpria ſm iſtos nīſi rlō ⁊ ēntia. qcqđ ꝙnit ꝓpne nō ꝓcile rōne alteriꝰ iſtoꝝ ſꝫ rōne ēntie cū ſuſpenſiui vel cōiuncto hoc ꝙnit ibi. ꝑmo qz hoc dicit ꝓpria ſm ſe tota. ¶ Dꝛeteꝛa. ꝓpie tas perſone vt eſt inoſcabilis nō cōuenit formaliter ēntie ſicut ēntia nō generat nec generat nō diſtinguit nec refert. nec ēt cōuerſo ꝓprietas q⁹ eſſentie vt coicabilis ꝙnit ꝓpne. q⁹ iſte ē ꝓp⁹ modus ēntie vt diſtinguit a ꝓpria. q⁹ ēntia eſt vna in trib⁹. ꝓpria nō nulla nō nec ꝓpria nec ſm aliqd ſui ē vna in trib⁹. igit iſte modus ēndi in quo ēntia ē in ꝑſe vt ꝛſi forma puta vt qua ꝑ eſt de ꝓ nullo mō cōuenit ꝓpne. q⁹ iſte eſt ꝓprius modus ēntie ꝑm q⁹ diſtinguit a perſona.

Quantum ergo ad iſtuz ar

ticulū dico ꝙ ꝑdicatū ꝙnit alicui tori ꝑ vt ꝑmo dī ſtinguit ꝙ illud qđ ē ꝑm ptē vel q⁹. ſ. ꝓpy. in ꝓncipio. qđ nō cōuenit ei ꝑcile q⁹ ꝑtti illi ꝙnit. q⁹ oppoſiti nihil dī ꝙnit re alicui tori ſm partē niſi qđ ꝙnit parti ꝛ per illā ptē dī de toto ſicut ꝑs ꝓpꝛs. ſ. pby. in eius exꝓlo. Sanat hō q⁹ tollat eius ſanat dicitur de tollat ꝛ ꝑmo ꝛ per ꝓs per hoc de toto cui⁹ totius tollat ꝛ de tale ꝑdicatū ꝑmo inheres alicui tori aliqđ nulli parti ipſi⁹ toti⁹ ſed. aliqđ aūt cuilibet parti ineſt. Exꝓlū ꝑmi. trāgulus ꝑmo bꝫ tres angulos ꝛc. ⁊ ri nulla pars trāguli loquēdo de ꝑtib⁹ integralibus bꝫ hoc ꝑdicatū. l. habeteꝛ tres. ¶ Sili hō ꝑmo ē ſimbilis. ⁊ ri nulli parti eius ꝑmo ineſt hoc paſſio. q⁹ cōpoſiti generaꝛ ꝑmo bꝫ nulla pars eius generet ꝑmo. loquendo de iſto mō eius qō eſt generari. ⁊ ita vniuerſaliter in omnibus ſubſis ethērogenijs ꝓ paſſionibus eoꝝ. ⁊ rō eſt iſta: q⁹ nā talis ſubſi adeūta eſt tali ꝑdicato. qđ adeūtionē notat talis ꝑmitas. ſicut ꝑs ex diffinitione vniuerſalis ꝑmo ꝓſite. ⁊ nā ultius toti⁹ adeūtꝫ in nulla parte ſalnat. ⁊ ideo eius paſſio nulli gti cō uenit. ¶ Dꝛeteꝛa ſecūdi ēst ignis ē ꝑmo calidus quelibet pars ignis eſt ꝑmo calida. ꝫta ēt ꝑbs. 7. phyſi. arguit q⁹ nullū corꝑus pōt ſe moueri ꝑmo. q⁹ tunc ageteꝛet ad gētē partis. nō enīs ꝑmo mouet niſi mo tus mouēt cuilibet gtiē⁹ ē. ſi enī aliqui pti eius non in eſſet motus tūc toti ꝑmo nō ineſſet. ⁊ ita vniuerſaliter in ſibus homogenijs ꝛ paſſionibus eoꝝ: q⁹ nama iſta cui ꝑmo. i. adequate ꝙnit talis paſſio ipſa ē eiuſdē rōnis in parte ⁊ in toto. igit ꝑdicatū adequatum talī nāe conuenit cuilibet in quo eſt ipſa natura. ⁊ ita cōuenit parti. nō igitur ꝙpter rationē ꝑmitatis oꝑter ꝑdicatum qđ cōuenit toti nature conuenire parti. imo numꝰ. ꝙpter boc ops q⁹ cuilibet parti. ſed ꝑcīſe quādo natura totius eſt eadē in toto tali ⁊ in ꝑte eius. ¶ Ad ꝓpoſitū dico q⁹ iſte modus ēndi in nō eſt ꝑ illū modū quo natura eſt in ſuppoſito. vel ſoꝛma in mā. ſed ſicut ſubſiſtēs eſt in ſubſiſtēte. ſm Bōy. ta. 7. de tri. c. 8. vbi dcit ſic. ineſſe nō ꝛ aliud in alio vt coꝛp⁹ in coꝛpore ſed ſic in eſſe actū ſubſiſtens ſub ſiſtēte inſit. ita ꝛ oīn eſſe vt ipſe ſubſiſtat. Subſiſtere aūt. i. incōicabiliꝫ per ſe eē cōuenit ꝓpne ꝓmo nō enī de ꝓpria dicīē q⁹ de ēntia vel de relatione dicitur. ſicut etiā agere in creaturis vel ꝓduci ꝓmo conuenit ſuppoſito toti. ⁊ non ſibi q⁹ parti. ergo ⁊ ſubſiſtere in eſſe ꝓmo conuenit ꝓpne. ꝛ enim natura ꝓmo inſit patri vt natura in ſuppoſito. ita nām non eſt ſubſiſtēs vt ineritia ſubſiſtēs in ſubſiſtāte. ꝛ precīſe illa ineritētia qua totus filius ineritiſt ꝑfentialiter ⁊ intime in toto patre cui alludit illud Ambroſij in hymno. Jn patre totus filius ⁊ totus in verbo pater. Et tunc ad argumēta dicte opi. cōtra illud membꝝm. ¶ Ad ꝑmum dico q⁹ illa maior eſt ꝓpliciter falſa. ꝑmo q⁹ non ꝙnit illud ꝑdicatum qđ ꝑmo cōuenit toti conuenire alicui parti vt ꝛ de terminatis ſatis patet quādo eſt ꝑmitas adequationis. ſecūdo q⁹ ſi alicui parti conuenit vel toti ratione alicuius partis nō oꝑtet alteri parti cōpetere ratione cuiuſcūq; partis. ⁊ ita non oꝑtet ꝛ equaliter ꝙuniat partibus ſuis ꝑmo meli toti q⁹ partes in toto non ſint equaliter cuiuſlt paſſionis. ⁊ martine qđ ille partes nō ſint eiuſdē rationis in integrando totum. ſicut ſi homo eſt ꝑmo rationalis q⁹ differēcia ſpecifica ſicut rationale ꝑmo dicit de ſpecie. ꝓmo etiā homo habet actū illum qui cōuenit animali rōnali inquātū rōnale. ſ. intelligere vel rōcinari. et nō ſequaliter cōuenit illud ꝑdicatū vertīg; parti homīis. ſalte ꝛ ꝓpoſt. forte ei⁹ formalr ꝓ dici ē aia ⁊ nullo mō de ecꝛpore. nō ri dicit de hoīe q⁹ de ania q⁹ tūc cōpeteret hoi ꝑm partē. ſicut et longus cōpetit hoi ꝑm partē q⁹ ꝑm coꝛp⁹. Et ſi etiās intelligere neu tri parti cōpeteret ita q⁹ nō poſſet dici de eaīo tñ etiā liter ſe habet vtraq; pars ad inherentiā ꝑdicati totis. nō enīm eſt ita coꝛpus ratio inherentie huius ꝑdicati ſicut alius: hoc q⁹ ille partes. ſ. coꝛpus ⁊ anima non ſint ptes eiuſdē rōnis in integrādo totū. ſed alteꝛa mā altera forma. materia enim nō eſt ratio opandi ſicut forma ipſi toti ꝑmo opanti. ita igit in ꝓpoſito ꝓpter partes ꝑmo eē in filio non ops concedere q⁹ imitatē eſſe in filio vel paterinitatē illo modo eſſendi in ſui tamē cōcederet non oꝑoteꝛ adhuc cōcedere et equo q⁹ non ſint eiuſdē rationis in ſima que ideitas eſt. ¶ Et vltimo ſi arguit ſi eſt eēnt in patre. ſili vnum formaliter ⁊ reliquū non valet. ſed eſt falſa: eia equocationis. q⁹ in antecēdēte accipitur eē abſolute ſi ue in patre accipitur eſſe in ſubſiſtēte vt ꝓtialiter. et in ꝛſequente inferꝛ alius modus eſſendi in q⁹ non eſt ille modus formaliter ꝙ ꝓpponatur illi modo eſſendi in. vnde et hoc modo eēndi in per ꝓnias concluditur modus eſſendi in ꝓ informationem. ¶ Ad ꝛ dico q⁹ illud nō eſt in ꝓtra mēbꝝ illud de

esse in primo. sed etiã ꝺ relone ꝑncipalẽ. Ita ẽt videt esse impossibile in creaturis q idẽ respectu eiusdẽ cõtinear ꝓ ꝑncipal. vel rone ꝓtis ꝙ ncipal. rone totũ cõtineat sicut q idẽ ꝑmo ꝓ ꝑncipal. cõtineat. Et ꝓ hoc rndeo ad arg. 1m. ꝙ dicit ꝑ istã modus essendi in non dicit cõtinentia ꝑ ꝓtia subsistẽtis in subsistẽte. ꝛ ita ẽ. vñ rõnis in virtoq: qꝛ sicut boc subsistes est ꝑsens illi: sic illud isti.

Quantum ad secunduz articulũ

dico ꝙ nec ẽntia sola est rõ huius inexistẽ nec relatio sola. 2ꝰ ꝓmi. ꝙbo: qꝛ tũc ꝑ ẽt in se. q3 est falsum eo mõ quo intelligit saluator: ꝑem ẽt in filio: ꝙ filii in ꝑe. qꝛ sic inesse regrit distinctionẽ realem. 3ꝰ ꝙbo. tum qꝛ rones originis nõ sunt eiusdẽ rõis in ꝑsonis relatiuis. ꝛ ita fi ille ẽnt formaliter essendi essendi ꝑdonarii in se inuicẽ. ex quo ẽt ꝑsone in se unius esse. q3 est ꝓra ꝑducta. tum secũdo: qꝛ si ꝑ possibile ipse de ꝑ. ꝑduceret aliũ ꝑsũ nõ ẽt iste de ꝑ inallo: qꝛ ꝑm Dam. c. 5. si ẽnt duo dij nõ possent ẽ sil. ꝛ ita neuter ẽt imẽsus ꝛ ita nec de ꝑ. tñ ve ẽt relatio ꝑducẽtes ad ꝑductũ. 4ꝰ tã. qꝛ si ꝑ impossibile due ꝑsone ẽnt sine origine sed tñ berent eãdẽ ẽntiã cũ distinctione reali ẽnt in se inuicẽ. qꝛ nõ posset ẽntia vnius ꝑsone ẽe in alia nisi ipsa rõ que ono eadem ẽ illi ẽntie ẽt in ea ꝛ alio modo ẽndi in: qꝛ in quo ẽ fundamẽtũ ꝛ rõ ꝙ nis nõ ẽt vna ab alia origine. ergo ꝙprietas relationalis nõ ẽ in cã. 4um. 4ꝰ. qꝛ in creaturis sunt vere rones originis ꝛ ꝓncipalis ꝛ ꝓncipati. ꝛ tñ ibi ꝑpter dñr esse tã berent eãdẽ ẽntiã cũ distinctione realis

sed ad hoc q̄ sit ꝑa ops addere ſpecificatione iſtas q̄ alij aſſe. q tunc virtuter talis ꝓponis ſpecificatis tcn; talis modus arguendi nō ꝓcedēdo nō ꝑuertēdo: puta non ſegtur fortes eſt iſtis platonis: plato eſt filius forti. igit fortes ē filius forti:o. ꝓ3 ita ē falſa: q̄ꝫ ē filius fortes eſt iſte eſt iſti forti iſti addaſ oīſti forti alij aſſe. tūc nō includit fo. ſub iſta diſtributione. nec pōt aq̄ ꝑuertēdo ad fortē: ſed tm̄ ꝓcedēdo. Sz aduct ta lis additio nō ſufficit ad veritatē talis ꝓponis nec ad efficaciā talis argumētationis. Sz ops addē. q medijs ad q̄ cōparāf extrema ſit limitatꝰ ſm talē rōnem: q nō ſegtur ḡq̄ eſt ſit cū. a. eſt ſit cū o. alio eo cum quo. a. eſt ſit omni hō; alio a ſe ſi ipm. a. ſit ſi limitatū q: tūc exiſtēs pariſius eſt ſimul cū exiſtēte rōe. q̄ ſit ſit cū deitate imēſa ſ illimitata ad illos. nec etia iſta ſufficit nīſi addaſ q medijs nō varieſ vt cō paratur ad extrema. Ad ꝓpoſitū ſ dico q argumen tū nō valet q̄ arguit cōuertēdo nō ꝓcedēdo:ꝛ ꝓpoſito nō ſtimās talē modū ar gūēdi fallacē eſſe. argumētum tū phy. 4. phyſi. ſ; q arguit tm̄ ꝓcedēdo ꝛ accipien do medijs limitatū ꝛ nō variatū: ſed argumētū ſ ē in relatiuis ſuppoſitionis ſ ſuppoſitionis. vñ nō miꝝ ē ad ꝓpoſitū de eē in ꝓpoſito vt dicit relatione ēbes. Et tñ de relatiuis ſuſpergārie breuiter dicaſ. dico q talis modus arguēdi māliter nō ſtꝝ niſi prōpē ꝑoris et poſteriorisꝫ: q̄ fere eſt cōe oībus talib⁹ relatiuis. ge quid enim eſt pus ꝑ ē pus poſteriore. Et vt genera lius dicaſ ḡq̄ hꝫ ordinē ad aliq̄d hꝫ ſilem ordinez ad q̄libet aliud ad nō illud hꝫ ordinē talē. iſta ꝓpō ſa in ordine ēntiali nō intelligēdo cōditionē ſpālez ordinis puta mediationez ſ vel imediationē ꝓpinq tatē vel remotionē. Vnde igit eē in ipō ꝑ ceris in igne dicit ordinē ēntialē ſ ſilem modū dicit eē in ignis i celo tener illa ꝓtia ꝓcedendo:ꝛ hoc q. ꝓeditur ſi rōnem generalē ordinis nō ſpecificādo ordinē medi ati vel imediati. ꝓpinq̄ vel remoti. vñ nō ſequi tur. a. eſt ꝑ. b. b. ẽſt. c. ḡ. a. ẽſt. c. vt ꝓ; denotat ime diatū ordines ad. c. vt ad filiū. ſed bñ ſegtur vt pater notat principaliter in cōi ꝑut ꝑi ẽntēlit ad aliū vel q aium ſē. C. Ad aliud ꝓcedo ꝙ de eſt in deo. ꝛ hoc cō cedit Hyla. 7. de tri. Sed cā infert ꝙ de diſtinguit a deo. nego ꝓtiā ꝑter fallaciā ꝓtis. ſ in eī ꝓpoſito in nō notat vnūē cōmūdēi ſuū cauſale. nec hoc bab; ꝛ iō ꝑt cauſale eſſ̄ hare ꝓ ꝓpoſito aliquo determia to indeterminate. Diſtinguī aūt diſtribuit terminū bui⁹ ꝓtionis ꝑuſe ꝛ diſtributiue ꝑter negationē ſclu ſam. ꝛ ideo cauſale bui⁹ ꝓpoſitionis in nō infert ter minū bui⁹ ꝓtionis. ſicut nō ſegtur deus generat deum ḡ de⁹ diſtinguī a deo ꝑter ſilem rōnē. C. Ad vltm dico q exiſtēs ſilij a ꝑte ꝑ ꝑceſſus ꝓducti a ꝓducte nō aūt diuerſitas in mā talis entitus nihil ꝓhibet q̄n exi ens maneat in eo a quo exit: q̄ recipit eandem nām cum eo a q̄ ꝓcedit.

Iſta eſt diſtunctio decima

nona. In qua magr poſtq̄ egit de diuinarū ꝓnarum diſtinctione ꝛ origine. hic incipit agere de earūdem equalitate. Et tria circa hoc facit. Nam ꝓmo oīdit q̄d regraf ad eqlitatē in cōi. Secūdo ſubdit applica tiones illoꝝ ad ꝓnas diuinas. Tertio inſert ei illiꝰ ꝑſone interā. Primū facit a ꝓncipio vſq; ibi. Sz ſā nūc ad ꝓpoſitū. Secōm ab inde vſq; ibi. Sciēdū eſt ḡ. Tertiū ab inde vſq; ad finē diſtinctionis. In ſpāli vo ſnia magr ſtat in trib⁹ ꝓpōnibus. q̄rū ꝓma ē hec. ꝑſone diuine quo ad eternitatē magnitudinez ꝛ potētia ſunt eq̄les. Et ꝑbat ſic. In illis ꝑſone diuine ſunt eq̄les in qb⁹ ẽ inuncē nullaten⁹ ſiꝛ excedētes. hꝫ ſiſt eternitates magnitudo ꝛ potētia. ḡ in his tribus ſibi ꝑſone diuine ſiſt eq̄les vt dicit ꝓpō. Argumētuꝫ ẽ euidēs ꝛ maior. ſed minoꝛ. ſ.ḡ in his trib⁹ eterni tate magnitudine ꝛ potētia ꝑſone diuine nō ſiſt ineq ualitaſ excedētes. ꝑbat ꝑ hoc. ſ.q; iſta tria. ſ. eternitaſ tē. ſunt in diuinis ꝑſonis vna eſſentia hꝫ ſint diuerſi mode noſata. ꝑter quā ēt vnitatē ꝛ ꝓſubalitatē vna ꝑſona dicit eē in alia vt magr ꝑbat diuerſis ſcōm auctoritatis⁹. igit. Secūda ꝓpō eſt hec. Diuine ꝑſone ſunt nulli⁹ ẽntialis diuerſitatis. Quam ꝑbat ſic ꝑſone diuine ſic ſunt ides in diuina ẽntia q̄ nec differūt ſitualr vt partes integrales in toto integrali. nec localr. vt ꝑtes ſubiectiue in toto ſubiectiuo. nec maiꝛ er ſicut diuerſe aq̄ cōicāt in vna mā. Nec formaliē. ſicut ſ̄ q̄ediuarū in forma. igit nulla ē inter eas ẽntia lis diuerſitas ſeu diſſimilitudo ẽntia. ꝓſitas ꝛ ſufficiēs diu ſione. Sed magr aſſs in tertio. ꝑbat ꝑ ordinē. Et ꝓ mo q̄ in diuinis nō ſit diuerſitas ꝓnā ſicut in toto in tegrali. ꝑbat ꝑ hoc q̄ in diuinis eſt ſūme nāe vnitas cui repugnat q̄lūcūq; partiū diuerſitas. Secundo ꝑbat q̄ ibi nō ſit diuerſitas pluriū ſicut in aliquo toto vti. Illā ſit talis diuerſitas ꝓnā ſicut ſit illa attendere penes cōparationē ẽntie ad ꝑſonas: vꝛ ſi ẽntia eēt quaſi q̄dā tota vniuerſalr ꝛeſpectu ꝑſonaꝝ q̄ non eſt verū. Q̄. ꝑbaſ ſic. Nam vbi eſt totū vle pluralit p̄dicaſ de pluriꝫ ꝑtiꝫ ſuis ꝛ nō ẽt numero i eis Illa hō eſt q̄dā vle totū reſpectu ſortis ꝛ platonis ꝛ p̄dicaſ pluralr de eis dicēdo. Sortes ꝛ plato ſūt homines. ꝛ ẽt humanitas nō eſt eādē numero in ſortes platone. Cum ergo ẽntia diuina nō p̄dicaſ pluralit ter de diuinis ꝑſonis ſ de eē eſt ſalꝫ. ꝑ ē filiꝰ ſūt ẽntie. Rō eſt: q ẽntia eſt vna ꝛ eadē in eis ambobus ideo eſſentia diuina nō hꝫ ſe vt totū vle ſ in diuinis. Tertio ꝓbat q tres ꝑſone diuine nō conueniunt in vna ẽntia ſicut in toto materiali ita q vna ẽntia ſit materia trū ſ̄ꝫ ſicut aurū multoꝝ vaſoꝝ. Et ꝛ argui tur. Illa que cōueniūt in vna materia ꝓpius eſt de mā in pluribus eoꝝ hꝫ in vno. eſt ꝓpius eſt in anulis q̄ꝫ de auro hꝫ vno. ſalt ē anuli ſint in pon dere eq̄les. Cum ḡ nō ꝓpius ſit de ẽntia diuina ꝛ tri bue ꝑſonis ḡ in vna trin. ꝑs q̄ ẽntia nō habet ſe ad ꝑſonas ſicut totū māle. Quarto oīdit q̄ due ꝑſone nō ꝑueniūt in ẽntia ſicut in ꝑticulare formali. ſicut cō ueniūt multi homines in vna cāpletione. qui. etiaꝫ ꝑter hoc dicunt vni⁹ nāe. Nam in tali ꝑticulare formali duo ſunt aliq̄d magis ḡ vnū ꝛ tres ḡ duo. In diuinis aūt tres ꝑſone in ẽntia cōueniētes nō ſūt aliq̄d magis ḡ due. ꝛ due nō magis aliq̄d ḡ vna. ꝛ ꝓ hoc nō cōueniūt in ẽntia vt plura. Contra hec po ſita obiect auctoritate Dam. di. q diuina ẽntia eſt vlis ꝛ cōis. ſed tres ꝑſone ſunt tria ꝑticularia. ꝙo ſtea rideꝫ magr ad hoc. ꝛ dicit q vba Dam. nō ꝓpo ꝑie ſed ſilitudinarie ſunt intelligēda. Sūt enīz aliq ibi ſilitudinē tenēt rei cōis ꝛ aliq̄ ꝛet ꝑticularis. Silitudinē q̄dē rei cōis tenet ẽntia. ꝛ rei ꝑticula ris ſilitudinē tenent ꝑſone. vñ dicit ꝓnas numero differre ſicut ꝑticularia alicuius nāe cōis. Ad q̄ riꝺēdum eſt q aliqua differūt numero ꝛupliꝛ. Vno mō ſic q̄ vnū non ſit aliud. ſeu aliq̄d aliud ab alio. ſic ſut ſortes ꝛ plato dicunt numero differre. q; ſorteſ ñ ẽllud q̄ eſt plato. Et alr diuine ꝑſone nō dicūtur differre numero. q; vna eſt illꝰ quod alia. Alio mo do dicuntur differre numero que in enumeratione ſeu cōputatione a ſe inuicem diſcernuntur. vt eis numerāmus aliquas ꝛes dicimus: vna due tres. ſ ſm hunc modum diuine ꝑſone dicuntur differre numero. quia poſſumus catholice dicere. pater eſt vnus. ꝛ pater ꝛ filius ſunt duo. et pater ꝛ filiꝰ ꝛ ſpūs ſanc⁹ ſunt tres. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Quod om nes ꝑſone diuine ſimul non ſunt maioꝛis ꝑfectionis ẽntie q̄ vna. et vna non maioꝛis nec minoꝛis ꝛ ſm hoc ꝓbatur ſic. Omnes ꝑſone diuine ſunt eq̄ les magnitudinis ꝛ ꝑfectionis ita q oēs tres nō ſunt

maioris magnitudinis nec minoris vitatis ꝫ vna ex quo magnū est verū est in diuinis sūt idē. Ꝑs ga sicut ois plenū diuine sue essētie magnitudinis ⁊ vita tis, ita erūt essētie deitat. Sꝺ ꝓbat magr auctoritate. b. Aug. ⁊ vlteri⁹ ꝛcludit. ꝙ diuis de⁹ sit trinus nō tri pōt dici tripler. eo ꝙ triplicitas ineqlitatē pan dit. Ita vbi e triplicitas ibi tria sūt aliqd mai⁹ ꝫ duo ⁊ duo aliqd maius ꝫ vnū. hec Aug. igit ꝛc.

¶ Ostendo ꝙ aliqua personarum aliam non supat magnitudine. nunc ostendit ꝙ alia non excedit aliam potentia.

Di.10. Nec ostēderere ꝙ stat quomodo aliqua harum personarum aliam non excellat potentia. vt sicut vna ⁊ indifferens est magnitudo trium. Sciendum est ergo q⁹ non est potentior pater filio. nec filius vel pater spiritu sancto. Nec maiorem potentiā habent duo vel tres simul ꝫ singulus eorum. quia nec plus pater potest simul ⁊ filius quā solus spiritus sanct⁹. Nec bi tres simul plus possūt quā singulus eorum. quia omnipotentiam quam habet pater ⁊ filius accepit nascendo ⁊ spiritus sanctus procedendo. Quod Augustin⁹ rationibus ⁊ auctoritatibus probabiliter astruit in libro contra Maximinum. qui dicebat patrez maiorem ac potentiorem filio.

Augus.

¶ Quod non potest minus filius quā pater

Hic ponit falsā traditionē hereticī. Nihil inquit patre minus habet ille qui dicit. Omnia que habet pater mea sunt. Nam si minus habet in potestate. aliquid quā pater: non sunt eius omnia que habet pater. Sed eius sunt omnia que habet pater. tantam ergo habet potestatem filius quā tam pater. Equalis ergo est patri. Non enim potest qui accipit inequalis esse ei qui dedit. Tu autem hoc de potentia sapis ꝙ potentior sit filius. sed potentior pater. vt ꝑm doctrinam vestram potens potentem potuerit generare vel gignere ⁊ non omnipotens omnipotentem. Habet ergo pater omnipotentiam quaz non habet filius. ⁊ si hoc est falsum est q⁹ ait filius omnia que habet pater mea sunt.

¶ Hoc verum fatebatur hereticus ex quo p gradiebatur ad falsa.

Sed inquis pater a nemine potentiam accepit. filius autez a patre. Fatemur ⁊ nos filium accepisse potentiam ab illo de quo datus est potens. patri vero potentiam nullus dedit. quia nullus eum genuit. Signendo enim dedit pater potentiam filio. Sicut omnia que habet i substātia sua gignendo dedit ei quem genuit de substantia.

¶ Questio Aug. qua artat hereticum.

Sed queritur utrum ei tantam quanta ipsi est potentiam pater filio dederit an minorem. Si tm non solum potentem sed etiam omnipotentē genuisse omnipotēs intelligitur. Si vero minorem. quomō omnia que habet pater filii sunt. Si patris omni potentia filii non est. nō omnia proculdubio que habet pater filii sunt. At omnia filii sunt: omnipotentia ergo patris etiā est filii. Nō ē ergo pater potentior filio.

¶ Aliter probat filium equalem patri.

Item alio modo probatur filium equalem patri contra Maximinum. dicens. Tu dicis ꝙ pater genuit filium minorem seipso in quo ⁊ patri derogas. qui si filiū vnicum minorem genuit. aut non potuit. aut non voluit gignere equalem. Si dicas ꝙ nō voluit eum inuidum esse dixisti. Si autez nō potuit vbi est omnipotentia dei patris.

Si aūt pinō potuit vel nō voluit gignere eqle filiū infirm⁹ vel inuidus ieneritur Aug⁹.

Proximus ad hunc articulum res colligit. vt deus pater equalem sibi gignere filium aut nō potuerit aut noluerit. Si non potuit infirm⁹ Si noluit: inuidus inuenitur. Sꝫ vtrūq; nec fallsum est. Patri ergo filius verus equalis. est. Genuit ergo pater sibi equalem filium. ⁊ ab vtroq; procedit vtriqz equalis spiritus sanctus. Si enim formam suam vt ait Aug. contra eundem. pater in vnico filio plenam gignere potuit. nec tamen plenam genuit sed minorem. cogimini patrem inuidum dicere. Dle num ergo deum ⁊ equalem sibi genuit filiuz

¶ Per similē ostendit quod non minorem pater filium genuit.

Hoc autem per similitudinem humanam ita esse demonstrat inquiēs Homo pater si potuisset equalem filium genuisset. Quis ergo audeat dicere q⁹ hoc omnipotens non potuit. Addo etiam. Si possz homo maiorem meliorezq; seipso gignere filium. Sed magis vel melius deo quicquam esse non potest. deus ergo cui non equalez vt ais filius genuit. cui nec anni necessarij fuerūt per quos adimpletur equalitas: nec omnipotentia defuit. An forte noluit: ergo quod abfuit inuidit. Sed non inuidit: equalem ergo genuit filiū. Credamus ergo filiū ei eē equalem

¶ Oppinionem hereticī ponit vt destruat.

Hic soluit obiectiones

Sed forte dices eoipso pa

ter est maior filio: quia ve nullo genitus. genitor tamen equales. Ad quod cito respondebo immo ideo non est pater maior filio q̄ equalem genuit. Origines enim questio est ista q̄s de quo sit. Equalitates autem qualis aut quantus sit. quod est dicere. Ad originem pertinet quelibo qua queritur. quis de quo sit. ad equalitatem vero illa qua queritur qualis aut quantus quis sit. Nec cum dicitur filius a patre genitus. ostenditur inequalitas substantie sed ordo nature. non quo alter prior. et alter posed quo alter est et altero. Non ergo scom hoc p̄ pater genuit ꝫ filius genitus est. vl spūs sanctus ab vtroq; procedit equalitas vl inequalitas ibi exīstit q̄ non fm hoc alia persona alij equalis vel inequalis dicitur. Ecce equalitas trinitatis ꝫ vna eadēq; substantia. quantum breuiter potuimus demōstrata est in superioribus. qualiter. ſ. aliqua trium personarum qualibet aliam nec eternitate nec magnitudine nec potentia excellat.

Qrca distinctionez 20. quero vtrū tres persone sint eq̄les in potentia. Arguo q̄ non. q̄ tunc licut pater poteſt generare tm filius poſſet generare. p̄batio hui⁹ poſitie. tum q̄ Aug. cōtra Maximinū li. 3. c. 15. ſi pat nō poteſt generare ſibi filium equalē eſt impotens. ſ. eoderſorū nō eſt impotēs ſed omnipotēs poteſt generare filiū, ſ per cōſequens poſſe generare filium p̄tinet ad omnipotētiam. ꝫ ita ſi filius non pōt generare non eſt eque potens vel equalis potēte cum pietum q̄ filius non erit omniſciēs ſi non ſciret generationem patris. nec igit omnipotēs ſi non poſſ; iſtā generationē. ¶ Preterea Ricar. 5. de trin. c. vltimo. p̄bat q̄ non poſſunt eſſe plures omnipotentes. q̄ tunc vnus poſſet facere illi impoſſibile. ergo a fortiori videt argui in ꝓpoſito ſi ponant plures perſone diuine eque potentes. ſ ſicut iſta cōſequētia Ricar. fuit declarata di. 2. ꝫ per duas vias cōmilibus vijs etiam declaro in ꝓpoſito de duabus perſonis. ꝓmo q̄ vna gloria poſſet filio velle producere omnia poſſibilia ꝫ eis p̄ducta in eſſe perſona alia non poſſet eas producere. ſ. vel emin non poſſunt diſtorta liter p̄duci. Et confirmatur iſta p̄batio q̄ pater p̄ us ordine originis⁹ pus habet velle creaturarum q̄ filius, q̄ filius fm Hylā. eſt potens per ſe ꝫ non a ſe. igitur pus origine q̄ filius p̄ducat intelligit pat p̄ duſſile. ꝫ ita in iſto ſigno in quo filius intelligit debere p̄duciſſe. nulla fuit ibi poſſibilia. ¶ Decido q̄ omnipotens p̄dicte poſſet impedire omnia poſſibilia alterius omnipotentis ſi eſſet: quia non eſt neceſſe voluntates eorum cōcordare in omnibus alijs a ſe: q̄ ſta omnia ꝓtingēre volunt ita ꝺ non videre neceſſarium eſſeq; voluntas vnius perſone cōcordet in actu volendi alterius perſone. q̄ ſi dicas eandēq; eſſe voluntatem eoꝝ ꝫ ideo cōcordare in aliis volēdo eandem. ¶ Contra. ſorma que eſt ꝓncipij agendi ſi eſt in pluribus eodem modo eſt ꝓncipij agendi vnicuiꝰ eorum ſicut ſi eēt in vno tm. ſicut ſi albedo eſſet in duabus ſuperficiebus eſſet eis ꝓncipium diſgregandi eodem modo ſicut ſi eēt in vno tm. ſi ſivo luntas eſſet in ſolo filio eſſet ꝓncipium volendi contingēter lapidem eſſe vel nō eē: ita q̄ illa voluntate poſſet filius velle eque lapidem eſſe vel non eſſe igitur poſito q̄ ſit in patre erit ꝓncipius in filio cōtingenter volendi vel non volendi lapidem. ꝫ ita q̄ic quid conatur in patre filius poteſt eque velle lapidē eſſe vel non eſſe. ꝫ ita ſi pater vellet lapidem eſſe et filius non, vnus omnipotēs facit alium nullipotentem impediēdo omnia poſſibilia volita ab eo.

¶ Item prima cauſa plus cauſat ſi ſecūda fm auctorem de cauſis in ꝓpoſitione. ſ. 2. metha phy. ꝫ primo poſteriorum. ſed pater dat filio virtutem creandi ꝫ non econuerſo. ergo pater plus poteſt

¶ Contra magiſter ſtrī. 19. iſtius in littera. Et addu cit Auguſt. de fide ad petrum. c. 2. Item Auguſ. contra Maximinū lib. 3. probat iſtam concluſionem tripliciter. ſmo auctoritate ſaluatoris in euangelio Joānis. Omnia que habet pater mea ſunt. ſecundo per rationem: quia ſi non poſſit dare poteſtiam eq̄lem ſuit impotens. ſi nolnit ꝫ potuit fuit inuidus: tertio ſi per ſimile q̄ pater corporalis generaret ſibi filium equalez ſi poſſet vel maiorem. ergo multo ma gis in ꝓpoſito.

Reſpondeo omittēdo po-

tentiam logicas q̄ dicit modum cōpoſitionis ab i tellectu facte ꝓ potentia met hap horice dictam qualis eſt in geometricis fm q̄ ipſi geometre imaginantur punctū eſſe in potentia ad lineam ꝫ lineas ad ſuficiem. hic iſta potentia ſumitur ꝓpie. vno modo ſi cut dictum eſt di. 7. ꝓcut eſt differētia entis ꝓpoſita actui. Alio modo fm q̄ ſignificat idem quod poſſe cipium ſicut loquitur de ea philoſophus. 5. metha. c. 9. Et potētia iſto ſecundo modo ſumpta diuidit in potētiam actiuam ꝫ paſſiuam. ꝫ ſi vtrobibet modo ſumatur poteſt intelligi aut ꝓ ipſa relatione ꝓincipij qui quam ſignificat. aut ꝓ eo fundamēto. primo ſtuit relationis. ¶ Ad propoſitum planū eſt q̄ in deo oēs ponere potentiam actiuam cum ſit ꝓncipium effēcis ex diſtinctione ſecūda. ꝫ de iſta loquit magiſter di. iſta. Et buiuſmodi equalitas poteſt intelligi dupliciter. aut fm extenſionem obiectorum poſſibiliū ad que ſe extendit potentia. aut fm intēſionem illius potentie in ſe. Exemplum potentia calefactiua dicit tot equalis alteri extenſiue. ſicut ſi ad equalia calefactibilia ſe extendat. ſin omnis eſſentiam et equalis: q̄ extendit ſe ad omnia biligibilia ex charitate fm intentionem ſi eque perfecta ſit potentia ꝫ in eque perfectum actum poſſit ſz non tot poſſibilia ſibi ſubeēt ſicut ſubeſſent alij potentie vt pater poſito illo caſu ꝓnuntur di. 7. q̄ calor calefactione ſibi adequata ꝓ ducere aliquem calorem. ſi ille due equalitates ſic queuter concomitantur ſe inuicem: poteſt tamen in relligi vtralibet ſine altera. Loquēdo autem de eq̄ litate extenſionis non eſt difficultas niſi de actibus notionalibus q̄ de terminis iſtarum actionū: quia illi duo termini non ſunt ꝓducibiles ab omni bus ꝑſonis. ſed filius a ſolo patre. ipſius ſanctus aut a patre ſilio. ¶ Unde quo ad hoc dicatur ſic q̄ potētia generandi ꝓtinet ad ꝺpotentiam in patre non in filio.

Quod declaratur dupliciter. ꝓmo q̄ omnipotentia eſt ad omne q̄ non includit contradictiones. ſ; patrem generare non includit contradictionē. filium autem generare includit contradictionem. ergo ꝛc.

¶ Preterea. 2. quia aliter eſt de actionibus tranſeūtibus ad extra. q̄ aliter de iſmanētibus intra. poſſibilitas actionis tranſeūtis indicat ex ratione actionis in ſe in termino eius. poſſibilitas aūt actionis immanentis nō iudicat ex his precise. ſed cum hoc iu eom parātione ad agēs in quo manet talis actio. cum igit generatio ſit actio immanēs poſſibilitas eius in dicāda eſt. nō tm ex ſeipſa in ſe ꝛ cū hoc et termio ex

Egid. c Ilarro

sed q; compossibilis illi supposito agenti in quo debet manere: est autem cõpossibilis generatio patris: nõ filio, igitur idem quod prius. ¶ Tertia declaratio additur quia potens dictur quod potest in omne illud ad quod habet formam, z nõ dicit impotest si non potest in illã actionem ad quam nõ se extendit sua forma, sicut ignis non dicit impotẽs q; non potest frigefacere. q; non habet potentiã ad frigefaciendum, patet autem habet formã cõuenientem generationi z filius nõ. igitur pater nõ est omnipotens si non potest generare. z ita posse generare pertinet ad ois potẽtiam patris z non ad omnipotẽtiam filij.

¶ Contra istud non cõparando generare ad aliqõ suppositũ, quero aut illud vt est geniti tanq; terminii est aliquid ad quod nata est esse aliqua potentia acti ua aut nõ: si sic ergo in quocũq; nõ est potẽtia ad illud non est in eo omnipotẽtia, hoc est non potẽtia ad omne illud ad quod nata est esse potẽtia. si non ergo inuolo est potentia ad illud. z ita non pertinet ad omnipotentiam patris. ¶ Confirmationes etiã nõ valent. prima non: q; omnipotens potest in omne illud qõ est terminus potẽtie simpliciter. z hoc producẽdo illud in eo in quo nati est produci: si natum est produci in aliquo vel producendo ipsum in se subsistẽs si non est natum produci in aliquo, non autem opo q; possit producere omne tale formaliter in se, sicut potest producere curlum animalis in aiali vt in bonitne vel asino in quo natus est esse curlus. sed deus non potest producere in se nec potest formaliter currere. q; nec per illud verbum neutrum significaret q; talis forma est in ipso formaliter. Is igitur filius non potest formaliter generare vt generatio sit in ipso nec posse principiare formaliter generationem in seipso, tamen si ipsud sit terminus omnipotẽtie oportet dicere q; filius possit principiare generationẽ in eo in quo nata est eẽ, nullo autẽ modo potest terminus principiare generationem in se nec in illo in quo non nata est esse. tamen omnipotens est z potest filium actionẽ causare in illo quod potest eam accipere. sicut nõ esset omnipotẽns si non posset causare intellectionẽ in intellectu potentie recipere eam, generare autem non potest aliquo modo esse a filio vt in filio. igitur si generare est terminus omnipotentie simpliciter filius nõ erit omnipotens. ¶ Secunda nõ valet. q; qõ babs formam limitatam ad agendũ nõ est omnipotens ad agendum. Is enim ignis sit potens ignire z calefacere si non possit frigefacere nõ esset simpliciter omnipotens: q; forma eius limitata ad vnum actus concludit ipsum non esse simpliciter omnipotentẽ. ergo filium non habere formam cõuenientẽ illi actioni quam actionẽ nata sit potentia simpliciter respicere, cõcludere filium nõ esse simpliciter omnipotentem. ¶ Item sita via nõ saluat quomodo pater z filius sint eque potentes: q; pater potest in actus generationis quin per te est terminus potẽtie simpliciter in quem actũ non potest filius. z ita non erunt eq potentes quantum ad extensionem.

Quantum ergo ad istum articulum, dico aliter q potentie actiue pmum correlatiuum est possibile nõ cõminter sumptum vt opponit impossibili: q; hoc modo possibile est deus eẽ z tamen illud possibile nõ est terminus alicui⁹ potẽtie actiue. ergo oportet q possibile vt est potẽtie actiue correlatiuum sumatur determinatius. hoc autẽ nõ videtur nisi sim q; Auic. accipit possibile. 6. metaphy. z alibi frequenter put opponitur ei quod est necessarium ex se, z nunc cum quodlibet intrinsecus deo sit in se formaliter necessarium vel per identi

tatem cum essentia que est formaliter ex se necessaria nihil intrinsecum deo erit terminus potẽtie passiue dicte. z si hoc est cum ad omnia alia ab essentia diuina eiden ratiõe principij habeant tres personę q; pus intelligitur pucipium illud pducendi creaturas cõmunicatum tribus ꝯ possit habere actum pducendi ista alia. sequtur q; equalis erit potentia trium personarum quantum ad numerum possibilium. Assumptum autem declaratur in q. illa de oditie productionum extrinsecarũ ad intrinsecas. 2. lib. q. 1. Et breuiter quia per hoc q; ois pucipium necessarium respectu alterius productionis pus est pncipium pducendi necessarium ꝯ contingẽs quicquid autem sit pncipium producẽdi personas necessario se habẽs ad productionem illarum, contingenter autem se habẽt pncipium producẽdi creaturas ad ipsas creaturas. Sus igitur cõmunicatur tribus personis ꝯ possit habere actum respectu possibilii extra. Et hoc apparz q; potentia est equalis in personis diuinis nõ tñ ꝙ eum ad extrẽonem: sed etiam quantũ ad intẽsionẽs siue enim potẽtia accipiaz pro absoluto qõ est fundamẽtum relationis pncipij patet q; illud ẽm eandem magnitudinem est in tribus non tñ ẽm eandẽ magnitudinem ẽm quicũq; sed ẽm illã pter cui ens est ẽm. 4. precedente de qualitate magnitudinum. Sue accipiatur pro relatione fundata super illud absolutum eadem relatio est trius z ꝑ quam habet magnitudinem eadem est magnitudo illius relationis in tribus. z ita omni modo est equalitas potẽtie ex ẽm extẽsionem z ẽm intẽsionem. ¶ Quod autem dictũ est de pmo correlatiuo potentie actiue ꝙ sit possibile intelligendum est de possibili obiectiue. q; z terminus potentie nõ de possibili subiectiue: q; illõ nõ est correlatiuum cõuertibile respectu potentie actiue. Mõ enim omnis potẽtia actiua bs aliquod sic possibile sibi correspõdens, sed solum illa potẽtia actiua que est transmutatiua. ¶ Tertia igitur possibile obiectiue vt correlatiuum potentie actiue nõ autez possibile subiectiue: z tale est illud possibile de quo adductus est Auic. qõ opponitur ex se necessario formaliter. Quod autem istud possibile differat a necessario ex se formaliter sine a producente possit cõfirmari per philosophus. 5. metaphy. vbi vult q; pncipiũ q; causa cõuertuntur realiter, omne autem causatus est aliud a causa ergo q; possibile ex se est pncipiatum est aliud ẽm eum a pncipio ¶ Confirmatẽtias per rationẽ potentie actiue ponitam in. 5. meta. q; ipsa e pncipium transmutandi aliud in quantum aliud. ergo multomagis est pncipium producendi aliud: ga non potest causarum ita esse idem causẽ sicut actiũ potest esse idem passiuo in creaturis. ¶ Sed dicẽtur dubitatio quomodo potẽtia generandi dicãtur tertia cum non sit respectu alicuius possibilis ẽm ꝑdicta. ¶ Respõdeo possibile potest sumi adhuc magis extendendo nomen ꝯ vt opponatur necessario ex se dicẽdo illud esse possibile quod opponit necessario esse a se, z hoc modo oẽ originati est possibile ¶ Sz nec hic videnꝫ sic dõsiter loqui nec ex pbico hoc mõ posset accedi filiũ eẽ possibile: q; originati. et ita potẽtia correspõderet actiuã huic termino eẽ potentiam ¶ Deinde si tñ accedit filium esse principiatum z nõ possibile: in pte ti cõceditur potentia actiua generandi: q; potentia actiua in creaturis aliquam dicit perfectionẽ, possibilitas aut sibi correspondẽs que repugnat necessitati ex se dicit imperfectionem, trãsferatur igitur nomen vniuscuiusqõ significat pfectiones, nomẽ aũt alicuius correlatiui qõ dicit impfectiõem trãsferat se ipsi aliquo cõiorese vt sic ex pte pducẽtis dicat eẽ potẽtia: z tñ ex pte pducti si dicat eẽ possibilitas ſ

Marsil
i di. pũti
q. vnica
ar. 2.

nũ rõ pncipiati. Et hoc apparet in cõsabilitate filiꝰ di
cti q̃ sub oipotẽtia de virtute sermonis ꝓuenit pos
tẽtia generãdi. nõ aũt ꝑm vsũ scõz: q̃ ens aliq̃ facti
vel doctores dicãt potẽtiã generãdi eẽ potẽtiam et
gnãri eẽ terminũ potẽtie: m de virtute ſmonis non
tra est vera ſimpliciter loquẽdo de potentia ꝑut re
ſpicit terminũ possibile ſ̃m applicãdo rõnẽ potẽ
tie ad rõnem pncipij ꝑut in cõis recipit pncipabile.

Opi.
magri.

¶ Hoc modo loquẽdo ad ſtionẽ de eẽtate pos
tie in diuinis ponis. ¶ Scotus 1. dico 3. eentiã fuit eꝛ
les: q: ſm magrm di. 7. but'li. Eadẽ est potẽtia qua
pater pot generare ſ filiũ pot generari. Sz tũc ista
eãlitas potẽtie nõ est ad idẽ ſicut ſi ponerẽtur eãlitas
potẽtie in colore ad inuitatiũ vsum ſ in ſapore ad i
mutatiũ gustũ. eẽnt quidem ista duo eãlis potẽtie. non
tñ haberent eãdem potentiam nec ad idẽ tra in ppo
ſito loquẽdo de potẽtia hoc modo exprẽſue ad actum
notionalẽ equales sunt pater ⁊ filius in potẽtia exꝓſſue
⁊ intensiue: q: potẽtia que est in patre ad actum
generãdi est eq̃ ꝑfecta ſicut in filio ⁊ ad eãlia obiecta
non tñ eſt hoc modo oño eadẽ potẽtia ſicut potẽtia ẽ
eadẽ que est respectu eiusdẽ possibilis. ⁊ hoc mõ ꝓce
dẽdũ est q̃ in filio nõ est oipotẽtia. vel nõ est in eo eis
potẽtia ad oẽ possibile ad quẽcũq; ſipotẽtia exꝓſſue
ſ̃m ipſo sit oipotẽtia que dicit potẽtiam ad oĩa possi
bilia. ¶ Et ſi quẽras ſi idẽ absolutũ est in ꝑte ⁊ filio ſu
per q̃ fundat potẽtia eãlis ſm exẽtionem ⁊ intẽſio
nẽ etã illa que est ad intra ãre nõ est potẽtia oĩ eadẽ
in vtroq;. ſ̃ Rndeo dico q̃ ſi idẽ absolutũ q̃ est potẽ
tia ſit in ꝑte ⁊ filio, nõ ꝓ ſub rõne potẽtie quatꝰ ad
actũ notionalẽ est in vtroq;: q: nõ ſ̃ ſub rõne potis ad
illũ actũ ⁊ potẽtia ſue pncipiũ regrit ordinẽ ꝓximati
ad terminũ,

Ad argumenta principalia

¶ Ad ꝑmũ dico negãdo illã ꝓpiam ꝑmã. ⁊ quantũ
ad eius formã ꝓxime. ¶ Cum ꝓbat ꝑ Aug. ꝓtra maxi
minũ. rndeo q̃ illud argumẽtũ Aug. nõ tenet per lo
cum intrinſecũ qui ꝑt locꝰ a tot o in quãtitate ad g
tem totius in quãtitate quasi posse generare ſit aliq̃
posse. fed tenet per multas ꝓpoſitiones subintellectas
⁊ ſyllad argmẽtũ reducãd ad multos ſyllogiſmos.
hoc modo cõcedẽtur maximinus patrẽ filiũ generare:
ſed nõ equalẽ. ¶ Contra Aug. arguit ſic. ſi genuit ⁊ ſi
potuit generare filiũ eq̃le tibi. g fuit impotẽs. ꝓbatꝰ
huius ꝓxime. ex quo dedit filio deitatẽ eiũ ẽſſ̃ maxi
minũ. q: aliter nõ eẽt generatio. ꝓpter ſi deitatẽ mi
nosẽ fm cum deitate ꝓtis: ſ̃ deitas nõ eſt infinita. ex
ſe: q: infinitio non ꝓteſt eſſe aliq̃d maius nec infini
tiũ põt minui: ⁊ ſi deitas nõ eſt infinita. g habẽs eam
nõ eſt oipotẽs. nihil enim eſt omnipotẽs cum omni
potẽtia requirit potẽtia infinitã nisi habeat infinitas
ẽntiam. ¶ Non igit tenet ꝓtia q: eſt omnipotẽs. er
go potẽs generare quasi ſub ꝓto vniuerſali cõtineat
illud ſingulare. ſed q: illud vniuerſale q̃ eſt omni
potens re concommitatur infinitas eẽntie. ⁊ ita cõtra
ditꝰ as in eãlitate. Et ſili' ſequi ſi pater non ꝓteſt i
telligere pater non eſt omnipotẽs. ſed non ſequitur per
locum intrinſecum quasi intelligere patris ſit termi
nus omnipotẽtie: ſed per iſtas ꝓpones ſubintellcas
q̃ non ꝓt intelligere nõ habet oẽs perfectionẽ ſm
plicatur. ⁊ tunc nõ ẽ infinite eẽntie: ac per hoc nec om
nipotẽs. ¶ Cum arguit poſtea de omniſcientie. dico q̃
ſcientia nõ regrit ordinẽ determinatũ ad ſcibilia ne
ordinẽ ꝓtis nec ordinẽ posteriotis: q: ſcientia pot eſſe
ſine respectu ꝓtis. vt obiecti ſine posteriotis. poten
tia aũt regrit determinatũ ordinẽ ad terminũ. vt ꝓ
ris ad posteriꝰ. ⁊ ideo ſcientia de necessitate extẽdit
ſe ad omne ens. q: omne ens eſt ſcibile. potẽtia aũt
non extẽdit ſe ꝓt ad oẽs ad omne ens: ſed nũ ad ens
possibile q̃ quom oĩa ſumẽdo possibile natum est
esse posteriotes. ⁊ ideo non ad illud quod est natũ esse
ꝑ lona infinita idẽ illi plone. ¶ Cum postea arguitur
per ſidem. dico q̃ argmẽtũ non valet ſi ponerent duo
dij per impossibile ſicut declaratũ est di. 2. non aũt
de duabus ꝑsonis eque potẽtibus. ¶ Cum proba
tur ꝑmo per hoc q̃ vna ꝑsona cẽt omnipotẽs ⁊ ꝓ
set facere aliã nullipotẽtem volẽdo omnia possibilia
⁊ ponendo ea in esse. dico q̃ nõ ꝓt velle illã nisi alia
ꝑsona volente illa ⁊ ita nõ ponerent in esse ab vna
ꝑsona alia ꝑsona nõ volẽte ⁊ ea nõ ponẽte. Et hoc ſi
cut in eode instãti nature intelligunt tres ꝑsone bẽe
pncipiũ ſufficiẽs ponẽdi ea in ee: ita in eode instãti in
telligunt habere actũ quo ponũtur ista ineſſe. ¶ Sz
ſi ponerent duo dij vnus ꝓpia actione posset o
nia ponere in esse ⁊ alius nõ posset producere ista ea
dem ꝓductione: ergo vel ista eadẽ non posset produ
cere illa alia actione: ⁊ ita idem posset dis accẽ ef
ſe quod est impossibile. ¶ Ad ſecũdam ꝓbationẽ q̃
vnus omnipotẽs posset impedire omnia volita ab
alio. dico q̃ illa ꝓbatio bona est de duabus volunta
tibus: q: per impossibile habene ſuam voluntatem
posset vti ea cõtingẽter ad qõlibet aliud obiectũ a se
non ſic aũt est de duobus ꝑsonis eãdem volũtatẽ
q̃. ꝓpter eãdem necessitatẽ eſt vnus possibilis velle
ꝓpter quã voluntas eſt vna. Et ideo nõ ꝓt illa vna
ꝑsona ista volũrate velle ⁊ alia nõ velle ſicut non ꝓ
teſt vna ꝑsona habere ista volũtatẽ ⁊ alia nõ habere
illã. ¶ Cum obijcit ꝓtra iſtã riſonẽ de forma a que ſ
in duobus q̃ ſit ꝓncipiũ opandi eodẽ modo vtriq; ſi
cut ſit eis in vno ſolo: cõcedo q̃ ſilius non quaſi natu
raliter vel ex neceſſitate vult volũtate ſibi equali patris
volens ſ̃ determinanit filiũ ad volendũ idem ⁊ non ſit
in potestate filij idẽ velle ſicut erat in potestate ꝑis.
Sed in eodem instãti nãc pater ⁊ filius intelligunt
habere volũtatem ⁊ eque libere quẽlibet actũ volẽ
di habere. vt eſt illius obiecti ſicut ſi alius nõ habe
ret illam volũtatẽ. Et igit illa forma cuilibet habẽ
ti ꝓncipiũ vni ſomiter opandi ſicut ſi illi ſolus habe
ret eam: ſed non eſt alicui habẽti ꝓncipiũ opandi. ⁊ alij
ꝓncipiũ non opandi opatione que est eadẽ illi volun
tati ſicut ista non est eadẽ voluntas ⁊ nõ volũtas. vn
de neceſſitas illius ꝓsequẽtie ſi pater vult hoc filius
vult hoc. nõ eſt ex tra libertatem volũtionis filij. ſicut
nec cõtra libertatẽ volitionis mee eſt ista cõſequen
tia ſi volo volo. ita nec libertas patris ⁊ filij eſt vna.
q: idem velle est patris ⁊ filij. ¶ Ad aliud de cau
ſa ꝑma ⁊ ſecũda responſum eſt dicẽdo. q: iſta ꝓpoſitio
veritatẽ habet ꝓpter aliam virtutẽ fue vim cauſa
di in cauſa ꝓti ⁊ posteriori ⁊ illa que est ꝓr est ꝓncipalior. ⁊ hoc falſitr in ꝓncipio ꝓti ſm originẽ ⁊ pos
teriori in ẽbus eſt eadẽ vis vel virtus cauſandi reſ
pectu tertij cuius vis est in ꝓpoſito. ⁊ ideo in ꝓpoſito non valet.

Iſta est distinctio nicesima

In qua magr oſtẽdit eãlitate magnitudinis diuinarũ ꝓnarũ in ẽndo: oſtendit eãlitatẽ ꝓtis earũdem
in opando. Et diuidit in tres partes ſm tres rões
ẽbus ꝓbat inẽtum. ¶ Prima pars est a ꝓncipio diſti
ctionis vſq; ibi. Item alio modo ꝓbat. Secũdum
ab inde vſq; ibi. Hoc aũt per ſimilitudinẽ. Tertius
vo vſq; ad finẽ diſtinctionis. In ꝑmi ſentẽtia magr
stat in vnica ꝓpositione. Pater ẽt amen ⁊ filiꝰ ẽ ſpũs
ſanctꝰ in omnipotẽtia coequarit tribꝰ rõnibus ꝓt
catholice ꝓbari. Suãri rõnũ ꝑma fundat ſup auctꝰ
ritate euangelica. Secũda ſuper diuina diuiſione in
mediata. Tertia ſuper ſimilitudine in generatione
humana. Prima ratio fundat ſuper auctoritate Jo
annis. 17. vbi dicit. Omnia dedit mihi pater. i. ge

quid pater habz dedit mihi. sed pater hz omnipotentiam. igit dedit ei filio. ꝙ psequens plone sit equalis potestie: ita ꝙ oēs tres nō sunt plus ꝙ quelibz eaz per se. Scōa rō fūdat sup diuīsiōe imediata sic. Si pater nō gnāt filiū sibi eqlez in oipotētia: aut ḡ ect ḡ. potuit: sed noluit: aut quia voluit sed non potuit. sed vtrunq; istoꝝ m est falsum. igitur illud ex quo se quit. Et hoc oppm ꝑponis ꝑmisse. igit. ꝓpositio ꝑmissa e vera. Tenz argūēta r maior. Sed mino rem ꝓbat magister in textu sic. Mā si de potuit filiuz generare sibi equalē r noluit: tūc inuidus fuit nō dādo filio quod nālis ꝓprietas regfuit. si voluit r nō potuit: tūc he pi infirm fuisset r nō oipotēs. sequit ḡ ꝙ pi voluit r potuit imo q̄dūc filiū in oipotētia sibi equalē. Tertia rō fūdat sup illud inclinatione in grātiā filii. r ei ita. De pater ē. r nō minus cōcarnus gnādo filiū deū ḡ, hō gnādo filiū hoiem. sed hō pater si potuisset. eqlem sibi filiū genuisset. igitur deus qui summe potuit. eqlem sibi filium genuit. igit. ꝛc.

¶ Queritur quomodo posset dici solus pater vel solus filius vel solus spiritusanctus: cum sint inseparabiles.

Di. xi.

Augu⁹.

Rissio. Augu⁹.

Augu⁹.

Augu⁹.

de trinitate ita dicēs. Trinitatem dicimus deum solum: quamuis semper sit cum spiritu⁹ ⁊ animabus sanctis. sed solum dicimus quia non aliud quam ipsa trinitas deus est. Non enim illi cum illa deus sunt vel aliqua alia. sed ipsa trinitas tantum non illi vel alia deus est.

Et si de patre solo predicta dicerentur. non tamen excluderetur filius ⁊ spiritussanctus.

Augu⁹. Verumtamen vt ait augu⁹ / stinus. ⁊ si de solo patre predicta dicerentur: non tamen excluderetur filius vel spiritussanctus. quia di tres vnum sunt sicut in Apocal. de filio legitur. q habet nomē scriptuꝝ quod nemo scit nisi ipe. Non enim inde separatur pater vel spiritussanctus. Et cum dicitur ne mo nouit patrem nisi filius. non inde sequatur pater ⁊ spiritussactus: quia inseparabiles sunt. Aliquando etiam nominantur pater ⁊ filius. ⁊ tacetur spiritussanctus. vt veritas ad patrem loquens ait. Vt cognoscant te ⁊ quez misisti Iesum christum esse vnum verum d⁹ Augu⁹. um. Cur ergo inquit augustin⁹. tacuit de spō sancto. Quia consequēs est vt vbicunque nominatur vnus sicut pater ⁊ filius tanta pace vni adherens intelligatur etiā ipsa par. quāuis non commemoretur. vno ergo istorum nominato etiam reliqui intelliguntur. quod in pluribus scripture locis concurrit.

Quia distinctionez

Ar. quero. Cū trus bec sit vera: solus pater est deus. ꝯ dō sic: solus deus qui est pater est de⁹. ꝯ solus pater est de⁹. ⁊ antecedēs pat. q: solus deus qui est pater est de⁹. ꝓia probat per silē. q: sequit solus aīal quod est hō currit: ꝯ solus hō currit. Iteꝫ solus de us est ꝓ: ꝯ solus pater ē de⁹. ⁊ pat. ꝓ per exponentes. ꝓia ꝑbat per connexionē exclusiue. Iteꝫ solus deus est deus. ꝯ solus ꝓ est deus. ꝓia ꝓbatur. tū q: tanꝫ stat ꝑ nolitter q ꝑ stat indefinita. Sicuter ꝑbatur ꝓia. q: ais infert vtrangz exponentem ꝑ sequētis. ⁊ q: in ferat exponentē affirmatiuā. probo: q: sequit solus ō us est deus. ꝯ ois deus est deus. ⁊ ita pater est deus. ꝯ sequitur affirmatiua exponēs ꝓis. Sequitur etiā solus deus est deus. ⁊ vltra. ꝯ nō alius a pte est deus probatio dup̄ sitie hic. videl fallacia cōsequētis aliꝰ us a deo. ergo alius a pater. ergo arguendo negatiue eodem ordine erit bonū argm. probō assumpti quia si alius a deo inferret alius a patre b ēt ꝑter distri butionē termini relationis diuersitatis: sed non distributur. probatio. q: tunc ēt cōis propositio falsa. vbi predicaret relatiuū diuersitatis de aliquo. puta questio tatis bonō ē diuersus vel aliud. datur enim hic intellīgi correlariū primus huius relatiui. ⁊ p cō sequens sequeret q homo est aliꝰ ab alio. Et ti termi nus relationis distribuatur: sequtur q sit alius a quocūq; alio. igit ali⁹ a se. Oppm̄ ꝑz per Augu. 6. de trinitate. 8.c.

Ad questionem potest fieri distinctio sicut distinguitur cō muniter ⁊ bene q: solus potest teneri cathegorematice ⁊ syncathegorematice. solus ꝓpe significat idez quod non cum alio sicut ꝑz per philosophum primo elenchorum. Ista autem negatio associationis potest intelligi determinare aliquid in se ꝑ natura rei. vel determinare aliquid vt est extremum ꝯpositionis in habitudine ad aliud extremū. puta negādo associationem alterius ab isto in recipiendo predicationē talis ꝓdicati. Primo modo nō admittit in diuis hoc nomē solus. q: nihil ē ibi solitarius. 2° modo con cedit q[uic]q; non associat sibi aliqd de quo dicat idē ꝓdicatū. ita nō est ꝑdicando essentialiter de gloriā. qa essentialiter cōuenit alii ab isto inclusō: ideo talis ꝓpositio negatur. Declaratio istoꝝ. f. qualiter syncathegorema dispontit extremū intellectꝰ opponētis ⁊ dividentis respectu alterī extremi. Et quō differat syncathegorema ab intētione scōa. ⁊ quō diuersę determinatiōes syncathegorem arice inter se differūt. longū tractatus requireret: ꝙ non oblit īmorari ꝓpter alia magis necessaria. Probatur etiam falsi tas dispositionis ꝓpositę per illaꝫ cōem regulam in sophismatib⁹ affirmatiua exclusiua infert vniuersa lem affirmatiuam de terminis transpositis. igitur ista solus pater est deus. infert illaꝫ. omnis deus est pater. vel omnis persona diuina est pater. Regula ista probatur ex ratione exclusionis que videlicet notat precisionem in illo cui additur. Ista enim tis termi sive ꝑcisam commensurationem. scili cet q alterum extremum non excedat illud. ⁊ hoc no tat ista vniuersalis affirmatiua de terminis trāspositis. ⁊ maxime in terminis communibus. vbi potest vtrunq; extremum accipi vniuersaliter. Ꝓbatur etiam logice per vnam propositionem. que ꝓprie totum intellectum explicat. Nā enim tibi homo est risibilis. Ꝛ ponatur comminter habere duas exponentes. sufficienter tamen exprimitur ꝑ istam. nullus non homo est risibilis. et qua sequitur nullum risibile est non homo per conuersionem. Et vltra igitur nullum risibile nō est homo. per illud si cendi per harmoniam ex negatiua ꝓpositione de infinito sequitur affirmatiua de ꝓdicato finito. ⁊ negatiua de ꝓdicato negato. Quod probatur ꝑ ꝓmū principium de qualibz affirmatio vel negatio sit. et hoc in ꝓdicatis simplicibus. quia negando istam consequentiam negantur vtraque oppōsita ad eodem. ⁊ vltra ergo omne risibile est homo per equipollentiam ꝓpositionis ꝛc. Dicit aliqui instanꝫ q vno correlatiuo incluso aliud non est cluditur. quia vnum est de intellectu alterius. quia posita se ponunt ꝛc. ⁊ sint simul natura. Sed hoc est contra intentionē philosophi primo phy. arguentem ibi ꝑ tantum ꝑ: ꝯ cipiū est principiatum non est. ergo correlatiuum non est de intellectu correlatiui sicut aliquid eius: puta pars essentialis vel integralis. sed sicut aliqd ad quod terminatur intellectus eius. ⁊ tale est sufficienter diuersum ab incluso quanta diuersitate requiritur ad hoc q ipsum excludatur.

Ad primus argumentum antecedēs di stigitur secundum compositionem ⁊ diuisionem sicut ista omnis homo qui est albus currit sensus compositionis falsus est. quia ibi deus determinatur ad standum pro patre per istam implicationem qui est pater. sicut determinatur homo ad standum pro homine albo in sensu compositionis ibi homo qui est albus. ⁊ tunc consequentia tenet. Sensus tamen divisionis veras est. quia tunc enunciantur duo predicata de eodem subiecto. de quo ambo sunt vera. f. de deo esse patrem ⁊ esse deum quasi enunciarentur ista duo in duabus propositionibus cathegoricis copulatis sibi inuicem quarneutra specificaret alteram. ⁊ tunc consequentia non

valet ab inferiori ad suum superius cum exclusione
C Et si obijciatur q similis consequentia tenet in cre
aturis in sensu divisionis z compositionis. Respon
deo si commune id; non numeratum possit compete
re pluribus inferioribus non tenet: illa consequen
tia in sensu divisionis, tenet enim precise quia illud
animal quo est rationale dividendo non est aliud ab
animali quod est rationale in componendo. Impossi
bile autem ratio illa non tenet, quia iste idem de
qui est pater in sensu compositionis non est filius qui
distinguit a pie. Et ita de q est pari sensu divisionis
potest dici ver e de aliquo de quo non dicit in sensu
compositionis nō sic aut de animali qō est homo, quia
illud in sensu divisionis de nullo vere predicatur de
quo vere non predicat idē in sensu compositionis vel
e co Et item ratio illa ibi indifferter non sic hic cus
non fit idē antecedens secundum compositionē z di
visionē. C Aliqui etiam distinguit principales p
positione quasi ista solus pater est deus possit dari
sensum compositionis falsus z sensum divisionis ve
rus z adducentes illud psicianī 2o constructionis inter
Clarro. li. 5. di. 7. q. unica. S. bo. dubio. 5. ifali. exigens z exacti eadē aliquid medium. Sed istū
nō est logice dictus nec grāmatice. logice non quia
tunc non posset aliquid contrahi vel determinari p
aliquas contractionē vel determinationē, quantun
cunq; eis immediate addereur alicui determinatio
cathegorica vel syncathegorica vt homo albus cur
rit vel omnis homo albus currit adhuc eliaret di
stinguere sicut hic in sensu compositionis z divisionis
e in vtroque sensu relinqret vtertus distinguere. sic
in inuntis. ne posset aliquis sensus determinate ex
primi. nec docuit philosophus in talibus multiplici
tates secundum compositionē z divisionē. sed tantū
in illis vbi eadē materialia composita z diuisa di
uersum sensum faciunt. ista aut materialia omnis
homo currit vel omnis homo albus currit composi
ta z diuisa multū aliam sensū faciunt secus est hic vbi
videt nanc me currere. coponendo nunc adueribus
cū verbo precedente vel sequente. C Hec etiam est
dictū grāmaticē quia exigens z exactū dicuntur con
structibilia quoru aliter dicitur a pueris regere alte
rū et vi aliq nō est ā se syncathegorematici cōstructibile
respectu cathegoratici qñ vnū regat aliud ex aliqua
Et deo licet hic cadat medium vel implicatio me
dia cappa 5o. i. cappa que est 5o. non tamen hic ho
mo albus z omnis homo albus. Ad illud 2m di g er
clusiua nō couertit pōs yo hoc non ostendit quia det
minat de ꝓpositioni simplicium conuertibilibus que
permittē ad syllogismū cathegorematicū z simplicē
patet per predicta. C Aliter dico q illa non est fua
conuersa nec illa consequentia tenet sed est fallacia
consequentis, quia sicut probatus est in solutiōe que
stionis exclusiua affirmatiua est conuertibilis cum
vniuersali affirmatiua determinis transpositis. er
go inferre exclusiuam et exclusiua de terminis trans
positis equivaleret illationi vniuersalis affirmative
et vniuersali affirmatiua determinis transpositis.
In tali autem illatione vniuersalis et vniuersali est
fallacia consequētis, omnis homo est animal. ergo
omne animal est homo. a superiori ad suum inferi.
affirmando. Ita est in proposito. Et probatur quia
semper et vi sermonis procedimus ab inferiori ad sū
perius cum distributione. predicamum enim vni
uersalis affirmatiue non notatur esse convertibile:
sed tat q sit superius ad subiectum. ergo ex distribu
tione subiecti vniuersalis nō sequitur distributio p
dicati respectu eiusdem. nec potest sequi distributio
predicati respectu inferioris ad aliquid: si non sequi
tur distributio predicati respectu superioris ad illud
arguendo ergo sic, omne. b. est. a. ergo omne. a. est. b
est fallacia consequentis. quia ex distributione eius
quod notatur esse inferius non sequitur distributio
superioris. sic hoc respectu predicati quod notat esse in
ferius ad predicatum superius. sed est fallacia conse
quentis sicut ar arguerent omnis homo est animal:
ergo omne animal est 5o. Sed cum probatur 1m con
sequentia per conuersionem propositionis exclusiue.
Rñ. non omnis illatio in terminis transpositis no
tat tantam vnionem extremorum quāta haberi po
test virtute ꝓ. vnde vniuersalis negatiua non con
uertitur in particularem negatiuas in terminis trā
positis. Is inferat eam. C Ad propositum dico q illa
le determinis transpositis que tm capit de intelle
ctu exclusiue affirmatiue quantum aliqua potest ca
pere de terminis transpositis e vniuersalis affirma
tiua ficut probatum est in secunda ratione ad solutio
nem principalem: ergo talis exclusiua affirmatiua
conuertitur in vniuersalem affirmatiuam z pari ra
tione ecouerso vniuersalis affirmatiua in exclusiuā
affirmatiuam. Et si obijcias ergo Arisio. male do
cuit z insufficienter conuertiones non docendo vni
uersalem affirmatiuam conuerti in exclusiuam affir
matiuam. C Rñ ꝓ conuersiones docuit propter q
ficiendam imperfectionem imperfectorum syllogi
smum. non autem exclusiua aliqum tenet et i
perficiendo syllogismum imperfectum q aliqua in
diffinita non exclusiua: quia non aliam conclusionē q
inferret q ꝓpius inferebatur in syllogismo imper
fecto. Et ideo bene z sufficienter docuit conuertiones
quantum necessarium fibi fuit ad propositum. Ad
tertium dico q ex negatiua exponente antecedēs nō
sequitur negatiua exponens consequens. cum pro
batur quia non sequitur alius a deo. ergo alius a pie
nego qz 2o est bona. Et cū obijcit probat q omnis
bus alteritatis nō distribuit. q. nec est impossibilitas
enunciabilitate rim de aliquo. 8o q in 08o relatiuis
exp eratie cōe fm se accepti vt cōe est non refert. qz
et quo vt cōe est abstrahit ab 08o relatuis sue ter
minis relationū. qz so realis nō e nisi distincti ad 08
ficiu. 8s si vle vt sic referret oporteret bi dare term
inū sibi relati ostinctū. et id non refert ad aliqd
cinde nisi ens circlato. sz referet ad aliqd alter. 2 rōis
igit tale relatiuū tm ꝓ suo inferiori sicut silenō referē
ꝓ sili in cōi ad sile. 3 ꝓ aliquo inferiori qō pōt distīgui
a sili ad qō refert. ita et est de differti. non. n. refert
ad differēs in cōi sili ad ꝓm correlatiuū. sili enī duo
extrema ꝓ relatiōis. 4 vtriq; cōsimili ad qō differē
rens: sed differēs a differēs ab 8s differti. Et si obij
cias q relatiuū tat ꝑmo intellige sui correlatiui cōe
8z nō e tale correlatiuū et 2o vt cōe nisi ips vt supti ꝓ
aliquo inferiori ꝓ quo distīgui pōt a correlatiuo.
Exemplū huius est rebus. quia si tota natura ignis
est in vno individuo illud individuū nō posset gene
rare, quia si sic tunc generaret aret aliud ignem in quo
esset tota natura ignis. e esset ibi vna species ignis
qō est impossibile. Et tam ē sic in vno individuo
natura ignis est ratio g generandi. q: habet vnitatē
sufficientē ꝓ principio actiuo z distinctionē sufficiē
tem. Ita hic similiter do bene est ratio alicui referēdi
vel terminandi relationē. sed nec referet nec termi
nat nisi accipiatur ꝓ distincto in quo fitta nec
vnitas nec distinctio est per accidens sed vtrunq;
per se respectu talis relationis. sicut dictū est in. q. 8
circuncisellione. Non enim sequitur non alius a deo
ergo non alius a patre. sed in affirmatiua est bona
consequentia ratione distributionis termini huius
relationis propter negationem inclusam in rōe alie
tatis. Ad alia in ꝓbationes qū solus deus q solus
pater vel solus filī. Rndet q fm exclusiue pōt ꝓa
rari vel ad erclonē vel ad pdicata. 2os ps suppōne ra

simplicē. q excluso ſit ab eo rone ſignificati p̄dicati
2m̄ os bs ſuppoſitionē perſonalem: q p̄dicatus attri
buitur ſibi p ſuppoſito. ¶ Cōtra iſtud. vnū extremū
in vno actu cōponendi vel diuidēdi bs rōnem vnā
ſm quam accipitur reſpectu alterius extremi. q di
uerſe rōnes accipiendi idē extremā reſpectu eiuſdē
termini. nō vidēt ſtare eā vnitate actus cōponendi
¶ Et ſi dicatur q reſpectu excluſionis ſuppoſitū
vna rōne: q vt accipitur tali excluſione reſpectu p̄dica
ti ſupponit ſub alia rone. cōtra ſubiectū non ſuppōit
reſpectu ſue diſpoſitōis ſed reſpectu p̄dicati. ꝛ ita p
cile habz illam ſuppoſitionē quā intelligit bīe reſpe
ctu p̄dicati vt accipitur ſub vna diſpoſitōe. ¶ Ideo
dico aliter q ſubiectum affirmatiue excluſiue ſuppo
nit confuſe tñ ſicut ꝛ p̄dicatū vniuerſalis affirmati
ue. q̄ gñaliter ſtat ꝓ ſuppoſitalitate earū: ſub termino
ſie ſtāte cōfuſe tñ nō licz deſcendere. Poſſet ni dici
in ꝓpoſito aliter q̄z in creaturis: vz q deus ſub exclu
ſione ſtat ꝓ hoc deo q cōmunis eſt tribus perſonis:
q̄ reſpōſio tacta eſt di. 4. ꝓ quo ſtet ibi ſubiectus
deus ē pater ꝛ filius ꝛ ſpūſanctus. ꝛ poſſet etiā vale
re vt ſit. quid eſt illi ſubiectū cui ſm̄ cōuenit agere
reſpectu creaturarum. qa ſi deus vr eſt hac deitate
deus non intello aliquā perſonalem ꝓprietatem
bz omnē p̄dicati quod eſt verum de hoc ſō ꝓmo ve
rum ſit de patre per ſe: ſed non de ſolo patre. bz de tri
o ſpiritūſancto.

Iſta eſt diſtinctio vicesima

prima. In qua quidem diſtinctione magiſter poſtq̄
declarauit equalitatem magnitudinis diuinarū p̄
ſonarum in eſſendo: ſimiliter equalitatem poten
tis in operando. Conſequenter declarat qualiter di
ctiones excluſiue dicuntur de deo. Et tria circa hoc
facit. Primo enim inquirit an termini perſonales de
perſonalibus cum dictione excluſiua dicantur. Se
cundo an termini eſſentiales de perſonalibus cum
excluſione vere dicantur. Tertio dat quendam mo
dum generalem: quomodo p̄dicta ſanius intelligā
tur. Primum facit vbi. Iſta. Poſtea querit. Se
cundum vbi ibi. Veritatem vt ait Auguſ⁹. Tertiū
vbi ad finem diſtinctiōis. In ſecunda ſententia tria
gerit ſtat in tribus propoſitionibus: quarum prima
eſt. Concedende ſunt propoſitiōes in quibus termi
ni perſonales de perſonalibus terminis cū dictione
excluſiua ſumptis predicantur. Iſta propoſitionem
magiſter probando inquirit. Cum dicit ſit ꝙ tāmſ
ſolus pat vel ſolus filius. quanti ſunt illi tres. quo
modo eſt intelligendū cum dicitur ſolus pater. vel
ſolus filius: cum non ſit pater ſine filio: nec filius ſine
patre. Reſpondetur: q per hoc nō excluditur vna p
ſona ab alia. ſed proprietas relatiua notatur ibi con
uenire vni: ita q non alteri. Unde ſenſus eſt. Solus
pater id eſt qui ita eſt pater q non filius. Similiter
ſolus filius. id eſt qui ita eſt filius: q nulli alteri con
uenit filiatio diuina. Secūda propoſitio eſt hec. Pre
gande ſunt propoſitiones in quibus de terminis ꝑſo
nalibus termini eſſentiales cum excluſione affirmā
tur. Hanc probans querit de iſtis propoſitionibus.
Solus pater eſt deus. vel ſpiritusſanct⁹ eſt ſolus de
us: nec etiaz iſta eſt concedenda. Pater eſt ſolus de
us: vel filius eſt ſolus deus: quia eſſe ſolum deum to
ti conuenit trinitati. q non ſolum vni perſone. Ter
tia propoſitio eſt hec. Perſone diuine ſunt tante co
herentie q vna earum non exprimitur niſi alie coin
telligantur. Hanc propoſitionem probat magiſter
auctoritate. b. Auguſtini. igitur. ꝛc.

De nominuz differentia quibus vtimur lo quentes de deo.

Di. 22.

POſt predicta nobis diſſerendum videt de nominum diuerſitate: quibus loquentes de vnitate ac trinitate ineffabili vtimur. Deinde demonſtrandum eſt quibus modis de ea aliquid dicatur. Illud ergo precipue tenemus quedam eſſe nomina diſtincte ad ſingulas perſonas pertinentia vt ait augu. in. v. Augus. libro de trinitate que de ſingulis tantū dicuntur perſonis. Quedam vero vnitatem eſſentie ſignificantia ſunt que ꝛ de ſingulis ſingulatim. ꝛ de omnibus cōmuniter dicuntur. Alia vero ſunt que tranſlatiue ac per ſimilitudinem ꝛ de deo dicuntur. Unde ambroſius. Ambro. in ſecundo libro de trinitate ait. Quo purius niteat fides: ꝛipartita videtur deitas nūda diſtinctio. Sunt enim nomina quedaz que euidenter ꝓprietatem perſonāz deitatis oſtēdunt. Et ſunt quedaz que perſpicuam diuine maieſtatis exprimunt veritatem. Alia vero ſunt que tranſlatiue ꝛ per ſimilitudinem de deo dicuntur. Ꝓprietatis itaque indicia ſunt. generatio. filius. verbum ꝛ huiuſmodi. Unitatis vero eterne ſapientia virtus ꝛ veritas ꝛ huiuſmodi. Similitudinis vero ſplendor. character. ſpeculum. ꝛ huiuſmodi.

Ꝓ premiſſis addit quedā eſſe nomina que tēporaliter deo conueniūt et relatiue dicūtur.

Mis adiciendum eſt quedā

etiam nomina eſſe vt auguſtinus ait in. v. li. ō trinitate que ex tempore deo conueniunt. ꝛ relatiue ad creaturam dicuntur. quoꝝm quedā de omnibus dicuntur perſonis. vt domin⁹ Augus. creator. refugium. Quedam autē non de omnibus. vt donatus datus. miſſus.

¶ De hoc nomine trinitas addit.

Preterea eſt vnum nomē

quod de nulla perſona ſingulatim dicitur. ſed de omnibus ſimul. ꝛ trinitas. quod non dicitur ſecundum ſubſtantiam. ſed quaſi collectiuum pluralitatem deſignat perſonarū.

¶ De aliis nominib⁹ que temporaliter deo congruunt. ꝛ nō relatiue dicuntur.

Sunt etiaz quedaz nomina

que ex tēpore deo conueniunt. nec relatiue dicuntur. vt humanatus. incarnatus. ꝛ huiuſmodi. Ecce ſex nominum differentias aſſignauimus: quibus vtimur loquētes de deo de quibus ſingulis agendum eſt.

¶ Quod illa nomina que ad ſingulas pertinent perſonas ꝓprie relatiue dicunt ea vero que vnitatem eſſentie ſignificant ad ſe dicuntur. ꝛ de ſingulis ꝛ de omnibus communiter dicuntur perſonis. ꝛ ſingulariter non pluraliter ſi ſumma accipiuntur.

Sciēdū est ergo q̄ illa que
p̄prie ad singulas p̄sonas pertinent: relative ad inuicem dicuntur. sicut pater ⁊ filius ⁊ vtriusque donum spiritussanctus. Ea vero que vnitatem essentie significant ad se dicuntur: ea que ad se, dicuntur substantialiter vt que dicuntur. ⁊ de omnibus cōmuniter. ⁊ de singulis singulatim dicuntur personis. ⁊ sin; gulariter non pluraliter acd̄ piuntur in summa. vt deus bonus potens. magnus. ⁊ huius modi. Que autem relative dicuntur: substan
Augus⁹. tialiter non dicuntur. Unde augustinus in .v. li. de trinitate ait. Quicquid ad se dicitur: pe
ssantissima illa ⁊ diuina sublimitas substanti aliter dicitur. Quod autem ad aliquid dicitur non substantialiter dicitur sed relative Tantaque est vis eiusdem substantie in patre ⁊ filio ⁊ spiritusancto. vt quicquid de singulis ad seipsos dicitur: non pluraliter in summa: sed singulariter accipiatur. Dicimus enim. pater est deus. ⁊ filius est deus spi ritussanctus est deus. quod secundum substā tiam dici nemo dubitat. Non tamē dicimus hanc trinitatem esse tres deos: sed vnum deū Ita dicitur pater magnus. filius magnus. ⁊ spiritussanctus magnus. non tres magni sed vnus magnus. Ita etiam omnipotes pater omnipotens filius. omnipotens spiritussan ctus. Non tamen tres omnipotentes: ſ; vn⁹ omnipotens. Quicquid ergo ad seipsum dicitur deus. ⁊ de singulis personis similiter dicitur. ⁊ simul ō ipsa trinitate: non pluraliter ſ; singulariter dicitur. Et quoniam non est aliud de deo esse. ⁊ aliud magnum esse sed hoc idem est illi ee. quod est magnum ee. Potentia sicut non dicimus tres essentias: sicut non dicimus tres magnitudines. sed vnam essentiam ⁊ vnā magnitudinem.

Quod deus magnus est ea magnitudie qua deus est sic de bonitate ⁊ de omnibus que secundum substantiam dicuntur.

Deus enim nō est magnus
ea magnitudine que non est quod ipse vt qua si particeps eius sit alioquin maior: esset illa magnitudo quam deus. Deo autem non est aliquid. maius. ea ergo magnitudie magnus est qua ipse est. Ideoque nec tres magnitudines dicimus: sed vnaꝫ magnitudine. nec tres magnos sed vnum magnuꝫ quia non participatione magnitudinis deus magnus est sed seipso magno magnus est. quia ipse est sua magnitudo. Ita ⁊ de bonitate ⁊ eternitate ⁊ potentia dei dicendum. est. ⁊ de omnibus ois no que de deo possunt pronunciari substantia liter quibus ad seipsum dicitur. non translati ue ac per similitudinem. sed proprie si tamen de illo proprie aliquid oze dominis dici pōt

Ecce aperte docuit q̄ nomina vnitatem diui ne maiestatis significantia. ⁊ ad se dicuntur de deo. i. sine relatione. ⁊ de omnibus personis communiter. ⁊ de singulis diuisim dicuntur nec pluraliter sed singulariter in summa accipi unitur. Illa vero nomina que p̄prie ad singulas pertinent personas: relative non substā tialiter dicuntur. Quod enim p̄prie singu la in trinitate persona dicitur. vt ait augustin⁹ Augus⁹. in eodem nullo modo ad seipsum. sed ad aliā inuicem vel ad creaturam dicitur. Eudeore latine non substantialiter dici manifestuꝫ est.

Circa c distin. 22. quero vtr deus sit nominabilis a nob via tozib⁹ aliquo noie significante eētias diuinā vt b. Dic di q̄ sicut de⁹ itel ligit a nobis: ita pōt ⁊ a nobis nomia ri sim igit q̄ diuersimode aliq asserūt de cognitōe dei ab intellectu viatozis: ira ꝑter dēt diuersimode de possibilitate ē nominādi deum: et qui negat cōceptum vnimodi deo ⁊ creaturē. ꝓponit duos ceptus analogos: quoꝝ. ſ. alter q̄ est creature attribuitur alteri illi. ſ. qui est dei dicit ꝑm hoc ꝑiter q̄ deus est nominabilis a viatoze nomine exprimen te i⁹ cōceptu; analogū. Sz ſ; istas pōem specialiter arguo. Omia omnis cōcep⁹ realis possibilis haberi de essentia diuina nat⁹ ē fingi in intellectu viatore i⁹ ēntie. pbat: q̄ q̄cūq; ōm intelligibile mini⁹ natꝰ ē facere ei intellectu ceptū oēs realē possibilē hīi de eo: ſ; ōm istos mīi vnic⁹ ceptꝰ realꝰ natꝰ ē hīi ō ēēn diuīa vtute ei⁹: ſ; intellectus negocians possit plures ceptus causare ⁊ sab; icare circa idem obiectum: ēr go quodcunque obiectum potest facere conceptum realem in intellectu de deo potest facere ei illi vnicus quem conceptus illa essentia ēēt nata de se facere: ſ; ille vnicus est⁹. ēēnte vr est hec. ḡ. quodcūq; obie ctus faciat aliquaꝫ noticiam de deo in intellectu no stro faciet ꝑm opi. istam cōceptus eius vr est hec. ēēn tia. ⁊ ita nominabilis ē a viatoze no⁹ significāte hāc essentiam. vr hec.

Potest q̄ dici breuiꝰ ad q̄nem q̄ ista ꝓpō cōis multis opi. q̄. ſ. ficres intelligit ita ⁊ nomiat falsa ē si intelligat ꝑsīe: q; distincti⁹ pōt ali quid significari q̄ intelligi. q̄ vi persuaderi ex hoc q; cum ista nō sit intelligibilis a viatore nisi in cōce ptu oīs entis sicut ꝓbatus est di. 3. si non posset distin ctius significari q̄ intelligi nullus nomē imp̄situs a viatore significaret aliquā res de qua ꝑsīe. ſ; ſic ꝑsīe intelligit: concipit ens ab intellectu viatoris aliqua ꝓprietas a qua iponitur nomen q̄ ꝓprietas cōiter exprimit ꝑ etbimolo⁹ nomis ita ꝑsīe talis ꝓ prietas significaret ꝑ nomen puta ꝑ hoc nomē lapis non significaret aliqd de gne ſbe sed nīi aliqd de ge nere actōis: puta lesio pedis qui exprimit etbimo⁹ b⁹ nomis lapis: ſ; fuit rō a qua imponebat nomē. ita pōt argui de omnib⁹ aliis nominib⁹ impositis reb⁹ de genere ſbe q̄ nullū eoz significat aliqd nīi ꝓprietatem accidētalē aliquā q̄ intelligebat ab iponente: vel oportet dicere q̄ ipe distinctiꝰ nomi abat subtā tiam quam intellexit. ⁊ aliter antē boc fit possibi le potest intelligi sic ꝑm vnā auctā. 6. q̄a ꝓbat cōponēm in omni creatura. nā concipimꝰ ab aliquo multa accidētia concurrentia in eodē. pu ta talis qualitas ⁊ talis quantitas. ⁊ ꝓbatur neutꝝ illoz ex alterum. quia vtrunque illozum manet sine altero. ꝓbat etiam secundo vterq; illoz; aliquid aliud esse subiectum commune. quia vtrumlibet illoz; potest sethrm non destructo altero. ergo aliqd concluditur esse subiectum vtriusq; vt quantitas ⁊

qualitati. illud autem quod ḡ subest non concipiūt in conceptu quid dratiuo nīl entis vel huius entis. Et tamen frequenter accidit q talis qualitas ⁊ talis quantitas conungunturin aliquo ⁊ alibi non conūgunt: ⁊ hoc non est ex natura qualitatis ⁊ quātitat: vt pcessensum ē supra. concludit̄ igitur q hoc est ex natura illi⁹ tertij: inquo fundātur ambo ista: non autem conungunt̄ur talia in isto tertio qualia in illo Et ḡ quo etiam diuersimode conungūtur in diuersis concluditur substractus ist̄⁹ esse diuersum a substracto illius: ⁊ ex hoc concluditur tertiū illud esse aliud ab alio tertio: ergo cognoscitur aliud tertiū ee subst̄ra etum. ⁊ similiter ḡ sit aliud a subiecto alterius. Ideo ḡ. n. cogīco distinctē ad sit in se: nisi ḡ sit ens vel res affecta talib⁹ accidentibus: vnde vlterius cōceptio quā possunt de illo dic quid sit est res aliqua habens talia accidentia ⁊ relationes. ¶ Ad propositus ergo non accidētib⁹ sed ist̄i alii sic distincto quicqd sit q̄ est cum istis accidētib⁹ conuinctis que intelliguntur imponitur nomē aliquod. illud vi. dicitur ee propriꝰ signꝰ huius sub tratiōe qua boc. ita ḡ imponens nō mēn intendat illā essentiam de genere substantie significare: ⁊ ficut intēdit significare ista nomen quod imponit est signum: ⁊ tamen ipse non intelligit illud distincte quod distincte intendit significare per hoc nomen vel per hoc signū. sic forte post lapsum imposita fuit nomina. Exemplus esset etiaꝫ siquis imponeret characteres hebreos nesciēs voces hebreas in particulari cies tamē q aliqua voc est prima aliqua secūda ⁊ aliqua tertia: nec tñ scit q̄ aliqua ē prima ⁊ quecūq; sit illa volo ḡ significet tali nomie vel tali characterе: illi characteres ee cēnt signa illaꝝ vocū hebreaꝝ: quas aliquis bebꝛe⁹ distincte cogno sceret obiectis sibi talib⁹ signis: nō bebꝛeus autem ⁊ ſ cognosceret ḡ significaret per istas figuras: non tamē illud quod significatur distincte cognosceret: tñ in ratiōe pme vocis vel scēde. ¶ Secunder igit dici pōt q̄ ad minus noia multa iponūtur que significant deū in cōi. q̄ sic nālit pōt ꝯcipi a simplici via to:e vt ps di. iii. vel ꝑ vez est q̄ distincti⁹ pōt signifi cari ꝑ ꝯcipi pōt deus nomiari a viatore nomine si gnificāte hanc ēntiam. Quicqd sit de istis opinioni bus verisile est ꝙ deus nominari tali nomīe. ⁊ hoc fuit illud nomē sit impositū ab ipso deo vel ab angelo cognoscēte ipm deū. vel a viatore. visile est. n. q̄ multa nomia sint in sacra scriptura distincte illā cēntaꝫ significātia sicut iudei dicūt de nomie dei q̄ vocāt tetragramaton, Et vi de⁹ dicere exo. ⁊ de. hec dicens filijs isr̄l. q̄ misit me ad vos. ihoīe mihi ē in eternum. Et ca. 6. Ego dūs q̄ apparui abrahā. ꝛc. nomen meū adonai nō indicaui eis. Et ḡ de⁹ nō abstulit a vi atore noie significante ꝑpās cēntia vt ē ḃ cēntia. q̄ vi atoꝛ pōt vti illo sig tāc noie ⁊ intēdere ⁊ exprīere significatū illi⁹ signi. sine ipe ipoīuerit illud signum siue alīꝰ qcūq; cognouit significatū: ⁊ tali ēt signo pōt vi atoꝛ vti tāc nomie: ⁊ nō potuerit illud imponēre tāc sigm. Si āt dīa pāb ēt vera q multū mirē ꝑ aliqui iponi distincte? ḡ intelligat: hec tri ē sīa ḡ nullus pōt vti noie distincte? significāte rē quā ipe possit intelligere. Et ō simplr̄ pcedēdū ḡ multis noib⁹ vti pōt viatoꝛ exprīmēdo cēntā diuīna ſb rōe ēntie diuine.

Ista est distinctio vicesima

scda. In q̄ magro tractatu ō dūs reb⁹ ꝯcipit agē de diuīs noib⁹. Et circa ꝫ duo faē. na ꝑ⁹ ponit dūas diuīoꝛ noiā. ꝛ subdit regłas ꝑdicatiōis eoꝝ. Pri mū faē a ꝑn̄ dist. xxv. ibi. Sciēdū ēs. ꝛm ab ide vsqꝫ ad fīnē dī. In ꝑsali vo ſnia mgr̄i ſtat i vna ꝓpōne. cui mgr̄ āncetit duas regłas. Propō est b. Hoīa de deo dcā inueniunt in ſeptuplici dūa. Hāc mgr dedu ẽ exē

plariter dicens. q̄ quedā sunt notionalia: ſen propr̄ tates personales exp̄imentia. vt generatio. verbus. dom̄ pater filius ſpiritusſanctus. Quedā essen tialia seu vnitatē essentie referentia. vt deus. deitas fapientia potentia bonitas magnitudo. virtus ⁊ ſubſtantia. Quedā transſumptiua. i. secundū ſimilitudi nem de deo ꝑdicata. vt ſpiendor. candor. lux ſpecialis. leo. agnus. ⁊ ſimilia. Quedā tempotalia ſeu deo ſolo et tempore cōuenientia. eb oc duplr̄ter vel in respectu ad creatūrā relatione extrinseca. vt dominus creator refugiū. redemptor. ſaluator. ⁊ huius modi. Vel in respectu ad creaturas relatōe tri mri ſeca. vt incarnat⁹. humanatus. ¶ Et alīud nomen quod ſolum de omnibus perſonis ſimul ⁊ de nulla ſingulariter dicitur. q̄ ſecundū relationē dicīē inuin ſecaꝫ. q̄ inſe claudit terminos ſue relationis. vt hoc nomē trinitas. Huiuſmodi nominū diuinoꝝ ſeptu plicē diuīas ponit magiſter in tertu. vt dicit propo ſitio prędicta. quā verā esse reputo. Prima harū re gularū est q̄ nomina ꝓpria ad ſingulas personas per tinentia: nō ſubſtantialiter ſed relatiue dicuntur. Pater. nō potest dici. pater est filius. aut filius est pater aut pater. ⁊ filius ſunt ſpūſ ſanctus. ⁊ ecōuerſo. q̄ ſe dicatio absolute ēentiaꝫ ſubſtātia. Sed bñ dicit pater est filij pater. filij est patris filius. q̄ ſtꝫdicatio relatiua. Sed a regulā est q̄ nomina ad vnitatē eſſen tie ꝑtātia. vt ſapientia. bonitas. potentia. virtus magnitudo. et hmōi. de ſingulis ꝑsonis ſingillatim: ⁊ de omnibus ſimul. nō relatiue sed ſubſtātialiter in ſingulari. ⁊ nō in plurali affirmantur. Bñ bene dici tur. Pater ē deus. ſapientia. potentia. bonitas. ma gnitudo. virtus. Et ſimiliter de filio ⁊ ſpiritu ſancto et de omnib⁹ ſimul. Unde bene dicit. Pater. filius et ſpiritusſanctus ſunt deus. ſapientia. potentia etc. Boāutem pluraliter dicit ꝓpter. Pater. filius et ſpi ritusſanctus ſunt tres ſapiētie. potētie. bonitates. virtutes igitur etc.

¶ De hoc nomine quod est persona quod cum secundum substantiam dicatur tamen pluraliter non singulariter in ſumma accipitur. Di. 135.

Redictis adiicien dū est: q̄ cū dūa nomina que ſe cundū ſubſtantiā de deo dicū tur. ſingulariter ⁊ nō pluraliter de omnib⁹ in ſūmā dicanē ꝑ ſonis: vt ſupra oſtenſū est. Et tamē vnū nomen. ſ. ꝑſona. q̄ ſecundū ſubſtantiā dicitur de ſingulis perſonis. ⁊ pluraliter nō ſingulariter in ſūma accipitur. Dicimus enim pater ē perſona. filius ē perſona. ſpiritusſanctus est p ſona. ⁊ hoc ſecūdum ſubſtantiam. Nec tamē dicitur pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus ſunt vna perſona. ſed tres perſone. ¶ Socer go nomē ex cipit a ꝓdicta regula nominū: que ſecundus ſubſtantiā de deo dicuntur. q̄ cū boc ad ſe cat. ⁊ ſecundū ſubſtantiā. pluraliter tamē non ſingulariter in ſūma accipitur.

Auctoritas q̄ persona ad se dicatur. ⁊ secundus substantiam.

Quod autez persona secundus substantiam dicatur Aug. ostēdit in. vii. li. de tri. dicēs Nō ē aliud deo esse. aliud per- Augu⁹.

sona esse sed oino idez. Item in hac trinitate cum dicimus personā patris: non aliud dicimus q̄ substantiā patris. Quocirca vt ſb stantia patris ipse pater est. nō quo pater est ſz quo est. Ita ⁊ persona patris nō aliud q̄ ipse pater est. Ad se quippe dicitur persona. nō ad filiū vel ſpūm ſcām: sicut ad se deus dr. ⁊ magnus. ⁊ bonus. ⁊ iustus ⁊ hmōi. Et quemad modum hoc illi est esse quod deū esse. q̄ magnus esse q̄ bonū esse. ita hoc est illi esse q̄ persona. ez. Ecce exp̄esse habes q̄ persona sm substantiam dr: vt cū dicit. pater ē p̄sona. hic sit sensus. Pater ē diuina essentia. Similiter cum dicitur. filius est persona: spiritusſanctus est persona. id est essentia diuina.

Tur p̄ ⁊ filii ⁊ spūssanctus non dicātur vna persona ⁊ vna substantia ⁊ vnus deus.

Jō oritur hic questio difficilis quidem: sed non inutilis. qua queritur. Cur non dicantur hi tres vna persona: sicut vna essentia ⁊ vnus deus. Quam questionē Augustinus diligenter tractat atq congrue explicat in. vii. libro de trinitate ita dicens. Cur non hec tria simul vnam personam dicimus sicut vnam essentiam ⁊ vnum deum. ſz dicimus tres p̄sonas. cuz tamē tres deos: aut tres essentias non dicamus. Quia volumus vel vnum aliquod vocabulū seruare huic ſignificationi qua intelligit trinitas: ne oino tacerem⁹ iterrogāti. qd tres essent: cū tres esse fateamur. Cū ḡ querit qd tres: vt ait Augu. in v.ii. de trini. Magna ꝓfus inopia humanus laborat eloquio: dictū est tū tres p̄sone: nō vt illud diceret: ſz ne taceret oino. Nō. n. rei in effabilis eminētia hoc vocabulo explicari valet. Ecce ostdit q̄ necessitate dicat̄ pluraliter p̄sone. videlicz vt hoc vno noīe querētibus de tribus respodeamus. Augus. Solue. Augus.

Qua necessitate dictū sit tres p̄sone a latinis ⁊ a grecis tres hypostases vel substantie.

Qua necessitate non solum a latinis sermo: sed etiam grecus eadez pene super hac re laborans nominum penuria coartatur. In Augu⁹. quid a grecis vel latinis necessitate de ineffabili trinitate dictuz sit: aperiens in. vij lib. de tri. ait. Loquendi cā de in effabilibus vt fari aliquo modo possem⁹ dictum est a grecis: vna essentia tres substātie. i. vna vsia: tres hypostases. Aliter enim greci accipiūt subam ꝙ latini. A latinis autem dictum est vna essentia va substātia: tres p̄sone q̄ non aliter in sermone nostro. i. latino esse tia ꝙ suba solet intelligi. Et vt intelligatur saltem in enigmate: placuit ita dici, vt cum ꝛetur quid tria sint. aliqd dicere. que tria ee fi des vera pronunciat. Cum ⁊ patrem non dicit esse filium: ⁊ spiritumsanctum. s. donum dei. nec patrem dicit esse filium: Cum ergo queritur quid tria vel quid tres confitemur nos ad inueniendum aliquod nomen quo complectamur hec tria. Neque occurrit animo quia supereminentia diuinitatis vsitati eloqui facultatem excedit. Certius n. cogitatur deus quā dicitur: ⁊ verius est quaz cogitatur. Augus. Ob de veri⁹ cogitatur. ꝙ dicaf ⁊ veri⁹ ē ꝙ cogitatur.

Quid hoc nomine tres significatur.

Pater ergo ⁊ filius ⁊ spiritussanctus. s. quoniam tres sunt. quid tres sūt queramus quod commune habeant. Non enim possunt dici tres patres. quia tantum pater ibi pater est. nec tres filij: cum nec pater ibi sit filius nec spiritussanctus. nec tres spiritussancti. quia spiritussanctus p̄pria significatione qua ⁊ donuz dei dicitur. nec pater. nec filius. Quid ergo tres. Eis tres p̄sone esse dicuntur. commune est eis id quod persona est. Certe enim quia pater est persona ⁊ filius est persona. ⁊ spiritussanctus est persona. ideo tres p̄sone dicūtur. Propterea ergo dicimus tres personas. quia cōmune est eis id quod persona est. Et p̄dictis aperte intelligi potest: qua necessitate dictum sit a latinis tres p̄sone cum persona secundum substantiam dicatur. Unde ⁊ tribus commune est id quod persona est. i. hoc nomen personas.

Quare non dicimus tres deos esse patres ⁊ filiū ⁊ spiritum sanctum vt dicimus tres p̄sonas. cum id quod deus est sit eis cōmune quia pater est deus. ⁊ filius est deus ⁊ spiritus sanctus est deus.

Sed queritur hic cum dicamus patrem ⁊ filium ⁊ spiritumsanctū esse tres personas. quia cōmune est eis quod persona est. i. quia pater est persona ⁊ filius ē persona ⁊ spiritussanctus est persona. cur non dicamus similiter tres deos. cum ⁊ pater sit deus ⁊ filius sit deus. ⁊ spiritussanctus sit deus. Et illud scriptura contradicit. hoc autem ⁊ fides dicit non tamē contradicit. Unde Augustinus hanc movens questionem atq̄ diffiniens in li. vii. de tri. ita ait. Si ideo dicimus patrē ⁊ filium ⁊ spiritumsanctum esse tres personas quia cōmune est eis id quod persona est cur ſi etiam tres deos non dicimus. Certe vt prędicti est: quia pater est persona. ⁊ filius est persona ⁊ spiritussanctus est persona. ideo tres p̄sone dicuntur. Quia ergo pater est deus. ⁊ filius deus. ⁊ spiritussanctus deus cur non di- Augus.

cantur tres dii. ecce proposuit hanc questionem. ¶Attende quid respondeat subdens. An ideo non dicuntur tres dii q; scriptura fidicit tres deos. Sed nec tres personas alicubi scripture termus cõmemorat. An iõ licuit loquẽdi ois putãdũ necessitate tres psonas dicere. non q; scriptura dicit. sed quia scriptura non contradicit. Si autẽ diceremus tres deos: contraditceret scriptura dicens. Audi israel. deus tuus deus vnus est. Ecce abolitio questionis: quare potius dicamus tres personas quã tres deos. q; .s. illud non contradicit scriptura.

¶Alia questio cur non dicimus tres ẽntias vtres personas: cũ scriptura nõ contradicat

Verum z hic alia emergit

questio quã Augu consequenter annectit dicens. Cur inquit z tres essentias non licet dicere. quod similiter scriptura sicut non dicit ita non contradicit. Ar si dicis q; propter vnitatẽ trinitatis non dicuntur tres essentie: sed vna ẽntia. quero cur non propter eandem vnitatem trinitatis dicatur vna persona z nõ tres persone. Et enim est illis cõmune nomẽ essentie. ita vt singulus quisq; dicatur essentia sic illis cõmune est persone vocabulũ. Quid igitur restat: vt fateamur loquendi necessitate a grecis z latinis orta hec vocabula aduersus insidias vel erroces hereticoꝝ. Cumq; contrarium humana inopia loquendo pferre ad hominum sensus quod in secretario mentis deteo tenet. siue per piam fidem. siue per qualẽcunque intelligentiaz: timuit dicere tres essentias. ne intelligeret in illa summa equalitate vlla diuersitas. Rursum non poterat dicere non esse tria quedã. Quod quia dixit sabellius in hereticis lapsus est. Quesuit ergo: quid tria diceret z dixit tres personas siue tres substãtias secundum grecos.

¶Sicut nos dicimus tres personas ita greci tres substantias quas dicunt hypostases. aliter accipientes substantias quã nos.

Quod enim de personis secundum nostram. hoc de substantiis secundũ cõsuetudinẽ grecorum oporet intelligi. Sic enim illi dicunt tres substantias vnam essentiam idest tres hypostases vnam vsiam. quẽ admodum nos dicimus tres personas vnam essentiam vel substantiam. Quãꝫ illi si vel lent sicut dicunt tres substantias tres hypostases. possent dicere tres personas tria prosopa. Illud autem maluerunt dicere quia forta se secundum lingue sue consuetudinem aptius dicitur.

¶Cõ in trinitate non est diuersitas nec singularitas vel sollicitudo. sz vnitas z trinitas z diuinctio z identitas.

Jã sufficienter vtputo ostẽsum ẽ: q; necessitate dicam⁹ tres personas: et quare non similiter tres deos vel essentias: quia scilicz in altero obuiat scriptura. in altero diuersitatis intelligentia: quia ibi nulla penitus est diuersitas: sicut nec singularitas vel solitudo: sed vnitas z trinitas. Unde augustin⁹ in libro. vij. de trinitate ait. Humana inopia querens quid diceret tria: dixit tres personas vel substantias. Quibus nominibus non diuersitatem voluit intelligi: sed singularitatem noluit. vt non soluz ibi vnitas intelligatur ex eo q; dicitur vna essentia. sed trinitas ex eo q; dicuntur tres persone. Hylarius quoque in libro septimo de trinitate ait. Dominus dicit. Qui me videt. videt z patrem. Cum hoc dicitur: excluditur singularitas. atq; vnici. id est solitarij intelligentia. Jam nec solitarius sermo significat. z indifferentem tamen naturam professio docet. Ut hus est enim. ix. filio pater per nature vnitam simultudinem. Quum sunt enim natus z generanꝫ. vnum sunt neq; vnus. Non itaq; solitarius filius est nec singularis. nec vtpar. Item in eodem. Sicut in patre z filio credere duos deos impium est. ita patrem z filium singularem deum predicare sacrilegum est. Nihil in his nouum. nihil diuersum. nihil alienum: nihil separabile est. De hoc etiam Augustinus in libro questionum veteris ac noue legis ait. Unus est deus. sed non singularis. Item Ambrosius in libro de trinitate ait. Quod vnius est substantie separari non potest: z si non sit singularitas sed vnitatis deus vnus cum dicitur. nequaquam deitatis trinitatem excludit. Et ideo non quod singularitatis: sed quod vnitatis est predicatur. Ecce ex predictis ostenditur: quia nec singularis. nec diuersus. nec vnicus vel solitarius confitendus est deus. quia singularitas vel solitudo personarus pluralitatem excludit: z diuersitas vnitatem ẽtie tollit. ¶Diuersitas inducit separationem diuinitatis. Singularitas admittit. distinctionem trinitatis. Ideo Ambrosius in primo libro de trinitate ait. Non est diuersa nec singularis equalitas. Nec iurta fabellianos patrem filiumq; confundens. ¶Nec iurta arrianos patrem filiumq; secernens. Pater enim z filius distinctionem habent: separationem vero non habẽt. Jtẽ in eodẽ. Pater z filius diuinitate vnum sunt: nec ẽ ibi substantie vsianec vlla diuersitas. Alioqui quomodo vnũ deuz dicimus. diuersitas enim plures facit. Constat ergo ex predictis: quia in trinitate nulla ẽ diuersitas. si tamẽ aliqñ in scriptura inue-

Augus. ad Dia⁹. Ambr. Diuersitas dicitur aliqñ pro

f. distinctae. nitur dictum tres diuerse persone ⁊ huiusmodi diuersas dicit distinctas.

¶ Nō non debet dici deus multipler.

Et sicut in trinitate non est

diuersitas. ita nec multiplicitas: ideo non est dicendus deus, multipler, sed trinus ⁊ simplex. Vnde Ambrosius in primo libro de trinitate. Et in patre ⁊ filio non discrepans, sed vna diuinitas, nec confusum quod vnum est nec multipler esse potest quod indifferens est. Amb. ¶ Multipler itaq; deus non est.

Q Irca distinctiōem
c 23. quero vtrū ꝓsona ſm ꝙ dicit aliquid cōe ꝓtri ⁊ filio ⁊ ſpūſco dicat ꝓprie aliquid cōe intētionis. ¶ Nō pbo. q. ꝓsona ⁊ termin⁹ ꝓductionis realis ⁊ adorat. ſecūda aut intētio nō terminat ꝓductionē realē nec adorat. ꝙ cē. ¶ Preterea trinitas in diuinis nō est tm cōceptus ſd rerū ꝓtra errorē fabelli. ¶ Contra. omne cōe pluribus vnitoci ⁊ distincti ⁊ plurificati in eis dicit de eis ſm aliquā rōnem vniuersalis. ꝓsona est cōmune vnitocū ꝓti ⁊ filii ⁊ ſ. l. ⁊ plurificatū in eis et ſm Augu. 7. de trini. c. 4. vt. 16. ꝙ dicit de eis ſm aliquā rōnē vnis. Et ſi dicat aliqua intētione ſecūdā vere ē in diuinis aliq; vniuersalis qđ videt incōueniens. ſi vo dicat intētione ſm ā rit in diuinis vniuersale reale cōe. ⁊ ita aliqua realitas pōt talis qđ videt incōuenies. ¶ Dic dicit ꝙ ꝓsona nō dicit intētionē ſecūdā: qz dicit individuū ⁊ in omni natura: ita ſuppositū in nā ſtali ꝙ persona in intellectuali, ſed individuū ⁊ ſuppositū dicit tm rem ſecūde intentionis, ergo ⁊ persona dicit tm rem ſecūde intentionis. ¶ Confirmat rō q: natura in qua ſunt ille vt entia nō de per ſe rone iſtoz, ponit enim in diffinitiōe illorum vt additū, igit nō variat rōnes formales illoz. ¶ Item omne cōe dicit de pluribꝰ dicit de eis ſm rōnem alicuius vniuersalis. ergo ſi ꝓsona ſignificat rem ꝑme intētionis cōem tribus illa dicet de eis ſub rone generis generalissimi, aut alicuius generis intermedij, aut ſm rōnem ſpēi ſpecialissime. quoꝝ opposita ſunt manifesta ꝙ nō ſit ſpēs specialissima manifesti est. q: tūc ſequet ꝙ due erūt quasi ſpēs specialiſſime ſub vna earūdē persōarū. deitas enim ē. Pma. c. 5. notat quasi ſpēm circūplectā hypoſtaſeon. ⁊ persona etiā notabit ſpēm ſpecialiſſimā respectu earū dem. ꝙ cē. ¶ Addit huic opinioni q: ꝓsona dicat aliquid ſecūde intētionis nō tri dicit illud in abſtracto: ſ. ꝓti ſi cōcreto, ⁊ ſic pōt ꝓdicari de re ꝑme intētionis ⁊ ſuppōnere pro ea. Exēplificat ex iſta intētione, ibi accipit ſpēs pro ipſa intētione in fc. ⁊ ſpēs ꝓdicat de pluribꝰ differentibꝰ numero. ibi accipit ſpēs pro re quā denotat. nō enī ꝓdicat hic hec intentio ſpecies de pluribus, vt videtur. fed homo vel asinus de quibus dicit hec intētio. ¶ Contra illud. ⁊ ꝓmo contra opinātem. quādocūq; a formalibus cōſtitutis aliquoz pōt abſtrahi aliquod cōmune ꝑme intētionis pari ratione vel maiori poteſt abſtrahi aliquid cōmune a cōſtitutis ꝓti la. persone aūt diuine ſm illos cōſtituūtur per relatiōes formaliter. ab illis autem cōſtitutis poteſt abſtrahi aliquid cōmune reale ꝑme intētionis. paternitas eſt enim relatio ⁊ filiatio eſt relatio ⁊ eſt ꝑdicatio in quid. nulla vero ſecūda intētio predicat in quid ſ. re ꝑme intentionis. ⁊ hoc vnitoce ſumendo relatiōnem tm: qz poteſt ēe certitudo de cōceptu relationis ad

Ambr.

hē. ⁊ est dicendum.

facil. i

contra de quolibet cōceptu ſpeciali. ⁊ talis ſic certꝰ nō tm habet certitudinē de voce ſed de cōceptu aliquo ergo cōceptus ille de relatione in cōmuni alius eſt a cōceptu illius in ſpeciali. ergo multo magis a conſtitutis per illas relationes poterit abſtrahi aliq; res ꝑme intētionis. aſſūptū aūt de vnitocatione relatiōnis magis patebit inferius in iſta. q. ¶ Contra opi. in ſe. q: omnis intētio ſecūda eſt relatio rōnis ſed ḡus ſed primū ad extremū vel actū intellectus cōponē tis vel diuidētis vel falſē cōfictis vnū ad alterum boc pater. q: intētio ſecūda ſm oēs cauſaſ per actum intellectus negeciantis circa rem ꝑme intētionis q nō pōt cāre circa oēm niſi tm relationē rōnis vel rōnes rōnis. ꝓsona aūt nō dicit rōnem rōnis ⁊ ꝑcipue nō dicit relationē ḡnitē ad actum intellectus cōponētis. ¶ Dō aūt nō dicat aliqđ rōnem rōnis videtur. q: tunc ſalē necſſario coēligeret coꝛrelatiuus ad qđ referret. q: impoſſibile eſt intelligere relationē ⁊ nō eſſe ad aliquē terminū ⁊ coꝛrelatiui. ſicut ois intētio ſecūda regrit coꝛrelatiuū ad qđ referꝛ: vt ſpēs reſpicit genus ꝓ ſuo coꝛrelatiuo. ⁊ particulare vſe ꝓ ſuo coꝛrelatiuo. ⁊ ſic de aliis patet de idea ꝙ eſt relatio rationis nec pōt intelligi niſi reſpectu alterius. ꝓsona aūt nō dicit aliquā ꝓsonā vel ſalē non dicit ḡre mium intellectus cōferētis. ¶ Item duco rationē eorum ad oppoſiti ſumēdo eandēm maioꝛē 20ᵐ mi. q: individuū impoꝛtat⁹ diuersitatem individuibilꝭ de⁹ eatrem ꝑme intentionis. q: vnitas eſt paſſio entis. ſicut pater. 4. metha. 2 ꝓpter ſequēs cōſequit rem eq naturā rei. ⁊ maxime eſt verum de illa vnitate que ē vera vnitas cuiuſmodi eſt vnitas individui. ergo ratio vnitatis nō dicit intētionem ſecūdam. ⁊ ſicut non vnitas in cōmuni. ita nec vnitas in natura intellectu ali, ſi igitur persona dicat vnitatē in natura intellectu ali ſicut individuum in cōmuni ſegtur oppoſiti cōcluſionis eozum. ¶ Preterea contra ratiōnē ſecūdā Aug⁹. de doctrina xpiana. ꝓponitur intētiones. 1. et dī. 25. ſm illos, dicit. q: res ḡbus fruendꝰ eſt ſūt patres ſtitus ⁊ ſ. l. vnde ſm ipſum tres ꝓsone ſunt tres res tres res aūt nō videt dicere ſecūdam intētionē. ⁊ cōſequens tribus perſonis ⁊ numerat in eis. ergo nō oportet dicere perſonā ſignificare ſecūdam intētionē que eſt cōmune numeratū in multis, magiſter etiam dī. 25. c. 2. exponit tres perſonas per tres ſubſiſtētias, ſubſiſtētia aūt nō videt ſignificare rem ſecūde intētionis. et tamē eſt cōmune tribus ⁊ numerat in eis. Dicuntur enim tres ſubſiſtētie tres ſubſiſtētes tres res tria entia. ¶ Ie ꝓdicta opi. ārit quomodo ꝓsona poſſit vnisoce ꝓdicari de pluribus individuis niſi ſit vniuerſale. ſed eadē difficultāt patet de relatione. ⁊ eodē modo ſequit. magis enim videt ꝙ a cōſtitutis poſſit abſtrahi cōmune ⁊ a cōſtitutibus. ſed quomō poteſt abſtrahi aliqđ cōmune ꝑme intētionis. ⁊ tñ non videale dicet di. 25. ¶ Preterea cōtra additū arguo ſic adiectiuum non determinat aliqđ niſi illud ad quod terminat eius dependentia. ſed adiectiuum nō poteſt terminare dependētiam alterius adiectiui. quia eq liter dependent ⁊ ambo ſunt eque dependētia. ergo neutrum determinat alterum. ergo ſi hoc nomen ꝓsona ſit tale cōcretū nō pōt terminare dependentiam alterius cuiuſmodi eſt ille terminus numeralis tres igit nec per ipſum determinat vnde non bi dicere ḡ ſunt tres perſone niſi intelligendo aliqđ ſubſtātiū quod determinetur per vnitāz adiectiuam. ſed non eſt dare aliquod ſubſtātiuum tale ſubintellectū. ꝙ cē.

Ad queſtionem reſpōdeo

q: accipiendo diffinitionem perſone quam ponit Ricar. 4. de trini. c. 22. q: eſt intellectualis nature incōmunicabilis exiſtentia per quam diffinitionem exponit. vel coꝛrigitur diffinitio Boetij dicēdo q: perſona eſt

rōnalis nāe indiuidua ſuba: q; ſic ſeq;ret aīmā ē p
ſonā q; eſt in cōueniens. Dico q; nihil p;ter eſſ bac
diſtinctione R. q; ſignificet intrinſece ſcōam. q; er
nā rei ſine oī operatione intellectus eſt in pīcna intelle
ctuali ſentialis ē q; eſſe diuinū. Ita aūt ſcōalitas dupler ē
q; p;t ſe ſic q; ē q; eſſe diuinū vt. 2. q; ē cōcalis pluribus
dupl;r. Uno mō ſi ſcōalis ſit ſcōalis ē de cuiꝰ
bet eoꝝ. ita q; ꝑtinet ſit ſpm. ſicut vle de dicāri ſimil
inferioꝝ. Alio mō cōcat aliq; vt forma q; aliq;
ē ſed nō eſſ ipſum. vt aia cōcat corꝑi. 2 vtroq; mō
deitas ē cōcalis. 2 neutro mō ꝓpria ē cōcalis.

Et ita dupler ē ncōcalibilitas ꝓtinēs adrōnē ꝓpe ꝓp
q; ala ſeparatas ſubat ꝓnā incōcabilitatē nō ē per
ſona q; nō hȝ ſcōam: 2 vtraq; incōcalitas regritur
ad rōnē ꝓpne ē. 2 ne er nā rei. ē ita nihil de rōne ꝓ
ne dicit intrinſece ſcōam. Cōtra iſtud ꝓt obici q;
ſm iſtud vig; ꝓna nō ſignificet ſuppliciē duplicē negationeꝝ
duplicis cōcabilitatis. Et ſi hoc ſit verū tāc vī dubi
um quō negatio poſſit ē cōis trib; ꝓſonis nīſi affirma
tio aliq; ſit ei⁹ cōis. ꝓpter q; ad inſit eis talis negatio.
q; negatio nō ſit trib; ꝓnē nīſi cōcētur affirmati
onē cōem. nō ē aūt deitas iſta affirmatio: q; ipſa non
numerat in trib;. ḡnō ops dare aliq; cōe poſitiuum
ꝑus ab eſſ abſtractu ē. ſit negatio talis. 2 tūc habetur
ꝓpoſitū. Si ēt dicat ꝑſona talē negationē ꝑſeno vī
dicere tot trōnē ꝑſone q; ꝑſona dicit rēal dignitatez
vel ad ꝓfectionē ꝑtinēt. negatio aūt nulli ſignitat.
vel ꝑfectionē ponit. Aliter ſtāt ꝑ dicat rſonē rōnis q; ſi
q; ſuū poſitū. ſ. cōcabile tū. dicit rſonē rōnis in eſſentia
diuina. ē enim eāntia cōcabilis filio 2 tri eſſen
tia nō refert realr ad filiū. ſi incōcabile dicit rſonem
rōnis. Ad ꝑmū ſtoz dico q; ab vltimus diſtinctiuis
2 ultimis ꝓpriis nihil ꝑt abſtrahi cōe vtriuſ de
eis in qd. q; illa ſint ꝑmo diuerſa. i. nihil ſit realiter
includēria. tūc eium eēt ḡrere de eis q; qd diſtinguen
renē. 2 nō cōe abſtractū ab eis vel ē ocepꝰ oio nega
tiuꝰ vel ſaltē nō eſt qd dicitatiuꝰ ocepꝰ vnī rōnis: cer
tū ē aūt q; aliq; negatio cōis ꝑt abſtrahi ab illis vltī
mis. 2 hoc vnī rōnis. q; negatio eſt vnī rōnis q; hoc
q; reꝓgnat affirmationi vltimi rōnis. q; diſtinctis igit
reꝓgnat affirmatio vnī rōnis cōmūt negatio vnī
rōnis. 2 ita trib; ꝓſonis: ē ſt diſtinctiuis ultarū vltimi
ꝑt cōꝑere negatio aliq; cōis ſi illa dicat ē incōca
bilitas. 2 ſi ꝓnat incōcabilitatē ſolā ē de ꝑ ſe ratio
ne abſtractiua ꝑſone ita q; ꝑſonalitas ſit incōcabilitas
ſubſiſtēs in nā intellectuali. ē ita ola alia ꝑter ꝓmus
ſint addita a rōne ꝑſone. tūc ꝑſona ꝓprie dicit
aliq; cōceꝓtū ꝓpie poſitiuū. Sz in hoc dicere ali
q; cōceꝓtū ſecūde intentionis. Dis enim cōceꝓtus ē
intētionis ꝑme q; natus eſt ſieri mediate a re ſine ope
vel actu intellect; negociatis ſltis ē cōceꝓt; nō trū ꝓ
poſitiū ſed negatiū. Ad ꝓbitatē quō ꝓt negatio ē
cōis ſine poſitiuo cui inſit. Rndeo q; uātūcunq; di
uerſus ſi nihil ē cōe bñt ꝑt ē negatio cōis. ſicut ſi
for. ē cōe vnituocō ad oia alia a fonte entia: 2 non entia.
Et ſ; illa qb; negatio ē cōis bēant aliq; poſitiuū cōe.
nōti op; q; ꝑ illud cōe inſit eis negatio cōis. nō rō
nalitas enim ꝓuenit vltime differētie aſini: 2 eq; nō
q; aliq; cōe vī illis qb; ꝓuenit iſta negatio. q; vel ni
hil ē cōe differētijs vltimis vel ſi entitas ē cōe ē nō
ꝑpter entitatē ꝓuenit eis talis negatio. ſicut nec ꝓ
pter entitatē reꝓgnat eis talis affirmatio. Et ſic di
cēdū q; maior ē falſa q; negatio ē vnī rōnis q; apponi
affirmationi vnius rōnis ē nō q; ꝑ egtur affirma
tionē vnī rōnis. nō homo enim eſt vnī rōnis. q; hō
cui opponit ē vnī rōnis: ē nō q; ꝑ egtur affirmatiōꝭ
vnī rōnis. nō hō enī cōe ē enti 2 nō enti qb; nihil af
firmatiuū ſiue poſitiuū ē cōe. Ad ſecūdo obicit q;
negatio nō dicit aliq; ad ꝓprietatē ptinēs. 2 ad ſ; ci
am ꝑt adduci rōnes ad ꝓncipale: q; negatio nō ado

rāt nec ēt termin⁹ actionis realis. Poſſet dici q;
negatio in genere differt a negatione extra genꝰ? a q
uatione. ꝓtio gpe regrit ſubm aptū vel ēm ſe ſi eſt
ꝓpriatio ſm ſe vel ſm genus ſi eſt ꝓpriatio ſm genus
ſicut talpa dicitur cēca. ſ. methaphyſice. c. de ꝓpria
tione. Negatio extra genus abſolute nihil requi
rit. q; equalr dicit de ente 2 de nō ente. Negatio aūt
in genere quaſi mediat q; regrit ſubm de quo dicat.
nō ſit aptitudinē ad forma. talē forte negationē ꝑtur
dinerſitas de quo alis q; negat idētitatē vel notat
nō idētitatē talē in ente. ſtatem ꝑt noiare incōcabi
litas vt importat in ꝑſona: q; notat negationē dupli
cis cōcabilitatis in nā intellectuali. nec nī dicit apti
tudinē ad aliqua cōcabilitatē ſed negationē illi⁹ na
turaꝓpriꝝ intellectualī. ē ita natus eſſ ꝓtinēs ad
dignitatē nī rōne ſignificati ſed rōne cōnotati ē ſubie
cti. ē ſic poſſet ꝑcedi ꝑonam generari ē adoꝛari ſicut
ccus amꝫbulat vel animatur: non ꝙ ceciras ſit rō am
buladi. ſed q; qllad in quo ē talis ꝓpriatio ſit ſbm reſpec
tum talis ꝓdicati. Cum arguit de cōcabili ē incō
cabili: ꝛico q; vnū oppoſitū ꝑt ē cr lōnis ē alterum
rōe realis. vel ſalte negatio vel ꝓpriatio realis alicuiuꝰ
relationis. ſicut idē ꝑfecta idētitate dicit relationem
rationis. ſ. metha. c. de eodē. 2 tū diuerſum q; ne
gat iſtā idētitatē ꝓuenit rei absq; actu rōnis ē intelle
ctus. 2 ratio eſt q; ꝛs aliq; nō cōueniat rei niſi ex ope
vel actu intellectus ni ꝑt repugnare rei ex eſſentia ac
tu intellect⁹. ſicut ſoli vniuersalitas repugnat. q; ta
men non cōuenit homini niſi ꝑ actum intellectus
cpan tis ē negociatis circa hoies. Et ſi igit cōcabili
tas dicat rm relationē rationis in eſſentia tamen ꝑ
eſt repugnare perſone ei aliquo q; eſt in re: ? ꝓpter
idem poteſt ibi incōmunicabilitas competere.

Ita igitur via ſuppoſita ſicut certa q; a perſona ꝑ
reſt abſtrahi aliquas cōceꝓtus negatiuus negationis
in genere. 2 hoc non ſolum a perſonis quas conſtitu
tis. ſed etiā a formalibus conſtitutiuis earuꝫ. Et du
bitatio vlterior: vtrum tale commune ſcōmodo ſit
abſtrabibile ab eis vel aliquod cōmune poſitiuum.

Et videtur q; oporteat ponere aliquod poſitiuum
poſſibile abſtrahi ab eis. ꝓpter verbum Augu. 8 de
ctrina chriſtiana ? verbum magiſtr. Littera 12 ?
que ad ducta ſunt cōtra opinionem. Poſſet dici q;
ab indiuiduis nō ſit poteſt abſtrahi ſpecies que di
cit quid ditatem indiuiduorum: ſed etiam aliqd qua
ſi ꝓprium.

Iſta eſt diſtinctio viceſi / matertia.

In qua magiſter poſtq; egit de nominibus
diuinis generaliter. agit de hoc nomine ꝑona
ſpecialiter. Et tria circa hoc facit. Ꝑmo ꝓmo excipit
hoc nomen ꝑſona de regula ꝓdicta que de bis ſ
ſubſtantialiter ꝓdicantur dabatur. Secūdo oſtendi
t q; hoc nomen ꝑſona non ſingulariter ſed plura
liter de omnibus ꝑſonis ꝓdicatur. Tertio cōclu
dit q; in diuinis nec ſ; dinerſitas eſſentialis nec ſingula
ritas ꝑſonalis ꝓprie dicatur. ꝓ; ſtium facit ꝙ
q; ibi. Ideo oritur. Secundum ab inde vſq; ibi. Jaſ
ſufficienter. Tertium vero ab inde vſq; ad finem di
ſtinctionis. In ſpecialis ſententia magiſtri ſtat in tribuꝰ
ꝓpoſitionibus quarum ꝓma eſt. Hoc nomen ꝑ
ſona nō ſ; onaliter ſed ſubſtantialiter dicitur de diui
nis. Probatur ſic. Omne nomen quod de diuinis ſ
dicatur non relative ſed abſolute. hoc eſt nō ꝑſona
liter ſed ſubſtantialiter dicitur. ſed hoc nomen ꝑſona
eſt huiuſmodi. igitur ꝓdicatur non ꝑſonaliter ſ;
ſubſtantialiter. Tenet argumentum ? maior. ſed mi
nor ꝑbat magi inter. excipiēs hoc nomē ꝑſona a regla
ꝓpria dicta. Secunda ꝓpō eſt hec. Hoc nomen ꝑſona
de omnibus diuinis ꝑſonis ſimul nō ſingulariter ſed

plurali ꝓdicat. Et ꝑ hoc ꝓcipit a regula data supius ꝑ ꝓcedēte distinctione de nōib⁹ q̄ subalter dicuntur in diuinis vbi dicebat q̄ nōia q̄ subalter dicuntur i diuinis. vel ſſ ꝓcētie ad vnitatē essētie ve ſſ uider ꝓ pria singlaris de oib⁹ ſſ personis in singulari. vt ſic dicendo. ꝑ: filꝰ. ſpūs ſcūs ſūt tres plone q̄ est vna. Sz hec ē falſa. ꝑ: filius. ſpūs ſcūs ſunt plona. Tertia ꝓpoſitio ē hec. In diuinis nec diuerſitas ſubalis nec ſingularitas ꝓpnalis ē ponēda. Et ꝓbat rōnem ſic. Alia in diuinis nō ſūt cōcedēda ꝑ cōceſſa ſi dicat̄ eſſētie vnitas. ſ. perſonaꝝ diuerſitas. Sz diuerſitas ſubalis. ſingularitas ꝓnalis ſūt huiuſmodi. igit nōſit in diuis cōcedēda. vt dicit ꝑpō. ꝑbada. Arg̃m tenet. ſimilis ꝓbat magr in textu. igit ꝛc.

Quid ſignificetur his noibus vnus vel vna. duo vel due. tres vel tria. trinus vel trinitas. plures vel pluralitas. diſtinctio vel diſtincte cum his vtimur de eo loquentes.

Dist. 24

Ic diligēter inquiri oportet. cum in trinitate nō ſit diuerſitas vel ſingularitas. nec multiplicitas vel ſolitudo quid ſignificetur his nōminibus. ſcilicz vnus vel vna. duo vel due. tres vel tria. trinus vel trinitas. plures vel pluralitas. diſtincte vel diſtinctio cum dicitur vnus deus. due perſone vel tres perſone. plures perſone diſtincte ſunt perſone. vel cum dicitur diſtinctio perſonarū pluralitas perſonarum. trinitas perſonarum ⁊ huiuſmodi. Eidemur enim hoc dicentes numerorum quantitates ⁊ rerum multitudinem vel multiplicitatē in deo ponere. Quid ergo iſta ibi ſignificēt ipſo de quo loqmur aptē intelligere curemus.

Magis illa dicuntur ad erdudendum ea que non ſunt in deo q̄ ad ponendum aliqua.

Si diligenter premiſſis aut cōtratum verbis intendimus. vt dictorum intelligentiam capiamus. magis videtur horum verborum vſus introductus ratione remouēdi atq; erdudēdi a ſimplicitate deitatiſ que ibi non ſunt: q̄ ponēdi aliqua.

Quid per vnum ſignificetur cum dicitur vnus deus.

Cum enim dicitur vnus deus multitudo deorum erducitur. nec numeri quantitas in diuinitate ponitur tanqđ diceretur deus eſt nec multi ſunt vel plures dii.

Ambr. Vnde Ambro. in lib. de trini. ait. Cum vnū dicimus deum vnitas erducit numerum deorum. nec quantitatem in deo ponit. quia nec numerus nec quantitas ibi eſt.

Quo ſenſu dicitur vnus eſt pater vel vnus eſt filius.

Similiter cum dicitur unus eſt pater vel vnus eſt filius ⁊ huiu modi. ratō dicti dec eſt. q̄ non ſunt multi patres vel multi filii. ita ꝛc de ſimilibus. C Item cum dicimus plures eſſe perſonas: ſingularitatē atq; ſolitudinem erdudimus nec diuerſitatem nec multiplicitatem ibi ponimus. quaſi dicerētur. Sine ſolitudine ac ſingularitate perſonaꝝ cōfitemur. Vnde Hylarius in. iii. libro de trinita. ſic ait. Sirit deus. Factamus homines ad imaginem ⁊ ſimilitudinem noſtram. Quero nunc an ſolum deum ſibi locutū exiſtimes an hunc ſermonem eius intelligas ad alterum extitiſſe. Si ſolum fuiſſe dicis: ipſius vocē argueris dicentis. Faciamus ⁊ noſtraꝝ. Suſtulit enim ſingularitatis ac ſolitudinis intelligētiam profeſſio conſortij. quia aliquod conſortium eſſe non poteſt ipſi ſolitario. nec ſolitudo ſolitarii recipit faciamus. nec alieno a ſe dicēret noſtram. Attende lector: his verbis ⁊ vide: quia nomine conſortij pluralitatem ſignifi cauit. Profeſſio ergo ſi ſortij eſt profeſſio pluralitatis quam profeſſus eſt dicens. Faciam⁹ ⁊ noſtram pluraliter enim vtriūq; dicit. Sed hac profeſſione pluralitatis non diuerſitatem vel multitudinem poſuit. ſed ſolitudinem et ſingularitatem negauit. Sic ergo cum dicim⁹ plures perſonas: vel pluralitatem perſonarum: ſingularitatis ⁊ ſolitudinis intelligentiam erdudimus.**

Exēplū intelligentia dicēdi plures. Hylarij⁹

Quid per ternarium ſignificetur cum dicitur tres perſone.

Ita etiam cum dicimus tres perſonas nomine ternarii non quantitatem numeri in deo ponimus vel aliquam diuerſitatem ted intelligentiam. non ad aliuꝫ niſi ad patrem ⁊ filium ⁊ ſpiritum ſanctum diriigendam ſignificamus. vt ſit huius dicti intelligentia. Tres perſone ſunt. vel tres ſūt pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus. nec tñ pater nec tñ filius. nec tñ pater ⁊ filius in deitate ſunt. ſed etiam ſpiritus ſanctus ⁊ nō aliꝰ ab his. Similiter non tñ eſt ibi hec perſona. vel illa. vel hec ⁊ illa. ſed hec ⁊ illa ⁊ nō alia. Et hoc fore ita intelligendum Augꝰ ſatis oſtendit vbi dicit. q̄ illo nomine nō diuerſitate in telligi volut. ſed ſingularitatem nolut.

Augꝰ.

Quid per duo cum dicitur due perſone. vel pater ⁊ filius duo ſunt.

Similiter cum dicitur duo ſunt pater ⁊ filius non dualitatis q̄titatem ibi ponimus. ſed hoc ſignificamus q̄ non eſt tñ pater. nec tantum filius ſed pater ⁊ filius ⁊

hic non est ille. ita ꝛ de aliis huiusmodi. Ita etiam cum dicimus pater et filius sunt due psone. hoc significamus ꝙ non tantum pater est persona. nec tantum filius est persona. sed pater est persona. ꝛ filius est psona. et hec nō ē illa

Et quo sensu dicitur in personis distinctio vel persone distincte.

Cum autem dicimus distincte

iunt persone. vel distinctio est in personis confusionem atq; permixtionem excludimus. ꝛ banc non esse illam significamus. Cū ꝙ addimus distincte sunt persone proprietatibus: siue differentes proprietatibus aliam esse banc personam. ꝛ aliam illam suis proprietatibus significamus. Et cum dicimus a liam ꝛ aliam non diuersitatem vel alienationē ibi ponimus. sed confusionem sabellianam excludimus.

Quomodo ibi accipiatur discretio.

Ita etiam dicuntur discrete

psone. vel cum dicitur discretio in personis est eandem intelligentiam facimus. Eodem enim modo ibi accipitur distinctio quo discretio. Et congrue dicitur ibi esse discretio vel distinctio. non diuersitas vel diuisio sue separatio. Unde Ambro. in .j. lib. de tri. Nō est ipse pater qui filius. sed inter patrem ꝛ filium expressa distinctio est. Ambr.

Quomodo trinitas ibi accipiatur.

Cum uero dicitur trinitas sic

significari videtur quod significatur cum dicitur tres persone. vt sicut non potest dici pater est tres persone. vel filius est tres persone. ita non debet dici pater est trinitas vel filius est trinitas.

Hoc videtur contrarium ee predicto.

Hic non est pretermittendum

ꝙ cum supra dictum sit deum nec singularem nec multiplicem esse confitendum. ideo fecerum auctoritatibus sit cōfirmatū. In contrarium videtur sentire Ysido. dicens. Diligenter quidem est inter trinitatem ꝛ vnitatem. Est enim vnitas simpler ꝛ singularis. trinitas vero multipler ꝛ numerabilis ꝙ trinitas est tri um vnitas. Ecce vnitatem dicit esse singularem. ꝛ trinitatem multiplicem ꝛ numerabilem. Sed ad hoc dicimus ꝙ singularez accepit sicut ꝛ alii accipiunt vnum. multiplicem vero ꝛ numerabilem sicut alii dicunt trinum. Ysidos

Ysta distinctiōem

24. gro. Utruz in diuinis sit ppie numerus. Cōndeo aut ponitur ꝙ numerus beat vnitatē formalem respectu cuius formalitatis vnitates sunt materiales. ꝛ sicut materia tlliius forme. Aut ponit ꝙ numerus est trin vn aggregatione vnitatū sicut aggregatio pidū dr vn aggregatione lapidū. Ad hoc verus sit alias videbit. qñ tractabit de numeris. Primo nō dico ꝙ in diuinis nō est numer. ꝙ sliber psona diuina est infinita. ꝛ sliber ꝓprietas ꝑsonalis est eadē in finito. Sz nihil ipō ē ēt ee formaliter infiniti vel ideo infinito ē ꝑtētiale vel ps alicui. ꝙ tūc ēēt aliqd ima tus infinito. ꝙ totū ēēt mai infinito tm ps ēt esset infinita. Et ideo illā positionē tenēdo nō erit numerus in diuinis. sed si secūda positio vꝫ est. ſ. ꝙ numerus est trin vn aggregatione vnitatū cum aggregata sint simplr diuersa ita ꝙ nō faciūt nec sunt aliqd per se vnū nec sūr mus vnū ē illa quelibet vnū per accīs ꝛ que sunt in diuinis sūr idē alicui vni nec nō est trinitas segnr ꝙ nulla ē aggregatio ibi ret ad rē. Et ita nō lus est numer. Pm istā secūdam positionē. Sz trinumerus beat ēē in intellectu tm fit scipiēte plura vna vel plures vnitates ci intellect aliqs possit scipere tres vnitates sil: vel vnā sola nō cōcipiēdo tres psonas. nō fit scepta ita ꝑcet scipiēdo vnā psonā sicut scipiēdo tres psonas. vi aliqs distincti arcuit fidei scipiēdo distinctas psonas posset poni ꝙ ibi est vn numer. Sīi vn scept totalis trinitatis in intellectu Sed omittēdo de numero an sit in intellectu ꝛ loqn do de numero in re dico ꝙ numer. simplr nō ē in diuinis tenēdo alterum illarū diuarū opi. Pmarū concedit tm ibi numer. Pm qd. ſ. cā hac determinatiōe psonarū: q ibi sit distinctio illā numero qd nō dr impfectionē. ſ. distinctionē ab eo qd notat impfecti onē aut in vtroq; numeratoz ant faltez in altero. ſ. a potētialitate si numerus est vn. Pm formā vel a diuersitate si numer est vn per aggregationē vnitatū plurū. bi tm ibi cōcedit distinctio. sine diuersitate vel potētialitate vel ēt aggregatione. ꝙ dicit impfecti onem aliquā in vnitate.

Ysta

est distinctio vice sima quarta. In qua magister ossa significatione bui nois persōa: put sumit ꝑse: agit de significatione eiusdē. put sumit cū ē terminis numeralib dibi adiūctis. Et circa ꝫ tria facit. Pmo ꝑmodit q ꝑterminos numerales i diuinis excludit multiplicitatē realē. Secūdo q per ipsos remouet solitudo ꝑsonalis. Tertio q per eum distinctionē excludat cōfusio ꝑsonalis. Primū facit a ꝓncipio distinctiōis vsqz ibi. Ytē et cū dicim. Se cūdū ab inde vsqz ibi. Cū aūt dicim distincte. Tertiū ab inde vsqz ad fine distinctionis. Et tm in generalē. In ꝑāli tm magr stat in tribus ꝓpōnib quaz ꝑma ē hec. In diuinis per noia numeralia ad vnitatē ēntie ꝛpectāria sōla multiplicitatē excludimus. Banc magr intimat ꝛgrendo qd per terminos numerales q noia ꝓtinētia ad pluralitatē seu multitudi nē seu distinctionē in diuinis significet. Hā si vera dicunt de deo videnē suū significati ponere in deo. Ad qd rndens magr dicit q significatio aliū nolum vel terminoz nō admittit in diuinis ad aliqd ponēdū sed pot remoueri. qđ declarat exēplo. Hā cum dicim de vn per vn pter illā terminū numera lē vn nulla qualitas vel numer in deo ponit. sz nō deoz vt alioz excludit pluralitas. Sed a ꝑpō ē hec. Per noia numeralia pluralitatē exprmētia i diuinis singularitatē ꝛ solitudinē excludim ꝑsonalē. Hanc magr ꝓbat q hoc q dicit q cū de pluralitas ꝑsonarū nō multiplicēdo ponit. sed singlitas ꝛ sliter excludit seu tollit. Cū eni dicim tres negam ibi ee solū plu. Et cū dicim duas negam ibi ee solā vnā. Tertia positio ē hec. Cū eni ꝑsonas diuinas distinctas esse dicimus: tūc earū cōfusionē ꝛ gmixtionē cōtra Sabellianū excludimus. Banc ꝓpositionem magister

probans dicit q in nomine trinitatis ⁊ discretionis non diuersitas in deo ponit. sed comixtio ⁊ confusio negatur. igitur ꝛc.

Quid significatur cum dicitur pluraliter tres persone vel due persone.

dist. 25. PReterea conside ⁊ randum est cum hoc nomen p sona vt predictū ē scōs subam dicat que sit intelligētia dicti: cū pluralit. pfert tres p̄sonevl due p̄sone. ⁊ cum dī. Alia ē p̄sona p̄ris. alia ē p̄sona filij. alia ē p̄sona spūs sci. Si enim ibi locutionib⁹ p̄sone vocabuli ēntie intelligentiā facit plures ēntias cōsiteri videmur. ⁊ ita plures deos. Si vo ēntie significationē ibi nō tenet. Alia est hus⁹ nois rō cū dicit. Pater ē p̄sona. vel filius ē p̄sona. ⁊ alia cū dicitur. Pater ⁊ filī ⁊ spūs scūs sunt tres p̄sone. ⁊ cū dī. Alia est p̄sona p̄ris. alia filij ⁊ huiusmodi.

Nō videt scōs ēntiā dici. alia ē p̄sona patris. alia filij. siue tres persone. vt cum dicitur. pater ē p̄sona. filius est persona.

Persona enim vt supra ait

Augu⁹. Aug. ad ē dicit. ⁊ idē est deo ee p̄sonā qo ee. sicut idē est ei ee qd deū ee. Vñ manifeste colligit q ēntiā diuinā pdicam⁹ dicētes. P̄ ē p̄sona. filī ē p̄sona. spūs scūs ē p̄sona. ⁊ essentia diuina. ⁊ vnū vnū ⁊ idē significat. nomine p̄sone. i. diuina ēntia cū dī. pr̄ ē p̄sona ⁊ filī ē p̄sona. qd significat nisi dei cū dicit. pr̄ ē deꝰ. filī ē deꝰ. Ita ⁊ idē significat cū dī Deus ē deꝰ ⁊ deꝰ ē p̄sona. Utroq; enī⁹ nois ēntia diuina intelligitur. qz vtrūq; scōs substāiā dicitur. Cū vo dicitur. p̄ ⁊ filī ⁊ spūs scūs sūt tres ā p̄sone. qd nisi p̄sone significam⁹ an ēntiā. Hoc eni vī si supra posita vba Augu. diligēter scrutemur Supra enim dixit q ideo tres p̄sonas dicimus. q id qō persona ē cōe est tribus. Et ite qz pater ē p̄sona. ⁊ filius ē p̄sona. ⁊ spūs scūs ē p̄sona. ideo tres p̄sone dicit̄ur. Videtur ergo eādē tenere significati onē hoc nomē p̄sona cū dicitur tres p̄sōe qua hz cū dicitur. P̄ ē p̄sona. filī ē p̄sona. spiritus scūs est persona. Quia vt ostdit aug. hoc dī. ⁊ tres p̄sone ꝓpter illud. qz id qō persona ē cōe est eis. Id ergo quod cōe est eis. patri ⁊ filio ⁊ spūi scō videtur significari nisi p̄sōe cum dicitur tres persone.

Nō mine p sone id significā cā tur di. p̄ē p sona. qō significa tur nisi dei cus dipi est deus.

Aliter etiam videtur posse ostendi q̄ secūdum essentiam dicatur: etiam cum pluraliter profertur.

Aliter etiam videtur posse

ostēdi q̄ ibi nomine persone significetur ēntia cum dicitur tres persone. Et enī⁹ supra dixit Augu. Ea necessitate dicimus tres personas vt respondere mus querentibus qd tres vel quid tria. Cum ergo queritur quid tres: vel quid tria. conuenienter respondetur cum dicitur tres persone. At cuꝫ queritur. qd tres vel quid tria. Per quid de essentia queritur Non enim inuenitur quid illi tres sint nisi essentia. Si ergo questioni recte respondemus oportet vt respondendo essentiam significe mus. alioquin non ostendimus quid tres sint Si vero respondentes essentiaꝫ significam⁹ ipsam essentiam persone nomine intelligim⁹ cum dicitur tres persone. Augu⁹.

Opinio quorundam qui putant essentiaꝫ significari nomine persone cum dicimus tres personas.

Quibusdam videtur q̄ no

mine persone significetur essentia cum dicit̄ tres persone. Propterea quia Augu⁹. dicit ideo dicimus tres personas. quia commune ē eis id quod est persona. vt sit talis intelligentia. Pater et filius et spiritus sanctus sunt tres persone. idest sunt tres id habentes commune quod est persona. idest tres sunt: quorum quilꝫ est persona. idest essentia. Sed quomodo iuxta hanc intelligentiā dicetur. alia est persona patris. alia filii. Et hoc etiam ita volunt intelligere. scilicet alius est pater. ⁊ alius est filius. id tamen cōmune habentes quod ē persona. Et hoc confirmant auctoritate augusti. qui in. vii. lib. de trini. ait. Tres personal eiusdem essentie. vel tres personas vnā ēntiam dicimus. Tres autem personas ex eadem essentia non dicimus quasi aliud ibi sit quod est sentia est. aliud quod persona est. Hac auctoritate ⁊ p̄emissis conantur asserere in p̄dictis locutionibus nomen persone essentiam signi ficare. Sed quid respondebūt ad id quod ipse augu. in libro de fide ad Petrum dicit. scs q alius est pater in persona siue personaliter. alius personaliter filius. alius personaliter spiritus sanctus. Quomodo enim alius persona liter pater. alius personaliter filius. alius personaliter spiritus sanctus. si in esse persona oīno conueniunt. si persona essentie tm̄ intelligentiam facit. Ideo nobis videtur aliter hoc posse dici congruentius iuxta catholicoꝝ doctorum auctoritates. Augu⁹.

Quod hoc nomen persona tripliciter ī trinitate accipitur. ⁊ hec est vtilis ⁊ catholica doctrina de persona ⁊ personis.

Sciendum est igitur q̄ hoc

nomen persona multiplicē intelligentiam fa-
Boyla°. cit non vnam tñ. Et vt Hilarius ait in libro
iiii. de trinitate. Intelligētia dictoꝝ est causis
est assumenda dicendi: quia non sermoni res
sed rei sermo subiectus est. Discernētes ergo
dicēdi causas huius nominis. s. psona signifi-
cationem distinguimus dicentes q̄ hoc no-
men. s. persona propie sm substantiam dici-
tur ⁊ essentiam significat. sicut supra ostdit Au-
gu. cum dicit. Deus est persona. pater ē p-
sona. Quadam tamen necessitate vt supra di-
Augu°. xit Augu. translatum est hoc nomen vt plura
Quid ſi
gnificet
ca dicit
tres ſi glo
ne tres
ſubſtātie vel
tres en
tes non
tres, et
ſentie.
liter diceretur tres persone cum quereret. qd
tres vel quid tria. vbi non significat essentias.
idest naturam diuinam quē cōmunis est tri-
bus personis. sed subsistentias vel hipostases
scoꝝ grecos. Greci quippe: vt supra dixit au
gusti. aliter accipiunt substantiam. i. hiposta-
sim aliter nos. Nos enim substantiam dici-
mus essentiam siue naturam. Personas autē
dicimus sicut illi dicunt substantias. idest hi-
postases. Si ergo nos ita accipimus personas
vt illi accipiunt substātias vel hipostases. At
illi accipiunt hipostases q̄ nos substantiā. ali-
ter ergo nos accipimus personas q̄ substanti
am. Cuꝫ ergo dicimus tres personas nō ibi
persone nomine essentias significam⁹. Quid
ergo dicimus. Dicimus quia tres psone sūt
i. tres subsistētie. s. tres entes. p quo greci dicūt
tres hipostases.

¶ Ostendit verba Augustini conuenire hu-
ic sententie.

Et hic sensus adiuuatur ex

verbis Augusti. premissis si interius intelli-
gantur. Quia enī⁹ pater est persona. idest essē-
tia. ⁊ filius est persona. ⁊ spiritus sanctus per-
sona. Ideo dicūtur tres persone. idest tres sub
sistentie tres entes. Non enim possunt dici
tres subsistentie vel entes nisi singulus eorum
esset persona. idest essentia. Quia ergo eis cō
mune est id quod est persona. idest essentia.
Ideo recte dicuntur tres persone. idest subsi-
stentie vel subsistentes. vt sicut essētia que eis
Augu°. est communis vere ac propie est. ita illi tres
vere ac propie subsistentie vel entes intelligā
tur. Ideoqꝫ Augu° causas dictorum discer-
nens. dicit tres personas esse vnam essentias
vel eiusdem essentie. non ex eadem ēntia: ne
aliud intelligatur ibi esse persona. aliud essen-
tia. Tres enim persone idest subsistentie vna
sunt ēntia ⁊ vnius ēntie. Non autē sūt vna
persona vel vnius persone: persona secūdus
subsistantiam dicatur aliquando. Nam si hoc
diceretur cōfusio fieret in personis.

¶ Obiectioni illorum hic respondet quan-
tuntur probare personas scōm ēntiam acci-
pi. quia respondemus querentibus quid tres
vel quid tria.

Ad hoc autem quod illi di

cunt cum queritur quid tres vel quid tria. de
ēntia queritur. quia non inuenitur quid illi
tres sint nisi ēntia. per hoc volentes nos in-
ducere vt nomine persone ēntiam intelliga-
mus cum respondemus tres personas ita di
cimus. Indubitabiliter verum est q⁊ non in
uenitur vnum aliquid quod illi tres sint nisi
ēntia. Cum enim sint illi tres. idest ēntia
diuina. Unde ⁊ veritas ait. Ego ⁊ pater vnū
sumus. Cū ergo tres cum queritur quid tres.
vel quid tria. Non de ēntia queritur nec ibi
quid ad ēntiam refertur. Sed cum fides ca-
tholica tres ē profiteretur. sicut Joannes in
epistola canonica ait. Tres sunt qui testimo-
nium perhibent in celo. quere batur quid illi
tres ēnt. idest an ēnt tres res. ⁊ que tres res
⁊ quo nomine ille tres res significarentur. et
ideo loquendi necessitate inuentus est hoc no
men persona ad respondendum. ⁊ dictuꝫ est
tres persone.

¶ Quid tres res ⁊ quid tria res hic dicitur.

Non autem te moueat qō

diuinus tres res. Non enim hoc dicētes di
uersarum rerum numerum ponimus in trini
tate. sed ita tres res dicimus vt eaſdē ēs vniꝫ
quandam summaꝫ rem confiteamur. Unde
Augu°. Augusti. in primo libro de doc. christiana sic
ait. Res quibus fruēdum est nos beatos faci
unt. Res ergo quibus fruendum est sunt pa-
ter ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus. Eademqꝫ trini-
tas vna quedam summa res est. cōmunisque
fruentibus ea. Si tamen res ⁊ non rerum omni
um causa sit. Non enim facile potest inueniri
nomen quod tante excellentie conueniat nisi
quod melius dicitur trinitas hec vnus deus
Sicut ergo tres res dicuntur et hec sunt vna
res: ita tres substantie dicuntur. ⁊ hec sunt vna
ēntia. Ecce ostensum est que sit intelligentia
huius psone cū dicimus tres personas.

¶ Er quo sensu dicaꝫ alia est persona patris
alia filii. alia spiritus sancti.

Nunc inspiciamus vtrum

scoꝝ eāde rone ē cām dicaꝫ alia ē psona pris
alia filii. alia spūs sci. Ob vtiqꝫ sane intelligi
pōt vt sit sensus talis. Alia ē subsistētia vel hi
postasis pris. alia subsistētia filii. alia subsistē-
tia spūs sancti. Et alia subsistētia pater. alia fi-
lius. alia spiritus sanctus.

¶ Quo hec intelligant. alius in persona pa-
ter. alius filius. alius spiritus sanctus.

Deinde queritur utrum sē-

cūdum eande rōnē accipiat cū dō. Alis ē pī i
pſona. alis in pſona filī. alius in pſona ſpūs
ſcūs. ſiue alis pſonali pī. alis pſonaliter filius.
alius pſonali ſpūs ſcūs. ¶ Ad qd dicim⁹. qa
r ſi poſſit eodē mō accipi. cō gruēn⁹ tñ er rōe
dicti alia variat intelligētia. vt hic pſone no-
mine ppietas pſone intelligat. vt ſit ſensus
talis. Alius eſt in pſona vel pſonaliter pa
ter. i. ppietate ſua pī alius eſt ꝙ filī⁹ er filiuſ p
prietate ſua alī⁹ ꝙ pr. ¶ Dinali. n. ppietate di
ſtinguīt hypoſtaſis patris ab hypoſtaſi filij.
r hipoſtaſis filij filiali ppietate diſternitur a
patre r ſpūs ſcūs ab vtrōq; proceſſibili ppie
tate diſtinguitur.

Obiectio accipitur.

¶ Quod ſīm hunc modum etiam in pdictis
locutionibus poteſt accipi.

Hoc etiam modo ſane po-

teſt accipi perſona in pmiſſis locutionib⁹ cuz
dō. Alia ē pſona pñs. alia filiuſ. aliaſ. ppietaſ
qua pr eſt pī. alia qua filius ē filī⁹. alia qua ſpi
ritus ſcūs ē ſpūs ſcūs. Ita ēt noſe pſone qdaz
ppriētates intelligere. volūt ci dicunt tres p
ſone. ſed meli⁹ er ſubſiſtētias vel hipoſtaſes
intelligam⁹ cū dicim⁹ tres pſonas. ¶ Er pre-
dictis colligit ꝙ nomē pſone in trinitate tri-
plicem tenet rationem. Eſt enim vbi facit in-
telligētiā eēntie r ē vbi facit intelligentiaz hi-
poſtaſis. r ē vbi facit intelligentiā ppriētatis.

Sūmā dcōrum colligit.

¶ Auctoritatibus ſcōrum oſtdit qd dixit

Quod autem ſecundū ſub-

ſtantiā dicaf. r ēntiā aliqñ ſignificet ſupra ex
dictis aug. apte oſtdim⁹. Qd vo. p hipoſta-
ſi atq; ppietate accipiatur er auctoritatibus
ſcōrum oſtdi opz. ne ſiecturis nris aliqd auſi di
cere videamur. De hoc Hiero. in ep̄one fi-
dei catholice ad Altippiū r aug. eēos ita ait.

Hiero⁹

¶ Eſt. pñs alijs in trinitate gradus nihil
os qd inſert. ſupiuſue dici poſſit. ſed tota di-
uinitas ſui pfectione eqlis ē vt exceptis voca
bulis que ppietatē indicāt pſonarū. qcqd ō
vna pſona dicit de tribus poſſit dignuſſime
ſtelligi atq; vt cōſutātes arriū vnā eādēqz tri
nitatis dicim⁹ eē ēntiā vel ſubam. r deum
vnū in trib⁹ pſonis fatemur. Ita ēt impietatē
Sabellii dedinātes tres pſonas erp̄ſas ſub
ppietate oſtinguimus nō ip̄m ſibi pp̄ez ip̄z
ſibi filiū. ip̄z ſibi ſpūm ſcūm ē dicētes. ſz alia
pñs alia filī. alia ſpūs ſcī ē pſona. Nō enim
noīa tñm⁹. ſz ēt noīaz ppietates. i. pſonas:
vt grezi erp̄unt hipoſtaſes. i. ſubſiſtētias cō
fitemur. Nec p̄ filiī vel ſpūs ſci pſonā aliqd
excludit. Nec filius vel ſpūs ſcūs pr̄is nom

pſonās recipit. ſed p̄ ſemp pr̄. r filius ſemp
filius. r ſpūs ſcūs ſemp ſpūs ſcūs. Itaqz ſub
ſtantia vnū ſunt ſed pſonis ac noibus diſtin
guuntur. Excepte dicit Hiero. ppietates
eē pſonas r pſonas eē ſubſiſtētias. Qui manī
feſtū fit qd diximus. ſ. pſone noie ſignificari:
r hipoſtaſim r ppriētatez. Joan. etiam Da-
ma. perſonas dicit eſſe hipoſtaſes r eas dicit
entes ita inquiens. In deitate vnam naturaz
confitemur r tres hipoſtaſes ꝑ vnitatē eē
tes. i. perſonas. Jo. da.

Circa diſtinctiōem

25. quere vtrū perſona in diuinis
dicaf ſubam vel rōnē ſine argumē-
tis. ¶ Rndeo perſona nō dicit re-
nem ppriētatis nec hoc nomē pſona eē cō
mune trib⁹ ſm Aug. 7. de trin. c. 7. ſi tres pſone ſunt
eōe ē eis hoc qđ ē pſona r nō cōitate equocationis. ſi-
cut hic bō ē cōis ſorti r platoni. hoc qđ ē equoce. qa
pnomē hoc qđ demōſtrat hoc ſignificat. Nō ita hic
q: equocū nō numerat in equocatis. Nō enim dici
tur piſcis r ſydus duo canes: qz numeratio alicuius
in aliqbus regrit vnionē cōitatem ei⁹ in eis: perſonaz
ſic eōis qz numerat in eis. Nec dicit rōnē eōem. qđ
dāt per Aug. 7. de tri. c. 7. vel. 3.4. qp pater nō eſt p
ſona ſliue ecōuerſo. Et itaq; pōt deduci ſic. ad qđ
cūqs dī relatiuū infert. ad idē dī relatiuū ſupius ſ. nō
pmo. Explā. ſi duplū ē duplū dimidij. r hoc primo
duplū ē multiplex dimidij. ſ. nō pmo. Et nō ſolū hoc
ſed ēr vſqz ad generaliſſimū ē relatiuū dimidij. ſ. nō
pmo. i. ad eēe. ergo ſi pſona dicit rerē relationē eōem.
tunc pater ſicut eſt pater filij pmo. ita pater eſt pſona
filij per ſe. ſ. non pmo. qđ eſt falſum. ¶ Nec pſona dī
cit ſubam ſed am. i. qđditatē q: illa nō numerat. i. tri-
bus pſonis. perſona aūt numerat. ſm quas pſona ra-
ctas in. q. de perſona di. 23. Auta ſm vnā opi. perſo
na dicit negationē in genere eōem tribus. r ſic nō ſi-
gnificat ſm̄ nec relationē. cōnotat tñ aliquid poſi-
tiuū. r pmo connotat illud de quo pmo ꝑdicat: puta
piem filiū r. ſ. Et nō quaſi er pmo intellectu huo. ſed ſi-
cut eōe cōnotat inferius pro quo ſupponit. ſecūdo cō
notat relationē qua parti cōuenit ratio negatiuo cōi
e filio filī. tertio r vltimo cōnotat ēntiā q̄ iſtīt in pri
mo notato. nō aūt ēt in ergo ratio vltius negationis.
¶ Et aūt teneaf alia opi. in. q. illa de pſona. ſ. q̄ per
ſona dicat aliqd poſitiuū abſtractū a tribus vt q̄ſi p-
prium nō vt ſpēs: tunc dici pōt q: ſignificat qđ poſiti
um. ſed nec ſubam nec relationē. r hoc extēdendo ſi
ſtātā tam ad pmā q̄z ad ſecūdā. ſed aliqđ poſitiuū in
differēs ad vtrāqz. rō enim ſubſiſtēntis indifferēs eſt
ad abſolutā r relatiuā tenēdo pſonas diuinas eē rela
tiuas pmo. Et ſi ita dat intelligere ſicut ſupius fuit
inſert. illud. p quo accipif relatiuū ſupius de quo dī
cit pſona puta piem filiū r. ſ. Expſecūdo ipſas relato
nes r tertio ēntiā. Ita q: vtrāqz opi. poſita. 25. conce
dat in hoc q: perſona de pma rōne ſua nō dicit relati
nem nec ſubam. r hoc nec ſm̄ am nec ſecūdā. ſed ſ.
vnā opi. dicit tñ. r conceptum negationis in gene
cōmūt tribus. r ita dicit cōceptū negationis cōmu
nis tribus qui diſtinguif. in eis ſm alīā opi. dicit con
ceptum poſitiui cōis r diſtincti in eis. Et ſm vtrāqz
opi. tale cōmune ſue poſitiuū ſiue priuatiuū connot
at ſicut ſuum inferius illud de quo ſm aſr dī. puta
patrem filiū r. ſ. Et quaſi ſecūdo cōnotat formalia di
ſtinctiua in eis. Et tertio ēntiam eōem in eis.

Sz obijcit q̄ ꝓsona significet subam ſ̄cam. i. q̄d-
ditatē p hoc q̄ dicit Aug. 7. de tri. c. 9. vel. 7. p hoc
q̄ ei tres ꝓsone. C Rndet ad. q. illā qua ḡrit in diui-
nis q̄ tres. q̄ dit cōuenit eēnie. C Preterea dicit
Aug. 7. de tri. c. 5. vel. 9. q̄ non est aliud deꝰ ee q̄ ꝓ-
na ee. q̄ ſona est mere eēntiale. ꝛ per ꝓia significat ſſ
ſtantia ſecūdā. i. q̄d dicat. C Ad pmā rndeo q̄ quid.
q̄nq̄ grit diffinitione. q̄nq̄ grit illud de quo aliq̄d dr
pmū p̄ ex pmo topicoꝝ. Diffinitio ẽ oratio indicās
q̄d ẽ ee. Secūdā ẽt p̄s per pbm. 4. metha. totalit
querēdi est. q̄d vnū q̄cūq; modo ẽ q̄d ens tang̃ non
ſufficiens: q̄z hoc ipſum ipſe dā. Jmẽ dr dicere ns ſuf
ficit dicere ipſū vna ẽ ꝓncipiū licut aliq̄ pbi ip̄s vna
ee ꝓncipiū dicebant ſicut platonici. ſed aliq̄d de quo
dicit vna. Et enim hoc q̄ ſta q̄ ee ſt elemēta. duplicē
hz rnſionē vna aſſignādo elemēti diffinitionē. alia
aſſignādo illud de quo dicit elemēta. puta ignis eſt
elementum. Vñ ait catholicꝰ cōſitēdr. tres ſm ca
nonica eplam Joā. ſ. c. queſtertit hereticꝰ q̄ tres nō
interrogātes huius nois diffinitionē. ſed querentes
q̄ eēt illud ſubſtātiuū q̄ determinaret per illud ad
iectiuū tres. fuit de quo dicere. ꝛ ad hoc dñ rndetur
per hoc q̄ eſt ſona. Cum igitur accipiē q̄ q̄ grit ẽ
eēntia nō eſt verū generaliter neſpaliter in ꝓpoſito.

C Ad ſecūdū de Auguſtino patebit di. ſequēti. q̄ ꝓso
na eſt ad ſe tam in ſc̄is in ſuis inferioribus. ſi nō tra
ſit ad ſe ſicut eēntia eſt ad ſe. Et hoc ſi pomit diuinas
ſonas ee cōſtitutas in eē perſonali paltqua absoluta
Si aute hoc ponat difficile videt exponere auctem
beati Aug. ſed de hoc dicet ibi.

Jſta eſt diſtinctio vicesima

quinta. Jn qua magr poſtq̄ egit de noib⁹ ſignificanti
bus vnitatē ẽ plurialitatē in diuinis. incipit agere ō
quoꝺ noie q̄ hoꝛ recipit ad ditionē. ſ. de hoc nomi
ne ſona. Et circa hoc tria facit. Nam ꝓmo oſtēdit.
q̄ ſignificet cum oꝛ tres ſpone vel due ſpone. Secū
do q̄ importat per hoc cum dicit. alia ſona patris
alia filij, alia ſpūs ſci. Tertio q̄ denotet cum dicit.
Alius ẽ in ſona p̄. alꝰ filius ꝛc. Primū facit a ꝓnci
pio diſtinctionis vſq; ibi. Dic incipim⁹. Secūdum
ab inde vſq; ibi. Deinde querit vtrū. Tertium ve-
ro vſq; ad finē diſtinctionis. Jn ꝓmo ergo ſtat
in tribus ꝓpoñbus ſcrīt ꝓma eſt hec. q̄ hoc nomē ꝓ
ſona q̄nq̄ ſtat. i. ſupponit ꝓ eēntia. Hāc ꝓpōē ma
giſter inuestigās querit cū oꝛ pluraliter p̄ filius ee
ſpūs ſcūs ſunt tres ſpone. vel cuꝰ oꝛ ſingulariē. Alia
ẽ ſona p̄ris. alia ſona filij. ꝛ alia ſona ſpūs ſci. q̄
ibi ſignificet nomē perſone. Si eni eēntia ſignificet
igitur ꝛ variatur ſignificatio perſone in ſingulari ꝛ in
plurali. q̄d videt inuſitatū. Poſtea obijcit ad alterā
ptē dicēdo q̄ tam in ſingulari q̄ plurali eēntia ſigni-
cet. Vñ ait in ſingulari eēntia ſignificat ꝑbat ex his
que iā diterat. Et q̄ in plurali eēntia ſignificet. ꝑbat
duabus rationibus. Prima eſt. b. Aug. dicēs. Cū
dicimus tres ꝓsonas ſignificam⁹ illud q̄d cōe ꝑri ẽ
filio ẽ ſpūi ſco. ſed nihil eſt cōmune eiſ niſi eēntia. igi
tur nōie ꝓsone pluraliter ſumpto ſignificat eſſentia.
Secūdaꝝ ſtatis eſt. Quid grit de eēntialibus inter-
rogātibus. q̄d eſt eēntia. rndemur tres ſpone. igitur
hoc nomē perſona in plurali ſignificat eēntia. Secū
da ꝓpoſitio eſt hec. Jlloc nomē ſpona capiē q̄nq̄ ꝓ
hypoſtaſi vel ſubſiſtētia. Hāc magr ꝑbat ponendo
opinionē ꝓpriā di. q̄ ſz nomen ſpone de ſe ſignificat
ſubam. hi rſſertur q̄nq̄ ꝓpter penuriā vocabulo
ad ſignificādā ſuppoſitā vel hypoſtaſim. vñ ſenſus ẽ
ꝑater filius ẽ ſpūs ſcūs ſunt tres ſpone. i. tres hypo
ſtaſes vel tres ſubſiſtētes. Tertia. ꝓpō eſt. q̄ hoc no
men ſpona multotiēs ſupponit ꝓ ꝓpriete ꝓsonali
ſub eius differentia. Hāc magr pulchre ꝓbat iter

tu per auctoritates ꝛ exempla. igitur ꝛc.

C De ꝓprietatibus perſonarum. ſcd̄ꝰ
us de hoc nomine hypoſtaſis.

Dic de ꝓprie- Di. 26.
tatibus perſonarum qual fre-
quēter in hoc tractatu comme
moraumus: aliquid log nos
oporter. Sed ꝑmus audiam⁹
quid de hoc nomine hypoſtaſis Piero. di.
cit. Ait enim ſub hoc nomine venenum late-
re. ſed hoc dicit ſm q̄ hereticꝰ eo vtebant vt
ſimplices ſeducerent. ſ. ꝓ persona ꝛ ꝓ eēn-
tia. vt ſine dicere ꝑ vna tm̄ hypoſtaſis ſiue tres
minus peritos ad inconueniens ꝺeducerēt.
cuꝫ non erat hoc nomen ita apud catholicos
vulgatum. nec ita eius ſignificatio determina
ta vt modo. Et ideo Piero. dicit hoc nomi- Piero⁹
ne non vtendum ſore ſine diſtinctione vel ex-
poſitione. tunc. ſ. quando cum hereticis con-
tendebat ut ita ſcribens de fide catholica ad
Damaſum papam. Ab arrianoꝝum preſule
hypoſtaſion nouellum nomen a me homine
romano erigitur. Jnterrogamus quid tres
hypoſtaſes arbitrentur intelligi. Tres perſo
nas ſubſiſtentes aunt Reſpondemus nos
ita credere. Non ſufficit eis ſenſus. Jpſuꝫ no
men efflagitant. q̄ neſcio q̄ venenū in ſylla
bis latet. Clamam⁹. Sigꝫ tres hipoſtaſes. i.
tres ſubſiſtentes perſonas non conſitetur ana
thema ſit. Siquis autem hipoſtaſim vſiam
intelligēs nō tribus ꝓsonis vnā hipoſtaſim
indicit alienuſ a chriſto ẽ g. ſ. tres hipoſtaſes
dicēs ſub noie pietatis tres naturas conat̄ aſ
ſerere. Sufficiat nobis dicere vnam ſubſtan-
tiam ꝛ tres ꝓsonas ꝑfectas equales. taceam⁹
tres hipoſtaſes ſi placet. nomen hoc non bo
ne ſuſpitionis eſt cū in eodē ꝓbo ſenſus diſ-
ſentūt. Aut ſi rectum putatis tres hipoſtaſes
cum interꝑtationibus ſuis debere nos dice
re non negamus. Sed mihi credite. venenuꝫ
ſub melle latet. Tranſſigurat enī ſe angelus ſa
thane in angelum lucis. Jſtis verbis non ne-
gat vtendum eſſe nomine hipoſtaſis: ſed he-
reticos eos ꝓaue vſos oſtendit contra quos
cautela opus erat in diſtinctione ſignificatio-
nis. alioquin ſibi contradiceret qui ſupra tres
hipoſtaſes confitetur.

C De ꝓprietatibus perſonarum ꝛ de noi-
bus earum relatiuis.

Jaz de ꝓprietatibus per

ſonarum videamus que etiam nationes ſi-
ue relationes in ſcriptura plerūq; dicunt. Jn
illa ſancta trinitate que ideo a nobis repetitur
vt cordi noſtro tenacius infigatur. Ait Aug. Augꝰ.

in li. de fide ad Petrū. aliud ē genuisse quaz natum esse. aliudqz est procedere quā genuisse vel natuz ee. Unde manifestum est qz alius ē pater. alius filius. alius spiritussanctus. Et ē pāū solū patris nō qz nō ē nat9 ipse3 qz vnū filiū genuerit. ppriāqz solius filii. non quia ip se non genuit. sed quia de patris essentia nat9 est. Propriū vero spiritussancti. non qz nec natus est ipse nec genuit. sed qz solus de patre filioqz procedit. Ecce breuiter assignauit tres proprietates trium personaruz: quaruz vna non est alia. Hoc. n. significauit cū dixit. Aliud est genuisse quā natū esse. aliudqz procedere. alia pprietas sine notio ē generatio ⁊ alia natiuitas. alia processio. que aliis nominib9 dicuntur paternitas filiatio. ¶ Has proprietates oēignant nomina personarum. s. pater ⁊ filius. ⁊ spiritussanctus: que relatiua sunt. ead se inuicem dicuntur. quia notant relatiões que non sunt deo accidentales. sed in ipsis p sonis ab eterno sunt immutabiliter. vn̄o ap pellationes relatiue. sed etiam relationes siue notiones in rebus ipsis. i. in personis sint.

Quid sit ppū patris. Quid sit ppā filij. Quid sit ppri um spiritussan ci.

Hic de nomini bus re latiuis q notāt ipsas re lationes

¶ Quod non omnia que de deo dicuntur secdum substantiam dicuntur quedā enim secūdum relationem dicuntur. nihil tamē secundum accidens.

Quo circa sciendum est

non omne quod dicitur de deo dicitur de ci secundum. substantiam. quia quedam dicuntur secundum relationem qui non est accidens. quia est mutabilis. Unde Aug. in. v. li. de tri. ait. Nihil in deo secundum accidens dicitur. qz nihil ei accidit. Nec tamen omne quod dicitur secundum substantiam de deo dicitur. In rebus creatis atqz mutabilib9 qō non secundum substantiam dicitur: restat vt secundū accidens dicatur. In deo autem nihil qdem secundum accidens dicitur quia nihil in eo mutabile est aut amissibile. Nec tri omne quo dicitur secundum substantiam dicitur. Dicitur enim ad aliquid sicut pater ad filium: ⁊ filius ad patrez. quod nō est accidēs quia ⁊ ille sem per est pater. ⁊ ille semper ē filius. ⁊ ita semper quia semper natus est filius nec cepit vnquam esse filius. Quod si aliquando esse cepisset. aut aliquando desineret ē filius. secundum accidens diceretur. Atqz pater non dicitur pater nisi ex eo qꝺ est filius ⁊ filius non dicitur filius nisi ex eo qꝺ habet patrem. non secundum substantiam hec di ⁊ cuntur: sed adinuicem ista dicuntur. neqz tri secundum accidens. quia ⁊ qꝺ dicitur pater: ⁊ qꝺ dicitur filius. ⁊ eternum atqz incōmutabile est dio. Ecce aperte his verbis ostenditur qꝺ dam dici de deo secundum substantiam. qꝺ dam secundum relationē. nihil tamen secundum accidens. Ostenditur etiam proprietas patris. esse quod habet filium ⁊ proprietas filii qꝺ habet patrem. Jdeoqz cum dixit eternum ⁊ incommutabile ē quod pater dicitur ⁊ quod filius dicitur. ita intelligi volui. i. proprietas qua pater est pater. ⁊ proprietas qua filius est filius: eterna est ⁊ incōmutabilis. qz ⁊ pater semper pater. ⁊ filius semper filius. Unde hylarius proprietates personarum ad signans in. xii. li. de trinitate ait. ¶ Si semper patri proprium est ꝺ semper est pater necesse est semper filio proprium ee vt semper filius est. Ubi enim semper pater est: semper filius est. ergo qui non semper pater est. non semp genuit. Item in eodem. Nato deo: manifestum est proprium esse quod filius est.

Augꝰ.

Hylaꝰ. ppera. tes pri ⁊ filij de tminat.

¶ Quare dicatur esse proprium vnigeniti qō ē filius dei: cum etiam homines sint filij dei.

Hic queritur quomodo di

catur proprium nato deo quod est dei filius vel genitus ex deo: cum etiam homines filii dei dicantur ⁊ fint: secundum illud. Filii excelsi omnes. Et ad Moysen ꝺ populo israel dominus ait. Filius meus primogenitus israel. Sed magna est distantia. Homines enim filii dei sunt factura: non naturitatis. ꝓprietate. ¶ Deus autem filius origine pro proprietate filius ē: ⁊ veritate natiuitatis: nō factura vel adoptione: ⁊ illi quidem ante sunt ꝙ filii dei sunt. Finit enim filii: non nascuntur filii dei. Unde Hylarius solum deus natum originis proprietate dei filium ostēdēs inter ipsum ⁊ homines filios dei euidentissime distinguit in. xii. libro de trinitate ita dicens. Nero deo patri qui et deo nascitur vere filius est: ⁊ nos quidem filii dei sumus: sed per facturam. Fumus enim aliquando filius iracundie: sed filii dei per adoptionem effecti sumus potiusꝙ nascimur: ⁊ q omne quod fit ante ꝙ fiat non fuit. Nos cum filii non fuissemus: efficimur. Ante enim filii non eramus: sed per graciam facti sumus: non nati neqz generati. sed acquisiti. Acquisiuit enimnos deus sibi: ⁊ per hoc dicitur nos genuisse. Genuisse enim deum filios. nunqā cuz proprietatis significatione cognoscim9 dici. Et adoptione enim bono factus est filius dei. nō ex generatione neqz ex proprietas est: sed nuncupatio. ac per id non vere filius est: quia nec ꝓprie natus dicitur: nec semp fuit filius. Unigenitus autem deus nec fuit aliquando nō filius: nec fuit aliquid ante ꝙ filius. nec quicq ipse nisi filius. Atqz ita qui semper est filius. nascibilitatis proprietate ac veritate filij ei9 qui genuit pater ipsius est. quia sicut ille filius origine ita ille pater generatione.

Hylarij autoritate cōfirmat solutionē ꝓpterta dictā iné deū filius. ⁊ boiuz filios. qa ille nat9 filꝰ: hi fcī filij.

¶ Dō homo dicitur filius trinitatis. ⁊ trinitas

r

poteſt dici pater dominum.

Homo uero qui filius dei

eſt factura: non tñ patris ſed et filij ⁊ ſpiritꝰ ſancti filius ē. i. totius trinitatis. ⁊ trinitas ipa pater eius dici poteſt. Unde Augu. in. v. lib. Augu⁹. de trinitate dicit. Nō poteſt dici trinitas pater niſi forte tranſlatiue ad creaturaꝫ. propter adoptionem filiorum. Quod enim ſcriptum eſt. Audi iſrael. dominꝰ deus tuus deꝰ vnꝰ eſt. Non vtiqꝫ excepto filio aut ſpiritu ſancto oportet intelligi: quem vnum dominum de tm noſtrum recte dicimus: etiam patrem noſtrum per gratiam ſuam nos regenerante. Hyla⁹. De hoc etiam Hylarius in ſexto libro de tri nitate ait. Omnibus per fidem deus pater ē quibus eſt pater. per eam fidem Ieſum chriſtum dei filium confitemur. Ecce oſtenſuꝫ ē quare proprium dicatur eſſe dei nati q̄ filius eſt: quia ſcꝫ ipſe ſolus natus proprie dicitur. Unde Hylarius in libro. iij. de trinitate ait. Dominus dicens clarifica filium tuum. nō ſolo nomine conteſtatus eſt ſe eſſe filium. ſed ⁊ proprietate. Nos filij dei ſumus: ſed nō ta lis hic filꝰ. Hic enim verus ⁊ proprius eſt filius origine. non adoptione: veritate non ſuſcupatione. natuitate non creatione.

Nō ſpiritus ſanctus proprie dicitur donum dei: quia proprietate eſt donum: vt filius natiuitate. ⁊ vtroqꝫ modo dicitur relative ⁊ ſm eandem relationem.

Ita etiam de ſpiritu ſancto

dicendum eſt qui proprie dicitur donuꝫ dei. euꝫ tamen ⁊ alia plura ſint dona dei. Sed ſpiritus ſanctus ita proprietate mutabili ⁊ eterna donum eſt: ſicut filius proprietate eſt filius. Eo enim dicitur donum quo ſpiritus ſanctus ⁊ vtroque vtiqꝫ nomine relative dicitur. Eadem relatione dicitur ſpiritus ſanctus ⁊ donū. Iſz ipſa relatio non apparet in hoc nomie ſpiritus ſanctus: ſicut in hoc nomine donum. Augu⁹. Unde auguſtinus in quinto libro de trinitate ait. Spiritus ſanctus qui non eſt trinitas. ſz in trinitate intelligitur. in eo p̄ proprie dicit ſpiritus ſanctus relatiue dicitur: cum ⁊ ad patrem ⁊ ad filium refertur: ſpiritus ſanctus ⁊ patris ⁊ filij ſpiritus eſt. Sed ipſa relatio non apparet in hoc nomine. Apparet autem cum dicitur donum dei. Donum eſt enim patris ⁊ filij: quia ⁊ a patre p̄cedit ⁊ a filio ergo ſpiritus ſanctus ineffabilis quedam patris filiiq̄ communio eſt. Et ideo fortaſſe ſic appellatur vt iam diximus nec iterare piget. quia patri ⁊ filio poteſt eadem appellatio conuenire. Nā hoc ipſe pp̄e dicitur: quod illi cōiter. Quid ſit ſpūs ſanctus Quia etiam pater ſpūs. ⁊ filius ſpūs. ⁊ pater ſanctus: ⁊ filius ſanctus. Et ergo ex nomine quod vtriqꝫ conuenit vtriuſqꝫ communio ſignificetur. vocatur donum amborum ſpūs ſanctus. Ecce habes quare ſpiritus ſanctus proprie dicatur donum. ⁊ q̄ relatiue dicitur. ſiue donum ſiue ſpiritus ſanctus. Et q̄ nomen ſignificat ſenet: quod cōiter patri ⁊ filio cōmunit. ſed diuiſim. Et eſt ſuendum: quia cum pater vel filius dicitur ſpirit⁹ ſiue ſanctus neutrum relatiue dicitur. ſed ſecundum ſubam.

An pater vel filius vel trinitas ipa poſſit dici ſpiritus ſanctus.

Hic queri poteſt utruꝫ pa / ter vel filius: vel etiam ipſa trinitas poſſit dici ſpiritus ſanctꝰ. ſicut diſiunctim dicitur ⁊ ſpiritus ⁊ ſanctus. Sed hoc Auguſtꝰ. in. v. li. de trinita. ſic ait. Trinitas nullo modo poteſt dici filius ſpiritus vero ſanctus poteſt quidem vniuerſaliter dici ſecundum id quod ſcriptū eſt. quoniam deus ſpiritus eſt. Itaqꝫ pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus. quoniam vnus deꝰ eſt ⁊ vtriqꝫ deus ſanctꝰ eſt poteſt appellari trinitas ⁊ ſpiritus ſanctus. Sed tamen tunc ſpiritus ſanctus relatiue non dicetur. ſed ſecundum eē̄niam. quia proprie ſpiritus ſanctus qui nō eſt trinitas. ſed in trinitate dicitur relatiue. Augu⁹.

Quidam putāt ſpiritum ſanctum non dici relatiue ad patrem ⁊ filium. quia non viciſſim reſpōdēt ſibi vocabula ſed falſo.

Quidam tamen putant ſpi / ritum ſanctum vel donum non dici relatiue ad patrem vel ad filium. Si enim inquit hec relatiue ad ſe dicuntur: ſuis inuicē ſibi reſpōdent vocabulis. vt ſicut dicitur pater filij pat⁹ ⁊ filius patris filius ita dicatur pater ſpiritus ſancti vel doni pater. ⁊ ſpiritus ſanctus vel donu m patris ſpiritus vel donum. Sed non ita eſt in oib⁹ relatiuis. Nō. n. omnia que relatiue dicunt: ſuis ad ſe inuicē reſpondent vocabulis. Unde Auguſtinus hoc ſuę elidēs opinionem in quinto libro de trinitate. Non temouear inquit quoniam dicim⁹ ſpiritum ſanctum non ipſam trinitatem: ſed eum qui eſt ⁊ trinitate relatiue dici licet non ei reſpondeat viciſſim vocabulum eius ad quem refertur. Dicimus enim ſpiritum ſanctum patris ſed non viciſſim dicimus patrem ſpiritus ſancti ne ſuis eius intelligatur ſpiri tuſſanctus. Item dicimus ſpiritum ſanctum filii ſed nō dicimus filium ſpiritus ſancti. ne per eius ſi telligatur ſpiritus ſanctus. In multis enim relatiuis hoc contingit: vt non inueniatur vocabulum quo ſibi viciſim reſpondeant. Cum ergo dicimus donum patris ⁊ filij. nō q̄dē Augu⁹.

possumus dicere patrem doni aut filij do
ni. ¶ Sed vt hec vicijm respondeam di
cimus donum donatoris ⁊ donatoris doni
qua hic potuit inueniri vsitatum vocabulu
illic non potuit. Bonum ergo donatoris, et
donator doni cum dicimus: relatiue virtus
ad inuicem dicimus. Donator tamen non fu
it deus nisi ex tempore: cum spiritussanctus
sit donum etiam ab eterno.

Qrca distinctionem. 26. quero.
Utrum persone constituan
tur in esse personali per relationes origi
nis. ¶ Quod relationes originis sint al
ter⁹ rationis, sicut relationes specie
differentes in creaturis quod apparet. plus enim
differt paternitas a filiatione ꝙ filiatio a filiatione
vel paternitas a paternitate. ergo constituta per eaf
formaliter differunt specie: persone igitur differut
specie ⁊ ita generatio est equiuoca in diuinis que im
probata sunt distinctione. 7. ¶ Item qua ratione re
lationes originis constituunt personas eadem rati
one relationes communes constituerent eas. ⁊ ita
eadem persona constitueretur duplici formali con
stitutiua. quod est inconueniens consequentia pro
batur per hoc qua relationes communes equalem
distinctionem requirunt in extremis sicut relationes
originis ⁊ eodem modo stant cum vnitate essentie.
ergo equaliter distinguūt. ¶ Preterea. relationes
opposite de secundo modo relationum possunt fun
dari in eodem. sicut voluntas mouet se. relatio au
tem mouentis ⁊ moti pertinent ad secundum mo
dum relationum. ergo pari ratione relationes pro
ducentis ⁊ producti que pertinent ad eundem mo
dum possunt esse in eodem. ⁊ ita per eas non distigu
tur inposita. ¶ Confirmatur ratio per Boetium q
in fine libri de trinitate dicit q relatio ista est qua
si eiusdem ad se, ergo relationes ille non distinguūt.
Contra Boetius ibidem substantia continet vnita
tem relatio multiplicat trinitatem.

Dpi. p positiui

Reponsio opin. quorundam ē sicut pre
positiui q persone seipsis di
stinguūtur. Et ita non est querere quo formaliter di
stinguunt vel quibus constituuntur quia non habēt
constitutiuum. ¶ Confirmatur positio ista quia perso
na diuina est eque simpler sicut essentia: essentia au
tem propter sui simplicitatem seipsa distinguitur a
quocunq. igitur ⁊ persona. Item abstractum ⁊ con
cretum idem significant ergo paternitas ⁊ pater. er
go dicere patrem distingui paternitate est dicere ip
sum seipso distingui.

Contra illud arguitur sic. Quecunq non sunt
primo diuersa aliquo sui distinguūt
q; si est totis distiguunt ff⁹ diuersa sint. nō si⁹ diuer
sa sūt aliquid idē entia tāc non eo distinguntur quo sūt
idem. sed aliquo sui quo non sunt idem. Sed perso
ne diuine non sunt primo diuerse, quia sunt eiusdem
essentie, ergo adhuc est querere quo distinguūtur.
¶ Item plures proprietates sunt in eadem persona
sicut patre innascibilitas. ⁊ generatio actiō. ⁊ distī
guuntur bec secundum Augustinum quinto de tri.
ca. 6. vel. 15. vbi vult q si pater non esset ingenitus
posset tamen esse pater ⁊ econuerso. ergo si per im
possibile vna non distingueret patrem ab aliquo:
posset alia distinguere ⁊ econuerso: ergo semper ē ali
quid quo distinguitur pater a filio: ita q non primo se
toti diuersa. Item in patre est generatio actiua ⁊ spira
tio actiua: ⁊ spiratio actiua nō distinguitur a filio: qa
illa est in filio: ergo pater non seipso toto eque primo
distinguitur. sed aliquo quo est in eo. Item in prefatio.
de trinitate dicitur. in personis proprietas: non au
tem persona est in seipsa: boc modo sicut proprietas
intelligitur esse in persona: ergo aliquo modo perso
na dicit potest distingui proprietate formaliter quo
modo non distinguitur seipsa primo.

Arguitur etiam ab aliis ali

ter contra ipsum quia si pater se toto distinguitur a filio
pari ratiōe a spiritu sancto. ⁊ is eodez distinguit ab
vtroq: ergo eandē habitudinem habet ad vtrunq;
igitur ⁊ econuerso, vterq; habet ad ipsius eandē habi
tudinem eiusdem rationis sicut si duabus est simi
lis Petro ⁊ Ino: ergo petrus ⁊ Ginus habēt simili
tudinem eandem ⁊ relationes eiusdem rationis ad
paulum. Et tunc filius videtur distingui a patre re
latione eiusdem ratiōis cum ea. qua distinguitur spi
ritussanctus a patre. Sed forte istud argumentū
non cōcludit: quia quocunq; pater cōstituitur in esse
personali: eo distinguitur primo personaliter a filio
⁊ spiritusancto nō tamen sequitur econuerso. q filius
⁊ spiritussanctus distinguerentur aliquo eiusdem ra
tionis a patre.

Alia est opinio communis

s. Tho. p. pte. qs. me. q. 36

que dicit personas ēssimi per relationes. ¶ Pro hac
opinione allegatur auctoritas ysi in cuiusdā Dat
tbei vbi. sicut posita ē tacetur infra contra tertiā opi
nionem. Adducitur ad hoc Boetius de trinitate
qui multa videntur tangere de hoc. Et Augustinus
similiter. 5°. de trinitate. c. 10. vel. 19. qua propter il
lud precipue tenendum: quicquid ad se dicitur pre
dicamentalium alia ⁊ diuina substantialiter dī
ci. Et paulo post. Quicquid ad se ipsos de singulis di
citur non pluraliter in trina sed singulariter accipi
tur. Et ibidem. 11°. de paruis. ¶ Quicquid ergo ad se
ipsum dicitur deus de singulis personis similiter dī
ci est pater filio ⁊ spiritussancto. Et ibidē ca. primo.
vel. 14. qa autem proprie singula in eadem trinitate
dicitur nullo modo ad seipsa sed ad inuicem: aut ad
creaturam dicitur: ⁊ ideo relationem non substantiali
ter ea dici manifestum est. In his expresse videtur
baberi: q omne dictum ad se conuenit tribus: ⁊ est
commune tribus ⁊ quicquid non est commune tri
bus est relatiuum. vel relatio: Item augustinus. 5°. de
ciuitate dei. ca. 11. deus est quicquid habet excepto
q; vna persona dicitur ad aliam ⁊ non ad ipsa: nam
habet pater filium: nec tamen est ipse filius. ⁊ filius
habet patrem. nec tamen ipse pater. Item Boeti
us de trinitate in fine. Ita igitur substantia dicitur
vnitatem. relatio multiplicat trinitatem. Et
multa alia verba ibidem ad hoc. ¶ Item Dama
sceuus ca. octauo. ¶ Et quoniam pater ē filius ⁊ spi
ritussanctus secūdum omnia vnum sunt preter in
generationem ⁊ generationem ⁊ processionem. Et
ibidem. ca. 10. In enim solis hypostaticis proprieta
tibus ab inuicem differunt de sancte tres hypostā
ses. ¶ Item Damascenus tertio de trinitate ca. 5°.
Differentia autem inquit hypostaseon, id est perso
narum in solis tribus proprietatibus, anetio. id est
icausabili ⁊ painali ⁊ etiaci. ⁊ causabili ⁊ filiali ⁊ cau
sabili ⁊ processibili cognoscimus. ¶ Item videtur
Ric. dicere de trinitate tertio. Ob persone non di
stinguuntur in diuinis nisi per aliū ⁊ aliū modū
habendi eandem naturam. ergo. Item Anselm. ō
processione spiritussancti, dicit q in diuinis omnia
sunt vnum vbi non obstat relationis oppositio.

Item per rationem quia si per absolutum constitutur persona in diuinis: ergo absolutum additur absoluto. sed absolutum additum absoluto necessario facit compositionem. Sed si in absoluto aliquo conueniunt persone diuine. constat q̄ nō eodem absoluto quo cōueniunt distinguuntur. pcōsequenter ergo absoluto alio. ergo est ibi absolutum. et ergo compositio boc non sequitur de relatione. quia relatio nihil addit supra suum fundamentum nec facit compositionem cum eo. Aliter confirmatur ista positio. ⁊ ista ratio. quia relatio vno modo pōt transire in substantiam ⁊ per hoc non facere compositionem cum absoluto alio modo potest manere per oppositionē ad oppositū. ⁊ ita distinguit realit sed ide due ratiōes nō videnť cōpetere absoluto. quia ab solutum vel omnino manet vel omnino de transit Si omnino de transit non distinguit. sicut nec essētia in ℣ transit. Si omnino manet ergo compositio

Item eadē nā nō pōt cē in diuersis suppositis absolutis nisi distinguatur in eis sicut enim posite esse i diuersis suppositis relatiuis quia idem illimitatum potest esse fundamentum plurium relationū in diuersis suppositis non tamen in diuersis suppositis absolutis videretur posse esse nisi distinguatur numeraturin eis. Si enim sunt due suppositā absoluta videtur q̄ quicquid est in vno sit aliud a quocunq; quod est in alio ergo essentia diuina numeraretur in deo si persone diuine costituerentur inesse personali per absoluta. Item secundum omnes relationes sunt in personis diuinis ergo si non constituunt personas videntur sequi duo inconuenientia. primo q̄ erunt ibi quasi accidentales ⁊ aduenticie personis constitutis. quod videtur esse contra simplicitatem diuinarum personarum. Ideo q̄ tales relationes que sunt propie personis erūt relationes rationis. quia relatio de ad creaturam. ideo non est realis qui presupponit diuinam personam inesse perfecto. non dependentem ad creaturam. nec naturaliter vel necessario coexigentem eam ad finem esse personale. igitur a simili ideo videtur q̄ nec paternitas. vel persona prima sit absoluta non dependebit ad secundā. patet quia etiam p̄ntem illi figitur perfecta in sua habitudine personali ante secundam personam. ⁊ per pñs non necessario coexigit personam secund am ad finis esse personale. ergo babitudo eius ad secundam personam erit tantum relatio vel babitudo rationis Preterea. si proprietas absoluta aliqua constitue ret non esset tantum virtualiter in deo. quia tunc nō esset magis tali proprietate bec persona ℣ alius. Includit enim deus virtualiter perfectionem alius in se ergo oportet q̄ sit ibi actualiter. ergo est ibi vt actus ergo bans esse. ergo in diuinis essent tria esse absoluta Preterea. proprietas illa absoluta si faciat vnum cum essentia. alterum est actus alterum vero potentia ⁊ alterum perfectio alterius. essentia nō perficit illud personale quia non presupponit illud sed magis econuerso. ergo absolutum personale erit perfectio essentie. Et sequuntur duo inconuenientia. Primum q̄ essentia secundum se non sit perfecta omnino illud q̄ vna persona non sit omnio perfecta quia non habet absolutum alterius persone quod est perfectio eius proeo essentia. Et confirmatur q̄ secundum Anselmum. mono. 15. preter relationes omne aliud aut est simpliciter melius ipsum ℣ non ipsum aut non sed in aliquo melius non ipsum ℣ ipsum: quod secundo modo se habet non est in deo secundum ipsum. ergo omne aliud a relatione quod est in deo est simpliciter melius ipsum ℣ non ipsum ergo erit perfecto simpliciter. Et ex hoc sequitur q̄ nulla persona erit simpliciter perfecta. quianulla habet absolutum alterius. Sequitur etiam q̄ due sint quid perfectius ℣ vna quod est contra Augustinus. 8. de trinitate. c. primo vel. 5. Preterea tertio multipliceto aliquo absoluto multiplicatur omne aliud absolutum circunstans illud. Exemplum multiplicata quantitate multiplicabitur albedo. ⁊ econuerso. ergo si sic sint distincte propietates absolute que circunstant essentiam diuinam distinguerent etiaz essentiam diuina. Et confirmat maior. q̄ cruz ciusdē spēi nō plures ē in eodem. ille si ponuntur cruz ciusdē speciei: quia si non erunt igitur alterius speciei: ita oportebit querere per quid alterum illorum sit incommunicabile. sicut enim ponitur paternitatem que differt specie a filiatione non posse esse de se incommunicabilem. ita sequitur de .a. in patre. si sit absolum ⁊ .b. in filio si differant specie q̄ neutrum erit de se incommunicabile: oportebit stare ad aliqua propria eiusdem rationis. Confirmatur ista ratio saltem quia non sint plura eiusdem rationis in eodem perfecto. sicut in diuinis nō sint plura vera neq; plures partes: quia boc videtur esse imperfectionis. q̄ in aliqua natura possint esse plura eiusdem rationis. ergo in natura diuina simpliciter perfecta non erunt plura absoluta eiusdem ratiōis. Quarto si proprietas absoluta a. exprimatur vel poniatur ab essentia ⁊ similiter .b. expressum est in eodem. sit posito quin eo a quo exprimitur secundum istas modum exprimendi qui ponitur. ergo a. ⁊ .b. erunt vna persona ⁊ ita nulla psona ex ignabitur ab alia: quia proprīa earum erunt in eadem persona: imo sequitur q̄ non erit distinctio personalis. Quinto sequitur q̄ non sit bt ouigo. quia persona exigitur ad per ogine capit essentiam. sed persona est ab soluta preceditur ipsam relationem ex ignitis: igitur secunda persona precederet in essendo ipsam exigentem passiuam: et ita non haberet esse per eam.

De modo igitur ponendi

qualiter possit relatio constituere personas: ⁊ easdē distinguere: declaratur per hoc q̄ predicamenta necessario distinguntur a suo opposito realiter: quia idem non producit seipsum secundum Augustinum primo de trini. c. j. ergo erit aliqua relatio realis: ⁊ difficilio realis aliquorum que sunt in essentia diuina. Non autem possunt ibi esse aliquo modo per informationem propter simplicitatem diuinam: ergo erunt p̄ se subsistentia in illa natura. ergo erunt persone realiter distincte. Qualiter autem ex hoc non sequatur distinctio essentie in qua subsistunt declaratur. quia idem illimitatum potest esse fundamentum relationum oppositarum: ⁊ tunc illa relatio dicitur ynonimo do manere ⁊ alio modo transire. Et circa hoc sunt multe altercationes secundum quam rationem relatio distinguatur. Sed breuiter posset dici secundum istam quam q̄ relatio secundum q̄ relatio nō est formaliter essentia. quia secundum Augustinum. 7. de trinitate. ca. secūdo vel. 15. Si essentia est ad aliud, tam non est essentia. Et potest argui similiter econuerso. Si relatio formaliter est entitas ad se: igitur non est relatio. Ipsa etiam ex hoc q̄ est relatio est oppositi necessario vt termini: ita q̄ comparare ea ad essentiam non includendo babitudinem ad oppositum non est comparare relationem ad essentias. Et ex hoc q̄ est oppositi necessario distinguitur realiter ab illo: ⁊ tamen non oportet essentias realiter distingui. quia essentia non formaliter est relatio distincta. Hec oportet ibi esse compositionem: quia ℣ relatio manēat. hic q̄ non est formaliter essentia: tamen relatio propter infinitatem essentie transit I eam secundum portet essentiam identitatem ad ea: ma

net igit formaliter relatio, quia ratio eius secundum quam est formaliter relatio: non est ratio essentie: transit propter perfectam identitatem ad essentias. Non in identitatem formalem, ⁊ illud manere fic fufficit ad diſtinctionem formalem ⁊ realem ſine aliqua diſtinctione eſſentie. C Et ex hoc q eſſentia iſta ſimpler eſt ita diſtinctio non erit informantium, ſed ſubſiſtentium. Et ex hoc q illa eſſentia eſt infinita, ſtud manere formaliter eſt ſine compoſitione.

In ſpeciali autem ponitur vlterius q non quecunq; relationes etiam reales conſtituunt perſonas, ſi tamen ac eas diſtinguunt fed relationes originis, quia ille primo pullulãt in eſſentia diuina: quia primo in eſſentia diuina eſt duplex ſecunditas. In qua tum eſt intellectus infinitus ⁊ voluntas infinita. Et mediantibus iſtis ſtatim pullulant relationes originis pertinentes ad communicabilitatem nature: q natura vel eſſentia diuina communicatur ſecundum iſtam ſuplicem ſecunditatem, iam dictam: quibus iam preintellectis pullulant comunes relationes ſemper preſupponentes iſtas. Et ideo tales relationes comunes: ſi ſint reales: non tamẽ diſtinguunt nec conſtituunt perſonas.

Contra iſtam concluſionem

arguitur quadruplici via. Primo comparando relationem ad relatum. Secundo comparando relationem ad originem. Tertio ex propria ratione ipſi⁹ conſtitutiui. Quarto per auctoritates.

Quantum ad primam viã

arguitur ſic. primo relatione aliquid refertur forma liter ſicut albedine aliquid albatur: nõ autẽ ipſamet relatio refertur: quia ſecũdum beatum Auguſtinum ſeptimo de trinitate. c.1°. omne relatiuum eſt aliqd excepta relatione. ⁊ in principio tertij capituli. C Si pater inquit nõ eſt aliquid ad ſe non eſt quod refert. ex hoc videtur q relatio nõ referatur: ſi illud quod refertur eſt aliquid ad ſe. quod etiam probatur quia illud quod refertur relatiõe non eſt aliquid poſterius ea: nec ſimul natura: ergo eſt prius naturaliter: ⁊ ita eſt ad ſe. Sed eſſentia diuina nõ refertur realiter: q non diſtinguitur realiter. ergo tantum ſuppoſitus; refertur: ergo prius ſibi realitas ſuppoſiti naturaliter ꝙ relatio, nõ igitur prius ſuppoſitum diſtinctus ꝙ ſtituitur in eſſe ſuppoſiti per relationem. Probatio iſtius vltime conſequẽtie: omne compoſitum neceſſario preeirgit partes ⁊ partium vnionem. C Et hoc non tantus in compoſito per ſe. ſed in compoſito per accidens vno. ſicut enĩ eſſentia hominis preexigit eſſe corpotis ⁊ eſſe anime ⁊ vnionem eorum ita eſſe hominis albi preexigit eſſe hominis ⁊ albedinem ⁊ vnionem eorum: ergo eſſe alicuius relati quod dicitur referri prius ſecũdum q eſt quaſi totum quoddam preexigit relationem vt formam. ⁊ illud quod refertur relatione quaſi ſubiectum ⁊ vnionem iſtorum. Prius igitur aliquid inſormatur relatiõe ꝙ ſit aliquid relatiuum quaſi compoſitum quod dicatur referri primo. Illud autem prius inſormatum relatione poteſt dici referri: quia omne inſormatum ali qua forma poteſt dici tale: ergo nihil in duinis poteſt dici referri niſi aliquid ſit quaſi totum quod denominatiue dicatur referri. illud nõ conſtituetur relatione formaliter tanquã per ſe inclusa in ipo patet quides ex differentia relati primo ad illud quod denominatiue dicitur referri. Et illud non poteſt eſſe niſi ſuppoſitum vt primo oſtenſum eſt: ergo. C Confirmatur iſta ratio in ſimili: q: ſicut homo non ẽ anima tus primo: niſi corpus eſſet per ſe quaſi inſormatus anima: ita vt videtur in propoſito q nihil erit relatus primo quod cõſtituitur formaliter in eſſe. primo relatione niſi aliquid prius ſit relatum quaſi denominatiue per denominationem realẽ a relatione. C Iuſta hoc poteſt argui ſed minus efficaciter ſic. Diretion nõ refertur nec eſſentia diuina per ſe igitur q tri perſona refertur. Sed quod refertur prius eſt ad ſe. probo ſm Auguſtinum, 7°. de trini. c.5. vel. 6. quapropter ſi ⁊ pater non eſt aliquid ad ſeipſum non eſt omnino qui relatiue dicatur. hoc etiam probat ratione: q: quod refertur non ẽ ſimul natura cus relatione: nihil. n. ſimul ẽ cum relatiõe niſi relatio. igitur illud quod refert ẽ relatio ⁊ tale eſt pater. Probatur conſequẽtia: poſterius ẽ relatione. q: quod ẽ quale qualitate nõ ẽ poſterius qualitate. Similiter de quantitate ⁊ aliis formis: ẽ a ſimili de relatiõe. ꝙ oportet dare tertium membrum. ſ. q illud quod refertur ẽ prius relatiõe ⁊ tunc videtur ſequi ꝙ ſit abſonũ: q: nihil ẽ prius relatiõe niſi abſoluta. Tertio relatio realis peregit extrema realia. vt diſtinctiões realẽ extremoꝝ. ſimilia rõ real cãt ſimo diſtinctionẽ realẽ extremoꝝ. ſ. iuſtitia. probõ antecedentis phs. 5. methaphy. c. De eodem probat identitatem non eſſe relationem realẽ quia non preexigit realem diſtinctionem extremoꝝ.

Si dicatur q illa relatio non eſt realis quia nec preexigit nec facit diſtinctionem realem extremoꝝ.

Contra. ergo illud argumentum quod ſumit non eſſe diſtincta realiter. ergo non eſt relatio realis non valeret. aut enĩ accipit in antecedente q extrema nõ ſunt diſtincta realiter diſtinctione precedente relationem ⁊ tunc non ſequitur ergo relatio non eſt realis ſ quia ſic poſſet accipi i propoſito. aut accipitur in antecedente q extrema non ſunt diſtincta diſtinctione facta hac relatiõe ſi ſic accipis nõ niſi fezã diſtinctionẽ alis extremoꝝ pillã. q illa nõ ẽ relatio realis. ⁊ ſinfer re q: antecedente ſic ſumpto relationem non eſſe realem eſt inferre. quia non eſt realis ideo non eſt realis. quod nihil eſt. Aliter dicitur q maior eſt vera de accidentali relatione que adueniẽt extremis iam diſtinctis. ratio non eſt iſta ſed eſt conſtituens ſuppoſitum formaliter diſtinctum per ipſam. C Contra iſtud relationi vnde relatio eſt conuenit q ſit ad aliud. quia ſi non eſt ad aliud non eſt relatio alioquin poſſet dici q paternitas poſſet eſſe relatio realis abſq; filio ſi non oporteret aliquo modo extrema relationis eſſe diſtincta ſicut nec extrema identitatis aut ergo hec paternitas ẽ ad aliũ diſtincta ſola filiatio ne. aut ad aliud diſtinctum diſtinctione priori ꝙ illa que eſſet a filiatione. Si ſecundo modo habetur propoſitum. ſi primo mõ ꝙ arguendo paternitas non eſt ad aliud diſtinctum ergo non eſt realis eſt arguere ſic huic relationi non eſt relatio real oppoſita ergo non eſt realis. Sed hec videtur eſſe manifeſta petitio principii. quia antecedens non videtur eſſe ma neſtius conſequente nullum igitur argumentum haberetur in multis relationibus ad concludendum eas non eſſe reales per hoc q non ſunt inter extrema realiter diſtincta. fed eſſet communiter petitio principii. ſtem tertio ſic omnis relatio primo ter minatur ad abſolutum. puntus autem terminus re lationis in perſona eſt alia perſona ⁊ non eſſentia. ga ſicut eſſentia non refertur ita non terminat relationem. Ita enim terminus relationis diſtinguitur ſicut relatum. ergo perſona inquantum eſt diſtincta ab alia ⁊ terminans relationem eius ad ſe eſt abſoluta matio declarabitur diſtin. 30. queſtione de relatiõe dei ad creaturam.

Et ſecunda via arguitur primo ex ordine quem neceſſario requirit originatio qui videtur dupler. Nam principium originans videtur prius originato. videtur etiam pri

us origine. ℣ prima prioritate arguitur primo sic originans est prius originato. relatiuum nullo modo est prius suo correlatiuo. quia sunt simpliciter simul ergo ℭ cetera. ℭ Confirmatur ratio quasi ex opposito conclusionis sic. ñ persone non sunt absolute sed primo relative. tunc non erit aliud patrem originare filium ꝑ patrem habere filium correlatiuum sed patet ꝙ pater est ens ꝙ pater habet filium correlatiuum qui in nullo instanti nec natura nec origine ꝓ pit intelligi ꝑ fine filio: vel nisi intelligat die filium igit ꝑ ei ser fine origine ḥ filii. g ñ originat ei ñ simul originat ñ filii sua correlatiua. ℣ Doc manifestius sic arguit. illud ñ originat ꝙ ꝓ sito inascibili ꝛ circumscripta ei actione tus ñ totli ẽ tale ẽ correlatiuum innascibilis: q: ergo sola nã relatiõis que ẽ actus primus circumscripta ei actione tue actu. 2o convm inascibilis est inascibili exire. g ẽ. ℭ Preterea relatiõ nõ pot originari nisi in aliquo absoluto pri9 originato ꝛ hoc aut in relato aut in termino: sicut nec motus pot ẽ in ad aliqd 5m nisi ꝑ accis. qr ẽ p ẽ ad aliqd absoluti in subvel in 5mo rõnis ve ps. 5. phyli. g ꝓsona diuina q̃ primo originat nõ pot esse tm rõ subsistẽs: sed os ponẽ aliqd absoluti qõ primo originet ℭ Confirmatur ista rõ maxime ñ negẽ ẽntiã ee formale termini huius p ducitiõis: nec. n. nec originatiõ erit ad ee nec formalis 9mi9 gnãtiõis vel originatiuus. qõ vt cõueniẽs. ꝑbr tertia. 2o. ẽ relatiuũ eq̃ nãlr es pcisiõ tuũ correlatiuus: g eq̃ nãl ꝑiras repicisi ꝑ ratiõ sicut gnãs gnãtiõis: q pductiõ vtraq; pductiõe sit tm̃ relatiuũ vtriq; eq̃ nãlr pducit: ꝛ ita nõ erit in diuis duplex pductio. f. p modũ nãe ẽ volitat. nec. n. eq ve pot dici q. f. pducit p modũ nãe sic ẽ tuũ. qõd 3o os. ℭ Ad 2m. nec milla pductio diuis erit gnãs: q: gnãs ẽ ad p̃ma siam vt ad 5minũ pducti. ḥ aũ ponit relatiõ vl relatiõa 9mi. pducti. ẽ erit pductio in gne rõnis ẽ nõ gnãtio. ℭ Ad 3m. ẽ ista via fecũde vie fic. Suppositus aliquo ꝓ intelligit actiõi ꝙ ꝓ intelligit vnũqd̃cũs p se ẽ ẽs q; p se agat. ẽ tuc in illo ꝑori si est suppo9 ad se ẽ ẽt ꝓpositus. ñ no est suppo9 ad se ẽ ed ad aliud vt ad filiũ. ẽ simul intelligit filiũ. ẽ ita filius est 9mi nus gnãtiõis. ℣ cõfirmat ꝙ: quacũq; ꝓbitate vnius correlatiui ꝑintelligit aliud eadẽ prioritate ꝑintelligitur reliquũ eidẽ ꝑ simultate relatiuo. ℣ Iuxta ḥ posset argui de 3a ꝓbitate. f. relatiõis ad ꝑdam: que ꝑbat ꝑ b. 5. 7m metaphy. c. 2. forma. n. est ꝑo: aposi tõm phm ibi. ḥ paternitas ẽ ꝓio: plona prima. ꝛ ꝓsis relatiuis oppõs ꝑmitari erit ꝓio: ꝓsona prima: igit ipa nõ ḥ ẽ a 2a ꝑsona ꝑ actionẽ ꝓprie ꝑsone. ꝑtia de relatione oppõsita ꝓbatur per simultatem correlatiuorum.

Quantum ad

tertiã via arguit ꝑmo sic Quicqd cõstituit formali ter i aliq̃ ꝑ ẽ ẽs in vnitate cõsiderẽte rali ẽ se tot o re pugnat distin. oppõse illi vnitati ẽ esse. ẽ spãli ñ rã nali ꝑmo cõstituit hoiem in entitate ꝛ vnitate ꝑfecti ca se toto ꝓmo repugnat distinctiõi ꝑfectiue: ita p circũscribendo ꝑ impossibile vel possibile quodcũq; aliud a rationali quod non ẽ de intellectu eius ñã te solo intellectu rationalis repugnabit fibi diuiso i diuer sas naturas ꝑficias. ℣ probatur ista ꝓpositio: quia si tota constitutio repugnat ratiõi distinctio ergo per aliquid fuisibi repugnat ſit illud a. ſi ipſi. a. se toto repugnat habetur ꝓpositum: ſi non ſꝛ repugnat ipſi. a. per. b. erit proceſſus in infinitum: vl obi cunq; ſtabitur illud erit vltimum conſtituens in tali vnitate: ẽ illi ſe toto repugnabit diſtinctio oppoſita tali vnitati igitur ſi paternitas conſtituat ꝑſonam ſuppoſitum in eſſe perſonali ſub ratione incommunicabilis: ergo os ꝙ paternitati ꝓmo er ratione ſua repugnat cõicabilitas. ḥ hoc vꝛ falſus multipliciter

Tum primo q: fecũdã illos qui tenent hanc opinio. nulla quidditas de ſe eſt incõmunicabilis. ergo nec paternitas. Tum 2o q: paternitas nõ eſt de ſe hec ciſ ſcripto omni eo qõ nõ eſt de formali rõne paternitatis circũſcripta. n. oꝛitate que nõ eſt de forma li ratione paternitatis ꝛ ſm Aug. 7. de tri. c. 7. 2. 4. vbi dicit ꝙ nõ eſt pater quo deus paternitas nõ eſt ſe ſe formaliter infinita ꝛ per conſequens non eſt de ſe hec. ꝑbat hec ꝑia citones ꝓ idenitates ꝙ aliquid qõ eſt extra ei rationẽ ꝓprias vel primã ꝙ quodãmo do illimitatũ ſ. cõtinens formaliter rale hoc ſimpli citer illimitatũ vel infiniti. cõtinentia ei formalis requiritur matoꝛ ꝑfectio ſ. cõtinẽtis. ℣ hoc vltra ſi paternitas non eſt de ſe hec vꝛ ſingularẽ nec multo magis erit de ſe incõcabilis. qz incõcabilis ſiũpponit ſingularitatem. ℣ Tũ tertio q: quelibet relatio diuina ongin is ẽ eque eadẽ ẽntie diue. g ſi er illa cõtraheret aliqua incõcabilitatẽ quelibet equaliter eã cõtraheret. ḥ hoc eſt falſũ: q: ſpiratio actiua licꝫ ſit hec nõ ꝑ incõcabilis ẽ. qz eſt in duobus patre. ℭ e filio. ℭ Tho. aut. 4o. ꝑbat ꝙ eã oppoſita relatiua videant ẽ vniformiter ſe habere ad incõcabilitatẽ ſpiratio actiua nõ eſt de ſe hec incõcabilis. g nec ſpi ratio paſſiua ſibi oppõſita. g nõ ẽ ſtituet. f. f. ineſſe ꝑ nali q̃ eſt falſũ. ſi ponat relationẽ cõſtituere. Tũ 3o quia ex ſi ponerent quecunque ꝓnes impoſſibiles vel incõpoſſibile eſſentie inteligentes nõ ſit ratio nis q̃ nar eſt ſibi diuidi in plures naturas ſpecificas. puta ſi ponat ꝙ ꝓrationale eſſet differentia ſpecifica colo ris ꝛ q: ille color poſſit cauſare ſubſtantias de nihilo vel quecũque talia: poſita ante hac poſitione impoſſi bili q: ꝓio: eſſet ꝓductio volũtatis. g intellectus ſimulata ratione generationis ꝛ ſpiratiõis ſpiratio ac tiua eſſet in vno ſuppoſito ſecundario actiua. tunc eſſet in duobus. quia tunc ſpiritus ſanctus in primo i ſtanti in quo ſpiratur cõicaretur vis generatiua. er go modo generationi actiue in ſe non repugnat formaliter cõicabilitas. ℭ Ad iſtud argumentũ de primo incõcabili reſpondetur dupliciter. vno modo q: paternitas licet nõ ſit incõcabilis vel paternitas nõ paternitas diuina ſine vn de diuina ẽ incõcabil Aliter dicit ꝙ paternitas ſubſiſtens qualis eſt iſta q ẽ in deo eſt incõcabilis ſed nõ paternitas inherẽs q̃ lis eſt creata. ℭ Contra primã riſionẽ ḥ cõcludant vltime treationes vel probationes. ti argo ali ter dupli. ſimo ſic. q: duo cõſtituit ꝑ ſe aliquod tertiũ neutrũ illoꝛ habeat abſtere illã opõnẽ que eſt ꝓ pria ſibi inquanta oſtituit ſi. vtrunq; habet eſſe pa no verbi gratia mã ẽ forma oſtituunt ꝑ ſe compoſiti ũ ẽ mãnõ ḥ a forma potentialitatẽ q̃ eſt ei ꝙ ditio in cãdo cõpoſiti. Nec forma habet a materia alãs actualitatẽ que eſt eius ꝙdtio in cauſando cõpoſiti ta ẽ ꝛ diffinitiõe gen̄ nõ ḥ a ꝺia ꝓcepit determi nati vel determinabile nec ḥ ia ḥ a genere oeptum ſpecifici indiuiſibilẽ in plura ſecundũ ſpeciẽ. g ſi per ſona ſubſiſtat ex eſſentia ꝛ ꝓprietate incõcabili neu trã habebit ab altero q̃ eſt ſibi ꝓpriũ ſi. ſicut eſſen tia nõ habet cõcabilitatẽ a ꝓprietate red ex eſſentia cõcabilis circũſcribendo per intellectũ ꝓprietates tria ꝓprietas nõ habebit ab eẽntia incõcabilitatem ḥ erit ee ſe ſim o ralis circumſcripta ꝓ impoſſibile eſſe gia. ℭ Preterea 2o eſſentia nõ dat incommunicabilitatem patri vt mere eſſentia eſt. q: ipſa eſt cõicabili. ḥ vt ipa intelligit habere virtualiter paternita tes in ſe. Et ita eſſe vt virtualiter tale in eẽntia erit ratio incõmunicabilitatis. ſui ipſius vt formaliter ta le q̃ ẽ incõueniens. ℭ Tũ 3o de illo vꝛ virtualiter in eſſentia queram aut eſt cõcabile aut incõcabile Si cõcabile non erit ratio incõcabilitatis paterni tati vt formaliter in ſe. ℭ Si incõmunicabile ẽ ab

essentia secundū illā responsionē iterū arguit q̄ nou ab essentia vt mere essentia sicut prius, z sic infinitū aut communicabile aut incommunicabile. Tum q̄nul la vnitas veritas vel intensiua conuenit alicui vt est vnū virtualiter nīsi ꝙ vt est vnū formaliter. z hoc loquēdo vnitate, pluralitate, vel ꝙ ps sic de entitate ꝙ. Tum q̄ ꝙ ds est in aliquo est in eo per modū eius. ꝙ ds est in essentia virtualiter vt piecise est in ea nō est ibi vt incōicabile. Contra illud ꝙ respondet postea de relatōe subsistente: ꝙ ipsa est incōicabilis quero cū prius oportet intelligere aliquid esse ꝺ ꝗ subsistens. quero ꝙ quid paternitas sit ꝺ nō ꝺe ea nisi ꝺ hoc quod est subsistere, ergo nec de ea est incōicabilis.

Secundo principaliter arguit fic ꝗ ad istā viā. ab vltimis distinctis z cōstitutis aliquoū non pōt abstrahi aliquod cōe oti ā q̄d de eis, probo. quia si est aliquid cōe eis illo cōmuni nō distinguerentur primo sed aliquo ꝓtrahē te stitingūtur z ita nō sunt primo distincta. Ꝺi igitur sunt primo distincta nihil est eis cōe vtictū in quid de eis: a paternitate aūt z filiatione abstrahitur hoc ꝙ est relatio que videt eis cōmune et z vnioce. pōt. n. intellectus certus eē. de relatione z dubius de hac relatione vel illa igit z ista a qnibus abstrahi tur nō sunt primo distinctiua. Respōdet negādo minorē, dicēdo ꝙ relationes diuine sunt primo diuerse. Contra illud ꝙ est arguū frequenter, pōt vna mediū iterari. q: tūc scīes vnā originē diuis, z nescies vtrū illa originatio esset generatio vel ꝓspiratio nullū cōceptū haberet nisi de voce vna igit esset illa ꝓbleumara que sunt de generatione sine de ꝓductione in cōi e solumnt per ꝓpria media aliqua que natur de ꝓductionib⁹ in speciali.

Tertio principaliter fic primū cōstitutus sup positi in aliqua natura videtur facere ꝑ se vnū cū illa nā. q: nō videt ꝙ aliquod vnū per ac cidens ponit eē primū simpliciter in aliquo genere pm pbm. 2 .phy. primū aūt de quo nā dicit per se et eius ꝓprius suppositū ꝙ eē. Sed sicut in creaturis re latio est alterius generis ab absoluto, z ideo nō facit ꝑ se vnū ens, eo. ita ꝺiuinis nō videt cōceptus vn⁹ esse per se absoluti z relationis, ergo si ꝑsona ista duo includat essentialiter, essentia. ſ. z relationē nō videt esse suppositū per se z primū talis nāe. fed quasi suppositū per accidens. Ꝺ tria videt ꝙ possit dari aliquid ꝓs cōstituti per se suppositi in illa nā. Confirma tur ratio ſic ꝙ prima identitas videt eē prime natur ad ꝓpriū suppositū ergo illa identitas nec est per accidens nec quasi per accidens, ſz omnino per se ꝗ suppositū nō includit aliquid quasi alterius generis a natura. Confirmat ſcōo. q: aliter maior per se esset identitas nāe create ad suppositū suū ꝗ nāe di uine ad suū. q̄ videt inconueniens. Confirmat ȝ°. q: ſcōa subsistēcia dicit totū q̄ quid est ꝓme subsistāe. ꝗ in ꝑma ſba nō cōcurrit aliqua quiditas ꝺistincta a quiditate ſcōe subsistāe. ꝗ nec quiditas relatiōis que est ꝺistincta quiditate essentie ꝓinet ad rōes ꝓme subsistāe. Ꝺi. n. ꝓma subsistēcia ſcōa dit per se quiditatē ꝺistinctā a quiditate subsistāe ſcōe. ergo nō magis ꝑ se ꝓ suppositū subsistāe ꝗ illius q̄ditatis alterius z ita neutrius vel virtusq; Vee vȝ hoc. 82°. q̄ ꝺ quiditas est illa ꝓ identitatez ꝺ iō idē ꝑ se vnū pōt eē ꝑ se ꝓ suppositū virtusq; q̄ditatis hoc. n. falnat ꝑ se vnitatē suppositi q: suppositum ponit ꝑ se ꝓ suppositū q̄ditatis accepte ꝑm ſuā forma les rationē. nā aūt ꝑpter identitatē realē. nō forma les ipsius ad alia. Sic. n. ꝑ se ꝓ suppositi entis esset ꝑ se ꝓ suppositus ꝓ vnius ꝓpter veras identitatem vnius ad ens: itaq; ꝓ suppositum ꝑ se vnū est tm ꝑ se ꝓ suppositi quiditatis ꝑ se vnius formaliter, Et per consequens nullius formaliter distincta ab illa. Et ꝙ consequēs nullam formaliter distinctā includet ꝑ se ꝓmo: q: nō esset ratio quare nō esset ꝑ se ꝓ suppo situm illius quiditatis distincte quaꝫ si ꝑ se ꝓmo modo subsisteret. Ꝺ insistetur hic de attributis nō est timile, quia nullus attributum cōstituit ꝑ se ꝓ positum deitatis, sed est quasi passio ſm Ꝺam. 1. 4°. ca°. 9°. Et non est inconueniens quasi passiones cum quasi subiecto quasi ꝑ accidēs esse idem z eē am cū ꝓ suppōsito subiecti. ſi sit inconueniens ꝓpriuꝫ ꝓ suppositum ꝓmi subiecti esse in se ens per accidēs. Ꝺ tū istam tertiam rationē, que ꝓcedit ex ꝑ se ꝓ nitate ꝓ suppositi nature vnius. Respondetur ꝙ relatio cōstituit vt transit in ēntiam; z ita non vt est alterius generis: nec ꝑpter hoc sequit ꝙ absolutum sit cōstitutū. quia relatio seruat illud quod est ꝓpriꝰ ſus ſibi: ſibi tñ conceditur ꝙ illud ꝙ de relinquit ꝙ re lationē est absolutū. q: illud de relictū est ēntia diui na. Contra istā rationē arguitur ſic. Et quero aut relatio constituit vt est ēs ēntie formaliter, siue qd ditate aut nō. Ꝺi ſic sequitur nos cōuenictia: vna q: relatio nō erit relatio: q: ſm Aug. 7. de tri. Si est ad alterꝫ formaliter tā nō ē ſba: ꝑ pari rōne si est formaliter ſubſtātia tā nō est ad aliud. Similiter aliud quic qd cōstituitur aliquo inquātus est formaliter absolutus ē formaliter absolutus: z ita ſuppositum cōſti. ēt formaliter absolutū. Aut cōstituit vt mariꝺe inquātus transit siue est i de essentie nō formaliter sed realiter z cum hoc stat ꝙ cōstituat relōne ꝓpꝛie vt relō ē: q: relatio nullo mō pōt cōsiderari in ꝺiuinis quin sit re aliter eadē essentie. Si igit ſm aliquē modū cōsidē rata constituret ꝑ suppositus nō ꝓhiberetur cōstitutū ee ens per accidēs: ꝺato ꝙ sic cōstitueret: cū ꝑm eōm modū ꝑsideratus est realiter eadē ēntie! nō forma liter: ꝺequit ꝙ et hoc ꝙ ipsa vt realiter eadem essentie constituit nō ꝓhibetur cōstitutū esse ens ac per ac cidens. nō autem pōt cōstituere vt magis ide essentie ꝙ realiter nīsi vt formaliter idē! sed nō est idē formaliter. Ꝓterea, q̄ dicit relationem ꝺerelinque re eē absolutū ꝺ hoc videt repugnare ſibi ſipi: quia fo ma nō ꝺerelinqt aliud esse a ſe licet albedo non dere linqt aliud in albo quo est albū ꝙ ſeipſa: ergo, ꝓpter tas cōstitutas ſi cōſtruat hoc quod ē ſibi, ꝓpriꝰ nihil aliud, Sili quomō esse absolutū posset ꝺerelinqui a ꝓpꝛietate relatiua ſi precederet eam in persona.

Quarto principaliter argui tur ſm ista tertia viam ſic: prima ſba est marime ſba ſm pbm in pdicamentis: hoc mō est imperfectio nis: ergo videt ꝙ hoc mō posset poni ꝑma ſba in ꝺi uinis. vȝ persona cui marime competat subsistere. t. per se ē. relatio aūt nō videt posse formaliter ſbſtere aliqd subsistens: nec ꝙ cōsequens prima ſba sit. Cōfirmatur ē, q: ch2° ſba nō includat aliqd quod nō est formaliter ſba: igit nec ꝑma ſba que est mariꝺe ſba includet: q: subſtantia nō est er non subſtātia. Cōfirmat iterū ratio. q: ſi oportet in his que sunt ad ali qd in ꝺiuinis nō rn ponere quiꝺditates: pura nō tñ paternitatē: sed et hanc paternitatē z vīra hāc etiaꝫ ſub ratiōe incōicabilis: z hec oia cōpetere ſibi inqua tum ē ad aliud: z vr nō est formalit. illud quod est ad se: quare non potest ita in eo quod est ad se non per il lud formaliter quod est ad aliud haberi hoc quod est incommunicabile. Et confirmatur illud vltimo. quia in ſubſtantia creata is imperfectionis sit limi tari ad vnam ſubſtantiam vel ſubſiſtentiam siue ad vnum esse perfectiſſimum quod nullo modo est de terminabile vel contrabibile: nec potest esse aliqd alicuius tamen q: nā ipſa sine alio alterius generis

possit habere vltimu; esse actuale sm quod non est natuin ab aliquo alio cotrabi: hoc non est imperfectionis. q: hoc est cõe subsistãs ꝛ cocedit subsistãs: ꝛ negat ab accidẽtibus ꝓpter eoꝝ imperfectionẽ: ꝛ videt ꝙ nã diuia ꝛ vltimi ad se. debit vltimi esse actu ale ꝛ vltimã ꝛnitatem absq; imitatõe ad esse subsistẽtie vnius. ¶ Kndeꝫ ad hanc rõnem quartaꝫ: que procedit er rõne ꝓme subsistantie: dicẽdo ꝙ relatio habet vim ꝓprietatis incõmunicabilis ꝓme subsistẽtie: ꝛ ideo habet vim cõstituendi hanc ꝓmã subsistiam vel suppositã cõe subsistãe. ¶ Quod cõfirmat per hoc. quia que sparsa sunt in inferioribꝰ vnitis sit in superioribus ꝛ ideo si alio conueniat aliquid in cre aturis esse ad aliud ꝛ subsistere: vl esse quo ꝛ subsiste re: tamen ista possunt eodem competere deo vel ꝑsonis diuinis. ¶ Ctra istud arguitur sic. quero quã vim intelligis: aut vim cause efficientis aut formalis. Si efficientis quasi causabit ibi quandam realitatem absolutam que formaliter constituet ibi ꝓmam subsistantiam ꝛ ita concedit ꝓpositum: ꝙ subsistãtia constituitur aliqua realitate absoluta: ꝛ cũ hoc additur vnum aliud impossibile ꝙ relatio possꝫ causare illam realitatem absolutam. Si secũdo modo sciliceꝫ formaliter. cum nulla forma habeat vim constituendi aliquid formaliter nisi tale quale natus est esse a tali forma. sicut albedo nõ habet vim constituendi aliquid nisi album: ꝛ que includuntur in ab bo: sequitur ꝙ relatio que est essentialiter habitudo ad aliud non habet vim constituendi aliquid a se.

¶ Confirmatio illa nihil videtur valere: ideo enim fit talis vnio in deo ꝓpter infinitatem essentie: dicitur que in se includit vnitiue omnem perfectionẽ simpliciter ꝛ omnem entitatem realitatem sibi compossibilem: ꝓpoꝑtas autem non est infinita formaliter: ergo non oportet in ea vniri omnem realitatẽ ꝛ maxime non illas que videntur sibi formaliter repugnare. aut non posse in ea includi quasi maiorem perfectionem diceret formaliter ꝙ illa vel omnino non minorem.

Et quarta uia arguitur per

auctoritatem augustini. 7°. de trinitate. ca°. p°. vel secũdo vel sexto. omne relatiuus est aliquid excepta relatione: ergo sicut deducit prima ratio videtur cõcedere ꝙ illud quod refertur est aliquid ad se. ¶ Ite in eodem. ca°. 4°. vel. 5°. omnis res ad se subsistit. quantomagis deus: ꝛ loquitur de subsistere quod cõuenit subsistãtie. put greci accipiũt ysam: accipiũt aũt ipsũm eum ysam sicut nos ꝑsonas: ergo subsistere qꝫ conuenit ꝑsone inquantũ persona nuncerat in trib⁹ ꝓpositis. dicunt tres subsistẽtes illud est ad se ꝑsonas ꝛ vt dicere: q; in cõuenies est ꝑsonã diuinã subsistere ad aliud ꝛ modo accipiẽdi subsistere. ¶ Ite. ꝙ ita queponiꝫ i diffde ꝑsone Boetio ꝙ duabus naturis fiue a Ric. 4. de tri. c. 22. c. 23. fiũt absoluta ita ꝙ nullũ illoꝝ includit relationẽ essentialiter: ꝛ diffinitio ds exprimere intrinsecã rõnes diffiniti. ꝛc. ¶ Sicut auctoritas Augu. ꝛa adductas dic in quarta via: videtur ꝙ Augu. loquit de formali significato huius nois persona. nõ de mali: formali aũt significato huc nomẽ persona aliquid indistinctis ile ꝛ ab alio distincta in natura lectualis: accidit aũt huic significato formali ꝙ dicitur distinctio: ꝛ in alia nã necesse est illud distinctiuũ esse absolutũ sicut inatura creata: ꝛ aliã aũt relationẽ sicut ꝑpositio. Contra hãc rõnem arguo. Aut augustinus intelligit in illo significato formali ꝑsone indistinctũ in se. ꝛ distinctũ ab oi alio ds entiã. ꝛ tũc ꝓmagia habet procedẽ ꝙ sint tres ꝙ ds tres entes fiue ꝑsone distincta ds entiã. ꝙ vi maiseste ꝛ intentionẽ sua: vbi vult ꝙ alr vtimur nos noie sbe ꝙ greci. ipi. n. ba vtũr. ꝓ ꝑsistantia. ꝛ concedunt tres subsistantias eo modo quo nos tres personas. ergo nos ꝓpriꝫ secundum eum concedimus tres personas. aut intelligit indistinctum in se secundum subsistantiam incommunicabilem ꝛ sic distinctum ab alio. ꝛ tunc illud secundum formale significatum est ad se habetur propositum.

Tertia opinio est concor/

dans ratiobus ꝛ auctoritatibus adductis contra secundam opinionem. qꝫ ponit diuinas personas esse absolutas quo ad se videatur nomen ꝛ extranee adducitur dictum cuiusdam antiqui dicentis sbiõ sequentis aliquid dici dupliciter secundum substantiã. dicit. n. ꝛ sic intelligendũ est ꝙ sicut dicit. Ricar. de sancto victore dici secundũ substãtiã ẽ dupliciter ono quidem modo indicando substantiam secundum natuã cões ꝛ sic dicit bono secũdũ substantiã alio mõ indicando substantiã ꝛ ꝓpositũ certum. vt quidã hoc ꝑsone dicere substantiã est dicere quid 2°. dicere substantiã est dicere aliquid dicit vterq; q; hoc nomẽ substantia vel entia dicit ꝺs. substãtiã q; indicat nãs cõmunem sed hoc nomẽ persona dicitur secundũ substantiã q; indicat ꝓpositi certũ ꝛ distincti. nã aũt cõsl nõ multiplicat nec refert. ꝛ ds substãtiã secundũ naturã diuine substãtie. sic dicit ad se. q; nullo mõ pot dici secundũ relationẽ ꝛ tamẽ illa cõstituentia ꝛ distinguentia esset absoluta ꝓmo° sed 2°mo. q: ꝛ si nõ esset formaliter ꝛ relatiue relationes cõstituãtꝫ per ipas essent referibilia. ¶ Et si obiciat quo mõ tãc salubrit cõis sentẽtia factoꝝ dicentiũ ꝑsonã distingui ꝛ relationes. ¶ Ad hoc ꝓdr accipi quodda dictũ eiusdẽ doctoris. idẽ. n. i q°e illa an ꝑsonas ꝛ distinguãt ꝑsonas. dic ꝙ ds q: ꝛ distinctiones nõ distinguit ꝑsonas sed secundum ꝙ sunt origines. quod verbus: licet forte ipse non sic intelligat potest exponi ꝙ origines non distinguunt ꝑsonas formaliter sed quasi ꝓincipatiue sicut motus in creaturis. ꝛ mari me si esset in mouente ꝛ non in moto nõ distingueret tantus motus formaliter sed effective. eoꝝ pertinerer ad genus cause efficientis. quenadmodum eriam ñ natura humana poneretur in vno bomine ꝛ ipsa non posset multiplicari nisi per generationem posset dici ꝙ generatio multiplicat homines non quidem formaliter quasi homines distinguerentur formaliter generationibus vt sint genetiones sed quasi effective. quia generatio reducitur ad genus cause efficientis. ita posset dici in ꝓposito ꝙ natura diuina non communicatur suppositis nisi per origẽm ꝛ ita origine distinguitur ꝑsone in natura: quasi principiatiue reducendo ad ipsum principiatum: quod distinguit non formaliter sed quasi correspondenter distinguenti effective in creatura. Et tunc posset poni exemplum. q; sicut si anima intellectiua ꝓmo perficeret vel constitueret eoꝝ in esse ꝓpositi ꝛ secundo eo animatum posset ꝓducere manum in esse ꝓpositi. non tamen esset aliqua distincta in natura animati nisi per origines ꝛ tamẽ formaliter esset aliqua absoluta quorum vnum ꝓducitur per alterum in ipsis tamen vere essent relationes ꝓducentis ꝛ ꝓducti. non enim minus saluantur relationes: sed magis vt videtur si ponantur aliqua absoluta que ꝓssent referri quam si non ponantur aliqua talia absoluta.

S. bo. t hac di.

¶ Per ista duo dicta. primum de duplici absoluto secundum de origine distinguēte quasi correspondēter ꝓmo principio effectiuo in creatura, non formali possunt multe auctoritates exponi que videntur in contrarium. ¶ Contra istam opinionem potest obici et ꝙ ipsa nō videtur tute amplecti fide. ꝓmo qui saluatur exprimēs Matth. vl. Totam vitatē suaꝫ que de tri mi zenēda est noiat tres ꝑsonas noiē ꝛelatiuū. ꝯ no mine ingt ꝑis ꝛ filij ꝛ ꝑsus sci. Silr Ioa. in canonica sua ꝓma. c. 5. tres sunt q testimoniū dāt in celo. pater ꝛbum ꝛ ꝑsus scūs. ¶ Et generalr vbicūq; scriptura catholica loquit de ꝑsonis diuinis exponit eas noiē ꝛelatiuū: videl igit ꝙ nomē ꝛas ēt absolutas vtra dicat scripture ꝛ ita ēt fidei. ¶ Secūdo q: ecclia vel gcūq; exprimit vitatē tenēdā de tri. exprimit ꝑsonas noibus ꝛelatiuis: sicut ꝑ in symbolo apl'oꝝ: in symbolo athanasij. ꝛ in symbolo niceno. ꝛ in alijs quibuſ cūq; auctēticis declarationib' fidei p ecclīaꝫ vniuerſalem. ergo oppositū repugnat fidei ꝛ ꝛpā ēt ab ecclīa fia declarata. ¶ Tertio quia sancti ꝛ communiter doctores catholici de ista articulo tractantes tantum ponūt ꝛ saluant trinitatem ꝑsonarum ꝛelatiuarū. quorum doctrinā saltem multorum auctēticauit ecclesia vniuerſalis. sicut patet in canone distin. 15. ¶ Sancta Roma. igitur dictis istorum sanctorum cō tradicere ꝛ contradicere ecclesie auctēticanti dicta eorum. ¶ Si dicatur ad ista obiectionem q dicta opinio. nō solum fidei non repugnat ꝙ magis ēt scripture sancte cōcordat. ¶ Primum ostendit rur dupliciter. ꝓmo sic: ꝙ quicquid ō trinitate sacra scri ptura tradidit. vel ecclia declarauit. vl' doctor auctēticus manifeste asseruit. hec dicta opi. cōcedit. vꝫ q tres ꝑsone congrue exprimunt nobis ꝑis ꝛ filij ꝛ ſ.ſ. ꝙ cedit ibi. vel ꝛsonas ostendit: ꝙ cēdit. vera ostēsiua nē vni' ꝑsone ab alia ꝙ ēt generatio. ꝛ ita ꝑsona generās est ꝑis ꝛ ꝑsona genita ꝛ filius. ꝛ ꝑcessiones tertie a duab' ꝛ ita ꝑcedēs est. ſ.ſ. ꝙ spirat' volunt ate casta ꝛ sca. sed nō dicit scriptura nec vniuerſalis ecclesia aliquis declarādo q ꝑsone ſsilr sīt ꝛ trinib' ꝛ distinguāt sīt nec vna ꝙ ostēsiuaꝫ. ꝓpriet atib' absolutis. Hinc aut ꝛ tenēdum sit. ꝙ vero ꝙ q tradidit auctoritas nō ꝛi est negādū esse. verū ꝙd ipsa ꝛi tradidit multa ingt ille ꝑis secretari' Ioā. opa. ꝛ ſi nō hic fecit tetius que non sunt scripta in libro hoc. Ioā. vult certe ꝛ alicubi: q addidit. ex istimo mūdus non posſe capere libros. Logice etiā loquēdo ꝑ: ꝙ locut' ab auctoritate negatiue nō tenet. ¶ Secūdo sic. nihil ē afferendū de vitate fidei nisi qđ tradit in scriptura. vel ab vlī declarat ecclia in scriptura. vel ex altero istoꝝ sic tradito vl' declarato necessario ꝛ euidenter infert tale nō videt ee ꝑsonas nullis ꝓpriet atib' ab solutis distingui. igit ee. ¶ Prima ꝑ minoris vide tur plana. ꝙ scriptura nusquam hec tradidit: quia re lationes affirmat absolutas ꝓpriet ates nusquam ne gat. secunda pars patet: quia quecūq; tenenda ee clesia circa articulos de trinitate, de claraſſe inueni tur continentur in symbolo apoſtolorum: vel athanaſij vel niceni. vt extra de sū. tri. ꝛ fi. ca. capitis. firmamus ꝛ ꝙnam', que duo capīa edita fuerūt in cō silio generali sub innocētio tertio celebrato. vel ex ſ ſū. tri. ꝛ fide ca. fideli. ꝛ ēt hodie in. 6. li. qđ capīs edi tum fuit in ꝓsilio lugdunēli generali sub ¶ Greg. 10. celebrato. nō inueniūtur plura scripta auctētica declaratiōe ecclie circa articulū de tri. ꝓtinētia. nec l alio vl' declarat ꝑsonaꝫ ꝓpriet ates relatiuas cō stitui. ꝑs intenti tertia pars minoris. ꝓbat ꝙ rōnes q̄ sunt ad inferēdū ꝓpositū et tradito per scripturā vel declaratio per ecclam videnſ oēs esse solubiles sicut postea ridebit ad eas. ¶ Scōm. ſ. q bec opi. ꝛ scriptare ꝛcordat oīdit per illud. puer. 30. vbi posit

multas gōnes notas de deo queritſalomō qꝫ nomen eius ꝛ qꝫ nomē filij eius si nosti. ergo hoc arguit sic. ois questio aliqđ certū supponit ꝛ aliqđ dubiū ꝙrit er. 7. metha. c. vltimo. bicigit est certū filium ee ꝛ queritꝙ est nomē eius. ꝛ pari rone per naturaꝫ relationis supponit illud cuius est filius ee. ſ. ꝑis. ꝛ ꝛi turqꝫ est eius nomē igit bocꝑpriet. ꝛ. hunc esse filiū ꝛ hūc ꝑsem. dubium est ꝙ nomē hu' ꝑ qđ filius sed ſi tile ꝑsone ꝓmo constituantur in esse personali per paternitatem ꝛ filiationem. ꝓprium nomen huius est pater. ꝛ ꝓprius illius est filius. ꝛ ita esset certum de filio ꝛ non dubitatio quod nomen esset eius. ergo salomon vidēter intendere q non ꝓmo constituantur filiatione ꝛ paternitate sicut ꝛ nec filius sit ꝓprium nomen eius. sed ſcito ꝙ sit filius ad huc restat querere sm ipsum quod nomen eius. ¶ Hoc breuiter sic arguitur ad impossibile deducē do dato ꝙ ꝓprium nomen persone que est filius sit filius quod sequitur si ꝓmo constituatur relatione vel filiatione. igitur idem querit salomon ꝛ supp̄it supponit enim ꝓprium nomen persone querit qꝫ est nomen eius. ¶ Sed si dicto modo respondeatur ad obiectionem de facto factam contra tertiaꝫ opinionem.

Contra hanc responsionez

arguitur ꝓmo sic. quare voluit saluator ꝑsonas nominibus relatiuis exprimere si sunt absolute. et absoluta si sint non tantuſſent eum. ꝛ congruus videtur baptismum dare innocando ꝑsonas diuinas ꝓpriis nominibus ipſarum. ¶ Secūdo sic. articulus quando traditur a dcūto conueniens est illum accipere ꝑm illum intellectum qui maxime poſet babere absolutalis est de ꝑsonis relatiuis ꝛ nullo modo de absolutis. ¶ Tertio sic. consequentie sanctoꝝ doctorum supponēde sunt esse necesse. sed illis vēdo vel similibus concluditur ex manifeste creditoꝝ ꝑsone non sunt absolute sicut patet in multis de ductionibus magistroꝝ.

Ad primum forsan diceret

aliquis ꝛ ꝓpter duo saluator sic expoſsit personas cōgrue. ꝓmum quia nos docuit sicut ea magis capaces sit autem sunt ꝓpriet ates absolute: videt eas nosnon posse concipere. vel saltem non concipere ita ſaciliter sicut per relatiōes: quia nec per vꝫ cālitaꝫ et eminētie pit cognosci a nobis cū nō sint perfectōes simpliciter nec per aliqđ similis in creatura. sicut te posſum ꝑ cipere relationes et relationib' ꝑ cipibili creaturis: qꝫ illis incōcabilib' absolutis si sint nulla sint filia in creatura. ꝛmo nec aliqui ſcōmutabili creato est aliqđ sile: qđ libet tale ꝑmo est diuersum a quocūq; alio. ꝛ hanc impossibilitatē vel difficultatē cognoscēdi illas absolutas ꝓpriet ates si sint posſ qꝫ concipere er ꝑmissa queſtione salomonis. Expōtum huius pater in cōmuni modo loquēdi vbi expōitus ꝛ frequentius exprimimus personas aliquas nominibus relatiuis ꝙ absolutis. qꝫ illa nomina sint notioꝛa. tamē cōstat personas quas intēdimus illas nomi nibus exprimere esse in absolutas. vbi gratia. Hoc fecit papa vel ep̄s vel rex. non ita sepe dicim'. ꝑ. Petrus vel Ioannes. quia officia sint notioꝛa personaꝫ absolutis. ita posset esse hic ꝙ originem persone posſumus concipere ꝓpriet atem absoluram si habet: vel non posſumus. vel non ita faciliter. ¶ Secūdo quia si sint ꝓpriet ates absolute ꝛ sm hoc persone posſent nominare nominibus absolutis. si tamē nominando eas non exprimitur illis nominibus tantum de veritate fidei ꝑm illis ꝓsilij ꝛ ꝑsus scūs. qꝫ illis nōtū exꝑmit distinctio ꝑsonaꝫ ꝛ ēt ouigo q̄ est in eis

q aliqus mō ex pñti vnitas ētie, quia in tali origine perfecta est cōicatio eiusdem essētie. p ria nota absoluta nō sic exp̄mūtur hec oia. ¶ Ad secundum fōtan aliqs dicēret ꝙ mo ꝙ ille intellect⁹ qui ēp̄ssit. ſ. ꝙ sint plone relative est alios subtantialr tegēdus, sed hoc ēo q̄d tacuit. ſ. an sint absolute nō ēmagis ꝓ ria intellectū articuli vna pars ēs alia nisi ostēdat repugnare intellectui qđ exp̄essit. ¶ Secūdo dicerē q̄ articulū fidei restringere ad intellectū ſpā lem q̄m tradit⁹ est in generali si nō possit intellect⁹ generalis eē verus nisi ſpāles sit verus hoc videt ar ticulū reducere ad incertitudinē. vnde enim incertum est nō pōt sine incerto teneri ſaltē maior: reneret ia videt fieri articulo in vniuersali tradito si dicat intellectū eius vniuersale posse eē verū quocūq ſpā li posito vel negato qđ nō ēt tradit⁹ vt tenendus ēs q nō possit eē ver⁹ nisi aliqđ determinatū ſpāle sit ve rum. ¶ Exēplū huius in alijs articulis, creatoꝛ celi ter ra nō ēs hoc artare ad hoc q̄ nisi ois oītia in deo aliquo mō distinguat a volūtate nō potuit creare. et ita de pte opposita. sīr vbi factū est homo nō ops ar tare ad multa ſpālia nec ad aliqđ illoꝝ cum quorum quolibet⁹ ēs eius oppositio pōt ſtare hoc verum.

¶ Iprius exēplū vide⁹ li tudeis erat tradituꝫ vt ꝛ deꝛent deꝰ eē vnꝰ. ēs trinitas. ita videt ꝙ circa ma teꝛ li minoꝛ reuerētia fed irrgularētia ⁊ falsitas eēt assꝛe rere hunc articulū nō posse eē verū nisi eēt vnꝰ perso nalis suꝛ ē ēentiaꝛ. ⁊ ti hoc videꝛet tūc eē magis cō sonū vbis articuli eis traditi ꝫ oppositū. sicut igitur illi tūc neutꝛā parte debuerūt assꝛere eē necessario tenēda. sed vtraqꝫ pōtia necessario tenendū eē illud qđ in generali fuit eis trinitas. ita videt ꝙ circa ma teꝛ nos eos nō bis in vꝛi tradit⁹ nō debeam⁹ assꝛere sine declaratione eccl̄e necessario hoc ſpāle vel illud eē tenēdum cum quoꝝ vtroꝝ pñt articuli ſtare vt tra dit⁹ sunt. nō enim oe⁹ q̄ scit in ſpāli ſtā vitaꝛe sine cā tꝛā fm intellectū ylem tenēda de fide tradidit⁹ nec ad hūc modū ſpāle nec ad illū tanq̄ ex fide tenēdum artauit. ¶ Tertio q̄ in oppoſto nō videt ꝙ pter tꝛe rētā ſitaꝛi personaꝛū dicēdū q̄ fint tꝛi rſones in ēn tia nisi ſi ē certissime tradereť. ⁊ hoc pter modicam entitatē rſonis respectu entis absoluti. ¶ Ad tertiū diceret fosſa aliqs q̄ pelle pter rōnē solubilē a quo cūq; fiat nō est tenēdū aliqđ eē de fide fidei. nec ſosſan pter celoꝝ tallis rōnes quaten⁹ pelle eē per illam rōnē cōclusa fit. argūs se exponerēt motti. nec aliqs fm rōes recta se deberet exponere. o3 igit hīc maio rē auctoꝝ tatē ad hoc vt aliqđ teneat eē de fide: q̄ fcūs aliqs fic argūat. sepe enim qs arguit ꝙ non oīno asserit⁹ illud qđ scūs auctēcus ab ecclia quantum ad doctrinā asserit eē tenēda fit certū. ni alie auctoꝛi tates dubie pit exponi: multo magis aliqꝫ minus auctēticoꝫ scribētiū. Sīlo modo dicēret aliqs nihil i ueniri cōtra opi. p̄dictam.

Ad illa q̄e secundo modo

videnť eē ꝓtra eam. ſi nderet discurrēdo p ordinem ¶ Ad illas auctoritates rōnes q̄e cōtra eam vlꝫ secūda opi. ſuperius ſunt inductæ. ¶ Ad pmū de euā gelio videť tam ſupra rūsum. ¶ Ad auctoritates au gu. 5. de tri. ſi rider per distinctionē positam in pnci pio opi. q̄ Aug. logtur de bis q̄e sunt ad fcēa q̄ nec sunt relatiua nec referibilia: sed eē oppoſita relationi sicut patet per exēpla sua. videť enim ipſemet dice re ibi q aliqđ est ad se ſ. ſit referibile ad aliđ. sicut er pselle vult Aug. 7. de tri. c. 8. vbi tractās quo modo greci dicūt tres eē ſubas vult q̄ ſubſiſtere fm q̄ com petit ſubſe illo mō fumpte sit ad se. ſubdit enim ibi. ſi aliud eſt deo esse ⁊ aliud ſubſiſtere sicut aliud est deū eē ⁊ aliud pter eē. relatiue igit ſubſiſtit sicut relatiue

signit. Et ex hoc infert ꝙ ſuba ſa; nō erit ſba: q̄ rela tiuū ⁊ infra. absurdū est aūt vt ſuba relatio dicat. ois enim ſuba ad se ſubſiſtit quāto magis deꝰ qđ expreſ sius ꝙ ſuba fm ꝙ q̄ accipit⁹ eſ. ⁊ pp hoc ſa. ſuba ꝓma nō fecūda sit ad ſe ⁊ ad ſe ſubſiſtat illo ſubſiſtente qđ cōperit ſube ſic dicte. ¶ Et ſi obijciaꝫ q̄ ista ver ba Aug. de ſuba ꝛ plona non debēt magis accipi de ēentiali. q; dicit q̄ eodē dicit deꝰ ⁊ plona. ¶ Rndeo eodē. ſ. aliquo dicto ad ſe diſtinguēdo illud qđ ēt ad ſe ꝓra illud qđ ēt ad aliud eo ꝙ plona nō dicit plona ſili. ſi aūt nec eſt ad aliud q̄ ad modū ſoꝛ. nō eſt ſoꝛ. alicuꝰ. ſicut nec hō alicuius. ſ. intelligēdo vt cōcretiuū sed nō ops ꝙ oīno eodē ſit deꝰ ⁊ plona ita ꝙ plona oio ad ſe dicat ſicut deꝰ di ad ſe vel deitas: q̄ tūc sicut ti ſunt tres deitates: ⁊ per hoc nec tres magnitudines fm eum: q; magnitudo dicit ad ſe sicut deitas. ſic nec eēnt tres ſone. qō ipſe negaret. quę tūc oīno ſiť ad ſe nō numerant: q̄e oīno ad alterū nō ſunt cōmu nia tribuť. q̄e aūt ad ſe ſed nō oīno ad ſe ſed referibi lia: q; non repugnat eis referri nō ſunt cōia ſ; nume rant. aut pit dici ꝓpria aḡ⁹ pōt abſtrahi aliqđ cum mune numerāti. ¶ Ad Aug. 11. de ci. dei. c. 10. cōce do q̄ pater eſt q̄d p̄s ex cepto relatiuo qđ p̄s nō eſt ipm. p̄s qđlē cōcretiuū sicut pi⁹ filiꝰ. ⁊ ideo cōce do q̄ ꝑma plona eſt q̄d p̄s ad q̄d nō refertur. non ē aūt secūda plona q̄d p̄s vt cōcretiuū ſi ſta relatiōe nō ꝑmo cōſtituereťur. ¶ Ad Boetiū q̄i dicit q; rela tio multiplicat trinitatē. ēc. dico q̄ doctoꝛ ille accipit rſōnē ꝓ origine. ⁊ ſic ſtelligēdo acciptur multiplica re nō ꝓe formalr diſtinguere. ſ. ſū ſpecipatiue q̄e ſ respōdenter ſncipio effectuo. ⁊ hoc qđē nō eſt ex quare vbi multiplicare. n. ē multa facere sicut ꝛpūt ꝛe multiplicauit panes o deaceos. ⁊ tñ ipſe non tuit forma illa q̄ formalr multiplicabantur panes illi. et deus creās multiplicat animas. nō tñ ſi ipſe forma qua formalr aie ipſe diſtinguuntur. ¶ Ad Io. Dam. dico q̄ vna eſ̄ auctas ſoluit ar. 43. c. 8. p̄cise ſe pit ingenuatione. ⁊ ſne. ſ. c. 51. ponit ꝓpriaꝫ. ꝓpteꝛea ſte aūt pue ꝓpietates diſtinguuntur ſm Aug. 5. de tri. c. 6. igitur excludēdo oia alia in pie in. c. 8. pter ingenerationē intelligit ꝓeter ꝑ ingeneratiōnem omne personale patris. ⁊ ita vbicūq; excludit ab ali qua ꝓpietate aliquius ſuppoſiti omne aliud. per il lam ꝓpietatem inclusam includit omne aliud ꝑ sonale. ⁊ ita includeretur ibi realitas absoluta ſi qua eſſet. ⁊ magis me ibi includeretur vt videtur. quia in creaturis incluſo accidēte non excluditur ſubiectus. ⁊ ita inclusa relatione in persona diuina non excludi tur illud quod refertur ea. ſicut ſi diceretur q̄ ſola pa ternitas eſt non ꝓpter hoc excluderetur pater. q̄a paternitas eſſet pater. ¶ Ad vltimū. dico q̄ modi ſci ſtentię alius eſt ꝓprie pertinet ad originē. ſed ex hoc non ſequitur q̄ originatum non ſit aliquid ſubſiſtens ad ſe diſtinctum aliqua realitate personali absoluta alia ab originante. ¶ Ad Anſel. ſimiliter dico q̄ om nia ſunt vnum ⁊ eadem. vbi non obuiat relatiōis op poſitio vel formaliter ſicut relatiuum obuiat alicui relatiuo. vel sicut natum referri relatione oppoſita ⁊ ſic non ꝓpter hoc ſi eēnt absolute diſtinguentur q̄ in eis sunt relationes pinicipiantes.

Ad rationes pro secunda

opinio. respondetur. ¶ Ad primam potest dici: q̄ ſi realitas absoluta aliqua conſtituat personas non ta men facit compoſitionem. cum eſſentia diuina. ſi aūt nec relatio conſtituens faceret: quod confirmat per locum a maiori. quia realitas ꝓprie ſubſiſtęrie in creatura non facit compoſitionem cum fundamē to in creatura. ꝛlo aūt in creaturi facit cōpōē cā fun damenta vt alias declarabit. ſi hęc tria potest non

facere cõpõnẽ cũ ẽntia multo magis nec realitas ſup
poſiti faciet cõpõnẽ cũ realitate nã. ℭ Et cõ ſtirma
tur rõ q; abſolutũ aut manet oio aut trãſit oio. ideo
ſicut dictũ ẽ declarãdo ſcõs rõnem q; rõ manet ex
boc q; eius rõ nõ eſt formalis ratio ẽntie trãſit quia
ſm pfectã idẽtitatẽ eſſentia. ita dicipõt q; realitas
abſoluta ſi cõtinuat plonã trãſit qdẽ. ꝑpter perfectas
idẽptitatẽ ad ẽntiam. manet rõ q; non eſt formaliter
realitas ẽntie. Et cõfirmat illa ratio. q; ꝓfectiones
attributales videntur ẽ abſolute nõ ꝓtinẽ ſicut
dictũ eſt ſupra di. 8. q. de attributis. ẽntẽ manẽt et
trãſeunt ita q; nõ faciũt cõpoſitionẽ nec ſunt idẽ formaliter ipſi ẽntie. ſi aliqua illarum ſit rõnẽ forma
lem hẽrẽt diſtinguere realiter ab altera illa diſtinctio
nẽt ꝑ eam formaliter nõ ꝑ ẽntiam. ẽntia nõ ẽt cõpoſitio. ℭ Ad ſeciũdũ articuli dico. q; pondus plonal
relatiuas opz ponere eas vere ſubſiſtẽtes in eis ẽt
eandẽ nãm indiuiſam. hoc nõ pot poni ꝑpter aliquã
impſectionẽ perſonaz in ſubſiſtẽdo. q; ꝓnunciatiue
ſubſiſtẽtes ſicut ſi ẽnt abſolute. ergo oportet q; ꝓna
tur. ꝑpter infinitatẽ ẽntie que eſt in ſubſiſtẽtibus. ſi
ea dẽ ẽt infinitas ẽntie ſi plone ẽnt abſolute. ſi non
ops tic nãm diuidi ſicut nunc ſi. ꝑpteras cõſtitutiua
ſit. ꝑprietas relatiua. ꝑdẽ igit iſta ꝓpoſitio. cõmunis ſuppoſitis abſolutis diſtinguitur in eis. hec q dẽ
vera eſt in creaturis. ſed in ꝑſonis ꝓpetit concluſionem ꝓncipale. ℭ Ad tertiũ inſtãs dicit q; patri conſtituto in eẽ plonali quaſi adnctitia eſt ꝑprietas ſpiratiua ſua ꝑm aliquos. ẽntiã dẽ q; quaſi accidatalis ſm
eos. nec etiam relatio rationis. ꝗre igit nõ poſſet intelligi in ꝓpoſito perſona cõſtituta ꝑ ẽntiam cõmunẽ
ſuppoſitis abſolutis diſtinguitur in eis. hec q dẽ
vera eſt in creaturis. ſed in ꝑſonis ꝓpetit concluſionem ꝓncipale. ℭ Ad tertiũ inſtãs dicit q; patri conſtituto in eẽ plonali quaſi adnctitia eſt ꝑprietas ſpiratiua ſua ꝑm aliquos. ẽntiã dẽ q; quaſi accidatalis ſm
eos. nec etiam relatio rationis. ꝗre igit nõ poſſet in
telligi in ꝓpoſito perſona cõſtituta ꝑ ẽntiam cõmunẽ
ſuppoſitis abſolutis diſtinguitur in eis. hec q dẽ
vera eſt in creaturis. ſed in ꝑſonis ꝓpetit concluſionem ꝓncipale. ℭ Ad tertiũ inſtãs dicit q; patri conſtituto in eẽ plonali quaſi adnctitia eſt ꝑprietas ſpiratiua ſua ꝑm aliquos. ẽntiã dẽ q; quaſi accidatalis ſm
eos. nec etiam relatio rationis. ꝗre igit nõ poſſet in
telligi in ꝓpoſito perſona cõſtituta ꝑ ẽntiam cõmunẽ
ſuppoſitis abſolutis diſtinguitur in eis. hec q dẽ
vera eſt in creaturis. ſed in ꝑſonis ꝓpetit concluſionem ꝓncipale. ℭ Ad tertiũ inſtãs dicit q; patri conſtituto in eẽ plonali quaſi adnctitia eſt ꝑprietas ſpiratiua ſua ꝑm aliquos. ẽntiã dẽ q; quaſi accidatalis ſm
eos. nec etiam relatio rationis. ꝗre igit nõ poſſet in
telligi in ꝓpoſito perſona cõſtituta ꝑ ẽntiam cõmunẽ
ſuppoſitis abſolutis diſtinguitur in eis. hec q dẽ
vera eſt in creaturis. ſed in ꝑſonis ꝓpetit concluſionem ꝓncipale.

bit eẽ. q; per illud q̃ iam ꝓintelligit dar eẽ. ℞ igit in
diuinis nõ ſit. ꝑpteras ꝑonalis tin neceſſario. ſi alt
qua ꝑpteras vel entitas poſitiua. tñ q; na diuina ẽ
de ſe hec ꝑ ſe enis ipſa hẽbit tota rone dar eẽ ſicut ẽ
in creaturis. ℞ ſna enis det totalr eẽ nõ. ꝑpter hoc q̃.
ꝑpteras aduenies eſt tñ ne ꝑmo eẽ aduenies. ꝑpteras poſitiua nihil tolleret ab hac nã exiſte. ita igitur
nec in diuinis tollet ab hac nã que eſt de ſe enis gn
habitotalr eẽ plone ℞ in ꝑſona intelligat ꝑprietas ꝑſonalis poſitiua. ℭ Ad arm igit cum ꝑbat q; ſit actual
cum nõ ſit ibi potẽtia tñ virtualis ℞ actualr. dico q;
ibi fallacia equocationis. vno mõ ẽntia ẽntẽ actẽ diffe
rẽtia oppoſita potẽtie. r. hoc nõ diuidit eẽ ens. Alio
mõ actẽ ꝓ potẽtia ꝑſtituit aliqd totũ. ſicut logtur ꝑbz
de potẽtia. 8. metha. de potẽtia z actu q̃ nõ eſt verũ
de potẽtia oppoſita actui: q; illa nõ manẽt eus actu.
illa igit ꝑprietas nõ ſit eẽ virtualr in ẽntia diuina
ſicut ẽ aſſm q; tñ ẽ in potẽtia ad actũ. ꝛ ꝓpoſitio ꝓprietas ẽ actu ibi. put actẽ opponit ſali potẽtie. ℞ nõ
ſegtur ẽ actus bans eẽ. ad hoc ẽnim regrẽt eẽ ꝑ
ſet actẽ formalis. hoc enim mõ materia dar et eẽ. qa
ẽ in cõpoſito in actu nõ in potẽtia añ actũ. ℭ Secũda
rõ videẽ deficere. tum q; illud nõ bs ſe ad ẽntiã vt
ſpecto ad perfectibile vt diuiſe declarauit eẽ dep
prietate relatiua ꝑone ei. ſ. ihẽ ꝑmi. vbi dicit ẽ g̃
ſona nõ cõponit ex ẽntia z ꝓprietate ſicut ex ꝑfectibili z actuali. imo ẽntia bs magis rõnes actẽ. ꝑ igit
iſta. ꝑprietas itelligat ꝗſ poſteriꝰ. aliquo mõ ẽntia
nõ ẽt ꝑfectio eiꝰ. ibi eni eſt idẽ ꝛdo originil ꝛperſe
ctionis: r ideo ꝑus oꝛigine ꝛ ꝑus ꝓfectione ſicut ſuit
tunc declarauit diffuſe. ℭ Ideo dato q; aliquo modo
ſe hẽret ad ẽntiã vt informãs ipam nõ ẽt ꝑfectõ
ſimplr. q; ſm Anſr. rõ ꝑfectionis ſimplr ẽ q; ſit quolibet melꝰ ipſum q̃ nõ ipm. q̃ ẽ impoſſibile ve ꝓprietate hypoſtatica: q; illa dr one ſui repugnat ꝺdi
etorie cuilibet alti ab illo cuius eſt. r ita nõ põt in quo
libet alio eẽ melꝰ ipm q̃ nõ ipſum. q; cuilibet alij re
pugnat. ſic igit ad rõnẽ ꝑs q̃ falſũ aſſumit ſi acciꝑat
q; ſtud abſoluũ perficiat ẽntiã. nec ꝓbatio ḟt. vꝫ
let per boc q; aliquo modo ſegtur z non ꝓcedit. qa
in diuinis ſicut poteſt poni ꝓcceſſio actus r forma ſ
ꝑmum. ℭ Secũdo dato q; hẽberetur boc q; unſor
mat: non ſequitur q; ſit perfectio ſimpliciter nec illa
que inſeruntur: ꝑpter boc tñ non ſunt perfecta. vn
de non ſequitur q; ẽntia diuina non ſit ſimpliciter g
fecta in ſe. ℭ Preterea ſi tratio melius concluderet contrarium de relatione: quia probabilius vide
tur g relatio poſſit eſſe perfectio ẽ ꝓprietas hypoſtatica ſit perfectio quia nulli ꝓprietati hypoſtatice conuenit eſſe perfectionem nec in creaturis: nec
in alijs. aliqui tamen relationi ſm ꝑpriam rationes
conuenit eſſe perfectionem. aliqua enim ẽ perfectio
altera. vt patet de equalitate reſpectu inequalitatis
quia ſm Auguſ. de quãtitate anime. c. ꝑmo. Inequalitati equalitate iure ꝓponis. nec quiſq; omnino ẽ vt
opinor: bumano ſenſu ꝓeditus cui nõ ſit videt. hoc
autem nõ eſt tñ a fundamẽto. ꝑ tñ ineqalitas
fundat in fundamẽtis perfectioribus ℌ equalitas
patet etiam q; ſi eẽ tria ẽt fundamẽta. Auguſ. facet peritionem ꝓncipij. intẽdit enim concludere ecclẽſiam puta circuli ad figuras rectilineas. ex hoc
facit ex equalitate z inequalitate: q; ſi illa excellẽtia
non eſſet niſi ex fundamẽtis r ex illa excellẽtia fũda
toum concluderet circulum facere. ℭ Si dicatur
q; dictum Auguſ. verum eſt ratione fundamẽtoꝝ
primoum non tamen ratione ꝓportionum ſumẽta
mentum equalitatis eſt paritas. ℭ Hoc falſum eſt
et nihil ad. b. quero autem aut par dicit aliquid a ſe.
r tũc ꝑt intelligi aliqd eẽ par abiq; ℌ ſit aliquid par
r ſilr tũc vꝫ ꝑfectionẽ hẽbit gitas ℌ reſpectu ꝑitatis

in triangulo. vel enim partuas diceret ẽtitatẽ. t ille vel eadẽ ei illa que cõtet ponit fundamẽti eẽitatẽ. t fini nõ erit distinctio aliq alia ẽ rõnis inter fundamẽtum primũ t remota vel alia. t tũc in ifo equali dicet ẽ duas quãtitates vel fingas aliquẽ modum alũ quo partitas possit ẽ absolutũ ẽfectius impartate. t aliud a quãtitate. Si aũt dicãt rõnẽ ficut videtur manifestũ. ergo relatio fundabit ẽ se in relatiõe. imo vide ẽ dicere eandẽ rõnẽ ẽ eẽitate. ẽtã enim est par quanto. t ẽ le mãtio illud. Similis magnitudinis ridet ẽ logtur tñ de qdditatib⁹ nõ de ppietatibus hypostaticis. qõ ꝑbat. imo ꝑ exẽpla eius de ꝑia. t virtate ex vna parte. auro. ꝑ plũbo. ex alia pte. Secundo ꝑ rõnẽ. q. solũ illud est ẽfectio simplr qõ potest ẽ in aliquo formaliter infinitũ. solũ illud erit in aliquo melius nõ ipm. ꝙ ipsum qõ ẽ ẽ est finitũ vel nõ finitũ hoc ꝙuenit rõni qdditati. t ẽ finitũ. t infinitũ non ait ppietati hypostatice. q. ppietas pſonalis diuina qualitatiqs sit nec ẽ est infinita formaliter nec finita. Sitr. ppietas hypostatica repugnat cuilibet pterẽ. t vni illi cuius ẽt. ergo nõ pot ẽ cuilibet melior ipsa. nõ ipsa. ẽ nec alicui alteri. excludit aũt ẽint. ab vnitatitate. qdditatiõnẽ. t. tunc ois qdditas absoluta vel ẽt ẽfectio simplr vel limitata. sed nõ segtur ex hoc. ꝓpositũ de. ppietate hypostatica absoluta. Tertia rõ. bs maioẽ falsã in oibus ordinatis ẽntialr ex formalis. gfa mãe qñqs sit vera. t sit in oibus nõ eque limitatis. in nullo enim ordine ẽntialr. ordine ꝓcis. ꝓ posteriores ops ipsa cum multiplicari. sed ꝑ hãc. multiplicatio posteriorũ fine multiplicatione ꝓcis. sed nõ ecõuerso. sitr quan docũs aliqua duo cõparanr ad aliqđ tertiũ qđ ẽt illi mitatum eo modo quo illa duo non sunt illimitata. nõ ops cõdiuidi in eis. Trẽplũ. aia intellectiua cõparat ad ꝓtes. q. quodãmodo ẽt illimitata eo mõ quo ptes sunt nõ illimitate. t ideo nõ ops alam distingui in distinctis partibus. illa igit maioẽ et falsa ẽpliciter ad ꝓpositũ. ꝓmo. q. ẽntia eo modo quo ẽt ibi posteriorũ tas in ꝑsona ꝓ. ẽt aliquo mõ ipsis. ppietatib⁹ nõ ecõuerso ẽm eos. igit nõ ops ẽntiam distigui ad distinctionẽ illarũ ppietatũ. t secũdo. q. essẽtia ẽt formaliter infinita. ille aũt. ppietates nõ sunt formaliter infinite. t nõ ops infinitũ formaliter distingui ad distinctionẽ eorum que nõ sunt formaliter infinita.

Sẽ tertiam maioẽ accipẽt generaliter de quibuscũqs ablatiuis circũstãtibus idẽ habet instãtiam manifestam de alia. t potẽtijs que potẽtie multiplicant nõ multiplicata alia. Sed si ꝑ hoc aliquãt ꝑficiãda maioẽs. de his que sunt ẽ ad ẽ ꝑficiẽs ficut accipiẽdo ipsa. confirmatio maioris. nec tũc ꝓ ẽt via vniuersaliter. relationibus. patebit ẽnim. ꝑ. 8. tertij libri. plura ẽt am ẽ ad ẽ speciei in absolutis. ẽ ad ẽ absoluto nõ est ꝓradictio si aliqđ illoꝝ nõ sit act⁹ alteri⁹ adequatus ẽ in quo ẽt. Cum aũt maioẽ declarat ꝑ relationẽ sit fallacia ꝑntis. q. accipiẽdo aliqua singularia nõ sibi ꝓposita. puta in ꝑsonis distinctio ꝓcis constituit distinctionẽ posteriorũ. vel in ꝑsonis ẽt cõmunis limitatio vtrobiq. nõ illimitatio in vno respectu alterius. ex his enim põt ꝓpositũ inferri vniuersaliter. q. falsa ẽt vbi deficiũt ꝑdicte oditiones sicut in ꝓposito. Ad illud vltimũ addutũ ad ꝑfirmationẽ maioris ꝓ idẽ. q. in eodẽ simplr. ꝑfecto non ꝓt ẽ plura eiusdẽ rõnis. posset dici. q. ẽ simplr ꝑfectũ idẽ numero ẽt sodicabile plurib⁹ suppositis eiusdem rõnis ita. q. nõ repugnat sibi ex hoc. q. ẽt ꝑfectio simplr. ꝑ quẽt sibi. q. ipm ẽt in pluribus suppositis eiusdẽ rõnis. ita ex ꝑfectione ei⁹ sibi põt cõperire. q. plura eiusdẽ rõnis pnt ẽ in eo sicut supposita in nã. t ꝓ ita sunt in eo plures. ꝓpietates hypostatice eiusdẽ rõnis. h nõ põt ita ẽ de aliis de qb⁹ ẽxplificaẽ. puta

de ꝑte. t ibo eo. q. ꝑfectio diuina regrit. q. sibet. pduct̃o de at̃ termino adẽqt̃. nõ aũt in regrit. q. aliq. ꝓpietas hypostatica sit adẽqta illi nãe in cõstituendo suppositũ. Per illud posset dici ad illã ꝓmã cõfirmationẽ maioris applicado eam ad. ꝓpositũ. q. ẽ ibi fallacia equocationis. maioẽ enim si ẽt vera deberet ẽt intelligi de ẽntia. sicut act⁹ ẽt in eo. q. nõ informat. sed minoẽ nõ ẽt vera. ꝓpietas aũt nõ ẽt in ẽntia: vt informãs eam sed vt cõstituẽs suppositum in ea. Posset ẽt ad. vltãz cõfirmationẽ dici. q. ẽ ꝓpietates nõ sunt eiusdẽ rõnis formaliter sicut in creaturis ꝓpietates indiuiduales sunt ꝑmo diuerse. nõ eiusdẽ rõnis. s. si ex hoc inferat. q. fiat alterius ꝑsi. fiue. q. vtrasq; earũ h. rõnẽ alterius ꝑsi. t. per hoc ops ipsa ꝑ aliud determinari ad incõcabilitatẽ nõ segtur. si nec in ꝓpietatib⁹ indiuidualib⁹ in creaturis is non fit eiusdẽ rõnis in aliquo. nõ ẽ ẽ ẽntias qdditatiua. q. eois sed quelibet est de se hec. Quarta rõ. ẽ ꝓcedit ex falsa imaginatione. q. iste ꝓpietates exprimũt ab. ẽntia quasi ꝑ originẽ. q. nõ fuit dictũ. s. sicut alig. ꝓcedit. q. rones pullulãt in ẽntia. si nõ hoc ꝓprie dicat. q. ꝑ posset. s. eos. ꝓcedi. q. iste ꝓpietates absolutes. si sint pullulãt in ẽntia. s. is. ẽ hoc. si. t. eos. supposito. q. illo. ex quo pullulãt. q. ẽntia. ẽ in ob⁹ ꝓpositis. nõ ti aliqua est eadẽ ẽntia. q. illa. q. h. ꝓ veram originẽ nec ꝓpriam. q. originatio ꝓsone. h. ti. q. a ꝓsona bitte. ad. h. s. eos. iste non originẽt. ꝑ aliquo. nõ pullulãt. in ẽntia. sicut alij. hic dicere. q. dicãt. suppositũ. ẽntiam. q. relationẽ. q. fiũt. pullulãt. a. ꝓte. q. originẽt. t. ti. fit. q. quo. nõ pullulat. in. ẽntia. fiue. ab aliquo. ẽntia. vel. q. nina. Quinta rõ. vt. deficere. q. ẽ. ficiẽs. videt. sibi nere originẽ. ponẽdo. ẽ. tremata. rõ. ẽ relatiua formaliter. ꝓponẽdo. ea. ẽ. se absoluta. nã. si. tñ. sint relatiua nibil aliud. ẽt. ꝓsonã originare. ꝓsonã. ꝑ. cozẽ⁹. habẽ cozẽ⁹. s. re⁹. positũ. fine. q. actiõe alia. vl. bẽ. cozẽ⁹. si aũt ponant absoluta. nõ. videt. ẽ. ara. difficultas. quõ. vnum. suppositũ. signat. ab. alio. cum. in. creaturis. ꝑs. eos. sint. supposita absoluta. t. tñ. non. negat. originatio. vnius. ab. alio. cum. arguit. tũc. ꝓ. absolutũ. ꝓcedit. relationẽ. t. ita originationẽ. Eodẽ. dictũ. fuit. ꝙ originatio. pertinet. ad. genus. causę. efficientis. nõ. ad. formalis. sicut. in. creaturis. terminus. nõ. habet. esse. originatione. formaliter. sed. quasi. effectiue. nec. ex. hoc. ꝙ. non. est. formaliter. illo. sequitur. ꝙ. ꝓcedat. illud. ita. ꝓ. dicit. in. ꝓposito. nec. videt. maior. difficultas. de. ꝓprietate. absoluti. et. respectiui. in. creaturis. ꝙ. h.

Tenendo opinionem secundam que est magis cõis ꝓ rideri ad rones ꝑ eam.

Ad ꝑma ꝓcedit. ꝙ relatio nõ refert. sed aliqđ. qõ. est. vn relatio referẽ. t. one. nõ. qđ. ẽntia. refertur. sed ꝓpositũ. q. suppositũ nõ ẽ tñ rio. sed tñ ẽ relativum nõ ab⁹. t ita ꝓcedit tota deductio. vsq; ad vltimã ꝓtia que negatur. s. ad ei⁹ ꝓbationẽ. qñ accipitur. q. ei. ꝓpositio. ops plus intelligere partes. vnionẽ ꝑ. tiũ. Tenẽtes. q. relatio est in ẽntia quasi actus in subiecto. ops. q. dicãt. q. in ipsa ꝑsona que est quasi totaliõ. ops. ꝓintelligere. informatiõnẽ quasi partis. a quasi ꝑte ꝑ denominationẽ. anteq. intelligat. totum. sed. ꝑ. pintelligatur. quasi. talis. informatio nõ tũ intelligitur quasi ꝑ modũ totius denominatis.

Sed melius videtur. ꝙ. ẽ. dicũ. q. relatio nõ ẽ quasi forma vel actus respectu ẽntie sicut. s. ẽ. s. fed magis videtur ẽntia esse quasi forma. t. actus qua relatiõ subsistẽs ẽ deus. t. hoc videtur ꝑbari. ex hoc. q. quãdocũqs fundamẽtum ẽ. ẽ. ꝓtitale. ad. relationẽ ꝑ. se. naliter. informatur. fundamẽtum. rone. ẽ. suppositi. ꝓcedit. ẽ. tibi. relatiõ. ẽ. aliqđ. formaliter. ꝓ. fundamẽto. fiue. ꝑ. se. ꝑ. fundamẽti. ꝓcedit. tertio. ẽ. silẽ. albedie. vl. ẽ. albedinẽ. menti. ẽ. ita. ẽ. ẽ. dãm. in

ppositio. nec q̃ pñitas ꝓpus inſit ẽntie q̃ ꝓti, nec q̃ pater deitate ſiue ꝑm deitate ſit formaliter pi. q; hoc videt Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 9. vel. 5 4. negare dicendo quo circa vt ſuba pius ip̃e p; eſt nõ quo pater eſt ſed quo. ꝑm ipſum alio eſt oe⁹ alio pi, ſed ẽ de deitate formaliꝫ. nõ eſt pi nec pñitas formaliꝫ alio ẽ. ¶ Ideo alr dic nõ pñtes nec ẽ vno ẽ ſi ſome alteri q̃ ſpecies perigant toti ẽ vnio ꝓtiũ ẽ q̃ſi ſpecies q̃ſi vnio q̃ pñtes perigant ſi toti. tñ vbi nõ ẽ pñalitas nec q̃ſi ẽ ꝑfecta idẽritas eo⁹ q̃ alꝫ ẽ ent pres niſi alterũ illoꝝ ẽt infinitũ nõ ops p; ẽntelligi toti vnionẽ taliũ ẽ ꝑfecta idẽritate vn⁹ ad alterũ, ẽ ita videt in poſito: q̃ pti q̃ dicit ꝑmo referri ꝑ intelligit aliqua nõ ẽ ꝑfecta idẽritas rſionis ad ẽntiã ſed nõ vnio q̃ſi ſome alteri q̃ſi mãe vel ſi poẽtiali. nec tñ talis perfecta idẽritas ẽrõ ꝓpter qđ ẽntia formaliꝫ denoiet a rione. ¶ Tũ ꝑrmaturr̃ ꝓ hoc q̃ nihil eſt quãtũ ꝑmo ꝑ ſe niſi aliqđ ſit quãtũ per ſe nõ ꝑmo ſed denoiatiue. dicit q̃ ſi quãtitas poſſet ẽ eadẽ alicui q̃ alꝫ eẽt ſuſceptiuum eius ẽ ita eadẽ q̃ nõ informaret illud. bñ poſſet ẽ aliqđ quãtũ ꝑmo ẽ tñ nihil quãtũ ꝑ̃ informatõẽs nec hoc videt mirabile. q; ꝑmũ videt poſſe ſeparari ab eo qđ eſt per ſe ẽ nõ ꝑmũ. igiꝫ pot aliqđ poni ꝑmo relatiue ſi nihil ſit relatũ nõ ꝑmo ſed p ſe quali ſitz matiã rione. ¶ Ad illud qđ arguit iuxta hoc negatur illa ꝓpõ. qđ refert ꝑ ſe aliqđ ad ſe ad ꝑmã ꝓbationem accipit ab aſſẽ. ¶ Sed eo⁹ qđ aliqđ refert aliqđ excepto relatiuo, hoc eſt includit aliqđ ab⁹ qđ eſt fundamẽtũ rionis. ẽ ideo ſi pñdit eſt ad ſe nec includit aliqđ abſolutũ nõ erit ꝑ ad altõ. ſi nõ intelligit Aug⁹. q; ẽ relatiuũ eſt formaliꝫ ad ſe aliquã ſit ad alterũ ꝑ relationẽ. ¶ Ad ſecũdam ꝓbationẽ negaꝫ ꝓpõ qua nitit ꝓbare. q; illud qđ refert ꝑ ſe ſuũ rione. ſiue q̃ idẽ eſt q; q; ſi relatiuo ſuppoſitũ qđ refert. hoc eni ꝓpõ falſa eſt in rõne cõiunctẽ ſup poſita. ẽ vera eſt in aliis. Cum ꝓbat ꝑ diuiſionem dico q; ſi debeat dari aliqđ iſtoꝝ triũ mẽbroꝝ diuiſionis magis dareẽ q; relatio eſt ꝓ: ſicut ſoma ẽ. ꝓ: entẽ ꝓ forma. nec ſegitur ſuppoſitũ eſt quaſi poſterius rione. igiꝫ ipm eſt rio. ſed ſegitur. igiꝫ eſt rio vel relatiũ cõſtituẽs per relationẽ. ẽ ſic ſcõs eſt ẽtium. ¶ Ad ſcõm dico q; ſicut dl̃ bet ſoma ſeipſa. eſt talis forma nec eſt aliaꝝ intrinſeca q̃re ẽ talis forma. ita ẽt rio aliꝫ ſeipſa eſt ſomaliꝫ realis. ẽ aliqua ſeipſa ſolmaliter eſt tñ ſcõrõnis. tñ but⁹ vel illꝫ aliqn̄ ſit cae extrinſece effectiue vel mãles. aliqn̄ ẽt aliꝫ cauſara: vel aliqua ſigna poſtercioꝝ ſint ex q̃bus ꝓpter dicẽtiã demõſtratione. q; rio eſt ẽ talis rio. ẽ idẽtitas rõnis. nec eſt aliꝫ rõ formaliꝫ ꝓpter qđ. ꝑnitas ẽt q; ꝑnitas eſt relatio realis. nec etiã eſt aliaꝝ forma liꝫ ꝓpter qđ. ẽt q; relatio realis eſt nata bẽe cauſas extrinſecas cãntes eam cõiter loquẽdo in creaturis ſegitur ibi q; relatio que nõ bz tales cãs nõ eſt realiſi cat ad deſtructionẽ cãe ſegitur deſtructio cãt. ¶ Sunt liter rõ aliꝫ realis ſi nõ bz talẽ diſtinctionẽ cãrũ ꝑ rem ſuã. ẽ diſtinctionẽ. ẽ tũc ex remotione taꝝ cauſe ſẽ, cãt quoꝝ alterũ cõnidet relationi realiꝫ põt concludi aliquam relationẽ nõ eſſe realẽ. itaq; ſequetur. hec relatio nõ ꝓecigit extrema diſtincta nec facẽa eẽ diſtincta. igiꝫ nõ eſt rio realis. ẽ vnde ꝑmiſſe iunẽ vẽ opꝫ querere media ꝓbãtia. ¶ Sed ꝓtia eſt bona ſi cat ex deſtructione cãe ſegitur deſtructio cãti. ẽ ex remotione cãti ſegitur remotio cãe demõſtratione qa. aut falẽ alterũ eoꝝ opꝫ cõcurrere ad relationẽ realẽ: ita q; vbicũq; vtriq; remouet ſegitur ꝓtia per certiſſeca remotionẽ rionis realis. ¶ Cum dicit vltr⁹. er go iferre rionẽ nõ eẽ realẽ: q; nõ eſt inter extrema realiter diſtincta eſt inferre nõ eſt realis. q; nõ eſt realẽ. dico q; nõ q; nõ ſequaꝫ nõ diſtinguit extrema. igiꝫ nõ eſt relatio realis: quaſi arguẽdo a cã ad cãtum: tñ ſegitur nõ diſtinguit: q nõ eſt realis: ſicut a cauſare ad cãm, ẽ hoc addito iſto q nõ ꝓpter diſtincta. q; tunc ꝑcurrit tibi. ẽ negatio cauſe relationis realis: ẽ negatio ſigni ẽt quãs ꝑcurrẽtis ꝑfecte inferẽt negatõe relationis realis. ſed quãdoq; diſtinctione ꝓcẽdẽte relationes reales quãdoq; non eſt formaliter cauſara per ipſas relationes. ſicut non tñ eſt certũ ex reb⁹ volũtatis ad volitionẽ: ſed etiam voluntatis vt actiua eſt ad ſeipſam vt paſſiua. ẽ vniuerſaliter eſſendẽs ꝑ dependẽs a ꝓncipio actiuo ꝙ paſſiuo neceſſario regrit relationẽ realẽ. ẽ tñ volũtas que eſt fundamẽtum iſtarũ relationũ oppoſitarũ mouẽtis ẽ moti denoiat ab vtraq; earum. dico q; oportet ꝓcedere ad inferẽdum cõcluſionẽ q̃ nec extrema ſunt diſtincta ratione ꝓcẽdẽte relationẽ. nec diſtinctione facta prelationẽ. ſ. diſtinctione pertinẽte ad genus relationis ſicut nec ſegitur dicunt̃ de eodem. ergo non ſunt reales. ſ. non ſunt er natura rei ſine actu intellectus. vnde bñ põt ꝓcedi ſi tñ illa ſint ꝑbata ꝓtia eſt bona. ꝙ oportet vltimo deuenire ad hoc ꝑmiſſo eo qđ eſt de diſtinctione extremor. ſtatim enim ſegitur ſi relatio nõ cõſtituit ex natura rei nõ eſt realis oportet ex oppoſite anis q̃ extrem̃ nec diſtinguunt diſtinctione ꝓcedẽte rionẽ. ¶ Ad tertiũ dici ꝓt q; bene absolutus pt̃ terminare relationẽ. ꝑmo ſemp terminat in rib⁹ mẽſurati. ẽ hoc ꝑncipaliter ſoluit di. 30. q; rio nes creaturarũ terminant ad eas inquãtũ absolutũ eſt. Sed aliter loquẽdo nõ oportet q; ẽt terminum rionis eſſe abſolutũ niſi in relationibus diſſimilibus de ꝙbus arguit ibi. que. ſ. ſunt in genere quales nõ ſunt diuine vel de termino formali. ſ. ratione cuius ꝑmus terminat terminat. nõ aute de ꝑmo ter mino q̃ad modũ enim in relato fundamentum eſt abſolutum. ſed non ſemp illud qđ refertur ſin iſtam opinionem. ita ẽ illud qđ eſt ratio terminãdi relatõnem ſemp abſolutum eſt. ẽ ꝓ exigitura patre termini relationis ſicut fundamentum ex parte relati.

Ad primum ꝛ ſecũdum de

ſecũda via ſimul dico q; ꝑm originare ſiue eſt ꝓcẽdere ab alterũ ꝓ ꝓcedentiam. nõ quocũq; ſi taliter originato ꝓcedatur. q; ratio eſt ꝓ: ẽ ſic ſcõs eſt ẽtium. ¶ Ad ſecũdum dico q; ſicut dl̃ bet ſoma ſeipſa. eſt talis forma nec eſt aliaꝝ rõ intrinſeca q̃re ẽ talis forma. ita ẽt rio aliꝫ ſeipſa eſt ſomaliꝫ realis. ẽ aliqua ſeipſa ſolmaliter eſt tñ ſcõrõnis. tñ but⁹ vel illꝫ aliqn̄ ſit cae extrinſece effectiue vel mãles. aliqn̄ ẽt aliꝫ cauſara: vel aliqua ſigna poſtercioꝝ ſint ex q̃bus ꝓpter dicẽtiã demõſtratione. q; rio eſt ẽ talis rio. ẽ idẽtitas rõnis. nec eſt aliꝫ rõ formaliꝫ ꝓpter qđ. ꝑnitas ẽt q; ꝑnitas eſt relatio realis. nec etiã eſt aliaꝝ forma liꝫ ꝓpter qđ. ẽt q; relatio realis eſt nata bẽe cauſas extrinſecas cãntes eam cõiter loquẽdo in creaturis ſegitur ibi q; relatio que nõ bz tales cãs nõ eſt realiſi cat ad deſtructionẽ cãe ſegitur deſtructio cãt. ¶ Sunt liter rõ aliꝫ realis ſi nõ bz talẽ diſtinctionẽ cãrũ ꝑ rem ſuã. ẽ diſtinctionẽ. ẽ tũc ex remotione taꝝ cauſe ſẽ, cãt quoꝝ alterũ cõnidet relationi realiꝫ põt concludi aliquam relationẽ nõ eſſe realẽ. itaq; ſequetur. hec relatio nõ ꝓecigit extrema diſtincta nec facẽa eẽ diſtincta. igiꝫ nõ eſt rio realis. ẽ vnde ꝑmiſſe iunẽ vẽ opꝫ querere media ꝓbãtia. ¶ Sed ꝓtia eſt bona ſi cat ex deſtructione cãe ſegitur deſtructio cãti. ẽ ex remotione cãti ſegitur remotio cãe demõſtratione. qa. aut falẽ alterũ eoꝝ opꝫ cõcurrere ad relationẽ realẽ: ita q; vbicũq; vtriq; remouet ſegitur ꝓtia per certiſſeca remotionẽ rionis realis. ¶ Cum dicit vltr⁹. ergo iferre rionẽ nõ eẽ realẽ: q; nõ eſt inter extrema realiter diſtincta eſt inferre nõ eſt realis. q; nõ eſt realẽ. dico q; nõ q; nõ ſequaꝫ nõ diſtinguit extrema. igiꝫ nõ eſt relatio realis: quaſi arguẽdo a cã ad cãtum: tñ

sbam in nā divina. salte ꝑ⁹ dicere tenēdo istā viam q rō ista ꝑ⁹ ꝑpietas ꝑpnalis subsistētias in natura divina sicut ſi cēt aliq ꝑpietas ꝑpnalis absoluta. 7 ita cꝫ ꝑducto erit ꝑducto subsistēs in nā ſbe. 7 ꝫ generatio. q; generatio ē mātio ex formali termino q est nā cōicata. ꝑducto. nō autez ex individuali ſue incōicabili ꝑpietate ꝑducti. ſicut vīr ols mot⁹ reci pit ſpēm a formali termino mot⁹.

Ad aliud de tertia via dico

q⁹ pnitas est de ſe formaliř incōicabilis. nō tñ iſte cō cept⁹ q⁹ ſm dicta alia ꝑ⁹ abſtrahi a pnitate divina 7 creata. Sed istā realitas que est in divinis que nō ē formaliř entia ipſaeſt formaliř incōicabilis. 7 nō ſīt per determinationē extrinſecā puta q; divina. rō eni incōicabilitatis eius eſt ista: q; ſicut cēntia eſt actus vltim⁹. ſō nō pōt per aliquid determinari reſpectu cuiꝰſit ipſa ſīt pertiale. ita q⁹ eſt in ea eſt vltimū in vltima actualitate ſibi possibili. ita q⁹ in illo inſtā ti nāe in quo ſapia pullulat in cēntia divina ipſa pullulat ſm vltimā determinationē quā pōt habē. vnde ſi ita realitas que eſt ſapia formaliř eſt nō determinabilis. ꝰ ſīt q⁹ eſt pōt eſſe incōicabile in ꝑmo inſtanti nāe in quo pullulat in nā pullulat vt incōicabile. et nō pus cōicabile: q; tūc eſt determinabile per aliꝙ q⁹ fieret incōicabile. Et ſi dicas q⁹ tūc ꝑ aternitas nō eſt incōicabilis niſi q; eſt in cēntia divina. dec enim realitas nō habet vt eſſe ſit vltimate determinata niſi q⁹ eſt in cēntia divina. Dico q⁹ ſīt originaliř vel ſīdamētaliř q⁹ eſt intrinſeca in divinis eſt ab cēntia q⁹ ſm Darū. li. 1. c. 9. cēntia ē pelag⁹ odiam infinite ſbe: ſed nī illa alia bīt formaliř rōnes ſuas et ſeipſis ſunt ꝑmo talia formaliř. ita q⁹ ſapia ls ab eſſen tia quaſi fundamentaliř 7 originaliř bēat q⁹ ſit ꝑfectio ſimpliř. Et ſi formaliř ꝑfectio ſimpliř 7 in ſe formaliter infinita. ita q⁹ in eodē inſtanti nāe in quo ſapia ſit actus eſt in cēntia ſi circūſcribat ꝑ impoſſibile ipſa cēntia 7 remaneat intellectus ſapie erit intellect⁹ perfe ctionis ſimpliř infinite. ꝛta in illo inſtanti nature i quo intelligit paternitas in cēntia ipſa ſeipſa eſt incōicabilis formaliř circūſcripta rāc per impoſſibile ipſa eſſentia. nec eſt hic ꝓdictio q; aliqd quaſi originaliter vel caliter bēat ab aliquo boc q⁹ ſibi cōuenit forma liter ſicut calidū formaliř ꝓrmat frigido. ls calīe ſit ab igne cui ignis nō ꝛiat formaliř. ita eſt in aliis: q; alia entitas qua cōſtituit aliqd in eē ſpecifico ex ſe fozmaliter eſt indiuiſibilis in plures ſpēs etiā dato ꝑ impoſſibile q⁹ eēt incārata. modo ſita in diuiſiones habeat caliter vt eſt caliter. Et ſi obijcias. gre aliqua entitas originaliř in cēntia cōicabilis: aliq incōicabi lis. Rndeo q⁹ buꝰ nō rō formalis alia niſi q; hec entitas eſt hec. q; illa entitas eſt illa. 7 dec entitas ga hec eſt cōicabilis. ꝛ illa q; illa eſt incōicabilis ita gō ista originari nō poſſet niſi incōicabilis formaliter oꝛiret. nec illa niſi formaliř cōicabilis oꝛiret. Ratio aūt iſti⁹ extrinſeca ſīt ſm damētalis vel originalis ē q; cēntia eſt radicaliř infinita. et qua oriri pōt intrinſece nō ꝑfectiones ſimpliř. cōicabiles. ſed etiam ꝑpietates ꝑpnales incōicabiles. ſūbet ſi quā do originaliř originaꝫ in ſma determinatiōe sibi ꝓpoſibili. Et ꝑ per hoc ꝑpā des alias ꝓbationes q⁹ ondāt ꝑmitate ex ſe nō ē incōicabile. cum enim dicis q⁹ nō ē de ſe hec. falſū ē intelligēdo formaliř de realitate illa q⁹ eſt ꝑnitas. nō de cōcepto ſīt hec ꝑnitas ꝛ illi q; ſicut ꝓpoſitū ē vi. 8. 7 vi. 29. ꝓpāt pōt et cō cept⁹ aligs absq; ordine realitatis intra. quarū vna ſit ꝓtractiua vel determinativa alteriꝰ ꝑnitas tñ b. illa realitas nō eſt de ſe b q; ſīt fundamētaliř. ſ. ab cēntia. 7 ab ipſa cadē cēntia eſt ꝑnitas incōicabilis q; ſ⁹ ſus b q; incōicabilis ꝓpoſita q; ſīt facta incōicabilis q; aliud determinās. ſed ſine ordine ſingularitaꝫ ad incobibilitatē in ista realitate oꝛit realitas ſūme determinata in ꝑmo inſtāti nāe in quo oꝛit. Nec illa ꝓpoſitio eſt vera q⁹ alis ꝙditas eſt cōicabilis. ſed tm q⁹ ditas que eſt ꝑfectio ſimpliř: aut diuiſibilis. ꝑma eni cōmunicat in vnitate nāe. ſecūda cōicat cū illi diuiſione. hec q; ditas nō ē ꝑfectio ſimpliř nec diuiſibi lis. q; eſt in nā ꝑfecta ſimpliř. Nec illa ꝓpō⁹ va. q; relationes oppoſite ſint eque cōicabiles ex ſe. im mo ſpiritio actiua eſt cōicabilis duob⁹. nec vnq; po eſt fieri incōicabilis per aliꝙ⁹ accedēte ſpiritio actiua. autem paſſiua ex ſe formaliř in eodē inſtāti in quo eſt in diuinis eſt incōicabilis. Ad tertiā dicis ad ꝓbationē quā q; quacūq; poſitione facta poſſibili vl⁹m poſſibili ſtāte rōne ſua ipm remanet incōicabile. Concedo ſtāte rōne eius. ꝛ nō poſito aliquo reqrente rōnī ſue. q⁹ ſi ponaꝫ rōnē eius manere. aliquid re pugnare tūc ei oppoſitis in ꝑticulari. ꝓmittas ꝛgīe in diuiis qa divina eſt incōicabilis ita q⁹ q; ſit circūſtāta principij originalis ſine fundamētalis. nō aūt ꝓbatꝛis ſue determinatis eo mō quo ꝓbatꝛ albū cum dici tur bō albus ꝛc. vel albedo humana. Benim albedo ſi intelligīt in eē exiſtēs 7 vt hic eēt indeterminata. 7 ō determinabilis vt ſit bois. 7 ad hoc determinat. ſi dicit albedo humana. nō aūt q⁹ albedo oꝛiat ex natura bois. ꝛ in ille inſtāti ipſa de ſe ſit indeterminata. ita ꝙ oppoſitū in ꝓpoſito: q; ſicut cauſa nō cāret effectu⁹ niſi daret ſibi eē ꝑfectiōs effectui nec ꝑduceret iſtuꝫ effectum niſi ꝑduceret aliquid q⁹ natum eſſet habē ret tale effectum: puta nulla cauſa cauſaret triāgulum formaliter niſi ꝑduceret aliq⁹ quod neceſſario haberet tres ꝛc. ſ. ſi poſſet ꝑducere aliqd quod non neceſſario haberet tres nō ꝑduceret iſtum eſſe ctum ſed alīū. Nec eſt alia ratio hui⁹ niſi quia fozmalis ratio triāguli eſt vt ſit triāgulus. ita dico q⁹ di tas non eſſet ratio fundamētalis alicuius realitatis intrinſece niſi ꝑpia oꝛiret talis vt in ꝑmo inſtāti ꝙo eſt ibi ſit determinata vltima determinatione. ita ſit ꝑducere aliquid determinabile per aliquā realitatē quaſi ſibi adneniētez tam ꝑductiō nō eſſet aliquid intrinſeca in diuinis ſi etiā ꝑduceret aliquid cō municabile non ꝑduceret ꝓpietatē ꝑſonalem: ſi aliquid aliquo modo aliud ab illa. Ad aliud dico q⁹ ſs aligs ꝓceptus cōis poſſit beāri qui dicat in qd de generatione animalis ſ⁹ pirationē diuina. ima fozte q; dicat in quid de paternitate divina ꝛ creata. tamen nulla realitas ꝑ⁹ eſt in diuinis aliquo mō diſſi cta ex parte rei a qua ſumat iſte ꝓcept⁹ dict⁹ in quid que realitas ſit determinabilis per aliam realitatē ſicut ꝓceptus cōmunis eſt determinabilis in intellectu per aliquē ꝓceptū aliū. ꝛ ꝓcētialis reſpectu bu ius ꝛ ratio ſtatis tacta eſt. dico igitur q⁹ paternitas et filiatio non ſunt duo ꝑmo diuerſa quantum ad intellectum quia poſſit intellectus abſtrahere ab eis aliquem conceptus realem cōmunem. ſed ſunt ꝑmo diuerſa quantum ad realitatē 7 realitatem ita q⁹ nul lum vnum gradum realitatis includunt qui ſit qua ſi potentialis. q⁹ determinabilis per ꝓprias differē tias ſpecificas vel quaſi per ꝓprias. ſicut albedo et nigredo includunt realitatem aliquam eiuſdem ra tionis determinabilem per ꝓprias differentias ſpecificas earum. ſiue realitates a quibus ſumuntur earū differētie ſpecifice. ꝛ tūc illa ꝓpō maio⁹ q⁹ ꝑm

distinctiua ſunt ꝓmo diuerſa. tñ dꝫ intelligi de ipſis re
altratib⁹ q ꝑmo ꝓſtituũt qnãti ad nõ ꝓuenientia in alĩ
realitate vna formali q̃ formaliter includãt ambo.

Ad aliud de ſuppoſito ꝙ accẽs dicẽdũ q alio modo
de ꝑ accẽs logitur mera. q aliter logic⁹. metaph⁹. n.
dicit eſſe ens per accẽs q̃ includit in ſe res duorum
generũ ſicut ꝑz. 5. metha. c. de ente. z non. logicus di
cit ꝙ ꝑmo eſſe ꝑ accẽs cuius ſubiectũ includit in ra
tione inherẽtie ꝑdicati. ſ. ꝛ ex duob⁹ talibus ſiat vnus
ꝛcept⁹ quoz neuter eſt ꝑ ſe determinatiuus alteri⁹
us dicit illũ ꝛceptũ eſſe vnũ ꝛceptũ ꝑ accẽs. Exꝑlus
nõ eſt in creaturis de ꝛceptu vno ꝑ accẽs logico ni
ſi cui corrũdet vnũ ꝑ accẽs metaph⁹fice. q. et ſi ſ
ſit ꝑ accẽs rõnale eſt aĩal. tñ iungendo vnũ ꝛceptũ
alteri⁹ vnius eſt ꝑ ſe determinatiuus alteri⁹. ſ. totus
cõceptus nõ eſt vnus ꝑ accẽs ſed tñ aliquis
aggregãs ꝛceptus duoꝝ generũ eſt vnus ꝑ accẽs
ꝛ ei ſẽp conueniẽt vnũ ꝑ accẽs aput metaphy
ſicã. Ad ꝓpoſitũ ꝑ pot ꝓcedi ꝑ accẽs. paternitas
eſt deitas. q. ſubiectũ vt ſubiect⁹ non includit rõnẽ in
herentie ꝑdicati. vt ꝑdicati. q. ſubs nõ eſt formaliter
ꝑdicatũ. iungẽdo eſt cõceptꝰ ſibi cõceptꝰ ꝑdicati. ſic
dicẽdo ꝑ ter⁹ vnus cõceptus nõ ꝑ ſe determinat alte
rum. q. ſm Dama. ꝑpietates determinãt hypoſta
ſes nõ nãm. ſite igit cõcept⁹ nõ eſt in ſe ꝛ ꝑ ſe vnus.
ꝛ ita nõ dicit ꝛceptũ ꝑ ſe ſuppoſiti reſpectu alicuius
q̃ enim nõ eſt in ſe ꝛ ꝑ ſe vnũ reſpectu alicuius ꝑ
ſe ſuppoſitũ. ꝛ ficut nec in reb⁹ ſic nec in cõceptib⁹. fic
igit logice loquẽdo poſſet ꝓcedi ꝑ pater nõ eſt ꝑ ſe ſup
poſitum de⁹. Sed cõtra hoc arguo q. ꝑmo idẽtitas
nõ põt eẽ ꝑ accẽs. ſ. ſicut nec in rebus ſic nec in con
ceptibus. ꝑma aũt idẽtitas in ꝑdicatione videt eẽ ꝑ
me nãe ad ſuũ ſuppoſitũ. igit illa nõ eſt ꝑ accẽs ſed
ꝑ ſe. Rndeo ꝑma idẽtitas ꝑdicationi⁹ eſt cuiuſcũ
q. d ſit vt homo eſt hõ. deus eſt deus. ſed cõparãdo
hic deum ad ſuppoſitũ ꝛ ſrendo ibi idẽtitatẽ dico q
realiter loquẽdo ſm metaphyſicã cum hic nõ ſint ge
nera nec aliq⁹ aliquus generis ex dif. 8. nihil erit hic
ens ꝑ accẽs nec ſegrue eſt ſuppoſitũ ꝑ accẽs
logice. ergo eſt ſuppoſita ꝑ accẽs merũ. q. eſſe ſup
poſitum dicit habitudinẽ aliquius vt ſubiecti ſed ali
quid vr ad ꝑdicati. ꝛ ita ꝑ dici ſuppoſitũ ꝑ accẽs
ꝓpriũ tale ex parte inferẽtis non ſequitur.

Et ſi obiciãt ꝙ hic ꝓcedit eſſe res quaſi duoꝝ gene
rum. ſ. ſubſtãtie ꝛ accitis vel rſonie. Rndeo ꝙ ꝓ
pria rõ rerum quantũ ad genera vel ſpecies genera nõ fa
cit totum eſſe ens ꝑ accẽs: ſed habitudo rei ad rem
puta nõ idẽtitas ſimplr. nunc aũt ꝑ ꝑs. ꝓpria ratio re
lationis que manet ibi nõ includit formaliter rõnem eẽ
ſentie. ſi vnũ in re. verũ ſime eſt idẽ alij ꝓpter quam
identitatẽ nõ eſt habitudo realitatis ad realitatẽ. q̃
lis reꝓritur eoz. que oſtituit ens per accẽs. Dobi
ciat ꝓtra ꝑmã membrũ cum in creaturis poſſit eẽ ꝑ
ſe ſuppoſitũ nãe quare nõ. Poſſet dici ꝙ abſolutus
impfectus eſt eſſe incõcabile vel aliqd cõtrabẽs ꝑ
ſe in aliquo genere poſt eſſe incõcabile ſicut aliqd cõ
municabile. ꝛ ita in quocũq; creato ꝙ pertiner ad ge
nus aliq⁹ pot eẽ aliqd illius generis eõſtituẽs incõca
bile ſicut aliqd cõicabile ſimplr perfectũ nõ põt eẽ in
cõicabile nec⁹ aliqd eiuſdẽ rõnis quale ſm iſtã viam
eſt oẽ abſolutũ in diuinis. ꝛ ideo inibi quaſi eiuſdẽ ge
neris cum eẽntia pot cõſtituere ſuppoſitũ ibi. ſed nõ
aliqd q̃ ſit quaſi alterius generis. Exꝑlum ſi qõbz
de genere ſbe vſus ad vltimũ incluſiue quo conſtitui
tur bec ſubia eſſe ꝓfectio ſimplr. ꝛ per ꝓns cõmunica
bile nõ poſſet bec ſbia vlterius per aliqd cõtrahi in ſe
q. d⁹ eſt hoc nõ eſt vlterius determinabile in ſe ſi ta
men poſſet per aliqd de genere qualitatis vel qualiꝛ
tatis ꝓſtituere in hac ſbia aliquid incõicabile. q. qua
litas vel qualitas nõ eſt ꝓfectio ſimplr. tũc illud con

ſtituտm ex ſubia ꝛ qualitate neceſſario eſſet ſuppoſitus
ꝑ accẽs ſi nulla illarũ realitatũ nõ eẽt ꝓfecta ead⁹ alte
ri. ita ponit⁹ ꝓpoſito. q eẽntia eſt ꝓfectio ſimplr. ꝛqc
quid eſt eiuſdẽ rõnis cum eẽntia. q. d. eſt ad ſe. ꝛ ꝛo
q̃libet tale eſt cõicabile ꝛ de ſe hoc ꝛ vltra illud q̃ d
de ſe hoc nõ põt ꝛrabi vlterius eſſe hoc. ſed ri pot in
eo q̃ eſt hoc ꝓſtitui aliq̃ incõicabile per aliqd q̃ nõ
eſt ꝓfectio ſimplr. ꝛ ideo vltra illud de genere ens in
cõicabile eſſe ens ꝓfectio ſimplr. ꝛ ideo ens illud de genere ens
ſed quaſi alter⁹. Per iſtud pot dici ad alĩa ꝛfirma
tionẽ qua inferr. q. verior eſt idẽtitas ſbe create ad ſu
um ſuppoſitũ q̃ nãe diuine ad ſuũ. hoc nõ ſequit ſi in
telligat ex parte rei. q. ꝛ entitas indiuidualis in cre
aturis per ſe determinat nãm ꝛ faciat per ſe vnũ cus
ea. tñ illud vnũ eſt cõpoſitũ aliqua cõpoſitione ctiam
realĩ. relatiua aĩal. nõ per ſe determinat nãm diuiniã
tẽ ita ſe eſt idẽ ei q. nulla fiat ibi cõpoſitio. ꝛ ideo res
liter ſine mera, loquẽdo multo ẽ verior idẽtitas ſup
poſiti diuini ꝛ in ſe ꝛ ad naturam diuinã q̃ ſuppoſiti
creati in ſe vel ad ſuã nãm. logice tñ loquendo bñ põt
ꝓcedi q ſuba creata formalr dicit de ipo oppoſito. qa
per ſe ꝑmo modo nõ ſic deus de ꝑſe. q. tñ ſi ꝛ aĩas igit
dicatio hec verior ẽ q̃ illa negari pot oĩtia. q. aliqua
ꝑdicatio nõ formalis vel nõ per ſe pot eſſe verior q̃
illa formalis ꝛ per ſe ſi maior. eſt idẽtitas extremo
rum in re in quoz ꝛceptu eſt minus formalis ꝛcluſo
vel inherẽtia. Ad vltimã ꝛfirmationẽ pot concedi
q logice loquẽdo neutrũ q̃ddatatis eſt per ſe ſuppo
ſitum. realiter aũt eſt ſuppoſitũ nãe non relationis q̃
relatio eſt ibi. ꝓpietas incõicabilis non eſt. ſiſr relatio
transit in eẽntis nõ eoꝺuerſo. ꝓpter infinitatẽ eſſentie
Ad quartũ ꝑma ſuba in creaturis aliqd bz ꝓfectio
nis. ſ. vltimã vnitatẽ ideo eſt indiuiſibilis. ꝛ hoc ꝑſe
quit vltimã actualitatẽ. ꝓpter qd cõpetit ibi ꝑ ſe
eſſe. ꝛ no oppoſita bis ꝓuenunt ſubſiſtẽtie quare ꝛ eſt
diuiſibilis. nõ bz eſſe nifi in ꝑma ſubſtãtia. vltas con
ditiones ꝑme ſubſtãtie bz eẽntia diuina ex ſe. ẽ ꝑ
rionem formalr. eſt enĩz de ſe hec ꝛ ex ſe ſubſiſtit. i. p
ſe eſt. vel ſatẽ eſt totalr rõ ſubſiſtẽdi. ideo ſm Aug. 7
de tri. c. 2. ꝛ. 4. pater nõ eo eſt quo eſt pater: ſed quo ẽ
deus vltra hoc ꝑma ſubſtãtia creata: q. limitata non
habet cõmunicabilitatẽ qrẽ nunc⁹ limitanti non
eſt cõmunicabile, hec puritas ꝑme ſubſiſtẽtis non
venit ẽntie diuine. Per hoc patet ad ꝑmum ibi
tactũ: q. concedo q ꝑma ſubſtãtia in diuinis quo ad
hoc q̃ eſt maxime eſſe ſubſiſtãtia ꝛ per ſe ſubſiſtere
non conſtituit formaliter relatione ſed deitate. Si
militer ad ſecũdũ q ꝑma ſubſtãtia nõ includit nõ ſſi
ſtantiam verũ eſt ꝓpter ꝓditiones ꝓfectionis ꝓueni
entes et. ſ. hec ſubſtãtie. ꝛ ideo vltimus ſatuant⁹ ille
ꝓditiones non erunt per non ſubſiſtẽs. ſed in qua na
tura nõ põt eſſe per ſubſtãtiam illa cõditio que eſt im
pfectionis in ꝑma ſubſtãtia creata. ſ. incõmunicabi
litas ſicut ponit⁹ in deo. vbi quodlibet ad ſe ponit⁹ ꝑ
ſimplr perfectũ. ꝛ ita cõicabile, ibi verũ ẽ ꝑma ſub
ſtãtiã q̃tũ ad illã ꝓditionẽ habendã includere non
ſubſtãtiam. Ad tertiũ ibi tacti rõpõdeo q paterni
tas ꝛ ꝑ paternitas: ꝛ ꝑ paternitas incõmunicabilis
quicquid ſit de iſtis in concurſu in re oĩno ſtinti dem.
ita q nulla eſt ibi diſtinctio realis nec formalis. res
enim in illa in ꝑmo inſtanti in quo eſt ſine pullulat in
eſſentia et ibi ſub ratione vltime determinationis
ſibi poſſibilis, alioquin in illo inſtanti eſſet potentialis
ad determinationẽ. q. igit relationi nõ repugnat de
terminatio ad incõmunicabilitatẽ. ideo ipſa non tri
eſt quidditas ꝛ ꝑ hec incõmunicabilis, ꝛ iõ non ꝓtuſ
eſt in ſe bꝰ incõmunicabilis. Sed deitas eſt cõmu
nicabilis ita q repugnat ſibi per aliquid quaſi ſit ge
neris ſm iſtam opinionem eſſe incõmunicabilem.

Nego igitur conſequentiam. in relatione eſt

gd̄itas, ꝙ hec est incōicabilis inquāti est relatio. igi
tur hec pīt inuenīri in eo qō est ad se, qz vltimū re pu
gnat cuilibet ad se in eo fm ista opi. nō relationi. et
ideo statim relatio ꝺ̄ eam. ¶ Ad quartū ibi tactum
dico ꝙ per se est se cōuenit huic cēntie vel deo vñ de.
sed nō posse est quo formaliter aligd p se sit hoc conuenit
nāe create et īmitatiue. ꝑter quā e incōicabilis et
vt qō. vt quo. be qua duplici incōicabilitate dictus
est di. 3. vers. est igit ꝙ ista creata ḃs per se est non p
accīs, z hoc ꝛpter absq; ḃre ꝑfectione. sed ꝙ nō potest
illud per se esse cōicare alicui in quo sit. hoc est limita-
tionis. Nic igit̄ accedo cēntiā determinari ex se ad p
se esse siue vt qō siue vt quo. sed tñ cā hoc est cōicabilis
persone relatiue vt quo ipsa persona relatiua habeat
ꝺ̄em per se esse.

Ad illa de quarta via re/

sponde. ¶ Ad fmū de aug. risum est ibi ꝓ post rep̄so
nē fm argumenti cōtra secūdam opi. ¶ Ad secun
dam ancdotā ex eius rideo. Aug. ibi in scipo a prin
cipio sexti libri. c. 25. inquirit quo modo est dictū vna
cēntia, ꝛa greci tres fuisse, a latinis ait tres ꝑsone, et
in illa litera a que adducit que accipit et. ca. 8. vel. 5i.
ꝙ fuba est ad se, ꝙ nō ꝑpie dicunt tres fuisse: qz iba
sicut cōcedit in diuinis est ad se, z io eadē est cēntia e
fuba z ita ingt nō dicēde sunt tres fuisse vt nō dicant tres
cēntie. Nō igit̄ inēdit ipse ꝙ fuba sit a sicut accipiunt
greci et idē. ꝙ ꝑsona sit ad se. sed ꝙ ipi nō ꝑpie cō-
cedunt tres fuisas sed tñ ꝓpter necessitatē loquēdi vn
de. c. eodē videt ferre modū loquēdi latinoꝝ ꝙ tres
tres ꝑsone, sed z illud ꝑbat ꝓiter nō est ꝓpria ondens
ꝑsonā simplr dici ad se fm cēntiā. finalē ergo cōclusio
nem eius de hac materia accipe. c. 9. fine. 35. volu-
mus inquit vel vnū aliqd vocabuli seruire huic si-
gnificationi qua intelligit trinitas ne oino taceremꝰ
interrogāti quid tres dicendo igit̄ fuit tres ꝑsonas a
latinis fuisse a greci is tres fubas diceret Augustinꝰ
ꝓpter dici z tñ, ꝓpter necessitatē loquēdi, nō igitur er
eius intentione habetur ꝙ aliquid significās subsistēs
incōicabile in diuinis sit in ad se, sed tm ꝙ illa nola que
ab all quibus accōmodata sunt ad exp̄mendū tale icō
municabile sunt fm se nota absolute, ita ꝙ cēntialia,
oporteret enis ꝑmum habere ab ipso ad hoc ꝙ habe
retur ꝓpositō in ista questione ꝓo tertia opi. que pōit
in re hoc subsistens incōicabile esse ad se, z non tātum
posse exp̄mi aliquo nole cēntiali accōmodato ex vsu
vel necessitate loquēdi, z per hoc ad ola que adducū-
tur ꝙ pot. de ang. ¶ Ad tertiū de Ricar. z Boe. dico
ꝙ sicut ab aliquo absoluto e respectiuum loquēdi quid-
ditatiue pōt abstrahi aliqd cōmune gd̄itative. ita et
ab incōicabili tali e tali abstrahit aliqd cōmune quod
nec ei de se incōicabile absolutū nec incōmunicabile
relatiuū tale quid scribit Ricardꝰ, z Boe. boc addito
ꝙ illud sit in nā intellectuali. ita ꝙ sicut descriptio fu-
perioris nō ḋs includere ꝓpriam rōnem actus, z infe-
rioris, ita descriptio persone que sit incōicabilis na-
ture intellectualis nō ḋs includere aliqd ꝓprie ꝓtinens
ad incōicabile absolutū nec ꝓprie ad incōicabile rela
tiuū, sed ḋs, ee indifferēs ad vtrūq;, z ita describit ꝑ
ꝙ persona. Concedo igit̄ ꝙ nec in diffinitione ꝑsone
ne assignata a ricar, nec a boe, ponit aliqd relatiuum
z ita dico ꝙ nec ponit vnde diffinitū expsitmal ee ab
solutū sed est indifferens ad vtrūq;, ita ꝙ dicit in aliq
natura nō inuenit ratio illa in cōi assignata nisi in ab
soluto e in rōne absoluti sicut in creatura, ita in nā di
uina non inuenit nisi in relatiuo.

Ad argumenta principalia

Ad ꝑmū ꝙ quō persone non differūt specie, nec; enī
ꝓductio persone a ꝑsona est equeca vt tactū est de ꝑ

di. 7. ¶ Ad secūdum dicit fm tenētes secūdā opi. ꝙ
rel̄ones eōes nō ꝑmo pullulāt in cēntia: sed ꝑ duas pullu
lant in eas ones oppnas, z ideo ꝑme cōstituit ꝑson
alie: qz quasi adueniūt persone cōstitutis. ¶ Tū non
videtur boc posse stare sed oppositum: qz magnitudo
magis pertinet ad cēntiā vt intelligit abstracta a ꝑ
nis ꝺ̄ actiuo vel passiuo que nō est nisi ꝺ̄positi, ergo re
lationes ꝑtes magnitudinē cuiusmodi est relatioeq
litatis magis ꝑtr intelligi in essentia vt e cēntia vide
tur abstracta a persona ꝑ relationes originis. Consi
militer pōt ar. in propositō e fimilitudine quæ ꝑsequ
tur cēntiam vt habet rōnem forme in qua ꝺ̄posita
assimilant, ergo nō ꝑus pullulant iste ꝑ ille, ꝙ si rela
tiones cōmunes eque ꝑmo vel ꝑus pullulant, et iste
ꝑtr cōstituere vt ꝑbat ratio, ergo cōstituūt. nō est eni
ibi ꝓsibilitas ad aliqd qō non est in actu. nec forma
aliqua ꝑ est ibi cōstituere ꝑsonā nisi actu cōstituat ꝑ
illa forma actu est vt videt, sicut nec forma aliꝰ po-
test actu cōstituere aliqd in ꝑpecie qn ipsa ꝑ fit z nō ba
beat impfectū ee cōstituar aliqd in ꝑpecie. ¶ Ad istud
potest dici ꝙ sicut quelibet essentia creata ls ipa ꝑ fit qd
ditas, z quāta ita ꝙ in certo gradu perfectionis quasi
rata essentialis fit ratanget dis. 31. pus tamen est quid-
ditas ꝺ̄ quātitas vel qualitas, z ideo ꝑus fm individuū
duo ratio identitatis ad aliud individuū ꝺ̄ equalita
tis e filitudinis, ita et ꝑus est ꝓpositio ratio agen-
dī si est forma actiua ꝺ̄ ratio equalitatis vel ſimilitu
dinis. non enim posterius ꝓsequitur ꝑsum indiuidu
um in diuinis ratio actiui ꝺ̄ ratio idētitatis. ¶ In di
uinis ergo cum cōcare sit actio cuius formale ꝓncipi
um est essentia vt quid quodāmodo ꝑus in essentie re
lationes pertinētes ad cōcationem ꝺ̄ alie equalita-
tis vel similitudinis que fundant in ipsa ratiōe qua-
titatis virtualis, qualitatis cēntialis. ¶ Per hoc ad
argumentū dico ꝙ nec actio nec equalitas posset in-
telligi in eade natura ad intra nisi sint ꝓpositoꝝ vt
relationes. ita nec natura vt fundamentū vt ꝑus est eo
rum actio ꝺ̄ equalitas cōsequat ficut ꝑ actio ꝑus eo
sequit fundamētū rōne cuius est ꝓpositoꝝ ꝺ̄ cōsequat
cōsequat. ¶ Contra hec rnsio videt ꝑus onere essen
tiam mere vt est quid este rōnē cōmunicādi in diuis
cuius oppositū determinati est di. 15. ¶ Rndeo ef
sentia vt quid est ratio cōmunicādi cēntiam. nec tñ
hoc sed cum hoc cēntia vt est intellectiua z vt est vo-
luntas est ꝓncipiū ꝓductiui ꝑsone z cōmunicati-
uum essentie sicut dictum est ibi z ꝺ̄sit. z huius ꝑimi
Nunc autem sicut cēntia intelligit ꝑus ratio cōmuni
candi se ꝙ intelligat esse quāta vel qualis: ita etiā in
eeligit esse ratio operādi ꝑus ꝙ sit quāta vel qualis
non enim posterius cōuenit cēntie esse ꝓncipiū opati
uum respectu operationis ꝙsiantali nāe ꝺ̄ sibi cone
niat esse ꝓncipiū actiuū, z ꝑus ꝓductiuū respectu
ꝓductibilium in illa nā fue cōmunicatiuū ipsi natu
re. cēntia aute diuina est ꝓncipiū operationū ꝙsiarum
tali nature inquātū natura est intellect⁹ volitas. qz
intelligere z velle sunt ꝙsie operationes illi⁹ nature.
Ideo ꝑus est cēntia nō tm cēntia: sed cētia intellectiua
volūtas ꝙ si quāta vel qualis. Quis igit̄ ꝓductꝰ
nō conueniat soli cēntie essentia est tanꝙs ꝓncipo ꝓ
ductiuo vel operino, sed etiā intellectui, volūtati tā
quā ꝓncipio ꝓductiuo. tamē cum essentia inquātus
cēntia adhuc stat ꝙ relatio ꝓductiꝰ, z ꝓducti ꝑus
pullulat in cēntia ꝙ relatio equalitatis vel ſilitudinis
¶ Contra ex ista rnsione videtur ſeq ꝙ intellect⁹ z vo
luntas ꝑ on sint attributa, qz attributū quasi ꝓfert in
esse secūdo aliqd quasi ꝓsupposito in esse ꝑmo, ergo ni
hil ꝙ ptinet ad cēntiā ꝑus ꝺ̄ intelligat quāta vel qli-
lis est attributū. Similiter ex hoc videt ꝙ intellect⁹
z volūtas non ḋstinguātur ibi ex natura rei, ꝓsequēs
est cōtradicta di. 15. ꝓntia ꝓbatur. ꝙ illud qō in deo

precedit rationem quātitatis ⁊ qualitatis ẽtiã quãe quid aĩt vt quid nõ distinguitur in deo ex natura rei q: tunc nõ esset quid ens simpliciter. ¶ Ad ista. ad primum dico ꝙ ſi in ſubſtantia creata poterĩa ſiue ſit lud quod eſt principiũ ꝓprie operatiõis ſuentis tali natura non eſt aliquid prinẽs ad genus qualitat ſed vel eſt mere ipa ſubſtantia cui cõperit operatio: vel eſt aliqua ꝓfectio ideãtice cõcreta in ſubſtantia. et hoc ptinetis ad ipam ſubſtãtiam, vt ſubſtãa ẽ: non aute quaſi queda qualitas circũſtans ipam ſubſtanti am: quomodo eſt ponẽdum de potẽtijs ponẽdo aliquam diſtinctionẽ realẽ inter ipas ⁊ tũ ipas non eẽ accidẽtia: multo magis eſſentia diuina circũcirpto omni eo qõ ẽ quaſi ẽtas ds in ſe vt ẽntia ẽ illa que ſunt principia ꝓprie operatiõis conuenientis deo b⁹ ſint intelligere ⁊ velle. cõcedo igitur ꝙ ſpe vocãdo attributa illa ſola que quaſi qualitates ꝓficiunt in eſſe ſecũdo rẽ ſpp̃ponũ in perfecto eſſe: primo. ſ. ẽtũ ad rões que cõuent rei vt eſt ſba. hoc mõ intelligẽt⁹ volũtas nõ ſunt ꝓprie attributa: imo ſũt q̃dã ꝓfectiõe intrinſece in ẽntia vt ꝓintelligit oi quan titati ⁊ quaſi qualitati. ¶ Ad declarandũ: qꝫ ſicut ab aliquo⁹ cõcditur ꝙ vita vel viuere nõ ſit attributum: ꝙ dicit tale eſſe nõ ẽtate quaſi accitali. ſed ꝙ ſi ſe ꝓtrahẽte rẽ ſicut hõ eſt animal tale: qz rõnale. eodẽ modo cũ intellectus ſit q̃dã vita ⁊ volũtas que dã⁹ vita nõ erũt ꝓprie attributa. Vel aliter declara tur ⁊ melius: ꝙ hec eſſentia vt hec eſſentia ꝓcedens oĩnem quaſi qualitatem eſt intellectualis ⁊ volitiua eſſentia: ita ꝙ ſicut rationabilitas nõ eſt attributum hominis: ſic nec ẽ intellectualitas huic eſſentie. ¶ Ad pat̃ per ſimile de infinito quod alis negaui ẽ ꝓpr̃ium attributu⁹: quia dicit modum intrinſecu⁹ cuiuſlibꝫ in deo tam ſubſtantie q̃ cuiuſlibet attributi: ita intellectualitas dicit modũ intrinſecũ b⁹ ẽntie: ꝓprie aũt attributa ſũt ſapiẽtia ⁊ ꝯcordias, ⁊ alio mõ tralẽdentia ꝓpria veritas ⁊ bonitas. ¶ Ad ſecũdu dico ꝙ quid dei ſimpler nõ eſt punctualiter ſimpler: quaſi vnicus ſolam perfectionem in ſe cõtinens: ſed hec eſt eſſentia ſimpler ⁊ illimitata: non tñ intrinſe in vna ratione ſ⁹ in oĩb⁹ q̃ ſũt ẽntia ꝓpriarum operationum dei: licut natura creata eſt quodãmodo illimitata: quia ideãtice eſt quodlibet ẽntiũ ipãm operandi: cũ hac tñ illimitatione ẽntie diuine quaſi ẽtẽua ſtat ſimplicitas: imo ẽr infinitate ſequitur ſim plicitas. quia infinitũ nulli eſt componibile vt pars parti: ſ⁹ tñ põt eſſe realiter idẽ ⁊ non formaliter cuilibet infinito. ¶ Ad tertiũ reſponſio eſt di. 3. ꝙ quedã ſunt relatiões ſecũdi modi ineſſentiales in eodem ſuppoſito: ſ. dicit ordinem ẽntiales, vel eodinem originis: quedã autem eiuſdem modi non ſunt inco poſſibiles: que. ſ. dicunt accidentalem ordinẽ vt mouens ⁊ motũ: non enim dependet motum a monente niſi p accũs. quo. ſ. ad illũ actũ qꝫ recipit ab eo. ſ. mouere. ẽ ĩs volũtas poſſit mouere ſe: nulli tñ idẽ ſuppoſitũ poſt ꝓducere ie: ideo rões ꝓducẽtis ⁊ ꝓductũ ſufficiũt diſtinguiri realiter ſuppoſita. ¶ Ad 2o. etiã nõdeo ꝙ intelligit de rõne ideãtitatis ſm nã⁹ nõ formaliter: qñ dicerẽt q̃dã rões neceſſario exigũt diuerſitatẽ nãe in extremis: iſta aũt rõ: que ẽ relatio originis nõ ita exigit ſed cõpatitur ſecum identitatem nature: ideo eſt quaſi eiuſdez ad ꝓpter identitatem relatoꝝ in natura ẽ ſit diſtincti ad diſtinctum loquẽdo de diſtinctiõe ſuppoſitoꝝ.

Ad argumenta pro opinio

ne ꝓpoſitiõis dico ad primum ꝙ verum eſt ꝙ perſona eſt ſimpler: ſicut eſſentia: perſona tamen includit aliqua quorum vnum non eſt formaliter alterus: nõ ita includit ẽntia: ideo ſe tota diſtinguit: ĩs ſona nõ ſe tota diſtinguat ꝓpter ẽntiã q̃ cõis ẽ. ſufficit. n. talis ideãtitas nõ formalis in aliquo ad b⁹ vt vno diſtiguat filꝫ⁹ nõ altero. ¶ Ad 2m dico ꝙ oportũ ſue ſi gnificet ſiue cõnoter ſalẽ dat intelligere ſubſiſtẽs in forma vel nã, abſtractũ ab ꝑſõe pat intelligere formã ſi hoc ſit alicui dubiũ de cõcreto adiectiuo ſalẽ hoc vi certũ de ſubſtãtio ꝑcto: qõ vſ ſignat vel neceſſario notat ſubſiſtẽs in nã q̃ potat ꝑ abſtractũ ei⁹. ab ſtractũ ait ꝑſõe dat intelligere formã in ꝓpoſito ãt ſubſiſtẽs bñs parentitate cũ b⁹ ẽntiã diuinꝫ que nõ ẽ formalẽ ꝑſõnas: nec eo⁹: put di. 7. de tri. c.1. 2.c.4. ⁊ ĩ ꝑſem diſtingui ꝑnitate accipiẽdo ꝑnẽ nõ adiectiue ſ⁹ ſubſtantiue ꝓ ſubſtãti ſicut accipit magr di. 27. ĩ ẽ dicere patrẽ ſe toto diſtiguĩ ꝓmo ꝙ aliquo qõ ẽi eo dãtũ intelligere tota, nõ ãt ei oddẽ mõ ſe icludit ꝓr vt ſubſtat accipiẽ⁹: ꝑnitas ditatẽ.

Iſta eſt diſtinctio

In qua magiſter ꝑacto tractatu de diuinis nominibus: incipit agere de ꝓpꝛietatibus ipſarum perſonarum: a quib⁹ nomina imponũtur. Circa quod tria facit. ¶ Nam primo oſtendit ꝓpoſitum. ſ. que ſit illa ꝓprietas ⁊ Secundo mouet quẽdã quandam circa dicta. ſoluit ei. Tertio ꝓponit aliam quẽſtionem quam diſcutit. ¶ Primũ facit a ꝓncipio diſtinctionis vſq; ibi. Hic querit quomodo. Secundus ab inde vſq; ibi. Hic querit ꝑ. Tertius vero ab inde vſq; ad fine diſtinctionis. ¶ In ſpeciali iſtia magiſtri ſtatin tribus ꝓpoſitionib⁹. quarũ prima eſt. ¶ Omina ꝓprietates perſonales ſignificantia nmẽ ſecundum relatiõis realiter ꝓdicẽtur. ¶ Buius mõdi vero nomina ſunt patermitas. filiatio. ⁊ ꝑceſſio: genuiſſe natus eſſe generatio. natiuitas. pater. filius ⁊ ſpiritus ſanctus. ⁊ buiuſmodi. ¶ Hanc ꝓpoſitionẽ magiſter ꝓbans: ꝓmittit primo ꝙ hoc nomen hypoſtaſis in ꝓmitiua eccleſia a catholicis illibenter in vsum ꝺ diuinis aſſumit eſt. nõ quia diuinis non conueniebat. ſed quia ſimmptum ꝓ ſuppoſito ſubſiſtente in natura diuina ꝓptime congruit. ſed eo ꝙ bereiici abutebant ſimentes ipm ꝓ eſſentia. ⁊ ſic ſimpliciter ꝓ ipſum decipiebant. Scõ ſubdit que ſint ꝓprietates perſonales de quibus vult agere dicens ꝙ qñ eſt ꝓprietas patris inquantũ pater ꝙ ipſe nõ ſit natus. ſed cẽt ꝙ generat. Et ꝓprietas filij eſt ei ꝙ nõ generat. ĩs certe ꝙ ſit generatus vel genitus Et ꝓprietas ſpiritus ſanctꝫ eſt nõ ꝙ ipſe ſit natus vel ꝙ generat. ſed ꝙ a patre ⁊ filio ꝓcedat. Unde ꝓprietates perſonalis patris eſt generare. filij generari. ſpiritus ſancti ꝓcedere vel ſpirari. Deinde ꝓprietates ſunt relationes quedam: quibus perſone ad ĩuicem relate diſtinguũt. ⁊ illis nomĩb⁹ nominãt nominãt paternitas. filiatio. ſpiratio. ⁊ nomina perſonarũ ſic pater. ⁊ filꝫ⁹ ſpiritusſanct⁹ a ſeipſis ſumunt. Tertio oſidendo nomẽ ꝑdicationis hoc nomĩb⁹ ſubiungit ꝓbatione ꝓpoſitionis ꝑdicte dicens. ꝙ buiuſmodi ſũt relatiue ẽnt accidentaliter ꝓdicant eo. ꝙ ſemper ad aliquid eterne vnicibiliter vnicũt. ¶ Et ꝓbat magiſter auctoritate beati Aug. ĩque habef. iij. ca. buius diſtinctionis. Secunda ꝓpoſitio eſt hec. Sola ſecunda perſona in deitate ꝓprie dicit filius dei ⁊ tertia ꝓprie dicitur donum dei. Hanc ꝓpoſitionem magiſter infinuans in textu querit: Quomodo hoc ſit verum ꝙ eſſe ſilium dei ſolum ſit ꝓprium ſecunde in deitate perſone: cum tamen ſe pius inueniatur in ſcriptura ꝙ homines nominent filij dei. Ad quod reſpondet magiſter. ꝙ licet inueniãt ſcripti ꝙ homines ſunt filij dei. hoc tñ nõ eſt ni ſi per gratiã vel ꝑ gratuitam adoptionem. ⁊ non per generationẽ naturalem. vt homines ſunt filij ſolum ꝑ tempoalem factionem: non per generatio

nem. sicut est secunda persona in deitate. Et est etiã alia diuitia. Hã cã dicit q̃ dõ sit filꝰ dei ibi. Iy de nõ supponit solũ pro persona patris. Similiter dicit de spiritusancto. q̃ esse dona sit spiritusancti pr̃opriꝰ. q; licet multa sint dei dona. nulli tn illoꝝ cõuenit esse donũ etrnũ. sicut spiritusancto bene conuenit: qui est donũ dei eterna. pcessione. sicut filius dei eterna generatione. ⁊ sicut filꝰ per generationẽ refertur ad patrẽ. ita spiritusanct⁹ per pcessionẽ refert: seu refertur dicitur ad patrem ⁊ filium: que quidem relatio licet nõ appareat aperte in hoc nomine. f. spiritusanct⁹ manifestetꝫ apparet in hoc nomine donũ.

Tertia propositio est hec. Quãtus hoc nomẽ. f. spiritusanctus tenet plene diuine specialiter appropriat eo tñ oẽs tres psone uñs; omuniter nominant.

Hanc propositionẽ probãs magister querit. Utrum sicut quelibet persona; pt dici spiritusanct⁹ an etiam ita tota trinitas pt dici spiritusanct⁹. Et respõdet ad hoc auctoritate beati Augu. dicentis. q̃ tam pater ꝙ filꝰ ꝙ etiã tota trinitas possit dici spiritusanct⁹. cũ quelibet istarũ sit spiritus ⁊ sanctus. ⁊ etiã tota trinitas sit spiritꝰ ⁊ sancta. Sed quando aut pater aut filꝰ aut tota trinitas dicit spiritusanctus. tũc spiritusanct⁹ nõ est nomẽ pprium personale neque relatiuũ. Pro quo notandum q̃ spiritus potest accipi dupliciter. Uno modo pro dicit⁹ spiritualitate. q; tũc dicit essentialitatẽ. seu unctionẽ cuilibet persone: ⁊ etiã trinitati. Alio modo pt dicit⁹ aspiratione. ⁊ tunc dicit⁹ relatiue. ⁊ cõuenit solum tertie persone. Simili ter ly spiritusanct⁹ pt accipi pro duabus distinctionibꝫ distinctis. ⁊ tunc cõuenit tam patri ꝙ filio ⁊ spiritusancto. ⁊ etiã toti trinitati. Uel pt accipi pro una sola uictione. ⁊ sic cõuenit soli tertie persone in trinitate. Ultima magister ⁊ ceteri errores quos dam dicentiũ: q̃ isti sermoni spiritusanctus ⁊ donũ nõ sint nomina personalia tertiã personã in diuinis significantia. eo ꝙ nõ dicerent relatiue ad dos. terminos. f. patrẽ ⁊ filium. Quod probãt per hoc. quia si pt dici. pater est spiritusanct⁹ pater ⁊ similiter non pt dici. filꝰ est spiritusanct⁹ filꝰ. q; alias sequeret spiritusanctũ filium genuisse. quod falsum ẽ. Oẽs igitur respondet non obstante q̃ pater ⁊ spiritusanctus seu donum sibi inuicẽ non respondent vocabulis. nihilominus dicuntur relatiue. q; in his oportet magis accipere vocabula secundum sensum. relationis q̃ secundum sonum vocis. ut sic dicat. Spiritusanctus est spiratorius spiritualitat⁹. ⁊ donum ẽ da torius donum sicut etiam dicit⁹ in creatis. caput ẽ capitati. caput. ⁊ ala alati ala. igitur ẽc.

An eisdem proprietates assignent Augustinus ⁊ hylarius: ⁊ an iste sint que dicuntur paternitas ⁊ filiatio ⁊ processio.

Di.17.

Ic queri põtrũ proprietates quas hylarius supponit. f. q̃ pater semper est pater: ⁊ filius semper est filius? sint ille eedẽ pprietates quas August. superius distinxit. dicẽs proprũ ẽ patris q̃ genuit filium: ⁊ pprium filij q̃ genitus est a patre: ⁊ spũsancti q̃ ab vtroq; procedit: ac deinde: vtrum ⁊ iste sint ille que dicũt paternitas: filiatio. processio. Uidetur q̃ nõ sint eedem proprietates quas ponit hylarius ⁊ ille quas ponit Augu. Si. n. eedẽ sunt: idẽ est ergo patri eẽ patrem: ⁊ genuisse filium. qd̃ vtiq; quidam concedunt. Si autem hoc est: cui ergo conuenit vt sit pater: ei cõuenit genuisse filium. Natura ergo diuina si pater est. genuit filium. Si vero nõ genuit: pater nõ est. Sed quis audeat dicere: aut ꝙ ipa genuit filium. aut ꝙ ipa pater no sit. Si autẽ ipa pater est. nec filium genuit. Non est ergo dicere aliquid esse patrẽ. ⁊ gignere filium. Et ita nõ videtur vna eadẽmq; eẽ ppietas.

Nõ vident eedẽ p-

petares ꝙs põt hylarius ⁊ augu?

Responsio vbi ostendit cassẽ eẽ ppietates

Ad qd̃ sine preiudicio alio

rum dicimus. q̃ eadẽs proprietates notauit vterq; hz vtrumq; ille. Nõ. n. hilarius aliter intelligi debet. Qd̃ proprũ patris est q̃ sem per pater est: id ẽ ppietas patris ẽ qua semp pater est. Semp vero pater ẽ. q; semper genuit filium. Ita ⁊ proprũ filij est q̃ semper filius est. Filꝰ vero semp est: q; semper genitus est Ergo ppietas qua pater est. est q; semper ge nuit. Et hec eadẽ dicitur paternitas vel generatio. Et ppietas qua filius semp est filꝰ q; semper genitus est a patre: ⁊ hec eadem dicitur filiatio vl̃ genitura. vel nativitas. vel ozigo. vel nascibilitas. Sic ⁊ ppietas qua spiritusancus est spiritusanctus. vel donum. est q; procedit ab vtroq; ⁊ hec eadẽ dicitur processio. In omnibꝰ igit̃ oẽs significare fuit proprietates.

Quã ad

Quõ non est omnino idẽ dicere eẽ patrẽ. et genuisse vel habere filium ita ⁊ de alijs.

Deceno mia pat ⁊. i. ꝯ fatherho nes. sed ẽt hypostasis significat

Nec tamen videtur nobis

oino eẽ idẽ dicere aliquid esse patrẽ ⁊ genuisse filiũ. vel aliquid eẽ filium: ⁊ hẽre pr̃es. vel esse spũsanctum ⁊ procedere ab vtroq; alio quin pater nõ eẽt nomẽ hypostasis. id est pr̃sone. sed ppietatis tm̃. similiter filius ⁊ spiritusancus. Et ita non per tria nomina significarentur tres persone. Ideoq; dicim⁹: q; patris nomen nõ tm̃ relationẽ notat ꝫ etiam hypostasim. i. subsistentiã significat. ita ⁊ filius ⁊ spiritusancus. Relationũ vero vocabula. f. paternitas. filiatio. processio. vel gignere. vel gigni. pcedere ipsas tm̃ relationes. nõ hypostases significant. quare habere filium. ⁊ habere patrem: vt verbi gratia. Cum dicimus deus est pater. nomine patris ⁊ relationem notamus ⁊ diuinã hypostasim significamus: vt sit intelligentia talis. Deus vel diuina eẽntia est pater. id est ille qui genuit. i. hypostasis que bẽt filium. Similiter deus est filius. i. hypostasis genita vel habens patrem. Ita etiam deus ẽ spiritusanctus. id est hypostasis procedẽs ab vtroq; siue ille qui procedit. Cũ vero nomina relationum ponimus in predicatis: notio

Quid intelligat

Quid intelligat cũ dr. f. deꝰ ẽ pr ⁊ deꝰ ẽ filiꝰ. ⁊ deus ẽ spiritusanctꝰ

ci di ſ⁹ gnit: et d⁹ geni tus eſt.

nes ipſas tñ ſignificam⁹ non hipoſtaſes: vt cum dicimus. deus genuit. i. habet filium. et deus genitus eſt. id eſt habet patrem. Et tunc oportet intelligi in ſubiectis hipoſtaſes tãtũ: non ꝯtinam que illis ꝓpriet⁹ determinẽt

¶ Nõ ꝓprietates determinant hipoſtales non ſubſtantiam: id eſt naturam.

Ille ẽni ꝓprietates ſingu

ſe ſingulis ꝓprie cõueniunt perſonis: ꝛ ꝑ eas perſone determinãtur ꝛ a ſe inuicẽ differunt. ſz a ſe nõ ſecedũt. Unde Joãnes damaſcenus Non differunt ab inuicem hipoſtaſes ſz ſub ſtantiam. ſed ſm characteriſtica idiomata: id eſt determinatiuas ꝓprietates. Characteriſtica vero. i. determinatiua ſũt hipoſtaſeon ꝛ non nature. ꝛ eni; hipoſtaſes determinant. Item eſſe quidem intẽporaliter ꝛ eternaliter dicimus diuinam verbi hipoſtaſim ſimpliciter: omnia habent que habet pater: vt eius homouſion. i. conſubſtantialem: naturaliter modo ꝛ habitudine a paternali hipoſtaſi differentem. nũq̃ vero a paternali hipoſtaſi ſece dentem. Inde aptius exprimens perſonales ꝓprietates in eodem ait. Differentiaz hipoſtaſeon. i. perſonaruz: in tribus ꝓprietatib⁹ id eſt paternali. ꝛ filiali. ꝛ ꝓceſſibili recognoſcimus. Inſeccebiles aũt ipſas hipoſtaſes ꝛ indiuiſibiles inuicem: ꝛ vnitas quidẽ incõfuſibiliter. Tres. n. ſunt ꝛ ſi vnite. diuiſas aũt eas indicant. Et. n. ſingula perfecta eſt hipoſtaſis ꝛ ꝓpriam ꝓprietatem. Et ſi ſtẽ modum ꝓpriũ poſſidet. ſed vnite ſũt ſub ſtantia: ꝛ non diſtant neq; ſecedunt a paterna hipoſtaſi. Ecce hic habes diſtinctas tres ſubſtantias: ꝛ que ſupra diuerſis ſignificate ſunt modis.

Jo. da.

Hic diſtinguit ꝓpriet as tes agte

¶ Nõ ſunt alia noĩa ꝑſonaru; eaſdẽ ꝓprietates notãtia. ſ. genitus. genitor. vbũ imago.

Hic non ẽ ꝓtermittẽdus

ꝙ ſicut pater ꝛ filij ꝛ ſpũſcus nomina ꝑſona rũ ſũt: ꝛ ꝓprietates ꝑſonales deſignãt: ita ẽt ſunt ꝛ alia noĩa ꝑſonaz. i. que ipas ꝑſonas ſignificãt. ꝛ earum ꝓprietates denotãt: ꝛ eaſdez quas ꝛ noĩa ꝓdicta. Unde ꝛ relatiue dicũtur. ſ. genitor. genitus. verbus. imago. Unde

Augus. Auguſt. in. v. libr. de trini. ait. Videndũ ẽ in quit hoc ſignificari cum dr genitꝰ. quod ſignificatur cum dicit filius. Jdeo eni filius. quia genitus: ꝙ filius vnigs genitus. Sicut autez filius ad patrem: ſic genitus ad genitorem refertur: ꝛ ſicut pater ad filiuz. ita genitor ad genitum. Idem in ſexto libro de trinitate. Verbum quidem ſolus filius accipitur: nõ ſimul pater ꝛ filius tanquã ambo ſint vnũ vbum.

Deno. Dic. n. verbũ dicitur quomodo imago. non autem pater ꝛ filius ſimul ambo imago. ſz filius ſolus eſt imago patris: quemadmodum ꝛ filius. Idem in. vi. libro de trinitate. Verbum ſecundum ꝙ ſapientia eſt ꝛ eſſentia. hoc eſt quod pater. ſecundum ꝙ verbũ: nõ hoc ẽ ꝙ pater. quia verbum. non eſt pater. ꝛ verbũ relatiue dicit. ſicut filius. Item in eodem. ¶ Sicut filius ad patrem refertur. ita ꝛ verbum ad eum cuius eſt verbum refertur cum dicitur verbum. Et ꝓpterea non eo verbũ quo ſapienta dicitur. quia verbum nõ ad ſe dicitur. ſed tantum relatiue dicitur ad eum cuius eſt verbum. ſicut filius ad patrem. Eo quippe eſt filius quo verbum. ꝛ eo eſt verbuz quo filius. Sapientia vero quo eſſẽtia. ꝛ ideo quia pater ꝛ filius ſunt vna eſſentia ꝛ vna ſapientia. Item in eodem. Non eſt pater ipſe verbum ſicut nec filius nec imago. Quid aũt abſurdius ꝙ imaginem ad ſe dici. Idem in v. Dicitur relatiue filius. relatiue etiam dicitur verbum ꝛ imago. ꝛ in omnibus his vocabulis ad patrem refertur. nihil autem horuz pater dicitur.

Augus.

Nõ nõ eo vbũ dr quo ſapientia

Quo: d⁹ vbus. et quõ filꝰ

¶ Breuiter ſummam colligit intelligentie predictorum.

Aperte oſtẽſum eſt ꝙ ſicut

filij vel genitus relatiue dicit ad patrem. ita verbum ꝛ imago. Et ꝙ eo dicitur verbum ſiue imago quo filius. i. eadem ꝓprietate ſiue notione dicitur verbum ꝛ imago qua filius. ſed non eo quo verbum dicitur ſapientia vel eſſentia quia non notione qua dicitur verbu dicitur ſapienna. Nam ſapientia dicitur ſecũdum eſſentiam. non ſecundum relationem.

¶ Generalis regula eorum que ad ſe. ꝛ eoruz que relatiue dicuntur. quicquid enim ad ſe ſimul ambo dicuntur. ſed non ita in predictis relatiuis.

Et eſt hic aduertenda ꝙdã

generalis regula eorum que ad ſe. ꝛ eoꝝ que relatiue dicuntur de patre ꝛ filio. Quicquid enim ad ſe dicuntur. vt ait Aug. in. vi. libro ẽ trinita. nõ dicitur alter ſine altero. id eſt quicquid dicuntur quod ſubſtantia eorum oſtendat: ambo ſimul dicuntur. Ergo nec pater eſt deus ſine filio. ne filius ſine patre. ſed ambo ſimul deus. ſed non ambo ſimul pater. nõ ambo ſimul filius: vel verbum vel imago.

Augus.

¶ An ſecundum ſubſtantiam dicatur deus de deo. ꝛ huiuſmodi

Hic queritur cũ dicitur ẽus

de deo. lumen de lumine. ꝛ huiuſmodi. vtrũ

dicantur scom substantiā. Nā scōs relatiōes cōstat istā nō dici. Si vero fm substātiam dicūtur simul ambo. ſ. pater ⁊ filiꝰ. possunt dici deus de deo lumen de lumine scōm pdictas regulam. Ad qō dicim⁹: qz ly de⁹ scom ſbaz dicat⁹: ⁊ lumē ⁊ ſapia. ⁊ hmōi. ⁊ nunqđ relatiue accipiant. aliquādo tñ pro relatiuis. i. pro personis: ſed nō relatiue accipiunt. vt cuꝫ dicitur. deus genuit deum. alterum pro patre: alterum pro filio ponimus. ſimiliter cum dicit deus de deo. lumen de lumine. Jn aliis quo qꝫ locutionibꝫ ſepe repiūtur nomia eēntie ad ſignificationē personaruꝫ deducta: vt cū dicitur: deus nat⁹. deus mortuus: deus paſſus. vbr filius tātum ſignificatur. Jta ⁊ de ſolo filio intelligitur cuꝫ dicitur deus de deo. ⁊ hꝰ

Ad ſcō nomia ſbe aliqñ tri nitatē in telligen tiā ſigni ficant.

Ri∫ſio. vbi nomia ſbe dicātur aliqñ pro pe∫ſonis.

Augus⁹. Unde Auguſtinus. querens quomō hmōi dicanē in. vij. li. de trini. ait. Quomodo deꝰ de deo. lumen de lumine dicitur? Non enī ſimul ambo deus de deo: ſed ſolus filius de deo. ſ. patre. Nec ambo ſimul lumen de lumine. nec ſed ſolus filius de lumine patre.

Sō tātum scōm nomē ſubſtantie dicit illud de illo. non ſecūdū nomina perſonarum.

Et eſt ſciendum ꝙ ſecundū

nomina ſbe tantū dicit illud de illo. ly ibi illa nomina ſbam nō ſignificent. Secundum vero eadē nomina ꝑſonarum: nunꝙ dicitur illud de illo. ſicut verbū de verbo. vel filius de filio. qz hmōi nomia diuerſis pſonis ꝑuenire poſſūt. Quod Aug⁹ ly obſcure in eodē lib. ita dicit. Nec ſolum de eis dici nō poteſt illud de illo quod ſimul ambo nō ſunt. i. illo ſolo nomine nō poſſumꝰ vti ad oſtendendū vnuꝫ de vno. qō ſimul ambobus non conuenit. Sicut verbū de verbo dici nō poteſt. qz non ſimul ambo verbum. nec imago de imagine. nec filius de filio. qz nō ſimul ambo ſūt⁹ vel imago. Et ſicut nomina ſubſtatie aliqñ ſi telligentiam perſonarum diſtincte faciunt. ita etiam interdum totius trinitatis ſimul. Aū Augu. in eodē lib. 2. ait. Jn patris nomine ipe pater per ſe pronunciatur. Jn dei vero nomine ꝛ ipſe pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus: vt cū dicitur. Nemo bonus niſi ſolus deus. qz trinitas eſt vnus deus.

Q Jrca diſtinctionem

27. quero de verbo. Et primo de verbo intellectus creati. Utrū verbum creatum ſit intellectio actualis. q nō. Augu. 5. de trini. ca. 2. vel. 3. 4. fantaſia carthaginis in memoria mea. hoc eſt verbū eiꝰ. fantaſia autem quod eſt verbū tui ſumitur ꝓprie ꝓ ſpecie non ꝓ actuali imaginatione: q eodē modo verbum intellectuale eſt ſpecies intelligibilis⁹ non intellectio actualis. Item aug. 15. de tri. c. xi. vel. 25. ꝓoinde verbū quod foris ſonat ſignus ſ eiꝰ verbi quod intꝰ lucet. verbū autē exterius ſ ſignum rei ⁊ nō intellectiōis. aliquin quelibet affirmatiua eēt falſa: in qua nō ꝑdicat idē de ſe. q. intellectio ſubiecti nō ē intellectio ꝑdicati ꝙ res ſit res. ergo verbū de obs ⁊ nō actualis intellectio. Preterea aug. 9. de tri. c. viij. verbū ē ꝓles ⁊ genitū a memoria actio aūt nō ſignit: ſed ē quo aliud ſignit. ꝙ. verbū eſt aliquid formati ꝑ actus intelligendi ⁊ nō ꝓles act⁹. Contra ibidē vocat aug. verbū noticias. 9. 15. de trinita. c. 15. vel. 37. eſt viſio de viſione ⁊ ſcientia de ſcientia.

S Ecundo

quero de verbo diuino. An verbū in diuinis dicat ꝓprie ſpū perſone genite ⁊ non. Aug. 9. de trini. c. 4. vel. 5. verbū eſt eū amore noticia hic aūt omnia poſita ſi diſſimitūde verbi ſunt eſſentialia ergo verbū non dicit ꝓprie perſone genite ſed eſſentiale. Preterea. 15. de trinitate. c. 7. de magiſt. vel. 15. de partio. ſicut pater intelligit ſibi vt vult ſibi ⁊ meminit ſibi. ita filius ⁊ ſpiritusſanctus: actus aūt ꝓprius intelligentie vt intelligentia eſt ponit eſſe verbū. ergo ſicut in patre eſt formaliter intelligentia vt intelligētia: ita in eo eſt verbū vt verbū aſſumptū probat per hoc q illa trinitas qđ aſſignat auguſtin. 9. de tri. c. viij. mo tiens nouas ⁊ amos quo notitia eſt verbū ſecūdus eſt ibidē. ⁊ illa aſſignata ſecundi eus. 10. de trini. memoria intelligentia ⁊ voluntas correſpondent ſibi inuicē. prima pars ꝓme parti ⁊ ſcōa ſcōe ⁊ tertia tertie. ergo ſicut non eſt perfecta voluntas ſine amo re formaliter. nec mens perfecta ſine memoria formaliter ita nō eſt perfecta intelligentia vt videt ſine verbo formaliter. Item ſi ſint duo ꝓpria vni⁹ perſone quia vnius cōſimili in eſſe eſt vnus formale conſtitutiuū filiatiꝭ eſt ꝓprietas conſtitutiua perſone genite. ſecundum augu. de fide ad petrū. c. 2. nō ꝙ verbū. non enī videnē ilta dicere ꝓprietatem eandē. qz nō omnis filius eſt verbū. nec cōſ ver bū eſt filius. Oppoſiti aug⁹. 7. de trini. c. 4. eo verbum quo filius ⁊ verbum relatiue dicit.

Q Ertio

querit Utrū verbū diuinū dicat reſpectū ad creaturas q ſic. Aug. 6. de trini. c. vlti. verbus eſt ars omnipotentis dei plena omniū rationū viuentiū. ars dicit reſpectū ad artificatū. ergo ⁊ verbū ad creaturas. Oppoⁿ aug. 7. de trini. c. 4. per idē q ꝓpius filius non dicit reſpectū ad creaturas. ergo nec verbū: qua ꝛo verbum quo filius.

Ad primam

queſtionem dicit ꝙ verbū eſt intellectio actualis ⁊ nō quecunqꝫ ſed declarativa. Ad qō intelligendū ꝓ ſuſſicit dicere ꝓmo recipit intellectionē ſimpli cem ab obo qua imꝑſſionē recepta intellect⁹ vt actus eſt. cōuertit ſe ſupra ſe. ⁊ ſuper actū ſuum ⁊ obiectus intelligendo ſed intelligere. 2° ſequit impꝑſſio noticie declarative in intellectū nudū puerſū. ⁊ hoc ab intellectu informato noticia. ſimplici ita ꝙ intellectus informatus tali notitia eſt ratio imꝑimendi noticiā declarativā ⁊ intellectus nudus cōuerſus eſt ꝓpriū receptiū. ⁊ inter has duas intellectiones ꝓ ma ſicilicet que eſt ratio imꝑimendi. ⁊ ſecundam ꝙ ē impſſa ē bitudo media que ē actio de genere actionis. que notat per b q9 eſt dicere. eſt. n. dicere illud exprimere vel imꝑimere noticiā declarativā noticie ſimplicis ⁊ illa noticia declarativa imꝑeſſa in intellectū nudū cōuerſū ⁊ terminās illi actū dicendi eſt verbū nō igī quecunqꝫ intellectio actualis eſt verbū. ſi illa ꝙ ē declarativa: que ꝓſupponit intellectionē actualē ſimplicē ⁊ puerſiōs actualē ſup illā. ⁊ ſignitur actu dicēdi cuiꝰ ꝓncipiū actiuū ē noticia ſimpler

Ri∫ſio. vbi nomia ſbe dicātur aliqñ pro pe∫ſonis.

Augus⁹.

Sō nomia ſbe aliqñ tri nitatē in telligen tiā ſigni ficant.

Deū. in ſuma q li. 6. q. p⁹.

ē receptiuū ē intellect⁹ nūd⁹ puersius. Vnic ꝯformit
respōdet ad fcām question⁹ ē intellect⁹ plus pmo
informat quasi noticia simplici ēntie ad quā fuit ē
si mere in pō passiua. ā fact⁹ in actuīho noticie sim-
plicis vt nud⁹ cōuertit supra se ipm sic informatus
ē in ipm puersū sit in passiuū dispositū sic imprimit no
ticia declaratiua vnute noticie actualis simplicis ē
noticia de clarattiua ē termin⁹ act⁹ dicendi ē vbū. ē
secundū hps ē vbū ē termin⁹ generatiōis sicut ē filius ē ita erit. ppriū ā⁹ gione ita op. recitata ē supa. d.
2. q. de duabus ductionibus. ad vltimū.

Contra ista opinī. ꝗtū ad pmas. q. arti. pmo
q: irrationabile vi ponere eandem
pōm ēt actuā respectu vni⁹ actus sui ⁊ passiuā respe
ctu act⁹ alteri⁹: q: ex hoc vī q: nō ē po⁹ eiusdē rōnis
quecunq; n. pō vnius rōnis impotat sibem habita
dinē potēie ad obm. vīus. n. nō ēt actū respectu
vni⁹ act⁹ nisi dicēt⁹ passiū respectu alteri⁹. sīl acūgs
act⁹ vni⁹ potēie hps simile bimdinē potēie ad obm
igit ē intellect⁹ ē tīn passiū⁹ respectu noticie simpli-
cis lapidis ⁊ pfecte actiū respectu puersionis q ē ac
tus secund⁹ quo itelligit se itelligere lapidē non erit
vt p⁹ vna pō⁹. Et ēt incōueniēs q nō possit dic aliq⁹
actiuitatē respectu act⁹ iperfectionis: ⁊ in posse ēt eo
tale actiū respectu act⁹ pfecte ex posito ēt aīa q dubitā
ē cōuertio illa ē act⁹ pī ectos: ⁊ intellectiue simplici.

Ō⁹ postea addit ē intellectio actuat ēr ō signēdi noti
cia ēt declaratiua: ⁊ vi ēt icōueniēs in nobis: q: forma
impfectio: nō pōt ēr ō pfecta signēdi pfectā: illa ātē
pīna noticia in nobis ⁊ sua ē ⁊ ipfectio: noticia dulti
ta. ā ēt. Preterea: si noticia pīna ēr ō signēdi secun
dā ēntē vna pō⁹ ē ⁊ ēntiē nō erit vna pō⁹ agēdi. aut
agē: ē: tūc aut sūt eiusdē rōnis aut alteri⁹. si ⁊ mai⁹
p⁹ ē imꝑfectio: ⁊. nō igit ē pncipiū signendi ēdē actū
q: imperfectius non erit pncipiuꝫ pducēdi pfectus
vīi ꝓductione equoca semp cā ē pfectio: effectu. si p
mo⁹: nic vno act⁹ intelligēdi ēt eiusdē speciei sint simī
in eodē sue in eade potēia q: memoria ⁊ intelligen
tia sint vna potēia cū ipsa memoria eiusdē ois ⁊ in eodē
stanti. Tūc tīn ō ponęret trinitas in mente ꝑm q
mens ē: q: mens nō hs aliq⁹ actuitatē ppriā ꝑm q
mens: ē: hs ēsle p accīs. qō ē noticia simpler ſcīnec
lignū hs aliq⁹ actuitatē⁹ respectu calefactionis que
attribuit ſlīb ꝑ calorē ⁊ ēt accīs ēt⁹ p accīs: ⁊ ita vī
Aug. fruſtra quęsiuīt in mente ꝑm q mens ē pares
ē: ꝑ eā quia nō possūt nō vī cōpetere aie hs aliq⁹
ſlibi ēsentiale: sed ꝑm aliq⁹ accīs ēsle. q⁹ imꝑimit
ei ab obo. Preterea gignere ꝙ verbū nō ēst actus
intelligētie sed memorie ꝑm aug. 15. c. 4. ois aūt in-
tellectio actualis ē intelligētie nō memorie: ꝑm eus
14. de tri. c. 7. vii. simila actualis intellectio ē ro gi-
gnēdi verbū. Preterea q⁹ dcit de puersione q il
la sit necessaria ꝑ quā signitiom verbi vī ēt⁹ Augu.
7. de trini. c. 18. vel. c. 2. ii. vbi vī dicere q⁹ verbū p
fectiſſimū nīm erit in ꝑia respectu obi beatifici: ⁊
ſlibi ille act⁹ nō erit puersiuꝫ: q: visio beatifica non
hs aliquid creatū ꝓo obiecto immediato. omnis
aūt act⁹ ꝑmanēs in nobis hs aliq⁹ creatū ꝓo im-
mediato nec illa visio ꝓsupponit puersionē q: ſi illa
visio ēsset⁹ sol⁹ ēffectiue diuine: aut intellectus co
operātis diuine ēntie ꝑcedit māliter puersionē in-
tellect⁹ ſuper sui⁹ intelligere. Nō ēt dcit q: vt con
uertit ē mere actiu⁹ ⁊ tīn vt cōuersus ē mere passi-
tus respectu noticie genite que ē verbū: vī valde ir-
rationale q: idē sub rōne ꝙ ē actiuū sit tīn passiuū re-
spectu act⁹ eiusdē rōnis: ⁊ inquātū ē mere passiuū sit
actiuū respectu act⁹ eiusdē rōis in eodē⁹. aūt in actū
recipīs a noticia ſlimplicē tīn passiu⁹: ⁊ inquantum
ē puertēs tīn actiu⁹ igit videt q: inconueniens sit
q inquantum cōuersus sit passiuꝫ respectu genera-

tōis verbi: ⁊ in tū hīs noticiā simplicē sit actiu⁹ re
spectu eiusdē generatōnis.

Contra etiam illud qō dcit ad fecūdas
q: intellect⁹ ꝑmꝫ vt puertit ēst mere actiu⁹: ⁊ vt hīs
noticiaꝫ simplicē ēst mere passiuus ꝑm eū igit vī in
cōuenīēs q vt cōuersus sit illud de quo gignitur ver
bum ⁊ vt nōscēs noticia simplici sit rō signēdi vbi
quasi actiue. Preterea. alig dicunt puersionē ita in
tellectus ꝑmi esse quasi ordinem mā: q⁹ vī in con
uenīēs q⁹ materie ordinem ad ſmam ⁊ ad ipfectionē nec
eque ꝑfecta cā forma actiua agēdis: nec ā cōuer
sio ē actus eq ꝑfect⁹ cā notitia simplici vel perfectior. ꝙ.
Preterea. ista puersio ē respectu ꝑimi act⁹ vt obī.
igit ē noticia declaratiua illi⁹ act⁹: sicut ois noticia ē
clarat obm cui⁹ ēt. igit aīgnitionem verbi ē ſlegē
ista puersionē ꝑm eū hs noticiā declaratiua ꝑmi act⁹
ē ita verbi aī verbū. Tūc ista opi. ēstum ad hoc ꝙ
ponit intellectionē ꝑtis ēsse signēdi verbū im-
probatae. ā. 31. 2. q. de ꝓductiōib⁹. Et ꝑtꝫ ad b
ꝙ ponit intellectionē ꝑtis ēt illud de quo gignit verbū
imꝑobata ēst ibidē. ⁊ ēt di. v. Et repeto vnus ar⁹
ibi tactū. q: intellect⁹ vt puersius ēst alicui⁹ ſsuppositi
cōuerso. n. ista ꝑm eū ēt quedā actio intelligēdi: act⁹
aūt ſsuppositoꝝ. ā puersio ista ēt alicuius ſsuppositi
Quero cui⁹ ſsuppositi ēst vt puertit: si vīus vt puerti
tur ꝑcedit gignitionē ſlibi fi⁹ ēt igit ꝑcedit ſlibi: ⁊ ita
verbū ē aīn verbū. si ꝑtis ē ista cōuersio ⁊ cuius ēst vt
puertit ēt⁹. vt de quo gnāt filius ꝑ impſſionē ſm eū
⁊ cui⁹ vt de quo gnāt aliq⁹ impſſionē eius ⁊ vtil
lud impſſius ſit in illo: ⁊ ꝑ ꝑs ēt⁹ ē vt hs illud ipſessū.
ſla ꝑ aī vltimū ſcā ⁊ ēt cuius ꝑtis vī ꝑtis hs ꝑs
mā⁹ notitia genita impſſius ſit⁹ ē vt hs illud ipſessū ret
liget not⁹ genita qō ē ⁊ Augu. 7. de tri. c. iii. Radek
q ſsignit in generatione in creaturis ē distinguēr ria ſ
gna nāe. ꝙ⁹ instās ē in quo mā ēst sub forma. cōsupē
da. 2.⁹ instās vī in quo ē mā sub nulla forma ſs quā
nuda ⁊ in ꝑia ꝓo⁹ ad formā gnandā. ⁊ 3.⁹ instans in quo
eo ēst sub forma genitiua cōsidem pōt dici in pi
mis q intellect⁹ in ꝑ⁹ ſsig vt ēst impſſe. cuerit fu
per se: ⁊ ita cōuersio ēst ꝙſi dispō mā ad gnationē:
⁊ in ꝑ⁹ ſsig in quo ē ſsi nulli⁹ plone: ⁊ ē in ꝑtia pri
ma ad ⁊ mina gnatiōis. ⁊ in 3.⁹ ſsig in quo ēst sub ꝑpe
tate ꝑ genite ēst tūc illi⁹ plone. ⁊ ꝑ⁹ ponit: ſs vīnus
ſit in ꝑima potēia ad actū: ⁊ ē forma vnit ꝑsit
gnē ordine nāli mā ad b ꝙſit in potentia. ꝓxima re
ſpectu actꝰ: ⁊ cū b mā vīni ēsse illimitata ad istas
duas formas: ⁊ ꝙ⁹ is neutra iducta expelleret alias
⁊ ſs cū b vtraq; ēt hypostatica pās ēsse ſsonale: tūc
actū gnāret de mā ēt sub vīni ſsi de mā dispōsita
dīpone ꝓia nēcario ꝓcedente ſs mā ſsi ēd ēsse
ret cui⁹ ē illa mā vel in mediate actū gnāt de ea. Rādeo
nulli⁹. sed gnāt de ea imediate vt mā ē sub neu-
tra forma hypostatica. Per hoc ad formā argumē
ti: hic in ꝓposito cōcedit ꝙ ē ꝑtis licut mā ē vīni vt
ē dispōsita ad formā actus: ⁊ ci arguit: vt igit ē ꝑtis.
recipit noticiā genitas: negat ꝑia. imo ꝙ⁹ ē recipit
noticiā genitis ēt alteri⁹ subsistēte ēt de quo imedi-
ate generat verbū nō vt ꝑtis ſs vt puertis. Ad 2.
Obiicit ꝙ nō magis gnāt de intellectu vt ē ꝑtis ꝙ
de intellectu vt ē tōtū. vel. ſ. f. negat ꝑia: q: ēt ibi du
plex vt vnū ꝙō notat rōnē imediati ꝓncipij de quo:
⁊ ſic generat de eo vbū vt nulli⁹ ſsi de imediato ꝓn
cipio ſsuscepti⁹ aliud ut ē ibi ꝙō notat rōnē imediati
ꝓncipij dispositū ad formā illā ⁊ ēt mīn⁹ ⁊ ſsi non ſit rō
immediati receptiui. absolute igit verbū gnāt ē in-
tellectu vt nulli⁹ vt tri ꝓfuit ꝓtis ⁊ ꝑtis entis in ꝑia
⁊ ꝙ entia ⁊ reduplicatiō ē ꝑtis ſine altera: ⁊ tri ꝑer
Bg vbū generat de eo nō ēt subsistēta vbi neq; ꝑtis
neq; vlli⁹. Addit aūt q decipiūt aliq argutēs ꝑ

ista ꝓpi. de quo ſit de mā vel ſit mā ſi imaginates ibi eſſe diſtinctionē quaſi poſſit e paſſiue ab actu: q͡ō non ē vez ſicut tenet ſmaltter a pduſā de attributi ſi tm ſicut ē ibi ſapia formaliter ꝛ bonitas formaliter ſi ne diſtinctiõe: ita ponit ibi q ē vere impſſio ꝛ vere impmens: ꝛ omnia q͡ dicūtur ibi eſſe ſine diſtinctiõe: diſtinctio aūt ſit o: nō eſt niſi ꝓ actum intellectus negotiãtis circa idē vnū q͡ eſt in re. Contra iſta. ge neratio in creatura ſit ſine formaliter mutatio ꝓ q͡ materia vt nulli ꝓt poſſet a intelligē ſub forma geniti. ꝓb. n. intelligit trāſmutari a ꝓuatiõe ad fo. nā q͡ trāſmutatio ē formaliter gnātio: mutatio igit ſi ſib hac rõne ponat poſſibilis paſſiua in diuinis: erit tunc in diuinis vera mutatio falſe in intellectu negotiãte: ſita erit neciario impfectio: vel ſi nõ p actū intellectus negotiãtis ſit ibi ſita cõuerſio ꝛ ſignificatio verbi: verbum non erit ꝓpne realis ſed trin rõnis ꝛ intẽtio nalis. Cõfirmat rõ in eox exẽplo. q͡ ſi vinũ nõ cor rũperet in generatiõe aceti: vel ſi illa generatio erit mutatio a ꝓuatiõe ad formā: ꝛ nõ cõcurreret ibi alia mutatio a forma ad ꝓuationes: ſic accidit mõ cõiter q͡ ſi vnũ generat ꝛ aliud corrũpit. nic. n. curruit ibi cõiter due mutatiões ſ. tunc termini. due forme: due ꝓuatiões. ſi circũſcripta altera mutatiõe ꝛ tm. et̃ nihil min⁹ eẽt reliqua mutatio. q͡ ita erit in. ꝓpoſi to q͡ illud in q͡ſit ē ꝑ nulli⁹ ita ſub ꝓuatiõe ẽmini ad q͡ ꝛ poſt ſub illo ẽmino mutat. Preterea ſi ꝑ ē pa tria. 2⁹ nulli⁹. 3⁹ ē ſili. ꝓbo. q͡ recipit noticiã illã im plas. ꝛ ꝓ b ꝙ ē ſili ē quaſi potẽtiale recipies formale ẽmino: ꝛ ſili. vt ē tm in⁹ formale ẽmino ſ. ſili. q͡ ſua tionẽ: ſicut oñas ē ꝺi. 5. q. ſili. ꝛ ſi duplicẽt mõ hũdi debẽt intellexi: ita q͡ vtrolibꝫ ſit or duor⁹ modo: vel ex cuſeripto nihil min⁹ habẽt alio mõ hũdi: ſicut modo in creaturis cõpoſiti⁹ bꝫ mãm aliq͡ ſui: ꝛ vere bꝫ ſi ſtit ẽmin⁹ formal⁹ gnãtiõis. idẽ ẽt ꝓp⁹ hõ ſũ vt aq͡ ſui ꝛ vel bꝫ ſi ſtit bꝫ gnãtiõis. ons ãr illatã. ſ. q͡ ſili tus duplici mõ hũdi bꝫ ẽt eſſentia ſue intellꝫ vt ſic: impoſſibile eſt a me q͡ in cõſideratiõe intellect⁹ nego ciatis. ꝓbat ẽt ꝙ ſ aq͡ de matiale generatiõis eſt in po tẽtia ad formale ẽt terminũ eiuſdẽ: idẽ. n. ſub eadẽ rõne nec in rene ẽ in mẽte nec in potẽtia ad ſe. ḡ nec intel lect⁹ erit ſic ſimul poſitia ẽt receptiua ẽt terminꝫ for mal⁹ eiuſdẽ generatiõis: ẽt ꝙ addit ꝺe duplici ẽt re pte materie ſ. aq͡ ſi aliud vt: q͡ ẽrõ ꝓmũ ſuſceptiuũ neciario ꝺeſignat illud vt q͡ ẽ eiuſdẽ vt ſub forma or dinata ad formã generãdã vt nõ ẽ ꝑ ſe in creaturis: q͡ ſi poneret mã illa q͡ ſub forma vini abſq; omni forma: ꝛ agẽs creatũ poſſet agere in illud ſic a forma denudatũ. ipm ẽt ꝓmũ ſuſceptiuũ cuiuſcunq; for me nate in mẽti in mã pura: ꝛ ab agẽte ſufficiẽte a cãs poſſit talis forma induci. igit ẽt vt ſufficit ꝑ ſe in creaturis ad poſitiuũ ꝓmũ: ꝓma: ꝛ frequẽter mõ cõ comitet ille ordo illud vt: q͡ nihꝫ mã eſt ſine forma ꝛ vt ẽ ſub forma nõ trãſmutat indifferẽt a cãmqs ad quãcũq; agẽs creatũ ſ. a determiata in determinatã. Iſtud ꝓbat: q͡ q͡ intelligit ẽt nulli⁹ tũc nõ ẽ ſub for ma potiori ꝙ ſit ſili ꝺiſtãs ad formam generãdi. tũc igit ordo eſt ad formã illã ꝓe nõ eſt niſi rõ poſteri oris ad pus: q͡ foꝛte nõ ẽ relata poſitiua: q͡ tm minus ad quẽtũcnõ ẽ rnã rei: aut ſi ẽ relo realis nõ vi ẽ rõ ꝓ poſita in mã recipiẽdi formã mdudẽdã. Exbis ad ꝓ poſ⁹ vi. q͡ ꝛs oporeat itellm ẽ ꝑ ſus origine in ꝑe ẽ in filiõe: ſi ꝓbat receptiõ⁹ noticie genite ponerẽt ea lis nõ ẽntialiter ꝓ aliq͡ rale ordiné ad ẽntiã in pe: ſi ẽt q͡ nulli⁹ ẽ ꝑeile: ꝛ ſm q͡ ipi dicũt ẽ nulli⁹. ad̃ aũt addic ad ex cludẽdã receptiõné vẽẽ dicti dece pti. q: illud dem vim ſe ab ſuꝛdã ꝛ ſeipm interimere ꝑ⁹. ꝓbat ꝑ q͡ tũc ita ẽ ꝙ rna rei intellect⁹ ẽ poten tia paſſiua: ꝛ ita ẽ ſeipit ſicut ꝺe⁹ ẽr nã rei ẽ ẽ act⁹ ꝛ ſapiẽs ꝛ bon⁹. q͡ vt̃ abſurdũ: q͡ illud q͡ in creatu ris nec ario ꝺs impfectiones annexã: vel ẽ ipfectio ſi cut rõ ꝙ⁹ paſſiue: q͡ ſp dicit ipfectiones ꝙt diuidit ens contra potentiam actuam ꝙ natur ſita verac ter in ꝺeo ſicut illud quod eſt perfectum ſimpliciter. Et ſi dicas immo potentia paſſiua dicit perfectio nem ꝺs non ꝺiſtinctam ab actu etiam hoc vidẽt eſſe fictio: q͡ nihil ſpecifiõis eſt in creaturis niſi ẽnt. rõne potẽtie paſſiue inquatũ paſſiua ſ. hec. n. rõ vere cõ petit materie ꝙm eque ponit inſimũ ẽntia ẽrger veri tas ꝺpe dicta. q͡ ſit formaliter ꝑfectio. q͡ potẽtia paſſiua ſi ꝑpter ꝑfectionẽ alig͡s in rõe potentie paſſiue ꝺebet ꝺici pot ẽntia potentia paſſiua. 1⁹ ꝓbo. q͡ ꝙ b ꝺa ſi timat ſeip⁹. ꝓbo: q: ñ vi itelligibile ꝙ ibi ſit relones oppoſite: gñ ſic ſit rões oppoſite ita ſit relati tões ꝺiſtincte: ſit reales realiter. ſi rõnis rõne ꝺiſtin guimꝰ. ergo ſi ibi ẽt ẽntia rei impmens: q͡ impri mi⁹ ẽ illud cui imprimit̃ q͡ nõ pit intelligi ſine re latiõe: erit ibi ꝺiſtinctio ex nã rei: q: ponere ibi ſita ẽt nã rei ſine oi ꝺiſtinctione ẽ cõtradictio ſi ſint ẽ nã rei: ſi nõ ex nãrei qualiter ꝺebẽt poni.

Ad queſtiones ſi tas igit aliter rñdeo ad ꝑmã. q: rõ verbi ſcipue accipit ab auguſti. li. de tri. ſuppõnẽda ſunt q͡ ꝺicit ẽntia ẽrta que fm ipm ꝺicunt verbo. 2⁹ ꝺicẽs rnouẽda ſemper ſ ab oi ẽntia nõ eſt verbũ ſicut facit ꝓbs. 5. ethicoꝝ ad ingrẽdã gen⁹ virtutis ꝺicit ꝺari ſ q͡ ſunt in aia ꝓtentia paſſiones ꝛ ditꝰ⁹ ill fmoꝺ q͡ ſi q͡ſit ẽt ſi q͡ igrẽ, ex ill ſuelitꝫ ꝺo ꝙd ẽ illud in intellectu cui potiſſime cõueniat il la ẽ illud ponendũ eſt verbũ. Uerbũ igit fm ipm ẽ act⁹ intelligẽtie: vt ꝑ ꝓpõ ꝺe trinitate q͡ ꝑma ꝓpo. ꝺe trinitate. capꝰ. vltimo. trinitatis una ẽ. a. c. 10. li. 10. vel. xiii. noticia. n. co: ẽpondet intelligẽ tie. verbũ ẽtiã nõ eſt ſine actuali cogitatiõe ſicut ꝑ xy. ꝺe tri. c. xv. vel. c. xxv viii. verbũ etiã genitũ eſt ẽ memoria vel ꝺe ſcientia in memoria. vel ꝺe oẽo re lucente memoria ſue in ſcientia: ſicut patet ꝑ ipm xy. ꝺe tri. c. xv. vel. 18. fomata quippe cogitato ab ea re quã ſcim⁹ verbũ eſt. c. xiiii. xv. xvi. verbũ noſtrũ ꝺe nra ſcientia naſcit: ꝛ vbũ ꝺei ꝺe patris ſcie tia natũ eſt, ſ. ita oia ſint eadẽ: q: fm ipm. ix. ꝺe tri. c. vltimo vel. xxi. a cognoſcẽte ẽ cognito pariter no ticia que duo ſunt vna cauſa integrãte reſpectu noti cie genite ſicut ꝺicũ eſt ꝺi. iii. q. 5. verbũ etiã ab eo i quirit ꝑ imaginatiõnem: ꝛ ponit ſola ꝑs ꝑs ima ginis. ſ. ples ſicut patet ꝑ ipm. ix. ꝺe tri. c. vltimo vel. xxiii. eſt igit queda imago trinitatis ipſa mens ꝛ noticia eius que eſt ples eius ac ꝺe ſeipa verbus eius ẽ amor tertius. Poſſet igit ꝺeſcribi verbũ q͡ ẽ bũ eſt actus intelligẽtie. ꝑductus a memoria perfe cta nõ habens eſſe ſine actuali intellectione repreſẽ tans verbũ ꝺicẽs. ꝑpter illud. n. 2ug. inquiſiuit ꝺ verbo noſtro. Et his apparet q͡ verbũ nihil eſt ꝑ tinens ad volũtatẽ neque ad memoriã: q͡ eſt ſcia da pars imaginis nec ꝑma nec tertia. ꝛ per conſe quens nõ eſt ſpecies intelligibilis nec habit⁹ nec ali quid pertinẽs ad memoriã eſt igit aliquid pertinẽ ad intelligentiã: in intelligentia aũt nõ videt eſſe ni ſi actualis intellectio vel obm terminãs illã intelle ctiones. vel fm alios ſpecies genita in intelligentia ꝺe ſpecie in memoria: que ſpecies in intelligentia precedit actũ intelligendi vel fm aliquos eſt aliq͡ per actũ intelligendi fomatũ vel ſecundũ alios ſpa mer intellectio vt paſſio quaſi cauſat a ſe vt actꝰ: ꝛ ſecundũ hec quinq; poſſunt eſſe quinq; opiniones ꝺ verbo prima ꝺe ſpecie ve ſic ſpecies. Mon eſt aũ verbum ſpecies in intelligentia ꝓtor actũ in telligendi: quia talem ſpeciem ſuperſtluum eſt pone re: ipſa. n. nõ repreſentat ꝓfectius obiectũ q͡ ſpes in memoria: ꝛ ſufficit ẽre vnũ ſpecter repreſentãs ob iectũ ante actus intelligẽdi. ꝛ ꝺ aũt nõ ꝑfectius. ꝓba

tur p Aug. 15. de trini. c. 12. vel 25. Nihil plus in p̃le ẽs in parte: nec etiam due eiusdẽ species eiusdem rationis in eadem potẽtia. q: ite due species sue eiusdẽ rationis, ꝛ ipse intellect⁹ vt memoria: vt intellligentia est vna potentia: quia idẽ est actus p̃mus ꝛ q⁹ bñs opat siue q⁹ bñs actum p⁹ ẽi actu fcdo: nic etiã habit⁹ nõ est tm mediatꝫ p̃cipui⁹ act⁹ nec bñs bitus, ẽt in potẽtia accidẽtali ad agendũ ẽm illã habitũ: q: requirer⁹ ef forma p̃ior ipsa operatione alia ab habitu, nec ilta species intelligenta posset poni ge gni naliter in mẽte, nisi p̃ effet actualis intellectus nec: q: actualis intellectio subeãt imperio voluntatis nec ẽt posset dici gigni libere vel ex⁹ gnitione subeãt simperio volũtatis: vt videt si ponat forma p̃ior ipa operatione: q: vi q̃ pmũ pertines ad intellectũ q̃ est in potentate nostra ẽ actualis intellectio. Hec ipm obm põt poni verbũ ficut dicit alia opi. q: 05 finis ẽ ad aliqd potuit virtute memoie esse ali cuius in mente quale ẽt verbũ, nec ipm obm vt in memoria, pducit virtute memorie: vt p̃s ipm aũt obm vt in intelligentia nõ gignit, nisi q: aliqd p̃s gignit in quo obm h̃s ẽ q: sicut dictũ ẽt d. 3. ite acti ones ꝛ passiones intẽtionales nõ cõueniũt obo: nisi per aliqa actionẽ vel passionẽ realẽ ibi intentiona le que cõuenit in quo obm h̃s ẽ intentionale. Hec etiã ẽt terminus aliquis pducꝫ? p̃ intellectiones q: intellectio nõ ẽt actio pducriua alicuꝰ? terminiꝰ tunc, n. incõpossibile esset eaꝫ intelligere ꝛ nõ ẽt ter mini ficut incõpossibile est intelligere calefactionẽ ẽt ꝛ nõ esse calozẽ ad quem sit calefactio. nõ ãt impo sibile intelligere, intellectiones in se nõ intelligẽdo q: sit obm ẽt terminꝰ vt pducti ꝑ ipam. ¶ Confirma tur etiã q: operata ab eis tales dicunt esse act⁹ vitimi ex p̃mo entis. c. 9. metha. de hac materia dictuꝫ ẽt supra dt. 3. qualiter ẽ quẽdã actio de genere actionis ꝛ alia quæ ẽ quãtis cuiusmodi ẽt intellectio. ¶ Im probatur etiam hec ꝛ sequens de intellectiõe pabilo ne p̃idẽ medũ: q: tũc intelligẽtia gigneret verbũ ꝛ is memoria ꝙ ẽt 3 aũg. inte⁹. n. pducerẽt illũ fin. nã actiõis intelligẽdi si quis esset, ꝛ intelligẽtia, pdu ceret intellectionẽ passionẽ si qua esset. ¶ Ista etiã via de intellectione actione ꝙ ssibile nõ vi rationa bilis. q: intellectio ẽ forma vna quæ ꝛ posset cõpara ri ad agens a quo ẽt ꝛ ad ibm in quo recipit ri ipsa ẽ bnõ 05 tale diffinitionẽ vt possit ẽ quali ẽ in vi ẽ terminus actionis fin hoc ẽ nõ fm illud: q: si ẽt ẽ minus actionis hoc ẽ fm se nec fm ista respectu m nec fm illã: sed eaꝫ cõcomitant ista respectus. ¶ Se quit igit per vĩa diuisiõis q: vbũ ẽ actualis intelle ctio. ẽt hoc cõfirmat paug. 15. de trini. c. 15. vel 40 cogitatio quippe ina pueniens ad illud q̃ limus at que inde forma ta verbũ nostrũ ẽt. Idẽ ẽt in 9. codẽ 15. de tri. c. 24. vel 24. forma ta ppe cogitatio. 12. verbũ ẽ ficut supra dictũ ẽt. Et cõfirmat istud per si mile de verbo vocali ꝛ imaginabili. forma ẽt enim vbũ vocale ad ſignificãdũ ẽ declarandũ illud q̃ intel ligit ſ. q: vor. nõ fiat forma ẽ ab intelligente inquã tũ intelligẽs. sed per aliqd potentiã medã puta mo tiuã. hoc ẽt imperfectionis in. intellectu. si igit ita tim gignere ẽ vel forma ẽ vt expressiũ illius q̃ latet in intellectu. hoc virtute intellectus intelli gentis non minus esset verbum. obiectum autem habitualiter cognitum latet in memoria. si igitur ẽ tute eius statim caufaretur aliqua intellectio actua lis q̃ gentia expriꝫet ꝛ declaret illud obiectum ẽ sui latens vere ẽt ibi verbum: quia expressiuum la tẽtis ẽ gentis tute ẽt ad eẽ medũ ipsũ. ¶ Dz restat dubitatio vltra? vtr ẽ intellectio actualis ẽ verbũ Ad hoc dicẽ q: nõ: 5 05 addẽdũ ẽ dias specifica q̃ ẽ dela ratiua. ¶ Contra 3 arguit: q: in p̃se ẽ noticia declara tiua formalis: nã intellectio q̃ ẽ p̃se in ẽntiã ẽ intelligẽ tia ẽ declarativa p̃se in ẽntiã ẽt memoria ita p̃cete: sicut actualis intellectio: vt in filio declarat babin alem vt in memoria filij, in p̃se ẽ vbũ. formaliꝫ: sicut dicẽ in solutiõe q̃ntis. Aũg. vbũ declarat se. fm Aug. 7. de tri. c. 5. vel. 16. fi. ingt ẽ vbũ quod nos p̃ferim⁹ ꝛ tale ẽ seipm ordinat ẽ ipm de quo loqui mur: ẽto magis vbũ dei p q̃ facta sit oia ẽt, supple seipm ordiñ: declarare igit nõ dicit relationẽ realẽ, nec p̃s relationẽ genitꝰ: verbũ ait nõ ẽt nisi itelle ctio genita, aliqn posset poni in p̃se formaliter.

Alia dicitur q̃ntꝰ ad 2ũ. dicit ad 1ũ. q: verbũ ẽ noticia actualis q̃ terminꝫ ingitiõis: q̃ ondit ꝙ Augu. 9. de tri. c. vlti. vbi dꝫ. q: verbũ ẽ partus siue proles: ẽ ãt partũ q: ẽ repti: nõ ẽ ait reptus nisi q: ingitũ: vñ vult ꝙ partũ illus mẽt ẽcedit appetit? impellẽs intellectũ ad inquirendus ¶ Ité vi velle. 1. 3. de tri. c. 15. vel. 37. Tũc sit verus verbũ qñ illud q̃n nos dirim⁹ voluntũ motiõe tacta rẽ ad illud q̃ scimus puenit atq; inde formaf ẽt⁹ mo mõdã fit intellectio ẽ capiẽs: vt q̃d res queq; scif: sic eti 3 cogitet: ista ait volubilis cogitatio ẽ ingitio qua lis nõ erit i p̃ia: sicut innit ca. 14. vel. 16. fortallis ẽt nõ erãt ibi volubiles cogitatiões nre ẽ. p̃ia tunc ꝙ post noticia cõsuãs ẽt ingitio ẽ diuisiõnẽ ẽ augmen tationẽ ẽ vltima deuenit ad p̃fectã ẽ noticiã qua ẽ gignit ipa ingitio ẽ. Illa p̃fecta noticia q̃ ẽ terminus ingitiõis ẽ verbũ. ¶ Contra ista arguit fic. si deroñe verbi fit fic gigni ingitiue. igit de⁹ nõ 05 verbus. 2º igit angls non hs verbũ de nãli sibi cognitis. 3º igit bñs nõ hs verbũ de ẽntia diuina: nec de aliquo p fecto cognito sine ingitione. 4º igit bñs p̃fecti scie bitus ẽ tatis opans q̃ illi bitui nõ p̃teit habere ver bum: que omnia videntur absurda.

Ideo istius opi. arti. dico ꝙ nõ ẽ liubet i telectio actualis ẽ verbũ: sicut ꝓbat 3ª ista via q̃ po nit declarationẽ esse p̃priũ verbi: fit nõ noticia geni talꝫ in p̃se nõ ẽ verbũ formaliter: quia ibi ẽt nõ noticia genita qua aũg. vocat p̃se verbũ: nõ ẽ co mõ quo aug. p̃se verbũ p̃fecti q̃. fr. repsitet verbũ diuinuꝫ. Primũ illoꝝ declaro: q: liubet intellectio actual' gi gnit de memoria. imperfecta ait de imperfecta sicut p fecta de p̃fecta. igit liubet noticia ẽt p̃fecta ẽ p̃se ma parẽt ẽ genita ad cẽpmẽdã parẽt. ¶ Et istud cõfir maf ꝙ Aug. 9. de tri. ca. 4º. vel. 9. de q̃ natũ ẽ ver bus de animo impfius. q̃dñ de memoria diffinirt ꝛ pferri p̃t. Ité. 15. de tri. c. 15. vel. 31. igit ne cinteref qñ illud dicẽrit q̃ q̃ sit loquit. aliqñ. n. statim vt dicit hoc dicit: ẽ unit q̃dq; dia inuentiaf int noti cia p̃ma genita impfecta ẽ illa q̃ seq̃ ingitiones. nõ ẽ dia forma alis pg quã hec posit dici verbũ ꝛ illa nõ vt videf. 2m dcio sic. ẽ q: intellect⁹ nostꝛ non fa tim habet p̃fecta noticia obiecti: q: fm phy. 1. phys. innata ẽ nobis via. pcedẽs a pfuso ad distinctum: ẽ ideo pius ordine o: ignis impimif nobis noticia obiecti cõfusa ẽ distincta. ꝛ ideo necessaria ẽt ingi tio ad hoc vt intellectus nostꝛ veniat ad distinctas noticias: ꝛ ideo necessaria ẽ inquisitio speciꝫ verbo p fecto: q: nõ ẽt verbũ p̃fectus nisi sit noticia actua lis perfecta per vĩa diuisiõnis diarum conuenien tium illi. ¶ Sic igit intelligendus ẽ p cognito aliq̃ obiecto cõfuse sequit inquisitio p vĩa diuisionis dia rum cõuenientiarũ illi: ꝛ inuentis oibus illis diijs co gnito diffinitiua illi⁹ obiecti ẽ actualis cognitio pfe cta ꝛ pfecte declarativa illi⁹ ditualꝫ noticie q̃ ẽt erat in memoria: ẽ ista distincta noticia pfecte declarati ua ẽt pfecta verbũ. hoc dicẽ Augu. 9. de trini. c. 11. vl xviii. placet mihi quod diffinio quid sit intemperantia: hoc ẽt verbum eius ꝛ ibidem p̃missũm

eodem capitulo augustini quod iam superius positus est q̃ dñs de memoria pferri e diffinit p̃t. 1. trinitate e diffinite actualiter cognosci virtute ei⁹ q̃ est in memoria. nõ igit de rõne verbi ẽ gigni post intellectionem. sed necessarium est intellectui impfecto: q̃ nõ potest statiꝫ bẽe noticias diffinitiuam obi. bꝫ. nõ noticia talem post intellectionẽ: ideo verbus perfectum nõ est in nobis sine inquisitione: ꝛ tamẽ q̃ verbum pfectũ sequit tale ingitionẽ: illa inquisitio non ẽ actio ipsius vbi formaliꝫ sed q̃si pnia ad hoc vt ge neret verbũ. q̃ bñ innuit aug. in auctẽ pallegata li. 15. de tri. c. 5⁹ hac actio illac volubili quadã motione iactamus: cũ a nobis nũc hoc nũc illud sicut inuentũ fuerit vel occurrerit cogitare: ꝛ tũc fit verum verbũ q̃i ad illud q̃ scimus quenit atq; inde formaꝫ verbum eius ꝛc. innuit q̃ illa iactatio. 1. inquisitio non est cognitio verbi formaliter: sed eas sequitur cognitio verbi de eo q̃ scimus. i. de obiecto in memoria habitualiter cognito. Et tunc si obijciaꝫ ad quid tũc inquisitio esset necessaria. Posset dici ad illud q̃ motus ẽ necessarius ad hoc vt inducatur forma perfecta que non posset statim in principio motus induci vel inducto multoꝫ formaꝫ ordinatarũ ad inductionem vltime formeꝫ absq; illo ordine formarũ nõ posset vltima forma induci statim: sic fm hoc ponitur iste ordo ita q̃ primo est habitualiꝫ noticia confusa: secũdo actualis intellectio confusa: tertio inquisitio ꝛ in inquisitione multa vba de multis noticiis habitualibus virtualiter cõtentis in memoria: quã inquisitionem sequitur diffinicta ꝛ actualis noticia primi obiecti cui⁹ cognitio inquirit. que noticia actu alis diffinicta imp: imit habitualem in memoria pfecta: ꝛ tunc est p̃mo memoria perfecta ꝛ assimilat memorie in patre: vltimo ex memoria perfecta gignitur verbum perfectum fine inquisitione mediãte inter ipam ꝛ verbus: ꝛ illa gignitio assimilatur gignitioi verbi diuini perfecti ex memoria patris na perfecta: nullum igitur verbum est perfecte re presentans verbum diuinum quod potissime inuestigat Aug. nisi illud quod gignitur de memoria pfecta sine inquisitione media inter talem memoriaꝫ ꝛ tale verbus. Is nec illa memoria posse haberi in nobis propter imperfectionem intellectus nostri nisi pceat inquisitio. Ultimũ dubiũ istius q9. est vtrũ ad rõnẽ vbi curratur volitas: puta vtꝝ de rõne ei⁹ fit q̃ fit noticia voluntate genita vel voluntate agente vel copulante eam memorie: fm Augustinũ in multis locis q̃. Ad. q. monet Aug. 9. de tri. c. 9. vel. 14. recte ẽ inquit querituꝝ vtrum ois noticia sit verbum an tantum amata noticia: nam omnis enim ꝛ ea ẽ odiosa, sed nõ cõcepta nec pata dicenda sunt amio ẽ pabilis displicent. Et videt q̃ nõ omnia q̃ quoq; mõtan gũt cõcipiũt: ꝛ aliq; vt tñ nota sint ñ tñ vba dicũt: ficilla de qb⁹ nũc agim⁹. alr. n. dicũt vba q̃ spaciatꝝ syllabis tenẽt: aliꝫ de qõ notũ ẽ vbũ ꝺ ꝺdiuꝫ memoria: poterꝫ vel diffimiri potest q̃uis res ipsa displiceat. ꝛ fabdit postea. Meritoꝫ mum cum illa que odimus recte displicent recteq; improbãt: approbat ẽ: approbario ꝛ placet ꝛ vbi ẽ nota⁹ nob non displicet ita q̃ de rõne verbi nõ ẽ gigni amore obi cogniti: ñ nec etiã gigni amore noticie agim⁹. q̃ vbũ: ñ pcomitat' pfectum verbũ duplex act⁹ volitatis ⁹n⁹ p̃mus quo pceꝫ actus ille ꝛ inquisitio ꝑuia fine q̃ non peruenireturad verbum pfectus: sicut pater. 9. de tri. vlti. c. 5. alius quo intellectus quiescit in intellectuali noticia ſam habita: nõ igitur actus volitaris est de essentia verbi: nec formaliter nec vt causa: sed concomitatur necessario ad generationem eius in nobis propter inquisitionem eius pteniam ꝛ ad continuationem ei⁹ similiꝫ ꝓpter hoc q̃ si intellect⁹ volitati nõ opl̃acet re in ista noticia non pmanere in ea: ꝛ ita ista noticia ñ bit rone vbi gmanẽs: ista ri gmanẽtia nõ est de rõe perfect verbi intrinsece: q̃ nõ. munus pfecta est albedo vnius diei q̃ vnius ãni. voluntas aũt recipiens obm cuius est verbus non pertinet ad rationem verbi nisi stricte sumendo verbũ quo mõ aug. pertractat. c. 5 all. Hemo potest dicere dominꝫ iesus nisi in spiritu sancto hoc dicere includit acceptatione obiecti dicit: ꝛ aliquid vltra rationem verbi absolute.

Ad argumenta huius. q. Ad p̃mus p̃z q̃ illa auctoritas indiget expositione dicit. n. ibi ita fatalia ei⁹. ſ. chartaginis m memoria mea verbũ est. p̃z aũt ꝑ ipm. 15. de trin. c. 11. q̃ verbũ nõ est formaliter in memoria. ergo os q̃ intelligat caliter nõ formaliter. Ad 2ᵐ ly magna alteatio fiat ꝺ voce vtrũ fit signũ rei vel cõcepꝫ: tñ breuiter ꝓcedendo q̃ illud q̃ significat p voce ꝓprie ꝛ res: sunt tñ signa multa ordinata eiusde significati: ita: vox: ꝛ cõceptus sicut sũt multi effect⁹ ordinati eiusde cãe quoꝝ nullus est cã alterius: vt p̃z de sole illuminante plures partes medii: q̃ vbi est ista ordo cauſatoꝝ abiq; hoc q̃ vna sit cã alterius ibi est imediatio cuiuslibꝫ respectu eiusde cause quoꝝ nullus est cã alteri⁹: excludendo aliud in rõne cause nõ at excludẽdo alid ire imediatioꝝ: ꝛ tũc possẽ dicedi aliquo modo effectũ ꝓpinquiorẽ ee cauſa respectu effect⁹ remotioris nõ ꝓpter spẽ ꝓprie ꝓpinquitatis illa que est inter tale ꝛ effectus ad cãm: ita põr cõcedi de multis signis eiusde significati. quoꝝ vnum q̃ vna aliquo modo est signũ alteri⁹: q̃z dat intelligere ipm: q̃z remoti⁹ nõ significaret: ꝛ tñ ꝓpter hoc vna ꝓpinquior nõ est signũ alterius: cui⁹ ratia parte ꝺ causa ꝛ causalis. Ad 3ᵐ cõcedo q̃ noticia est ꝓoles ꝛ vere genita: sed ꝓductio illa nõ ẽ actualis intellectio. q̃ vt dictũ est supza actualis intellectionem effectio de genere actionis: ẽ est qualitas nata terminare tale actionẽ que significat ꝑ hoc q̃ ẽ dicere vl in cõi ꝑ hoc quod est elicere. nõ igit verbũ est aliqd ꝓductus actiõe que est intellectio: q̃ ipsa intellectio nõ est ꝓductiua alicui⁹ sed ipsa est ꝓducta actiõe que est de genere actionis: sicut dictũ est supza.

Ad 4ᵐ dicẽdum. q. dico q̃ licet per se significant abstractũ ꝛ cõcretũ ita idẽ modo significandi sicut filius ꝛ filiatio: q̃ sicut filiatio significat relationes de genere relatiõis ita ꝛ filius per modũ tñ denominatis suppositũ relatiuũ: ꝛ ſi accipiat subſtantiue ides significat cã tali subſtente ita igit idẽ significatiue: ꝛ abſtracte ei⁹. absiacte aũt ei⁹ ẽ ut nominatꝫ essẽ subiecto. q̃ notat relationẽ formaliter: idẽ. n. significat q̃ expſſio paſſiua alicui⁹ de intellectu, sed sicut filius cõnotat naturã viuentẽ in qua ẽ talis relatio ita verbũ cõnotat actualem noticiaꝫ cuius est talis expressio. igit cũ in diuinis intellectualiter expimi sit ꝓprietas 2ᵃ⁹ persone sequit q̃ verbũ sit ibi mere ꝑsonale ꝛ significet ꝓprietatẽ ꝑsonalẽ. Patet etiã q̃ ratio gignendi verbũ non est pater vt actu intelligens. sed pater vt memoria pfecta. ſ. vt intellectus ꝑfis obm actu intelligibile. sibi ꝑpius dicit declaratus supza di. 2. q. de ꝓductionib⁹. Patet ẽ q̃ verbũ nõ pt hic aliquid de quo ꝓducat ex dif. 5. q. ſi ꝑsci piũ ꝓductiuũ habet virtutẽ sufficientes ad producẽdũ per se subſtãtes ꝓductũ tale ꝛ maxime ſi ratione ſi mãtis alicui inhereret. noticia aũt ita expreſſa non est nata alicui inherere. igit est nata a se subſtitere ꝛ ꝓpterea ꝓductiuũ esse eſt ſufficientis virtutis q̃ ẽ infinitꝫ. igit ꝛc

Ad argumenta cũ pmo arguit fm aug. de tri. 15. Verbũ est cũ amore noticiaꝫ. dico q̃ per hoc q̃ dicit cum amore etiã mloquitur in nobis noticia

am genita: q: amo: nō ḥ̄ calitat respectu ꝟbi nisi ꝟ
imꝑat intellectui signiticoné ipsius ſicut dictū ē. q. p-
cedēte in diuinis aūt ꝟbū ē notitia nāliter expreſſa q:
q: ſpiritus in nobis ḥ̄at calitatē respectu ꝟbi signē-
di per impiū ēt hoc ē impfectionis in intellectu: q:
nō ſtatim ḥ̄s ꝟbū ꝓfectū: ē hoc quō differēter volū
tas ſe ḥ̄at in deo: ⁊ in nobis dictū ē di. 6. ¶ Ad aliud
de. 15. de tri. cōcedo in ꝑe ē intelligētia formali: ſz
nego illā q̄ oīs act⁹ intelligētie formalis ē ꝟbū: q: ſi
non eſt ꝟtū niſi ſe intelligēria illa q̄ pōt bīe aliquez
actū genitū ſe notialē genita ⁊ talē actū ꝑtinēte ad in-
telligētia ſe ꝓprie ſ: q: ꝑe ſe ē nōtia habēs ē genera-
tionē: nī pōt cōcedi q̄ intellectio actualis ꝓtis ē quaſi
genita ꝟtute memoꝛie ꝟt in patre: ſed nō ꝟe genita:
q: nō diſtincta. ¶ Ad tertiū dico q̄ non ſunt duo ꝓ-
pria: ſed idē: q: eadē ſolenḗ ſe ſignificat filⁱ ⁊ ꝟbum:
ḥ̄ alia cōnotāt: q: filⁱ nām ꝟtutē in cōi: ⁊ ꝟbū notitiā
intellectualē actualē expſſā. ita ꝑnotata nō ſemp fit
eadē: ſed relatio paſſiua ſignificata ſemp eſt eadem.

Ad tertiam queſtionem di

cit q̄ ſic ꝓpter auctē Aug. 83. q. q. 65. ibi. n. loquens
de pnci. euāgelij Ioā. ait q̄ grece logos ꝺr latine ⁊ ꝟ
bū ⁊ rōné ſignificat. ſ: hoc loco meli⁹ ꝟbū interpretat-
ur ſ: ſimiliter nō ſolū ad pnēm reſpect⁹ ſ: ad illa ēt que
ꝟbū facta ſunt opatiua potēria. ¶ Additur ēt ꝙ ꝟbum
dicit ꝓpriū respectū ad creaturas: q: ꝟbi ex ratione
ſui eſt notitia declaratiua. q̄ cōpetit ꝑbi ex rone ſui de
clarare. appropꝛiat ē filio rō ad creaturas. appropria-
tio aūt nō ſit nīſi ꝓpter inenientia talis appropriati ad p
prietatē ꝑſone cui illud appropiat. Et declarat iſtō p
ſilitudinē ꝑbi: nō ſolū ad pnēm ſed ad ſpm ſc̄m ⁊ cōno-
tat rone aptitudinalē ſpm̄ potēria. ¶ Additur ēt ꝙ ꝟbum
dicit ꝓpriū respectū ad creaturas: q: ꝟbi ex ratione
ſui eſt notitia declaratiua. q̄ cōpetit ꝑbi ex rone ſui de
clarare. appropꝛiat ē filio rō ad creaturas. appropria-
tio aūt nō ſit nīſi ꝓpter inenientia talis appropriati ad p
prietatē ꝑſone cui illud appropiat. Et declarat iſtō p
ſilitudinē ꝑbi: nō ſolū ad pnēm ſed ad ſpm ſc̄m ⁊ cōno-
tat rone aptitudinalē ſpm̄ potēria. ¶ Additur ēt ꝙ
ꝟbum

ppria significet nisi vnā ppietatem ex parte rei qua illa plona ppie distinguit ab alijs plonis determinatiue, q̄ pbat sic. Eadem est ppietas q̄ significat istū noib⁹: pi pnitas: generatio actiua respectu p̄ris. Et istius filij: filiatio generatiua passiua respectu filij. Et istius sp̄us sc̄i spiratio passiua, q̄ procedere ab vtrisq; respectu sp̄us sc̄i. Sed istis ppietatib⁹ plone ppie distinguitur ab inuicē determinatiue. igit ola vocabula alicui plone ppie oc. Ista finias magr pon⁹ a querit an eadē ppietas sit que impetrat nobis plonaris q̄ ista genitionis actiue. Et silr an eadē sit q̄ importat noie filij: filationis generationis passiue. Qua q̄one magr ponēs sub bis vbis grit. Utrū sit idē cē prem: genuisse filiū. Et vtrū idē sit cē filiū: natū a p̄re. Ad q̄ magr rndēs dicit q̄ eadē ppietas significet istis noibus: sc. cē prem: genuisse filium. seu p̄ē: pinitas. hoc tri ē sb duersis rōnibus. Ma hoibus plonaris cuius nodi sunt p̄ filius: ispūs scūs significat non propietatē istā sed hypostasis. Sed nominibus ppietatū cuiusmodi sunt p̄nitas: filiatio: significant ipse ppietates sm se vel act⁹ ipsarū ppietatū vt generare nasci vt gener ari. Sed a ppō dec. Hec nomina genitus vbū imago si stabit sb ppietate rei seu ad ea sed ad prem vel creature. Et pbat sic. Illa nola q̄ ppie filio que nūq̄ re ei⁹ plonalē ppietatē pcise exp̄mit nō stabit: sz respectue respectu p̄ris dicit p̄nitas. sed ista noia. vbū imago genit⁹ sunt h⁹. g̃ nō stabit rr pre rei seu ad sed dicuntur sz relative ad prem. Argumentūr tenet: maior. Si minor. pbat in tēc. auctoritate. b. Aug. q̄ dicere ī deū q̄ genit⁹ dicit genitoris genit⁹. z vbū dictus vbum. z imago imaginati imago. q̄ ola sti silr nō dicunt respectu p̄ris. g̃ minor va. z p ppōs. ppō p̄banda. Tertia. ppō est hec. Solū ēntialia de plib⁹ silr de se ipsis affirmant. Et p3 p hoc q̄ bi pōt dici p̄ z filius z ispūs scūs sit de⁹ vel potēa diuina scia z bonitas diuina sunt de⁹. Sed nō pōt dici q̄ p̄ z filius sunt pat vel sut filij. Ubi p3 q̄ solū ēntialia pt esse subiecta. vel vt dicit ppō ppbāda ē tīa solū ēntialia de se vt nūc de lumine, de⁹ de deo. q̄ nō pōt dici de noibus relatiuis. nō. n. pōt dici q̄ p̄ē: natus filius. Nō probat auctoritate. b. Aug. 7. de tri. c. 5. dicētis. Hoc solum de eis dicimus potest, illud de illo. q̄s sil ambo non sunt. i. illo nomine nō possumus. vtr ad oēdendum vnum de vno. q̄s simul ambobus non conueniat. sicut verbum de verbo. q̄ non simul ambo verbum. nec filium de filio: q̄ non simul ambo. Et sub iungit magister: q̄ sicut illa ēntialia nomina aliquā do intelligentiam distinctionis personarum faciunt ita ē interdum totius verba simul. q̄ probat auctoritate Aug. li. de tri. c. 3. dicētis. In patris nomine ipse pater pnunciatur per se. In pri autem nomine ipse filius. In spū autem nomine ipse spūs sanctus. vt cum dicit. nemo beatus nisi solus deus q̄ trinitas est vnus deus Et hec est sententia magistri in hac distinctione in speciali.

¶ Quod non tñ tres predicte ppietates sunt in personis: sed etiam que alijs significatur nominibus vt ingenitus.

Di. 28. Reterea conside / rari oportet q̄ nō tñ tres p̄dicte ppietates sue notiones ī plonis sunt. verūtiam alie q̄ alijs notantur nominib⁹. Nā etiam hoc nomen ingenitus relative dicit de patre tñ q̄ aliam designat notionem q̄ p̄ vel genitor. Non est enim idem cē patrem z cē ingenitum. i. non ex notione pater dicitur qua ingenitus. Pater enim vt predictum est dicit p̄m proprietatem generatiōis. Ingenitus autem scōm proprietatem innascibilitatis. Quia fert ergo pater a filio auctoritate generationis differt enam proprietate innascibilitatis. i. q̄ ingenitus. Unde Aug⁹. distinguēs inter p̄prie qua pater dicitur. z illam qua dicitur ingenitus in. v. lib. de trin. sic ait. Non est hoc dicere ingenitum quod est patrem dicere. q̄z si filium non genuisset: nihil prohiberet dicere eum ingenitum. Et si gignat quisq; filium nō ex eo ipse est ingenitus. q̄z geniti homines gignunt alios. Non ergo ideo dicitur pater: q̄z ingenitus. Ideoq; cum de deo patre vtrūq; dicatur alia notio est qua intelligitur genitor. alia qua ingenitus. Genitor enim dicitur ad genitum idest filium. Cum vero ingenit⁹ dicitur: non quid sit. sed quid non sit ostenditur. Hoc exemplis planum faciendus est. ¶ Dō dicitur ingenitus hoc ostenditur q̄ non sit filius. sed genitus. z ingenitus cōmode dicunt filius autem latine dicitur. Sed vt dicatur in filius: non admittit loquendi consuetudo. ni hil tamen intellectui demittur si dicatur non filius. quamadmodum etiam si dicatur nōge / nitus: p eo q̄ dicitur ingenitus: nihil aliud dicitur. Ideo non est in rebus considerandū quid vel sinat vel non sinat dia vsus sermōis nostri. sed quis rerum ipsarum intellectus eluceat. ¶ Non ergo iam tantum dicamus ingenium: sed etiam nō genitū. q̄ tñ valet. Hū quid ergo aliud dicimus q̄ non filiū. Negatiua porro participia nō id efficit vt q̄ sine illa relatiue dicitur eadem proposita substantialiter dicatur: sed id tātum negatur q̄ sine illa aiebatur sicut in alijs predicamētis. cum dicim⁹ homo est substātiam designamus. Quare ergo dicit non homo est: non aliud genus predicamenti enūciat sed tātum negat. Sicut ergo scōm subam aio: homo est. sic scōm subaz nego cum dico non homo est. Ait si tantus valet quod dicit genitus: quātum valet q̄ dicitur filius. Tantūdem ergo valet quod dicit nongenitus quātum valet quod dicitur non filius. Relatiue autem negamus dicendo nō genitus. Ingenitus porro quid est nisi nō genitus. Non ergo recēditur a relatiuo predicamento cum ingenitus dicitur. Sicut eni genitus non ad se dicitur. sed q̄ ex genitore non ostendatur. Utrū q̄ tamen relatiue dicitur. Quod autem relatiue pronunciatur non indicat substātiam. Quāuis ergo diuersum sit genitus z ingenitus tamen nō indicat diuersas substātiam. q̄ licet filius ad patrem. z nō filiū ad nonpatrem referatur. ita genitus ad genitorē z nō geniti⁹ ad genitorē referat necesse ē. Ec ce euidēter ostdit q̄ ingen it⁹ relatiue dr. z de solo p̄ie accipitur. Aliaq; notio ē qua dicitur ingenitus. Pater enim vt predictum est dicit p̄m proprietatem generatiōis. Ingenitus autem scōm proprietatem innascibilitatis. Quia fert ergo pater a filio auctoritate generationis differt enam proprietate innascibilitatis. i. q̄ ingenitus. Unde Aug⁹. distinguēs inter p̄prie qua pater dicitur. z illam qua dicitur ingenitus in. v. lib. de trin. sic ait. Non est hoc dicere ingenitum quod est patrem dicere. q̄z si filium non genuisset: nihil prohiberet dicere eum ingenitum. Et si gignat quisq; filium nō ex eo ipse est ingenitus. q̄z geniti homines gignunt alios. Non ergo ideo dicitur pater: q̄z ingenitus. Ideoq; cum de deo patre vtrūq; dicatur alia notio est qua intelligitur genitor. alia qua ingenitus. Genitor enim dicitur ad genitum idest filium. Cum vero ingenit⁹ dicitur: non quid sit. sed quid non sit ostenditur. Hoc exemplis planum faciendus est. ¶ Dō dicitur ingenitus hoc ostenditur q̄ non sit filius. sed genitus. z ingenitus cōmode dicunt filius autem latine dicitur. Sed vt dicatur in filius: non admittit loquendi consuetudo. ni hil tamen intellectui demittur si dicatur non filius. quamadmodum etiam si dicatur nōge / nitus: p eo q̄ dicitur ingenitus: nihil aliud dicitur. Ideo non est in rebus considerandū quid vel sinat vel non sinat dia vsus sermōis nostri. sed quis rerum ipsarum intellectus eluceat. ¶ Non ergo iam tantum dicamus ingenium: sed etiam nō genitū. q̄ tñ valet. Hū quid ergo aliud dicimus q̄ non filiū. Negatiua porro participia nō id efficit vt q̄ sine illa relatiue dicitur eadem proposita substātialiter dicatur: sed id tātum negatur q̄ sine illa aiebatur sicut in alijs predicamētis. cum dicim⁹ homo est substātiam designamus. Quare ergo dicit non homo est: non aliud genus predicamenti enūciat sed tātum negat. Sicut ergo scōm subam aio: homo est. sic scōm subaz nego cum dico non homo est. Ait si tantus valet quod dicit genitus: quātum valet q̄ dicitur filius. Tantūdem ergo valet quod dicit nongenitus quātum valet quod dicitur non filius. Relatiue autem negamus dicendo nō genitus. Ingenitus porro quid est nisi nō genitus. Non ergo recēditur a relatiuo predicamento cum ingenitus dicitur. Sicut eni genitus non ad se dicitur. sed q̄ ex genitore non ostendatur. Utrū q̄ tamen relatiue dicitur. Quod autem relatiue pronunciatur non indicat substātiam. Quāuis ergo diuersum sit genitus z ingenitus tamen nō indicat diuersas substātiam. q̄ licet filius ad patrem. z nō filiū ad nonpatrem referatur. ita genitus ad genitorē z nō geniti⁹ ad genitorē referat necesse ē. Ec ce euidēter ostdit q̄ ingen it⁹ relatiue dr. z de solo p̄ie accipitur. Aliaq; notio ē qua dicitur in-

Aug⁹. Dicit q̄ natorpia allignatio. q̄ rela tue. dicit alia ē no tio q̄ dicit genitur alia q̄ pi

Explicit vsq; ad finem dum.

Nō tñ valet ī genitus ingenie ē tā tudēdo filius.

Nota q̄ ois genitus ē non genitus hñ ēp⁹.

genitus alia qua pater. Atq; tātū valet cū dī genitus quātum nō genitus vel non filius.

¶An sicut solus pater dicitur ingenitus dici debeat non genitus vel non filius.

Ideo solet queri vtruz sicut

solus pater dicitur ingenitus: ita ipse solus debeat dici nō genitus vel nō filius. vt nec ēt spi ritus sūs possit dici nō filius vel nō genitus

Opio quoꝝ dam. ¶Quibusdam videtur ꝙ pater solus debeat dici nō genitus vel nō filius. Spūs ꝥo sanct⁹ sicut non dicitur ingenitus ita nqunt nō ēt dicēdus nō genitus vel nō filius. Debet gdē dici ⁊ credi spiritus sanctus non esse genitus: vel nō esse filius. sed non debet dici esse nō ge nitus vel non filius.

Alioꝝ opinio. ¶Alijs autem videt: ꝙ cum spiritus sanctus non possit dici ingen⁹ potest tamen dici nongenitus vel non filius. Nō autem Augusti. sup̄a ait tātū valere cuz dicitur ingenitus quantum cum dicitur non genitus vel non filius ethimologiam nomis ostend̄ndo eum hoc dixisse dicunt. non ratī one predicationis.

¶Que sit proprietas sm quam dicitur pa ter ingenitus.

Si autem vis scire que sit

pprietas scōm quam dicitur pater ingenitus Hyla⁹. audi Hilarium ipsam vocantem innascibili tatem in iiii lib. de trin. ita aientem. Est vn⁹ ab vno. ab ingenito genitus proprietate vi delicet in vno quoq; ⁊ origīnis ⁊ innascibili tatis. Significat ergo in scripturis persona rum intelligentia ⁊ distinctio innascibilitatis natiuitatisq; sensu. solitarius deus nō est opi nandus. Discretio ergo vel distinctio perso narum in scripturis posita est. in nullo autem nature distinctio.

¶Arriani. nitebantur ꝓbare alterius subē pa trem. alterius filium. q; ille ingenitus. iste ge nitus. quibus respondens Ambrosius dixit se hoc nomen in scripturis nō legisse diuinis.

Illud etiam taceri nō opoz

tet. ꝙ arriani ex eo ꝓbare nitebant alteꝝ ſubſtātie esse patrem. alterius genitum. q; ille ige nitus. ⁊ iste genitus dicit. cum diuersum sit ee Ambz. se ingenitum ⁊ esse genitum. Unde ambz. eo rum questioni respondens dicit sein diuinis scripturis hoc nomen. I. ingenitus non legisse ita inquiēs in. iiii. lib. de spiritu sancto. Cum dudum audierunt quidam dicentibus nobis filium dei qui generatus est patri qui genera uit inq̄ualem esse non posse. Quis ille genera tus sit. iste generauit: q; generatio est nature.

aduersus quidem illam questionem vocem ſi bi arbitrantur accusam. sed integer sationē damnabili in eodem loco vestigiū vertūt: vt putent mutationem fieri questionis mutatio ne sermonis dicentes. Quomodo possunt es esse ingenitus et genitus vnius nature atque substantie. Ergo vt respondeam mihi pro / posite questioni: primo omnium in diuinis scripturis ingenitus nusq; inuenio nec legi ñ audiui. Cuius ergo mutabilitatis sunt boies huiusmodi vt nos dicant ea vsurpare que nō sunt scripta. cum ea que sunt scripta dicamus. ⁊ ipsi obiciant quod scriptum non sit. Pōne ipsi sibi aduersantur ⁊ auctoritatem calumnie sue derogant. Attende lector quoniaꝫ hoc no mine ingenitus nolebat vti ambrosius ꝑpter hereticos. Ita ⁊ nos subtilere quedam opoz tet propter calumniarium insidias que catho licis ac piis lectoribus secure credi possunt. Sunt etenim quedam que nō tāe sunt religi osis ⁊ auctoritatis vt eis nō oporteat semper ꝓtendo ac reciprendo inseruire verū silentio aliquādo ꝓteriri queunt. nec illius rī fuit per uersitatis quin cum opoꝛtunum fuerit eis vti liberum habeamus.

¶An diuersum sit esse ꝑm ⁊ esse filium.

Preterea queri solet cum sit

ꝓa dictum sit. q; aliud est dicere ingenitū. ali ud patrem. Et q; diuersum sit genitus ⁊ inge nitus. vtrum similiter diuersum sit ee patrem ⁊ esse filium. an idem. Ad quod dicim⁹ qa Ratio vbi dic ee diuer sū ee pa trē esse filiū. ñ pieseiie t nūc ee ee quidem sensu quo dicitur diuersum genit⁹ ⁊ ingenitus. ⁊ quo dicitur non esse idem dice re genitum ⁊ ingenitum. Poterit dici non ee idem. sed diuersum esse patrem ⁊ esse filiū vel esse spūm sanctum. qz non ea notione est pater qua filius est filius. vel qua spiritus san ctus est spiritus. Jdeoq; ex hoc sensu perceda mus. q; aliud est ee patrem. ⁊ aliud est esse filiū q; alia notio est qua pater est pater. alia qua fi lius est filius. Sed si transponas vt dicas aliud est patrem esse. aliud filium esse. varia ꝫ in telligentia. ⁊ ideo non conceditur. Est enī sen sus talis. ac si dicaꝫ: aliud ē quo pr̄ nō gdē pa ter. sed ē. aliud quo filius est. nō quidē filius. ꝫ ē. qō penit⁹ falsū est. Eo enī pr̄ ē quo pr̄ de us ē. i. pēntia vel natura. Ac filius eo de⁹ est quo pr̄ ē de⁹. Eo ꝙ fili⁹ ē quo pr̄ ē. Et ita idē ē pr̄em esse ⁊ filiū esse. ꝫ nō ē idē ee pr̄em ⁊ es̄e filiū. Un aug. in. v. li. de tri. ait. Quāuis diuer su sit ee pr̄em ⁊ ee filiū. nō ēt diuersa substa. qa Augu⁹. nō hoc sm sōam dr̄: ꝫ sc̄z relatiuū. qō trā rela tiuuꝫ non est accidens. qz nō est mutabile. Ec ee diuersum ee dicit ee pr̄em ⁊ ee filiū. qō iur tā rōnem debetam accipi oporteꝛ qz. ⁊ alia no tio ē qua est pater. alia qua ē filius. Non enīs

scom essentiam pater dicitur pater. vel filiꝰ filius. sed secudum relationem.

¶ Quomodo dicatur sapientia genita vt nata. an secudū relationē an secudū substātiam.

Sciendum quoꝙ est quod

sicut solus filius dicitur verbum vel imago. ita etiam ipse solus dicitur sapientia nata vel genita. Et ideo queritur vtrū hoc relative dicatur. ⁊ si relative dicitur. an secudū eandē relationē qua dicitur verbū ⁊ imago. De hoc Augꝰ in. vii. libro de trinitate ait. Id dicimus cipiamus cum dicitur verbum. ac si dicat nata sapientia vt sit filiꝰ ⁊ imago. Esse hec duo cum dicuntur. i. nata sapientia in vno eorum. eo ꝙ est nata ⁊ verbum ⁊ imago ⁊ filius intelligatur. Et in his omnibus nominibus non ostēdatur ēentia qz relative dicitur. An in altero quod est sapiēta eētiam ēentia demōstretur quomō ⁊ ad se dicitur. seipsa enim est sapiens. Et hoc est eius esse quod sapere. Vñ pater ⁊ filius simul vna sapientia qz vna ēentia.

¶ Lau: lector: qualiter hoc intelligas qō hic dicit Aug. Videtur enim dicere ꝙ cum dicitur nata sapientia: ibi sapientia eētiam significet ⁊ nata relationē notet. Quod si ita ē cogimur dicere eētiam diuinam eē natam quod superioribus repugnat. ¶ Sed ad hoc dicim⁹: ꝙ in altero. i. in eo quod nata est eadem notio intelligatur qđ notatur cum dicitur verbum ⁊ imago. In altero vero. i. sapientia demonstratur sapientia. i. demonstratur ꝙ filius sit essētia qz sapientia secūdū eētiā dicit. Et ideo cum dicit nata sapia intelligat ꝙ ipse qui natus ē eētia est. ibi tamen sapiētia nō p eētia. sed p hypostasi facit intelligētā. vt sicut qñ dicitur verbum vel filius intelligitur hypostasis cuius proprietate. Item cum dicitur nata sapiētia idē intelligitur. i. genita hypostasis. Ideo vigilater ait idem esse intelligendū cum dicit verbum ⁊ cum dicitur nata sapientia. i. eadē ratio eadēꝙ hypostasis cui inest illa proprietas. Et ex hoc adiuuatur illud quod supius diximus. s. cum dicitur pater vel filius vel spūs sanctus. non tamē ille proprietates significantur cum dicitur pīntas filiatio. sed etiā hipostasis cum suis proprietatibus.

¶ Quod imago aliquando dicitur secundus essentiam.

Illud etiam sciri oportet qꝛ

cum supra dictum sit imaginem relative dici de filio sicut verbum vel filius. interdum tamen reperitur secūdum substātiam dici. Unde augul. in libro de fide ad Petrum dicit ꝙ vna est sancte trinitatis eētialiter diuinitas ⁊ imago ad quam factus est homo. Hilarius etiam in. v. lib. de trini. ait. Hoc sit ad cōmunem imaginem. Homen non discrepat. natura nō differt. Una est enim ad quam bō creatus est spēs. Ex his verbis ostenditur ꝙ una go aliqñ essentie intelligentiam facit ⁊ tunc ad se dicitur ⁊ non relative.

Augꝰ.

Hylarius.

Qrca distinctiōez

28. in qua magī agit de ppietatib⁹ ꝑsonaꝝ. Primo ꝙro vtrū ingenitum sit ppietas ipsius ꝑsonꝝ. ꝙ non ꝓmo sic. hoc ꝑbat per rōnē: nulla ꝓprietas dicit formaliꝫ de ēentia: qz tunc ipsa distingueret. ps etiam ex ꝓpio fit ēentia non dicitur formaliter generans nec genita spirans nec spirata. sed essentia. qz videt sit formaliꝫ ingenita. ergo ingenitus non est ppietas alicuius ꝑsone. Spūs scō ꝙro vtrū ingenitum non sit ppietas patris. ꝑbatio assumpti: qꝛ ēentia est non genita. ergo non est genita. sitia patet per ꝑbm. :. pīermenias. ꝙ negatiua de ꝓdicato infinito ꝛ ꝛcoueꝛio cum cōtantia subiecti. ⁊ videtur ergo sit ingenita. hec cōsequētia ꝑbatur per Augu. s. de tri. c. 5. vi. 17. dicit ꝙ idem est ingenitum. ⁊ non ingenitum. ¶ Consimiliter argui potest de spūsancto si non est genitus. ergo est nō genit⁹ ⁊ vltra igitur est ingenitus. ¶ Preterea omnis ppietas ꝑsonalis est relativa: qꝛ quicquid ad se dicitur cōmunicabile non est relativa: qꝛ quicquid ad se dicitur cōmunicabile non est relativa: qꝛ quicquid ad se dicitur cōmunicabile non

eo q3 oē ex positum seu ois dictio cōpōsita ex multipli
ci ꝫ cticula puatiua est duplr multiplex ꝫ ex multipli
citate affirmationis opposite, tū ex multiplicitate p
uationis. sicut ꝑ3 per phm. 5. met. c. de potētia. vbi
impoꝛtēiam distīguit fm multiplicitatē potētie, ꝛ p
ter hoc fm multiplicitatē puationis que ponit. c. de
puatione eodē. 5. ꝛ ita hoc nomē ingenitꝰ est multi
plex ꝛ multiplicitate eius q3 est genꝰ ꝛ multiplici
tate particule puatiue. ¶ Dicit̄ ad phm ingenitꝰ dici
tur ꝑpie, pducti ꝑ ger gnātionē vt phs termin? ꝛ ter
dēdo aūt genitū oē genitū cōicatū ꝑ ger generationem
q3 est terminꝰ formalis termin? gnātionis, sicut dic
Will. q nihil nisi natū ꝑ fieri. ꝛ tertio mō extrēdit̄ geni
tū ad pducti fiue ad ꝑgigēs generatione: 3 ipm ite
nō fit terminꝰ generationis nec ꝑm? nec formalis.
¶ Puatio est ꝛ multiplr posita distīguit in puatōes
ꝑpie dictā: puta qñ aliqd caret eo q3 natū ē bēre. et
qñ ꝛ vt ops 2c. ꝛ in puatiōe cōiter dictā. 5. qñ aliquid
caret illo q3 natū est bēre nō tñ fm cōditiones pdcās
ꝛ adhuc cōiūs qñ caret illo q3 ip3 natū ē bīe non ꝛs fe
sed fm gen?: sicut talpa dicit cecaꝛ q3 visio qua pua
ꝑ cecitatē nō repugnat talpe fm gen? suū q3 est animal.
ls repugnat talpe fm se. ꝛ in isto mō tāto generalius
ꝛ min? ꝑpie ꝙ puatio quātō habit? cus? est puatio na
t? ē cōpetere cōiori cōuenīenti ipi puato: puta cōiūs di
ceret puatū aliqd q3 nō bēret illud q3 natū est sibi cō
petere fm rōnē corꝑis ꝙ cui natū est cōpetere fm rō
nem corꝑis aiati. ꝛ adhuc cōtius q3 natū est bēre fm
rōnē sucie ꝙ q3 natū est bēre fm rōnē corꝑis ꝛ cōi
munissime si natū est bēre illud fm rōnē. ens? fm
ꝑmi. si lapis dicit̄ ee inaiar? ꝛ puari aia q: ꝙenit sibi
fm rōnē corꝑis cui? aiatū est dria. exꝑlis iecidit dicut
angelus dicit incorꝑoꝛe?, exꝑlis tertij sicut ois crea
tura dicit impfecta nō q3 nata fuit bēre oēm ꝑfectionem
nisi in suo genere. sed q: hḡre oēm ꝑfectionē nō repu
gnat creatꝰ vni soli enti cōuenīenti ē simplr ꝑfectum.
¶ Negatio etiam distīguit ꝑ ger negationē extra ge
nus q3 ꝑ dicit affirmationi simplr. ꝛ ita vadit ꝙ
quolibet de quo falsa est affirmatio fiue de ente fiue
de nō ente. alia est negatio in genere: ꝛ ista ꝓpponit
nām generis de qua dicat, ꝛ ista ꝑ dicit intelligi multi
plicr fm multiplicr genꝰ cōitas ꝛ entis. vel. ¶ Tertiꝰ ꝑ
positi sīgl loquēdo de multiplicitate impoꝛtata ꝑ
hāc particulā in ly fiat altercatio vtrū ipoꝛtat negatō
nē in genere vel ꝑpationē. tū videt ꝙ idē sit in propo
sitio accipēdo negationē ꝑm gen? cōissime q3 natū est
bēre illud ꝛ ꝑpationē fm gen? cōissime q3 negatio in
apto natē ē ꝑpationē ꝑm ꝑbm. 4. methꝛ. ita q: nihil ad
dit ꝑpatio vltra negationē nisi ꝙ regrit̄ fm apti ia
qua sit. igit negatio in genere quocūq3 mō accipiat
genus cā sit in apto nato ꝙaliquo mō ls nō fm se apro:
ꝓia erit ꝑpatio aliquo mō fm genus ls nō ꝑpie in ta
li fm ꝙ tale. ¶ Et si obiciaꝛ cōꝛa hoc: q: nulla est ꝑ
puatio in diuinis: q: oē ꝑpatū ē impfectū. ¶ Respon
deo ꝙ ls ꝙdict̄ de ꝑpatōe fm rōnē ꝑpriꝛ sibi ꝑpatī,
si enim ipsum caꝛē aliquo natū est bēre ꝑfectē illud
impfectū est. als nō oporteꝛet ꝛ hoc si natū sit habe
re illud fm rōnem genꝛis. Sīl aūt hoc mō multe ꝑ
nationes accipiant̄ in creaturis ꝓz non solū ꝑ ter illud
ꝑbi de talpa. ls ꝑ ꝙcem diuisionē cōis in bitū ꝛ ꝑua
tionē. sicut aīal inrōnale ꝛ irrōnale ly rōnale qdez di
cit ꝑpationē in boue eius q3 natū est habere: non fm
ꝑm? ls ꝑ q3 natū ē bīi in eo fm ꝙ ē aīal, ben? qdez
si cōe habitui ꝛ ꝑpationi illud cui? ꝙenit aptitudo
ad vtrūq3. ly positio aūt extrēdēo illd q3 ē gen? sue
intelligam? de ꝑpationē sue de negationē ꝛs gen? ꝙ
q3 ambo idē intelligo, possum? ꝑ accipe q3 gen? ꝑ q ē
ad res ꝑsonas vt ꝑsona sue subsistēs. ꝛ tūc dicamus
ꝑpm ꝑpatū aliquē fm gen?. vel ꝙ in ꝑpe dicat̄ nega
tio aliq3 ꝛs gen? alicui q3 natū ē cōpetere: mō tñ enti:

ls supposito q3 ē cōe ꝑt ꝛ filio. ꝛ tūc h nomē ingenitꝰ
poterit ad ꝑpositū q3rupli accipi. vno mō ꝑpriissi
me, ꝑut significat cās ꝑpatī ē q3 impoꝛtat ꝑpe
q hoc nomē genitꝰ. vel ꝑducī q3 natū ē. ꝛ b mō ds ē
in diuinis: q: idē nihil caret eo q3 ibi natū ē ineſſe. ſe
cūdo mō ꝑut ſignat cōiter cētia ei? q3 ſignificat ꝑ
patē q genitū. ſi tūc ꝓnotat ſubſiſtēs fiue ꝑſonā. ꝛ ſignat
cārtia genitꝰ ꝑpie ſūpti. ſi mō vr cōpetere de vtu
re fm ꝛnia ꝑ ſe ſubſiſtēs ꝛ ꝑſona. tertio mō vt dicit̄ ca
rētia ꝛs gen? ꝛ ꝑ genitꝰ 2o ſūpti. ſ. ꝑ cōicato ꝑ generati
nē, ꝛ hoc mō ecntia nō dicit̄ ingenita remouēdo apti
tudinē ad cōicationē ls vt in ꝓpe dict nō cōicata.
ꝛ ita ingenita ſi hoc mō ſumat̄ ingenitū. ſīto mō ſi
gnificat carētia fm gen? genitꝰ cōiſſime ſūpti. ꝛ tunc
idē ē ingenitꝰ q3 ſubſiſtēs nō ꝑducti. ꝛ hoc mō acci
pit̄ in ſcīs ita q idē ē fm ingenitꝰ ꝛ ꝑpatū. ſpt ꝙ pde dcīs
q0 p3 p Aug. 15. de tri. c. 26. vel. 28. ꝑ. n. ſolus ſ. ē ab
alio ꝙ ſolus appellaꝛ ingenitꝰ: ꝛ idē vult ad Orosiu
ſcōs dico igit ꝙ ingenitꝰ fm vūi ſcōz ꝑ. ſ. ſignaꝛ ne
gationē genitꝰ cōiſſime ſūpti. ſ. ꝑducti cōnotādo ſubſi
ſtēm nā diuina ſic ꝙenit ſoli ꝑti. ſicut ꝑz auctoꝛita
tem Aug. iam prealleg at.

De ſecundo articulo di/

cūt aliq ꝙ cū ingenitū dicat̄ ꝑ ſūpti ꝙ idē in genere vt
tñs negationē. ſ ꝙ ꝑnſ ex rōne ſua formali ꝑ dic aliqua
dignitat̄ ne aliqd ad dignitat̄ ꝑtinēs. ꝛ nihil poſit
poni ꝑpter eas ꝑſone diuine niſi ſit aliqd ꝑtinēs ad ꝛ
gnitat̄: ſ q3 ꝑ ingenitū ꝓnoter aliqd poſitiuū rōne
cui? ꝓnotati ſit. ꝑ p ter eas. Ba ſit poſitiuum ponit̄ ab eis
ee ſontalis plenitudo q ē in ſolo ꝑe in quo ē ois ſecun
dus ts ad intra q3 ad extra. ¶ Bs ꝛ iſtud arguit ꝑt
mo: q: ita ſontalis plenitudo nō intelligit ad extra:
q: talis ſecūditas ē cōis trib?. ſ ad intra nō eſt in ꝑpe
niſi duplex ſecūditas. ſ. ad generādū ſ ſpiradū. ſ aūt
ſecūditas nō ē aliqd vnū poſitiuum in ꝑſe niſi eſſentia
ecntia aūt nō ꝓnotat vt ꝑpter boc dicat̄ ee ꝑpter eas
ꝑſus. Bs aūt ita ſontalis plenitudo nō ſit aliqua po
ſitiua rō vna in ꝑſe ꝑ3: q: tūc in ꝑſe eent tres relatio
nes poſitiue. ſ. gnātio actiua: ſpiratio actiua. ſ illa re
latio qua circūloqmur ꝙ hoc ꝑ ē totalis plenitudo ſe
cāditatis ls ſit innominata. ſtic eēnt ter notiones.
qō nō ꝓcedit̄ cōiter ſalte non ꝓcedunt in ꝑtres ꝓ
ꝓietates relatiue poſitiue. ¶ Preterea ingenitum
nō vr cōnotare illam ſontalē plenitudinē: q: non pri
mam fecūditatem: q3 fm Aug. 9. de tri. c. 6. ꝛ ſi ꝑ fi
liū nō genuiſſet nihil ꝓhiberet eum dici ingenitum.
igit ingenitū ꝑt ꝓcedere gnātionē actiuā fiue ee fine
ea: multo magis et nō cōnotat aliquā alia fecūditatē
q: ſi ꝑ impoſſibile nō poſſet ee ꝑductio ꝑ modū volū
tatis adducti eēt fiat̄ in generatione ad aliquā ꝑſo
nā ingenitā ſub ꝑpaꝛdne. ꝙ vr ꝙ illa ſontalis plenitu
do ſ nihil dicit nīſi duplicē fecūditatē nō ꝑ ꝓnota
riꝑ hḡ ē ingenitū. ¶ Quārō ergo ꝙ vr valere. q: ſi ꝑ
ꝓietas ꝑſone dicereꝑ dignitat̄ ſimplr. ergo alia ꝑſo
na nō hs illā nō bret omnem dignitat̄ ſimpliciter: qō
eſt inconueniens.

Ideo videtur dicēdum qō

ingenitū ſit ꝑpria rōne ſua vt ſignificatō bre genitores
ē ꝑpetas ꝑria: ſufficēter impoꝛtat dignitat̄. i. nō ſi
dignitat̄. b. n. ſufficēt aplonalē ꝑpietat̄ ꝙ nō ſit idē
gnitas ſic ꝑſonalitas i diuinis ſi dir ee impfectōes. nīſi
ꝑfectōes ſimplr. i. vbi ꝙ olꝛ mel? ſ ipm ꝙ nō ipm.
¶ Et ſi ois ſit aliqtatio q oio ops ꝑpietatē dicē di
gnitatē nō absolutā ſ ꝑſonalē. ꝑoteſt dici ꝙ ingenitꝰ
tum in quantum negat habere genitoꝛem dicit di
gnitatem ꝑſonalem ꝑm ꝑſone in diuinis. ds: ſicut

dignitatis est in secūda plona bēre pncipiū originās ita est dignitatis in pma plona nō bere. ⁊ in ista figūra nō ops q̄ sit dignitas formalit alicui⁹ positiui p̄o pnt̄ notati per hoc q̄ ō est ingenitus, vñ negatio pōt dici ēē dignitas in aliquo ꝑ quātō indignitatis ell̄s illop̄osita affirmatio poneret in eo.

Ad argumenta huius que stionis. Ad p̄mū nego minorē: cū ꝑbat̄ ꝑ pbm. 2. ꝑmissias. dico q̄ illa ꝓpositia ꝓbi tenet ꝑ virtutes ꝑ mi ꝑncipii bn̄. ⁊ a quocūq; remouet vñ dictorio rum de eodē sibi relatiuis: vt sic aīa nō pōt excludi affirmatiua de ꝑdicato infinito seq̄ negatiua de ꝑdicato finito nīl vbi illud ꝑdicatū infinitū signat negationem extra gen̄ cōtradictoriā affirmationi. ⁊ tūc nō sequitur nō est genitū, ḡ est nō genitū nisi in negatione extra gen̄ nis. ⁊ hoc mō nō genitū nō cōuertit cū ingenito. ⁊ cō sequenter in accepto nō genitū, qui dicit negationē in genere quemodo intelligit ⁊ quo⁹. Ad secūdū cōcedo q̄ nulla ꝑpietas ꝑsone ēm viam cōem dicit aliq̄d ad se, nec tri ops q̄ em ꝑpietatē dicere rōnem positiue, sed sufficit q̄ vel positiue vel negatiue. si. nīlo sit ꝑsonalis ⁊ ꝑpria alicui⁹ ꝑ negatio ēt tonis erit ꝑsonalis ꝑpria alij plone. ⁊ ita nō ad se nec cōis trib⁹ hoc modo. ⁊ negatiue ingenitū dicit rōnē, sicut ꝑ per Aug. ⁊ de trī. c. 8. tūc ista est falsa: nō genitū ē relata. ⁊ tñ nō sequitur. ḡ nō genitū dicit aliq̄d ad se. ⁊ sequitur ḡ vel dicat aliq̄d ad se vel negationē ꝑpietationis siue rōnē negatiue. ⁊ sic cōcedit cōclusio: ḡ nō ē relatiū sit relatiū positiue vel negatiue. Ad 3ᵐ dicit ḡ inspirabile nō dicit aliq̄d dignitat̄ sicut dicit ingenitū ⁊ ita nō est notio. Sed b vt ē faliqui⁹ ē sic: equalis dignitatis est in ꝑse ⁊ filio nō spirati sicut ꝑ patre nō generati. ⁊ tē ad ꝓpositū nō videt̄ valere q̄ non videt necessariū ad ꝑpietatē siue ad notionē dicere ꝑpie dignitatē. Aliter pōt dici q̄ ingenitum dicit nō pdictū sicut expositū est in pmo ar. solonit. ⁊ hoc modo inspirabile q̄ dicit in cō nō est alia notio ab eo. sequitur enim nō pdictū ergo nō spiratū ⁊ nō ecōuerso. ḡ non est alia notio. Contra. ingenerato est trin in ꝑsē inspiratio aut est in ꝑsē filio, ergo b notio non est illa. Si ista ꝑmissa sit cōcessa. erūt ter notiones nīl alia rō assignet ꝗre inspiratio nō sit notio. Et ti videat absurdū ponere ter notiones: q̄ cōtingit non ponunt̄ tot ꝓsones dici ḡ locus ab auctoritate nō tenet negatiue, ꝑ aut. 8 tmō. nō vident̄ fuisse vitandæ tres notiones in ꝑsē: q̄ hoc nolę ingenit⁹ vti. tem. pore ēt Aug. non vident̄ fuisse vitatæ due notiones positiue in ꝑsē: q̄ nō vtit ipse vi spiratiua: sed ꝑ o. il la accipit̄ de tatez cōem ꝑri ⁊ filio. ⁊ sic tñ a ꝑncipio fuerūt note ter tres ꝑpietates notionales. ḡ paternitas filiatio ⁊ spiratio. ⁊ hoc ex vbo salutatoris in euāgelio. ⁊ Io. in canonica sua. tñ poteta per inuestigationes notuerūt aliæ notiones ꝑpietates quæ pus erāt in ꝑse ⁊ nō pus note. ⁊ ita sicut posteriores cōcesserūt plures notiones ḡ priores. nō tñ pores eas negauerūt ⁊ nō eas dicitur ēē tas. ita nō videt incōueniēs de posteriorib⁹ sui illos doctores suas addere diuīs passim concludere illas et dictis ꝑor. Ad vlti. de 3ᵐ. ps ꝑ magīm ḡ illud vocabulū ingenit⁹ nō erat ꝗre hic ita notū vel ita necessariū ad expssionē fidei q̄ oporteret eēm catholicū eo vti, ⁊ ꝑmā plonā illa ꝑpietate exprimere erat occasio simplicib⁹ fidelibus errodis q̄ videt dicere aliq̄d ad se. q̄ ita nō manifeste importat rōnē ficiat importat genitū. ⁊ ideo securus ⁊ cautum erat simplicib⁹ fidelib⁹ ꝑ vtillo vocabulo ꝑ hīcos malignātes ꝑ b vocabulū in se ꝑse ꝑ ꝑ cōpetat ꝑi.

Ad questionem secundam

videt posse ḡ sic hoc mō intelligēdo. ēntia enim diuina antecēs intelligat cōicata ꝑ pductionē vt in aliquo intelligi nō cōicata actu vt in ꝑma plona, ꝑter q̄ mitatē eius nō gdē nō cōicabilis: q. nō ēt nō cōicabilis sed nō actu cōicata: q. nō vt̄ posse cōicare alicui q̄ fi passiue nīhil ꝑdabeat. q. quo⁹ nō cōicata sit in qua fi passiue, ⁊ hoc mō in vlo ꝑmo signo in quo vtit intelligit cēntia in aliquo. ⁊ ista negatio nō cōicata actu vt bēri. inte. ꝑbat̄ incōicabilis, ⁊ enim ēntia vt non cōicata actu nō ēt incōicabilis: igit ista vt nō cōicata posset ēē in pluriꝑ. ⁊ tūc possent ēē plures ingenti ⁊ plures ꝑme plone in quib⁹ ēque ꝑma ēntia, ⁊ non ēt ei ꝑtia⁹ in aliquo ꝑmo, sed fi habēt aliqs mō municabilis subsistēs in nā diuina tūc hi ꝑsona ꝑma ḡ ań oēm intellectā ꝓpriet atis positiue intelligendo sola ēntia ⁊ ingenitū. b nō cōicatū ḡ gnātione hi ań ḡ subsistēs in nā diuina ḡ est ingenit⁹ accipiēdo ingenitā ꝓpte ficut ꝑ accip in diuinis. Cōfirmatur ista opi. ꝑ Aug. 5. de trī. c. 8. vbi vult q̄ si pr nō genuisset nihil ēē ꝓhiberet nec ingenitū, ḡ pot intelligi aliqs ingenit⁹ nō intelligēdo ipm generatē. intelligēdo aūt ingenitū intelligit ꝑ suppositā incōicabile subsistēs ḡ vt ꝑ pus ꝑstituit ibi ꝑsona ꝑ ingenitū ḡs per aliquā ꝓpietatē positiuā. Preterea in omni ordine ēntiali negatio ordinis ad pus vt mediat⁹ seq̄ ꝑpium ꝑmū ḡ ordo ad 2ad ḡ 3um: q̄ illa negatio videt̄ inesse seq̄ ipm in ēntiā tale, ꝑbat̄ per 3dictione. igit̄ si fili ordine ꝑsonarū pus intelligit ingenitē ḡ ordine negatio ordinis ad pos ḡ ordo ad 3dam plonā. ḡ pus intelligit ingenita ḡ genēs ⁊ illo ꝑori intelligit plona incōicabilis in nā diuina. Preterea si ꝑm imaginationē ꝑbor nō ēt in diuinis nisi vñ suppositū absolutū cō stituēre ꝑ ēntiā absq; ꝓpietate positiua, ⁊ si aliq̄ ꝑcurrent nō ēt nisi illa negatiua ꝑ ēē nō ēē ab alio. ḡ vt ḡ cū oīno posita in diuinis nihil auferat ipsi ēntie, nec ēt tute ꝑpietati negatiue nō ēē ab alio. ḡ ipa poterit modaliq̄ plona cōstitui ꝑ ingenitum. Et si obiciat q̄ nō ala negatio poterit cōstituere plonā diuinam. Andetur ꝑ plona incōicabilis ēntiam diuinam que ēt cōicabilis. ⁊ tam hoc aliquid ēt incōmunicabile ꝑ hoc ḡ habet nām in se habet in se omne ꝑfectionē positiuā que pōt poni in ipsa, ꝑ negatiōs aūt cōintellectā pōt habere rōnem incōicabilis, et b maxime si incōicabilitas non dicit nīl aliq̄d negationē in genere. Contra ista viam arguit sic. nulla negatio ēt de se incōicabilis: q̄ sicut nō ēt de se vna negatiua diuisibilis aliā diuisione, sic non ēt de se hoc ⁊ incōicabilis, sed tñ ꝑ affirmationē cui ꝑmo ꝑpo gnat diuidi. ⁊ ꝑ hoc negationi cōuenit nō diuidi, et ideo negationi ynde negatio nō cōuenit ꝑmo non diuidi, ita ēt videt de incōicabili: q̄ cōicari repugnat negationi de se. sed nō ꝑ aliq̄d affirmatiue cui ꝑmo ꝗuenit alias incōicabilitas. ḡ negatio nō ēt ꝑima rō incōicabilitatis. Preterea nulla negatio ē ꝓpria alicui⁹ ꝑsonā ꝑ aliqua affirmationē ꝑpriam ei q̄ ēque tari ⁊ negatio. ḡ ꝑme plone nō ēt ꝓpria ista negatio nō ēē ab alio nīsi q. eidē ꝓpria ē ab affirmatio ꝓpō sit q̄ sequitur ista negatio ista affirmatio ꝑpō nō pōt ēē ēntia, ḡ aliqua ꝓpietas positiua. Preterea si ꝑma persona sit incōicabilis ꝑ formaliter negationē ⁊ secūda ēt incōmunicabilis ꝑ relationē positiuā. ⁊ ꝑ latione, ⁊ tertia sit ꝑ spiratione passiua, ergo non vni formiter se habēt iste plone in ratione ꝑsonalit atis neq; sunt eque positiue ꝑsone, nec eque ꝑfecte in q̄tum ꝑsone, q. nō ēt eque ꝑfecta ꝑsonalitas negatio ꝑ ꝓpietas aliqua positiua. Interōnes 15 forte non ꝑmittere ꝑ aduersariū q̄ possint solui ti q. nō videt ꝑ babilē plonā ꝑma ꝑ aliud solā negatione formaliter vel negatione formaliter esse ꝑsona, ideo potest̄ concedi cōclusio istarum rationum.

Ad argumentum in oppo

situm dico sicut dictū est di. 26. q. ii. preter non exclu
dit aliq̄ pdicata sed excludit ēntialia: ꝫ includit in p
prietate in ea inclusa omne pdicale illius pdone. vñ
ꝫ in ingenuatione includitur tā paternitas ḡs spira
tio activa vt est in patre: ꝫ oia personalia que dicunt
in patri. nō etiam pbatur per eum aliqd obiectur
alter tres pdicates pdicales ꝫ stitutiuas pinitate
filiatione ꝫ pcessione. ḡ nō intēdebat in pmo loco fo
las illas tres esse pdicates pdicales. nec ēt intēde
bat illas tres cōstitutiuas esse personales. per illas in
tēdebat eos alias. ꝫ q oia ēntialia q excludunt ꝫ li p
tersunt vnum in tribus.

Ad argumenta pro opini.

pma q̄ arguit per Aug. de pdritate ingeniti ad pin
tate. ℭ Rndeo aliq̄ puatio nō cōnotat affinitatē
ꝫ tū nunq̄ inest formali ꝫ puatio vt ppria nisi puato l
sit formal ꝫ tales affirmatio. ℭ Exēplū cecus nō connotat
nisi oculū qui est cōe sīm cecitatis ꝫ visionis. et
tū nunq̄ inest oculo q plā rōne oculi. sed per aliqua
alia ēntitatē positiua q̄ ꝫ legtur ista puatio puta q ta
le mīzione in oculo cum qua non possit stare visio.
Ita pōt dici hic: q̄ ingenitū nō cōnotet nisi aliquas
pōna subsistētē in ēntia diuina. tū ista affirmatio nō
est tota rōnē bonitatis but⁹ negationis que est ingenitū
sed ops in re alīs. pprietatē positiuā aliquom̄ pēcde
re ingenitū. q̄ nisi tū nō cōnotet pēcedentiā tan
quā aliud ppriā subsm. ꝫ fm hoc dicta Augn. ds intel
ligi ꝫ ingenitū q̄tū est de se ꝑ se rōne ingeniti nō cō
notat prēs. nō tū pōt esse ppriē in re: nisi affirmatio
ista v el aliq̄ alia absoluta vel relativa sit quasi rōibe
rētie eius. ℭ Ad secūdū dicit ꝙ ista ppōsit vā de pri
mo in ordine q̄ est ad se. cuius. f. esse non est esse. ad
tertiū ista nō est in ordine pōnarū bīnū eādem nām
in habitudinetali vt in ppōsito. q. bic pmam perso
nam esse est ordo eius ad secūdam. ꝫ ideo ordo eius
ad secūdam quasi precedit negationes ꝙncipii sicut
cōstitutiuū formale alicuius entis. positiuū pcedit in
eo negationē alicuius entis sīm rei pugnātiā. ℭ Ad
tertiū nō cēdit ꝙ li est in fm imaginationē ꝑboli ge
titiū. tūc ēntia diuina est determinata ex se ad banc
subsistētiā. et ꝑstitueret banc nō aliquā negationē
sed ecipsa fm eos: q̄ est eōis determinata ad bāc. si
cut in creaturis bec nā est eōis limitata ad hoc sup
positum. nūc aūr ponēdo ibi esse origīnē ops essentiā
nō esse eōis determinatā ad vnā personā. videō non
obstante ꝙ sit aliquis ꝑsectus. et ꝙ dicit pcedere origi
nem nihil aufert ēntie. nec illi q̄ pēr se cōstituit ve
rum est ꝙ nihil auferet sed ponit oppositū illius hypo
thesis. ꝑpter quā ēntia de se cōstitueret pona. f. de
terminatione ēntie ad vnicā subsistētia: que hypo
thesis auferret ēntie perfectionē. q. videret pone
re limitationē. sed oppositū illī⁹ hypothesis ponens
origīnē non auferr ꝑfectionē. auferr tū modū incōpos
sibile ꝑstitutiuū pone qui est verus ex hypothesi.

Vltimo hic quero

vtrū pma pona cōstituat in se pona
li aliq̄ relatione positiua ad aliquā plo
nā. q̄ no arguit sīm oq; pma pona p
intellīgit se pona li antecēs gignat aḡ
n. suppositi ꝫ igit pintelligere se suppositū ēt antecēs
agat. si aūr ꝑstimeret hoc ad secūdā tūc cointelligere
ret eā ipsa exīte sedam pona ēt. ꝫ per pās sedā pona
cointelligeret se ēt antecēs pma gigneret. ꝫ ita secunda
pona nō ēt ternin⁹ illius gnationis. ℭ Confirmat
rō: q̄ ēntes sunt sīl nā q̄dōs vnū ēt plus ꝫ alterum
relatiua sunt sīl nā. ꝫ li pma pona formalr cōstituitur
in se pona li pona ad secūdam quodcūq; pma pona p
se ēt in se pona li eo⁹ sedā. sed generatione q̄ actio
pme pone vī pma pona se pozit in se pona li. igitur
sedā. ꝫ vt pus tūc nō erit terminus formalis generā
tionis. ℭ Preterea in oi ordine pmū vī ēt absoluti
simū sicut apparet. pducēdo in ḡbus eiꝰ ordinibus.
ḡ ita erit in ordine pona rū q pma erit absolutissima
ꝫ ita nō ꝑstinet per rone ad secūdam. ℭ Dra. pri
ma pona nō ꝑstituit in se pona li sīm tale: q nō est nec
municabilis: nec ꝑpriatione actiua: q̄ eōis est bi si
lio nec innascibilitate ex. q. pcedēte. ꝫ per vīa diuisi
onis aliq̄ rone positiua ad secūdam pona.

Dic commūiter conceditur

ps affirmatiua qōnis. sed ꝑpter difficultatē sīm ar
gumēti distinguīt de ipsa rone cōstituēte pona pona
li. no mō q ipsa pōt sideri vt ꝑpriet as vel vt rīo
vt ꝑpriet as pcedit generationē: vt rīo legitur. ꝫ tunc
sīm q ꝑstituit secūdam pona nō ops ipsam sīl cē cum ꝑ
mal⁹ vt rīo q̄ sīs gnātione eo⁹ secūdam sīl cē cus ea.

f. Tho. j pte ſſi. q. 40. ar. 4.

Contra istud. proprietas vt

ꝑpriet as ē aliq̄ ēntas. aliq̄n nō cōstituet aliq̄s
ens. aut igit ēntitas ad se: aut ad alterū. aut ad neut
eutitatē ēni aliquā ē singulare q̄ nec se sit ēntitas ad
se nec ad aliud nō vī ee ē intelligibile. ḡos ḡ ista ēntitas
formalr vel sit ad se. f. tūc ꝑstituit pona absoluta vel
ad alterū. ꝫ tūc vt ꝑpriet as erit relatio. q tūc nō cna
det difficultas ꝙ aliaꝰ sit ꝑstideri cā vt ꝑpriet as
ꝫ vt rīo. ℭ Et cōfirmat pōs rō per exꝑli. q ꝫ si albe
do ꝑsit ꝑsideraꝰ vt albedo vel vt qualitas. ꝫ ti cō
sideret vt albedo hoc est sīm ꝑpriā rōnem ꝑspicitas
ꝑsuam. si autem vt qualitas hoc est sīm rationē imp
fecti sui generis. tamē quicqd cōstituit albedine vt
albedo est non cōstituit aliqua ēntitate que non sit
qualitas. q. albedo etiam vt albedo includit ēntia
liter qualitatē. ꝫ est ēntialiter qualitas ista q albedo
non potest cōstituere album vel aliq̄d in ee qualitati
uo. ꝫ ita videt in oppōte de ꝑpriet ate relatiua fic et
sic ꝑsideraꝰ ta. ℭ Preterea si ille dicit aliter q in diuinis
nō pōt ee ordo q̄ nec ēntie ad rationes nec relatō
num inter se. q. relatiua sunt sīl n. ā. ꝫ si ꝑpriet as pos
sit ꝑsideraꝰ eo mō q̄o nō ee rīo. vī hoc mō ops q
bēret cor relatiui simul nā. arg⁹ eor nō valeret.

Aliter distinguitur

de relatione
vt rīo ē ee vt
origo est. ꝫ ponit ꝙ cōstituat vt origo nō aūr vt relatio
q̄rō origīnis aliquo mō ꝑcedit. in ea ēt fundat
relatio. pma aūr pona cōstituit ꝑ pmā rōnē ibi per
quā quasi distīnguīt.

f. B. ti. j di. 26. q 3.

Contra hoc obiicitur ꝙia

origo vt origo nō est ꝑpria forma nec pone in q nec
plone ad quā ē is. ꝫ sīl via: ꝫ tūc nec pma pone ē for
ma ꝫ sīl ꝑpponit ea. nihil aūr ꝑstituit aliq̄d aliqno
ee nisi inquīt ē forma ei⁹. ℭ Et sīl ista via intelligitur
de distīnguere ꝙsi principiative conidente eāe effectu
ne in creaturis sicut expositis est dis. 26. q. non per mo
dum principii formalis. tunc ista positio pessꝫ bēre
veritatem. nec hoc argumētū ēt cōtra eam.

alio modo dicitur ꝙ sicut

eadē actio pōt diuersīmode intelligi inquīt aptitudi
nalis: inquātū pōt is: inquātū futura. inquātū actu. ꝫ in
quantum pretērita: ita relationes fundate sup actio
nem possunt diuersīmode accipi vt sit relatio funda
ta super generationem quasi aliquo modo pretēri
tam: alio modo vt quasi presentem: alio modo super
eam. vt quasi futuram: alio sup ea vt quasi potēiales
ꝫ vltimus vt quasi aptitudinale: dicit aūr ꝙ relatio

Dd. ſſi. 2 q. 9. q. 1. c. 3.

sub ꝑma ratione ꝓstituit ꝑmam psonā. ꝑma autez rō est rō aptitudina lis: q; illud segtur ad aliud ñ ecō uerso. ergo generatio tali modo cōstituit piem. ꝛ hoc modo ſi ſignificat per hoc q; eſt generatiuus.

Contra iſtud ꝑima perſo

na nō cōſtituit in eē ꝓpriete bñre minus perfecte eē poſitiuū q; beat. ꝓprietas ꝓstituiua ſecūde ꝑsone: q; tūc nō videret eſſe eque pfecta in eē ꝑsonali. ſecūda aūt ꝑona ꝓſtituit ſm iſtos filiatione. vt filiatio eſt q; ꝑma ꝑona nō cōſtituerſ rone potētiali q; min⁹ perfecū eſt habet de rone relationis q; ꝓprietas ſecunde ꝑsone. ſed relatio generatiui ad generabile quas ponunt eē ꝑmam ꝛ cōſtitutiua eſt relatio potētialis. ergo non cōſtituit ita perfectā perſonā actualē ſicut ſecūda. ꝓbatio aſſumpti: nullū eē actuale exigit ens potentiale: q; ens potentiale eſt minus pfectū q; actuale dūmodo ſint eiuſdē rationis. relatio autem generatiui in regne generabile oō dicit relationē bñtialem ex parte filij. q; ſita relatio generatiui in patre nō eſt relatio actualis. ¶ Preterea ꝓtra iſtā opi. ꝛ cōtra duaſ ꝙcedentes: relatio ſi ꝓſtituat ibi ꝑmā perſonā hoc non eſt niſi ꝑm q; eſt in re: aliogn non cōſtitueret perſonā realē. nō eſt aūt in re niſi vnica rō perſone ꝑme ad ſe cumdā me eſt ibi niſi ſub rone actualiſſima quomodocūq; poſſit diuerſimode accipi. q; ſub illa rōne actu aliſſima cōſtituet illā ꝑmam perſonā. ſ. ſub ea ratiōe cō;idet ibi relatio in ſecūda ꝑſona. nō eſt aūt in ſecūda aliqua niſi vt actualiſſima. fruſtra igit querit diſtinctio quaſi potētialis vel aptitudinalis ibi a rone actuū: q; ita diſtinctio in modis cōcipiendi nihil facit ad ꝓprietatē ꝑme perſone qn ꝑma ꝑſona ſemp erit ſecūda ſimul ſecūdam: ꝛ ita ꝓpter hanc difficultatē ſ. ne ponerez ꝑſonā ꝑmā habere eē ſecūdas queri tur. ſita diſtinctio relationū aptitudinaliū actualium ꝛ potentialiū ne filius ponat ꝑcedere generationem ꝓprie eodē modo poſſet argui cōtra ꝑmam opi. ꝛ ſecū dam: q; ita relatio quomocūq; cōcipiat nō eſt ibi niſi vt vnica. ¶ Preterea ꝓtra oēs tres opi. q; etiā pater generat filiū per hoc q; actione ꝑtris relatio filij eſt in eēntia diuina ꝛ actione ſua ſm iſtas opi. paternitas vt ꝑnitas eſt in eēntia diuina: q; ſm eos paternitas vt ꝑnitas tūc ſm eos eſt q; filiatio eſt vt filiatio: ſ. ꝑus poſſet eē aliqd vt oīgo vel generatiuus vel ꝓprietas ſme ꝑſone. igit pater ita generabit ſe ꝓles ſicut generabit filiū. aut ſalte ita erit paternitas ſi pater per generationē ſuā filiatio in filio q; videt abſurdū. ¶ Preterea ꝓtra oēs opi. alia eſt difficultas: quomodo eēntia determinet ad ꝑſonā ꝑmā vel ꝓprietatē. ſic er ſe nō videt cōis aliis perſonis. q; quā doctās aliqd determinat ad aliud er ſe vbicūq; ē. ſ. illud. q; tunc eēntia vbicūq; eſt haberet perſonalitatem ꝑme perſone. ſi aūt ab alio determinat. hoc vi detē ex cōtra rōnem ꝑme perſone: q; tunc videret eē originata vel aliquo modo poſſet ab alio poni in tali ſubſiſtentia.

Aliter ponitur tenendo con

cluſionē oppoſitā iſtis trib⁹ opi. ſ. q; ꝑma ꝑſona nō eſt ſtituit relatione aliqua ad ſecūdam perſonā. ꝛ hoc loquēdo de ꝑmo cōſtitutiuo illius ꝑſone in eē perſonali ſed aliqua realitate abſoluta nō quidditatiua. ſicut tactū eſt in opi. 4. di. 26. ¶ Pro hac opi. arguit ſpāl ter de ꝑma ꝑſona ſi ingenitū ꝓcintelligit paternitatē: ingenito videt ꝓcintelligi aliqua realitas ꝓpa ꝑme perſone. igit ea illa nō poſſit eē relatiua erit aliq; abſoluta. ꝓpria illi ꝑme. ꝓbatio aſſumpti. tum ꝙ ſhu. ſ. de trin. c. 6. Si pater nō genuiſſet nihil ꝓpōsi beret eum dici ingenitū. tum q; fecunditas ad aliās ꝓductionē in diuinis nō intelligit. quaſi potētia pri

ma niſi vt eſt non in habēte illā fecunditatē per actū; illius fecunditatis eſſet volitas nō intelligit fecūda ad ſpirandū vt in alīq; perſona niſi vt in qua ſit. vt nō cōcata per fecunditatem volitatis. ꝛ ideo cōmuniter videt cōcedi q; vi ſpiratiua in patre ꝛ filio ꝓcintelligitur non habere quantatem per ſpirationē. ergo a ſimili huiꝰ fecunditatis generandi vt quaſi potētia ꝓpinqua videtur ꝓcintelligi innaſcibilitas que notat eam habere per actum fecunditatis intellect⁹ ſ. generationis. ꝓbatio ſecūdi ſequit ex ipz̄obatō ne opi. in. q. precedēte. ¶ Preterea nulla relatiua ꝑmo referuntur ad inuicem ita q; relatum vt relatus ꝓmo referunt ad inuicem ita q; relatum vt relatus ꝓmo referunt ad inuicem. patet in creaturis: q; relatum vt relatū requirit illud ad qđ refert. ad ſui eſſe ꝛ ad ſui diſſimilitudē. q; ergo illō ad qđ refertur ꝛ aliquo modo pus relato vt relatum. ſi igit eēnerſo ipſius vt terminās referr: q; pari rōne requirit illud ad qđ refert ꝓpter ſui eſſe ꝛ ſui diſſimilitudē. ergo circulus erit ineēſſario cogtigendo. ꝛ hoc ita q; virtūs exigeret alterum ſicut ꝓius eē relatiuum ſe vt diſſimilis ſe. ſed circulum eē in ꝓpriate eēntiali eſt impoſſibile. ergo impoſſibile eſt relatiuū vt relatiuū eſſe ſine eo ad qđ dependet: dependet a correlatiuo vt ad terminum eſſe ter minum dependētie alterius correlatiui. ꝛ a ſili vi de tur in ꝓpoſito q; relatiuum nō refertur ꝓmo ad relatiuum vt ad terminū huius relationis. ergo ſecūda ꝑſona ſine feratur ad ꝑmam ꝑſonā ꝓpter ꝓpōtē po nere aliquod abſolutū vt terminū huius relationis. non eſt aūt illud abſolutū eēntia: q; illa ſicut non refertur ita nō terminat relationē q; non diſtinguit. ergo eſt abſolutū perſonale per qđ poteſt diſtingui a ſecūda ꝑſona. ¶ Contra iſtam opi. arguit ꝙ eſſet bene tica ſed tacta ſint argumenta ꝛ ſolutiones di. 26. ibi modo tranſeo.

Ad queſtionem iſtaz cui nō

placet vltima opi. de perſonis abſolutis ꝓt dicit tenendo eōem vſq; ſuppōnēdo. ſ. perſōas eſſe relatiuas ꝛ q; ꝑma ꝑſona ꝓſtituit relatione poſitiua ad ſecūdas ꝑſonam. q; nec aliquo alio ſtant argumēta ad oppm per viam diuiſionis. nec oppz diſtinguere qualiter ſit ꝛ relatio ꝓſideret. vt eſt cōſtituiuū. quomodocūq; enim variet ſm ꝓſideratiōem. eadē ſti eſt in re: ſ; q; eſt in re cōſtituit ꝑſonam realē. ¶ Nec eſt difficultas alia niſi quomō regrit ſecūdam ꝑſonam ſimul ſe cum cum in ꝓcedāt. vbi ſi bñ iter eo q; ſimul ſat relatiuoz: qua dicunt eſſe ſimulā eſt alia. nō poſſe eſſe ſine ſe inuicem ſine cōtradictione ſi ſint relatiua mutua. nam vna relatio ꝓtra relatū ꝑt eſſe termino. q; ſi poſſet eſſe ſine eo eēt ens ad ſe. pari ratione nec relatio alia ſibi correſpondens pōt eſſe ſine iſto termino. q; tunc eſſet ad ſe. igitur vtile dne relationes quando ſunt mutuo ꝓpter eſſe ſine ſe inuicē ablq; cōtradictione. omne aūt ꝑus a pte eſſe ſine cōtradictione ſine poſteriore: ita q; ſi ponatur hoc eſſe ſine illo nō eſt cōtra dictio ſicut ꝑz per ꝑbm. ſ. meth. c. de ꝓpione. iſto modo cōcedo perſonā ꝑmam ꝛ ſecūdam nō poſſe eſſe ſi ne ſe inuicem ablq; cōtradictione. ꝛ nō eſt cōtradictō er aliquo eorū rmſece ſed ex formali rōne iſtarū ꝑſonarum: ſi tñ cum hoc ſtat poſitas originis q; vna ſit ab altera. Sēdeclarat ꝑmo q; iſtos. ſm pater ꝑdonas. ſcz. nō intellect⁹ vt ſubm ꝑnitatis: ſed vt ſub paternitate: ꝛ plato intellectus vt ſub filiatione ita ſunt ſi mul nā: q; ſic intelligūtur vt correlatiua: ꝛ tamē vt ſic ſortes eſt ꝑus originē q; plato: q; ſic intelligitur ſub paternitate q; eſt formaliter poſitas originis. ergo videtur q; eodē quo aliqd eſt ꝑus origine in creaturi eſt ſimul natura cum eodē eo modo quo ſimulitas natura regritur ad correlatiua. ¶ Nec ſecūdo ſic perſua deō: q; poſitas nāe vno mō eſt priozitas ſm ꝑfectōes

ita q̄ prio; dicim̄ p̄fectior; fm̄ natur̄. 9. meta. c. 7. nec aūt cū simultate cozrelatiuoz̄ fm̄ nām vt̄ posse stare prioritas fm̄ p̄fectionē in vno respectu alterius: q; genus relationis duidaī p̄ propria dūas oppositas sicut alia genera vna differentia diuisiua q̄ dimidiū: z alia intelligionis: q; due species nō sūt eq̄les. 8. metaphy. z per cōsequēs species vltima minus nobili differētia erit minus nobilis. z m̄ due spē cies eiusdē ex duabus dūis oppositis possūnt referri sibi inuicē: q; ois relatio disquiparantie est ad aliq̄d alēi? speciei: igit relationū sibi cozrespōdentiū altera p̄t esse prior. i. perfectior. alia: z tamē simlīa ḡnium ad ip̄s est non posse esse se inuicē: g̃ multo magis vter; potest as originis fm̄ quā. f. vnus extremum in natura nō excedit aliud extremū sed ē a quo aliud possit stare cū ista simultate relatiuoz̄. Ad hoc ēt adducitur auic. 6. metaph. vbi vī velle q̄ cā ingēs tum causa prior sit causato inquātus causati: z tamē causa inquātum causa ē simul cus causato simultate equalitis ad cozrelatiua. ista aūt prioritas nature q̄ est inter ad causatus vī magis repugnare simultati nature cozrelatiuoz̄ q̄ prioritas originis m̄. Tūc breuiter prima persona cōstituitur in esse personali per relationē positiuā ad secundas z econuerso: z im possibile ē esse fine se inuicem: z tamen ipa persona p̄ma constituta in tali esse est prior origine persona secūda: z ipa prioritas origis non repugnat simultati relatiuoz̄ nī.

Sed tunc est aliud dubium

quod tacte est contra ista tres opiniones. f. quomō essentia determinat ad primas subsistēriam. Ad hoc dico q̄ sīl aliquid est illimitatus in aliqua rōne cause ita q̄ cozndem̄ sibi plura in altero extremo vī aliquod vnus cōtinēs plura fi inter illa plura ē aliqs ordo vel absolute vel in se habēdo ad illud illimitata tum tūc non est ides primum respectu talis illimitati: z hoc loquēdo de primitate adequatiōis: z primus primitate imediatiōis. Exemplus huius primo in cā efficiente vbi est manifestius. si sol vī cā illuminer medium totū: z m̄ ē quali agens illimitatus cui cozrespōdent plures partes mediī illimitate: z inf illas ptes ē ordo aliquis. q; pus illuminat ps̄ ppinquior remotior: p̄mū cozndēs soli vt illuminān ē totus mediū vt mediū oēs partes: primo in q̄s quasi ade quatum: tamē nō ē primū vt immediatū: sed pars propinquo soli imediatius illuminat q̄ partes remotiores: ita erīā in forma accipiēdo animā intellectiuam q̄ē forma aliquo illimitata cozndēr sibi p̄mo p̄fectibili corpus organicū fs se totū includens in se multas partes p̄fectibiles. p̄mus igit p̄fectibile aīe intellectiue. i. adequatū totū corpus organicum: fs q̄ in partib? huius totius est ordo originis vel in se vel in bēndo animā: q; primus est cozndēde aliē p tes. 6. de animalib?: ideo ista forma nō p̄mo. i. nō eque immediate perfecit totum: sed fc primo perfecit cozpus immediate z mediante ipso alias partes: si igitur alia esset tota essentia cordis z manus p identitatē: tū daret eis q̄ distingueī quale nō dat eis fs in toto: cū b cor z man? non ēnt ptes essētiē totius: q; b̄et ip̄fectiōis b hec. ēnt supposita distincta. et adhuc sia pr̄ fui illimitationē b̄is cozp̄ organicū p adēsto p̄fectibili siue b̄is oia illa suppositā que mō sunt ptes cozporis p vno adequato: z tū b̄ret vnus illoz̄um nō. f. est primus origie p primo. immediato p̄fectibili: ita p̄ dici vniuersaliter in omni illimitato cōi cozndem̄ plura inter que ē aliquis ordo propter quē vnum illoz̄ imediatius reliquis: ab illo illimitato ad alterum, ita in proposito essentia diuina nō habet aliquā subsistentiā vnā primā. i. adequatā sibi: q; tunc non posset esse in alia sec fd adequanē tres subsistentie illimitate: tū in istis trib? est ordo in habendo natur̄: z ideo essentia vna primitate. f. imediationis respicit primū illoz̄ ordinatoz̄: ita q̄ sicut essētia ēt se primo esset in trib? si esset in eis sine ordine. z ita m primitate adequatiōis. p primitate imediationis: ita nunc ēt se est in tribus primitate ordinis imediationis: sed propter ordinē q̄ ipa est de se imediate in aliis quib? cōicat ab illo primo. Et si queris per quid essentia in prima persona. dico q̄ ex se. z si adhuc velis dicere q̄ nō: sed per p̄opriētatē determinātē: eades questio ēt per quid determinaret ad propriētatē determinanē siue per quid primo pullulat in essentia illa p̄prietas: z nic vel os procedere in infinitū vel opz̄et stare q̄ essētia que de se est primo. i. adequate in trib? est de se imediate in tribus si nō haberet ordinē q̄ ipa est de se imediate in primo illoz̄ trū habentiū ordines. Et si queras vnde determinat essētia ad primā personā. s fi es se determinat. nō p̄t ē in alia. Respōdeo determinatio duplex: ēt opposita duplici indeterminationi vna indeterminatio est ad oppositā cōtradictoriē cut materia est indeterminata ad formā z ad priationē. alia ē ad diuersā positiua q̄ tñ stat cū determinatione ad alterā partes vtriusq; contradictionis. Exemplū hui? fcōi: sicut fol ē indeter minat? ad pro ducendū vermē z plantā tanq̄ a diuersa positiua: cū in ei? se sit determinatus ad alterā partē contradictionis stā b̄uius q̄ ille? sit q̄ vt fi esse agens particulare tñ natū p̄ducere vnicū illoz̄ tm̄ dico tunc in proposito q̄ essentia de se determinatur ad primam personam determinatione oppōsita indeterminationi p̄me que est ad cōtradictoria: nō tñ determinatione oppōsita 2ª indeterminationi: quia ista fi staret cus illimitatione ad plura. Et per hoc patet ad 3m̄: si ex se determinat ad ista igit nō p̄t esse in alia cōse quentia tenet loquendo de determinatiōe 2ª opponit illimitatiōi ad plura: z hoc mōdo determinat essētia ad vnas fed ad tres subsistentias: q; illa determinatio est ad 3m̄ adequatū: nō tamē tenet cōsequentia loquēdo de determinatione primo mō: quia est ad p̄mū immediatū nō adequatū: z stat cū illimitatiōe indeterminati ad plura.

Ad primū argūmētū p̄incipale patet ex dictis: quia p̄mus suppositū precedit scōm origine z tamē sunt sīl natura sicut requirī ad relatiua. Et cū arguis q̄ p̄mus suppositū precedit generationē. sīl z secūdū. R̄dio. q̄ aīte potentialē generationē activā z passiua fi generatio actiua negō. imo p̄mus suppositū est generatio actiua subsistens q; quomōcūq; intelligat illa relatio nō est dūa in re dicendo patres subsistere vel generationem subsistere vel generantes subsistere. Et aīte intelligat m̄ antecedente de generatione passiua cōcedo q̄ p̄ma persona sicut est origine precedit filiū: ita precedit origine generationē passiuā. Et cuz arguis fic ergo filius precedit eandē generationē passiuā qua est simul, cus patre. ista consequentia nō valz: quia nō est ille modo simul cum patre quo pater est p̄or generatione passiua, filius. n. est simul cū patre natura sicut pertinet ad cozrelatiua. pater autē precedit generationē passiuā non sic sed origine. Vnde autē ista p̄positio opiciuga alīq̄ sunt simul quocunq; est vnum prius z reliquū falsa: nisi intelligaē de simultate eiusdē rationis cum illa prioritate z posteriōritate sicut ista est falsa. si aliq̄ sunt simul tempore quicquid est prius natura vno z reliquo. Sed ista est vera: si ista sunt simul tempore quicquid est prius tempore vno z altero. Ad secūdum argumentum dico q̄ vera est illa maior in ot-

dine essentiarum: q ibi intelligit in pfectionib⁹ qd-
ditatiuis ⁊ status est ad pfectiones ⁊ qditatiua nñ
nitam que ẽ absoluta. Sed in plonis habentibus eã
dem nãm distinctam nñ per ostensionẽ sicut oportet i-
telligere in posito fm cõem opi. propositio maior
est falsa: qui a ibi p nimum p̃cise est illud: quod ẽ for-
maliter p̃cise ad secñdũ.

Ista est distinctio vicesima.

octava. In qua mꝰ posñs actũ ẽ ꝙ pprietatib⁹ pers̃o
nalibus incipit agere de pprietatibus nõ personali-
bus. Et tria circa hoc facit. Primo ostendit quo se
hãbeat hoc nomẽ ingenit⁹ ad alias notiões. Secun
do ostendit quo ista duo se habeãt ad innuicẽ. f. patrẽ ẽ
⁊ filiũ ẽ. Tertio ostendit quo modo hoc nomẽ ima-
go quãdoq; teneatur essentialiter. quãdoq; personali
ter. Primũ facit a principio huꝰ distinctiõis vsq; ibi. Deinde ea queri solet. Secundũ ab inde vsq; ibi
Illud tacere nõ oportet. Tertiũ ab inde vsq; ad finẽ
distinctiõis. Et trib⁹ de ista magistri in hac distinctiõe
in generali. In speciali sententia magistri stat in tri-
bus ppositionibus: quarum prima ẽ hec. Ingenitus
est notitia solius patris: ista tamẽ a patre mutate qua
patrẽ refertur ad filium. Hanc propositionẽ probãs
ponit q̃ pater tres ꝓprietates personales. f. pater-
nitatem. filiationẽ ⁊ ꝑcessionem: sunt alie propriete
tes aliis nominate nominibus: de quoũ numero ẽ
hoc nomẽ ingenitus quod spectat ad patrẽ. ⁊ impor-
tat aliã ꝓprietatem q̃ hoc nomen paternitas ⁊ q̃
ꝓbatur p hoc q̃ esse ingenitum non ẽ de esse, patris
eo q̃ aliquis pot esse pater absq; hoc q̃ sit ingenitus
q; multi genti genuerũt. Secuda propositio ẽ hec.
Ide est patrẽ esse q̃ filium esse. Quis ẽ patrem ⁊ ee
filium careant identitate. i. non sunt idem. Quod p-
bat per hoc q̃ sensus propositionis is; patres esse sit
idem quod filius, ee est ille. i. ides est quo pater ẽ: id
quo filius ẽ. q. d. vna diuina essentia est id quo verꝫ
ipsorum est: ⁊ iste sensus est verus. Sed termi⁹ trã
positis sic dicendo. Esse patre est idem quod esse fili
um. tunc sensus est. Eadem est ꝓprietas qua pater
est pater: ⁊ qua filius est filius. ⁊ iste sensus est falsus,
qua paternitate pater est pater ⁊ filiatiõe est fi
lius. Tertia propõitio est hec. Hoc nomen imago re-
lative dicitur de solo filio: sed essentialiter de tota tri
nitate. Quã probat magister quo ad secñdam eius
partẽ sic. Imago quãdoq; essentialiter accipit: vt qñ
accipitur ꝓpio exemplari nature diuine: ad cuius
imaginem factus ẽ homo: ⁊ hoc ꝓbatur auctoritate
Augustini ⁊ Hylarij quo ad primam partem sententia probata fuit. Et hec est magistri sententia in spali.

¶ De principio quod relative dicitur. ⁊ mul
tiplicem notat relationem.

Di.29. QEt ꝓterea aliud nomen multiplicem notans relationem. s. principium. Et dicitur enim principium semp ad aliquid. ⁊ dicitur pater principium ⁊ filius principium ⁊ spiritusſanctus principium. sed differenter. ¶ Nam pater dicitur principiũ ad filiũ ⁊ ad spiritũſanctus
Augus⁹. Unde Augu. in. iiii. libro de tri. ait. Pater est principium totius diuinitatis. vel si melꝰ dicitur deitatis. quia ipse est a nullo. Non. n. habet de quo sit: vel de quo procedat. sed ab eo filius est genitus. ⁊ spiritusſanctus procedit. Non ergo dicitur principium totius deitatis. ꝙ vel sui vel diuine essentie principiũs fit. sed quia principium est filii ⁊ spiritusſanctꝰ. in quibus singulis tota diuinitas est. Filius ad spiritumſanctum dicitur principium. Spiritus vero sanctus nõ dicitur principiũ nisi ad creaturas. ad quas pater etiam dicitur principium ⁊ filius. ⁊ trinitas ipsa simul. ⁊ fin gula personarum principium dicitur creaturarum. Pater ergo principium est sine principio. Filius principium de patre principio. Spiritusſanctus principium de vtroq;. i. de patre ⁊ filio.

¶ Quod ab eterno pater est principius ⁊ filiꝰ ⁊ spiritusſanctus non. immo cepit esse principium.

Et pater ab eterno principium ẽ filij. ⁊ pater ⁊ filius principium spiritusſancti: quia filius est a patre et spiritusſanctus ab vtroque. ¶ Spiritus vero sanctus non ab eterno principius est. sed esse cepit quia nõ dicitur principium nisi ad creaturas. Cum ẽ creature esse ceperunt. ⁊ spiritusſanctus esse cepit principium earum. Ita etiam pater ⁊ filiꝰ esse cepit cum spiritusſancto vnũ principium creaturarum quia creature ee ceperunt a patre ⁊ filio ⁊ spiritusſancto. ⁊ dicuntur bi tres non tria: sed vnum principium omniũ creaturarũ quia vno eodemq; modo principium rerum sunt. Non enim aliter sunt tres a patre. ⁊ aliter a filio. sed penitus eodem modo. Ideo a ꝓpostolus intelligens hanc trinitatem esse vnum principium rerum ait. Ex ipso. per ipsum ⁊ ipso sunt omnia. ¶ Cuꝫ vero audiuimus omnia ee ex deo. vt ait Augusti. de natura bona omnes vtiq; naturas intelligere debemus. ⁊ omnia que naturalia sunt. ¶ Non enĩ ex ipso sunt peccata: que naturam non seruant. sed vitiant. que ex voluntate peccantium nascuntur. ¶ Omnium ergo que naturaliter sunt: vnũ principium est pater cum filio ⁊ spiritusſancto ⁊ hoc ee cepit. Ab eterno autem pater principium est filij generatione. ⁊ pater ⁊ filiꝰ vnũ principium spiritusſancti. Unde Augu. in. v libro de trinitate ita ait. Dicitꝫ relative pater idemq; relative dicitur principius. Sed pater ad filium dicitur: principium vero ad oĩa que ab ipso sunt. Et pater principium dicitur filij. Cum enim diceretur ei. Tu quis es: respondit principium qui ⁊ loquor vobis. Sed nũquid patris principium est. immo creatorem se voluit ostendere: cum se dixit esse principium. sicut ⁊ pater principium est creature quia ab ipso sunt omnia. ¶ Cum vero dicimus: ⁊ patrem principium ⁊ filium principium nõ duo principia creature dicimus quia pater ⁊ filius simul ad creaturã vnum principium est sicut vnus creator. ¶ Si autẽ quicquid in se

Duõ principium toti

us diuinitatis dicitur. Duõ filius ⁊ ad qd dicatur principium. ⁊ spiritusſanctus ⁊ tri-nitas.

Duõ tres sũt creatur principia

Duõ ad cipiẽdã sit oia ee ex deo. Qd pat ab eterno fuit filij. ⁊ pater filij usq; ad cri.

Augu⁹.

Hic addit gitur de spũcto q̃ pcipia sit.

manet ⁊ gignit vel operatur aliquid principium eſt eius rei quam gignit; vel eiu⁹ quam operatur. non poſſumus negare etiam ſpiritū ſanctū recte dici principium. quia non ſumus ſeparamus ab appellatiõe creatoris. quia ſcriptum eſt de illo q operetur. ⁊ vtigs in ſe manens operatur. ¶ Non enim in aliquid eorum que operatur ipſe mutatur ⁊ vertitur. Quum ergo principium ad creaturam cum patre ⁊ filio ſ ſpiritus ſanctus. nõ duo vel tria principia Ecce aperte oſtendit Aug⁹. patrem ⁊ filium ⁊ ſpiritum ſanctum eſſe vnum principium rerum creaturarum .i. vno eodemq⁹ modo eſſe principium. ⁊ illum modũ ſatis aperuit. quia ſ operantur omnia. ⁊ quia ſimiliter operatur bi tres. ideo vnum principium eẽ dicuntur.

¶ Hic oſtendit quomodo pater ſit principium filij .ripſe ⁊ filius principiũ ſpũſancti.

Deinde in eodem libro cõ

tinue oſtendit quomodo pater dicatur principium ad filium. ⁊ ad ſpiritum ſanctum ipſe filius. dicens ideo eſſe patrem principium filij. quia genuit eum. ⁊ patrem ⁊ filium eſſe principium ſpiritus ſancti. quia ſpiritus ſanctus p̃cedit vel datur ab vtroque Aut enim ita. Si gigneno ad id quod gignit principium eſt pater ad filium principium eſt. q⁹ genuit eum. Utrum autem ⁊ ad ſpiritum ſanctum principium ſit pater. quia dictum eſt de patre procedit. non parua queſtio eſt. Quod ſi ita eſt non iam principium eius tantum erit rei quam gignit vel facit. ſed ⁊ eius quam dat. ⁊ que p̃cedit ab ipſo. Si ergo quod datur vel quod procedit: principium habet a quo datur vel procedit ſatendum eſt patrem vel filiu⁹ vnũ principium eſſe ſpiritus ſancti. non duo principia. Sed ſicut pater ⁊ filius ad creaturã relatiue vnus creator. ⁊ vnus dominus dicitur ſic relatiue ad ſpiritum ſanctũ vnũ principium. Ad creaturam vero pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus vnum principium: ſicut vnus creator ⁊ vnus dominus. Ecce habes q̃ pater principium filii dicitur quia genuit eũ. Qua ergo notione eſt pater: ea principium filii dicitur id eſt generatione ſecundum quam etiaz dicitur auctor: filii. Unde Hylarius in. iiii. li. de trĩ. ita ait. Ipſo quo pater dicitur eius quem genuit auctor oſtẽditur. id nomem habens quod negas er alio perfectum intelligat ⁊ er quo is qui genitus eſt ſubſtitiſſe doceat

Nota q̃ dic filiũ nõ eẽ ab initio ſ⁹ abinitia bili.

Deinde eccleſia vnum innafcibiles deus. Non u it vnigenitum dei filium. Confiteꝛ patrẽ ab origine liberum confiteꝛ ⁊ filii originẽ ab initio: nõ ipſ⁹ abinitio ſz ab initiali. nõ p ſe ipſ⁹ ſz: ab eo q a nemie ẽ natum ab eterno. nati uitatem ſcilicet ex paterna eteruitate ſumẽtẽ

Edita eſt hic fidei profeſſio: ſed pfeſſionis ſo nõdum expoſita eſt: ⁊ ideo querẽda. ſ. quõ intelligẽdũ ſit q̃ ait filij originem eẽ ab initio: ⁊ non ipm eſſe ab initio; ſed ab initiabili. Hoc vtiq⁹ ſubdens: determinauit quõ accepit intium. inquiens originẽ filij eſſe ab initio. Ac ſi diceret. Nõ ita intelligatis originẽ filii eſſe ab initio: quaſi ipſe filius beat initium: ſed q̃ ipſe eſt ab initiabili. i. a patre a quo ſum⁹ oia. Nam ſ filius ſit p̃incipiuz de p̃incipio: non eſt tamen concedendum q̃ filius habeat p̃incipium. Cũ⁹ filius ſit principium de p̃incipio. ⁊ pater p̃incipium non de p̃incipio. Non ẽ p̃incipium de p̃incipio: p̃incipium ſine p̃incipio: ſicut filius non eſt pater. Neq⁹ tamẽ duo p̃cipia ſed vnum: ſicut pater ⁊ filius nõ duo creatores ſed vnus creator.

Aplt ex quo ſen ſu illa dixerit Hyla⁹.

¶ Cum pater ⁊ filius ſint vnum principiuz ſpiritus ſancti: queritur an eadem notione.

Unum autem principium

ſunt pater ⁊ filius. non tantum creaturarum: vt dictum eſt ſupra: ſed etiam ſpiritus ſancti. Nõ q̃ri ſoleꝛ vtruz eadem notione pater ſit p̃n cipium ſpiritus ſancti ⁊ filius: an ſit alia notio qua pater dicatur p̃incipium ſpiritus ſancti: ⁊ alia qua filius. ¶ Ad quod dicimus. cum pa ter dicatur p̃incipium ſpiritus ſancti ⁊ filius: quia ſpiritus ſanctus p̃cedit vel datur ab vtro q⁹. nec aliter procedit vel datur a patre q̃ a filio. Sane intelligi poteſt patrem ⁊ filium eadem relatione vel notione p̃incipiuz dici ſpiritus ſancti. ¶ Si vero queritur que ſit illa notio quam ibi notat p̃incipium. Nomen eius non habemus. ſed non eſt ipa paternitas vel filiatio immo notio quedam que patris eſt ⁊ filij: q⁹ ab eterno pater ⁊ filius vnum p̃incipium eſt ſpiritus ſancti. Donato autem vt p̃dictum eſt dicitur pater vel filius ex tempoze ſicut ſpiritus ſanctus donum vel donatum.

Rñſio.

Queriſ ã ſit no tio q̃ pr ⁊ filij? eẽ p̃incipiũ ſpũſci.

Ex his colligit q̃ pater eoẽ p̃n cipium filij quo p̃ gene ratione .ſ ⁊ eodẽ ſpũ ſancti filij.

Hylari.

Circa diſtinctionez

29. quero vtrũ ꝑ̃ vno mõ dicaẽ de principio ſumpto ꝑſonaliter ⁊ notiõaliter ⁊ ſupto eiã eſſentialiter. q nõ: q ſi p̃incipiũ eſſet vn⁹ rationis hoc mõ tripliciter ſumpti. ergo p̃incipiata eẽnt vn⁹ rõnis hoc eſt falſum: q⁹ nec filius nec ſpũſanctus p̃incipiatur vno modo. nec creatura eodẽ modo cũ eis. Cõtra. ſequit creans igit p̃incipians: generãs igit p̃cipiãs. ⁊ ſpirans igit principians. ⁊ non econuerſo. q̃ nis eſt eoẽ ad omnia antecedentia.

Ad iſtam queſtionem dico

q̃ principium nõ dicit vnũquoe de principio eſſentialiter ⁊ notionaliter ⁊ ꝑſonaliter ſumpto. ⁊ hoc loquẽdo de relatione que p̃ſe ſignificat hoc nolẽ p̃incipium: ⁊ accipiẽdo p̃incipium p̃incipiatiõe nõ pro eo q̃d p̃incipiat ſiue p̃incipio q⁹: nõ quo: ⁊ dẽ eſt q̃ principiũ eſſentialiter ſumptuz nõ dicit niſi relationem rõnis non realez: q⁹ non ẽ realis relatio dei ad creaturã: vt ex dĩs. ſequẽti patebit: vt aũt accipiẽ ad

intra notiõaliter vel pſonaliter dicit relationẽ realẽ relationi autẽ reali ⁊ rõis nõ eſt cõe aliquid idcꝰ qꝫ eſt in vno rei: ⁊ in alio rõnis: q; ei qꝫ eſt ſm quid ſm ſe: ⁊ ei qꝫ ẽ ſimplr tale inquantum tale nõ eſt cõe vni nocãlliud qꝫ accipi in eis ſm quid ⁊ ſimplr: reſo ãt realis ẽ ſimplr relo: ⁊ relatio cõis ẽ ſm quid relatio: q; ſuit ẽ in rõne eſt ẽ ſm quid: ita referri ſm rõne ſiue cõparari a rõne eſt referri vel cõparari ſm qd: nõ eſt ꝑn̄ vnũcous ittis. Si aũt logmur de ꝑn̄ ad intra vt eſt pſonale ⁊ notionale vl ꝙ eis ꝓdicit eſt in cipii ſ cõis vnũcoe ſicut paternitati ⁊ filiationi ꝓt hoc qꝫ ẽ relatio originis ẽ cõe vnũcoe ſicut tactus t, ſ, d, ꝛ. de cõi vnũcoe perſonis inquãtũ perſone.

Ad argumenta. primus ꝓo

bat qꝫ nõ eſt ꝓncipium vnius rõnis ibi notionale ⁊ ꝑſonale. Rñdeo qꝫn creaturis aliqua duo diſtincta ſpeã dicuntur eſſe alteri⁹ rationis: ⁊ tamen poteſt abſtrahi ab eis v⁹ cõmune vnius rõnis ſicut gen⁹. ita in ꝓpoſito iſte ꝓductiones generatio ⁊ ſpiratio ſunt alterius rõnis: loquẽdo de ꝓpijs rationib⁹ ea⁹ tñ pot aliquod vnum cõe abſtrahi ab eis: ⁊ eodẽ mo do de hoc cõmuni qꝫ eſt ꝓncipium ad ꝑm poteſt eſſe cõe vnius rationis: ſi illa de quibus dicitur ſint alte rius ratiõis: loquendo de ꝓpijs ratiõibus eorum: ⁊ ſi obijciatur contra hoc qꝫ tunc eſt vſe in diuinis: de hoc tactum eſt. S. di. xxiii. ☞ Arᵐ ad oppoſitum ꝓo bat cõtrarium huius⁹ quod eſt ꝓncipium ad tale ⁊ tale ꝓncipiũ ſicut ꝑbat vnũcoatione ad ꝓncipiũ intra ⁊ extra. Ideo poteſt reſponderi qꝫ nõ ſequitur creans: ꝙ ꝓncipians ⁊ ꝓgenerans ꝙ ꝓncipians. acquirendo ꝓncipians ꝓo aliquo conceptu vnũcoo ſimplicitẽ q; ꝓncipians quod infertur ad hoc quod eſt creans vt dicitur de deo: dicit tñ relationes rationis ꝓncipiãs ãt qꝫ infertur ex gnãte dicit relationẽ realẽ.

Iſta eſt diſtinctio viceſima.

nona. In qua mgr poſtq̃ egit de innaſcibilitate ꝑt ſignificatur hoc nomine ingenitus. Agit de cõmuni ſpiratiõe ꝓout ſignificatur hoc nomine ꝓncipium Et diuidit in tres partes. In quarũ ꝑma oſtendit qualiter tota trinitas ꝑ hoc nomen ꝓncipium ſe habet ad creaturas. In ſeclã diſcutit quomodo ꝑ idem nomen. ſ. ꝓncipium perſone ſe habẽt ad inuicem. In tertia ſubiungit cõdudendo qꝫ non ſit aliqõ cõmune nomẽ quo exprimatur relatio patris ⁊ filij ⁊ ſpũſancti: ſicut ꝙ nomen ꝓncipium exꝓmit relatio patris ad ſpiritũſanctum. Primus facit a ꝓncipio diſtinctionis vſq; ibi. Deinde in eodem libro. Secãdus ab inde vſq; ibi. Tñ aũt enim ꝓncipium Tertiꝰ facit ab inde vſq; ad finẽ diſtinctiõis. Et tñ in generali. In ꝑmi ſuã magiſtri ſtat in tribus ꝓpoſitiõibus: quaꝝ ꝑma ẽ hec. Pater ⁊ filius ⁊ ſpũ ſanctus ſunt vnũ ꝓncipiũ creaturarum tẽporaliter. Hanc ꝓpoſitionẽ mgr ꝓbans dicit. ꝙ hoc nomen ꝓncipium ſꝫ ꝓ relatione dicit in diuinis ꝓportat tñ relationem ꝙ dicit ad creaturas: vel relationes ꝙ ſo narum ad inuicem. Et poſtea dicit ꝙ quelibet ꝑſona ⁊ tota trinitas dicitur ꝓncipiũ creaturarum ⁊ eorũ que naturaliter eſſe habent: non autem peccatorum: quia naturam vitiant: ⁊ hoc eſt ratione creationis: ꝓpter quam creationem relatio intelligitur inter deum ⁊ creaturas. Sunt enim omnes perſone vnũ ꝓncipium reſpectu creaturarum: ⁊ hoc ex tempore non ab eterno: ꝓpterea dicit ꝙ vna perſona eſt ꝓncipium alterius. Nam pater eſt ꝓncipium filij: quia ipſum genuit: ⁊ pater ⁊ filius ſunt ꝓncipius ſpiritus ſancti. ⁊ hoc nõ ex tempore ⁊ eſſentialiter: ſed notionaliter. Secunda ꝓpoſitio eſt hec. Pater eſt ꝓncipium filij. pater ⁊ filius ſunt vnum ꝓncipius ipſi

us ſpiritũſancti. Hoc magiſter ꝺclarat auctoritate beati Auguſtini que ſententialiter ꝓmiſſa eſt. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Relatio qua pater ⁊ filius refe runtur ad ſpiritumſanctũ non habet aliquod nomen ꝓoprium vſualiter. Hanc ꝓpoſitionem magiſter ꝓbans querit. vtrum pater ⁊ filius ſint eadem no tione vnum ꝓncipium ſpiritũſancti. Et reſpõdet ꝙ ſic: ⁊ non habẽamus nomen illam notionem exꝓmens. Nam nomen illud ſcilicet, cõmunis ſpiratio quo docte; ꝺe illam notionem nominant tempo ribus magiſtri nondum fuit in vſu. nec adhuc inuẽtum. Poſtremo notandum eſt ꝙ hoc nomen ꝓncipium tranſiens in ꝓdicationem diuinorum: non ſemper ſumitur vniformiter. Nam quandoq; accipitur perſonaliter. vt cum dicitur ꝓncipius de pri cipio: ⁊ quandoq; notionaliter. vt cum dicitur, ꝑa ter ⁊ filꝰ ſunt vnũ ꝓncipiũ ſpiritũſancti: quãdoq; eſſentialiter: vt cum dicitur. Pater ⁊ filius ⁊ ſpũſa ctus ſunt vnum ꝓncipius creature. Et tñ in ꝑali.

De his que tẽporaliter de deo dicunt ⁊ relatiue ſecundũ illa accidens quod non deo ſꝫ creaturis accidit.

SAnt enim quedã Di.50.
que ex tempore de deo dicun
tur. eiꝰ temporaliter conueni
unt ſine ſui mutatione. ⁊ relati
ue dicuntur ſecundũ illa accidẽs
non quod accidit deo. ſed quod accidit crea
turis. vt creator: dominus refugium. datum
vel donatum. ⁊ huiuſmodi. De his Augu. Augus.
in. v. li. de trini. ait. ☞ Creator relative dicitur
ad creaturam ſicut dominus ad ſeruum. Itez
non aliquem mouet q; ſpiritusſancus cũ ſit
coeternus patri ⁊ filio. dicitur tamen aliquid
ex tempore. veluti hoc ꝑ quod donatum
dicimus. Nam ſempiterne ſpiritusſancus ẽ
donum tẽporaliter autem donatum. Et ſi
dominus nõ dicitur niſi cum habere incipit
ſeruum: etiã iſta apellatio relatiua ex tempore
eſt deo. ☞ Non enim ſempiterna creatura eſt
cuius ille dominus eſt. ergo dominum eſſe ſi
ſempiternum habet. nec cogamur etiam crea
turã ſempiternã dicere. quia ille ſempiterne
non dominaretur. niſi etiã iſta ſempiterne fa
mularetur. Sicut autem non poteſt eẽ ſeruus
qui non habet dominum. ſic nec dominus
qui non habet ſeruum.

☞ Oppoſitio ꝙ non ex tempore ſit domin? Dñs ſpũ
quia eſt dominus tẽporis quod non eſt ex cepit de
tempore. us cepit
eẽ. nec
ante
ſpũ ſuit
dñs. ſed
ſic ⁊ tpe
Sed hic aliquis dicet ꝙ nõ ex tempore competit deo hec appellatio nõ ex tẽ
quia dicitur dominus. quia non eſt tantum pore vel
dominus rerum que ex tempore ceperunt. ſꝫ tpe. q;
etiam illius rei que non cepit ex tempore. ⁊ ip nõ ani fu
ſius tẽporis. Quod non cepit ex tempore it ꝙ tpe
quia non erat ante tempus quã inciperet. Et dñs: ſi
mul.

ideo non cepit esse dominus ex tempore.

Ratio. Ad qđ dici pōt. quia licet nō cepit ex tempore dominus esse temporis. cepit tamē esse dominus temporis. quia non semper fuit tempus. ⁊ ipsius dominis ex tempore cepit esse dominus. Vñ hoc Augu. in eodem libro dicit. Augus. Nō ita sit, Quisquis extitit qui eternum deum solum dicat. tempora vero nō esse ex na propter varietatem ⁊ mutabilitatem. sed tamen ipsa tempora non in tempore esse cepisse. quia non erat tempus antequā tempora inciperent. Et ideo non in tempore accidit deo vt dominus esset. quia ipse sum temporum dominus erat. qui vtiq; non in tempore esse ceperunt. Quidrespondebit de hoc mine qui in tempore factus est. cuius vtiq; dominus non erat ante quam esset. Certe vt dominus domus esset ex tempore accidit dō ⁊ vt omnis amouearur cōtrouersia: certe vt tuus dns esset vel meus qui mō cē cepim⁹: ex tempore habuit. Quomodo ergo obtinebi mus nihil secundum accidens dici deum de nō si ipi? qz natura nihil accidit quo mutetur: vt ea sint accidentia relativa: que cum aliqua mutatione rerum de quibus dicuntur accidunt. sicut amicus relative dicit. Non enim amicus esse incipit nisi cum amare ceperit. Fuit ergo aliqua mutatio voluntatis vt amicus dicatur. Numus vero cum dicitur precium relative dicitur nec tamen mutatus est cum esse ceperit precium. nec cum dicitur pignus. ⁊ huiusmodi. Si ergo numus potest nulla sui mutatione totiens dici relative vt neqz cū incipit dici neqz cū desinit aliquid in eius natura vel forma qua numus est mutationis fiat. quanto facilius de illa incommutabili deo subā debemus accipere qm ita dicatur relative aliquid ad creaturam. vel quāus temporali. ter incipiat dici. non tamen ipsi sube dici. sicut esse aliquid intelligatur. sed illi creature ad quam dicitur. qualiter etiam refugiū nostruz dicitur. Refugium enim nostrum dicitur deus relative ad nos enim refertur. ⁊ tunc refugium nostrum sit cum ad eum refugimus. Nunquid tunc sit aliquid in eius natura qđ antequā refugerem⁹ ad eum non erat. In nobis ergo fit aliqua mutatio: qui ad eum refugiendo efficimur meliores. In illo autem nulla. Sic ⁊ pater noster esse incipit. cum per eius gratiam regeneramur. qui dedit nobis potestatem filios dei fieri, Substantia ergo nostra mutatur in melius. cum filij eius efficimur. Similiter ⁊ ille pater noster esse incipit sed nulla sue cōmutatione substantie. Quod ergo temporaliter dici incipit deus: quod ant tea non dicebatur: manifestū est relative dici. non tamen secundus accidens dei qđ aliquid ei accaderit sed plane secundum accidens eius ad quod dici aliquid deus incipit relative.

Solū in telligendum sit nihil dici de deo ex accidēte. q fit accidētare latina.

Per similitudinē oīs dit qō. pt deus dici qō ānō dicebatur sine sui mutatione vel quānus sit mutatus. Ad pt dicit. relatiue. ejus pte sui mutatione

Ad pat dicit. relatiue.

Summa.

Et bis aperte ostenditur: q quedam de deo temporaliter dicuntur relative ad creaturas sine mutatione veritatis. sed non sine mutatiōe creature. ⁊ ita accūs ē ℓ creatura. ñ ℓ creatoz. ⁊ appellatio qua creatura dicitur relative ad creatozem: relatiua est. ⁊ relationez notat que est in ipsa creatura. Appellatio vero illa qua creator relative dicitur ad creaturam: relatiue quidem est. sed nullaz notat relationem que sit in creatore.

matidictoz intelligēdā per sringit.

Hic soluitur questio qua querebatur vtrū spiritussanctus dicatur datum relative ad se cum ipse det se.

Hic potest solui questio

superius proposita; vbi querebatur cum spiritussanctus datum dicatur vel donatum. Quod autem datur refertur ad eum qui dat ⁊ ad illum cui datur. ⁊ spiritussanctus det se ipsum. vtrum ad seipsum relative dicatur cū dicitur dari vel donari. Cui questiōi respondentes: dicimus spiritum sanctum dici datuz vel donatum relative. ⁊ ad dantem ⁊ ad illuz cui datur. Sans autez siue donato: est pater cum filio ⁊ spiritu sancto. Nec tamen dicim⁹ spiritumsanctum referri ad se. sed appellatio dati vel donati refertur ad dantez ⁊ ad recipientes. quia non potest aliquid dici datuz nisi ab aliquo ⁊ alicui detur. Cuz autez spiritussāctus dari a se vel datus a se dicitur relative ꝙ dez dicitur ad illuz cui datur. ⁊ est appellatio relatiua. ⁊ in illo cui datur. Mutatio sit nō in dante.

Solutio.

Circa distinctionez 30. primo quero vtrū de deo dicatur aliqua relatio et pte: ꝙ nō. qz quicqd de deo dē deus: igit est eternum: nō igit nouū: nec per sequēs ex tempoi

Preterea nihil eternū dicit de tpali: ergo nec ecōuerso. Preterea. factio nō vi esse sine mutatione. g deus qui ē imutabilis nō fit aliquid: sed fi aliqua relatiōnoua dicetur de eo posset dici fieri sm illam relationem. Oppositum patet per Aug. 5. de tri. c. vlt. ⁊ per rationem: qz relatiua sunt simul natura. ergo relationiḃ⁹ in creaturis et pte ad deum: coꝛ respondent relationes in deo et tpoze.

Secundo quero vtrū deꝰ ad creaturam possit esse aliqua relatio realis. q fic. qz deꝰ ex natura rei absqꝫ cōsideratione intellectus est omnipotens ⁊ omniciēs. ista. n. ponuntur in deo sicut attributa dicētia in deo perfectionem simpliciter: ⁊ cē ta le est ibi sm naturā rei: sm Anſ. mon. c. 1 v. ista aute dicunt respectum ad creaturā potentialem ℓ scibilē. ⁊ cē. Preterea de⁹ ab eterno voluit omne creabi le ꝑ consequens ꝑo quo possibile creauit. ℓ ista velle cre aturā includit relationē. ⁊ tñ nō ponit. ꝑho. qz ꝑ potuit velle creaturā ꝙ intelligere se velle eam. nō. n. q: scluit creaturā ió voluit cā: ⁊ ꝙ voluit eā ió scluit eā se velle. igit ista relatio eterna voluntatis dei ad creaturā est realis: q nō ē in voluntate per actus alī cuius intellect⁹ cōparatis eam ad aliqd. Preterea relatiōes fundant e sup quātitate sunt rōnes realesꝫ. 5. me taph. igit inequalitas dei ad creaturā funda

ta fup quantitate: virtutis in deo. f. fup infinitate magnitudis eſt: ꝛ fup magnitudinẽ virtutis in creatura. f. magnitudine finita creature erit relatio ratis. ☞ Confirmat rõ q; magnitudo in deo eſt fundamẽtũ eqlitatis que ẽ realis relatio ad intra magnitudo etiã creature ẽ fundamentum relationis realis in creatura. q. cõparãdo hanc magnitudinẽ ad illã videt. q habitudo fundata fup illa ſit realis. ☞ Item creaturę relationes ſũt di modi relationũ; que. f. fundant fuã; actiones ꝛ paſſionem. ſunt relationes reales: ſed tales ſunt relationes dei ad creaturas inquãtus cã efficies. igit. ☞ Di Eua⁹ duradi ſitti di. cimus eſſe verũ nihil in agẽdo naturaliter. ☞ Contra igitur voluntas creata nõ bẽbit habitudinẽ realem ad ſuum effectũ. ☞ Item ſi creatura ſicut forma ẽ in aliquo ita denominat illud; ſi nõ ẽ aliqua relatio in deo ad creaturã realiter: deus nõ eſt realiter creator creaturę. q. vidẽ ab illo deum. ☞ Contra. relatio realis ẽ ad terminũ fm ẽ ẽ cius reale. ſi terminus neceſſario cri gitur ad relationem realẽ. ſi dẽ referatur realiter ad creaturam: creatura ſm eſſe reale cuiſſet creatura.

Henri. qꝛ⁹. q. 3. Ad primum in deo noua relatio: q; ſicut actio ẽ eadem ĩ; diuerſi modę cõſiderata: vt in aptitudine: vt in potentia: vt in preſens: vt in preterita: vt in futura: ita relatio fundata ſup actionẽ ſic ẽ ſic cõſiderata: ẽ eadem relatio: ita q; dicit alibi q; ſit eadẽ re latio ſm rõnẽ diuerſitates ſm ſm alia ẽ alia relationes; que ẽ ſua minor. ☞ Ĩ relatio alia ẽ pp paſſionẽ nouã in creatura, eandẽ; ſm relationẽ ad deum. q; ipſa ẽ creatiuã ẽ creantẽ: ſed eternaliẽ finit creatiũ. ẽ cũ dr creãs nõ eſt in eo relatio noua ſed noua appellatio relatiua. ☞ Ad confirmatur p. Alug. 5. de trin. c. vlti. Henri. vt. 8. qꝛ⁹. 3. q. 4. vbi pot⁹ vt noua appellationẽ dicere ẽ relationes. ☞ Ad ſecũdas. q. dicit. q; illud q; realiter ẽ relatiuũ. ẽ naliter ordinatũ. ſicut albedo q; ẽ realiter ordinata ad aliã albedinẽ ẽ naliter ordinata ad illã. p eo. q; aliq; ſpfectionẽ hꝫ iſta ab illa ĩgẽtq; in eis ẽ na ſpfectio: ſit q; in altera carũ. cę aũ naliter ordinatũ depẽdet ab illo ad q; naliter ordinat. p quãto. f. expectat illud vt ſi ipſo fundet realitio ad illud: ꝛ ſi depẽdet. ꝛ; ſic ẽ mutabile: q; depẽdẽtia nõ eſt ſine poſitiualitate ad actũ: ẽ ſi mutabile igit ĩ mpfectio: q; caret ea. ſi ſimile poſſet dr ad quã mutat: ſi ĩ mpfectio q; ẽ illimitata. q; ee p⁹ ad vltimus ſi realiter relatus: ergo limitatus. ☞ Et q; poſſet inſtari q; tũ nõ eẽt relatio realis in diuiſ: ĩo vt expoñda illa poſitio de relato ad aliũ in nã. ſi. n. realiter referat ad aliq̃ q; eſt idẽ; realiter ei in nã. nõ opoꝛter q; depẽdeat q; nõ expectat aliq̃ aliud a ſe. in nã vt ipſo fundet relatio. ☞ Ad q; poſitio. ẽ q; nõ ſit impfectus nec mutabile. nec depẽdebit ab illo ad q; nãliter ordinat. p quãto. f. expectat illud vt ipſo fundet relatio ad illud: ꝛ ſi depẽdet. ꝛ; ſic ẽ mutabile: q; depẽdẽtia nõ eſt ſine poſitiualitate ad actũ. ẽ ſi mutabile igit ĩmpfectio: q; caret. ☞ Ad primũ ad quã mutat: ꝛ ſi ĩmpfectio q; ẽ illimitata. q; ee p⁹ ad vltimus ſi realiter relatus: ergo limitatus. ☞ Et q; poſſet inſtari q; tũ nõ eẽt relatio realis in diuiſ: ĩo vt expoñda illa poſitio de relato ad aliũ in nã. ſi. n. realiter referat ad aliq̃ q; eſt idẽ; realiter ei in nã. nõ opoꝛter q; depẽdeat q; nõ expectat aliq̃ aliud a ſe. in nã vt ipſo fundet relatio. ☞ Ad q; poſitio. ẽ q; nõ ſit impfectus nec mutabile. nec depẽdebit ab illo ad q; naliter ordinat. p quãto. f. expectat illud vt ipſo fundet realitio ad illud: ꝛ ſi depẽdet. ꝛ; ſic ẽ mutabile: q; depẽdẽtia nõ eſt ſine poſitiualitate ad actũ: ẽ ſi mutabile igit ĩmpfectio: q; caret ea. ſi ſimile poſſet dr ad quã mutat: ſi ĩ mpfectio q; ẽ illimitata. q; ee p⁹ ad vltimus ſi realiter relatus: ergo limitatus. ☞ Et q; poſſet inſtari q; tũ nõ eẽt relatio realis in diuiſ: ĩo vt expoñda illa poſitio de relato ad aliũ in nã. ſi. n. realiter referat ad aliq̃ q; eſt idẽ; realiter ei in nã. nõ opoꝛter q; depẽdeat q; nõ expectat aliq̃ aliud a ſe. in nã

nes mutue sint. d. dep̃det ab. a. inẽtia referẽ ad. a. ꝛ ita erit dependẽtia circularis. a. ad. b. ꝛ equerso q̃ vi impressibile. q: in nullo ordine ẽntiali est circul'

Garro. li. p̃. di. pũti. 1 li. 2ª. 3. q. 1. imã de hidẽ. q. vlti.

Aliter dicit ad p̃ma. q. q̃ in deo nõ est aliqua relatio ex tempore ad creaturã sed in deo est quedã relatio ex tempore ad deũ: ꝛ ficut illa relatio qua deus dicit ad creaturã ẽt in creatura nõ ẽt in deo: q̃ vt accipit ab augu. c. p̃eall. ꝛ a magistro in ſſa. ¶ Cõfirmat: actio est in patiẽte er. 3. phyſi. ꝛ ita non denotat patiẽs ſ. agẽs. ſic de' denoiar a relatiõe illa que ẽt in creatura. Ad ſcdas q̃nes dz q̃ nulla relatio talis põt ẽ realis. q: relatio realis nõ ẽst ſi ne ordine de' ut nõ ſ. ordine realẽ ad creaturã: q: ẽst ſupra ordinẽ.

Contra p̃ma q: tunc relatio ẽst in eo ſ. quo nõ est fundamẽtus. fundamentũ. n. relatiõis qua de' dicit ad creaturã ſi dicat ad eas non ẽt in creatura: q: potẽtia q̃ fiũdat relatoes nõ ẽt creatura ſ. in nõ. ẽrelatio illa ſi erit ẽt creatura. ¶ Preterea op posite relatiões cãe ẽdẽ nõ pñt ẽ in eodẽ: q: magiſt repugnãt q̃ relatio ꝑducẽtis ꝛ ꝑducti: q̃ tñ nõ pñt ẽ in eodẽ ſuppoſito ſ. ſint i eadẽ nã. ¶ Et ſi dicat q̃ hic ſũt relatiões oppoſite in eodẽ ſuppoſito: nõ tñ denominãt ſ̃m: hoc vi oio irrõnabile q̃ aliq̃ forma ſit in aliquo ſ̃biecto: ꝛ tñ ſ̃m nõ poſſet dici tale quale natã est ſ̃m illã formã. ¶ Rõ que ponit ad ſcdam q. vi̇ petẽr principiũ ꝓpeccare ſm̃ ꝓpriũ. q̃ dr in deo' ſit ꝑs: creatura multiplici ꝓpinitati vi hic ordinẽ ad ipam: ẽtendẽdo nomẽ ordinis non tñ q̃ dicat poſteriꝰ ordinatã ad ꝑnã ſ̃ ꝑnã ad poſteriꝰ ſ. alio mõ oportet ẽt ꝑbare q̃ ſ̃ta ꝑnitas q̃ põt dici ordo nõ ſit relatio realis in deo. hoc ꝑ penitur nec ſequit. ẽ tñ nõ q̃ de' ſit ſupra ordinẽ accipiẽdo ordinẽ ꝑut ẽt poſteriꝰ ordinatoꝝ ad ꝑnã. er. hoc. n. nõ ſequit niſi q̃ nõ ſit poſteriꝰ: ꝛ ex hoc nõ ſequit q̃ nõ habeat ordinẽ generaliter accipiẽdo ordinẽ. Nõ aũt rõ peccet ſm̃ ꝓnã ꝓbaf: q: ordo est q̃dã relatio: nõ aũt omnis relõ ẽ ordo: q: nõ relatio cõis ſundata ſup vnũ vt relatiões equiparantie: ſ. ſoleꝛ relatiões diſpuipa rãte: dicit ordinẽ. arguẽdo igit a negatiõe ordinis ad negationẽ relatiõis eſt arguiere ac ſi pmo negare tur antecedẽs ꝛ poſtea ꝓnã.

Reſpondeo igit ad p̃ma. q. q: relatiões creaturarũ ad deũ ſunt nõe ꝛ ẽt ꝛpe nec ꝓpriãs in ẽtia ſunt ad eũ vt ad termiñ nũ necẽſſe ẽ ponere aliquas relationes in deo ẽtpe ẽminentes iſtas q̃ ꝓbo: q: ꝑs ꝓnã. ſ. meta. c. 3e alis quid tertiũ mõdi dicunt relatiua que dicunt ad aliquid q: alia ſunt eoꝝ. itaq; hec eſt ꝑ ſe differentia duoꝝ ꝓpinoꝝ mõdoꝝ a tertio: q: in ꝓimis duob' modis ẽ relo mutua: in tertio aũt nõ ẽſt relo mutua ſ̃ alterũ ꝑcise referr ſ̃ tñ aliq̃d ẽt' oẽs aũt relones creature ad deũ ꝓpriment ad tertiũ modũ relatiuoꝝ igit ꝓnũciandũ ſint tñ que ſunt in vno extremo nõ eſſe aliquid extremũ ſm̃ aliq̃ relationẽ in eo terminare illas relones: ſed ꝑt terminare ꝑcise ſub rõe abſoluti ꝛ iſtud ẽt ꝓbaf ex ẽntiõe ꝓpi. 9. meta. c. 7. vbi ꝓbat q̃ act' ẽst ꝓor potẽtia diffiniẽdo: q̃ potentia diffinit ꝑ actũ. ſi aũt act' referr ad potentiã tunc ẽt ãm eoꝝ ordo actus diffiniẽtur ꝑ potẽtias: ſic ꝓcedit. ꝓbo. e. de ſpẽcie q̃ in relatiõibus mutuis nece ſe ẽt in vtrunq; diffinitiõnibus vtriuſq; vti. Tunc arguitur ſic actus diffinit potentiam vt terminat relationem eius. aut ergo terminat relationem eius' vt ab̃m. ꝛ hi ꝓpo̅ aut vt cõnclatiuus: ſi ꝓpo̅ diffinit actũ igit vt act' ẽ ꝓor diffinitiõe ẽ ẽ ꝓpriorẽ in diffinitõe. q̃ vel diffinit act' ꝑm ſuũ ẽ eoꝝ ordo vel ita diffinit act' ꝑm ẽ eoꝝ ordo nõ diffinit ꝑ ipũ: ꝛ per ꝑs act' nõ referr ad ꝑm: ꝛ ſi mere abſolutus. ꝛ hoc ſub ea rõne ſub qua diffinit potẽtiã; diffinit aũt ꝑm inẽtiã potẽtia ẽ ad ipm vt relo ad ẽminus: ẽ. act' ſm q̃ mere abſolut': ẽ ẽminꝰ b' relonis q̃ ſicunq; ſit illa relo ſiue ſimplex ſiue ſm qd. ¶ Hoc ẽt ꝓbaf ſmãt': ꝓ omnia relatiua: q: nullũ relatiũ ꝑ referr ad correlatiuũ vt ad ẽminũ in creaturis: ꝓbo. relatiuũ inẽtius relatiũ ꝑ diffinit ꝑminũ ad quẽ referr. ẽminꝰ vt ẽminꝰ pot' diffone relatiua vt relatiua. ꝓbatur. 7. meta. vbi ꝓbat potẽtia ad actũ. ſi ecõuerſo ẽminꝰ inẽtius terminꝰ referr ad relatiũ inẽtũ fuit relatiũ. ẽ. ẽminꝰ terminꝰ b' illud q̃ fuit relatiũ ad ipm ꝓ diffinieñte: ꝛ ꝓ ꝑs ꝓbat ſm diffones: ẽ ꝑ eẽ ꝓor diffin ſm diffones ꝛ ecõuerſo. impoſſibile ẽ aũt circulus eſſe in ſtria eſſentiali quacũq;. ẽ impoſſibile ẽ ꝑes ꝓ ꝑs referri ad filiũ inẽtũ filius ꝓ referr ad ꝑem. ẽ referr ꝓ ad illud ab̃m q̃ ẽ ꝓpriũ ſũdamẽtũ relonis: ẽ illud ab̃m ẽ ꝓ ꝑs vt ꝓ ẽ: ẽ ecõuerſo filꝰ vt filꝰ referr ad abſolutũ q̃ ẽ ꝓpriũ ſũdamẽtũ ꝓnitatis: vt illud ab̃m ꝓ ſ̃ ſiliatiõe ẽ filio inẽtũ filꝰ: nec ẽ. ẽ circulus dicẽdus. ſ. ꝓ ꝑte inqñ ꝓ ipſa ſit. a. q̃ ẽ ab̃m. ẽ ꝓpriũ ſũdamẽtũ relonis ſiliatiõis: ꝛ q̃ ſiliatiõe inẽtũ ſiliatio ẽ ꝓ ſ. b. q̃ ẽ ſũdamẽtũ ꝓpriũ relonis ꝓnitatis. nõ. n. er hoc ſequit niſi q̃ iſta duo abſoluta ſũt ꝓxa iſtũ duab' relonibus. ꝛ hoc ẽ verũ inm̃o ambo abſoluta ſũt ꝓxa vtraq; relatiõe: q; ẽltꝛ relatio nõ ẽſt ꝑeriqſ ſũdamẽtũ ſ. ẽ ẽminũ vt ẽminꝰ eſt. ¶ Sigit q̃ ſũt relones mutue accidit ibi ẽminꝰ inẽtius ad ẽminꝰ eſt vt ẽ ſ̃ referr. poſſibile eſt igit aliq̃d referri ad abſolutũ: ꝛ ita vi ꝓbabile ponere in deo q̃ maxime ſ̃ rõnem abſoluti vt creature ſũt ad eum. ¶ Preterea. ꝛ intellectus poſſit uegociari; circa terminũ aliquius relatiõis tertij modi: ꝛ in illo tertio cauſare relationem ratiõis: nichilomin illa nõ eſt ratio terminãdi: ẽ. n. intellectus aliquis cõſerat quadrantẽ

esset verum de aliquo de quo prius non erat verus, q̄ nō cōsideraꝝ sō aliq̄ rōnes ꝗ̄ qua ꝑ̄ nō cōsideraba tur ab intellectu diuino igr aliq̄ mutatio in aliquo est nō in entia diuina cognita. nec in oō cōsiderato. q̄ nōdū ē nec ē aliq̄ ad qō cōparaꝝ ꝓ̄telle⁹ sīn nīſi po nat mutatō in ipo intellectu ꝑ̄te q̄ sic i obm ꝑtis ē ille ad qō ꝑ̄ad ingr̄ italiā nit ē nīſi ī tellig. ita ꝑ̄ quia bic aliō ē nec alic ē nīſi sit alic intelligi vel alic itel ligi ꝯ ſ̄ aliq̄ intelligi ꝯ ſ̄ nō ē ſine aliq̄ mutatōe ī tellect⁹ diuint igr nulla relatio nona pōt ē in deo p actū intellect⁹ ſui q̄ando ē entia ſuā ad aliq̄ō ꝛpale. Sed ſtud nō ꝑ̄ op hoc q̄ relatio actual ꝛ potētialis ſī ꝓa ſicut dicit ꝓma opi. impꝛobata. ſ̄ ꝑ̄ hoc q̄ itel lectus diuin⁹ ad qōnēm cōpat entia ſua in eternita te ꝑ̄ad. ī. nō ꝛ eternitate vñ ſicut in eternitate ꝑ̄at volūtate ſua vt creatura ad aniam aīp̄i: vt poſſibi le. p aliquo tpe. ita ꝑ̄at in eternitate volūtate ſua vt creanté ad anias aīp̄i vt actuales ēpites. ꝑ illo nūc p quo vult creare illā aniā. ī. ſite q̄des ſit due rela tiōes rōnis ad duo extrema. ſ̄ vtraq; eterna ī nō ꝑ eterno. ⁊ ſ̄ ter hoc apparet ſ̄ᵒ. ad itas poſſet nonea ſi nulla pōt ē relatio nona in deo p actū intellect⁹ ſui igr ſ̄ intellect⁹ creat⁹ ēt poſſibilis ꝛ deus poſſet cre are ipale nō poſſet itelligere ſe creanté ipale ꝑ̄ intellect⁹ creatus pōt itelligere ipm creanté ipales q̄n ipm creat. ꝯ nō vñcōueniēs. q̄ deꝙ ē cognosci bile a nobis multo magis ꝛ ab ipo. ⁊ ſ̄ᵒ. ꝑ̄ poſſet ſe cognoscere creanté ipale ꝑ̄ a. ſ̄ nō poſſet nonea cognoscere ſe creanté ipale ꝑ̄ in eternitate cogno ſcit ſe. p.a. creanté ipale ꝑ̄ cit in eternitate cognoscit ſe nō ꝑ̄ eternitate creaturum ipale. hoc ē dictū in eternitate cognoscit relationē actuales ei⁹ ad illō ꝙ̄ p.a. inſtāti erit. ſicut cognoscit relationē ſui ꝙ̄ pōt tiale rōnis ei ꝑ̄ aliquo tpe. ⁊ ſ̄ cuiſ ꝙ̄ſq; nulla eſt relatio nona de deo p ſe terminās nona relationē cr aturę ſ̄ aliq̄ nona ꝑ̄ actū intellect⁹ creati nulla ꝑ̄ nona pactū ſuū. Sed ꝑ̄ illō membrū ꝑ̄ᵐ ꝑ̄ dubiuꝫ quō ꝑ̄nat de⁹ nō ē deus. ſm Aug. ſ. de tri c. vlti. ſ̄ᵒ. ſolar relatiōe nona ꝙ̄ eſt in creatura ad ipm ipſe de nomināt dēs. nō aliq̄de ꝙ̄ in creaturis ſīt due relati ones oppoſite quaꝝ altera ipſe de deo ꝓ̄dicē ſed ynaꝝ ꝙ̄ ē ad ipm vt abſoluta. ⁊ ꝓ̄ hoc ꝙ̄ ſic abſolutū ē ter min⁹ illi⁹ relatiōis denoiaꝝ ꝙ̄ eēt in eo nona relatio cōnādens quēadmodū oꝙ̄ factū ab hoie dī buma nū nō ꝙ̄ aliq̄d humanitatis q̄ ſit formalit⁹ in opere ſ̄ ꝓ̄ꝑ humanitatē quę ē formalit⁹ in hoie aq̄ opus ꝺ̄ habitudinē. ſ̄ hec vtiuꝫ ſit ita mgri eppeiſe in ſīa cōclusiōis ex verbis Augu. arguit. ſi ſic appel latio qua creatura relationę ad creatoꝛ dicit relatę uaē ꝛ relationē notat quę ē in ipa creatura, appella tio aūt ita qua creator dicit ad creaturā relatio quę dā eſt ſed nulla ꝛ relationē ꝓ̄notat quę ſit in creatoꝛe ꝛ hoc idē videt Augu. dicere. ꝛ. de tri. c. 16. ſ̄ꝙ ma giſter adducit eū. q̄ ſi aliter incipit dici dominus q̄ ante nō dicebat manifeſtū ē relatiue dictū nō tame ſm accides dicit ita ꝙ̄ ei aliq̄d accidenꝛ ſ̄ plane ſe cundum accidens eius ad quod incipit dici domin⁹ relative.

Ad argumēta ꝓ̄me queſti onis. Ad ꝑ̄ᵐ. ꝺcdo ꝙ̄ ꝙd ei ſto ē et nō ꝑ̄dicitatem ſī nō ops ꝙ̄ ꝙcqd ꝑ̄dicat de eo p hoc ꝙ̄ aliū ꝺ̄s hīudi nē ad ipſ⁹ ſit ei⁹ formalit. q̄ nihil aliꝺ ꝺ̄s hīudies eternā ad ipſ. ſicut ſi ꝺe⁹ ſit eter⁹ ꝛ diligit ꝑaliter a volūtate creata ꝺ̄ gdē dilect⁹ a nobis ſ̄ nō dilectus etnaliē. Ad ꝛᵐ. ꝓ̄na nō ſ̄ꝛ q̄ cū extrema ſ̄ alter⁹ rō nis ꝓ̄ꝺ̄s. n. ꝙ̄ vnū excedit alterū nō ops ſimilē ē co aſſentiēdā vnius ad alterū cōſentio. ſicut non ſequit q̄ūq; etnaliē cū tota tot⁹ gr. ſ̄ꝑale eſt cus etnitate. ꝓ̄ma vera eſt rōe imēnitat. etnitat. ꝛ illo defficit

in altero extremo: ꝛ ideo non ꝓ̄teſt eſſe concomita tia ecouerſo: qualis eſt ſb. ita ꝺ̄ eternus ꝓ̄teſt eſſe ter minus nonę habitudinis ad ipſum. q̄ eternalit eſſens ꝓ̄teſt aliquid de nouo ꝓ̄ducere. ꝛ ꝓ̄teſt ſ̄ eo aliqua appellatio dici ex tempore ſed temꝑorale nō ꝓ̄teſt ita habere habitudinem ad ticuiue eterni ad ip ſum. ⁊ ſ̄ ter ꝓ̄teſt eſſe ꝺ̄ q̄ impoſſe etias ꝓ̄teſt ꝺ̄notari ad habitudinem eterni ad ipſum: ſicut ta pis nō tatnam. vt ideatum ſed vt ens tens eſt eterna liter ſcimus a deo. ⁊ Ad tertius dico q̄ quando ſieri non ꝺ̄terminatum per aliquid: puta quando ꝓ̄ꝺicē catur ſecundum adiacens notat facionem ſimplici ter eius de quo ꝺicitur: vel ſi ꝺicatur bonus ſit ꝺeno tatur factio ſimpliciter in eſſe hominī. Si autem ꝓ̄ ꝺicatur tertium adiacens ſecut bomo ſit albus: non notat fieri niſi ſecūdū qd eius ſcilicet ꝙ̄ ſpecificat ips ꝛ ita concederet forte aliquis de deo ꝙ̄ deus ſit do minus notando factionem ſecundum quid: puta ſa ctionem ſecundum aliquam relationem rationis: vel ſecundum terminationem alicuius relationis: magis tamen concederetur ꝙ̄ incipit eſſe dominꝰ. quia hoc non ſignat imperfectionęs ſicut fieri: nullo modo tamen concederiur nec fieri nec incipere abſo lute.

Ad ſecundam queſtionem

reſpondeo. ꝙ̄ in deo non eſt aliqua relatio realis ad creaturam ciuius ratio accipitur ex perfecta ſimplicitate ꝛ ex perfecta neceſſitate. quia enim deus ꝑ̄ fecte ſimpler eſt: nihil eſt in eo quod non eſt ipſum ſecundum Auguſtinum. ꝛi. de ciuitate dei capitulo ꝛᵒ. deus ſimpler eſt. quia hoc eſt quod habet: perfe cta eius neceſſitas ē etiam ex ſe ſe eſſe tale quod nō va riabitur ei⁹ ē quaꝯūq; hypotheſi poſita quę poſſibi li ſine impoſſibili circa aliud a ſe. q̄ alia nō ſit neceſſa niſi ſecundum ꝺ̄. ex his ſequit ꝙ̄ nulla ē in ꝺ̄ realitas que neceſſario cogrigat aliud a ſe. tale. n. neceſſario cogrigēs aliud a deo nō eſſet illo coeractō non exiſte. ꝛ ꝙ̄ nīs aliqd ꝙ̄ ſpecie ētide deo nō eſt aliquo alio qō nō eſt neceſſarii ex ſe nō ēntie. relatio aūt realis ꝙ̄ necitate cogrigit a ſui ē ſi minū illi⁹ relationis. ꝙ̄ deo nō ē relo realit ad aliud a ſe. ⁊ Ad tra iſta rōnes inſta tur ſmo: q̄ ls creatura nō ſit neceſſaria in ē actuali tā vt q̄ aliqd aliud a deo ſit neciūm in ē poſſibili: q̄ ipm poſſibile ēē neceſſarius. q̄ ꝑbat ex hoc. q̄ pul vi aliqd poſſibile poſſibilitate ens in ē ſi ret eo dei ad ipm: nihil nō eſt poſſibile in aliquo niſi reſpectu poſſibi ilis ē. q̄ ad poſſibilem nō ē poſtia. ſ̄ relatio dei ad cre aturā in actu poſſibilis nō coeirgit aliqd q̄ nō ē ſub il la rōne neceſſarium ſub qua terminat: relatio aūt ſ̄ do ad creaturā vt poſſibiles yē ē eadē cum reſone eius ad creaturā vt actualē ꝑ illā ꝺeductionē poſitas ꝑ prima opi. ad ꝑmā queſtionęs. q̄ aliqua relatio poteſt eſſe in deo ſtante neceſſitate eius ſimpliciter ad cr aturā vt poſſibilem: ꝛ eadem etiam eſt ſtilla que ē ad creaturā vt actualem. ꝛtē ſi creatura habet ē q̄ ditatiuum inquātū bēt eſſe ere mplatā ſm vnaꝫ poſi tionē iſtud eſſe creature ē neceſſarium. igr reſpectus ad iſtud vt ſic videt poſſe eſſe abſq; poſſibilitate cuꝫ eo in quo eſt talis reſpectus. ꝛtes ſi ꝑbi ponerent ali qua alia a deo ꝓ̄ducta ex ſe neceſſaliter neceſſaria. ſic ꝺicūs eſt de opi. Ariſto. ſ. Phyſic. ꝺi. 8. tunc reſpectus ad illa poſſet eſſe ideꝫ deo: ꝛ tamē ſtaret neceſſitas entitatis ꝺiuine: q̄ terminus illius relatiōis ſm il la poſitionem eſſet neceſſarius: ergo tenēdo poſitionem philoſophoꝝ qui tamen negabant in deo rela tionem realem: iſta ratio tam poſita ex ſimplicitate ꝛ neceſſitate dei nō victur ſufficiens. ⁊ Item quar to. ſic ſi nulla creatura magis neciā ꝺbēt poſi reſpicig real ad min⁹ neciꝰ: ita i copoib⁹ celeſtib⁹ non eſt

respectus realis ad ꝯabilia ⁊ ꝯuptibilia. Ad ista
ḡhuis ad duo ꝓma ꝓsolet indergi ſi vno mō. Ad ꝑmū
hoc ꝙ ē poſſibile nō ē nīſi ē ſm qd. qz hoc ē non ē
ſimpliꝛ ē creature. ſicut nec ē boiem mortuū eſt ē
bois. nec plus ponit ista poſſibilitas in re ḡ cecitas i
oculo. ⁊ iō ad ipm nō ē aliq; rō ſimpliciꝛ ſm qd. Ad
2ᵐ dī ſm ꝙ participatione nō eſt ē nīſi ſm qd. ⁊ iō habi
tudo ad talē terminū nō eſt realis ſicut ad terminū ꝑ
ē realis. ¶ Tm̄ ꝓt dici vna inſtōne ḡnālis ad oēs iſtas
inſtātias ꝙ ē creatia realis eſt ꝙ dictū eſt nō mutabitur
ſm aliqd ꝑfecte i dē ſibi ꝙcunqꝫ poſitione poſſibili
vel impoſſibili facta circa aliud a ſe. qcqd aūt ē imp
fecte ſimpliciꝛ ē idē ſibi ꝑfecte ḡ neceſſarius eſt ē. igit
nihil in eo pōt mutari quecūqꝫ poſito circa aliud. nī
hil ergo aliqua realitas in ipſo neceſſario exigeret aliqd
aliud a ſe. Tr̄ūc ad duas inſtātias oē ē poſſibili ē eſſe
ḡdditatius ſm aliquos. ſ̄ndeo ꝓmo nō ē illud poſ
ſibile ē eſſe neceſſarium in tali ē ē neceſſariū poſſibi
le formaliꝛ ſicut ē de ē eſſe actꝰ neceſſarī. ¶ Secūdo
nec ille ḡdditates ſunt ē eſſe neceſſarie ḡn illo ē ḡddi
tatiuo ſed ꝑ participationē ſui ſic neceſſario entis
nec terminꝰ creatꝰ ē ſi ē neceſſarie ꝑm pbos eſſent
ita neceſſarie ſicut ꝓma ſ̄ſ ſubſtantia. ¶ Ad quartū di
co ꝙ ſi aliqd magis neceſſarii ē ē etiam ſimpliciꝛ boc
ē i non cōpoſitum nec cōponibile cum aliqua realita
te nō neceſſaria magis neceſſariū non habet ē relati
onem ē eſſe ad minus neceſſarii. ſed iſtud ſuppoſitū
eſt falſum. qz ſi aliqd ē corpꝰ ē eſſe ē ponere ē in ſe eſſe
neceſſarium, non tī eſt ſic in ē ſimpliciꝛ qꝫ poſſit reci
pere aliqua realitatem nō neceſſariam alia a ſe. deuſ
quidē ſicut non poteſt eſſe illud qō eſt in ordine ad ali
quid non eſt ē neceſſarii, ita non pōt habere aliquas
realitatem in ordine ad aliquid tale, quia illa realita
tes eſſet ipſum.

Ad argumenta ſecūde que
ſtionis. Ad illa de oipotēcia ⁊ ſciencia ⁊ voluntate ſu
turoꝝ dicē in qōnibus ſpecialibus de eis. ¶ Ad ali
ud de actione ⁊ paſſione pbs non dicit ꝙ ille rones
ſunt reales. ſed dicit ꝙ ſit mutue, ⁊ in hoc ꝓprie diſti
guunt ꝓmus ⁊ ſecūdus modus relationis a ſexto mo
rionis, ſed ꝙcqd ſit de dicto pbi, ꝓpō nō eſt vniuerſa
liter vꝝ vel oēs ⁊ qñ agēs eſt ē ſe neceſſariū ⁊ ꝑfe
cte ſimpliciꝛ. ſicut dictū fuit in ſolūcōe. ¶ Sed ꝓ ſecū
do igit ſunt rones ḡ fundant ſup actionē ⁊ paſſiones
in creaturis. Quānis quātū ad hoc nō oporteat dice
re ꝓpter ſolonē argumēti. tñ dicit ḡ hoc eſt verū de
agēte nāli ḡ ipm ex forma qua ḡs qua eſt actuāli nāli
ter inclinat ad effectū ꝓducēdum. agens aūt libe
rum non inclinat nāliter ex forma qua habet ad effe
ctum, ⁊ tunc cum deus ſit agens libere ſequtur vt ſup
actionem eius non ſundatur relatio realis. ¶ Contra
pbi cōcedentes deū nāli neceſſitate producere res:
negabūt relationem realem eius ad illas. igit illa
non eſt ꝓpter quē ratio. ſimiliꝛ volitas creata videt ꝓ
bare relationē realem ad ſuum effectū ⁊ ſit libera.

opi. du
rādi di.
ꝓlū.

¶ Preterea effectus ſue entitate abſolutā nō neceſ
ſario requirit cām ꝓximā. poſſet enim eadem enti
tas abſoluta eſſe a cauſa ꝓma, ⁊ ſi quādo ꝓducitur a
cauſa ꝓxima habet relationē realē ad eam. igit nō
requirtur ad relationē realē ꝙ agens illa abſoluta in
qua fundanē neceſſario inclinet ex ſe ad alterū extre
mum. ¶ Item ſimiliando eſt relatio realis in duob⁹
albis. ⁊ ſi vnum album preciſe conſideratum inḡ
tum eſt fundamētū relationis realis, quātur inclinari
ex entitate ſua que eſt fundamētum ad alterū extre
mum. marime ſumma albedo ſi ponaꝫ ad aliam ad
bedinem ſummam, ſicut argutū fuit cōtra ꝓmum ar
gumētum ad iſtam queſtionem. ¶ Item ſi ante rela
tionem realem ſemp poſſet ponere in fundamē
to ſaltē inclinationem nālem ad terminū, ergo ante rela
tionem realem ſemp eſt relatio realis, qđ illa inclina
tio ad alterum eſt relatio realis. ¶ Deo breuter nō
videt neceſſarium ad relationē realē ꝙ illud abſolu
tum qō eſt fundamentū vnius rionis ex ſe inclinet
ad reliquā, ſed ꝙ ipſū ſit tale ꝙ poſito termino ad ipſ
ꝫ ad terminā ſequat talis habitudo et nā ex extremo
ta ꝙ cunqꝫ relatō conſeqtur ad extrema ex natura
rei ſine cōſideratione intellectus ei realis. ⁊ tunc ꝓ
co ꝙ oē agens creatū tale eſt ꝙ poſito aliquo effectu
ipſum ad ipm vt ad fundamētum ⁊ ad ꝓductiū vꝫ
ad terminum cōſecutiuum habitudo cōſ. ratio aūt
quare relatio realis actualiter cōſeqtur nō eſt nīſi ḡa
boc eſt boc illud eſt illud. ſicut ratio quare albedine
⁊ albedine poſitis ſequit relatio realis actualis vꝝſi
militudo nō eſt nīſi boc albedo ē illa albedo ⁊ binarī
um ⁊ ternarium poſita in eſſe ḡre ſeqtur maioritas ⁊
minoritas realis non eſt alia ratio nīſi ḡ ſit binarius
⁊ ille ternarius. ſed ꝓ ratio potētialitatis in fūda
mēto ⁊ termino ḡre, ſ. poſſit ſequi habitudo realis:
poſſit aliquari ḡneralis. qcqđ ḡ enim poſſunt eſſe
partes alicuius totius ſunt poſſibilia ad formam illi
us totius. ⁊ ſicut etiam ſi poſſunt eſſe partes alicuius
totius vnius per ſe poſſunt eſſe poſſibilia ad formaꝫ
illam qua illud eſt per ſe vnum. ſicut ꝓs de partibus
corꝑis organici reſpectu animē in tali eſſe tē. ⁊ etiaꝫ
ſi poſſunt eſſe partes alicuius vnius vnitate ordinis
poſſunt eſſe poſſibilia ad formam illius a qua illd to
tum eſt vnum ſm ordinem ⁊ generaliter patet. ꝓpo
ſitio de potētialitate partium ſm ꝑm. 5. metaꝑ.
vbi vult ꝙ partes ſunt ſicut materia reſpectu totius
omnia autē creata qua limitata natalunt eſſe par
tes totius vniuerſi qđ eſt vnum vnitate ordinis.
ſicut patet. 12. metha. ⁊ ideo quodlibet illoꝝ ē po
tentiale ad iſtam formam qua eſt ordo ve. l̄bat or
dinem ad aliam partem. ⁊ boc vel ſm eminentiam
que eſt in naturis diuerſis in vniuerſo: vel ſm equa
litatē. q. ordo eſt parium diſparijs rerum diſpoſito
ſm Aug. de ci. dei. li. 19. vel ſm actionē ⁊ paſſionem
ſiue ſm cāliratem, ⁊ ideo qđcūqꝫ agens creatum ꝓ
duces effectum ita poteſt tale ꝙ ad ipſum ⁊ ad eſſe
ctum ꝓducta poſt cōſequi ordo inter eaꝫ ſic inf aggt
illimitati ⁊ ee effectū. qđ illud agēs nō ē poteſtale nec
ad formā abſolutā nec relatiuā ꝓpter eī infinitatem.

¶ Per idē pōt rideri ad arꝫ de ḡtitate qđ ē creati
gnantum ſine mole ſine virtute ad aliud quantū cre
atum ⁊ ſi ponatur poſſe habere relationem realē ꝓa
ꝓter hoc ḡ ordo a quo eſt vnitas vniuerſi pōt atēdi
inter alia qūtā rare tamē quātitiuniſti nulla poteſt ee ba
bitudo realis ad quantum finitū. ¶ Et cum confir
matur ratio per equalitatem: que eſt reſpect⁹ realis
in diuinis ⁊ in creaturis. ſēn. q. in diuinis eſt realis,
quia eſt habitudo ex natura rei ⁊ ſtat cum ſimpliciꝛa
ē ⁊ neceſſitate relati in ſe. quia non refertur ad aliud
quod eſt minus neceſſarium formaliter: quam ip
ſum relatum in creaturis ē relatio realis ꝓpter ipas

potentialiter cum quotcum relator. cōparando aut illam quantitatem infinitam ad illa finitam: vtraq; ratio destruitur: q; tam tollitur simplicitas ꝛ necessitas in vno extremo: ꝛ tollit poꝛtialitas ꝛ limitatio in altero. ¶ Ad aliud dico q; relatiua aliqn determinat cōpositionem. ꝛ tunc nihil aliud est q; illud qō vere est. sicut ista propositio est realiter falsa. hoc est vere est falsa. si autem realitas accipiatur pro determinato predicatum. hoc est deus est dominus realiter ly pot sit negari ista. in potest cōcedi sm q; dominus nō notat relationem aliquam in deo, sed q; deus termiat relationem realem creature vt dictum est in questione precedenti.

Ista est distinctio tricesima

huius p̄mi libri. In qua magister posīs egit de inascibilitate ꝛ communi spiratione. agit incidentaliter de quibusdam relationibus que conueniunt deo et tempore. Et tria facit. Nam p̄mo ostendit deum ad creaturam ex tempore referri. Secundo subdit deū per talem relationem non mutari. Tertio exemplificat hoc per spiritum sanctum ꝛ dicitur temporaliter dari. Primum facit a principio distinctionis vsq; ibi Quomodo ergo obtinebimus. Secundum ab inde vsq; ibi. Hic potest solui. Tertium abinde vsq; ad finem distinctionis. Et hec est mia huius distinctionis i gnāli. In speciali sententia magistri. Istarin tribus p̄positionibus. quarum p̄ma est hec. Constat deus ad creaturas ex tempore referri. Hanc propositionem magister probans dicit: q; illa que dicuntur de deo relative tempoꝛaliter dicunt de ipsis sm accidens non sm accidens qō in deo sit sed qō in creaturis est ꝛ exemplificat hoc per huiusmodi nomina. creator. dōs. refugium: ꝛ similia que non possunt deo conuenire ab eterno cum ab eterno non habuit creaturas ad se refugientem seu seruum sed incepit habere ex tēpore. Contra quam magister obiciens dicit q; deus non incepit esse dominus tēporis q; non incepit in tempore nec ex tempore. Ad qō magister respōdens dicit q; deus incepit esse dōs tēporis qn tēpus incepit esse. Unde sicut tempus non incepit esse in tempore seu ex tempore. ita deus non incepit esse dominꝰ temporis in tempore seu ex tempore. sed cum tēpore. Secūda propositio est hec. Deus per relationes qua referitur ad creaturam non mutatur. Huius propositionis rationem veritatis assignat magister dicēs. q; ipsa relatio est solum in creatura realiter. ita q; ea appellatio est in deo respectu creaturarum. Sed explicans dicit: q; sicut munus fit pretium seu incipit esse pretium sine fui mutatione. ita deus sine sui mutatione fit creator. Tertia ꝓpositio est hec: q; spiritꝰ sanctus sine sui mutatione pueris mētibus dat. Hāc ꝓpositionem magister probat soluendo questionē sui am. quam super tus distinctione. 18. reliquerat insolutam. Utrum. Ispius sancti⁹ dans sic ipsum ꝓsse referri ad seipsum. Et respondet q; cum ipsius sancti dicit dat. ꝛ est missus a se. tunc relatiue dicit ad eum cui datur. ꝛ est relatio sm nomen. ꝛ nō sm rem. ꝛ fit mutatio in illo cui datur nulla mutatione facta in ipo donante. Et tria de sententia magistri in hac distinctione in speciali.

¶ Quō dicatur filius equalis p̄ri an sc̄ōm subam an sc̄ōm relationē ita ꝛ similis.

Di. 51.

Preterea cōsiderari oportet cum tres persone ex equales sibi sint. vtrum relatiue hoc dicatur an sc̄ōm substantiam. ꝛ sic relatiue: vtrum sc̄ōm relationem: an sc̄ōm essentiā cōsiderāda sit equalitas. Deinde quid sit ipa equalitas. Ad quod dicimus: q; licut simile nihil sibi est. Similitudo enim vt ait Boēcius ꝓ. vbi vna sibi ipsi non est. ita ꝛ equale aliquid sibi nō dicitur. ac per hoc sicut simile. ita ꝛ equale relatiue dicitur. Dicitur ergo relatiue filius equalis patri. ꝛ vtriq; spiritus sanctus. Est tamen equalis patri filius ꝛ vtriq; spiritus sanctus ꝓpter summam simplicitatem essentie ꝛ vnitatem. Equalis est ergo filius patri sc̄ōm substātiam non sc̄ōm relationem. Unde Augustinus in quinto libro de trinitate, ait. Querimus sc̄ōm quid equalis sit patri filius. non secūdus hoc q; ad patrem dicitur filius equalis ē patri. Restat ergo vt secūdum id equalis sit quod ad se dicitur. Quicquid autem ad se dicitur secūdū substātiam dicitur. Restat ergo vt secūdū substantiam sit equalis. Eadem ergo est vtriusq; substantia. Item in. vi. libro. Satis est videre nullo modo filium equalem esse patri. si in aliquo. s. quod pertineat ad significandas eius substantiam inequalis inueniatur. In omnibus ergo equalis est patri filius ꝛ est eiusdem substantie. Equalis est etiam spiritus sanctus. et in omnibus equalis propter summam simplicitatem illius substantie. Et bis perspicuꝰ sit q; secūdū substātiam filius est equalis patri. ꝛ vtriq; spiritus sancti⁹ ꝛ appellatio mi relationis est. ¶ Equalitas ergo patris. filii non ē relatio vel nomē sed naturalis vnitas ꝛ ideūtitas. ¶ Hic quomodo dicatur similis ꝛ quid sit similitudo.

Ilyla⁹.

Augu⁹.

Quidsit

Nocidem etiam dicimus

de simili ꝛ similitudine. Cum enim dicitur filius similis patri relatiue quidem dicitur. sed silis est ꝓpter vnitatē essētie. Est ergo appellatio trī relatiua. Similitudo vo ꝙ differt essētia. Si ꝙ dā nō indocte vt noie equalitatis vel similitudinis nō aliqd ponit ī reno neri vt ea rō dicat filꝰ equalis pri q; nec magnitudo nec minor. ꝛ boc ꝓpter vnitatē essētie Ita ꝛ silis dicit q; nec diuersus nec alien⁹ nec aliquo diffilis. Et boc ꝓpter essētie simplicitatē. Nō sēcūdū q; filius ē genitus a patre. equalis vel inequalis est patri. nec similis vel dissimilis sꝫ equalis ꝛ similis secūdū subam.

Duibus dā vī ꝙ noīe eq̄litat⁹ vt ēstimāt ponitur aliquid ſ⁹ remouetur. Et quo ſēm intelligēdū ſit vba b. Dicit aug. ꝙ pus q; repīt et nitas fuit buaſ. Vbi. in li. de ſſ. nodio. Imago ei⁹ ad ꝙ

¶ De sententia sancti Hilarii qua in trinitate personarum propria ostendit.

Non est igitur hic pretermittēdū q; virilliꝰ is bila. proprietates ꝑsonaruꝫ assignas dicit in patre ēē eternitatē. ꝑpetuitatē. ī filio imaginē. vsum in munere. Que tante difficultates sunt verba: vt eorum intelligentia: atque explanatione vehementer laborauerit Augustinus. vt ipse ostendit in ſerto libro de

imagia turpes indifferēs est. Magn. n ipse libi quisq; imago ē suoq; imagoē nece est vt imago ōnō sīret. Imago ḡeri ad rē coeq; dam et imagia, ta ere a simillimo Sīlis pr, ē et filiꝰ. q imago prīuē filiꝰ. Et mus ac vt imago ē vt rei ima go sit. pēs ne. cesse ē, nātū et ēntiaꝫ sm ḡ, imago ē ile beat. ctōs dō non mō illa vbi by la. ſs. explanat ang. sup bis ob. ſcuriſſi ma est. Hyl. li. fyno. Sīgi naſcibi lē. ſine nitō ōi car ſilii ſūi. ſq; ōnꝰ ſine pn cipio. et dno ina ſcibilis: q; duo in nata. ſi cēſ; duo ſi faciaꝫ ō. ona anathema ſit. Caput eni ē ẽpūs ꝰ oliuꝫ filiꝰ

tri. ita dicēs. Quidam cum vellet breuiſſime ſingularum in trinitate perſonarum inſinuare propria. Eternitas eſt inquit in patre. ſpēs in imagine. vſus in munere. Et quia non mediocris auctoritatis in tractatione ſcripturꝫ tarum ꝫ aſſertione fidei vir extitit. Nec enim Hylarius in libris ſuis poſuit. Horum verborum. patris ꝫ imaginis ꝫ muneris eternitatis ſpeciei ꝫ vſus abditam ſcrutatus intelligentiam quantum valeo non eum ſecutus arbitror in eternitatis vocabulo: niſi q; pater nō habet patrem de quo ſit. filius autem de patre eſt vt ſit atq; vt illi coeternus ſit. Imago enīs ſi perfecte impleret illud cuius imago eſt ipſa coequatur ei non illud imagini ſuę in qua una cum gine ſpeciem nominauit. Credo propter pui dinitudinem vbi tanta eſt congruentia ē prima equalitas ꝫ prima ſimilitudo nulla in re diſſidens ꝫ nullo modo inequalis ꝫ nulla ex parte diſſimilis. ſed ad idētitatem reſpondēs ei cuius imago eſt vbi eſt prima ꝫ ſumma vita cui non eſt aliud viuere ꝫ aliud eſſe. ſed idem ꝫ ē mus ac ſummus intellectus: cui non eſt aliud viuere ꝫ aliud intelligere. ſed idē boeſt vnus tanꝫ verbum perfectum cui non deſit aliqd. ꝫ ars quedam omnipotentis ꝫ ſapientis dei: plena omnium rationum viuentium incommutabilium ꝫ omnes vnū in ea ſicut ipa vnū de vno cum quo vnum. ubi nouit omnia deꝰ que fecit per ipſam.

¶ Hic de ſpiritu ſcō quare vſus dicatur.

Eſt autem ineffabilis quidā

complexus patris ꝫ imaginis quinon eſt ſine perfruitione: ſine charitate. ſine gaudio. Illa ergo dilectio delectatio felicitas vl beatitudo ſi tamen aliqua humana voce digne dicitur: vſus ab illo appellata eſt breuiter. ē eſt in trinitate ſpiritus ſanctus non genitus ſed genitoris genitiq; ſuauitas ingenii largitate atq; vbertate perfundens omnes creaturas ꝫ capitu earum. Itaq; illa tria ꝫ a feinnicem determinari videntur ꝫ in ſe infinita ſunt. Qui vt det doc vel ex parte vel per ſpeculum in enigmate: gaudeat cognoſcens deum ꝫ gras agat Qui vero non videt tendat per pietatem ad videndum. non per cecitatem ad calumniandum. quoniam vnus eſt deus. ſed tamen trinitas. ¶ Ecce habes qualiter verba Hylarii premiſſa accipenda ſunt: ꝫ tante fint profūdi tatis: vt etiam adhibita expoſitione vix aliq; tenuis ea intelligere valeat humanꝫ ſenſus cū ipſa eorum explanatio quam hic Auguſtꝰ. edidit plurimum in ſe habeat difficultatis et ambiguitatis.

¶ Quod ſcōm hanc expoſitionem non diſtinguuntur ibi proprietates ꝑſonarum tres.

Non enim ſecundum pre/

miſſam expoſitionem diſtinguuntur hic tres ille proprietates ſuperius aſſignate. ſed ipe hypoſtaſes diſtincte ab inuicem monſtrantur. Eternitatas tamen nomine eadem videtur ō ſignata proprietas quam notat hoc nomē in genitus. Sed videamus quid ſit quod ait. Imago ſi perfecte impleret cuius imago ē. ipſa coequatur ei non illud ſue imagini. Sic enī. n. dicere ę filius qui eſt imago patris coequatur non pater filio. cum ꝫ filius dicat equalis pater in ſcriptura. ꝫ pater filio. ſed filius hoc habet a patre vt ſit ei equalis. pater autem nō habet a filio. ꝫ tñ filius plene ac perfecte equalis eſt ꝑ. imago ei cuius eſt imago.

caput ãt ę ẽpūs ꝰ pi deꝰ. Sic. n. ad vnus nantati le olum ſtigā g filiꝰ vni uere ferim ꝑſi lis inna ſcibilꝫ ꝑ fiuerim puiſſꝫ g Ja. n. nō erit vnꝰ ꝓq; ōnū pdi cari nā vnꝰ ina ſcibilꝫ ōi etigu. Eſt g ōnꝰ vnuſ ſit duo ina ſcibiles. ē in pñs cā idēti co deus vnꝰ ſit. cā ꝓ pō uſ ſit ꝫ ſi lꝰ dei ōf ſtigꝫ in naſcibi tas ſo la penet vꝰ ſit fi lꝰ ãt id circo ōꝰ quer ina ſcibiles ſerīa na ꝰ criſtat. Caput ſi n. oiſ filiuſ eſt ca put filii. de ꝰ et ad vnus deū ola ſi gradu ꝫ bac co ſeſſio ſ ferūt. cā abeo ſi ma ſ nul nerſa pn cipiū. cā ipe pn nū. dei eodem. ōbꝰ ſt aturi ſi ſtāna vo ſtras ōi actuāc. ſs nō ō dic alio

¶ Quare dicatur hilarius propria perſonarū aſſignaſſe in verbis predictis cum ibi nō ſint expreſſe proprietates.

Propria ergo perſonarum

in predictis verbis aſſignaſſe dicitur hilarius quia relatiua nomina perſonarum poſuit. ſcīz patris imaginis ꝫ muneris que relatiue dicuntur de perſonis ꝫ proprietates notantur: qui bus diſtinguuntur perſone. Ita enim dicitur ſpiritus ſanctus munus relatiue ſicut donum Verumtamen ipſas proprietates aliis tribus nominibus non ſignificauit. iuxta predictam Aug. expoſitionem mīi ſolo nomine eternitatis quo nō ipam ꝓpriē ſed ea voluit intelligi notionem qua dicit genitus.

¶ Quod earūdem perſonarū diſtinctionem notat Aug. aliis vbis ſine expreſſione trium proprietatum.

Illud etiam ſciri oportet ꝙ

earūdē trium perſonarū diſtinctōē Aug. ōi dere voles ſine expreſſione illarū trīū proprietatū ſuprius cōmemoratarū in pīncīl. de doctr. xpī. li. cat. In pfē ē vnitas. in filio equalitas. i ſpū ſcō vnitatis equalitatiꝫ ꝓcedit. Et hec tria vnū oia. ꝑter pres. equalia oia. ꝑter filius. cōnera oia. ꝑter ſpūm ſcūm. Itaq; ꝑ. ꝫ filius ꝫ ſpūs ſcūs: ē ſingulus glq; bor. deus eſt ſil oēs vnus deus ꝫ ſingulus glq; horū ple na ſubſtātia eſt ꝫ ſimul oēs vna ſubſtātia. par nec filius eſt nec ſpiritus ſcūs. ē filius nec ꝑ. nec ſpiritus ſanctus. Spiritus ſanctus nec ꝑ ter eſt nec filius. ſed pater ꝫ pater. ē filius tñ filius. ē ſpiritus ſanctus tñ ſpiritus ſanctus. Eadem tribus eternitas. eadem incommutabilitas. eadem maieſtas. eadem poteſtas. In his verbis aperte inſinuatur perſonarum trium diſtinctio.

erinalcl
bili ac
nara ſba
ſplca n
tinitas.
Talia.
cticta er
ata ſit q
lia ſ̄ ee
voluit.
ſili⁹ aute
beo ſbi
ſtit tal q
lis de ꝑ
Nec dic
fides ſui
ed citur
ma ꝑam
Deo ſbi
ſi geis
nde ſm
ſtigne
atrilla ꝑ
ſis crau
tas ꝑo
litat ee
ſentias.
Dyſ. in
ti. defy
nodlis.
Q Dnus
ſcate er
ſ̄ ee vñ
ſ̄ diffe
reti ſili
tudiclpa
tris ſ̄ li
ti. ſides
locutaet
ſeqſ de
ꝑe ſ̄ ſi
ſ. ſ. ſ. ita
ſſerit ſ̄
gnifica
tā in no
b⁹ ꝑpa
vnuſcu
ſuſq; no
miato
ſbaz. ſ.
dines et
gelis vt
ſ̄ qdē ꝑ
ſbaz tria
ꝑſonaꝝ
tiam ꝑo
vñ. Q
tes ſ̄ ꝑ
ſ̄ ſeq
nifi ad
ſ̄ ſ̄ ſ̄
ſ̄ ſ̄ nu
ſ̄ ſ̄ ſ̄
ſ̄ ſ̄ ſ̄
ſ̄ ſ̄ ſ̄

cēi cētie gnāti one quo ri essen ne nom ilic; eē nifi vna ñ.n. reli giosa ynitas nois differēt nāe cētie cōsti tutā pso nā geite ademit essentie in. vt vni ca essin gularis dei ſba p vnios nolis in- relligat cā vtri usq; cētie no mīnū. i. vn⁹ de⁹ ob indi ferem vtroq; nāe idiſ ſties ſbā ſcicer. Dē. q⁹ 5.q.i.

Qrca distinctiōem

ſi. quero. Vtrū idēritas ꝫ ſilitudo ꝫ equalitas ſint rones reales in deo. Dōn⁹. Aug. 5. detri. c. 5. vel. 25. cuā rit ſm quā eqlis ſit p̄a filius; Andet nō ſm hoc q̄ ad p̄rem dicit filius ꝫ equal⁹ p̄i. reſtat igit vt p̄m illud q̄ ad ſe dicat eqlis ꝫ infert reſtat igit vt p̄m ſbam ſit eqlis. igit eqlitas nō dicit ibi rem rone. C Preterea forma eiuſdē ſpēi non numerat nili p̄ter mām. pbo. ois forma ſeparata a mā bo tota ſpēm ſm aliquos. ergo equalitas in diuinis cū ſit forma eiuſdē rōnis ꝫ fine mā nō plurificat nec diſtinguit. ergo nō eſt alia equalitas in p̄re ꝫ filio ꝫ ꝑ pīs nō eſt realis in pīe. qr nūc regrerer rone diſtincta cognōſcēte in filio. C Preterea ſi in pre ē alia eqlitas: ab ea q̄ eſt in filio. pari rōne ē alia ab equalitate q̄ eſt in. ſſ. ē tiꝫ equalitas i filio ꝫ equalitati i. ſſ. cognīde vt alia ē alia equalitas in pīe. qꝫ conſelatiua cōmutipliciant. igit in pīe erūt due eqlitates qō vī incōuenies. C Preterea ſi iſte ſunt rones reales. igit eque realiter ſunt diſtincte ſicut rones origīnis. ꝫ per ꝑſitia p̄t cōſtituere perſonas diuinas ſicut ꝫ ille origīs. ſi it ꝑt oſtinere igit oſtinuit: qꝫ nō eſt ibi potētia fine actu. C Oppo⁹ Pria. 5. de trinitate. ſimilitudo ſibi ipſi non eſt.

Ad questionem videtur dicendū

q̄ ad rones realē tria ſufficiūt. ſ. primo ꝫ fundamētū ſit rale ē termin⁹ realis. C Secundo q̄ extremo⁹ ſit diſtinctio realis. C Tertio q̄ ea extremo⁹ rum. ſ. fundameñ ē termini ſequāt ipſa talis rō ad q̄s ope alteri⁹ poſſēt cōparātis vnū extremū alteri

Quantum ad primaz conditionē

rionis realis negat hoc eē fūdamentū reale. qr dr magnitudo q̄ eſt fundamētū equalitatis tranſit in cētia ſm Aug. 5. de tri. c. 8. r alibi in multiloc⁹. ſi ita nō manet iſa rone magnitudinis niſi ꝫ rōnem. C Sed ſi illud cētia diuina vt ꝑ primū obm ipſius intē⁹ diuini viſa ꝑma cognitione intuitiua añ oēs negociationē cuiuſcūq; intē⁹ eſt obm beatificū illius intellect⁹ q̄ ille non beificat ꝑ actū negociatū. igit ex ſe abſq; oī negociatione intē⁹ eſt formalr infinita q̄ nihil beificat niſi formalr infinitū. ꝫ ē igit magnitudo virtutis ⁊mo infinitas magnitudinis ex natura rei. C Ite inte⁹ anteq̄ intelligat aliqd intelligere vel negociari ē cōprehenſiu⁹ illi⁹ cētie vt ꝑm obſi. ſ. ita ex hoc vi negociationis circa illud poteſt reducere oēi rōnes in actū que ꝑt circa illā cētia ꝓiacēt. igit ex hoc vi negociatiōis circa illud poteſt reducere oēi rōnes in actū que ꝑt circa illā cētia ꝓiacēt. igit ex ſe ri. ſſ. dcrt. c. 7. vel. 12. in bis. n. q̄ non mole magna ſut bē mai⁹ ꝫ ē q̄ melꝰ ꝫ illa magnitudo ꝑfectionalis ꝑ ſit idē cētie cui ſcribat ab ipſa cētia: ipſa eſſentia remanēte. ergo q̄ grad ꝑfectionis ꝑs in cētie vel in entib⁹. nihil enim ē niſi aliqe gradā determinatus ꝑfectionis bēat inter entia. ꝫ dbuc manet in ipſa eſſentia magnitudo virtutis ꝫ ꝺ ſic ꝑfecti eius ſta igit q̄ magnitudo in oib⁹ trāſit ꝑ idēritate ꝫ cum boc manet in oib⁹ ꝑm rones. ꝑpria inquātū eſt fundamentū equalitatis vel inequalitatis ꝑfectionalis in entibus. nā ꝑſta vna vnū ens eſt equale vel inequale alteri. ꝑm ꝑfectionē. qꝫ rotalis q̄titatis ꝺ dicere modū intrinſecū illi⁹ ꝑfectionis cuius ē: r ex hoc ꝺ dicit modū manet. ex hoc aūt ꝺ dicit intrinſecū ꝑdēritatem trahit in eēntia cui⁹ē. Dico igit q̄ eſt fundamentū equalitatis reale ex nā rei nō tñ remota q̄ ab eſſentia. ſed ꝓpinquiꝰ. q̄ eſt magnitudo. ſue ſilpcti ui. q̄ eſt infinitas.

Secundum principale

licet ꝓ ista ro regrat extrema realiter diſtincta ꝑs ꝓbia. vr dicti ē oppoſitū. C Et ꝓ ans. 6. detri. c. 9. q̄ in filio eſt ꝑma qualitas q̄ nō eſt vera ſi aliqua ꝑſona poſſet dici equalis ad ſe. tūc enim ꝑ ſua eēt eq̄lis. ſed q̄ equalitas nō ꝑt intelligi ſine diſtinctione ꝛ ꝑma diſtinctio ē inter ꝑem ⁊ filiū. ꝺducto filio. iō ē in eo ꝑma equalitas terminatiue ⁊ quaſi ſtrīue accipiēdo illa equalitatē qua filꝰ ē equalis ꝑi. C Hoc etiā ꝓbat ꝑ hoc qr rones origīnis ponunt reales ⁊ tri nō perigūt diſtinctionē extremoꝝ. ſ. quaſi formalr gñt eam. iſte aūt relationes illā diſtinctionē quaſi cātam ꝓ relationes origīnis ꝓſupponūt. ſicut coiter ponit ꝙ ſūt nō ꝑt pullulare in eēntia niſi ꝑ ꝑſitibus relatōnibus origīnis in ea. igit ita videtur magis regrere diſtincta extrema ꝙ relationes origīnis. vel ſaltē nō min⁹. C Et ſi obiciꝰ q̄ iſte nō ſunt alteri⁹ rōnis ſicut ſi ſe origīnis: hoc nō obſtat niſi ꝙ nō diſtinguunt ſm ꝙ in creaturis aūt nō tri relationes ſuppoſitionis ⁊ ſuperpoſitionis ſunt reales vbi extrema differūt ſpeciſice. ſed ꝑ relationes eōes ſūt reales in extremis vbi extrema differūt numero. ꝙ ſufficit diſtinctio realis numeralis in extremis. ad realitatē rōnū cōſurgit ad diſtinctionem relationum originis que quaſi ſpe cie differunt.

Quātū ad tertiam conditionē

vr q̄ iſta relatio cōſequat ꝓnas er nā rei ſine oī cōparatione per aliqđ potēta extrinſeca cōparatem. q. ⁊. ꝑ grādo dicat filio ꝑfecte ſua eēntia. iō dicat ſibi eāde magnitudīē infinitā. ſicut dicit aug. 5 ma⁹ri⁹. li. 5. c. 5. vel. 19. vel. 18. C Di dicas ingt coipſo. ꝑ maior eſt filio. q. ꝑ genuit: ꝺ cito rndeo ꝺ imo tales ꝑ nō ē maior filio: q̄ equale genuit. nō vī igit ex dicq̄ro q̄ quare equalitas ꝓpria ad filiū non debeat ponī ro realis. C Poſſit ꝑ hoc ꝺ ſic diſtinguitur ſicut in creaturis ē duples ſimilitudo. ſ. eēntialis ꝑm ꝺriam ſpecificā ⁊ accīntalis ſ. m aliqđ q̄titatē accīntalē. ſꝫ ꝑma negat in ꝓpoſito. q. deus nō ꝑt aliqđ ꝺrias ſpecificā: ꝑma q. ſi illud qō eſt ꝺria ſpecifica in creatura eēt tota eēntia indiuiduū nihil min⁹ eēt forma reſpectu ſi diuidui. ſꝫ nihil minus eēt reſpectus ſimilitudinis: ſic ꝺ ms. C Tū vr ibi ꝓprie ꝓprie eōeēt diuiduo ꝺ eēntia nō inquātū q̄ ſi inquātū eſt act⁹. quaſi forma qua ꝓpie ſunt de⁹. ⁊ ēt ſimilitudo ſm attributa oia ſūt quaſi ꝓprietates bui⁹ nāe: ſicut dicit Dam. c. 5. in nām ſi q̄ circa nās ſūt dicūt. ⁊ tūc ſic er nā rei ē fida⁹ equalitas. ⁊ diſſicio realis extremoꝝ. ⁊ ita ē ro ſine qua ꝑ ⁊ ita ꝺ ē ſilitudie. C Dicēdū ⁊ ꝺ ꝺici pōt q̄ ipa cuꝑr accipī in duas. vno⁹ eiuſdē. ⁊ ꝺ ſe ſic ꝑat ⁊ idē ſibi. alio⁹ vni⁹ ꝓpone ad alia. ſicut ꝑ ē idē ſibi. ⁊ ex⁹ de ꝑma idēritate alīs. de 2ª ꝑt ꝺici ſic de aliis q̄ ē realis: q̄ ibi eſt ꝑma vnitas er nā rei ⁊ ſufficies diſſicio extremoꝝ. nec vī neceſſaria cōparatio inte⁹ ad ꝺ buius idēritatis. ER ꝺ idēritas eiuſdē ſuppoſiti ad ſe in creaturis ſit rō rōis nī ſi nūq̄ ē ea ⁊ ꝑcā idēritas niſi ꝺo tñ. nā ſouti ad ſe ē ꝑcā idēritas. q⁹ ſufficit. ⁊ ita oia ſūt ens ſ⁹ ꝺ. nec ſo. ad ꝑatone ē ꝑcā idēritas q⁹ ſi ſūdaꝰ ꝑcā vnitate. ꝺ ꝑ ꝑtis ad filiū idēritaſ ē ꝑfecta quāti ad fūdamētū: q⁹ ꝑtſ ad filiū ē perfecta vnitas ⁊ ꝑfecta realis idēritas q⁹ realis ꝺſtinctio ē ſufficies extremoꝝ. C Et ꝺ ē eſſtare ſunt duo ꝺbia ꝓmo enim vī q⁹ nō ē rō ꝺſtincta ab idēritate ⁊ ſſtitudine. q. ſicut dicti eſt ab ſis infinitas nō ē ꝑfecte attribu-

tū.ſ; dicit modū intrinſecū cuiuſlibet attributi. ꝛ pari
rōne magnū dō quaſi dicit indiſtincte q̄ infinitū di-
cit diſtincte. ſ magnitudo eſſentie no diſtinguit ab eſ-
ſentia: nec eſt illa diſtinctione q̄ ē inter attributa. ꝛ p
pīs eſſentias ſm illā magnitudinē nō diſtinguit abſo
lutate que que ē ſm eentiā, ſiſt magnitudo ſapie nō diſtin
guit a ſapia illa diſtinctione que ē inter attributa. ꝛ
eo q̄ ſitas ſm magnitudinē ſapie nō diſtinguit a ſiſ-
tudine ſm ſapiam. ois aūt magnitudo eſt ſcī eſſentie
ſm quā ppriē dr̄ illa eſſentias vel attributi ſm quā ē ſiſ-
tudo. ſm ꝫ ꝑpriē eſſitas eſt in diuinis diſtincta ab
idētitate ſ ſilitudine. ⁊ ꝓcterea ſi ēt oēs ibi attri-
buti ꝫ ſuā magnitudinē ppriā ſm quētibet videtur
ſundari eſſitas, igit tot ērūt equalitates ꝑ̄ ſonarum.
quot ſunt attributa. ⁊ dō primū pōt ocedi q̄ ſicut i
creaturis ꝑ̄ eſt ſilitudo ſine equalitate ſic ſut remiſſi
albēdē ſine remiſſo albo ſ; no ꝓcedit. nō aūt cōcedit po
teſt cē ſine ſilitudine equalitas. ⁊ hoc in forma illa in
qua aliq̄a nata ſunt ſimiliari. ſ; cōparādo aliq̄ in
forma ſm quā nata eſt eē ſilitudo. eqlitas vr q̄ſi de-
minare ſilitudinē ⁊ fundamētū ſilitudinis. ita pōt cō
cedi ꝺ q̄ equalitas nō ita diſtinguit ab idētitate ⁊ ſili
tudine ſicut illa inter ſe. ſed q̄ ipſa dicat ꝑpriē modū
fundamēti vr̄iuſq; illarū ꝫ aūt vr̄iuſq;. ⁊ ſīc ēt modū
ꝑpriū vr̄iuſq; rōnis. ſ; q̄ tam idētitas ꝙ ſilitudo ſit
ꝑfecta: q; ſi ꝓbabile pater dēret deitatē maiorē
ꝙ filiꝰ minorē ēēt aliq̄ idētitas: ſ; q̄ fundamētū iden-
titatis nō dēret eādē magnitudinē nō ēēt idētitas ꝑ-
fecta. ꝙ nec eſt eqlitate, ſimili ſi ꝑ̄ impoſſibile ꝑ̄
dēret maiorē ſciam ⁊ ſiui minorē ēēt aliq̄o modo
ꝑfecta. ⁊ q̄ deficeret modus ille fundantis ꝑ̄. ⁊ ma-
gnitudo perfecta, ideo nō ēēt ſilitudo ꝑfecta. Vlūc an
tem magnitudo ē ſcī quaſi modus fundamēti idēti-
tatis ⁊ ſilitudinis fundat equalitatē q̄ē ē quaſi mo-
dus fundantis ſm ſilitudinis ⁊ idētitatis q̄. dīc vrā
q̄ illāz vr̄ perfecta. ⁊ dō ſe cūdō pōt ocedi. q̄ quot
ſunt ꝑfectiones in deo ſimpliciter ſunt ꝑ magnitudi-
nes ⁊ tot equalitates: ſicut ti ille oēs ſunt ſimpliciter
vna res. ita ⁊ equalitates ſm eas ſunt ſimpliciter vna
res. ⁊ hoc ꝑs quomodo magr dr̄ aſſignat ꝺ. 19. ēē
litate perfecta in tribus ſm Aug. de ſide ad ꝓpetū
c. 2. ⁊ magnitudine prāe ⁊ eternitate. ꝑ̄ magnitudi
nem q̄dē intelligit fundantē ſm aūt equalitatē ad
intra ſm quācūq; perfectionē ſimpliꝛ in ab̄ attribu-
tis accipiendo magnitudinē nō ꝓ alīquo attributo
diſtincto ſed ꝙ ē cōe magnitudini cuiuſlibet attribu
ti. ⁊ ꝑ poteſtate notant plone ēē equales ad oēa ēr-
tra. ⁊ hoc ſequtur: q̄ equalitatē ꝙlocūq; in forma in ſe
ſequtur equalitas vigoris in rōne actiuꝰ ad extra. ⁊ ꝑ
eternitatem notat equalitas q̄ē in eis quaſi ſm tura
tionē. ⁊ equalitas aūt ꝑ̄ magnitatē differt a non queri
tur ibi. quātitatibus aūt cōtinuꝫ in creaturis q̄ ſunt
quātitas ꝑ̄manēs ⁊ ſucceſſiua cor̄elpōdēt ibi ma-
gnitudo ⁊ eternitas. ptāe autem ſine potētia non eſt
tertia quātitas ſed reſpectus magnitudinis ad extra
vr̄ prēdictum eſt ſtatim.

Ad primum argumentum

dico q̄ album ⁊ albū dr̄ ſimilia ſm albedinē. ⁊ ꝑ ꝓpoſi
ſy ſm notat ſuū determinatiuū ē fundamētū primū
rōnis ſilitudinis. dicunt ēē ſilitudine ꝑ̄ ſilia ſorma
liter. ita dico q̄ ꝑ̄ ſiui ſunt equales ſm eentiā vr̄ ly
ſm notat fundamētū ꝑpriū equalitatis: q; ille relatō
nes oēs fundant ſup aliq̄ oō ēt cōe vr̄ oō. nihil an
tē cōe vnū eſt in plonis niſi eentia vel eentiale. ⁊ Et
ſi obijcias tūc poſſet dici ꝑ̄ filiū ſm eentiā. q; eentia
eſt fundamētū ꝑnitatis. q̄ tū nō cōcedit. ⁊ Ad ar-
gumētū ſi als fecerim ad ꝓbandū ꝙ relatiō originis
nō ſit actꝰ eentie. Tū tenēdo cōem viā pōt aſſignari
tō quare ſm eentia dicat ꝑ̄ equalis filio ⁊ nō ꝑ̄ ter ſi

lij: q; ls eentia ſit fundamētū vr̄iuſq; non diſtinctuꝫ
in tribꝰ nec ꝑ̄ iſta nec ꝑ̄ illa. eſt tū fundamētū pri-
mum relationis cōis inquātum vnū in tribꝰ. nō aūt
inquātū ſic vnū eſt fundamētū relationis originis ꝙ
in ſe ſit vna. ci aūt dico ſm eentiā ſunt equales ibi eſ
ſentia. vt eentia nō accipit nīi ꝑut eſt vna formaliter
tribꝰ ideo dicit equalis eē ſm eentiā ꝑpter hoc q̄ eſt
eentia. vt vna eſt primū fundamētū illꝰ relationis.
nō aūt dicit ſm deitatē ꝑpter hoc q̄ deitas vt vna nō
eſt rō fundamēti huius: ita q̄ vnitas ſit relatiō fūdā-
di: ſic notaret ſi diceret ēm deitatē eſt ꝑ̄. ⁊ Ad ſecū
dū arguꝰ dico q̄ maior ꝑ̄ poſſet falſa: imo vbi forma
diſtinguit in mā: mā nō eſt rō ꝑncipalis buꝰ diſtinctī-
onis. q; in quacūq; diſtinctione eſt rō ꝑncipalis diuiſi
guendi eſt rō ꝑncipalis eēndi in illo eē. de hoc alias
in. 4. de indiuiduatione. ⁊ Ad tertiū cōcedit q̄ in pa
tre ſit alia equalitas ad filiū ⁊ alia ad ſpūm ſcm. ſicut
ſi ꝑ̄ genuiſſet ſpūm ſcm eēt in eo alia ꝑnitas ad filiū
⁊ alia ad ſpūm ſcām. ⁊ de iſto dicto generaliter erit
ſermo in. 3. li. vr̄ū in vno relato ad plures ſint pluri
relationes. ⁊ Ad quartū videt difficile argumētus
illis qui ponūt plonas eē relatiuas ſicut ſuū argumtum
cōtra eos dī. 26. p. opt. terra. tñ tenendo cōmunem
viam ops dicere q̄ pus pullulant in eentia relatiōes
originis ſ; cōes. ⁊ ille pmo pullulantes diſtinguunt
ꝙ cōſtituūt perſonas nō aūt ille cōes q̄ ſunt quaſi a d
uentitie perſonis: ſicut ponitur q̄ ſpiratio actiua nul
lam plona cōſtituit. q; intelligitur quaſi aducntre pa
tri ⁊ filio iam cōſtitutis in eē perſonali. ſima enim ꝺ
pullulantiꝫ q̄ ſuo ſimile ꝑ̄ ſpiratiuā ꝑ̄ pullulantē dī
ſtin guunt ꝑ̄ ſonaliter ⁊ ꝑ̄ oppoſitionē.

Iſta eſt

diſtinctio. 31. but ꝑmi libri. Jn q̄ ma
giſter poſſet dici ꝙ ꝓpriet ab ꝓ glo
narū ꝓpriis. incipitq; ere de appoꝓatis. Et tria fa
cit. Jn ꝑmo oſtdit q̄ dā noīa cōia appoꝓabilia ali-
quib ꝑſonis. Jn ſcōo oſtdit ſignificationē eorūdē. Jn
noīum cōiū cū ꝓpriis ꝑſonaliū. ſm Dyonū. Tertio
aſſignat rōnē appoꝓatoꝝ ꝑ̄ ſus dictoꝝ. Primū facit
vbi. Mō ē ꝓtere dū. Scōm vbi. Dicit ergo
Tertiū vo ab inde vſq; ad finē diſtinctionis. Et ē eſt
ſmia magri in gnāli. Jn ſpāli ſuia magri ſit ar in tribus
ꝑſonib quarū ꝑma ē dec. Equalitas ⁊ filiudo ſit in
diuinis rōnes ſm ſm rōnes. Et magr aūgit ꝙ
bās gr̄it res aōnes. Et ꝑma ē. Et rū ſ nomē equale
in diuinis dicat ſbam vel rōnē. Et rādet ꝙ relatiue
dr̄. eo ꝙ ſicut nihil ꝑpriē dr̄ ibiſpū ſilē. ita et nō ꝑ̄
dici equale ꝑpie. Scōo gr̄it. Et rū equalitas ſ; ḡn
tia vel rōnē ad rēdet. Et rādet ꝙ ſm eentiā nō ſm re
lationē. Vbi ꝑhat audre. b. Aug. dicēs. Quemq; ſ;
q̄ ſit equalis ꝑ̄ ſilē. nō ſm ſbā q̄ ad ꝑ̄ ſilē. ⁊ ꝙ
lis ꝑ̄. Et ſbā ⁊ q̄ ſm ꝺ equalis ſit q̄ ad ſe dr̄. q̄d
aūt ad ſe dr̄ ſm ſbam ⁊. reſtat ꝙ ſm ſbam ⁊ equal
Tertio gr̄it q̄d ſit ipſa equalitas in diuinis. Et rādet
ꝙ ſit q̄dā rō ſm nomē ſolum. i. rō rōnis ⁊ realē nihil
aliud ē q̄ idētitas virtutis diuinarū ꝓnarū. Et ad
dit ꝙ idē dicēdā ē de ſilitudine in ꝑſonis. ſ; q̄ dicat et
aūt dat ſm ſbās ſeu vnitatē eentie. Et q̄ ſit realis
ſm nomē. Et poſtea ep̄ꝺicti appoꝓat opi. quoꝝ
dā dictis. ſ; ille ꝑ equale in diuis nō dr̄ ꝑ poſitiue:
ſ; negative eo ꝙ equalitas excludit differētē magni-
tudinē. Silitudo aūt excludit oēs dissertātes. Scōa
ꝑpō ē. Jn ꝑſonis ſm appoꝓationem affirmant de
ꝑe eentias ⁊ vnitas. de ſilio imago ⁊ equalitas. de
ſpū ſcō ambo ner̄. ⁊ charitas. Hāc magr ſimuat ex
vbis Dyla. atq; reddes rōnē ex dictis. ꝺ. Aug. q̄ dī
eternitatē ꝑ̄ appoꝓari. q̄ ei eternitas ꝑuenit ꝑ̄ in
cipiū. ideo cōuenit pri. ꝙ ꝑ̄ principiū ꝑuationem
innaſcibilis aſſimilat. Jmagine: equalitate: ſpeciem
⁊ pulchritudinez dicit appoꝓari filio ꝑpter ꝙ ſectam
⁊ ꝓportionatam repſitationez patris. Repetat enīs

filius cā summa filiꝰ diuine ⁊ essentie. Quinus autez ⁊ nexꝰ charitatis ⁊ vnum ascribit spiritui sancto: eo ꝙ ipm ⁊ ab ipso omnia nobis donant ⁊ infundūtur ad nram. vnitatē. Tertia ppō est hec. Quamuis pater ⁊ filiꝰ ⁊ spiritus sanctus vnum sunt non tamen dici debent vnus nisi cum additione vt dicatur vnꝰ deus vnus creator. Luisi ratio est ꝙ: neutrū genꝰ referꝛ ad essentiam. ideo cum dicit pater ⁊ filius ⁊ ispus sūs sit vnū intelligiē essentialiter vel aliqd tale. Masculinus ve ro genus refertur ad personas seu hypostasim: non cā dicitur. pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus sunt vnus nisi fieret additio vt diceret vnus deus vel vnꝰ potens vel vnꝰ scīes tolleret distinctio plonarū vel ponet ipsarū cōfusio. Et trīa de hīa in speciali.

¶ Utrum pater vel filius spiritusancto dilīgat cum diligere idem deo sit quod esse.

Dist. 32. HIc oritur questiō per predictis deducta. dictū est enim supra atos sanctorum auctoritatibus ostēsum ꝙ spūsīa ctus ē ēoio ypis ⁊ filii et amor quo pater ⁊ filius se inuicē diligūt. Ideo queritur. Utrum pater vel filius per spiritum sanctum diligat. Ꝺ̄ vtiq; videtur oportere ex hīs aūctoritates supapositas quibus ostenditur spūm sanctum ē quo gentius a gignente diligarur genitorem ꝙ suum diligat. Sꝫ eō tra ſi pꝫ vel filius dicaꝫ diligere per spūm sanctum: videtur esse per spiritū sanctū. q: nō est aliud a deo esse ⁊ aliud diligere. sed idem: ga Augu⁹. vt ait Aug. in. v. li. de trinita. Quicquid ſm qualitates in illa simplici natura dici videtur ſcom essentiam est essentialiter secundum. vt bonus: magnus: immortalis: sapiens: diligens ⁊ huiusmodi. Idcoq; ſi pater vel filius diligit per spiritum sanctum: per ipm spūm esse videtur neq; tñ essentia sua diligit sed eriam deo.

¶ Hec questio insolubilis est humanum superās sensū in qua auctoritates sibi occurrūt.

Huic questioni cum altitudinem nimie ꝓfunditatis contineat id solum respondemus ꝙ Augus significare videtur ꝙ pater ⁊ filius se diligant ⁊ vnitatem seruēt non solum essentia sua: sed suo dono propriō. ꝙ Iꝫ supra positum fit uterare tamen nō piget Augu⁹. qz sic excedit. Ait ergo Augu. in. vi. lib. de trinita. Manifestum est ꝙ non aliquis duoꝝm est quo vter eꝝ ꝺ̄iungitur quo genit⁹ a gignente diligatur genitorez Iꝫ suum diligat. sintque nō participatōne sed essentia sua neq; dono sui periotis alicuius. sed hoc ꝓprio seruantes vni Apte dicit ꝙ pr ⁊ filiꝰ essentia eꝝ ꝺ̄do suo diligūt tatez pacis. Ecce hic dicit ꝙ essentia sua ⁊ dono seruant vnitatem. Idem in. v. lib. de trinitate. In illa trinitate quis audeat dicere patrez nec se nec filium nec spiritū sanctū diligere nisi per spiritum sanctum. Hic apte ostendit pa

trem non tantū per spiritum sanctum diligere Non autem simpliciter dicit patrem nō diligere per spiritum sanctum. fer pacē fuant.

¶ Utrum pater sit sapiens sapientia quaz genuit: sicut diligit amoze qui ab ipo procedit.

Preterea diligenter inuestigari oportet vtruz pater sapiens sit sapientia quam genuit que tm filius est. Quod videt Hic ꝺ̄miat ꝺi ces prez n ea lapi ciues sa pientia ꝙ genuit. a simili posse probari. Si enim pꝫ diligit amore qui ab ipo procedit cur non et sapientia vt intelligentia quam ipe genuit sapit vel intelligit. Hanc questionem vgere videtur: vt ait Augu. in. vi. lib. de trin. qd̄ scripsit apostolus dicens christi dei virtutem ⁊ dei sapientiam Augu. li. 84. q. Lxiii a pies ꝺo pꝛe sapi entia ſa pies ꝺi fine q ea vel fuiſſe aligi: tes pꝛo ne - pbas eſt credē. ni pticipa toe sapie sapiens ꝺr. ſicut alia ꝺ̄ es ⁊ nē ſcs pt. Iꝫ qō ipe eam genuit ꝙ ſapiē ꝺr ſapie tia. aiad ucrte le ctor: patrē ꝺici ſapientez genuit ſapia. ꝙ n. alius obtinet trſtioni is. Ver ꝺ augu⁹ genuit. iii. trra. ingens. Diuin li. 84. q de pre: ꝙaggin ti ſapi ens ꝺ̄ ſapiam Sz me li⁹ uā. q i li. pcs de tri. tractaui

Utrum pater vel filius sit sapiens sapientia genita vel ingenita.

Posthec queri soleꝛa qui / buſdam. vtrum filius sit sapiens sapientia genita vel ingenita: Si enim non est sapiens sapientia genita nec ipso sapiens est. Si vero sapientia genita sapiens est. non videtur ipsa piens ee sapientia ingenita. ⁊ ita non videtur ee sapiens a patre cum a patre habeat omnia. Ad quod ꝺicimus ꝙ: uia est sapientia patris ⁊ filii ⁊ spūſancti sicut vna eentia. qz sapientia in illius nature simplicitate est eentia. ⁊ tamē filius tātum est sapientia genita. ⁊ pater tātuz est sapientia ingenita. Et cum ipe sit ꝺi ee qō sapientem esse. relinquitur vt sapientia genita sit sapiens de sapientia ingenita. Non ergo filiuſ ꝺicitur sapientia ꝺ̄ tanꝫ ipe solus intelligens sit vel sapiens sibi ⁊ patri ⁊ spiritui sancto. quia vt ait Augustinus in. v. libro de trinitate. Si solus ibi filius intelligit et sibi ⁊ patri ⁊ spiritui sancto. ad illam redit or absurditaz vt pater non sit sapiens de seipo Iꝫ de filio

Dic̄ sapies ea sapia q̄ ipse ē ea filī ē genit⁹ ⁊ sapies il la igenita ē vna ⁊ ī sapia

Nec sapientia sapientias genuerit. sed ea sapientia pater dicat sapies ee quā genuit. Ubi notē intelligētia nec sapia pot ee. Hoc si pr̄ nō intelligit ipse fibi. ꝫ filī ⁊ intelligit pr̄i. pfecto filius prem sapiēt̄ facit. Et si hoc ē deū ee q̄s sapere. ⁊ ea illī ē eentia ꝫ sapia nō filius a pre q̄ verū ē. ꝫ a filio pot⁹ pr̄is eentia. q̄s absurdius simū atq; falsiū imū ē. Est ergo de⁹ pr̄ sapies. ea q̄ ipse ē sua sapia. ⁊ filī sapia pr̄is ē sapiens de sapia que est pr̄ de quo ēgenit⁹ filī. Ita et pr̄ est intelligēs ea que ipse ē sua intelligentia. Non enim eēt sapies qui nō eēt intelligens. Filius aūt intelligētia pr̄is de intelligētia genit⁹ ē que est pr̄ de qua ⁊ intelligēs est. Pozidē pr̄ ē sapia ⁊ filī sapia ⁊ vteꝝ vna ē sapientia. ⁊ nī solus pr̄ ē ingenita sapia. ⁊ filī solus ingenita sapia. nec nī alia sapia dar. alia sapia filius. sed vna eadēq; ē sicut pr̄ ē de⁹ ingenit⁹. et filī ē deus genitus. neq; de⁹ genitus ē deus ingenitus. nō ideo nī alius deus est pr̄ alius filius. sed vnus deus vteꝝ; nō aūt vnus. Aluꝰ est enim genitus: aliꝰ ingenit⁹: sed nō alī⁹ deus. imo vteꝝ; vnū siue vnus deus. Ita nō ē sapia genita sapiētia ingenita. sed alia ē sapiēt̄ia genita: alia ingenita. non tī est alia sapiētia sed vna eadēq; sapientia.

¶ An filius sit sapiens seipso vel per seipsum

Er predictis constat q̄ filiuꝰ

nō est sapiēs a se neq; de se. sed de patre ⁊ a patre. Queri autem solet vtrū filius sit sapiēs seipso vel per seipsum. ¶ Quidam dicūt mpliciē bic fieri intelligētiā ⁊ ideo distinguendū fore. ita vt cum dicit filiū ee sapiēt̄ seipso vel per seipsum, Si sit natura ⁊ eentia sapiēt̄ et telligas verꝰ sit intellectus. Si vō a seipso vel de seipso sapiēt̄ esse intelligas falsitati subiecta habes intelligētiam. ¶ Alij vō simpliciter ⁊ abſq; determinatione cōcedūt huiusmodi locutiones. filius est sapiēs per se. sed non a se vel de se. filius ē deus per se ⁊ est per se. ꝫ nō a se vel de se. ¶ Hoc cōfirmātes vbis Hilarii qui filiū non a se sed p se agere in lib. ir. de trinit. Nature ei ngt cui ꝺtradicī heretice bec vnitas est. vt ita per se agat filiꝰ ne a se agat. ⁊ ita ſi a se agat vt per se agat. Intellige filiū agentem ⁊ per eū patrē agētem. Non a se agit cum patꝫ in eo manere mō ſtratur. Per se agit. cum ſm natiuitatē filii agit ipse que placita ſūt. In firmus sit non a se agēdo nisi a deo ipse agit. nō sit vero in vnitate nature si que agit ⁊ in q̄ bus placet non per se agit. Sicut ergo inquit filius per se agit sed non a se. Ita ⁊ filius debꝫ dici sapiēs per se sed non a se. Sic ⁊ ipse per se deus est vel esse dicēdus est vt aiunt sed non a se vel de se.

¶ An vna trī sit sapientia patris.

Solozꝫ quidā

Alios ꝫ termiatio.

Hyla⁹.

Posthec a quibusdam que

ri solet, vtrum vna trī sit sapiētia patris. Ds non esse negunt probare hoc modo. Filius inquit est sapientia patris genita qua pater sapiens non est. Est igitur aliqua sapientia patris qua sapiēs nō est. Est autem ⁊ sapiēt̄ia patris ingenita. ⁊ ea pater sapiēs est. Est ergo q̄dam sapientia patris qua sapiens est. ⁊ ipa nō est illa sapientia patris qua pater sapiens non est. Non est ergo vna trī sapientia pr̄is. Ipe sapientia ingenita est sapientia patrī. ⁊ sapiētia genita est sapientia patris. Nō est aūt sapientia ingenita sapia genita. Non est igit vna trī patris sapientia. Nec ⁊ his similia tanqua sophistica ⁊ a vitate longinqua. cūctaq; ī the ologia peritis patentia abiicimus rēsponsio in digna aduertentes. Id tamen adiicientes: ga vna est trī sapia patris sed nō vno modo dicitur. Nam sapientia patris dicit illa qua genuit. ⁊ sapientia patris dicit ea qua sapiens est. Diuersa est ergo rō dicti. Illa enim dicit pa tris q: eam genuit. ⁊ ea dicitur sapia patris q: ea sapit. Una est trī sapientia patris: q: sapiētia genita est eadem sapia. ⁊ ea qua sapiens est siue ea qua sapiens est intelligatur ꝑsona pr̄is siue essentia patrīe. q: persona patris que intelligitur cum dicitur sapientia ingenita. ⁊ ꝑsona filii que significatur cum dicitur sapientia genita vna eademq; sapientia est que essentia dīuina intelligitur cōmunis tribus personis.

Duꝰ nī tūq̄das ꝑbare: q: vna trī est sapientia pr̄is.

Dō nīsi cone ndi gna sint b ⁊ bis ſūta.

¶ Quod in trinitate est dilectio que est trinitas ⁊ tamen ſpūſanctus est dilectio que nō est trinitas. nec ideo due sunt dilectiones. ita et de sapientia.

Et sicut in trinitate dilectio

est que est pater filius ⁊ spiritusſanctus que est ipa essentia deitatis. ⁊ tamen ſpūſanctus dilectio est q̄ nō est pater vel filiꝰ nec ideo due dilectiones sunt in trinitate. q: dilectio que ꝓpe ſpūſanctus est: est dilectio que trinitas est: nō tamen ipa trinitas est. sicut ſpūſanctus est essentia que trinitas est non tamen ipse trinitas est. Ita in trinitate sapientia est que est pater ⁊ filius ⁊ spiritusſanctus que est essentia diuina. et tamen filius est sapientia que nō est pater vel ſpūſanctus. Nec ideo due sapiente ibi sunt quia sapientia que ꝓpie est filius est sapientia que est trinitas ipsa tamen non est trinitas. sicut filius est essentia que est trinitas ipse tamen non est trinitas.

¶ Qua ratione pater non dicitur sapiens ea sapientia quam genuit eadem videtur debere dici q: non sit diligens pater vel filius dilectione qua ab vtroq; procedit.

Preterea diligenter notan;

dum est q ea rone qua pater non dicitur sapiens ea sapientia qua genuit: videtur fore ide dum q pater nō diligat filiū vel filius patres ea dilectiõe que ab vtroq; procedit. l. que propie spūsanctus est. Sicut. n. idem est deo sapere quod esse: ita est eidem diligere quod esse. Ideoq; sicut negatur pater esse sapiens sapia quam genuit: q ñ ea dicere sapientes. non ipsa ab eo sed ipe ab ea intelligeretur e. Ita videtur n ō debere cōcedi q pater vel filius diligat dilectione que tantum spiritui sancti est. q; si ea diligit pater vel filius: nō spūsanctus videtur eē a patre ⁊ filio. sed pater ⁊ filius a spiritu sancto. q; ides est ibi diligere quod esse. Ad supra dictū ē: atq; aute Augu. sāctū q; tritate tria sūt vn⁹ diligēs eū q; dillo ē ⁊ vn⁹ diligēs eū de quo ē: ipa dilectio. ⁊ ñ ē aliq; duo rū; quo genitus a gignēte diligitur: ⁊ genitorem suū diligit. Quibus verbis aperte significatur patrē filiū. ⁊ filium patrem diligere. ea ſ. dilectione que non ē aliquis eorum, sed tātū spūsanctus. Cum idem ergo sit ibi diligere quod esse. quo modo dicit pater vel filiꝰ non esse ea dilectione qua alter alterū; Cū ideo pater negetur sapere sapientia quam genuit ne ea esse intelligatur.

Hilari?

Hec questio inexplicabilis est que excelit infirmitatem hominis.

Difficilez mihi fateor hanc

questionem precipue cum ex predictis oriat que similem videtur habere rationem. quod nec ītelligētie attendens infirmitas turbat. cupiens magis ex dictis sanctorum referre q̄ afferre. Opimus. n. lector: est inquit hylari⁹ in. j. li. de trini. qui dictor; intelligentias erpetet ex dictis pōt⁹ q̄ imponat. ⁊ retulerit magis q̄ attulerit. neq; cogat id videri dictis cō tineri quod ad lectione pūpserit ītelligēdus. Cū g̃ de reb⁹ dei sermo ē: procedamus deo fui cognitione ē dictis; et ei⁹ pia veneratiõe famulemur. Inueltiget g̃ diligēter pius lector: ratio nem dictorum si forte dictorum aliquam valeat reperire causam. qua nota ipsa premissa q̄ stio aliquatenus explicari valeat. Ego autē hanc questionem non absoluens: sed errores excludens profiteor non esse dictum patrem diligere filium vel filiumm patrem. ea dilectione que ab vtroq; procedit: que nō ē aliquis eorum sed tantum spiritus sanctus tanquā ea dilectione pater sit ibi diligens. Sed si ea pater diligit filium ⁊ filius patres. vt ēt pater per se ea que ipse est dilectione diligat. sic ⁊ filiꝰ: nō autem sic vt pater per se non diligat ⁊ filius: sed per eam tantum. Quis hec in illa trinitate inquit Augu. opinari vel affirmare presumat Eam tñ cōnē lectorum diligētie plenius diiudicandam atq; absoluendam relinquimus ad hoc minus sufficientes.

Q Irca distinctionē. 32. quero vtr; pater ⁊ filiꝰ diligant se spiritu sancto. q nō. q; aut diligere sumitur essentialiter aut notionaliter. Nō essentialiter. q; q̄libet essentiale inest forme aliter cuilibꝫ psone nō per alterā. si notionaliter. igit pater ⁊ filiꝰ spirāt spiritu sancto. q̄d est falsū. Probat idē 2°. q nullus act⁹ notionalis est nisi ille actꝰ est nisi vnus nō sumit notionalit. Preterea spiritus sancti. igit pater ⁊ filiꝰ diligāt se spiritu sancto. q; ea dilectione qua spiritus sanctꝰ diligit se ipm. eadē dilectione diligit se spiritus sanctꝰ. q; eodē vi pater diligere se ⁊ filiū. sed q̄libet vi inconuenies. q; pat diligit se in p̄mo signo originis in quo spiritꝰ sanctꝰ nō intelligit spirat. Preterea eodē diligit se ⁊ creatura sed spiritus sanctꝰ nō videtur esse quo diligit creatura. q; sic sicut spiritus est necessitate deitatis quo se amat. ita ex necessitate eē amat creaturas. ⁊ ita necessario deus amaret creaturas. Contra. 6°. de tri. c. 8. vt. 15. spiritus sanctꝰ ē q̄ genit⁹ a genērāte diligit genitorē⁊ suū diligit.

Secūdo querit vt ⁊ pater sit sapiens sapia genita. q̄ sic p̄ dicit verbo. ſm Augu. 7. de tri. c. 1. vel 2°. ſm Aug. nō. 6. 4. nihil aliud est ſm quā sit dicere q̄ quasi cognitū genuerit. igit pater intuet verbo. ⁊ ita sapit verbo. Contra. Augu. 7. de tri. c. 4. eo est quo sapit. q; idē est sapere ⁊ eē. q̄ si saperet verbo eēt ea verbo.

Primaz questionē magister reputat difficilez. ⁊ dimittit eā insolutā. Aliqui negauerūt ista ꝓpositionē. pater ⁊ filiꝰ diligūt se spiritu sco. ⁊ dixerūt ea ab Aug. retractatā in simili primo retractationū. c. 26. vbi retractat ista. p̄ et sapiens sapientia genita. cui ista videt assimilari. ⁊ ideo ista nō retractārā dicūt in illa. Cōtra nō solū diuersas mās retractādas Aug⁹. ꝛeo sūt retractat. sed etiā eandem. nō⁹ que in diuersis libris ponit. que tamen est retractanda. Aug⁹. plures retractat q̄s. I. facit menti ones de illis libris diuersis. q̄ multo magis ista. q̄ retractaret seorsū si eē retractanda. Tñ Aug. nō retractat dicta alioꝝ sanctoꝝ vt ipsi dicto. sup ps. 15. qui vident ista cōcedere.

Opini. Gotfre. retractarię fis.

Simō torna tā tū sum ma.

Alii dixerūt q̄ ꝓpositio est exponenda. ita q̄d spiritu sancto accipiat in rone signi. ita q̄ pater ⁊ filiꝰ diligāt se spiritu sancto vt signo dilection. ⁊ cōis. Contra. ita pōt dici q̄ diligūt se creatura. q; creatura est signū dilectionis eoꝝ sum.

Alter. ō ales ꝓ pte sum me.

Alii dicūt q̄ diligūt se amore appropriato spūs sancto. ⁊ ideo dicunt se diligere spiritu sancto per appropriationē nō per ꝓpietatē. Contra igit ita esset boni spūs. q; bonitas appropriat spūi sancto.

Alter. S. t. in ꝓ pte q. 45. ar. 2°

Alii dicūt q̄ ablatiuus iste. spiritu. in rone effectus cause formalis. q̄d declarat. q̄ sicꝫ nō omnis res sit forma tā omne illud a quo ali quid denominat q̄tū ad hoc ꝙ habitudinē forme. vt si dicat. iste est indut⁹ indumēto ite ablatiuus in dumento cōstruit in habitudine cāe formalis ⁊ nō sit forma hominis. Cōtingit aūt aliquid denominari per illud. q̄d ab ipo procedit non tñ sit ipsa forma agens ab actione. sed etiā sicut termin⁹ actiōis q̄ dicit effectꝰ intellectu actōnis ſcludit. dicimus n. q; ignis ē calefactiens calefactione quinis calefactio nō sit calor. qui est forma ignis. sed actio que ab igne procedit. Et dicimus q̄ arbor est florens floribus. quamuis flores non sint forma arboris. sed qui dam effectus ab ipsa procedentes. sm hoc igitur dicendū: q; cum diligere in diuinis dupliciter sumat. ſ. essentialiter ⁊ notionaliter. secundum q̄ essentialiter

ter fumitur ſic pater ē filius non diligunt ſe ſpiritu ſco
ſed eſſentia ſua. Unde Augu. 4. de trin. c. 7. vt
15. Sit vero inquit ꝯ illa trinitate quis audeat dice
re pater ne nec ſcipſum nec filium, nec ſpiritū ſcm̃ intellige
re niſi per filiū, vel diligere niſi per ſpiritū ſcm̃? ſic
pcedunt ſme opi. ſm̃ aūt ꝓ notionalit fumit ſic dili
gere nihil aliud eſt q̄ ſpirare amorē. ſicut pcere eſt
verbū pducere. ꝛ flozere ꝛ flores pducere. ſicut ſig
arbor dr flores floriꝫ. ita pat dicens verbo vel fi
lio ſe ꝙ creatura. ꝛ pat ⁊ filius dicunt diligeres ſe ꝙ
ſpiritu ſco vel amore, pcedente. ¶ Contra. edi
ficare diſtincte ipoztat terminū qui eſt edificiū nō tri
cocedit ꝙ edificator edificat edificio. ⁊ ꝛ in ꝓpoſito ſt
ſpirare diſtinctius importat ſm̃ ſuū ꝙ diligere ⁊ tñ
nō cocedit ꝙ ꝓ ⁊ filꝰ ſpirēt ſpiritū ſcꝫ. ¶ Ad. ꝛ ſi talis ꝓ
dicatio cocederet nō tamē eū cōuerſiua ſup ꝙ
q̄ nō cocederet de igne dici aliquid ꝙ ſit mina
reuur ad ipm igne aliquo ꝓducto a fe. ¶ Poteꝛea.
in cōſtructione tranſitiua nunq̄ effectus vt effectus
cōſtruit cū ablatiuo. diligere aūt eſt verbum tranſitiū
num vꝫ ecⁱᵃ cui innituñ nō eſt ad ꝓpoſitū. ⁊ ad op
poſitū. ꝛ ere. n. eſt verbū neutrū ⁊ nō ſignificat ꝓ
malit ꝓducēs aliqd. ⁊ ſm̃ quipe verbū neu
trū vnū eſt ſignificat ꝙ nomine adiectiuo ſi eſſet
nome ipoſitū, niſi ꝙ nome id ſignificat per modū
huius ⁊ quietis. verbus aūt quaſi ſignificat in ſieri
ſicut ideꝫ ſignificat calidū eſt quaſi in quiete ⁊ calere
quaſi in fieri. ⁊ ſicut tale nome denominatiuū poſſet
dici de aliquo cū ablatiuo denotante illū a quo habe
etū denotat tali denominatiōe. ita vꝫ verbū neutrū poſ
ſet cōſtrui cū ablatiuo in eadē habitudine forme de
nominatiue. ita etiā ignis caler caloꝛe ſicut calidꝰ
caloꝛe. ⁊ virtuꝫ eſt in rōne forme a qua eſt ſita deno
minatio per modū quietis in vno. ⁊ per modū fieri in
altero. ita aūt forma in aliquo aliquādo eſt inheres
vt qualitas aliquando ſe habz modus forme ab ex
tra denominantis ſicut eſt de agere ⁊ habere. vel ad
modū illꝰ. ⁊ vtroq; modo ꝓ fieri denominatio. Et ſi
cut aliqd denominat nō tm̃ a forma ſed ab aliquo
extrinſeco cuius. ita denominatiuū poſſet dici de eo
cū illo extrinſeco ablatiue ſumpto. ⁊ hoc ſine illud de
nominatiuū ſignificet nō aliter ſine verbale. Sicut
enī poſſet dici ſiſte eſt donatꝰ vestimento aut ona
tus ſignificat aliqd ꝓpter habitū ita poſſ dici iſte
niter veſtimēto vel aliq̄ alio ꝓbo neutro q̄ ſignifi
cat ꝛ cū illo denominatiuo. ⁊ ſe ornati. ⁊ ita ē ꝓpoſito
q; arbor ſt floꝛere. ñ ſignificat formalr arbor ꝙ pduce
re floꝛ. ſi. n. ponaꝛ verbū actiuū q̄ ſic ſignificet pu
ta floꝛificare ſi eēt in vſu bz eēt falſa arbor floꝛificat
floriꝫᵇ hec aūt vera arbor floꝛet floriꝫᵇ. q; ꝓ nō ver
bū neutꝝ ſignificat ꝙ denominatiuū ſm̃ ꝙ ꝓ modū
hiꝫ. q; ⁊ nō ſit ꝓprie dr ēt in animatis quia ꝓ
ꝓie habitus eſt tantum in animatis poſſūt tñ deno
minari ab aliquo adiacente q̄ in ꝗ ⁊ ē aliquo mo
do ornamentū vel tegmentū eoꝝ ꝓ treduci ad gen
ditus ⁊ tunc ſicut dicer ēt arbor ſi floꝛida floriꝫᵇ: ab
tamen cōſtrueꝛ ꝛ in rōne illᵃ a quo ſm̃ denominat
ſi talē denominatiōē. ita ēt cōſtruit ſi floriꝫᵇ cū ſi
vbo floꝛeⁱᵃ igit ē ad oppoſitū loquēdo de ybo actꝰ
uo: nihil ad ꝓpoſitū. vt verū ē de ybo neutro.

Ad iſtā queſtionē ſoluēdā, q; illa ſ fuit intellecta
fuit manifeſtioꝛa. pmo ꝛ idendū ē ad 2ᵐ qō
nēs. ⁊ Et ꝓmo videam̃ de intellectu nr̄o, ibi. n. me
moꝛia ſignit noticiā actualē q̄ ad memoꝛias hꝫ du
plicē habitudinē vel relationē. vꝫ ſm̃ tria q̄ ſignifcā, ⁊ ſ
ē de ꝛ mō relationuꝫ ⁊ mutua, ⁊ alia ē declaraū ad de
claraū. ⁊ hec tertij mōi relatiuoꝝ ⁊ nō mutua, ſic ꝛ
noticia ꝗcta declaraꝛ ſm̃ mā obꝫ latēs ⁊ memoꝛia
ita illꝫ q̄ ꝓducit noticiā actualē ꝛ dat illi iſtā vꝫ de
clarādi ꝓ dict declaraꝛ iſta noticia q̄ſi effectiē. Si, n,

aliq̄s ꝓducat ſyeculū: ꝛ eo ipſo magiſtra eſt ꝛ doctꝛ. hoc
ſyeculū formalr declaraꝛ illa relatiōa. ⁊ ñ illꝫ ꝓduc
tꝰ ſpes ⁊ effectiē declaraꝛ. Et iſtō magis apparet ſi
actus aie qui nō ſunt vere factiōes ſignificaꝛēt ꝓ vbꝫ
ba neutra non actiua. nunc autem ſignificantur per
verba actiua ꝙ illa habitudiné quā habz ad obiāq̄ trā
ſeūt ꝙſi in ēminādꝫ nihil cauſſe in illis obſiſt: tūc. n. ſi
ēnt neutra ſignificaꝛēt formalr illa realitatē a q̄ im
ponūr ⁊ ex hoc ꝓpoſſet poni ſba actiua ſignificata ab
eādē formis ꝙ ſignificaꝛēt ꝓductionē talium: tūc no
ticia gētā foiale eēt declaratiua obi: ꝗ pduces dice
reē effectiue cāre formā: ſicut alꝰ dicit eſt ꝙ ſtudiosꝰ
ꝓ eē illud ꝙ quo fundaꝛ reſo actiui ⁊ paſſiui: ita ꝙ ſic
aſſimilāte ⁊ dāſ ſilitudinē: ita tūc declaraꝛēs actiue ſu
ꝓtū eēt efficiēs ipas declaratiōné formales: ipſo actu
alie ſue ſic illᵘ actꝰ poſſet poni ſba actiua ſignificata
ab eādē formis ꝙ ſignificaꝛēt ꝓductionē talium: tūc no
ticia gētā foiale eēt declaratiua obi: ꝗ pduces dice
reē effectiue cāre formā: ſicut alꝰ dicit eſt ꝙ ſtudioſꝰ
ꝓ eē illud ꝙ quo fundaꝛ reſo actiui ⁊ paſſiui: ita ꝙ ſic
aſſimilāte ⁊ dāſ ſilitudinē: ita tūc declaraꝛēs actiue ſu
ꝓtū eēt efficiēs ipas declaratiōné formales: ipſo actu
alie ſue ſic illᵘ actꝰ poſſet poni ſba actiua ſignificata
ab eādē formis ꝙ ſignificaꝛēt ꝓductionē talium: tūc
no

lis quenit ꝺclarare. ꝛ ſio ꝺeclarare magis quenit cuꝫ ꝓꝓio iſtiꝰ. ꝛ ꝑ ꝓꝓio aliꝫ ꝑlonaꝫ ꝛ ita magis ſibi appꝛopꝛiat: vere tn̄ ſibi tn̄ oi alia ꝑlonaꝫ q̃liber hꝫ actualẽ ꝺeclarationẽ. inq̃tus ꝙ actualis notitia ꝛ eꝝ ꝺeclaratiua reſtaret ſicut ẽ illa noticia actualis que ẽ vbi: ꝺeclaret igit formaliter ꝑ oia ſeipſo ſicut filꝰ formaliꝫ oia ſuoꝝ: ꝛ ſpaliſſio oia ſeipo ꝺclarat: ꝺicit ẽ ꝑ ꝛ filiuſ ſpaliſſimo ꝓncipiatiue: ꝛ ſili modi accipi ẽnꝺi ꝺclarare formaliter ꝓncipiatiue nõ ſint ita vtiũ ſi ꝺicꝰ verbi: ſicꝫ ꝺeclarare formaliter ꝑ ꝓncipiatiue verbo: ꝛ nõ maioris vtilitatis ſit ꝺoum verbo ꝛ ꝑp appꝛopatiõnẽ noticie actualis ad vbi.

Ad ſecundam queſtionẽ ꝓcedo nega tiuã ꝑt queſtionis ꝓp rõnem augu. 7. ꝺe tri. c. 4. cuꝫ ꝺeclaratio ẽ iſta Act⁹ ẽntialis nõ ꝑt ẽ alicuꝫ ſuppoſiti mediãte aliquo ꝓncipio vt quenit ſibi ſit tali perſone ꝓncipii ẽ ſendi formale: vꝑ ſ ſapir ſapiẽtia ingenita: vel ſit ꝓn cipium ſibi eſſendi ꝓncipiatiuũ. quo mꝫ ſ̃ccedit q̃ filius ſapit ſapia ingenita a qua habꝫ ꝙ ſapiat: vel ſit ꝓncipiũ ſubactoꝝ ẽntiaiũ reſpectu talis act⁹ quo con cedit q̃ ꝑ creat verbo. ꝛ filꝰ ſiue ſapiẽtia genita nõ ẽ ꝑ ſi ꝓncipiũ ẽndi formale nec ꝓncipiatiuũ nec ꝓncipiũ actiuũ ſubactoꝝ tantuꝫ reſpectu actus ẽntial q: nõ ꝓducit iſtũ actũ in ſe. ſ. ꝺoicaꝫ ſibi a patre ꝛ ꝓncipiũ actiuũ ſubactoꝝ tratiuũ ꝺs rõne ꝓducẽtis act⁹ reſpectu cui⁹ ꝺ ꝓncipiũ tale. quom̃ ꝓcedit ꝙ ꝑ cre at verbo: ſape ait ẽ actus ẽntialis. ꝙ in ꝺ ſapit ẽntia genita. ꝺoceꝺit ait magr ꝛ ꝺ ne q ꝑ ẽſt ſapiẽs ſa pientia ingenita ſicut formali ꝓncipio. filꝰ ait ſapit ſapiẽtia ingenita ſicut formali ꝓncipio ꝓncipiatiue.

Ad ſecundum Anſel. accipit ibi ꝺi cere mere eſſentialiter. ſ. ꝑ actualiter intelligere ſic expoſſe vult. c. eoꝺẽ. vbi vult ꝙ ſũt vn⁹ ꝺicẽs: ſicut ſunt vn⁹ intelligẽs: ꝛ ibi glibꝫ ꝺicat ẽtia quẽlibet tam ſunt vn⁹ in rõne ꝺicentis ꝛ ꝺicti ſicut ſit vn⁹ intelligẽs ꝛ vnũ intellectũ: ſ tñ mo⁹ ꝑ valde extẽſũ⁹ buius nomiis q̃ ẽ ꝺicẽs. q: nec ſignificat illã relonẽ. ꝛ ẽ ginis nec ꝓncat ꝛ ſi cui nec intelligẽs vel ſaper: ſ tñ mõ ꝺic aug. q ꝓ ꝺicit vbo. ⁊ Sꝺ quo ꝓcedit q ꝑſũ ſcũs ꝺicit vbo. Rñꝺeo ſicut ẽtelligit vbo: ꝛ nõ ꝑ ẽrõ mere nec ꝑ ꝺeclarare: nõ accipiat formaliter. q: ſũ ſcũs formaliter ꝺeclarat ꝛ ꝺeclarabile nõ aũt ꝑ ꝺeclarare ꝓncipiatiue: nũ ſ ore reſpectu creature: q: loq̃ndo ꝺe mãifeſtatiõe creature: q illã efficit tota tri nitas: ꝛ q: abſolute ſup mãifeſtatiõnẽ ſpaliſſimi nõ ſ̃ppũdo ad creaturã ſpaliſſimũ nõ ſ aliq̃ rõnẽ ꝓncipiꝛ: nõ ꝺat verbo illud q⁹ formaliꝫ ꝑ ꝺicit manifeſtatiuũ: nõ vi aliq⁹ ꝓcedẽtis. nec Anſ. ꝺicit q. ſ. ꝺicit vbo ſ̃ videat ea in vbo ita ꝛ ab vtili videat ea in vbo. ⁊ ſ ꝑ ſona videt in q̃libꝫ ꝑſ. aug. 15. ꝺe tri. c. 4. ſ ꝺicere vbo vt impoꝛtare aliq̃ auctem ꝺicitur vbo reſpectu verbi ingẽti ẽt ꝺeclaratiuũ formaliter.

Ad aliam queſtionẽ ꝺe ſpiſco ꝓcedẽdũ ẽ eo mõq̃ in ꝑce. q. ꝓceſſus ẽt ꝑ⁹ ꝺe voluꝫtate nr̃a vbi ꝺico q amo ꝛ nobis vt ꝓducẽt⁹ ꝺs ad voluꝫtatẽ vt ꝓducẽs rẽſone ſũ mõi. ꝛ ſ forte eſt mutua. ſ. ẽt mare leone ad obm ꝓtinẽt ad. 3ⁿ mõm relatiuoꝝ: ẽ illa nõ ẽ mutua: q: ſic ſcientia refert ad ſcibile ⁊ non ẽ⁹: ita amer ad amabile ⁊ non ẽ⁹. ẽ ſicut amor ꝺs formaliꝫ ẽ ſtinẽ ad aliq̃ ad obm: ita illud q̃ ꝓducit amor ꝓceſſ denominari ab illa habitudine ſi ẽt verbi impoſiti ſ ſignificãs actiue. ⁊ ſ ita dico in ꝺiuinis q ꝑſoꝛ ẽs ex ꝑſonis ſue nõq̃ ꝺe ꝑpe ſs appꝛopꝛiate ẽ amor oĩs amati nec ꝛ. ⁊ ſ ꝺs aliq̃ rõnẽ rõis ſoiaꝫ ad ſic amati. ꝓducẽs ãt ipſ ꝑ ẽnoiari ab eadem habitudine quã ꝓncipiatiue ꝺenominans impoꝛtatur ꝑ ꝺoc verbum ꝺiligere: quando ꝺicuntur pater ⁊ filius ꝺiligere ſe ſpiſancto. hoc ꝓ ꝑe ꝓpꝛie ⁊ filiꝰ ꝓducere amoꝛẽ qui eſt ꝑſ⁹ ⁊ filiꝰ ſi cut pater ꝺicere ſe vbo eſt. ꝓducere verbũ q̃ eſt ꝺeclaras ipm patrẽ.

Ad primã ꝺico ꝙ nec mere ẽntialiter nec mere notionaliter tenet ſed cõnotat notionẽ. ſ. ꝓꝺuctionẽ ſpiritualiſ ancti. ꝛ ſignificat illã habitudinẽ cõſequentẽ ſpiriũ ad amatũ nõ quãꝺ formaliꝫ ſ ꝓncipiatiue. ꝛ rõe iſtiꝰ habitudinis ꝑtis ẽntiale eſt ꝺcrũ ad terminũ illius habitudinis. q: ter minꝰ ãt nõ ẽ tus eſt ſpiritus ſanct⁹ ſ̃cũ ẽ neceſſario amabile. ⁊ quo ad iſtũ ſit cõuerſio aũt quo ad notionalẽ cõnotatũ. ⁊ ſ ꝺer ẽ patet ad 1ᵐ ⁊ iſtud poſſet manifeſtari in exẽplo ꝺe ꝺicere. q: eo mõ quo cõcediꝫ ꝑꝛs ꝺicere verbo ꝺicere nõ ẽ mere ẽntiale neq; mere notionale. ſ. cõnotat notiõale. ſ. cignitionẽ ⁊ impoſtat ig genito ẽnitudinẽ ꝺeclaratiui que ẽtrad ẽ ꝺeclara bile. ſimile buꝫ ⁊ ſ nõ ita ꝑcere ꝑtinẽt ad hoc q ẽ eſt mitti q̃ cõnotat ituꝫ mus. ꝓceſſionẽ ⁊ ſ ſignificꝫ ſpiciali ẽffectũ ꝑale. ꝛ ẽſtꝫ ad illꝺ q̃ ſignificat tota trinitas opaꝫ effectũ illũ ſed q̃ũ ad nationẽ illã ſi reſpicit tota trinitatẽ in rõne ꝓncipii: filꝰ. n. ꝑ⁹ mit ti a ſpiritũſcũ. nõ ſit a ſpiritũſcũ. ⁊ Ad 2ᵐ ⁊ ſ. poſſet fieri viaſ iſta ꝑpe q ⁊ ſ ſe poſſet cõſtrui trãſitiue vel reciproce. de qua ꝺuplici cõſtructione habet ab illo ⁊ ꝺoctoꝛ beliefap ꝺaniẽ ãnũ ſ ꝺiſtinctione ⁊ ꝑs in illo ſopbiſmate. itẽ pugnãt ꝛ vincãt ſe. ⁊ vi ſm aliquoꝝ magis cõcedẽda ꝓpoſitio put ſe cõſtruit trãſitiue q̃ reciproce. ꝓ eo q ſpiritusſanct⁹ ſ̃cm eos ſpiraꝫ a patre ⁊ filio voluꝫtate concordi. inq̃tus. ſ. pater impe dit amoꝛẽ filio ⁊ filius rependitur ſm Richardũ de tri nitate tamẽ dicendo cõcedit̃ ꝛ bis q̃ ꝺicit ꝺi. ſ. ꝺe ꝺa illa materia ꝙ ꝑ ⁊ filꝰ ſpiraꝫ formaliter voluꝫtate inquãũ vna ⁊ nõ aũt ipſa relatio cõcedẽ ꝑtis ad filiũ. ⁊ cõcuerſo eſt formalis. ratio ſpirandi. q: nõ vi ẽntiã ꝑ. ⁊ filꝰ inq̃tus hñt reſpectũ originis ad ſpiritũſcũ habeãt mutuã relatiõẽ ad inuicẽ. ẽic. n̄ nõ baberẽt tñ mutuã relationẽ originis printaꝫ. ſi tiatiõis. hoc inq̃t ꝺicẽdo q: ꝺs bitꝛes vna voluꝫtaes ꝓcedãt in ea formaliter tñ cõcordia nõ ẽ ꝑ se rõ ſs voluꝫtas vna. ⁊ q̃ ẽcũdũ as ꝓpꝛia ſit ita in vna ſicut in ꝺuab⁹ ẽ tñ ꝺuo ſpirãt q: ꝑintelligit illa ẽcũdũ as vna ẽ in ꝺuob⁹ ãteq̃ habeat̃ terminũ. ⁊ ꝓꝺr tñ cõcedi ꝺia. ꝙ eadẽ eſt veritas accꝑiẽdo ly ſe ſic vꝑ ſic. ⁊ ſic cõcedo ꝺis ꝙ ꝑ ſe ꝑtigit ſpiritũ ſancto. ⁊ eũ ꝺicit ꝺiligit ẽ in ꝑtmo ſigo originis ꝛcedo. ſed tunc ꝺiligit ſe voluꝫtate vr in ipo eſt formaliꝫ. ſpirando ſancto ſm̃ ſ̃ng neceſſario ẽ amoꝛ ẽt⁹ ꝺiligit ſe ſpiri tu ſancto ſm̃ ꝓncipiatiue quõ ẽt ꝺiligit filiũ ſpiritu ſan cto. ⁊ Ad vltimũ ꝺico ꝙ nõ oꝛ ꝺcere ꝑtem ẽ ſtinẽ ꝺiligere creaturã ſpaliſſi ſicut ꝺiligit ſe ſpiſcõ. q: iſte modus ꝺiligẽdi vtſumit ſ ꝓncipiatiue vi eſſe ſim⁹ ilius termini ꝺilectiõis cuius ſpa ẽnotatiue ẽ formaliter ex boc q ẽ ꝓncipiata. ſic eni ꝺiligere obs ẽ ꝓncipiare amoꝛẽ q⁹ vt ꝓncipiat⁹ eſt formaliꝫ illi⁹ obi. ſpiritus aũt ſanct⁹ ex vi ꝓncipationis ſue neq; ꝑmo neq; cõmitanter ẽ amoꝛ creature. q: creatura tri cõitqr rer amaf a deo. ⁊ aũt er vi ꝑdictiõis ſue ꝑtme ẽt amoꝛ ẽntiꝫ. ſ. cõmitanter ꝑ cõitanter ꝑ ꝺeũ amoꝛ filij q: ille plone ſunt in nã ꝑmo amata er neceſſitate illius nature. ⁊ ita poſſet ꝓceꝺi q ꝑ nõ ꝺiligit creatura ſpiritu ſcõ eo mõ quo filiũ. q: nõ vt ꝓducit amoꝛẽ ex vi ꝑdictiõnis ſue ſit amoꝛ creature. imo ꝛpleta ꝓductione neceſſaria illi⁹ amoris ad ꝺeũ ẽt cõtingentia vi ſte amoꝛis ẽt creature. ⁊ boc eſt in poteſtate ꝺs. ſi ꝓducentis hunc amoꝛẽ: ſ ẽt illi⁹ amoris ꝓducti. q: ita cõtingenter amaꝛ ſpiritꝰ ſanct⁹ creatura ſicut ꝑ filius.

Dec eſt diſtinctio triceſima ſecunda buius ꝑs mi libri. ꝛ in qua magiſter poſtq̃s aſſignationes quorundã appꝛopꝛiatoꝝ ꝺeterminauit. qual

hen. in ſumã ar ti. 54.

dam dubitatiões ex assignatione hmõdi emergẽtes determinat. Et tria facit. Nã primo determinat qualiter ipsone cõpant sm̃ ppriũ ꝛ appropriatũ. ſſ. Secundo quõ circa appropriatũ filij. Tertio quõ circa vtrũq; simul. Primũ facit a pncipio distinctiõis vsq; ibi. Preterea diligenter est notandũ Tertius vero abinde vsq; ad finẽ distinctiõis. Et in de sententia magri stat in trib̃ ppositionib̃ quarũ pma hec. Pat ꝛ filius diligũt se mutuo. ſſ. ab ipsis pcedente. Hãc mgr̃ pbãs querit. Arg̃t ꝛ filius diligũt se. ſſ. ab ipsis pcedente. Et arguit q non. Nã s diligere ꝛ esse in diuinis sunt idem. ergo pat ꝛ filius diligunt se. ſſ. qđ videt ipse hãbere esse per spiritum sanctũ. qđ absurdum est. Et magister respondet q pater ꝛ filij diligunt se capiendo diligere notionaliter. ſ. put idẽ quod cõmunis spiratio. ꝛ sic differt diligere ab eẽ tia secundum rationem ꝛ per cõsequens factum argumentum pro illa parte non concludit. Secunda ppositio est hec. Nec pater nec filius sapit sapientia genita vel nascente. Hanc propositionẽ magister probans tres determinat questiones. Quarũ prima est. Utrum pater dicitur sapiens sapientia quam genuit. Et arguit q sic. quia pater diligit amore qui ab ipso procedit ideo videtur quod etiã sapit sapiẽtia eadem qua genuit. Et respondet q ista non est concedenda. pater sapit sapientia genita. Nec pater nec filius sapit sapientia spirata vel nascente. Tertia questio est. Utrum filius qui est sapiens sapientia ingenita ꝛ filius est sapiens sapiẽtia ingenita. quia videatur esse causa sapiẽtie in patre. hoc confirmat auctoritate beati Augusti. Secunda questio est. Utrum filius sit sapiens sapientia genita vel ingenita. Et respondet magister dicens. q sit. debet dici sapiens sapiẽtia ingenita: eo quod ipse sit sapiens sapiẽtia genita sicut pater. Circa quod notandũ q ille due propositiones. ſ. pater est sapiens sapientia ingenita ꝛ filius est sapiens sapiẽtia ingenita. sunt ambe vere. sed differunt secundum q bi ablatiuũ in eis positi diuersimode cõstruũtur. Uno modo in habitudine principij format ꝛ secundum illum modum patet esse sapientem sapientia ingenita. s. huius propositionis est ẽquipollens. quia sapiẽtia ingenita est ipse pater. ꝛ sic seipso sapiens est formaliter. cum sit idem sibi esse ꝛ sapere ꝛ secundũ istum sensum intellectus est falsus. filius est sapiens sapientia ingenita. quia designat filium formaliter esse sapientem patre. ꝛ per cõsequẽs patrem formaliter esse filium propter identitatem sapientie ꝛ esse in filio. Alio modo potest ille ablatiuus confirmẽ in habitudine principij effectiui. ꝛ sic ista est falsa. pat est sapiens sapientia ingenita. quia significat patrẽ esse de sapientia ingenita. ꝛ sic esset a seipso quod falsum est. Illa vero filius est sapiens sapientia ingenita sic modo est vera quia sensus est q filius sit de sapiẽtia ingenita. ad illum intellectum concedũr a magistro in littera. Tertia questio. Utrum filius possit dici sapiens sapientia ingenita seu seipso quod idẽ est. Et responder q aliqui concedunt istam propositionem. filius est sapiens sapientia genita vel seipso. non tamen filius est sapiens a seipso. quod intelligi ꝺ bet filius est sapiens sapientia genita vel a seipso ꝺ idem est. verum est formaliter: sed non effective. Tertia propositio est hec. Tantum vna est sapiẽtia qua sapientia patris ingenita ꝛ genita secundũ rẽ. differunt solum secũdã rationẽ. Hãc magister pbãs arguit. Utrũ vna sit sapiẽtia patris ꝛ filij. Et arguit q sĩ. q; alia ꝛ sapia genita ꝛ ingenita: ꝛ ergo nõ est vna. Et magr̃ tradet argumẽtũ nõ valere. eo q ibi cõmittit fallacia figure dictionis: eo q sĩ sapia sumit ex ẽ bis terminis genita ꝛ ingenita: trahit ad standi ꝑ ipso. Sz sĩ simplicit stat sine additiõe: tũc supponit pro

eẽntia. Et sic dicit. sicut in deitate ẽ dilectio q est pr̃ filius ꝛ spũsscus. ſ. ipa diuina eẽntia. ꝛ tri spũsanctus ẽ dilectio que nec ẽ pat nec filꝰ: nõ tri sunt due dilectiones in deo ꝛ vna tri. Sic in deo ẽ sapiẽtia q ẽ pr̃ filius ꝛ spũsanctus. ſ. ipa diuina eẽntia. ꝛ sapiẽtia genita que nec ẽ pat nec spũsanctus nec filius. nõ tri sunt plures sapiẽtie: ꝛ vna tri: ꝛ per cõsequẽs sapiẽtia in genita dicatur sapiẽtia patris nec q ꝑ ea: formaliter sapit: sapiẽtia ẽ genita dicit sapientia patris: non tñ q ea formaliter sapiat: sed q ea genuit: non tñ segr̃ q sint due sapiẽtie: ꝛ tñ vna que ẽ diuina eẽntia. Secũda questio ẽ. Utrũ pat nõ dicat̃ sapere sapiẽtia genita vel ab ipso procedẽte: ꝛ sint dicit diligere ꝛ dilectiõe ab ipso procedẽte: cũ tñ idẽ sit ibi sapere ꝛ eẽ: et similiter idem diligere ꝛ eẽ. Ad quod rñdet magr̃ q diligere pr̃ capi essentialiter: ꝛ tũc tam rm res ꝛ ẽ ẽ sm modã significandi absolute diligere nõ ẽt aliud q eẽ esse ꝛ ẽ ꝛ diuina eẽntia: ꝛ capiendo diligere. pater nullo modo potest̃ se diligere spiritũsancto seu amore procedente a se. Alio modo potest capi notionaliter pro spiratione passiua: ꝛ sic non est aliud ẽ ẽntia diuina ẽ sm rem. non tamen ẽ sm modum significandi et sic dem quod essentia diuina seu esse: quia essentia seu esse dicitur absolute, diligere autem relatiue Et ideo non sequitur pater spiritũsancto vel amore diligit. igitur spiritũsancto vel amore procedente. ẽ. Sicut nõ sequit̃ pater paternitate est pater: ergo pater paternitate est. Sic nõ sequitur bonus diligit bonem amore ab ipso procedente: igitur bono amo. ẽ Cum ergo sapere in diuinis semp sumatur essentialiter ꝛ nunqđ notionaliter sicut diligere: igit patrẽs sapiẽtia genita sapere: scꝛeitur ipse esse sapiẽtia genita. Ad diligere aũt nõ seqũ q vel amore procedente. ꝑ ducta: ꝛ ꝑ ꝑia ꝛ pinõ dicat̃ saper sapiẽtia genita: potest tñ dici diligere dilectione procedente seu ꝑducta Et dee essentia magistri in speciali.

Utrum proprietates personarum sint ipse p sone vel deus. id est diuina essentia. Di. 33.

Post supra dicta in tertio cõsiderari atq; subtiliter inquiri oportet. Utrũ proprietates personarum quibus ipe persone determinãtur sint ipse persone: ꝛ sint de. ſ. diuina eẽntia. an ita sint in personis. vt nõ sint persone: ac per hoc nec diuina eẽntia. Ad. n. in ꝑsonis sint ꝓprietates nemo iſiciari audet: cũ apte clamat auctoritas q; in ꝑsonis ẽ ꝓprietas: ꝛ i eẽntia vnitas. Sup̃is quoq; multis scꝛ testimõiis astruꝛ in ꝑsonis ꝓ ꝓprietates distigui atq; determiari: ipaq; ꝓprietates tres. ſ. ppũis expssimus vocabulis. Cũ g ꝓprietates ipe ab eterno fuerint: qb̃ ipe ꝑsone determiant̃ ꝛ differũt: quõ eẽnt si in eis nõ ẽnt: ꝛ quõ in eis eẽnt: ꝛ ipse ꝑsone nõ eẽnt quin ibi eẽt multiplicitas. Quo circa sicut ꝓprietates ẽ in ꝑsonis: ita ꝛ eas ꝑsonas eẽ oꝑtemur. sic supra auctr Hiero. vt si pigeat reuocare ad mentẽ. protestati sumus in expositione fidei ita dicentis. Sabellij here sim dicinantes: tres personas expressas sub ꝓprietate distinguimus. Non enim nomina tantummodo, sed etiam nominum prope

Dõ ꝓprietates ẽ ꝑsone

Hiero vbi supra tangit q ꝑ. posita ꝑ vt alia ad dat.

tates.id est personas.vel vt greci exprimunt hypostases hoc est subsistentias confitemur. Ecce aperte dicit personas proprietatib⁹ distinguit: ipsas proprietates esse personas.cuius hic verba pertringimus:q: supra latius posuimus.

¶ Nō proprietates sint diuina essentia.

Cumq; de simplicitate dei

tatis supra differeremus auctoritatib⁹ sancto rum scilicet Augu. Hyla. Jsido.necnō ⁊ Boecii.euidenter monstrauimus. deum hoc esse omnino quod in se habet. excepto q⁹ pater h⁹ filium:nec est filius:⁊ filius habet patrē: nec est pater:⁊ sic esse in natura trium. vt qui habet hoc sit quod habet:⁊ totū quod ibi est vnum esse vnam vitam esse:quod modo non iteramus:ne fastidium lectori ingeramus. ¶ Si ergo proprietates ibi sunt:singula earum est id in quo est:⁊ vnus eademq; vita singule sunt. Fateamur ergo ⁊ proprietatē esse in tribus p sonis:⁊ ipsas eē psonas atq; diuinam eēntia

Expēdicitis concludit proprietates esse ipsas ⁊ vnam eēntias.

¶ Auctoritate astruit q⁹ proprietas sit natura.

Nō enim proprietas etiaz

Hilari⁹ diuina natura sit:ostendit hylarius dicēs natiuitatem filii esse naturam. Vnde in. vii. lib. de trini. ait. Vtriusq; natura non differt: vnū sunt pater ⁊ filius. Habet ergo hoc sacramentū natiuitas vt compleatur in se ⁊ nomen ⁊ natura ⁊ potestatem:quia natiuitas nō potest non esse ea natura vnde nascatur filius.

Idem in vi. Natiuitas proprietas est. veritas est. Idem in. vii. dicit:q⁹ nature natiuitas sit intelligenda esse in natura dei. Supra enim dixit q⁹ proprium patris est q⁹ semper pater ē ⁊ proprium filii est q⁹ semper filius est:significans q⁹ proprietas patris est pater:⁊ proprietas filii est filius. His aliisq; pluribus auctoritatibus aperte significari videtur:q⁹ proprietas filii filius sit:sic ⁊ deus:ita ⁊ proprietas patris ⁊ proprietas spiritussancti.

¶ Quidam negant scilicet proprietates esse personas ⁊ diuinam naturam ⁊ quare.

Hoc autez aliqui negant di

centes qđ ꝓprietates in psonis esse. sed non eē psonas ipas. q⁹ ita dicūt eē in psonis vel in eēntia diuina: vt nō sint interi⁹ sicut ea sunt q⁹ secundum substantiam dicuntur de deo. vt bonitas.iusticia.sed extrinsecus affixa sunt. at q⁹ ita esse rationibus probare contēdunt. Si enim in quinque proprietates sunt personę:nō

Obie eis personę determinantur. Contra quod dicimus quia etiam seipsis personę differunt sicut sup̄ Hiero. loquēs de pre⁹ filio ⁊ spiritu sancto dicit: Substantia vnum sunt sed personis ac nominibus distinguuntur. Sed iterū addunt. Si proprietates ipse diuina essentia tē cum essentia non differant tres personę :nec proprietatibus differunt. Quomodo enim differt pater a filio:eo q⁹ diuina essentia est cum in essentia vnum sunt.

tio eorum prima q̄ volūt. p bare.pp tates n ep̄erio nas. Secunda obie ctio.

¶ Responsio ad premissa auctoritate nitens.

Horum doctrinis nouis ⁊

humanis cōmentis verbo Hylarii respondeo: Immensius est quod exigitur ⁊ incōprehensibile:extra significantia est sermonis. extra sensus intentionem. non enunciatur. non attingitur. non tenetur. verborum significantiam rei ipsius natura consumit. Sensus cum templationem imperspicabile lumen obtecat intelligentie capacitatem q⁹ fine nullo ⁊ tine tur excedit. Also ibi ergo in sensu labes est. in intelligentia stupor est. In sermone vero non iam infirmitatem sed silentium confitebor. p iculosum nimis est de rebus tantis actam reconditis aliquid vltra prescriptum celeste proferre vt vltra prefinitionem dei fine modo de deo sit. forma fidei certa est. Non ergo aliquid addendum est. sed modus constituendus auda cie. quicquid vltra queritur non intelligitur.

¶ Quomodo improbi heretici insistant alia addentes.

Ceterum hereticorum im/

probitas instinctu diabolice fraudulentie exercitata nondum quiescit. sed in tanta rerū questione addit. Si paternitas ⁊ filiatio in deo sit ne in diuina essentia sunt. eadem ergo res sibi pater est ⁊ filius. Nam in quo paternitas est pater est. ⁊ in quo filiatio est filius est. Si ergo vna eademq; res habet in se paternitatem ⁊ filiationem. ipsa generat ⁊ generatur quod dicentes in sabellianam heresim pertrahuntur extendentes patrem in filium:cum ipsum sibi filium. ipsum proponant ⁊ patrem. Si vero negauerint in vna dei essentia paternitatem esse ⁊ filationem. quomodo ergo dicunt esse deum. His atq; aliis argumentorum aculeis vtuntur in sue opinionis assertione vt veritatis formas diffecēt.

Obiectio tertia.

¶ Responsio contra hanc eorum opinionem: vbi traditur ꝙ proprietates non penitus ita esse in dei essentia sicut in hypostasib⁹ dicūt.

Quoruz audacie resisten/

tes atq; ignorantie prouidentes audebimus aliquid super hoc loqui. Paternitas ⁊ filiatio non ita esse omnino in diuina substantia dicū tur: sicut in istis hypostasibus, in quibus ita sunt, q; eas determinant: vt ait Iob. damas. Caracteristica idiomata sunt id est determinatiue ypostaseos ⁊ in nāe: ⁊. n. hipostasis determinant ⁊ nō nām. Ideoq; licet paternitas ⁊ filiatio sint in diuina essentia cum eam non determinent non ideo potest dici: q; diuina essentia ⁊ generet ⁊ generetur. Vel q; eadem res sit sibi pater ⁊ filius. Ita enim proprietas determinat personam: vt hac proprietate hypostasis sit generans. ⁊ illa alia hipostasis sit genita. ⁊ ita non idem generat ⁊ generatur. ꝛc alter alteram.

Queritur quomodo proprietates possunt esse in natura. nec eam determinent.

Sed forte queres cū he proprietates non possunt esse in personis quin eas determinent: quomodo in diuina essentia esse possint: ita vt non eam determinent. Respondeo tibi ⁊ hic cum Hilario. Ego nescio non requiro. ⁊ consolabor me tamen. angelis nescium, angeli non audierunt. secula non teuent, prophetā non sensit. apostolus non interrogauit. filius ipe nō edidit. Cesset ergo doloz querelarum. non puter homo sua intelligentia generationis sacramentum posse sequi. Absolute tñ intelligendus est pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus. Stat in hoc fine intelligentia verborum. Est filius a patre qui est vnigenitus. ab ingenito. progenies a parente. vnius a viuo non natura deitatis alia ⁊ alia. quia ambo vnum. Hoc credendo ipe percurre. pesiste. ⁊ si non per venturum sciam tamen gratuloz profecturum. Cum. n. pie infinita prosequitur. ⁊ si non contingat. ali quando tamen proficiet prodeundo. Sed ne te inferas in illud secretum ⁊ archanum inopinabilis naturitatis ne te immergas summam intelligentie comprehendere presumens. sed intellige incomprehensibilia ee. His aliisq; multis euidenter ostenditur nobis nullatenꝰ licere materestatem perscrutari. ius ponere potestati. modum circumscribere infinito.

Quibus auctoritatibus opiniones suam. s. q; proprietas patris vel filii non sit deus muniant.

Veruntamen nonduz defistunt impatientie spiritu agitati: sed opinionem suam etiam sanctorum auctoritatib⁹ munire conātur. quibus ostendere volūt propetatem qua pater est pater: ⁊ ppietatē qua filius est filius: nō esse deus. ad hoc inducētes vba Aug. super illum locū psal. Et nō est substantia: ita dicentis. Deus enim quedam substantia est. Unde etiaz in side catholica sic edificamur: vt dicamus patrē ⁊ filium ⁊ spiritum sanctum vnius ee substātie. Quid est vnius substātie. Quicquid est pater quod deus. hoc ē filius. hoc ē spiritussanctus. Cum autem pater est. non illud est quod vel quo est. Pater enim non ad se sed ad filium dicitur. Eo igit quod vel quo deus ē: substātia est. Et q; eiusdem substātie ē filius: proculdubio ⁊ filius ē deus. At vero quod pater ē: az nō substantie ē sed refertur ad filium: nō sic dicim⁹ filiuz pa trem ee sicut dicimus filium deū esse. Ex his verbis significari dicunt. q; proprietas ptis vel proprietas filii non sit deus vel entia diuina. Cum enim dicit: eo q; deus ē ⁊ ba est: sed q; pater est: substantia non est. aperte inquūt ostendit id esse substantiaz quo deus est. Id vero quo pater est: non q; esse substantiam. Hec cum ait. pater non illud ē quod ē ostendit eum non esse patrem eo q; substantia ē. Non enim simpliciter dixit. Pater nō est illud quod est sed ait. Cum pater est. non illud est quod est. significans quo pater est. non esse illud quo ē. id est entiam. Hec illi ita exponentes sua cōmenta simplicibus ⁊ incautis vera videri faciunt. Nos autez aliter fore ita intelligēda dicimus. Dicens. n. eo q; vel est: substātia ē. sed q; pater est: substantie non est: hoc intelligi voluit. quia essentia deus est: ⁊ veritate substantia est. Eo. n. substantia est quo deus est. ⁊ eo nerso. cuius ea est veritas que est substātia: ⁊ substantia que deitas: sed q; pater est nō est substantie. id est nō quo pater est eo substātia est. quia proprietate generationis pater est qua substantia nō est. Ipsam tamē proprietatem substātiam esse non negauit. Ita etiam illud intelligendum est quod ait. Cum pater est. non illud est quod est: id est non illo patre est. quod vel quo ipe est. id est essentia. sed nō tione.

Qualiter proprietas filii non sit deus vel entia diuina. quia tamen sit deitas.

Obalii intelligēda sit illud quod dicunt.

Aliis etiam verbis Augustini vtuntur: vt asserant quod dicūt: scilicet proprietates personarum nō esse dei substātiam.

Item illis verbis augustini vehementer insistunt superius positis. scilicet q; verbum secundum q; sapientia est ⁊ essentia. hoc est q; pater secundum q; verbum non hoc est quod pater. Sic inquiunt verbum non est hoc quod pater secundum hoc quod est verbum. Id ergo quo verbum est non est illud quo pater ē. Proprietas ergo quo verbum est: non est id quo pater est. non est igit divina essentia. Ad quo dicimus. quia licet secundum q; verbum non sit: hoc quod pater

Ratio.

est: ea tamen proprietas qua verbuz est. est id quod pater id est diuina essentia. sed non est hipostasis patris.

Ista est distinctio tricesima

tertia huius primi libri. In qua magister posita egit de propsijs ⁊ appropriatis: incipit agere de differentia communium ⁊ propriorum. Et tria facit. Nam primo determinat vnitatem. Secundo respondet ad contrarias rationes. Tertio ad obiectiones auctoritates. Primū quidem facit a principio distinctionis vsq; ibi. Hoc autem aliqui negant. ꝛc. Secundum ab inde vsq; ibi. Veritatem non desistunt. Tertiū ad finem. In speciali sententia magistri stat in tribꝰ propositionibus. quarum prima est hec. Proprietates personales sunt idem cum personis ⁊ natura diuina. Hanc magister probans querit. vtrum proprietates sint ipe persone: ⁊ virum sint ipa diuina essentia. Postea soluit dicens. q̄ proprietates tripliciter sunt in personis: iuxta illud beati Gregorii in prefatione dicentis. Et in personis proprietas: ⁊ in essentia vnitas: proprietates. n. fuerunt ab eterno: non possunt dici q̄ fuerūt sine subiecto igitur videtur esse dicendū q̄ fuerunt in personis. Secundo ostendit proprietates sunt ipe persone. Nam proprietates sunt in plonis: sed in plonis nulla ē diuersitas. igit̄ proprietates sunt ipe plone. Et hoc p̄mat auctoritate beati Hiero. Tertio ondit q̄ proprietates sunt ipa diuina essentia seu natura: q̄ probat sic. Propter diuinā simplicitatem deus est quicquid habet vbi non repugnat ratio fidei: sed diuina essentia habet proprietates: ergo proprietates sunt diuina essentia seu natura. Hac rationem magister confirmat auctoritatibus diuersorum auctoriū: que patent in textu. Secunda pars positio est hec. Erant qui ex hoc q̄ proprietates personales sunt diuina essentia inferant diuinam essentiam posse generare. Hāc probans magister ponit errorem quorūdā dicentiū q̄ ꝑ sint proprietates i personis: nō ñ sint ipse persone: sed sunt quasi essentiales affixe. Postea ꝑm hunc errorem inducunt rationes. Quarum prima talis est. Si proprietates sunt persone: ergo non distinguunt nec̄ determinat personas: cōsequentia patet ex hoc q̄ nihil distinguit nec̄ determinatur ipso. Respondet magister negando consequentiam. Ad probationes dicit nō esse inconueniens idem distingui seu determinari seipso. quod probat auctoritate. b. Hieronymi. Secundo sic. Si proprietates sunt diuina essentia: ⁊ sicut persone dicuntur conuenire in essentia: ita ergo debet dici personas conuenire in ꝓprietatibus: cōsequentia patet. Respondendo magister dicit istam materiam propter nimiam sui altitudinem humanus excedere intellectum: quod probat auctoritate bylarij. Tertio sic: In quocūq; est paternitas in diuinis: hoc generat: sed in essentia est paternitas: ergo generat. Et similiter arguit de filiatione. Et respondet magister per distinctionem dicens. q̄ proprietates esse in aliquo ꝓpriū intellectū dupliciter. Uno modo illud in quo sunt determinando ⁊ distinguendo. Et isto modo sunt in personis. ⁊ in quocunq; isto modo est paternitas hoc potest generare. Alio modo illud in quo sunt non determinando nec̄ distinguendo: ⁊ sic dicuntur esse in diuina essentia: ⁊ in quocūq; sic ē paternitas: illi non cōuenit generare: nec illi in quo sic est filiatio conuenit generari. cum ergo proprietates sunt in diuina essentia non determinando eam: patet argumentum ad ꝓpositum non concludere. Contra solutionem magister insistit querendo. Si proprietates non possunt esse in personis nisi eas determinent: quomodo tunc possunt esse in essentia ea non determinando. Et respondet q̄ hoc ꝓprie dicere est ꝑ intellectum humanum: quod cōfirmat ma gister auctoritate. b. Hylarij. Tertia propositio ē B. Fallunt qui ex identitate paternitatis ⁊ essentie arguunt seu concludunt paternitatem patrem esse deum. Huius ratio est: q̄ ꝓprietates sunt in diuinis vt determinantes ⁊ distinguentes: cuiusmodi sunt in personis. Et confirmatur auctoritate. b. Augu. Et tria sententia magistri huius distinctionis in speciali.

Opinio quorundam non idem esse personam ⁊ essentiam vel naturam dicentium ⁊ eā dem essentiam non posse esse patrem ⁊ filium ⁊ spiritum sanctum.

Dicendum ē. q̄ quidam peruersi fenitus homines in tantam prosiluerunt insaniam. vt dicerent non idem esse naturam vel ⁊ personam siue hypostasim. dicentes eā dem essentiam non posse esse patrem ⁊ filium sine personarum confusione. Si enim inquiunt ea essentia que pater est: filius est idem sibi pater est ⁊ filius. Si hanc rem dicis esse patrem: aliam querē quam dicis esse filium. Si vero aliam non quesieris: sed eandem dixeris idem genuit ⁊ genitus est. Et Propter hec ⁊ huiusmodi inter naturam ⁊ personam diuidunt ita. vt non recipiant vnam deitatis naturam ⁊ simpliciem esse tres personas.

Dic. 30 iiij.

Auctōritates q̄ persona nō est idem vel deitas, nō ē natura dei. Hylarij

Adhc testimonio Hylarij defendere nituntur: qui in. vii. libro. de trinitate. querens vtrum apostolus spiritum dei nominans et spiritum christi: idem significauerit. vtrobique verbo inquit ita. Genitum predicator voluit nature vnitatem in patre ⁊ filio docere ait. Spiritus dei in vobis est. Si quis autē spiritum christi non habet: hic non est eius. Si autem spiritus eius qui suscitauit Jesum ⁊ tera. Spiritualesomnes sumus si in nobis ē dei spiritus. sed ⁊ hic spiritus dei est ⁊ spiritꝰ xpi. Et cū xpi spiritꝰ i nobis ē ei⁹ spūs i nobis ē q̄ suscitauit christū. Et cū ei⁹q̄ suscitauit christum in nobis est spiritus. ⁊ spiritus in nobis ē xpi. Hec tñ no dē spus q̄ in nobis est. Diligenter ergo o heretice spiritum christi ⁊ spiritū dei. ⁊ excitati a mortuis spiritus christi. a spiritu dei christū a mortuis excitatis. Cum qui habitat in nobis spiritus christi: spiritus dei sit. ⁊ spiritus christi a mortuis excitauit spiritus dei nō sit christū a mortuis excitantis. Et quero nunc in spiritu dei. vtrū naturaz an rem nature significata existimes.

questio bylarij. vtrū in spiritu dei natura vel res, nāe significata sit idē deus non ena qō res nāe

Non est enim idem natura quod res nature sicut non idem est homo: ⁊ quod hominis est. nec idem est ignis ⁊ quod ipsius ignis est ⁊ secundus, hoc non est idem deus ⁊ quod dei est. Duius dicti occasione prefati heretici dogmatizauerunt non idem esse personam ⁊

Sztédit quésen-sum tra hát erit lis sbis

naturam dei: afferentes naturam dei non esse tres personas. Intelligentes in his premissis verbis Hylarii per rem nature personaz ⁊ nomine nature diuinam naturam. ¶ Et ꝺ dicunt Hilarium interrogasse hereticus. vtꝝ per spiritum dei putaret significatam esse naturam an rem nature. vt sic ostenderet distinguendum esse inter naturam ⁊ rem nature. i. personam.

¶ Hic ꝺocet quomoꝺo eis obuiat ipsius scripture circunstantia. ⁊ qualiter preꝺicta intelligi ꝺebeant ⁊ q̄ spiritussanctus est res vnius nature patris ⁊ filii ⁊ est ipsa natura.

Hoc quidem dicunt non

intelligentes pia ꝺiligentia scripture circunstantiam. qua consiꝺerata percipi potest quomoꝺo premissa ꝺicerit Hilarius. ¶ Subsequenter enim in eaꝺem serie ostenꝺit in spiritu ꝺei aliquanꝺo significari patrem. vt cum ꝺicitur. Spiritus ꝺomini super me. aliquanꝺo significari filium. vt cum ꝺicitur. ¶ In spiritu ꝺei eiicio ꝺemonia. nature siue potestate se ꝺemones eiicere ꝺemostrans. aliquanꝺo spiritumsanctū vt ibi. Effuꝺam ꝺe spiritu meo super omnem carnem. Quoꝺ ꝺicit consummatum fuisse: cum apostoli spiritumsanctū misso omnibus linguis locuti sint. Deinꝺe quare hanc ꝺistinctionem fecerit. ⁊ q̄ in superioribus per verba apostoli iꝺem spiritussanctus significatus sit. ⁊ q̄ ipse sit res vnius nature patris ⁊ filii aperte ostenꝺit inquiens ita.

Verba hylarij ponitur ꝙ⁹ missor intelligē-tia aspi.

Hec ꝺicit eos fuisse ꝺemostrata: vt quacunque parte hereticа falsitas se contulisset. finibus veritatis cꝫcluꝺeretur. Habitat enim in nobis christus. quo habitante habitat ꝺeus ⁊ cum habitat in nobis spiritus christi: non aliud habitat quam spiritus ꝺei. quoꝺ si per spiritumsanctum christus in nobis intelligitur esse. hunc tamen ita spiritum ꝺei vt spiritum christi esse noscenꝺum est. et cum per naturam ꝺei natura ipsa habitat in nobis. in ꝺifferens natura filii creꝺitur esse a patre. cum spiritussanctus qui est spiritus christi ⁊ spiritus ꝺei: res nature ꝺemonstretur vni⁹. Que ro nunc ergo quomoꝺo non ex natura vnum sint. A patre proceꝺit spiritus veritatis. a filio mittitur a filio accipit. Sed omnia que habet pater filii sunt. Ideirco qui ab eo accepit ꝺei spiritus est. ⁊ iꝺem spiritus christi est.

Res nature filii est sed ⁊ eaꝺem res ⁊ nature patris est ⁊ ꝺei excitantis christum a mortuis spiritus est. ⁊ iꝺem spiritus christi est a mortuis excitati. In aliquo ꝺiffert christi ⁊ ꝺi natura. ne eaꝺem sit si prestari potest. vt spiritus qui ꝺei est: non sit etiam christi. ¶ Est ergo in nobis spiritus ꝺei: ⁊ est in nobis spiritus christi: ⁊ cum spiritus christi inest: ineſt spiritus ꝺei. ¶ Ita cum quoꝺ ꝺei est ⁊ christi est: ⁊ quoꝺ christi est ꝺei est: nō potest quiꝺ aliuꝺ ꝺiuersum christus esse q̄ ꝺeus est. ¶ Deus igitur christus est vnus cum ꝺeo spiritus. secundum illuꝺ. Ego ⁊ pater vnum sumus. ¶ In quo ꝺocet veritas vnitatem esse nature: non solituꝺinem vnionis. ¶ Excesi hec verba ꝺiligenter attenꝺas: inanenis spiritumsanctum rem nature ꝺici patris ⁊ filij: ⁊ eaꝺem ꝺici ⁊ se naturam ꝺei: vbi ꝺicitur per naturam ꝺei natura ipsa habitat in nobis. si per spiritumsanctum christus est in nobis. ¶ Itaq; in trinitate non ita ꝺistinguenꝺum est inter naturam ⁊ rem nature: sicut in rebus creatis: quia vt ait Hylarius: comparatio terreno⁹ um aꝺ ꝺeum nulla est: ⁊ siqua comparationum exemplaꝝ in terꝺum afferuntur: nemo ea exaꝺime ab solute in se rationis perfectionem continere. Nō enim humano sensu ꝺe ꝺeo loquenꝺum est.

Diſcutit ꝺdicta vba ⁊ ita eſt ſe diſtinguẽꝺus in trinitate ſit in creaturis.

¶ Hoc propter res creatas illuꝺ ꝺicerit. non iꝺē est natura ⁊ res nature.

Ad naturaz ergo ꝺeuz crea

turarum respiciens. inquit. ¶ Non iꝺem est natura quoꝺ res nature: ſubꝺiciens exemplaꝝ ꝺe ſpiritis creaturis. ¶ Inꝺe ostenꝺens errozis eſ se ſub mensura creaturarum metiri creatozes. aꝺꝺit ⁊ ſecunꝺum hoc non iꝺem est ꝺeus et quoꝺ ꝺei est. ac ſi ꝺiceret. ¶ Si aꝺ inſtar creaturarum ꝺe creatoze intelligas. cogeris fateri. ga non iꝺem est ꝺeus. ⁊ quoꝺ ꝺei est. quoꝺ ꝺicere impium est. cuꝫ spiritus ꝺei ꝺeus ſit. ⁊ ꝺei filius ſit ꝺeus.

¶ Nō non aliuꝺ est ꝺeus ⁊ que ſua ſunt: ita vt inſint: alia enim ſunt que inſunt alia q̄ nō inſint.

Non ergo ſiꝺm corpo

les moꝺos: vt in eaꝺem ſubꝺit ſerie: accipienꝺa ſunt hec que ꝺe ꝺeo ꝺicitur: vbi euacuāꝺa opinionem eoꝝm qui ita putant aliuꝺ ꝺeuz esse ⁊ aliuꝺ quoꝺ ꝺei est: aliuꝺ⁹ naturas ⁊ ꝺei ⁊ rez nature. vt est in creaturis. Aperte ꝺocet non aliuꝺ esse ꝺeum ⁊ que ſua ſunt: ita vt ſiſint illi ſic ꝺicens. Nō ergo aut aliquiꝺ ei ſimile cuꝫ aliquꝺi erit: alibi non erit. quia iꝺ quoꝺ est: illic continetur vbi fuerit in forma. vt non vbi eꝝ ſit qui inſiſtens aliquꝺi ſit. ¶ Deus autem immense virtutis viuens potestas: que nuſquam non aſſit nec ꝺeſit vſquam: que ſe omnem per ſua eꝺocet. ⁊ ſua nō aliuꝺ q̄ ſe ee ſignificat. vt vbi ſua ſiſint ipſe ee p ſua intelligat. Nō autem corporali moꝺo eum alicuꝺi ſit: nō etꝫ

am vbiq; esse credatur cum per sua in omnibus esse non desinat. Non autem aliud sunt: ⁊ quod est ipse que sua sunt. Et hec propter naturę intelligentiam dicta sunt. Nisi verbis aperte significatur ſi tamen intelligis beretice.quia diuina natura non aliud est ab his que sua sūt ita vt insint.⁊ per illa in omnibus suis est que non insunt. Sua enim sunt eiam que non in sunt.idest omnes creature.⁊ sua sunt que insūt vt tres persone que sunt eiusdem nature ⁊ eadem natura. sicut supra Augustini testimonio firmauimus: dicentis tres personas esse eiusdem essentie vel eandem essentiam.sed nō eadem essentia ne aliud intelligatur essentia.aliud persona. Non tamen diffitemur ali

Ob aliā ętrōe in relligen tię diffi ctio eus ob hypo ſtaſis et ea de eſſentia. Aug. in per ps.

quam distinctionem habendam foze secundum intelligentie rationem cum dicitur hypostasis.⁊ cum dicitur essentia.quia ibi significatur quod est commune tribus. hic vero nō. Est tamen hypostasis essentia et econuerso. Fateamur ergo vnum atque idem esse tres personas secundum essentiam. differentes autez proprietatibus. Unde Augustinus super locum prenarratum psal.ait. Queris quid sit pater.respondetur deus. Queris quid sit filius. respondetur deus. Queris quid sit pater.⁊ filius respondetur deus. Be singulis interrogatus deum responde. De vtroq; interrogatus non deos sed deum responde. Non sicut hominibus. Tanta enim est ibi substātie vnitas vt equalitatem admittat. Si ergo tibi dictum fuerit cum dicis filium esse quod pater.⁊ profecto filius pater est. Responde secundum substantiam tibi dicta hoc esse filium quod pater est.non secundum id quod ad aliud dicit. Ad se enim dicitur deus.ad patrem dicit filius. Rursumq; pater ad se dicitur deus. ad filium dicitur pater. Quod pater ad filiuz dicitur non est filius.quod dicitur filius ad patrem non est pater. Quod dicitur pater ad se filius ad se.hoc est pater.⁊ filius.i. deus.

¶ Utrum ita possit dici deus trium personarum. vel tres persone vnius dei. vt dicitur. vna essentia trium personarum.⁊ tres persone vnius essentie.

Hic considerandum est.

cum deus sit diuina essentia.et ita dicatur vnus deus esse tres personę:sicut vna essentia dicitur tres persone. vtrum ita valeat sane dici. vnius deus trium personarum. vel tres persone vnius dei.sicut dicitur vna essentia trium personarum.⁊ tres persone vnius essentie.

Alium ſcriptuꝝ i diſſle quędus,

¶ In dis locutionibus scripture vsus nobis emulandus videtur. vbi frequenter repetitur ita dictum. Una est essentia trium.⁊ tres sunt persone vnius essentie.nusquam autem occurrit legisse vnum deum trium personarum. vel tres persone vnius dei. ¶ Quod ideo puto sanctos doctores vitasse.ne ita foz acciperetur in diuinis personis.vt accipit: cum de creaturis simile quid dicitur. Dicitur enim deus Abraam Ysaac ⁊ Jacob.⁊ deus omnis creature. Quod vtiq; dicitur propter principium creationis vel gratie priuilegium ⁊ creature subiectionem vel seruitutem. Cuz ergo in trinitate nihil sit creatum vel seruiens vel subiectum.non admisit fides in trinitate talem locutionis modum. Ita etiam econuer so non dicitur de dei essentia q̄ ipla sit essentia Abraam Ysaac ⁊ Jacob. vel aliarum creature ne creatoris vel creature naturam confundere videamur.

Quare nō ſine nerat ſcriptura dicęre vnius omnīs creatuꝛe. Quod vtiq; dicitur propter deiū trū pſonaꝝ ⁊ eccōſo. ⁊ cuz dicat vnāeēn tiātuz pſonaꝝ

¶ Quod licet potentia.sapientia. bonitas.de deo secūdum substantiam dicantur in scriptura. tamen solent hec nomina distincte ad personas interdum referri.

Expredictis constat quod

sicut essentia.ita potentia.sapientia.bonitas & deo dicuntur secundum substantias. Que autem secundum substantiam de deo dicuntur. tribus personis pariter conueniunt. Una est ergo potentia.sapientia. bonitas patris et filii.⁊ spiritus sancti.et bi tres eadem potentia. eadem sapientia.eadem bonitas. Unde aperitur in trinitate summa esse perfectio. Si enim ibi deesset potentia vel sapientia: vel bonitas: non esset summum bonum. Sed quia ibi est perfecta potentia.infinita sapientia.incomprehēsibilis bonitas.recte dī⁊ credit sūmū bonū. Cumque vnum ⁊ idem penitus sit in deo potentia.sapientia .bonitas.in sacra tamen scriptura frequenter solent hec nomina distinguite ad personas referri. vt patri potentia. filio sapientia .spiritui sancto bonitas attribuatur. quod quare fiat non est otiosum inquirere.

¶ Quare id fiat scilicet q̄ patri potentia. filio sapientia attribuatur.

Id ergo sacri eloquii pru

dentia facere curauit ne dei immensitatem similitudine creature meniretur. Dicerat enim scriptura sacra. Quia deus pater est.⁊ q̄ deus filius est.⁊ audiunt hoc homoꝰ. qui hominem patrem viderat deum patrem non viderat et cogitare cepit ita esse in creatore. vt viderat el se in creaturis a quibus hec nomina translata sunt ad creatorem. Inquibus pater est prior: filio filius est posterior: patre.⁊ erantiquitate in patre defectus et posteritate in filio imperfe-

tradit.

etio ſenſus ſolet notari. Ideo occurrit ſcriptura dicẽs patrem potentẽz: ne videatur priꝰ filio. ⁊ ideo minus potens. ⁊ filium ſapientem. ne videatur poſterioꝰ: patre: et iõ min⁹ ſapiẽs.

¶ Unare ſpũ ſancto bonitas attribuatur.

Dictus eſt etiam ſpiritus ſanctus deus. et dictus eſt habere ſpiritum deus ⁊ videbatur hoc quaſi nomen inflationis et tumoris Unde humana conſcientia ad deuꝫ pro rigore ⁊ credulitate accedere metuit. Ido ſcriptura temperauit ſermonem ſuum ſpiritum bonum nominans ne crudelis putaret: qui mitis erat. non q̃ pater ſolus ſit potẽs vel magis potens. ⁊ filius ſolus ſapiẽs vel magis ſapiens. ⁊ ſpiritus ſanctus ſolus bon⁹ vel magis bonus. Una eſt ergo potentia ſapiẽtia bonitas trium ſicut vna eẽntia. Ideoꝫ ſicut dicitur filius homouſios .i. cõſubſtans patri. ita et oõmnipotens.

¶ De hoc nomine homouſion. vbi in auctoritatem receptũ ſit. ⁊ quid ſignificet.

Hic non eſt prętermittẽdus quod Auguſtinus in libro ſecũdo ⁊tra Maximinum dicit de hoc nomine homouſion: quo latini tractatores frequenter vtunt. Nam ter inquit ⁊ filius vnius ſunt euiſdem ⁊ ſubſtantie. Hoc eſt illud homouſion. quod in cõcilio niceno aduerſus hereticos arrianos a catholicis patribus veritatis auctoritate firmatum eſt. Quod poſtea in concilio ariminenſi propter nouitatem verbi minus ꝑ potuit intellectam. quam tamen fides antiqua pepererat multis paucorum fraude deceptis. herecia impietas ſub hereticis imperatore Conſtantino labefactare tentauit. Sed poſt non lõgus tempus libertate fidei catholice prevalẽte poſt ꝙ vis verbi ſicut debuit intellecta eſt: homouſion illud catholice fidei ſanitate longe lateqꝫ defenſum eſt ⁊ diffuſum. Quid enim eſt homouſion niſi vnius euiſdemqꝫ ſubſtantie. Quid eſt inquam homouſion: niſi ego ⁊ pater vnum ſumus. Nõ ergo inter ꝓpbanas vocum nouitates hoc vitandum eſt.

¶ De nominibus que tranſlatiue ⁊ per ſimilitudinem de deo dicuntur.

Preterea ſciendum eſt ꝙ in aſſignatione diſtinctionis nominũ inter alia que ſupra diligenter executi ſumus. quedam dicimus tranſlatiue ⁊ per ſimilitudinem de deo dici. vt ſpeculum: ſplendor. character. figura ⁊ huiuſmodi. de quibus breuiter pio tecoꝛi breuiter trado quod ſentio. vt. ſ. rõe ſimilitudinis cõſideratꝫ ex cauſis dictꝫ dictoꝛuꝫ intelligentiam affiumat ſed catholicam.

¶ Nihil dignum excellentia ineffabilis trinitatis ſe tradidiſſe dicit ad alia tranſiturus.

De ſacramento vnitatis at que trinitatis ſumme ⁊ ineffabilis multa tam diximus. Nihil tamen citius ineffabilitate dignum tradidiſſe profitemur. ſed potius ex nobis miriſicam eius ſcientiam nec potuiſſe nos ad illam pertenire.

Iſta eſt diſtinctio tricęſima quarta huius ꝑmi libri. In qua poſtq̃ egit de cõparatione ꝓprietatũ ad perſonas. agit de cõparatione ꝓprietatũ ad eẽntia. Et tria facit. Nam ꝓmo agit de ꝓſone ⁊ eẽntie diuerſitate. Secũdo tractat de eſſentie ad ꝓlonas cõlitate. Tertio recapitulat de attributoꝛ equalitate. Primũ facit a ꝓncipio dil. vsq; ibi. Nec ꝓfiderãdi eſt. Secũm vſq; ibi. Et ꝓdicte ꝓpietatũ. Tertiũ ab inde vſq; ad finẽ diſt. Et tria ſe ſnia in generali. In ꝑti ſnia ma. ſtat in tri. ꝓpo. quarũ ꝓma eſt hec Hos catholice tenẽtur ꝑſonas diuinas aſſerere eẽ idem cum diuina eẽntia ⁊ eas ſolũ ratione differre. Manc ꝓpõnẽ ꝓpoſit ꝓmo: quomodo q̃da hereticꝫ diuerſit eẽntia ⁊ perſonã nõ eẽ idem. q; ſi eẽt eadem eſſentia pꝛ quã magꝭ dicẽ. ergo eadẽ res generat ⁊ generatur. Et iſtud ꝓbrmat auctoꝛitate Hylarij dicẽ. q; res nãe ⁊ nã nõ ſint idẽ. ſed perſona diuina ꝛes diuine nature. eẽntia aũt dicit ipſa nã. q̃ differũt. Rndeo q̃ vbꝰ Hylarij in creaturis intelligendũ eſt non in diuinis. vbi nã ⁊ res nãe ſunt idẽ. qõ ꝑs auctoꝛitate Hylarij dicẽ. q̃ nõ eſt aliud ab his que inſiũt. Lattributis ꝙ ſonis. Poſtea magꝭ tridet rõnẽ de. q̃ rõnẽ differunt eẽntia ⁊ hypoſtaſis. ⁊ dicit ꝙ generaſis ⁊ generatum cõuenitur in ſba. non tñ cõuenit in perſonalitate. Secũda ꝓpõ eſt hec. Quãuis tres ꝑſonas vnius eẽ eẽntie debeam⁹ dicere. non tñ vnum deũ tria perſonarũ vſitata locutione debemus aſſerere. Hãc ꝓpoſitionẽ magꝭ ꝓbãs querit. Et quo de ſit diuina eẽntia. vtrũ ita dicat vn⁹ de tres perſone ⁊ vtrum ita valeat ſane dici vnus deus trũ perſonarum. vel tres perſone vnius dei. ſicut de vna eẽntia trũ perſonarũ ⁊ tres perſone vnius eẽntie. Et tridet ꝙ non. q; ſic deus ſignificaret in aliqua habitudine ꝓcipui reſpectu perſonarũ. Nec eſt ſimile de eẽntia. q; aliud eſt modus ſignificãdi noie dei. ⁊ aliꝰ modus ſignificãdi noie eẽntie. Quinq; rõ eſt q; ly deus ſignificat in rõne ꝓcipij eſſentui. eẽntia vo tõ. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Attribuamus ꝑi potẽtia. filio ſapiam. ⁊ ſpũ ſcõ bonitate non obſtante ꝙ omnibus eque eſſentialiter ſine diſtincti one ſit cõueniũ. Manc magiſter ꝓbans dicit ꝙ attri buamus patri potentiã: eo ꝙ in creaturis ꝓbus ie ſe ſequit debilitas. Sciam filio. eo ꝙ in creaturis filij ſolent eſſe ſignari. Et bonitate ſpũ ſcõ. eo ꝙ in creaturis ſpũs tumoꝛ ⁊ inflatiõe impoꝛtat. Poſtea dicit ꝙ hoc nomen homouſion ab antigis ꝓmo fuit conceſſum. tũ ꝓpter malũ vſum hereticoꝝ fuit vanatus ⁊ ꝓhibitũ. ſed finaliꝛ ꝓpter veritatẽ rei iteraꝛo fuit receptum. Demũz dicit de nominibus tranſlatiue. ⁊ non vult aliud dicere niſi ꝙ aſſignãda eſt rõ ſm quaꝫ tranſferuntur. Et tria de ſequentia huius diſtinctionis in ſpeciali.

¶ De gbuſda q̃ſm ſubãm de deo dr̃ q̃ ſpãlẽ eſſtagitãt tractatũ. ſ. ꝺ ſcia. ⁊ ꝑſcia. ꝓuidẽtia. ⁊

dispositione. ꝑdestinatiõe. voluitate. ⁊ potẽtia

Di.35. QVanqꝫ supra dixerimus ac plura dixerimus de his cõmuniter que fecũdũ subiũctam de deo dicunt. eorum tamen quedam specialẽ efflagitant tractatum de quibus ammodo tractandum est. i. ō scientia. prescientia. prouidentia. dispositione predestinatione. voluntate ⁊ potentia. Sic endum ergo est ꝙ sapientia vel scientia dei est vna ⁊ simplex. tamen propter varios rerũ status ⁊ diuersos effectus plura ac diuersa sortitur nomina. Dicitur enim non tñ scientia sed etiam prescientia vel prouidentia. dispositio. predestinatio ⁊ prouidentia. Et est prescientia siue prouidẽtia non de futuris tãtum. sz de omnibus de bonis. i. ⁊ de malis. Dispositio vero de faciendis. Predestinatio de ominibus saluandis ⁊ de oibus bonis quibus et hic liberantur ⁊ in futuro coronabũtur. Predestinauit enim deus ab eterno homines adbona eligendo ⁊ predestinauit eis bona ꝓparando. Quod hominẽ predestinauit apostolus ostendit dicens. Predestinauit quos prescivit fieri conformes imaginis filii sui. ⁊ alibi. Elegit nos ante mundi constitutionem: vt essemus sancti ⁊ immaculati. Quod autem bona eis ꝓparauerit. ꝓpheta Esaias ostẽdit dicens. Oculus non vidit deus absẽte que ꝓparasti diligentibus vel expectantibus te. Ergo ab eterno predestinauit quos dam futuros bonos ⁊ beatos. i. elegit vt essent boni ⁊ beati. ⁊ bona eis predestinauit. i. ꝓparauit. Prouidentia autem est gubernandorum: que vni eꝫ eodem modo videtur accipi quo dispositõ. Interdũ tamen. ꝓuidentia accipitur ꝓ prescia. Sapientia vero vel scientia que de omnibus est. ⁊ bonis ⁊ malis. ⁊ de ꝓsentibus ⁊ preteritis ⁊ futuris. ⁊ non tãtum de temporalib⁹ sed etiam de eternis. Non enim ita fit deus ista temporalia vt seipsum nesciat sed ipse solus seipm perfecte nouit. cuius scientie cõparatione omnis creatura sciẽtia imperfecta est.

Vtrum scientia vel prescientia vel dispositio. vel predestinatio potuerit esse in deo si nil fuisset futura.

Hic considerari oportet

virum scia vel prescientia vel dispositio vel ꝓdestinato potuerit esse in deo si nulla fuisset futura. Cum enim prescięa sit futurorum ⁊ dispositio faciendorum. ⁊ predestinatio saluãdorum. si nulla essent futura. si nihil esset faciũ deus vel aliquos saluaturus. non videt potuisse in deo eẽ prescientia vel dispositio vel ꝓdestinatio. Potuit autez deus nulla prescire futura. potuit non creare aliquid: vel non saluare aliquos. Potuit ergo in deo non eẽ prescięa vel dispõ vel predestinano. Ad hoc autem ita a quibusdam opponitur. Si inquit potuit prescientia dei nõ esse in deo ab eterno ⁊ potuit non essecum prescientia dei sit eiꝰ scientia. ⁊ scientia sit eius eẽtia. Potuit ergo si eẽ ab eterno id quod est diuina eẽtia. Ita⁹ de dispositione ⁊ predestinatione que eẽt diuina eẽtia obijciunt. Addũt quoqꝫ. alia ita loquẽtes. Si potuit deus nõ prescire aliqua: cum idez sit deo prescire quod scire. ⁊ scire qõ eẽ. potuit ergo non eẽ. Item. Cum idẽ sit de um prescium eẽ ⁊ deum eẽ. si. non potuit esse prescius potuit non esse deus. Potuit autez nõ esse prescius si potuit nulla prescire. At potuit nulla prescire ꝙ potuit nulla facere. Oppõ.

Responsio qõ prescięa ⁊ dispositio ⁊ predestinatio quasi relative dicuntur ad futuras res vel faciendas.

Ad hoc iuxta modulum no

stre intelligentie ita dicimus. Prescientia et dispositio vel predestinatio ad aliqd dici. videntur. Sicut enim creator ad creaturam relative dicitur. ita prescientia vel prescius ad futura referri videtur ⁊ dispositio ad facienda. ac predestinatio ad saluanda. Vertitamen creator ita relative dicitur vt essentiam non figni ficet. Prescientia vero vel prescius ⁊ in respẽctu futurorum dicitur ⁊ essentiam designat. Ita etiam dispositio ⁊ predestinatio. Idcoqꝫ cum dicit. Si nulla eẽnt futura non eẽt deo prescientia vel non esset deus prescius. Quia varia est ibi causa dicendi distinguo opz ratione nem dicti. Cum ergo dicis. Si nulla eẽnt futura non eẽt in deo prescientia vel non eẽt prescius. Si in dicendo banc causam attendis. ꝙ nulla essent subiecta eius prescientie: vnde ipsa posit dici prescięa vel ipse prescius. ꝙ virtuꝫ dicitur propter futura verus est intellectus. Sinautem ratione id dicit quod nõ sit in eo sciẽtia qua prescit futura vel quod ipse non sit deus qui est futurorum prescius. Falsa est intelligentia. Similiter ⁊ ille locutiones determinande sunt. Potuit non esse prescientia dei vel potuit non esse prescius. ⁊ potuit deus non prescire aliqua. idest potuit esse qõ nulla futura subiecta eẽnt eius scientie. ⁊ ita non posset dici prescius vel prescire. vel scientia eius prescientia. non tamen eo minus ipse esset vel eius scientia. Sed nõ posset dici prescius vel prescire vel prescientia si eius scientie futura nulla forent subiecta. Similiter de dispositione ⁊ predestinatiõe vel prouidentia. Hec enim vt dictum est ad temporalia referuntur ⁊ de temporalibus tantum sunt.

Dispõ.

Predes.

Prouid.

Scia.

Nõ sapientialiter dicũ tur ista. tñ ꝓpter varios statꝰ reruꝫ pla sorti tur vocabula.

De qb⁹ sit scia vel prudẽtia.

De qb⁹ dispõ.

De qb⁹ ꝑdestinatio.

Nõ hominẽ ꝑdestinatur ad bona et nõ bonos.

De qb⁹ prude⁹.

De sapientia vel scia ⁊ de qbus.

¶ Quod scientia dei non tantum est veterum pozalibus sed etiam de eternis.

Sciétia vero uel sapientia

nō tātū de ydalibus sed ēt de eternis ē. Jdeo q3 ē si nulla fuisset futura cēt tñ in deo scia eadem que modo est nec minor cēt quā modo, nec maior est quā cēt. Sciuit ergo de⁹ ab eterno eternū. cōe q3 futurū erat ꝛ sciuit immutabiliter. Scit quoq3 nō min⁹ preterita ꝛ futura q3 psita ꝛ sua eterna sapientia ꝛ immutabili scit ipe omnia que scuītur. Dis eni rō supne ꝛ eterne sapiet vt ait Ambr. in eo ēq3 oēm sapiam ꝛ sic enim capit sua limēsa sapientia.

¶ Quare omnia dicantur esse in deo ꝛ quod facum est habet vitam esse in eo.

Propterea omnia dicūtur

esse in deo ꝛ fuisse ab eterno. Vñ Aug. super Aug. su pergen. Gen. Hec visibilia inquit antequā fierēt nō erant quomodo ergo nota deo erant que non erant. Et rursus. Quomodo ea faceret que sibi nota non erant non eni quicquā fecit ignoras. Nota ergo fecit si facta cognouit. Jdeo inde antequā fierent ꝛ erant ꝛ non erāt. Erāt in dei scientia non erant in sua natura. Jpsi autem deo non audeo dicere alio modo innotuisse cū ea fecisset. quā illo quo ea nouerat vt faceret. Apud quem non est trāsmutatio. nec vicissitudinis obūbratio. Ecce hic habes q hec visibilia antequā fierēt si sciētia erāt. Et hoc ergo sensu omnia dicunt esse in deo. cōe q3 factū est dicit vita cē in ipso: non ideo q creatura sit creator. vel q3 ista temporalia eēntialiter sint in deo. sed q3 in eius scientia semp sūt que vita est.

¶ Quod eadem ratione dicunt oia ei psitia.

Jnde est etiam q omnia

dicunt ei psitia cē. nō solū ea que sunt. sed etiā ea que preterierūt ꝛ ea que futura sunt fecturi illud. Qui vocat ea que nō sūt tanquā ea q sūt Ambr. Quia vt ait Ambro. in libro de trinitate. Jta cognoscit ea que non sunt vt ea que sunt. ꝛ hac ratione omnia dicuntur cē in eo vel apud eus sine ei psetia. Augu⁹. Vñ Aug. sup illū locū psal. Et pulchritudo agri mecū est. Jdeo inqt mecū ē, q apud deū nihil pterit nihil futurū ē. Lux ij lo sunt oia futura ꝛ ei non retrahunt iam preterita. Cū illo sunt oia cognitione quadā inefabili sapietie dei. Ecce hic apit Aug. ex qua intelligētia accipienda sunt huiusmodi verba, omnia sunt deo psentia. in deo sunt oia vel cum deo vel apud deum vel in eo vita q inefabilis omniū cognitio in eo est.

c

Qrca distinctionem

33. quero sine argumentis. ¶ Primo: vtrū ppietas sit idē cū essentia. ¶ Et secūdo sine argumentis. vtrū ppietas sit idem cum essentia.

c

Qrca distinctiones. 34

sine argumentis. An persona sit idem cum essentia.

Circa istas tres questiones

nō ops ī mozari q3 earū solo ps ex dictis alibi dixi. q. 9. illa. vtrū cū vnitate cēntie sit pluralitas plonarum. vbi ostū est q sit. ꝛ ppietas plonalis nō ē idē formaliter cū cēntia di. 26. 3 ppositiō ostū ē q ppietas nō est idē formalr cū plona. Jllud ēt q dictū de nō idēntate formali ppietatis cū cēntia ꝛ cladit q p sona nō ē idē pmo formalr cū cēntia. ¶ Et q alig distīguūt inter oia ista q tñ differāt rōe nō probatū di. 2. ꝛ di. 8. in ppōne de attributis. ꝛ di. 13. de distinctione plonarū nō in diuinis ꝛ als. ꝛ tñ cū hoc q3 illud nō ē idē formalr illi stat q vē ꝛ simplr sit idē sibi. imo b est necessariū ppter pfectā simplicitatē diuinā q3 sequit ex pfecta infinitate illi⁹ cēntie. ppt qua simplicit ate et infinitate nō pōt ista cēntia ee in aliquo cū aliq realr te in eodē nīl illa realitas sit pfecte eadē sibi. oīnō dī etiā ē affirmatiū q dē deitī antiquoz q pcesserūt mīras definitiones de eis in diuinis p idēntitatē nō formalē, q3 nō vr intelligibile nisi p hoc q3 dicatū erat vē idē cū hoc. ꝛ ex b erat ppō affirmatiua va per idēntitatem ꝛ tñ pdicatū nō erat idē formalr cū ibo. 5. pter hoc nō erat ibi pdicatio formalis. Et q3 sit distinctio idēntaq formalis ab idēntate simplr tactū ē di. 8. q. de attributis. ꝛ als frequēter dictū mic trāseo.

c

Qrca distinctiōem

35. q3ro vtrū in deo sint rōnes eīne ad oia scibilia ꝛ vt qdditative cognita. Dō dic. Aug. 15. q. 4. Jdē ē si dicas. Aug. su pergen. Gen. ad lit. 5. fere eterne ꝛ immutabiles in mente diuina ꝛ nō absolute. q respectiue ꝛ nō nīl ad alia ꝛ se vt qdditative cognita q3re distīguunt fm distinctiones istoz. Jte Aug. 8. metha. c. 7. pceditū deo ē rōnem dei vt intelligētis ad formas intellectas. ¶ Jte de⁹ nouit distinctē alia a se. q p alios distinctas rōes cognoscēdi ꝛ ille nō pnt ee absolute. q relative. ¶ Pcedit rea fm Aug. 5. sup Gen. c. 7. oia in deo sīl vita. ꝛ ee id vī dicere sup 30. ome. 74. in ipso vita erāt. nō vi ta eterna creata sī creatrix. hoc nō ē verū loquēdo de ipsis obis formalr in se. igit de ipsis rōnib⁹ formalibus qb⁹ cognoscunt. ¶ Cōtra. igit ille rones eēnt reales qb⁹ ē dictū in di. 30. ꝑb ꝑtie. q. de ꝑpus nīl igit alia a se ēt intelligat se intelligere illa. q act⁹ re fert ꝑ ꝑpponit actū recti. q ille rones q eēnt in deo: ad alia eēnt in deo nīsi ꝑ tanō per actū intellect⁹ cōsideratis illa intellectione. sed qd tibi ex nārei ꝛ nō in obo vt cognitū ē. ꝛ reale. ¶ Pcedit q rōne eēnt rones eīne in deo ad oia cognita pari rōe ꝛ ad oia volita vt volita. ꝛ tñ ille relationes essent reales q ꝑpus vult alia a se ēt intelligat se velle illa. ꝛ ita relatio volitaq ei⁹ ad alia eēnt realis q nō in aliquo vt cogn⁹ esset.

Dupposito

di. 2. q. cēntia sua sit ꝑ⁹ obiō fe sui ēr. q. de ꝑbo. ꝑ⁹ bo. 7. q ite⁹ ꝑ⁹ sit olus intelligibilis q dē de ꝑs actu ꝛ fil ex pr. 2. ꝛ tñ distīncte q3 impfectōs ē in intelligēte ꝑsue intellige. ¶ Circa ista q. nōndū ē q3 ad intellectōes alie⁹ria videnf pure vz obm cognoscibile inte⁹ipse ꝛ nō cognoscēdi. Jn intellectu aūt vt potētia ēnō op⁹ ponere distīnctionem

ad boc vt distincte intelligat: q; ēt intellect⁹ nō vt vi-
ono indistincte; ꝑ nōne potētie pōt plura intelligere
igit fi eēt distinctio ḡra; in obo vel nōne cognoscendi
1.Tho.1. obm vel in ipsa intellectione. ponunt igit rones esse
ptesti.4 eternas in deo ad alia a se cognita simplici intelligen-
50.ar.2 tia. ē; g; ister lones erat in ētia, vt ēō cognoscēdit ꝑ
pter boc q; nihil est ēō cognoscēdi plura nisi vt illa ro-
app; opāt aliquo mō illis plurib⁹ obis cognitis.
Sō ēt cōfirmat ꝑ boc q; cognito sit ḡ fise. ḡ ops rones
cognoscendi habere aliquā rōnē ꝑpīe sitr udinis ad
ipm obm cognitū, ꝑpter igit illā determinationem
ista assimil⁹tionē rōnis cognoscēdi aliqd obis ponū-
tur rones eternæ tanḡ rones determinātes ētias;
vt ēō intelligēdi ē; duos ipsa essentia sit distincte illis
obiectis cognitis.

Aliter ponitur ḡ iste relatio

Dē.qt. nes sunt in ētia diuina vt ē obm cognitū intelligi
9.a.2. ꝛ enim ipsa obno ꝑma intellectione vt penit⁹ indistin-
qt.8.q. cta. fed ad hoc vt possit creatura intelligat intellect⁹
1.ꝛ.8.et cōparat ipsam ꝑmo cognitā ad creatura sub rone om-
qt.7.a. nibilis. ꝛ tunc intelligēdo ētia vt imitabile intelli-
5.ꝛ.9.3 git creatura ꝑ illud obm ꝑmū sic sub tali rone rōis
q.3. ꝑsiderata. Et differt ḃ opi. a ꝑma sicut ista duo ma
di vicēdi, quoā vn⁹ poneret spēm eādē ēr rōnem co
gnoscēdi ꝑn⁹ ꝛ selonē. nō tñ nisi vt sub distinctis ro
nibus ētius diceret ipius ꝑn⁹ ḡ cognitū ēr rōnē cogno
scēdi ꝛselonē, ꝛ docnō vt ꝑn⁹ absolute intellectū, ſ; in
cōparatione fue in rone ad cōelonē. Tertia opi. pōt
ideas fue rones tales ē in actu intelligēdi ꝛ ḃz tales rō
nem. Intelligere n; m ꝑm pbm, ſ. metha. hꝫ ſcōm
ad intelligibile est⁹ mēsurati ad mēsurā. ḡ intellige-
re infinitū simul diuinū hēret ſcōm ad infinita intelli-
gibilia. q; ait finit⁹ est hꝫ ſcōm ad vnū intelligibile,
igit cā intelligere diuinū ſit infinitū in ipſo intelligere
suo erit infinite rones ad infinita intelligibilia.

Contra conclusionē in qua

ꝓcedit ite opi. ſ. q; ister lones rōnis ſit necessario po
nēde in deo distincte ſm rōnē ad hoc vt intelligatur
creature distincte in deo in rone obo. Arguit pri
mo sic. iſte rones sunt cognoscibiles ab intellectu di-
uino, quero qua rone cognoscēdi ſ. alijs rōnib⁹ deter
minantib⁹ ētiā vt est rō cognoscēdi vel determi-
nāb⁹ ētiā vt ē ꝑn⁹ obm rei pecu obiecto; fecidā
rum. ꝓcdit ꝑ infinitū q; ītera ad ista alias rones ſ
telligendas ꝓcedit alie, ꝛ ſic nunḡ ſit ite alie rationes
sunt intelligibiles a deo q; oporteb it ipſum ante ipa
intellectas intelligere alias infinities finitas. ḡ opo
tet dare q; iste rones ꝑit intelligi a deo ꝑ ētiā vt
ētiā ē vt nude accepta fue vt ꝓnes fue vt ſtecō
gnoſcanē per ipas vt per ꝑn⁹ obm cognitū absolute. et
ā rone ista poterit cognoſci per ētiā. vñ ētia ma-
de pari rone ē ipſa oba ſcōaria alia. q; videnē iſte rō
nes bre rones distincte ou obo; ſicut ꝛ alia. Ses di
ces q; iſter lonel cognoſcātur ab intellectu diuino per
ipſa obiecta ad q̄ ſut. ita q; ētia ſub rōnib⁹ iſtis ē rō
cognoscēdi obiecta alia ꝛ alia. ꝛ illa cognita ſimul cō
ētia ſub diuersis rōnib⁹ ſut rō cognoscēdi istas rones
ſicut ter ma rōnia rōnis videnē ēr rō cognoscēdi rones.
Hoc videt̄ vilificare inte⁹ diuinū q; tūc eēt paſſi
bus respectu alioꝝ obiectoꝝ cognitoꝝ per istas rones
ꝙ que actualiē ad cognitionē istarū rōnū. Preterea
ſecūdo cuiuscūq; obiecti rō aliq̄ cognoscēdi determi
nate pōt ēr aliqd limitatū ad illud eiusdē pōt esse all
quid illimitatū ꝛ ad illud ꝛ ad aliud. ſed ſi ētia est ſi
limitata respectu alicuius vn⁹ determinati cogno
scibilis ipſa eēt determinater rō cognoscēdi illud abſ
q; oi respectu rei ꝛ rōnis. igit ſi ipſa sit illimitata rōne

ſpectu pluriū cognoscibiliū pōt eē per se rō cognoscēdi
q̄cūq; alioꝝ. ꝛ oia alia fine oi rone rei ꝛ rōnis. ꝓba
tio maioris. illimitatio nō ꝓuie aufert ab aliquo ali
qua ꝑfectionē. ſed ētre perfectione ḡ erat ad aliquid
ſi ponit⁹ ſilem ꝑfectionē ad aliud. ꝛ ideo sicut dictū
fuit dī. 7. ꝛ di. 28. inde terminatiū ei⁹ ētia. ſ. in
quo est inde terminatiū ad plura positiua ex ſeipſo de
terminatiū ad q̄libet illoꝝ determinatione repugnā
te inde terminationi ad ꝛdictoria. ꝓb minozia. cēn
tia ponit ꝓpria rō cognoscēdi ſeipſa. ꝛ hoc ſue vt ob
iectū ꝑn⁹ fue vt rō cognoscēdi obiectū. ꝛ illud cōpe
te ētie inere sub rone absoluta fine oi respectu rei.
q; respect⁹ realis nō est in ea de pma ad ſe fine oi ētia
respectu rōnis. ꝑbo. q; ista intellectio nō est collatiua
vel cōparatiua nec negociatiua. igit per ea nulla rō
rōnis cātur in ea. Preterea tertio vni⁹ opatōis oꝝ
dare vni ꝓncipii quo ꝑ se vnū e obm ꝑ se vnū. ꝛ hoc
maxime in simplr ꝑma opatione ālis ē intellectō di
uina. rō aūt rōnis ꝛ ens realē nihil vnū ꝑ se facit̄ ar
nōpit ētia babere per ſe vnitatē fecidi ens in qd ēt.
q; minoz est q̄ ētialis vnitas. nō enim ꝑtr rō rōnis
ꝑsequi ens ꝛ nā rei. ꝛ ideo nō pōt eē passio ei⁹. g; ētia
fue vt obm fine vt rō intelligēdi. ꝛ illa rō rōnis non
sunt vnū ꝑ se obm nec vna rō intelligēdi. ḡ ops dare
alterā ꝑsē in rone ꝑmi obi vel vt rone quo precise.
nō ait illa rō rōnis. q; ista nō est ꝑmū obiectum co
gniti quo cognitū cognoscat aliqd aliud ad q̄ est illa
respect⁹. nec ē rō ḡre ne⁹ diuin⁹ bēat intellectiones
hui⁹ obiecti. ſ. lapidis q; intelligere lapidem est ꝑfecto
simplr ista q; intellect⁹ diuinus nō est oino ꝑfectus
ctus ſi non intelligeret lapidē. nulla aūt ro rōnis vi-
det esse ratio inherēte alicuius perfectionis ſimplr.
ḡ oportet dare ꝑsē entiā que sibet isti rōm tanḡ ꝑ-
mum obm quo cognito cognoscat lapis. vel tanḡ
rones formale intelligendi lapidē. Et ex hoc vltra
oñdit ḡ frustra ponit talis relatio determinās ipam
ētiam. nam ipsa sub respectu rōnis ē formalr rationis
q; intellectus quōcūq; cōparet ētiā. ꝛ per hoc cātr
in ea relation rōnis nō cōparat ea nisi vt est formalr
ter infinita. ꝛ ita vt ētia sub tali rone formalr ē infini-
ta. ꝛ per ꝑns ita ideterminata vt est sub illa rone: ſi
ſm ſe. ē ita vt est sub vna ratione potest fundare alia
ꝓpter sui finitatem sicut ſm se potest. igit per rones
rōnis non determinat.

Contra opinionem primaz

ſpeciales videtur sequi ꝙ ſtie relationes erunt real-
les. q; ratio intelligendi vt est ratio ꝓcedit naturalit-
ter intellectionem. ꝛ per consequēs q̄uo ad nihil q̄
ē eius vt est rō intelligēdi cātur per intellectionē nec
ſequtur intellectionē. ſi igit sub tali rone rōnis ērō intel
ligēdi lapidē illa rō nō ꝓducit in ētia intellectiōe
lapidis q; ꝓcedit naliter illā intellectionē. ḡ alia ꝓ
ducēret. ſed ista nō ꝓcedit nisi illa que est essentie ve
essentia. hac autem nō ꝓducit q̄ cōcedit ab eis vbi
minus videt de plonis diuinis ꝛ de ꝓprietatibus. ꝓce
dit eas. igit ista rō erit in ētia, vt ērō ꝛ nō aliquas
actione inte⁹. Preterea ſm aliquos istoꝝ ad distī
ctionē realē in ꝓncipatis ſufficit distinctio rōnis in
ꝓncipis. ḡ ista distinctio rōnis vt ērō intelligēdi, a
ꝛ.b. ſufficiēs ē ad distinctionē realē ipſi⁹. a. ꝛ. b.
Preterea res extra immediate intelligent. q; tota di
ſtinctio ḡ ponit intra ꝓcedit intellectionē. nihil igit
intra intellectionē terminat ad ſm ſecūdarium.

Contra secundam positio

nē ſpāliter ſic. ois rō rōnis ad ē in obo et bocq; cōpara
tur ꝑ intellectū ad aliud ē in eo ſcīse vt est ens dimi-
nutū bris eē in intellectu vt cognitū in cognoscente.
ꝛ posset esse in eo ſi per impoſſibile illud nō bēret eē

entie q dñs ibabere fili mo esse in intellectu cõparãte. igit ista rones erũt in eẽntia diuina pcise vt ips ẽt diuinutis in intellectu cõparate eẽntiã ad creaturas. q nõ vt eẽntia ẽ aliqd in se. z vltra eẽnt in eẽntia ẽ possibile illa eẽntia nõ eẽt vt in ab aliquo intellectu intelligente cõpararet ad eosdẽ terminos. z vltra ẽ possibile eẽnt duo dij eẽnt in intellectu dei cõparate ifiũ deũ ad creaturas. q non in illo deo in se.

Preterea deꝰ ipse nãliter ẽ imitabilis a creatura. ẽ intelliget imitabilis. q; enim ẽ imitabilis ideo vt cõparat vt imitabilis a creatura vt videt. z nõ econuerso. igit ad ista cõparatione factã per intellectũ entie vt imitabilis est in eẽntia imitabilitas. ẽ. sim aliquos istius vte rõ aptitudinalis est eadẽ ẽ actualis: pter quã idẽtitatẽ in deo dicũt non esse alia rationem nõa antiquã nec ẽ aliam creatiui. z creantis. ẽ iste rones in eẽntia vt obiecto cõparato nõ erũt pme ad extra. sed erũt alie pones. z realter vt vidi. ad eãdẽ tum inte cõparãtis. Preterea ẽ eẽntia vt cognita fit rõ denuẽdi in noticia lapidis: nõ vt posita q; tellect diuin pot cognoscere lapidẽ in se. nõ pcise p hoc q cõparat eẽntiã suam ad lapidẽ. q; sic fine tacio parãtione alteriꝰ ad tpm possum nosintelligere lapidẽ in ista intellectione lapidis. ẽ rõ in quo ẽ rõ ad lapidẽ nõ in eẽntia vt in obo cõparato. q; ista deotecto vt sic nõ est intelligere vt obm cõparatũ. ẽ pos ẽrere eam in intellectione vel in ratione intelligẽdi. z redibit ad aliquã illaꝝ opinionum.

Potest dici ad questionem

q rones tertij modi differũt per se ab aliis duobus modoy. q; in tertio modo nõ est mutuitas sicut i aliis duob modis. z ex hoc lege sicut deductũ est in di. 30. q. 1. q. ẽ terminus rõnis est absolutũ vt absolutum sicut igit obiectũ intellectionis nõ terminat rones ipsius inquãtũ mere absolutũ. z sic ipsa ẽ mẽsurata. ẽ ipm. ita vt q; ẽ inte diuina sit simplr mẽsura alterius. a se intellecto. ẽ. segitur. q alia pcedẽ referãtur ad intellectionẽ diuinã. z ipsã terminabit relationes ista sub rõne mere absoluti. Hoc confirmat. q; ipa pma intellectio diuina que btifica est ẽ eẽntie vt eẽntia ẽ sine oi respectu rei vel rõnis. z hoc pter pfectã idẽtitatẽ realẽ inte ad eẽntiã obam. nõ ops igit pter pter intellectionẽ aliquas alias pcise ẽrere rõnẽ. nec in ipsis extremo nec in altero. ẽ ops aliqd aliud ad dere pter qs sit rõ in utroq extremoy. vel in alterio. illud ait nõ vt eẽntia vel mutua coexistẽtia ẽ relatio mutua vel depẽdẽtia ab altero extremo. si nõ ẽ mutua ẽ ait qd de intelligit aliqd aliud a se non pot poni mutua coexistia in utroq extremo vt videt. ẽ pcise sufficit poni rõnẽ in altero extremo vbi dependẽtia illud est obm vt cognita. Preterea volitas amãdo. z volẽdo fine non pducit aliud ab ipso in esse volito amãdo fine in ordine ad aliud sine cõparãdo ipm ad aliud amabile. sed magis cõparãdo aliud amabile ad istã fine: ita q; rlo cãta per cõparationem volitatis videt ẽ in aliquo alio amato ad finẽ. nulla ait cõparatio per volitatẽ videt ẽ in fine amato. q; sili in intellectu cognoscẽte pmũ obm. z ex illa cognitione cognoscẽte obm secũdariũ nulla videt relatio. pduciin illo pmo obo ad secũm obiectũ sed ecouerso. Preterea sicut argutũ est nõ vt posse ponẽ quo actu inteista relatio pduceret. pmo nõ pter pfectionẽ absolutã illius actꝰ. si ecõ. z nõ est pncipiũ illius actus secũdi ertã in illo secundo actu pfecte cognoscit ẽ ertara. ergo in nullo actu erit talis rõ quã rõpot creatura in rõne obiecti. Cõcedi pot 2o tertijs rõnum factaꝝ otra duas opi. cões supius recitatas. z cõcedi pñt illes rones b iam facte. z pm hoc pot. quod ẽ q; sunt ibi rones in deo eterne ad obiecta cognita

sed nõ ẽ ones nãliter ipsius cognitis in rõne obiectiõis. Hoc pot poni sic. deus in pmo instanti intelligit ens tiam sub rõne mere absoluta in secũdo instanti producit lapidẽ in ẽ intelligibili. z intelligit lapidẽ. tũ ad. ibi est relation in lapide intellecto ad intellectionẽ di uinã: sed nulla adhuc intellectione diuina ad lapidẽ sed inte diuina terminat rõnẽ lapidis intellecti ad ipam. In tertio instanti forte inte diuin pot cõparare sua intellectionẽ ad qcũq; intelligibile ad quod nõ possum cõparare. hic cõparatio se ad lapidẽ inte pot ẽre in se rõnẽ rõnis. Et in quarto instanti pot sit. reflecti sup istã rõnẽ cãtas in tertio instan. z tunc illa rõ rõnis cognita erit. sic igit nõ est rõnis necessaria ad intelligẽdũ lapidẽ tam pro lapide vt obum. imo ipsa vt cãta est posterior. q; in tertio instanti. z adhuc posterior erit ipsa vt cognita q; in quarto instanti. Et ista via pot tenere ista ppõnem que videt pbabilis q; relatio nõ nãliter cognoscit nisi cognito termino. sed nec inte cõparat ad aliqd nisi nãliter pus cognito termino. qua ppositionẽ non pot alia via tenere. q; ops q; dicat q; illa relatione qua cõparat istã intellectionẽ cõparet eẽntiam ad aliqd non pus cognitus naturaliter. Ista potentia de relationibus aliquis a deo vt intellectoꝝ ad ipsum intellectũ diuinũ vt absolutum. q; milius cõfirmat. z intelligit sicut illa sup di. 30. creaturarũ relatarũ in se ad deũ.

Contra istud argitur. vide

tur enim q destruat inctionẽ aug. 83. q. q. 46. vbi dicit. q de in ideis tanta vis cõtinuit vt nisi eis intellectis sapiẽs ẽ nemo possit. pm ait istã positionẽ sapia pfecta. qui ideas creaturas erit in secũdo instanti. z pcedit ratiõ tam ẽ ideaꝝ creaturas in creatore. nec de visione fe cãda. q; sicut in creaturis. Preterea argitur. illa. q; sit diuina in inferioribꝰ que sunt alteriꝰ rõnis nõ redu cunt ad aliqd vnũ in suprioribꝰ sicut. q; potẽtie cognitiue in nobis reducant. ad vnã potẽtia cognitiua in angelis pter vnitatẽ rõnis oium potẽtiarũ cognitiuarũ in inte. z volitas. q; sit in nobis alteri rõnis nõ reducunt. ad vnã potẽtia in angelis. erit igit in deo inte sub tali rõne talis potẽtie distincte. z volitate talis rõne talis potẽtie. z per ꝑis inte. vt in deo est passiũ. arg. q ops sibi dare aliqua formã ante. q; opẽ actu. z per ꝑis ad hoc vt dẽat distincta opatione oportebit sibi dare distincta formã nõ ait pot. b dari distincta formã aliq; fi idee ponunt. cõseq creaturarũ intellectões. Preterea si pter illimitatione ẽntie diuine ponat ipsa vt oino absoluta. ẽ ratio cognoscẽdi omnes creaturas cum ita sit illimitata inquãtum. obiectum. sicut inquantũ rõ. sequitur. q; ipsa sola cognoscet ẽ sub ratione obiecti. qui ẽ ponatur pluralitas. ẽ parte obiectoum non obstante infinitate vnius obiecti pari ratione videt posse poni. ẽ parte rõnis intelligendi

Ad ista sententia

Augu. in ista. q. pot colligi in ista. 2o. pti positionis deseri ptione idee idea. ẽ rõ eternaꝝ in mẽte diuina. sm quas aliqd. ẽ formabile. ẽ. ppriã rõnẽ. ei. pbo. pme. pticule. de oia. cãt. vel. cãe. pot. nõ irrõnabiliter. ẽ rõnabiliter. igit. b. rõnẽ. ẽ. sm. qd. format. nõ ait. ẽ. de oiam. q singula. ppriis rõnib. format. nõ ait rõnib. extra se. q; nõ eget in effectũ aliquo alio a se. igit rõnib. mẽte sua. nihil ait in mẽte sua. ale ponit. nisi. 2o. das. sm ista descriptionẽ. ẽ nisi. in. cõmutabile. q; ẽ. formabile pot formare. ẽ. rõnẽ. ppriã ibi eternã in mente sua. nihil ait in mẽte sua. ale ponit. nisi idea. ẽ. sm istas descriptionẽ. igit videt. q; lapis inte. pot. dici idea. ipse. eni. habet. oes. istas. 2o. ditiones. q; ipse. ẽ. rõ. factibil extra. ppria sibi. sicut. arca in mẽte. pot. dici. rõ. respecti

arce in mā. ꝯ ꝑpriaꝝ rō ꝑ quā arca in mā formaf. ꝛ
ista rō est eternā in mēte diuina: vt cognitū in cogno
scēte ꝑactū inteꝫ diuini. gcḡ aūt ēi in deo ꝑm qōcūq;
ēē fiue rei fiue rōnis ꝑactū iuteꝫ diuini ē eternū: sicut
declarata fuit supra di. 30. q nulla rō pōt ēē noua in
deo ꝑactū inteꝫ fui. ¶ Istud videf cōsonare cū dicto
Platonis a quo accepit Aug. nomen ideꝝ. ipse enim
posuit ideas qddarates rerū ꝑle qđ ēxistes ꝑm Alri.
ꝛ male ꝑm Aug. in mēte diuina v fri. vt aliqui loquit
de mūdo intelligibili ꝛm ēt. sicut igit ponerent ideꝫ
ꝑm illā impōnē Alri. qddarates rerū ita ponuntur ꝑm
Pla. ꝛ dicitur qddarates hītes ēē cognitā in intelle
ctu diuino. ¶ Hoc posito nō opꝫ laborare circa rela
tiones aliqs formaliꝫ: siue in ēentia vt obm: siue i ēen
tia vtrō. siue in ēentia vt intelligere diuinū. q rōnes
sūt ideꝫ. imo ipsa obm cognitū. vt ifra ea ꝑm illo
rum ꝛ tunc ꝑcedit ꝑt auctoritates Aug. addūcte. q mīs co
gnitis ideis lapiēs nemo ēē ꝓfitt. ꝯtum. f. ad omne
plenitudinē sapie. ls. n. de ꝓncipali ꝓt sapiēs sapien
tia ēentie sue vt obi: nī nō oīmodo si nō ſapet creatu
ra q̄ue creatura vt intellecta ab ipso ē idea. ꝛ ita nō in
tellectis ideis sapiēs omnino ēē nō pōt. ponit aūt ēē
sapiēs ꝑfectiſſime vt imo instāti. ſed nō sapiēs omni
no in ꝑmo instāti absq; ſecūdo. Si aūt ideꝫ ponerem
tur q̄dā rones rōnis in deo nō videf formaliter ēē
sapiēs in intellectione earū: q̄ ēt ibi ēēnt vt rationes
intelligendi antecq̄ ipse intelligerenf. ¶ Diſſr alia
auctoritas aug. baruꝫ visione fit anima beatiſſima.
¶ Si ideꝫ ponunf ēē qddarates vt cognite tūc expo
tuit ēē vt ibi beatitudine q̄ pōt haberi in creaturi ꝓ
intōbis. q. certū ēſt q̄ nō ēit ꝓfectiſſima beatitudo in
creatura absolute ꝑm ipſum. ſ. ꝓfectionū. Beat⁹ ēt
q te ꝛ illa nouit nec ꝓpter illa beatior. ſed ēt intelligē
dum beatiſſima: hoc ēſt totali beatitudine possibili
btō. non qdem in eis formaliꝫ: ſed in obiectū cognitō
ꝓsupponit illis. q quali cōcomitanter in illis in quiꝫ
aliq beatitudō ēt. nō ſīma. ¶ Et aug. aliqñ loquat ali
ter de ideis q̄ſi ſint rōnes cognoſcēti aliq̄. ēt in hoc
dicat ipſas ēē nīi rōnes ꝑm q̄s formant. q formātur
pōt inq̄ exponi illud dictū eius ſi aūtibi dicaf non q
ly ꝑm noter rōnē formaliē intelligendi. ſed ꝑm q̄s vt
ſūnt obs nō ꝑma nec monēta intellectui: ſed ꝑm obie
cta ſecūdaria terminātia intellectū. ¶ Ad tertiū q̄t
ter ēſt ꝑ paſſiū? in ſc. q̄ liter ēſt ꝑ paſſiū? respectu in
tellectionis dictā ſ. di. 5. ſed posito q̄ ſit paſſiū? in no
bis ꝛ q̄ſi paſſiū? in deo. ꝛq. de hac dic aſſignari for
ma vel q̄ſi forma vt qua coopet. pōt dici q illud ē ſci
ſentia ſub rōne qua ēentia. que ſub rōne absoluta ē rō
cognoſcēti in nō ipſum ſed ꝛ ē aliud ſub quacuꝫq;
rōne cognoſcibilis. ꝛ hoc tīb nō intelligēdo. q hoc. n
q intellect⁹ ponit⁹ ꝑ ſīm actu ꝛ ēentia ſua vt ē rō intel
ligendi bs ꝑmū actū ſufficiēter ad. pducēdū de aliud ī
ee cognito. ꝛ produced⁹ illud in ēē cognito. pducit ipſ
vt bs dependēntia ad ipmm et vt ad intelligētia. ꝛ q
hoc q̄ intellectio ipſius ēſt ēt illud dependēt ad iſtam
intellectionē vt ad absolutū. ſicut ēt in aliis dicēt. q
ēē ſub rone mere absoluta ēſt actus ꝑmus a quo. pce
dit effect⁹. ſ. effect⁹ pduct⁹ ꝑ rōnē ad cām. q̄uꝫ vt
ad absolutū. q̄uꝫ aūt mutuo ēt rō effect⁹ ad cām.
ꝛ ecōuerſo. nunq̄ti ex parte cāe regrif relatio ꝑ q̄s
ſit effect⁹ ꝑfit⁹ in eſſe. Sēd nāc breuiter ſuadēt: q ni
hil bis ꝑfectū⁹ ēē in aliquo genere ad illud q̄ bs mi
nus perfectū ēē in genere tali dependēt. ergo ſi actu
altis nō dependēt ad aliq̄d nīſi ēt ens potētiale ꝛ nō
actuale. omnis igit actualis rō intellectiua ē aliq̄
eius actus. in quocūq; igit inſtāti nāe careſt actu ad
effectū. tūc ēſt in tertio mō eſſe actuale. pōt aūt illō ab
ſolutū terminās ēē hinc reſpectu ad ipm. igit ita ēſt
cū illo reſpectu q ēpus nāliter eo. q nō pōt ēē aliq̄ rō
in cā nāliter ante q̄ absolutū ſit ad. q̄ bs ēē iſtā relatō

Et ita intelligo q in ꝑmo inſtāti ſ. a. ſub rōne absolu
ti in ſcḡ ē. b. ſub rone absoluti bꝰ cē ꝑ. a. in tertio. b
referf ad. a. ſub rone absoluti ſi ſer bꝰ mutua. vel. a
ꝛ. b. referunf rlonib⁹ mutuis. Itaḡ b in ꝑmo inſtāti i
rellect⁹ ēn in actu ꝑ ēentia vt mere absoluta tanḡ in ac
tu ꝑmo ſufficiēt ad. pducēdū q̄libet in actu intelli
gibili. In ſecūdo inſtāti. pducit lapidē ineſſe intelle
cto ita gr termin⁹ ſuꝫ ē ꝛ bs reſpectū ad intellectionē
diuinā. nullus aūt reſpectus ecōuerſo in intellectu di
nino. q reſpect⁹ ei⁹ nō ēſt mutuꝰ ſſtud q̄ dictū ēſt hꝰ
nē ꝑus nō ēē in cā q̄s in tēto bs inſtātibus de⁹ bus ali⁹.
¶ Ad. 4. de obo illimitato. ſm. obm in q̄tū mor⁹
ꝛ inds⁹ ꝑmo terminatiuū. ꝛ ꝓnis vt dupl⁹ neceſſa
rio requiſit vel correctū ad actū ēē q̄ illimitatū. ꝛ nō
nihil aliud ē ſic obm. ni aliud ē obm ſuꝫ determinā
nās. nec op⁹ obm illimitatū cē ꝑcīſe terminans quō
cūq; actū ſicut ꝑcīſe est mouēs ꝛ rō act⁹ q; aliq̄d pōt ſe
qui terminū ꝑm ꝛ ēē terminꝰ ſecūdus. nihil aūt pōt
ēē ſebarie mouēs ad actū. rō ēſt q; de mouēs aliqua
liter ꝑcedit actū nō aūt quōcūq; terminans ꝑcedit
nec coexigit ad actū. ſed ſecūdario terminans ſequit
actū ſicut mēſuratū ꝛ cām: ſicut intellectio in nob ſeq
tur obiectum.

Ad argumenta principalia

¶ Ad illud de. 83. q. patet q̄s logitur de idea. ¶ Ad
Aluſ. q cedo q in deo pōt ēē rō intelligibilis vel. put bs
q̄ ēē intelligēs terminat⁹ relationē intellecti. ſm quō
minū ēē ēſt appellatio relatiua ꝛ ſignificat termina
re rlonē ſui. vel. put intelligēs dicit rlonē rōnis poſi
tiue. ſed tūc nō ēſt in hoc ꝑmo inſtāti nec in ſecūdo ſi
in tertio. ¶ Ad aliud ꝓs ꝑ dictis q eadē rō intelligē
di illimitata pōt ēē ꝑpria rō intelligēdi q̄ cūq; eorū
ad q̄ ēē illimitata ſicut ſi ēēt limitata ad aliud ſolum ꝛ
maxime reſpectu illius act⁹ q̄ ē intelligere in quo nō
ſemp regrif vnuocaro vel aſſimilatio q̄ cognito.
aliqn nihil poſſet cognoſci q cām nec q̄d ꝓncipiū
ſed ſufficit ratio eminētie ꝓtinēs ꝑfecte ſilitudinē vir
tualem cogniti.

Et quod arguitur pro pri

ma opi. q. oportet illā rōnē indeterminatā ꝺ determi
ri. dico q ipſa ē ēe ꝺ determinata determinatiōne op
poſita indeterminationi q ēſt ad ꝺ dictoia. ls non ſit
ēe ꝺ determinata determinatione limitationiſ. nec
er bo ex 03 ad boc vt pīpam obm determinate intel
ligāt. ¶ Et ſi dicaf q̄libtēr ēentia ſit excēs ens
diū nō ēſt ens intelligē di boc in particulari inſi dēmt
natur ad illud per aliq̄d aliud. ¶ Rndeo ſemp ab
ante ad ꝓns arguendo cum diſtinctiōe ēē fallacia ꝛ
ſequētis ex ſorma. tenet aūt gratia mere q̄n ꝓns illd
non pōt ēſſe niſi numeret in pluribus. ꝛ per boc tenꝫ
illa forma arguēdi ꝺlus. 7. de m. Si duo homines ēt
duo animalia. ſed boc eſt ex impfectione ꝛ limitatō
ne ꝑsequētis ad anīs. vnde nō ſequit. ſi ꝑ ergo de⁹. ſi
filius igit deus. igit ſi ꝑ ꝛ filius ſunt duo. igit duo dij
ita dico q ad intellectionē bui⁹ os. dare rōnem qua i
telligatur. ꝛ ꝓpria vel formaliꝫ vel eminenter conti
nentem quicquid eſt perfectionis in ꝓpria ratiōe
ꝛ ad intelligendum illud ops habere ꝑpriam ꝛ deter
minatam rationem. ſed inferēdo. ergo ad intelligē
dum aliud ꝛ aliud oportet habere aliam ꝛ aliam ra
tionem determinatam eſt fallacia conſequentis: qa
boc cōſequens. ſ. rationem eſſe intelligendi illimita
tum eſt ad alia antecedentia. ¶ Ad aditur ibi etiā
ꝓ illa prima opi. q ratio intelligendi eſt ſimiliudo
intelligibilis. Sīdeo no eſt ſilitudo formalis ſed vel
illa vel alitud ſimile analogice. boc eſt cōmens per
fecte ſimilitudinem formaliem ſm omne illud per
fectionis q̄ eſt in quātum ipſa eſt ratio intelligendi
ſic eſt in ꝓpoſito.

Ista est distinctio tricesima

quinta huius pmi libri. In qua magr posuit egit dō 5 additionib⁹ eius que ipse ꝓsequit exemplū ecclesie. incipit agere de ipso sm additiones q ipm resipiscūt in opando. Et tria circa hoc facit. Ma pmo ondit quō multiplici ter accipiat scia dei. Scdo ingrit an scia dei depēdz a reb⁹ scitis. Tertio ingrit que sint a deo scita 5 q̄s. Primū facit a principio vsq; ibi. Hic ꝓfiderari ꝓpotest. Scdm vero ibi. Porro ergo oia dicim⁹. Tertiū vo vsq; ad finē distinctionis. Et hec est sntia magri in generali. In spāli sntia magri stat in trib⁹ ꝓpōnib⁹. quarum prima est hec. Unica z innariabilis est dei scia: q̄ ꝓpter varios rerū status diuersis nomiat vocabulis. Hanc magr ꝓbās dicit q scia dei que est vna de attributis ētialib⁹ spāl regit tractatū nostū scientia: sed et pscia: dispōsibilitatis q̄ uidētia. Dicit enīa enim dicit respectu oium futuro⁹ siue bonoꝝ siue malo⁹. Dispositio vo respectu fidēo⁹. Predestinatio de bonis qb⁹ dic a malo libertatē in futuro coronabunt. Prouidētia de gubernatione sūt dispō. fed differūt. q; dispō ad fieri z ꝑ rei. q̄uis ita sit ꝓcrat ad bn̄ dispō. z rei ꝓueratā nem. Interdū ꝑ puidētia accipit ꝓscientia. Dicit tia vo siue sapientia dicit respectu omniū vniuersaliter: siue ꝓsentiū. ꝓteritoꝝ. futuroꝝm. bonoū z malorū. z non solum respectu tpalium. sed etiam respectu eternoꝝ. Secūda. ꝓpositio ē hec. Ab. si nulla essent futura tūc respectiue in deo scia nō diceret. Hāc ꝓpōnem magr inuestigās querit. Utr si nulla ēnt vel fuissent futura: an adhuc pscia. dispō. predestinatio nes fuissent. Et arguit ꝓmo q nō. Illa oia ista dicunt ꝓspectū ad futura. ergo si nulla ēnt vel fuissent futura ista in deo locum nō habuissent. In ꝓtrariū arguit sic. Predestinatio dei dispō z pscia sunt idē qō scia dei. sed scia est idē qō ētia. ga ꝓmo ad vltimū pscitia dei ē idē qō ētia. Sz ētia z dei est data z ē nullis futuris ēt. g pscia dei fuisset in deo circūscripto omni futuro. Et rndet magr q si nulla fuissent futura tolleret pscitia dei quātū ad respectū z anticessionē quam importat ad futura. sed nō q̄tū ad ētiā q̄ talis respectu subiicit. pscitia enīs scitia dicit cū respectu ablato oī respectu scibilis manet. q deo ab eterno cōpetit z ꝑpter creaturāꝝ existētiā vel differētiā in nullo mutat vel minuit. Tertia ꝓpō est hec. De⁹ de ꝓteritis z de futuris vt sibi ꝓsitis intuet. Et ꝓbat hic. De illud de⁹ tanq̄ ꝓsis intuet q̄ in eius ētia actualr ꝓtinetur: sed omnia ꝓterita ꝓsitia z futura sunt z fuerūt ab eterno in dei ētia. g de omne ꝓteritum z futurum tanq̄ sibi actualiter ꝓsitia intuet. ꝓsequitia tenet sed maior: z minor sunt magistri in textu. ergo ꝓpō vera. Et tm de ſentētia ꝛc.

¶ Utrum concedendum sit omnia esse in dei essentia vel in eo per essentiam vt omnia dicātur esse in dei cognitione vel ꝓsitia.

Di. 36. Solet hic queri cuz omnia dicātur esse in dei cognitione seu ꝓsentia vel in deo per cognitionem: z eius cognitio vel ꝓsitia sit diuina ētnia vtz concedendum sit omnia esse in diuina essentia vel in deo per ētniā ¶ Ad quod dicimus. ga dei cognitio eius vtiqꝫ ētiai est z eius ꝓsentia in qua sunt omnia ipsius cognitio est. nec tamen omnia que sunt in eius ꝓsentia vel cognitione in eius ēntia esse dici debent. Si enim hoc diceretur intelligerentur ee eius deꝫ cum eo ētnie. In deo enim dicitur ee pereētiam quod est diuina essentia quod est deus. Habet ergo deus aquod se in ꝓsentia sua que sī habet in sui natura. Unde Augu⁹. de verbis apostoli ita ait. Elegit nos ante mundi constitutionem. Quis sufficit hoc explicare. Eligitur qui nō sunt nec erat qui eligit nec vane elegit. Elegit tñ z habet electos quos creaturas ē eligendos quos habuit apud semetipsum nō in natura sua. sed in ꝓscia sua nondum erant q̄ bus ꝓmittebatur sed z ipsi ꝓmissi sunt q̄ bus ꝓmittebatur. Ecce hic aperte dicit deus apud semetipsum habere electos ante mūdi nō in natura sua sed in ꝓsentia sua cum tamen eius ꝓsentia non aliud sit ꝙ eius natura q̄ ipsius ꝓscia eius est notitia. Potest tamē ad electos referri cum ait. In natura sua i deest illoꝝm. illos quippe habuit ab eterno apud se non in natura sua icest illoꝝm q̄ nondum erant fed in sua ꝓsentia q̄a eos ita nouit ac si essent. Augu⁹.

¶ Utrum mala debeant dici esse in deo vbi sūt omnia bona cum vtraqꝫ sint in eius cognitione z ꝓsentia, oia enim cognoscit.

Post predicta queritur cuz

omnia dicantur ee in deo non per ētniaz nature sed per cognitionem scientie z deus sciat bona z mala. utrum concedendū sit simpliciter mala esse in deo siue ee in deo per cognitionem. Scit enim deus z scibit semper omnia: tam bona ꝙ mala eciam antequā fierent. z ꝓscuit ab eterno ea futura. Jdeoqꝫ cum omnia bona dicim⁹ ee in deo ꝓpter ꝓsentiā cognitionis. eadem ratione videt dicendū. oia mala ee in eo cum ea semper nouerit z per cognitionez ei ꝓsentia fuerint. Pzecognouit enim deus ab eterno quoscūq; futuros malos z eozum maliciam vt ait Aug. ꝓscuit q; nō ꝓparauit. Cum ergo peccata omnium sciat. nunqd intelligendū est ea includi in illa generalitate locutionis qua dixit apostolus oia ee in deo. Et ipso inquit z per ipsum z in ipso sūt omnia. Sed quis nisi insanus dixerit mala esse in deo. ¶ Illa enim ee in deo intelliguntur que er ipso z per ipsum sunt. Ea vero ꝙ ipsum sunt z ex ipso quoꝝm auctor est. sed non eaz ctoz nisi bonoꝝm. Non ergo er ipso z ꝑ ipsum sunt si bona. ita ergo non in ipso sunt mala si bona. Non ergo mala in deo sunt. qz ea nō sūt non tamen ita oino nō sūt vt bona. mala qua si de longe cognoscit vt ait ꝓpheta. Exalta a longe cognoscit. i. ſuperbiā. Et alibi ad ꝓpheloquens de malis ait. De absēdinis tuis ad

Que in intelligit. ei 1099

Augu⁹.

Rūsio.

impletus est venter eorum. Quod exponēs Augu. Absconditaq inquit peccata sunt que a lumine tue veritatis absconduntur. Sed quo modo absconditur a lumine veritatis diuine absconduntur cum a deo sciantur. Si enim non sciret, quomodo ab illis indicaret. ꝛ pro illis malos damaret. Alibi propheta. Quia neqꝫ ab oriente neqꝫ ab occidente venit. Quod exponens Cassiod. inquit. Neqꝫ a bonis neqꝫ a malis venit deus. sed omnibus presens et cognitor est. Cognoscit ergo deus ꝛ bona et mala per scientiam sed bona cognoscit etiam per approbationem ꝛ per bene placitum. mala vero non. Unde Cassiodorus super psal. dicit. Peccata abscondita deo sunt. quia non nouit. i. non approbat. Et ex eo sensu Augu. dixit ea abscondita a lumine dei. Qui etiam in li. ad Deluidium insinuat cognitionem dei variis modis accipiendam inquiens. Si ad scientiam referas non ignorat deus aliquos vel aliqua. qui tamen in iudicio quibusdam dicet. Non noui vos sed eorum improbatio hoc verbo insinuata est Ecce non cognoscere dicitur deus que non approbat. que ei non placent. Apparet itaqꝫ verum esse quod dixi mus. s. quia quodammodo cognoscit deus bona non cognoscit mala. Pariter quidem vtraqꝫ eodemqꝫ modo nosci quantus ad nociam. sed bona etiam approbatione ꝛ beneplacito cognoscit.

Nō omnia ex patre ꝛ per patrē ꝛ in patre sūt ita de filio ꝛ de spiritusancto est dicendum. ls propter personas fiat distinctio.

Hic aperit quare bona tantum dicantur esse in deo ꝛ non mala.

Et inde est qꝫ bona tantum

dicuntur esse in deo non mala. ꝛ illa prope hec longe. quia licet in deo aliqua dicantur esse propter cognitionis presentiam. ꝛ deus bona ꝛ mala cognoscat. mala tamen non cognoscit nisi per noticiam. bona vero non solum per scientiam. sed etiam per approbationem ꝛ beneplacitum. Et ob talem cognitionem aliqua dicuntur esse in deo. scz quia ita ea scit vt etiam approbet ꝛ placeant. i. ita scit vt eorū sit auctor.

Nō omnia que ex deo sunt etiaꝫ de ipso sunt. sed econuerso.

Quod idem est omnia esse ex deo. ꝛ per ipsum ꝛ in ipso.

Proinde si diligenter inspiciamus: idem videtur esse omnia esse ex deo. ꝛ per ipsum ꝛ in ipso. Unde Ambro. in secundo li. de spiritusancto. Hec tria ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia vnum esse supra diximus. Cum dicit per ipsum esse omnia. nō negauit ipso ea. Eandem vim hīt ista hec. s. cum ipso et in ipso et per ipsum. et vnum in his atqꝫ cōsimile: non contrarium intelligitur. Ecce habes quia ex eadem intelligentia scriptura dicit omnia esse in ipso ꝛ per ipsum ꝛ ex ipso vel cum ipso. Cum ergo ex eadem ratione omnia dicantur ee ex deo vel per ipsum. non solum qꝫ scit: sed etiaꝫ quia eoꝫ auctor est. consequitur vt eadē ratione ita esse in deo vt cantur. Quia fit eorum auctor esse dicitur. quia in illo viuimus ꝛ mouemur ꝛ sumꝰ. qa eo auctore sumus: mouemur ꝛ viuimus. Si ergo non sit auctor: nisi bonorum: merito sola bona in eo ee dicantur sicut ex ipso ꝛ per ipm. Cum ergo in eius cognitione vel pscientia sint omnia. i. bona ꝛ mala. in eo tamen non dicitur esse: nisi bona quoꝝ auctor est. Unde Augu. in lib. de natura boni. Cum audimus in quit ex deo ꝛ per ipsum ꝛ in ipso ee omnia omnes vtiqꝫ naturas intelligere debemus: ꝛ omnia q̄ naturaliter sūt. Neqꝫ. n. ex ipso sunt pcepta que naturaꝫ non seruant. sed vicianꝫ q̄ ex voluntate peccantiuꝫ nascuntur omnia. Hic aperte dicitur qꝫ in illa generalitate locutionis bona tm continentur. Augu°.

Preterea sciendum est. qꝫ licet ibi indicetur distinctio personarū cum dr ex ipso ꝛ per ipm ꝛ in ipso. omnia tm ex patre: ꝛ per patrem ꝛ in patre sunt. Silr filio ꝛ spiritusancto accipiendū ē. Unde Augu. in. i. lib. de trin. Non confuse inquit accipiendus est quod ait aplūs ex ipso ꝛ per ipm ꝛ in ipso. Ex ipo dicens. ppter patrē: ipius. ppter filium. in ipso ppter spiritūsanctum. Diligenter ait attende. ne quia patrem volēs intelligi dixit ex ipo. sic intelligas oia esse ex patre: vt neges omnia esse ex filio vel ex spiritusancto. eus ex patre ꝛ per patrem ꝛ in patre omnia esse sane dici possunt. similiter ꝛ de filio ꝛ de spiritusancto dicendum est. Augu°.

Illud etiam hic annectendum est: qꝫ nō omnia que dicūtur esse ex deo etiam de ipso esse dici debeāt. Quia vt ait Augustinus in libro de natura boni. Non hoc significat penitus ex ipso quod de ipso. Quod enim de ipo est potest dici esse ex ipso. ꝛ non omne quod ex ipso est: potest dici esse de ipso quia non est de sua substantia. Ex ipso enim sunt celum et terra: quia ipse fecit ea: non autē de ipso. quia non de subſtantia sua: sicut aliqs homo generat filium vel faciat domum. Ex ipso est filius. ex ipso est ꝛ domus. sed filius de Augu°. Ambro.

ipſo. omnis vero deteriꝝ ligno nō de ipſo.

¶ Que dicta ſunt ſummatim colligit

Ex premiſſis apertū eſt qđ

in deo cognitione ſiue ꝓſentia ſunt omnia. ſ. bona ⁊ mala. ſed nō omnimodo ſunt ibi mala quo bona. ⁊ q̄ in deo bona ſit ſunt. ſicut ex ipſo ⁊ per ipſū. non mala. ¶ Et ex quo ſenſu hec accipienda ſint. aſſignatum eſt. ¶ Et ex deipſo dicitur eē ꝓpꝫie quod aliud eſt ab ipſo. Ex ipſo aūt eē dicit omnia que ex eo auctore ſūt.

Circa diſtinctionez

36. quero vtrum creatura in ſtatu ſue fundantis relationes eterne ad deum vt cognoſcitem beat vere eſſe eſſentie ex hoc q̄ eſt ſub rali aſpectu. Vō ſic. bono nō eſt eſſe ens ratiō: q̄ tunc eēt deꝰ: ergo aliquid aliud eſt ens ratiōne formaliter nō niſi per reſpectū ad primꝫ principium ratiōis eſſe. nō aūt per reſpectum ad illud vt ad eſſiciens. q̄ eſt diſſinitio eſſentie ratiōis eſſiciēs inquantum eſſiciens. ꝑducat ens in actu ſi hō non hēret eē ratiōis niſi ab efficiente in ſtatum efficiēs diffinitio nō eſſet eius niſi vt ens: ita diffinitio termiaret gōne an eſt: quod ē inconueniens: q̄ eſt ens ratiōnis quantus participat ꝓnium vt cyclar: hoc ē inquātus hꝫ relationem eternam ad deū vt ſciēnt⁹ exemplantem. ⁊c. Preterea correlativa ſūt ſimul nā deus: q̄ ſimul ſtā deus eſt intelligēs lapidē ⁊ lapis intellect⁹ ab eo. q̄ ſi lapis intellect⁹ ab intellectu diuino intelligat inquātus ꝑ aliud ab eēntia diuina. Et ita ſcia dei eritre alis ⁊ metaphyſica nō logica: ergo illud qđ terminat iſtā intellectionē erit vera res. ¶ Oppoſitus magiſter in ſra. c. j. duus dī. exponens auctēs Augu. 5. ſuper Geñ. ad litteraſtham. ſ. erāt in deo ſcia non eni tia in ſui nā: dicit ſic. illoſa. electos habuit ab eterno deus apud ſe nō in natura ſui. i. ipſorum qui nōdum erant: ſed in ſua ꝓſentia. q̄ illos ita nouit ac ſi eſſent.

Hic quidam dicunt

ꝙ ſic. ꝓz hac opī. ar. Opini. ben. in ſuma ar ti. 2ª. 25. q. 1. 24. 3 q̄ll. 8. q. 9. infine ⁊ q̄ll. 9. q. 1. ⁊ 2. q̄ol. 11. q. 3.

guitur potiſſime per illud qđ dictus eſt in 1ª articulo principali de ſcia dei eterna: ꝙ obiecto reali eterno.

¶ Additur ad hoc ꝙ ꝓpoſitio eſt paſſio entis: obiecti autem cogniti in eternitate ꝓpoſitio eſt aliqua ad cognoſcentē: hoc talis. q̄ impoſſibile eē non eſt ſic ꝓpoſitionaliꝫ. Preterea. ſicut ſe habet ens ad nō ens. ita poſſibile ad impoſſibile. q̄ permutatis. ſicut ens ad poſſibile ita non ens ad impoſſibile. ſed eē ens. ē poſſibile. q̄ eſt eē purum non ens. ē impoſſibile.

¶ Confirmat ſō: q̄ aliq̄ puruꝫ nō ens ſiue nihil eēt poſſibile ⁊ aliq̄ puruꝫ non ens ſiue nihil eēt impoſſibile: vnum nihil eēt magis nihil alio. quod videtur abſurdum. q̄ poſſibile nō eſt oīno nihil ſed aliq̄ ens.

Preterea. ſing. dena deni. c. 8. ſi bonitas eſt forma aliqua nō nulli bonum eſt capacitas forme. q̄ nō nul lum bonum ē poſſibile tas ad bonitatem actualem.

¶ Item ſuper Ioſ. omel. 18. caſdē litteras formatur co⁹ manus: ſ. aliter ⁊ aliter. q̄ pius facte ſūt a deo de ſua manu. Et auic. 8. metha. c. vlti. vult idem de dupliciſuur rex a deo.

¶ Additur aūt ab iſtis ꝙ diſtinctio iſta entis ab eſſe eſſentie ſufficit ad compoſitionem ꝓ eo ꝙ ipſa eſſentia intellecta vt habens eſſe eſſentie adhuc eſt in potentia ad eſſe exiſtentie quod recipit ab efficiente in quantum efficiens eſt: ⁊ tunc eſt compoſitio ex potentia ⁊ actu.

Contra

iſta arguit ꝓmo: q̄ creatio eſt pduc tio de nihilo. ſed ſi lapis ꝑbuit eē verū reale. ſicut qñ ꝑducit ab efficiente nō producit de nihilo. ¶ Sili⁹ ſi nō producit niſi ſm reſpectum nouū ad efficiens nō vt eē ꝓductio ad eē ſimpliciter ſed tm ad eē ſm quid ⁊ minus erit creatio. ꝓductio ad eē ſimpliciter ſi alteratio vbi eſt ꝓductio ſalte alicuius ḡtis ad eē abſolutū. ¶ 3° ſm eandē ⁊ via argumentū. q̄ eandē relationē ponit actualē ⁊ apptitudinalē ex parte dei. ⁊ ꝙ ipſa nō ponit eē aliquā nouā actualē in ꝓpa apprehenſiuā ⁊ antiquā. q̄ſi ex parte eius qđ referꝛ ad deū cadē eſt relatio actualis ⁊ apptitudinalis. ⁊ nō erit actualis nō ponit apptitudinalē relationē antiquā. q̄ ſi reſpō apptitudinalē ad eē exiſtentie ſuerit ſp in ente hñte eē ſtie. nulla ē in ea relatio actualis nouа in ḡti creāt̄is eſt. ¶ Ter. 4° ſm eandā vias. q̄ in fundamento codē ⁊ termino immutabili nō poſt eē reſpect⁹ nouus. ſ. hoc fundamentū idē eſt. ſ. eē entie ⁊ termin⁹ immutabilis. ſ. deus. q̄ nullius reſpect⁹ nouus poſt eē ad talē terminū qualis reſpectus ponit eē. eē exiſtentie. ¶ Et. 5°. ſm idē medium ꝺ creatiōe. q̄ ꝓductio ret ſm illud eē eēntie veriſſime eſt creatio. ipſa. n. eſt mere de nihilo vt de termino q ſuo ⁊ ad verū ens vt ad ſm finius ad quē. ⁊ ꝓductio iſta ſm eos ē eterna. q̄ creaꝛ eſt eterna cuius oppoſitū ꝛs nitiē eſtendere ⁊ dicit ſe habere de monſtratiōes 6°. ſm eandē via per oppm de annihilatiōe ſequit q̄ nō poſſit aliq̄ annihilari. ſicut. n. ꝓducit de ente ſm eēntia ita ꝑducit redire in ens ſm eēntia ⁊ non in nihil. ¶ Preterea 7° principalis ille rōnes que tacte ſunt ot. 8. contra ſuam. q. quibꝰ aliud a deo ſit neceſſarie neceſſariū ꝓficieri cōtra iſtā. q̄: ita ꝓbudunt de eſſe qđditatiuo ſi ſit verū eſſe ſicut de eē exiſtie: nō. n. vo lūtas magis neceſſario vult aliud a ſe in eē quidditatiuo ḡ velit aliud a ſe in eē exiſtie. q̄ cadē eſt rō vtro biq; ⁊ ita de aliis mediis. ¶ Preterea 8°. res ſm eē eentie aut eſt termin⁹ rloſis ideę quā ipſi ponūt ī deo aut nō ſic ſm aliud eē cognitū. ſi 2° q̄ frustra ponum tur res in iſto eē eentie ī. n. videnſ pg aliud poni niſi vt ſint termini rōnū idealiū que eternaliter ſunt in deo ſi pm⁹ ergo aliq̄d eſt in deo per actū intellectus di uini ſm q̄ deus pōt aliter ſe habere ſiue mutari cuiꝰ oppm⁹ probati eſt ſol. 30. pbatio vltime ꝑtite. q̄ſi pte omne aliud eē a deo eſt ꝓformaliter receptū ī eē ꝑſone ⁊ ſic ꝑ ipſa impoſſibile iſtud ens quidditative aliter ſe habere. ſequit q̄ illa entitas in deo ſue rei ſue rōnis que habet iſtud eſſe ꝓpo termino aliter ſe habit, ⁊ ſic eꝑpone alicuius circa aliud a deo. mutari poterit aliq̄d qđ eſt in deo per actū intellect⁹ ſui qđ eſt ipſiſſibile. ¶ Preterea 4°. qñ eſt eē perfecta ⁊ indepenſdens nālſin eāndo ⁊ agit nālē vt poſſit eē ꝙ ducere ī mediatora fibi perfectiora. q̄ producit ſm vltimū poſſe ſue intellectus diuinus vt intellect⁹ precise ſm iſtas viā ꝓducit in deo rōnes ideales ⁊ ipſas eſſentias in rōne eēntie ⁊ quaſi per ipſas in eē rōes ideales ḡ rōnes illas in iſto eſſe ſūt. n. per hoc q eē plate ſūt. ergo ille idee hñt veritas eē ſi fit natur aliā ꝛs ḡ ipſa ideata: nō cauſar aliē ideas niſi eēntia rōnis. n. in aliquo eē real. ſi nec ꝓtar aliq̄d eē reale ipſis ideatis que ſunt cāta quaſi remotiora. ¶ Tertia rea ⁊ ſi iſtas eēntias ꝓducit in eē aut vt cognoſcent aut non. ſi ſic. ergo ſunt cognite antequam ſint in iſto eſſe. ⁊ ita frustra ponuntur iſte entitates propter cognitionē dei eternā ſi nō vigt ꝓducit eas mere in actū ſignis calefacit. q̄d vi valde abſurdū de quocunq; ꝓducto a⁹ a ſe in nā. imo et filiū. ꝓducit vt intellect⁹ licet nō vt intelligens formaliter. ſicut aliaꝫ eppm⁹ eſt. Preterea. 6. q̄ attribuit aliū effectus cāe exemplari ⁊ aliis cāe efficienti nō videt probabile. quia cauſa exemplaris non eſt niſi quodda efficiens efficiens enī; dinidicur in efficiens per intellectum ſiue ꝓpoſitum ⁊ efficiens per naturam ſm pīs. 2°

pbi, sicut igit cā nālit̄ pducens, nō ē' cā ab efficiēte ita nec exēplaris nec exēplarit̄ pduct̄s ⁊ ita idē ē effe ei⁹ ⁊ exēplariter pductū alicui⁹ intelligētis in q̄tū est intelligēs ⁊ in q̄tū exemplas. ℭ Do etiā addit cōpositionē ē in creaturis per ista potentialitatē ad actū nō vt rōnabile q̄ nibil vt ē' ibi q̄ cus alio cōpositū ⁊ in tota albedo pecibat in materia vt determinat potentie, ⁊ postea ipamet fit in actu nō est ꝑter hoc aliq̄ cōpositio rei ⁊ rei. igit si pēsitat res fm se ē entie ⁊ ipsa pducat fm ē' entie q̄ nō ē aliō fm ipsos ab esse essentie sicut nec generaliter lo est aliō a fundamēto ꝑter q̄ nō ponit rlonē ⁊ fundamētū facere ꝑpositi onē nō entis ex cōpōsita ꝑter ista duo. Et illud ꝓbat esse ꝑpositionē ꝑpē id entitatē rlonis cū fundamēto ⁊ entie eū ē, q: eadē res nō ꝑt esse realis nouā ⁊ nō nouā, ergo si ē exitie dicat rlonē⁹ que ē eadē cū entia nā' creatura erit simplr nouā.

Concedo

cōclusionē istarū rōnū. ſ. partes negatiuā q̄nis. Adq̄ vī ꝓbāt eē hoc q̄ nō ē tri essentie fiat ad oēs rlones tale. ſ. ēt esse exitie q: fm aug. ⁊ ſ. fug gen. ⁊ c. nō aliter potēcia q̄ fienda. Pcognouit igit ē exitie sicut esse essentie, vtq̄ ꝑ ista rlonē fundatā nō ꝑcedit aliqs esse existentie fuisse ⁊ erit tale esse ab eēno. q̄ ꝑt irone nō est ꝑcedendū de esse exitie. ℭ Sīa ēt motiua que addu cunt ē de intuitiuo. dicūt ꝓbatiue videnī ēt ꝓsse adduci de intuitiuo. q: ſi aliq̄d nō ſit ꝑtī a nobis intelligi, ⁊ hoc sue essentia ē' ſue exiſtentia ēt', ⁊ ſic non ꝓdest intellectionē nr̄am ꝑonī q̄ illō ꝑdat vere ē' exitie vt esse essentie. nec ēt est dr̄ia aliq̄ quo ad hoc ⁊ vī nī in tellectū diuinū ⁊ nr̄s nīl ꝑ intellect̄ diuinus ꝓducit ista intelligibilia in esse intelligibili ꝓximo. nr̄ non ꝓducit ꝓmo. sed ſi istud ēt nō ēt esse tale q̄ regrit esse simplr ꝓducere illud in tali essēdi ēt ꝓducere illud in aliquo esse simplr. ⁊ iō vī ſi illud esse intelligibile ꝓpando ad intellectus nostrum non requirit esse simplr. ꝓpando ēt ad diuinū intellectū ꝓducente in ipso esse nō erit esse simpliciter. q: ſi ē albū nō ēt nīſi esse qualitatiuū ꝓducere in esse albo nō ēt ꝓducere in ē' ſbe vel simpliciter. sed nīl in ipso esse qualitatiuo. Dīſr intellect⁹ nr̄ agens ꝓducit res in esse intelligibili ſ. ſpt. ꝓducta ꝑs. ⁊ rī ꝓp. illō ꝓducere itel lect⁹ nostri agentis nō ponit res nr̄ ꝓducta habere esse simpliciter.

Contra

illud obiicitur quia omne fundamentum ⁊ fm illud esse secundū q̄ fundat. alit̄ secundū illud esse nō fundat. sed ista ſ secundū verū esse ēt sentie fundat istam relationē eternā ad deū vt ſcientes ⁊ hoc m eternitate. q̄ apis est in eternitate fm il lud esse ꝓbatio mi. secundū illud esse fundat relationem ad deū vt ſcientē fm q̄ esse eius vt obm cognosc. ſ. ab o. cognosciē ät a deo vere ſū rōe ēntie ⁊ rōne exitie dimmute q: ſ' intellectio lapidie a deī ē relatiua. ꝓactica ꝑ' ꝓducit ē t'n aliq̄ relatōis q: relation on est nīſi in absoluto. ergo cū concessū ſit in ꝓcedenti. q. deus ꝓducere res in esse intelligibili secundum q: res cognita dicitur esse idea sequit q: in illo instāti ⁊ ꝓoret ponere aliq̄d entitates ab solutā rel ꝓducte. ita q: in ente absoluto habēte tales entitatem fundetur relatio ad ꝓducens.

Ad primum dico q̄ distra

ctum respectu distrahētis nō est distractū. sed respectu tertij ad q̄ cōparat̄ sub rōne distrahentis: q: fm ꝓbm 2° phy rmenias ꝑdicādo de aliquo bōne bōc quod ē bō mortuus est oppositū in adiectō. ad q̄ sequit ꝑdictio. q̄ cōparādo ꝓsse ꝓterminabile ad determinatiōē. determinabile nō est distractus respe

ctu determinatiōis ſ. incudis ꝑdictionē ad ipm: sed respectu tertij de quo dr̄: mortuus est determinatio distrahens ⁊ illud q̄d determinat ꝑ ipm distrahit ita q̄ illud aliud nō dicit nīſi ſs quid. nec ista ꝓdicto q̄ determinat respectu diminutīs nō est diminutum sed respectu tertij ad q̄ cōparat ꝑpium ſub determinatiōe diminuēte: sicut cū dico ille est alb⁹ fm q̄dcm non diminuit album ſs accipit. ꝓ albo simpliciter re ſpectu huius determinationis aliquo esse inquatio: vt ait accipit ſub ista determinatione dō de ⁊ ſ'. de eo tope tanq̄ diminuū. ℭ Ad propositū, hec determinatio esse in opiniōe est determinatio diminuēs fm ꝑbm ꝑbi pti⁹: sicut ēt in opinione: ita ⁊ ēt in in tellectione sue ēt exemplatū fuit ēt' cogni⁹ sue rei sentatum: que omnia equalit: ſs igit illud quod cōparat ad aliq̄d istorū vt cōparat ad ipm non est diminutum: tū vt sub aliquo istoꝝ cōparatū ad tertium est diminutus. esse. n. homeri simpliciter ⁊ nō diminutum ē obm op. sed illud ēt simpliciter vt in op. ēt esse fm q̄d: ⁊ ideo nō sequit homerus ēt in cp. ḡ homerus ēt. nec cr̄ā homerus ē ens in op. ḡ ēt exis sed ēt fallacia fm q̄d ⁊ simplr. Ita hic ꝓpando ad intellectionē diuinā lapidē in ēmicate: lapis q̄dē simplr ꝓparat̄ ad intellectionē illā ⁊ fm hoc fm ē' ēm⁹ lapidis: ſ. fm ē' exitie ⁊ q̄cunq̄ ꝓpabile. tū illud vt acceptū ſub ista cōpatiōe ad ſcientia dei diminuit. nō quidē distrahit quasi nō ꝓsit stare ens ſimplr. cum tali respectu. ſ. diminuit ita ꝙ talis respectus nō ponit nec̄o suus determinabile ē' ens simplr. ℭ Tunc a ꝓ formā argumēti ſūdamēti rēonis ⁊ ſ. illud esse. fm q̄s fundat relonē: vez ē q̄ rēo nīl fundat. nō est simplr diminues ē' fundamēti. Et rō real' istius fm q̄ ⁊ simplr vī ē' ista: q: ꝑma distin' ens vī ē' in ens extra aiam ⁊ ens in aia: ſ. illud extra aias ꝓt distingui in actū ⁊ ꝑm ēntie ⁊ exitie. ⁊ quodcūq̄ istorum ē extra aiam ꝓ' ē' bie esse in anima ⁊ illō ens in anima aliud ē' ab omni ē' extra anima ⁊ iō de nullo ente nec de aliquo ē' esse ſi ibi esse diminutum in anima: q: ꝑpter hoc bēat esse simpliciter: q: illud ē' est fm q̄d absolute q̄ tū accipitur simplr inquātum cōparat̄ ad animā vt fundamētū illi⁹ esse in anima. ℭ Ad 2um dico q: ꝓductio ista in ē' ē alterius rōnis ab omni ē' simplr: ⁊ nō ē' ēntis tri. sed ē' fundamēti absoluti: nō q̄dē fm ē' ēntie vel exitie. q̄ nō ē' vere ē' sed ē' ē' fm q̄d ē' entis absoluti. q: tū ens ab⁹ſ. illud ē' diminutū cōcomitat̄ relatio rōnis. Et ꝓ plus dui⁹ ſi cesar ē' ānihilat' ⁊ tamē ē' statua cesaris. cesar ē' respiratus q̄ statua. illud ē' respirat ⁊ alterius rōnis ab omni ē' simplr sue ēntie sue exitie. nec ē' ē' diminutus cesaris quasi aliq̄d cesaris bēat ē' ē' ⁊ aliq̄d non sicut ethiops est diminute albus. q: aliquid eius est vere as⁹ aliquid nō. ſ. totꝰ cesaris. ē' a cā sua ē' vez ē' exitie ⁊ ēntie: cuius totius fm totale esse sua est illud esse fm quid: ⁊ in ipso fm illud esse fm quid potest esse aliqua relatio ad statuam. et ſs poſſet poni calūnia in exemplo: non tamen ita in ꝓpositō de intellectione ⁊ obiecto quin obiectum totum fm etiam totale esse suum diminutum ē' ba beat in actu. Et ſi velis querere aliquod esse verum huius obiecti vt ſit nullum ēt querere nīſi fm quid. nīſi dicatur q̄ illud esse fm quid reducit̄ ad aliquod esse simpliciter. quod ēt est ipſius intellectionis: ſ. illō esse simpliciter non ēt esse formaliter eius q̄ dicitur esse secundum quid. sed ēt eius terminatiue vel ꝓncipiatiue ita quod ad illud verum esse illō esse secundum quid reducitur, ita q̄ fine isto vero ē se ipſius non esset illud esse secundum quid, ex hoc ät apparet quoddam dictum superius distin. 3. de cognitione in regulis eternis, videlicet q̄ mōtio intellectus nostri a quolibet attibus intelligibilibus redu-

citur ad ipsum intellectum d unum per cuius esse simplicit ista oba bnt esse fm quid .f. esse obm .fm q̄ esse mouent intellectū nr̄m ad cognoscendū veritates sinceras. ꝛ pp motionē earuꝫ d intellect⁹ ille mouere ficut ista bnt sui esse fm qd pp simplicitet ee illius.

Ad primū pncipale. dico q̄ ens ratiōnale ap petlat illō q̄ bꝫ ee firmū ꝛ ve rū esse suue essentie siue exitie. q̄ vnū nō est sine alto qualitcunqꝫ distinguunt aut ens ratiōnale illud q̄ primo distinguit a fignētis. cui .f. nō repugnat esse verū centie vel exitie. Sī pmo mō accipiat ens ratiz dico q̄ bō nō est ee ie ens ratiōnale ab efficiente a tuto bꝫ esse verū ꝛ centie ꝛ exitie. Et cū dicis sī q̄ nūqꝫ ē ens ratiōnis sit fit effectū ens. pcedo boc mō. ꝛ q̄ est ef secū est exīs q̄ nunqꝫ est ens ratiōnis nisi sit exīs pcedo q̄ nō est eius diffinitio nisi sit exīs nego illā ꝓpōnē. q̄ diffinitio est distincta cognitio diffiniti fm omnes ei⁹ ptes ēntiales: distincta aut cogn. nio pōt esse alt. eius nisi ipꝰ nō sit ens ratiōnis. nō. n. ois nisi q̄ ens ratiōnis finitet cognitio est diffinitiō. ꝛ nos sequī ens ratiōnis diffinitiue intelligim: ergo ens ratiōnis est. ¶ Si secū do modo intelligat ens ratiōnis dico q̄ bō est ex se ens ratiōnis. q̄ formalr ee ie nō repugnāt sibi ee ficut. n. cui cunqꝫ repugnat aliquid ꝑmo ei repugnat formaliter ex rōne eius. ita cui nō repugnat aliqd formalr nō ei repugnat rp̄dnes ipsius. ꝛ d hominē ee repugnat esse pmultis respectū adueniētis posīs nō repugnare sibi ee. Et sī tūc ex boc inferas bō est ex se ens ratiōnis nō. q̄ est de⁹. ꝛ ia nō vs. q̄ de⁹ nō est sīs cui nō repugnat ee: sed est ex se ipm ee. ¶ Nō aūt d dic q̄ bō est ens formaliꝫ ratiōnis qua relatiōe q̄ est ratiōnis eius bō impoībilis est di. ꝛ q̄one de veritio. ꝛ vī valde absurdū. q̄ fm Aug. 7. de trī. c. 2° vel. 6°. si est nihil ad se nihil est ad aliud. ꝛ boc ipī ꝓcedit q̄ relatio nō pōt fundari in relationē ꝭ in absoluto. quero igīt de fundamento talis relonis que dr rattitudo dicat a. si est ad se formalr q̄ nō includit ēntialiter in suo intellectu per se respectū. quia nihil ēntialiter includens respectus est ad se formalr utes illud a. inquantū ē ad se aut ēlt ratū ē babeo ꝓpositū. aut nō dr ratio nisi sit respect⁹ fundabil in ente nō rato. ꝛ respect⁹ p eos est idē fundamento. q respect⁹ ē idē enti nō rato. ꝛ maxime est sīs inconuenies sī accipiat ratū. pillo cui nō repugnat esse qua rīc sequerī q̄ rattitudo illa fundatur in nō rato q̄ ēt nihil. ꝛ ita ille respect⁹ ēt nihil. ꝛ tūc ens ratiōnis erit ex duob⁹ nihilis. ¶ Ad 1m ar⁹ cōcedo q̄ de⁹ ab eterno intellexit lapidē. nō vt ides sibi. ꝛ illa intellectio fuit metaphysica ꝛ realis non aūt logica. nec tamē plus sequit ex boc de lapide q̄ sit ē sentia q̄ exīstia. nec magis compando ad intellectus diuinū q̄ meus. sequit quidē igīt res semper fuit intellecta. sed arguendo. q̄ res fuit in aliquo esse reali. dico q̄ ē fallacia fm quid ꝛ simpliciter.

Per idem ad illud quod adducit pōi. de proportione ad intellectus dico q̄ ista ꝓpositio est relatio cogniti ad cognoscentem. ꝛ bec est diminues ens in quo fundatur. sicut dr̄ clarat⁹ est. relatio aūt diminuens ens non oportet q̄ requirat secum entitatem simpliciter illius entis quod determinat. ¶ Et cum dicis non est talis ꝓportio impoībilis ad intellectum diuinū dico q̄ bene potest esse q̄ omnino niger non sit albꝰ nec tamen ꝓpter boc albus secundum dentes est simpliciter albus. ita potest esse q̄ omnimoda impoīportio sit impoīsibile ad inteᵐ diuinū. ꝛ aliqīs ꝓportio sit possibil ad inteᵐ ei⁹ nō ri. ad ee simplicit Ad illud de permutata ꝓportiōe: dico q̄ tile modus arguendi ostum habet ab euclide oſone. ió. 5. si inquit quattuor quātitates ꝓportiōales fuerīt permutatim ꝓportiōales erūt. q̄ bnt per. 15. ꝑcedent: eadē est ꝓportio multiplicīū ꝛ submultiplicīū. ꝛ ista ꝓmutatione certa ꝛ notaꝫ ligitatibus vnius aliqui in argumentis. pbs aūt vīus ē in duab⁹ regulis. 1° posīs. a. ꝛ. b. cōuertant. c. ꝛ. d. cōuertatur. c. a. ꝛ. c. cōtra dicant. b. ꝛ. d. ꝑdicunte eodē tpo. sīnia est necessaria. q̄ alterū ꝑdictoꝝ dr de quolibet. ꝛ q̄ cōuertibile eius vnum ꝑdictoꝝ nō recipit ꝑdicationes alterī⁹ nec eōuerso. ideo alter⁹ conuertet cum reliquo cōtradictorio. ꝛ generaliter vbicūq; ꝓtest haberi aliqua ꝓportio cor. spōdens illi. is 7ᵐ cuclid vera per quam tenet ista permutatio correspondenti. is 9ᵐ. tunc permutato ēt bono. ꝛ quando non nō. aliq; ꝓpositum igitur dico q̄ generaliter nūq; tenet talis permutatio. comparādo extrema ad inferī. ꝛ superius: imo ē fallacia consequentis: quia extrema duarum contradictionum ad inuices ꝓparata bēnt consequēs ꝓportionale in inferendo ꝛ non eādem: oppositū enim cōsequentis infert oppositum antecedentis: non eodem fere: ideo arguere ita inferendo sicut primum ad tertium: ita secundum ad quartum. facit fallaciam consequentis sed eonuerso. dicitur argui sicut primus ad tertius inferendo ita quartum ad secundum. Ita in ꝓposito si omne ens est possibile: ergo omne ipossibile est non ens. sed nō eonuerso: ergo omne non ens est impoīsibile. Et quod additur ibi q̄ tunc minus nihil magis est nihil q̄ aliud nihil. ¶ Negatur simpliciter inesse negatio alicui: quādoq; non ꝓpter repugnantiam alicuius positiui ad affirmationem illius negationis: sed ꝓpter solam negationem causē non ponentis illum effectum: sicut si aliqua superficies esset neutra: esset quidem nō alba non ꝓpter repugnantiam superficiei ad affirmationem oppositā huic negationi sed ꝓpter solas negationē causē nō ponentis albedinem inesse superficiei. Quādoq; autem inest negatio ꝓpter positiui ꝓpter repugnantiam ei⁹ ad affirmationē ꝛ oppositum illius negationis. ꝛ boc dupliciter. quādoq; autem ꝑcise est talis repugnantia. ꝓpter aliquid vnū de intellectu virtuisq; sicut in speciebꝰ vltimis infimi generis ꝓprijs negationes aut affirmatiue dicitur de ꝑcise repugnātia earuꝫ ꝙ est. ꝓpter solū vnum inclusum in intellectu virtuisq; ꝛ ꝓpter ꝺriam vltimā cōplexuam. Quādoq; aūt ꝑ plura inclusa in intellectu virtuisq; vel alterius: sicut si accipiantē ſpēs ſpāliſſime suoꝝ generū generaliſſimoꝝ repugnant quidē sibi inuices affirmatiōes ꝑ multa inclusa in eis tot. f. quot sunt ꝑdicata tacta in quid de vtroq; in ſuo genere. nihil n. dicit in quid ē albedine q̄ non sit medium ostendendi banc bō non esse albedo: nihil ēt dicitur de homine in quid q̄ sit medium: ostendendi eandē: ꝛ ideo ista bō nō est albedo vera est ꝙ repugnātia extremorum simpliſſimi: ut ꝓpter multa inclusa in intellectu repugnanti. um quorum quodlibet ex virtuq; parte esset sufficiens ratio talis repugnantie, ꝛ tamen in omnibus illis inherentiis negationuꝫ: ex diuersis causis in sint: non tamē dicitur aliquid magis vel minus negatum. sed quodlibet simpliciter nō tale. ita. n. ē sīm pliciter sapo: nihil albedinis ficut homo. ꝛ simpliciter superficies nihil habet albedinis posito 1° casu et ratio est quare nō magis est hec negatio q̄ illa: quia nec libet negatio negat totam affirmationem illi ꝓpositam ex quacunq; ratione sit talis negatio siue ꝓpter vnam rationē siue ꝑ plures. Ita in ꝓposito homini in eternitate inesse nō esse aliquid. ꝛ ebimere non esse aliquid. sed homini non repugnat affirmatio que est esse aliquid. sed isti inest negatio ꝓpter negationem intellectus vel causē non ponentis in esse. ebimere autem repugnat quia nulla causa pōt in ea causare esse aliquid. ꝛ quare homini non repu-

gnat: ꝛ ebimere repugnat ratio est. quia hoc est hoc. ꝛ illud est illud. ꝛ hoc in quocunqꝫ intellectu cõcipiente quia sicut dictū ē quicquid repugnat alicui formaliꝫ est repugnat ei. ꝛ qñ nõ repugnat formaliter est nõ repugnat nec est dic fingẽdū q̃ boi nõ repugnat. q̃ est eas in potẽtia ꝛ chimere repugnat quia nõ est eas in potentia. imo magis eꝫ quia boi nõ repugnat est ideo possibilis est potẽtia logica. ꝛ quia chimere repugnat ideo est impossibilis impossibilitate opposita. ꝛ ista possibilitate ꝓsequit possibilitas obiectiua. ꝛ hoc supposita omnipotentia dei que respicit omne possibile q̃modo illud sit aliud a se tã illa possibilitas logica absoluta ratione sui posset stare. ꝫ per ipossibilẽ ꝫ oipo ꝫ a respicere ꝓ prima igit omnino rõ ꝛ nõ reducibilis ad aliam quare boi non repugnat ee est q̃ bõ formaliꝫ ē bõ. ꝛ hoc siue ire realiter siue ire intellectu cõcipibile. ¶ Et prima rõ quare chimere repugnat ee est chimera inquãtũ chimera. ¶ Alie igit inesti ista negatio nibilet as boi in entitate ꝛ chimere ꝛ tñ nõ ꝓt hoc ẽ vnus magis nihil alio. ¶ Tel ee posset dici ee ab homine remouẽt ꝓ ima igit ee ꝛ non aliquid cõsequens ad ee q̃ est possibile ee a chimera aut remouet esse ꝛ sup̃ ens. ꝫ ꝑpter plura negatur ee a chimera q̃ ab homine. nõ tñ magis ẽ ista negatio in vno q̃ in alio. Sed prior ri⁹. videt esse realiõ ¶ Ad aug. capacitas formę ẽ ens et mã quia habz aliqua entitatẽs verã nõ tñ qualẽ habet anima antecedẽtibus ad creatur. de boc in li. 2⁹ di. 17. ¶ Ad ip sus ꝛ super 30. concedo q̃ quando sunt due eãe subordinate ad hoc causant effectũ sed aliter ꝛ aliter. q. ꝛ ꝑpter. ꝓ plus causat. ꝛ ita si cor sit cã superior. ꝛ manus inferior respectu litterarũ vtrunqꝫ causat tam cor q̃ manus nec tamẽ ꝓ plus cor q̃ manus ꝓducit litteras i alqꝫ vno ee. ꝓ pter hoc man. ꝫ addit eis quẽdã ꝛ ipse etã. ¶ Ad vltimũ de Auic. loquit de ipsa forma q̃ a deo in ipã intellectẽ sunt. ꝛ de ipsa hominis eius q̃ est. hoc est ꝛei in vero ee. ꝛ concedo q̃ sicut aliud esse est intellecti inquãtũ intellecti abee ꝛ vero quod ẽ esse extra extra animã. ita est ipsius rei ẽ ille alius ꝛ alius ꝛ vtrobꝫ istorũ fuit res a deo. nõ sic in nobis quia res ꝓcedit sunt extra animã vel in se vel in cã ad hoc vt moueant intellectus nostrum ad actũ intelligendi. nõ aũt dicit Auic. istus fluxum ineſſe intellecto esse fluxus in esse quidditatiuo. q̃ ee in intellectu est ee distinctus ꝫ totum esse realẽ tam quidditatiuum q̃ existentie

Ista est

distinctio tricesimasexta huius ſmi libꝛ. In qua magister ponẽs egit de scientia dei ſm se. agit de cõpatione rerũ scitarum ad scientẽ. Et tria facit. ¶ Primo ostendit q̃ nõ omnia sunt in dei essentia sicut sunt in dei scientia. Secundo subdit qualiter se habeat scibtia dei ad bona ꝛ mala. Tertio cõcludit q̃ nõ omnia que sunt et deo patre possunt dici de ipso. Primũ facit a principio vsq; ibi ſ ad omnes vsq; ibi. ¶ Post predicta queritur. ¶ Secundum vsque ibi Illud etiã dicẽdum. Tertium vero vsq; ad fine distinctionis. In ſpeciali ſententia magiſtri ſtat in tribus propoſitionibus. quarum prima est hec. Quod licet omnia sint in dei scientia non tamen omnia sunt in eius essentia. Hanc magiſter probat respondendo ad hanc quẽstionẽ. Utrum omnia que deus cognoscit possunt dici esse ꝛ eius essentia: sicut dicuntur esse in eius scientia. que idem est q̃ sua essentia. ¶ Et respondet q̃ non omnia que sunt in essentia diuina sunt eiusdem nature cum deo. ¶ Ea autem que sunt in eius scientia: non sunt eiusdẽ nature cum deo. Ideo omnia cognita a deo possunt dici esse in diuina scientia. licet non possint dici esse in eius essentia. Secũda propoſitio est hec. Stat de um aliqualiter cognoscere bona qualiter non cognoscit mala. Hanc magiſter probans querit. Utrũ mala que cognoscũtur a deo possunt dici esse in deo. Et respondet q̃ non. quia illa solum dicũtur esse in deo ad que deus se habet ratione principij. non autẽ ſe habet deus ad mala. Tertia propoſitio est hec. Licet omnia que sunt de deo possunt dici ex ipso nõ ecõuerſo omnia que sunt ex ipso possunt dici de ipso. Hec propoſitio patet per hoc q̃ esse deo non dicitur ab ipso ſm ſubſtantialitatẽ. Sed esse ex deo dicitur ab ipso ſm principiationem. Unde patet q̃ nihil de deo ꝓprie dicitur: niſi quod est de eius ſubſtantia ¶ Ex deo dicitur esse omnia que quouis modo sunt ab ipso principiata. ¶ Si ergo omne illũ quod ẽ ex deo dicitur esse de deo. omnes creature dicerentur esse ſubſtantialiter ipſi deo. quod falſum ẽ. Sed ſolum persone filij ꝛ ſpiritusſancti que sunt de patre possunt dici ꝓpi conſubſtantiales. Et tria in ſpeciali.

Quibus modis dicatur deus ee in rebus.

QT quoniaꝫ demõ ſtratus est ex parte: quomodo omnia dicantur esse in deo ad dendum videtur hic: quibus modis dicatur deus esse in rebus: ſi tamen id humana mens. vel ex pte vigne valeat cogitare: vel lingua ſufficiat eloqui. Dr. 37.

¶ Sciendũ ergo est q̃ deus incõmutabiliter ſemp in se ꝛ ſuis. ꝓprialiter: potẽtialiter: eẽntia liter ẽ in oi natura siue eẽntia ſine ſui diffinitiõe. ꝛ in omni loco ſine circũſcriptiõe. ꝛ in oi tẽpe ſine mutabilitate. Et ꝑterea in ſanctis ſpiritibus ꝛ animabus est excellẽtius. ſ. per gras inhabitãtes. ꝛ in homine ꝛpo excellẽtiſſime. in quo plenitudo diuinitatis corporaliter bitat vt ait apoſtolus. In eo. n. deꝫ bitauit nõ per gram adoptionis. ſ ꝑ gram vnionis. ¶ Hec ait iſta q̃ capacitate hũane intelligentie excedunt: falſitatias arguere aliqui ꝓ ſumãt: ſcꝫ auctoritatibus munienda mihi videnꝫ. ¶ Beatus Grego. ſup cãtica canticoꝝ inquit. ¶ Deus cõi mõ omnibꝰ rebꝰ inſit ꝓpria: potẽtia ſba: tã familiariꝰ i mõ ꝑ gram deꝫ esse in illis q̃ mirificẽtiã operũ dei acutius ꝛ fideliꝰ ꝓſidet. ¶ Deꝫ hoc. n. eodẽ Aug. ad Bardanũ in lib. de ꝓpria dei ait. ¶ Uũ deus ſit natura incorporea ꝛ incommutabiliter viua: eterna ſtabilitate in ſeipſo manens. totus ad ſingulas rebꝰ omnibus: ꝛ ſingulis totus. ſed in qbus habitat: habent eus ꝓ ſue capacitatis diuerſitatem aliã amplius: alii minus: quos ipſe ſibi dilectiſſimũ templum gratia ſue bonitatis edificat ¶ Hylarius quoqꝫ in. viii. lib. de trini. apertiſſime docet deũ vbiqꝫ eẽ. ¶ Deus ingt immẽſe virtutis viuẽſ ptãs q̃ nuſq̃ non aſſit: nõ tẽ ſit vſq; ſe oẽm ꝓ ſua edocet vt vbi ſua ſint ipſe eẽ intelligatur. ¶ Non autẽ corporali modo cũ alicubi ſit. non ẽt vbiqꝫ eſſe crẽdatur: cum ꝛ in omnibus eſſe non deſinat. Ambro. in lib. i. ꝺ ſpũſancto. Spiritum ſanctum probat non eẽ creaturam: quia vb. q̃ est: quod est ꝓprium

Qꝺ deꝰ ioẽ eẽntia poẽtia. ſ in ſcis per gras ꝛ in hoie ꝛ i ꝛpo per vnionẽ ꝓſone.

Auctoritas ꝓbãs eẽ ꝑmat

Grego rius.

Aug⁹.

Hyla⁹.

Ambr.

diuinitatis ita dicens. Cum omnis creatura certis nature ſue ſit circũſcripta limitib⁹. quõ quis audeat creaturã appellare ſpiritum ſcm̃ qui non hẽat circũſcriptã determinatãq; virtutẽ: qui ẽ in omnibus ⁊ vbiq; ſemp ẽ. quod vtiq; diuinitatis ⁊ dſanctionis eſt ꝓpriũ. Idẽ in eodem. Nõ eſt omnia cõplere. q dicit. Cellum ⁊ terrã ego compleo. Si ergo dñs eſt qui celum complet ⁊ terrã. quis q̃ poteſt ſpũmlã cum iudicare dſanctionis ⁊ diuine ptãtis? eo? tem qui repleuit ordem. Et quod plus eſt re\ pleuit ⁊ ieſum totius mundi redemptorem.

Et bis aliis̃q; pluribus auctoritatibus ag te monſtratur: q̃ deus vbiq; ⁊ in omni creatura eſſentialiter. ꝓſentialiter potẽtialiter eſt

Nõ in ſanctis non modo eſt. ſed etiã habitat qui non vbique eſt habitat.

In ſanctis vero etiam ha/

biat in quibus eſt per gratiã. non.n. vbiq; eſt ibi habitat: vbi vero habitat ibi eſt. In ſolis bonis habitat: qui ſunt tẽplũ ei⁹ ⁊ ſedes eius. Vnde per Eſaiam dñs ait. Celũ mihi ſedes eſt. terra aũt ſcabellum pedum meo?rum. q? in electis qui ſũt celũ habitat de⁹? regnat qui eius volũtati deuoti obtẽperant. Ada los vero q ſũt terra: uidicit diſtinctione calcat Vnde ⁊ in lib. Sap. dr. Thronus ſapiente amma iuſti. q? in iuſtis ſpãlius eſt q̃ in aliis rebus: in quibus tñ omnibus totus ẽ. Quen admodũ anima: vt ait Augu⁹. in epiſtola ad Augu⁹. Hiero. de origine anime: per oẽs particulas corꝑis tota adeſt ſimul. uec minor in minoribus. nec maior in maioribus: ſed tñ in aliis intenſius. in aliis remiſſius operat: cuj in ſin gulis ptĩculis corꝑis eẽntialiter tota ſit. Ita ⁊ deus cum ſit in omnibus eſſentialiter ac to tus: in illis tñ plenius eſſe dicit quos inhabi tat. i. in quibus ita eſt vt faciat eos tẽpluz ſu um: ⁊ bi tales cum eo ſunt iam ex parte: ſed in beatitudine perfecte. Adali vero ⁊ ſi bi ſint vbi ipſe eſt qui nuſquã deeſt: non tamen ſunt cum eo. Vnde Augu. ſup Jo. Non ſatis fu it dicere vbi ego ſuz ⁊ illi ſint. ſed addidit me cum: q? ꝛ miſeri poſſunt eſſe vbi ⁊ ille eſt: qui nuſquam deeſt. Sed beati ſunt cum illo: quia nõ ſũt beati niſi ex eo q̃ cõſtillo ſũt. q fruunt eo ⁊ vident illũ ſicut eſt. Adali vero non ſunt cũ illo: vt ceci in luce. nõ ſũt cum luce nec bõi ita nunc ſunt cum eo vt videant per ſpeciem. ⁊ ſi ſunt aliquo modo eũ eo per fidẽ. Quomodo autẽ deus habitet in bonis. ex illis aliquate nus intelligere valebis que ſupra dicta ſunt: cum de ſpiritu ſancti proceſſione temporali agerem⁹. vbi licet ex parte exponiẽ. ex pte. n. cognoſcimus ⁊ ex parte prophetamus: quo modo ſpiritus ſanctus habitet in nobis. qui non ſine patre ⁊ filio inhabitat.

Vbi erat vel habitabat deus ante quã eẽꝛ creatura.

Si autem queris vbi habi/

tabat deus anteq̃ ſãcti eſſent. Dicimus quia Augu⁹. in ſe habitabat. Vnde Augu. in libro contra. Alda ximinum. In templo inquit ſuo habitabat deus. ſ. in ſanctis qui ſunt templũ dei modo ſecundum fidem ambulantes. ⁊ tem pluin dei erunt aliquando ſecundum ſpecies qualiter etiam nunc templum dei ſunt angeli Sed vicet aliquis. antequã faceret deus celu ⁊ terram. antequam faceret ſanctos vbi habi tabat. In ſe habitat de⁹. apud ſe habitabat. ⁊ apũd ſe. Nõ q̃ ſancti ſic ſũt domus dei vt ea ſubtracta cadat deus. Immo ſic habitat deus in ſanctis. vt ſi ipſe diſceſſerit: cadant.

Multa hic breuiter docet que cõfirmant predicta.

Sciendum eſt etiam quiavt

ait Augu. in libro ad Bardanum. Dici niſi Augu⁹. ſtultiſſime nequit. ſpiritum ſanctum nõ habe re locum in noſtro corpore: quod totum ani ma noſtra impleuerit. Stultius etiaꝫ dicitur anguſtijs alicubi impediri trinitatem. vt pa ter ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus alicubi ſimul eſſe non poſſunt. Verum illud eſt multum mira bilius: q̃ cum deus vbique ſit totus. non tã men in hominibus habitat. Quis porro au deat opinari: niſi inſeparabilitatem trinitatis penitus ignoret. q̃ in aliquo poſſit habitare pater ⁊ filius in quo non habitet ſpiritusſanctus. Aut ſi aliquo ſpiritusſanctus in quo non habitet pater ⁊ filius. Fatendum eſt ergo vbi que eſſe deum per diuinitatis potentiam ſed non vbique per inhabitationis gratiam. Propter hãc enim habitationẽ gratie non dicimus pater noſter qui es vbiq; cum et hoc verum ſit ſed qui es in celis. in ſanctis: in quibus eſt quoddam excellentiori modo.

Quod deus habitator eſt quorũdam non dum cognoſcentium deum. ⁊ non quorundã cognoſcentium.

Illud quoq; mirabile eſt

Quia vt ait auguſti. in eodẽ. Deus eſt inha Augu⁹. bitator: quorundam nondum cognoſcentiuꝫ deum ⁊ non quorundam cognoſcentium de um. Illi enim ad templum dei non pertinẽt qui cognoſcentes deum non ſicut deum glo rificant. Ad templum dei pertinent paruuli ſanctificati ſacro chriſti ⁊ remunerati ſpiritu ſancto: qui nondum valent cognoſcere deuꝫ Ergo quem potuerunt illi noſſe nec habere. iſti potuerunt habere aſſi⁹ noſſe. Beatiſſimi

autem sunt illi quibus est deum habere quod nosse. Hoc aliquatenus aperit Augustinus quomodo deus habitet in aliquo. id est habeatur cum vigeat in aliquo vt ab eo cognoscatur & diligantur.

¶ Quomodo deus totus vbique sit per esse tiam non potest intelligi ab humano sensu.

Ex predictis patet q deus

vbiq; totus est per essentiam. & in sanctis habitat per gratiam. Cuius superius licet tenuiter ostensum sit: qua ratione dicatur habitare in quibusdam. effagitaret ordinis ratio id et assignari quomodo vbique per essentiam et totus sit nisi huius cōsiderationis sublimitas atq; immensitas humane mentis sensum omnino excederet. Vt enim ait Ch?s. super epi Ch?s. stolaz ad Hebreos. Sicut multa de deo intelligimus que loqui penitus non valemus. ita multa loquimur que intelligere non sumus idonei. Verbi gratia. Quod vbique deus est scimus & dicimus quomodo autem vbique sit intellectu nō capimus. Item Quod est in corpore: quedam virtus: que omnium est cā bonorum causa. quomodo autem vel que ista sit penitus ignoramus.

¶ Quocunq; dam opinio qui presumunt ostendere quomodo deus vbique sit per essentiam potentiam. presentiam.

Quidaz tamen immensa in

genio suo metiri presumentes: hoc ita fore in telligendus tradiderunt. q? deꝰ vbiq; p essentiam eē dicitur: non q? dei essentia p?prie sit in omni loco: omni creatura: ſz q? omnis natura atq; omnie quod naturaliter est in quocūq; loco sit: per eum habet esse: & omnis locus in quo illud est. Jdem etiam dicunt ideo deū vbiq; dici esse per presentiam vel per potentiam: quia cuncta loca sunt ei presentia: & que in eis sunt: nec in eis aliquid opari ceſſat. Nā ipſa loca: & quic quid in eis est. nisi ipſe conſeruet manere non possunt. Jn eis ergo per substantiam deus esse dicitur vt aiunt. quia p virtutem propriesubſtantie sue facit. vt eius loca sint & omnia que in eis sunt. Sed ſz hec vera sint que afferuntur in explanandis intelligentiis predictorum. Jn illis tamen verbis quibus dicitur deus vbiq; esse per eēntiam plus contineri credendus est: quod homo vt nemo capere non valet.

¶ Dō deus cum sit in omnibus rebus. non tamen sordibus rerum inquinatur.

Solet etiaz ab eisdez queri

quomodo deus substantialiter insit omnibus rebus: & corporalium sordium inquinationibus non contingatur: quod tam friuolum est vt nec responſione sit dignum: cum enim ſpiritus creatus sordibus corporeis etiam lepro ſi vel quantacunque polluti inquinari non poſſit. ¶ Sol quoq; radios suos sine sui pollutione effundet super loca & corpora. non solum munda: sed etiam immunda: ac sordibus fetentia. quorum contactu hominēs & alie q̄dam res inficiuntur. Solis vero radii impelluri & incontaminati ea contingentes exiſtit Non est ergo mirandus si eēntia diuina omnino simpler & incōmutabilis omnia replet loca & omnibꝰ creaturis eēntialiter ineſt: nec tamen cuiuſq; rei sordibus contaminatur vel contingatur. Unde Augu. in libro de natura boni. Cum in deo inquit sint omnia que concidit: non tamen inquinant eum illi qui peccant. Dicit quis etiam sapientia que attingit a fine vſq; ad finem fortiter. dicitur. Attingit omnia propter suam; mundiciam: & nihil inquinatum in eam incurrit. ¶ Poſtremo reſpōdeant. quid potius de deo reſpondendus erit ſtimient. vel q̄ nusquam per essentiam sit. vel vbiq;. vel q̄ alicubi ita q̄ non vbiq;. Si gaudeat dicere q̄ nusquam diuina essentia sit: vel q̄ alicubi & non vbiq; sit. Si enim ita est alicubi q̄nō vbiq;: ergo localis est. Est ergo vbiq; tota que continet totum. & pene erat totum. que nec p?o sui simplicitate diuidi nec p sui puritate maculari: nec p?o sui immensitate vllo modo comprehendi poteſt. Unde Augusti. Deus vbiq; est: cui non locis sed actionibus propinquamus.

¶ Dō deus vbique sit & in omni tempore: non tamen localis est: non circūſcriptibilis: nec loco nec tempore mouetur.

Cumq; diuina natura ve /

raciter & essentialiter sit in omni loco: & in omni tempore. non tamen mouetur per loca vel per tempora. nec temporalis nec localis est. Localis non est. quia penitus non circunſcribitur loco quia nec ita est in vno loco q̄ non sit in alio Neque dimēſionem habet: sicut corpus cui secundum aſſignatur p?incipium medium & finis. & ante & retro. dextera & ſiniſtra. ſursum & deorsum. quoā sui interpoſitione facit diſtantiam. ¶ Suobus namq; bis modis dicitur in ſcriptura aliquid locale siue circunſcriptibile & econuerſo. ſ. vel quia dimēſionem capiens longitudinis. & altitudinis & latitudinis diſtantiam facit in loco. vt corpus vel quia loco diffinitur ac determinatur. quo mam cum sit alicubi non vbique inueniturquod non ſolum corpori. ſed etiam omni creato ſpiritui congruit. Omne ergo corpus om-

Per ſimile et minus oſtendit

Augus. de agone xpiano. Timēt qui dā fidē nō pēt. ſ. ne bumana carnis vitas. ſ? ſtātia dignet: et ti prēcāt ifius vitij. ſi tolerāti os ſuos poēa. ſe ces. ſoz des ſpā ſē. eoꝝ mūdos. ſince. ros ſua re. Sīg viſibi. lia mundā a vi. ſibilibꝰ imūdis ꝓpigi poſſit. & in gnari & to ma. gis iuſti bit. & ſcō mutabit vitao.

Per in couent. ens oſtē dit deū vbique eſſe.

Duobus modis aliqd dr eſſe loca le vl ſcir cunſcri ptibile.

De spiritu creato q̃ alterius modus nec localis nec circumscripti bilis. Q alterius ẽ esse corpus ẽ locale ⁊ circumscripti bile. De nullo talis est incircumscripti bilis,

Aug⁹,

Dꝰ de ueteri. antigo. et nouis. omnib⁹

nimodo locale est. Spiritus creat⁹ quodamodo est localis. ⁊ quodammodo non est localis. Localis quidem dicitur. quia diffinitio. ne loci terminatur. quoniam cum alicubi præsens sit totus: alibi non inuenitur. Non autē ita localis est: vt dimensionem capiens distātiam in loco faciat. Diuina ergo sola essentia omnino illocalis ⁊ incircumscriptibilis est. que nec locis mouetur aliquo modo. ſ. vel determinatis ⁊ finita. vl dimensione susceptra. nec temporibus. ſ. affectu ⁊ cognitione. His enim duobus modis. ſ. loco vel tempore fit mutatio creature: que longe est a creatore. Unde Augustin⁹ super Gene. Deus inquit omni potēs in comunstabili eternitate. voluntate veritate semper idem mouet per tempus creaturam spiritualem: mouet etiam per tempus ⁊ locum creaturam corporalem. vt eo motu naturas quas condidit administret. Cum ergo tale aliquid agit non debemus opinari eꝰ substantiam qua deus est temporibus locis que mutabilem. siue per tempora ⁊ loca mobilē. ciſſit ipſe a interioi omni re. q in ipſo sunt omnia. ⁊ exterioi omni re. quia ipſe est super omnia. ⁊ anti quioi omnibus. quia ipſe idem est ante omnia ⁊ nouioi omnibus. quia ipſe idem est post omnia. ſ. post omnium initia.

Ecce hic aperte ostenditur: q̃ nec locis nec temporibus mutatur vel mouetur deus.

Spiritualis autem creatura per tempus mouetur. corporalis vero etiam per tempus et locum

Quid sit mutari secundum tempus.

Mutari autem per tempus

est variari secundum qualitates interioes vl exterioes que sunt in ipſa re que mutatur. vt quando suscipit vicissitudinem gaudij dolo ris. scientie. obliuionis. vel variationem forme. siue alicuius qualitatis exterioris. Hec enim mutatio qua fit secundum tempus. ratio est qualitatum que fit coꝛpozali vel spirituali creatura. ⁊ ideo vocatur tempus.

Opinio quorundam qui dicunt spiritus creatos non moueri loco nec esse locales.

De mutatiõe vero loci magna inter conquirentes disceptatio versatur. Sunt enim qui dicunt nullum spiritum aliquo modo posse mutari loco ab omni spiritu locum vniuerſaliter remouere volentes: quoniā secundum dimensionē tantum ⁊ circumscriptionem locum constare asserunt. atq; id solus esse locale: vel in loco esse dicunt quod dimensionem recipit ⁊ distantiaꝫ in loco facit. Et hoc dicunt Augustinum sen

Aug. sꝰ

ba pdicta p se facere. dicunt.

sisse mutationem temporis tantum spiritua li creature tribuentem: loci vero ⁊ temporis coꝛpoze.

Hic respondetur eis.

Sed vt supra diximus dupliciter dicitur res esse localis vel circumscriptibilis. scilicet vel quia dimensiones recipit ⁊ distantiam facit: vel quia loci termino diffinitur: quorum vtrunq; conuenit coꝛpoze creature: alterum vero tantum spirituali. Nam vt supra diximus coꝛporalis creatura ita ẽ localis vel circumscriptibilis q̃ determinatur diffinitiõe loci. ⁊ quod dimensionem recipiens distantiam facit. Spiritualis vero tantū diffinitione loci concluditur: cum ita sit alicubi q̃ non alibi. Sed nec dimensiones recipit: nec distantiam in loco facit. quia si multi eẽnt spiritus dicꝛnon eo coangustarent locuꝫ: quo minus de coꝛporibus continerẽt. Idcoqꝫ augustinus attribuit mutationem loci coꝛpori: non spiritui: quia licet spiritus transeat de loco ad locum: non tamen ita vt dimensionib⁹ circumscriptus: interpositione sui faciat distātiam circumstantium sicut coꝛpus.

Conclusio ex predictis q̃ spiritus creati sunt locales ⁊ circumscriptibiles quodāmō. Spūs vero dei omnino incircumscriptibilis.

Sunt ergo spiritus creati in loco. ⁊ transeunt de loco ad locum. ⁊ quodāmodo locales ⁊ circūscripibiles: sed nō omni eo modo quo creature coꝛpoze. Spiritus autem increatus qui deus est in loco quidem est. ⁊ in omni loco: sed omnino illocalis ⁊ incircumscriptibilis. Unde Beda super Lucam. xxi. Cum ad nos angeli veniūt: sic exteriꝰ implent ministerium: vt tamen ante deū interius per contemplationem assistant. quia ⁊ si angelus est spiritus circumscriptus: summus tamen spiritus qui deus est: incircūscriptus est: intra quem currit angelus quocūq; mittatur. Ecce hic dicitur. quia spiritus angelicus circumscriptus est. Spiritus autem qui deus est incircumscriptus. Alibi etiam Ambrosius distantiam ostendens inter spiritum increatum ⁊ spiritum creatum dicit seraphin de loco ad locum transire inquiens ita in lib. de trinitate. Dicit efaias. quia missus est ad me vnus de seraphin. Et spiritus quidē factus dicitur missus: sed seraphin ad vnū mittitur. spiritus vero ad omnes. Seraphin mittitur in ministerio. spiritus operatur ministerium Seraphin de loco ad locum transit. Non n. complet omnia. sed ipse replet a spiritu. Hic aperte ostenditur ꝙ angeli quodammodo locales sunt.

Beda.

Ambr.

Cum repetitione superioꝝ cõfirmat auctoritatibꝰ deū ẽ vbiq; sine locali motu.

Fateamur itaqz diuinā na / tura p̄o imm̄ēsitate sui nusq̄ deesse. eāqz solā oīno illocalē ⁊ oīno incircūscriptibilē nullo cō ciudi loco sed a fine vsqz ad finē attingere. nō tñ spaciosa magnitudine nec locati motu. sed imēsitate a tqz imobilitate sue ēntie. Tñ Augu. ad Bardanū ait. Nō qualī spaciosa magnitudine opinemur deū per cūcta diffundi. sicut sum⁹ aut luc ista diffundit. sed potius sicut in duob⁹ sapiēt̄bus quoz alter altero coꝛ pore grandioꝛ est sed sapiēcioꝛ nō est vna sapientia ē nec est in m aioꝛe maioꝛ nec in minoꝛe minoꝛ. nec minoꝛ in vno q̄ in duob⁹. ita deꝰ sine laboꝛe regēs ⁊ ꝓtinēs mūdū celo totꝰ ēst ratoꝛ ⁊ i vtroqꝫ totꝰ. ⁊ nullo cōtēt⁹ loco. ꝛ in seipso vbiqꝫ totus. Idē quoqꝫ sup̄ plal. ait. Ad verbū dei ꝓtinet nō ee in pte sed vbiqꝫ eē p seipsū. Nec enim ē sapia dei q̄ attingit a fine vsqz ad finē fortiter nō tñ motu locali ꝛ imobilitate sua. velut si molesē aliq̄ sarcea impleat aliq̄ locū. dicit q̄ attingit a fine illi⁹ loci vsque ad fi. ie cū tñ alterū nō deseꝛat alterū occupando. Nō ergo ḅ motū localē verbū illud. ⁊ sa pīcia illa sodalicia ⁊ vbiqꝫ. Et pdicties inde scit q̄ deꝰ est ita vbiqꝫ p ēntiā q̄ nec spaciosa magnitudine diffundit. nec vno deserto loco alīū occupat. q̄ localē motū non ḅz. Jōqꝫ augu. voles p̄scindere a dei puritate oēm localez motū ⁊ localē circūscriptionē poti⁹ dicit oia ēē in illo q̄ ipm ee alicubi. nec tñ ipm ee locū q̄ nō ē in loco in li. Ixpxii. q. ita ingens. Deꝰ nō alicubi ē. q̄ alicubi. ē cūnct loco. q̄ ꝓtinet loco coꝛp⁹. Deus aūt nō ē coꝛpus. nō ergo alicubi ē. ⁊ tñ q̄ ē ee in loco nō ē in illo fūt poti⁹ oia q̄ ee alicubi. nec tñ ita in illo vt ipse sit locus. Q deus enim in spacio est q̄s longitudi ne ⁊ latitudine ⁊ altitudine coꝛporis occupat. nec deus tale aliqd ē. ⁊ oia ergo ipo fūt ⁊ loc⁹ ñ ē nec in loco ē. Locꝰ aūt est ips ipoziz. vt tē. plū vel ñ q̄ eo cōtineat. Jā aūt nihil melꝰ q̄s aia muda itelligē. Ecce hic dicit deū nō ē in loco ꝛ intelligēdū ē eū nō ee ē loco locali. ⁊ q̄ nec circūscriptionē nec localē motum habet.

Oppō qua vr̄ ꝓbari q̄ deꝰ muteꝰ loco.

Ad hoc autem ſolet oppo ni ſic.

Quotidie fiūt creature q̄ anī ſi erāt. ⁊ eis deꝰ ēti anī ñ eēt ī eis. ē ḡ vbi anī ſi erat. tōqꝫ mutabil eē vr̄. Sz ꝛ quotidie ſcipiat eē in creatu ris in gḅus anī ſi erat q̄ ille nō erāt. hoc tñ fit ſi ne ſui mutatiōe q̄at in mūdo cepit eē q̄ ſe cit tñ ſine mutabilitate. ⁊ ſiꝛ definit eē in gḅus anī erat ſine ſui mutatione. nec tāmē ipſe diſerit locū ſi locus definit eſſe.

Epilogus vbi exponiť quare in predictaꝫ venerit diſceptationem.

Jā ſufficienter demonſtra

ū eē vr̄ quō omnia dicāt eē in deo. ⁊ deus in omnibus. quā diſceptationē quā inciden ter ſuſcepimus q⁹ id videbať poſtulare reſ cir ca quā nr̄ vſabatur ſermo. Diſſerebamus n. de ſcientia ſiue ſapiētia dei. ⁊ cū ꝺocerem⁹ dī ſcire omnia q̄ſiū ē vt⁹ ꝓpter cogitationes q̄ā de omnibus ḅz. dicēt̄ omnia ee in deo. an alia ꝛ boc dicer̄ ſcriptura. Minus ergo q̄ nis occaſio in p̄miſſā nō deduxiť diſputatōs

Jrca diſtinctiōez

57. ḡro vr̄ū deū ee ꝓtiť vbiqꝫ ſo tētiā neceſſario ſiſerať ipm ee vbiqꝫ ſm ēntiā. ꝺoc ē vr̄ū oꝑotēia ſſe rať imēſitať. Q̄d ſic. oē agēs ē pnſ paſſo ſi ppꝫ. 7. phy. 2. ſ. 2 boc ſimediaťe ſi imediaťe poſſ⁹ agēs illo vr̄ mediaťe. omp̄s ē ſi ať agať ſi illō me diaťe pōť agere in qōlibeť imediaťe. ſi p̄ncipalis im mediaťe. Opp⁹ ps. pōť enim cāre aliq̄d extra vni uerſū. ⁊ ñ ibi nō ē ſm ēntiā. ergo ꝛc.

Reſpondeo

agēs creaťi pōť agere vbi nō ē. ñ cōiter ꝺs q̄ ſit im mediaťa cuilibeť ſui paſſi nō paſſo in q̄ agať. ſi q̄ ſi qs nō agať in illud paſſū actione eiuſdē rōnis actioni q̄ agit in remotū. vt p̄ſcis motū ſcās manū piſcaťo ris nō motū ſcaťe. Q̄q aūt in p̄mū paſſū nō agit eadē pōťia actiua q̄ agit in remotū: ſi agať alia pō actiua. ſicut coꝛp⁹ celeſte generaťe ignē in vlce fib⁹ terre vel aliq̄ mixti aiaťi. vel inaiaťi. hic inſe rtūs agit ſua forma Dalie. nō ḅz in ipſo generaťe ſua nec actiis aliq̄ in medio pōť ee rōgnandi ibaꝫ. ſ. igit forma coꝛpis celeſtis pō actiua in remotū abiqꝫ ḅ q forma iſta agať in p̄mū ſm eadē pōm actiuā. ſ. qua agit in remotū. ſ. agať in ppinquū ſm aliā pōťiā ac tiuā. ſed hoc accidit vel ꝓpter p̄ſcitionē iſtaꝝ pōť tiaꝝ ſecūdaꝝ actiuaꝝ in eode qua. 3 vtraqꝫ actiua ⁊ vna ḅz p̄mū paſſū. p paſſo ꝓportionato. ⁊ alia pō actiua ḅz reliqua paſſa remoto ꝓportionatū vl acci dit. ꝓpter impfectionē ipſi⁹ agēt⁹ in quoē defect⁹ vi tutis actiue ꝓpter q̄ defectū pus agit ſm formā i perfectioꝛē q̄ ſm pfectioꝛē ſicut generās corruptibi le pus aterat q̄ generat ꝓpter illius agēt⁹ imperfe ctionē a quo pus acquirit impfectū. Q̄ igit ꝑuo tollam⁹ talē ꝺuarū pōťiaꝝ ꝑcuſſū ab agēte creato. ſ. eo ꝺ tollam⁹ ab eo q̄ ita impfectioꝛē habet. q̄ non oꝑoteat eā pus ꝑducere impfecti⁹. nō vī aliq̄ rō q̄re non erit pus remoto ꝑm pōm ſm q̄ē mō pus ſibi in rōne pōe actiue. ⁊ tñ nō aget in ppinquū nec illa pō. ſicut nec mō nec alia. ⁊ hoc magiſ me illa pōťia ſm q̄d agit in remotū ſit ſimplr pō actiua pfecta. q̄ alio enim p̄ fectioꝛ forma ē in creaturis tāto vī rō agēdi in remo tius. Et hoc ad oppm vī q̄ oꝑotēia q̄ ē ſimplr p fecta pō actiua nō regrat actionē in vnū paſſū pus q̄ in aliud nec ꝓpter ꝺuerſas pōs ꝛcurrētes in agente nec ꝓpter pōs generationē impfectionis effect⁹. vī q̄ talis oꝑotēia ſit rō agēdi in qḅcūq⁹ ꝑducendi q̄cūq⁹ poſſibile ſi poſſibile ipm. cui⁹ oꝑotēia nō eēt vbiqꝫ. ſm hoc videť tenēda negatiua ps q̄nī

Confirmať. ſi enim oꝑotēia ee volitas ad q̄ velle ſegtur ee. cū volitas poſſit eē q̄ velle ditās: ſicut p punq̄. vī q̄ ñ omp̄s eeť p impoſſibile in aliquo loco ꝺeterminato. ⁊ nō vbiqꝫ poſſet velle aliq̄d eē in alio loco cu⁹ nō repugnaret eē. ⁊ p ꝑs ſuo velle illud ha beret ee in illo loco. ⁊ ꝑ ꝑs illud ſiſeret ab oꝑetē abiqꝫ hoc q̄ oꝑoteť eēt ibi ꝑs ſm ēntiā. Confir mať ex q̄ an mūdi creatione nō ē imaḡnāda. ya cum ſim⁹ ſm ſi ibi fuerit ꝑul ꝑs de⁹ ſm ēntiā aūq⁹ ꝑducēt mūdū. imo ñ vt alicubi ꝑs de⁹ ſ ēntiā ſit aut poteſta ee mūdū. ſi cigit ibi ꝑtia imēſitaḡ ñ ꝑrigebať ꝑtne

potētie sue vpō ē. Imo si potētia pus habuit termi
nū suum ꝙ ēt pūia fm ēntiam suā, ita ꝙ mō q nō
oporteat prius intelligere deū in aliqua pte vniuersi vt
ibi aliqd cāet. ꝙ magis ecōuerso pus sit ibi fm potē
tiā vbi pius aliqd cāet. ꝛ nic ꝛ ꝙ ipossibile non ēt vbi
pius fm ēntiā posset rī ibi causare.

Ad argumentuz in oppositum

dicī pōt ꝙ illud dictū ꝑbi verū ē de agētib⁹ nālibus q agūt p qualitates nāles vel form as nāles actuas q nō sit ꝓpietas agēdi in remotū nisi sint alie for
me quarētes q sint ꝓpietas agēdi in, ꝓpinqui. ita aūt
nō ē de volūtate qua cīpotens agit.

Ista est distinctio. 37. huius ꝑmi libri. In qua magr ꝓpōz ē egit quō res sint in deo. hic incipit agere quō deꝰ ē in reb⁹. Et tria circa hoc facit
Ma ꝓmo ostēdit modos veros qb⁹ ē in reb⁹. Secūdo remouet falsos modos qbus nō ē in ipsis. Tertio ostēdit vtrū deus nouo incipit ee ꝛ desinit ee in creaturis.
Primū faciter ā ꝓncipio distinctionis vsq; ibi. Cūq; diuina n atura. Secūdā ab inde vsq; ibi. Ad hoc aūt ē solet. Tertiū vsq; ad fine distinctionis. Et tria ī ge
nerali. In ꝑmā fmā magr ꝓtat in trib⁹ ꝓpōnibus qua rum ꝑma ē hec. Quāmis deus sit in oibus creaturis ꝑticulariter potētialiter ꝛ ēntialiter: in solis iustis ēt qūs in ꝑpia habitatione. Hāc magr ꝓbās ꝓponit
dm esse in oibus rebus. Imo mō cōtīer per potētiā, ꝑticulā ꝛ ēntiā. In omni natura ꝛ ēntia sine fui distinctione. In omni loco sine fui circunscriptione. In omni tpe sine mutabilitate sui. Illio mō specialiter ē in sanctis quos per grām inhabitās rēplum sui ꝓfi
cit efficies. Tertio modo dicit ꝑfālissime ee in hom ne ꝛ quia quo plenius deo diuinitatis copulatur ꝑticulā
bitat per grām vnionis, ꝛ hunc tertium modū magis ſter dimittit eo ꝙ pertineat ad tertiū libzum sententiarum. Posthec magr ꝑdicta affirmat per auctoritates. Et subdit post modū ꝙ quis deus sit in reb⁹ oibus non ēt credendū ēt diuinā puritatem quouis modo posse maculari per hoc ꝙ in rebus imundiis pīs ecritit. sicut nec ꝑpas bum anus per vnionē ipīs⁹ ad corpus lepōsum ingnat. nec sol qñ suis radiis fe
da attingit defedat. Et iustos inhabitare dicit deus qūdo ꝑfaliter ꝛ ad nos in eo procedit. Secunda ꝓpositio est hec deus solus vbiqz exīs nō variat qualitēs loco vel tpis mutatione. Hec ꝓpositio ꝓpo nit pmo ꝙ diuina natura sit in loco, nō sit circūscripti
bile vel diffinīf a loco. Qđ ostēdit per hoc ꝙ pupler mutatio inuenit in natura. Creatura enim corporalis loco diffinīf ꝛ circūscribit, ꝛ pālis aūt solum diffinīf. Ite corporalis creatura per tps ꝛ locū mouet ur ꝛpalis aūt per tēpus: aut fm tēpus mutari pōt fm aſſectiones tēporis ꝛ dispositiones. Posthec querit. Utrū mutari per locū sit ee aut ꝓpr. Et rndet q̄rēnti de loco ad locū circūscriptiue eis nō quenit. Deinde ad dit ꝙ locabile ꝛ circūscriptibile ꝛ mobile deo non conuenit. Tertia ꝓpositio est hec. Deus sine sui mutatione de nouo incipit vel desinit esse in creaturis. Ista ꝓpositio patet in ter. in penul. ca. huius dist. cir ca fine. Et rnī in ꝑpiali.

Hic redit ad ꝓpositū repetēs supius, dicta vt addat alia.

Di. 38.

Nunc ergo ad propositum reuertētes cepto insistam⁹. Supza dictū ē ꝙ ꝑpicitia dei futurozū tēꝑ, ñ ꝓinz tā bonoꝝ qđ maloꝝ. Scia vo

vel sapia nō mō de futuris ꝛ ēt de ꝓsitis⁹ ꝛ futuris. nec tm̄ de tpalib⁹ ꝛ ēt de eternis. q: scipz nouit deꝰ. Hic oritˉ qō si diuisimlāda vtꝝ
ſ. scia vel pscia fit cā rerū. an res sint cāe scie vel pscie dei. Et. n. pscia dei ca ee eoꝝ. que ei ſb̄sūt ac necessitatē euenīēdi eis facere q: nec aliq̄ fu
tura fuiſſent nisi deꝰ ea pscisſz: nec ꝓfit ea euenire cū deꝰ ea pscīuerit. Si aūt ipossibile ē ea nō euenire q: pscita sūt. vr ergo ipsa pscia qua pre scita sūt eis cē cā euenīēdi. Impossibile ē ea ſi euenire cū pscita sint. q: si nō euenīret cū prescita sint falleret dei prescia. Et dei prescīētia fal li nō pōt. Impossibile ē ergo ea nō euenire cū prescita sūt. Sic ergo prescīētia cā eoꝝ: ee vr q̄ prescita sūt. Hoc idē ꝙ de scīētia dr. ſ. q: q: res aliqua nouit ī ō sint. Qui sentētie Aug. attēdit vī in. xv. li. ō tri. fic di. Nō ista ee aliquo tpe cognouit deꝰ. sed futura oia tpalia atqz in eis ēt qđ ꝛ qñ ab illo petituri fuerām⁹. ꝛ quos ꝛ de qb⁹ rebus vel erauditurus vel nō erauditurus⁹ ēt sine initio ab ꝑcuit. Vniuersas au tē creaturas ꝛ ſpiales ꝛ corporales. nō q: sūt nō nouit ꝛ ō sūt q: nouit. nō enīz nescirit que fuerat creaturus. q: ergo scuit creauit ſi q: creauit scuit. nec aliter scuit creata qđ creanda. Nō. n. eius sapie aliqd accesſit ex eis sed ill⁹ ēt ſtēbus sicut oportebat ille ꝛ qđ oportebat vnā sit vt erat. Et in ecclesiastico. Antequā creā rent oia nota sūt illi sic. ꝛ posteꝙ ꝑlamata. sunt. Este bis verbis vī aug. vniuerse scīētā vel ſ sciēnā dei cām ee eoꝝ que fuit. cū ō ī ō ea cſte. q: deꝰ nouit. Idē quoqz in. vi. li. dicere videt. Cū ingt deccādt ꝛ succedāt tpa nō decedit aliquid vel succedit scīētie dei. an qua nouit oia que fecit ꝓpſā. Nō. n. dec que creata sūt ō sz unīēa deo q: ſtā sūt: ꝛ ꝓtius ō facta sūt q: im mutabiliter ab eo sūt. Et hic ēt ſgnificare vī dei sciēnā cām eoꝝ ee qđ fuit. dicēs nō ō deū ea nouisse q: facta sūt. ꝛ ō facta sūt q: nouit ea deꝰ. Jdeoqz vī dei scientia vel prescientia causa ee eoꝝ que nouit.

Nō an scia vel pscia fit cā rerū. vel res sint ea ꝑ scīētie. Quare scia vel pscia vī careuz

Inconuenientia ostendit que sequerētur si diceretur scientia vel prescīētia causa omniū rerum que ei subsunt.

Quod si ita est est ergo causa omnium malorum

cum omnia mala sciantur ꝛ prescīantur a deo q̄ō longe ea ē a veritate Si enim dei scientia vel prescientia causa esset malorꝝ esset vtiqz deus auctor malorū. qđ pe nitus falsum est. Non ergo scientia vel prescientia dei cā est omniū que ei subsunt.

Aug. au ctoritates ꝓponit ꝛ vi denī ō asserere

Quod res future nō sunt causa scientie vel prescientie dei.

Neqz etiaz res future causa

fūt vel pſcie. ſz. n. nō eēnt future niſi pſcirent a deo. nō tñ nō pſciūtur q; future ſūt. Sn. boc eēt tāce q; eternū ēaliqd eristeret cā ab eo alienū. ab eo diuerſū. ꝛ ex creaturis pēdet, ſcia creatoris. ꝛ creatū cā eēt increati. Origeneſ ſti ſup epiam ad Romanos ait. Nō ꝓpterea ali quid erit. qz id ſcit ꝙ futurū. ſz q; futurū ē. ſō ſcitur a deo anteꝙ fiat. Doc videt ꝓmiſſis ꝙ bis au. ꝛ obuiare. Hic enim ſignificari videt: q; res future cā ſint pſcie. Ibi vero q; preſcien tia cā ſit rerum futurarum.

Doc. ꝓdicē vſ ſtium.

Quid er predictis tenendū ſit cā determi natione auctoritatum.

Hanc igitur que uidetur re

pugnantiā de medio tollere cupientes. dici mus res futuras nullatenus cām eē preſcietie vel ſcie dei. nec ideo pſciri vel ſciri: qz future vel facte ſūt ita exponētes qō ait D'ig. qz futuruz eū. iō ſcit a deo anteꝙ fiat. i. qō futurū ē ſcitur a deo anteꝙ fiat: neqz ſciretur, niſi futurū eſſet: vt nō notetur ibi cā niſi ſine qua nō fieret. Ita ēt dicim' ſciam vel pſciam dei nō eē cām eoz que ſūt niſi talē ſine qua nō ſūt ſi tñ ſciam ad notitiaz tñ referam'. Si vero noie ſcie intelligitur ēt bñplacitū atqz diſpō. tūc recte pōt dici cā eoz que deꝰ facit. Dis. n. duob' modis, vt ſupius ꝓtaratū ē accipitur cognitio vel ſcia dei. ſ. ꝓ notitia ſola vel ꝓ notitia ſil'; bñplacito. Doc mō forte accepit Aug. dicēs. Iō ſūt q; nouit. i. qz ſcieti placuit ꝛ qz ſcies diſpoſuit. Et hic ſenſus ēt eo adiuuatur. qz de bonis ibi tm agit. Aug. ſ. de creaturis de bis que deꝰ fa cit. qđa nouit. nō ſolus ſciaz. ſz ēt bñplacito ac diſpōne. Sic ergo ibi accipitur dei cognitio. vt nō mō notitiā. ſed ēt bñplacitū dei ſignifiez. Idcirco vero ſcit deꝰ ꝙ pſcit anteꝙ fiāt. ſed ſola notitia nō beneplacito. Preſcit. n. deꝰ ꝙ fidi cit ēt que nō ē ipſe factur'. ſicut pſcuit ꝛ pdixit fidelitate iudeoꝝ ſz nō fecit. Peccio qz pſcium ad pcm fidelitatis eos coegit. nec pſciſſet vel pdixiſſet eoz mala niſi eēnt ea hituri. Cñ au gu. ſuy Io. Sequ ingt futuroz pſcius ꝑ pro pbetā ꝑdixit infidelitatē iudeoꝝ ſz nō fecit. ne qz pſciſſ; mala eoz niſi eaz hzent. Nō. n. iō que qđ ad peccādū cogit. qz futura boīum pcta ꝑ nouit. Illoz. n. preſcuit pcta non ſua. Ioaz ſi ea que ille preſcuit ipſoz nō ſūt nō vera ille ꝑ ſcuit. Sz qz illius preſcia falli nō pōt ſine ou bio nō alius ſz ipſi peccāt quos deus pcōes eē preſcuit. Et iō ſinō malū ſz bonū facere vo luiſſet nō malū facturi preuiderētur ab eo q no uit qđ ſit qđ ſcia factur'. Dis verbis apte oſtē ditur ſi oīa ēter attēdamus preſciam dei nō eē cās malox que preſcit. qz nō ea preſcit cās facturus nec tās qđ ſua. ſz ēt illoz. q ſūt ea factu ri vel hituri. Preſcuit ergo illa ſola notitiano beneplacito auctoritatis. Unde vatur intelli gi qđ deus eoꝝ ſo preſcit bona tanqđ ſua, tāqđ ea qđ facturus ēt vir illa preſciēdo ſcit ſi fuerit ipſius nonna ꝛ auctoritatis beneplacitum.

Augus.

Circa distinctionē

3. ꝛgro vtrū ſcia dei reſpectu factiſ liū ſit practica. Ad nō. 2. metha. ſis practice ē op' nibil alit extra de um ē finis ꝑ 1. Dcra. 6. de trin. c. vlti. Et ars ſādā dipotētis atqz ſapientie dei plena oium rōnū vinetiū incōmutabiliū, ars ē dabit' practic' ſ 2. Dſtir. 35. q. 4. 6. idec ſūt rōes fm q̄s for mat' de formabile: ꝛ multe alie auctoritates ſt ad h.

Supza in queſtione de the

ologia vtrū ſit practica vel ſpeculatiua multū dictū ē de cognitione practica ꝛ ſpeculatiua. Beuiter au tē tūc aliq̄ applicādo ad ꝓpoſ' pōt dici q; dr̄one bil' practici ſit duo. ſ. ꝓximitas ad praxim quā cōſor matur hꝫ ex obo circa qō ē. ꝛ poritas ei' nālis ad ean dē praxim. q; praxis vt ab ea dr̄ opatio practica eſt. opatio q̄ diſtinguit a ſpeculatione. nulla aūt operatio alia a ſpeculatione ē in ptāte ſpeculatis niſi ſit vel eē poſſe nālitet poſſe ꝛ intellectione. vel ſpeculatiōe cognitio aūt nō ponit practica in aliquo vt ē ei' niſi re ſpectu praxis. q̄ ē in ptate ei'. Et et boc ſcīēdū vite rius q; cognitio practica actualiſſima ꝛ ꝓxima pra xi ſit aliq̄ ſcia de praxi elicīēda. puta iudiciū de cōcīo ne ſylli practici. q̄ cōclusio finis ē mot' intelligētie. ſ; ab a ſcipit opatio. tñ nō ſolū iſta cognitio ē practica q̄ ſic ē ꝓxime practica. ſ; ēt cognitio practica ꝙ ꝓcipiuo. q; vir tualr includit iſta ēt cognitio q̄ dr̄atiua terminoꝝ q; includūt ꝓncipia practica ſicut ibi dictū ē. q̄uq; igi tur inteꝰ nō pōt bēre aliq̄ talē cognitionē dictatiuā de opando nāliter poſt dictāt illā praxim quā reſpiē talis cognitio nec pōt bēre cognitionē ꝓncipiuā. ex q; bus inferat talē cognitionē dictatiuā opandoū. nec pōt bēre cognitionē q̄dratiuā terminoꝝ in qbus er cludunt talia ꝓncipia. tanꝫ inteꝰ nō vr posſe bere co gnitionē practicā. ꝓpriſſime ſūpta fm illas duas cō ditiones ꝑdictas. ſ. cōformitatē ad obm ꝛ poritates. ſed inteꝰ diuinū cōparādo cognitionē eius ad actum voluitatis eius nō ꝑdabet cognitionē dictatiuā aliq̄ de aliquo faciēdo. nec cognitionem alicuius ꝓcipi nec cognitionē q̄dratiuā termi includēte ꝓncipiū practicū. q̄ nō hꝫ aliquā cognitionē ꝓrmē ꝛ ꝑzem tali praxi. ꝑō minozis. Si aūt actū voluitatis diuīe poſſet inteꝰ diuin' aliquā talē cognitionē bere: habet ea mere nālit ꝛ necio. q; ois cognitio ꝓcēs ab ia ētu voluitatis ē mere nālis ꝛ q̄ntū vr ipſa rōmere nālis intelligēdi de nēcitate. q̄gnoſcerer hoc ē fa ciēdū. ꝛ tūc voluitas cui hoc offert nō poſſet nō vel le iſtud q; tūc poſſet eē nō recta. q; voluitas potēs dū cordare a rōne practica pōt eē nō recta de necēſitate q̄ voluitas diuina vellet hoc opandū. ꝛ ꝓnis oia. qa q̄ rōne eēt de vno eadē rōne ꝛ de alio. Hic inſtar ſi mo. q; ita rōne inteꝰ diuinus nō bēret aliquam co gnitionē ſpeculatiuā, aut. n. voluitas nec̄io velleꝝ illā inteꝰ ſpeculari: ꝛ tūc nō eēt libertas ꝓma ex pte vo luntatis, aut poſſet nō velle illū intellectū ſpeculari. et tūc poſſet eſſe non recta. Et pterea ſi ꝓmo offerar ī tellectui diuino aliq̄ ler vſq; puta de glificādū ꝛ gra tificādū ſ; iſtā acceptat voluitas diuina. ꝛ er hoc fa tuū aliq̄ler ſapie. ꝛ ſofferat intellect' voluitati ſpe trū ēt beatificādū. ſi voluitas iſtā acceptet vr ēt in tellectū cognoſcere ꝓterū ēt gratificādum. ꝛ hoc co gnitione dictatiua non acceptā in ſe formali ꝛ volun tate ꝛ voluitas verificauerit ꝓmiſſas ergbus iuteꝰ le ctus iſtam haber. Ita ꝓmum iſtoꝝ. intellec' eius diuinus ēt neceſſitate nature eſt ſpeculatiuus. ꝛ non eſt ad hoc formaliter libertas: licet non ſit ſine

volūtate cōplacēte. de⁹ eni necio ē sciēs nō aūt volūtate ē sciēs. ppue sicut necitate nō volūtate ē de⁹. quando igif arguis fi volūtas nō posūt nō velle inest ipsi⁹ cular. ḡnō ē sume liber. nō segnit ex libertas ei⁹ nō ē ad intrinseca q̄ qñ pecdit actu ei⁹. sed libertas ei⁹ ē ad oia facibilia. ē tō ē necesse ponere determinatiōnē ꝑmā in volūtate respectu facibiliū. nō sic aūt essꝫ si inte⁹ practic⁹ ꝑdeterminaret. imo nec ppue libras posset saluari in volūtate respectu facibiliū. ꝫ nec cō tingētia aliāq; inte⁹ necessariū ꝑdeterminaret eam inera necessitate nāl. ꝫ volūtas necessario ꝑcoma ret se intellectui. q̄ aūt necessario ē necessitate ꝑnte cōsome necessario nō pōt ee ꝓtingēs. ¶ Ad 2⁹m dico ꝙ inte⁹ diuin⁹ nō sic cognouit aliq̄ discurrēdo sicut ꝓcedit a⁹. ꝫ diuitingue do de intuitiue in ꝑmo app̄ hēdit q̄cūq; opabilia ita q̄ fur ꝓncipia opabiliū: sicut opabilia particularia. ēt in sco signo offert ola ista volūtati quoꝛ oium aliq̄ accꝑtata ꝓncipiorū practicoꝝ ꝫ ꝑticulariū opabiliū. ꝫ tūcin tertio signo inte⁹ scit eq̄ime diate illa ꝑticularia sicut illa vlia. et ita nō acgrit cognitionē illoꝝ ꝑticulariū ex ꝓncipijs ꝑ determinatis ꝑ volūtate. hoc magis patebit in qōe de scia dei respectu futuroꝝ ꝓtingentium.

Ad auctoritatem augusti. di

co ꝙ ars ē bit⁹ cū ꝑa rone factu⁹ er. 6. ethy. 7. ꝓt cōpiete accipit⁹ difinitio artis intelligit rō recta boc ē directiua siue rectificās ꝑōm illā cui ē opari ſm arte diminute aūt ars ē bit⁹ cū ꝑa rone qñ ē tm bit⁹ appe⁹ bicūq; rectitudinis ag̃dos ē nō habit⁹ directiu⁹ siue rectificatiu⁹ in ag̃dis boc relicto mō ꝑt pecti arsi deo. q⁹ posita determinatione volūtatis ei⁹ respectu quoūcūq; opandoꝝ inte⁹ ei⁹ cognoscit ifīt ordine m opandoꝝ. ē tūc ē bit⁹ recta rō. boc ē cognoscēs rectitudinē. nō tñ recta rō boc ē directiua ipis⁹ potētie opantis. ē boc magis ꝑ ſm ꝑnat potētia illa cpans extract se volūtas illa ē nō alia potentia exercitiua alia a volūtate videt ibi posse saluari recta rō alio mō se habēs respectu illi⁹ potētie opantis ſm cā quā posūt mō saluari respectu volūtatis. ¶ Per idē ꝑs ad illud augu. q. idee fūt obiecta scōaria cognita sicut dictū ē ꝑ⁹. ſm quē fūr aūg extra. nō tñ ipa includūt aliquaz nontia dictarūd de opando vel de nō opando. ꝫ ipa repūlēt opabilia, sed cognito opabilis pelle nō ē scīa practica nisi virtualr includat ꝓncipiū vel pelonem practicā. sicut nō de ideis in intellectu diuino.

¶ Contra boc quod dictum est ꝓsciētiam dei non posse falli. oppositio.

Ad boc autez quod supra

Oppō. dictū ē. ſ. ꝓsciam dei falli nō posse ſolet a gbus dam ita opponi. De⁹ ꝓsciut hūc lecturū vel aliqd huiusmodi. ꝫ pōt ee vt iste nō legat. ergo pōt aliter ee quā deus ꝓsciut. ergo pōt falli dei ꝓscientia. quod omnino falsū ē. ¶ Dōt equidē nō fieri aliquid. ꝛ illud tñ ꝓscitū ē fieri. ¶ Nō iō tñ pōt falli dei ꝓsciētia: q⁹ ſi illud ſi fieret nec a deo ꝓsciti eēt fieri. Sed ādhuc vr gēt qōne dictes. Aut aliter pōt fieri quā de⁹ ꝓsciut. aut nō aliter. Si nō aliter. ergo necessaria rio cūcta eueniſt. Si vero aliter pōt ergo dici ꝓsciētia falli vt mutari. Sed pōt aliter fieri. q⁹ pōt aliter fieri quā fiat: Ita aūt sit vt ꝓsciatur ē. aliter ergo pōt fieri quod ꝓsciti ē. ¶ Ad qō

Rñio. dicūm ꝙ illā locutionē multiplicē facere intelligētia. ſ. aliter pōt fieri quā de⁹ ꝓsciut ꝛ buiusmodi vt potest nō eē quod deus ꝓsciut. ꝛ impossibile ē non eē quod de⁹ ꝓsciut. ꝛ impossibile ē non eē ꝑscita omnia que fiūt. ꝛ b⁹i.

¶ Dsit enim hec ꝓiunctim intelligi vt additio sit implicita ꝛ diuisiua. Si enim ita intelligas: non potest aliter fieri quā de⁹ ꝓsciut. ꝛ. non potest vr ſ̄ꝫ simul eē. ſ. de⁹ ita ꝓsciuerit fieri ꝛ aliter fiat verū intelligis. Si aūt ꝙ ꝓiunctionem intelligas. vt dicas boc aliter non posse euenire quā euenit. quomodo futurū de⁹ ꝓsciuit falsum ē. Hoc enim aliter potest euenire quā euenit. ꝛ tū de⁹ boc modo futurus ꝓsciuit. Similiter ꝛ alia determinatio. ſ. impossibile ē illud non euenire quod de⁹ ꝓsciuit vel cū de⁹ ꝓsciert. Si conīctim intelligas: ve rū dicis. Si diſiuctim; falsum. Ita ēt ꝛ illud. Impossibile ē non eē ꝓscitū q̄d fit. ꝛ. ſi potest eē vtrūq; simul. ſ. vt fiat ꝛ non fiat ꝓsciti tū. hic sensus ver⁹ ē. Si vero dicas deū ſi potuisse non ꝓscire eē quod fit fallitur est. Ipotuit enim facere vt non fieret. ꝛ ita non eē ꝓscitum.

Ista est distinctio triceſi/

ma octaua bui⁹ ꝑmi libri. Inq̄ magr ꝓpōs egit de sci entia dei ſm se. ꝛ de cōparatione rerū scitaꝝ. incipit agere de cōparatione scie ad res scitas. Et tria facit. Pmā ꝑmit. Elerū scia dei sit cā rerū scitaꝝ. Secūdo subdit determinationē q̄dēs mode. Tertio mouet ꝛ soluit obuiantem de determinatione q̄nis mote emergēte. Primū facit a ꝓncipio distinctionis ꝙ qs ibi. Hāc q̄ que vr. Secūm ab inde vsq; ibi. Alb aūt q⁹ supra dictū ē. Tertiū ab inde vsq; ad finē diſi etionis. Et ſm de ſnia in hac distinctione in genere ali In ista ista magr fiat in tria. ꝓpōm⁹ ſ̄ꝫ ꝑma ēs. De⁹ scia appo ꝓpriatiōnē q̄dēs mode. ē sā simpli oium futuroꝝ ſ̄ꝫ stingēt⁹. sed ſm bonoꝛ. Hāc magr ꝓbās querit. Elerū scia dei vel ꝑscia sit cā rerū scitaꝝ vel eēquerso Et ꝓbat ꝙ ꝑscia dei sit cā rerū. q⁹ nec aliq̄ futura eēnt nisi deus ꝑsciusset. ꝛ q̄ ꝑsciuit ꝓpossibile ē ea nō euenire. Et sad hoc ꝓbandū magr adducit multas auctoritates q̄ patēt in ter. Posset a⁹ obijci in ꝓmo. Si scia dei est cā rerū scitaꝝ. sequet deū ee cām malox. cog mala fiūr ab eo scita ꝛ ꝑscita. sed illud ꝓns ē falsū. ꝛ cō clusio ex qua seqū. Hec ēt res ſ̄ꝫ cā scie dei. q⁹ sic ꝓpale ꝛ creatū est cā eterni. quod ēt are nō pōt. Et rndet magr ꝙ res scite a deo nullatenꝰ sūt cā scie vel ꝑscie. ꝛ nisi forte eā sine q̄ nō. ꝛ sic ēt intelligēde sūt ꝛoꝛ auctoritatuꝫ qb⁹ oppō dict⁹ est. vs. ꝙ res nō sūt cā ei⁹ ꝑscie scītie dei sine eā nisi. ſ. sine qb⁹ nō ēt res ꝑscita. Et ꝑiter notat talē distinctionē ee ꝑscītia dei ꝛ vel cognitio dei pōt accipi. ꝓ tā simplici notitia. Et oī scientia simplicis notitie. ē fic accepta nō lluris rei. ꝓpriē ē anis forte ē sine q̄ nō. Mō enim deq̄ēs cogit peccare per hoc ꝙ ꝑscit eū peccaturū. Sī pōt accipi. ꝓ notitia sil⁹ ē bipliacito. ē fic accepta ē cā rā rerū. Et bis patet sōrio ad argumentum. scilꝫ de malo. Mam deus nō nouit malum: nisi scientia ſm plicis notitie. Cum ergo ſm banc cognitionem non sit causa rerum vt patet ex predicta distinctione. ergo nō valet argumētū cū arguit. De⁹ cognoscit malū. ē cā mali. Et ꝑdictis ſ̄ꝫ ſoluit⁹ ſ̄ꝫnatur ee distinctione ꝑdicta inferoſecūdam. ꝓpositionem que ē. In effabilis dei ꝑscientia est causa sine qua non omnius

bonoꝝ ⁊ malorꝝ. Et ꝑz ex p̄missis. Tertia ꝓpositio ē hec. Cum ineffabili dei pscia stat indifferēs vel tūa futuroꝝ effectuū ntingētia. Hāc magr inuestigās argūit: ꝙ scia dei sit fallibilis. ⁊ sic. Futurū ntingēs est pscitū a deo. vel ꝙ stat aliq̄ euenire ēt scitū ē vel nō. Si nō ē scia dei ꝛ℞ scitus necessitat ip̄m. ⁊ ꝓ℞ ntingēs folit. Si ꝙ stat aliq̄ euenire ēt pscitū ē ponat i ee ꝙ aliq̄ euenīat. ⁊ sequat stat in scia dei ee fallibile ⁊ incertā. Illud magr soluit ꝑ sensū cōpositū ⁊ diuisum, dicēs ꝙ stat les ꝓp. impossibile ē nō euenire ꝙ deꝰ pscinit euēturū. ꝛ possibile ē nō euenire ꝙ deꝰ pscinit enēturū. ⁊ ꝓ illes intelligantur cōiūctim in sensu cōposito: tūc sunt falsē. Jō ꝙ impossibile sit pscīam dei esse de aliq̄ re euentūi illi ēt ꝓto euēnt. Si aūt les. ꝓ℞ es intelligant ꝑ diuisū in sensu diuiso. tūc ve sūt ꝓpositiōes put ꝑsideranē sine rēspectu ad dei prescientiam. ⁊ tm in ꝑticuli.

Vtrū scia dei possit augeri vel minui vl aliquo mō mutari. vtrūq; enim vi posse ꝓbari.

Di.39. PReterea queri lo/ p let. vtrū scia dei possit augeri: vel minui. vtrūq; enī vi posse ꝓbari. ⁊ ꝙ diuia scia possit augeri vel mutari hoc mō ꝓbat ꝙ ꝓt deꝰ scire ꝙ nunq̄ scit. Sit. n. aliqs q̄ ñ ē lectur⁹ hodie. ⁊ tū pōt ee vr legat hodie. pōt enī hodie legere. Vtibil aūt pōt fieri ꝙ non possit a deo scīri. Pōt ergo deꝰ scire hunc lecturū hodie. pōt ergo aliq̄d scire quod nō scit. ergo pōt eius scia augeri vel mutari. ⁊ad ꝙ vi posse minui. Sit. n. aliqs hodie lecturus: quē deꝰ scit lecturū. At pōt ee vr nō legat. ergo pōt deꝰ nō scire hūc lecturū. pōt ergo nō scire aliq̄d quod scit. ergo pōt minui eius scia vel mutari. ⁊ Ad quod dicim⁹ qz dei scia oio im mutabilis ē nec augeri pōt vel minui. Nam vt ait Aug. in. v. li. de tri. Scia dei est ipsa sapiēcia. ⁊ sapia est ipsa ēentia sine ſuba dei. ꝙ in illius nature simplicitate mirabili nō est aliud saꝑe bo est. ⁊ ee. Jdeoꝙ nouit oia verbū qne nouit ꝑ. sed ei nosse de ꝑze ē sicut ee. Posse eni ⁊ ee ibi vnū ē. Et nō ꝑt sicut ee nō ē a filio. ita nec nosse. Proinde tanꝙ ſeipſū dicens. Pō ꝙ genuit verbū sibi equale ꝙ oia. Pō enī seipm integre ꝑfecteqꝫ dixiſſet si aliqd minus aut ampl⁹ eēt in ei⁹ verbo ꝙ in seipſo. Hoc ē ergo oino verbū quod ꝑ. nō tñ ē ꝑ. ꝙ iste filius ille ꝑ. Sciit ergo inuicē ꝑ ⁊ filius. sed ille gignēdo, iste nascēdo Et oia que sūt in eo ꝛ scia. in eo ꝛ sapia. in eo ꝛ ēentia vnusquisq; eorū simul videt nō ꝑticulatim aut singulatim. velut alter ater cōspectu hinc ⁊ illinc, ⁊ ide huc ⁊ rursum inde vel inde in aliud atq; aliud: vel aliqua videre nō possit nisi nō vidēs alia. sed oia simul videt: quoꝛ nullū ē quod nō semp videat ⁊ sciat. Eius itaq; scia in amissibilis et inuariabilis ē. Vbi a vo scia ⁊ amissibilis et rēceptibilis ē. qz nō hoc est nobis ee quod scire. Propter hoc sicut nr̄a scientia illi scientie vel diſſimilis ē. sic ⁊ nr̄m verbū qō nascit⁹ de. scientia nr̄a diſſimile ē illi verbo quod natū ē de patre scientia. Et hac auctoritate clare ostenditꝫ scientiaꝫ dei omnino inuariabilē ē. ⁊ qꝫ ꝑ ⁊ filiꝰ eū ipſo ſecū ſimul omnia scit. ⁊ videt. Sicut ergo nō ꝑt augeri vl minui diuina ēentia. ita nec diuina scientia. ⁊ tñ cōcedit posse fieri quod nō scit. et posse nō scire quod scit. qz posset aliqd ee sm̄ eius scientie quod nō ē. ⁊ posset nō ee sm̄ aliqd quod ē sine mutatione ipſius scientie.

Rñsio cūdetermiatōe

Oppositio an deus possit nouiter vel ex tē pore scire vel prescire aliquid.

Hic opponitur a quibuſdā ita. Si deus pōt aliqd scire vel pscire quod nū q̄ scinit nec pscinit. Pōt ergo ex tpe aliqd scire vel prescire. ⁊ Ad quod dicim⁹. Pōt qdē deꝰ scire vel pscire oē quod pōt facere ⁊ pōt sa cere quod nunq̄ fiet. Pōt ergo scire vel prescire quod nūq̄ fiet nec eēt nec fuit. nec illud scit vel nescinit. neq; prescit vel pscinit. qz scientia eius nō est nisi de his q̄ sūt vel fuerunt vel erūt. ⁊ pscientia nō est nisi de futuris. Et ꝙ pōt fieri scire vel pscire quod nunq̄ā ē vel erit. non ni pōt aliqd scire vel pscire ex tpe. Pōt vtiq; scire vel pscire quod nunq̄ā ē nec erit. nec illō ſcitū vel pscitū ē ab eterno. Nec tñ pōt intelligi scire vel pscire illō. ſi ita pt mō scire vel pscire. si cut pōt ſciſſe vel pscisse ab eterno. Si enim dicas eū mō posse scire vel prescire quod ab eterno non scinit vel prescinit. i. ita q̄ ab eterno nō fuerit vel pscinerit quasi vtrūq; simul eē posſe fallsum est. Si vero dicas eum posse modo scire vel prescire quod ab eterno non scinit vel prescinit. i. habere potēſtiam sciendi vel prescīendi ab eterno. ⁊ modo aliquid. nec tñ illud p̄ scitum est vel futurū verū est. Non potest ergo nouiter vel ex tempore scire vel prescire aliquid. sicut non potest nouiter vel ex tempore velle aliquid. ⁊ tamen potest velle quod nunquam voluit.

Rñsio.

Vtrum deus possit scire plura quā scit.

Jtem a quibuſdam dicitur deus posse plura scire quā sciat. qz pōt scire oia que scit. ⁊ pōt aliqua facere que nunq̄ erunt. ⁊ illa potest scire. non enī aliqua incognita facere pōt. Si vero omnia eēnt que modo sunt. ⁊ alia quedam faceret que non sunt nec erūt. et illa omnia sciret. Pro certo plura sciret quaꝫ modo sciat. nec tamen eius scientia augeri pōt qz hoc totī fieri posſt sine mutabilitate scientie Ostat ergo dei sciam oino eē imutabilē nec augeri posse vel minui. sed ei subiecta.

Dō videt aduersū illi sine qua supra dictū est deū semp̄ simul scire omnia.

Si vero qđ predictum est, p deus oia semp̄ videt simul videt obuia re qđ ait Dier. in exp̄ositione Abachuc. Ab surdū est ingrab hoc deducere dei maiestatez vt sciat per mometa singula: quot culices nascantur quot ve moriantur. quota pulicum et muscarū sit multitudo. quot ue pisces natēt in agis ⁊ similia. Non simus tā fatui adulatores dei. vt dū puidētia eius ētrad ima retrudim̄ in nosip̄sos iniurios fumus. cāde irrationabi liū ⁊ rōnabiliū puidētia cē dicētes. Hic vi detur dicere Dier. oy. deus illoz inimico rum sciam siue puidētia nō habeat. qđsi boc est tūc non oia simul scit ⁊ semp̄. Et tali ita qđ sensū illud dictū cē nouerimus vt deum ji la alternatim vel particulatim scire neget. nec p diuersa tempoz mometa sic illa cognouit si cut per varia momenta illoz quedam deficiūt quedā incipiūt. Hec̄z illis altiꝰ irrationa bilibus ita puidet quēadmodū rōnabilibus. Mungd enim, vt air apostolus: cura est deo ō bobus, ⁊ sicut non est cura deo de bobus. ita nec de aliis irrationabilibus. Dicit tamē scri ptura. qđ ipsi est cura de oibus. Prouidentia ergo ⁊ curam vniuerſaliter de cūctis que con didit hz vt bēat vnūq̄ oz quod sibi debet ⁊ conuenit. Sed specialem puidentiā atq; curā habet de rationabilibus quibus p̄cepta tradi dit. eligs recte viuendi legem p̄scripsit ac p̄mia p̄misit. Manc prouidentiam ⁊ curam de irrationabilibus non habet. Ideo dicit apo stolus. qz non est cura deo de bobus. puidet tū oibus ⁊ curat. ⁊ gubernat oia. q omnib̄ sole ſuum facit oriri ⁊ pluuiam dat. Scit itaq; de us quanta sit multitudo pulicum culicū ⁊ mu scarū ⁊ piscū. ⁊ quot nascant̄ quot ue moriant ur. sed non scit boc per momenta singula. im mo simul ⁊ semp̄ oia. Hec̄z ita scit vt eandē habeat prouidentiā irrationabiliū ⁊ rōnabili um. ideō vt eodem penitus modo puideat ir rationabilibus ⁊ rationabilibus. Rationabi libus enim ⁊ p̄cepta dedit ⁊ angelos ad cu stodiam delegauit.

Dicit. Dier. Aduō p̄ mitia v. Bandic. Inf. citi enda.

Breuis summa predictorum cum additi one quorundam.

Simul itaq; ⁊ immutabili ter sit deus oia que fuerūt ⁊ sunt ⁊ erūt tā bona q̄ mala. prescit quoq; oia futura tam bona q̄ mala.

In secunda parte dist. 38

tractat magr de infallibilitate scie dine Et dist. 39. tractat de immutabilitate scien tie dine. circa quā igit ad ista mām put scien tia dina respicit simplr exitias rerū ḡ o nes. Prio: verū de hēat notitiā determinatā oium quātum ad oēs p̄dictos exitie. 2° verū hēat certā notitiā ⁊ infallibilē omniū ḡ ad oēs p̄dictos exitie. ⁊ an hēat im mutabilē notitiā de oib ḡ ad eōm p̄dictōe exitie. 4° an neūo sciat oēm p̄ditionē exitie oium. 5° verū co determinatiōe ⁊ certitudine scie fue possint stare ali qua p̄tingentia ex p̄te rerū in essentia. 6° hec sit queri p̄ie q: per eadem simul soluuntur.

Ad primum q. arguo q nō. q: sm p̄b m. 2. p̄per. in futuris p̄tingentibus nō est determinata vitas. g nec scibilitas determinata. g nec itel° p̄s notitia de eis determinata. Cōfirmatiō p̄ bationē sue ibidē q: tē si oportēt sillari ne cs negocia ri ita vī si aliq̄ determinata notitia sō aliquo futuro p̄tingēti os negociari n̄ p̄ositiari. q: siue p̄sitiemur siue n̄ si enemici. Preterea q p̄s de si est limitata ad vnā p̄tē cēt impfcā. qđ de vna p̄te possibilī q̄ō possīt esse opp̄ēt p̄te limitare ⁊ n̄ oppōe. g eodē modo ita sciat vnā p̄tē g nō alia ēt limitat° p̄m sciam ⁊ n̄ os iciens. Contra heb. 4. oia nuda ⁊ apta sūt oculi eī°. ⁊ q. ibi dē dic. t. ex q̄ opte pme visa. igit hs certā ⁊ determina tā notitiā de oib ḡ ad oē cognoscibile in eis.

Ad 1cōm. q. arguo q n. q: segr de° nouit me sessur cras ⁊ n̄ sc de eo cras. g deo p̄scit. ā a sili sequēa nouit me sessurū cras ⁊ possīno sedere cras. g de° p̄t decipi. p̄ illatio ē manifesta. q: credēs illō q̄s n̄ ē re decipit. ꝯbo er b q̄ nā teneat q: sic ad duas de ineē segr ꝯclo de ineē. tra ex vna de ineē ⁊ alia de possibili segr ꝯclo de possibili. Preterea si de° scit me sessurū cras ⁊ posīt° e me n̄ sedē cras. po ꝑ aut ineē n̄ sedendo cras segr q de° decipit. ē. ex p̄one possibili ineē segr° p̄scī igit ista de° decipi ⁊ erit impossibil. Ad opp̄m Deb. 4. vr. s. dcñe. Ite i ꝑ° oio p̄fectissimo nā ta ē impf° ēt ñ sē nulla talē no°m hēt ēt impfectus. g ē.

Ad 5ᵐ. q. arguo q n a ꝑdictorio ad ꝑdicto°m n̄ pt ēt rāsit° sine aliq̄ mutatōe. q: n nulla sit oio mutatio n̄ vēalitoque. q illō qđ fuit ꝑus vez fuit n̄ tūc igit si de° scit cras a. pōt nescire. a. b vī p aliquā mutatōs possībilē n̄ sibi n̄ ipō. a. vt scitū a de° q mutatio nē sū n̄ si scientia dei. ⁊ p ōs ei° mutatio n̄ pōt ēe sine muta tiōe scientie dei q̄ ē ppō. Preterea q eqđ n ē a. ꝑ pōt ēe. a. pōt incipe ēe. a. q: n vī ēe intelligibile q affirma tio negōtis q n ineſt posſit ineē nisi incipiat ēe. g fi ōs n ſit a. ⁊ pōt scire. a. pōt incipe scire. a. g ꝑs mutari ad scire. a. Preterea. 5. si de° scit. a. pōt scire. a. q̄o q ē ita pōt aut ē past ⁊ n̄ ē ē ad formā. ⁊ segr mutatio aut ē actua ⁊ ps q nāli. q: inte° ve inte° n ē lis ⁊ nāl ag ēt. tal ēt pōt pōt agē posſe. ñ egit nisi mutet. igr vt pus segr mutatio. Oppo°p. 5. ep. di. 8. q. nihil est in eo mutabile.

ad 4ᵐ. q. arguo q sic. q: de° imutabilī scit. a. ḡ necio p. a. it illigat a. ipō se one. pōs ponie p. q n pōit in bo ne cit a. ḡ n imutabiliter. ḡ eqđ ē in eo imutabiliter necio ē. Cēq: de imutabile vī ē ne cciū fo malr. sic ē possibile qō repugnat necio vī ē ē mutabi le. oē. n. tale possibile ex se nō ē ē ab alio pōt ēe. ipō ūt ē pōt nō ēe siue ordine ouratōis siue ordine nāe vī posse ēe fine aliq̄ mutabilitate. Preterea eqđ pt ēe in deo pōt ēe idē deo. ⁊ p ōs de°. ḡ eqđ pōt ēe deo ne cciture ē de°. qz de° imutabilī. ḡ eqđ pōt ēe i deo ne cciture ē de°. scire aūt. a. pōt ēe in deo. ḡ ne cciture ē de°. ⁊ p ōs simplr necio scit a. Preterea ois pfe ctio simplr abſoluta ne cciture ineſt deo. scire aūt. a ē pfectio simplr. q: aliqn nō ēt de° pfect° ñ nesciret a. formalr. q: nō ē impfect° nisi pp carētiā pfectionis simplr ḡ necio scit. a. Opp°m ñ de° necio scire t. q. ē. ēt necio scirū. ḡ ne cciture vērū. sīa falsū. ḡ. 4 ans.

ad 5ᵐ. q. arguo q ñ q: segr de° scit a. ḡ necio erit ans ē necū. pbō ꝑnie: q: act° roāl n̄ distrahit pp mās fr quā rāsit ñ log. n̄ distrahit fr rāsear fr ḡ nō ē me nihil log. segr eni dico me nihil dicē. ḡ aliqd di cōs a sil scire n̄ distrahit pp mām sup quā rāsit. ḡ cus

scire dei sit simplr necessariũ nõ dissradiť ab hac necessitate ꝑpter hoc q̃ trãsit sup̃er cõtingẽs. ℂ Preterea oĩ scitia a deo fore necessario erit. a. est scitia a deo fore. ergo a. fiet a deo necessario q̃ pducatũ ne cessitate ineſt deo. r minor ẽ de ille simplr. q̃ ꝑ eternitate va. ſ. gẽtur ꝑ deo de necessario. ℂ Oppõ ens diuidit in necessariũ r ꝑtingẽs. q̃ inte ligẽs ita fm rões suas ꝑprias intelligẽt hoc vt ẽ necessariũ. r illud vt ꝑtingens. non intelligẽt ista vt sunt alia entia. r ꝑ ꝑs illa scia nõ tollit ꝑtingentiã ab eo quod est scitum.

S.B.I ꝓmo d. 39.

Circa istas questiones po / nit̃ certitudo diuine scie respectu oĩum quãti ad os ꝓditiones exitie ꝑpter ideas q̃ ponunt in intellectu diuino. r hoc ꝑpter perfectionẽ earũin repitabã. ga repitãt illa quoꝝ sunt nõ solũ fm se totũ sed ẽ fm oẽs rõnẽ r hitudinẽ extra moꝝ. r ita in intellectu diuino ſt rõ sufficiens nõ trũ simplr. apprehẽdẽdi illa ideata: ſ ẽ apphẽdẽdi oẽm vnionẽ illoꝝ. r oẽm modũ ipſoꝝ ideatoꝝ ꝓtinẽtẽ ad exitiã eoꝝ. ℂ Circa quines cogno ſcẽdi terminos aliqui ꝯpleriones nõ ſufficiẽter cãnt notitiã illius cõpleriõis nisi illa nata ſint cognosci ex terminis. cõpleriõ aũt cõtingẽs nõ ẽ nata cognosci ex ẽmũ. q̃ tũc nõ trãſ ẽt neceſſaria ſ ẽt ꝑma. r imediata ſ rõnes cognoſcẽdi terminoꝝ quãtiũcũq; ꝑfecte repti tant eos nõ ſit ſufficiẽtes cãe cognoſcẽdi illã cõpleriõnẽ ſtingẽtẽ. ℂ Preterea ſi deꝰ intelligit illud q̃ repitãt ſ ſub rõne ſub q̃ aliq̃d repitant. q̃ ꝑ hãc ex hoc. q̃ ideeſunt in intellectu dino aũ oẽm actũ volũtatis diuine ita q̃ nullo mõ ſũt ibi ꝑ actũ volũta tis dine. ſed gcq̃ nãliter ꝑcedit actũ volũtatis ẽ me rẽnãle. accipio igit duas ideas extremoꝝ q̃ repitan tur in eis pura. b. albi. ẽro aut ille ꝑ ſe repitãt cõ poſitionẽ illoꝝ extremoꝝ aut diuiſionẽ aut vtrunq. Si trũ cõpõnẽ q̃ nãliter cognoſcit illã. r ita mõ neceſ ſario. ſ ꝑ ꝑs nullo mõ cognoſcit ꝺiunſionẽ. eodem mõ ſi trũ repitant diuiſionẽ. ſi vrãq. igit ẽ ꝑ ſe nil nihil nouit: qꝛ ſcire ꝑdictoꝛia ẽt vel ẽ va nihil ẽ ſcire ℂ Preterea eodẽ mõ ſũt ideeꝑſibilit̃ nõ futuroꝝ ſicut futuroꝝ. qꝛ dr̃ia illa poſſibilis nõ futuro. a futu ris non ẽ nisi ꝑ actũ volũtatis diuine. q̃ idea futuri poſſibilis nõ magis repitat ipm de neceſſitate futu rum ineſſe q̃ idea poſſibilis nõ futuri. ℂ Preterea: nõ magis repitabit idea futuri ipſum ponẽdũ eſſe in hoc nunc q̃ in illo.

f.T.I.p tetũ. q. 40. ar. 9. 7. 15.

Aliter ponitur q̃ certaꝝ no / ticiã hꝫ deꝰ de futuris ꝓtingẽtib⁹. ꝑ hoc q̃ tot⁹ ẽt ꝑ ꝑs ꝑſe ẽ eternitati. r oia q̃ ſũt in tpe. q̃ ꝑbat ꝑ ſ q: eternitas ſ ẽmẽſa. r infinita. r ꝑ ꝑs ſicut imẽſa eſt ſimul ꝑs oĩ loco. ita eternũ ẽſt ꝑs tot⁹ tpi. ẽt decla rat ꝑ exꝑla. vnũ q̃dẽ ẽ de baculo ſtoto in aq̃ q̃ baculũ ẽſt tot⁹ ſimul ꝑbat ſucceſſiue ẽ ſic tot ꝑs baculus ſuc ceſſiue oĩb⁹ ꝑtib⁹ ſuuti. nõ tñ baculus ẽ imẽſus reſpcũ ſuui: q̃ nõ ẽſt ſ ꝑs toti. q̃ eodẽ mõ ſi eternitas eẽt q̃ dã ſtãs ſicut baculus iuxta q̃ ſuereꝛ tꝑs ita q̃ nunq̃s ẽt ſit ſibi ꝑs nisi ꝓ vnũ inſtãs tꝑis. ſicut nec baculo ſit ꝑs ẽ nisi ꝓ vna ꝑs ſuui. eternitas nõ ẽſt imẽſa reſpcũ ꝑtis. ℂ Confirmat ẽ illud. q̃ nũc eternitas vt ẽ cum nc tꝑis nõ coeqꝛat sibi. igit vt ẽ cũ iſto nunc eccẽdit ipm. nõ aũt excederet ipm nisi vt ẽ cũ iſto nũc eẽſ. ſil cã atio. ℂ Confirmat ẽt hoc. q̃: ſi totũ tꝑs poſſet ſit ẽ extra nunc eternitatis ẽt ſi ꝑs ſ tot⁹ tꝑis. ſed ꝑs tpi repugnat ꝑpter hoc ẽſſe ẽ: nihil ſit ꝑpt⁹ ſ ꝑfecti onis tollit ẽnitati. q̃ ipſa eternitas nõ ẽ capꝛis tot⁹ tpi. r nullibet exiſtit in tpe. ℂ Confirmat ẽt illud q̃ aliq̃ ꝑſũ de ẽtio in circulo. q̃ ſi ponꝛet ꝛ tꝑs ſluẽs ẽ circũ ferẽtã circuli. r nũc eternitaꝛ ẽ cẽrũ ſtãcũq; ẽrt ſlu us in tꝑe. tñ tot⁹ ſluꝰ. q̃libet ꝑs ei⁹ ẽt ſemp ꝑtis cen tro. Ita in ꝑpoſito. oia in ſ̃cto ꝑte tꝑis hitia exiſte re. ſiue ſint ibi nũc tꝑis ſiue ipſa ſint ꝑtes ꝑ ſe ſiue ꝑ ſitia vel futura. oia ꝑtia ſũt reſpectu nũc eternitatis. r ita q̃ ẽ in eternitate. videt ea ꝑ itiali⁹ ꝑtes tꝑ ſ. talẽ coexiti am. ſicut ego poſſũ videre ꝑtialiꝛ illud q̃ in iſto ſtã ti videO. ℂ Ex hac itaq; arguit ꝑmo reducẽdo cõa eos q̃ ſtãs dicit ẽ imẽſitate. q̃ poſito q̃ loc⁹ poſ ſit creẽre ꝓtinue in infinitũ ſpatiũ. r in cõtinuo ſluxu ita de⁹ augeat loc⁹ in fieri. imẽſitas ꝑ nõ ẽt ſibi rõ coexiſtẽdi alicui loco in aliquo nunc nisi exiſtẽti. nõ. n. deꝰ imẽſitatẽ ſui coexiſtit alicui in loco nisi q̃ ẽm illo ꝛ poſſet cãre locũ extra vniuerſũ. r tãc ꝑ imẽſitatẽ ſuã coexiſteret illi. ſi igit imẽſitas nõ ẽ rõ coexiſtẽdi loco nisi actuali. r ſi ꝑdi. q̃ nõ ꝑ hoc ẽ eẽ nitas nõ eritrõ coexiſtẽdi alicui nisi exiſtit. r ꝑ cõ ar guit: q̃ illõ ad nõ ẽ nulli ꝑt coexiſtere q̃ coexiſtit ei cui rõnẽ realẽ: ſ rõ nõ ẽ realis cⁱ⁹ fundamẽtũ nõ ẽ reale. ℂ Et ſi effect⁹ hꝫ ẽ in ſeipo reſpectus cãe ꝑme ſimplr. ẽ in ſe q: reſpectus nulli⁹ alteri⁹ hꝫ veri⁹ ẽ. vñ illud q̃ dr̃ tale reſpectus cãe ꝑme ſimplr ꝑt dicꝛ tale in ſe. ſi g aliq̃s futuriꝰ ſit in actu reſpectu dei. ſ ſimplr ſ in actu ſ ꝑfobile ẽ ꝑ poſſibile ipm ꝑ ſ in actu. ℂ Preterea ſi ſic mo ea futura nõ ẽrit. ẽtit aũ entitatẽ q̃ dã ẽ in cõ gnoſcibili. ſ ẽm ad ẽ in ẽ exitie ẽ nũc ꝑs eternita ti. ergo nunc eſt ꝑducta in illo eſſe a deo. nam nihil aliud a deo habẽs ẽ in ſuꝛu tꝑs nisi ſit ꝑducti a deo fm illud ẽ. ſi ita ſeſſione deꝰ ꝑducꝛet ad alas antiqſi q̃ idẽ ẽ. ſ illud q̃ ẽ ab ipo ꝑducti ẽ eternũ ꝑdu ctũ ẽ. r ita ſis ꝑducẽt in ẽ. ℂ Preterea ſita potẽtia nõ vꝛ iuuare ad illud ꝙ q̃ ponit. ſ ad ſtãs certa notiti am futuroꝝ. r ꝑmo q̃dẽ: q̃ ita ſeſſio ꝑter ſ̃ q̃ ꝑtis eſt ẽnitati ſ̃ q̃ ẽ in alia ꝑte tꝑis ipſa ſit ẽ futura in ſe. ex ſ̃ bigit q̃ futura ẽ ẽ a deo ꝑducẽda. ẽro vtrũ bꝛat cẽ tã notitiã⁹ vel nõ. ſi ẽt igit ſ̃ nõ ẽ ꝑ ſ̃ q̃ ẽ in exiſt. ſ ſ̃ q̃ futura ẽ. r ſtã certitudinẽ op⁹ ponꝛet q̃ aliq̃ ad ud. r illud ſufficit ad cẽm cognitionẽ certa de exitia b⁹rei ſi nõ nouit ipam certitudinalit̃ ſic futurã. ſ. pdu cit ipam nõ ꝑ cognoſcẽs ipam. cognoſcet aũt certitu dinaliꝛ ipam ſi ꝑdicꝛoia ẽt vel ẽ va nihil ẽ ſcire ꝙ fiẽda. q̃ ẽ Auguſ. ſ. ſup gen. ℂ Oĩa inte⁹ diuin⁹ nũ ſũ certitudines accepit ab obo aliquo alio ab eẽntia ſua: ẽ eni vtiefecerꝛ. vñ ũcẽ de ſeiſſõe mea q̃ ẽ nũc in actu poſita nõ ẽ⁹ inte⁹ diuin⁹ certitudinẽ tãtã ẽ ipſo ab ipſa ſeiſſione. nõ enis mouet ſeſſio inte⁹ ei⁹. ẽ eodẽ mõ oia ꝑalia ſi ſint in exiſtia ſua ꝑtia eternitati ſm illas exiſtias eoꝝ nõ faciũt certitudinẽ in intellꝛu diuino ne eis. ſed eo ꝑ aliud de eis bẽ certã notitia ẽ de exiſtijs. ſ illud aliũ ſufficit nobis. ℂ Preterea ſi ponit ꝙ ẽuũ angeli ẽ ẽino ſimplr coemis tot⁹ tpi. ẽ angelus q̃ ẽ in euo ꝑis ẽ tot⁹ ſluꝛui tꝑis ẽ omnib⁹ ẽiuſ ẽtibus. ſ ẽ illa rõnẽ eoꝝ ẽ angelus poſſit natura liter cognoſcere futura cõtingẽtia.

f.T. ꝑ. 1. q. 57. ar. 3. ad 4. gor. de fonti bus.

Tertia positio dicit q̃ ſs aliq̃ reſpectũ cie ẽ ſimplr ẽ ſine ẽt nẽcia. tñ nõ ſic quiẽ q̃n reſpectu cãe ꝓtimꝰ ꝑ poſſint ẽ ꝓtingẽtia. ℂ Et ꝑmo at ꝑ Boetiũ. ſ. cõſolationũ. c. vlti. ſiue ꝑa. 6ª vbi dicit ſic. Si dicas q̃ eueniꝛũ de⁹ videꝛ illud nõ euenire nõ poſſit. q̃ aũtnõ ꝑt non euenire illud. ne ceſſitate cõtingẽs meq̃ ad doc nomẽ necẽtatis aſtrin gas. Rndeꝺo. ſide futuꝛ ẽt ad diuinaꝛ noticiã referꝛ ẽ nẽcius. cũ in ſua nã ꝑdẽt ſibe⁹ ꝑpoſitũ ẽ. a vin culis neẽitatẽ abſoluta. ℂ Deo ẽt arguit. q̃ ſcire ꝑtio pẽ tieſſe effectũ a cã ꝑ⁹ ſ̃ ñ a cã remota ſine ꝑoi. ſic ẽ formitas ſ̃ actu a volũtãta. ñ aũt inq̃ⁿ⁹ a volũtate dina. ſõ ẽrii ñ reducit ẽ deũ vt in cauſã tñ iputaꝛ volũ ẽreata. ſ̃ ſtã ẽ ex ꝑte dei q̃ ẽ ẽ remota ẽt ne ceſſitas rerũ. tñ ex cãis ꝓis earũ ꝑt ẽ⁹ ẽſigẽtia. ℂ Circa ista arguit ẽ ti. r. vbi ꝑbatſ ẽ deũ eſſe intel ligentem ꝛ volẽtem alia exiſtere ꝓtingenter ꝑ con tingentia rerum: q̃ nulla contingentia poteſt eſſe in

cationealiciuius cãe respectu pmi effect⁹ nisi pma cã
stringeret se beat ad cãm primã sibi vel ad sui effectũ. Do nũc pbat breuiter ex hoc q cã mouẽs inquãtum mota si necessario mouetur necessario mouet, quelibet igit causa secunda que producit inquantum mota a prima si necessario mouetur a prima necessario mouet primã sibi vel producit sui effectũ, tota g ordinatio earũ vsq; ad vltimũ effectũ necessario producetur ab vltimo pme cãe ad sibi primã cãm sit necessaria. ¶ Preterea ea q̃ potẽs nãliter simpliciter respicit effectũ sui q̃ cã posteriori, g̃ in illo posito his necessarijs bitudinẽ ad ipm vadit sibi eẽ necessariũ. In secundo aũt instãti nãe nõ potẽ a primo bare sibi eẽ stingẽs q iam primo instãti bere a pma cãe eẽ repugnãs stinentie nec pot dicere q in eodẽ instãti istle due cãe dãt eẽ cãte, q sup illud esse non posset fundari necessaria bitudo ad istã cãm pfecte dãt eẽ stingẽs bitudo ad aliquã aliã cãm. ¶ Preterea q̃cd producit a cãs pelte modo pot imediate produci a prima, stue pheret eadez entitatẽ qua modo, stue esset stingẽs sicut nõ est cõtingẽt. hs g cõtingẽtia sua fr̃mo a cã prima nõ trãsit a prima. ¶ Preterea de multa pducit imediate q producit sicut creatur mũdũ, nũc erat animas, et cetera quia contingentes.

Contra solutionez istaruz

gõnum sic procedendũ, primo videndũ quõ stingentia sit. ¶ Secundo dicter ei doctrinte cruntodo timurabilitas diuine scie de eis.

Quantum ad primã dico

q istud diuisũm necessariũ vel possibile est passio entis circuloquẽs passionẽ inertibile cũ ente, sicut sunt multa alia illimitata in entib⁹. passiones aũt entis convertibiles vt cõiue imediate dicunt de ente, q ens, ens, simplr simplicẽ, stio nõ pot eẽ mediũ aliqd sit ter ipm stua passionẽ q neutr⁹ eẽ diffo q possit eẽ medius eẽ aliq; passe entis nõ pma difficile videre per qua rõnẽ possit vt per medũ possit dici de ente q nec facile est videre ordinẽ passionũ entis, nec fit le ordo cognoscere, videre, ppõnes aũppte ab ente p primũs eẽ multũ euidẽtiores, colinib⁹. In passioni bus aũt diuisũm istis illud totũ diuisũm nõ possit dmõ strari, de ente nisi cõiter suppositio illo extremo q̃ est mũs noble de aliquo ente pot cõcludi aliq extremũ q̃ eẽ nobil, de aliquo ente est sugẽs q aliq ens est finitũ, q aliq ens est infinitũ, stia aliq ens est cõtingẽs q aliq ens eẽ necessariũ, q in talib⁹ nõ posset enti pticulariter iesse impfect⁹ extre⁹ nisi alicui enti ingesse pfect⁹ extre⁹ a quo depẽderet. Sed nec isto mõ vt posse cõcludi extre⁹ impfect⁹ talis diffinctionis, nõ enim si pfect⁹ eẽ in aliquo ente necesse est impfectum eẽ in alio ente, e hoc qui illa extrema diuisa essent correlatiua sicut cã et cãti, igit nõ pot ondi de ente q aliqd plus mediũ diuisctũ hoc necessariũ vel stingens nec etsta ps diuisctũ q̃ stingens posset ondi de ali quo suppposito necessario dici de aliquo, stio vr ista ali qs ens eẽ stingens eẽ vã pmo, stno demõstrabilis ppt qd. vis pbs argues, necessitate futuror, nõ deducit ad aliqd impossibile, vt patet, ergo ad aliqd impossibile nobis manifestũ, ergo nõ oportet nec ostiari nec negociari, stio negãtes talia manifesta indigẽt pena vel stu, qr sm. Auic. metha. negantes pmũ pn⁹ sunt vã pulandi vel exponendi tgni quousq; concedant q nõ est ibi oburi, nõ oburi: vel vapulare, nõ vapulare, stra et istã qui negant aliqd ens cõtingẽs exponendi sunt tonẽtis quousq; concedant q possibile eẽ nõ tonãri. ¶ Suppposito ergo isto tangẽ manifesto vo q aliqd ens eẽ stingẽs ingrendo quõ possit saluari cõtingentia in entib⁹. Et dico q ppter pmã rõnẽ factas

stra tertiã opi. q magis explicita ẽ di. 2. in qõne de esse de ei q nulla cãtio aliqua cãe pot saluare stingentia nisi pma cã ponat imediate contingẽter cãre. et b ponẽdo in pma cã perfectã calitatẽ sicut catholici ponunt. pmã aũt est cãns per intellectũ et voluntatẽ. si ponat tertia potẽtia executiua alta ab istis non inuat ad ppositũ. q̃ si necessariũ intelligat velit necessario producit. opt⁹ q cõtingẽtia istã ẽre in volũtate dinina vel in intellectu diuino, non aũt in intellectu vt hs actũ pmã aũ eẽ aũ volũtatis: q qcd inte⁹ intelligit hoc mõ intelligit mere nãliter: necessitate nãli, q̃ figmentũ cõtingẽtia pot eẽ in scõdo aliqd eẽ nõ scit vel in intelligẽdo aliqd q̃ nõ intelligit tali intellectione pma. ¶ Prima q stingẽtia ops ẽre in voluntate diuina q vt videat quali sit ponẽda pmo vt dẽdũ est in volũtate nfa, tibi 5⁹. pmo ad q̃ fit libertas volũtatis nfe, secũdo q̃liter ista libertas ẽ̃ctur possibilitas sue stingẽtia. ẽt tertio de logica distinctiõe ppõnis quõ exprimit possibilitas sue stingẽtia ad ppõsita. ¶ Dicit⁹ ad pmũ pico q volũtas inquantus ẽ act⁹ pmus libera est ad oppositos act⁹, libera ẽ̃ct mediatiõ illis actib⁹ oppositis ad opposita oba in q̃ tẽdit, vltert ad oppositos effect⁹ quos pducit. pma liberatas hs necessario aliqua imperfectione annexa, q potẽrialitatẽ passiua volũtatis, mutabilitatẽ pertia libertas non est pma ratio, si per impossibile nihil efficerer extra adhuc inquãtũ volũtas posset libe rat tẽdere in oba. Media aũt ro libertatis ipsa ẽ sine imperfectione immo necessaria ad pfectionẽ. q omnis potẽtia pfecta pot tẽdere in oẽ illud q̃ ẽ̃ natũ eẽ obm talis potẽtie. ergo volũtas perfecta pot tẽdere in omne illud quod natum est esse volibile, libertas igit sma sine imperfectiõe ingrẽdi libertas ad oppositi ta oba in que tẽdit. cui vr thc accidit vr oppositos effect⁹ pducat. Dez dico q ista libertatẽ cõcomitatur vna potẽtia ad opposita manifesta is, n. nõ sit in ea potentia ad sit velle nõ velle, q hoc nihil ẽ. thi in ea est potentia ad velle posit nõ velle sique ad iucessi enem oppositorũ successiuũ. et ista potẽtia est manifesta in omnibus mutabilibus ad iucessiõnẽ oppositorũ in eis, thi est alia a non ita manifesta absq; omni successione, ponendo enim volũtatẽ creatã nõ habere esse in vno instãti, q ipsa in illo instãti bẽat banc volitionẽ nõ necessariõ tũc habere eam, g̃batio, si enis in illo instãti haberet eam necessario cũ non sit ea nisi in illo instãti qñ cãret eam, ergo simpr volũtas quãdo cãret eam necessario cãret, nõ enim mõ est cõtingens cã q̃ per ipsthebat ante istud instãs in quo causat: tunc vt per istes potuit cãre vel nõ cãre, q sicut hoc ens qñ est, est necessariũ vel stingẽs, ita causa quãdo cãt tunc cãt necessario vel stingẽter. ex quo igit isto instanti causat hoc velle, nõ necessario, ideo cõtingẽter, est ergo potẽtia huius cãe ad oppositũ eius qñ cãt sine successione. ¶ Ista potẽtia realis est potẽtia potẽtia realiter vt actus pmi ad opposita que sunt posteriora realiter vt actus secũdi, actus enis pm⁹ cõsiderat⁹ istis instãtis q̃ ẽ pot nãliter actu, et ita ponit illũ ẽ̃ tanq; effectũ sui stingẽtẽ q vt pot nãliter posset eẽ pone re aliũ oppo⁹ in eẽ. Dãcẽt potẽtia realẽ actus posse nãliter ipo q̃ pducit, concomitat potẽtia realẽ q ẽ nõ repugnãtia stingentes, volũtati. n. vr ẽ act⁹ pm⁹ et qi pducit b velle nõ repugnat oppo⁹ velle tũ q̃ cã stingẽs respectu sui effect⁹, tũ q vt fõm ẽ stingẽntẽ ẽ̃ bq ad istũ actũ vt ifo mat, q̃ fõ non repugnat oppo⁹ sui accidẽtis q̃ accẽs, libertatẽ igit volũtatẽ ẽ̃ inchrũ est ad oppositos actus concomitat potentia tã ad opposita successiue tã ad opposita p eodẽ instãti, hoc ẽ q alterutrus possit ineẽ sine altero, stia potẽtia secũda ẽ̃ ad realẽ actus pus nãliter logica, sed ẽrta potẽtia nõ cõcatur

istam. ſad oppoſita ſimul . quia illa nulla eſt. ⁊ Tertio ſ⁹ patet ꝫ⁹. ⁊ diſtinctio huius ꝓpoſitionis volumtas volęs a. pot non velle. a. bec enis in ſenſu ꝓpoſitionis falſa eſt. vt ſignificet poſſibilitas huius ꝓpoſitionis voluntas volens. a. non vult. a. vera autē eſt in ſenſu diuiſionis vt ſignificet poſſibilitas ad oppoſita ſuę ſucceſſiue. quia volantas volens ꝓo. a. pōt non velle ꝓo. b. Sed ſi etiā accipiamus ꝓpoſitionē de poſſibili ſm̄ vtrāq; extremā ꝓo eodē inſtanti . puto iſtā voluntatem nō volens aliquid ꝓo. a. pōt velle illud ꝓo. a. adhuc iſta eſt diſtinguenda ſm̄ ꝓpoſitionem ⁊ diuiſionem. ⁊ in ſenſu compoſitionis eſt falſa ſ. q; ſit poſſibilis ꝙ ipſa ſit ſimul volens ꝓ. a. ⁊ nō volens ꝓo. a. Senſus vero diuiſionis eſt verus. ſ. vt ſignificet ꝙ illi voluntari cui ineſt velle ꝓo. a. poſſibile eſt ſibi eſſe nō velle ꝓo. a. ſed nō ſi ſimul habit. ⁊ iſta nō velle. a. q; tūc ſibi vellet. a. nō ineſſet. ⁊ Et ita ad intelligenda iſta ſecundā diſtinctionē q̄ eſt obſcurio; dico q̄d in ſenſu ꝓpoſitionis eſt vna cathegorica cuius ſūm ē iſtā volātas nō volens ꝓo. a. ⁊ ꝓ dicatā volens ꝓo. a. tunc tū attribuit hoc predicata tuj poſſibilitet huic ſubo cui repugnat ⁊ per ꝯſequens impoſſibiliter ſibi cōuēit quod notāt poſſibiliter ſibi ꝓuenire. In ſenſu diuiſionis ſūt due ꝓpoſitiones cathegorice enūciantes de voluntate duo predicata in vna ꝓpoſitione de inēſſenunciat de voluntate hoc predicatū non velle. a. que cathegorica intelligit per ꝓpoſitionē implicitā. in alio autē cathegorica de poſſibili enunciatur poſſibiliter velle. a. ⁊ iſte due ꝓpoſitiones verificant ꝓo. a. quia ſignificant predicata ita attribuere de ꝓo. a. de inſtanti. ꝙ hoc quidē verū eſt. naꝫ voluntati iſti in eodē inſtanti cōuenit nō velle. a. cū poſſibilitate ad oppoſitū ꝓo. a. ſicut ſigāt. 1° de in eſſe cū⁹ de poſſibili. ⁊ Exēplū huj⁹ diſtinctionis eſt in iſta omnis homo qui eſt albus currit poſito iſto caſu ꝙ oēs homines albi currant. ⁊ nō nigri nec medij vera eſt in ſenſu compoſitionis. ⁊ falſa in ſenſu diuiſionis. in ſenſu ꝯpoſitionis eſt vna ꝓpoſitio ſubiectū determinatuꝫ per hoc ꝙ eſt albus in ſenſu diuiſionis ſunt due ꝓpoſitiones enunciantes duo predicata de eodē ſubiecto. Conſimiliter in iſta oīs hō qui eſt albus neceſſario eſt animal. que in ſenſu ꝓpoſitionis eſt falſa ꝙ predicatū nō neceſſario ꝓuenit toti huic ſubo. In ſenſu vero diuiſionis vera eſt ꝙ de eodē ſubo notanē di ci duo predicata alterū neceſſario alterū abſolute ſi ne neceſſitate. ⁊ ambo cōuenūt. ⁊ ambe ille cathegorice vere ſunt.

Sed contra iſta diſtin. arguit tripliciter ꝙ ipſa nō ſit logica. nec ꝙ pō aliqua ſit ꝓ aliquo inſtanti ad oppm̄ eī⁹ ꝙ ineſt in illo inſtanti. Primo per iſtā ꝓpoſitionē ſimo per hyer. oē aḋ ē qđ eſt neceſſe eſt eſſe. 2° per illā re⁹⁰ ar tis obligatorie poſito falſo cōtingenti de pritin inſtā ti negandā eſt ipm̄ eē quā regulā ꝑbat ille ꝙ hoc ꝙ illud poſitū ſuſtinendā eſt tanq̄ verū. ꝙ ſuſtinendā eſt ꝓ aliquo inſtanti ꝓo quo eſt poſſibile ꝓo illo inſtanti. ꝙ poſt eſſe verū. ſ. tūc vel per motū vel mutationē. ſ; neutro mō ꝙ mot⁹ nō ē in inſtanti nec mutatio ē in aliq⁹ in inſtāti aḋ oppm̄ eī⁹ qđ tūc ineſt ꝙ ſimul ſint mutatio ⁊ termin⁹ mutatiōis. Preterea tertio ſi aliquo inſtanti ſit poteſtia ad aliquid cui⁹ oppm̄ ineſt aut illa eſt poteſtia ei actui aut ante actū nō actu patꝫ nec ante actū. qz tūc eſſet aḋ actū ꝓ alio inſtāti quaꝫ ꝓ quo ineſt illa poteſtia. ⁊ Aḋ ꝓmā reſpōdeo ꝙ illa ꝓpō ārī. pōt eſſe cathē⁹ vb⁹ poth⁹. ſicut ⁊ iſta aial currere ē hō currit neceſſariō hec ḋes ſecundū qđ gō ditionalis ē. eſt diſtinguenda ſecundo gō neceſſarium pōt dicere neceſſitatem poſitiue vel. pōtie: ꝓmo ſ eſt vera: ſcdo nō ē falſa. ſm aut ꝙ ē cathē⁹ ſimlr ē hec ſortes currere ſi hō currit ꝑdicat de animali ei modo neceſſitatꝫ ⁊ cathē⁹ eſt vera. ꝙ ꝑdicatū ſic determinatum neceſſario ineſt ſbo ſi nō ꝑdicatū abſolute. ⁊ ideo tunc arguitur a ꝓpe dicato ſic determinato ad ꝑdicatum abſolute ſumptū. ē falſa ſm quā ⁊ ſimpliciter. Ita dico hic ꝙ ſi iſta ꝓpoſitio Ariſt. accipiatur vt eſt bipartbetica tpalis neceſſitas aut notat neceſſitatē cōcomitantie vel cōcomitātis vt cōnotatiuie vera eſt: vt cōcomitantis falſa. Quattes accipiatur vt eſt cathegoratica tunc ſic quod ſit: quando eſt non determinat ꝯpoſitionem implicitam in hoc quod eſt ſed cōpoſitōrs ꝓcipalē ſignificatā ꝙ ſi hō eſt eē. ⁊ tūc predicatum hoc eſſe quādo eſt denotatiue dicit de ſubiecto quod eſt cum modo neceſſitatis: ſ; ſic eſt ꝓpō vera: nec ſequitur ergo neceſſe eſt eſſe: ſed eſt fallacia ſm quid. ⁊ ſim pliciter ſicut in alio patet. nullius igitur ſenſus vr⁹ bus ꝓpoſitionis ꝓ denotat. ꝙ eſſe aliquid in inſtāti in quo ē ſit ſimpliciter neceſſarium ſed trū. ꝙ ſit neceſſarium ſ; quid. ſcilicet quando eſt. ⁊ cum hoc ſtat ꝙ in illo inſtanti ſi quid eſt ſit ſimpliciter contingens: ⁊ per conſequens ꝙ ſi illo inſtanti poſſet oppoſitum illius ineſſe. Aḋ ſecundum illa regula eſt falſa ⁊ probatio eius non valet. quia ſ; poſitum ꝺebeat ſuſtineri: ſicut verum: poteſt tam ex ſi ſtinctꝫ ꝓo illo inſtanti non negando illud inēſſe eſſe. ꝙ quo eſt falſum: quia non ſequitur eſt falſum ꝓo illo inſtanti: ergo eſt impoſſibile. ſicut innuit illa probatio: ⁊ cuj⁹ di ci ſi poteſt eſſe verum ꝓo inſtanti ꝓo quo eſt falſus aut poteſt verificari ꝓo illo inſtanti ⁊c. dico ꝙ nec ſic neceſſe: quia illa impoſſibilitas aḋ veritatem eius non eſt poſſibilitas aliqua cum ſucceſſione vr alterum poſt alterus in ſit: ſed eſt potentia aḋ oppoſitum huius quod ineſt aliqui inquantum eſt ꝓxio: naturaliter illo actu. Aḋ tertium dico ꝙ eſt potentia ante actum non ante durationem. ſs ante ordine nature: quia illud quod ꝓcedit naturaliter iſtum actum vt ꝓcedit actum naturaliter poſſet eſſe cuj oppoſito illius actus: ⁊ tunc negandum eſt ꝙ omnis potentia eſt cum actu vel ante actum intelligendo ante ꝓo ꝓ: tate durationis: vera autem eſt intelligēdo ante ꝓ ꝓxi: tate nature. Quarto obijcitur contra illud. quia ſi poteſt velle. a. ꝓo boc inſtanti. ⁊ non vult. a. ꝓo boc in ſtanti. ergo poteſt velle ⁊ non velle. a. ꝓo boc inſtanti. qz aḋ illas de ineſſe ſequitur illa de poſſibili ⁊ tunc videtur ſequi ꝙ poſſe velle a. ⁊ non velle a. ſimul ꝓo eodem inſtanti. Aḋ iſtud reſpondeo ſm̄ philoſophum. 9. metaphyſice. ꝙ habens potentiam aḋ oppoſita ſi faciat vt faciendi habet potentiam non autem vt potentiꝫ habet facilitatē. ꝙ modus refertur aḋ terminum potentie non autem aḋ potentiam ipſam. quia ſimul habeo potentiaꝫ aḋ oppoſita ſed non aḋ oppoſita ſimul. tunc ḋico ꝙ nō ſe quitur poteſt velle boc in inſtantia: ⁊ poteſt nolle boc in a. ergo poteſt velle ⁊ nolle in a. quia poteſt eſſe potētia aḋ vtrumꝫ oppoſitorum diſiunctim ꝓo aliquo inſtanti: ⁊ ſi non aḋ ambo illa ſimul: quia ſic eſt poſſibilitas aḋ vnū illorum: ita eſt aḋ non eſſe alterius: ⁊ cōuerſo. ſicut dr̄ tiquum ira aḋ non eſſe tibus. non igitur ſimul aḋ eſſe tibus ⁊ eſſe tus oppoſitoꝝ ꝓ poſſibilitas aḋ ſimultarem nō eſſet niſi eſſent ambo aḋ concurrentia in eodem inſtanti. quia non habeturꝑ boc ꝙ ad vtrumꝫ diuiſim eſt potētia ꝓ ꝓ illo inſtanti. Exemplus huius apparet in permanentibus boc corpus poteſt eſſe in boc loco in. a. inſtanti: ⁊ aliud corpus poteſt eſſe in eodem loco in a. inſtanti. igitur iſta duo corpora eſſe poſſunt ſimul in a. inſtanti non ſequitur. Ita enim boc corpus poteſt eſſe ibi ꝙ poteſt illa corpus non eſſe ibi. ⁊ conuerſo. Et ideo non ſequitur ꝓpotentia eſt aḋ vtrumꝫ ꝓ eodem inſtanti ſine in loco: ergo aḋ ambo ſimul: ſed fallit quandoq; vtrumlibet illorum duorum exiudit alterum: ita etiam non ſequitur poſſum tota die portare iſtum lapidē: ſicut portabile aliquid adequate virtuti mee: ⁊ poſſum tota die portare ali

um lapidem: ergo possus simul portare ambos: non sequitur quia b vtrunq; ad quod eſt potentia diuiſim excludit reliquum, ſimiliter autem nunqua poſſet inferri ex ſolutione iſtius vnius inſtantis ad b: ſed oportet quos hoc habere coniunctionem iſtorum duorum reſpectu terti que dicuntur eſſe ſimul.

Iuxta predicta de uolita-

te noſtra videnda ſunt quedam de voluntate diuina: et primo ad que ſit libertas eius: et deinde que ſit contingentia reſpectu voluntum, tertium ſilicet quantum ad diſtinctionem logicam. propoſitio[m] p̃poſitionabiliter eſt ibi c bic. Quantum ad primum dico q̃ voluntas diuina non eſt indifferens ad diuerſos actus nolendi: volendi quia hoc in voluntate mea nō erat ſine imperfectione vo luntatis. voluntas enim noſtra erat libera ad oppoſitos actus: ad hoc vt eſſet libera ad obiecta oppoſita: hoc poſt per limitationem virtutis: actus reſpectu ſui obiecti: ergo poſita illimitatione eiuſdem volitionis ad diuerſa obiecta non oportet propter libertatem ad oppoſita obiecta ponere libertatem ad oppoſitos actus. ipa etiam voluntas diuina libera eſt ad oppoſitos effectus: ſed hec non eſt prima libertas ſicut nec in nobis. remanet ergo libertas illa que eſt per ſe potentia: ſine tamen limitatione: cuius ad obiecta oppoſita ita q̃ ſicut volitas noſtra poteſt diuerſis volitionibus tendere in diuerſa volibilia, ita illa volitas poteſt vnica volitione ſimplici illimitata tendere in quecunq; volibilia, ita q̃ ſi voluntas illa vel illa volitio eſſet tantum vnius volubilis: nō poſſet eſſe oppoſitum quod tamen eſt de ſe volubile: hoc eſſet imperfectionis in voluntate ſicut modicum eſt prius de voluntate noſtra. Et 13 in nobis poſſet diſtingui voluntas vt eſt res prima vt eſt operativa: vt productiva: ipa enim eſt p̃ductiua actus: ita eſt qua babens operatiu formaliter volendi: ita eſt receptiua volitionis ſue. tamen libertas videtur eſſe eius inquantum eſt operativa: inquantum ſilicet habens eam formaliter poteſt per eas tendere in obiectum. ita igitur potuit libertas in voluntate diuina per ſe: primo inquantum eſt potentia operativa: ita ipſa non fit receptiua nec productiua volitionis ſue: tamen poteſt ſaluari in eo aliqua libertas inquantum p̃ductiua eſt. 15 enim productio in eſſe exiſtētie nō concomitatur neceſſario operationem eius: quia opatio eſt in ente mate: productio eſt exiſtentiaeſt in tempore tame ope rationem eius neceſſario concomitat productio in eſſe volito: et tunc non poteſt potentia illa voluntatis diuine p̃mo eidem eſſe vt p̃ductiua: ſed ſim quid. ſilicet in eſſe volito. ſ. ipſa p̃ductio concomitatur eam vt operativa.

Quantum ad ſecūdum articulum dico q̃ voluntas diuina nihil aliud reſpicit neceſſario p̃o obiecto ab eſſentia ſua ad quod libet igitur aliud contingenter ſe habet: ita q̃ poſſet eſſe oppoſitū: p hoc cōſiderādo ipam vt eſt p̃ma na turaliter ipa tendētia in illud obiectus: nec ſolū ipa vt vo luntas p̃ma: ē naturaliter ſuo actu ſed etiā inquātum ē volēs: q̃ ſicut voluntas noſtra vt p̃o: naturaliter ſuo actu ita elicit actū illum q̃ poſſit in eodē inſtanti elicere oppoſitum, ita voluntas diuina in ꝯcreatum ipa ſola vnica volitione eſt p̃ma: naturaliter tēdētia tali ita tendit in illud obiectū contingenter q̃ in eodem inſtanti poſſit tendere in oppoſitū obiectum: hoc tam q̃ potentia logica que ē non repugnantia terminorum ſicut dictum eſt de volitate noſtra: q̃ de potentia reali que p̃o: eſt naturaliter actu ſuo.

Alſo de contingentia rerū

ſtū ad exiſtentiā: hoc conſiderādo reſpectu voluntatis diuine. reſtat videre ſcilicet: primo quale ſit hoc ſitat certitudo ſcientie eius hoc poteſt poni dupliciter vno modo ex p̃te intellectus diuinus videndo determinationem voluntatis diuine. videlicet illud fore p̃o: a. quia volun tas illa illud determinat fore p̃o: a. ſit enim illam volū natem eſſe immutabilem: non impedibilem. Et aliter quia illa via videtur ponere quendam diſcurſum in intellectu diuino quaſi ex mutatione determinationis voluntatis: immutabilitatis eius concludat hoc fore. poteſt poni aliter q̃ intellectus diuinus aut offert voluntati ſimplicita quorum vnio eſt contingens in re aut ſi offert complexionem offert eam ſicut ſibi neutram. z voluntas eligens vnam partē ſcilicet connunctionem iſtorum p̃o aliquo modo in re ſa cit illud determinate eſſe verum hoc erit p̃o. a, hoc autem exiſtente determinate vero eſſentia eſt ratio intellectui diuino intelligendi iſto verum. z hoc naturaliter quantum eſt ex parte eſſe tie. ita q̃ ſicut naturaliter intelligit omnia principia neceſſaria quaſi ante actum voluntatis diuine, quia eorum veritas non dependet ab illo actu: eſſet cognita ab intellectu diuino ſi per impoſſibile non eſſet volens: ita eſſentia diuina eſt ratio cognoſcendi ea in illo p̃mo inſtanti nature, quia tunc ſunt vera. non quidem q̃ illa vera moueant intellectum diuinum nec etiam termini eorum ad appzehendē dum talem veritatem, quia ſic intellectus diuinus videret eos quia p̃cretur ab alio ab eſſentia ſua. ſed ſicut eſſentia diuina ē ratio cognoſcēdi ſimplicia ita z complexa talia tunc autem non ſunt vera contingentia, quia nihil eſt tunc per quod habeant veritatem determinatam. poſita autem determinatione voluntatis diuine tanc ſunt vera videlicet p̃o illo ſecundo inſtanti, z hoc idem erit ratio intellectui diuino quod erat in p̃mo: intelligendi iſta quę ſunt ita vera in ſecundo inſtanti, z ſunt cognita in primo inſtanti ſi tunc ſuiſſent in primo inſtanti. Exemplu ſicut ſi oculo meo potētia mea viſiua ſit ſempratio videndi obiectum: ſi ab aliquo repreſentante nunc ſit eſſe colo; preſens nunc ille oculus meus videbit nunc hoc nunc illud: z tamen per eandem viſionem tamen hodie erit differentia in potentate: posteriori tate videndi propter obiectus prius: posterius pre ſentatum. Et ſi vnus colo: fieret naturaliter preſes z alius liberē non eſſet differentia formaliter in viſi one mea quin ex parte ſua oculus videret naturaliter vtrumq; tamen contingenter poſſet videre vni z neceſſario aliud inquantum ſibi vnum ſit preſens contingenter: illud neceſſario vtrunq; iſtorum modoiam donatur intellectum diuinum cognoſcere exiſtentias rerum patet ſecundum vtrunq; eſt determinatio intellectus diuini ad illud exiſtens ad q̃ determinatur voluntas diuina: certitudo infallibilitatis quia non poteſt voluntas determinare quin intellectus determinate apprehendat illud quod voluntas determinat: z immutabilitas q̃ta ex parte q̃ intellectus ſunt immutabiles ex diſtinctione. ſ. Et hoc quantum ad tres queſtiões primas. z tamē cum iſtis ſtat contingentia obiecti cogniti quia voluntas volens hoc determinate, contingenter vult hoc ex primo articulo.

Quantum

ad quartam queſtionem vi tur forſitte diſtinguendum ſi iſta deus neceſſario ſcit. a. ſecundum compoſitionē z diuiſionem vt in ſenſu compoſitionis notetur neceſſitas ſcientie vt tranſit ſup iſto obſ: ſi ſiu diuiſionis notetur neceſſitas ſcie. abſolute q̃ ti tranſit ſuper obiectum. primo modo eſt falſa, ſecundo modo vera. Tamen talis diſtinctio non videtur logica, quia quando actus tranſit ſuper obiectum non videtur poſſe diſtinguendum de i[n]actu abſolute vel vt tranſeun te ſup a obiectum putaſi dicam, video fortem q̃ diſtinguatur de viſione p̃cut tranſit in fortem, vel de viſione abſoluta que tamen eſt fortis, ſ ſicut non eſt

tbi distinctio in ꝓpositione de ineꝫ. ita nec in propo
sito videt̃ differio. sed tantū videtur necessaria si ac
tus trāit in obiectū necessario ⁊ ita videt̃ ista sim
pliciter negāda de⁹ necessario est. a. ꝓ⁹ q hoc
dicatur sit determinatiꝫ non necessario conuenit bu
ic subiecto ꝫ predicatiꝫ non determinatum cōueni
at. Contra hoc obijcit q⁹ actus rationalis non di
strahitur per materiam fugq; transit. ita n. est sim
pliciter dicere quod transit super me aliquid dicere ⁊ ideo ita
sequitur dico me nihil dicere. ergo dico. Sim deo scire non di
strahitur per materiā super quā transit quin sit equa
lis necessitas. Ad aliud dicendū q⁹ ly non distrahi
tur ꝓ ster secundū quid, tamen non potest esse necessitas eius vt significatur transire super materiā sit
necessitas eius in se ⁊ hoc maxime ḡ sit actus potes
respicere diuersa obiecta, sicut ꝑ⁹ dixerūt aliqui
di eundes virtutē magis ⁊ ille act⁹ possit transire su
per vnū obiectū cōsigenter, licet necessario haberet
actū sicut potentiā non tamen necessario haberem
actus vt transeunt̃ super tale obiectum nec tunc se
queret necessario. dico q necessario dico istud imo
posset esse necessitas deōis in se cū contingenti a respe
ctu huius obiecti ⁊ ri dictio diuina dicens obiectū esse simpliciter dictū. ita q nō dictio secundū quid.

Ad argumentā ꝓcipalia ꝑ ordines. Ad pri
mum ꝓprima. q. dico q non est similis ve
ritas in illis de futuro, sicut in illis de ꝓsenti ⁊ de
ꝓterito. In ꝓsentibus quidē ⁊ ꝓteritis est ve
ritas determinata ita q alterius extremi⁹ est posi
tiua vt intelligit positiū non est in potestate cause vt
ponatur vel nō ponat̃. quia licet in potestate cause vt
prior naturaliter est effectus sit ponere effectū vel nō
ponere: non tamē vt effectus intelligit tam positus
inesse talis aute non est determinatio ex parte futu
ri. quia ly alicui intellectui sit vna pars vera determi
minata ⁊ etiaꝫ vna pars sit vera in se determinata ly
ē nullius intellectus apprehendent̃ nō sit ita quin
potestisse eadē ēt ꝓ⁹ ē instanti ponere oppositū. z
ista indeterminatio sufficit ad consiliandū ⁊ negotiā
dum. si autem neutra pars esset futura: non oporteret negotiari vel consiliari, ergo q altera pars
sit futura dū tamen reliqua possit esse nire. non prohibet cōsiliatiōem ⁊ negotiationē. Ad secundū dico
q scientias esse vnius partis ita q nō possit esse alte
rius ꝓpter imperfectionez in ea. Similter ⁊ in vo
luntate ponere ea; esse vnius obiecti ita q non possit esse alterius obiecti volibilis ponit in ea imperfectioné, tamen scientiam esse vnius ita q non sit alterius ⁊ voluntati similter nulla imperfectionem
ponit sicut ⁊ potentia est vnius oppositi in actu secē
minate quod ꝓducit ⁊ nō alterius. Dissimile tamen est de potentia ⁊ scientia ⁊ voluntate ꝑ hoc
q potentia videt̃ dici esse vnius obiecti tantū. quia
tantū possit in illud, ⁊ sic scientia ⁊ voluntas ita q tā
tum sciat vel velit illud. Sed si accipiatur similimo
do ex vtraq; parte equalis est determinatio ex vtra
que parte quia quodlibet vtoꝝ est actus vnius oppo
siti nō amboꝝ, quodlibet etiaꝫ istoꝝ potest esse
virtuosus, ⁊ ꝓ potētia esse alicuius bꝰ vr significare ꝓ
tentialem habitudinem eius ad illud. Scientiam
vel voluntatez esse eius videtur significare actualē
habitudinez ad illud nihil tamē mali sequi si simi
limodo accipiaꝫ hinc ⁊ inde, quia tunc sicut ad scien
tiam scire, z ad voluntatē velle: ita ad potentiā ꝓ
ducere nō ēt posse producere. sic ad potentiā posse, pdu
cere ita ad scias possit scire ⁊ ad volūtate posse velle

Ad primum argumentū sede. q. dico ꝙ
l; ad duas de ineſſe sequi
tur concluſio de ineſſe non quidē ſillogiſtice. q: eſt oīo
nō ſylo⁹ reducibilis in ſyllogiſmos multos. tamē ex
vna de ineſſe ⁊ altera de poſſibili nec ſyllo⁹ nec ne
ceſſario ſequit̃ ⁹ de poſſibili vel eſt q: falſi ⁊ rem op
poſitam aliter ēſſe ſit. ꝓpter quā credit̃ eē. ſimul aute
includit in illis duab⁹ ꝑmiſſis de ineē quaꝫ altera
ſigāt ſtā eſſe de ſe. ⁊ reliqua negat hoc eſſe. ⁊ hoc ꝑ
eodē inſtanti. ⁊ ſo ſequit ⁹ de falſi. Nō ſic autem ex
alia pte. q: illa de ineſſe affirmat v⁹ oppoſitum ꝓ⁹
illo inſtanti illa de poſſibili affirmat potentiam ad
alterꝫ oppoſitum. nō ꝓ eodem inſtanti. quantum ſed vnū
ſim. ⁊ ideo nō ſequit ꝙ ꝑ aliquo inſtanti ꝙ poteſt eē contingtio oppoſiti in re ad illud q⁹ creditur: ⁊ ideo nō ſequitur poſſibilitas decepcionis ꝙ includit iſta cōiunctionem. Si milis ēſ⁹ in mixtione de cōtingenti ⁊ de ineſſe quare illa non teneat niſi ſit de maio⁹ de ineſſe ſimpliciter. Illa etiā ratio ꝓ⁹ q ſi er oppoſito cōſ⁹ionis arguat̃ cum illa de poſſibili nō infert oppoſitum niſi aliud⁹ ne neceſſario. ⁊ ita oportet maiorē eſſe relatiōē cauſe ad illa de neceſſario ad hoc vt inferat cōſ⁹ionē. nō. n. ſequitur deus non pōt decipi ⁊a. poteſt non ſore. ⁊ deus non ſcit a. fore. ſed ſequitur q⁹ non necio ſit a fore. ꝙ⁹ appet. q: ſi inte⁹ me
ſemp ſequeretur mutationē in re: ita q⁹ te ſedēte opinaret ſedere. ⁊ te ſurgēte opinaret te ſurgere. nō poſſim dicere ſi ex tribus ſicio q⁹ ni fides p. a. nō poſſis decipi. nō ſequit niſi ſi neceſſario ſcio te ſedere. p. a. Ita in ꝓpoſito ⁊ intellectus diuinus nō ſequaꝫ res ſicut effectus cām. ita ꝓportionaliter eſt ibi q⁹ ſiquis res poteſt non eē ita intellectū diuinus poteſt nō ſcire: ⁊ ideo nuncꝫ ſequit q⁹ intellectꝰ diuinus cognoſcat rem aliter ēſſe. Et ideo nihil poſſit ſimul ſtare illa que requiriūt ad decipiōnē. Ed ſicut res ſuta pōt non eſſe ita deus poteſt eas non ſcire: ⁊ ſicut res ſuta poteſt non eſſe ita deus poteſt eā nō ſcire: ⁊ ſi nō ſcit non ſcit. Ad ſecūdaꝫ de illa poſitione poſſibilis ſcire: dico q⁹ rali poſitiōe in eſſe nihil ſequitur aliquod ipoſſibile tamē illa de ineſſe cum qua ponit aliqua de poſſibili poteſt repugnare aliciui cui nō repugnat illa de poſſibili poſiti in eſſe, quia antecedēs poteſt repugnare alicui: cui nō repugnat conſequēs: tunc. ⁊ antecedēs ⁊ ſto repugnāte poteſt cōſequi aliquod impoſſibile quod nō ſequit̃ conſequēs ſimpliciter ⁊ eodem: q: nō ſibi impoſſibile. Nec mirū ſi ex impoſſibilibus ſequaꝫ impoſſibile, quia ſm philoſophū ſecūdo priorum in ſylliser oppoſitis ſequitur cōſtio impoſſibilis: dico tñ q⁹ poſita ſta eſſe poſſibile eſt me nō ſidere: ⁊ ita ſola nihil ipoſſibilis ſequit. ſi ex iſta ⁊ alia. ſ. de⁹ ſit me ſeſſus ſequitur impoſſibile. ſcilicet deum falli: ⁊ illud impoſſibile non ſequitur ex impoſſibilitate eius quod ponitur ineſſe: nec etiam ex impoſſibilitate aliqua que eſt abſolute in eſſe: ex ipſa ex quidam alio ſimul. quod eſt incompoſſibile. nec hoc ē in conueniens ꝙ illud quod eſt impoſſibile ſequatur ex alia qua de ineſſe in qua ponitur alia de poſſibili ⁊ aliqua de ineſſe: quia cum iſta ego ſedeo ſtat iſta poſſibile eē me ſtare: illa tamen de ineſſe in qua ponitur illa de poſſibili re pugnat illi alteri de ineſſe: ⁊ ex illis duabus de ineſſe ſequitur impoſſibile: iſta ſcilicet ſtans eſt ſedens. nec tamen ſequitur. ergo illa que ponebatur de poſſibili in eſſe fuit falſa vel illa fuit falſa ſed vel alia cum qua ſua de ineſſe aciꝑitur eſt incompoſſibilis ſue de ineſſe.

Ad primum argumentum

partie quæſtionis concedo maiorez: ꝙ⁹ non eſt tranſitus ſi ne mutatione: ſed in minori dico ꝙ hic nullus eſt tranſitus neceſſe poteſt: quia tranſitus non poteſt eſſe ſine mutatione ſucceſſiua: ita ꝙ⁹ oppoſitum ſuccedat oppoſito: ſed talis autem non poteſt eſſe in ꝓpoſito. ſicut enim non poſſunt ſimul ſtare ſcire ⁊ non ſcire: ita non poteſt ſimul ſtare ꝙ aliquando ſciat ⁊ ꝙ aliquando non ſciat: ſine quo tranſitu ab oppoſito in oppoſitum ſucceſſiue non ē mutatio. Et ſi queras ſalrem ſi poteſt nō ſcire eē, ꝙ ſat ali

quid aliter se habere: quare quid est illud. dico q. b. inest incognito: non tamē aliter q. potius se habuit: sed aliter q. nunc se habet: ita q. illud aliter esset non aliqui succedentis oppositi ad oppositum: sed esset alterius oppositorū quod in eodem instanti posset inesse in quo suus oppositus inest. z hoc non fuit sine mutatione. Sed secundum dicta q. sita cui sequentia non valet, non tamen q. potest fieri ergo pōt incipere fieri. z hoc quando est potentia passiua in aliquibus primis naturaliter ad oppositū posteriorus pro eodē instanti: p quo z in quo hb posteriorus z tunc fit esse: sicut est in proposito: z tamen gratia meę in creaturis vbi est possibilitas ad opposita successiue, sed is illa non est adhuc in esse: est possibilitas ad vtrumq; illorū p̄ aliquod instans. ¶ Ad 5m potēs dicit quantū ad illud ad q. ista pō ad opposita fit potētia actiua: puta q. inte. diuī. vnq; fuit actu pcētia: p̄ actualē intellectionē diuinā fit potētia actiua respectu quoruūcūq; obiectorū que deducit inē intellectu, z tē cum dicas tu inq; ip̄a non potest agere ex aliqua aliqua dicta quod p̄ius non erat nisi potius mutetur: dico q. sitia no vs qn̄ agens erit obiectum circa quod agat sicut in agentibus creatis nos q. q. agimus si de nouo agat q. mutet si de nouo appropinquet sibi passum i quo agat. Ita in proposito solutas dicta determinans esse aliquid ostensiuū ab intellectu facit cōplexionē talē esse vas z idco intelligibile: z de hoc illud e p̄ius intellectui trōne obi. e fiat volitiuū p̄ dicere illud volitiū z nō facere, tu posset e verū z nō verē: z ita pōt cognosci z non cognosci ab illo intellectu nisi tū ad gdm̄ ppter aliqua cōtingentia que qdē sit p̄us in isto agente nisi: sed pp̄ cōtingentia p̄ patē obi ab cōtingentē e verū pp̄ actū volitatis verificat. ¶ Et si obiicias q. adhuc no pōt esse fine mutatiōe talis in obo intellectu sicut nec illa appropinquatio passi nisi ad agēs nisi pot esse fine mutatiōe passi, z forte ipsius agēt appropinquatio. ¶ Sidico q. obm illud nō mutat in illo effecto: nō pōt esse fine effectu: ne fuit oppositis cōtingentes: ni est in isto effectu hec cōtingentia est a parte volitatis, p̄ducitis ipsum in tali esse: z ista cōtingentia volitatis pōt esse fine mutatione volitatis sicut declarātū est in primo articulo solutionis.

Ad argumenta

Ad 1m. q. Ad primū negatur. Ad 2m̄ pbationes dicto q. p̄ nō fit in deo necessitas alia q. immutabilitatis hoc est non alī mod̄ necessitatis illorum quos assignat p̄ius in. 5. metaphysice, nisi 4. 5m q. est nō cōtingere aliter se habere. q. alij modi necessitatis negatur imperfectionē: sicut necessitas coactionis z eterni, tamē nō est ibi sola necessitas immutabilitatis: sic q. immutabilitas q. se fit successiuus. q. immutabilitas q. se non p̄uat nisi possibile successiuus oppositi ad oppositum. Necessitas autem simpliciter p̄uat absolute possibilitatē huī oppositi. z nō sit successiue huī oppositi ad hoc. z nō sequitur oppositus non posse fieri successiue oppositi. q. oppositus non potest inesse. Ad 3tiū dicidam. pbationem dico q. b. q. esse entie possibile forte est mutabile ponendo creationē sm̄ inteam. Aliter, et ab eterno esse mutationē: nī in esse intellecto sine volitio q. b. z ē sm̄ qd nō os q. eis possibilitas q. repugnat necessitati ex se formali cōcludat mutabilitatē. q. illud ex nō ē ex reale, sed reducit ad esse aliud. q. reale sm̄ se necessariū. pp̄ qui aliter. q. necitate nō pōt ex hoc mutabilitas: z tū illo aliter necitas ex se nō mutat huic formaliter: sic nō p̄ficit ex se formali nec ius. q. nō bs ex extremi q. respicit realp̄, nec tū ē mutabile. q. sm̄ illud ex diminuti respicit extremū immutabile, z mutatio in aliquo ingnātū respicit aliud nō pōt ex fine mutatiōe in illo. ¶ Ad 2m̄ arg. dico q. aliqd esse deo esse deo dupl̄ vel formaliter denotātue vel esse fabricatiue siue relatiue sic loquūr pdicatū assētiū p̄ dē esse. q. cōcedo matio. q. ex tale ē de. z idē deo necessario. Secundo modo nō sīnt appellatiōes relatiua potest inē deo p̄s q. b. de ipsis ex tēpore, z tūlia appellatio nō significat aliqd idē; do ita q. nōdio fit idem deo vel idem q. ipse deus. q. tūc nō est ex tempore. Modico q. de

um scire. b. rōne huī q. est scire absolute est scire eo maliter ex in deo formaliter. sed rōne scire vel est h̄ termini nō inesi deo nisi secūdo mō est. n. b. termini q. hoc scitū b. repugnāt ad scientias diuinā z per hoc aliqua appellatio relatiua inest deo sicut p̄dicatus subiecto. ¶ Ad 5m. dico q. nulla creatura simpliciter in deo dependet a creatura nec est necessario simpliciter coexiste creatūrā in quocūq; ex q. deū scire. b. p̄out intelligit nō in scire absolute: est q. p̄ut trāit super ipsū. b. nō est p̄fectio simplicit. sed p̄fectio simpliciter. tūc additō q. necessario cōcomitat perfectionē simpliciter tūc dico q. maior: illius argūmēti est vera de perfectione illi scientie absolute sumptā sic alit minor: est falsa, z probatio eius non p̄bat nisi q. ad perfectionē simpliciter cōsequit necessario q. sit talis obi. q. cōsequit necessario q. habeat aliquē talē respectū ad talē perfectionē simplicit. cū tamē nec ex tali respectu alterius ad ipm̄ nec ex appellatione relatiua ei. est p̄fectio simplicit in eo.

Ad argumenta quinte questionis. ¶ Ad 1m̄ dico q. ans nonest necessariū simpliciter. z cum p̄bat q. nec p̄ona is nō distrahit pp̄ma super quā transit. c. Respondeo ad illā ppōem in ar. fr̄ō soluti ene quārte questionis. ¶ Ad 2m̄ dico q. illa minor q. valet nisi illa minor: sit de esse simpliciter. z hoc nō tantū q. sit vera. q. oit tempore. q. sit necessario vera. z forte eo q. significet sm̄ pp̄ sub per fectionē simplicitis. sufficit ad p̄bandū q. q. est p̄fectio simplicit vera. q. hoc requirat p̄s in ista inflatia ad quē sequit de necessario nō mouet. lapis in centro terre est qui escens. q. de necessitate nō mouet. octuio nō sequit. z tū minor: tempe est vra nō tū necessario vera. ita e in proposito. illa minor: de inesse sit simplicit vera. in tū est necessario vera p̄. n. deus nō dicit. a. fieri p̄ nō velle. a. ppter aliquas alias que sīno sīm̄ volitate ad obs secūdaria. z ex hoc d. cōcomitanti in intellectu sicut p̄ius expositū est.

Ad argumēta p̄ secunda opi. ¶ Ad 5m̄ cōcedo q. impossitas est p̄ens oī loco. z nō oī loco possibili sed eius actualis sicut argui est in p̄ma rō ne. z ista q. ita nec eternitas q. p̄ista infinitas. z entia p̄sens alicui tpi nō est fieri. ¶ Per hoc p̄s ad rōnē illud de baculo. i. nudo. q. n. baculus nō bs. vñ. posse esse p̄s oibus ptibus aque: nō non ē imensus respectu illaz. sed nec eternitas bs. tūm est er pte sua p̄ses esse oibus ptib̄ tpis ē cēt. ¶ Ad aliud cr̄m de centro. z circunferentia simplicit est ad opp̄m. q. si imagienur linea recta bñtē duo puncta termi nantia. a. z. b. fit. a. punct̄ imobilis. b. circūducat fieri est de pede circinni vno imobili alto mobili. b. circunducti cāt circūferentia sm̄ imaginationē geo metrā. qui imaginant p̄ctū fluens cāre lineā. Ite posito si nihil remaneat de circūferentia p̄ fluxū ipsius. b. fr̄ nī in circunferentia sit punctus sit ita q. qñcunq; punctus sīle desinet ee aliquid tūc nihil circūferentie erit vbi tūc manēs. circunferentia erit pūs sit centro. fr̄ nī aliquis punct̄ in circunferentia. si tū to tū circunferentia erit simul totaq; sit centro. Ita dic cū tempus nō sit circūferentia stans sī. fluens. circūferentie nihil ē ens si instās actu nihil ē. erit pūs eternitati q. de quasi centrū nihil illud instans q. est quasi pūs. z tū si per impossibile punctū temporis tempus est simul stans totū est simul stans eternitati vt ter centro. ¶ Per hoc ad aliud cū d. q. nūc eternitatis vt coexistit huic cōcl. ē. nec nūc eternitatis. z formaliter infinitū, z ideo excedit formaliter nūc temporis nō tamē coexistendo alteri nunc. licut i mensuras de pūs bute vnuerso non coequat bute vniuerso. z ideo excedit formaliter nō sit aliquid. nisi i hoc vniuerso. ¶ Per idē ad alterū p̄s q. sit totū tem

pus esse simul eternitas cõpleteretek illud ẽ ita con cedo q eternitas ẽtũ est ex se ĩs ĩfinitate ĩsufficiẽtem ad cõplectendũ totũ tempus si totũ simul esset. Sed ẽtuncnõs ponat ĩmensitas a parte vni⁹ extremi ,pter quã ẽm posset cõsistere cuiꝰ quantocunq; in altero extremo cũ eritibi tota ĩs ẽtia ĩ relatiõnẽ realẽ inter duo extrema, ẽ ro requirat a mbo prop. ĩmensita tes vni⁹ extremi nõ põt excludi coexistentia ad altez nũ ẽtũ ad vltimũ q⁹ coexistit de alio extremo, ẽ nõ ista argumẽta ꝓcedũt ex ĩsufficienti. vꝫ ex ĩmensitate eternitatis ex qua nõ sequit coexistẽtia que dit relationẽ ad alterũ nisi habeat aliquid in altero extremo q⁹ possit esse terminus coexistentie cũ illo fi damento. e tale nõ pt esse nõ ens q; tale est omne tẽ pus preter presens. Auctoritates oẽs sanctoꝝ que vident sonare oia ei⁹ presentia eternitati intelligende sunt de presentia in rõne cogniti ẽ nõtũ cognoſci bilis quasi cognitũ ẽ abstractiua sicut rosa nõ ens ẽ piis intellectui meo ex specie, sed de cognitione ve ra intellectiua intuitiua. q; nõ aliter cognoscat deus scia ꝑ sentia, ẽ ita perfecte sũt piis aliter cognita ab intellectu diuino fienda sicut facta.

Ad primus ꝓ⁹ opi. Boetius exponit se ibi dem. statis, ĩmediate post distinguit de necessitate cõsequentis. ẽ necessitate ẽntie, per hoc cõcedo q cõtingentia relata ad diuinã sciaꝫ sunt necessaria necessitate ẽntie. hoc est ista cõsequentia est ne cessaria deus sit ille. ergo ista ẽntia alia erit nõ sit ne cessaria necessitate absoluta nec necessitate ẽntis:

Ad aliud ꝓ quarta opinione dico q⁹ contingentia nõ est trĩa ꝓuatio vel defect⁹ entitatis si cut est defo⁹mitas in actu ẽ qui ẽ peccatũ imo ꝓtingẽtia est modus ꝓsitus⁹ entitatis. sicut necessitas est alicuius modus ẽ omne ꝓsitiuũ q⁹ est in effectu ꝑncipali⁹ est a cã ꝓsitue, ẽ nõ. sicut dissõmitas est ipsius actus a cã⁹ nõ a causa ꝑma ita est cõtingentia. imo cõtingentia per ꝓius est cã ꝓxima ꝗ scã ꝑ pter q⁹ nulla cãta esset formaliter ꝓtingẽs nisi a cã ꝑma cõtingenter cãret sicut ostensũ est.

Ista est distinctio. nrr. ĩ qua mgr⁹ post ẽs ostẽsi est qualiter sciẽa dei se habeat causaliter respectu rez creatarũ ꝓsequẽt agit de ipsius scientie ĩmutabilitate Et tria facit Pmo inquirit an scientia dei possit augeri vel minui. Secũdo inquirit an de⁹ possit scire q⁹ nõ nescit. Tertio quenda obiectiõnẽ et ei⁹ solutiõnẽ ad ducit. Primũ facit a ꝓncipio distinctionis vsq; ibi. Dicoppo nit. Secũd ab inde vsq; ibi. Et verum ꝓdicit. est Tertiũ vero vsq; ad finẽ ditĩs. Etrin est de sententia huius distinctiõis in generali. In speciali sententia magistri stat in tribus, ꝓpositionib⁹ quarũ prima est hec. Deus vnica ẽ mutabili sciẽtia scit simul ꝑsentia oia ꝑteritа ẽ futura. Hãc mgr⁹ probãs que ritat an scientia dei possit augeri vel minui ẽ per cõsequẽs mutari. Et arguit q sic Pmo de⁹ põt hodie aliquid scire q⁹ nunq; an scinit. ẽ aliquẽ legere vel mori qui nunq; ante legit vel moriebat. ẽ per ꝓs eius scia põt augeri vel minui. Similiter scit hodie aliquid quod nunq; postea scier. q⁹ sit hodie aliquẽ legere q⁹ nunq; pol hoc scier legere. ẽ sciẽtia ei⁹ põt mi nui. ẽ ꝓs mutari. Respondet mgr⁹ ad hoc scienti am dei ꝓ ei⁹ ĩmutabilitate. Cuius ẽ ad q⁹ scientia dei nihil aliud est ꝙ diuina ẽntia que variari nõ põt ꝙ scientia dei ẽ variari nõ põt. Attũ aliqd põt esse ꝑfectũ scitũ scire dei ꝙ nõ fuit ei ẽm q; nõ fuit. Et ꝓt esse tã aliquid subiectũ scitie dei qõ postea nõ erit si bi ẽm. eo ꝙ post ea nõ erit. Et hoc nõ sequit aliqua augmentatio vel diminutio seu variatio fieri in sciẽntia. cã hic de⁹ ꝑ scire que nescit. e nescire que scit Secunda ꝓpositio ẽ hec. Deus scia visiõis⁹ non est

ꝛepropẽ post esse plura ꝗ scit: atq; pauciora. Hanc magꝛ phans sic arguit. Si aliquid põt ẽ subiectũ diuine scie tie quod ꝓius nõ fuit sibi subiectũ: ergo deus põt aliqd scire de nouo ẽ ꝛepore. Ad quod magꝛ respõdẽs: dicit de um posse scire quod nesciꝛ: ẽ quod non vult potest velle absq; mutatione facta in ꝓso. Et addit q ista ꝓpositiões deus potest scire quod nescit. ẽ consimiles possunt intelligi vel coniunctim vel diuisim. Coniunctis intellectis sũt falsẽ. Mas ista: deus potest scire quod nescit scit intellecta. designat dicim aliquid posse scire quod nunc non scit. vl ante non scinit. Diuisis vero intellectis sunt vere: vn ista deus põt scire quod nescit: in isto sensu sumpta est vera. quia designat eum liberatem ẽ potẽtiam hõe omnia fa endi. vel nõ faciendi: sicut habuit ab eterno. e hoc loquẽdo de ista ꝓpositiõis ẽm quã oẽs ꝛes sũt stabiles. ẽ nõ stabiles. Postea dicit ẽm opinionẽ quosdam dicentiꝰ. ꝙ deus põt plura scire ꝗ scit. ẽ cõuertũ pauciora potest scire ꝗ scit. faltem ẽm scientiam visionis. nam deus potest multa facere que nunq; facturus est: ẽ si illa faceret plura ꝗ scit scientia visionis scirez. Similiter multa que facit posset non facere. que si non faceret pauciora ꝗ scit sirez scientia visionis. Sed illud non habet veritatem de scie tia simplicis intelligentie. quarum differentia patebit in conclusione. Tertia ꝓpositio est hec. Dei simplicis ꝓuidentia gubernantur simul omnes creature. Hanc magister probans ꝓponit quandam auctoritatez beati bie ronymi ẽ Augꝰ. in qua videtur dicere q⁹ deus non scit omnia. ẽ ꝓ sua ꝓuidentia non ꝓsit omnia. Et re spondet magister ꝙ beatus Hieronymus nõ vult dicere q⁹ deus aliquid nesciat. sed ꝙ sua sciẽntia nõ mutatur. per tempoꝛum momenta: ẽ q⁹ non equaliter ꝓuidet ratiꝛ onabilibus ẽ irrationabilibus⁹ quia irrationalia ordinat ad ꝓtam eternam. bruta vero non. Et rũ in speciali.

Quid sit predestinatio. ẽ in quo differat a ꝓscientia.

Op Redestinatio ue / rode bonis salutaribꝰ est: ẽ de hominib⁹ saluandis: vt. n. ait augu. in li. de ꝑdestinatiõe sanctoꝝ. Predestinatio est gratie ꝓparatio que sine ꝓscientia ei nõ potest. Dõ aũt sine predestinatiõe esse ꝓscientia. Predestinatiõe quippe deus ea ꝓscit que fuerat ipe facturus. sed ꝓscinit ea deus etiaꝫ que non est ipse facturus. id est omnia mala. Predestinauit eos quos elegit. reliquos ve ro reprobauit. id est ad mortẽ eternã ꝓscinit peccatoros. Di. 40

An aliquis prede stinatorum possit damnari vel reprobꝛum saluari

Predestinatoruꝫ nullus ui detur posse damnari. nec reprobꝛum aliquis posse saluari. Unde augꝰ in li. de correctiõe ẽ gratia. In apocal. inquit vꝫ. Tene qđ hẽs. ne alius accipiat coronam tuã. Si ali⁹ nõ ẽ acceꝑturus nisi iste perdiderit: certus ẽ electoꝛ⁹ nũ meruꝫ. id est non potest augeri vel minui. Ad hoc aũt obiiciũt qdã mitẽt. ꝙbare numerum electoꝛũ posse augeri et minui sic. Possẽt deus nõ apponere gratiã quibꝰ appoint: ẽ ꝓ Augꝰ. Oppõ.

set subtrahere quibus non subtrahit. q si face ret vtique damnarentur. Posset ergo dam nari isti qui tamen saluabuntur. Posset inqs minui electorum numerus. Ita etiam posset augeri. quia posset apponi gratia quibus non apponitur per quam saluarentur. Possent q saluari habita gratia. qui tamē sine ea damna buntur posset vtique augeri numerus electo. Ruffio. Quibus respondemus et ea ratione dictum esse. q verū esse numerū electorū non posse au geri vel minui. quia non potest vtrunque si. mul esse scilicet vt aliquis saluetur. q non sit predestinatus. vel vt aliquis predestinatus sit. q damnetur. Intelligentia enim conditio nis implicite. veritate. facit in dicto. q impos sibilitatē in vero. Si vero simpliciter intelliga tur. impossibilitas non admittitur. vt cum di citur. predestinat⁹ potest vel non potest da nari. q reprobus potest saluari. ¶ In his enim q huiusmodi locutionibus ex ratione dicti diiudicanda est sententia dictiōis. Alia namque fit intelligentia. si per coniunctionē. bec accipiantur dicta atque alia si per disiuncti nem. vt supra cum de prescientia agebatur pretaratum est. Si enī dicis predestinatus nō potest damnari intelligas ita id est non po test esse vt predestinatus sit. q damnetur. verū dicis. quia coniunctim intelligis. falsum au tem si disiunctim vt si intelligas ipsum non posse damnari quem dico predestinatum. po tuit enim non esse predestinatus. q ita damna retur.

¶ Quomodo adhuc instant questioni.

Verūtamen adhuc instant

q secundum coniunctionem argumentan do ita procedunt. Non enim inquiunt posset esse vt aliquis predestinatus sit. q damnetur. Utrunque istorum simul esse non potest. sed alterum non potest non esse. scilicet quin iste sit predestinatus. ab eterno enim predestinat⁹ est. q non potest modo non esse predestinatus. Cum ergo impossibile sit simul vtrunque esse. q impossibile sit alterum non esse. videtur non posse alterum esse scilicet vt damnetur. Quod si est ergo non potest esse. vt non salue tur. ¶ In huius questiōis solutione. malem Soluti ōq veller magis alios audire quam docere. Dicimus tamen de prescientia similem posse moueri questio nem. Ideoque tam hic quam ibi vnam face mus responsionem dicentes determinandū esse illud cui innituntur tota bec questio scilicet impossibile est alterum istorum non esse scilicet quin iste modo sit predestinatus. ab eterno enim iste predestinatus est. Distinguēdum est enī cuz ait. Iste nō potest mō non esse pre destinatus. vel non pōt mō esse qn sit predesti natus. hoc. n. coniunctis. disiunctim intelli gi pōt. Nō. n. pōt eē vt ab eterno sit predesti natus. q modo nō sit predestinat⁹. nec potest esse simul vt sit predestinatus. q non sit prede stina tus. Is nī potuit eē ab eterno q non esset predestinatus. q potuit ab eterno non esse pre destinatus. Et sicut ab eterno deus potuit eū non predestinare: ita concedit ur a quibuslz q. q modo potest deus eus non predestinasse ab eterno ergo potest deus non predestinasse eū: ergo pōt iste non fuisse predestinatus. Si vero nō fuisset predestinat⁹ nec modo esset p̄ destinatus. ergo modo potest nō eē predesti natus. Ita q de prescientia. q de p̄scitis dicūt. quod in actionibus vel in operationibus dei. q hominū nullatenus concēdūt. Ex quo. n. aliquid factus est vel dictū non concedunt q̄ posse non eē vel nō fuisse. imo impossibile est non eē vel non fuisse quod factum est vel dic tum. referentes possibilitatem vel impossibi litatem ad naturā rei existentis. Cuz vero de prescienta vel de predestinatione dei agitur possibilitas vel impossibilitas ad potentiam dei referūr. que semper eadem fuit. q est. q̄ p̄ destinatio. prescientia. potentia vnū in deo ē. Dic dīs gd sit p̄ destinatio nis effectus. Dicit. q̄ p̄scitē re proba.

¶ Quid sit reprobatio dei. q in quibus consi stere videtur. q quis sit predestinationis effectus.

Cuncz predestinatio sit gra

tie preparatio. i. diuina electio qua elegit quos voluit ante mundi constitutionez. vt ait apo stolus. Reprobatio econuerso intelligenda est prescientia iniquitatis quo. dam. q preparatio dānationis eorundem. Sicut enīz predestinationis effectus illa gratia est. qua in presenti iustificamur atq; ad recte viuendum. q in bono perseuerandum adiuuamur. q illa qua i futuro beatificamur. Ita reprobatio dei qua ab eterno non eligendo quosdam reprobauit sm̄ suo consideratur. quorum alterum p̄scit. q nō preparat. i. iniquitatem. alterum p̄scit. q preparat. f. eternam penam. Unde Augu⁹: ad Bonifacium. q Hylarium. Nec inquit re gula inconcusse tenenda est: peccatores in pec catis p̄fectos esse non preparatos. penaz au tem eē preparatam. Preparauit. n. deus: vt ait Aug⁹. in li. de bono perseuerantie: in pre scientia sua quibus voluit bona sua. q quibus cuncz donat. procul dubio se donaturum esse p̄scuit. Preparauit etiaz deus: vt ait Ful gentius: malus ignem eternū. illis vtiq; quos iuste preparauit ad luenda supplicia. nec tamē preparauit ad faciēda peccata. Preparauit enīz deus quod diuina equitas redderet: nō quod humana iniquitas admitteret. Nō. n. sicut preparauit sanctos ad iusticiam percipi dam: sic preparauit iniquos ad iustificiā amit tendam. quia prauitatis preparator nunq̄ fu it. Sicut ergo predestinatio dei propzie est p̄. Augu⁹. Fulgēti⁹ Augu⁹. in libr. 8

bono p̄ fuerant ic.

Obdu rato o̅ effectus ſit repro bationi? aliqua?. Duo di cā? obdurāe

ſcientia? preparatio beneficiorum dei quib̄ certiſſime liberantur quicunq; liberantur: ita reprobando deū eſt preſcientia malitie in quibuſdam non ſimiende: ? preparatio pene non ter minande. Et ſicut predeſtinationis effectus ē gratie appoſitio: ita reprobationis eterne quo dām effectus ē vi obduratio. ¶ Nec obdu rat deus: vt ait Auguſ ad Sixtum. un partiē do maliciam ſ̄z ſi ipſe dō gr̄az ſicut nec digni ſunt. Quibus.n. non impartit. nec digni ſunt: nec meretur: potius vt nō impartiatur. boc digni ſunt. hoc meretur. Unde apoſtolus ait Cuius vult miſereatur deus: ? quem vult in durat: miſericordiam appellans predeſtinationem ? precipue predeſtinationis effectus. id eſt gratie appoſitionem. obdurationem vero gratie priuationem. Non enim: vt ait Auguſtinus ad Simplicianum: intelligendum ē q̄ deus ita induret. quaſi quen̄ peccare cogat. ſed tamen quibuſdaꝫ peccatoribus miſericordiaꝫ iuſtificationis ſue non largitur: ? ob hoc eos indurare dicitur. quia non eorum miſereturnon quia impellit vt peccent. Eorum autem non miſeretur. quibus gratiam non eſſe prebendam equitate occultiſſima ? ab humanis ſenſibus remotiſſima iudicat. quam non apparet ſed miratur apoſtolus dicens. O altitudo diuitiarum ſapientie ? ſcientie dei.

Quod distinctionez 4. quero vtrū predeſtinatus poſſit dam nari. Oſt nō. oc̄ per totum: eſt in mpr̄ neceſſarium: q; ſm̄ pbm̄. 6. ethico. hoc ſolo poſſibile est quod ingenita facere. ? facta fieri. ſed predeſtinatio dei? predeſtinati tranſit in preteritum. q; deus predeſtinauit illum ab eterno. ē eſt ſimpliciter neceſſarium. ē nō pōt deus non predeſtinaſſe: ? per conſequens nō poteſt eſſe damnari. ¶ Preterea ſi predeſtinat? poſſit damnari boc non eſſet niſi per actum ſuum. ſ̄z per actū voluntatis create poſſet impedire actus voluntatis diuine: q̄d eſt impoſſibile. ¶ Contra: ſi non. nō eſſet ſolicitandū aliquā de ob ſeruantia ſcepturę conſiliorum: q; qualitercūq; operetur ſaluabitur ſi eſt predeſtinatus: ? qualitercunq; viuat ret ſi non eſt predeſtinatus damnabitur. fruitra ḡ ponitur tota ter diuina.

Ad iſtam queſtionem dico ꝙ predeſtinatio ꝓprie ſūpta dicit actū voluntatis diuine. vt̄ ordinez electionis ꝙ voluntatē diuinaꝫ electionis aliquā creature intellectualis vel rōnalis ad ḡram ? gloriaꝫ. iſ̄ poſſet accipi ꝓ actu intellectus cōcomitante iſtam electionem. Sicut ſcitū in ḡnāli dicit eſt de libertate ? contingentia voluntatis diuine reſpectu quorūcunq; obiectorum ſecundariorum. ſpecialiter ita dicendum de reſpectu huius obiecti ſecundarii. i. velle huic gratiā ? gloriam. & ꝙ hoc dico ꝙ ꝑ illa que dicta ſunt in queſtione precedēte ꝙ deus contingenter predeſtinat illū quem predeſtinat. ? poteſt nō ꝑdeſtinare nō ſimul ambo oppoſita nec ſucceſſiue: ſ̄z vtrū q̄s quiſſim in inſtanti eternitatis. Conſili? dico ad. q. in ſe ꝙ ſic quia eſt predeſtinat? poteſt damnari. non .n. ꝙ eſt predeſtinationem ? voluntas ejus cōfirmata. ? ita poteſt peccare ? ita pr̄ rōne in poſ ſtare finaliter: ita iuſte damnari: ſed ſicut poteſt damnari ita poteſt non predeſtinari.

Quantus autē ad logicā poſitio ꝓpoſita ſtitin quenda eſt ſecundus ꝓpoſitionē ? diuiſionē ? in ſenſu compoſitionis per ſe extremis eſt homo vel perſona predeſtinata ſub iſta determinatione p̄dicationis et aliud extremū eſt poſſe damnari ? iſte ſenſus falſus eſt. In ſenſu aūt diuiſionis ſūt due cathegoriæ. ? enūciat de perſona aliqua beatificabili in vna cathegorica eſſe predeſtinatā. ? in alia poſſe damnari. ? ita duo ſūt vera de eodē ſubiecto nec ita vera ḡ ſimul poſſunt eſſe oppoſita. nec etiaꝫ vnus poſſit ſuccedere alteri. q; in eternitate eſt ſtrungs. ſed vera ſimul inquantū voluntio diuina cōſideraꝫ vt prius naturaliter tranſitu ipſius ſup illud cōtingens. ? ita eſt in illo prius naturaliter nō repugnat ſibi eē oppoſiti obiecti. imo poſſet equaliter eē oppoſiti ? nō ſimul ambouꝫ.

Ad primū argumentū dico ꝙ argumentū peccat per falſā imaginationē cui? imaginationis intellectū innat aūt intelligendū veritatē propoſite. q. S. n. per impoſſibile intelligeremus deū ad huc nō determinaſſe voluntatē ſuā ad aliā pres. ſed qui ſi deliberaret vtrū vellet iſtū predeſtinare aut non bene poſſet intellect? noſter capere ḡ contingenter ipſum predeſtinaret vel non predeſtinaret. ſicut patet in actu voluntatis noſtre. ſed quia ſemper recurrimus ad actū voluntatis diuine quaſi preteritū. id quaſi nō concipimus libertatē in voluntate ſua ad actū quaſi tam ſit poſitū abſolute a voluntate. Sz iſta imaginatio falſa eſt. illud enīz nūc eternitatis i quo eſt iſte act? ſemp̄ preſens eſt. ? ita intelligenduſ eſt de voluntate diuina ſue voltionē eius vt eſt boſ obiecti ſicut ſi per impoſſibile nāc inciperet deus habere velle in illo nūc ? ita libere ſic deus in nūc eternitatis velle q̄ nunc eſt ſicut ſi ab nihil eſſet volūtas ſua determinata. ¶ Tunc dico ad formā argumenti ꝙ predeſtinatio buius nō tranſit in preteritū i ſeni ipa coexiſterit preteritis. que tranſierunt nō tñ ipſa preterit ſed alia preterierūt que coexiſterūt ſibi vnde ſicut dicti ſuit di. 9. verba diuerſoꝝ tempoꝝ dā de deo put veritſime ꝓferūt ſib inō ſignificant partes temporis menſurantis actū illū ſed cōſignificant nunc eternitatis quaſi menſurans illū actū in quantū coexiſtit illis pluribus partibus temporis.

Et ideo idē eſt dē ſp predeſtinare ? predeſtinaſſe ? ꝑdeſtinaturū eſſe ? ita cōtingens vnū ſicut aliud. q; nihil eſt niſi nūc eternitatis menſurans illū actū q̄ nec eſt preſens nec preteritū nec futurū. ſed coexiſtēs oībus iſtis. ¶ Ad 2m̄ dico ꝙ volūtas increata nō pōt impedire ordinationē voluntatis diuine. nam in pedire non eſſet niſi frater propoſitiꝰ voluntatis diuine ? oppoſitum eueniret per voluntatem aliam. hoc autem eſt impoſſibile. quia ſicut voluntas creata poteſt mereri damnationem ita etiam poteſt cōcomitanter ſequi ꝙ voluntas diuina non preordinauerit ipſum ad gloriam. vnde dictum eſt di. precedente in ſolutione primi argumenti ad ſecundam queſtionem ꝙ deus non poſſit falli. quia non poteſt ſtare intellectio eius reſpectu actus cum oppoſito illius ita nō poteſt impediri voluntas eius quia non poteſt ſtare ordinatio ſui cum oppoſito eius quod ordinauit.

Iſta eſt diſtinctio .xl. huius primi libri.

In qua magiſter. poſtq̄ egit de ſcientia dei in ḡnerali. Hic incipit agere de quādā eius ſpecie. ſ. de predeſtinatione in ſpeciali. Et tria circa hoc facit. Prim̄ ꝓ imo oſtendit quid ſit prede ſtinatio. Secundo ſubdit cōparationē predeſtinatio nis ? predeſtinatoꝝ. Tertio ſubiungit quis ſit effectus tam predeſtinationis q̄ reprobationis. Primum facit a principio huius diſtinctionis vſq̄ ibi Predeſtinatoꝝ nullus videtur poſſe damnari.

Secundum ab iſde vſque ibi. Cum que predeſtina

tio. Tertiu vero vlq; ad finē distinctionis 1ma in ge-
nerali. In speciali sententia magistri stat intribus p
positionibus quarti prima est hec. Diuina predesti-
natio est tam gratie q̄ glorie preparatio. Hanc ma
gister probat auctoritate beati Augu. qua etiam esse
dit quō predestinatio est gloriae ad prescientia dicēs
q̄ predestinatio presupponit prescientia. sed nō eō-
uerso. Cuius rō est. quia de nihil predestinanit nisi
qđ ipse esse facturꝰ igit omnis predestinatio pre-
supponit prescientia. Sed econuerso. omne qđ deus p
scit esse facturum. q̄ omnia mala prescit tñ nunq̄ est
ea facturus. igit nō omnis prescientia est predesti
natio. sed magis econuerso. Et subdit predestinatio
nē esse solā respectu saluandorū prescientiā vero esse
respectu reprobandorū seu damnandorū. Secū
da propositio est hec. Numerus predestinatorū nō
pōt augeri vel minui. Hanc magister probat dicit
numerū predestinatorū esse ideo certū, q̄ nullus dam
nand̄ pōt saluari. neq; quicunq; predestinatus pōt
damnari. qđ probat auctoritate beati Augu. Dein
de obijcit cōtra predicta sic. Deus pōt dare gratias
illis quibus nō dat. z fubtrahere illis quibus dat
quia alias nō esset liber. g videt q̄ numerus predes
tinatorū augeri vel minui. Quer primo. Q̄ cer
tus. Ad qđ magister respōdens dicit q̄ ille propositi
ones. predestinat pōt damnari scitus pōt saluari,
z alie similes propositiones possunt intelligi cō
iunctis vel diuisim. cōiunctis si intelligant tunc falsē
falsē, quia designant illū posse saluari qđ deus prae-
scit damnandū. que nunq̄ possunt simul stare
vere tantum certitudine diuine prudentie. Si in
telligant diuisim, vel si predestinatus consideretur
nō vt predestinatus, sed vt hic homo absolute, sic
omnes tales sunt vere qua nihil aliud denotant ni
si q̄ talis homo possit damnari z talis saluari, qō ve
rius est quocunq; homine denotato eo q̄ quilibet in
quantū in est nō magis se habeat ad vnū q̄ ad re-
liquū. Illud cōsequenter magis declarat dicens, q̄
predestinatus inquantū predestinatus nunq̄ potest
damnari, z propositus inquātū prescitus nunq̄ potest
saluari. Vnde hoc additū est in tertia ppositione ve-
ras facit impossibiles, z falsas reddit verā. Postea
obijcit. Si predestinatus inquātū predestinat nō pot
est damnari. igit cū quilibꝫ predestinatus non pos-
sim⁹ esse predestinatus. videt certe q̄ nullo modo
concedēdum sit predestinatum posse damnari.
Ad quod respondens magister dicit q̄ predestina-
tus nō pōt nō esse predestinatus. Nec coniunctim
intellecta est vera quia eius sensus est q̄ ille qui ab
eterno est predestinatus potest nō pōt esse predestina
tus. Cui oppositio data sequeretur scientie diuine
mutatio. Sed diuisim accipiam intelligendo est
falsa, quia designat q̄ predestinatum aliquem deus
ab eterno potuit non predestinare iam non posset nō
predestinare, quod est falsum quia cum actus om-
nium non transeat in preteritum. Ideo sicut quenlibꝫ
predestinatū potuit ab eterno non predestinare, si ita potest
quilibet modo predestinatū non predestinari actūs no
minum qui transeunt in preteritum talis distinctio
locum non habet. Tertia propositio est hec.
Effectus predestinationis est saluatio z reproba-
tionis damnatio. Hāc phat magister diuersis facto
rum auctoritatib; que patēt littera. Et nil spali.

Dist. 41

Utrum aliquod sit meritum obdurationis z
misericordie.

SIaute querimus
meritum obdurationis z mi
sericordie. obdurationis meri

tū iuenim⁹; misericordie ät meritū nō iueni
m⁹ qz nulla ē misericordie meritus; ne gratia
vacuetur si non gratis donetur. Sz meritū red
ditur. Misereturꝰ itaq; fm gratiaꝫ quę gratis
datur. obdurat autem fm̄ iudicium quod
meritis redditur. Vnde datur intelligi. vt
sicut reprobatio dei est nolle misereri ita ob
duratio dei sit non misereri: vt non ab illo ir
rogetur aliquid quo sit homo deterior. sed tā
tum quo sit melior: non errogetur. Et bis ap
te ostenditur quid misericordiaz; quid obdu
ratione intelleretur apostolus. z q̄ misericor-
dia nullum aduocat meritum obduratio ve
ro nō est sine merito z misericordie verbo. hic
accipitur predestinatio z̄ preeipue predesti-
nationis effectus. obduratio vero nō ipa
dei eterna reprobatio. qz eius nullum est me
ritum. sed gratie priuatio siue subtractio. que
quodammodo est reprobatiōis effectus. Ac
cipitur tamen aliquādo reprobatio pro obdu
ratione sicut z predestinatio pro suo effectu. q̄
est gratia apposita. Gratia. n. que apponitur
effectus est predestinationis. Cum ergo gfe
que apponitur homini ad iustificationem; nul
la sint merita: multominus z ipsius predesti
nationis qua ab eterno elegit deus quos vo
luit: aliqua possunt existere merita. Ita nec re
probationis qua ab eterno quosdaz; prescinut
futuros malos z damnandos: sicut elegit Iacob
z reprobauit esau. quod non fuit pro meritis
eozum que tunc haberent: q̄ nulla habebant.
qm̄ nec ipsi existebāt. nec ppter futura merita q̄
puideret vt vel illū elegit vel illū reprobauit.

Exēplā
ponit de
Iacob z
Esau di
cēs q; nec
illuz ele-
git nec il
lū repro
bauit p̄ o
meritꝫ

Opinio quorundam in qua fuit aliquando
Augustinus. sed postea retractauit.

Augu⁹.
li. retra
ctatiōuz

Opinati sunt tamen quidaz deum ideo elegisse iacob. q; talem futurū pre
sciut. qui in eū crederet z si feruiret. quod ali-
quādo augustinus. se sensisse dicit in lib. retra
ctationum. vbi aperte ostdit. q̄ si propter futu
ra merita electus esset: iam non ex gratia esset
electio. Non ergo ideo electus est a deo. quia
talis futurus erat: sed ex electiōe talis est fact⁹.
ita dicens. Disputans quid elegerit deus in
nondum nato: qui virtr seruiturum esse maio
rem: z quid in eodē maiore similiter nondū
nato reprobaturi: ad hoc perduxi ratiocina-
tionem vt dicerez. Nō ergo elegit deus ope
ra cuiusq; in prescientia que ipse daturus est.
sed fidem elegit in prescientia. z quem sibi cre
diturum esse prescuit: ipsum elegit cui spiritū
sanctum daret, vt bona operando etiam ete
nam vitam consequeretur. Ecce hic aper-
te dicit non ppter opa eū elegisse sed ppter fi
dē qua eum puidit creditur. Et qz in fide me-
ritū fidem elegit z opibus: hoc retractauit dicens.
Nō dū viligēti quesiuerā nec adhuc inuene-

Explā
nat illā
p̄cēdē
vborum

rā qualis sit electio gie, de qua dicit apls. Re
lige p electionē gie salue fiēt. que vtiq; non ex
gratia ei⁹ meritis p̄cedit. vt iā quod dat. nō
secūdū gīam. ſ; secūdū debitū sibi reddaē po
tius cū meritis quā donet. Deride quod cō
tinuo dixi. Dicit enī idē apls. Jdē de⁹ q opa
tur oia in oib⁹. Manifestū aūt dictū ē. De⁹ cre
dit oia in omnibus. ac deinde subūgit. Quod
ergo credētibus nām ē. quod vero bonus opa
mur illius ē q credētibus dat spūm scīm. pfecto nō dicere ſ̄ia scire ēt ipām fidē inter mūe
ra dei repiri que danē in eodē spū. Utrunq;
ergo nostrū ē ꝑter arbitriū volūtatis ⁊ vtrū
q; datū ē p spūm fidei ⁊ charitatis. Et q; pau
lo post dixi. Nostrū n. ēē credere ⁊ velle. Jl
lius aūt dare credētibus ⁊ volētibus facultā
tē bñ opandi p spūm scūm p quē charitas dei
diffundit in cordibus nostris. Verū ē qđ ſ;
cadē regulaē ⁊ vtrūq; ipsius ē. q; ipse ꝑparat
volūtatē ⁊ vtrūq; nostrū. q; nō fit nisi volēti
bus nobis. ergo ⁊ meritū fidei de misericor⁹
dia dei venit. Nō ergo ꝑpter fidē vel aliqua
meritā elegit eos deus aliquos ab eterno. vel ap
posuit gratiā iustificationis in tpe. ſ; gratuita
bonitate sua elegit vt bona ēēnt. Vñ aug. in li.
de ꝑdest. ſā. Nō q; futuros nos tales oē ꝑsci
uit ille elegit. ſ; vt eēmus tales p ipam electōē
gie sue q; gratificauit nos in vilecto filio suo.

Augu⁹. His videt cōtrariū quod alibi ait augusti.

Augu⁹. **His tamen aduersari uide**
tur quod dicit aug. sup malachiā. ꝓphēta vbi
scriptū est. Jacob dilexi. esau aūt odio habui.
Cui vult inqt miserē⁹ deus ⁊ quē vult indu
rat. ſ; hec volūtas dei iniusta ēē nō pōt. Nēit
enī; de occultissimis meritis. q; ⁊ ipsi pctōres
cū ꝑpter generale pctm vnā massā fecerūt ti
nulla inter eos diuersitas. Precedit ergo ali
quid in pctōribus quo quānis nō dā sint iu
stificati. digni efficiant iustificatione. Et ite p
cedit in aliis pctōrib⁹ quo digni sint obtuītōe
Ecce hic videt aug. dicere q; ipsa dei volūtas
qua alios elegit alios reꝓbat ex meritis pue
niat. ſ; occultissimis. i. quod ꝓ meritis alios
voluerit eligere. alios reꝓbare. ⁊ quod ꝓ me
ritis alius apponit̄ gratia iustificationis alius
nō vñ obtinudant. Sz qđ intelligere volueri
ignoraē nisi forte hoc dicaē intellexisse quod
supra dixim⁹ eos retractasse. Nā ibidē etiaz
quedam alia ē. nt̄nue subdit que in lib. retra.
apte retractat. quod vtrūq; legēti patebit. Vñ
verisīle ē in similīs ēt hoc retractasse. Cū ui
dā tam ex eo sensu accipiūt foze dictū. nō quia
aliqs ꝑ rede fīnetur. ꝑ meritis vel iustificatōis
gratiā mereatur. ſ; qz aliq̄n adeo mali sūt vt
mereātur sibi gīam nō impetri. Nullus enīz
dei gratiā mereri pōt ꝑ qđ iustificatur. pōt
tamē mereri vt nō apponatur vt peniteāt abii
ciatur. Et qđē aliq̄n tāmz. pfunduz iniquitatē

Retractatio.

Pōt dici hoc re tractasse

Pōt dici etiaz sic dicta intelligi

deuenerūt vt hoc mereātur. vt hoc digni sint
alii Vo ita viuūt. vt ſ; finō mereātur gīam iu
stificatōnis. nō tamē mererūt omnino repel
li ⁊ gratiā sibi subtrahi. Jdeoq; dixit in qbus
dā ꝓcedere quo digni sint iustificatione. ⁊ in
alius quo digni sint obtuītone. ſ; hoc fruolū ē

Opinio quoꝝdam falsa de occultis dei diſ
ferentiam carnaliter.

Multi uero deisto profun/
do querētes reddere rationē atq; sc̄m ꝓiecti
ras cordis sui inscrutabilem altitudinē iudici
oz; dei cogitare conātes in fabulas vanitatis
abierūt dicētes. Q̄ d anime surdaz in celo pec
cāt. ⁊ secūdū pctā sua ad corpora ꝓ meritis di
rigūtur. ⁊ dignis sibi quasi carceribꝰ includun
tur. Jerūt bi tales post cogitationes suas ⁊ vo
lentes disputare de dei pfundo verſ sūt in ꝓ
fundum. dicētes animas in celo ante conue
satas. ⁊ ibi aliquid boni vel mali egisse. ⁊ ꝓine
ritif ad corpora terrena detrulas ēē. Hoc autē
resput catholica fides ꝓpter euidentem aꝓbo
li sententiā qua ait. Cuz nondū nati essent aut
aliquid boni vel mali egissent ⁊c. Melior⁹ est
ergo fidelis ignorātia quā temeraria scientia.
Elegit ergo quos voluit gratuita misericoz
dia non q; fideles futuri erāt. sed vt fideles es
sent eos; graīa dedit. non q; fideles erāt. sed
vt fierent. Ait enim apostolus. Misericordi
am ꝑsecutus sum vt fidelis essem. non ait. q;
fidelis erā. datur quidē ⁊ fideli. ſ; data est etiā
ꝑi? vt esset fidelis. Jta etiā reꝓbandi quos
volait. non ꝓpter futura merita que ꝓuidē
ret vtiqz tamē rectissima ex nostris sensib⁹
remota.

Aug. de vtilꝰapli

Aug. in li. retra.

Questio.

Sed queritur utrum sicut
dictur elegisse quosdaz vt boni fierent ⁊ fide
les. ita etiam concedi debeat reꝓbasse quos
dā vt mali essent ⁊ infidelēs. ⁊ obduraret ꝑ pe
cent. Quod nullatenus cōcedi oz; non enim
reꝓbatio ita est cauſa mali sicut ꝓdestinatio est cā boni. neq; obduratio ita facit homi
nem malum. quemadmodū misericordia fa
cit bonum.

Rūno.

An ea que semel scit deꝰ vel ꝓscit semper
sciat. ꝓsciat. ⁊ semper scierit vel ꝓsciert.

Preterea consideranda
tertiuz ea omnia que semel scit vel ꝓscit de
us semper sciat ⁊ scierit. ac ꝓsciat ⁊ ꝓsciert.
an olim scierit vel ꝓsciert. quod mō non scit
vel plat. De ꝓscia pmo rīdem⁹ dicentes mul
ta ei ꝓsciſſe q; mō nō ꝓscit. cuz. n. ei⁹ ꝓscientia
nō fit nisi de futuris ex quo illa q; futura erant
ꝓtita fuit vel fiererit. sub vel ꝓscia eē dīsuit

De ꝓscientia ꝑ rīdꝫ di eē deū semꝑ ꝑtire q; otis ꝓscia uit.

sub scia vo semp sit. Prescisuit ꝙ deꝰ oia ab
eterno q futura erãt necꝫ pscire desinit nisi cuꝫ
futura ee desinũt. Necꝫ cũ pscire desinit aliq̃
q̃ ãñ pscibat mun?ea nosse q̃ ãñ cognoscebat.
Nõ eni dr er delectu scie dei q̃ aliqua pscierit
aliq̃s que mõ nõ psciat. Ex tr õe vbi q̃ õpte
scia. Pscture eni ẽ ãñ scire aliqd q̃ ãñ. Joq̃
nõ põt dici deꝰ pscire nisi ea que futura sunt.

¶ Hic de scientia dicens deum semper scire
que sem el fuit.

De scientia autem aliter di

cim?. Scit.n. deꝰ semp oia que aliq̃s scit oẽm
eni sciaz quã aliq̃s hs semp bñt. ? hs ẽ bẽuit.
Oppõ, Ad hoc ãñt oppõit ita. Oliz scinit bñ choiez
nascituꝝ q nas ẽ mõ si scit eꝫ nasciturꝝ. Scinit ergo aliq̃d q̃ mõ nõ scit. Jte scinit mũdũ
ee creãdũ mõ nõ scit ẽi ee creandũ. aliq̃d q̃ sci
Sed, pit q̃ mõ nõ scit. ? alia ?y infinita vici possũt
Sz ad hoc dicim? q̃ idẽ de natitate hmus bo
nitꝫ ? mũdi creatõe nũcẽt scit q̃ õ sciebat ãñq̃
fierẽt ita. ? nisi bñ ac sciaz eius diuersis exprti
mr vbis ops. Ita q̃ dr tuc futurũ erat nunc pte
ritũ ẽ. Joq̃ verba cõmutãda sũt ad ipm̃ deꝰ
gnãcñ. Sicut diuersis tpibus loquẽtes eãdẽ
die m õ ꝙ hoc aduerbũ cras designamus ũ
adhuc futurã ẽ. mõ ꝙ hodie dr pñs ẽ. mõ per
heri vũ pteritã ẽ. Ita añq̃ crearet mundus
sciebat deus hũc creãdũ. postq̃ã creatus est:
scit eũ creatũ nec ẽ hoc sire diuersis tpibꝰ oio idez
de increationẽ mũdi. Sicut antiq̃ pres credi
derũt christũ nasciturꝝ ? moriturũ. nos autez
credimus eũ, natũ ? mortuũ nec tũ diuersa scte
Augst, dimus nos. ? ille scd eade. T pa.n. vt ait aug.
variata sũt. ? ẽ vba sũt mutata fides. Jndu
bitãter gtencaꝫ mues scd sp oia scire q̃ aliq̃d sit

Circa distinctionez

41. quo o vtrum sit aliquod meritum
predestinationis vel reprobationis. q̃
p fic. q. ſi ſola voluitate absꝫ aliq̃ alia
ꝛatione bunc ꝑdestinauerꝫ ? illuꝫ repro-
barꝫ. igit non videꝛ eſſe ſimme bonus. q; non ſumme
liberalis nec cõmunicatiuus. poſſet enim bonum ſuum
eque cõmunicare illi q̃m non ꝑdeſtinauit. q; quo ſine
omni ratõe in alios illos ꝑdeſtinat. ? ſua liberalitate ſola
? ita poſſet iſtum ꝑdeſtinare. ¶ Preterea ſi duo eſſes
in naturalibus appꝛehendunt ab intellectu ſuo ? ſolo
actu voluntatis ſue ſine alia ratione et parte eorum illuꝫ re
probat ? illum ꝑdeſtinauit. igit videt acceptatoꝛ perſona
rum q; equales quantũ et parte ſua ? ad finem equaliꝛ o-
dinantes non equaliter amat ad iſtum finem. hoc videt
accipere perſonam preferendo eam alteri ad illum finem.
ad quem non eſt magis ex ſe preferenda. ſed conſequens
eſt impoſſibile ? contra peꝛtum act. io. In veritate com-
peri quia non eſt perſonarum acceptatoꝛ deus. ¶ Ter-
Ro. 9. Cum enim nondum nati fuiſſent aut aliq̃d boni
egiſſent: aut mali vt ſim electionem propoſitum manoꝛs
non ex operibus ſed ex volũtate q̃ vocat. dr. Preter
ibidem exemplificat de figulo qui de eadem maſſa poteſt
formare vnum vas in honoꝛem ? aliud in contumeliam
et quo videt argueꝛe a ſimili de predeſtinatione bonus ?
reprobatione alteriꝰ.

Circa iitam

queſtionẽ ſenſit Aug. aliquãdo
deꝰ non fuit ratio predeſtinãdi. fides nõ in prędicentia dei
est ratio predeſtinandi. ſicut per eum patet ſuper epiſto-
lam illam ad Ro. vbi ſuit q̃. pter fidem q̃m predixit in
Jacob qua ſibi eſſet creditꝛix ? infidelitatem in ẽ ſau
bonus predeſtinat ? illum non. ? habeꝫ in littera. Sed illud
retractat ipſe primo retractationum. 23. innuens contra
ſe rationem. quia fides eſt bonũ ex ſe. ſicut ? alia bona ope
ra. quod reprobat per Apl. primo ad Corinth. vbi di-
cit illud non diuiſim ſi fidem inter bona ſpiritus ſancti
connumꝛare ſimuſſe m.

Magiſter videtur ſentire q;

omnino nullum ſit meꝛi. tum predeſtinationis vel repro
bationis. ? videtur innixi auctoꝛitati apoſtoli predicte ?
dicto Aug. de predeſtinatione ſanctoꝝm non inquit.
quia non fuerunt eſſe tales ſcuit nos elegit. ſed vt eẽmus
tales per illam electionem. Et magiſter adducit auctoꝛi-
tatem Auguſti. contra ſe. 85. q. 64. dicentis. Cui vult
inquit miſereꝛe ex quem vult indurat. ſed hoc voluꝛes
deꝰ inuſta eſſe non poteſt. venꝛ enim ſe de cauſtrũſſimis me
ritis: q; ſi ipſi peccatoꝛes propter: generale peccatum
vnum maſſam fecerint. non tamen inter eos nulla eſt di-
uerſitas. precdit enim aliquid in peccatoribus quo qui
miſ nondum funt iuſtificati: digni tamẽ efficiuntur iuſti
catione. ? iterum precdit in aliis peccatoribus: quo ſi
ſint iuſtificationẽ. ¶ Reſpondet magiſter q iſta au-
ctoꝛitatem videtur retractaſſe in ſimili retractando illud
quod dixit ſuper epiſtolam ad Ro. ? hoc confirmat q hoc
q̃ quedam que ſubdidicat in eadem queſtione retractat.
ſicut appaꝛet primo retractationum. 25. ? ita videtur con
ſonare cum iſta ſententia q̃ videtur etiam q illa ſen
tentiam retractaueꝛit. Sed contra reſponſionem magi-
ſtri de retractatione auctoꝛitatis ad Ro. obiicit quidem
doctoꝛ per hoc q̃ Auguſtꝰ habuꝫ illuꝫ ſuper epiſtolam Hoc. q.
ad Roma. edidit quando fuit preſbyter. illum autem de 8. ?. 3.
85. queſtionum non ſuꝫ pſalmit. antequã eſſet epiſcopus. magiſt
non igitur vigiatur q̃ retractando aliqua de primo libro
retractat aliqua de ſecundo q̃ retractando in eum pono
quando minus ſciebat non eſt retractare dictum poſtꝛi-
us quando magis ſciebat. ¶ Sed illud argumentum nõ
cogit q; ly prius ſcripſit iſtum librum q̃ illum. ſimil ta-
men fuit libꝝm retractationum. ? tunc habuit illos ẽm
hos libꝝos edituos. ? potuit ſententiam dicam in vno li-
bro retractare in ſili. ſiue prius edirus ſue poſterius. ex
parte enim q̃ omnes libꝝos de quibus fecerat mentionẽ
ediderat antequã ediderit illum librum retractationum. et
tamen ſi in primo ea. primi retractationum retractaſſet ali-
quam ſententiam quam diciſſet in aliquo alio libro pri-
us quidem edito ? retractato non operꝛet. q; iterum re-
pliceret retractationem illius ſententie in aliquo ſequtilo
aſſignato alio libro poſterius edito. vnde dicit libro 2mo.
c. 5. retractationum retractans illam ſententiam de cuꝰ
ſenſus ignoꝛat addendum inquit erat vt diceret mozta-
lis corporis ſenſus. Et ſubdit nec affiduer repetendum ẽ
q̃ ita ſupius iam dixi. ſed hoc recolẽdũ vbicũq; ſnia ſua
in meis libꝝis inuenitur. ergo ſnia dicta in libro prius re
tractato ? pus edito magis retractaꝛe eandem ſententiam
vt dicam in libꝝis poſterius editis q̃ correxiſſe. ¶ Sz
aliter poſſet argui contra expoſitionem magiſtri q̃ nõ in
uenitur vbi ſcripſit. ita verba retractat. q̃ ſicut ipſemet cõ
fitetur. ? verum eſt poſt illa verba que adducit ſequuntur
alia verba que retractat ex ſimili queſtione. 68. primo retra
tationum. di. 8. 5. q. 4. c. 15. ? illa verba non retractat. vi
detur autem q̃ ſi intelligeret eſſe retractanda non ſcripꝛet
retra verbis ſequentibus illa omnia de illa. ſ. Tho. i.
Aliter dicitur q̃quid de ꝓpoſitis circa ere ſtu. q.
aturas ſolo beneplacito ſue 1. ar. 3.

voluntatis operatur vt super hoc non sit aliqua alia ratō vel causa ponenda. ¶ Quod confirmant per illud qō dicitur Ro. 9. de Jacob: Esau cum nondum nati fuissent aut aliquid boni egissent aut mali vt sm electionem propositum dei maneret non ex operibus. glosa sicut non pro meritis precedentibus ita nec pro futuris. quia dona vel mala non erant futura nisi propitia dei vel subtracta. ¶ Dē ista aplius declarat subdēs aut nō bs ptātes figulus. et cadē massa. ¶. vnde sicut sola voluntas figuli erat ratio quare de hac parte masse facit vas honorabile. . et de illa vas cōtumelie nulla discrepantia extitit in tota massa. quēadmodū est in prima materia quam tamen causa agens vtitur in vna pte forma nobiliori in alia vō minus nobili. sic sola voluntas bīplaciti dei est ratio quare de eadem massa qualiter viciata in pīmo parente ifstum eligit ad gīam. illum vero dimittit in damnationē. vel etiam si non fuisset massa vitiata. cōs essent equales non nisi gratuita vnum eligeret. alterum vero dimitteret vtrobiqs facto de gram illi quos eligeret. sed maiorem illi quem eligeret. ex massa viciata. ¶ illi ifstitia qui ex massa damnata non eligeret. nō ait in ifstitiam illi quem sm statum innocentie creāturem non eligeret. ¶ Alterius dicit ista positio q̄ conuenit assignare rōnem eius extrinsecam quare dē de tota massa perdita voluit quosdam dominos misericordi ter liberare. quosdam non nullam autem quare potius hunc q̄ illum. Ratio pīma ponitur vt. iuliter bonitas eius vna. simplex. cristōs in se manifestatur multiplicatis in rebus diuersis simul. eo q̄ in multis vna natura tota bonitas manifestari potest. q̄ diuinam perfectionem nō attingit vna. . quemadmodum ad perfectiones vniuersi requiruntur diuersi gradus rerum in naturalibus. et etiam in materialib⁹ et eadem materia cēntialiter sebabente ad omnes. sic etiam. pter eandem bonitatem. perfectiones manifestandam requiruntur diuersi gradus in moralib⁹ qn in hoc bonitas sua manifestatur quo ad aliquem gradum sup̄ naturalem. repobos enim iuste punitō manifestat bonitas misericordie eius. sic enim deus permittit ista mala fieri in bona impediantur fed vt cueniat. ¶ Item in moralibus vt in ꝓposito q̄ in naturalibus vt ex contra. Jo. 9. in quo ꝑs solam rōnem obtēdit esse vt q̄ via sit manifestare in illo. sed hoc non est ex defectu vīsus in eo. sed ex eius illuminatione miraculosa deo facta. Et vtuntur hac rationem assignare apostolus Ro. 9. dicens. Volens deus ostendere iram iustitie sē. Lui concordat exemplum de figulo de eodem luto faciēte vas vnum in honorem. aliud in contumeliam. de quo. 2. Tbi mos. 2. dicit apostolus. In magna autem domo non solū vasa aurea sunt. ⁊ argentea. sed etiam fictilia. ¶ Unde dicitur q̄ licet in naturalibus ex q̄ pma materia tota sit vniformis quare vna pars est sub forma ignis alia ē sub forma terre. alia sub forma hominis. et bene potest assignari ratio intrinseca. ⁊ perfectio vniuersi. ⁊ extrinsecus. manifestatio potētie ⁊ sapientie ⁊ bonitatis dei. Sed quare hec pars materie est sub hac forma ⁊ hec sub illa. non cō uersus. nulla ratio potest assignari nisi sola voluntas artificis sic determinātis. sicut in omnibus operibus humanis vtbic lapis figuret fic. vt stinet in altari alter vta vt cloaca sm q̄ philosophus. 2. phy. dicit aliquos lapides esse bene fortunatos ⁊ aliquos non. boc a mere electione artificis dependet. sic dicit in proposito in particulari nulla est ratio si bene pensetur nisi dō. ¶ Dō confirmat per Aug. super illud Jo. Remo venit ad me nisi pīme. sē. vbi dicit quare dūc trahat et illū non trahat nisi velle diuidicare si non vis errare. s dicit q̄ ex hoc q̄ deus sic ē equalia et equalibus facit non est iniquitas. quin bis que fiunt ex gratia sine debito pōt abeis omni iniquitate dōsare. patrulat. ifstillud Mat. 20. Tolle q̄ tuum est ⁊ vade. an non ls mihi ꝙd volo facere. etc. aut est iniquus fis. et ea tuum ep debito.

Contra istam positionez ar

Dē. q. 5. a. 5.

guit quidam contra illam rationem que assignat in communi. nam nullus defectus culpe tue pene est de perfectiōe per se vniuersi. igitur nec per se requiritur ad manifestandū non diuine bonitatis. Et per hoc patet q̄ non est similē de differentia rerum in esse naturali. ⁊ moali. q̄ ōes speciēs rerum distincte in esse naturali sunt ex parte ipsi perfectionē vniuersi. non sic autem de differentijs in esse moali. iter bonum ⁊ malum. vel inter beatum ⁊ miserum. ¶ Ires arguit q̄ fi esset necessarium ad manifestationem diuine iustitie damnatio aliquorum ad boc videret sufficere dānatio demonum. non enim videntur homines ⁊ demones in culpa ⁊ pena differre specie in esse moali. plurialitas tam individuorum non est de perfectione vniuersi. Aut fidicas ꝙ alio modo manifestatur diuina iustitia in illis. etin istis iuste punitis. ¶ Contra ista manifestaret diuina misericordia pluribus modis si oēs gloificaret aliquos homines innocentes sicut gloificauit angelos innocētes vel aliquos angelos vel homines fine omni merito in se ipsis vel in aliquo non ficti. cum magis tamen videretur de perfectione diuine bonitatis ꝑ plurib⁹ modis manifestari misericordiam dei q̄ dei iustitiam. ¶ Preterea arguit iste ꝙ non videt q̄ ex intentione dei fieri peccata permittat vt ea postmodū puniat. quia non videtur ꝙ ꝑ intentionem alicuiꝰ ꝑius fiat permittenda mala fieri. q̄ non fiendā q̄ nullum malum oritur vel pene potest esse ꝑ se fi tantum inquantum malum. ¶ Et dicit ꝙ vo luntas in permittendo nullo modo fertur super malū. fi solummodo super permissionem vt intendat malum per mittere esse vel fieri non rationetotius sed partis. Arguit iste ꝙ falsum non est manifestū qualiter ex intentione dei velit vnum ⁊ non aliud vm. vnde non videtur ꝙ ex intentione deus malum permittat fed solum vt bonū euenīat. hoc patet in casu in eo nato quem deus permisit nasci cecū non vt gloificaret in cecitate eius fed in mirabili illumi natione eius. hoc etiam patet in naturalibus. deus enim non intendit defectum. fed fi causē fecūde sint impotētes per intrinsecū defectum esse talem qualem possunt producere in omnibus casum videmus ꝙ qui permittit aliquē peccare fi possit eum probibere vel impedire peccat. igit hoc non est ponendum in deo. ¶ Preterea contra secundum membrum. C. q nulla fit ratio in speciali quare illus eligit et illum non. arguit q illud exemplum non est fimile. in materia enim vt nuda est non potest esse differētia. pter quam fic dispositā ad talem ⁊ talem formam sicut nec in massa respectu vnius totius vas bum. sed in hominib⁹ vt detur posse inuenire ita dispositiōin vno ⁊ in altero peopter quam buic congruant predestinari ⁊ illi non. sicut materia non vt nuda est dispositio. pinquia vt fiat sb alia forma sicut patet de vino ⁊ aceto: non autem esset perfectissime dispositā ad aliam posteriorem si non esset sub pōre. ¶ Et q illi adduxant pos ſ apostolum dicit esse fm glosam ibidem q apostolus boc dicit non propter inopiam reddende rationis fed vt reprimat temeritatem inepaciali. nec ē iste exemplo apli de massa ⁊ figulo nisi per te inis nō aute er pre fubiecti. quia bic in electione potest esse differentia in subiecto. ibi autem non. ⁊ quo ad boc est congruentius exemplum apostoli de pomis fecunda. ad Thim. 2° de vasis argenteis ⁊ aureis q ibi est differentia in subo ꝙm quas vasa fictilia fiūt in maiorem contumeliā. lignea in minorē aurea in honorē maiorē ⁊ argētea in honorem minorem.

Dē. vbi supra.

Iste igitur improbans istam positionem dicit aliter ē boc fic. Actus diuinus potest considerari dupliciter. vel vt est a deo agēte vel vt recipitur in aliquod passum fiue vt terminatur ad aliquod obiectum. primo modo nulla est ratio actionis diuine neque vt finis nec vt bonitas fua manifestetur. neque vt efficiens nisi voluntas fua

frcūdo modo tñ est assignare aliquā rōnem per quā. f. illō ens circa quod est actio vt ens ad finē. cōgruit finī. q aliqua talis ratio sit ex parte entis ad finē. oūdit tripliciter. pmo q: in rebus omnino equalibus electio nominari nō pōt. igit si in rebus istis digit aliqua est differentia dicti a nō dicto. Sēdo q: in omnibus operibus misericordie simile videt cōsimere iustitia. ergo aliqua est cōgruentia ex parte illius circa qd operatur misericordiam. Tertio ga similiter videtur non esse vel esse meritum electionis vel reprobationis. z ita z malicia ex parte reprobati nō sit cā damnandi a parte dei. q: tunc deus esset passiuus z tempoale esset causa eterni. tamen bene concedit ex parte damnandi malicia ex ratione motiuum. pter quā recipiat in ipso aliqua actio z sit cā ria ipm. ergo a simili videtur ex alia parte q absqs impfectione dei in agēdo possit poiali qua ratio ex parte predestinati quasi in ipso vel circa ipm cēt talis actio. Et itle innitit in ista cōclusione auctoritati Aug. fallegate. 25. quēstionum que non videtur retractata. hec potest introduci expositio magistri super 2o sta. Alterius in speciali dicit que sit illa ratio q: bon9 vsus liberi arbitrij prcuisus ex parte electi z malus visus liberi arbitrij prcuisus ex parte reprobati. hoc declarat sic. Is gratia principaliter operet in actibus bonis. tamen liberum arbitrium cooperatur. qō pbat per Augu. sup illud psalmi. adiuta nos deus salutaris noster. vbi enim dicit Aug. cum ait adiuua nos. nec ingratus est gre nec cetulit liberū arbitrium. qui enim adiuuat etiam per seipsum aligd operatur. quando igitur offert gra viatori si recipiat gram oblatā. z ei pm vsum liberi arbitrij bene cooperetur mereturbabere gram sm gradū vlteriorem. sicut expōlit ca in multis gradibus intermedijs a statu peccati mortalis vsq; ad statū gloie quos non oportet modo enumerare cōs. z ita videt q: totus bonus vsus liberi arbitrij po omnibus statibus prcuisis possit et ratio electionis eterne ipsius boni vsus. z ita et alia parte de malo vsu z reprobatione. Et si obijciat contra istud q: bonus vsus liberi arbitrij est per gram. ergo pertinet ad effectum predestinationis. z ita non est ratio eligendi. Rēdondent q: bonus vsus quodāmodo non includit sub predestinatōe nec sub eius effectu. Is non sit sine eius effectu. nec sit distincta quod est predestinationis ab eo quod est liberi arbitrij. Sic igitur sm ipsum z in cōmuni circa totum genus humanum potest assignari bonus vsus z malus vsus. z de quocūq; homine pōt assignari ratio ex parte ipsius nō pter quam sed sine qua non. Tamen in speciali circa determinatum hoīem non est hominis illam rationē inuenire sed solius dei. qui scit quis non dignus z vir possit fieri tamen in speciali secūdum cum magna inopia reddende rationis. nam aplis laborauit cum dixit ad Ro. ii. O altitudo diuitiarum q: in deo cōsilij et iudicij dei abyssus multa.

Sed contra istud arguitur.

pmo q: deus non punit de istis bene vsurum libero arbitrio nisi q: vult vel prcordinat istum bene vsurum eo. q: sic dictum est di. 39. Certa prcuisio futurorū cōtingentium est ex determinatione voluntatis diuine. si ergo determinatur voluntari diuine quo equales in materialibus. quere de re istum prcordinat bene vsurum libero arbitrio. illud nō est dubius vt videatur assignare rationē nisi voluntatem diuinam. z dicesi gma distinctio inter eos quā per te segī electio vel reprobatio. ergo in gma distinctione pertinere ad predestinationē. z reprobationem sola ratio est diuina voluntas. Praeterea ista ratio quam ponit non videt cōmunis omnibus predestinatis. z reprobatis. pmo q dem q: non particulis in quibus non prcuidet deus vsum boni vel mali vsum liberi arbitrij. Et si dicas q. z si non prcuideat vsum talem tamen prcuidet vsum bene fuisse vsurum si prcuiuisset illum fuisse male vsurum si fuisset. z ideo istum perducit ad paradisum z illum non z ille saluatur. z ille damnatur. Sed hoc ipse ita impossibile q: pter bonum vsum huiusmodi alicuius si supponitur q: non acceptat vel damnat. tunc enim adultus sm cos non erat ens in gra non premiaretur nec merita que iam habet. ergo sm illa que prcuidet habiturus si supponitur. Similiter si loquamur de angelis predestinatis. z non prcdestinatis quem vsum liberi arbitrij prcuidet deus in illo. si offerat gratia quam in non prcuidet in illo. pter quē predestinat istum. z illum reprobat.

Potest aliter dici qō prede

stinationis nulla est ratio circa quā pter prcdestinati aliquo modo pot ista predestinatione. reprobationis tamē est aliqua causa non qdem pter quam deo effectiue reprobat. quantum est actio a deo. sicut argutū est in prima opi. q: tunc deus esset passiuus. sed pter quā ista actio sic terminet ad istum vel ad istos. non ad aliud. Primum. pbatur q: volēs ordinare finem. z ea que sūt ad finē pus vult finē. q aliquod entium ad finē. pter ta lem finem alia vult. ergo cum in toto predestinato creatura beatificabilis perducitur ad perfectum finem cum finis vltimus sit beatitudo perfecta deus volēs bnā aliquā istius ordinis. gmo vult huic creature beatificabili finem. z quasi posterius vult sibi alia que sunt in ordine illoy que ptinēt ad illum finem. f. gratia. fides. merita. z bonus vsus liberi arbitrij. omnia ista ad istū finem sunt ordinata. Is quidam remotius z quidam propinquius. ergo sm istū vult deus beatitudinem q: aliqd istorum. z prius vult ei quodcūq; istorum q: prcuidet finē habiturum quodcūq; istorum. igitur pter nullum istorum pusillum vult ei beatitudinem. Secūdum. pbat: q: damnatio non videtur bona nisi q: iusta. Nam si aliqd. f. super Sol. ii. Non pius est deus vitor q: aliqs sit peccator. videtur enim esse crudelitatis punire aliquē nō prcexistentem in eo culpa. igit. a simili non vult deus pius aliquem punire. nisi videat aliquem esse peccatorem. nō igitur sm nos actus voluntatis diuine circa istum. z ei le damnare istum. pter iudas offertur in puris naturalibus. z tunc videret. velle damnare finē culpa. sed videt q: potest istum offerri voluntati diuine sub ratione peccatoris ante. z ita velit ipsum damnare. ergo cum reprobare sit velle damnare reprobatio habet ex parte obicti rōnē aliquam. f. peccatum finale prcuisum. Hoc confirmat auctoritate Augu. in libro de predestinatione sanctorum. z ponitur in littera.

Contra istud Petrus et iu

das esses in nāli. volitia deo in ee existie in illo instanti in quo offeruntur volitati diuine in existia nālie equales deus pte pmo vult. Petro beatitudine. ergo tūc qd vult inde. si nō at one. habet. ppositū q: hic reprobat si ne omni rōne si beatitudinē ergo predestinat iudam. Dicipōt. q in illo pmo instanti nihil vult inde sed sit ibi mera notio voluntatis. esse. similr quasi in scūdo instanti nature quando vult petro gram adhuc nullius actus positiui. vo luntatis diuine est circa iudam sed trīs negatiuus. In tertio instanti quādo vult permittere petrum esse de massa perditionis esse dignum perditione. z hoc sine pter petri originale esse actuale tunc vult permittere iudam sic modo esse filium perditionis. z hoc est pmus actus positiuus uniformis quidē circa petrum z iudam. sed ex isto actu esse vult verum iudas erit finaliter peccator positivus illius negationibus. f. q nō vult sibi dare gram nec gloriam. In quarto instanti offertur Judas z peccator. finaliter volitati diuine. z tunc ipse vult iuste punire et reprobare iudā. Hic mirū q nō ponit illius pusillus predestinationis z reprobationis q: bona sūt attribuenda principaliter deo. mala aute nobis. z ita dei predestinare fine rōne q: uit bo nitatis fue. fed ipm velle dānare nō videt sibi imediate posse attribuire ipsemet obi vt cogniti in ipsis puris nālibus. sed trīs respectu obicti vt cogniti in peccato mortali finali

Nē. q° 4. q. 19 cēt vbi supra.

¶ Pōt ꝑ simari ista rō sic. ponāmus ꝙ sortes ge
sit ꝙdā gratiosus mōs quos alteri⁹ odiosus, alteri⁹ non. et
sit illum quem odiosus proximus ad aliquod bonū per qđ pos
sit mihi placere. illum aūtem quem non odiosus non prox
dino ad tale bonum sit ita esse ꝙ in potestate mea esse per
mittere eos posse offendere. et ꝙ quo illum perducere non
vola ad illud per quod posset mihi placere plurem offen
sam eius perpetuā. et ita me iuste punire eum, plurez an
tem offensam alterius remunerare in fine cōmutanda. ad
hoc ꝙdicit. ¶ Sed adhuc cōtra istud instat. qr sequit
tria dimittere pręnder iudāmē sine malis ꝑm istam rō. nas
sola ꝑmissio alicuius actus certitudo de ꝑmissione
nō facit certitudinem de illo actu. qr oportet habere alti
quam cām effectiuam. igit ex hoc solo qđ deus ꝑscit se vel
le iudāpremittere peccare non erit certe de iuda peccatore.
vel iuda peccaturū. Vel loquamur de angelo bono. et ma
lo qui non erāt in peccato cū gnati. et hoc inquā solo non
videt. qđ sciat lucifer eum esse peccaturū. et hoc solo vt vi
detur non offertur sibi lucifer vt peccator. ¶ Preterea qđ
ad istud velle permittere lucifer peccare. sub cō. aliqs ac
tus positiuus voluntatis respectu peccati. igitur videt. qđ
vult eū peccare si nō cat⁹ ꝓmissio respectu actꝰ peti. et re
spectu actꝰ ꝓmissio dicit actꝰ relatiꝰ. et sic erit ꝑfectio
positiue in actibus actus sit de actibus positiuis voluntatis. ꝙ
videtur adhuc ꝙ deus habeat actum positiuū respectu
peccati qđ permittit. ¶ Primū istoꝝ soluit ꝑ hoc ꝙ de
ius ꝑscit se cooperaturā lucifero ad subam illius actus. ꝙ erit
peccatum. hoc aūt ꝑscit. qr vult cooperari illi sicut pecca
tum cōmūnionis. vel ꝑscit se nō cooperaturū ad actum
aliqđ. et nō vult ipm. et hoc ꝑ ille actus ꝑmissus esset pecca
tum amissionis. si ergo de ꝑmissione ad talem subam
actus sit rō non circūstantiꝑ debitis. vel non cooperatuꝝ
ei ad actum necessarium. ꝑ ꝑ sequēs quem omittet. scit
illum ꝑcaturam. tea qr sit bunc peccaturū nō solum ꝑ scie
sę ꝑmissuram. sed etiā qr sit se cooperaturū huic ad subam
actus non circūstantionati. ꝑ ꝑ. nis se cōmittet. vt nō
cooperaturus ei ad actū necessariū. ꝑ cōsequens ille omit
tet. ¶ Secūdo dubiū dīstinctāe qr rit tangēte diuinā
voluntē de qua nō modo scd alis. ¶ De istis opinionibꝰ
oibus: qr aplis sedē disputās de ista materia ad Ro. fi
ę quāt rotum implectabiliter cōtinuare. Sed unūdo inq
ens diuinarū sapiē. sēle dei. Et quis nouit sensum dñi:
aut qs ꝙsiliarius eius fuit. ideo ne ꝑscrūdo de ꝑfundo ꝑ
doctum magri cat in ꝑfundum eligat que magis placet
dum tamē salue libertas diuina sine aliqua iniuria tā ei
alia que saluanda sunt circa deum vt liberaliter eligetem:
ꝙ aliam opinionē tenuerit reſpondeat ad ea qđ facta
sunt contra eam.

Ad primum argumentum

ꝑncipale rādeo ꝙ ſima bonitatis pōt ſtare cū liberali cōtra
tione. ꝙ nō ſit illa equalis oibus. pōt enim ſumme bonus
et liberrate libere cōtrarie vt oſtēdat ſe non neceſſario libe
rale. ſed liberale libere cōtrarium pōt aliqđ⁹ nobꝰ ap̄ben
ſis equalibus. vel bonū non equaliter cōmunicare. nec
in hoc ſit iuſtitia aliqua ſicut dicit ſecūda opinio. qz nihil
eſt hic debitū. ¶ Ad ſcōm dico qđ ſint alię opinionę ve
libilia. cōdinabilia ad aliquę finē. et ꝑ parte ſui habēt rō
nem illam ꝑpter quā ſunt volenda ab aliqua voluntate
voluntas ꝑcepcętis vnum illoꝝ alteri ad illū finē pec
cat ſm acceptationem perſonarū. tatis eſt autem oīs vo
luntas creata q. reſpectu illius bonitas amabilis eſt ratꝰ
recte amandi. nō ſic voluntas increata reſpectu alterius⁹ ab
ea creaturā. nullum enim aliud bonum: qđ
bonum ideo amaꝫ ab illa voluntate ſed eōuerſo. et nō
poteſt accepare perſonas q. nō eſt in eis bonitas que ſit ſi
bi ratio amandi.

Ad primuz in oppoſitum

qui vult tenere aliaz viā pōt dicere ſicut dicit quarta opi

nio q. apoſtolus in hoc recte gurit ꝓ ſuperioſo inquirētes
illa quoz nō ſumꝰ capaces. nō ait ꝑpter inopiā reddende
rationis ſalē in oīs. ꝑ particulari inſciaz. qđ malum ꝑ
uidet de ꝑ in iſto. ꝑpter qđ reꝓbet eum. ſ. in illis ſpecta
libus peccatis ꝑuilis et aſtutiodo diuntiari. ſunt iudicia
inoꝑpectibilia. in vidē conoꝺare illud vocabulū iudi
ci. qz iudiciuꝫ ſit de particulari agibil. vtiatur enim. nō
dicimus de ꝑncipijs practicis ſine de ſcib. ꝑ hanitis eſſe
iudiciales de aliquo ꝑticulari. ſed iudicare ſm ꝓpria
practica ſiue legeꝫ ſtatutas. ſ. ideo nō obſtāte qđ ſit ꝓuꝑti
mꝑfectus ſtatutū ꝑ diuinā voluntatem ꝙ eis ꝑuilis
finalis. malus damuet. tamē de ꝑticularib⁹ aſſumen
dis ſub iſte ꝑnidet ſic finaliter malus. ſ. ille ſic quasi ex iſi
udicat iſte reꝓbatus. ꝑpter hoc. ille ꝑpter illud ſita iu
dicia ſunt inſtrabilia. non enim ſat bonio nec poſſet fare.
qđ peccarū deus vult ꝑmittere illi⁹ dicit eadez reſpectu qđ
ſit non volutio ꝑfrendi gram vt ſicoſſa rat tandē finaliter
peccato: in illo peccato. ſ. ſic ꝑter illud peccatū ꝑuiſus re
ꝓbet. De bonis aūt ꝑuiſis ꝑpoñ ꝙ nulla ſit rato ſi
cut dictū eſt in quinta oꝑ. ¶ Et ſi obꝛa boc argues ꝙ fal
tem circa bonos non crāt indicia nec inſcrutabilia. faile. n
eſt dicere ꝙ ex vultē ideo ſaluat. ꝑpter hoc. ꝙ deus inquā
tum ꝓdeſtinat non eſt iudiciū nequ ex facto in cristia. ne
q. quaſi in ꝓpatia diuina. iudiciuꝫ eni⁹ eſt de aliquo
facto vel ꝓmiſſo. ſed de malis ſ. non ſit iudiciū de facto.
q. non peccaturū. ꝑ tamen ꝛ̄demnario dici iudicium
de eis in ꝓſciētia dei vbi dicunt mali. ꝛ̄ tūc inſcrutabili
tas iudicioꝝ ꝑ referri ad malos ex ꝑte quoz ꝓ ponitur
aliqua rō ſ. ille rōnes ex ꝑte ordinis dei. ꝑpter quas ꝙ
ſi ex ꝑte eoꝝ eſſent inferunt iudicia fint inſcrutabiles. et ꝑ
hoc iudicia inſcrutabilia. ¶ Ad aliud Aug⁹. facit pro. 5ᵃ
op. q. ꝑbat ex ꝑte ꝓdeſtinatoꝝ nullam eſſe rationem
ſui non ex ꝑte damnandoꝝ.

Iſta eſt diſtinctio quadra/geſima ꝑma bus ꝑmi tibi.

In ſi magꝝ poſtq egit qđ ſit ꝑ deſtinatio. q. ſit effectꝰ ei⁹. ingrit de eā ipſi⁹. Et tria fat. Vlā ꝑmo ponit ſniam vitatis. Sꝺo elicit falſitatē. Tertio ꝛcludit ꝙ nulla mutatio ſit in ſcia dicitat. ꝑmū fac a ꝓpria diſtinctionis vſqz ibi. Oppōrea ꝑſiderat ꝓs. Tertiū vo vſqz ad finē ibi. Et tria in ꝙlū. Jn ꝙlū ſnia magꝝ
ſtat in trib⁹ ꝓpōnib⁹ ꝗrū ꝑma ē. hec. ꝑdeſtinatio nō ca
dit ſub merito ſicut obduratio. Vbi aūt ꝓpōnē magꝝ ꝑdas dicit ꝙ obdurationē cadere ſub merito. ibi noie obduratio
nis non intelligit ipam diuinā ꝑſciam ꝙ ab eterno ē. ideo
nulla ꝑ dēt cām. ſed intelligit ꝑ eā ꝛ̄bratione vſq
rētā. ꝗ ē quā qđ ſint ꝑſcita meretē. ꝗ ter nōē de ꝑdeſti
natione ꝙ nec quo ad illud qđ in eo ſ. ꝑdinatio
electionē. nec quo ad illud qđ in ipſa ꝑsale eſt. ſ. gre appōnē pōt mercri ſalē intelligēdo quo ad ꝑma gram ꝙ ſub ꝑ
pno merito nō exiſtit. ¶ Dēda ꝓpō ē hec. Deꝰ ꝑpternit
la futura merita vel demerita ſi libere ab eterno elegit vel
reꝓbauit. Vbi aūt magꝝ ꝑdas ꝓnit opinionē quoꝝdās
qui opinati ſut ꝙ ꝑpter futura merita aliqui ꝑdeſtinantur
vel reꝓbabant a deo. Et ad hoc ꝛnducit auctes bri Aug⁹
qđ vr dicere ꝙ futura fides in iacob fuit cā ſue ꝑdeſtinatiō
nis. ſ. vt dicit magꝝ hoc bri Aug⁹. poſſet retractauit. Et
poſtremo addit ꝙ reꝓbatio dei nō eſt cā peti. ſed ꝑdeſtina
tio eſt cā bonī. ſ. in. 8. c. ponit cauſſe ſuas ꝑmi. ꝑpōnis.
¶ Contra ꝓpō hec. Deꝰ ꝑ. ꝑ. oia ſtat ꝙ ꝑtis ſtant.
non tñ ꝑpter hoc ꝑſtant. Vbi aūt magꝝ dicit. ꝙ ſtantia
tia dei poſſet diminui. Et tridet ꝙ ꝑtia poſſet diminui: ſed
nō ſcia. ¶ Oppōrea enim ꝑtia ꝑſtant qđ modo nō ꝑſtat: ga
non ſunt futura. ſed qđ ſtant ſint. Poſtea obiicit in otra
rium ſic. Deus ſtuit me naſcitura ꝑ mūdi creandum. ꝛ
boc modo nesat. ergo non oia que ſtuit ſint. Et reſpōdet
q. oēm rem quam deus ſtuit ſit. Et argumentum ꝓce
dit diuerſimode quo ad modū ſuēdi qui importat ꝑ per
cnunciabilia. Et tñ in ſpeciali.

De omnipotentia dei vbi prius conside/ratur quare dicatur omnipotens.

Pl. 42.

Nunc ō omnipotē/tia dei agendum est. vbi prima consideratio occurrit quomodo vere deus dicatur omnipotens an quia omnia possit. an tm quia ea possit que vult. Quod enim deus omnia possit: pluribus auctoritatibus com/probatur. Aut enim augus' in libro questi. ve/teris ac noue legis. Omnia quidem potest ō/nes: sed non facit nisi quod cōuenit veritati ei⁹ & iustitie. Idem in eodem. Potuit deus cun/cta facere si uult. sed tamen prohibuit: deest uolu/tas. Ratio nempe vbi voluntatem dei appel/lauit. quia dei voluntas rationabilis est & equ/issima. Tenendum est ergo deum omnia posse.

Augus'.

Quomodo dicatur deus omnia posse cuz nos multa possimus que ipse non potest.

Sed queritur quomō om/nia posse dicatur cum nos quedam possimus que ipse non potest. Non potest enim ambu/lare: loqui & huiusmodi: que a natura diuini tatis sunt pe nitus aliena: cum horum instru/menta nullatenus habere queat incorporea & simpler subsistanna. Quibus id respondendū arbitror. q' huiusmodi actiones ambulatio. l. & locutio & huiusmodi q' dei potentia alene ā sunt: sed ad ipsam pertinent. Ex enim huius/modi actiones in se deus habere non possit. non enim potest ambulare vel loqui & huius/modi. eas tamen in creaturis potest operari. facit enim vt homo ambulet & loquatur & hu jusmodi. Non ergo per istas actiones diui potentie detrahitur aliquid q' & hoc potest fa cere omnipotens.

Krisip.

De aliis obiicitur.

Sed sunt alia quedam que deus nullatenus facere potest vt peccata. Nō enim potest mentiri. non potest peccare. sed nō ideo omnipotentie dei in aliquo detrahit' vl derogatur si peccare non posse dicitur. q' non esset boc potentie sed infirmitatis. Si enī boc possit omnipotens non esset. Non ergo im potentie sed potentie imputandum est q' ista non potest. Unde augu. in. xv. libro de trini.

Soluit Augus'.

Magna inquit dei potētia est non posse mē tiri. Sunt enim quedam que in aliis reb⁹ po tentie deputanda sunt. in aliis vero minime. Et que in aliis laudabilia sunt. in aliis vo re prehensibilia sunt. Non ergo ideo deus' min⁹ potens est quia peccare non potest cuz omni potens nullatenus possit esse q' hoc potest.

Item de aliis opponit.

Sunt etiam & alia quedam que deus non potest vnde videtur nō omnia posse. non enim potest mori vel falli. Sic au gus'. in libro de symbolo. Deus omnipotens non potest mori. non potest falli. non pōt mi ser ficri. nō potest vinci. Nec vltus & huiusmo di abilit vt possit omnipotens. Si enim huius/modi passionibus atq; defectibus subiici pos set omnipotens minime foret. Et inde mon stratur omnipotēs. q' ei hec propinquari nō valent. potest tamen hec in aliis operari.

Augus'.

Quod omnipotentia dei secundum duo considerat'.

Hic ergo diligenter consi derandibus omnipotentia eius scdm duo ap paret. l. q' omnia facit que vult & nihil omnino patitur scdm virtiq; deus omnipotens verū sime predicatur q' nec aliquid est quod ei ad patiendum corruptionem inferre valeat. n ec aliquid ad faciendum impedimentum afferre Manifestum est itaq; deū omnino nihil pos se pati & omnia facere posse preter ea sola q bus eius dignitas lederetur eiusq; excellentie dro garetur in quo tamen non est minus' omnipo tens. Hoc enim posse non esset posse sed non posse. Nemo ergo deum omnipotentem in aliquo dicere presumat qui omnia pt & posse potentie est. & inde vere dicitur omnipotens.

Quibusdam auctoritatibus traditur q' dī omnino omnipotens q' pōt q̄cqd vult.

Er quibusdam tamen au/ctoritatibus tradit' ideo vere dici oipotens. q' q̄cqd vult pōt. Ut aug. in enchi. non ob ali ud veraciter vocat omnipotēs: nisi quoniam q̄cqd vult pōt. nec volūtate cuiuspiā creature volūtatis oipotēs impedit' effectus. Idem in li. de spiritu & littera. Non potest deus fa cere iniusta. q' ipse est summa iustitia & boitas. Omnipotens vero est. nō q' possit oia facere sed q' pōt efficere q̄cqd vult. ita vt nihil vale at eius voluntati resistere qui compleatur. aut aliquo mō impedire eandem. Joā. Chrys. in omel. q̄das' ex ppōne symboli ait. Omnipō' deus. q' posse illius nō pōt inuenire non pos se dicēte prophetā: oia q̄cūq; voluit fecit. Ipse ē ergo omps vt totū q̄s vult possit. Uni aple. Si ingat volūtati q̄s resistit. His auctoritati⁹ vī ondi q' de⁹ er eo tm dicat omps q' ola pōt q' vult. non q' omnia possit.

Augus'.

Joā. Chrys.

Determinatio premissarum a uctoritatum

Sed ad hoc potest dici qđ

Augu. vbi dicit. Omnipotens non dicitur q̄ omnia possit ꝛ̄ tam ample ꝛ̄ generaliter accepit omnia, vt etiam mala includeret que deus non potest nec vult. Non ergo negauit ei posse omnia que conuenit ei posse. Similiter cum dicit: non ob aliud veraciter dicitur omnipotens nisi quoniam quicquid vult potest non negat eum posse etiam ea que non vult. ſz aduersus illos qui dicebant deum multa vel le'que non potest. affirmat eum posse, quicqd vult. Et ex eo vere dici omnipotentem non ob aliud quia potest quicquid vult. Sed cause quomodo intelligas potest quicquid vult.

Duo intelligendum sit qđcqđ vult.

An quicquid vult se posse. an quicquid vult facere. an quicquid vult fieri. Si enim dicas ideo omnipotentem vocari: quia potest quicquid vult se posse. ergo ꝛ̄ petrus similiter omnipotens dici potest vel quilibet sanctorū bea torum. quia potest quicquid vult se posse. et potest facere quicquid vult facere. Non enim vult facere nisi quod facit. nec posse nisi quod potest. sed non potest facere quicqd vult fieri. Vult enim saltios fieri qui saluandi sunt verū tamen eos saluare non volet. Deus autem qc quid vult fieri potest facere. Si enim vult aliquid fieri per se potest illud facere per se. ꝛ̄ per se facit sicut celum ꝛ̄ terram per se fecit qui a vo luit. Si autem vult fieri per creaturam et p eaꝫ operatur sicut per hominel facit domus ꝛ̄ hu iusmodi artificialia ꝛ̄ deus quidez ex se ꝛ̄ per se potest. Homo autem vel angelus quantūcunque beatus est non est potens ex se vel p se

¶ Oppositio.

Sed forte dices nec dei filius potest a se nec spiritus sanctus. sed solus pater. Ille enim potest a se qui est a se. filius autez quia non est a sed a patre. non potest a sed a patre. ꝛ̄ spiritus sanctus ab vtrogq. ¶ Ad quod dicimus quia ꝛ̄ filius non possit a se. nec operetur a se. potest tamen ꝛ̄ operatur per se. sic et spiritus sanctus. Vnde Hylarius in libro. ix. de trini. Nature inquit cui cōtradicis bereti ce bec vnitas est vt ita per se agat filius nec a se agat. ꝛ̄ ita nō a se agat vt per se agat. Per se autem dicitur agere ꝛ̄ potens esse. quia naturaliter habet potentiam eandem quam ꝛ̄ pater. qua potens est ꝛ̄ operatur. sed quia illam habz a patre non a se. ideo a patre non a se dicitur posse z agere. Homo autem vel angelus gratuita habet potentiam qua potens est. Ideo ergo vere ac proprie deus trinitas omnipotens dicitur. q̄ per se. i. naturali potētia pōt qcqd vult fieri. ꝛ̄ qcqd vult se posse. Nihil enim vult fieri quod non possit facere per se vel per creaturam. ꝛ̄ nihil vult se posse quod non possit. et omne quod vult fieri vult se posse: sed nō omne quod vult se posse vult fieri. Si enim vellet fieret, quia et voluntati eius nihil resistere potest.

Secundo sic. Hylarius. Secundo sic. Augu.

omꝑ di catur.

Arca distinctione 42. Quero vtrum deum esse omnipotentem possit probari naturali ratione

¶ Videtur. Ricar. de tri. c. 2. ad id quod fides tenemus non solum baberui frationes naturales fed necessarias. ¶ Preterea naturali ratione ꝓbatur deum esse potētie infinite. sicut ꝓbatur. 8. phy. c. 2. metha. potētia autē infinita nota est esse omnipotentia. ergo ꝛc. probatio mi. q̄: notum est potētia infinita non posse aliquam alia maiorez cogitari sine contradictione. quaciūs autem potentia que non est omnipotens pōt cogitari maior. sine cōtradictione. ꝑdo. sine cōtradictione potest cogitari omnipotētia sub ratione omnipotentie. ipsa autem maior cogitat quaciūs alia que nō esset omnipotētia. ¶ Dicitur q̄ non potest naturaliter ꝓbari omnipotētiam non esse cogitabiles sine cōtradictione. ¶ Contra omnipotētiam esse in entibus. verum est. ergo omnis ratio ꝓbans impossibilitatē omnipotētie sophistica est. omnis autem ratio sophistica pōt per intellectū et per is naturalibus ꝑdi. ergo intellectus talis et puris naturalibus potest cognoscere nullus impossibile seq̄ re omnipotentia. ꝛ̄ sic q̄ illud est possibile quod aliquid nullū impossibile sequitur: cognoscit ergo omnipotētiam esse possibilez. ¶ Et isto etiam potest fieri ratio per seq̄: si naturaliter potest ꝓbari omnipotētia esse possibilē: q̄ nō impossibiles. ergo naturaliter potest ꝓbari eam esse necessariam. q̄ non potest esse nisi possit esse necessaria. q̄ ꝑdo patet esse necessariam est necessarius. ergo ꝛc. ¶ Contra. nulli philosophi vrentes naturali ratione etiam quatū cunqꝫ perfecte cōsideraren deum sub ratione efficientis concederent deum esse omnipotētem sm intellectus catholicorum. ¶ Confirmatur etiam q̄: articulus fidei est in symbolo apostolorum. ¶ Credo in deum patrem omnipotentem ꝛc.

Hic responderi posset dicti

gnendo q̄ omnipotēs. aut potest dici agens quod potest in omne possibile mediate vel immediate. ꝛ̄ hoc modo est potētia actiua primi efficientis. omnipotētia. qua se extēdit ad omnem effectum in ratione cause. prime vel remote. et si naturaliter possit cōdudi esse aliquod ꝑmum efficiens sicut ostēsum est supra distin. 2. naturaliter etiam potest cōcludi illud esse omnipotens hoc modo loquendo. ¶ Alio modo accipit omnipotēs ꝓprie theologice pro eo omnipotēs dicitur qui potest in oēm effectum immediate ꝛ̄ in quodcūqꝫ possibile. hoc est in quodcūqꝫ quod non est ex se necessarium nec includit in se contradictionē. ita inquā immediate q̄ sine omni cooperatione cuiuscūqꝫ alterius cause agentis. ꝛ̄ hoc modo omnipotētia videt esse credita de ꝑmo efficiente ꝛ̄ non de ꝑmo fratre. q̄: ꝑ primus efficiens habeat in se potētiam effectiuam omnientiē potentia cuiuscūqꝫ alterius cause effectiue. habet etiam in se eminenter potentiam effectiuam cuiuscūqꝫ alterius cause effectiue. sicut deductum est distin. 2. ꝛ̄ per hoc ꝓbatū est eum habere potētiam infinitaz. ꝛ̄ illud fit quasi vltimum ad quod ratio naturalis potuit attingere de deo cognoscendum. tamen ex hoc non videt posse cōcludi esse omnipotentia sm illum intellectum. q̄: si verum sit nō tamen est manifestum naturali ratione q̄ habens causam talem eminenter in se ꝛ̄ causalitatem cause sic de eminentius ꝛ̄ illa causa secunda habeat respectu sui effectus pot set immediate in effectū immediatum cāe sēde. ordo. n. cārū

Solo.

Vlya°.

Hic plerunq; contingit deum

superiorum ⁊ inferiorum ꝺ nõ contudit. q. 5. ſi ſol babe-
ret in ſe ẽlitatem emmentiorem q̃ habeat dos. vel aliud
alis tamen concederet ſolꝰ immediate poſſe generare bo-
ium ſiue potet mediate cum boue generare. ⁊ hoc mani-
feſto per philoſophi q. nõ poſſunt ẽ cãm ſecundas ne-
ceſſario cõcurrentem. ꝓpter aliquas perfectionem addẽ-
dam effectui. ſed quari magis. ꝓpter imperfectionẽ addẽ-
dam. q. cauſalitas pme cauſe immediate perfectas eſt. ido
poſſet aut eam nõ poſſe immediate eſſe cauſam actuus im-
perfecti effectus. ⁊ ideo oportet cãm agentem aluꝫ con-
currere impfectionem vt ſic illa pma nõ poduceret ſm vl
tima potẽtie ſue. ſed cum illa cauſa agẽte ſecũda effectꝰ di
minutum ⁊ imperfectus. ꝓducet. hoc eſt non ita perfectꝰ
effectum poduceret mediate cauſa ſecũda imperfecta. ſi-
cut ſi immediate ipſa pma poduceret. non indigeret nus
alijs cauſis ſecundis. ¶ Decterea ſi pbi non ponerunt ip
ter rationẽ naturalẽ oẽ dare deum poſſe cõtingenter
cauſare quanto magis nec poſſe immediate in quicũq; ef
fectum. vel in quodãcq; ꝓ poteſt poducere mediantib⁹
alijs cauſis ſecundis. ¶ Decterea ſi ipſi babuerint quaſi
ꝓ cõcluſo. q. de nullo nihil relatiue in tpe generabilis
⁊ corruptibilibus non videretur deum ſic eſſe omnipoten-
tem q̃ poſſit aliquam effectum totaliter poducere ſine ei
alia cauſa cõcauſante. ¶ Decterea ſi philoſophi poſuerũt
deum eſſe neceſſario agentem. ſicut videnꝫ multi. eorum
ſenſiſſe ⁊ poſuiſſe ſi cum hoc ponerent. q. eẽt omnipotens
ſm illum intellectum ſecũdum habẽtem negare omnẽ ali
am cauſalitatem cauſis cauſe ſecũde. q. ſi ita agens ſecum
dum vel cauſa ſecũda nihil pt cauſare. Et ẽ hoc apparet
ꝙ iſta propoſitio quicquid pt cauſa effectiua pma cũ cau
ſa ſecũda poteſt ẽ ſimediate nõ eſt nota ẽ terminis ne
gs ratione naturali. ſed eſt tñ creditꝫ. q. ſi ipſa omnipoꝰ
tia ẽ qua dependet eſſe nota ẽ ratione naturali facile eẽt
probare ipſas pbas multas veritates ẽ propoſitionib⁹ ꝙ
ipſi negant ⁊ facile eſſet eis probare falſitem poſſibilitatem
multoꝝm quꝫ credimus q̃ ipſi negant. Omnipoteꝰtia
tamen hoc modo ſumpta. 15. non ſufficiẽter demonſtrat ꝙ
habuiter tamẽ poteſt probari ſicut verum ⁊ neceſſarius. ⁊
probabilius ꝙ quidam alius credita. q. nõ eſt inconuenies
quedam creditꝫ eſſe euidenter a ꝑ alia.

Ad auctoritatem Ricar. di

co ꝙ ſi ſint neceſſarie rationes ad omnipoteẽtiam ꝓbandam. ⁊ quedam alia creditꝫ. tamen non ſunt euidẽter ne-
ceſſarie ⁊ vere ſunt illa ratio que probat trinitatem ꝓpter
duplicem ꝓductionem ad intra in diuinis. q. 15. ſit ẽ ne-
ceſſaria nõ tamen ꝓmiſſe ſunt neceſſario euidentes. qa
non ſunt notiores terminis nobis notis neq; ẽ immediatis
nobis notis poſſibile eſt hoc inferre. ſicut dictũ eſt vi. 2. q. 2. Ad ſecũdum dico ꝙ infinita potẽtia ⁊ ſi poſſit con
cludi de deo naturali ratione. non tamen omnipoteꝰtia ſꝫ
ꝓprie ſumit. Et cum dicis ꝙ infinita potentia nulla
poteſt maior cogitari vel cum eſt intẽſiue tamẽ nõ videnꝫ
contradictio q̃ ſit vel cogitet maior poteꝰtia ad plura ſe ex-
tendens extenſiue. vel dicerꝫ ꝙ ẽ ſi non ſit contradi-
ctio omnipoteẽtiam cogitari que vt ſic aliquo modo ere-
dat infinitam poteꝰtiam non intellectam vt omnipoteẽtie
non tamen eſt naturaliter notum potentiã ſic intellectam
eſſe omnipoteẽtiam. Et cum dicis notam eſſe omnipoten-
tiam. ꝓprie ſumptam hoc negaꝫ. ⁊ cum probatur. q. om-
nis ratio probatus impoſſibile ſequi ex ea eſt ſophiſtica.

Ad hoc dicitur ꝙ eſt ſophiſtica. non tamen poteſt ſolui
per rationem naturalem. q. pur dicit ſophiſtica. q. ꝓ ca
in materia eſt habẽs aliquam premiſſas falſam. ⁊ non po
teſt ſolui niſi per interemptionem illius premiſſe que ta-
men non poteſt cognoſci interimenda per rationem natu-
ralem. ſicut non poteſt cognoſci vera per rationem natu-
ralem. ¶ Sed contra illud argũo ſic. aut illa q. apparent
vera ⁊ non apparẽt interimenda er ratione naturali appa
rent eſſe vera er terminis tantũ. g. immediata. aut apparent
eſſe concluſa er ꝑncipijs immediatis. Si primo modo:
ergo intellectus neller non poteſſet certus aut peccabilis no
nibus immediatis qui ſit vera ⁊ qꝫ non ſit. non appare
rent aliqꝫ ꝓpones vere ⁊ immediate quꝫ tamen ſit fin
plicter falſe. ⁊ ita non crunt aliqua ꝓncipia certa tanqꝫ
tanue in domo ornata pbni ⁊ cõmetatorem. ⁊ mebra. crea
que non cõtingit errare. Si ſecũdo modo apparent eſſe
vera tanꝫ concluſa er ꝑncipijs immediatis. tunc argũo
de illo ſyllogiſmo ſophiſtico ſicut de illo. aut peccabilis ma
teria: aut in forma. ſi in materia tunc poteſt ſolui: q. pre-
miſſa falſa peccans in materia poteſt ſcriptꝫ. ſi in forma
adhuc poteſt ſolui per artem logicam. ¶ Dicitur ꝙ aut
q̃ peccat in forma. ⁊ tamen non põt ſoluiri ratione natura-
li. Iſtud videtur abſurdum. q. ſicut intellectus includis
in naturalibus tradicit omnem artem de ſyllogiſmo ap
parente in forma ⁊ defectuoſo. ſic poſſet ſolui per illas ar
tem ad ꝙſtionẽdum oẽm talem ſyllogiſmũ applicando
talem artem ad talem paralogiſmũ. ¶ Ideo dico aliter q̃
⁊ ſi quicũq; paralogiſmus ſit oẽdues apparentiꝫ ad im-
poſſibile ẽ premiſſa ſignificate deo eſſe omnipoteẽ poſ-
ſet ſolui per intellectũ ⁊ rõem naturalem ſiue poteꝰ ina
tenarium in forma ⁊ tñ. poſſet ſcire quicũq; talem pa
ralogiſmum diuiſim factum eſſe ſolubilẽ. non tamen ſe
quitur q̃ ſciat illud nõ eſſe impoſſibile. ita enis oppoſiti
es q̃ oubitet eſſe illud eſſe oppoſitum ſimꝰ. ⁊ ꝛcpiũtia ita
terminorum. er quo tamen nõ poſſet ſequi aliquod mani
feſtum impoſſibile. aut q̃ oubitet verum er iſto poſſit in-
ferri aliquid impoſſibile aliud a quocũq; dato. ⁊ illud ar
gumentum inferens illud impoſſibile ſit inſolubile. ⁊ il-
lud non ſit aliqꝫ eorum que facta ſint que ſcit naturali-
ter ſoluere. vel aliter generaliter poteſt reſponderi ad illud
argumentum ꝙ poteſt fieri generaliter ad omne creditũ: q̃
illud ſit neceſſarium ad omne poſſibile ẽ credibile.

Iſta eſt diſtinctio quadra/

getima ſecũda buius ſimi libri. In qua magiſter poſtquã
egit de ſcientia dei. incipit agere de potentia eius. Et tria
facit. Nam ꝓmo inquirit an deus ſit omnipotẽs. ⁊ vnde
omnipotens dicaꝫ. Secũdo ſubdit determinatione qua
ſtionis mote. Tertio ſoluit inducta: confirmat ſententias
ꝓbatam. Quinta facit duo in ꝓmo. Tertiũ vero
in ſequentibus. Et ens in generali. In ſpeciali ſanctus au
giſtri ſtat in tribus ꝓpoſitionibus quarũ prima eſt hec.
Deus dicitur ẽ potens. q. omnia que poſſunt ẽ poteſt
efficere. Secũda ꝓpoſitio eſt hec. Aliquem poſſe omnia q̃
vult ſe poſſe non videt ad rationem omnipoteẽtie ſuffici
cere. Tertia propoſitio eſt hec. Deus ſimpliciter poteſt ẽ
ficere quicqd eſt facibile. Das ꝓpoſitiones magiſter om
nes probat determinando hanc quæſtionẽ. ſ. verum deus
dicatur omnipotens. ſ. ideo aut q̃ poteſt oia ſimpliciter.
aut q̃ poteſt omnia tñ que vult. Et q̃ non dicatur om-
nipotens eo q̃ omnia põt ſimpliciter arguit ex hoc q̃ non
poteſt ambulare. loqui. vinci. falli. loqui. ꝓcare. Et q̃
dicaꝫ omnipotẽs q̃ poteſt omnia que vult arguit ꝺ quin
ſis auctoritatibus oẽtoꝛũ. Et reſpondet q̃ non eſt incon
dus ideo omnipotens. q. põt ea que vult. q. ſi hoc ſufficit
ret tunc quilibet ſanctus in celo poſſet dici omnipotens.
eo q̃ gliber talis pot dici quicqd vult. ſed ideo deus dici
tur eſſe omnipotẽs q. poteſt omnia ſimpliciter que cadũt
ſub potentia actiua. Ad argumentum ꝓmum pmiſſa
tione ⁊ locutione dicit q̃ iſta potentia dei non ẽ actuat. q.
is illa de nõ poſſet eis per ſe. pũt tamen illa in nobis ẽ
nos. De peccato mentali ⁊ mori dicit huiuſmodi non ar-

Egi. q°
5. q°.

quere potentiam in deo: & q talia facere non sit potentie
sed magis infirmitatis: i insufficientie. Ad secundum ar
gumentum. Sad auctoritates quibus ysaac ideo dixi
omnipotentem. q. potest omnia que vult dici q non io
deus debeat dici omnipotens. quia si hoc sufficeret. tñc
quilibet beatus in celo posset dici omnipotens. eam pos
sit quicquid velit. Et ille auctoritates non aliud dicere i
tendunt: nisi q voluntas dei non possit impediri. Et
subdit postea q is filius pater dicatur omnipotens a se:
quia a nullo habet omnipotentiam. filius. & spiritus sanc
tus non possunt dici omnipotentes a se. eo q omnipo
tentiam ab alio acceperunt: possunt tamen dici omnipo
tentes per se. quia per suam naturam sunt omnipotẽtes
Et cetera in speciali.

¶ Opinio quorundam vicentium deũ nil po
se nisi quod facit.

Di. 45.

Q Uidaz tamen de
suo sensu gloriantes: dei potẽ
tiam sub mensura coartari co
nati sunt. Cum enim dicunt
huiusmodi potest deus & non am
plius: quid hoc est aliud q̃ eius potentiam q̃
infinita est concludere & restringere ad mensu
ram. Dicunt enim. non potest deus aliud face
re q̃ facit: nec melius facere id quod facit: nec
aliquid praetermittere de his que facit. Istaq;
proinam suam opinionem verisimilibus ar
gumentis causisq; commenticiis necnon & sa
crarum auctoritatum testimoniis munire co
nantur dicentes Non potest deꝰ facere nisi
quod bonum & iustum est fieri. non est autem
iustum & bonum fieri ab eo nisi quod facit. Si
enim aliud iustum est & bonum eum facere q̃
facit. non ergo facit omne quod iustum est et
bonum eum facere: is quis audeat hoc dicere.

Rõ illo
rũ pma

¶ Secunda ratio.

Addunt etiaz non potest fa
cere nisi quod iusticia eius exigit. sed non exi
git eius iustitia vt faciat nisi quod facit: nõ er
go potest facere nisi quod facit. Eademq; iu
stitia exigit: vt & id non faciat quod non facit.
non autem potest facere contra iustitiam suã.
non ergo potest aliqd eoꝝ facere q̃ dimittit.

¶ Responsio ad prius dictum.

His autem respondemus
duplicem verborum intelligentiam aperien
tes: ab eis inuoluta euoluentes sic. Non po
test deus facere nisi quod bonum est & iustum
id ẽ nõ pot facer nisi illud q̃ si faceret bonũ &
iustũ esset: verũ ẽ is multa põt facere que non
bona sunt nec iusta. qui nec sunt nec erunt nec
bene fiunt nec fient. quia nunquam fient.

Rehpo
sio ad id
qđ ſcõo
dictũ ẽt

Item quod secundo propositum fuit non
potest facere nisi quod iusticia sua exigit. & nõ

potest id facere quo iusticia sua exigit vt non
fiat. Dicimus quia enunciatis verbum de
deo congrue non dicitur. nec proprie accipi
tur. & illic loquutionibus duplex est sensus. Si
enim intelligas non potest facere nisi quod
sua iusticia exigit id est nisi quod voluntas
sua iusta vult. falsum dicis. ¶ Iusticia enim
ipsius dei equissima voluntas accipitur qua
liter accipit Augustin⁹ illa verba domini in.
Esa. loquentis ad loth Non possum quic
quam facere donec illo introeas exponens.
non posse inquit se dixit. quod sine dubio po
terat per potentiam. sed non poterat per iusti
ciam. quasi poterat quidem. sed non volebat
& illa voluntas iusta erat. Si vero per hec ver
ba intelligis eum non posse facere. nisi illud
quod si fieret iusticie eius conueniret. verum
dicis. Similiter distingue illud. Non potest
facere quod sua iustitia exigit vt non faciat. i.
non potest facere. ad quod ipse qui ẽ summa iu
stitia nõ vult facer falsum ẽ. Si autẽ bis ver
bis intelligas eum non posse facere id quod
iusticie eius conuenire non potest. verum di
cis.

¶ Tertia illorum ratio

Addunt quoque & alia di
centes. Non potest deus facere nisi quod ds
non autem debet facere nisi quod facit. Si
enim debet alia facere non ergo facit omne
quod debet. Si vero facit omne quod debet
nec potest facere nisi quod debet. non ergo
potest facere nisi quod facit. Item aut debet
dimittere quod dimittit ne faciat. aut non de
bet. Si non debet. non recte dimittit. Si ve
ro debet dimittere. ergo non debet facere. Si
autem non debet. nec decet. nec oportet eum
facere: & si non decet nec oportet eum facere.
ergo non potest facere. non ergo potest facere
nisi quod facit nec potest illud dimittere qõ
facit quin faciat. quia debet illud facere. & qõ
debet facere non potest illud dimittere. Sed
vt mihi videt hoc verbum debet venenum
habet. Multiplicem enim inuolutam obtinet
intelligentiam nec deo proprie competit qui
non est debitor nobis nisi forte ex promissio.
Nos vero ei debitores summus ex commis
so. Cum autem venenum euacuetur distinguo
verbi sensus. Non potest deus facere nisi qõ
debet: id est. nisi quod vult: falsum est. Sic. n.
potest ipse dicu debere aliquid quia vult illud
Si autem dicatur non potest nisi quod debz
id est. non potest nisi illud qõ si faceret ei bene
conueniret: verũ ẽ. ¶ Addunt quoque illi di
centes. Nihil facit aut dimittit nisi optima
& rationabili causa. licet nobis occulta sit. secũ
dum quam oportet eum aut dimittere que fa

Rehpõ
sio.

Quarta
illorum
ratio.

cit vel dimittit. Ratio enim penes eum est qua illa facit & illa dimittit. que ratio eterna est & semper manent. preter quam non potest aliquid facere vel dimittere. Illa ergo manet in eo potest quod facit dimittere. nec quod dimittit facere. & ita non potest facē nisi quod
Rñsio. facit. ¶ Et ad hoc respondemus ambiguitatem locutionis determinantes. Cum enim dicitur ratio vel causa optima penes deum est: qua facit cuncta que facit: & dimittit ea que dimittit: verum quidem est. quia in eo voluntas est equissima & rectissima. que facit & dimittit que vult. contra quam facere non potest. nec preter eam facere potest. Nec vtiq; contra eam facere: nec preter eam. si ea que facit dimittere. vel que dimittit faceret. sed eadem manente ratiōe & causa: alia potuit facere & ita dimittere. Licet ergo ratio sit penes eum qua alia facit & alia dimittit. potest tamen secundum eandem rationem & dimittere que facit & facere q̄ dimittit. ¶ Ipsi autem addunt. Ratio est eū facere que facit. et non alia: & non potest facere
Ad hūc additurit q̄onem. nisi quod facit. Item ratio est eū dimittere q̄ dimittit. & nō pōt nō dimittē q̄ rō & eū dimittē: ita nō pōt nō dimittere q̄ dimittit
Rñsio. ¶ Et ad hoc dicimus locutiones ambiguas esse & ideo determinandas. Si enim cum dicitur non potest facere nisi quod ratio est eum facere intelligas eum non posse facere. nisi ea que rationabilia sunt. & ea que si fierent rationabilia essent. verus est sensus. Si autē intelligas eum non posse facere alia rationabilia & bona nisi ea que vult & facit. falsus est intellectus.
Alia il-lo. rō. ¶ Ité aliud adiungunt dicentes. Si potest deus aliud facere q̄ facit. potest ergo facer quod non prescit. & si potest facere que non prescit: potest sine prescientia operari quia omne quod facturus. se prescire facit. nec facit aliqd quod non prescit. Si ergo preter scientias est aliquid fieri impossibile est. omne ergo quod prefixum est fieri necesse est. ergo aliud fieri q̄ sit nulla ratione possibile est. non ergo potest a
Hec q̄ ex pdis facile de-terminatur deo fieri nisi quod fit. ¶ Hec autem questio de prescientia facile determinari potest per ea que superius dicta sunt. cum de prescientia determinatur

¶ Auctoritatibꝰ vtuntur in assertionē sue opinionis.

His aūt illi scrutatores qui

defecerunt scrutantes scrinia sanctorum ame-
Augus⁹. cunt testimonia. Dicit enim Augustinus in lib. de symbolo. Mos est illi potest deꝰ q̄ nō vult. per quod videtur non posse facere aliqd nisi quod vult. sed non vult nisi q̄ facit. & ita videntur non posse nisi quod facit. Illud autē ita intelligendum est. Id solum non potest

deus quod non vult. esse posse. Idem in. vi. libro confessio. ad deum loquens ait. Nec co
Quō in. telligēda sit aucto ritas. geris inuitus ad aliquid. quia voluntas tua non est maior q̄ potentia. esset autem maior si te ipso tui ipse maior esses. Et hoc quidem q̄ deus non possit plura quam vult. sicut nō vult plura quam potest. Sicut enim voluptas non est maior potentia ita nec potētia maior voluntas. Idcoq; sicut plura non vult quam potest ita cum non plura posse quam velle dicunt. Sed ad hoc dicimus. quia nec
Respon voluntas potentia nec potentia voluntate ma-
sio. ior est. quia vna & eadem res est potentia & voluntas. ipse deus. qui est maior seipso si voluntas in maiorē esset potentia. vel potentia voluntate. Nec hac auctoritate negamus deum plura posse quam velle. quia plura sunt subjecta eius potentie quam voluntati. Fateamur itaq; deum plura posse facere que non vult. & posse dimittere que facit. ¶ Quod vt certi⁹
Auctor tatib⁹ q̄ firmat o-firmius q; teneatur scripture testimonie assē-
tim. plu-ra q̄ fac faca pos le. ramus deum plura posse facere quam faciat. Veritas ipsa secundum Mat. ait. An putas quia non possum rogare patrem meum. & prohibebit mihi modo plus quaz. xii. legiones angelorum. Et quibus verbis patenter innuit. quia filius poterat rogare quod non rogabat. & pater exhibere quod nō exhibebat. Uter
Augus⁹ enchi. q; ergo poterat facere quod non faciebat. Augustinus etiam in enchi. ait. Omnipotentis voluntas multa potest facere que non vult nec facit: potuit enim facere pr duodecim legiones angelorꝫ pugnarent pro illos a pena ꝑpetuā eperūt. Ire deō. Cur apē quosq; n fecit ꝑuntes q̄ fecē fuissēt. eos esset illi beies pniaz & facte sunt apud eos qui non erant ci ediuri tunc non latebat quod nunc latet. Nec vtiq; iuste deus nolut saluos fieri. cum possent salui esse si velent. Tunc in clarissima sapientie lice videbitur. quod nunc pcorum fides babet antecē manifesta cognitione videatur q̄ certa & inimutabilis & efficacissima sit voluntas dei que multa possit & non velit nihil autem quod non possit velit. Idem in libro. de natura & gratia. Dominus lazarum suscitauit in corpore. Vtiquid dicendum est. non potuit iudam suscitare in mente. Potuit q. Q̄ sine mutabili tate pōt ciere vtro luntatis pōt deus & aliud le & alia facere q̄ vult vel facit. dem sed noluit. ¶ His auctoritatibus aliisq; multis apte docetur. q̄ deus multa possit facere que non vult. quod etiam ratione ꝓbata ri potest. Non enim vult deus omnes homines iustificare. & tamen quis dubitat eum posse. Potest ergo deus aliud facere quaz facit & tamen si aliud faceret alius ipse nō esset. Et potest aliud velle quam vult & tamen eius voluntas nec alia nec noua nec mutabilis aliquo modo potest esse Quod & si possit velle quod nunquam voluit nec tamē potuit nec nouā voluntate sed sempiterna tantum voluntate velle potest. potest enim velle quod ab eterno

potest voluisse. habet enim potentiam volen
di. ⁊ tunc ⁊ ab eterno. quod tamen nec modo
vult nec ab eterno voluit.

QArca distinctionem. 43. vbi magister imposbat opinionem
aliorum quero. vtrum prima ratio im-
possibilitatis rei fiende sit ex parte rei
vel ex parte rei factibilis. Quod magi
ster parte dei. probo magister arguit distinctione se-
quente. ꝙ vniuersum posse fieri melius, quia si non
aut boc est propter boc ꝙ nullus bonum sibi de e
set. ⁊ tunc esset deus aut quia aliquid sibi deesset ꝙ
non esset capax ad illud recipiendum. ⁊ tunc arguit
ꝙ melius fieret si daretur sibi capacitas a deo ad il
lud recipiendum. tunc arguit ꝙ melius fieret si da
retur sibi capacitas a deo ad illud recipiendum.
Ita arguo in proposito si aliquid sit infectibile ergo
si daretur sibi capacitas a. do posset fieri ergo modo
non potest fieri quia non dat sibi capacitas a deo pot
est fieri. ergo modo non potest fieri: quia non datur si
bi capacitas ꝙ ista impossibilitas videtur primo ex
ex parte dei non potentis ne dare capacitatem. Contra
ta Anselm. de casu diaboli capitulo. 5. quia dens pe-
dit perseuerantiam bono angelo: ideo bonus angel
habuit non quia deus non dedit malo angelo: ideo non
habuit. sed quia malus non accepit.

Dicitur ad illem. secto ꝙ. q. 5. qui opposita
manifeste quere. & quodlibeto. 4. q. 5. Contra
istam secundam sententiam fiue sit dicta retractan-
do primam sententiam de isto articulo fiue sit dicta
vel retractanda per primam non tamen oporteret
arguere contra eam nisi ex verbis suis propriis que
implicant manifeste opposita. Tamen specialiter
arguo contra eas sic. Thibi est simpliciter impos
sibile nisi quia simpliciter repugnat sibi esse. ⁊ au
tem repugnat esse repugnat ei esse primo ⁊ non pro
pter respectum aliquem affirmativum vel negati-
uum eius ad aliquid aliud. probatio repugnantia
enim quecunque extremorum est ex ratione sua for
mali ⁊ per se essentiali circumscripto quocunque alio
respectu virtuoso extremi positiuo vel negatiuo ad
quodcunque aliud quod tamen ⁊ nigrum per se essu
is rationis. formaliter cotrariantur ⁊ habent repu
gnantiam formalem circumscribendo per impos
sibile omnem respectum ad quodcunque aliud. illud igitur
est simpliciter impossibile cui per se repugnat esse quod
est primo est tale ꝙ fini omnino repugnat esse. ⁊ non
propter aliquem respectum ad deum affirmatiuum vel
negatiuum: immo fini repugnaret esse si per impossibile
deus non esset. videtur igitur prima sententia probabi-
lior secunda. Sed contra istam primam sententiam ar
guo primo sic. potentia actiua qua deus dicitur omnipo
tens non est formaliter intellectus quia. sed quasi plup
ponit actionem intellectus fiue illa potentia sit volitas
sine aliqua potentia creatiua. sed lapis est possibilis ee
re formaliter. ergo reducendo quasi ad primum primi
pium extrinsecum intellectus diuinus erit illud a quo e
prima ratio possibilitatis in lapide. non igitur illa pot
tia actiua a qua deus dicitur omnipotens est prima ratio
possibilitatis in lapide. Probatio assumpti. possibile se
cundum ꝙ est terminus vel obiectum omnipotentie est
illud qui non repugnat esse. ⁊ ꝙ non potest ee se esse necc
sario lapis producetus in esse intelligibili per intellecti
diuinum habet ista ee se formaliter: ⁊ quasi principiative
per intellectum. igitur est ee se formaliter possibilis. ⁊ q
si principiative per intellectum diuinum. male igitur vi
detur illa prima sententia ponere ꝙ omnipotentia in do
fiu illa potentia qua est potentia passiua in creatura. ⁊ hoc
si loquatur de ista potentia actiua a qua deus dicit om
nipotens ⁊ respectu cuius illa dicitur potentia passiua i

creatura. Confirmatur ista ratio. potentia actiua qua est
omnipotentia non dat aliquin aliquid esse nisi produ-
cendo illud. ⁊ q illa est potentia producitare ad extra: sid
ante omnem productionem rei ad extra res habet esse pot
sibile. ꝙ sicut probatum est di. 36. Item producti intelle
ctibiliti non est rem producti in esse simpliciter: si esset
non esset per illam potentiam qua deus dicitur omnipo
tens. non igitur per illam potentiam qua est omnipote
tia est res q̃ a deo primo possibilis. Item in casibus dicti
sis fi affirmatio est causa affirmationis ⁊ negatio est ne
gationis. sm q dicit philosophus. primo posterio. sicut
habere pulmonem est causa non respirandi: ergo si poten
tia actiua que est omnipotentia in deo ⁊ principia ratio pos
sibilitatis in creatura negatio potentie actiue in deo esse
causa negationis possibilis in creatura quod ipse negat.
vbe quantum ad boc tria impossibilitatis in creatura
est propter formalem repugnantiam partium. Preter
ista est preterea quia consequitur potentiam actiuam in deo
in quarto instanti aut est realis aut nō. Si realis ⁊ ad er
trahe est impobatum. di. 30. Si rationis. ergo in 5°
instanti terminatur possibilitas ad deum sub ratione ab
solute quod non infero quia in communibus ⁊ sic non ins
ꝙ aplurimus concedendum si detur. ⁊ faltem non boc
dum pro inconuincibi ab eis qui tenent op. illius doc.
er quo sequitur ad eam. Similiter propter idē ex ista
positione infero aliam conclusionem. scilicet ꝙ non è ali
quis respectus prior ex parte rei ex parte causati. imo
ab ipsa causa sub ratione absoluti est ipsum causatus sub
ratione absoluta. ⁊ potest tertio sequitur respectus in ei
to ad causam. 5. 4° in causa ad causatum. iste ergo oddo
absolutorum ⁊ relationum quem bic concedit nunquas
debet teneri inconuenies tenentibus eum. Certio si
militer infero ꝙ potentia vt est attributū diuinum ⁊ di
cit perfectionem simpliciter non dicit aliquem respectu
ad creaturas quod ipse probat in prima sententia. ⁊ quo
libet. 6. 5. q. nulla perfectio diuina ⁊ simpliciter dependet
a creatura. hoc autem probat Anselmo. 1. ⁊ cum illa
relatio ad creaturam non dicat perfectionem simpliciter
etiam in deo. q. tunc deus non esset talis si creatura non
esset. et aliter perfectum omni perfectione simpliciter er
se ⁊ ex natura sua ⁊ non er aliquo respectu ad creaturam.
boc igitur dictum quod pater est verus fiue ⁊ a° puono
debent recipi sicut inconuincibus ab aliquibus tenenti
bus dicta eius.

Aliter dico a prima sua quarum ad il-
lud quod. p tant illa quo argu-
menta. q: licet potentia dei ad ee. aliqua perfectio absolu
luta qua deus est formaliter potens sit in deo in pri
mo instanti nature sicut ⁊ quelibet perfectio absoluta
simpliciter sicut calorem consequitur esse potentias
calefaciendi qui tamen calor est absoluta forma: ta
men per ipsam potentiam sub ratione qua est omni
potentia non habet obiectum quod sit primo possibi
le sed per intellectum diuinum producentes in pri
mo instanti illud inesse intelligibili: intellectus nō
est formaliter omnipotens ⁊ tunc res producta ab intelle
ctu diuino inesse tali. f. intelligibili in primo instan
ti nature habet se ipsa formaliter esse possibile in se
cundo instanti nature sed ipsa formaliter nō repugnat
sibi esse: se ipsa formaliter repugnat sibi habere es
necessarium esse sin quib̃ possibilis sit tota ratio o-
potentie consequendens rationibus potentie actiue non est igitur possibilitas in obiecto aliquo mo
do prior quam sit omnipotentia in deo accipiendo
omnipotentiam pro perfectione absoluta in deo si
cut nec creatura est prior aliquo absoluto in deo: sita
men res intelligatur esse possibilis antea; deus per
omnipotentiam producat eam: sic est verum sed in

ista possibilitate nō ē simplr poz ꝫ producit ab intel
lectu diuino. ¶ Quātum ad impossibilitatem dico
q illa non potest esse primo ex parte dei: sicut dicit
prima sententia ꝫ hoc propter rationem facta ex co
tra secundam sententiam quia ipsa est impossibilis
propter repugnantiam eius vt fiat quod intelligo
sic impossibile ē simplr ut intelligitur includit incompossibi
lia que ex rationibus suis formalibus sunt incompos-
sibilia: ꝫ ab eo sunt principiative incompossibilia a quo
principiatiue habent suas rationes formales. Et isti
ipsi ille processus ꝫ sicut deus suo intellectui producit
possibile in esse possibilitatis producit duo extra forma
liter virtuose in esse possibili. vna producta ꝫ ipsius fōr
mali ratione possibilitatis vt nō possint simul esse vnū ns aliud
tertii ex eis. ¶ Dancauit possibilitatem quam habent
formaliter habet ex ꝫ principiatiue ab eo quodammodo q
pdunt ea: ista ꝫ possibilitas ē ista ꝫ scilꝫ impossibilitas
fōr fignti. Iudeus ea ꝫ ex ista impossibilitate fignenti i
se ꝫ ex incompossibilitate partiū suarū scilꝫ impossibilitas
eius respectu cuiuscunq agentis ꝫ ex hoc habet complcri
totus processus ipsi possibilitatis rei quāli vltimus grad⁹
incompossibilitatis ꝫ ē negatio respectus ad quodcunq agēs
nec os hoc aliquē ꝫ respectu negationis ꝫ grādi nec ꝫ parte cu
iuslibz alteri⁹. nec ē fortasse aliqd in natura rei ꝫ intellectus
possit capere deus vel aliud agens ad aliud sub negatio-
nis respect⁹. Sic igit impossibilitas prima ēt formaliter
ex parte impossibilis ꝫ principiatiue a deo, ꝫ ꝫ prin
cipiatiue reducunt ad aliquid non tamen reducitur
ad negationē possibilitatis in deo: nec reducit principi
atiue ad intellectum diuinū ꝫ principiatiue illud in illo ē
sic in quo partes ille formaliter repugnant ꝫ pōt quā for
maliter repugnantias fari ex eis simplicit. ēt impossibi
le. ¶ Et ex hoc apparet quod falsa est imaginatio quorunti
tuin impossibilitatem aliquorum quasi in aliquo vno ꝫ
si aliquid vnum, vel intelligibile vel qualecunq ens sit
ex se formaliter impossibile fiat deus ex ꝫ ē eit formaliter
impossibile fiat deus ex ꝫ ē eit necesse esse formaliter ni
hil enim ēt tale primum in non entitate, nec enim entis
tatis opposite tali non entitati est intellectꝰ diuinus ra
tio possibilitatis: nec etiam intellectus diuinus ēt pre
sita ratio possibilitatis oppolite nihilo: quia tunc tene
ret illud argumentum de causis precisis in affirmati-
one et negatione sed omne simpliciter nihil includit in
se rationes ꝫ plurium ita ꝫ primum non ēt primo nihil ra
tione sui ēt ꝫ rationibus illorum que intellt include
re propter formalem repugnantiam illorum inclusorū
plurium: ꝫ ista ratio repugnantie ex rationibus ꝫ for-
malibus eorum quam repugnantiam primo habent p
intellectum diuinum sed non precise.

Ad primum

argitur enim ita ratio magn
tri sint supponē do q vnuꝫ
sim posse esse maiorē ꝫ pctionis capar ꝫ tunc mei
us ficret, si daretur ꝫ sibi illa capacitas quam sit sine illa
capacitate vt si esset capar multorum aliorum absolute
autem non tenet ratio magistri negato illo ꝫ ꝫ potuit
melius fieri sicut nec sequitur q ignis manens ignis
posset fieri melior si haberet capar intellectus vel voluntā
tis, quia non potest esse istorum capar, dico tunc ad 1ām
man argumenti q deus non potest dare capacitatem
nibilo factionis ꝫ passionis: sed ista non est prima ratio
sed quia tale non potest habere talem capacitatem, ꝫ ista
ratio reducitur ad formalem repugnantiam partiū
vltimus ad intellectum diuinum.

Ista est distinctio xliii huius

primi libri. In qua magister ostendo vnde dicitur om
nipotens deus: ostendit quanta possit. Et tria facit p
mo addicit qa asdam rones erroꝛem quendam affir
mantes. Secundo subdit auctoritates. Tertio con
cludit veritatem. Primum facit a principio huius

distinctionis vsq; ibi. Dis autez illi scriptatores. Se
cundum ab inde vsq; ibi. faceamur itaq; deus. Ter
tiū vsq; ad finē dicti. ⁊ tria sūt hic 10. in q̄stiū. In
q̄stiū sententia magistri, stat in tribus ꝫ positionib⁹.
quarus prima est hec. Deus potest alia facere q̄ dnt
tere que facit, q omittit sine preiudicio sue iustitie ⁊ bo
nitatis. Hanc propositionem probans magister respō
det ad quasdam rationes ⁊ auctoritates que videntur
omnipotentiam diuinam limitare. Prima ratio est
ista. Deus non potest facere nisi quod bonum ⁊ iustū
est, ergo non potest facere nisi quod facit, ⁊ consequē
quens sua potentia limitatur. Secunda ratio talis est
Deus non potest facere nisi quod sua exigit iustitia ꝫ
iusticia nō exigit nisi quod facit ergo ⁊ cetera. Ad tre
spondet magister dicens istas propositiones dupli-
cem habere sensum. vnum vt iusticia ⁊ iustum refe-
rantur ad tempus presens, sub hoc sensu non potest
deus facere nisi quod iustum est mō vel quod iustitia
sua exigit modo. ꝫ sic dunt false, vel possunt reffen ad
tempus consultum. sub hoc sensu no potest deus face
re nisi quod iustum est modo, vel. ꝫ quod nisi iustus
est nō facit. ꝫ sic dt vere. Tertia dē. Deꝰ nō ꝫ fa-
cit vel dimittit nisi qd ds facit vel dimittit. ¶ Ridet
magister dicens, quod ꝫ ꝫ potuit in dubiis
non habet locum. ¶ Secunda propositio est.
hec. Stat deum plura posse ꝫ velle absq; inequalitate
te potentie ⁊ voluntatis. ¶ Hanc magister probat re
spondendo ad quandam obiectionem que est quia vo
luntas est ⁊ potentia eius sunt equales, ergo non po
test nisi quod vult. Et respondet q licet idem sint in
deo potentia ⁊ voluntas, ⁊ quia hoc sic possumus eā
tia tamen plura subsistunt potentie in deo ⁊ voluntati in pre
senti. Tertia propositio est hec. Et si deus alia vel
let ⁊ facere ⁊ q̄ vult ⁊ facit, ex eo non sequeretur in ei
voluntas mutabilitat. Hāc magister probat per san
ctorum auctoritates. Et tanti de scitia in speciali.

¶ An deus possit facere aliquid melius ꝫ facit.

Dl. 44

Hic illud restat
discutiendum. vtrum melius
aliquid possit facere ꝫ facit.
Solent enim illi scriptatores di
cere. ꝫ ea que facit deꝰ nō po
test meliora facere: quia si posset facere ⁊ nō fa
ceret: inuidus esset ⁊ non summe bon⁹. Et hoc
ex simili astruere conantur. Ait enim auguſ-
in lib. lxxxiii. q. Deus quem genuit. ꝫ meli-
orem se generare non potuit. nihil enim deo
melius debuit equalem. Si enim voluit ⁊ nō
potuit, infirmꝰ est. Si potuit ⁊ noluit: inuidus
Et quo confligitur equalem genuisse filium.
A simili volunt dicere: ꝫ si potest deus rem
meliorem facere ꝫ facit, inuidus est. Sed nō
valet huius similitudinis inductio, quia filiū
genuit de substantia sua Ideoque si posset gi
gnere equalem ⁊ non gigneret: inuidus esset.
alia vero que non de substantia sua facit: melio
ra facere potest.

¶ Questio qua illi artantur.

Vtrum hic ab eis respon
deri debeat. eur dicunt rē aliquā siue ēt rerū
vniuersitate in qua maior ꝑfumatio expssa ē.

Alii dicūt non posse.

Aug⁹.

non posse esse meliorem ꝙ est: siue ideo. quia sum̃e bona est. ita vt nulla omnino bona p̃fectio ei desit. siue fides. quia maius bonū q̃ ei de est. capere ipsa nō valeat. Sed si ita sum me bona dicitur vt nulla ei perfectio boni de sit. iam creatura creatori equatur. Si vero iā nō potest melior esse: quia bonum amplius quod ei deest capere ipsa non valet. iam hoc ipsum non posse defectionis est. non consummationis. ꝙ potest esse melior si fiat capax me lioris boni. quod ipse potest qui eā fecit Potest ergo deus meliorem rem facere quam fecit. Unde Augustinus super Gene. Talē potuit deus hominē facere. qui nec peccare posset nec vellet. si talem fecisset. quis dubitat eum meliorem fuisse. Ex predictis constat ꝙ potest deus ⁊ alia facere ꝙ facit. ⁊ que facit meliora ea facere ꝙ facit.

¶ Utrum alio vel meliori modo possit facere quam facit.

Post hec considerandum

est vtrum alio modo vel meliori quam facit possit ea facere que facit. Si modus operati
Ruffio. onis ad sapientiam opificis referatur. nec alius nec melior modus esse potest. Non enim potest facere aliquid aliter vel melius quam facit id est alia sapientia vel maiori sapientia. Nihil enim sapientius potest facere quam facit. Si vero referatur modus ad rem ipsam quam facit deus: dicimus quia ⁊ alius ⁊ melior potest esse modus. Et secundum hoc concedi potest. quia ea que facit potest facere melius ⁊ aliter quam facit quia potest quibusdaz meliorem modum existendi prestare ⁊ qui-
Augu⁹. busdam alium. Unde Augustinus in .xiii. libro de trinitate dicit. Quod fuit ⁊ alius modus nostre liberationis possibilis deo q̃ ista potest. sed nullus alius nosse miserie sanande fuit conuentior. Potest ergo deus eorum que facit quedam alio modo meliori. quedaz alio modo eque bono quedam etiam minus bono facere quam facit. Et tamen modus referatur ad qualitatem operis. i. creature. non ad sapientiam creatoris.

¶ Utrum deus semper possit omne. quod oliz potuit.

Preterea queri solet vtrum

deus semper possit omne quod olim potuit Quod quibusdam non videtur dicentibus Potuit deus incarnari ⁊ potuit mori ⁊ resurgere ⁊ alia huiusmodi que modo non potest Potuit ergo que modo non potest ⁊ ita ha-
Ruffio. buit potentiam quam modo non habet. vñ videtur potentia eius imminuta. Ad quod

dicimus. Quia sicut omnia semper scit que aliquando sciuit. ⁊ semper vult que aliquando voluit. nec vnquam aliquam scientiam amittit vel voluntatem mutat quam habuerit ita omnia semper potest que aliquando potuit nec vnquā aliqua potentia sua priuatur. Nō est ergo priuatus potentia incarnandi vel resurgendi siue non possit modo incarnari vel resurgere. Sicut enī potuit olim incarnari ita ⁊ potest modo incarnatus esse in quo eiusdez rei potentia monstratur. Unde enim olim sciuit se surrecturum. ⁊ modo scit se resurrexisse nec est alia scīa illud olim sciuisse ⁊ hoc modo scire. sed eadem omnino. Et sicut voluit olim resurgere ⁊ modo resurrexisse. i quo vnius rei voluntas exprimitur. Ita potuit olim nasci ⁊ resurgere. ⁊ modo ipse potest natus fuisse ⁊ resurrexisse. ⁊ est eiusdem rei potentia. Si enim posset modo nasci ⁊ resurgere. nō esset idem posse Verba enim diuersa tempozum diuersis prolata temporibus. ⁊ diuersis adiuncta aduerbiis eundem faciunt sensū. vt modo loquentes dicimus. Iste potest legere hodie. cras autem dicimus. iste potest legisse: vel potuit legere heri. vbique vnius rei monstratur potentia. Si autem diuersis tempozibus loquentes eiusdem temporis verbis ⁊ aduerbiis vtamur dicētes hodie iste potest legere hodie. ⁊ dicētes cras. iste potest hodie legere. non ideo sed diuersa dicimus eoz posse. Fateamur ergo deum semper posse quicquid semel potuit. id est habere omnem illaz potentiam quam semel habuit. ⁊ illius omnis rei potentiam cuius semel habuit. ℈ non semper posse facere omne illud quod aliquā do potuit facere: potest quidem facere aut fecisse quod aliquando potuit ¶. Similiter quicquid voluit ⁊ vult: id est omnem quam habuit voluntatem. ⁊ modo habet. ⁊ cuiuscū qs rei voluntatem habuerit. ⁊ modo habet: nō tamen vult esse vel fieri omne quod aliquando voluit esse vel fieri: sed vult fuisse vel factū esse. Ita ⁊ de scientia dici debet.

Circa distinctionem

c quadragesimāquartam. vbi magister tractat vtrum deus potuit facisse melius res ℈ fecit: quere istam questionē.

¶ Utrum deus possit facere aliter res ℈ ab ipso ordinatum est fieri. Et videtur q̄ non. quia tunc posset facere res inordinate: consequens est falsum. ergo ⁊ antecedens. ¶ Contra. res aliter fieri ℈ facte sunt non includit contradictionem. nec est necessarium.

Respondeo

In omni agente per intellectum ⁊ voluntatem potentia conformiter agere legi recte ⁊ tamen nō necessario agere conformiter legi recte est distinguere potentiam ordinatam a potentia absoluta. Et ratio huius est: quia potest agere conformiter illi legi recte. ⁊ tamen cum agit secundum potentiam ordinatam. ordinata enim est inquantū est principium exequendi alia conformiter legi recte secundum ordinem p̄fixum ab illa lege. ⁊ potest agere

preter illā legē vel cōtra eā ? in hoc est potentia absoluta excedēs potentiā ordinatā ? ideo nō ens in deo sed aliq̄ agere liber q̄ potest ? solo tamen rectore eis vt prīe legis ? preter illē legē ? cōtra eā est distinguere potētiā ordinatā ? absolutā. ℣ Iō dicunt iuriste q̄ quis pōt hoc facere de facto: hoc est potentia sua absoluta vel de iure hoc est de potentia ordinata ?m iura. ℣ Sed aūt illa lex recta se tūdā quā ordinate agendi est ? nō est in potestate agentis tīc potentia et absoluta nō pōt excedere potentia eius ordinatā: cōtra obiecta ? nisi cetra illa agat inordinate necessariū. n. est illā legē tare cōpandoad tale agēs ? tiationes nō sformē illi legi recte nō esse rectā neque ordinatā. q: tale agēs tenet agere in illa rectā legē cui ? est. vñ oēs qui iubsunt legi diuine si nō agāt ?m illā in quātate agūt. ℣ Sī q̄ in potestate agētis ad lex ? rectitudo de ?ta q̄ nō est recta nisi q̄ statuta tīc pōt recte agere agēdo aliter q̄ lex illa dicet. q: tūc pōt statuere aliā legē rectā ?m aliās legē sicut ?m pōt ei excedit potentiā ordinatā ?m aliās legē sicut ?m pōt ei excedit potentiā ordinatā pcise ?m p̄tosē ?ta quā vel pcter quā facit.

¶ Ista possent exemplificari de pnupe ? fabulitis ? lege posita ex ℣ Aīd ppōsitū igit applicādo dico q̄ leges aliq̄e gener ales recte de operabilib? dictātes ?pte sunt ? volūtate diuina. ? nō quidē ab intellectu diuino vt precedit actū volūtatis diuine vt dictū est di. 38. q: nō inuenīē in illis legib? necessitās ex tīminis vt q̄ dis peccato? finalis ?dabit ſ? ſo?? ex? volūtate pura acceptāte que opat ?m ? diuinū nō leges q̄s statuit vel sufficit ad ppositū dicere q̄ statuūt ? quia sapiētia ſ?m q̄ intellect? offert volūtati diuine tale legē puta q̄ dis gloriſicā? ſ? ē grātialitas: ſi placet volūtati sue q̄ libera ē recta ē lex ? ita de aliſ legib?. ℣ igit agere potēs ſm tales rectas leges: vt ?pre ſr ab eo ſr agere secundum potentiam ordinatam, vt autem potest agere multa que nō sunt ?m ipsas leges sā pcepias sed pter illas vt ē? potentia absoluta: q: enīs potēs agere q̄ non includit ? dictionē ? tales sunt multi modi alij ideo dr tunc agere secundū potentiā absolutā vn de patet quod multa alia potest agere ordinate ? multa alia posse fieri ordinate ab illis que fiunt conformi ter ſ?is legibus non includit contr? dictionem quando retinūdo illas legis secundum quam quis facit recte ? ordinaq̄ agere ait in potestat cipsius agentis ideo ſicut potest aliter agere ita potest aliam legem ſtatuere et eam qua ſi ſtatueretur a deo recta esset quia nulla lex est recta: nisi quatenus a volūtate diuina acceptante: statuta ? tunc potentia eius absoluta ad aliquid non ſr extenditq̄ ad aliud quas ad illud quod ordinate fit et ſi fieret, non quidem fieret ordinate secundum ſtum ordinem fed fieret ordinate secundum alium ordinem quem alium ordinem ita posset voluntas diuina statuere ſicut aliter potest agere. ℣ Aduertendum tamen est quod aliquid esse ordinatum ? ordinate fieri est dupliciter vno modo ordinate vniuerſali quod pertinet ad legē ? legis ordinatē ſs legē ? ſm quam recte agendo recte ordinandi vel ſi ref? statuat q̄ omnis homicida moriatur secundo modo ordine particulari ? hoc ad iudiūm pertinet non ad legem quia lex est de vniuersalibus casibus. de casu autem particulari non est lex fed iudicium secundum legem quod est concluſio legis: vt quod ille homicida moriatur. ℣ Dico igitur quod de ipsa non solum potest agere aliter quam ordinatum est ordine particulari fed etiam aliter quam ordinatum est ordine vniuerſali siue secundus leges iuſtice potest ordinate agere: q: tam illa que ſūt cōtra illā ordinē possunt a deo ordinate fieri ? potentia absoluta potentia tū ordinata nō ſr ſm ordines legis vniuerſalis nō aūt ſm ordinem legis rete de aliqo particulari q̄ appa ret ex hoc. q: possibile est deus saluare aliquē qui nō sal

uat qui ſr moriet in peccato mortali finaliter ? damnabit nō aūt excedit ipsum posse saluare iudā tam damnatum: nec ?hoc est impossibile potentia absoluta dei: q: ſi idudit ? dictionē: igit ſtō. ſ. saluari. iudā eo mō est impossibile quō possibile est saluare ſtū. ſi ſtū pōt saluare de potentia ordinata q̄s ?ā est: ſ. illa nō non quidem ordinatione particulari qua ē quasi de ſtō agibili ? qua bus pertinet ei aliquē ee facere ? vniuerſali: q: ſi saluare ſtū haret statutū mō q̄ legibus rectis quas recte prescripsit de saluatione ? damnatione ſingulorum haret eum ſum ista q̄ omnis fidelis haret saluari malus dānabitur quest lex prefixa de dānandis: q: ista adhuc non est finalit? peccator: ſed potest esse non peccator. ma?me cum est in via: q: potest deus ejm gratia ſua ſuentre ſtitui ſtem peccatorem aliquē de facere et homicidium ſi non dānat eum non facit contra legem ſuam vniuerſalē de homicida: non autem ſtaret cum illa particulari lege q̄ iudam saluaret. iudas. n. potest ſr esse ſalua dum de potentia ordinata fed non iſto modo ordinata fed absoluta ? tamen iſto modo vel alio modo ordinata ſm aliquem alium ordinem q̄m ejm ordinem alium nunc possibilem instituī. ℣ potentia igitur absoluta potest in dam saluare, potentia q̄ ordinata potest ſtum peccatorem saluare ls nunq̄s saluabitur, ſed ſapidem ne? potest beatificare potentia absoluta nec ordinata. ℣ ſm hoc ?s respecti cuius di potētia absoluta in deo. ſ. in ſtā pōt ſ. legē vniuerſalē ?s ſi legē pti cularē. Sualit aūt volūtas ſua posīt circa particula ria ? circa leges ? circa inſtitutiōes yolēdo oppo?? ei? q̄ nūc vult dicit ſ. ſ. de hoc di. 39. Aidar?m primū p̄s q̄ potia nō vy. q: ſi faceret aliq̄ mō res ā modo ordinatū eſt eas fieri. non ?pter hoc inordinate fieret. q: ſi tunc faturet aliās leges ſm quas fierent: eo?po ordinate fierēt. ℣ Aīd ?m ar?m in oppō ?cedo q̄ ?bat po? absoluta q̄ ſi ſi eſt p̄? m altcuſ? eſt eo?po ordinate: ſi non ſs ordines ab eo p̄cripti eundē quem primobuit.

Ista est difficilis illius humus

primi libri. ?n qua magister posīt? ostendit quanta ūs possit. ostendit qualia possit. ℣ tria facit. ℣ Primo inquirit an deus possit facere res melliores ſs fecit. ℣ Secundo an possit facere res melliori modo ſs fecit. Tertio an modo possit omnia que olim potuit. ℣ Primum facit a principio diſtinctiōis vsq; ibi. ℣ Post hec considerandum. ℣ Secundum ab inde vsq; ibi ℣ Preterea queri solet. ℣ Tertium vsq; ad finem. diſtinctionis. ℣ Et tantum in generali. ?n ſpecial? sententia magistri ſtat in tribus propositionibus. quarum prima est hec. Deus potest ſobtum virtutis ſuę eum dum facere meliores. Istanc probans recitat quomodo quibuſdam videbatur deum non posse facere res meliores ſs fecit. quia ſi potuit ? non fecit, inuidus fuit. confirmantes opinionē ſuam auctoritate beati augustini. qua ſupra magister probauit patrem filium genuisse ſibi coequalem. ? ibidem dicit q̄ ſi potuit filium ſibi coequalem generare ? non fecit: tunc inuidus fuit, ? ſic in proposito. ℣ Et respondet magister q̄ non est ſimile. eo q̄ filius ſit de ſubſtantia patris. ? non creatura. ℣ Postea probat q̄ deus potest facere ref meliores ſs fecerit. ? hoc ſic. Ham ſi non potest. aut hoc esse q̄ creatura est ſummebona quod falſum est. quia ſic erea tura creatori equalis esset. ℣ Aut quia creatura non ē capax talis melioratiōnis. ? hoc iterum non obstat quia deus posset dare creature meliorem capacitatem. ? ita posset facere meliores ſs fecit. ℣ Secunda propositio est hec. Ex parte rerum ? non ex parte ſui deus potest facere quantlibet rem meliorem. ℣ Hanc probat magister querens. vtr deus posīt facere melioꝛ mō res q̄s fecit. ℣ Et respondet q̄ ſi modus ad ſcientiam artificis referat. ſic nō pōt de? melioꝛ mō facere modum. Si vo

modus faciendi ad rem factam referatur. tunc deus potest quę non ꝫ minus bona ꝫ melioꝛa facere. Tertia propositio est hec. ℣ Diuina potentia non est magis nunc limitata ad faciendum omnia q̃ vnq̃ fuit. Hanc probans magister querit. An deus posset quicquid potuit. Et arguit q̃ non quia potuit non incarnari ꝫ nō nasci, quę modo non potest. Et respondet. sicut omnē sciētiam quam habuit habet modo, non tamen eodem modo. Ita respectu quiuscunq; rei potentiam quam habuit habet ꝫ modo. non tamen ista potentia eodem modo se habet semper. vnde semper potentia dei se extendit ad carnis assumptionem; quę cum semel assumpta est non potest de nouo iterum acquiri. sed per eandem potentiam per quam potuit incarnari potest modo incarnatus fuisse, sicut per eandem potentiam homo potest podicle gare ꝫ heri legisse. Et ita in speciali.

De voluntate dei que essentia dei vna est et eterna: ꝫ de signis eius.

D.45

Iam de uolunta/te dei aliquid ꝓ sensus nostri imbecillitate videndus est. Sciendum est ergo. quia voluntas siue velle de deo ꝓ essentiam dicitur. Non est enim et aliud velle ꝫ aliud esse sed omnino idem. Et sicut idem ē et esse bonum quod esse deum. ita idem est et esse volentem quod esse deum. Nam voluntas qua semp volens est: non affectus vel motus est qui in deum cadere non valet. sed vnitua vsia; qua volens est deus ꝫ bmõi.

Nō ꝫ idem sit deo velle quod esse: non tamē potest dici deus esse omnia que vult.

Et licet idem sit deo uelle

Obiectō quorundam.

quod esse: non tamen dicendum est omnia q̃ vult. Quod quidam de dei voluntate nō recte sentientes nobis obuciunt dicentes. Si idem est deo velle quod esse. ergo cuꝫ dicim⁹ deum velle omnia que facit. dicimus eum esse omnia que facit. alioquin non ibi illo verbo idē significatur. quod significatur hoc verbo esse cum de deo dicitur. Et ſi ita est non ſequitur dicitur de deo velle secundum essentiam Si vero secundum essentiam non dicitur ali quando; quomodo ergo dicitur de deo. Relatiue enim nunquam dicitur. Ad quod dicimus. quia licet idem penitus sit deo velle q̃ esse: non tamen potest dici omnia que vult: sicut idem est deo esse quod scire. nec tamen sicut dicitur scire omnia. ita quoq; potest dici esse omnia.

Rāsio primus argumēti solutōis

Quis sit sensus horum verborum deus scit vel deus non vult. Item deus scit omnia vel vult aliquid ꝫ quid de deo in his predicetur.

At ubicunque deus dicitur

scire vel sciens vel velle vel volens hec de deo secundum essentiam dicuntur. C Cum enim dicitur deus scit vel deus vult. siue deus est scies vel volēs. essentia diuina predicatur. ꝫ deus esse enunciatur. Cum autem additur omnia vel aliquid vel aliqua. ꝫ dicitur deus scit omnia vel vult aliquid vel aliqua. essentia quidem diuina predicatur. non simpliciter ꝫ absolute. sed ita vt sciente que ipse est omnia subiecta monstrentur. ꝫ voluntati que ipsa eadem est aliquid vel aliqua subiecta esse dicantur. vt talis fiat sensus. deus scit omnia. idest deus. est cuius scientie que ipsius essentia est. omnia subiecta sunt. Similiter deus vult hec vel illa. id est. deus cuius voluntati quę ipsa est hec siue illa subiecta sūt

Volens ergo siue velle dicitur deus secundum essentiam. cuius voluntas essentia est sē piterna ꝫ immutabilis licet ea uarientur ꝫ trāseant que ei subiecta sunt. que non potest esse uiuusta uel mala. quia deus est.

Quod uel uoluntas summe bona ē omnium que naturaliter sunt cuius causa non est querenda. quia nullam habet cum sit eterna.

Nec itaq; summe bona uo/

luntas causa est omnium que naturaliter fiunt uel facta siue futura sunt que nulla precuenta est causa quia eterna est. Ideoque causa ipsius querenda non est. C Qui enim eius causam querit aliquid maius ea querit. cum nihil ea maius sit. C Unde Augustinus. in libro octuagintatrium quęstionum. Qui quęrit quare uoluerit deus mundum facere. causam querit uoluntatis dei. ℣ Omnis autem causa efficiens maior est eo quo efficitur.

Pbie dē greeius cā grenda nō est Augu⁹.

Nihil autem maius est uoluntate dei. Non ergo eius causa querenda est. C Idem in libro contra manicheos. Si qui dixerint quid placuit deo facere celum ꝫ terram. Respondendum est eis. qui uoluntatem dei nosse desiderant causas et uoluntatem dei scire querunt. ꝙ uoluntas dei omniuꝫ sunt ipsa sit causa. Si enim habet causam uoluntas est ali quid quod anteceᵭit uoluntatem dei. quod nephas est credere. Qui ergo dicit quare fecit deus celum ꝫ terram. respondendum est illi quia vult voluntas enim dei causa est celi ꝫ terre. ꝫ ideo maior est uoluntas dei ꝙ celum ꝫ terra. Qui aꝫ dicit. quare uoluit facere celū ꝫ terrā. maiꝰ aliquid querit quam est uoluntas deinibil autem maius inueniri potest. C Cum peccat se ergo humana temeritas. ꝫ id quod ti est non querat ne id quod est non inueniat.

Ecce his auctoritatib⁹ aperte insinuatur ꝙ uoluntatis dei causa nulla est ꝫ ideo querendanon est.

Quod voluntas dei prima ⁊ summa causa est omnium.

Augu⁹. **Voluntas ergo dei ut** ait Augustinus i tertio libro de trinitate prima ⁊ summa causa est omnium specierum at q3 motionum. Nihil enim fit quod non de interioi atq3 intelligibili aula summi imperatoris egrediatur secundum ineffabilem iusticiam. Ubi enim non operatur quod vult dei omnipotentis sapientia. que pertingit ubique vsq3 ad finem fortiter. ⁊ disponit omnia suauiter. ⁊ non solum facit ea que persuerantia conuertendinis admiratione non admittunt. sed etiam ea que propter raritatem ⁊ insolitum euentum mira videntur. vt sunt defectus luminarium ⁊ terremotus ⁊ monstra ossi animantium partus ⁊ his similia. quoꝝ nihil fit sine voluntate dei. sed plerisque non apparet. Ideoq3 placuit vanitati philosophoꝝ etia causis aliis ea attribuere. cum omnino videre non possent superiorem ceteris omnibus causam. id est voluntatem di Atq3 non nisi dei voluntas causa prima est sanitatis egritudinis. premiorum atq3 penarum gratiarum ⁊ retributionum Decergo so la est vnde ortum quicquid est. ⁊ ipsa non est orta sed eterna.

Quibus modis accipitur dei voluntas.

Sue vere ⁊ pro pie dr di volitas ⁊ ea dicitur bene placituꝫ **Hic nō est pretereundus** nobis quod sacra scriptura de voluntate dei variis modis loqui consueuit. ⁊ tamen non est dei voluntas diuersa. sed locutio diuersa ē dꝫ volūtate. q3 noie volūtatis diuersa accipit. Nā volūtas dei uere ac propie dicitur que in ipso est ⁊ ipsius essentia est. ⁊ hec una ē nec multiplicitatem recipit nec mutabilitatez que inerpleta esse non potest. de qua prophe ta ait. Omnia quecunq3 voluit dominus fecit. Et apostolus. Volūtati eius quis resistet Et alibi. Et probetis que sit voluntas dei bona ⁊ benepalacens ⁊ perfecta. Et hec voluntas recte appellatur beneplacitum dei sine dispositio.

Quod secundum figuram dicitur voluntas dei preceptio. prohibitio. consilium. permissio operatio ⁊ ideo pluraliter dicit scriptura voluntates.

Aliquando vero secundus quandam figuram dicendi voluntas dei vocatur. q3 secundum proprietatem non est voluntas eius vt preceptio. prohibitio. consilium necnon permissio ⁊ operatio. Ideoq3 pluraliter aliquando scriptura volūtates dei pronūciat. Unde prophetа. Magna opera domini exquisita in omnes voluntates eius: cum non sit nisi vna voluntas dei que ipse est. pluraliter tamen dicit voluntates: quia volūtas dei variis modis ac p diuersis accipitur vt dictum est. Ita etiam ideꝫ prophetа propter multos effectus misericordie ⁊ iusticie plura iter dicit. Misericordias domini in eternū cantabo. Et alibi. Justicie domini recte letificantes corda: cum tamen in deo vna sit misericōdia: vna iusticia: ⁊ vna eademq3 sit misericordia que iusticia. s. diuina pia.

Quare preceptio ⁊ prohibitio ⁊ consiliuꝫ di cantur dei voluntas.

Ideo autem preceptio ⁊ prohibitio atq3 consilium cum sint tria. dicit tamen vnum quodq3 eoꝝ dei voluntas: quia ista sunt signa diuine voluntatis: quemadmodum ⁊ signa ire dicuntur ira: ⁊ dilectionis signa dilectio appellantur: ⁊ dicitur irari deus. ⁊ tamen non est ira in eo aliqua: ſz signa tantum que eosis sunt. quibus iratus ostendi tur. ira ipius nominatur: ⁊ est figura dicendi. secundum quam non est falſus quod dicitur sed verum quod dicitur sub tropi nubilo obumbratur. Et secundum hos tropos diuerse voluntates dei dicuntur: quia diuersa sunt illa que per tropum voluntas dei dicuntur.

Ubi voluntas dei pro precepto ⁊ consilio accipiatur

Pro preceptō dei atq3 consilio potest accipi voluntas: vt ibi. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. Et alibi. Qui facit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse Augu⁹. frater meus ⁊ soror ⁊ mater est. Et contra hāc voluntatem multa fiunt. Unde Augustinus in libro de spiritu ⁊ littera. Infideles inquit contra voluntatem dei faciunt: cum eius euangelio non credunt.

Dō deus non vult ab dominibus fieri omna que precepit. vel non fieri que prohibet.

Etsi illa tria dicūtur dei voluntas: ideo quia signa sunt diuine voluntatis: non est tamen intelligendum deum omne illud fieri velle quod cūiciūq3 precepit. vel non fieri qđ̄ phibuit. Preceptū enim abrae immolare filium: nec tamen voluit: nec ideo precepit vt id fieret: sed vt abrae probaretur fides. Et in euangelio precepit fanato ne cui diceret. ille autem predicauit vbiq3 intelligēs deum non ideo prohibuisse quin vellet opus suum predicari: ſz vt daret formam homini laudem humanam deridiandi.

De permissione ⁊ operatione, vbi dicantur dei voluntas.

Permissio quoque dei ⁊ operatio voluntas dei appellantur. qualiter

Augu⁹. accipit Augu⁹ in enchi. dicēs. Non sit aliqd nisi ops fieri velit. vel sinendo vt fiat. vel ipse faciēdo. Nec dubitandū ē deum facere bene. etiā sinendo fieri quecūq; fiūt male. nō. n. hec nisi iusto iudicio dei sinit. ⁊ pfecto bonū ē oē quod iustū est. ¶Ecce hic manifeste dēmus dī voluntatē appellari ipius opationē vel pmiſſionē. cū dicit non fieri aliquos. nisi ops fieri velit: vbi includit ⁊ bona ⁊ mala oia ḡ fiunt.

Idcoq; apte distinguit quō deū velle dicerit ne eade rone intelligeret velle bona ⁊ mala fubdens. vel sinēdo vt fiat: hoc quātum ad mala dicit. vel ipa faciēdo. hoc ḡ tū ad bona. Alba la. n. sinit fieri. sed nō facit. bona vero ipe facit Jō ḡ dixit eum velle. q. ⁊ volens mala sinit. ⁊ volēs bona operāt. ⁊ ob hoc ꝑmiſſio ⁊ opatio voluntas dei dicuntur.

Quinq; supra sunt propoſita que dicuntur ſe cūdus tropꝰ. ⁊ ideo distinguat lector vbique pro quo eorum accipiatur voluntas.

Quinq; ergo supra poſita

sunt que dicuntur ſcdm tropum dei voluntas quia signa sunt diuine voluntatis. que una ⁊ ī immutabilis. ſ. beneplacitum. Idcoq; dili genter diſtinguat lector vbi de voluntate dei ſcriptura commemorat iurta quem modum accipi oportet. ſ. pro beneplacito dei. an. pro aliqa: ſignorum eius. ¶Magna enim eſt ad hibenda diſcretio in cognitione duiſie uolū tatis quia ⁊ beneplaciti dei eſt voluntas eius ⁊ ſignum beneplaciti eius dicitur uolūtas eiꝰ Sed beneplacitum eiꝰ eternum eſt. ſignū ꝛo ro beneplaciti non. Et conſonat rez effectiꝰ beneplaciti ipius. ⁊ ipi effectus rerum ab illo non diſcordant. Fit. n. omne quod beneplaci to uult fieri: ⁊ oē quod nō uult fieri. nequaq; fit. Nō ita aūt eſt de ſignis. q; pcepit de ꝑmiſ tis ea que nō faciunt. ⁊ pbibet que non cauēt. ⁊ conſulit que non impient.

Qrca diſtinctionez

45. quero vtrum de⁹ ab eterno voluit a⁹ale ⁊ de non. q; tūc in volūtate diuia fuiſſet relatio realis ad creaturā. conſequens eſt talis. ſicut ꝓz di. 30. ḡ ⁊ aris. phatio ꝓtie ꝑ de⁹ vult aliqd ḡ intelligat ⁊ velle illō fit illud a. q; ſicut dictū eſt di. 59. cer titudo intelle⁹ di nini circa futura contingentia non eſt finer certitudini volūtatis ergo ſi illa ḡ ē in volūtate diuina p tim o ad. a. p; eccdit oēm cōſideratione⁹ intellectus de illa volitione: qđ nō eſt in volūtate ſiue in volitione: igit̄ur non eſt in volūtate ſiue in volitione vt cogni ta eſt ſed vt in ſe eſt ꝑ per ois eſt ibi ḡnā rei ⁊ nō cognito vt cognita eſt. ¶Cōtra ſi nō voluit ab eterno ⁊ nec nō vult de nouo. q; eſt mutabilis. ḡ nibil vult.

Reſpondeo

ois potentia operatiua ꝑfecta ꝑ ſe eſſe ꝓncipiū operā di circa quodcunq; obm natū reſpici a tali potētia. ſicut perfectus intellectus ꝑ ſe eſſe ꝓncipiū intelligendi quodcūq; intelligibile ꝑfect⁹ vilus ꝑ ſe eſſe ꝓncipius ꝑfecte videndi quodcunq; viſibile: igit̄ cū in deo ſit volūtas formaliter ex di. 2ª. ⁊ ſit ſumme perfecta q. infinite ex eade di. ſequit. q; ipa ꝑ ſe eſſe ꝓncipius volendi quodcunq; volibile. nō ens ꝑ ſe ꝓncipiū volendi aliquid ex tpe. q; hoc non ꝑ ſe eſſe finē mutatione alterius ⁊ nō obi voliti quia obiectū volitū nō ꝑ ſe eſſe nisi q; volitū. ⁊ q; bs ē in volūtate diuina: ergo ipſa mutatio ex ipius voluntatis ſicut deductū eſt di. 59. de rōe ip ſius voluntatis. ḡ voluntas diuina ꝑ ſe in eternitate ſua eſſe ꝓncipia volendi quodcunq; volibilia nō eſt ratiō rōnēdi finaliter ꝑ ſe. ſed ſolū ꝑ accidens. q; illi vt ꝑpetuo pul ſans ꝑ ſe eſſe ſi mul. nec eſt ratio volēdi neutrū. q; tunc in creaturis nibil tale eſſet a deo. ⁊ ꝑ ꝑs nibil cauſa ret in creaturis q; ꝓtingentia non ꝑt eſſe in deo nisi a parte voluntatis ſicut deductū eſt di. 59. ḡ in eternitate ſtrō volendi ſi eterū oppoſitū in quibuſcūq; aliis a ſe

Ad argumenta ꝛ dicēdū ſicut dictū eſt ꝓxi. di. 30. de relatiōnib⁹ ⁊ tpe. q; terminat ad deum ſub rone mere abſoluta. ⁊ ſimiliter modo de dictis dist. 35. ⁊. ſimili modo de omnipotentia dei. di. 43. que eſt mere abſoluta ſm q; eſt attributū diuinū. ⁊ ſic termi nat relationem ꝑ creature poſſibilis ad deus. ita dico hic q; voluntas diuina ſub ratione mere abſoluta terminat reſpectū voliti ad ipſas q; quidē voluntone diuina ꝓ ducit in eſſe volito ⁊ in eternitate ſuct intellectus ꝓducit in eſſe cognito vel intellecto. ⁊ ſimilimodo dicēdū eſt de eē volitiſicut dictū eſt de eſſe cogniti. di. 36. Sz hic argues ſi volitū bēt relationē ad voluntatē diuinā aut ḡ habet relationē realē aut ſecundū rōnēs tantū: ſi realēs. igit ſun damentus ſuū eſt realē. ḡ illa res habet eſſe realē ab eterno. Si relationē rōnis tantū. ¶Cōtra nō eſt ꝑ acti intellect⁹ diuini. ḡ ſequit. q; ſi ſcientia nō eſt ꝑ acti intellectꝰ ſuū: ḡ non eſt relatio rōnis. ⁊ licet eni intel lectus diuinus ꝑus ſit compare illud obm vt cognitū ad intellectū ſuū. ḡ ſit volitus. ab iſo ⁊ in illo priori cauſa rez relationē rōis ipius obiecti vt cogniti ad intel lectum. huiꝰ. nō tamē videt cauſare aliq; rationē eius ad volitatē. ¶Hic bis poſet reſponderi q; ſtra ratio volitiad volitatez ſit ꝑ acti intellectus diuini com parantis obm volitū ad voluntatē ſuaꝝ. q; ꝑz cōpat obm ad voluntatē ſuaꝝ ḡ cōparet ad intellectū. ſuum Si ponere tāē eſſe ſufficere in obo intellectus vt ob iecti eſt cogniti ⁊ voluntatis vt volitus eſt ⁊ ꝓ nullo mō eſſet volitus ꝓis volitati niſi quia ꝓis fuit intel lectui. ¶Tamē reſpōdeo alr ꝙ in iſto obo vt volito ē rbo alia ad voluntatē diuinā ḡ illa que in eo eſt vt in tellecti ad intellectū diuinū. ⁊ iſta ꝛ rō nō eſt rō res tis: nec tamē eſt rōnis loquēdo ſtrictē de relatiōe rōis ſ. intellectꝰ. nec iſta diuiſio eſt ſufficiēs q; ois relatio aut eſt realis aut rōnis accipiēdo relationē rōis ſtrictē. q; ois potentia que poteſt habere actū circa obiectū exiſtēs nō vt exiſtens eſt. ⁊ illud obiectus poteſt actu ſuo cōparari ad aliud ad quod tale obs nō cōparat ex na tura rei poteſt in obiecto vt obiectum eſt cauſare relati onem ipius ad aliud que quidem relatio non eſt rea lis quia nō eſt ex ma obi in ſe nec in ſi ſtrictē. rationis quia non ſemper illa ꝓpōpans ē rō nis ſine ꝓpōratio natiua. poteſt. n. voluntas vtens aliquo bono ad finē cauſare in obo illo relationem ad illum finē. ⁊ nec ē illa realis relatio. q; nō ē in aliquo obo ex ma rei ꝛ ex cōparatione volitatis cōferentis. pōt. n. vti deo ad creaturam. nec eſt illa relatio rōnis. q; potentia ſtā cāna iſtā cōparationē non ē rō ſiue intellectus ſiue imaginatio dicat talis virt⁹ collatiua ſiue quecūq; alia. certum ē enis q; volitas eſt talis potentia collatiua ⁊ cōpara tiua ⁊ imaginatiua. ita bñ ſicut potētia intellectiua: ⁊ tō certū ē q; vtraq; iſtarum potentiaꝝ pōt obm ſuū cōpa re ⁊ in obo ſuo cāre relationē rōnis realē. q; nō eēt ibi ta lis eſſe. ex nā rei ſine ol cōparatiōe. nec relationem rōnis ſtricte ſuptam. ꝓ relatione cāta ab intellectu. is eam qi oj cōcomitetur relatio rōnis cāta ab intellectu: ſed vo luntas diuina ⁊ eē volitas ois quicqd de imaginatio

ne de⁹ iustic nō potest cōparare seipsam ad obmin es
volut ab eterno ⁊ eo⁹ terio. ⁊ sic pōt in obo care rela-
tionem rationis ad ipsam.

Ista est distinctio. ⁊ hui⁹ primi libri. In qua ma
gister posit⁹ egit de scientia dei ⁊ de eius po
tentia. incipit agere de eius voluntate Et circa hoc tria
facit. Nā primo ostendit quid sit voluntas dei. Scdo
quid ponit. Tertio quot modis accipitur Primū facit
a principio distinctionis vsq; ibi. Dicit itaq; fratre. Scdo
ibi. Sed quia dicit. Et tertius ibi. Et tantus in generali. In spe
ciali sententia magistri sic in tria⁹ propositionibus q
rū prima est hec. Quātis voluntas dei sit idem de⁹
vel diuina essentia. nō tn est illa que sibi. t. voluntas ꝑ
dicitur. Hanc probās magister proponit q⁹ voluntas sit
tōtē. q⁹ diuina essentia realiter. ⁊ differens ab ipsa solum
rōne sicut ⁊ sientia propter quā dicer sitare aliqua atri
buātur voluntati dei que non attribuunt essentie. vt
dicitur deus vult omnia. non tamen pōt dici deus est
omnia nō obstante identitate voluntatis ⁊ essentie.

Scda propositio est hec. Nō est querenda causa voluntatis diuine cū ipsa sit causa omniū que ꝓducunt in re
pore. Hanc probās magister dicit q⁹ voluntatis dei cau
la querenda nō est. quia si ꝑ impossibile esset causa prima ⁊ ha
beret aliquid maius se, quod est falsū, sed ipsa ꝓ causa
vniuersalis omniū non solū⁹ que sunt ſm ordinē natu-
re sed etiā mirabiliter. Tertia ꝓpositio est hec.

Quātus voluntas dei beneplaciti in se sit nisi tantus
vna. tamen volitas signi per quinq; signa distingun-
tur. Hanc magister probans dicit q⁹ voluntas dei
multipliciter nominat. aliquando accipit ꝓpie ſm
q est ipsa diuina essentia. aliquando ꝓpie ꝓ ꝓpositio
cepto. ꝓ prohibitione. consilio. permissione ⁊ operatio
ne voluntatis diuine que omnia dicuntur voluntates
dei. nō quia sint signa voluntatis dei. nō aut̄ sunt ita
signa ꝙ deus velit huiusmodi omnia fieri. sed quia ad
modū volitatis se habent. Ersibdit ꝙ prima volitas
dicit voluntas beneplaciti. Alie voluntates dicuntur
voluntates signi. Et differunt in hoc. quia voluntas
beneplaciti est eterna. relige vero sunt temporales. Et
voluntas beneplaciti semper implet. Alie vero non.
Et tanta de sententia hui⁹ distinctionis. in speciali.

¶ Illi sententie qua dictū ē dei voluntatē non
posse cassari q̄ ipe est queda videnē obuiare.

Dt. 46

Hic oritur questio

b Dictum est enim ut supernor
bus ⁊ auctoritatib⁹ cōmuni
tum ⁊ voluntas dei que ipse
ē vocat ꝙ displacitū ei⁹ cassari
nō pōt quia illa voluntate fecit quecunq; vo
luit in celo ⁊ in terra. cui teste apostolo nihil
resistit. Queritur ergo quomodo accipiendū
sit quod apostolus de domino ait. Qui vult
omnes homines saluos fieri. Cum enim nō
oēs salui fiant. Sed pariter nentur. videtur vti
q; non fieri quod deus vult fieri humana. ſ.
voluntate impediente voluntatem dei Do-
minus quoq; in euangelio impiā ciuitatē cō
pellās. Quotiens inquit uolui cogregare fili
os tuos sicut gallina cogregat pullos suos sub
alis ⁊ noluisti. Ita hec dicuntur tanquā dei
volitas supata sit hominū voluntate. ⁊ infir
missimis nolēdo impedientibus. nō pote
rit facere potentissimus quod volebat. Vbi
est ergo illa omnipotentia. qua in celo ⁊ in
terra secundus prophetas. omnia quecunq;
voluit fecit. ⁊ quomodo voluntas eius secū
dum apostolum nibil resistit. si coligere fi-
lios hierusalem voluit ⁊ non fecit. Decimus
predictis plurimum obuigre videntur.

¶ Solutio quomodo intelligenduz sit illud vo
lui congregare ⁊ noluisti.

Sed audiamus solutionez

at primum quomodo accipiendum sit illud
quod dominus ait: videamus. Non enim Augus⁹.
er eo sensu illud dictum est: vt ait augustinus in enchi.
in enchi. predictam questionez soluens: qua
si dominus voluerit congregare filios hieru
salem. ⁊ non sit factum quod voluit. quia ipa
noluerit: sed potius ipsa quidem filios suos
ab ipso colligi voluit: qua tamen nollente fili
os eius col egit. ipse omnes quos voluit:
quia in celo ⁊ in terra non quedam voluit ⁊ fe
cit: quedam vero voluit ⁊ non fecit: ſs omnia
quecunque voluit fecit: vt sit sensus. Quotiēs
volui congregare filios tuos ⁊ noluisti. id est
quotquot congregaui mea voluntate semper
efficaci. te nolente feci. Ecce in eadem positū
est ꝙ illa domini verba superioribus non re
pugnant.

¶ Quomodo intelligendum sit illud. qui vult
omnes homines saluos fieri.

Nunc videre restat quomō

etiam premissa verba apostoli ꝓ. dictus non
contradicat. qui de deo loquens ait: vult om
nes homines saluos fieri. Quorum occasione
verborum multi a veritate deuiauerunt dice
tes deum multa velle fieri que non fiunt. Si
non est intelligendum ea ratione illud esse di
ctum: quasi deus vellet aliquos saluari ⁊ non
saluentur. Quis enim tam impie desipiat: vt
dicat deus malas hominū vo⁹untates quas
voluerit ⁊ quando voluerit. ⁊ vbi voluerit:
in bonum non posse conuertere. Non est vti
q; verus quod in psal. dicitur. Quecunq; vo
luit fecit: si aliqua voluit ⁊ non fecit. si quod ē
indignus ideo non fecit. quoniā ne fieret q⁹
volebat omnipotens. volitas hominis im
pediuit. Ideoq; cum audimus ⁊ in sacris lit
teris legim⁹ ꝙ velit omnes homines saluos
fieri: non tamen ideo debemus omnipoten
tissime dei voluntati aliquid derogare. Sic ita
intelligere quod scriptum est. Qui omnes
homines saluos fieri. tam ꝙ diceretur nullus
hominem fieri saluum nisi quem saluum fie
ri ipse voluerit. non ꝙ nullus sit hominum
nisi quem saluum fieri uellit. ¶ Sed ꝙ nul
lus fiat saluus: nisi quem ipse velit saluari: ⁊ ideo
rogand⁹ est ut uelit. quia necesse est fieri si uo

luerit. ℞ſ eſt.n. credẽdus oiportet aliquid vo luiſſe fieri qđ factū nõ ſit. Sic ẽt intelligit illū Illuminat oẽm hoiem veniẽtẽ in hũc mũdū nõ qz nullus hoium eſt qui non illuminetur ſz qz nullꝰ aliqđ fieri voluiſſe factũꝫ ſi ẽ q ſine vllis ambiguitatibꝰ ſcint in celo ⁊ in terra. ſcint veritas cantat. oia quecũq; voluit fecit. ꝓfecto facere nõ volunt quecũq; non fecit. Et ꝓ hoc ꝛe ofiditur q; deus ea voluitate que ipſe eſt nõ vult aliqđ fieri qđ nõ fiat. neqꝫ ſi fieri qđ fiat

Sno in telligit illud. Illuminat oẽm hoiem ueniẽtẽ in hũc mũdũ

Atꝫ mala dei voluntate fiãt an eo nolẽte

Idcoqꝫ cum conſtet omnia

Bona que fiũt eius fieri volũtate que fieri nol let nullatenus fierẽt recte queri ſo'et. Atrum ⁊ mala oĩa que fiũt. ꝙtã dei fiãt voluntate. an nolente eo fiant. Sup hoc diuerſi varia ſentiẽtes ſibi cõtradicere iuenũtur. Aliꝰ.n. dicunt ꝙ deꝰ vult mala eẽ vel fieri nõ vult tñ mala. Aliꝰ vo ꝙ nec vult mala eſt nec fieri. i hoc ſti ſuenũt ⁊ bi ⁊ illi. ꝙ vtiqꝫ fatentur deũ malaſi vel le. Atrꝫ vero rõnibus ⁊ auctoritatibus inni tuntur ad muniendam ſuam aſſertionem.

Que fuerint hi doctores qui dicunt. Aliꝰ dicũt deus velle mala eẽ vel fieri alii non

Quare dicunt quidam deum velle mala eẽ ſe vel fieri.

Qui enim dicunt deũ ma

Prima rõ illoꝝ q dicunt deũ vel le mala fieri.

la velle eẽ vel fieri ſuam bis modis munũt intentionem. Si enim' inquiunt mala non eſſent vel non fieri vellꝫ nullo modo eſſent vel fierent qz ſi vult ⁊ non eſſe vel non fieri. ⁊ non poteſt id efficere. ſcꝫ'icet. vt non ſint vel non fiant. voluntatem eius ⁊ poteꝫ aliquid reſiſtit. ⁊ non eſt opoꝛtes qz non poteſt oẽ quod vult. ſz ipotens eſt ſicuti ⁊ nos ſum' qui quod volu ⁊ mus qđqꝫ non valem' ſz qz omps ẽ ⁊ in nul lo ipotes certũ eſt nõ poſſe fieri mala vel eẽ. niſi eo volente. Quõ eo inuito eo ⁊ nolẽte poſſ

Scdõ ab aliquo malũ fieri cũ ſcripturã. volũtati eiuſ qs reſiſtet. Supra ẽt dixit Aug. qz neceſſe ẽ fie ri ſi voluerit. Sed vult mala fieri aut non fieri Si vult nõ fieri nõ fiũt fiũt aũt vult ergo fieri

Tertia ratio.

Itẽ bonũ ẽ mala eẽ vel fieri. alioqn ſũme bonꝰ nõ gmtureꝫ ea fieri. Aũ aug. in encdi. ⁊ nan uis ea ingt que mala ſunt inquãtũ mala fiũt nõ fiũt bona. tũ vt ſi ſolũ bona fi. ẽt ſint. ⁊ mala bo nũ ẽ. ℞ñ niſi eẽt hoc bonũ vt eẽnt ⁊ mala nul lo mõ eẽ ſinerent' ab oipotẽti bono. cui procul dubio ꝑfacile eẽ qõ vult facẽ tã facile ẽ quod nõ vult eſſe nõ ſinere. Nec niſi credam' pietatẽ noſtra' cõfeſſio qua nos in patrẽ oipotẽtẽ credere cõfitemur. Ecce hic apte bẽs ꝙ bonũ ẽ mala eẽ. ois aũt boni deꝰ auctor ẽ qui vult oẽ bonũ eẽ quod ẽ. Cũ ergo bonus ſit mala fieri vel eẽ. ergo ⁊ mala vult fieri vel eẽ. His atqꝫ

Aug. in encdi.

aliis huiuſmodi rationibus ⁊ auctoritatibus yuntur qui dicũt deũ velle mala eẽ vel fieri.

Dicponit rõnes illoꝝ qui dicunt deꝰ vo luntate non fieri mala vel non eẽ.

Illi vero qui dicunt deivo

luntate mala non fieri vel non eẽ inductiõibuꝰ p̃emiſſis ita reſpondent dicentes deum nec velle mala fieri nec velle non fieri vel nolle fie ri. ſed tñ non velle fieri. Si enim vellet ea fie ri vel eſſe faceret vtiqꝫ ea fieri vel eſſe. Et ita eſſet auctor malorum. Non eſt autẽ auctor ma lorum vel ſanctorum proteſtantur auctoritate non ergo eius voluntate fiunt mala. Item ſi nollet mala fieri nec vellet non fieri. ⁊ tamen fierent omnipotens non eſſet cum eius uolũ tas humane voluntatis effectu impediretur. Idcoqꝫ non concedunt deum velle mala fie ri ne malorum auctor ẽ intelligatur nec cõcedũt eum velle mala nõ fieri vel nolle fieri ne impo tens eſſe uideatur. ſed tñ dicunt eum non vel le mala fieri ut non auctor ẽ ſed permiſſor malo rum monſtretur. Unde ⁊ euangeliſta. vbi oſtẽ dit deum auctorem eſſe omnium bonorũ di cens. Omnia per ipſum facta ſunt. Cõſequẽ ter malorum auctorẽ eſſe negat dĩ. Et ſine ip ſo factum eſt nihil. i. peccatum. Non dixit per eum factum eſſe vel eo nolente ⁊ inuito. ſed tñ ſine eo. i. ſine eius voluntate. qz non eius uolũ tate fit peccatum. non ergo deo uolente uel no lente. fed non uolente fiunt mala. Quia non ſubeſt deo uoluntati ut malum fiat uel non fiat ſed ut fieri ſinat quia bonum eſt ſinere mala i eri. ⁊ tñ qz uolens ſinit nõ uolens mala. ſz uo lens ſinere ut ipſa fiant. Quia nec mala ſũt bo na uel ea fieri uel eſſe bonum eſt.

Quare dicunt illi deum velle mala fieri. Die ẽr ĩ tur an ſit uerũ ſũ tas velle ĩ fi ri mala uel uolle fieri.

Sdm qz ſit deꝰ ẽ velle ma la fieri. Sdm no bo volẽte ẽ nõ lẽte ſ nõ nolẽte ſi ant' ma la.

Quomodo intelligendum ſit illud Auguſtini mala fieri bonum eſt.

Quod vero Auguſtinus

ait. Ideala fieri bonum eſt nec ſinerentur ma la ab omnipotenti bono fieri. niſi boc eſſz bo num vt ea ſinent ea ratione dictum eſſe aſſerũt. quia ex malis que fiunt deꝰ bona elicit. nec ip ſe permitteret ea fieri niſi de eis bene aliquid fa ceret. Unde auguſtinus in eodem libro encdi ridion aperte indicans predictorum verborũ talem eſſe intelligentiaꝫ ait. Deus omnipotẽs cui rerum eſt ſummã poteſtas ſum ſumme bo nius ſit nullo modo ſineret aliquid male eſſe in operibus ſuis niſi vſque adeo eſſet omnipo tens ⁊ bonus vt benefaceret etiam de malo. Item in eodem. Adeoque iudicauit deus de malis bona facere ꝙ mala nulla ꝑmittere. Et hoc itaqꝫ ſenſu dictuꝫ eſt ac verũ bonũ eſt ma la fieri. qz ex malis que ſiũt bonis qui ſecũdũ propoſitum vocati ſunt ſanctꝫ accidit bonitas

Aug. cõfirmat illa ſcripta alia au ctoritate cuiuſdẽ.

idest vtilitas. Talibus enim vt ait apostolus in bonum cooperantur omnia etiã mala quia eis pfunt que aliis facientibus obsunt. Vñ et iam aliquãdo in scriptura legitur malũ appellari bonum vt Hieronymus super Marcus. Modum inquit inde bonum fuit. s. nob. nec si bonum est illi vel illicinde sequitur q̃ simpliciter bonum sit. ppie enim ac simpliciter bonum est qđ in se ⁊ facienti bonum est.

¶ Quadripartita boni acceptio.

Est enim aliquid quod in

se bonum ẽ ⁊ cui sit. Iz nõ est bonũ faciẽti. vt cũ subueniẽ pauperi. sed non propter deum. ⁊ aliquid boni in se ⁊ facienti. sed non ei cui sit. vt cum veritas propter deum alicui non obediẽti pdicatur ⁊ aliqđ ife ⁊ faciẽti ⁊ ei cui sit bonus vt cum veritas predicatur propter deum credenti. Vnde apostolus. Bonus odor sum deo. aliis odor vite. aliis odor mortis. Est autem aliud quod nec in se bonum est ⁊ facienti nocet ⁊ damnat nisi peniteat vt malum. valet tamen ad aliquid. Vt enim ait augu. in enchi. A summe ⁊ equaliter ⁊ immutabiliter bõa trinitate creata sunt omnia. nec summe nec equaliter. nec mutabiliter bona. sed tamen bona etiam singula. Simul vero vniuersa valde bõa. Quia ex omnibus cõsistit vniuersitatis admirabilis pulchritudo. In quaetiam illud quod malum dicitur. bene ordinatum ⁊ loco suo positum eminẽtius commendat bona. vt magis placeant ⁊ laudabiliora sint dum comparãtur malis.

¶ Quod mala vniuersitati valent ⁊ faciẽtibus sua propria vel patientibus aliena profunt et deficiunt tantum.

Hinc patet qđer malis que

fiunt aliq̃ pdeuenit bonũ ⁊ dum bona magis placent ⁊ laudabiliora existunt. Ipsis etiã faciẽtibus er malis que faciunt interdũ bona peueniunt si ẽm propositum vocati sunt sci. Talibus enim vt ait Aug. in li. de correctiõe ⁊ gratia vsq̃ a deo deus omnia coopatur in bonus vt siqui bo⁊ deuiant ⁊ exorbitant et bodipus eis faciat pfitere in bonum q̃ humiliores redeunt atq̃ doctiores vt Petrus. Illa et mala que ab iniquis fideles pie pferunt. vt ait augu. in li. de tri. ipsis vtiq̃ pfunt vel ad delẽda peccata. vel ad exercendã probãdãq̃ iustitiam. vel ad dem̃strãdãq̃ hui⁹ vite miseriã. Iõq̃ ⁊ Job dei manũ a postolus fatbane sti multum sensit. ⁊ vterq̃ bene profecit. q̃ malũ bene portauit.

Augu⁹.

¶ Ex predictis conduđit ostendens eẽ bonũ fieri mala multis modis.

Siquis igitur diligenter at

tendãt que scripta sunt facile est ei percipere ex malis bona prouenire. ⁊ ex ratione dicti eẽ q̃ bonũ est mala fieri vel esse. non q̃ malus sit bonum. vel q̃ bonũ sit malum fieri. Non est enim bonum malum fieri ab aliquo q̃ nõ est bonum vt aliquis faciat malum. Si eniz hoc esset bonum profecto huius deus auctor esset qui est auctor omnis boni. Qđ si huius deus auctor ẽ. eo ergo auctore hõ agit mala. ⁊ ita eo auctore homo sit deteriozz. Et si eo auctore homo fit deteriozz. tunc eo volente homo fit deterior. Idem est eniz dicere aliquid fieri deo auctore quod deo volẽte. Deo autem auctore si fit homo deterioz. ergo nõ deo volente. vt augustin. in libzo. lxxviii. q. aperte instruit a mino re dicens ita. Nullo sapiente homine auctore fit homo deterior. Tanta enim est ista culpa q̃e in sapientem hominẽ cadere nequit. Est autem deus omni homine sapientior. Nullo eniz modo est sapiens qui deo auctore fit homo deterior. Nullo enim est prestantior dei voluntas. q̃ hominis sapientis. Illo autem auctore deum dicitur illo volente dicitur. ergo vitium vo lũtatis humane quo est homo deterioz. qõ vitium si longe absit a dei volũtate vt ratio docet a quo fit querendum est. Ecce aperte dicit augusti. deo auctore vel volente hominem nõ fieri deteriozem. sed vitio voluntatis sue. Nõ est ergo deo auctore q̃ malum fit ab aliquo. et ita deo volente mala non fuut.

¶ Quod in deo non est cã vt fit hõ deterioz.

Deinde idem Augustinus

queres quid sit causa vt homo fit deterioz in deo non esse asserit in eodem lib. sic dicens. Vt fit homo deterio:: aut in ipso est: aut ab alio. aut in nihilo. Si in nihilo nulla causa est. Sin alio aut in deo. aut in aliq̃ quolibet homine. aut in eo qui neq̃ deus neq̃ homo sit. Sz nõ in deo. Bonozum enim deus tñ causa ẽ. ergo aut in homine est. aut in eo quod neq̃ deus neq̃ hõ. aut in nihilo. Et ex his apte ostẽditur q̃ nõ est bonũ vt fit hõ deterioz. quia nõ est deus eius rei cã qui tãtum causa bonozũ ẽ. Et si non est bonum vt homo fiat deterior. nõ est ergo bonum vt ab eo fiat malum.

¶ Aliter probat q̃ deo auctore nõ fiunt mala

Item aliter etiam ostẽditur

q̃ deo auctore. i. volẽte nõ fiũt mala q̃ ipse nõ ẽ causa tẽdẽdi ad nõ ee. Tendere eni ad nõ eke malũ ẽ. Ipse aũ auctor mali si ẽ. Tẽdit vo ad ñ

esse qui operatur malum. non ergo deo auctore est q aliquis operatur malum. ¶ Non est ergo bonum q aliquis operatur malum. quia tantum boni deus auctor est. ¶ Docuit Aug. in eodem libro aperte explicat ita dicēs. Qui omnium que sunt auctor est. z ad cuius boni tatem id pertinet vt sit omne quod est boni ta tummodo causa est. Quo circa mali auctor nō est. z ideo ipse summum bonum est. a quo in nullo deficere bonum est. z malum est deficere. ¶ Non est ergo causa deficiendi. id est tendēdi ad non esse qui veritia dicām essendi causa ē quia omnium que sunt auctor est. que inquantum sunt bona sunt. Ecce aperte habes q deficere a deo qui summum est bonum malum est. ¶ Mala ergo facere malum est. non ergo deo auctore vel volente mala fiunt.

¶ Obiectio quorundam. sophistica qua probare nituntur ex deo esse q mala fiant.

Iam sufficienter ostensum

est. q deo auctore non fiunt mala. Quidam tamen sophistice incedentes. z ideo deo odibiles probare conantur ex deo auctore esse: q mala fiunt hoc modo. Quod mala fiunt verū est. omne autem verum quod est a veritate est que deus est. A deo ergo est q mala fiunt. Quod autem omne verum a deo sit. confirmant auctoritate Augustini in libro. xxxiii. q stionum ita dicentis. Omne verum a veritate verum est. Est autem veritas deus. Deus ergo habet auctorem omne verum. Est autez verum q mala fiunt vel fiunt. Deo ergo auctore est q fiunt vel fiunt mala.

¶ Responsio vbi concedit omne verum esse a deo z sophisma aperit.

Quibus facile est nobis re

spondere. sed indignum responsione videtur quod dicunt. Omne nāq; verum a deo est. Vnde Augustinus cui consonat Ambrosius qui tractans illud verbum apostoli. Nemo potest dicere dominus iesus nisi in spiritu sancto dicit. Quod omne verum a quocūq; dictum a spiritu sancto est. Cum itaq; verum sit. q mala fiunt. hoc verum quod dicitur illa locutione scilicet mala fiunt a deo est. sed non inde sequitur q a deo sit vt mala fiant. Si enim hoc diceretur auctor malorum deus esse intelligere tur. quod ex simili manifeste falsum ostendere tur. Deus probibet furtum fieri. sed furtū fieri verum. est. ergo probibet verum non fieri.

Per sile officit illud esse falsum

¶ Partem questionis approbat illorum qui dicunt deum non velle mala fieri.

Hec igitur z alia huius

modi multa relinquentes premisse questionis partī sanctorū fauentes que sanctorum testimonijs plenius approbatur. dicamus deum nō velle in ala fieri nec tamen velle non fieri. necq; nolle fieri. Omne ergo quod vult fieri fit. et omne quod vult non fieri non fit. Fiunt autē multa que non vult fieri vt omnia mala.

Oc̄ra distinctio

nem quadragesimam sextam. quero vtrum voluntas beneplaciti dei sēm per impleatur. z videtur q non. primo ad Thimotheum secundo. deus vult omnes homines saluos fieri non tamen erunt omnes saluati. ergo z cēa. ¶ Preterea Matthei vigesimosecundo. sic Saluator illis filijs Hierusalem. Quotiensiēs volui congregare filios tuos sicut admodum gallina congregat pullos suos sub alas z noluisti. ergo ve pulus. ¶ Contra Roma. nono. Voluntas eius quis resistet. z in psalm. Omnia quecunq; voluit fecit. ¶ Respondeo voluntas dei beneplacito qua tam ad omnia semper debet impleri. qua sicut omnipotens potest omne possibile. ita quando voluntas diuina determinatur ad ponendum aliquid in esse vltima determinatione illud erit. velle autem illud voluntate beneplaciti est. vltima determinatio que potest poni ex parte voluntatis ipsius omnipotentis volentis ponere effectum in esse. ergo respectu cuiusliēs effectus deus est sic volens illud erit. ¶ Et posset ratio confirmari. quia si causa vltima determinatione ad aliquid determinata non poneret effectum in esse boc non videretur nisi propter impotentias eius. vtputa quia non sufficeret ex se ad hoc vel quia esset impedita ab aliquo alio. vel propter mutabilitatem eius antequam incellugatur effectus poni in esse. sed omnipotens nec ē impotens nec impeditus nec immutabilis. ergo z c̄.

Ad primum argumen

tum dico q is illud dictum apostoli posset exponi de distributione accommoda pro omnibus qui salui fiēt. tamen multo melius posset exponi de voluntate antecedente sic. idest vult omnes homines saluare z saluos fieri quantum scilicet est ex parte sui z voluntatis sue antecedente pro quanto dedit eis dona naturalia. z leges rectas z adiutoria communia sufficientia ad salutem: sicut de rege statuente bonas leges z prebigente ministros ad custodiam istarum legum: posset dici q vult omnes subditos suos pacifice viuere z quiete. z tamen si videret aliquem tribulari iniuste. non statim oporteret q rex intromitteret se ad faciendum illum quiete viuere nisi deinde videretur causa ad ipsum per querimoniā de facto. vult quidem iste quemlibet pacifice viuere et quiete antecedenter. non tamen vult quem cunq; immediate ita viuere. Ita dico in proposito q si deus non beat voluntatem beneplaciti ad ipsum saluandum, tamen vult isti illa adiutoria communia antecedentia ad salutem omnium quibus iste eius potest sufficienter quā daq; viuere z saluari, propter que dici potest q quantus est ex parte sui vult omnes saluos fieri. ¶ Ad secundum magister exponit. z bene non quasi dominus voluerit colligere filios Hierusalem z non sit factum q voluit. sed q omnes quos ipse congregauit sua voluntate cōgregauit. vide expositionem magistri z nota cam.

Ista ē distinctio quadra

gelis asserta huius primi libri. In qua magister post quam ostensum est quid tenendum sit de voluntate dei in se. Consequenter ostendit quid tenendum sit de voluntate quantum ad ipsum effectum. Et tria facit.

Quod voluntas dei semper impleatur de homine quocunq; se vertat.

Primo ostendit effectum diuine voluntatis respectu bonorum. Secundo facit idem respectu malorum. Tertio subdit determinationem quorundam auctoritatum. Primum facit ap̃z in tribus distinctionibus sequentibus. Ideoq; cum constet. Secundum vbi. Quod vero Augustinus. Tertium vero ab inde vsque ad finem distinctionis. Et tantum in generali.

Di. 47

In speciali sententia magistri sic in tribus propositionibus quarum prima est hec. Beneplacitum diuine voluntatis in omnibus impletur. Hanc magistri innelligens querit. Utrum deus aliquid voluerit quod factum non fuerit. Et arguit q̃ sic. Quia voluit: immo vult omnes homines saluos fieri hoc tri factionis non est nec fit. Similiter voluit filios israel congregare. quod etiam non est factum. ergo non omnia que deus voluit sunt facta. Et respondet magister q̃ dupliciter potest fieri obiectio. Uno modo sic. non obstante voluntate dei semper impletur. Et obiecta sic habent intelligi q̃ quicunq; homines saluantur vel qui de filijs israel congregantur. sola dei voluntate saluantur et congregantur. sicut etiam Joannis primo dicitur. Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Deo non habente respectum ad merita. sed q̃ multi non veniens in hunc mundum illuminatur nisi ab ipso. Secunda propositio est hec. Deus neque vult neque non vult q̃ malum culpe fiat. Hanc probans magister querit. Utrum malum sit fiant deo volente. Circa cuius questionis materiam due sunt opiniones quarum prima est. q̃ deus vult malum non fieri. Secunda est q̃ deus vult mala fieri. et hi in duas rationes pro sua opinione. quarum prima est.

Potentie omnipotentis resistit non potest. sed deus vult mala fieri quam tamen fiunt eius potentie possunt resistere. sed hoc esset inconueniens. quia tam non esset omnipotens. ergo inconueniens est deum ponere velle malum non fieri. ergo deus vult mala esse vel fieri. Secunda ratio talis est. Deus aut vult mala fieri: aut non vult fieri. sed non vult ea non fieri. ergo vult ea fieri. Dicitur patet per hoc. quia si vellet non fieri nunquam fierent. cui voluntati eius nihil posset resistere. Tertia ratio est. Deus vult omne bonum. sed bonum est mala fieri. nisi enim esset bonum mala fieri nunquam permitteretur a deo fieri. ergo deus vult mala fieri. Ad has rationes respondens magister ad quas. primo quia non est concedendum q̃ deus velit mala fieri. quia sic esset iniquus. nec q̃ vult non fieri mala que est secunda opinio. quia sic mala nunquam fierent. Sed est dicendum: q̃ non vult ea fieri. et q̃ arguitur tertio q̃ mala fieri est bonum. Dicendum est q̃ non est bonum simpliciter. sed est bonum in quantum ex malis possunt elici bona vbi etiam inciden taliter dicit q̃ aliquid est bonum in se. facientibus tamen fit. vt predicare fidelibus propter deum. Aliquid est bonum in se. et facienti. vt dare elemosynam pauperi. sed non propter deum. Aliquid vero in se est malum. facienti. sed ex occidentaliter prouenit aliquod bona vt mala que fiunt ad pulchritudinem vniuersi. Probat posita magister opinionem. scilicet q̃ deus non vult mala fieri. quia si deo volente fierent mala. sequitur quod deo auferat. et per consequens deus esset auctor illius quod fieret deterius: quod non est dicendum. vt probat auctoritate Ambrosij Augustini. Postea arguit secundum quoddam. Simile verum est a deo. sed mala fieri est verum ergo ipsa facto mali est a deo. Et respondet q̃ veritas dicti est in hoc dicto est a deo. sed per hoc non sequitur q̃ ipsa res dicta sit aliquid malum sit a deo. Tertia propositio est.

Quod voluntas dei semper impleatur de homine quocunq; se vertat.

Voluntas quippe dei semper efficax. est: vt fiat omne quod vult. et nihil fiat quod nolit: que de homine sic per impleatur quocunq; se vertat. Nihil enim vt ait Augustin⁹ in libero arbitrio constitutum superat voluntatē dei. et si faciat contra eius voluntatem. tamen contra eius voluntatem que ipse est nihil putandum est ita fieri. tanquam velit fieri. et nō fiat. vel nolit fieri. et fiat. Illa enim voluntas vt ait Augustinus in enchiridion semper impletur. aut de nobis. aut a nobis. De nobis impletur. sed nō implemus eam quando peccamus. A nobis impletur quando bonum facimus. ideo enim facimus quia ita fieri placere deo. Ita. et q̃ de homine semper deus implet voluntatem suam. quia nihil facit homo de quo deus non operatur quod vult. Non enim vult de⁹ vt peccet homo quilibet. Si autem peccauerit penitenti vult parcere vt viuat in peccatis vero perseuerantem punire ut iustitie potentiam contumac non euadat. Sicut alios ab eterno preparauit ad penam. ita alios preparauit ad gloriam. et hec sunt magna opera domini exquisita in omnes voluntates eius. Et tam sapienter exquisita. ut cum angelica et humana creatura peccasset. idest non quod ille. sed quod voluit ipsa fecisset. etiam per eandem creaturę uoluntatem qua factum est quod creator non uoluit. repleret ipse quod voluit. bene utens etiam malis tanquam summe bonus ad eorum dānationem quos iuste predestinauit ad penam. et ad eorum salutem quos benigne predestinauit ad gratiam. Quantum enim ad ipsos attinet q̃ deus noluit fecerunt. quantum vero ad omnipotentiam dei nullo modo id facere ualuerunt. Hoc quippe ipso q̃ contra eius uoluntatem fecerunt de ipsis facta est voluntas eius. Ingrie lenus p. doc. v. bonum.

Preterea nanq; magna domini sunt opera: exquisita in omnes voluntates eius. ut miro ineffabili modo non fiat preter eius voluntatem: quod etiam fit contra eius voluntates. ga nō fieret si non fineret. nec utiq; nolēs sinit. sed volens. nec fineret bonus fieri male. sed ompotens et de malo posset facere bonum bñ. His verbis euidēter monstratur q̃ voluntas dei eterna semper impleatur de homine etiam si fa

tamen non fit preter eam.⁊ qualiter intelligendum fit illud quātum ad fe fecerunt. quod deus noluit.quantum vero ad omnipotentiam dei nullo modo id facere voluerunt. Videntur enim ista fuperioribus obuiare vbi dictū eſt voluntati eius nihil reſiſtere.

¶ Hic aperit diuerſis modis ſupra accipi dei voluntatem.

Verum vt ſupra diximus

voluntaſ dei diuerſis modis accipitur que diuerſitas in predictis verbis ſi diligenter notetur nihil ibi contradictionis reperitur. Vbi enim dicit non fieri preter eius voluntatem. ſumit uter accepit voluntatem ⁊ non ipſam voluitatem que deus eſt.⁊ ſempiterna eſt. fed eius figna predicens verbis intelligi voluit.i. prohibitionem ſiue preceptionem.⁊ permiſſionem.

Multa enim fiunt cōtra dei preceptum vl prohibitionem que tamen non fiunt preter eius permiſſionem. Ipſius nāq; permiſſione omnia fiunt mala que tamen preter eius voluntatem ſempiternam fiunt. Sicut Augu. dicit ſuper illum locum ꝑs. vt non loquatur os meus opera hominum. Opera enim hominus dicit ea que mala ſunt. que preter dei voluntatem fiūt que ipſe eſt.fed non preter eius permiſſionem que ipſe non eſt. Appellat tamen ipſa dei voluntas q; deus volens finit mala fieri. Fiunt ⁊ contra eius preceptionem vel prohibitionē ſed non contra eius voluntatem que ipſe eſt. niſi dicantur contra eam fieri: q; preter eam fiunt. Contra eas quippe nihil ita fit vt velit fieri q̄ non fiat. vel nolit fieri ⁊ fiat.quod euidēter ibi augu.notauit vbi ait. Quantū ad ipſos attinet quod deus noluit fecerunt.quantus vero ad omnipotentiam dei nullo modo id facere valuerunt. Ac ſi diceret fecerunt contra dei preceptum q̄ appellatur voluntas.ſed nō fecerunt contra dei voluntatem omnipotentes. q; hoc non valuerunt illud valuerunt.⁊ ita ꝑ hoc q; fecerunt contra dei voluntatem.i. preceptum de ipſis facta eſt voluntas eius.ideſt impleta eſt voluntas eius ſempiterna qua eos dānari volebat. Vnde Bze. ſuper Beſi. Multi voluntatem dei peragunt vnde mutare contendunt ⁊ conſilio eius reſiſtentes obſequunt: q; hoc eius diſpoſitioni militat quod per humanum ſtudium refultat. Hic aperte oſtenditur q; dum mali conſilio ac precepto dei reſiſtunt quod voluntas dei appellatur ea faciunt vnde voluntas eius que ipſe eſt impletur que diſpoſitio vel beneplacitum vocatur. Hac vt ait augu.in enchi. quantelibet ſint voluntates angelorum ⁊ hominum bonorum vel malorum vel illud quod deus vel aliud volentium quā deus omnipotētis voluntas ſemper inuicta ē

que mala eſſe nunquā poteſt etiam dum mala irrogat iuſta eſt.⁊ profecto que iuſta eſt mala non eſt. Deus ergo omnipotens: ſiue per miſericordiam cuius vult miſereatur: ſiue pertu dicius quem vult obduret. nec inique aliquid facit. nec niſi volens quicquid facit.⁊ omnia q̄ cūq; vult facit.

¶ Summatim perſtringit ſententiam ꝓdēcrum addens quare deus precepit omnib⁹ bona facere.⁊ mala vitare.cum non velit hoc ab omnibus impleri.

Ex predictis liquet qd̄ volū

tas dei que ipſe eſt ſemper inuicta eſt. nec fali quo caſſatur ſed per omnia impletur. Conſilium vero eius.⁊ preceptio ſiue prohibitio non ab omnibus impletur quib⁹ propoſita.⁊ data ſit. Neqs ideo precepit omnibus bona vel prohibuit mala. vel conſuluit optima q; velis ab omnibus bona que precepit fieri. vel mala que prohibuit vitari. Si enim vellet vtiq; fierent. q; in nullo poteſt ab homine ſuperari vel impediri eius voluntas.ſed vt tuſtinian fuam hominibus oſtenderet.⁊ mali eſſent inexcuſabiles. Deniqs vt boni ex obedientia gloriam mali ex inobedientia penam ſortirentur. ſicut vtriuſq; ab eterno preparauit. Ea ergo que omnibus ꝓcepit vel prohibuit a quibuſdas volunt fieri vel vitari.fed nō ab omnibus.⁊ que dam perſonaliter precepit.⁊ in veteri.⁊ i nouā lege que ab eis quibus precepit fieri noluit.vt abrahe de immolatione filii.⁊ in euangelio q; buſdam curatis q⁹ ꝓcepit ne cui dicerent.

Circa diſtinctiōem

47.quero vtrum permiſſio diuine ſit aliquis actus voluntatis diuine. 2ō ſic.q; aliter non videt deus certaindaliter ſcire peccaturis.neſcit enim futurū ꝓtingēs ſine determinatione voluntatis ſue:ſed circa peccōm non videt habere aliquē actū niſi permittere eum peccare. neqs enim hs reſpectu illius velle vel nolle.q; ſi gmittere nō ſit aliqs act⁹ nō erit deus certe de eo.q; illius futuro.q; nō erit aliqua ꝓmiſſio voluntatis ſue ad iſtud futurū ꝓtingens certitudinaliter cognoſcendū. ¶ Contra gmiſſio cōmunera cū aliis ſignis voluntaſ diuine.ſed ꝓceptū nō ē aliqs act⁹ elicite voluntaſ diuine.g multo forti nec gmiſſio. ¶ Rñ.i no bis pōt diſtinguī ouplex act⁹ voluntaſ.velle.⁊.nolle.⁊ vterq; eaſ poſitiue.⁊ ſi ſint circa idē oñm ſint actꝰ equiualentes alijs vocabulis q; ſūt amare.⁊ odire.vtrū q; in nobis poteſt diſtinguī.vt velle diſtinguatur.vel le efficax.⁊ in velle remiſſum.vt dicatur velle efficax quo voluntati non tſt complacet eſſe voliti.ſed ꝑ poſſe ſtatim ponere volitum in eſſe ſtatim ponere.⁊ ita ē nolitio efficax.eſt qua non tſt voluntas impedit aliquid ſed ꝑ poſſit omnino deſtruit illud. Cholitas autē remiſſa eſt qua ita placet volitum.q; tamē volūtas non ponit ineſſe.ꝑ poſſit ponere illud ineſſe.nolitio etiā remiſſa ē q̄ ita diſpliceret nolitum q; tamen non prohibeat illud eſſe.ꝑ poſſit in nobis.ergo permiſſio ꝓprie dicta videtur cē no

litio remissa alicuius mali q̄ sci. non enim dicet ypse
p̄mittere illud q̄ uo nihil sit uel illud q̄ sta sit ab alio
q̄ placet mihi. sed illud permittit quod sciq̄ alio mali
fieri ꝫ displicet sibi. q̄ bñ. hoc permitto ꝫ possēs, phi-
bere. signū aūt efficacis uolitionis sit fiat immediate a uolū
tate et adimpletio si per aliquem est p̄cepta ꝫ uolitionis
remissi in nobis forte est tollisi signum uel per signū sue
monitio, ita signum nolitionis remisse est. permissio uel
dubitatio ꝫ signum nolitionis efficacis et probabile. Sed
si ista di, posset poni in eo ita q̄ si esset uñ actus effec
tz nollet hoc sine contradictione uel di, in illo actu in festa
ponere. super quedā obiecta voluptatis uelle efficax. ꝫ si
militer nolle suum super obiecta quedam nolita efficax. su
per quedam autem non. nec posset dici nolitio dei remissa
respectu illorum obiectorum. sic que ita nollet q̄ tamen si vellet
ista. phibere, ꝫ hoc nolitio dei posset dici permissio eius. ꝫ
ita est actus in deo inquātum trahit super obiectum sicut
habemus ad voluntatem diuinam. C Ex autem dictis non
placet pro eo q̄ nolitio cuiuslibet positi in esse videtur es
cum aliqua imperfectione ipsius voluntatis, tunc potest
dici q̄ permissio exemplum uel signum est q̄ effectus sit
qui tamen est extra p̄ceptum diuinum. ꝫ istud est p̄mis
sio q̄ est signum voluntatis diuine, huic autem non cor
responder aliquid in ipsa voluntate diuina nisi non velle
phibere illud fieri siue nō velle q̄ sit negatio actꝰ diuini po
sitini, ꝫ per ꝺ̄s nō actus est positiuus. Et q̄ dī volēs
fingere hoc p̄t intelligi non q̄ habeat velle rectū circa illō
q̄ permittit sed actum reflexum. Sñ. trar enim voluita
tis sue bunc peccatum. vel peccare. ꝺ̄mo voluntas deꝰ circa
hunc non habet velle. velle enim ipm habere pareñ nō po
test. secūdo p̄t intelligere voluntatē istam non volentem
hoc. ꝫ tūc dicit volēs fingere. voluntatem permittere sicut
exaltia parte p̄dentata sibi iuda ꝺ̄mo deus habet non uel
le ipsi gloriam ꝫ non ꝺ̄mo nolle ꝺ̄m illam vltimam positi
onem ꝺi, 41, ꝫ potest tūc ꝺ̄cidi se reflectere super istam
negationem actus ꝫ velle eam, ꝫ ita volēs fine voluntarie
non eligit in dam finaliter peccatorum ꝫ non nolitionem
gloriæ, sed non volitionem gloriæ.

Ad primum argumentum

dictum est di. 41. quomodo non est p̄scitio dei de pecca
to futuro per hoc solum q̄ sit p̄missiuum hāc pecca
re finaliter ꝫ sic finaliter damnandum ēd cum hoc requi
ritur q̄ sciat se cooperaturum illi in actu peccati. vel non
cooperaturum ad actum malum. similiter ōmissio erit peccati
omissionis. concomitatur tamen vtrāq; istarum permi
sionum deum p̄cindere se velle phibere bunc peccare. ꝫ
ita patet quomodo p̄missio diuina sit actus voluntatis
ꝫ quomodo non.

Ista ē distinctio quadrage

sima septima huius ꝑmi libri. In qua magister posuerat
egit de ḡbus dam quę diuine voluntatis effectū videntur
impedire. Agit de diuine voluntatis efficaci adimpleti
one. Et tria facit. Prim ꝺ̄mo ostendit q̄ voluntas dei se
per impletur. Secūdo fūdit ꝺ̄ q̄ etiam impleatur quo ad
eos a quibus puerse impugnat. Tertio concludit quomo
do deus dicat se modo fm̄ eam p̄cipit. Primum facit a
principio distinctionis vsq; ibi. Multa enim sunt. cōtra
eius p̄ceptionem. Secūdum ab inde vsq; ibi. Et p̄ditis
liquet. Tertium vero ab inde vsq; ad finē distinctio-
nis. Et tūs de ista in generali. In spāli sinia ma. stat iri,
ppo. quarā ḡma est dei. Diuina voluntas efficaciter in o
bius semper cōsummatur. Dan magister p̄bans p̄po-
ponit ꝺ̄mo q̄ voluntas dei semper est efficax. nihil cō
tra eam. multa tamen fiūt peter eam. Et ostendit q̄ voli
tas dei semper impleā aut de creatura aut a creatura. A
creatura impletur quādo creatura bene facit. De creatura
autem quādo deus ordinat de mala facīte vt vult. Po
stea magister mouet dubitationem quandā quomodo pos
sit aliquid fieri peter dei voluntatem. q̄ Aug. videtur
dicere eum tamen cuius voluntati nihil resistat. Tres quo
modo illud q̄ dī cōtra voluntatem dei non fiāt peter eas
Et respondet magister di. q̄ bene. apparet distinguēdo vo
luntatem. Eam voluntas dei aliquādo nominat ipsam
diuinam essentiam p̄ceptaue prohibitiones diuinę vo
luntatis. Aliquando etiam permissionem contra ipsam
diuinam voluntatem que est metipsa diuina essentia ni
hil fit. Contra p̄cepta e prohibitiones que sunt signa vo
luntatis dei bene potest fieri aliquid vtrum. ꝫ tamen ni
hil fieri potest peter eius permissionem. Secūda ꝑpositio est hec. Diuina voluntas efficaciter implet, ꝫ cōstum matur quo ad eos a quibus peruerse impugnatur. Deinc pbat magister auctoritatibus sanctoꝝ quę videntur dice re q̄ mali voluntati diuine resistentes ei obsequuntur.
C Tertia ꝑpositio est hec. Non omnia que deus pote
pit vel pbibuit ita fieri voluit. Hoc patet ex eo q̄ dī ali
quando et aliq̄ ratione aliquid fieri non voluit. ſ. admo
dum volentis pbuit vt pater de immolatione Ysaac et
huiusmodi. Et tūs in speciali.

C Si aliq̄ hō bona voluntate aliud vult q̄ deꝰ. ꝫ aliq̄ mala id q̄ deꝰ hōa volūtate vult

Di. 48

Augus. ꝺ̄ fm duo cōsideraī bona vo lūtate ho minis.

Liendum quoq; ē q̄ aliq̄ mala ē volūtas hoīs idē volētis q̄ ꝺ̄s vult fieri. ꝫ aliq̄ bona ē volūtas hoīs aliud volētis quā ꝺ̄s. Ad. n. bona sit hoīs volūtas oꝝ attēdere q̄ zgruit ei vel e. quo fine. Tm̄. n. iteresť iter volūtatē dei et volūtatē hoīs vt ī gbus dā aliꝺ q̄ruat deꝰ vel aliud hoī. Sñ aug. in ench. Aliq̄ bona vo lūtate hō vult aliq̄ q̄ ꝺ̄s nō vult. hōa mul to amplius multoqꝫ certius volūtate. Hā illius mala volūtas ēt nīq̄ pōt. Tāq̄ sī bonus filius ꝑem velit viuere q̄ deus hōa volūtate vult mori. Et rursus fieri pōt vt bocve lit hō volūtate mala q̄ deus vult hōa. velut si malus filius velit mori ꝑem velit ēt hoc deus. Nēpe ille vult quod nō vult deus. ſte vo id vult quod vult ꝺ̄s. ꝫ tī bone dei volū tati pietas illius potius ꝺ̄sonat quānis aliud volētis quā huius idē volētis ꝑietas. Aliud tū ēni ſt erest q̄d velle hoī. q̄ deo zgruat. ꝫ ad aq̄ finē sua gḡs referat volitate vt appro bet vel ꝓbet. Ꝺ̄t. n. velle bonū q̄ nō cō gruat ei velle. ꝫ pōt velle bonū q̄ zgruit. ſī refert ad finē rectū. ꝫ ideo nō ē bona volūtas.

Quod bona dei volūtas mala hoīs volū tate ipleť vt ꝑsiōne ꝑi ꝛtigit: vbi quoddā ſcñ ē quod deus bona ī iudei mala volūtate voluerūt: voluerūt tī. ꝫ aliquid q̄ deꝰ ſ vult.

Illud quoq; non est pre

termittēdū q̄ aliq̄ dei volūtas bona ꝑ ma lā hois volūtatē ipleť. vt in crucifixiōe ꝑi fa ctū ē q̄ ꝺ̄s bona volūtate mori voluit. Iu dei ꝺ̄o ipa volūtate eū crucifixerunt. Et vole bāt iudei mala volūtate q̄ ꝺ̄s q̄ ꝺ̄s volūt bona. volebat. ſ. vt christus pateret: mozeret. sed volebant ꝛ aliquid aliud q̄ deus nolebat scilz occidere christum quod fuit mala actio ꝛ peccatū. Actū qppe indeo ꝛ nō voluit deus.

passionē vo rpi voluit sicut ⁊ in ipso ps: rps ad pfz̄s ait. Tu cognouisti sessionē meā. i. vo luisti ⁊ approbasti passionē meā: nihi enī placu it. Voluit itaq; tota trinitas vt rps pateretur. nec tñ voluit vt iudei occiderēt. qz voluit pena rpi. sed non voluit culpam iudeoꝝ. nec tñ noluit. si eum noluisset nec fuisset.

Oppositio.

Sed ad hoc opponitur sic

Si voluit deus vt christus pateretur. Ergo voluit vtiq; vt pateret a iudeis vel non. Si voluit vt non pateretur a iudeis cum passus sit. fa ctum est itaq; quod voluit deus non fieri. Si autem voluit eus pati a iudeis. ergo voluit eū occidi a iudeis. Voluit itaq; vt iudei occide

Rñsio. rent eum. C Ad quod respondentes dicim? simpliciter concedendum esse. q deus voluit christum pati mortī. qz eius passio bonum fuit ⁊ causa nostre salutis. Cum autem dicit vole bat eum pati vel occidi a iudeis. hoc distingu endum est. Si enim intelligitur sic volebat eū sustinere passionem siue crucifixionem a iude is illatam verus est sensus. Si vero intelligi tur sic. volebat vt iudei occiderent eū falsū ē. Nō enim volebat de actione iudeoꝝ q mala erat

Aug. in enchi. fz̄ volebat passionē bonā. ⁊ hec voluntas p ma las iudeoꝝ voluntate simpleta est. Ut Aug? in enchi. Deus quasdā volitates suas vtiq; bonas simplet per malorum hominum volū tates malas. sicut per malinolos iudeos bona volūtate patris christus pro nobis occisus ē. Nō tñ bonū fuit vt apostolus petrus quan do id fieri nolebat. fathanas ab ipso q occisus est dicebatur. Ecce manifeste habes magnum bonum fuisse q rps occisus ē. ⁊ hoc bonū. qz petrus nolebat. ideo redarguitus est.

Utrū placerit viris bonis q rps pateret ⁊ moreret. placuit quidē intuitu nostre redem ptionis: sed non ipsius cruciatus.

Er quo soluitur questio qua

ḡri solet. vtrū viris sanctis placere debuerit q rps pateretur vel occideret. Debuit enī eis placere intuitu nostre redēptionis. Is nō intui tu ipsi⁹ cruciatus. Voluerūt ergo ac vehemen ter cupierūt rpm mori. propter liberationē hoiꝝ ⁊ impietionem diuine voluntatis sed nō vo luerunt delectatione ipsius afflictionis. De eo dem ergo letabantur ⁊ tristabātur. sed ob ali ud gaudebant ⁊ propter aliud dolebāt. Nolē bant ergo christum mori pro hominē pe ĺē / ptione. ⁊ tñ de morte ipsius diuersis de causis corda eoꝝ varie mouebantur.

C Nō sentiendū sit de passionib⁹ sanctoꝝ an velle an nolle debeamus.

Si vero queritur vtrum eo

dē mō sentiēdū sit de passionibus ⁊ martyri bs sanctorum. Dicimus aliquā eē vtiaz inter

passionē capitis ⁊ membroꝝ. Christi nāq; pas sio cā ē nre salutis q nō ē passio alicui⁹ facti. Nulli⁹ enī passione redēpti sum⁹ nisi christi Posuerūt. qdē nō mō ecclā passi sūt. verūeti am aliis fidelib⁹ ipsoꝝ passiones. Veruntñ no stra redēptio nō sit. hoc enim passio illius so lū potuit q de⁹ ē. hō. Ille ergo passione ere dentū pie mētes voluerūt ⁊ optauerūt fieri sic ut futurū credebāt. Passiones vo sc̄oꝝm p ossum⁹ velle ⁊ nolle. ⁊ vtriq; bona volūta te fr̄natos nobis pp nam⁹ fiines. Cui. n. pla cuit pauli passio eo fine. q: pmū eius p hoc au ctum ⁊ peracti cernebat bonā videl. habuisse voluntatē que volūtati eius ꝛgruebat qua cu piebat dissolui ⁊ eē cū rpo. Qui aūt voluit eū declinare passionē ⁊ effugere man⁹ iniquoꝝ eō passione pietatis ⁊ ille habuit bonā volūta tē. Si aug. in enchi. Bone apparebāt volun tates pioꝝ fidelīū q nolebāt apostolū paulū biernāl ē pgere ne ibi pateret mala qua Aga bus ppheta pdixerat. ⁊ tñ hoc illū de⁹ pati vo lebat. p amnīciāda fide rpi exercendaq; martyrū rpi neq; ipse bonā volūtatē hā impleuit per pationē volūtates bonas. sed p iudeoꝝ ma las. ⁊ ad eū pot⁹ ptinebāt qui nolebāt q⁹ vo lebat. q illi p quos volcētes factū ē q⁹ volebat qr idipsū mala volūtate fecerūt q⁹ de⁹ bona voluntate voluit. Ita ⁊ in passione rpi factū ētq⁹ enim deus voluit hoc idē iudas ⁊ dia bolus. sed illi mala volūtate. deus vo bā vo lūtate. f. vt rps moreret. Verūtñ illi actū vo luerūt quem deus non voluit.

Circa distinctionez

48. quero vtrum voluntas humana vel generalis. vtrū volūtas creata sit bona moraliter q̄cūq; cōformata fuerit voluntati increate. Ad hoc. veri eas intellectus creati est certa. quando conformatur in tellectui increato ergo a simili de voluntate creata tūc est bona quando voluntati cōformat increate. quare cē.

C Contra inditi voluerūt rpm pati ⁊ mori. q⁹ de⁹ vt voluit ⁊ tñ ipsi peccauerūt. q: de⁹ p id mittit in quit eis pater. q: nesciūt quid faciūt. ergo ē. Rndeo sm Dio ny. de di. no. c. 4. bonū est et causa integra. Et sm ps 2. etbi. Spoter simul oēs circūstantias concurrere ac tu qualēq; moralī ad hoc vt sit bonus moraliter. sufficit tamē defectus vnius ⁊ circūstātie circūstantie ad hoc vt sit malus moraliter. volūtas igit creata cōformi vo luntati diuine in suba actus sine in suba vt circūstantio nata qualēqs vna circūstantia siue sit cōformis sibi loi bus circūstātis. puta q ppter idem vellet ⁊ eodē mō sic de oībus aliis circūstantiis adhuc non oporteret eaꝝ eē bonam sicut voluntas increata est bona. q: nō cōgru unt eidem circūstātie actus vt ⁊ actus est vnus eidem actui mpūs diuersis circūstantiis equaliter. non enim vo lūtati create congruit ita intense ve ille aliquod obiectuꝝ bonum sicut voluntati increate sicut ⁊ intēto actus rē spectu obiecti in agente creato ⁊ increato est differēs mul tum in eis. ⁊ fālem gēdi sit de cōformitate voluntatis create ⁊ increate in omnibus circūstātiis non sufficit cō formitas in bonitate actus ⁊ obiecti: q: potest ē differē mias in aliis circūstantiis que necessario requirunt ad bonitatē actus voluntatis.

Sīs par tionel tā cto⁹ pot fum⁹ vel le⁹ nolle ⁊ vtriūq; bona vo luntate.

Ad argumentum in oppo

situm. Dico q̄ nō est simile: q; veritas intellectus nō de pēdet nisi a solo obo q̄ sim si tia si he habeat sicut intelli gīt. q; eius est intellectus, bonitas aūt voluntatis non dependet a solo obiecto sed ab aliis omnibus circūstan tiis. q; potissime a fine. ¶ Propter quod notandum est q̄ omnis nostra volitio actio cogitatio potissime ordinata est ad finem vltimum qui est alpha z o principiꝰ z finis qui est bonus; z gloria in scla seculoz. Amen.

Ista est distinctio quadra

gesimaoctaua dñi ḡmi libri seu vltima. In qua magi postēgesit quomodo voluntas dei semper efficaciter adimpleat. Dic consequenter agit quomodo se habeat voluntas nostra in comparatione vel in conformitate ad diuinam. Et tria facit. Primo nō offendit q; volūtas nostra bona non semper conformat diuine in vo lito. Secūdo subdit quomodo aliquando voluntas no stra coformatur diuine voluntati in volito. Tertio si dit q; aliquādo sine culpa possumus idem volitus di uersis respectibus velle z nolle. Primum z secundum facit a principio distinctionis vsq; ibi. Et quo sciuit que sito. Tertium vero vsq; ad finem distinctionis. Et tri in generali. In speciali sententia magistri stat in tribus ppositionibus quarum prima est hec. ¶ Non omnis vo

Registrum

a	i		sona esse
Prima alba	Primū dedaro		r
c Ipiens	Tunc ad formā		in li. de
tionē cuiuslibz	principū autez		possumus
subiecto metha.	tes. In		ne; igitur
b	k		essentia
est theologia	deliter		f
os esse aliam	in subiecto		precedit
tis metha.	ga erunt		nes ipsas
eiusdem speciei	que conueniūt		z receptiuum
c	l		tur per Aug.
Incipit primus	De intentione		t
titus materie	simul inferūt		ita q̄ prioza
in isto primo	nētum apperet		manet et
c Sñequnter	nasci ex parte		in deo non
d	m		neg mutue
nosia q;	boc q̄ ista		u
turas aut	spiritus patris		dum est
m aliter	existente		lis conuenit
non mouear	nominare		tates. id
e	n		est ea
ductio magis	mittitur		r
sicut visio	datur. Apud		implenus
aliquando	quia in eo		pbi: sicut
stinguuntur	rit quare		gnat et
f	o		autez sunt
sustineri	mouente ꝺ̄		y
a subdantia	esset sm		istam. s.
aliter q;	etiam naturam		ibi distinctio
me; amoze	simo habitui		pus esset
g	p		scientia et
intellectu	posse augumen		z
Sunt etiam	fertur tam		quere potentiaz
sicut ars	feruntur etiam		potest voluisse?
spēm presentez	pellantur tres		non posse
b	q		modus faciēdi
intellectiue	quid patet		accipit Augu?
scientiali	vakt ab		
vnum deum	Scienduz		
sito subsit ntie			

luntas non volens quod deus vult est mala. Idācma gister probans ponit exemplum in primo cap. huius di stinctionis dicens, vt si bonus filius patrem suum ve lit viuere quem deus bona volūntate vult mori. Ibi volūntas filij materialiter non vult quod deus vult. non tamen est mala. ¶ Secunda ppositio est hec. Nō omnis voluntas que vult q̄ deus vult q̄ bona, Idanc magister probās ppositū q; aliquando est mala voluntas bonūnis volentis idem quod deus vult, sicut volunta mali filij volentis mortem patris quam tamē de us vult. Nempe ille primus vult quodnon vult deus Iste vo secūdus idem vult q̄ deus, z tamen bone vo luntati illius dei pietas penius consonat. Quis aliud volentis q̄ huius quod deus volentis impietas. Ter tia ppositio est hec. Idem volitum diuersis respectiꝰ sine quacūq; culpa possumus nolle z velle. Hanc pro bans ponit magister q; volūtas dei bona per volūta tes malas bonūnis adimpleatur. sicut fuit in morte chri sti. volebat enim deus christum in cetu sustinere. z non iudeos inferre. Et posita dicta ppositione probat. placebat. non inquantum fuit penalis. sed inquantuz fuit salutifera. Et similiter passiones scōz possunt di uersis causis sanctis placere z displicere quo probat ppositio predicta. Et tria in speciali.

¶ Laus omnipotenti deo.

¶ Explicit liber sententiarum Ioannis Scoti ordinis minorum ercellentissimi a Reuerendo sacre theologie doctore ercellentissimo a Gratiano Bertano eiusdem ordinis in vni uersitate Paduana publice theologiam le gente diligenti cura ac solliciturdine emē datus feliciter terminatur. Ad impen sa sindutria solerti Bernardini de Rouaria. Impressus Venetiis anno domini. 1490. die. 17. mensis Iulij.

FINIS.